

BIBOLO DABUŋ

Yabem Bible

Contents

Biŋ Tasam Êmunŋa	1
GENESIS	12
JOSUA	74
RUT	85
PESALEM	90
DANIEL	195
JOEL	209
AMOS	214
JONA	224
MIKA	227
HABAKUK	235
HAGAI	238
MALEAKI	241
MATAI	245
MARKA	291
LUKA	320
JOAŋ	368
APOSTOLO	403
ROM	446
KORINTI 1	467
KORINTI 2	487
GALATA	500
EPESE	508
PILIPi	515
KOLOSO	520
TESALONIKI 1	525
TESALONIKI 2	530
TIMOTE 1	533
TIMOTE 2	539
TITI	544
PILEMON	547
JAKOBO	549
PETERE 1	555
PETERE 2	561
JOAŋ 1	565
JOAŋ 2	570
JOAŋ 3	571
JUDA	572
GEOC LASÊ	574

BIBOLO DABUŊ

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Language: Jabem (Yabem)

Provided by: Wycliffe Bible Translators

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or excerpts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

fef13475-ec2e-5707-9d4a-b77f47c59d2d

ISBN: 978-1-5313-0310-5

Bij Tasam Êmuŋŋa

Sêpuc Bibolo tonec ŋalêŋ teŋ kêtôm, taŋ sêpuc aêacnêŋ Biŋlênsêŋ Wakuc naŋ atom. Aêac tec tasam ŋapuc ŋagec tonec gebe epeŋ nêŋ kauc lasê e tajala katô kwananŋenmaŋ.

Sêjam Biŋlênsêŋ Lanŋwa ŋabuku samob ôkwi tomalageŋ ma sêpuc gêc Bibolo tonec atom. Ŋam amboac tonec gebe Lau Israel lanŋwa nêŋ biŋsu to nêŋ om ma nêŋ da to ŋasakiŋ ŋagôliŋ gwalêkiŋ kepeŋ aêac lau galocŋa amboac lau Juda tau nê atom. Anôtô kêkêŋ biŋ tonar ŋai gêdêŋ lau têm tônêŋageŋ gebe sejop. Biŋ amboac tonar tec lau-sêjaliŋ-biŋwaga sêwi siŋ gêcŋa. Dedec gêcŋa ŋapucmêgeŋ atom. Sêpuc biŋ dambê kêtû ŋapeleŋ gêjô baliŋ, tê sêgêli gêcŋa nê su. Lau teŋ embe taêŋ ênam sebe sêsam to sêjala biŋ, tê sêgeli gêcŋa nê, naŋ sêkac Bibolo English me Tok Pisin me awerŋa teŋ ma sêsam.

Bibolo ŋamêtê ŋajamanô teŋ gebe sêwa buku samob ŋam sa dambêgeŋ ma sêpuc gêmuŋ buku tau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ. Go ŋadênaŋ teŋ gêc gêwiŋ Biŋlênsêŋ Wakucŋa, taŋ têdênaŋ biŋ ŋatênageŋ gêc awê solop.

Ŋalôtêna kêkô miŋ to biŋ ŋagêdô samob ŋaô. Buku ŋagêdô ŋaê ma ŋamôkêlatu to ŋamadiŋ ŋanamba embe ênêc ŋalôtêna teŋ ŋalabu, naŋ êkêŋ puc aêac gebe sêpuc biŋ tau gêc buku tonar ŋai gêwiŋ.

Sêpuc môkêlatu ŋanamba ec kapôêŋgeŋ kêkô gêdêŋ gasêŋa, taŋ sêjac m biŋ tau naŋ. Ŋamadiŋ ŋanamba gêc ŋataliŋa amboac gêmuŋŋa kêtiam atom. Sêwi siŋ ma sêpuc ŋanamba ec sauŋ gêjô ŋatalô madiŋŋa /su. Ŋanambageŋ tec geŋ ŋamadiŋ samob gêŋgic-gêŋgic. Embe talic namba luagêc êkô ŋamadiŋ ŋagêdô ŋasawa, naŋ epeŋ nêŋ kauc lasê gebe biŋ samuc tageŋ, tec sêjac gêŋgic atom, sêpuc ŋamadiŋ luagêc me têlêac kêpi tageŋ.

Biŋ ŋagêdô, taŋ aposolo to lau teto e kêkwa tau gêc nêŋ buku gêdêŋ-gêdêŋgeŋ naŋ, tasam gebe paralel gebe biŋ tau ŋam me kêkwa tau. Anŋa aêacnêŋ Biŋlênsêŋ Wakuc ŋamatana samob sêpuc paralel tau ŋabuku ŋaê dambê ma môkêlatu to ŋamadiŋ ŋanamba gêc ŋatali kêkanôŋ biŋ tau solop. Ŋamêtê ŋajam tonar sêwi siŋ anŋa Bibolo tonec ma sêsa lêŋ teŋ. Sêpuc paralel gêc saite tau ŋatali ŋalabuŋageŋ. Ŋapuc teŋ gêwiŋ atom. Aêac tauŋ taêŋ ênam ma tasala namba, tê sêpuc gêc ŋalabuŋa nê. Sêpuc paralel ŋamôkêlatu ŋanamba ec kapôêŋ, tec kêkô awê ŋajam.

Ŋatalô teŋ amboac utitalata embe sêpuc ênêc êkwa biŋ ŋalô teŋ, naŋ êkêŋ puc aêac gebe sêwa ŋalô tonar ŋam sa sêpuc gêc saite tonar ŋalabu me tatap ŋalô tonar sa anŋa buku ŋatêku gêc ŋaê to Ŋalô ŋam.

Ŋamadiŋ ŋagêdô kêsêp gandoŋ (...) ŋalêlôm. Ŋam amboac tonec gebe Lau-tetowaga lanŋwa ŋagêdô samob teto ŋamadiŋ togandoŋ tonar gêc nêŋ papia gêwiŋ atom, lau ŋagêdôgeŋ teto gêc nêŋ buku gêwiŋ. Aêac embe tasam Mêtê, taŋ tasam biŋ me ŋalô, tê gandoŋ kêkapiŋ tôŋ nê êwiŋmaŋ, gebe gêwa biŋ tau ŋam sa gêwiŋ.

Embe atap ŋatalô amboac tonec sa "...", go ajala gebe galoc kêsôm-biŋwaga nê awa tau tonec, sêjac miŋ ênê miŋ ŋaômageŋ atom.

Anŋa buku tonec ŋatêku oc atap biŋ ŋagêdô sa. Teŋ Ŋaê to Ŋalô Ŋam, taŋ gêwa biŋ to ŋalô ŋagêdô ŋam sa. Môkêlatu to ŋamadiŋ Ŋam, taŋ têdênaŋ gebe tatap lau to gêŋ ŋagêdô-gêdô nêŋ biŋ to ŋam sa anŋa ŋamala, tê takac Bibolo tonec ŋalêlôm ondoc-ondoc. Miŋanô Ŋatêm têdênaŋ ŋatênageŋ. Tonar gêwa aêacnêŋ kauc sa gebe

gêṅ to miṅ ṅajala samob, taṅ kêsâ-kêsâ kêpi kiṅ to propete nêṅ biṅ ṅagêdô-gêdô naṅ, kêdaguc tau amboac ondoc.

Nom ṅakatu Biṅlênsêm Lanṅwa to Wakucṅa oc tatap sa amboac tonanṅeṅ.

Aêac tandôṅ tauṅ e tajala Buku dabuṅ tonec êtu tôṅ ma takac nêṅ Biṅlênsêm Lanṅwa to Wakucṅa todaṅge ma totêntac wapigeṅ êtôm bêcgeṅmaṅ. Apômtau Jesu gêlêṅ biṅ aêac gebe “Mêtê taṅ teto gêc naṅ, amac apuc atu dôbgeṅ amoa abe anṅôṅ matem jali tenṅeṅ ṅam jakêsêp biṅ tonaṅ, ma biṅ tonaṅ ṅai gêwa aê ṅam sagoc” (Joan 5:39). Lau tolau ṅagêdô sêjam koleṅ ṅanô gebe Bibolo aêac tauṅ aweṅṅa êsêp aêac lemeṅ. Tec tanam danṅe Anôtô gebe “Aômnêm biṅ kêtû ockaiṅ ṅadaweṅ, ma ja teṅ kêpô ṅoc intêna” (Pes 119:105). Lanem to lambiṅ êndêṅ Apômtau Jesu Kilisi endeṅ tôṅgeṅ. Biṅṅanô.

ṅalôandaṅ

BUKU 70 KÊTU BUKU SAMUC TAGEṅ

ṅAÊ BIBOLO ṅAM

ṅaê Bibolo kêsêp Griṅ aweng. Êsêac sêsam buku tageṅ gebe biblos ma biblia buku ṅagêdô me taêsam. Sejoṅ buku 66 sa ma sêsi kêpi tageṅ gêc Bibolo ṅalêlôm, tec sê ṅaê biblia kêpi. Go lau Rom to lau ṅamuṅa toê-toê sêsap ṅaê tonaṅ toṅ tec gelom-gelom lau kêtôm nom ṅagamêṅgeṅ gêja. Englis sêsam ṅa tauṅ aweng gebe Bible (Baibel) ma Jabêm aweng Bibolo. ṅaê tau tonaṅ kepeṅ buku tageṅ, taṅ sêjac buku taêsam sa gêc ṅalêlôm naṅ.

PAPIA ṅAMATAANÔ SAMOB GÊJAṅA

BIṅ ṅALÔ TAU (TEXT)

Lau andanṅeṅna teto Bibolo ṅabuku ṅagêdô samob ṅa Hebolai aweng ma lu-agêcgeṅ ṅa Aramai aweng. Go teto Biṅlênsêm Wakuc ṅa Griṅ awenggeṅ. Papia to-bôc ṅaôlic (parchment), naṅ tetowaga ṅamatanaṅ tauṅ lemeṅ teto biṅ kêsêp naṅ, ṅateṅ mênṅgelom aêac atom, sêjanaṅ samob. ṅam gebe papia lanṅwa kêtû manê, tec lau têm teṅna, taṅ jasêsi tetowaga ṅamatanaṅ nêṅ têmnaṅ naṅ, teto biṅ tau gelom papia wakuc. Papia taṅ teto Mêtê tau ṅakôninaṅ kêtiam-kêtiam nanṅeṅ ṅagêdô tec gêc ṅapaṅ. Biṅlênsêm Wakuc ṅapapia lanṅwa tonaṅ tomalageṅ tec sêc. Papia teto ṅa lemeṅgeṅna tonaṅ têtap ṅagêdô sa anṅa monasteri, ṅagêdô anṅa gamêṅ sawa ṅaganac ṅalêlôm, ma ṅagêdô anṅa pocgêsunṅ. Pocgêsunṅ teṅ, taṅ ṅawae kêtôm gamêṅ samob gêja naṅ, gêdêṅ 1947 ṅapalê Arabiaṅa teṅ gejob noniṅ gêmôa Qumran (Kumran) ṅalôc kêsi Gwêc Matêṅa. Eṅ gesom noniṅ gêbôm teṅ e jagêdô lasê pocgêsunṅ teṅ, taṅ tetoc ku ṅagêdô kêkô naṅ. Papia toluṅ lanṅwaanô taêsam gêc ku tau ṅalêlôm. Lau teto Biṅlênsêm Lanṅwa ṅabuku ṅagêdô kêsêp papia ṅaluṅ tonaṅ gêja, go sêpoanec kêsêp ku gêja ma sêbaob auc, gocgo sêsiaṅ ôkwi tokugeṅ kêkô pocgêsunṅ tonaṅ. Kêkô ṅajala amboac 2,000 me, go têtap sa. Sêkêṅ jalau kwalam lanṅwa sê dôṅ biṅ Hebolai aweṅṅa kêpi biṅ, tec sêpuc gêc aêacnêṅ Biṅlênsêm Lanṅwa nec, tec sêlic gebe lulu kêkwa tau ṅajamgeṅ. ṅabukugeṅ tec têtap ṅagêdô sa todim-todim, mago Bibolo samuc, me Biṅlênsêm samuc tec têtap sa tosawa-tosawa. Papia

Sêwa Bibolo ñabuku gêja mata têlêac kêtôm biñ kaiñ têlêac, tañ kêjaliñ tau sa gêc awê aña Biñlênsêm agêc ñalêlôm nañ (1) Miñ, (2) Têdôn to sêlêñ biñña, ma (3) Seoc biñ lasêña.

Lau Hebolai lañgwa sêjac Biñlênsêm Lañgwa gêngic ma têdênañ ñabuku kêtôm biñ mata têlêac tonañ su. Sêkêñ Biñsu (Tora), tañ tasam gebe Mosenê Buku Lemenñer me Pentatoik (Buku toluñ 5) nañ, gêc ñamata. Êsêac sêsam Josua e jagêdêñ Kiññêñ Buku sebe Propete ñamataña nêñ. Sêjac propete ñagêdô nêñ miñ gêjam buku tonañ ñai auc, tec sêsam amboac tonañ ma sêkêñ kêsi Mosenê. Go Propete ñamuña Jesaia e Maleaki nêñ buku kêdaguc ñatoñ tonañ. Jeremianê Tañi to Danielnê buku ac sêsam sêwiñ toñ tonañ atom. Ma buku ñagêdô samob kêtû toñ teñ tauña, nañ sêkêñ gêc ñamuña. Ac têdênañ amboac tañ kêtôm lau Juda tañ tetoc buku tau gêdêñ-gêdêñgeñ sa nañ.

Dr. M. Luther gêsunñ buku kaiñ teñ ñatoñ gêc Biñlênsêm Lañgwa to Wakuc ñasawa kêtû toñ teñ tauña. Eñ kêsam buku tonañ gebe Apokripi. ñaê tonañ Grik awenñ, tanam ôkwi gebe ñam kêsiniñ tau. Eñ gêwa buku tau sa gebe “Buku nañ tatoc sa êtôm Bibolo ñabuku tau nañ atom, mago embe tasam, oc êmoasiñ aêac ñajam êwiñ”.

Apokripi tonañ gêc Bibolo Hebolai awenñña atom. Mago sêkêñ gêc Bibolo Grik to Rom awenñña. Êsêac sêgaluñ buku tonañ kêsêp buku ñagêdô ñalêlôm. Apokripi masi aña Hebolainêñ Bibolo, tec Luther gêjac sa kêtû toñ teñ tauña. Bibolo Englis to awenñ ñagêdô sêpuc gêc Biñlênsêm agêc ñasawa ma ñagêdô masi.

BIBOLO ÑASÊBU SAUJ TO SAUJANÔ ÑABIJ

Sêwa Bibolo kêkôc kêtôm ñamata kapôññageñ atom, sêjac gêngic-gêngic kêtôm ñasêbu sauj to saujanô nec gêwiñ. Aêac tasam ñasêbu tonañ gebe Môkêlatu to Madiñ. Tetowaga lañgwa tañ sêjac gêngic amboac galoc talic gêc nec kwananñgeñ atom. Lau gêmunñña teto biñ ñamêtê teñ. Ac teto biñ ñalô to ñatalô kêsi-kêsi taugenñ gêja, e ñalô me ñaê teñ kêkô awê amboac galoc nec atomanô. Englisnêñ bisop teñ gêjac biñ to miñ samuc-samuc sa kêtû môkêlatu teñ tauña (1350) su. Go ñac Fransña teñ gêjac m ñamadiñ kêtû ñamata gêdêñ 1551. Eñ gêgôm kêpi Biñlênsêm Wakuc teñ, nañ eñ kêpuc Grik to Rom awenñ e kêkanônñ tau nañ. Gêjac biñ gêngic-gêngic kêtôm ñamadiñgeñ ma keto ñanamba gêja. Lau sêlic ñajam, tec malô acgom, go samob sêpuc nêñ Bibolo tomôkêlatu ma toñamadiñ kêtôm tônêgeñ.

Ñalôtêna kapôññ to sauj, tañ kêkô biñ ñagêdô ñaô ma geñ gêngic nañ, lau lañgwa teto kwananñ atom, lau galocña sêkêñ gebe sênam lau-sêsamwaga sa.

ANÔTÔ GÊWIJ NÊ LAU ÑAMIJ BIÑLÊNSÊM LAÑGWA ÑAM

Teto Biñlênsêm Lañgwa ñabuku ñamataña sa sebeñ atom. Lau sêjac ñamiñ samob tulu jagelom nêñ wakuc sêsôm gêc awenñgeñ ñasawa baliñ e ñêngeñ sêmoa acgom. Teto papia (toluñ) ñamataña gêdêñ kiñ Dawidi agêc Salomo nêñ têmgeñ. Mago aêac embe taên ênam dabe tandênañ Biñlênsêm Lañgwa ñabuku êtôm têm, tê teto-teto buku tau nê, oc dañgôm ñawapac.

Lau Juda nêj lau mêtê tokauc to nêj bijsutau sejon papia dabuj sa-sa sêjac m gêdêj jala 300 to 400 B.C. ñasawa, go sêkêj kêpi tagen amboac sêgôm Mosenê Buku Lemenjên nan. Sêjac Biñlênsêm Lanğwa tau ñabuku sa nec gêbacnê gêdêj jala 200 A.D. (Anno Domini tonan kêtôm têm, tan Apômtau Jesu gêmên nom su nan, me Apômtaunê jala). Aêac tec talic gebe sêkôc kôm tau sa e sêjac dabiñ nec, ñajala amboac 1,000 gêjaña acgom, go sêjac dabiñ.

Lau tau ñagêdô nêj ñalêlôm gêja lu kêtü ñabuku ñagêdôña, tec bijsutau ñagêdô sêkac tan sa gêdên jala 100 A.D. gebe sêsêm biñ tau êtu katô gebe Buku ondoc mênjêsêp Bibolo Hebolai awenña ñalêlôm êwiñ ma ondoc êsêp êwiñ atom. Samob sêlôc kêtü tön gebe Apokripi êsêp Bibolo ñalêlôm atom. Go sêsôm biñ ñalô tau ñabiñ e tomalagen gêwiñ. Biñ tan êsêac sêsôm kêtü tön nan, Gôlôac Dabuj kêsô ñalabu. Amboac tonan ñalô Hebolai awenña, tan êsêac sêwaka sa gêc nan, kêtü Biñlênsêm Lanğwa ñanombar e mênjêdên oc tonec. Lau ten embe sênam Biñlênsêm ôkwi, oc têndênan biñ tau tonanjen.

BIÑLÊNSÊM LANĞWA ÑABUKU TAU

Ñaê Biñlênsêm ñam kêsêp lau Rom awen (Testament). Englis sêsam sebe Testa-ment amboac tan. Ñaê tau ñam gebe poac. Ñaê Biñlênsêm Lanğwa kepen aêacnêj kauc lasê gebe Biñlênsêm Wakuc ten gêc amboac tonan. Poac lanğwa ñam kêsêp poac, tan Anôtô kêmotiñ gêdên lau Israel anğa lôc Sinai nan. Poac tonan kêtü anô kêpi lau tau gêdên tan sêlôc kêtü tön gebe tanen wamu êndên Anôtônê Biñ, tec sêkêj bôc kêtü da gêdên en kêtü ñakamaclaun (Biñsu ñapoac, Eks 24:7,8). Poac wakuc ñam kêsêp Anôtô gêjac mata nê moasiñ gêjac ñamalac tapaônjen ñawae. Sênğôn maten jali ñam kêsêp Jesu kêkên tau kêtü da gêdên Tama gêjô samob su. Lau tan sêkêj gêwiñ en nan, Anôtô gêlic êsêac têtü lau gêdên. (Moasiñ ñapoac.)

Ñaê Buku Miñña nê kêkwa buku samob, tan sêjac Anôtô kêkalem Israel lanğwa nêj abenji to gêwê ma kêwaka êsêac sa ñamiñ gêjam auc nan. Ac sê Mosenê ñaê kêpi buku ñamatana 5 nê, ñam kêsêp ñac tau nê kolej gêwê lau tauna ñamiñ gêjam sêga anğa buku tau tônê. Sêjac m buku tau kêpi Anôtô kêkên undambê to nom ma ñamalac ñamiñ. Ac sêjac Israelnêj biñ gêmunña ñamiñ baliñjen ma teto Anôtô gêjam êsêac kêsî ma gêwê êsêac sêwi Aiguptu siñ ñamiñ e tomalagen. Miñ tonan ñai kêgi poac, tan Anôtô to nê lau sêmotiñ gêdên tauñ nan, to Biñsu Lemenju, tan tonam kêlêlêc su nan. Lau têtôm nom ñagamênjen sênğô Biñsu 10 tonan ñawaegac. Go sêjac mata Mosenê Buku Lemenjen teto Mose jakêkô lôc Nebo gêlic gamên, nan Anôtô gêjac mata gêdên nê lau nasêmoa êtu têlê nan, mago gêjac jao Mose tec jagêô lasê gamên tau gêwiñ atom.

Josua to Gôliñwaga teto lau Israel nêj miñ gêdên tan lau tau sêbiñ tauñ tön têtü lau-m kapôn su atom nan. Israelnêj siñsêlêc to nêj laumata ma gôliñwaga towae sêjam gôliñ êsêac gêdên ñasawa tônê, tec ñamiñ gêjam buku tonan ñai auc. Sêwaka Israelnêj gôliñ kiñña sa ñamiñ e Dawidi agêc Salomo sêboa gamên tau sa kêtü kapôn ma Israel kêpô lêtên gêdên ñac, tan gêjô Salomo su nan, gêwa gamên tau kêkôc gêja luagêc kêtü Juda to Israel nêj gamên. Sêjac miñ biñ tonan ñai e jagêdên lau Asiriaña sêku Israel tulu ma lau Babilonña sêku Juda tulu nan. Lau-tetowaga sêpuc gênwapac tonan ñai kêtap lau tau sa nan kêsêp êsêac tanenpêc gêdên Anôtônê Biñsunja. Esra agêc Nehemia teto lau Juda anğa gamên kapoacwalôña sêmu sêmên

mênsêkwê lôm dabuŋ sa aŋga Jerusalem ma sêjac m to sêboa Judanêŋ gamêŋ teŋ tauŋa sa kêtiam ŋamiŋ.

Buku Têdônŋ Biŋŋa to Sêga Wêŋa nê kêkwa tau atom, gebe biŋ, taŋ teto gêc buku tonanŋ ŋai ŋalêlôm nanŋ, kêtôm tau amboac onanŋ teto gêc buku miŋŋa to seoc lasêŋa nanŋ atom. Aŋga buku Job sêpuc Anôtônê biŋgêdêŋ ŋam. Anôtô eŋ ŋac gêdêŋ, ma amboac ondoc lau mansanŋ ŋajam taêsam sêôc ŋandanŋ to gêmac ma gêŋwapac kêkônŋ êsêac tônŋeŋ. Biŋ tonanŋ kêlênsônŋ lau kêtôm têm to nom ŋagamêŋŋeŋ ŋapanŋ. Pesalem nec buku wêŋa teŋ. Mec 150 tonanŋ ŋagêdô baliŋ ma ŋagêdô dambê. Lau mansanŋ gêdêŋ-gêdêŋŋeŋ teteŋ sêmoa nêŋ tauŋa me gôlôac sêjam kêtû nêŋ wê gêdêŋ sêlic nêŋ omŋa. Go Biŋgôlinŋ to ŋacmêtê Tau nê sejoŋ biŋ ŋalô to lêŋ ŋagôlinŋ ŋajam-ŋajam sa, taŋ sê kiŋ tokauc Salomo nê ŋaê kêpi. Wêmoêkê nanŋ ŋapalêo to ŋac têtac gêwiŋ tauŋŋa nêŋ wê. Sêlic wê tau kêtôm Anôtô têtac gêwiŋ ŋamalacŋa ŋadôndônŋ, tec sêkêŋ kêtû Bibolo ŋabuku teŋ gêwiŋ.

Aêac tatap Propetenêŋ Buku 16 sa gêc aêacnêŋ Bibolo. Sêwa buku tau kêkôc ma sêsam gebe propete kapôêŋ to saunŋ nêŋ. Propete Kapôêŋ nêŋ tonec gebe Jesaia agêc Jeremia ma Esekial agêc Daniel nêŋ buku, ma Propete Saunŋ nêŋ tonec gebe Hosea e jagêdêŋ Maleaki. Sêsam buku tonanŋ sebe Propete 12 nêŋ Buku gêwiŋ. Buku ŋadani tec sêsam sebe kapôêŋ, ma wapi sêsam sebe saunŋ. Propete tonanŋ ŋai sêjam dôŋ nêŋ lau, tê sêmoa êsêac ŋalêlôm gêdêŋ tauŋ nêŋ têm nê, nêŋ lêŋ kêpi Anôtônê Biŋsu. Go êsêacnêŋ kôm teŋ tonec gêwiŋ gebe seoc biŋ lasê kêtôm Anôtô gêôc êsêac aweŋ sa ma gêgôm katuŋ kaiŋ teŋ kêsa e sêlic gêŋ ŋakatu to dôŋ nanŋ, tec sêsôm to teto. Propetenêŋ biŋ gelom aêac nec ŋalêŋ tonec gebe ac tauŋ me nêŋ kêpuctônŋwaga teto ŋalô, tê kêsa-kêsa êsêac aweŋsuŋ nê sa. Propete sêsôm lau ŋaôma to laumata nêŋ geo lasê gêdêŋ êsêac solopŋeŋ ma sêjô êsêac gebe Anôtô ocgo êmêtôc to ênac êsêac ŋagêjô. Mago sêsôm biŋ tonanŋŋeŋ atom, ac sêsôm Anôtô taê labu to taê walô nê lauŋa ŋajaenŋ lasê gêdêŋ êsêac gêc awê amboac tonanŋŋeŋ gebe gêjac mata nê moasiŋ gêdêŋ samob, taŋ sêsap ênê poac, taŋ kêmoatiŋ gêdêŋ Israel tôŋ ma gebe lau tau sênaŋa atom nanŋ. Sêsôm ŋajaenŋ tonec lasê gêdêŋ samob sêŋô gebe Anôtô oc ênam Israel to lau nomŋa pebeŋ kêsi êŋgôm ŋanô êsa amboac tonec gebe Eŋ êkêŋ Dawid wakuc teŋ mêŋêtu moasiŋ ŋakiŋ. Têm ŋamuŋa teŋ acgom, go Gôlôac Dabuŋ sêwa propetenêŋ biŋ ŋalô tonanŋ ŋam sa gebe kepeŋ Jesu Kilisi tau, gebe Mesia Dawidinê Latu eŋ.

JESU KILISI KÊTU LAU PEBEŋ SÊKÊŋ MATEŋ Eŋ ŋAŋANÔ BIŋLÊNSÊM WAKUC ŋAM

Aposolo Paulu nê papia kêtû Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku, taŋ eŋ keto gêmuŋ buku ŋagêdô samob su. Biŋ taŋ Apômtau kêsôm to gêŋ, taŋ eŋ gêgôm-gêgôm nanŋ, lau sêjac ŋamiŋ gêc aweŋŋeŋ gelom kêtôm malacŋeŋ gêja. Sêsôm sêmoa ŋasawa baliŋ e ŋêŋŋeŋ acgom, go lau ŋagêdô nêŋ ŋalêlôm kêkac êsêac ma teto miŋ tonanŋ ŋai sa. Kêtû tonanŋŋa tec teto Jesunê ŋawae ŋajam kêsêp papia gêja.

Teto Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku ŋagêdô samob gêdêŋ jala 50 to 100 ŋasawa. Gêdêŋ têm tônê lau ŋagêdô teto buku gwalêkiŋ, nanŋ sêkêŋ ŋalôtêna gêwa buku tau sa gebe ŋawae ŋajam me aposolonêŋ miŋ ma sêsakiŋ gêdêŋ gôlôac gêwiŋ, mago teto Jesu Kilisi nê ŋawae ŋajam to biŋ, taŋ aposolo têdônŋ nanŋ, keso miŋ ŋanô tau, gebe

sêgaluŋ kauc jaba kêsêp ŋalêlôm gêjam auc. Amboac taŋ tec kêtû kôm gêdêŋ Gôlôac Dabuŋ gebe sêpuc papia tonaj ŋai ŋam e sêmasuc buku dansaŋ ma sêjaliŋ Mêtê ŋawa ŋabuku taugen sa ma sêkêŋ kêsêp Biŋlênsêŋ Wakuc. Kôm tonaj gêbacnê gêdêŋ jala 400. Laumata sêkac taŋ sa ma sêsôm buku, taŋ êsêp Biŋlênsêŋ Wakuc naŋ, ŋabiŋ kêtû tôŋ. Sêsôm biŋ tau kêtû tôŋ tec gêc ŋapaŋ.

BIŊLÊNSÊŋ WAKUC ŊABUKU

Jesu Kilisi gêjam lau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ to ŋamalac gamêŋ-gamêŋ tapaôŋgeŋ kêsi, tec sêwaka biŋ tau sa gêc awêgeŋ aŋga Biŋlênsêŋ Wakuc ŋabuku 27 ŋalêlôm.

Ŋawae Ŋajam aclê to Gêŋ Taŋ Aposolo Sêgôm Naŋ kêtû Biŋlênsêŋ Wakuc ŋabuku miŋŋa. Ŋawae Ŋajam ŋamataŋa têlêac, taŋ sê Matai agêc Marka ma Luka nêŋ ŋaê kêpi naŋ, ŋam kêsêp papia lau andaŋgeŋ teto ŋa lemeŋŋa ŋatonj tagen. Embe tasam Ŋawae Ŋajam tonaj ma tapuc ŋam ŋapepgeŋ, oc tajala biŋ, naŋ tetowaga sebe sêwaka sa ênêc awê êndêŋ nêŋ lau-sêsamwaga. Go Ŋawae ŋajam kêtû aclêŋa gêjac têku biŋ, taŋ teto gêc ŋamataŋa têlêac naŋ. Joaŋ kêwaka biŋ tonec sa gebe Biŋ tajala Anôtô ŋamŋa ma gêŋ, taŋ taêŋ kêka aŋga ênêŋa naŋ, samob ŋanô kêsa kêpi Jesu Kilisi sugac.

Luka keto Ŋawae Ŋajam kêtû têlêacŋa su, go gêjac êsêac, taŋ sêwaka Gôlôac Dabuŋ sa ma sêsôm Ŋawae Ŋajam kêlainj tau kêtôm Romnêŋ gamêŋ samobgeŋ gêja naŋ, ŋamiŋ gêc Gêŋ Taŋ Aposolo Sêgôm Naŋ.

Biŋlênsêŋ Ŋabuku Têndôŋ To Sêlêŋ Biŋŋa nec aposolonêŋ papia, taŋ teto gêdêŋ gôlôac to lau tagen-tagen naŋ. Papia tonaj ŋatonj luagêc kêjaliŋ tau sa amboac tonec gebe Paulunê papia, taŋ gêjac gôlôac ŋagêdô ŋawae solopgeŋ naŋ, ma papia, taŋ gêjac gôlôac samob tapaôŋgeŋ ŋawae naŋ, tec sêsam sebe Papia Gôlôac Tapaôŋgeŋŋa.

Paulu keto nê papia gêjac gôlôac ŋawae solop ma gêwa takêŋ gêwiŋ Jesu Kilisi ŋam sa gêdêŋ êsêac tomalagenj gêc papia tau ŋalêlôm. Lau buŋa sêsa nêŋ lêŋ jadêdac gêŋ, taŋ kêlênsônj nêŋ kauc ma kêkêŋ wapac êsêac naŋ, tec sêjam kênac biŋ tau ŋam gêdêŋ eŋ. Go eŋ gêjô êsêac awenj keto kêsêp nê papia ma kêsakiŋ gêdêŋ êsêac sêja. Gôlôac ŋamataŋa sêjam kôm Misionŋa jasêsôm Ŋawae Ŋajam kêtû tapa e biŋ jaba tokaiŋ-tokaiŋ kêpoa lasê ma gebe êmbôc Mêtê ŋalêŋ auc. Paulu tec gêjac siŋ ŋajana gebe êkônij mêtê-geo tokaiŋ-tokaiŋ tôŋ. Eŋ gêjam talaŋ Jesu Kilisi nê Ŋawae Ŋajam ŋawa-tau gêdêŋ biŋ geo to lau geo samob nê, ŋalô dabuŋ teŋ aŋga ênê papia gêdêŋ lau Galataŋa kêtôc gêc awê gebe “Aŋô acgom, aêac me aŋela undambêŋa teŋ embe asôm ŋawae ŋajam teŋ lasê êndêŋ amac eso Ŋawae Ŋajam, taŋ aêac asôm lasê sugac naŋ, Anôtô oc êpuc boa eŋ” (Gal 1:8).

Petere agêc Joaŋ ma Jakobo agêc Juda to lau ŋagêdô teto Papia Gôlôac Tapaôŋgeŋŋa, taŋ gêjac gôlôac malac-malac samob ŋawae naŋ. Biŋ amboac tec gêc papia tonaj ŋai gebe tawaka takêŋ gêwiŋ ŋawa tau sagenj to tajop taŋj êndêŋ mêtê geo ma tatiŋ su to tasa lêŋ buŋa mansaŋgeŋ ma tanam nêŋ sakiŋ êndêŋ gôlôac buŋa to êndêŋ taŋj nêŋ gôlôac êpi kôm, tec gêjac aêac ŋawae nec, ma êndêŋ nêŋ lau, taŋ tamo a êsêac ŋalêlôm aŋga nêŋ malacmôkê ma aŋga taŋj nêŋ gamêŋ amboac tonajgeŋ naŋ.

Biŋlênsêŋ Wakuc ŋabuku Propeteŋa tagenj tec gêc. Buku tau ŋaê gebe Biŋ Kilisi Geoc Lasê Gêdêŋ Joaŋŋa. Embe tanam dôŋ êpi propete Biŋlênsêŋ Langwana nêŋ buku oc naêtôm tau atomanô. Sêjac m Geoc Lasê ŋa biŋ 7 gêdêŋ gôlôac Asia Saunŋa,

tañ ketowaga kékêli to gêlên biñ êsêac ma gêjac êsêac têntac tôn nañ. Gêñ nañ eñ katu kaiñ teñ kêsâ jagêlic ñakatu ma keto gêjam môkêlatu ñamuña ñagêdô auc nañ, samob ñam tageñ tonec gebe Gôlinwaga nomña sêgôm gêñlêlôm gebe sêkônin Gôlôac Dabuñ tôn, mago kêtû ñamu Anôtô gêjam sa e kêku ñacjo samob tulu. Joañ oc keto nê buku Geoc Biñ Lasêña gêdên ñasawa teñ kêdabiñ jala 100. Biñ tau gêjac gôlôac Asia Sauñña ñawae gêdên têm, tañ sêjanda to sêlêsu êsêac nañ.

ANÔTÔNÊ BIÑ ÑA AÊAC TAUÑ AWEÑ SÊJAM MÊTÊ ÔKWI

Kêtôm têm, tañ Bibolo gêc nañ, lau sêjam Anôtônê Biñ Hebolai to Grik aweñña ôkwi ña lau gamên ñagêdô aweñ. Gêdên jala 250-130 B.C. sêjam Biñlênsêm Langwa ôkwi ña Grik aweñ. Biñlênsêm Langwa tonañ gêjac lau Juda gamên Aiguptuña ñawae, gebe sêsôm Grik aweñgeñ kêtû tôn êsêac. Lau mêtê tokauc 72 sêjam kôm tonañ, tec sêsam Biñlênsêm Langwa tonañ gebe Septuagint. Ñaê tau ñam gebe 70 sêjam ôkwi. Biñlênsêm Langwa Grik aweñña tonañ kêtû lau buña ñamataña nêñ Bibolo. Mêtê wakuc kêlain tau kêtôm Romnên gamên gêja e jagêdô lasê êsêacnên gamênbôm gêwiñ, tec sêjam Bibolo samuc me ñabuku ñagêdô ôkwi ña lau-m towae ñagêdô aweñ gêwiñ. Go gêdên jala 400 A.D. Hieronimus gêjam Bibolo samuc ôkwi ña Rom tau aweñ Latin. Bibolo tonañ ñaê Vulgata (ñam gebe kêtû tapa gêja). Katolik sêsap tôn e mêngeñ galoc.

Wulfila kêtû lau Goten nêñ bisop. Eñ gêjam Bibolo ôkwi ña lau Serman aweñ teñ kêtû ñamata. Eñ kêwaka alpapet (biñ ñatalô) wakuc sa acgom, go gêgôm. Mago ñac tau gêjam Bibolo samucgeñ ôkwi ma kêkên kêsêp nê lau Goten lemeñ atom. Ñam gebe lau tau sesegeñ sebe sênac tauñña. Amboac tonañ eñ kékêli siñ ñamiñ anga Biñlênsêm Langwaña gebe êkêli êsêac êtu sênac siñña atom.

Sêjam Bibolo ôkwi ña lau-m wakuc aweñ ñakôm kapôên nec, sêjac dabiñ su atom tageñ. Sêgôm kôm tau sêmoa e mêngeñ 1975 sêjam ñabuku ñagêdô ôkwi ña lau 1577 aweñ, ma Bibolo samuc tau nec ña lau-m 261 geñ aweñ. Biñlênsêm Wakuc tec sêjam ôkwi ña lau-m 645 aweñ su. Anga nom samuc nec lau gamên-gamên 3,000 sêsôm tauñ aweñ gêdên-gêdêngeñ tec sêmoa.

SÊJAM BIBOLO ÔKWI ÑA BIÑ JABÊM

Biñsu ñamataña mênșêo lasê aêac gêdên 1886. Anôtônê lau jaen êsêac, tec taên gêjam kêtû tôn gebe sêkalem lau Niuginiña sa têtû Anôtônê lau sêwiñ. Sêboalec biñ Jabêm sêmoageñ, mago sejoñ ñapalê sa sêsô lôm papia anga Simbañ ma têdôn êsêac. Biñsu sêsôm biñ Jabêm kêtû tôn êsêac ñagec su acgom, go sêsôm Mêtê (Miñ Dabuñ) lasê kêtôm omgeñ ma têdôn lau lênña e êsêac ñagêdô sêlin sanju. Lau buña têtû taêsam ma gôlôac buña sêwaka tauñ sa kêtôm malacgeñ gêja. Go sêkwê lôm papia sa kêtû têndôn gôlôac sauñña. Sêsam papia kêtû tôn êsêac, tec biñsu sêjam Biñlênsêm Langwa to Biñlênsêm Wakuc ñamiñ ñanôgeñ ôkwi kêtû Miñ Dabuñ. Malôgeñ acgom, go sêjam Ñawae Ñajam ñagêdô ôkwi amboac tañ ma sêpuc kêsêp Jaenñajam jalau sêsam-sêsam kêtôm nêñ andugeñ. Sêjam Mêtê ôkwi sêjam kôm tau sêsin sugeñ sêmoa e gêdên 1924 sêpuc Biñlênsêm Jabêm aweñña ñamataña anga London.

Sêbênôc sêmoa e 1935 sêpuc kêtiam (Stuttgart, Sermani). Siŋ Kapôêŋ Ila gêbacnê, go sêpuc Biŋlênsêm Wakuc tonanŋeŋ kêtiam gebe masi anŋa lau taêsam nêŋ. Gêdêŋ jala 1965 sêsuŋ kôm bênôcŋa gêdêŋ lau toŋ teŋ. Ac sêjac dabiŋ kôm tau, tec sêpuc Biŋlênsêm Wakuc anŋa Hong Kong e gêbacnê gêdêŋ 1973.

Lau toŋ tonanŋeŋ selom Biŋlênsêm Lanŋwa ma sêjam Genesis ôkwi. Kristen Press Madang sêpuc Gêŋ Samob Ŋam Ŋabuku, Mosenê buku ŋamatana gêdêŋ 1970. Su go lau tonanŋeŋ selom Biŋlênsêm ŋabuku ŋagêdô gêwiŋ. Biŋsu ŋagêdô sêjam buku tagen-tagen ôkwi gêdêŋ ŋasawa teŋ su, tec sebe sênac dabiŋ kôm tau. Lau toŋ tagen têtôm kôm kapôêŋanô tonanŋ atom, tec sêkalem lau toŋ teŋ sêkôc nêŋ kôm sa amboac tonanŋ. Sêjam kôm tau sêmoa e 1979 sêjac dabiŋ. Sêpuc Biŋlênsêm Lanŋwa to Biŋlênsêm Wakuc anŋa Sydney, Australia ma sêsi lulu kêpi tagen, tec Bibolo samuc kêsêp aêac lemeŋ gêdêŋ jala 1980.

BIBOLO ŊAKÔM ŊAKÔNIŊA TANAM BIBOLO ÔKWI ŊAKÔNIŊA ŊAM

Embe sênam Bibolo ôkwi ŋa lau teŋ aweŋ su, nanŋ dendec gacgeŋ ênêcŋa atom. Sêkêŋ êtu kôm êndêŋ lau teŋ sênam ôkwi êsêp ŋasawa êtiam-êtiam. Ŋam gebe lau teŋ aweŋ amboac biŋ Jabêm nec gêŋmatê teŋ atom, gêŋ mata jali teŋgoc. Lau wakuc sêsôm biŋ tau têtôm lau lanŋwa gêmuŋŋa sêsôm nanŋ ŋapaŋ atom. Sêwi biŋ ŋalô lanŋwa ŋagêdô siŋ ma sêsôm wakuc gêjô lanŋwa su. Kêtu tonanŋa tec tanam Bibolo ôkwi êtôm biŋ, tê lau wakucgeŋ sêsôm-sêsôm sêmoa nê. Embe dangôm atom, lau wakuc oc sêpô lêna tauŋ e sêjala Mêtê naeo ma sebe sêŋô atom. Mêtê ŋanô tau nec, lau teŋ sebe sêpô ôkwi atom, biŋ ŋalôgeŋ tec tasôm êtu wakuc-êtu wakuc êjô lanŋwa, tê tajala kwalec nê su. Go ŋam teŋ gêwiŋ. Bibolo ŋakwalam lanŋwa sêpuc ŋapapia andanŋeŋŋa ŋam sêmoa, tec têtap ŋalô wakuc ŋagêdô sa, tê sêkêŋ gêjô ŋakeso lanŋwa su. Kêtu tonanŋa tec sêkêŋ ŋapuc amboac tonec gebe Bibolo teŋ embe ênêc êtôm jala 30 me 50 su, nanŋ taêŋ ênam gebe tanam ôkwi ŋakôniŋa teŋ êtiam. Embe masi, lau ŋagêdô oc sêjala sapu. Biŋsu sêgôm kôm tonanŋ kêpi Biŋlênsêm Wakuc Jabêm aweŋŋa dim ŋagêdô su, tec galoc ajala ŋamgac.

ANDU TEŊ EMBE BIBOLO ÊNÊC ATOM, LAU TAU OC SÊMOA ŊAJAM ATOM. (Dr. M. Luther)

BIBOLO KÊLAIŊ TAU GÊMOA

Bibolo gêjac ŋamalac pebeŋ ŋawae, tec Gôlôac Dabuŋ to lau buŋa kêtôm nom ŋagamêŋgeŋ sêbiŋ tauŋ tônŋ gebe sêmansaŋ Bibolo êlaiŋ tau ŋalêŋ. Lêŋ tonanŋ gêjac kôm têlêac ŋawae. Tec gebe sêkêŋ lau sênam Bibolo ôkwi ŋa lau gamêŋgamêŋ aweŋ. Teŋ gebe sêmbaliŋ nêŋ mone êna gebe sêpuc Bibolo tau e ŋaôli sauŋanôgeŋ. Go teŋ gebe sêkêŋ Bibolo naêô lasê lau tau. Baibel Sosaiti gejob kôm tonanŋ. Sêjam kôm tau anŋa gamêŋ amboac 100 tec sêmoa. Sêbiŋ tauŋ tônŋ, tec têtôm kôm kapôêŋ tonanŋ. Gôlôac Dabuŋ to lau buŋa gamêŋ ŋagêdôŋa tauŋ têtôm Bibolo ŋakoleŋ sênam ôkwi ma sêpuc to sênac sam êtu tapanŋa tonanŋ atom, ŋam gebe gêjac mone taêsam ŋawae. Kêtu tonanŋa Baibel Sosaiti gamêŋ tolêlômŋa sêjam Baibel Sosaiti gamêŋ ŋalêlôm

sawaŋa sa, tec kôm tau kêsêlêŋ ŋajam. Baibel Sosaiti sêjam gôliŋ kôm tau, tec sêjam Bibolo ôkwi to sêkêŋ kêtû tapa sêgôm sêlêsucgêdôgeŋ. Ŋanamba ŋagêdô tonec kêtôc gêc awê gêdêŋ aêac

Sêjam Bibolo samuc me ŋabuku ŋagêdôgeŋ ôkwi:

jala 1800 1860 1920 1976

awêŋ jala 71 1900 299 1950 830 1960 1577 1975

Sêjac sam Bibolo samuc me ŋabuku ŋagêdôgeŋ:

ŋanamba 8 000 000 22 000 000 35 000 000 44 000 000

BIBOLO NEC BUKU TEŊ TAUŊA SAMUCGEŊ ŊAMALAC AWEŊ KÊTU ANÔTÔNÊ BIŊ ŊASABAŊ

Bibolo nec buku teŋ, naŋ lau sêpuc to sêjam ôli ma sêsam-sêsam amboac buku ŋagêdô naŋ. Mago buku ŋagêdô samob kêtôm Bibolo nec atomanô. Bibolo nec buku taujala teŋ, tec sêsam sebe Buku Tau. Ŋam amboac ondoc, tec sêsam Bibolo sebe Buku Tau, taŋ ŋamalac kêtôm nêŋ têm to nêŋ gamêŋgeŋ sêsam-sêsam e nêŋ ŋalêlôm gêwiŋ biŋ tau. Ma ŋam amboac ondoc, tec Gôlôac Dabuŋ toê-toê samobgeŋ sêsô Bibolo ŋalabu ma sêkêŋ kêtû nêŋ ŋagôliŋ. Embe takac Bibolo palinpalinŋeŋ, oc talic amboac buku ŋagêdôŋa teŋ. Sêjac Anôtô kêkêŋ undambê to nom ma gêŋ, tê lau tentenlatu dêdac-dêdac nê ŋamiŋ. Miŋ tau kêpi lau, naŋ sêŋgôŋ gêdêŋ gêmuiŋ andanŋeŋŋa. Sejoŋ lau langwa gamêŋ teŋŋa nêŋ biŋsu to ŋagôliŋ sêmoa sêwiŋ tauŋŋa sa-sa. Aêac tasam biŋ tonanŋ ŋai e ŋagêdô kêlênsôn aêacnêŋ kauc to tapô lêna tauŋgeŋ. Biŋ tonanŋ kêtû Bibolo ŋabiŋ taujala tau nec atom. Biŋ taujala nê asageŋ.

Bibolo ŋabiŋ taujala tau tonec gebe Ŋatetowaga sêjac ŋamalac ma gêŋ, taŋ ac dêdac-dêdac naŋ, ŋamiŋ kêtôm sêlic Anôtô tau gêwê to gêjam gôliŋ êsêac nanŋeŋ. Lau-teto-Bibolowaga tônê lau, taŋ Anôtô kêkam êsêac tôn naŋ. Ac sêlic Anôtô gêjam gôliŋ nom to ŋagêŋ samob ma ŋamalac to nêŋ lêŋ gêwiŋ. Ênê biŋ kêtû tôn. Eŋ gêgôm samob ŋanô kêsa. Ac sêlic gêc awê gêdêŋ êsêac, tec teto nêŋ biŋ têtôm lau sêkêŋ gêwiŋ eŋ to ôliŋ andanŋ eŋŋa. Ac sêjala Anôtô kêtû tôn amboac tonanŋ, tec taêŋ gêjam kêtû tôn gebe sêwê lau ŋagêdô sêkêŋ êwiŋ eŋ amboac taŋ, me sebe sêpuc êsêacnêŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋŋa tôn. Êsêac sebe ŋamalac samob sêjala biŋ tonec êtu katô gebe Sêmoa materŋ jali me sêmac êndu nê, ŋam kêsêp Anôtônageŋ, taŋ gedec biŋ geo samob ma têtac têwiŋ to gê biŋ tôn ŋamadiŋ masigeŋ naŋ. Lau taŋ teto Biŋlênsêm Wakuc ŋabuku naŋ, sêjala kêtû tônŋac gebe Anôtô têtac gêwiŋ ŋamalacŋa mênŋkêtû awê kêpi Jesu Kilisi. Ŋam gebe ac sêlic eŋ kêsa nê lêŋ kêtôm ŋac teŋ, taŋ kêkêŋ tau kêsô Anôtô ŋalabu kêtû nê biŋ samobŋa samucgeŋ naŋ. Eŋ gêmac êndu ma gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ, tec sêjala Anôtô kêtôm gebe êsuc ŋamalacnêŋ taŋeŋpêc to nêŋ tîp ôkwi, ma kêtôm gebe êkêli êsêac sêsa nêŋ lêŋ totêntac êpa sugêŋ êtiã, ma kêtôm gebe êtôc sêŋgôn materŋ jali teŋgeŋ êtu nêŋ lêŋ ŋatêpôê naênêc awêgeŋ êndêŋ êsêac.

Lau taêsam sê taŋeŋ jaeŋ, taŋ lau-teto-Bibolowaga sêsôm lasê gêdêŋ êsêac naŋ, ma sêmêtôc nêŋ lêŋ kêtôm Mêtê tau sêjac ŋawae. Ac sêŋô to sêsam lau tonanŋ nêŋ biŋ to nêŋ miŋ kêtôm Anôtô kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac solopgeŋ. Lau taêsam sêsaê sêmoa gebe amboac tonanŋ e mênŋgêdêŋ galoc ŋapaŋ. Lau sêŋô Mêtê e atêŋ gêmô êsêac ma nêŋ ŋalêlôm kêtû malô to têtac kêpa su, ma kêkêli êsêac e sêjala gacgeŋ gebe sêŋgôn nom nec ŋaômageŋ atom.

Bibolo tau gêwa tau sa gebe Anôtônê Biñ nec, aêac ñamalac nêñ kauc kêtôm gebe tapuc têt me dansey su nec atom. Propete sêsôm nêñ jaey lasê todim-todim sêjac m biñ tau gebe “Apômtau awa tau tonec”, tec lau têt tônêña ñagêdô sêñô tonêñ ñalêlôm gêja lu-gêja lu kwananğey su. Aêac têtac lulu atommañ. Apômtau Jesu kêsôm gêc Joağnê Ñawae Ñajam gebe “Aêñoc mêtê kêtü tauc ñoc gêñ atom, ñac tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ, nê gêñ. Teñ embe taê ênam gebe êñgôm Anôtônê Biñ êtu têt, oc êjala ñoc mêtê ñam gebe aña Anôtônê me aê kasôm tauc ñoc biñ” (7:16-17). Anôtô kêsôm biñ aña Bibolo ñalêlôm nec, aêac tajala kêtü katô atom, tasô biñ tau ñalabu ma danğôm ñanô êsa êpi tauñ nêñ lêñ acgom. Embe tañô Bibolo ñakalem e takêñ êwiñ Mêtê ma ôliñ andañ Anôtô tonêñ ñalêlôm taêñ êka ey samucğey, oc tatap ñanô sa e daê taêñ todim-todim. Lau têt sêmoa sêmuñ aêac to onec sêmoa sêwiñ aêac nec, nêñ taêsam ñanô lasê sêjalagac gebe Bibolo buku taujala teñ, ma aêac tauñ ocgo tajala amboac tonanğey. Oc tajala Bibolo gebe Buku Tau, tañ danğôn materñ jali ñam kêsêp nañ, tec kêlêlêc buku ñagêdô samob su biññanôğey.

Gêj Samob Դjam Դjabuku

Դjaê Genesis Դjam gebe Դjam me Դjamôkê. Buku tau gêjac undambê to nom Դjam Դjamiյ ma gêwa Դmalacnêj Դjam sa amboac tonanջeյ. Go kêpuc Դmalac sêgôm sec to sêôc gêjwapac anջa nom nec Դjam sa ma kêwaka Anôtô gêjam gôliյ Դmalac tapaôjgeյ Դjalêj sa gêwiյ.

Aêac tawa buku Դjamôkêlatu kêkôc gêja Դsasêbu kapôêj luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-11 gêwa undambê to nom Դjam sa ma gêjac miյ Դmalacnêj lêj andanջeյԴja. Aêac tatap Adam agêc Ewa ma Kain agêc Abel to Noa nêj miյ sa ma taյô bu kêsuy Դjatêna to andu Դjatêpôê soso baliյ anջa Babel Դjamiյ amboac tonanջeյ.

2. Môkêlatu 12-50 gêjac miյ lau Israel nêj mimi nêj lêj andanջeյԴja Դjamiյ. Nêj mimi Դmatanջa tau Abraham. Eյ Դjac towae kêkêj gêwiյ to taյa wamu AnôtôԴja. Eյ latu Isak to dêbu Jakob nêj miյ kêdaguc. Jakob, taյ nê Դjaê teյ gebe Israel naյ, nê latui 12 têtû lau Israel nêj gôlôac 12 nêj Դjamôkê. Êsêacnêj teյ Josep. Buku tau gêjac miյ ênê lêj kêgêlucgeյ ma gêwa Jakob tonê gôlôac sêյgôյ gamêj Aiguptunջa Դjam sa amboac tonanջeյ.

BiյԴjanô, buku tonec gêjac miյ biյ Դmalacnջa, mago buku tau Դmananô tau tonec gebe kêwaka kôm, taյ Anôtô tau gêgôm naյ, sa gêc awêgeյ. Gêjac m miյ tau gebe Anôtô kêkêj undambê to nom, taյ buku tau kêpuc miյ tau tôյ naյ. Ma gêjac dabiյ Դjamiյ Anôtô gêjac mata biյ gebe ênam jaom nê lau Israel enden tôյgeյԴja.

Anôtô kêtû buku tonec Դgôliյtêna. Eյ kêmêtôc Դmalac to gêjac êsêac kêtû nêj secnջa, eյ gêwê nê lau to gêjam êsêac

sa ma eյ gêjam gôliյ nê lau sêsa nêj lêj sêmoa nom nec.

Êsêac teto buku lanջwaanô tonec Դjam gebe sênac lau-m teյ nêj sêkêj gêwiյ AnôtôԴja Դjamiյ gebe elom lau Դmuյa ma êpuc êsêac tôյ e sêkêj gêwiյ tau tonanջa mata jaligeյ ênêc êtôm tônêgeյ Դpanջ.

Anôtô kêkêj undambê to nom

1 Gêdêj Դmatanô Anôtô kêkêj undambê to nom.

² Nom tau sawa to Դagêlêj ma Դakesec kêkôm gwêc Դmasêga auc ma Anôtônê Դjalau kêlao gêmoa bu Դjaô. ³ Ma Anôtô kêsôm gebe “Դjawê êsa”, e Դjawê kêsa. ⁴ Anôtô gêlic Դjawê gebe Դjam. Ma Anôtô gêwa Դjawê to Դakesec kêkôc. ⁵ Anôtô kêsam Դjawê gebe “GeleյԴja” ma Դakesec gebe “Gêbêcauc.” Tec gêbêcauc to geleյԴja tonanջ kêtû bêc Դmatanջa.

⁶ Go Anôtô kêsôm gebe “Lênsanջ teյ êniյ bu êյցic ma êwa bu êkôc.” ⁷ Ma Anôtô kêmasanջ lênsanջ ma gêwa bu kêkôc, Դagêdô kêpoac lênsanջ Դjalabu ma Դagêdô kêpoac Դjaô. ⁸ Ma Anôtô kêsam lênsanջ tau gebe “Umboյ.” Gêbêcauc to geleյԴja tonanջ kêtû bêc kêtû luagêcԴja.

⁹ Go Anôtô kêsôm gebe “Bu, taյ kêpoac umbonջ Դjalabu naյ, êlêc sa naêpoac taunջa e gamêj Դakeleyj êsa.” Ma Դjanô kêsa. ¹⁰ Ma Anôtô kêsam gamêj Դakeleyj gebe “Nom” ma bu Դatonջ gebe “Gwêc.” Ma Anôtô gêlic gebe Դjam.

¹¹ Go Anôtô kêsôm gebe “Gêj êlêc Դmatac anջa nom, gêj tolaւյ taյ êkêj Դjawê êtôm Դkaiյgeյ naյ, ma ka taյ sênam Դjanô êtôm Դkaiյgeյ naյ.” Ma Դjanô kêsa. ¹² Tec gêj gêlêc Դmatac anջa nom, gêj tolaւյ, taյ kêkêj Դjawê kêtôm Դkaiյgeյ naյ ma ka taյ sêjam Դjanô kêtôm Դkaiյgeյ naյ. Ma Anôtô gêlic gebe Դjam. ¹³ Gêbêcauc to geleյԴja tonanջ kêtû bêc kêtû têlêacԴja.

¹⁴ Go Anôtô kêsôm gebe “Ja Դjanô sêkô umbonջ Դlênsanջ e sêwa geleյԴja to gêbê-

cauc êkôc ma têtû têtû to bêc ma jala ña-belo. ¹⁵Ma ja ñanô sêkô umbonj ñalênsanj gebe sêpô nom ñawê êsa.” Ma ñanô kêsa. ¹⁶Tec Anôtô kêkêñ ja kapôênj luagêc, ja kapôênjsêga tej gêjam gôlinj geleñña ma ec saunj tej gêjam gôlinj gêbêcauc ma utitalata sêwinj. ¹⁷Ma Anôtô kêkêñ gêñ tau sêkô umbonj ñalênsanj gebe sêpô nom ñawê êsa, ¹⁸gebe sênam gôlinj geleñña to gêbêcauc to sêwa ñawê to ñakesec êkôc. Ma Anôtô gêlic gebe ñajam. ¹⁹Gêbêcauc to geleñña tonanj kêtû bêc kêtû aclêña.

²⁰Go Anôtô kêsôm gebe “Bu to gwêc sêkôc gêñ matenj jalinja palac-palacgeñ to moc sêlôp sêmoa nom to umbonj ñasawa,” e ñanô kêsa. ²¹Tec Anôtô kêkêñ gêñsêga gwêcña to gêñ matenj jali samob, tañ sêmoa bu to gwêc palac-palacgeñ ma kêkêñ moc tomagê tokaiñ-tokaiñ. Ma Anôtô gêlic gebe ñajam. ²²Go Anôtô gêjam mec êsêac ma kêsôm gebe “Asu ñalatu ma atu taêsam e anam bu to gwêc auc ma moc têtû taêsam sêmoa nom.” ²³Gêbêcauc to geleñña tonanj kêtû bêc kêtû lemeñ teñña.

²⁴Go Anôtô kêsôm gebe “Nom êkôc gêñ matenj jali tokaiñ-tokaiñ, gêñ masiñ ma gêñ, tañ sêgalab to sêlêgeñ nañ ma bôc saleñña tokaiñ-tokaiñ.” Ma ñanô kêsa. ²⁵Tec Anôtô kêkêñ bôc nomña tokaiñ-tokaiñ, gêñ masiñ tokaiñ-tokaiñ to gêñ, tañ sêgalab to sêlê nañ, tokaiñ-tokaiñ. Ma Anôtô gêlic gebe ñajam.

²⁶Go Anôtô kêsôm gebe “Takêñ ñamalac têtôm aêac taunj katuñ, têtôm aêac. Êsêac têtû i gwêcña to moc umbonj ñalabuñja ma gêñ masiñ to bôc saleñña samob ma gêñ, tañ sêgalab to sêlêgeñ samob, tañ sêmoa nom nañ ñatau.” ²⁷Ma Anôtô kêkêñ ñamalac kêtôm eñ tau katu, kêkêñ eñ kêtôm Anôtô katu solop. Eñ kêkêñ êsêagêc ñac to awê. ²⁸Ma Anôtô gêjam mec êsêagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. Nom êsô amac ñalabu. Ma atu i gwêcña

to moc umbonj ñalabuñja ma gêñ matenj jali samob, tañ sêmoa nom nañ, ñatau.” ²⁹Ma Anôtô kêsôm gebe “Alicgac, aê kakêñ gêñ tolaunj samob tañ kêkêñ ñawê kêtôm ñakaiñgeñ nañ to ka samob, tañ sêjam ñanô kêtôm ñakaiñgeñ nañ, tec kêtû amacnêm gêñ aniñña. ³⁰Mago gêgwanj to gêñ matac ñagêdô samob aê jakêñ êndêñ bôc nomña samob to êndêñ moc umbonj ñalabuñja samob ma gêñ matenj jali samob, tañ sêgalab to sêlê sêmoa nom nañ.” Ma ñanô kêsa. ³¹Ma Anôtô kêsala gêñ samob, tañ eñ kêkêñ nañ, ma gêlic gebe ñajamanô. Ma gêbêcauc to geleñña.

2 Amboac tonanj undambê to nom ñagêñ matenj jali totau-totau samob ñanô kêsa. ²Ma Anôtô gêjac dabiñ nê koleñ, tañ gêjam su nañ, gêdêñ bêc lemeñ tej ñanô luagêcña ma kêlêwanj tau gêdêñ bêc kêtû ñanô luagêcña kêtû koleñ samob, tañ gêgôm nañña. ³Ma Anôtô gêjam mec bêc kêtû ñanô luagêcña to gêjam dabunj, gebe gêdêñ bêc tonanj Anôtô kêlêwanj tau anja nê koleñ, tañ gêjam e gêjac dabiñ nañ. ⁴Anôtô kêkêñ undambê to nom ñanô kêsa ñamiñ tau tonec.

Biñ Paradisña

Gêdêñ tañ Apômtau Anôtô kêkêñ nom to undambê ⁵gêñ tolaunj tej kêpi atom to gêñgaga tej kêkô kôm atom tagenj gebe Apômtau Anôtô kêkêñ kom kêsêp nom atom tagenj. Ma ñamalac tej gebe êñgalunj nom popocña gêmoa atom. ⁶Ma bu nom ñalêlômña kêlêni mênjkêpi ma kêmalôm nom ñawambuc kêsa. ⁷Gêdêñ tonanj Apômtau Anôtô kêkôc nom anja kôm ma kêlêlêlôm ñamalac to gêju awajaô mata jalinja kêsô eñ lususunj, tec ñamalac kêtû gêñ mata jali.

⁸Go Apômtau Anôtô kêsê kôm anja Eden, tañ gêc gêmu kêsa gamêñ oc kêpiña nañ, ma ketoc ñamalac, tañ kêlêlêlôm nañ, gêmoa kôm tau. ⁹Ma

Apômtau Anôtô kékên ka kêpi anğa nom, ñakatu gêjac mataanô ñajam ma ñanô tau kêmoasiñ awasuñ. Ma ka dangôn materj jaliña kêpi anğa kôm ñaluñ to ka tajala ñajam to secña amboac tonanğen.

¹⁰ Bu teñ ñamôkê gêc Eden gebe êmalôm kôm tau. Anğa kôm ñalêlôm bu tonanğ gêwa tau kékôc gêja ñasêli aclê. ¹¹ Ñasêli ñamata ñaê gebe Pison. Bu tonanğ kêgi gamêñ Hawila, tañ gold gêc nañ, ¹² ma gamêñ tonanğ ñagold ñajamanô. Katêkwi tonamalu ñajam ñaê gebe bedelium to pocawa kokoc ñaê gebe soham gêc gamêñ tonanğ amboac tonanğen. ¹³ Bu ñasêli kêtü luagêcña ñaê gebe Gihon. Bu tonanğ kêgi gamêñ Kus. ¹⁴ Bu ñasêli kêtü têlêcña ñaê gebe Hidekel, nañ kêpoac Asuria ñagamêñ oc kêpiña. Ma bu ñasêli kêtü aclêña ñaê gebe Euprat.

¹⁵ Apômtau Anôtô kékôc ñamalac ma ketoc eñ gêmôa kôm Eden gebe ênam kôm êpi nom ma ejop kôm tau. ¹⁶ Ma Apômtau Anôtô kêjatu ñamalac ma kêsôm gebe “Kañanô pebeñ, tañ kékô kôm nañ, ôniñmañ. ¹⁷ Mago kañanô tajala ñajam to secña ôniñ atom. Embe ôniñ kañanô tau, oc ômac êndü êndên bêc tonanğ.”

¹⁸ Go Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Ñamalac taugen êmoa oc ñajam atom. Aê gabe jakên kêpuctôño teñ êndên eñ, tañ êtôm eñ nañ.” ¹⁹ Tec Apômtau Anôtô kékôc nom ma kêmasañ bôc saleñña samob to moc umbonñ ñalabuña totau-totau ma kékên gên tau gêdên ñamalac ma gebe êñô ñaê, tañ ñamalac ê êpi gên totau-totau tonanğ. Ma ñaê, tañ ñamalac gê kêpi gên totau-totau samob kêtômgen nañ, tec kêtü êsêacnêñ ñaê. ²⁰ Ñamalac gê bôc malacña samob nêñ ñaê to kêsam moc umbonñ ñalabuña nêñ ñaê ma bôc saleñña amboac tonanğ, mago kêtap ñamalacnê kêpuctôño teñ gebe êtôm eñña sa atom. ²¹ Tec Apômtau Anôtô gêgôm

ñamalac tau gêc bêc e kêliñ tau siñ ma kékôc ênê ñabi teñ sa ma ñamêsôm gêoc ñamala auc. ²² Ñabi tañ Apômtau Anôtô kékôc anğa ñamalacnê nañ, eñ kêmasañ kêtü awê ma kékên gêdên ñamalac. ²³ Go ñamalac kêsôm gebe

“Kecgoc, galoc katap ñatêkwa anğa aênoc sa ma ñamêsôm anğa aênoc amboac tonanğ.

Aê gabe jaê ênê ñaê gebe ‘Ñamalaco’ gebe sêkôc anğa ñamalacnê.”

²⁴ Kêtü tonanğña ñamalac êwi tama agêc têna siñ ma êsap nê awê tôn ma êsêagêc têtü ôli tageñ. ²⁵ Ma ñaclagêco sêmôa ôliñ ñaôma ma majenğ gêdên taunğ atom.

Ñamalac sêkac taunğ su anğa Anôtônê

3 Ma moacnê kauc ñagaô kêlêlêc bôc saleñña ñagêdô samob, tañ Apômtau Anôtô kékên nañ nêñ su. Ma eñ kêsôm gêdên awê gebe “Anôtô oc kêsôm gebe ‘Aniñ kôm ñakañanô teñ atom’ me.”

² Go awê kêsôm gêdên moac gebe “Aêac aniñ kôm ñakañanô, ³ tageñ ka, tañ kékô kôm ñaluñ nañ ñanô, tec Anôtô kêsôm gebe ‘Aniñ atom. Amoasac atom amboac tonanğ gebe amac êndü atom.” ⁴ Tec moac kêsôm gêdên awê gebe “Op, agêc oc amac êndü atomgoc. ⁵ Mago Anôtô kêjala gebe amagêc embe aniñ, go mate-manô êpoa lasê ma atôm eñ tau ma ajala ñajam to sec.” ⁶ Ma awê gêlic kañanô ma taê gêjam gebe ñalêwê ñajam e gêjac mataanô ñajam amboac tonanğen. Tec têtac gêboanğ gebe êwa nê kauc sa ma kékôc kañanô tau mêngeñ, go kékên ñagêdô gêdên nê akweñ amboac tonanğ, ma geñ. ⁷ Tec agêc mateñanô kêpoa lasê ma sêjala taunğ gebe ôliñ ñaôma, tec sêgiñ kalaunğ mênşêkic kêtü nêñ ladôm.

⁸ Oc kêtü luc acgom, go Apômtau Anôtô kêsêlênğ gêmôa kômêlêlôm. Agêc sênô eñ ma ñamalac agêc nê awê sêsiniñ taunğ sêsô ka, tañ sêkô kôm nañ, ñalabu gebe Apômtau Anôtô êlic êsêagêc

atom. ⁹Go Apômtau Anôtô gêmôêc ñamalac ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Gômoa ondoc.” ¹⁰Eñ kêsôm gebe “Aê gañô aôm gômoa kôm ñakicsêa e katêc tauc gebe aê ôlic ñaôma tec kasiñ tauc.”

¹¹Go Anôtô kêsôm gebe “Asa kêsôm gêdêñ aôm gebe ôlim ñaôma. Aôm goeñ kañanô, tañ gajac jao gêdêñ aôm gebe ôniñ atom nañ, me masi.” ¹²Ñamalac kêsôm gebe “Awê, tañ kôkêñ gebe êwiñ aê nañ, kêkêñ kañanô tau gêdêñ aê, tec gaey.” ¹³Go Apômtau Anôtô kêsôm gêdêñ awê gebe “Aôm gôgôm asageñ tonaj.” Awê gêjô eñ awa gebe “Moac kêtîm aê, tec gaey.”

¹⁴Ma Apômtau Anôtô kêsôm gêdêñ moac gebe

“Aôm gôgôm tonaj, tec japuc boa aôm êlêlêc bôc malacña to bôc saleñña samob su.

Aôm ôkêñ ña têtmac walôgeñ ma ôniñ kekop e ômac êndu.

¹⁵Ma aê gabe jakêñ amagêc awê to nêñ wakuc akêñ kisa êndêñ taôm. Eñ êka aôm môkêmapac popoc ma aôm ôñac eñ êsêp agêbi.”

¹⁶Eñ kêsôm gêdêñ awê gebe “Aê jakêñ ñandan taêsam êndêñ aôm êndêñ noc ôkêkam ñapalêña.

Ôkôc ñapalê tonandangeñ.

Aôm matam katu nêñ akweñ, mago eñ êtu nêñ ñatau.”

¹⁷Ma eñ kêsôm gêdêñ Adam gebe “Aôm kôkêñ tañam nêñ awênê biñ ma goeñ ka ñanô, tañ gajac jao gêdêñ aôm gebe ôniñ atom nañ. Kêtu tonanña aê japuc boa nom êtu aômña.

Ônam kôm ôim taôm sugerj êtôm bêc samob,

tañ ômoa nañ, go nom êlôm aôm.

¹⁸Gêñ têkwa-têkwa to waôñ êtu nêñ kôm ñanô

ma ôniñ ñagêñgaga.

¹⁹Ônam kôm towaengeñ,

go ôtap mo sa

e ôtu nom êtiam

gebe aômñem ñam gêc nom.

Aôm nom,

tec ômu ôndêñ nom ôna êtiam.

²⁰Ma ñamalac gê nê awênê ñaê gebe Ewa gebe eñ kêtû lau materj jali samob teneñi. ²¹Ma Apômtau Anôtô kêmasañ bôc ñaôlic kêtû ñakwê ma kêkêñ gêdêñ ñamalac agêc nê awê sêsô.

²²Ma Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, ñamalac kêtôm aêac ma kêjala ñajam to sec. Galoc tec tajop eñ gebe êmêtôc lêma naêpip kañanô anña ka danggôn materj jaliña ma êniñ e êmoa teñgeñ nec atom.” ²³Kêtu tonanña Apômtau Anôtô kêtîñ eñ su anña kôm Eden gebe êkaliñ nom, tañ kêtû ênê ñam nañ. ²⁴Ma eñ kêmasuc ñamalac ma kêkêñ kerub tosiñ ñaôsic-ôsic sêkô kôm Eden ñagamêñ oc kêpiña gebe sejoy ka danggôn materj jaliña ñaintêna. *

Kain agêc Abel

4 Adam gêmoa gêwiñ nê awê Ewa e taê ma kêkôc Kain. Ma eñ kêsôm gebe” Apômtau gêjam aê sa, tec kakôc latuc teñ.” ²Ma kêkôc ñapalê teñ kêtiam, lasi Abel. Abel kêtû gejobwaga bôcña ma Kain gêjam kôm moña. ³Têm ñagêdô gêjaña, tec Kain kêkôc nê kôm ñanô kêkêñ kêtû da gêdêñ Apômtau. ⁴Ma Abel kêkôc bôc teñ anña nê bôc tau ñamêcgeñ, gêjac endu ma kêkêñ ñalêsi kêtû da. Ma Apômtau gêlic Abel to nê da ñajam. ⁵Mago gêlic Kain to nê da atom. Tec Kain têtac ñandan kêsa to lañôanô kêbêlê. ⁶Apômtau kêsôm gêdêñ Kain gebe “Aôm têtmac ñandan to lañômanô kêbêlê kêtû asageñña. ⁷Biñ tau amboac tonec me masi gebe Aôm embe ôñgôm êndêñ, go ôsa lañômanô sa. Embe ôñgôm eso,

*3:24 Adam ñam gebe ñamalac.

go sec êndib aôm ênêc katamdêmôê. Sec mata katu aôm, mago aôm ôku sec tulumaj.”

⁸ Go Kain kêsôm gêdêj lasi Abel gebe “Tana kôm.” Agêc sêô lasê kôm su, go Kainnê ñalêlôm gêli sa ma gêjac lasi Abel êndu. ⁹ Go Apômtau kêsôm gêdêj Kain gebe “Lasim Abel gêmoa ondoc.” Eñ kêsôm gebe “Aê gajam kauc. Aê katu lasicnê gejobwaga me.” ¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aôm gôgôm asagej. Lasimnê dec awa gêmôêc anja nom kêpi gêdêj aê gêmêj. ¹¹ Ma galoc aê japuc boa aôm anja nom, taj gêja awasuj ma gênôm lasimnê dec anja aôm lêmam naj. ¹² Aôm embe ônam kôm, go êngamiñ ñanô êndêj aôm. Matam kanôj ôsêlêj ôñôñgej ônac laoc gamêjgej.” ¹³ Ma Kain kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Ïoc keso ñagêjô kapôêj kêlêlêc ôlicwalô su. ¹⁴ Gôlicgac me, galoc aôm kôtiñ aê su anja nom ma jasiñ tauc ôkwi anja lañômñêñja. Matoc kanôj jasêlêj ôñôñgej janac laoc gamêjgej ma lau, taj têtap aê sa naj, sênac aê êndu.” ¹⁵ Mago Apômtau kêsôm gêdêj eñ gebe “Amboac tonaj atom. Teñ embe ênac Kain êndu, naj êtap ñagêjô êtôm dim 7ña sa.” Ma Apômtau kêkêj ñabelo teñ gêdêj Kain gebe ñac teñ embe êtap eñ sa, naj ênac eñ êndu atom. ¹⁶ Amboac tonaj Kain kêtaiñ tau su anja Apômtau lañônêñja gêmoa gamêj Nod, taj gêc Eden ñagamêj oc kêpiña naj.

Kainnê wakuc

¹⁷ Kain gêmoa gêwiñ nê awê e taê ma kêkôc Enok. Ma Kain kêkwê malac teñ sa ma eñ gê latu Enoknê ñaê kêpi malac tau. ¹⁸ Enok latu Irad, Irad kêka Mehujael lasê, Mehujael kêka Metusael lasê ma Metusael kêka Lamek lasê. ¹⁹ Ma Lamek gêjam awê luagêc, teñ nê ñaê

gebe Ada ma teñ nê ñaê gebe Sila. ²⁰ Ada kêkôc Jabal. Eñ kêtû lau, taj sêjgôn becobo to sêmoa sêwiñ nêj bôc naj, nêj mimi. ²¹ Lasi ñaê gebe Jubal. Eñ kêtû lau, taj sêjac gêj wêña to lau-sêjugasucwaga nêj mimi. ²² Ma Sila kêkôc gôlôac amboac tonaj, ênê ñaê gebe Tubal-Kain. Eñ kêtû lau-sêpac-kiwaga, taj sêmasaj gêj ña ki kokoc to jejec naj, nêj mimi. Tubal-Kain luo Nama.

²³ Ma Lamek kêsôm gêdêj nê awê luagêc gebe

“Ada agêc Sila, anô aê aoc.

Lameknê awêlagêc, akêj tajem ñoc biñ. Biñjanô, aê gajac ñac teñ êndu gêjô ñoc kamoc

ma ñapalê teñ gêjô ñoc sêmmala.

²⁴ Teñ embe ênac Kain êndu,

oc sêkêj ñagêjô êtôm dim 7ña.

Mago teñ embe ênac aê, Lamek, nec êndu,

oc sêkêj ñagêjô êtôm dim 77ña.”

Setnê wakuc

²⁵ Ma Adam gêmoa gêwiñ nê awê kêtiam ma eñ kêkôc latu teñ, taj kêsam eñ gebe Set, ñam gebe “Anôtô kêkêj latuc teñ gêdêj aê gêjô Abel, taj Kain gêjac eñ êndu naj su.” ²⁶ Ma Set kêka latu teñ lasê ma gê eñ gebe Enos. Gêdêj têm tonaj lau aweñ gêjac Apômtau kêtû ñamata.

†‡

Ñamalac ñamataña nêj dênañ

5 Adamnê wakucnêj ñadênañ tau tonec. Gêdêj taj Anôtô kêkêj Adam naj, kêkêj eñ kêtôm eñ tau. ² Eñ kêkêj êsêagêc ñac to awê ma gêjam mec êsêagêc. Ma gêdêj eñ kêkêj êsêagêc naj kêsam êsêagêc gebe “Ñamalac.” ³ Gêdêj taj Adamnê jala kêtû 130 naj, kêka latu teñ lasê kêtôm eñ ma kêtôm eñ tau katu ma gê ênê ñaê gebe Set. ⁴ Ma Adam kêka

†4:26 Ewa ñam gebe Gêj materiñ jali samob ñamôkê.

*4:26 Kerub têtû Anôtônê anjela taj teñ.

Set lasê su acgom, go gêmoa nom jala 800 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ⁵ Adamnê jala kêtû 930, go gêmac êndu. ⁶ Gêdêņ taņ Setnê jala kêtû 105 naņ, kêka latu Enos lasê. ⁷ Eņ kêka Enos lasê su acgom, go gêmoa nom jala 807 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ⁸ Amboac tonañ Setnê jala kêtû 912, go gêmac êndu.

⁹ Gêdêņ taņ Enosnê jala kêtû 90 naņ, kêka Kenan lasê. ¹⁰ Eņ kêka Kenan lasê su acgom, go gêmoa nom jala 815 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ¹¹ Amboac tonañ Enosnê jala kêtû 905, go gêmac êndu.

¹² Gêdêņ taņ Kenannê jala kêtû 70 naņ, kêka Mahalalel lasê. ¹³ Eņ kêka Mahalalel lasê su acgom, go gêmoa nom jala 840 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ¹⁴ Amboac tonañ Kenannê jala kêtû 910, go gêmac êndu.

¹⁵ Gêdêņ taņ Mahalalelnê jala kêtû 65 naņ, kêka Jared lasê. ¹⁶ Eņ kêka Jared lasê su acgom, go gêmoa nom jala 830 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ¹⁷ Amboac tonañ Mahalalelnê jala kêtû 895, go gêmac êndu.

¹⁸ Gêdêņ taņ Jarednê jala kêtû 162 naņ, kêka Enok lasê. ¹⁹ Jared kêka Enok lasê su acgom, go gêmoa nom jala 800 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ²⁰ Amboac tonañ Jarednê jala kêtû 962, go gêmac êndu.

²¹ Gêdêņ taņ Enoknê jala kêtû 65 naņ, kêka Metusala lasê. ²² Enok kêsa nê lêņ to Anôtôgeņ ma kêka Metusala lasê su acgom, go gêmoa nom jala 300 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ²³ Amboac tonañ Enoknê jala kêtû 365. ²⁴ Enok kêsa nê lêņ to Anôtôgeņ e laņômê gebe Anôtô kêkôc eņ su.

²⁵ Gêdêņ taņ Metusalanê jala kêtû 187 naņ, kêka Lamek lasê. ²⁶ Metusala kêka Lamek lasê su acgom, go gêmoa nom jala

782 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ²⁷ Amboac tonañ Metusalanê jala kêtû 969, go gêmac êndu.

²⁸ Gêdêņ taņ Lameknê jala kêtû 182 naņ, kêka latu teņ lasê. ²⁹ Eņ gê ênê ŋaê gebe Noa ma kêsôm gebe “Ŋac tonec ênam aêac kêsi aņga nêņ koleņ to gêņwapac, taņ kêtap aêac lemeņ sa kêtû kôm, taņ Apômtau kêpuc boa naņņa.”

³⁰ Lamek kêka Noa lasê su acgom, go gêmoa nom jala 595 gêwiņ ma kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ³¹ Amboac tonañ Lameknê jala kêtû 777, go gêmac êndu.

³² Gêdêņ taņ Noanê jala kêtû 500 naņ, kêka Sem agêc Ham ma Japet lasê.

Ŋamalacnêņ sec gêjam sêga

6 Gêdêņ taņ ŋamalac sêjac m gebe têtû taêsam aņga nom naņ, sêka latuņio lasê, ² ma lau undambêņa sêlic ŋamalac latuņio gebe ŋajam, tec sêjaliņ nêņ lauo sa aņga êsêacnêņ ma sêjam. ³ Go Apômtau kêsôm gebe “Aêņoc Ŋalau êmoa êwiņ ŋamalac endeņ tôngeņ atom gebe eņ toôli nomņa tec ênê jala êtôm 120geņ.” ⁴ Gêdêņ têm, taņ lau undambêņa sêjam ŋamalac latuņio e êsêac sêkôc ŋapalê naņ, lau waso-waso kain teņ sêmoa nom. Ma gêdêņ têm, taņ kêdaguc naņ, amboac tonañgeņ. Lau ŋaclai towae têm andañgeņanôņa tau tonec.

⁵ Apômtau gêlic gebe ŋamalacnêņ sec gêjam sêga aņga nom ma êsêac sêlao kêtû biņ secņa ŋapan. ⁶ Ma Apômtau geņ oliņ gebe kêkêņ ŋamalac sêmoa nom wageņ e nê ŋalêlôm ŋawapacgosu. ⁷ Tec Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe jansen ŋamalac, taņ kakêņ naņ, su aņga nom, ŋamalac to bôc ma gêņ, taņ sêgalabgeņ naņ, to moc umboņ ŋalabuņa gebe aêņoc ŋalêlôm ŋawapac kêtû gaim tauc su ŋaômageņ kêtû êsêacņa.” ⁸ Mago Noa gêjac Apômtau mataanô ŋajam.

Noa gêsô waŋ

⁹Noanê miŋ tau tonec gebe Noa eŋ ŋac gêdêŋ, biŋ teŋ kêtap eŋ sa aŋga nê lau ŋalêlôm atom. Eŋ kêsâ nê lêŋ toAnôtôgeŋ. ¹⁰Ma Noa kêka ŋapaŋ têlêac lasê, Sem agêc Ham ma Japet. ¹¹Mago Anôtô gêlic nom kêtû sec sugac ma biŋ alôb-alôb gêjam nom auc. ¹²Ma Anôtô kêtuc kêniŋ nom ma gêlic gebe sec gêjam aucgeŋ gebe gêŋ materŋ jali samob aŋga nom sêsa lêŋ secgeŋ.

¹³Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Noa gebe “Aê taêc gêjam kêtû tôn gebe janac gêŋ materŋ jali samob nêŋ lêŋ pep tageŋ gebe ŋamalacnêŋ biŋ alôb-alôb gêjam nom samucgeŋ auc. Kêtu tonaŋŋa aê gabe janseŋ êsêac tonomgeŋ su sênaŋa. ¹⁴Ônsô waŋ kapôêŋ teŋ ŋa ka balaŋ. Ômansaŋ tobalêm-tobalêm ma opeŋ sip aŋga dêmôêŋa to lêlômŋa. ¹⁵Ônsô waŋ tau amboac tonec gebe ŋalêsiniŋ baliŋ amboac saka 60, takôcŋa amboac saka 10 ma ŋaô amboac saka 6. ¹⁶Ômansaŋ waŋ tau ŋasalôm ma katam kapôêŋ ênêc lêsiniŋa. Ôwa ŋalêlôm êkôc êna deŋ têlêac, deŋ ŋalabuŋa to deŋ êtu luagêcŋa ma deŋ êtu têlêacŋa. ¹⁷Gôlic-gac me, galoc aê jakêŋ bu êsuŋ ŋatêna êpoac nom gebe janseŋ gêŋ materŋ jali samob, taŋ sêwê kaiŋ awajaô mata jali aŋga umboŋ ŋalabu naŋ, su sênaŋa, gêŋ nomŋa samob sêmac êndu. ¹⁸Mago aê gabe jamoatiŋ ŋoc poac êndêŋ aôm. Amboac tonaŋ ôsô waŋ ŋalêlôm ôna, aôm taôm to latômi ma nêŋ awê to lawamio wakuc sêwiŋ aôm. ¹⁹Ma bôc samob to gêŋ materŋ jali tokaiŋ-tokaiŋ naŋ, ôkêŋ luagêc-luagêc sêsô waŋ sêna gebe sêmoa materŋ jali sêwiŋ aôm, ôkêŋ kapoac teŋ ma têna teŋ. ²⁰Moc tokaiŋ-tokaiŋ ma gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ naŋ, tokaiŋ-tokaiŋ ŋaluagêc-luagêc sêsô waŋ sêna sêwiŋ aôm gebe sêmoa materŋ jali. ²¹Ma aôm

ônac gêŋ taniŋŋa tokaiŋ-tokaiŋ sa, gebe êpuc aôm to êsêac samob tôn.” ²²Ma Noa gêgôm gêŋ samob. Eŋ gêgôm kêtôm Anôtô kêjatu eŋ naŋ solopgeŋ. “gebe “Ênam sa,” ma

Bu kêsuj ŋatêna

7 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Noa gebe “Ôsô waŋ ôna, aôm to nêŋ gôlôac samob gebe aê galic aôm amboac ŋac gêdêŋ gômoo aê laŋôcnêŋ aŋga lau tonaŋ ŋalêlôm. ²Ôkôc bôc 7-7 aŋga bôc selec samob nêŋ, kapoac to têna. Mago ôkôc bôc luagêc-luagêc aŋga bôc, taŋ selec atom naŋ, kapoac teŋ ma têna teŋ. ³Moc umboŋ ŋalabuŋa amboac tonaŋ. Ôkôc 7-7 êtômgeŋ, kapoac to têna gebe sênac ŋawê tôn aŋga nom. ⁴Gebe bêc 7 ênaŋa acgom, go jakêŋ kom ênac êtôm eleŋŋa 40 to êmbêcauc 40 ma gabe janseŋ gêŋ materŋ jali samob, taŋ kakêŋ naŋ, su aŋga nom.” ⁵Ma Noa gêgôm gêŋ samob ŋanô kêsâ kêtôm Apômtau kêjatu eŋ.

⁶Noanê jala kêtû 600, go bu kêsuj ŋatêna kêtap nom sa. ⁷Ma Noa to latui ma nê awê to lawaio wakuc sêsô waŋ sêja gebe sêc bu su. ⁸Bôc selec to bôc selec atom ma moc to gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ naŋ, aŋga nom samob, ⁹kapoac teŋ to têna teŋ sêsô waŋ sêwiŋ Noa kêtôm Anôtô kêjatu naŋ.

¹⁰Bêc 7 gêjaŋa, go bu kêsuj ŋatêna kêtap nom sa. ¹¹Gêdêŋ taŋ Noanê jala kêtû 600 naajôn luagêc ma ŋabêc 17 naŋ, bumata nom ŋalêlômŋa samob kêpulu kêpi ma katam umboŋŋa gêlêc su ¹²ma kom kêsêwa kêsêp nom geleŋŋa 40 to gêbêcauc 40. ¹³Gêdêŋ bêc tonaŋ Noa to latui Sem agêc Ham ma Japet ma nê awê to lawaio wakuc têlêac sêwiŋ êsêac sêsô waŋ sêja. ¹⁴Êsêac ma bôc saleŋŋa tokaiŋ-tokaiŋ to bôc malacŋa tokaiŋ-tokaiŋ ma gêŋ, taŋ sêgalabgeŋ aŋga

⁶:22 Noa ŋam gêc awê samucgeŋ atom. Lau ŋagêdô sêwa sa

nom samob tokaij-tokaij to moc tokaij-tokaij, moc to gêj tomagê samob, ¹⁵ gêj samob tonaj ñai sêsô waj sêwiñ Noa, gêj materj jaliña luagêc-luagêc. ¹⁶ Gêj materj jaliña samob, kapoac tej to têna tej sêsô waj kêtôm Anôtô kêjatu eñ. Ma Apômtau kêlai eñ auc.

¹⁷ Bu kêsuj ñatêna kêpoac nom gê tôngej kêtôm bêc 40 ma bu kêsuj kapôêj ma kêsuj waj sa kêpigeñ jakêpoac. ¹⁸ Ma bu kêsuj kêpi-kêpi e gêjam sêga anja nom ma waj kêpoac bu ñaô. ¹⁹ Bu kêsuj ñatêna e gênôm lôc baliñ, taj kêkô umbonj ñalabu naj auc samucgeñ. ²⁰ Bu taj gênôm lôc ñatêpôê auc naj e amboac saka samuc têléac. ²¹ Tec gêj materj jali, taj sêmoa nom naj, samob sêjaña, moc ma bôc malacña to bôc saleñña ma gêj samob, taj sêgalab to sêlêgeñ sêjam nom auc naj, ma ñamalac amboac tonajgeñ. ²² Gêj samob, taj sêsê aweñ sêmoa masajgeñ naj, sêmac êndu. ²³ Amboac tonaj gesenj gêj materj jali, taj sêmoa nom naj su samob, ñamalac to bôc ma gêj, taj sêgalab to sêlêgeñ naj to moc anja umbonj ñalabu samobgeñ sêjaña anja nom. Noa taugenj gêmoa to êsêac, taj sêwiñ eñ sêmoa waj ñalêlôm. ²⁴ Ma bu kêsuj ñatêna kêpoac nom kêtôm bêc 150. [§]luagêc. Toj tej tec sêsam gebe Bôc selec, ma tej sesam gebe Bôc ñatêmui. Bôc selec nêj ñagêdô gebe domba to bulimakao. Bôc tonaj êsêac sêkêj têtû da, ma bôc selec tonajgeñ êsêac señ kêtû nêj gwada. Bôc ñatêmui amboac bôc susu êsêac sên atom ma sêkêj têtû da atom.

Bu kêtaij su

8 Ma Anôtô taê gêjam Noa ma bôc saleñña to malacña, taj sêmoa sêwiñ eñ sêmoa waj ñalêlôm naj. Ma Anôtô kêkêj mu kêsêlêj anja nom ma bu tau

kêtaij su. ² Ma bumata nom ñalêlômña to katam umbonja ñajaña kêsâ. Kom gêjac kêtiam atom ³ ma bu kêtaij su anja nom. Bu kêpoac bêc 150, go kêtaij su ⁴ ma gêdêj ajôn kêtû 7ña ñabêc 17 waj jagêlôc lôc Ararat. ⁵ Bu kêtaij-kêtaij e gêdêj ajôn kêtû 10ña. Gêdêj ajôn tonaj ñabêc ñamataña lôc ñagêdô ñatêpôê mênkêpi.

⁶ Bêc 40 gêjaña, go Noa gêlêc waj ñakatom sauj, taj eñ kêmasaj naj, su ⁷ ma kêkêj aoco tej gêlôb kêsâ gêja. Moc tonaj gêlôb gêja-gêmu, gêja-gêmu e bu kêpa anja nom. ⁸ Ma Noa kêsâe e bêc 7, go kêkêj balôsi tej gêlôb kêsâ gêja gebe êlic bu oc kêtaij su anja nom me masi. ⁹ Mago balôsi kêtap ñamala êlêwanj tauja tej sa atom, tec gêlôb gêmu gêdêj eñ gêja kêtiam, gebe bu gacgeñ kêpoac gêjam nom samucgeñ auc. Tec eñ kêmetôc lêma kêsâ jakêkôc moc kêsô waj ñalêlôm gêja gêwiñ eñ. ¹⁰ Go kêsâe bêc 7 kêtiam, go kêkêj balôsi tau gêlôb kêsâ gêja kêtiam. ¹¹ Gêdêj kêtulala moc gêmu gêdêj eñ gêmên ma kesenjenj katêkwi ñalaunj matac tej. Gêdêj tonaj Noa kêjala gebe bu kêtaij su anja nom. ¹² Eñ kêsâe bêc 7 kêtiam ma kêkêj balôsi gêlôb kêsâ gêja, mago gêmu gêdêj eñ gêmên kêtiam atom.

¹³ Gêdêj taj Noanê jala kêtû 601 ñaajôn ñamataña ñabêc ñamataña naj, bu kêpa anja nom. Tec Noa kêkac waj ñasalôm su e gêlic nom ñakelenj kêsâ. ¹⁴ Gêdêj ajôn kêtû luagêcña ñabêc 27 nom ñakelenj kêsâ samucgeñ. ¹⁵ Go Anôtô kêsôm gêdêj Noa gebe ¹⁶ “Ôwi waj siñ ôsa ôna, amagêc nêma awê ma latômi to lawamio wakuc sêwiñ aôm, ¹⁷ ma bôc samob, taj sêwiñ aôm naj, gêj materj jaliña samob, moc to bôc ma gêj, taj sêgalabgeñ sêmoa nom naj, samob, ôwi êsêac siñ sêwiñ aôm asa ana gebe seola nom auc ma sêsu ñalatu e

§7:24 Lau Israel sêwa bôc toê-toê samob kêkôc gêja toj

têtu taêsam anja nom.”¹⁸ Ma Noa gêwiņ nê latui to nê awê ma lawaio wakuc sêsa sêja¹⁹ ma bôc saleņņa to malacņa samob, moc samob to gêņ, taņ sêgal-abgeņ sêmoa nom naņ, samob tokaiņ-tokaiņ sêsa anja waņ sêja.

²⁰ Ma Noa gêboa Apômtaunê altar teņ sa ma kêkôc bôc selec ŋagêdô to moc selec ŋagêdô ma kêkêņ kêtu daja gêsac altar ŋaô. ²¹ Ma Apômtau gêņju ŋamalu ŋajam ma kêsôm gêdêņ tau gebe “Aê gabe japuc boa nom êtu ŋamalacņa êtiam atomanô gebe ŋamalacnêņ geo ŋa-palêgeņņa tec gêc. Aê gabe jansen gêņ mateņ jali êtiam amboac gagôm su nê atom. ²² Êtôm nom ŋatêm samob sêsê ŋawê ma sejoņ ŋanô, malô to ŋandanj, ocêsa to komô, elej to êmbêc êjô tau êjô tau.”

Anôtô kêmoatiņ poac gêdêņ Noa

9 Ma Anôtô gêjam mec Noa to nê latui ma kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. ² Mago bôc nomņa samob to moc umboņ ŋalabuņa samob ma gêņ mateņ jali, taņ sêgalabgeņ sêmoa nom naņ, samob to i samob, taņ sêmoa gwêc naņ, têtêc amac to mateņ golec êsa. Ma aê kakêņ êsêac sêsêp amac lemem. ³ Gêņ mateņ jaliņa samob, taņ sêmoa naņ, têtû amacnêm gêņ aniņņa. Aê kakêņ gêņ to-lauņ gêdêņ amac su, tec gêņ ŋagêdô samob amboac tonanğeņ. ⁴ Tagerņ aniņ bôc ŋamêsôm tonê katugeņ atom. Bôcnê katu tau gebe dec. ⁵ Êtu amac taôm nêm decņa aê jaê biņ ŋagêjôņa tôņ. Aê jaê biņ ŋagêjôņa tôņ êpi bôc samob ma êpi ŋamalac. Aê jaê ŋamalacnêņ katuj ŋabiņ ŋagêjôņa tôņ êpi lau samob nêņ lasitêwai amboac tonanğeņ. ⁶ Teņ embe êkêc ŋamalacnêņ dec siņ, naņ ŋamalac sêkêc ênê dec siņ êjô, gebe Anôtô kêkêņ ŋamalac kêtôm tau katu. ⁷ Amac tec aka gôlôac lasê to atu taêsam anam nom auc to atu nom ŋatau.”

⁸ Go Anôtô kêsôm gêdêņ Noa to nê latui, taņ sêwiņ eņ naņ, gebe ⁹ “Alic ac-gom, aê tec jamoatiņ poac êndêņ amac to nêm wakuc, taņ sêndanğuc naņ,¹⁰ ma êndêņ gêņ mateņ jali samob, taņ sêmoa sêwiņ amac naņ, êndêņ moc to bôc malacņa to saleņņa samob, taņ sêmoa sêwiņ amac naņ, êndêņ gêņ samob, taņ sêsa anja waņ sêmêņ naņ. ¹¹ Aê gabe jamoatiņ poac êndêņ amac gebe Bu êsuņ ŋatêna teņ ensej gêņ mateņ jali su êtiam atomanô ma bu êsuņ ŋatêna teņ ensej nom su êtiam atom amboac tonanğeņ.”

¹² Ma Anôtô kêsôm gebe “Poac, taņ jamoatiņ êndêņ amac to gêņ mateņ jali, taņ sêmoa sêwiņ amac naņ, ŋabelo tonec ênêc teņgeņ ma teņgeņ gebe ¹³ Jakêņ ŋoc kasômbuc êkô tao ŋasawa êtu poac, taņ kamoatiņ gêdêņ nom naņ, ŋabelo. ¹⁴ Aê embe jakêņ tao êkô nom ŋaô ma jalic kasômbuc ênsac tao ŋaô, ¹⁵ go taêc ênam poac, taņ kamoatiņ gêdêņ amac to gêņ mateņ jali samob naņ, ma bu êsa e êsuņ ŋatêna ensej gêņ mateņ jali samob su êtiam atom. ¹⁶ Kasômbuc embe ênsac tao ŋaô, go jasala gêņ tau ma taêc ênam poac teņgeņņa, taņ kamoatiņ gêdêņ gêņ mateņ jali samob, taņ sêmoa nom naņ.” ¹⁷ Ma Anôtô kêsôm gêdêņ Noa gebe “Poac, taņ kamoatiņ gêdêņ gêņ mateņ jali samob, taņ sêmoa nom naņ, ŋabelo tau tonec.”

¹⁸ Noa latui, taņ sêsa anja waņ sêmêņ naņ, nêņ ŋaê tonec gebe Sem agêc Ham ma Japet. Kanaan tama Ham. ¹⁹ Noa latui têlêac tonanğeņ. Ma êsêac têtû lau nom samucgeņņa nêņ ŋamôkê. ²⁰ Noa gêjam kôm kêpi nom kêtu ŋamata. Eņ kêsê kôm wainņa teņ. ²¹ Eņ gênôm wain e kêjaņiņ eņ ma gêc nê becobo toôli ŋaôma. ²² Ma Kanaan tama Ham gêlic tama ôli ŋaôma ma kêsa jakêsôm biņ tau gêdêņ têwai. ²³ Go Sem agêc Japet sêkôc ŋakwê teņ sêkêņ gêsac magiņm ma sêsêlêņ sênu taunğeņ jasêsaņ tameri ôli ŋaôma auc. Agêc sêkac laņôņanô ôkwi sebe sêlic

tameŋi ôli ŋaôma atom. ²⁴Gêdêŋ taŋ wain ŋaŋaclai gêbacnê ma Noa gêdi sa naŋ, eŋ gêŋô biŋ, taŋ ŋac sauy gêgôm gêdêŋ eŋ naŋ, ²⁵tec kêsôm gebe “Aê japuc boa Kanaan, eŋ êtu lasitêwainêŋ sakinwaganêŋ gêŋôma.”

²⁶Eŋ kêsôm teŋ gêwiŋ gebe “Apômtau, aêŋoc Anôtô, ênam mec Sem ma êŋgôm Kanaan êtu ênê gêŋôma. ²⁷Anôtô êkêŋ ŋasawa êndêŋ Japet gebe êmoa êwiŋ Sem aŋga nê becobo. Mago Kanaan êtu ênê gêŋôma.”

²⁸Bu kêsuy ŋatêna kêpa ma Noa gêmoa nom jala 350 gêwiŋ. ²⁹Noanê jala samob kêtû 950, go gêmac êndu.

Noanê wakuc nêŋ dênaŋ

10 Lau tonec têtû Noa latui Sem agêc Ham ma Japet nêŋ wakuc. Êsêac saka gôlôac lasê gêdêŋ taŋ bu kêsuy ŋatêna gêbacnê. ²Japet latui tonec Gomer, Magog, Madai, Jawan, Tubal, Mesek ma Tiras. ³Gomer latui tonec Askenas, Ripat ma Togarma. ⁴Jawan latui tonec Elisa, Tarsis, Kitim ma Dodanim. ⁵Lau gwêcŋa sêsa aŋga lau tonan nêŋ. Lau tonec têtû Japetnê wakuc têtôm nêŋ gamêŋ to aweŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma têtôm nêŋ gôlôac to gôlôacmôkê gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.

⁶Ham latui tonec Kus, Aiguptu, Put ma Kanaan. ⁷Kus latui tonec Seba, Hawila, Sabta, Rama ma Sabteka. Rama latui tonec Seba agêc Dedan. ⁸Kus kêka Nimrod lasê, taŋ kêtû nom ŋaapôm-tau toŋaclai ŋamataŋa. ⁹Eŋ kêtû ŋac lêma gwadaŋa towae gêmoa Apôm-tau laŋônêma. Kêtû tonanŋa biŋdêma laŋgwa gêc gebe “Kêtôm Nimrod, taŋ kêtû ŋac lêma gwadaŋa towae gêmoa Apôm-tau laŋônêma.” ¹⁰Eŋ gêjac m nê gôliŋ kiŋŋa aŋga Babel to Ereka ma Akad, taŋ gêc gamêŋ Sinar. ¹¹Eŋ gêwi gamêŋ tonan sij ma gêja Asuria ma

kêkwê malac Niniwe to Rehobot-Ir ma Kala ¹²ma malac teŋ gêc Niniwe to Kala ŋasawa ŋaê gebe Resen, taŋ kêtû malac kapôêŋ. ¹³Aiguptu kêka Ludim, Anamim, Lehabim, Naptuhim, ¹⁴Patrusim, Kasluhim, taŋ kêtû Pilistinêŋ mimi naŋ, ma Kaptorim lasê.

¹⁵Kanaan kêka nê ŋacsêga Sidon agêc lasi Het lasê. ¹⁶Eŋ kêtû lau gamêŋ Jebus, Amor, Girgas, ¹⁷Hib, Ark, Sin, ¹⁸Arwad, Semar ma Hamatŋa tameŋi. Kêtû ŋamu gôlôac, taŋ sêsa aŋga Kanaannê naŋ sesewec. ¹⁹Lau Kanaan nêŋ gamêŋ gêc Sidon gêmu kêsô gêdêŋ Gerar ma Gasa to gêmu kêsô gêdêŋ Sodom to Gomora ma Adma to Seboim e gêdêŋ Lasa. ²⁰Lau tonec têtû Hamnê wakuc têtôm nêŋ gamêŋ to aweŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma têtôm nêŋ gôlôac to gôlôacmôkê gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.

²¹Japet têtû Sem, taŋ kêtû Ebernê gôlôac abenji naŋ, kêka gôlôac lasê amboac tonanŋeŋ. ²²Sem latui tonec Elam, Asur, Arpaksad, Lud ma Aram. ²³Aram latui tonec Us, Hul, Geter ma Mas. ²⁴Arpaksad kêka Sela lasê, ma Sela kêka Eber lasê. ²⁵Eber kêka latui luagêc lasê, ŋac teŋ nê ŋaê gebe Peleg, ŋam gebe gêdêŋ ênê têtû lau nomŋa sêwa taŋ kêtû, agêc lasi Joktan. ²⁶Joktan kêka Almodad, Selep, Harsarmawet, Jera, ²⁷Hadoram, Usal, Dikla, ²⁸Obal, Abimael, Seba, ²⁹Opir, Hawila ma Jobab lasê. Lau samob tonec Joktan latui êsêac. ³⁰Êsêacnêŋ gamêŋ sêŋgôŋŋa gêc Mesa ma gêmu kêsô gêdêŋ Separ to gêdêŋ lôc dênaŋ, taŋ kêtû gamêŋ oc kêpiŋa. ³¹Lau tonec têtû Semnê wakuc têtôm nêŋ gamêŋ to aweŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma têtôm nêŋ gôlôac to gôlôacmôkê gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.

³²Noanê wakuc nêŋ gôlôac têtôm nêŋ ŋam to gôlôacmôkê êsêac. Bu kêsuy ŋatêna kêpa, tec êsêac têtû lau nomŋa samob nêŋ ŋamôkê.

Ŋamalac sêkwê andu baliŋ tej

11 Lau nomŋa samob sêsôm biŋ awenŋ tageŋ to ŋalô tageŋ. ²Gêdêŋ taŋ êsêac dêdi aŋga gamêŋ oc kêpiŋa naŋ, sêsêlêŋ e têtap gaboaŋ tej sa gêc gamêŋ Sinar ma sêŋgôn tonaŋ. ³Ma êsêac sêoc taunŋ gebe “Ajôc, tamansaŋ nomku têkê-têkê ma tapac e ŋajaŋa êsa.” Ma êsêac sêkôc poc nomkuŋa gêjô poc anô ma sêkôc kolda kêtû sêsap poc tôŋŋa. ⁴Go sêsôm gebe “Ajôc, takwê nêŋ malac tej sa to andu baliŋ tej e ŋatêpôê soso êpi undambê gebe tamboa nêŋ ŋaê sa, gebe têtâ aêac saliŋ-saliŋ tanam nom samuc auc atom.” ⁵Go Apômtau kêsêp gêmêŋ gebe êlic malac to andu soso, taŋ ŋamalac latuŋi sêkwê sa naŋ. ⁶Ma Apômtau kêsôm gebe “Kec, êsêac lau m tageŋ ma samob sêsôm awenŋ tageŋ. Ma kôm, taŋ sêjac m naŋ, oc sênac têku ma gêŋ samob, taŋ êsêac taêŋ ênam gebe sêŋgômŋa naŋ, ŋateŋ oc êkêŋ wapac êsêac atom. ⁷Ajôc, tasêp tana ma taŋgaluŋ êsêac awenŋ gebe sêŋô taunŋ nêŋ biŋ sapu.” ⁸Ma Apômtau kêtâ êsêac saliŋ-saliŋ e jasêjam nom samucgeŋ auc ma êsêac sêpô kôm sêkwê malac saŋa siŋ. ⁹Kêtû tonaŋŋa sê malac tau ŋaê gebe Babel, ŋam gebe Apômtau kêgaluŋ lau nomŋa samob awenŋ aŋga ônê ma kêtâ êsêac saliŋ-saliŋ e sêjam nom samucgeŋ auc.

Semnê wakuc

¹⁰Semnê wakuc tau tonec. Bu kêsunŋ ŋatêna kêpa ma jala luagêc gêbacnê, go Semnê jala kêtû 100, ma kêka Arpaksad lasê. ¹¹Arpaksad têtâ kêkôc eŋ su ma Sem gêmôa nom jala 500 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ¹²Arpaksadnê jala kêtû 35 ma kêka Sela lasê. ¹³Sela têtâ kêkôc eŋ su ma Arpaksad gêmôa nom jala 403 gêwiŋ, go kêka la-

tuio to ŋac ŋagêdô lasê. ¹⁴Selanê jala kêtû 30 ma kêka Eber lasê. ¹⁵Eber têtâ kêkôc eŋ su ma Sela gêmôa nom jala 403 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ¹⁶Ebernê jala kêtû 34 ma kêka Peleg lasê. ¹⁷Peleg têtâ kêkôc eŋ su ma Eber gêmôa nom jala 430 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ¹⁸Pelegnê jala kêtû 30 ma kêka Reu lasê. ¹⁹Reu têtâ kêkôc eŋ su ma Peleg gêmôa nom jala 209 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ²⁰Reunê jala kêtû 32 ma kêka Serug lasê. ²¹Serug têtâ kêkôc eŋ su ma Reu gêmôa nom jala 207 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ²²Serugnê jala kêtû 30 ma kêka Nahor lasê. ²³Nahor têtâ kêkôc eŋ su ma Serug gêmôa nom jala 200 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ²⁴Nahornê jala kêtû 29 ma kêka Tara lasê. ²⁵Tara têtâ kêkôc eŋ su ma Nahor gêmôa nom jala 119 gêwiŋ, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. ²⁶Taranê jala kêtû 70 ma kêka Abram agêc Nahor ma Haran lasê.

Taranê wakuc

²⁷Taranê wakuc tau tonec. Tara kêka Abram agêc Nahor ma Haran lasê. Ma Haran kêka Lot lasê. ²⁸Haran gêmâc êndu gêmunŋ tama Tara aŋga nê malacmôkê Ur aŋga Kaldea. ²⁹Ma Abram agêc Nahor sêjam awê sa. Abramnê awênê ŋaê gebe Sarai, Nahornê awênê ŋaê gebe Milka, eŋ Haran latuo, Haran, taŋ kêka Milka agêc Iska lasê naŋ. ³⁰Ma Sarai eŋ awê kapoac, eŋ kêkôc ŋapalê tej atom.

³¹Tara kêkôc latu Abram agêc dêbu Lot, naŋ Haran latu ma lawao Sarai, latu Abram nê awê, ma êsêac sêwi Ur aŋga Kaldea siŋ gebe sêna gamêŋ Kanaan. Mago gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê Haran naŋ sêŋgôn tônê. ³²Taranê jala kêtû 205 ma Tara gêmâc êndu aŋga Haran.

Anôtô kékalem Abram

12 Ma Apômtau kêsôm gêdêḅ Abram gebe “Ondec nêḅ gamêḅ to nêḅ lau sêḅma ma tamamnê andu êkôḅḅa ma ôḅa gamêḅ, naḅ aê gabe jatôc êndêḅ aôm. ²Aê gabe jaḅgôm aôm ôtu laum kapôêḅ ma gabe janam mec aôm ma jaḅgôm nêḅ ḅaê êtu kapôêḅ gebe ôtu moasiḅ ḅamôkê. ³Aê gabe janam mec êsêac, taḅ sêḅnam mec aôm ma êsêac, taḅ sêḅḅuc boa aôm naḅ, aê gabe japuc boa. Gôlôac nomḅa samob têtap mec ḅamoasiḅ sa êtu aômḅa.”

⁴Amboac tonaḅ Abram gêdi kêtôm Apômtau kêjatu eḅ, ma Lot gêdi gêwiḅ eḅ. Gêdêḅ taḅ Abram gêwi Haran siḅ naḅ, nê jala kêtû 75. ⁵Ma Abram kêkôc nê awê Sarai to lasinê latu Lot ma nêḅ waba samob, taḅ têtap sa naḅ, ma lau, taḅ têtû nêḅ sakiḅwaga aḅḅa Haran naḅ, ma dêdi gebe sêsêlêḅ sêḅa gamêḅ Kanaan. Ma gêdêḅ taḅ sêô lasê gamêḅ Kanaan tau naḅ, ⁶Abram kêsêlêḅ-kêsêlêḅ e jagêô lasê malac Sikem to kamem, taḅ kêkô More naḅ. Gêdêḅ têm tonaḅ lau gamêḅ Kanaan ḅa sêḅḅgôḅ gamêḅ tau. ⁷Go Apômtau geoc tau lasê gêdêḅ Abram ma kêsôm gebe “Aê gabe jakêḅ nom tonec êndêḅ nêḅ wakuc.” Tec eḅ gêboa altar teḅ sa gêdêḅ Apômtau, taḅ geoc tau lasê gêdêḅ eḅ naḅ. ⁸Go eḅ gêdi kêpi lôc aḅḅa Betel ḅagamêḅ oc kêpiḅa ma gê becobo kêkô Betel, taḅ gêc gamêḅ oc kêsêḅḅa ma Ai, taḅ gêc gamêḅ oc kêpi ḅa naḅ ḅasawa. Ma aḅḅa tônê eḅ gêboa Apômtaunê altar teḅ sa ma awa gêjac Apômtaunê ḅaê. ⁹Ma Abram gêdi kêsêlêḅ lanô gêlac Negebḅeḅ gêja.

Abram gêḅmoa Aiguptu

¹⁰Ma tóbôm kêsa gamêḅ tonaḅ. Tec Abram kêsêḅ Aiguptu gêja gebe êsêlêḅ-êsêlêḅ êḅmoa tônê gebe tóbôm kapôêḅ gêc gamêḅ tau. ¹¹Gêdêḅ taḅ kêdabiḅ gebe êô lasê Aiguptu naḅ, eḅ kêsôm

gêdêḅ nê awê Sarai gebe “Aê kajala gebe aôm awê êjam. ¹²Lau Aiguptu embe sêlic aôm, go sêsôm gebe ‘Êḅnê awê tonec,’ go sêḅnac aê êndu, ma oc sendec aôm ôḅmoa. ¹³Ôsôm gebe aêḅoc luco aôm e sêlêwari aê êtu aômḅa.” ¹⁴Gêdêḅ taḅ Abram gêô lasê Aiguptu naḅ, Aiguptu waga sêlic awê tau gebe awê êjam. ¹⁵Paraonê laumata sêlic eḅ ma sêlambiḅ eḅ ḅanô gêdêḅ Parao. Ma sêkôc awê tau sêsô Paraonê andu sêja. ¹⁶Ma kêtû eḅḅa Parao kêmoasiḅ Abram ma kêkêḅ domba to bulimakao ma doḅki kapoac ma sakiḅwagao to ḅac ma doḅki têḅa to kamele gêdêḅ eḅ.

¹⁷Mago Apômtau gejoḅ Parao to nê andu ḅa gêḅwapac ḅanôḅeḅ kêtû Abramnê awê Saraiḅa. ¹⁸Tec Parao kékalem Abram ma kêsôm gebe “Aôm gôḅgôm aê amboac ondoc. Kêtu aḅeḅḅa kôsôm lasê gêdêḅ aê gebe nêḅ awê eḅ nec atom. ¹⁹Kêtu aḅeḅḅa aôm kôsôm gebe ‘Aê luco eḅ,’ tec kakôc eḅ kêtû ḅoc awê. Amboac tonaḅ nêḅ awê tau tonec, ôkôc eḅ ma ôêc ôḅa.” ²⁰Ma Parao kêjatu lau kêtû eḅḅa gebe sêsêlêḅ sêwiḅ êsêagêc nê awê to êḅnê waba samob.

Abram agêc Lot nêḅ biḅ

13 Ma Abram agêc nê awê tonêḅ waba samob sêwi Aiguptu siḅ sêḅmu sêja Negeb. Ma Lot gêwiḅ êsêac. ²Abram kêtû ḅac tolêlôm bôc ma silber to goldḅa. ³Ma eḅ kêsêlêḅ-kêsêlêḅ gêḅmoa Negeb e gêô lasê Betel e gêdêḅ gamêḅ, taḅ gêḅḅuḅḅeḅ gê becobo kêsêḅ, gêc Betel ma Ai ḅasawa naḅ, ⁴gêdêḅ gamêḅ, taḅ gêboa altar sa. Go Abram awa gêjac Apômtaunê ḅaê aḅḅa tônê. aḅḅa tônê. ⁵Ma Lot, taḅ gêwiḅ Abram naḅ, nê domba to bulimakao sêḅmoa ma nê becobo sêkô amboac tonaḅḅeḅ. ⁶Ma gamêḅ kêtôm gebe êsêagêc luluḅeḅ sêḅḅgôḅ sêwiḅ taḅḅaḅ atom, gebe êsêagêc nêḅ waba to bôc taêsam ḅanô gebe sêḅḅgôḅ sêwiḅ taḅḅeḅ kêtôm atom.

⁷Ma Abramné bôc ñagejobwaga to Lotné bôc ñagejobwaga awenşuñ gêôc ka tau. Gêdêñ têm tonañ lau gamêñ Kanaan to Perişña sênğôñ gamêñ tonañ.

⁸Go Abram kêsôm gêdêñ Lot gebe “Biñ awenşuñ êôc ka tauña ênêc aêagêc ñasawa to agêcnêñ gejobwaga ñasawa atom gebe aêagêc ñam tagen. ⁹Gamêñ samuc tonec gôlic atom me. Ôsu taôm su anğa aê. Embe ôkôc gamêñ gasêña, go aê jana anôñaña. Embe ôkôc gamêñ anôña, go aê jana gasêñaña.” ¹⁰Ma Lot gêôc mataanô sa ma gêlic bu Jordan ñagaboañ gebe nom ñalêsi ñajam kêtôm Apômtaunê kôm tau, kêtôm gamêñ Aiguptu e gêdêñ Soar. Gêdêñ tonañ Apômtau gesen Sodom to Gomora su atom tagen. ¹¹Tec Lot kêjaliñ bu Jordan ñagaboañ sa kêtü nê gamêñ ma Lot kêsêlêñ gêmu gêdêñ oc kêpiña gêja. Gêdêñ tonañ êsêagêc sêwa tauñ kêkôc. ¹²Abram gênğôñ gamêñ Kanaan ma Lot gênğôñ malac gaboañña ñasawa ma gêjam bebec e gêdêñ Sodom. ¹³Mago lau Sodomña lau secanô ma sêgôm gênğôñ alôb-gêdêñ Apômtau.

¹⁴Lot kêsü tau su anğa Abramné, go Apômtau kêsôm gêdêñ Abram gebe “Ôc matamanô sa ma ôlic gamêñ samob, tañ kêgi aôm auc nañ, gêmu kêpi go gêmu kêsêp ma gêmu kêsô to gêmu kêsaña ¹⁵gebe gamêñ samob tonañ, tañ gôlic nañ, aê gabe jakêñ êndêñ aôm to nêñ wakuc êtu amacnêñ êndêñ tönğen. ¹⁶Aê gabe jañğôm nêñ wakuc têtü taêsam amboac gañac gwêcña. Lau embe têtôm gebe sêsa gañac gwêcña ñanamba sa, go têtôm gebe sêsa nêñ wakucnêñ namba sa amboac tonañğen. ¹⁷Ôndi ôsêlêñ e naôndêñ gamêñ ñamadiñ makeñ-makeñ, gebe aê gabe jakêñ êndêñ aôm.” ¹⁸Tec Abram gêbuc nê bec sa ma jagêô lasê kamem anğa Mamre, tañ kêkô Hebron ñagala nañ, ma gê nê bec, go gêbova Apômtaunê altar teñ sa anğa tônê.

Abram gêjam Lot sa

14 Gêdêñ tañ Amrapel kêtü kiñ Elasarña ma Kedorlaomer kêtü kiñ Elamña ma Tidal kêtü kiñ Goiimña nañ, ²êsêac sêjac siñ gêdêñ Bera, tañ kêtü kiñ Sodomña ma Birsã, tañ kêtü kiñ Gomoraña ma Sinab, tañ kêtü kiñ Admaña ma Semeber, tañ kêtü kiñ Seboimña ma gêdêñ kiñ Belaña (ñaê teñ gebe Soar). ³Êsêac samob sêpi tagen sêsêlêñ sêwê Sidim ñagaboañ (ñaê teñ gebe Gwêc ñatonğ). ⁴Êsêac sêsô Kedorlaomer ñalabu to sêjam sakiñ en jala 12 ma jala kêtü 13ña êsêac sêkac tauñ su. ⁵Jala kêtü 14ña Kedorlaomer to kiñ, tañ sêwiñ en nañ, sêmêñ ma sêkônîñ Repaim anğa Asterot-Karnaim to Susim anğa Ham ma Emim anğa Sawe-Kiriataim ⁶to lau gamêñ Horña anğa nêñ lôc Seir e gêdêñ El-Paran, tañ gêc kêsi gamêñ sawa nañ. ⁷Go sêkac tauñ ôkwi sêmu sêja En-Mispat (ñaê teñ gebe Kades) ma sêkônîñ lau Amalek nêñ gamêñ samob ma lau gamêñ Amorña, tañ sênğôñ Hasason-Tamar nañ, amboac tonañğen. ⁸Go kiñ Sodomña to kiñ Gomoraña ma kiñ Admaña to kiñ Seboimña ma kiñ Belaña (ñaê teñ gebe Soar) sêja ma sêdênañ tauñ anğa gaboañ Sidimña gebe sênac siñ. ⁹Sênac siñ êndêñ Kedorlaomer, tañ kêtü kiñ Elamña to Tidal, tañ kêtü kiñ Goiimña ma Amrapel, tañ kêtü kiñ Sinarña to Ariok, tañ kêtü kiñ Elasarña. Kiñ aclê sêjac siñ gêdêñ kiñ lemeñ teñ. ¹⁰Ma kolda ñagêşuñ gêjam gaboañ Sidimña auc. Ma gêdêñ tañ kiñ Sodom to Gomoraña sêc siñ nañ, nêñ ñagêdô sêu tauñ sêsêp gêşuñ tonañ ma lau ñagêdô sêc sêpi lôc sêja. ¹¹Tec ñacjo sêjanğo Sodom to Gomora nêñ waba to nêñ gênğôñ taniñña samob su ma sêc sêmu sêja nêñ gamêñ. ¹²Abramné lasi latu Lot gênğôñ Sodom, tec êsêac sêkôc en tonê waba

amboac tonañ ma sêc sêja. samob, tañ sêkôc su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gemu gêja amboac tonañgeñ.

¹³Ma ñac teñ kêsêp siñ sawa jagêjac miñ gêdêñ ñac Ebolai Abram, tañ gêñgôn ñac gamêñ Amorña Mamre nê kamem ñagala. Mamre lasiagêc Eskol agêc Aner. Lau tonañ sêmoatiñ poac sêwiñ Abram gebe sênám tauñ sa. ¹⁴Abram gêñô sêkôc latu tôn ñawae, go kêdêñ nê siñwaga 318, tañ teneñj sêkôc êsêac têtú ênê sakiñwaga nañ, ma sêjanda êsêac e gêdêñ Dan. ¹⁵Ma gêdêñ gêbêc eñ gêwa nê siñwaga kêkôc ma eñ to nê lau sêjac êsêac ma sêjanda êsêac e gêdêñ Hoba, tañ gêc Damaskus gêmu kêpiña nañ. ¹⁶Eñ kêjañgo waba samob, tañ sêkôc su nañ su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gêmu gêja amboac tonañgeñ.

Melkisedek gêjam mec Abram

¹⁷Abram kêku Kedorlaomer to kiñ, tañ sêwiñ eñ nañ, tulu ma gêmu gêja. Go kiñ Sodomña kêpuc eñ tóñtón aña gaboañ Saweña (ñaê teñ gebe Kiñnê Gaboañ). ¹⁸Ma kiñ Salemña, Melkisedek, kêkôc polom to wain gêja. Eñ kêtú Lólôc Ñataú Anôtô nê dabuñwaga. ¹⁹Ma eñ gêjam mec eñ to kêsôm gebe

“Lólôc Ñataú Anôtô, tañ kêkêñ undambê to nom nañ, ênam mec Abram.

²⁰Aweñ êôc Lólôc Ñataú Anôtô, tañ kêkêñ nêñ ñacjo sêsô aôm lêmam ñalabu.”

Ma Abram kêkôc gêñ lemeñ lu-lemeñ lu ñatageñ-tageñ sa kêkêñ gêdêñ eñ.

²¹Ma kiñ Sodomña kêsôm gêdêñ Abram gebe” Ôkêñ ñamalacgeñ sêndêñ aê ma ôkôc waba êtu nêñ gêñ.” ²²Mago Abram kêsôm gêdêñ kiñ Sodomña gebe “Aê

katôc lemoc gêdêñ Lólôc Ñataú Apôm-taú Anôtô, tañ kêkêñ undambê to nom nañ, ²³gebe jakôc aômñêñ nia me lêkôn me aômñêñ gêñ ñateñ atomanô. Moae aôm ôsôm gebe ‘Aê kakêñ Abram kêtú ñac tolêlôm.’ ²⁴Aê gabe jakôc gêñ teñ atom, mago gêñ tageñ tañ lau matac señ nañ to gêñ Aner agêc Eskol ma Mamre, tañ sêwiñ aê nañ, sêwê kaiñ, tec sêkôc nêñ gêñmañ.”**

Anôtô kêmotiñ poac gêdêñ Abram

15 siñ tonañ gêbacnê, go Abram katu gêlic Apôm-taú ma awa gêjac eñ gebe “Abram, ôtêc taôm atom. Aê katu aômñêñ lautuc. Moasiñ kapôêñ êtap aôm sa.” ²Mago Abram kêsôm gebe “O Apôm-taú Anôtô, aôm gobe ôkêñ asageñ êndêñ aê. Aêñoc gôlôac masianô ma Elieser aña Damaskus êtu ñac oc êwê kaiñ aêñoc gêñlênsêñ.” ³Ma Abram kêsôm gebe “Ôlic acgom, aôm kôkêñ gôlôac gêdêñ aê atom ma gêñôma teñ, tañ têna kêkôc eñ aña ñoc andu nañ, oc êtu ñac êwê kaiñ aêñoc gêñlênsêñ.” ⁴Mago Apôm-taunê biñ gêdêñ eñ gebe “Ñac tonec êwê kaiñ nêñ gêñlênsêñ atom, aôm latôm solop êtu ñac êwê kaiñ nêñ gêñlênsêñ.” ⁵Go gêwê eñ kêsá awê gêja ma kêsôm gebe “Matam endec umbon ma embe ôtôm gebe ôsa utitalata sa, go ôsa samañ.” Go kêsôm gêdêñ eñ gebe “Nêñ wakuc oc têtôm tonañ.” ⁶Ma eñ kêkêñ gêwiñ Apôm-taú, tec gêlic eñ ñac gêdêñ.

⁷Ma Apôm-taú kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê Apôm-taú, tañ kakôc aôm aña Ur Kaldeaña gebe jakêñ gamêñ tonec êndêñ aôm ôwê kaiñ.” ⁸Mago Abram kêsôm gebe “O Apôm-taú Anôtô, aê jajala amboac ondóc gebe jawê kaiñ gamêñ tau.” ⁹Eñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôkôc bulimakao têna ñajala kêtú têlêac to noniñ têna ñajala kêtú têlêac ma domba

**14:24 Melkisedek ñam gebe Biñgêdêñ ñakiñ.

kapoac njajala kêtû têlêac ma balôsi teŋ to monjgôm njalatu teŋ, go ômôêŋ.”¹⁰ Ma eŋ kêkôc gêŋ samob tonaj ma kêsêlê kêkôc gêja luagêc-luagêc ma kêdênaŋ makeŋ-makeŋ kêkanôŋ tau, mago moc, tec kêsêlê atom.¹¹ Ma moc, taŋ seŋ gêŋ todec naŋ, sêpôp sêsêp sebe sêniŋ gwada, tec Abram gesoc.

¹²Oc jakêsêp ma Abram gêc bêc e kêliŋ tau siŋ ma nê njalêlôm ôluŋ-ôluŋgeŋ to njakesec kêkôm eŋ auc.¹³ Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Abram gebe “Ôŋô, ma ôjala êtu tôŋ gebe nêŋ wakuc oc têtû lau jaba aŋga gamêŋ, taŋ êsêac tauŋ sêwê kaiŋ atom naŋ, ma têtû gêŋôma ma sêkônij êsêac êtôm jala 400.¹⁴ Mago aê jamêtôc lau, tê sênam sakiŋ êndêŋ êsêac nê, go êsêac sêwi gamêŋ tau siŋ towaba taêsam njanô lasê.¹⁵ Mago aôm taôm tec ôndêŋ tamami ôna tobiŋ-malôgeŋ ma nêŋ jala êtu taêsam acgom, go sênsuŋ aôm.¹⁶ Ma nêŋ gôlôac njaton têtû aclêŋa oc sêmu sêmêŋ gamêŋ tonec êtiam, gebe lau gamêŋ Amorŋa nêŋ alôb-alôb gêjac pep atom tageŋ.”

¹⁷Oc jakêsêp ma gamêŋ njakesec kêsa, go ku tojadauŋ teŋ ma dawêŋ teŋ gelom lasê gêmoa bôc tau njasawa.¹⁸ Gêdêŋ bêc tonaj Apômtau kêmoatiŋ poac gêdêŋ Abram ma kêsôm gebe “Aê kakêŋ gamêŋ tonec gêdêŋ nêŋ wakuc su aŋga bu Aiguptuŋa e gêdêŋ bu kapôêŋ Euprat,¹⁹ gamêŋ taŋ lau Ken to Kenis ma Kadmon²⁰ to Het ma Peris to Repaim²¹ ma Amor to Kanaan ma Girgas to Jebus sêwê kaiŋ.”

Hagar agêc Ismael

16 Ma Abram nê awê Sarai kêkôc njapalê teŋ atom. Ma ênê sakiŋwagao Aiguptuŋa teŋ gêmoa, nê njaê gebe Hagar.² Ma Sarai kêsôm gêdêŋ Abram gebe “Aôm gôlicgac gebe Apômtau kêgamiŋ njapalê gêdêŋ aê gebe jakôc atom. Tec naômoe ôwiŋ sakiŋwagao, moae jatap ŋoc njapalê sa aŋga ênê.” Ma

Abram kêkêŋ taŋa Sarai awa.³ Abram gêmoe Kanaan jala 10 su, go Sarai kêkôc nê sakiŋwagao Aiguptuŋa Hagar ma kêkêŋ gêdêŋ nê akweŋ Abram gebe ênam êtu ênê awê.⁴ Ma eŋ gêmoe gêwiŋ Hagar e kêkêkam njapalê. Gêdêŋ taŋ eŋ kêsaê tau gebe taê naŋ, gêlic nê njatauo ŋa matapanjageŋ.⁵ Ma Sarai kêsôm gêdêŋ Abram gebe “Keso tec sêgôm gêdêŋ aêma nec êpi aôm. Aê tauc kakêŋ ŋoc sakiŋwagao kêsêp aôm lêmam. Ma galoc kêsaê tau gebe taê, tec gêlic aê ŋa matapanjageŋ. Apômtau êmêtôc aêagêcnêŋ biŋ njasawaŋa.”⁶ Mago Abram kêsôm gêdêŋ Sarai gebe “Ôlic acgom, nêŋ sakiŋwagao kêtû aôm-nêŋ gêŋgac. Ôŋgôm gêŋ, taŋ taêm ênam naŋ, êndêŋ eŋ.” Ma Sarai kêkônij eŋ, tec gêbôm gêja.

⁷Apômtaunê aŋela kêtap eŋ sa gêŋgôŋ bumata, taŋ kêpoac gamêŋ sawa naŋ, bumata tau kêpoac intêna Suruŋa.⁸ Ma eŋ kêsôm gebe “Sarainê sakiŋwagao Hagar, aôm gômôêŋ aŋga ondod ma gobe ôna ondod.” Eŋ gêjô eŋ awa gebe “Aê gabôm aŋga ŋoc njataunê tec gamêŋ.”⁹ Go Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ômu ôndêŋ nêŋ njatauo ôna êtiam naôsô eŋ njalabu.”¹⁰ Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gêwiŋ gebe “Aê gabe jaŋgôm nêŋ wakuc têtû taêsam e sêsa êsêac sa naeo.”¹¹ Ma Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm taêm ma ôkôc njapalê ŋac. Ôê ênê njaê gebe Ismael gebe Apômtau kêkêŋ taŋa nêŋ gêŋwac.¹² Eŋ êtu ŋac teŋ, taŋ êtôm bôclai teŋ ma eŋ lêma ejoŋ lau samob ma lau samob lemeŋ ejoŋ eŋ. Eŋ oc êŋgôŋ êwiŋ tawaŋ atom.”¹³ Hagar kêtû kênac tau gebe “Amboac ondod, aê galic Anôtô, taŋ gêlic aê naŋ, biŋnjano aŋga tonec me masi.” Tec kêsam Apômtaunê njaê gebe “Aôm Anôtô tomatamanô kaiŋ teŋ.”¹⁴ Kêtû tonanŋa lau sêsam bumata tonaj gebe Ber-Lahai-Roi. Bumata tau kêpoac Kades to Bered njasawa.¹⁵ Ma Hagar

kêkôc Abramnê latu teŋ ma Abram gê latu, taŋ Hagar kêkôc naŋ, nê ŋaê gebe Ismael. ¹⁶Gêdêŋ taŋ Hagar kêkôc Ismael naŋ, Abramnê jala kêtû 86. ††naŋ.”

Anôtônê poac ŋabelo

17 Gêdêŋ taŋ Abramnê jala kêtû 99 naŋ, Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋajaŋa ŋatau Anôtô aê, ôsa ŋoc lêŋ ômansaŋ taôm ŋapep. ²Ma aê gabe jamoatiŋ poac teŋ êndêŋ aôm ma gabe jakêŋ aômnmêŋ wakuc têtû taêsam ŋasec.” ³Go Abram gêu tau laŋôanô jagêdêŋ nom ma Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ⁴“Gôlicgac, ŋoc poac tau tonec gebe jakêŋ aôm ôtu gôlôacmôkê taêsam tamenj. ⁵Sêsam aômnmêŋ ŋaê Abram êtiam atom, sêsam aôm gebe Abraham gebe aê kakêŋ aôm kôtu gôlôacmôkê taêsam tamenj. ⁶Aê gabe jakêŋ aômnmêŋ wakuc têtû taêsam ŋasec ma nêŋ wakuc têtû gôlôacmôkê taêsam ma kiŋ sêsa aŋga aômnmêŋ. ⁷Aê jamoatiŋ poac êndêŋ aôm to nêŋ wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, nêŋ gôlôac to gôlôac ma poac tau ênêc teŋgeŋ ma teŋgeŋ gebe aê jatu amac to nêŋ wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, nêŋ Anôtô. ⁸Ma aê jakêŋ gamêŋ Kanaan, taŋ aôm gômoa amboac ŋac jaba naŋ, samucgeŋ êndêŋ aôm to nêŋ wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, gebe êtu amacnêŋ enderj tŋŋgeŋ ma aê jatu êsêacnêŋ Anôtô.” ⁹Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Abraham gebe “Aôm to nêŋ wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, ma êsêacnêŋ gôlôac to gôlôac ajop ŋoc poac. ¹⁰Aêŋoc poac tau tonec gebe sêsa ŋapalê ŋac samob. Biŋ tonarj kamoatiŋ gêdêŋ aôm to nêŋ wakuc, taŋ sêndaŋguc aôm naŋ, gebe ajopŋa. ¹¹Sêsa amacnêŋ utimôlic. Poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ aôm naŋ, ŋabelo tau tonarj. ¹²Ŋapalê ŋac teŋ aŋga aômnmêŋ, taŋ nê bêc êtu 8 naŋ,

sêsa eŋ êtôm nêŋ gôlôacmôkêgeŋ. Lau, taŋ teneŋj sêkôc aŋga taôm nêŋ andu me ajam ôli ŋa mone aŋga lau jaba nêŋ, taŋ sêsa aŋga aômnmêŋ ŋawê atom naŋ, ¹³sêsa êsêagêc lulugeŋ, ŋac taŋ têna kêkôc eŋ aŋga taôm nêŋ andu naŋ, to ŋac, taŋ gôjam ôli ŋa mone naŋ. Tec ŋoc poac ênêc amac ôlim êtu poac teŋgeŋŋa. ¹⁴Mago ŋac samuc teŋ, taŋ sêsa utiôlic atom naŋ, senseŋ eŋ su aŋga ênê launêŋ gebe eŋ gêgôm ŋoc poac popoc.”

¹⁵Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Abraham gebe “Aômnmêŋ awê Sarai, naŋ ôsam eŋ gebe Sarai êtiam atom, ênê ŋaê gebe Sara. ¹⁶Aê gabe janam mec eŋ e aôm ôtap latôm sa aŋga ênê êwiŋ. Aê gabe janam mec eŋ e eŋ êtu gôlôacmôkê teneŋj ma lau to-m-to-m nêŋ kiŋ sêsa aŋga ênêŋa.” ¹⁷Ma Abraham gêu tau laŋôanô jagêdêŋ nom ma kêômac ma taê gêjam gêc tauŋa gebe “Aê ŋamalacanô, taŋ ŋoc jala kêtû 100 sugac naŋ, oc jaka ŋapalê lasê me. Ma Sara, taŋ nê jala kêtû 90 naŋ, êkôc gôlôac me.” ¹⁸Ma Abraham kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe “Ojae, Ismael êsa nê lêŋ êmoa aôm laŋônmêŋŋamaŋ.” ¹⁹Mago Anôtô kêsôm gebe “Masi, nêŋ awê Sara oc êkôc nêŋ latôm teŋ. Ôê ênê ŋaê gebe Isak. Ma aê gabe jamoatiŋ ŋoc poac êndêŋ eŋ êtu poac ênêc teŋgeŋŋa êndêŋ ênê wakuc, taŋ sêndaŋguc eŋ naŋ. ²⁰Ismaelnê biŋ, tec garj sugac. Gôlicgac me, aê janam mec eŋ ma jakêŋ gôlôac to gôlôac êndêŋ eŋ e têtû taêsam ŋanô. Eŋ êka kasêga 12 lasê ma aê gabe jakêŋ eŋ êtu laum kapôŋ. ²¹Mago ŋoc poac, tec gabe jamoatiŋ êndêŋ Isakgeŋ. Sara êkôc eŋ êndêŋ jala ônê ŋatêŋ amboac tonec.” ²²Anôtô kêsôm biŋ gêdêŋ Abraham su, go gêwi eŋ siŋ ma gêc kêpi gêja.

²³Go Abraham kêkôc latu Ismael to nêŋ gêŋôma samob, taŋ teneŋj sêkôc êsêac aŋga ênê andu ma êsêac samob, taŋ gêjam ôli ŋa mone naŋ. Eŋ kêkôc ŋacwaga

††16:16 Ber-Lahai-Roi ŋam gebe “Ŋac mata jali, taŋ gêlic aê

samob, tañ sêmoa sêwiñ eñ anğa nê andu ma kêsa nêñ utiñôlic gêdêñ bêc tônêgeñ kêtôm Anôtô kêjatu eñ. ²⁴ Abrahamnê jala kêtû 99 ma sêsa eñ. ²⁵ Latu Ismael nê jala kêtû 13 tec sêsa eñ. ²⁶ Gêdêñ bêc tônêgeñ êsêac sêsa Abraham agêc latu Ismael, ²⁷ ma ñacwaga samob, tañ sêmoa ênê andu, lau, tañ teneñi sêkôc êsêac anğa andu tau to êsêac, tañ eñ gêjam ôli ña mone anğa lau jaba nêñ nañ, sêsa êsêac sêwiñ eñ. ‡

Anôtô gêjac mata Isak

18 Ma Apômtau gêoc tau lasê gêdêñ Abraham anğa kamem Mamreña. Abraham gêngôñ becobo ñasacgêdô gêdêñ oc kêkô ñaluj. ² Eñ gêoc mataanô sa e gêlic lau têléac sêkô eñ lañônêmña. Eñ gêlic êsêac ma kêlêti anğa becobo ñasacgêdô gêdêñ êsêac gêja. Eñ gewec gêdêñ êsêac ³ ma kêsôm gebe “Ñoc apômtau, embe ôlic aê ñajam, go ôc lêlêc nêñ sakiñwaga atom. ⁴ Êsêac sêkôc bu sêmêñ gebe akwasin emkainj êsêpña, go alêwanj taôm anğônj ajuñtêna, ⁵ go aê jakôc gêñ ñagec mênaniñ tekweñ êsa. Anin su acgom, go asêlêñ nêñ lêñ êtiam gebe mênajô lasê nêñ sakiñwaga sugac.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ôngôm amboac kôsôm.” ⁶ Ma Abraham kêlêti kêsô becobo ñalêlôm gêdêñ Sara gêja ma kêsôm gebe “Ôkôc polom laclu têléac ôngamuc ma ôpac ñagaôgeñ.” ⁷ Ma Abraham kêlêti gêdêñ bulimakao gêja, kêkôc bulimakao ñalatu ñajam toñalêsi teñ ma kêkêñ gêdêñ sakiñwaga, tañ kêkacgeñ gebe eno matajajageñ. ⁸ Go kêkôc su gêjac anô to su ñakana ñajam ma bulimakao, tañ eñ kêmasañ nañ, ma kêkêñ gêdêñ êsêac. Êsêac señ geñ ma eñ tau gêjam sakiñ êsêac gêmoo ajuñtêna. ⁹ Go êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe” Nêñ awê Sara gêmoo ondoc.” Ma eñ kêsôm gebe “Tec gêmoo becobo ñalêlôm.” ¹⁰ Apôm-

tau kêsôm gebe “Êndêñ ocêsa aê oc jamu jandêñ aôm jamêñ êtiam ma Sara oc êkôc latu teñ êndêñ têm tonañ.” Ma Sara kêkô becobo ñakatom lêlômgeñ ma tañasuj gêjac. ¹¹ Mago Abraham agêc Sara têtû lauo ñanô to ñac sugac, nêñ jala têtû taêsam ma lauonêñ mêtê sêjam ôli ajônña gêwi Sara sinj eñ. ¹² Kêtû tonañña Sara kêômac kêêngimgeñ ma kêsôm gêdêñ tau gebe “Aê kamêlinj sugac ma ñoc apômtau kêtû ñamalan-canô su amboac tonañgeñ, tec aêagêc atu samuc tañ amboac ondoc.” ¹³ Tec Apômtau kêsôm gêdêñ Abraham gebe “Kêtû agenña Sara kêômac ma kêsôm gêdêñ tau gebe ‘Katu awêanô sugac, tec jakôc ñapalê amboac ondoc.’ ¹⁴ Gêñwapac teñ gêc, tañ kêlêlêc Apômtau su me. Êndêñ ocêsa aê jamu jandêñ aôm jamêñ êtiam ma Sara oc êkôc latu êndêñ têm tonañ.” ¹⁵ Sara kêpa tau ma kêsôm gebe “Aê kaômac atom,” gebe kêtêc tau. Mago Apômtau kêsôm gebe “Magobe, kôômacgac.”

Abraham ketenj kêtû Sodomña

¹⁶ Go lau tau dêdi ma sêc sêja. Ma êsêac matenj gê Sodom. Ma Abraham kêsêlêñ gêwiñ êsêac gebe êkêñ êsêac anğa intêna. ¹⁷ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê jansañ gêñ, tañ gabe jangôm nañ, auc êndêñ Abraham oc êtôm me. ¹⁸ Kajalagac gebe Abraham êtu laum kapôêñ to ñajaña, ma lau tom-tom samob têtap mec ñamoasin sa anğa ênê, ¹⁹ gebe aê kajalinj eñ sa gebe êjatu nê latui to nê lau samob, tañ sêndanğuc eñ nañ, gebe sejop aêñoc intêna ma sêngôm ñoc binj ñanô êsa to sêmêtôc lau naêndêñgeñ gebe aê jakêñ gêñ, tañ gajac mata gêdêñ Abraham nañ, êndêñ eñ.” ²⁰ Go Apômtau kêsôm gebe “Ñaonda kêpi Sodom to Gomora kêtû kapôêñ ma êsêacnêñ sec gêjam sêga. ²¹ Tec aê gabe jasêp jana

‡17:27 Isak ñam gebe Eñ kêômac.

jalic acgom, êsêac samob sêgôm kêtôm ñaonda, tañ ganjô nan, me masi. Embe masi, mago gabe jajala.”

²²Ma lau tau sêsêlêñ sepeñ Sodom, mago Apômtau gacgeñ kêkô gêwiñ Abraham. ²³Go Abraham kêtü gasuc ma kêsôm gebe “Aôm gobe onseñ lau gêdêñ to lau sec su êtômgeñ biññanô me. ²⁴Embe lau gêdêñ 50 sêñgôn malac tau, oc gobe onseñ malac su amboac tonanğeñ me ôsuc malac ñasec ôkwi êtu lau 50, tañ sêñgôn malac nanña. ²⁵Ônac jaê biñ amboac tonanğ, aôm ôñgôm gêñ amboac tonec gebe onseñ lau gêdêñ sêwiñ lau sec nan atom. Embe ôñgôm, ñacgêdêñ oc êndac êtôm ñac sec. Ônac jaê biñ amboac tonanğ. Ñac-kêmêtôt-c-nomwaga êmêtôt naêndêñ-geñmanğ.” ²⁶Ma Apôm-tau kêsôm gebe “Aê embe jatap lau gêdêñ 50 sa sêñgôn malac Sodom, oc jasuc malac samucgeñ ñabiñ ôkwi êtu êsêacña.” ²⁷Abraham gêjô eñ awa gebe “Aêma katôm kekop to wao, mago katoc tauc sa gebe janam biñgalôm jawiñ Apôm-tau. ²⁸Moae lau gêdêñ 50 solop atom, moae lemeñ teñ masi. Aôm gobe onseñ êsêac su êtu lemeñ teñ masiña me.” Ma eñ kêsôm gebe “Aê embe jatap 45geñ sa, oc janseñ êsêac su atom.” ²⁹Abraham awa gêjac eñ kêtiam ma kêsôm gebe “Moae ôtap 40geñ sa anğa ôñê.” Eñ gêjô eñ awa gebe “Êtu 40ña aê gabe jañgôm gêñ tau ñanô êsa atom.” ³⁰Go Abraham kêsôm gebe “Apôm-tau, ôlic aê sec atom, aê jasôm biñ teñ êwiñ. Moae ôtap 30geñ sa anğa ôñê.” Eñ gêjô eñ awa gebe “Aê embe jatap 30geñ sa, oc jañgôm gêñ tau ñanô êsa atom.” ³¹Abraham kêsôm gebe “Op, aê katoc tauc sa gebe janam biñgalôm jawiñ Apôm-tau, moae ôtap 20geñ sa anğa ôñê.” Eñ gêjô eñ awa gebe “Aê janseñ êsêac su atom êtu 20geñña.” ³²Go Abraham kêsôm gebe “O Apôm-tau, ôlic aê sec atom, aê jasôm biñ tageñ tonec êwiñ.

Moae ôtap 10geñ sa anğa ôñê.” Eñ gêjô eñ awa gebe “Aê janseñ êsêac su atom êtu 10geñña.” ³³Apôm-tau gêjam biñgalôm gêwiñ Abraham e su ma gêc gêja. Ma Abraham tau gêmu gêja nê gamêñ.

Sodom to Gomora gêjaña

19Ma anğela luagêc sêô lasê Sodom gêdêñ kêtulala. Lot gêñgôn malac ñasacgêdô. Eñ gêlic êsêagêc ma gêdi sa gebe êpuc êsêagêc tônğôn ma gewec lanğanô jagêdêñ nom ²ma kêsôm gebe “O apôm-tauagêc, aê jateñ amagêc gebe anam nêmlêñ ôkwi api nêmlêñ sakinwaganê andu. Akwasinğ emkainğ to anêc bêc. Êndêñ bêbêc kanucgeñ, go andi ma asêlêñ nêmlêñ intêna.” Mago êsêagêc sêsôm gebe” Masi, aêagêc anêc malaclunğ tonec.” ³Mago eñ kêkac êsêagêc ñapanğ, tec agêc sêjam nêñ lêñ ôkwi sêwiñ eñ sêpi êñê andu. Ma Lot kêmasanğ moasinğ gêdêñ êsêagêc to kêpac polom ñaluc ma agêc señ. ⁴Êsêagêc sêc bêc atom tageñ ma ñacwaga malacm, ñacwaga anğa Sodom tau, wakuc to lanğwa sêwiñ taunğ. Lau samob tomalageñ sêgi andu tau auc. ⁵Ma êsêac sêmdêc Lot ma sêsôm gebe “Ñacwaga, tañ sêô lasê aôm gêdêñ gêbêc nanğ, sêmoa ondoc. Ôkôc êsêagêc sêsa sêndêñ aêac sêmêñmanğ gebe ajala êsêagêc.” ⁶Go Lot kêsa gêdêñ êsêac gêja gê katam gêc muña ⁷ma kêsôm gebe “O lasitêwaiac, anğôm sec amboac tonanğ atom. ⁸Alicgac me, latucagêc sêmoa, tañ sêjam kauc ñacwaga. Aê gabe jakêñ êsêagêc sêndêñ amac. Anğôm êsêagêc amboac têmtac gêwiñ. Mago anğôm ñaclagêc tonanğ sec atom, gebe êsêagêc sêsô ñoc salôm ñalabu sugac.” ⁹Mago êsêac sêsôm gebe “Aôm ôcêc su.” Ma sêsôm gebe “Ñac tonec gêô lasê amboac ñac jaba ma galoc ketoc tau sa gebe êtu ñac-êmêtôt-biñwaga. Amboac tonanğ, aêac anğôm aôm sec êlêlêc êsêagêc su.” Ma êsêac guluc-gulucgeñ sebe sêkôc Lot tônğ ma sebe têtuc katam

popoc. ¹⁰ Mago ñaclagêc sêmêtôt lemeñ ma sê Lot kêsô andu gêdêñ êsêagêc gêja ma sêsañ katam auc. ¹¹ Ma sêgôm ñacwaga sauñ to kapôêñ, tañ sêmoa katam dêmoêña nañ, mateñpec kêsa e seso katam elêmê. ¹² Go ñaclu sêsôm gêdêñ Lot gebe “Aômnêm lau ñagêdô sêmoa tonec me masi. Aômnêm lawami to latômio ma nêm lau, ñagêdô, tañ sêmoa malac nañ, ôwê êsêac awi malac tonec Siñ. ¹³ Gebe aêagêc abe anseñ malac tonec su gebe Apômtau gêñô êsêacnêñ biñ gêjam sêga ma kêsakiñ aêagêc gebe anseñ êsêac su.” ¹⁴ Ma Lot kêsa gêja ma kêsôm gêdêñ lawai, tañ sebe sênam latuoagêc gebe “Ajôc, awi malac tonec siñ gebe Apômtau oc enseñ su.” Mago lawai sêlic eñ amboac ñac kêsôm biñ ma-kic teñ.

¹⁵ Gêu bôn ma añela sêkac Lot ma sêsôm gebe “Ôndi, ôkôc nêm awê to latômoagêc, tañ sêmoa tonec nañ, gebe ñagêjô, tañ êtap malac sa nañ, enseñ aôm su ôwiñ atom.” ¹⁶ Lot kêlênageñ, tec ñaclu sêkam êsêagêc nê awê to latuoagêc lemeñ gebe Apômtau gebe ênam êsêac sa ma sêwê eñ gêwi malac siñ ma sêkêñ eñ kêlêwan tau gêngôn malac ñamagê. ¹⁷ Êsêagêc sêkêñ êsêac sêmoa awê ma sêsôm gebe “Ôêc ônam katôm kêsi, ôkac taôm ôkwi atom to ôkô ôniñ awam aña gaboañ tonec atom. Ôêc ôpi lôc ôna gebe ônaña atom.” ¹⁸ Mago Lot kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “O apômtauagêc, masianô. ¹⁹ Amagêc amoasiñ nêm sakiñwaga ma taêm walô aê tec ajam aê kêsi gebe janaña atom. Mago aê katôm gebe jaêc japi lôc atom. Gêñwapac oc êtap aê sa ma jamac êndu. ²⁰ Alic acgom, malac tônê gêc ñagala kêtôm gebe jaêc jana tônê, ma malac tau sauñanô. Ôlôc sa gebe jaêc jana tônê. Malac tau sauñanô atom me. Jaêc jana tônê, go jamoa matoc jali.” ²¹ Apômtau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Amboac tonañ, aê gabe jalôc sa ma janseñ malac, tañ kôsôm ñabiñ nañ,

su atom. ²² bêc ôna tônê ñagaôgeñmañ. Aê jangôm gêñ teñ ñagaô atom e ô lasê malac tônê su acgom.” Kêtu tonañña sêsam malac ñaê gebe Soar. ²³ Oc kêpi kêpô nom ma Lot gêô lasê Soar.

²⁴ Go Apômtau kêkêñ talao to ja aña undambê gêjac Sodom to Gomora aña Apômtaunê. ²⁵ Ma eñ gesen malac tonañ to gamêñ gaboañ ma malac to ñalau peber to gêñ, tañ kêpi aña nom nañ. ²⁶ Mago Lotnê awê, tañ kêdaguc eñ nañ, kêkac tau ôkwi, tec kêtu pocgwêc. ²⁷ Ma bêbêc kanucgeñ Abraham gêdi ma jakêsa gamêñ, tañ eñ kêkô Apômtau lañônêmña nañ, ²⁸ ma mata gê Sodom to Gomora ma gamêñ gaboañña samob ma gêlic jadauñ kêpi amboac ja geñ kôm.

²⁹ Gêdêñ tañ Anôtô gesen malac gaboañña su nañ, eñ taê gêjam Abraham ma gêwê Lot gêc gamêñ, tañ gêjaña nañ su. Biñ tau kêsa gêdêñ Anôtô gesen malac, tañ Lot gêngôn nañ su.

Lau Moab to Amon ñam

³⁰ Ma Lot gêwi Soar siñ jakêpi lôc gêwiñ latuoagêc gebe eñ kêtêc tau, tec gêwi Soar siñ. Ma eñ gêwiñ latuoagêc jasêngôn pocgêsun teñ. ³¹ Ma awêsêga kêsôm gêdêñ awê sauñ gebe “Tameñi kêtu ñamalacanô sugac ma ñac teñ gêmoma nom tonec atom gebe êmoa êwiñ aêagêc amboac sêgôm-sêgôm kêtôm gamêñgeñ. ³² Ajôc, aêagêc takêñ wain êndêñ tameñi ênôm e êjanñ eñ, go tanêc dawin eñ gebe nêñ wakuc sêsa aña tameñinê.” ³³ Tec gêdêñ gêbêc sêkêñ wain gêdêñ tameñi gênôm e kêjanñ eñ. Ma awêsêga kêsô gêja gêc gêwiñ tama. Gêc gêwiñ eñ ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. ³⁴ Ñageleñ awêsêga kêsôm gêdêñ awê sauñ gebe “Gêdêñ gêbêc aê gaêc gawin tamoc ma êndêñ êmbêc takêñ wain êndêñ eñ ênôm êtiam. Su, go aôm ôsô naônêc ôwiñ eñ gebe tatap nêñ wakuc sa aña tameñinê.” ³⁵ Tec gêdêñ gêbêc sêkêñ wain gêdêñ tameñi

e kêjañij eñ kêtiam. Ma awê sauñ gêdi jagêc gêwiñ eñ. Gêc gêwiñ eñ ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. ³⁶Tec Lot latuoagêc lulugeñ taêñ anja tamenjinê. ³⁷Ma awêsêga kêkôc ñapalê ñac ma gê ênê ñaê gebe Moab. Eñ kêtû lau Moab têm galocña nêñ abeñi. ³⁸Ma awê sauñ kêkôc ñapalê ñac amboac tonañgeñ ma gê ênê ñaê gebe Ben-Ami. Eñ kêtû lau gamêñ Amonña têm galocña nêñ abeñi. ¶§§ *

Abraham agêc Abimelek nêñ biñ

20 Abraham gêdi anja ônê kêsêlêñ kepeñ gamêñ Negebgeñ ma jagêngôn Kades to Sur ñasawa. Eñ gêmoa gamêñ Gerar amboac ñac jaba. ²Ma Abraham kêsôm kêpi nê awê Sara gebe “Aê luco eñ.” Ma kiñ Gerarña, Abimelek, kêsakiñ lau gebe sêkôc Sara. ³Mago gêdêñ gêbêc Anôtô gêsuy mê gêdêñ Abimelek ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôlic taôm, aôm ômac êndu êtu awê, tañ aôm kôkôc nañña, gebe ñac teñ nê awê engoc.” ⁴Mago Abimelek kêdabiñ eñ atom tageñ, tec kêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe onseñ lau tobiñmê su me. ⁵Abraham tau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Aêñoc luco eñ.’ Ma awê tau kêsôm gebe ‘Ñoc lucñac eñ.’ Aê gagôm gêñ tau tonoc ñalêlôm ñañêñ ma tolemoc selecgeñ.” ⁶Go Anôtô kêsôm gêdêñ eñ gêdêñ tañ gêc mê nañ, gebe “Aec, aê kajala gebe gôgôm gêñ tau tonêm ñalêlôm ñañêñgeñ tec aê tauc gabôc aôm auc gebe ôngôm sec êndêñ aê atom. Kêtû tonañña gajac jao aôm gebe ômoasac eñ atom. ⁷Amboac tonañ ôkêñ Abrahamnê awê êmu êna gebe eñ propete teñ. Ma eñ eteñ êtu aômña gebe ômoa matam jaligeñ. Mago aôm embe ôkêñ eñ êmu êna atom, go ôjala

gebe ômac êndu biññanôgeñ, aôm to nêm lau samob.”

⁸Gêdêñ bêbêc kanucgeñ Abimelek gêdi sa ma gêmôc nê sakiñwaga samob ma gêjac miñ biñ samob tonañ ñai gêdêñ êsêac e têtêc taññanô. ⁹Go Abimelek kêkalem Abraham ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gôgôm asageñ gêdêñ aê. Aê gagôm aôm sec amboac ondoc, tec kôsabi sec kapôêñ kêpi aê to ñoc kamêñ kiñña. Gêñ, tañ sêjac jao gebe dangôm atom nañ, aôm gôgôm gêdêñ aê.” ¹⁰Ma Abimelek kêsôm gêdêñ Abraham gebe “Aôm taêm gêjam biñ amboac ondoc, tec gôgôm gêñ amboac tonañ.” ¹¹Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gajam kauc gebe lau gamêñ tonecña têtêc Anôtô atom, tec êsêac sênac aê êndu êtu ñoc awêña, tec gagôm gêñ tau. ¹²Ma eñ aêñoc luco biññanôgeñ, gebe eñ tamocnê latuo, mago tinocnê latuo atom. Ma eñ kêtû ñoc awê. ¹³Gêdêñ tañ Anôtô kêkalem aê ma gawi tamocnê andu siñ nañ, kasôm gêdêñ eñ gebe Aôm embe têtêc êwiñ aê, go ôwa aê ñam sa ma ôsôm êndêñ lau gamêñ samobña gebe ‘Ñoc lucñac eñ.’” ¹⁴Go Abimelek kêkôc domba to bulimakao ma sakiñwagao to ñac ma kêkêñ gêdêñ Abraham ma kêkêñ Sara gêmû gêdêñ eñ gêja. ¹⁵Ma Abimelek kêsôm gebe “Gôlicgac, ñoc gamêñ gêc lañôm-nêmña, ôñgôn gamêñ, tañ gêjac mata-manô ñajam nañ.” ¹⁶Ma kêsôm gêdêñ Sara gebe “Gôlicgac, aê kakêñ silber 1,000 gêdêñ lômñac gebe êwaka aôm waem sa êndêñ lau samob, tañ sêwiñ aôm nañ, ma sêlic aôm awê gêdêñ.” ¹⁷Go Abraham keteñ mec gêdêñ Anôtô ma Anôtô gêgôm Abimelek ôli ñajam kêsa ma gêgôm ênê awê to sakiñwagao ôliñ ñajam kêsa amboac tonañgeñ gebe sêkôc gôlôac êtiam, ¹⁸gebe Apôm-

¶¶19:38 Soar ñam gebe Gêñ sauñ.

§§19:38 Moab ñam gebe Anja tamocnê.

*19:38 Ben-Ami ñam gebe Ñoc tawanj latu.

tau gëbôc lauo, tañ sêmoa Abimeleknê andu nañ, tëntaclêlôm auc kêtü Abrahamnê awê Saraña.

Sara kékôc Isak

21 Apômtau kêtü ñaclej Sara amboac kêsôm su, ma gëgôm biñ, tañ gëjam mata nañ, ñanô kêsa kêpi Sara. ² Abraham kêtü ñamalacanô su, go Sara taê ma kékôc Abrahamnê latu-teñ gëdêñ noc, tañ Anôtô kêsam gëdêñ eñ nañ. ³ Abraham gë latu, tañ kêka lasê ma Sara kékôc eñ nañ, nê ñaê gebe Isak. ⁴ Isaknê bêc kêtü 8 ma Abraham kêsa latu amboac Anôtô kêjatu eñ nañ. ⁵ Abrahamnê jala kêtü 100 ma Isak mênjkêsa. ⁶ Ma Sara kêsôm gebe “Anôtô gëgôm aê kaômac. Lau, tañ sêñô biñ tau ñawae, oc sêômac sêwiñ aê.” ⁷ Ma eñ kêsôm gebe “Asa oc kêjala kêtü tôn ma êsôm êndêñ Abraham gebe Sara oc êkêñ su êndêñ ñapalê dedec sênôm. Mago aê kakôc ênê latu gëdêñ tañ eñ kêtü ñamalacanô sugac.”

Têtiñ Hagar agêc Ismael su

⁸ Ma ñapalê kêtü kapôêñ e gëwi tēnanê su siñ. Ma gëdêñ bêc Isak gëwi tēnanê su siñ nañ, Abraham geno moasiñ kapôêñ. ⁹ Ma Sara gëlic awê Aiguptuña Hagar, nê latu, tañ Abraham kêka lasê nañ, gëjam dôa-dôa gëwiñ latu Isak. ¹⁰ Tec kêsôm gëdêñ Abraham gebe “Ôtiñ sakinwagao tonec nê latu su gebe sakinwagao tonec nê latu êwê kaini gëñlênsêm êwiñ latuc Isak atom.” ¹¹ Mago Abrahamnê ñalêlôm ñawapac kêtü latuña. ¹² Mago Anôtô kêsôm gëdêñ Abraham gebe “Nêm ñalêlôm ñawapac êtu ñapalê tau to nêm sakinwagaona atom. Ôñgôm biñ samob, tañ Sara kêsôm nañ, ñanô êsa gebe sêsam nêm wakucnêñ ñaê sêndanğuc Isaknê ñaêgeñ. ¹³ Ma aê jañgôm sakinwagaonê latunê wakuc têtü laum kapôêñ teñ amboac tonañ, gebe eñ kêsa añağa aômnêm.”

¹⁴ Tec Abraham gëdi gëdêñ bêbêc kanucgeñ ma kékôc polom to bu kêsêp bôc ñaôlic ma kékêñ gëdêñ Hagar gëoc gëwiñ ñapalê ma kêsakiñ eñ gëja. Ma eñ jakêlêsa gëmoa gamêñ sawa añağa Ber-Seba.

¹⁵ Gëdêñ tañ bu kêpa añağa bôc ñaôlic nañ, eñ gëwi ñapalê siñ gëc gamêñ dani. ¹⁶ Ma eñ jagêñgôn sic añağa ñasawa kêtôm ñac talamña êpê nê sôb naêsêpña ma taê gëjam gebe “Aê jalic ñapalê êmac êndü êndêñ aê matocanô atom.” Eñ gëñgôn kékânôn eñ ma ñapalê awa kêpi ma kêtan. ¹⁷ Anôtô gëñô ñapalê kêtan ma Anôtônê añağa awa gëjac Hagar añağa undambê ma kêsôm gëdêñ eñ gebe “Asageñ gëgôm aôm, Hagar. Ôtêc taôm atom gebe Anôtô gëñô ñapalê awa añağa gamêñ nañ ¹⁸ Ôndi sa, ôsip eñ sa ma ôkôc eñ ñajaña gebe aê gabe jakêñ eñ êtu laum kapôêñ teñ.” ¹⁹ Go Anôtô gëgôm eñ mata gëlac e gëlic bumata teñ ma eñ jakêkati bu kêsêp bôc ñaôlic ma kékêñ gëdêñ ñapalê gënôm. ²⁰ Ma Anôtô gëwiñ ñapalê ma eñ kêtü kapôêñ. Eñ gëmoa gamêñ sawa ma kêpê talam lêma kata sec. ²¹ Eñ gëmoa gamêñ sawa Paran ma tēna kékôc ênê awê teñ añağa gamêñ Aiguptu.

Abraham agêc Abimelek sêmoatiñ poac gëdêñ tauñ

²² Gëdêñ ñasawa tonañ Abimelek agêc nê siñwaganêñ ñac ñamataña Pikol sêsôm gëdêñ Abraham gebe “Anôtô gëwiñ aôm to nêm kôm samob. ²³ Kêtü tonañña tec galoc ôtôc lêmam êndêñ Anôtô matocanô jalic gebe ôñgôm aê to ñoc wakuc me wakucnêñ wakuc sec atom. Aê kamoasiñ aôm, amboac tonañ ôjô moasiñ tonañ êndêñ aê to êndêñ gamêñ, tañ mênğômoa ñac jabañageñ nañ.” ²⁴ Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gabe jatôc lemoc.”

²⁵ Ma Abraham kêtôc biñ Abimelek kêtü bumata teñ, tañ Abimeleknê

sakinwaga sêjanjo su nanja. ²⁶Ma Abimelek kêsôm gebe “Aê gajam kauclau, tañ sêgôm gêñ tonañ. Aôm kôsôm biñ teñ gêdên aê atom, ma aê ganô biñ teñ atom e mênjgêdên galoc.” ²⁷Tec Abraham kêkôc domba to bulimakao ma kêkênj gêdên Abimelek ma ñac lu sêmoatiñ poac teñ gêdên tauñ. ²⁸Go Abraham kêkênj domba ñalatu 7 sêkô tauñja ²⁹tec Abimelek kêtû kênac Abraham gebe “Domba ñalatu 7, tañ kôkênj sêkô tauñja nan, ñam amboac ondoc.” ³⁰Eñ kêsôm gebe “Ôkôc domba ñalatu 7 tonañ su anja lemoc ec têtû ñabelo êndênj aôm ôjala gebe aê tauc tec kakwê bumata tau.” ³¹Kêtû tonañja sêsam gamênj tonañ gebe Ber-Seba gebe êsêagêc lulu têtôc lemenj. ³²Êsêagêc sêmoatiñ poac anja Ber-Seba su, go Abimelek agêc Pikol, ênê siñwaganênj ñac ñamataña, dêdi ma sêmu sêja Pilistinênj gamênj kêtiam. ³³Mago Abraham kêsê ka gamênj sawaña teñ ñaê gebe tamarisk anja Ber-Seba ma awa gêjac Apômtau Anôtô teñgeñ nê ñaê. ³⁴Ma Abraham gêmôa Pilistinênj gamênj ñasawa ec ñêngeñ. †

Anôtô kêjatu Abraham gebe êkênj Isak êtu da

22 Gêñ samob tonañ su acgom, go Anôtô kêsâe Abraham ma awa gêjac eñ gebe “Abraham.” Ma eñ kêsôm gebe “Aê tec gamoa.” ²Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôkôc nêmlatôm tagenj Isak, tañ têmtac gêwiñ eñ nan, ma ôna gamênj Moria. Anja ônê ôkênj eñ êtu daja anja lôc teñ ñatêpôê tañ gabe jatôc êndênj aôm nan.” ³Tec Abraham gêdi gêdênj bêbêc kanucgeñ kêkôc nê donki mênjkêpô ômbiñkap kêsêp. Eñ kêkôc sakinwaga wakuc luagêc sêwiñ êsêagêc latu Isak. Eñ gêga ka kêtû dajaña ma gêdi

gêja gamênj, tañ Anôtô kêsôm ñabiñ gêdênj eñ nan. ⁴Gêdênj bêc kêtû têlêacña Abraham gêôc mataanô sa ma gêlic gamênj tau gêc jaêcgeñ. ⁵Go Abraham kêsôm gêdênj nê sakinwagaagêc gebe “Amoa tonec awiñ donki. Aêagêc ñapalê ana ônê. Ateñ mec su acgom, go amu amênj êtiam.” ⁶Ma Abraham kêkênj ka dajaña gêdênj latu Isak gêôc. Ma eñ tau gegeñ ja ma kêmêgôm bôjan. Ma agêc sêsêlênj sêwiñ tauñ sêja. ⁷Ma Isak awa gêjac tama Abraham gebe “Tamoc.” Ma eñ kêsôm gebe “Latucenec, aê tec gamoa.” Ma eñ kêsôm gebe “Ja to ka tec gêc, mago domba dajaña gêmôa ondoc.” ⁸Ma Abraham kêsôm gebe “Latucenec, Anôtô tau oc ênsuñ domba dajaña.” Ma agêc sêsêlênj sêwiñ tauñ sêja.

⁹Agêc sêô lasê gamênj, tañ Anôtô kêsôm ñabiñ gêdênj eñ nan, ma Abraham gêbo a altar sa ma gêjac pac ka. Go gêsô latu Isak tôn ma ketoc eñ gêsac altar topac ñaô. ¹⁰Go Abraham kêmêtôc lêma gebe êkôc bôjan ma êmbuc latu. ¹¹Mago Apômtaunê anjela gêmôêc eñ anja undambê ma kêsôm gebe “Abraham, Abraham.” Ma eñ gêlôc gebe “Aê tec gamoa.” ¹²Ma eñ kêsôm gebe “Lêmam êndênj ñapalê atom ma ôngôm gêñ teñ êndênj eñ atom, gebe aê galic aôm kôtêc Anôtô ma kôgamijn nêmlatôm tagenj gêdênj aê atom.” ¹³Ma Abraham gêôc mataanô sa e gêlic domba kapoac teñ kêkô eñ dêmôêmu ñajabo gêjac kêsô odani. Tec Abraham gêja ma kêkôc domba kapoac jakêkênj kêtû daja gêjô latu su. ¹⁴Abraham kêsam gamênj tonañ ñaê gebe “Apômtau gebe ênam sa êndênj ñanoc,” amboac sêsôm-sêsôm e mênjgêdênj galoc gebe “Anja lôc Apômtau gebe ênam sa êndênj ñanocña.”

¹⁵Go Apômtaunê anjela gêmôêc Abraham anja undambê kêtû dim luagêcña

†21:34 Alic 17:19; Isak ñam gebe Eñ kêômac.

*21:34 Ber-Seba ñam gebe Bumatata têtôc lemenja.

¹⁶ ma kêsôm gebe “Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gôgôm tonaj ma kôgamiñ nêm latôm naj atom, tec katôc lemoc kêpi tauc gebe ¹⁷janam mec aôm biñjanôgeñ, ma nêm wakuc têtutu taêsam têtôm utitalata umbonj ñalabuña to têtôm ganjac gwêcña. Ma nêñ ñacjonêñ malac ñasacgêdô êtu nêm wakucnêñ. ¹⁸Ma êtu nêm wakucña laum nomña samob têtap moasinj sa kêtutu tañam wamu aêña.” ¹⁹Amboac tonaj Abraham gêmu gêdêñ nê sakinwagaagêc gêja ma ac dêdi sêwiñ tauñ sêja Ber-Seba. Ma Abraham gêñgôn Ber-Seba kêtutu têlê.

Nahornê wakuc

²⁰Gêñ samob tonaj su acgom, go biñ gêdêñ Abraham gebe “Gôlicgac, Milka kêkôc gôlôac amboac tonaj kêtutu lasim Nahorña.” ²¹Ñacsêga Us agêc lasi Bus ma Kemuel, tañ kêtutu Aram tama ²²ma Kesed, Haso, Pildas, Jidlap to Betuel ²³Betuel kêtutu Rebeka tama. Lau 8 tonaj Milka kêkôc gêdêñ Abraham lasi Nahor. ²⁴Ma Milka anao, nê ñaê gebe Reuma, kêkôc Teba, Gaham, Tahas to Maka.

Sara gêmac êndu.

Abraham gêjam ôli sêo

23 Sara gêmoa e nê jala kêtutu 127. Saranê jala tau tonaj. ²Ma Sara gêmac êndu anja Kiriati-Arba (ñaê teñ gebe Hebron) anja gamêñ Kanaan. Ma Abraham kêsô gebe êpuc tañiboas sa ma êtañ êtu Saraña. ³Su, go Abraham gêdi gêwi nê ñacmatê siñ ma kêsôm gêdêñ lau gamêñ Hetña gebe ⁴“Aê ñac jaba to ñac ñasawaña mênğanğôn gawin amac. Akêñ nêm gamêñ teñ êndêñ aê jawê kaiñ êtu gamêñ sêoña gebe jansuñ ñoc ñacmatê ênêc.” ⁵Lau gamêñ Hetña sêjô Abraham awa gebe ⁶“O apômtau, ôkêñ tañam ma biñ. Aôm gômoa gôwiñ aêac amboac kasêga towae teñ. Ônsuñ nêm ñacmatê êsêp ma sêo ñajamanô tau. Aêacma ñac teñ êñgamiñ nê sêo êndêñ

aôm me êkô aôm auc êtu ônsuñ nêm ñacmatê êsêpña atom.” ⁷Abraham gêdi ma gewec gêdêñ lau gamêñ Hetña, tañ têtutu gamêñ ñatau nañ. ⁸Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac embe alic êtôm gebe jansuñ ñoc ñacmatê ênêc, go akêñ tañem ñoc biñ ma atenj Sohar latu Epron ajô aê su ⁹gebe êkêñ pocgêsunj Mak-Pela, tañ kêtutu ênê gêñ nañ, êndêñ aê. Gêsuñ tau gêc kêsi ênê kôm ñamadiñ. Aê jakêñ ñaôli samucgeñ êndêñ eñ jakô amac lañômnêmña ma eñ êkêñ êtu aêñoc gêñ êtu jansuñ ñacmatê sêsêpña.”

¹⁰Mago Epron tau gêñgôn gêwiñ lau gamêñ Hetña ma ñac Hetña Epron gêjô Abraham awa e lau Hetña tañ sêmêñ sêñgôn malac ñasacgêdô nañ samob sêñô ma kêsôm gebe ¹¹“O apômtau, masianô. Ôñô ñoc biñ. Aê jakêñ kôm to jakêñ ñapocgêsunj, tañ gêc kôm tau nañ, ñaômageñ êndêñ aôm. Aê kakô ñoc lau lañôñnêmña, tec jakêñ gêñ tau ñaômageñ êndêñ aôm. Ônsuñ nêm ñacmatêmanj.” ¹²Go Abraham gewec gêdêñ gamêñ ñatau. ¹³Ma eñ kêsôm gêdêñ Epron e gamêñ ñatau sêñô sêwiñ gebe “Aê jateñ aôm gebe ôkêñ tañam aê. Aê jakêñ kôm ñaôli êndêñ aôm. Ôkôc ñaôli anja aê lemoc gebe jansuñ ñoc ñacmatê anja tonaj.” ¹⁴Epron gêjô Abraham awa gebe ¹⁵“O apômtau, ôñô ñoc biñ. Aêagêc tasôm biñ taêsam êpi gamêñ, tañ ñaôli amboac dôñ silberña 400geñ nañ, êtu ageñña. Ônsuñ nêm ñacmatêmanj.” ¹⁶Abraham gêlôc gêdêñ Epron. Ma Abraham gêjam dôñ silber gêdêñ Epron, tañ eñ kêsam lau gamêñ Hetña sêñô nañ, dôñ silberña 400. Eñ gêjam dôñ kêtôm lau-têtulu-gêñwaga sêjam dôñ gêdêñ tauñ.

¹⁷Amboac tonaj Epronê kôm Mak-Pela, tañ gêc Mamre ñagamêñ gêmu oc kêpiña nañ, kôm to ñapocgêsunj ma gêñkaiñ, tañ kêkô kôm ñagamêñ samucgeñ auc nañ, ¹⁸kêtutu Abrahamnê. Lau gamêñ Hetña samob, tañ sêo lasê

ênê malac ñasacgêdô nañ, sêlic. ¹⁹ Su, go Abraham kêsuj nê awê Sara kêsêp pocgêsuñ, tañ gêc kôm Mak-Pela nañ, gêc Mamre (ñaê teñ gebe Hebron) ñagamêñ oc kêpiña aña gamêñ Kanaan. ²⁰ Lau gamêñ Hetña sêkêñ kôm to ñapoc-gêsuñ tonañ kêtú Abrahamnê gêñ gebe ênsuj ñacmatê sêsêpña. "sacgêdô gêc in-tênagêsuñ. Gamêñ tonañ kêtú êsêacnêñ maleñ sêkac saña.

Isaknê miñ gêjam awêña

24 Abraham kêtú ñamalacanô sugac ma nê jala kêtú taêsam. Ma Apômtau gêjam mec Abrahamnê gêñ samob. ² Ma Abraham kêsôm gêdêñ nê sakiñwaga ñamataña, tañ gejob ênê gêñ samob nañ, gebe "Ôkêñ lêmam êsô lambic ³ ma ôtôc lêmam êndêñ Apôm-tau, tañ kêtú undambê to nom ñaAnôtô nañ, gebe ôkêñ awê teñ êndêñ latuc aña lau gamêñ Kanaanña, tañ gamoa êsêac ñaluñ nañ, nêñ ñapalêonêñ atom. ⁴ Aôm ôna ñoc malacmôkê ôndêñ ñoc lau naôkôc latuc Isak nê awê teñ aña ônê." ⁵ Ma sakiñwaga kêsôm gêdêñ eñ gebe "Amboac ondoc, awê tau embe endec ma êndanğuc aê êmêñ gamêñ tonec atom, go jakôc latôm êmu êna gamêñ, tañ aôm gôwi siñ nañ, me." ⁶ Abraham kêsôm gêdêñ eñ gebe "Ôlic taôm, ôkêñ latuc êna ônê atom. ⁷ Apômtau, Anôtô undambêña, tañ gêwê aê aña tamocnê andu ma aña ñoc gôlôacnêñ gamêñ nañ, gêjam biñgalôm gêwiñ aê ma kêtôc lêma gebe Aê gabe jakêñ gamêñ tonec êndêñ nêñ wakuc. Eñ oc êsakiñ nê añela êmuñ aôm ma aôm ôkôc latucnê awê teñ aña ônê. ⁸ Mago awê tau embe endec ma êndanğuc aôm atom, go biñ, tañ ôtôc lêmam nañ ênêcña. Mago ôkêñ latuc êmu êna ônê êtiam atom." ⁹ Go sakiñwaga kêkêñ lêma kêsô nê ñatau Abra-

ham lambi ma kêtôc lêma gebe êngôm ênê biñ ñanô êsa.

¹⁰ Go sakiñwaga kêkôc nê ñataunê kamele 10 to nê ñataunê gêlôñ ma awa tokaiñ-tokaiñ ma gêdi gêja. Eñ kêsêlêñ gêja Mesopotamia e gêdê lasê Nahornê malac. ¹¹ Eñ kêkêñ kamele sêlêwan tañ aña bumañ, tañ kêpoac malac ñagala nañ, gêdêñ kêtula, gêdêñ têm, tañ lauo sêsa gebe têtê buña. ¹² Ma eñ kêsôm gebe "O Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, aê jateñ aôm gebe ôlôc gebe jatap kôm ñanô sa ma ôwaka nêñ têmtac gêwiñ ñoc ñatau Abrahamña sa. ¹³ Ôlic acgom, aê mênkakô bumata ñatali ma malacm latuñjo oc sêsa mênjtêtê. ¹⁴ Ña-palêo, tañ jasôm biñ êndêñ eñ gebe 'Ôlêwan ku gebe mênjanôm bu' nañ, embe êsôm gebe 'Wacônôm ma jakêñ bu êndêñ nêñ kamele sênôm amboac tonanğeñ,' nañ jajala gebe tecenec aôm kôjaliñ sa kêtú nêñ ñacsakiñ Isakña. Biñ tonañ êtu ñabelo êndêñ aê e jajala gebe kôwaka têmtac gêwiñ ñoc ñatauña sa."

¹⁵ Eñ kêsôm biñ gêmoa, tec Rebeka kêsâ gêoc nê ku buña. Eñ Betuel, tañ Abraham lasi Nahor nê awê Milka kêkôc nañ, latuo eñ. ¹⁶ Ñapalêo tau lanô ñajamanô, eñ awêtakiñ teñ, nañ kêtap ñac teñ sa atom tageñ. Eñ kêsêp bumata jakêtê bu su ma kêpi gêmêñ. ¹⁷ Go sakiñwaga kêlêti gebe êpuc eñ tônğtôñ ma kêsôm gebe "Aê gabe jateñ aôm ôkêñ bu ñagec mênjanôm aña nêñ ku." ¹⁸ Eñ kêsôm gebe "Ïoc ñatau, ônômman." Ma sebeñ kêlêwan ku kêsêp lêma ma kêkêñ bu gêdêñ eñ gênôm. ¹⁹ Kêkêñ bu gêdêñ eñ gênôm, go kêsôm gebe "Aê jatê bu mênjakêñ êndêñ nêñ kamele sênôm e êoc êsêac tônğ êwiñ." ²⁰ Amboac tonañ eñ kêkêc bu kêsêp bôcnêñ suc kêtê-kêtê bu gêja gêmu mênjkêkêñ gêdêñ kamele samob sênôm. ²¹ Ma ñac tau kêsala eñ ñabiñmêgeñ gebe êjala Apômtau oc gê-

^{23:20} Lau ñanô sêboa tuñbôm kêgi nêñ malac auc. Sêmasañ

jam gôliņ ênê lêņ me masi. ²² Kamele sênôm bu e kêtôm, go ñac kêkôc gêlôn goldņa teņ, gold tau ñawapac kêtôm gold ñadôn ñamakeņ ma joc luagêc, taņ ñawapac kêtôm gold ñadôn 10ņa ²³ ma kêsôm gebe “Asanê latuo aôm. Ôsôm acgom, ñasawa gêc tamamnê andu êtôm aêac anêcņa me masi.” ²⁴ Eņ gêjô eņ awa gebe “Milka agêc Nahor latuņ Betuel latuo aê.” ²⁵ Ma kêsôm biņ ñagêđô gêdêņ eņ gêwiņ gebe “Oba to gêgwaņ taêsam tê gêc to gamêņ kêtôm gebe anêcņa tê gêc.” ²⁶ ñac tau gewec ma awa gêoc Apôm-tau ²⁷ e kêsôm gebe “Aê jalambiņ Apôm-tau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, taņ kêgamiņ nê têtac gêwiņ to biņ ñaņêņ gêdêņ ñoc ñatau atom. Ma Apôm-tau gêwê aê katôgeņ gadêņ ñoc ñataunê lasitêwainêņ andu.”

²⁸ Ma ñapalêo kêlêti jagêjac miņ biņ tonañ gêdêņ tênanê lau. ²⁹ Rebekanê luñac teņ gêmoa, ênê ñaê gebe Laban. Ma Laban kêlêti gêja bumata gêdêņ ñac tau. ³⁰ Eņ gêlic gêlôn to joc, taņ luo kêka naņ, ma gêjô biņ, luo kêsôm gebe ñac tau kêsôm biņ amboac tonec gêdêņ aê. Tec eņ kêlêti gêdêņ ñac tau gêja ma kêtap eņ sa kêkô bumata gêwiņ nê kamele. ³¹ Ma eņ kêsôm gebe “O ñatau, taņ Apôm-tau gêjam mec naņ, kôkô awê kêtû asageņņa. Ôsô ômôeņmaņ, aê kamasañ andu su to gamêņ kêtû kameleņa.” ³² Amboac tonañ ñac tau kêsô andu gêja ma Laban kêkôc kamelenêņ waba su ma kêkêņ oba to gêgwaņ gêdêņ kamele. Go kêkôc bu gebe Abrahamnê sakiņwaga to nê lau sêkwasiņ eņkaiņ êsêpņa, ³³ go sêkêņ gêņ taniņņa gêdêņ sakiņwaga gebe êniņ. Mago kêsôm gebe” Aê janiņ gêņ teņ atom, aê jawa ñoc biņ sa êmuņ acgom.” Laban kêsôm gebe “Amboac tonañ ôsômmanj.”

³⁴ Tec eņ gêwa tau sa gebe “Abrahamnê sakiņwaga aê. ³⁵ Apôm-tau gêjam mec ñoc ñatau ñaņôgeņ e kêtû kapôeņ. Eņ kêkêņ domba to bulimakao ma sil-

ber to gold ma sakiņwagao to ñac ma kamele to doņki gêdêņ eņ. ³⁶ Ma ñoc ñataunê awê Sara nê jala kêtû taêsam su ma kêkôc latu teņ ma ñoc ñatau kêkêņ gêñlênsêm samob gêdêņ eņ gêwê kaiņ. ³⁷ Ma eņ kêsôm gêdêņ aê gebe jatôc lemoc ma kêsôm gebe ‘Aôm ôkôc latucnê awê teņ aņga lau Kanaanja, taņ aê gamoa nêņ gamêņ naņ, latuñoniņ atom, ³⁸ aôm ôndêņ tamocnê andu to ñoc lasitêwai ôna ma ôkôc latucnê awê teņ aņga ônê.’ ³⁹ Aê kasôm gêdêņ ñoc ñatau gebe ‘Awê embe êndaņguc aê atom, go amboac ondóc.’ ⁴⁰ Tec eņ kêsôm gêdêņ aê gebe ‘Apôm-tau, taņ kasêlêņ gamoa eņ laņônêm naņ, êsakiņ nê aņela êwiņ aôm to ênam gôliņ nêm lêņ e aôm ôkôc latucnê awê aņga ñoc launêņ to aņga tamocnê andu. ⁴¹ Embe ô lasê ñoc lasitêwai ma êsêac sêkêņ awê êndêņ aôm atom, go biņ, taņ kôtôc lêmam naņ ênêcņa.’

⁴² “Ocsalô aê gaô lasê bumata ma kasôm gebe ‘O Apôm-tau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô aôm, galoc ônam gôliņ ñoc lêņ, tec kasa nec. ⁴³ Ôlic aê, galoc kakô bumata. ñapalêo, naņ êsa êmêņ gebe êtê bu ma jasôm biņ êndêņ eņ gebe “Aê jateņ aôm ôkêņ bu ñagec aņga nêm ku mênjanôm,” ⁴⁴ ma embe êsôm êndêņ aê gebe “Ônômmanj, ma aê gabe jatê êndêņ nêm kamele amboac tonañ,” naņ awê tecenaņ êtu awê taņ Apôm-tau kêjaliņ eņ sa kêtû ñoc ñataunê latuņa.’

⁴⁵ “Aê taêc gêjam biņ tonañ gêbacnê su atomgeņ, tec Rebeka kêsa gêmêņ gêoc nê ku jakêsêp bumata ma kêtê bu. Ma aê kasôm gêdêņ eņ gebe ‘Ôkêņ bu mênjanôm.’ ⁴⁶ Eņ sebeņ kêlêwaņ ku su ma kêsôm gebe ‘Ônômmanj, ma aê gabe jakêņ bu êndêņ nêm kamele sênôm amboac tonañgeņ.’ Tec aê ganôm ma eņ kêkêņ bu gêdêņ kamele sênôm amboac tonañ. ⁴⁷ Go aê katu kênac eņ gebe ‘Aôm asanê latuo.’ Eņ kêsôm gebe ‘Nahor latu Betuel, taņ Milka kêkôc eņ naņ, latuo aê.’

Tec aê kakêñ gêlôn geñ kalen eñ lususun ma kakêñ joc eñ kêka. ⁴⁸ Go aê gawec ma aoc gêoc Apômtau ma kalambij Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, tañ gêwê aê kasa intêna solop e katap ñoc ñataunê lasinê latuo sa kêtû ênê latuñ. ⁴⁹ Ma galoc amac embe têmtac êwiñ ñoc ñatau ma atoc eñ sa, go asôm ñawae êndên aê. Embe masi, go asôm amboac tonanjen, ec jajala gebe anô ê aê me gasê ê aê.”

⁵⁰ Go Laban agêc Betuel sêjô eñ awa gebe “Bij tonan gêmên anja Apômtaunê. Aêac atôm gebe asôm bij ñajam me sec teñ êndên aôm atom. ⁵¹ Gôlicgac, Rebeka kêkô aôm lajômnmê, ôkoc eñ ôna ma ôkên eñ êtu nêma ñataunê latunê awê êtôm Apômtau kêsôm.” ⁵² Gêdên tañ Abrahamnê sakiñwaga gênô bij tonan nañ, eñ gêu tau gêdên Apômtau. ⁵³ Ma sakiñwaga kêkôc gêlôn silber to gold ma ñakwê jakêkên gêdên Rebeka. Ma kêkên gên mata êjamgen gêdên luñac to têna amboac tonanjen. ⁵⁴ Ma eñ to nê lau, tañ sêwiñ eñ nañ, señ to sênôm gên ma gêdên gêbêc tonan sêc sêwiñ êsêac. ñagelen êsêac dêdi sa ma eñ kêsôm gebe “Asakiñ aê jamu jandên ñoc ñatau jana.” ⁵⁵ Mago têna agêc lu sêsôm gebe “Ôlôc gebe ñapalêo êmoa êwiñ aêac bêc ñagêdô amboac bêc 10 su, go aêc ana.” ⁵⁶ Tagen eñ kêsôm gebe “Akôc aê tôn atom gebe Apômtau gêjam gôlin ñoc lên. Asakiñ aê, gebe jaêc jamu jandên ñoc ñatau jana.” ⁵⁷ Êsêac sêsôm gebe “Aêac amôêc ñapalêo to atu kênac eñ tau.” ⁵⁸ Ma êsêac sêmôêc Rebeka ma sêsôm gêdên eñ gebe “Aôm gobe ôwiñ ñac tonec me masi.” Eñ kêsôm gebe “Aê gabe jawiñ.” ⁵⁹ Tec êsêac sêkên luñio agêc ênê jaomwagao to Abrahamnê sakiñwaga to nê lau sêja. ⁶⁰ Ma êsêac sêjam mec Rebeka ma sêsôm gêdên eñ gebe “O awêenec, ôtu lau taêsam tenenji ma

lau, tañ sêkên kisa nêma wakuc nañ, nêñ malac êtu nêma wakucnên.” ⁶¹ Go Rebeka to nê sakiñwagao dêdi ma sêpi kamele ma têdaguc ñac tau sêja. Amboac tonan sakiñwaga kêkôc Rebeka ma gêc gêja.

⁶² Ma Isak gêja gamên, tañ bumata Ber-Lahai-Roi kêpoac nañ, jagênjgôn gamên Negeb. ⁶³ Gêdên kêtula teñ Isak kêsêlên gêmoa kôm ñalêlôm gebe taê ênam nê bij ñagêdô e gêoc mataanô sa ma gêlic kamele sêmên. ⁶⁴ Ma Rebeka gêoc mataanô sa ma gêlic Isak. Tec kêsêp anja kamele ⁶⁵ ma kêsôm gêdên sakiñwaga gebe “Asa tê kêpuc aêac tônôn nê.” Sakiñwaga gêjô eñ awa gebe “Ñoc ñatau tau tônê.” Tec eñ kêkôc nê obo ma kêgêduc tau. ⁶⁶ Ma sakiñwaga gêjac miñ bij samob, tañ gêgôm nañ, gêdên Isak. ⁶⁷ Go Isak gêwê Rebeka kêsô têna Sara nê becobo gêja ma kêkôc eñ kêtû ênê awê ma têtac gêwiñ eñ. Isak têna gêmac êndu, mago bij tonan gêjam malô ênê ñalêlôm. [§]tonan.

Abrahamnê wakuc, tañ Ketur a kêkôc

25 Abraham gêjam awê teñ, ênê ñaê gebe Ketur a. ² Eñ kêkôc Simran, Joksan, Medan, Midian, Isbak to Sua. ³ Joksan kêka Seba agêc Dedan lasê. Dedan latui lau Asurim to Letusim ma Leumim. ⁴ Midian latui tonec Epa, Eper, Hanok, Abida to Elda. Lau samob tonan ñai têtû Ketur anê gôlôac. ⁵ Ma Abraham gêwi nê gên samob siñ gêdên Isak. ⁶ Mago Abraham kêkên awamata gêdên nê lauo ñagêdô nêñ gôlôac ma kêsakiñ êsêac sêja gamên oc kêpiña sêmoa jaêc latu Isak. Bij tonan eñ gêgôm gêdên gêmoa mata jaligen.

Abraham gêmac êndu to sêsun eñ

⁷ Abrahamnê bêc to jala gêmoaña kêtôm jala 175. ⁸ Ma katu gêwi Abraham siñ ma gêmac êndu. Abraham gêbo na

[§]24:67 Lau ñanô nêñ mêtê sêsôm bij êtu tônña teñ

jala sa têtû taêsam ma kêtû ñamalac su e kêsaê gebe kêtôm enjgac. Tec Apôm-tau kêkalem enj jagêwiñ nê lau, tañ sê-mac sêmuñ enj nañ. ⁹ Latuagêc Isak agêc Ismael sêsuñ enj kêsêp pocgêsuñ Mak-Pela, tañ gêc ñac gamêñ Hetña Sohar latu Epronê kôm gêc Mamre ñagamêñ oc kêpiña nañ. ¹⁰ Kôm tonañ Abraham gêjam ôli su anga lau gamêñ Hetña nêñ. Anja ônê sêsuñ Abraham gêc gêwiñ nê awê Sara. ¹¹ Abraham gêmac êndu ma Anôtô gêjam mec latu Isak. Isak tec gêmoa bumata Ber-Lahai-Roi ñagala.

Ismaelnê wakuc

¹² Saranê sakinwagao Aiguptuo Hagar latu Ismael, tañ Abraham kêka enj lasê nañ, nê wakuc tonec. ¹³ Ismael latu i nêñ ñaê tonec. Ac tédênañ ñaê kêtôm teneñi kêkôc êsêacña. Ismaelnê ñacsêga Nebajot ma Kedar, Adbel, Mibsam, ¹⁴ Misma, Duma, Masa, ¹⁵ Hadad, Tema, Jetur, Napis to Kedema. ¹⁶ Ismael latui tau tonañ ma êsêacnêñ ñaê tau kêtôm nêñ malac to gamêñ sêñgônña. Kasêga 12 têtôm nêñ gôlôacmôkê. ¹⁷ Ismaelnê jala gêmoa nomña tonec gebe 137. Katu gêwi enj siñ ma gêmac êndu jagêwiñ nê lau. ¹⁸ Nê wakuc sêñgôn gamêñ Hawila to Sur, tañ gêc kêkanônñ Aiguptu gêmu kêsô Asuriaña nañ ñasawa. Ac sêñgôn sêwiñ tawañ atom.

Esau agêc Jakob nêñ biñ

¹⁹ Abraham latu Isak nê wakuc tau tonec. Isak tama Abraham. ²⁰ Isaknê jala kêtû 40, go gêjam Rebeka kêtû ênê awê. Rebeka enj ñac Aram ña anja Mesopotamia Betuel latuo, ñac Aramña Laban nê luu. ²¹ Ma Isak keteñ mec gêdêñ Apôm-tau kêtû nê awêña gebe enj awê kapoac teñ. Apôm-tau kêkêñ taña ênê mec e ênê awê Rebeka taê. ²² Ôliñbôm sêmônãñ tauñ sêmoa enj têt-

taclêlôm ma enj kêsôm gebe “Embe amboac tonañ, nañ jamoa êtu asageñña.” Tec gêja gebe êtu kênac Apôm-tau. ²³ Ma Apôm-tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Gôlôacmôkê luagêc sêmoa aôm têttaclêlôm

ma aôm ôkôc laum luagêc, mago sêwa tauñ êkôc.

Teñ toôliwalô êlêlêc teñ su

ma ñacsêga ênam sakin ñacsauñ.”

²⁴ Gêdêñ ñanoc êkôc ñapalêña, tec kêkôc ôliñbôm. ²⁵ ñac ñamata, tañ kêsa nañ, kokoc ma ôlilu amuc-amuc, tec sê ênê ñaê gebe Esau. ²⁶ Go lasi kêsa ma lêma kêkôc Esau agêbi tôn, tec sêsam enj gebe Jakob. Isaknê jala kêtû 60, tec teneñi kêkôc êsêagêc.

²⁷ ñapalê têtû kapôêñ ma Esau kêtû ñac lêma gwadaña, tañ kêpê talam lêma kata gêjac laoc gamêñgenj. Ma Jakob kêtû ñac wapac to ñañêñ, tañ gêñgônñ be-cobo. ²⁸ Isak têtac gêwiñ Esau gebe enj geñ gwada gêjac ñawae. Mago Rebeka têtac gêwiñ Jakob.

²⁹ Gêdêñ ñasawa teñ Jakob geno gabab ma Esau anja kôm gêmêñ totêkwa gêbacgeñ ³⁰ ma Esau kêsôm gêdêñ Jakob gebe “Ôkêñ gêñ kokoc tonañ sebeñ êndêñ aê mênjaniñ gebe aê tekoc gêbac.” Kêtû tonañña sêsam enj gebe Edom. ³¹ Mago Jakob kêsôm gebe” Ôkêñ nêñ gêñlênsêm ñacsêgaña êndêñ aê jawê kainj acgom.” ³² Esau kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê oc jamac êndu. Gêñlênsêm ñacsêgaña ênam aê sa amboac ondoc.” ³³ Jakob kêsôm gebe “Ôtôc lêmam êmuñ acgom.” Ma enj kêtôc lêma ma kêkêñ nê gêñlênsêm ñacsêgaña gêdêñ Jakob gêwê kainj. ³⁴ Go Jakob kêkêñ polom to gabab gêdêñ enj. Ma enj geñ to gênôm gêñ su, go gêdi ma gêc gêja. Tec Esau gêlic gêñlênsêm ñacsêgaña amboac gêñ ñaôma. **

**25:34 Edom ñam gebe Kokoc.

Isak gêmoa gamêñ Gerar to Ber-Seba

26 Ma tóbôm teñ kêsa anja gamêñ tonañ. Tóbôm, tañ kêsa gêdêñ Abrahamnê têm nañ, teñ. Ma Isak gêdêñ Pilistinêñ kiñ Abimelek gêja Gerar. ²Ma Apômtau geoc tau lasê gêdêñ eñ ma kêsôm gebe “Ôsêp Aiguptu ôna atom. Ômoa gamêñ, tañ jasôm nabiñ êndêñ aôm nañgeñ. ³amoa gamêñ tau amboac ñac jaba ma aê gabe jawiñ aôm to janam mec aôm. Aê gabe jakêñ gamêñ tonañ samob êndêñ aôm to nêm wakuc ma gabe jañgôm biñ, tañ katôc lemoc gêdêñ tamam Abraham nañ ñanô êsa. ⁴Aê gabe jañgôm nêm wakuc têtú taêsam ñanô lasê têtôm utitalata umborña ma gabe jakêñ gamêñ samob tonañ ñai êndêñ nêm wakuc ma laum nomña samob têtap nêm wakucnêñ mec ñamoasiñ sa, ⁵gebe Abraham taña wamu aê aoc ma kêmasañ ñoc ñagôliñ to ñoc biñsu ma ñoc biñ to ñoc jatu.” ⁶Tec Isak gêmoa Gerar.

⁷Gêdêñ tañ lau malac tonañña têtú kênac eñ kêtú nê awêña nañ, eñ kêsôm gebe “Aê luco eñ,” gebe eñ kêtêc tau, tec kêsôm gebe “Aêñoc awê eñ” atom. Eñ taê gêjam gebe Moae lau gamêñ tonecña sênac aê êndú êtu Rebekaña, gebe eñ awê ñajam. ⁸Eñ gêmoa gamêñ tau ñasawa ec baliñ su, tec bêc teñ Pilistinêñ kiñ Abimelek kêtuc kênin kêsa katam sauj ma gêlic Isak kêtú samuc Rebeka. ⁹Tec Abimelek gêmôc Isak ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, eñ aôm-nêm awêgoc. Aôm kôsôm gebe aôm lômo eñ nañ amboac ondoc.” Isak kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê gaboc moae jamac êndú êtu eñña.” ¹⁰Abimelek kêsôm gebe “Aôm gôgôm aêac amboac ondoc. Aêñoc launêñ teñ embe êmoa êwiñ nêm awê, go aôm-nêm keso ñagêjô êtap aêac sa.” ¹¹Tec Abimelek gêjac biñsu lau samob gebe “Lau, tañ sêmoasac ñac tonec me nê awê nañ, sênac êsêac êndú.”

¹²Ma Isak kêsê gêñ kêsêp gamêñ tonañ ma gêjam ñanô kêlêlêc ñêñgeñ su. Apômtau gêjam mec eñ, ¹³tec ñac tau kêtú ñac tolêlôm ma nê awa kêtú kapôêñ e kêsâlê eñ auc. ¹⁴Ênê domba to bulimakao taêsam sêmoa ma sakinwaga gwalêkiñ. Pilisti sêlic e têtac sec. ¹⁵Bumata samob, tañ tamanê sakinwaga sêkwê gêdêñ tama Abraham nê têm nañ, Pilisti sêsuj auc ma sêkêñ nom kêsêp. ¹⁶Ma Abimelek kêsôm gêdêñ Isak gebe “Ôcêc ôna gebe aôm kôtu ñaclai ñatau kôlêlêc aêac su.”

¹⁷Amboac tonañ Isak gêwl gamêñ ônê siñ jagêjam bec anja gaboañ Gerar ma gêñgôn tônê. ¹⁸Ma Isak kêgawê bumata, tañ sêkwê gêdêñ tama Abraham nê têm nañ sa kêtiam. Abraham gêmâc êndú, tec Pilisti sêsuj bumata tonañ auc. Ma eñ gê ñaê, tañ tama Abraham gê su nañ sa kêtiam. ¹⁹Mago gêdêñ tañ Isaknê sakinwaga sêkwê bumata anja gaboañ e têtap bu sa nañ, ²⁰gejobwaga bôcña anja Gerar sêsôm Isaknê gejobwaga bôcña gebe “Bu tonec aêacma.” Tec eñ kêsam bumata tau gebe “Esek,” gebe êsêac sêsôm eñ. ²¹Ma êsêac sêkwê bumata teñ kêtiam ma sêsôm tañ kêtú bu tonañña amboac tonañgeñ. Tec eñ kêsam bumata tau gebe “Sitna.” ²²Ma eñ gêwi gamêñ tônê siñ ma kêkwê bumata wakuc teñ. Êsêac sêsôm tañ kêtú bu tonañña atom, tec kêsam ñaê gebe “Rehobot,” + ma kêsôm gebe “Galoc Apômtau kêkêñ ñasawa gêdêñ aêac gebe tatu taêsam anja gamêñ tau.”

²³Anja ônê Isak jakêpi Ber-Seba. ²⁴Ma Apômtau geoc tau lasê gêdêñ eñ gêdêñ gêbêc tonañ ma kêsôm gebe “Tamam Abraham nê Anôtô aê. Ôtêc taôm atom gebe aê jawiñ aôm ma gabe janam mec aôm to jakêñ nêm wakuc têtú taêsam kêtú ñoc sakinwaga Abrahamña.” ²⁵Ma Isak gêboac altar teñ sa ma awa gêjac Apômtaunê ñaê, go gê becobo. Ma Isaknê sakinwaga sêkwê bumata teñ.

Isak agêc Abimelek sêmoatiñ poac

²⁶Go Abimelek anja Gerar gêdênj enj gêja. Nê ñac Ausat to nê sinwaganênj ñac ñamataña Pikol sêwiñ enj. ²⁷Isak kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac têtac tac dedec aê, tec ajanda aê anja nêma gamênj ma galoc amênj kêtú agenña.” ²⁸Êsêac sêsôm gebe “Aêac alic gêc awêgenj gebe Apômtau gêwiñ aôm, tec taênj gêjam gebe awiñ aôm ma tatôc lemeñ ma tamoatiñ poac êndênj tauñ, ²⁹gebe aôm ôngôm aêac sec atom êtôm aêac amoasac aôm atom ma agôm aôm ñajamgenj e asakiñ aôm tobiñmalôgenj gôcêc gômôênj. Apômtaunê mec kêpi aôm sugac.” ³⁰Tec Isak geno moasiñ gêdênj êsêac senj to sênôm. ³¹Gêdênj bêbêc kanucgenj ac dêdi ma têtôc lemeñ gêdênj tauñ ma Isak kejoñ êsêac ma êsêac seboñ tauñ tobiñmalôgenj.

³²Gêdênj bêc tonañ Isaknê sakiñwaga dêdênj enj sêja ma sêkênj ñawae gêdênj enj kêtú bumata, tañ sêkwê nanña, ma sêsôm gêdênj enj gebe “Aêac atap bu sa.” ³³Enj kêsam bumata tau gebe “Siba,” ñam gebe Tatôc lemeñ. Kêtú tonanña malac ñaê gebe Ber-Seba e mênjgêdênj galoc.

³⁴Esaunê jala kêtú 40 ma enj gêjam ñac gamênj Hetña Beri nê latuo Judit to ñac Hetña Elon nê latuo Basemat têtú ênê awê agêc. ³⁵Ma êsêagêc sêgôm Isak agêc Rebeka nênj ñalêlôm ñawapac sec. ††‡‡ ††‡‡‡

Jakob gêjam genjenj tamanê mec

27 Isak kêtú ñamalacanô ma mataanô kêtú waô e gêlic gamênj kêtôm atom. Gêdênj tonañ enj gêmôcêc nê ñacsêga Esau ma kêsôm gêdênj enj

gebe “Latucenec.” Ma enj gêjô enj awa gebe “Aê tec gamoa.” ²Ma enj kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê katu ñamalacanô sugac ma gajam kauc ñoc bêc jamac êndunja. ³Tec ôkôc nêma waba gwadaña, nêma talam to sôb naôtap gwada sa anja saleñ êtu aênja ⁴ma ômansañ gênj tau êtôm aê têtac êwiñ, go ôkôc mênjaniñ gebe janam mec aôm su acgom, go jamac êndu.”

⁵Ma Rebeka tanasunj gêjac biñ, tañ Isak kêsôm gêdênj latu Esau nanj. Esau gêja saleñ kêtú êkôc gwadaña su acgom, ⁶go Rebeka kêsôm gêdênj latu Jakob gebe “Aê garjô tamam kêsôm biñ gêdênj têtam Esau gebe ⁷‘Ôkôc gwada êtu aênja, mênjômansañ gênj tau gebe janiñ ma janam mec aôm êmuñ jakô Apômtau lanjônênj, go jamac êndu.’ ⁸Kêtú tonanña, latucenec, tanjam wamu ñoc biñ, tec jajatu aôm nec. ⁹Ôna ôkôc noniñ ñalatu kapoac luagêc anja ñatonj mênjamansañ tamamnê gênj êtôm têtac êwiñ ¹⁰ma ôkênj êndênj tamam êniñ gebe ênam mec aôm êmuñ, go êmac êndu.” ¹¹Mago Jakob kêsôm gêdênj têna Rebeka gebe “Aôm gôlic gebe teoc Esau enj ñac ôlilu amuc-amuc, mago aê ôlic selec. ¹²Moae tamoc êmoasac aê e ênsaê gebe kasau enj ma êpuc boa aê êjô mec su.” ¹³Têna kêsôm gêdênj enj gebe “Latucenec, biñ êpuc boa aômña êpi aê. Aôm tanjam wamu ñoc biñ naôkôc gênj tau ômôênj.” ¹⁴Tec enj gêja ma kêkôc gênj luagêc jakêkênj gêdênj têna. Ma têna kêmasañ gênj kêtôm tama têtac gêwiñ. ¹⁵Go Rebeka kêkôc ñacsêga Esau nê ñakwê omña, tañ gêc têtananê andu nanj, ma kêkênj gêdênj ñac saunj Jakob kêsô. ¹⁶Ma kêkwa Jakob lêma to gêsutêkwa auc ña noniñ ñaôlic. ¹⁷Go kêkênj gwada

††26:35 Esek ñam gebe Kisa.

‡‡26:35 Sitna ñam gebe Siñ.

††26:35 + Rehobot ñam gebe ñasawa.

§§26:35 Ber-Seba ñam gebe Bumatata têtôc lemeñja. Alic 21:31.

to polom, tañ eñ kêmasaan nañ, kêsêp latu Jakob lêma.

¹⁸Ma eñ kêsô gêdêñ tama jakêsôm gebe “Tamoc.” Ma eñ kêsôm gebe “Aê tec gamao. Latucenec, aôm asa.”

¹⁹Jakob kêsôm gêdêñ tama gebe “Nêm ñacsêga Esau aê. Aê gagôm biñ, tañ kôsôm gêdêñ aê nañ, ñanô kêsa. Galoc ôndi sa ma ôniñ ñoc gwada gebe ônam mec aê.” ²⁰Mago Isak kêsôm gêdêñ latu gebe “Latucenec, amboac ondoc, tec kôtap gwada sa seben.” Eñ gêjô eñ awa gebe “Ijam gebe Apômtau, aôm-nêm Anôtô tau, kêkêñ gêdêñ aê.” Go Isak kêsôm gêdêñ Jakob gebe ²¹“Latucenec, ômôênman, gebe jamoasac aôm e ja-jala gebe latuc Esau aôm biññanô me masi.” ²²Tec Jakob jakêsa tama Isak ña-gala. Eñ kêmooasac eñ ma kêsôm gebe “Awam kêtôm Jakob awa, mago lêmam kêtôm Esau lêma.” ²³Ma eñ kê-jala eñ atom gebe lêma amuc-amuc kêtôm têwa Esau lêma, tec gêjam mec eñ. ²⁴Eñ kêsôm gebe “Aôm latuc Esau biññanô me masi.” Eñ gêjô eñ awa gebe “Aê tau tonec.” ²⁵Go eñ kêsôm gebe “Ôkêñ gêñ êndêñ aê mênjaniñ latucnê gwada ma janam mec aôm.” Tec eñ kêkêñ gêñ gêdêñ eñ geñ ma kêkêñ wain gêdêñ eñ gênôm. ²⁶Go tama Isak kêsôm gêdêñ eñ gebe “Latucenec, mênjôtu gasuc ma ôlêsoöp aê.” ²⁷Ma eñ kêtû gasuc to kêlêsoöp eñ. Ma Isak gêñu ênê ñakwê ña-malu ma gêjam mec eñ to kêsôm gebe “Gôlicgac me, latucnê ñamalu kêtôm kôm, tañ Apômtau gêjam mec nañ,

ñamalu gêjam sañiñ.

²⁸Anôtô êkêñ maniñ umbonña êsêlô êpi aôm

to nom ñalêsi ma polom to wain ñanô lasê.

²⁹Eñ êkêñ tentenlatu sênam sakiñ aôm to laum sewec êndêñ aôm.

Ôtu lasiminêñ ñatau

to tênam latui sewec êndêñ aôm.

Aê japuc boa lau, tañ sêpuc boa aôm to janam mec êsêac, tañ sênam mec aôm.”

³⁰Isak gêjam mec Jakob su ma Jakob gêwi tama Isak siñ dambêgeñ, ma têwa Esau anña saleñ gêmêñ. ³¹Eñ kêmasaan nê gwada amboac tonañ ma kêkêñ gêdêñ tama. Ma eñ kêsôm gêdêñ tama gebe “O tamoc, ôndi sa ma ôniñ latômnê gwada gebe ônam mec aê.” ³²Tama Isak kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm asa.” Eñ gêjô eñ awa gebe “Aôm latôm ñacsêga aê, Esau.” ³³Go Isak kêtakê ñanôgeñ ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm gômôên atomgeñ ma asa kêtap gwada sa to kêkêñ gêdêñ aê gaen ma gajam mec eñ su. Biññanô, mec kêpi eñ sugac, oc êwê kaiñ.” ³⁴Esau gêñô tamanê biñ tonañ ma kêwakic to kêtaj lasê ma kêsôm gêdêñ tama gebe “O tamoc, ônam mec aê amboac tonañgeñman.” ³⁵Mago eñ kêsôm gebe “Lasim gêmêñ kêbôli tau kêpi aôm ma kêjanjo aômnmê mec su.” ³⁶Ma Esau kêsôm gebe “Ac sê ênê ñaê gebe Jakob jagêdêñgeñ gebe eñ kêsau aê kêtû dim luagêc sugac. Eñ kêjanjo ñoc gênjênsêm ñacsêgaña ma galoc eñ kêjanjo ñoc mec su gêwiñ.” Go eñ kêsôm gebe “Aôm kôgamiñ mec teñ kêtû aênja me masi.” ³⁷Isak gêjô Esau awa gebe “Ôlic acgom, aê kakêñ eñ kêtû nêm ñatau ma kakêñ lasii samob gêdêñ eñ gebe têtû ênê sakiñwaga ma kakêñ polom to wain gêdêñ eñ gêwê kaiñ. O latucenec, aê janam aôm sa ña gêñ amboac ondoc.” ³⁸Esau kêsôm gêdêñ tama gebe “O tamoc, aômnmê mec tagengeñ gêc me masi. O tamoc, ônam mec aê amboac tonañgeñman.” Ma Esau gêoc awa sa ma kêtaj lasê.

³⁹Go tama Isak gêjô eñ awa gebe

“Malam ôngôñña ênêc jaêc kôm tonjalêsi to gamêñ maniñ umbonña êsêlô êsêpña.

⁴⁰Nêm siñ êlôm aôm

ma ônam sakiñ lasim.

Mago embe ôngôm ôtu wakac,

go béc teŋ ônsaic ênê sakinj su êkônij aôm tôŋ êtiam atom.

Isak kêsakinj Jakob gêja Haran

⁴¹ Galoc Esau têtac gedec Jakob kêtü mec, taŋ kêtap sa anŋa tamanê nanŋa. Ma Esau kêsôm gêdêŋ tau gebe “Béc tatanj taŋjboa êtu tamocŋa kêdabinj. Su, go janac lasic Jakob êndü.” ⁴² Rebeka gêŋô latusêga Esau nê binj tonanŋ naboŋa, tec kêsakinj binj gêdêŋ ŋac saunj Jakob ma kêkalem enj ma kêsôm gêdêŋ enj gebe “Ôlic acgom, têwam Esau gebe êkac kamocgôc. Enj gebe ênac aôm êndü, tec kêkic aômnêm binj. ⁴³ Kêtu tonanŋŋa, latucenec, taŋam wamu aê aoc. Ôndi ôéc ôndêŋ lucŋac Laban ôna Haran. ⁴⁴ Ômoa ôwiŋ enj têm ŋagêdô e têwamnê ŋalêlôm êtu malô ⁴⁵ e têtac ŋandanj êôn su ma êlij binj, taŋ gôgôm gêdêŋ enj nanj sinj, ocgo jasakinj binj êwac gebe ômu ômôêŋ. Êtu asagenŋa amagêc lulugenj ananŋa awi aê sinj êndêŋ béc tagenj.”

⁴⁶ Ma Rebeka kêsôm gêdêŋ Isak gebe “Aê ôlic ŋakam kêtü lau gamêŋ Hetŋa nêŋ lauonŋa. Jakob embe ênam lau Hetŋa nêŋ awê teŋ êwiŋ êtôm laocoagêc, awê teŋ anŋa lau gamêŋ tonecŋa nêŋ, go aê jamoa nom êtu agenŋa.”

Jakob gêdi gêja gamêŋbôm

28 Go Isak gêmôéc Jakob ma gêjam mec enj, go kêjatu enj ma kêsôm gebe “Ônam awê gamêŋ Kanaanŋa teŋ êtu nêm awê atomanô. ² Ôndi ôéc ôna Mesopotamia ôndêŋ tênam tama Betuel nê andu ma ônam awê teŋ anŋa tênamnê luŋac Laban nê latuionêŋ. ³ ŋajaŋa ŋatau Anôtô ênam mec aôm gebe ôtap gôlôac wakuc sa e ôtu taêsam ma ôtu lau tom-tom. ⁴ Enj êkêŋ Abrahamnê mec ŋanô êndêŋ aôm to nêm wakuc, gebe nom, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ Abraham ma aôm gômoa amboac ŋac jaba nanj, êtu aômnêm gêŋ.” ⁵ Amboac tonanŋ Isak kêsakinj Jakob gêja Mesopotamia

gêdêŋ ŋac Aramŋa Betuel latu Laban, Esau agêc Jakob tenenji Rebeka nê luŋac.

Esau gêjam awê teŋ

⁶ Esau gêlic gebe Isak gêjam mec Jakob ma kêsakinj enj gêja Mesopotamia gebe ênam awê anŋa ônê ma gêdêŋ taŋ gêjam mec enj nanj, kêjatu enj gebe “Ônam awê gamêŋ Kanaan ŋa teŋ êtu nêm awê atomanô,” ⁷ ma Jakob taŋa wamu tama agêc têna ma gêc gêja Mesopotamia. ⁸ Tec Esau kêjala gebe tama Isak gêlic lauo gamêŋ Kanaanŋa ŋajam atom ⁹ ma Esau gêdêŋ Ismael gêja ma gêjam Abraham latu Ismael latuo, Nebajot luo Mahalat kêtü ênê awê gêwiŋ awêlu, taŋ enj gêjam su nanj.

Jakob gêc mê anŋa Betel

¹⁰ Jakob gêdi anŋa Ber-Seba kêsêlêŋ kepenj Haran gêja ¹¹ e kêsa ŋasawa teŋ jagêc gebe oc kêsêp su. Enj kêkôc poc, taŋ sêc gamêŋ tonanŋ nanj, ŋateŋ gedêŋ kêtü nê kwalim ma kêsa tau sic gebe ênêc béc. ¹² Ma gêc mê gebe têcwale teŋ kêkô nom ma ŋatêpôê jadingenj undambê. Ma Anôtônê anŋela sêpi-sêsêp sêmoa têc. ¹³ Ma gêlic Apômtau kêkô têcônŋa ma kêsôm gebe “Apômtau, tamagêc Abraham agêc Isak nêŋ Anôtô aê. Nom, taŋ gôéc nanj, aê gabe jakêŋ êndêŋ aôm to nêm wakuc. ¹⁴ Ma aômnêm wakuc oc ŋanô lasê têtôm ganŋac gwêcŋa ma sêlainj tauŋ sêmu gamêŋ oc kêsêp to oc kêpi ma gamêŋ gêmu kêsêp to gêmu kêpiŋa sêna ma aôm to nêm wakuc nêm mec ŋamoasinj êmoasinj gôlôac to gôlôac êtôm nom ŋagamêŋgenj êna. ¹⁵ Gôlicgac me, aê gawiŋ aôm ma gabe jajop aôm êtôm nêm lêŋ ôsaŋa samobgenj ma gabe jawê aôm e ômu ômôêŋ gamêŋ tonec êtiam, gebe aê jawi aôm sinj atom e jaŋgôm binj, taŋ gajac mata gêdêŋ aôm nanj ŋanô êsa acgom.” ¹⁶ Jakob gêc béc e mata gêlac ma kêsôm gebe “Binŋanôngeŋ, Apômtau

gêmoa gamêḡ tonecgoc ma aê gajam kauc.”¹⁷ Ma eḡ kêtêc tau ma kêsôm gebe “Gamêḡ tonec gamêḡ dabuḡgoc. Anôtô tau nê andu ma undambê ḡsacgêdô tonec.”

¹⁸Gêdêḡ bêbêc kanucgeḡ Jakob gêdi sa ma gêjac poc, taḡ geden kêtü nê kwalim naḡ, sa kêkô kêtü ḡbello ma kêkêc niptêkwi kêpi poc tau. ¹⁹Eḡ kêsam gamêḡ tau ḡaê gebe Betel. Gêmuḡgeḡ sêsam malac tonaj ḡaê gebe Lus. ²⁰Ma Jakob gêjac mata biḡ amboac tonec gebe “Anôtô embe êwiḡ aê ma ejop aê aḡga intêna, tec jasa nec, ma êkêḡ mo aê janiḡ to ḡakwê aê jasôḡa êndêḡ aê ²¹e jaô lasê tamocnê andu tobiḡmalôgeḡ êtiam, go Apômtau êtu ḡoc Anôtô. ²²Poc tonec gajac sa kêkô kêtü ḡbello êtu Anôtônê andu. Ma gêḡ samob, taḡ aôm ôkêḡ êndêḡ aê naḡ, aê jakêḡ gêḡ 10-10 ḡater ḡanô-teḡ ḡanô êtômgeḡ êmu êndêḡ aôm êwac.” *

Jakob gêjam sakiḡ Laban gêjô Rahel agêc Lea

29 Go Jakob gêdi ma kêsêlêḡ e gêô lasê lau oc kêpiḡa nêḡ gamêḡ. ²Mata geso gamêḡ, tec gêlic bumata teḡ kêpoac kôm ma domba toḡ têlêac sêc ḡa-gala gebe domba têtap nêḡ bu sa aḡga bumata tau. Poc kapôêḡ kêgadê bumata tau. ³Domba ḡatorḡ samob embe sêpi tageḡ su, go ḡagejobwaga sêôc poc su aḡga bumata ma sêkêḡ bu êndêḡ domba sênôm. Su, go sêkêḡ poc êmu ḡamala naêḡgandê bu auc êtiam.

⁴Ma Jakob kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “O ḡoc lasitêwaiac, amac aḡga ondoc.” Êsêac sêsôm gebe “Aêac aḡga Haran.” ⁵Eḡ kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Amac ajala Nahor latu Laban me masi.” Êsêac sêsôm gebe “Aêac ajala eḡjac.” ⁶Eḡ kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Eḡ gêmoa ḡa-jam me masi.” Êsêac sêsôm gebe “Gê-

moa ḡajam. Ôlic eḡ latuo Rahel gêmêḡ gêwiḡ domba.” ⁷Eḡ kêsôm gebe “Amboac ondoc, oc kêkô ḡaluḡ, tec bôc sêsô sapa sêna atomgeḡ, akêḡ bu êndêḡ êsêac, go aêc ana gebe sêniḡ gêgwanmaḡ.” ⁸Mago êsêac sêsôm gebe “Aêac atôm atom tageḡ. Domba ḡatorḡ samob sêpi tageḡ acgom, go aôc poc su aḡga bumata ma akêḡ bu êndêḡ domba sênôm.”

⁹Eḡ gêjam biḡgalôm gêwiḡ êsêac gêmoa, ma Rahel gêô lasê gêwiḡ tamanê domba gebe eḡ gejob êsêac. ¹⁰Jakob gêlic sa laḡgwa Laban nê latuo Rahel to nê domba, go gêja gêôc poc su aḡga bumata ma kêkêḡ bu gêdêḡ sa laḡgwa Laban nê domba sênôm. ¹¹Go Jakob kêlêsoḡ Rahel ma kêtaj lasê. ¹²Go Jakob gêwa tau sa gêdêḡ Rahel gebe “Tamamnê gôlôacnêḡ teḡ aê, gebe tinoc Rebeka.” Tec Rahel kêlêti jakêsôm ḡawae gêdêḡ tama.

¹³Laban gêḡô luo latu Jakob ḡawae ma kêlêti gebe êkôc eḡ sa. Eḡ kêmboêḡ to kêlêsoḡ eḡ, go gêwê eḡ kêsô nê andu. Jakob gêjac nê lêḡ samob ḡamiḡ gêdêḡ Laban ¹⁴ma Laban kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Biḡḡanô, aêḡoc ḡatê ḡagêdô aôm.” Ma Jakob gêmoa gêwiḡ eḡ ajôḡ teḡ.

¹⁵Go Laban kêsôm gêdêḡ Jakob gebe “Aôm aḡga ḡoc gôlôacnêḡ, tec ônam sakiḡ aê ḡaôma me. Ôsômmanḡ, jakêḡ ḡagêjô amboac ondoc êndêḡ aôm êjô nêḡ kôm.” ¹⁶Ma Labannê latuoagêc sêmoa, awêsêganê ḡaê gebe Lea ma awê sauj nê gebe Rahel. ¹⁷Lea laḡḡanô tutuc, mago Rahel ôli to laḡḡanô latu-latu. ¹⁸Ma Jakob têtac gêwiḡ Rahel, tec eḡ kêsôm gebe “Aê gabe janam sakiḡ aôm jala 7 êjô latômo sauj Rahel su.” ¹⁹Laban kêsôm gebe “Jakêḡ eḡ êndêḡ aôm oc ḡajam êlêlêc jakêḡ eḡ êndêḡ ḡac jaba teḡ su. Amboac tonaj ômoa ôwiḡ aê.” ²⁰Tec Jakob gêjam sakiḡ jala 7 kêtü Rahelḡa.

*28:22 Betel ḡam gebe Anôtônê andu.

Enj têtac gêwiņ enj ŋanô, tec gêlic ŋasawa tonaj kêtôm bêc luagêcgeņ.

²¹ Go Jakob kêsôm gêdêņ Laban gebe “Ôkêņ ŋoc awê êndêņ aê gebe jamoa jawiņ enj gebe ŋoc têm gêbacnê.” ²² Ma Laban kêkalem lau malacņa samob sêpi tagen ma geno moasinj teņ. ²³ Mago gêdêņ kêtulala enj kêkôc latuo Lea ma gêwê enj gêdêņ Jakob gebe êmoa êwiņ enj. ²⁴ (Laban kêkêņ nê sakiņwagao Silpa gêdêņ latuo Lea gebe ênam sakiņ enj.) ²⁵ Ma gêdêņ bêbêcgeņ Jakob gêlic gebe Lea. Ma enj kêsôm gêdêņ Laban gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Aê gajam sakiņ aôm kêtû Rahel ŋa atom me. Aôm kôsau aê kêtû asageņja.” ²⁶ Laban gêjô enj awa gebe “Aêacma mêtê gebe awê sauņ ênam ŋac êmuņ awêsêga nec gêc atom. ²⁷ Agêc amoa awiņ taôm e woke tonec êmbacnê, go aêac akêņ awê teņ êndêņ aôm êwiņ. Ma aôm ônam sakiņ aê jala 7 êtiam êjô awê tau.” ²⁸ Jakob gêlic ŋajam ma agêc sêmoa sêwiņ tauņ e woke tau gêbacnê, go Laban kêkêņ latuo Rahel gêdêņ enj gêjam. ²⁹ (Laban kêkêņ nê sakiņwagao Bilha gêdêņ latuo Rahel gebe ênam sakiņ enj.) ³⁰ Ma Jakob gêmoa gêwiņ Rahel amboac tonajgeņ ma têtac gêwiņ Rahel kêlêlêc Lea su. Ma enj gêjam sakiņ Laban jala 7 gêwiņ.

Jakobnê wakuc

³¹ Apômtau gêlic gebe Jakob têtac gedec Lea, tec kêkêņ enj kêkêkam ŋapalê. Mago Rahel enj awê kapoac. ³² Ma Lea taê ma kêkôc ŋapalê ŋac ma gê ênê ŋaê gebe Ruben gebe enj kêsôm gebe” Apômtau mata gê ŋoc gêņ wapac ma galoc ŋoc akweņ oc têtac êwiņ aê.” ³³ Enj taê kêtiam ma kêkôc ŋapalê ŋac teņ ma kêsôm gebe “Apômtau gêņô su gebe têtac gedec aê, tec kêkêņ latuc tonec gêwiņ.” Ma gê ênê ŋaê gebe Simeon. ³⁴ Enj taê-kêtiam

ma kêkôc ŋapalê ŋac teņ ma kêsôm gebe “Galoc ŋoc akweņ êsap aê têtac gebe aê kakôc ênê latui têtêac.” Kêtû tonajgeņ enj gê ênê ŋaê gebe Lewi. ³⁵ Ma enj taê kêtiam ma kêkôc ŋapalê ŋac teņ ma kêsôm gebe “Galoc aê gabe jalambij Apômtau.” Kêtû tonajgeņ enj gê ênê ŋaê gebe Juda. Go kêkôc gôlôac kêtiam atom. †

30 Rahel kêsâê gebe enj oc êkôc ŋapalê êjô Jakob atom, tec gêjam lêmuj têtawo ma kêsôm gêdêņ Jakob gebe “Ôka ŋoc gôlôac lasê. Embe masi, oc jamac êndu.” ² Jakob têtac ŋandanj kêsâ gêdêņ Rahel ma kêsôm gêdêņ enj gebe “Aê gajô Anôtô su me. Enj kêgamiņ têtac lêlôm ŋaņanô gêdêņ aôm.” ³ Go enj kêsôm gebe “Ŋoc sakiņwagao Bilha tonec. Ômoa ôwiņ enj gebe êkôc ŋapalê êņgôņ aê labucm gebe jatap latuc teņ sa aņga ênê.” ⁴ Tec kêkêņ nê sakiņwagao Bilha gêdêņ Jakob kêtû ênê awê ma Jakob gêmoa gêwiņ enj. ⁵ Ma Bilha taê e kêkôc ŋapalê ŋac gêjô Jakob. ⁶ Go Rahel kêsôm gebe “Anôtô kêmêtôc aê ma kêkêņ taņa aê aoc, tec kêkêņ latuc gêdêņ aê.” Kêtû tonajgeņ enj gê ênê ŋaê gebe Dan. ⁷ Ma Rahelnê sakiņwagao Bilha taê kêtiam ma kêkôc latu kêtû luagêcņa gêjô Jakob. ⁸ Ma Rahel kêsôm gebe “Aêagêc teoco amônaj tauņ ŋajajageņ e kaku enj tulu.” Tec gê ŋapalê nê ŋaê gebe Naptali.

⁹ Lea kêsâê gebe oc êkôc gôlôac êtiam atom, tec kêkôc nê sakiņwagao Silpa ma kêkêņ enj gêdêņ Jakob kêtû ênê awê. ¹⁰ Ma Leanê sakiņwagao Silpa kêkôc latu teņ gêjô Jakob. ¹¹ Ma Lea kêsôm gebe “Aê katap ŋoc ŋajam sa.” Ma gê ênê ŋaê gebe Gad. ¹² Go Leanê sakiņwagao Silpa kêkôc latu kêtû luagêcņa gêjô Jakob. ¹³ Ma Lea kêsôm gebe “Aê gamoa totêtac wapigeņ. Biņņanô, lauo sêlambij aê.” Tec gê ênê ŋaê gebe Aser.

¹⁴ Gêdêņ têm sejoņ kôm ŋanô saņa naņ, Ruben gêja kôm ma kêtap kanjanô

†29:35 Lau tonaj sêlic nêņ om awê to ŋacņa woke samuc teņ.

ngagêdô sa, tañ lauo kapoac sêkôc êtu sêkêkam ñapalêña. Eñ kêkên gêdên têna Lea. Ma Rahel kêsôm gêdên Lea gebe “Ôkên latômnê kañanô êndên aêmañ.”¹⁵ Ma Lea kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm kôjañgo ñoc akweñ su, nec gôlic amboac gên ñaôma me. Ma galoc gobe ôkoc latucnê ka ñanô su amboac tonanjen me.” Ma Rahel kêsôm gebe “Amboac tonanjen êmbêc tonec êmoa êwiñ aôm êjô latômnê ka ñanô.”¹⁶ Gêdên kêtula Jakob gêmu gêmên anja kôm ma Lea kêpuc eñ tônôtôn ma kêsôm gebe “Ôndên aê ômôênmañ gebe aê gajam ôli aôm ña latucnê ka ñanô.” Tec gêmôa gêwiñ eñ gêdên gêbêc tonanjen.¹⁷ Ma Anôtô kêkên taña Lea e taê ma kêkôc latu kêtulemeñ teñña gêjô Jakob.¹⁸ Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kêkên latuc teñ gêdên aê gêjô aê kakên ñoc sakiñwagao gêdên ñoc akweñ.” Ma gê ênê ñaê gebe Isakar.¹⁹ Go Lea taê kêtiam ma kêkôc latu kêtulemeñ gêjô Jakob.²⁰ Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kêkên gên ñajam gêdên aê. Galoc ñoc akweñ etoc aê sa gebe aê kakôc latuci 6 gêjô eñ.” Ma eñ gê ênê ñaê gebe Sebulon.²¹ Tonanjen su, go eñ kêkôc latuo teñ ma gê ênê ñaê gebe Dina.

²² Go Anôtô taê gêjam Rahel ma kêkên taña eñ ma gêlôc sa gebe êkôc ñapalê.²³ Eñ taê ma kêkôc ñapalê ma kêsôm gebe “Anôtô gesen ñoc biñ majocña su,”²⁴ ma gê ênê ñaê gebe Josep ma kêsôm gebe “Apômtau êkên latuc teñ mênêwiñ.”

Jakob kêmasañ biñ gêdên Laban

²⁵ Rahel kêkôc Josep su, go Jakob kêsôm gêdên Laban gebe “Ôsakiñ aê jamu jana ñoc malac to ñoc gamên.²⁶ Ôkên ñoc lauo to ñoc gôlôac êndên aê gebe aê gajam sakiñ aôm kêtulemeñ êsêacña. Ôlôc, go jaêc jana. Aôm kôjala sakiñ, tañ gajam gêdên aôm nanjac.”²⁷ Ma Laban kêsôm gêdên eñ gebe “Ôlic aê

ñajammañ. Aê kapuc kapoac ma katap sa gebe Apômtau gêjam mec aê kêtulemeñ aômña.²⁸ Ôsam nêma ñaôli ma aê gabe jakên êndên aôm.”²⁹ Ma Jakob kêsôm gêdên eñ gebe “Taôm kôjala sakiñ, tañ gajam nañ, ma gôlic nêma bulimakao to bôc ngagêdô sêmoa ñalên gêdên aê gajob êsêacña,³⁰ gebe luagêcgen sêmoa gêdên aê gamên atomgen ma galoc têtulemeñ taêsam, ma Apômtau gêjam mec aôm gêdên ñasawa, tañ aê gamoa gawin aôm nañ. Mago galoc amboac ondoc. Aê janam kôm janam tauc ñoc gôlôac sa êndên ondocgen.”³¹ Ma Laban kêsôm gebe “Amboac tonanjen aê jakên asagen êndên aôm.” Ma Jakob gêjô eñ awa gebe “Ôkên gên teñ êndên aê atom. Aôm embe ôlôc êndên ñoc biñ tonec, go aê jatu gejobwaga ma jajop nêma bôc êtiam.³² Galoc aê janac nêma bôc pebeñ kêsi ma jajalin bôc ôlin komokom to tictêla-tictêla samob sa ma domba jejec to nonin komokom to tictêla-tictêla amboac tonanjen ma gên tonanjen têtulemeñ ñoc ñaôli.³³ Êtu ñamu biñ tonec êwaka aê sa gebe aê ñac gêdên gebe Aôm embe ômôên gebe ônac ñoc ñaôli kêsi ma ôlic nonin, tañ ôlin komokom to tictêla-tictêla atom to domba, tañ jejec atom nañ ñateñ, go ôlic aê amboac ñac genjen.”³⁴ Laban kêsôm gebe “Ñajam, amboac tonanjen nêma biñ êtu tôn.”³⁵ Mago gêdên bêc tecenañ Laban kêkôc nonin kapoac talô-talô to tictêla-tictêla ma nonin têna ôlin komokom to tictêla-tictêla samob su, samob, tañ ôlin sêpsêp ñagec gêc nañ, to domba jejec samob amboac tonanjen ma kêkên gêdên latulemeñ sejob.³⁶ Ma gêc gêja e intêna ñasawa kêtulemeñ bêc têtulemeñ genjen êsêagêc Jakob kêsi ma Jakob gejob Labannê bôc ngagêdôgen.³⁷ Go Jakob kêkôc kalatu anja kalelon to otic ma kaopo ma gebeñ ñaôlic ñatalô tictêla-tictêla.³⁸ Eñ kêkôc kalatu, tañ kêmasañ su nañ, jaketoc kêkôc bu-sawa, kêkôc suc, tañ bôc sêmên sênôm

bu kêsêpna naŋ, kékô bôc laŋôŋnêmna solop. Go gêdêŋ noc sênôm buŋa bôc sêgêli taun sêmoa. ³⁹Bôc sêgêli taun sêmoa sêkanôŋ gamêŋ, taŋ kalatu sêkô naŋ, tec sêsu ŋalatu ôliŋ talô-talô to komokom ma tictêla-tictêla. ⁴⁰Domba tonan sêmoa taunna ma Jakob kêkêŋ bôc ŋagêdô laŋôŋ gêdêŋ bôc ôliŋ komokom to tictêla-tictêla, taŋ sêmoa Labannê bôc ŋatoŋ ŋalêlôm naŋ. Ma eŋ kêjaliŋ tau nê bôc ŋatoŋ ŋagêdô sa ma kêkêŋ nê gêŋ sêwiŋ Labannê atom. ⁴¹Embe bôc toôliŋwalô sêŋgêli taun, go Jakob naetoc kalatu ênêc bôc laŋôŋnêmna êsêp suc ŋalêlôm gebe sêlic kalatu ma sêŋgêli taun. ⁴²Mago embe bôc toôliŋ secsec, go naetoc kalatu êkô atom. Kêtu tonanŋa bôc toôliŋ secsec têtû Labannê ma bôc toôliŋwalô têtû Jakobnê. ⁴³Tec ŋac tau kêtu ŋac tolêlôm ma kêtap nê bôc ma sakiŋwagao to ŋac ma kamele to donki taêsam sa.

Jakob gêwi Laban sin

31 Ma Jakob gêŋô Laban latui sêsôm-sêsôm gêdêŋ taun gebe “Jakob kêjanŋo tameninê gêŋ samob su. Anŋa tameninê gêŋ eŋ kêtap waba taêsam sa e kêtu ŋac tolêlôm.” ²Ma Jakob kêsaê Laban laŋôanô e gêlic kêtôm gêmunŋeŋ kêtiam atom. ³Tec Apômtau kêsôm gêdêŋ Jakob gebe” Ômu tamami to nêŋ tawaŋ nêŋ gamêŋ ôna ma aê oc jawiŋ aôm.” ⁴Ma Jakob kêsakiŋ biŋ gêja ma gêmôêc Rahel agêc Lea sêmêŋ kôm, taŋ nê bôc sêmoa naŋ, ⁵ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Aê galic tamemi laŋôanô amboac teŋ, eŋ gêlic aê ŋajam amboac gêmunŋa kêtiam atom. Mago tamocnê Anôtô gêmooa gêwiŋ aê. ⁶Amagêc ajala gebe gajam sakiŋ tamemi toŋoc ŋaclai samucgeŋ. ⁷Mago tamemi kêsau aê ma gêjam ŋoc ŋaôli ôkwi kêtu dim 10. Mago Anôtô kékô eŋ auc gebe êŋgôm aê sec atom. ⁸Gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm gebe ‘Bôc toôliŋ

komokom têtû nêŋ ŋaôli’ naŋ, bôc samob sêsu ŋalatu toôliŋ komokom. Ma gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm gebe ‘Bôc toôliŋ tictêla-tictêla têtû nêŋ ŋaôli’ naŋ, bôc samob sêsu ŋalatu toôliŋ tictêla-tictêlageŋ. ⁹Amboac tonan Anôtô kékôc bôc su anŋa tameminê ma kêkêŋ gêdêŋ aê.

¹⁰“Gêdêŋ têm taŋ bôc sêgêli taunna naŋ, aê gaêc matocanô sa ma gaêc mê teŋ ma galic noniŋ kapoac, taŋ sêgêli noniŋ têna naŋ, ôliŋ komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô. ¹¹Go Anôtônê anŋa awa gêjac aê gêdêŋ taŋ gaêc mê gaêc naŋ, gebe ‘Jakob.’ Ma aê kasôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ ¹²Ma eŋ kêsôm gebe ‘Ôc matamanô sa ma ôlic. Noniŋ kapoac samob, taŋ sêgêli noniŋ têna naŋ, ôliŋ komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô gebe aê galic gêŋ samob, taŋ Laban gêgôm gêdêŋ aôm naŋ. ¹³Aê Anôtô, tec gaoc tauc lasê gêdêŋ aôm anŋa Betel naŋ, gêdêŋ taŋ aôm goeŋ oso poc ma gôjac mata biŋ gêdêŋ aê naŋ. Galoc ôndi ôwi gamêŋ tonec sin ma ômu ôna gamêŋ, taŋ tênam kékôc aômna naŋ.”

¹⁴Ma Rahel agêc Lea sêjô eŋ awa gebe” Aêagêc awê kaiŋ gêŋ ŋagêdô to gêŋlênsêm ŋagêdô gêc tamemainê andu me. ¹⁵Eŋ gêlic aêagêc amboac lauo jaba. Eŋ kêtulu aêagêc ma kêjaiŋ awa, taŋ gêjô aêagêc naŋ, su. ¹⁶Waba samob, taŋ Anôtô kékôc su anŋa tamemainê naŋ, kêtu aêagêc to ma gôlôac ma gêŋ. Kêtu tonanŋa ôŋgôm biŋ samob, taŋ Anôtô kêsôm gêdêŋ aôm naŋ, ŋanô êsaman.”

¹⁷Tec Jakob gêdi ma kêkêŋ latui to nê lauo sêŋgôn kamele ŋaô. ¹⁸Ma eŋ gêwê nê bôc to gêŋ mateŋ jali samob, taŋ kêtap sa naŋ, bôc samob, taŋ têtû ênê gêŋ gêdêŋ eŋ gêmooa Mesopotamia naŋ, gebe êndêŋ tama Isak êna gamêŋ Kanaan.

¹⁹Laban gêja gebe êkapiŋ domba ŋaôlilu. Ma Rahel gêjam geŋgeŋ tamanê anôtô gwam. ²⁰Ma Jakob gêwê ŋac Aramna Laban auc gebe kêkêŋ tau êc

êna nec ñawae teñ gêdên eñ atom. ²¹ Eñ gêc tonê waba samobgeñ gêja, go gêdi jagelom bu Euprat ma kêsêlên lañô gêlac gamên lôcña Gilead.

Laban kêjanda Jakob

²² Bêc têlêac gêjaña, go sêsôm gêdên Laban gebe Jakob gêc gêja. ²³ Tec eñ ke-joñ nê tawañ sêwiñ eñ ma kêjanda Jakob bêc 7 e gê eñ tòn anğa gamên lôcña Gilead. ²⁴ Mago gêdên gêbêc Anôtô jagê-suñ mê gêdên ñac Aramña Laban ma kêsôm gêdên eñ gebe “Ôlic taôm, ôsôm biñ ñajam me sec êndên Jakob atom.”

²⁵ Ma Laban kêka lêlêc Jakob. Jakob gê nê becobo kêkô lôc ma Laban to nê tawañ jasêlêwañ tauñ sêmoa gamên lôcña Gilead. ²⁶ Ma Laban kêsôm gêdên Jakob gebe “Aôm gôgôm asageñ, tec gôwê aê auc ma kôjañgo latucoagêc su amboac siñwaga sêjañgo ñacjo, tañ sêku êsêac tulu nañ su. ²⁷ Kêtu asageñña aôm gôwê aê auc ma gôêc kelecgeñ gômôên. Aê gabe jamboñ aôm ña wê to oñ ma dauc, mago aôm kôsôm biñ teñ gêdên aê atom. ²⁸ Ma kêtû asageñña aôm godec gebe jalêsôp latucoagêc to dêbuci al-ïñanô atom. Aôm gôgôm gêñ meloc. ²⁹ Aê katôm gebe jañgôm aôm sec. Mago tamamnê Anôtô kêsôm biñ gêdên aê gêdên gêbêc tonañ gebe ‘Ôlic taôm, ôsôm biñ ñajam me sec teñ êndên Jakob atom.’ ³⁰ Ma galoc aôm gôêc gômôên gebe gôjam awam su tamamnê anduñ. Mago kêtû asageñña aôm gôjam gengeñ aêñoc anôtôi gwam.” ³¹ Jakob gêjô Laban awa gebe “Aê katêc tauc gaboc aôm ôjañgo latômio su anğa aêñoc. ³² Aôm embe ôtap nê anôtôi gwam sa anğa ñac teñ nê, nañ oc êmoa mata jali atom. Aêacnêñ tawañ sêmoa, tec ômbêlêm ñoc waba e ôtap nê gêñ sa ma ôkôc êsêac sêlic.” Jakob gêñô Rahel gêjam gengeñ gêñ tau ñawae atom.

³³ Amboac tonañ Laban kêsô Jakobnê bec gêja ma kêsô Leanê bec ma kêsô

sakiñwagao luagêc nêñ bec amboac tonanğeñ, mago kêtap gêñ tau sa atom. Go kêsâ anğa Leanê bec jakêsô Rahelnê. ³⁴ Ma Rahel kêkôc anôtôi gwam tau jakêsiñ ôkwi gêc kamelenêñ waba lau sêñgôn ñaôña ñalêlôm ma eñ tau gêñgôn ñaô. Ma Laban kêbêlêm bec ñagênlêlôm samob ma kêtap gêñ tau sa atom. ³⁵ Ma Rahel kêsôm gêdên tama gebe “O ñoc ñatau, aê gadi sa kakô aôm lañômnêm jakatôm atom, tec têtmac ñandan êndên aê atom, gebe kakôc ajôn.” Tec gesom-gesom, mago kêtap anôtôi gwam tau sa atom.

³⁶ Go Jakob têtac ñandan kêsâ ma kêsôm Laban. Ma Jakob kêsôm gêdên Laban gebe “Aê gagôm sec amboac ondoc. Aê gagôm keso ondoc tec kôjanda aê gômôên nec. ³⁷ Aôm kôbêlêm ñoc waba samob. Aôm kôtap nêñ waba ondoc sa. Otoc gêñ tau ênêc awêgeñ êndên aêñoc tawañ to aômnêm tawañ lañôñnêm gebe sêlic ma sêmêtôc aêagêc-nêñ biñ. ³⁸ Aê gamoa gawiñ aôm jala 20. Nêñ domba têna to noniñ têna sêjam ñalatu su atom ma aê gaen domba kapoac teñ anğa nêñ domba ñatonñ atom. ³⁹ Gêñ, tañ kêam sec sêkac gêñgic nañ, aê kakêñ gêdên aôm gebe ôlic nañ atom, aê tauc gajô anğa aêñoc. Aôm kôkac aê gebe jajô gêñ samob, tañ sêjam gengeñ gêdên ocsalô ma ônê, tañ sêjam gengeñ gêdên gêbêc nañ amboac tonanğeñ. ⁴⁰ Aê gamoa amboac tonañ. Gêdên ocsalô oc kêpac aê êndu ma gêdên gêbêc malo gêjam aê. Ma bêc gedec matocanô. ⁴¹ Jala 20 aê gamoa gawiñ aôm anğa nêñ andu. Aê gajam sakiñ aôm jala 14 gêjô latômogêc. Ma jala 6 gêjô nêñ bôc. Mago aôm gôjam ñoc ñaôli ôkwi kêtû dim 10. ⁴² Tamocnê Anôtô, Abrahamnê Anôtô ma Isaknê kêtêc tau ñamôkê embe êmoa êwiñ aê atom, go aôm ôsakiñ aê tolemoc sawageñ jana. Anôtô gêlic ñoc gêñwapac

to lemoc ñakôm ma kêmêtôc nêmbiñ gêdêñ gêbêc tonec.”

Jakob agêc Laban sêmoatiñ poac

⁴³Go Laban gêjô eñ awa ma kêsôm gêdêñ Jakob gebe “Lauo tonec aêñoc latucio, gôlôac tau aêñoc gôlôac, bôc ñatonñ aêñoc bôc ñatonñ ma gêñ samob, tañ aôm gôlic nañ, aêñoc gêñgoc. Mago oc-salô tonec aê ñangôm asageñ êndêñ latucio me êndêñ nêñ gôlôac, tañ êsêac sêkôc nañ. ⁴⁴Ajôc, aêagêc tamoatiñ poac teñ. Poac tau êtu ñabelo êwa aêagêc saña teñ.” ⁴⁵Tec Jakob kêkôc poc teñ jagêjac sa kêkô kêtu ñabelo. ⁴⁶Ma Jakob kêsôm gêdêñ nê tawañ gebe “Ajon poc sa.” Ma êsêac sêkôc poc ma sêboa sa kêtu toñ teñ. Ma êsêac señ gêñ sêñgônñ poc tau ñaô. ⁴⁷Laban kêsam toñ tau gebe Jegar-Sahaduta, mago Jakob kêsam gêñ tau gebe Galed. ⁴⁸Laban kêsôm gebe “Toñ tonañ kêtu ñabelo êwa aêagêc saña êkô ñasawa.” Kêtu tonañña eñ kêsam gêñ tau gebe Galed, ⁴⁹ma alê poc gebe Mispa gebe eñ kêsôm gebe “Aêagêc embe tamoajaêc tauñ, go Apômtau ejop aêagêc. ⁵⁰Aôm embe ôtu kasec aê latucio me ônam lauo ñagêdô mênjsêwiñ latucio, nañ ôlic katômañ gebe ñamalac teñ tec mênjgêwiñ aêagêc atom nec, mago Anôtô oc êjala gebe gejob aêagêc.”

⁵¹Go Laban kêsôm gêdêñ Jakob gebe “Ôlic toñ to alê poc tonec, tañ aê gajac sa kêkô aêagêc ñasawa nañ. ⁵²Toñ tau to alê poc tonec êtu ñabelo gebe aê ñangêli toñ tonec wacjalom nêmbiñ gamêñ atom, ma aôm ôñgêli toñ to alê poc tonec mênjolom aêñoc gamêñ êtu ôñgôm aê secña atom. ⁵³Abrahamnê Anôtô to Nahornê Anôtô ma agêc tameñinê Anôtô êtu ñac-mêtôcwaga êkô aêagêc ñasawa.” Ma Jakob kêtôc lêma gêdêñ tama Isak nê kêtêc tau ñamôkê. ⁵⁴Ma Jakob kêkêñ da

teñ aña lôc tonañ ma kêkalem nê tawañ gebe sêniñ polom. Ma êsêac señ polom ma sêmoa lôc tau gêdêñ gêbêc samuc tonañ.

⁵⁵Gêdêñ bêbêc kanucgeñ Laban gêdi ma kêlêsoð dêbui to latuio alinãno to gêjam mec êsêac. Go gêwi êsêac siñ ma gêmu gêja nê gamêñ. [¶]

Jakob kêmasañ tau gebe êndac Esau

32Ma Jakob kêkôc nê lêñ sa amboac tonañ. Ma Anôtônê aña dêdac eñ. ²Jakob gêlic êsêac ma kêsôm gebe “Anôtônê siñwaga êsêac.” Tec kêsam gamêñ tau ñaê gebe Mahanaim.

³Go Jakob kêsakiñ nê lau jaen sêmuñ dêdêñ têwa Esau sêja, tañ gêñgônñ Edomnê gamêñ Seir. ⁴Ma eñ kêjatu êsêac gebe “Asôm êndêñ ñoc ñatau Esau amboac tonec gebe Aômnmê sakiñwaga Jakob kêsôm biñ tonec gebe Aê gamoa gawiñ Laban e mênjgêdêñ galoc. ⁵Ma aê katap bulimakao to donki ma bôc ñatonñ ma sakiñwagao to ñac sa. Ma galoc kakêñ jaen gêdêñ ñoc ñatau gebe ôlic aê ñajamña.”

⁶Lau jaenña sêmu dêdêñ Jakob sêja ma sêsôm gebe “Aêac aô lasê têwam Esau. Eñ gêdi gebe êpuc aôm tônñtôn to lau 400 sêwiñ eñ.” ⁷Tec Jakob kêtakê ñanô ma gêmoa toñalêlôm ñatutucgeñ ma gêwa lau, tañ sêwiñ eñ nañ, ma bôc ñatonñ to bulimakao ma kamele kêkôc gêja toñ luagêc. ⁸Eñ taê gêjam gêc tauña gebe “Esau embe êndac toñ teñ ma enser su, go toñ teñ gacgeñ sêc sêna.”

⁹Ma Jakob kêsôm gebe “O tamoc Abraham nê Anôtô ma tamoc Isak nê Anôtô, o Apômtau, aôm kôsôm gêdêñ aê gebe ‘Ômu ôna nêmbiñ gamêñ to nêmbiñ gôlôac ma aê gabe jamoasiñ aôm.’ ¹⁰Aê gêñ ñaôma nec katôm nêmbiñ moasiñ to nêmbiñ biñ ñañêñ, tañ kôkêñ gêdêñ nêmbiñ

[¶]31:55 Jegar-Sahaduta ñam gebe Toñ tañ kêtu ñabelo.

[¶]31:55 Galed tonec Ebolai aweñ ñam gebe Toñ tañ kêtu ñabelo.

sakiywaga aê nanj atom. Aê galom bu Jordan tonec tec kamêgôm ñoc tôcgeñ ma galoc katu toñ luagêc. ¹¹ Aê jateñ aôm gebe ônam aê kêsi êndêñ teoc Esau lêma, gebe aê katêc eñ. Moae êmêñ e ênac aêac samob êndu, enseñ teneñi to nêñ gôlôac êtômgeñ. ¹² Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê gabe jamoasiñ aôm to jakêñ nêñ wakus têtôm ganjac gwêcña, tañ lau teñ sêsa sa têtôm atom.’”

¹³ Ma eñ gêmoa ônê gêdêñ gêbêc tonañ ma kêkôc nê gêñ samob, tañ kêtap sa nanj, ñagêdô su gebe êwi siñ êndêñ têwa Esau ñaôma. ¹⁴ Eñ kêkôc noniñ têna 200 to kapoac 20 ma domba 200 to kapoac 20, ¹⁵ ma kamela 30 tonêñ ñalatugeñ, tañ sênôm su nanj, bulimakao tana 40 to kapoac 10, doñki têna 20 to kapoac 10. ¹⁶ Bôc totonj-totonj tonañ eñ kakêñ sêsêp sakiywaga lemeñ gêdêñ-gêdêñgeñ ma kêsôm gêdêñ nê sakiywaga gebe “Amac amuj aê ma akêñ ñasawa êsi tau êniñ toñ êndêñ-êndêñgeñña êñgic êtômgeñ.” ¹⁷ Eñ kêjatu ñac ñamataña gebe “Teoc Esau embe êndac aôm ma êtu kênac aôm gebe ‘Aômnêñ ñatau asa. Aôm ôna ondoci. Gêñ, tañ gêmuj aôm nanj asanê,’ ¹⁸ go ôsôm gebe ‘Êsêac têtû nêñ sakiywaga Jakobnê gêñ. Eñ gebe êkêñ gêñ tau êndêñ ñoc ñatau Esau ñaômageñ. Eñ tau kêdaguc aêac.’” ¹⁹ Eñ kêjatu biñ tonañgeñ gêdêñ ñac kêtû luagêcña to têtêacña ma êsêac samob, tañ têtadaguc bôc ñatonj gêdêñ-gêdêñgeñ nanj. “Amac embe andac Esau, go asôm biñ tagen tonañgeñ êndêñ eñ ²⁰ ma asôm teñ tonec êwiñ gebe ‘Nêñ sakiywaga Jakob kêdaguc aêac.’” Jakob taê gêjam gebe “Aê jaê wama eñ ña gêñ, tañ gabe jakêñ ñaômageñ êndêñ eñ nanj, êmuñ acgom, go jalic eñ lañôanô êtu ñamu. Moae êkôc aê sa.” ²¹ Tec gêñ, tañ gebe êkêñ ñaômageñ êndêñ Esau nanj, kêsêlêñ gêmuj eñ ma eñ tau gêmoa bec ñamala gêdêñ gêbêc tonañ.

Jakob agêc ñac teñ sêmônanj tauñ anja Peniel

²² Gêdêñ gêbêc tonañgeñ Jakob gêdi ma kêkôc nê awêagêc to nê sakiywa-gaoagêc ma nê gôlôac 11 gebe selom buselenj Jabok. ²³ Eñ kêkôc êsêac ma kêsakiñ êsêac selom bu tonê gêñ ñagêdô amboac tonañgeñ. ²⁴ Ma eñ taugenj gêmoa ñamakenj. Ma ñac teñ jaagêc sêmônanj tauñ e gêû bônj. ²⁵ Gêdêñ tañ ñac tau gêlic gebe oc êku Jakob tulu êtôm atom nanj, kêtap Jakob kêsêp magi e magi kêsu gêdêñ agêc sêmônanj tauñ sêmoa nanj. ²⁶ Ma eñ kêsôm gebe “Ôwi aê siñ gebe gêû bônjac.” Mago Jakob kêsôm gebe “Aê jawi aôm siñ atom e ônam mec aê êmuñ acgom.” ²⁷ Ma ñac tau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Nêñ ñaê amboac ondoci.” Ma eñ kêsôm gebe “Jakob.” ²⁸ Go eñ kêsôm gebe “Sêsam aôm gebe Jakob êtiam atom, sêsam aôm gebe Israel, gebe aôm gôjac siñ gêdêñ Anôtô to ñamalac ma kôku êsêac tulu.” ²⁹ Ma Jakob kêtû kênac eñ gebe “Ôsam nêñ ñaê êndêñ aê.” Mago eñ kêsôm gebe “Aôm kôtû kênac ñoc ñaê kêtû asageñña.” Ma eñ gêjam mec Jakob anja tônê. ³⁰ Go Jakob kêsam gamêñ tau ñaê gebe Peniel ma kêsôm gebe “Aê lañôcanô gêdêñ Anôtô lañôanô ma gacgeñ gamoa tomatoc jaligenj.” ³¹ Gêdêñ tañ kêka lêtêc Peniel nanj, oc kêpi. Ma eñ kêka gwecgeñ gêja kêtû magiña. ³² Kêtû tonañña lau Israel señ bôc ñalabu atom e mênjgêdêñ galoc gebe ñac tau kêtap Jakob kêsêp magi.

Jakob agêc Esau sê wama tauñ

33 Ma Jakob gêoc mataanô sa e gêlic Esau to lau 400 sêwiñ eñ sêmêñ. Tec eñ gêjac sam nê gôlôac gêdêñ Lea agêc Rahel to sakiywagao luagêc. ² Ma eñ kêkêñ sakiywagaoagêc to nêñ gôlôac sêkô ñamata. Lea to nê gôlôac têtadaguc, ma Rahel agêc Josep sêkô êsêac samob ñamu. ³ Eñ tau gêwê êsêac ac têtû oloñ-

olonj sêja. Enj gewec e jakêtap labôc kêtû dim 7 e jagêjac têwa sa.

⁴Mago Esau kêlêti gêdên enj jagêlô enj tôn to kêmboên enj kêsêp gêsutêkwa, ma kêlêsoþ enj alianô. Ma agêc têtañ. ⁵Gêdên tañ Esau gêoc mataanô sa e gêlic lauo to gôlôac nañ, enj kêsôm gebe “Asa lau, tec sêwiñ aôm.” Ma Jakob kêsôm gebe “Gôlôac, tañ Anôtô kêkên êsêac kêtû êmoasiñ nêm sakiñwagaña nañ.” ⁶Ma sakiñwagaogêc to nêñ gôlôac mênhtëdabiñ ma sewec. ⁷Go Lea to nê gôlôac mênhtëdabiñ ma sewec amboac tonanjen. Gocgo Josep agêc Rahel mênhtëdabiñ ma sewec têtû ñamu. ⁸Ma Esau kêsôm gebe “Aôm taêm gêjam biñ amboac ondoc kêpi tonj kapôên, tañ gadac nañ.” Jakob gêjô enj awa gebe “Aê gabe ñoc ñatau êlic aê ñajamña.” ⁹Mago Esau kêsôm gebe “O lasicenec, aêñoc gêñ kêtôm aê. Ôkôc nêm gêñmañ.” ¹⁰Jakob kêsôm gebe “O masi. Aôm embe ôlic aê ñajam, go ôkôc gêñ tonanjen anja aêñoc gebe aê galic lanjômanô e kêtôm galic Anôtô tau lanjôanô gebe aôm kôkôc aê sa ñajamgenj. ¹¹Aê jateñ aôm gebe ôkôc gêñ, tañ kakênj gêdên aôm gêwac nañ, gebe Anôtô kêmoasiñ aê ñanôgenj ma kakoc ñoc gêñ kêtôm aê su.” Enj kêpiñkap Esau amboac tonanjen e kêkôc gêñ tau su.

¹²Go Esau kêsôm gebe “Ajôc, dandi-manj ma tasêlênj. Aê jasêlênj jamuñ aôm.” ¹³Ma Jakob kêsôm gebe “O ñoc ñatau, aôm gôlicgac gebe gôlôac têtû kapôên su atom ma aê gaê go domba to bulimakao tonjalatu nañ. Embe sensoc êsêac sêsêlênj ec baliñ sênjgôm bêc tageñ, ñatonj samucgenj oc sênaña. ¹⁴Amboac tonanjen, ñoc ñatau, ôsêlênj ômuñ aêac. Aê jawê bulimakao malô-malôgenj jandanjuc êtôm bôc to gôlôac ñasec-ñasec sêkênj aê e wacjâð lasê ñoc ñatauñê gamênj Seir.”

¹⁵Tec Esau kasôm gebe “Aê jawi lau, tañ sêwiñ aê nañ, ñagêdô siñ sêwiñ aôm.” Mago enj kasôm gebe “Sêwiñ aêac êtu agenña. ñoc ñatau, embe ôlic aê ñajam, go êtôm.” ¹⁶Tec Esau kêkac tau ôkwi gêdênj bêc tonanjenj gêmu gêja Seir kêtiam. ¹⁷Ma Jakob kêsêlênj jagêð lasê Sukot ma kêkwê nê andu teñ, ma gêjam bec kêtû nê bôcña. Kêtû tonanjenja enj kêsam gamênj tau gebe Sukot.

¹⁸Go Jakob toðli samucgenj gêð lasê malac Sikem, tañ gêc gamênj Kanaan nañ. Enj kêsêlênj anja Mesopotamia gêmênj ma gêjam nê bec kêkô malac ñamagê. ¹⁹Ma enj gêjam ôli nom, tañ nê bec kakô nañ, anja Sikem tama Hamor latuinênj. Enj gêjam ôli ña mone 100. ²⁰Anja tonanjen enj gêboa altar teñ sa ma kêsam altar tau gebe Anôtô, Israelnênj Anôtô enj

§

Sinj kêsâ Sikem

34 Bêc teñ Lea latuo Dina, tañ Jakob kêka lasê nañ, kêsêlênj gebe êlic lauo gamênj tonanjenja. ²Ma ñac gamênj Hibña teñ, tañ kêtû gamênj ñatau nañ, Hamor latu Sikem, gêlic enj ma gêlô enj tôn ma gêmoa gêwiñ enj e gêgôm enj kêtû sec. ³Mago nê ñalêlôm kêsap Jakob latuo Dina tôn. Enj têtac gêwiñ ñapalêo tau ma kêsôm biñ ñajamgenj gêdên enj. ⁴Tec Sikem kêsôm gêdênj tama Hamor gebe “Ômansañ biñ gebe ñapalêo tonanjen êtu ñoc awê.” ⁵Ma Jakob gêñjô gebe enj gêgôm latuo Dina kêtû sec. Tageñ latui sejop bôc sêmoa kôm, tec Jakob gêjam tau tôn e êsêac sêmu sêmênj acgom. ⁶Ma Sikem tama Hamor gêdênj Jakob gêja gebe ênam biñgalôm êwiñ enj. ⁷Jakob latui anja kôm sêmênj ma sênjô biñ tau ñawae e gegeñ êsêac sa ma têtac ñandanjen ñanô gebe Sikem gêgôm sec gêdênj Israel ma gêmoa gêwiñ Jakob

§33:20 Sukot ñam gebe Bec.

latuo, gebe lau teŋ sêŋgôm gêŋ amboac tonaŋ atomanô.

⁸Mago Hamor gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac ma kêsôm gebe “Latucnê ŋalêlôm gêwiŋ latômo samucgeŋ, tec gabe jateŋ aôm ôkêŋ eŋ êndêŋ eŋ êtu êna awê.

⁹Tanam tauŋmaŋ. Amac akêŋ latômio êndêŋ aêac ma akôc aêac latuŋio êjô.

¹⁰Amoa awiŋ aêac atu têlê. Ma gamêŋ êtu amacnêŋ gamêŋ. Amoa gamêŋ tau ma atulu gêŋ e atu lau tolêlôm.” ¹¹Ma Sikem kêsôm biŋ gêdêŋ awê tama to lui gebe “Alic aê ênac matemanô ŋajammaŋ. Ma gêŋ samob, taŋ atêŋ aŋga aêŋoc naŋ, aê gabe jakêŋ êndêŋ amac.

¹²Amac embe ajatu ŋaôli kapôeŋ sec to awalauŋ, oc jakêŋ êtôm tê ajatu nêgeŋ. Tazeŋ akêŋ ŋapalêo tau êtu ŋoc awê.”

¹³Jakob latui sêjô Sikem agêc tama Hamor aweŋ sêbanac biŋgeŋ gebe eŋ gêgôm luŋio Dina kêtui sec. ¹⁴Êsêac sêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Aêac atôm atom gebe akêŋ luŋio êndêŋ ŋac samuc teŋ, taŋ sêsa eŋ atom naŋ. Biŋ amboac tonaŋ êŋgôm aêac majer. ¹⁵Aŋgôm biŋ tonec êtu tõeŋ êmuŋ acgom, gebe asa nêŋ ŋacwaga samob e amac mêtatôm aêac acgom, go aêac alôc êndêŋ nêŋ biŋ ¹⁶ma akêŋ latuŋio êndêŋ amac ma aêac akôc amac latômio to amoa awiŋ e tatu laum tazeŋ. ¹⁷Mago amac embe akêŋ taŋem ma biŋ ma asa taôm atom, go aêac akôc latuŋio su ma aêc ana.”

¹⁸Êsêacnêŋ biŋ tonaŋ kêmoasiŋ Hamor agêc Hamor latu Sikem. ¹⁹Ma ŋac wakuc tau gêgôm gêŋ tau ŋanô kêsa sebeŋ gebe eŋ têtac gêwiŋ Jakob latuo. ŋac tau nê gôlôac tetoc eŋ sa kêlêlêc nêŋ lau ŋagêdô su. ²⁰Ma Hamor agêc latu Sikem sêô lasê nêŋ malac ŋasacgêdô ma sêjam biŋgalôm sêwiŋ ŋacwaga malacŋa ma sêsôm gebe ²¹“Lau tonaŋ sê sêlêb gêdêŋ aêac, Amboac tonaŋ alôc gebe sêmoa aêacnêŋ gamêŋ ma têtulu gêŋmaŋ.

Alic acgom, gamêŋ tau kapôeŋ kêtôm êsêac sêŋgôŋŋa. Aêac tanam êsêac latuŋio ma takêŋ nêŋ latuŋio êndêŋ êsêac sênam. ²²Tazeŋ êsêac oc sêmoa aêac ŋaluŋ tatu laum tazeŋ atom, aêac talôc sa gebe êsêacnêŋ biŋ tecenec êtu tõeŋ acgom gebe Tasa nêŋ ŋacwaga samob êtôm êsêac sêsa tauŋ naŋ. ²³Ma êsêacnêŋ bulimakao to waba ma bôc samob oc têtui aêacnêŋ atom me. Tazeŋ tecenec gebe talôc êndêŋ êsêacnêŋ biŋ, go êsêac sêmoa sêwiŋ aêac.” ²⁴Ma êsêac samob, taŋ sêsô-sêsa ênê malac ŋasacgêdô sêmoa naŋ, sêkêŋ taŋeŋ Hamor agêc latu Sikem nêŋ biŋ. Ma sêsa ŋacwaga samob, taŋ sêsô-sêsa ênê malac ŋasacgêdô sêmoa naŋ.

²⁵Gêdêŋ ŋabêc kêtui têlêac kamoc kêtui êsêac. Tec Jakob latuagêc Simeon agêc Lewi, Dinanê luŋacagêc, sêkôc nêŋ siŋ ma kelecgeŋ sêja malac jasêjac ŋacwaga samob êndu. ²⁶Êsêac sêjac Hamor agêc latu Sikem ŋa siŋ amboac tonaŋeŋ, ma sêkôc Dina su aŋga Sikemnê andu ma sêc sêja. ²⁷Ma Jakob latui sêjac lau gêmac ma sêjaŋgo waba malac tonaŋŋa su gebe êsêac sêgôm luŋio kêtui sec. ²⁸Êsêac sêjaŋgo nêŋ domba to bulimakao ma donki ma gêŋ, taŋ sêmoa malac lêlôm to kôm naŋ su. ²⁹Êsêac sêkôc waba samob ma nêŋ gôlôac ŋasec-ŋasec samob to nêŋ lauo ma sêwê êsêac sêc sêja ma sêjam geŋgeŋ gêŋ samob, taŋ gêc nêŋ andu naŋ. ³⁰Ma Jakob kêsôm gêdêŋ Simeon agêc Lewi gebe “Amagêc akalem gêŋ togêjô kêpi aê, gebe êŋgôm lau gamêŋ tonaŋŋa, lau Kanaan to Perisŋa, têtac sec êndêŋ aê êtu amacŋa. Aêŋoc lau luagêcgeŋgec. Êsêac embe sêmbiŋ tauŋ tõeŋ êtu sênac siŋ êndêŋ aêŋa, oc senseŋ aê tauc to ŋoc gôlôac samucgeŋ su tanaŋa.” ³¹Mago êsêagêc sêjô eŋ awa gebe “Eŋ êŋgôm luŋio amboac mockaiŋo teŋ me.”

Anôtô gêjam mec Jakob anğa Betel

35 Anôtô kêsôm gêdên Jakob gebe “Ajôc, ôndi ôpi Betel ôna naôngôn ônê ma ômboa altar teŋ sa êndên Anôtô, taŋ geoc tau lasê gêdên aôm gêdên taŋ gôc têwam Esau su naŋ.” ²Tec Jakob kêsôm gêdên nê gôlôac to lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, gebe “Awi anôtôi gwam, taŋ sêc amacŋa naŋ, siŋ to akwasiŋ nêŋ nŋatêmui samob su ma asô nêŋ nŋakwê wakuc. ³Su, go aêac dandi tapi Betel tana. Ma aê jamboa altar sa êndên Anôtô, taŋ kêkên taŋa aê gêdên bêc, taŋ gamoa toŋoc nŋalêlôm nŋatutucgeŋ ma mênŋgêwiŋ aê anğa intêna samob, taŋ aê kasa naŋ.” ⁴Go êsêac sêkên anôtôi gwam samob, taŋ sêc êsêacŋa naŋ, gêdên Jakob to salasa, taŋ geŋ kaleŋ taŋeŋlauŋ naŋ, ma Jakob kêsuy gêŋ tau auc gêc kamem, taŋ kêkô Sikem nŋagala naŋ nŋalabu.

⁵Go êsêac dêdi. Ma Anôtô gêgôm lau malac nŋamagê-magêŋa samob têtêc taŋ e sêjanda Jakob latui atom. ⁶Ma Jakob to nê lau samob sêô lasê Lus (Betel tau tonan), taŋ gêc gamêŋ Kanaanŋa. ⁷Ma anğa tônê eŋ gêboa altar teŋ sa ma kêsam gamêŋ tau gebe “El-Betel,” gebe Anôtô geoc tau lasê gêdên eŋ anğa tônê gêdên taŋ eŋ gêc têwa su naŋ. ⁸Ma Re-bekanê jaomwagao Debora gêmâc êndu ma sêsuy eŋ gêc kamem, taŋ kêkô Betel nŋalabu naŋ, nŋaajuŋ. Ma êsêac sêsam ka tau gebe “Kamem Tanjiboa.”

⁹Ma Anôtô geoc tau lasê gêdên Jakob kêtiam gêdên taŋ eŋ anğa Mesopotamia gêmêŋ naŋ gêjam mec eŋ. ¹⁰Ma Anôtô kêsôm gêdên eŋ gebe “Aômnêm nŋaê Jakob, mago sêsam aôm gebe Jakob êtiam atom, sêsam aômnêm nŋaê gebe Israel.” Tec sêsam eŋ gebe Israel. ¹¹Ma Anôtô kêsôm gêdên eŋ gebe “Nŋajaŋa nŋatau Anôtô aê. Ôka gôlôac lasê e têtû lau taêsam. Laum kapôŋeŋ teŋ ma lau toê-

toê sêsa anğa aômnêm. Ma kiŋ sêsa anğa aômnêm amboac tonanŋeŋ. ¹²Nom, taŋ kakêŋ gêdên Abraham agêc Isak naŋ, aê gabe jakêŋ êndên aôm to gabe jakêŋ nom tau êndên nêŋ wakuc, taŋ sêsa sêndanŋuc aôm naŋ.” ¹³Go Anôtô gêwi gamêŋ, taŋ gêjam biŋgalôm gêdên eŋ naŋ, siŋ kêpi lôlôc gêja. ¹⁴Ma Jakob kêsuy alê teŋ sa kêtû nŋabelo kêkô gamêŋ, taŋ Anôtô gêjam biŋgalôm gêdên eŋ naŋ. Alê poc tau eŋ kêkêc wain kêpi kêtû da ma kêkêc niptêkwi kêpi. ¹⁵Ma Jakob kêsam gamêŋ Anôtô gêjam biŋgalôm gêwiŋ eŋna tau gebe Betel.

Rahel gêmâc êndu

¹⁶Go êsêac dêdi anğa Betel. Ac sêsêlêŋ têtدابيŋ Eprat ma nŋapalê kêtuy Rahel secanô. ¹⁷Gêdên taŋ nŋandan kêtuy eŋ nŋanô naŋ, ênê jaomwagao kêsôm gêdên eŋ gebe “Ôtêc taôm atom. Aôm ôkôc nŋapalê nŋac teŋ êtiam.” ¹⁸Mago gêdên taŋ kêtدابيŋ gebe awa êtu dambê ma êmac êndu naŋ, eŋ gê ênê nŋaê gebe Benoni. Mago nê tama kêsam eŋ gebe Benjamin. ¹⁹Ma Rahel gêmâc êndu. Ac sêsuy eŋ gêc intêna Epratŋa (nŋaê teŋ gebe Betlehem) nŋatali. ²⁰Ma Jakob kêsuy alê poc teŋ kêkô sêô nŋaô. Alê tau kêtû Rahelnê sêô nŋabelo, taŋ kêkô e gêdên galoc. ²¹Go Israel gêdi ma gêjam nê bec kêkô andu soso Ederŋa nŋamakeŋ.

Jakobnê wakuc

²²Gêdên taŋ Jakob gêŋgôn gamêŋ ônê naŋ, Ruben gêja gêmoa gêwiŋ tênanê anao Bilha. Ma Jakob gêŋô biŋ tau nŋawae.

Jakob latui 12. ²³Lea latui gebe Ruben (Jakobnê nŋacsêga), Simeon, Lewi, Juda, Isakar ma Sebulon. ²⁴Rahel latu gebe Josep agêc Benjamin. ²⁵Rahelnê sakiŋwagao Bilha latui gebe Dan agêc Naptali. ²⁶Leanê sakiŋwagao Silpa latui gebe Gad agêc Aser. Jakob latui

tau tonañ, tenenji sêkôc êsêac ança Mesopotamia.

Isak gêmac êndu

²⁷ Ma Jakob gêô lasê tama Isak ança Mamre (me Kiriati-Arba, ñaê teñ gebe Hebron) Abraham agêc Isak nêñ gamên sêmoaña. ²⁸ Isaknê jala kêtú 180. ²⁹ Ma katu gêwi enj siñ e gêmac êndu, go sêkên enj gêc gêwiñ nê lau. Enj kêtú ñamalacanô su ma ênê jala gêbacnê tomalagenj. Ma latuagêc Esau agêc Jakob sêsunj enj. ***†† ‡‡

Esaunê wakuc

36 Esau (nê ñaê teñ gebe Edom) nê wakuc tau tonec. ² Esau gêmam lauo ança lau gamênj Kanaanña latuñio nêñ. ñac gamênj Hetña Elon latuo Ada ma Ana latuo Oholibama. Ana enj ñac gamênj Hibña Sibeon latu. ³ Ma Ismael latuo Basemat, Nebajot luo enj. ⁴ Ma Ada kêkôc Esau latu Elipas ma-Basemat kêkôc Reuel. ⁵ Ma Oholibama kêkôc Jeus, Jalam ma Kora. Esau latui tau tonañ, tañ tenenji sêkôc êsêac ança gamênj Kanaan.

⁶ Go Esau kejon nê lauo ma latuio to ñac ma nê lau samob, nê bulimakao to nê bôc samob ma nê waba, tañ kêtap sa gêdên tañ enj gêmoo gamênj Kanaan nañ, ma gêc lasi Jakob su gêja gamênj jaêc. ⁷ Gebe êsêagêcnênj waba taêsam ñasec, tec êsêagêc têtôm gebe sêmoa sêwiñ tauñ atom ma gamênj, tañ êsêagêc sêmoa nañ, kêtôm gebe êlôm nêñ bôc atom. ⁸ Kêtú tonañña Esau jagênjgôn gamênj lôcña Seir. (Esaunê ñaê teñ gebe Edom.)

⁹ Lau Edom tamenji Esau, tañ gênjgôn gamênj lôcña Seir nañ, nê wakuc tau tonec. ¹⁰ Esau latui nêñ ñaê tau tonec gebe Esaunê awê Ada latu Elipas, Esaunê

awê Basemat latu Reuel. ¹¹ Elipas latui Teman, Omar, Sepo, Gatam ma Kenas. ¹² (Esau latu Elipas nê awê teñ gebe Timna. Enj kêkôc Elipas latu Amalek.) Esaunê awê Ada latui tau tonañ. ¹³ Reuel latui tau tonec gebe Nahat, Sera, Sama ma Misa. Esaunê awê Basemat latui tau tonañ. ¹⁴ Esaunê awê Sibeon latu Ana latuo Oholibama nê latui tonec. Enj kêkôc Esau latui Jeus, Jalam ma Kora.

¹⁵ Esau latuinênj kasêga tonec. Esaunê ñacsêga Elipas latui tonec gebe kasêga Teman, Omar, Sepo, Kenas, ¹⁶ Kora, Gatam ma Amalek. Elipasnê kasêga êsêac, tañ sênjgôn gamênj Edom. Ada latui êsêac. ¹⁷ Esau latu Reuel latui tonec gebe kasêga Nahat, Sera, Sama ma Misa. Reuelnê kasêga êsêac, tañ sênjgôn gamênj Edom. Esaunê awê Basemat latui êsêac. ¹⁸ Esaunê awê Oholibama latui tonec gebe Jeus, Jalam ma Kora. Esaunê awê Ana latuo Oholibama kêkôc kasêga tonañ. ¹⁹ Esau (nê ñaê teñ gebe Edom) latui to nêñ kasêga tonañ.

Seirné wakuc

²⁰ ñac gamênj Horña Seir latui, tañ sênjgôn gamênj tonañ nañ, tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ²¹ Dison, Eser ma Disan. Seir latui êsêac, tañ têtú lau gamênj Horña nêñ kasêga ança gamênj Edom. ²² Lotan latui tau tonec gebe Hori agêc Heman. Lotan luo Timna. ²³ Sobal latui tau tonec gebe Alwan, Manahat, Ebal, Sepo ma Onam. ²⁴ Sibeon latui tau tonec gebe Aia agêc Ana. Enj Ana, tañ katap bumata ñandañ sa gêdên tañ gejob tama Sibeon nê donji ança gamênj sawa. ²⁵ Ananê gôlôac tonec gebe Dison agêc Oholibama, Ana latuo. ²⁶ Dison latui tonec gebe Hemdan, Esban, Itran ma Keran. ²⁷ Eser latui tonec gebe Bi-

**35:29 El-Betel ñam gebe Anôtô tañ gêmoo Betel.

††35:29 Benoni ñam gebe ñoc ñandañ latu.

‡‡35:29 Benjamin ñam gebe Moasiñ latu.

lan, Sawan ma Akan.²⁸ Disan latui tonec gebe Us agêc Aran.²⁹ Lau gamêḡ Horḡa nêḡ kasêga tau tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana,³⁰ Dison, Eser ma Disan. Lau gamêḡ Horḡa nêḡ kasêga tonarḡ têtôm êsêacnêḡ gôlôac arḡa gamêḡ Seir.

Kiḡ Edomḡa

³¹ Kiḡ, tarḡ sêjam gôliḡ gamêḡ Edom gêdêḡ têm, tarḡ kiḡ teḡ gêjam gôliḡ lau Israel atom tagerḡ narḡ, tau tonec.³² Beor latu Bela gêjam gôliḡ Edom. Ênê malac ḡaê gebe Dinhaba.³³ Bela gêmac êndu ma Sera arḡa Bosra latu Jobab gêjam gôliḡ gêjô eḡ su.³⁴ Jobab gêmac êndu ma Husam arḡa lau Teman nêḡ gamêḡ gêjam gôliḡ gêjô eḡ su.³⁵ Husam gêmac êndu ma Bedad, tarḡ kêku Midian tulu arḡa Moabnêḡ gamêḡ narḡ, latu Hadad gêjam gôliḡ gêjô eḡ su. Ênê malac ḡaê gebe Awit.³⁶ Hadad gêmac andu ma Samla arḡa Masreka gêjam gôliḡ gêjô eḡ su.³⁷ Samla gêmac êndu ma Saul arḡa Rehobot, tarḡ gêc bu Euprat ḡatali narḡ, gêjam gôliḡ gêjô eḡ su.³⁸ Saul gêmac êndu ma Akbor latu Bal-Hanan gêjam gôliḡ gêjô eḡ su.³⁹ Akbor latu Bal-Hanan gêmac êndu ma Hadar gêjam gôliḡ gêjô eḡ su. Ênê malac ḡaê Pau. Ênê awênê ḡaê Mehetabel. Eḡ Mesahab latuo Matred nê latuo.

⁴⁰ Esaunê kasêganêḡ ḡaê tau tonec têtôm nêḡ gôlôac to nêḡ gamêḡ sêḡgôḡḡa. Kasêga Timna, Alwa, Jetet,⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon,⁴² Kenas, Teman, Mibsar,⁴³ Magdiel, Iram. Edom (ḡaê teḡ gebe Esau, tarḡ kêtû Edom tama) nê kasêga tonarḡ kêtôm nêḡ gamêḡ sêḡgôḡḡa arḡa tauḡ nêḡ nom.

Josep to têtawai

37 Jakob gêḡgôḡ gamêḡ Kanaan, gamêḡ, tarḡ tama gêḡgôḡ amboac ḡac jaba narḡ.² Jakobnê gôlôacnêḡ miḡ tau tonec.

Josepnê jala kêtû 17. Eḡ gejob bôc gamoa gêwiḡ têtawai. Eḡ ḡapalê matacgeḡ gêmoa gêwiḡ tamanê lauo Bilha agêc Silpa nêḡ latuḡi. Ma Josep kêdôḡ êsêacnêḡ biḡ keso gêdêḡ tamenḡi.³ Ma Jakob têtac gêwiḡ Josep kêlêlêc nê gôlôac ḡagêdô su, gebe eḡ gêlic eḡ amboac latu, tarḡ kêka eḡ lasê gêdêḡ kêtû ḡamalanô su. Ma eḡ kêsi êna ḡakwê baliḡ teḡ toḡalêma.⁴ Mago gêdêḡ tarḡ têtawai sêlic gebe tamenḡi têtac gêwiḡ eḡ kêlêlêc latui ḡagêdô samob su narḡ, êsêac têtac sec gêdêḡ eḡ ma sêsôm biḡ malô teḡ gêdêḡ eḡ atom.

⁵ Gêdêḡ ḡasawa teḡ Josep gêc mê teḡ. Eḡ gajac miḡ biḡ tau gêdêḡ têtawai ma êsêac têtac sec ḡanôgeḡ gêdêḡ eḡ.⁶ Eḡ kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Akêḡ tarḡem mê, tarḡ aê gaêc narḡ.⁷ Aêac tajarḡ lagic polom toḡakariḡ tamoa kôm, tec aêḡoc lagic gêjac sa jakêkô ma amacnêm mên̄sêgi aêḡoc auc ma sewec gêdêḡ ḡoc lagic.”⁸ Têtawai sêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Aôm gobe ônam gôliḡ aêac ma ôtu aêacma kiḡ me.” Ma êsêac têtac sec samucgeḡ gêdêḡ eḡ kêtû ênê ma to biḡḡa.⁹ Go eḡ gêc mê teḡ kêtiam ma jagêjac miḡ gêdêḡ têtawai ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê gaêc mê teḡ kêtiam. Oc to alôḡ ma utitalata 11 sewec gêdêḡ aê.”¹⁰ Biḡ tonarḡ eḡ gêjac miḡ gêdêḡ tama to têtawai. Tec tama gec biḡ eḡ ma kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Mê, tarḡ aôm gôc narḡ, ḡam amboac ondoc. Aêagêc tên̄am to têtawai wacapôḡ aerdud êndêḡ aôm biḡḡanôgeḡ me.”¹¹ Ma têtawai sêjam lêmuḡ eḡ, mago tama taê gêjam biḡ tau gêc nê ḡalêlôm.

Lau Aiguptu sêjam ôli Josep

¹² Ma têtawai jasejop tamenḡinê bôc sêmoa Sikem ḡagala.¹³ Ma Israel kêsôm gêdêḡ Josep gebe “Aôm gôlicgac me, têtawai sejop bôc sêmoa Sikem. Ômôêḡ acgom, aê gabe jasakiḡ aôm ôndêḡ êsêac ôna.” Ma Josep kêsôm gêdêḡ eḡ gebe

“Aê tec gamoa.”¹⁴ Tec eñ kêsôm gêdên eñ gebe “Galoc ôna ma ônac têwami to bôc kêsî ma ômu ômôên ôkên ñawae êndên aê.” Tec kêsakin eñ anja gaboan Hebronja e jagêo lasê Sikem.¹⁵ Ma ñac teñ kêtap eñ sa geo gêmoa kôm ñalêlôm. Ma ñac tau kêtû kênac eñ gebe “Aôm gosom asagen.”¹⁶ Eñ kêsôm gebe “Aê gasom teoci. Ôsôm êndên aêman, êsêac sejop bôc sêmoa ondoc.”¹⁷ Ma ñac tau kêsôm gebe “Êsêac sêc sêja gebe aê ganô êsêac sêsôm gebe ‘Taêc tana Dotanman.’” Tec Josep kêdaguc têwai e jakêtap êsêac sa sêmoa Dotan.¹⁸ Êsêac sêlic eñ kêsâ jaêcgeñ, mênjkêdabin êsêac atom tageñ, ma ac sêkic ênê biñ gebe sênac eñ êndu.¹⁹ Êsêac sêsôm gêdên tauñ gebe “Op, mê ñatau gêmênjac.²⁰ Ajôc, tanac eñ ênduman ma tambalin eñ êsêp sê teñ, go tasôm gebe bôc sec teñ geñ eñ su ma talic ênê mê ñanô acgom.”²¹ Mago Ruben gênô biñ tau ma gebe ênam eñ kêsî anja êsêac lemeñ, tec kêsôm gebe “Dansen eñ su atom.”²² Ma Ruben kêsôm gêdên êsêac gebe “Akêc dec siñ atom, naambalin eñ êsêp sê tônê êmoa gamên sawa, mago lememeñ epi eñ atom.” Eñ gebe ênam eñ sa anja êsêac lemeñ e êsakin eñ êmu êndên tama êna êtiam, tec kêsôm biñ tonan.²³ Gêdên tañ Josep mênjgêo lasê têwai nan, êsêac sêkwalec ênê ñakwê balin su, ñakwê balin tau, tañ eñ kêsô nan tonalêma,²⁴ ma sêkôc eñ tôn jasêbalin eñ kêsêp sê teñ gêja. Sê tau ñakelen, bu kêpoac ñalêlôm atom.

²⁵ Go êsêac sênjôn sic gebe sênin gên. Ac sêoc mateñanô sa e sêlic lau Ismael pom teñ anja Gilead tonên kamele sêmên, tañ sejon katêkwi to gênmalu ma niptêkwi sebe sêsêp Aiguptu sêna.²⁶ Go Juda kêsôm gêdên nê lasitêwai gebe “Aêac embe tanac lasinî êndu to tasinî ênê dec ôkwi, oc tatap ñanô amboac on-

doc sa.²⁷ Ajôc, takên eñ êndên lau Ismael sênam ôli eñ ma aêac lemeñ epi eñ atom gebe eñ kêtû aêac lasinî. Aêacnên dec tageñ.” Ma ênê lasitêwai sêkên tanen eñ.²⁸ Ma têtulu-gênwaga anja Midian sêsêlên sêoc lêlêc êsêac. Go Josep têwai sê eñ sa anja sêlêlôm ma sêkên eñ gêdên lau Ismael sêjam ôli eñ ña silber ñadôn 20. Ma êsêac sêkôc Josep sêja Aiguptu.

²⁹ Ma Ruben gêmu gêja sê e gêlic Josep jaôb tageñ, tec kêkac nê ñakwê gênjic³⁰ ma gêmu gêdên lasinî jakêsôm gebe “Ñapalê malamê. Ma aê, aê oc jaêc jasa ondoc jana.”³¹ Go êsêac sêkôc Josepnê ñakwê jasêjac nonin teñ êndu ma sêsac ñakwê tau tôn kêsêp ñadec.³² Ma êsêac sêsakin ñakwê balin tonalêma ma sêkên gêdên tamenî ma sêsôm gebe “Aêac atap gên tonec sa. Ôlic acgom, latômnê ñakwê me masi.”³³ Ma eñ kêjala gên tau ma kêsôm gebe “Latucnê ñakwê-goc. Bôc sec teñ kêkac Josep popoc ma geñ eñ biñjanôgeñ.”³⁴ Go Jakob kêkac nê ñakwê gênjic ma kêsô talu kêtû nê ñakwê ma kêtan latu ñatanjiboa gêmoa bêc taêsam.³⁵ Latuio to ñac samob dêdi sebe sênam malô-malô eñ, mago eñ gedec gebe sênam malô eñ ma kêsôm gebe “Masi, aê totanjiboa geñ jasêp lamboam jawin latuc jana.” Tama kêtan-kêtan eñ amboac tonan.³⁶ Kêtan gêmoa ma lau Midianja sêkên Josep gêdên Potipar anja Aiguptu gêjam ôli eñ. Eñ Paraonê gejobwagasêga teñ, tañ kêtû lau sinwaga nên laumata. “sêsô ñakwê langwa me talu.

Juda agêc Tamar nên biñ

38 Gêdên ñasawa tonan Juda gêwi nê lasitêwai siñ-ma jakêsap ñac gamên Adulamja teñ tôn, nê ñaê gebe Hira.² Anja ônê Juda gêlic ñac gamên Kanaanja Sua latuo. Eñ gêjam eñ kêtû ênê awê ma gêmoa gêwin eñ.³ Ma eñ

[¶]37:36 Lau ñanô embe têtap gênwapac sa, go têtap tanjiboa ma

kêkêkam ñapalê e kêkôc latu teñ. Ma eñ gê ênê ñaê gebe Er. ⁴Go eñ kêkêkam ñapalê teñ kêtiam e kêkôc latu teñ ma gê ênê ñaê gebe Onan. ⁵Ma kêkôc latu teñ kêtiam ma gê ênê ñaê gebe Sela. Gêdêñ tañ kêkôc Sela nañ, eñ gêmoa Kesib. ⁶Ma Juda kêjaliñ awê teñ sa ma kêkêñ gêdêñ ñacsêga Er. Ênê ñaê gebe Tamar. ⁷Mago Juda latu ñacsêga Er gêjac Apômtau mataanô ñajam atom, tec Apômtau geseñ eñ su. ⁸Go Juda kêsôm gêdêñ Onan gebe “Ôndêñ têwamnê awê ôna ma ônam eñ ôjô têwam ma ôkêñ ñawê ajô têwam su.” ⁹Mago Onan kêjala gebe ñapalê oc têtû ênê atom, tec gêdêñ tañ eñ gêmoa gêwiñ têwanê awê nañ, kêkêc sulu kêsêp nom gebe têwa êtap wakuc sa atom. ¹⁰Mago Apômtau gêlic gêñ, tañ eñ gêgôm nañ, ñajam atom ma geseñ eñ su amboac tonañ. ¹¹Go Juda kêsôm gêdêñ lawao Tamar gebe “Ôngôn tamamnê andu amboac awêtu teñ e latuc Sela êtu kapônê acgom.” Gebe eñ kêtêc tau gebe moae Sela êmac êndu amboac tonañ êtôm têwaagêc. Amboac tonañ Tamar gêja gêñgôn tamanê andu.

¹²Jala ñagêdô gêjaña acgom, go Sua latuo, tañ Juda gêjam nañ, gêmac êndu. Gêdêñ tañ Juda kêkac kaukac su nañ, êsêagêc nê ñac Hira anga Adulam sêpi Timna dêdêñ nê lau sêkapiñ-domba-ñaôliluwaga sêja. ¹³Ma êsêac sêsôm gêdêñ Tamar gebe “Lawam kêpi Timna gêja gebe êkapiñ nê domba ñaôlilu.” ¹⁴Tec eñ kêkac nê abec su ma gi tau auc ña obo lala ma gêñgôn Enaim ñasacgêdô, tañ gêc intêna Timnaña nañ. Eñ gêlic Sela kêtû kapônê su, mago sêkêñ eñ kêtû ênê awê su atom tagen. ¹⁵Gêdêñ tañ Juda gêlic eñ nañ, gêjam kauc gebe awê mockaiño teñ, gebe gêsañ lanðanô auc. ¹⁶Eñ gelom gêdêñ eñ gêja intêna ñamaken jakêsôm gebe “Ômônê, aê gabe jamoa jawiñ aôm.” Gebe eñ kêjala atom gebe lawao. Ma awê tau kêsôm gebe “Aôm embe ômoa ôwiñ aê, go ôkêñ

asagen êndêñ aê êjô.” ¹⁷Eñ kêsôm gebe “Aê gabe jasakiñ noniñ kapoac ñalatu anga bôc ñatonê êndêñ aôm.” Ma eñ kêsôm gebe “Aôm gobe ôkêñ kamaclaun teñ êndêñ aê e êndêñ ñanoc ôsakiñ gêñ tauña me masi.” ¹⁸Eñ kêsôm gebe “Aê jakêñ asagen êtu kamaclaun êndêñ aôm.” Eñ gêjô eñ awa gebe “Ôkêñ nêñ ñatalô êwa aôm saña, tañ sepeñ kêsêp ki nañ, tonjalêkôngeñ ma nêñ têt, tañ kômêgôm nañ, êndêñ aê.” Tec eñ kêkêñ gêñ tau gêdêñ eñ ma gêmoa gêwiñ eñ e taê. ¹⁹Go awê tau gêdi ma gêc gêja. Ma eñ kêkac nê obo lala su ma gêjam abec kêtiam.

²⁰Ma Juda kêsakiñ nê ñac anga Adulam kêkôc noniñ ñalatu gêja gebe êkôc kamaclaun anga awênê êmu êmêñ, mago kêtap eñ sa atom. ²¹Tec eñ kêtû kênac lau malacña gebe “Awê mockaiño, tañ gêñgôn intêna Enaimña ñatali nañ, gêmoa ondoc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Awê mockaiño teñ gêmoa tonec atom.” ²²Tec eñ gêmu gêdêñ Juda jakêsôm gebe “Aê katap eñ sa atom ma lau malacña sêsôm gebe awê mockaiño teñ gêmoa tonec atom.” ²³Ma Juda gêjô eñ awa gebe “Amboac tonañ êkôc gêñ tau êtu ênê gêñmañ, gebe lau sêômac aê atom. Aôm gôlicgac gebe aê kasakiñ noniñ ñalatu gêja su, mago aôm kôtap eñ sa atom.”

²⁴Ñasawa amboac ajôn têtêac gêjaña, tec sêjac miñ gêdêñ Juda gebe “Lawamo Tamar gêgôm gêñ mockaiñoña e galoc kêkêkam ñapalê gêmoa.” Ma Juda kêsôm gebe “Akôc eñ êsa êna ma akêñ ja êniñ eñ.” ²⁵Ma êsêac sêwê eñ kêsa gêja, tec eñ kêsakiñ biñ gêdêñ lawa gebe “Ñac, tañ kêtû gêñ tonañ ñatau nañ, kêtû ñapalê tama.” Ma eñ kêsôm gebe “Ôsala gêñ tau ñapepgeñ. Ñatalô êwa ñatau saña, tañ sepeñ kêsêp ki nañ tonjalêkôn ma têt nec ñatau asa.” ²⁶Ma Juda kêjala gêñ tau ma kêsôm lasê gebe “Eñ awê gêdêñ kêlêlêc aê su gebe aê kakêñ

latuc Sela gédênj eñ atom.” Ma eñ gêmoa gêwiñ eñ kêtiam atom.

²⁷Gédênj eñ êkôc ñapalê ñanoc nañ kékôc ôliñbôm. ²⁸Gédênj tañ ñapalê kêtuj eñ gêmoa nañ, ñapalê teñ kékênj lêma kêsa gêmênj. Ma jaomwagao kékôc lêkônj kokoc ma kékic tónj kêpi ñapalê lêma ma kêsôm gebe “Tonec gêô lasê kêtuj ñamata.” ²⁹Mago eñ kêtaiñ lêma su ma ñac teñ kêsa gêmênj ma jaomwagao kêsôm gebe “Aôm gôc nê m intêna gêñg-icgac.” Tec sê ênê ñaê gebe Peres. ³⁰Go lasi kêdaguc tolêkônj kokoc gêc lêma, ma sê ênê ñaê gebe Sera.

Josep gêjam sakiñ Potipar

39 Ma êsêac sêkôc Josep sêsêp Aiguptu sêja ma Paraonê kasêga teñ, ñac Aiguptuñja Potipar, tañ gejob siñwaga toñ teñ nañ, gêjam ôli eñ aña lau Ismael, tañ sêkôc eñ gêja ônê nañ nêñ. ²Apômtau gêwiñ Josep, tec gêjam kôm samob toñanôgeñ gamoa nê ñatau, ñac Aiguptuñja, nê andu. ³Ma ênê ñatau gêlic gebe Apômtau gêwiñ eñ ma kêmoasiñ eñ, tec gêgôm gêñ samob ñapep sawa. ⁴Kêtu tonañña eñ gêlic eñ ñajam ma kékênj eñ kêtuj tau nê sakiñwaga ma eñ gêgôm eñ kêtuj ênê andu ñagejobwagasêga ma kékênj eñ gejob ênê waba samob. ⁵Gédênj têm tañ eñ kékênj eñ kêtuj andu to êna waba samob ñagejobwagasêga nañ, Apômtau gêjam mec ñac Aiguptuñja nê andu kêtuj Josepñja. Apômtau gêjam mec ênê waba samob aña andu to kôm kêtômgeñ. ⁶Kêtu tonañña eñ kékênj gêñ samob kêsêp Josep lêma ma taê kêka eñgeñ, gê go tau kêtuj nê gêñ ñagêdôña atomanô, nê gêñ êniñña tagerñ, tec tau gejob.

Josep eñ ñac ñajam ma ñac tolañô. ⁷Têm ñagêdô gêjaña, tec ênê ñataunê awa mata ola Josep ma kêsôm gebe “Mêñônêc ôwiñ aê.” ⁸Mago eñ gedec ma kêsôm gédênj nê ñataunê awê gebe “Ôlic acgom, ñoc ñatau taê kêka aêgeñ

ma gê go tau nê andu ñagêñlêlôm teñña atom ma eñ kékênj gêñ samob kêsêp aê lemoc. ⁹Eñ ñac kapôênj kêlêlêc aê aña andu tonec atom ma kégamiñ gêñ teñ gédênj aê atom, aôm taômgeñ gebe aôm kôtu ênê awê. Tec aê jañgôm gêñ alôb-alôb kapôênj tonec ma jañgôm sec êndênj Anôtô êtu asageñña.” ¹⁰Eñ kêsôm biñ gédênj Josep katôm bêcgeñ, mago eñ kékênj taña awê atom ma gêc to gêmoa gêwiñ eñ atom. ¹¹Bêc teñ Josep jakêso andu gebe ênam nê kôm ma ñac teñ gêmoa andu ñalêlôm gêwiñ atom. ¹²Tec awê gê ênê ñakwê tónj ma kêsôm gebe “Ônêc ôwiñ aê.” Mago eñ gêwi nê ñakwê siñ kêsêp eñ lêma ma gêc kasa aña andu gêja. ¹³Ma gédênj tañ awê gêlic eñ gawi nê ñakwê siñ kêsêp eñ lêma ma gêc kêsa aña andu gêja nañ, ¹⁴eñ gêmôêc nê sakiñwaga ma kêsôm gédênj êsêac gebe” Alic acgom, ñoc ñatau kékênj ñac Ebolaiña teñ gêmoa gêwiñ aêac gebe êñgôm aêac majej êsa. Eñ kêsô gédênj aê gamênj gebe ênêc êwiñ aê. Mago aê gamôêc aoc kapôênj. ¹⁵Eñ gêñô aê kawakic to gamôêc, tec gedec nê ñakwê gêcña ma gêc kêsa aña andu gêja.” ¹⁶Go awê ketoc Josepnê ñakwê gêc gêwiñ eñ e nê ñatau gêmu gamênj. ¹⁷Ma eñ gajac miñ biñ tonañgeñ gédênj eñ ma kêsôm gebe “Sakiñwaga Ebolaiña, tañ kôkênj eñ gêmoa gêwiñ aêac nañ, kêsô gamênj gebe añañgôm aê majoc êsa. ¹⁸Mago gédênj tañ aê kawakic to gamôêc nañ, eñ gedec nê ñakwê gêcña ma gêc kêsa aña andu gêja.”

¹⁹Ênê ñatau gêñô biñ, tañ nê awê kasôm gédênj eñ nañ, gebe “Aômnê m sakiñwaga gêgôm aê amboac tonañ,” tec eñ têtac ñandañ kêsa. ²⁰Ma eñ kékôc Josep gêja ma kêbaliñ eñ kêsêp kapoacwalô, gamênj, tañ kiñnê lau kapoacwalôwaga sêñgônj nañ. Ma eñ gêñgônj kapoacwalô tonañ. ²¹Mago Apômtau gêwiñ Josep e lau têtac gêwiñ eñ ma kapoacwalô ñagejobwaga

gêlic eḡ ɲajam. ²²Ma kapoacwalô ɲagejobwaga kêkêḡ lau kapoacwalôḡa samob, taḡ sêḡgôḡ kapoacwalô naḡ, sêsêp Josep lêma. Ma kôm samob, taḡ sêgôm naḡ, eḡ kêtû ɲatau. ²³Kapoacwalô ɲagejobwaga gê go tau kêtû kôm, taḡ kêsêp Josep lêma naḡḡa, atomanô, gebe Apômtau gêwiḡ Josep ma kêmoasiḡ ênê kôm samob e ɲapep sawa.

Josep gêwa lau kapoacwalôḡa nêḡ mê ɲam sa

40 Tonaḡ su, ma têm ɲagêdô gê-jaḡa acgom, go kiḡ Aiguptuḡa nê ɲac kêpip wain ɲanôḡa to nê ɲac kêpac polomḡa sêgôm keso teḡ gêdêḡ nêḡ ɲatau, kiḡ Aiguptuḡa tau. ²Ma Parao têtac ɲandaḡ gêdêḡ nê laumata luagêc tonec, gêdêḡ laumata wainḡa to laumata polomḡa ³ma eḡ kêkêḡ êsêagêc sêsô siḡwaganêḡ kapitainê andu gebe sejoḡḡa. Andu kapoacwalôḡa tau, naḡ Josep gêḡgôḡ naḡ. ⁴Ma siḡwaganêḡ kapitai kêkêḡ Josep gêjam sakiḡ êsêagêc. Ma êsêagêc sêḡgôḡ kapoacwalô ɲasawa ec teḡ.

⁵Ma gêdêḡ gêbêc tageḡ êsêagêc lulugeḡ sêc ma teḡ-kiḡ Aiguptuḡa nê ɲac kêpip wain ɲanôḡa agêc ɲac kêpac polomḡa, taḡ sêḡgôḡ kapoacwalô naḡ — agêc sêc nêḡ mê keso tau ma agêc lulugeḡ nêḡ ma ɲam keso tau amboac tonanḡeḡ. ⁶Gêdêḡ bêbêcgeḡ Josep gêdêḡ êsêagêc gêḡa ma gêlic êsêagêc semoa tonêḡ ɲalêlôm ɲawapacgeḡ. ⁷Ma eḡ kêtû kênac Paraonê laumata, taḡ sêḡgôḡ ênê ɲataunê andu sêwiḡ eḡ gebe sejoḡ êsêacḡa naḡ, gebe “Agêc laḡdmanô bêlê-bêlê kêtû asageḡḡa.” ⁸Agêc sêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Aêagêc aêc mê ma ɲac êwa mê ɲam saḡa teḡ gêmôa atom.” Ma Josep kêsôm gêdêḡ êsêagêc gebe “Kôm dawa ma saḡa gêjac Anôtô ɲawae. Anac miḡ mê tau êndêḡ aêmaḡ.”

⁹Go laumata wainḡa gêjac miḡ nê mê gêdêḡ Josep ma kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Aê gaêc mê ma galic wain ɲamôkê teḡ kêkô. ¹⁰Wain ɲamôkê tau ɲalaka têtêac kêkô. Ma gêḡ tau kêpô katôm e ɲaola kêsa sebeḡ ma gêjam ɲanô. ¹¹Aê kakôc Paraonê laclu. Go kakôc wain ɲanô ma kapip ma katêwiḡ ɲatêkiḡ kêsap Paraonê laclu ma kakêḡ laclu tau kêsêp Parao lêma.” ¹²Ma Josep kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Mê tonanḡ ɲam amboac tonec gebe ɲalaka têtêac kêtôm bêc têtêac. ¹³Bêc têtêac ênaḡa acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa ma êkêḡ aôm ônam sakiḡ eḡ êtiam. Aôm ôkêḡ laclu êsêp Parao lêma êtiam êtôm gôgôm gêdêḡ têm, taḡ kôtû ênê ɲac kêpip wain ɲanôḡa naḡ. ¹⁴Mago aôm embe ômoa ɲajam, go taêm ênam aê. Taêm walô aê ma ôkêḡ aê ɲawae andaḡ Parao ma ônam aê sa gebe jawi andu tonec siḡ. ¹⁵Gebe êsêac sêjam geḡgeḡ aê aḡḡa Ebolainêḡ gamêḡ, ma aê gagôm gêḡ sec teḡ aḡḡa gamêḡ tonec kêtôm gebe sêmbaliḡ aê jasêp gêsuḡḡa atom.”

¹⁶Laumata polomḡa gêḡô gebe gêwa mê ɲam sa ɲajamgeḡ, tec kêsôm gêdêḡ Josep gebe “Aê gaêc ma teḡ amboac tonanḡeḡ. Aê kakuc gadob polomḡa têtêac. ¹⁷Ma gêḡ tokaiḡ-tokaiḡ, taḡ sêpac kêtû Paraonḡa naḡ, kêsêp gadob ɲaôḡa. Mago moc mêḡseḡ gêḡ aḡḡa gadob, taḡ aê kakuc naḡ.” ¹⁸Ma Josep gêḡô eḡ awa gebe “ɲam amboac tonec gebe Gadob têtêac kêtôm bêc têtêac. ¹⁹Bêc têtêac ênaḡa acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa gebe êkêḡ aôm ôḡkaleḡ ka teḡ ma moc sêkac nêḡ ɲamêsôm.

²⁰Bêc kêtû têtêacḡa kêtû Paraonê bêc têna kêkôc eḡḡa, tec geno moasiḡ gêdêḡ nê sakiḡwaga samob ma kêsa ɲac kêpip wain ɲanôḡa agêc ɲac kêpac polomḡa teḡbeleḡ sa gêdêḡ nê sakiḡwaga. ²¹Eḡ kêkêḡ sakiḡ wainḡa gêdêḡ ɲac kêpip wain ɲanôḡa gêwê kaiḡ kêtiam, tec

kêkêñ laclu kêsêp Parao lêma. ²²Mago eñ kékêñ ñac kêpac polomña geñkaleñ ka kêtôm Josep gêwa sa gêdêñ êsêagêc su nañ. ²³Tageñ ñac kêpip wain ñanôña taê gêjam Josep atom, kêliñ eñ siñ gacgeñ.

Josep gêwa Paraoñê mê ñam sa

41 Jala samuc luagêc gêjaña ma Parao gêc mê gebe kêkô bu Nil ñatali ²ma gêlic bulimakao ñajam to têtôp ñajam 7 sêpi aña bu Nil mênseñ siñ ñalauñ sêmoa. ³Gocgo bulimakao sec toôliñ ñasañ kaiñ teñ 7 sêpi aña bu Nil tédaguc êsêac mênsekô sêwiñ bulimakao ñagêdô sêmoa bu Nil ñatali. ⁴Ma bulimakao sec toôliñ ñasañ tédangôñ bulimakao ñajam to têtôp ñajam tau su e Parao mata gêlac. ⁵Ma eñ kêliñ tau siñ kêtiam e gêc mê kêtû luagêcña gebe Mopolom teñ ñakaiñ tageñ gêjam ñanô ñajam to kesewec kapôêñ 7. ⁶Su, go gêlic ñanô sec to ñapaôma 7 mênkêpi, tañ mu aña oc kêpiña kêlêsañ nañ. ⁷Go ñanô sec kédangôñ ñanô ñajam to kapôêñ 7 tau su e Parao mata gêlac ma kêsâê gebe gêc mê. ⁸Gêdêñ bêbêc eñ gamoa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ. Kêtu tonañña eñ kêsakiñ biñ gêdêñ lau seoc biñ lasêwaga to gêdêñ lau tokauc samob, tañ sêmoa Aiguptu nañ, gebe sêmên ma gêjac miñ nê mê gêdêñ êsêac. Mago êsêacnêñ ñac teñ kêtôm gebe êwa mê ñam sa êndêñ Parao atom.

⁹Gêdêñ tonañ go ñac kêpip wain ñanôña kêsôm gêdêñ Parao gebe “Ocsalô tonec aê taêc gêjam ñoc keso. ¹⁰Gêdêñ tañ Parao têtac ñandañ gêdêñ nê sakiñwaga ma kékêñ aêagêc ñac polomña añgôñ siñwaganêñ kapitainê andu gebe sejop aêagêcña nañ, ¹¹aêagêc aêc ma gêdêñ gêbêc tageñ ma aêagêcma ma keso tau to ñam keso tau amboac tonañgeñ. ¹²Ñacseñom Ebolaiña teñ gêñgôñ gêwiñ aêagêc. Eñ kêtû siñwaganêñ kapitainê sakiñwaga teñ. Aêagêc

ajac miñ ma ma gêdêñ eñ ma eñ gêwa mê ñam sa gêdêñ aêagêc. Eñ gêwa sa gêdêñ aêagêc gêdêñ-gêdêñgeñ katôm ma ma tau. ¹³Ma biñ tau, tañ gêwa sa gêdêñ aêagêc nañ, ñanô kêsâ. Sêsuñ ñoc sakiñ gêdêñ aê kêtiam ma sêkêñ ñac kêpac polomña geñkaleñ ka.”

¹⁴Tec Parao kêsakiñ lau gebe sêmôêc Josep. Êsêac sêkôc eñ sebeñ sa aña gêsun. Eñ kékaliñ tau ma kêsô ñakwê wakuc sa su acgom, go kêsô jakêkô Parao lañônêm. ¹⁵Tec Parao kêsôm gêdêñ Josep gebe “Aê gaêc ma teñ ma ñamalac teñ kêtôm gebe êwa ma tau ñam saña gamoa atom. Mago aê ganô aôm ñawae gebe aôm embe ôñô ma teñ, go ôtôm gebe ôwa ñam sa solop.”

¹⁶Josep gêjô Parao awa gebe “Biñ amboac tonañ gêc aêña atom. Anôtô tau êjô aôm awam ma awa nêma sa ñajamgeñ.” ¹⁷Go Parao kasôm gêdêñ Josep gebe “Aê gaêc ma gebe kakô bu Nil ñatali ¹⁸ma bulimakao ñajam to têtôp ñajam 7 sêpi aña bu Nil mênseñ siñ ñalauñ sêkô. ¹⁹Ma bulimakao 7 kêtiam sêpi tédaguc êsêac. Êsêac ôliñ ñasañ to sec ma ñatêkwa ñaôma. Aê galic gêñ teñ amboac tonañ sêmoa Aiguptunêñ gamêñ atomanô. ²⁰Ma bulimakao ôliñ ñasañ to sec gacgeñ tédangôñ bulimakao ñamataña 7, tañ têtôp ñajam nañ su. ²¹Mago gêdêñ tañ tédangôñ êsêac su nañ, talic êsêac amboac tédangôñ gêñ teñ atom, ôliñ ñasañ ñaômageñ sêmoa katôm gêmunña. E matoc gêlac. ²²Ma aê gaêc ma teñ kêtiam nañ galic mopolom ñakaiñ tageñ gêjam ñanô 7. Ñanô tau ñajam to kapôêñ. ²³Ma galic ñanô 7 gêuc mênkêpi kêdaguc. Gêñ tau kêmêliñ ma ñapaôma to mu aña oc kêpiña kêlêsañ. ²⁴Ma ñanô ñapaôma kédangôñ ñanô ñajam 7. Aê gajac miñ biñ tonañ gêdêñ lauseoc-biñ-lasêwaga, mago êsêacnêñ ñac teñ kêtôm gebe awa ma tau ñam sa atom.”

²⁵ Ma Josep kêsôm gêdên Parao gebe “O Parao, nê mê luagêc tau ñam tagej. Anôtô geoc biñ, tañ eñ gebe êngôm nañ, lasê gêdên aôm. ²⁶ Bulimakao ñajam 7 to polom ñanô ñajam 7 têtôm jala 7. Ma lulu tau ñam tagej. ²⁷ Ma bulimakao ñatêkwa ñaôma to sec 7, tañ mênşêpi têdaguc êsêac nañ, têtôm jala 7. ñanô 7 ñapaôma to mu aña oc kêpiña kêlêsañ atôm jala 7 totôbôm amboac tonañ. ²⁸ Amboac kasôm gêdên aôm su gebe Anôtô kêtôc gên, tañ gebe êngôm nañ, gêdên aôm. ²⁹ alic acgom, galoc jala 7 tomoasu ênêc Aiguptu ñagamên samucgej. ³⁰ Mago tonañ su, go jala totôbôm 7 mênşesa ma êsêac salij têm moasuñ siñ samucgej aña Aiguptu. Tôtôm ensej gamên su. ³¹ Ma êsêac sênânam kauc moasu aña gamên tau atu tôbôm, tañ mênşesa êndañguc nañña, ma tôbôm tau oc anam sêga. ³² Aôm gôêc mê kêtû dim luagêc ñam gebe Anôtô taê gêjam biñ tau kêtû tôn sugac, ma saunjeñ, go Anôtô êngôm gên tau ñanô êsa. ³³ Amboac tonañ galoc aôm ôjaliñ ñac wapac ma ñac tokauc teñ sa ma ôkên eñ ênam gôliñ gamên Aiguptu. ³⁴ Aôm ôkên gejobwaga êtôm gamên samobgej. Êndên jala tomoasu 7 tonañ lau embe têtap polom talu lemeñ teñ-lemeñ teñ sa, go sêkôc talu tageñ-tageñ su aña êsêacnên atôm gamên Aiguptuñ samob. ³⁵ Ôjatu gebe sênac polom sasa êndên jala ñajam, tañ mênşesa nañ, ma sênac polom tau tôn sênânam aôm lañôm. Sejoñ polom ñanô samob sêpi malacsêgagen êna ma sejoñ tôn. ³⁶ Gên masê tonañ ênêc e êlôm lau gamên tonañña êndên jala totôbôm 7, tañ mênşesa aña Aiguptu nañ, gebe tôbôm ensej gamên tau popoc atom.”

Josep kêtû gôliñwaga Aiguptuñ

³⁷ Parao to nê sakiñwaga samob sênô biñ tonañ ñajam. ³⁸ Ma Parao kêsôm gêdên nê sakiñwaga gebe “Aêac oc tatap

ñac, tañ Anôtônê ñalau gêjam eñ auc kêtôm ñac tonec nañ, teñ sa me masi.” ³⁹ Tec Parao kasôm gêdên Josep gebe “Anôtô kêtôc gên samob tonañ gêdên aôm, kêtû tonañña ñac wapac ma ñac tokauc teñ kêtôm aôm gamoa atom. ⁴⁰ Aôm ôtu ñoc andu ñatau ma ñoc lau samob taneñ wamu aôm nê m biñ. Lêpôn kiñña tageñ êkên aê jalêlêc aôm su.” ⁴¹ Go Parao kêsôm gêdên Josep gebe “Ôlic acgom, aê kakên aôm kôtû gamên Aiguptuñ samucgej ñatau.” ⁴² Ma Parao kêkôc nê riñ toñatalô êwa eñ saña mênşekêñ gêdên Josep kêka. Eñ kakên ñakwê ñajam-ñajam gêdên eñ kêsô ma kêkên kapoacwalô gold eñ gênôn. ⁴³ Go kêkên eñ gêngôn nê kareta kêtû luagêcña ma êsêac sêmôêc sêsêlên sêmuñ gebe “Apôn aemduc.” Amboac tonañ Parao kêkên eñ kêtû gamên Aiguptuñ samucgej ñatau. ⁴⁴ Ma Parao kêsôm gêdên Josep gebe “Aê Parao, mago ñac teñ aña gamên Aiguptuñ ênam kôm teñ me êngôm gên teñ êoc lêlêc aôm atom.” ⁴⁵ Ma Parao kêsam Josepnê ñaê gebe Sapenat-Panea. Ma eñ kêkên dabunwaga aña On Potipera latuo Asenat gêdên eñ gêjam kêtû ênê awê. Su, go Josep gêwi Parao siñ ma gêjac gamên Aiguptuñ kêsî.

⁴⁶ Gêdên tañ Josepnê jala kêtû 30 nañ, eñ kêkôc kôm anam sakiñ kiñ Aiguptuñ Parao sa. Ma Josep gêwi Parao siñ ma gêjac laoc gamên Aiguptuñ. ⁴⁷ Gêdên jala tomoasu 7 nañ kôm gêjam ñanô taêsam. ⁴⁸ Ma eñ kejoñ jala tomoasu 7 ñapolom samob sa aña gamên Aiguptuñ to gêjac gên tau sa kêkô kêtôm malacsêgagen. Eñ gêjac kôm, tañ kêgi malac auc kêtômgeñ nañ, ñañanô sa kêkô malac gêdên-gêdêngeñ. ⁴⁹ Tec Josep gêjac polom taêsam sa kêtôm ganac gwêcña. Eñ gedec gebe ênam dôn to êsa gên tau sa atom gebe ñamalac teñ kêtôm gebe ênam dôn to êsa gên amboac tonañ ñai sa nec atomanô.

⁵⁰ Jala tóbômna gêô lasê atom tagen ma Josep kêka ñapalê luagêc lasê. Dabuŋwaga Onŋa Potipera latuo Ase-nat kékôc êsêagêc. ⁵¹ Josep gê ñacsêganê ñaê gebe Manase ma kêsôm gebe “Gaê ênê ñaê Manase gebe Anôtô gêgôm aê kaliŋ ñoc gêŋwapac to tamocnê andu ñagôlôac samob siŋ.” ⁵² Gê ñac kêtû lu-agêcna nê ñaê gebe Epraim gebe “Anôtô kékêŋ gôlôac gêdêŋ aê anŋa gamêŋ ñoc gêŋwapacna.” ⁵³ Jala tomoasu 7, taŋ gêc gamêŋ Aiguptuŋa naŋ, mênŋgê-jac pep ⁵⁴ ma jala totôbôm 7 mênŋkêsa kêtôm Josep kêsôm naŋ. Ma tóbôm gê-jam gamêŋ ñagêdô samob auc, anŋa gamêŋ Aiguptuŋa tagen, tec têtap nêŋ polom sa. ⁵⁵ Gêdêŋ taŋ lau Aiguptuŋa sêôc tóbôm naŋ, lau têtap polom gêdêŋ Parao. Ma Parao kêsôm gêdêŋ lau Aigup-tuŋa samob gebe “Andêŋ Josep ana ma biŋ samob, taŋ eŋ êsôm naŋ anŋôm.” ⁵⁶ Ma gêdêŋ taŋ tóbôm gêjam gamêŋ samucgeŋ auc naŋ, Josep gêlêc katam su andu gêŋ ñanôŋa ma kékêŋ gêŋ gêdêŋ lau Aiguptuŋa sêjam ôli gebe tóbôm kapôêŋ gêc gamêŋ Aiguptuŋa amboac tonanŋeŋ. ⁵⁷ Tóbôm gêjam sêga, tec lau gamêŋ pebeŋna sêja Aiguptu sebe sênam ôli polom anŋa Josepnê, gebe tóbôm kapôêŋ gêjam nom ñagamêŋ samob auc. ^{§§}jali. *tetoc oc sa kêtû nêŋ anôtô jaba.

Josep têtawai sêsêp Aiguptu sebe sênam ôli polom

42 Gêdêŋ taŋ Jakob gêŋô polom gêc Aiguptu ñawae naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ latui gebe “Matemanô gêdêŋ-gêdêŋ taôm kêtû asageŋna.” ² Ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê gaŋô ñawae gebe polom gêc Aiguptu. Asêp ana ma anam ôli nêŋ polom anŋa tônê gebe tamoa materŋ jali ma tamac êndu atom.” ³ Am-boac tonanŋ Josep têtawai 10 sêsêp sêja

sebe sênam ôli polom anŋa Aiguptu. ⁴ Mago Jakob kêsakiŋ Josep lasi Ben-jamin gêwiŋ atom gebe eŋ kêtêc gebe gêŋwapac êtap eŋ sa. ⁵ Amboac tonanŋ Israel latui sêô lasê sebe sênam ôli polom, sêmoa lau ñagêdô, taŋ sêmenŋ naŋ, ñalêlôm gebe tóbôm gêjam gamêŋ Kanaanŋa auc samucgeŋ.

⁶ Ma Josep kêtû ñacgôliŋsêga gamêŋ tonanŋa. Eŋ tau kékêŋ polom gêdêŋ lau gamêŋ samobna sêjam ôli. Ma Josep têtawai sêô lasê jatêtap labôc sêc eŋ laŋônêma. ⁷ Josep gêlic têtawai e kêjala êsêac, mago eŋ gêgôm êsêac amboac lau jaba ma kêsaic biŋ êsêac. Eŋ kêsôm gebe “Amac anŋa ondoc amêŋ.” Êsêac sêsôm gebe “Anŋa gamêŋ Kanaanŋa, abe anam ôli mo.” ⁸ Josep kêjala têtawai, mago êsêac sêjam kauc eŋ. ⁹ Ma Josep taê gêjam mê, taŋ eŋ gêc kêpi êsêac naŋ, ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Kêmsecwaga amac, tec amêŋ abe alic gamêŋ kwananŋeŋ.” ¹⁰ Êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O apôm-tau, masianô, nêŋ sakiŋwaga aêac tec amêŋ abe anam ôli mo. ¹¹ ñac tagen la-tui aêac samob. Aêac lau mansaŋ. Aôm-nêŋ sakiŋwaga atu kêmsecwaga atom.” ¹² Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Masianô, amac amêŋ abe alic gamêŋ kwananŋeŋ.” ¹³ Ma êsêac sêsôm gebe “Aôm-nêŋ sak-ŋwaga aêac lasitêtawai 12, ñac Kanaanŋa teŋ latui aêac. ñac saunŋ gacgeŋ gêmoa gêwiŋ tamema ma teŋ gêjana.” ¹⁴ Tec Josep kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Am-boac tê kasôm gêdêŋ amac su nê gebe Amac kêmsecwaga. ¹⁵ Aê gabe jansaê amac êpi biŋ tonec ma jasôm biŋŋanô êtu Parao gêmoaŋa gebe amac oc awi gamêŋ tonec siŋ atom e amacnêŋ lasimi saunŋ êô lasê tonec êwiŋ acgom. ¹⁶ Asakiŋ amacnêŋ teŋ gebe êkôc lasimi êmêŋ ma amac ñagêdô anŋônŋ kapoacwalô ac-gom. Aê gabe jansaê amacnêŋ biŋ e

§§41:57 Sapenat-Panea ñam gebe Anôtô kêsôm gebe eŋ gêmoa mata

*41:57 On kêtû lau Aiguptu nêŋ malac dabuŋ towae. Êsêac

jajala gebe amac lau biñjanôña me masi. Embe masi, go aê jasôm êtu Parao gêmoaña gebe kêmsecwaga amac-goc.”¹⁷ Go kékên êsêac samob sêñgôn kapoacwalô bêc télêac.

¹⁸ Ñjabêc kêtú télêacña go Josep kêsôm gédên êsêac gebe “Añgôm tonec, go amoa matem jali gebe aê katêc Anôtô.”¹⁹ Amac embe lau mansañ, go awi nêmetey siñ êñgôn kapoacwalô êjô amac ma amac ñagêdô akôc polom andên nêmgôlôac ana gebe mo êjô êsêac êndu atom.²⁰ Ma akôc lasimi saun andên aê amên, go amacnêmbiñ êwaka tau sa gebe biñjanô ec amac êndu atom.” Ma êsêac sêgôm amboac tonañ.²¹ Go êsêac sêsôm gédên taun gebe “Biñjanôgoc, gên tañ dagôm gédên lasiñ nañ ñagêjô tonec. Aêac talic eñ gêmoa tonjalêlôm ôluñ-ôluñgeñ ma ketey aêac, mago takên tañeñ eñ atom. Kêtu tonañña gênwapac tonec kêtap aêac sa jagêdêngeñ.”²² Ma Ruben gêjô êsêac aweñ gebe “Aê tec kasôm gédên amac gebe añgôm ñapalê sec atom. Nec kasôm me masi. Mago amac abe akên tañem atom. Kêtu tonañña ênê dec ñagêjô kêpi aêac galoc.”²³ Êsêac sêjam kauc gebe Josep gênô êsêac aweñ atom gebe ñac ênam biñ ôkwiña teñ kékô êsêac ñasawa.²⁴ Ma eñ gêbuc dêmôê êsêac ma kêtañ. Kêtañ su ma gêmu jagêjam biñgalôm gédên êsêac kêtiam. Ma eñ kékôc Simeon anña êsêac-nên ma gêsô eñ tôn ma ac sêlic.

Josep têwai sêmu sêja Kanaan

²⁵ Go kêjatu gebe polom êsêp êsêac-nên talu e mênêc êtômgeñ to nêñ ñaôli êmu êna êtiam ma sêkên gên êpuc êsêac tôn anña intênaña êndên êsêac êwiñ. Ma sêgôm amboac tonañ.²⁶ Go êsêac sêpô nêñ polom gêsac donki ñaô ma sêc sêja.

²⁷ Ma gédên tañ êsêacnên teñ gêjac nê talu lêtên gebe êkên gên êndên nê donki êniñ anña gamên sênêcña nañ, gêlic nê bôlên gêc taluawa²⁸ ma kêsôm gédên

nê lasitêwai gebe “Sêkên bôlên gêmu gêmên, onec gêc ñoc taluawa.” Sêlic e katun gêjaña, ma têtênêp ma sêsôm gebe “Ojae, Anôtô gêgôm asageñ gédên aêac.”

²⁹ Gédên tañ sêô lasê dédên tamenj Jakob anña gamên Kanaan ña nañ, ac sêjac miñ biñ samob, tañ kêtap êsêac sa nañ, gédên eñ ma sêsôm gebe³⁰ “Ñac, tañ kêtú gamên tônê ñatau nañ, kêsaic biñ aêac ma geboc aêac atu gamên tau ñakêmsecwaga.³¹ Mago aêac asôm gédên eñ gebe ‘Aêac kêmsecwaga atom, aêac lau mansañ.’³² Aêac lasitêwai 12, tamemai latui. Ñac teñ gêjaña ma ñac saun gacgeñ gêñgôn gêwiñ tamemai gêmoa Kanaan.’³³ Mago ñac, tê kêtú gamên ñatau nê, kêsôm gédên aêac gebe ‘Aê jajala amac lau mansañ êndên tonec gebe awi nêmetey siñ êmoa êwiñ aê ma akôc polom andên nêmgôlôac ana, gebe tóbôm gêc.³⁴ Akôc lasimi saun andên aê amên, go jajala amac gebe lau mansañ ma kêmsecwaga amac atom. Su, go jakên nêmbiñ lasitêwa êmu êndên amac êtiam ma amac atôm gebe atulu gên amoa gamên tonec.’”³⁵ Gédên tañ êsêac sêjac nêñ talu lêtên nañ, samob sêlic nêñ bôlên tosabañ-tosabañ kêsêp nêñ talu gédên-gédêngeñ. Êsêac to tamenj sêlic nêñ bôlên tosabañ-tosabañ ma têtêc taun.³⁶ Ma tamenj Jakob kêsôm gédên êsêac gebe “Amac ajañgo ñoc gôlôac su. Josep gêjaña, Simeon gêjaña, ma galoc abe akôc Benjamin su êwiñ. Biñ samob tonañ kêpi aêgeñ.”³⁷ Tec Ruben kêsôm gédên tama gebe “Ôkên eñ êsêp aê lemoc, aê jakôc eñ jamu jandên aôm jamên. Aê embe jakôc eñ jamu jamên atom, go ônac ñoc latucagêc êndu.”³⁸ Mago eñ kêsôm gebe “Latuc êsêp êwiñ amac atom gebe têwa gêmac êndu su ma eñ taugen tec gêmoa. Gên wapac embe êtap eñ sa anña intêna, tañ abe asêlên nañ, go amac akên aê tomôdêgeñ jasêp lamboam tonoc ñalêlôm ñawapacgeñ jana.”

**Josepnê lasitêwai sêsêp
Aiguptu kêtû luagêcña**

43 Tòbòm kapôênj kékôninj gamênj tònj ñanôgenj. ² Êsêac seŋ polom, taŋ sêkôc aŋga Aiguptu naŋ, e gêbacnê su, go tamenj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amu ana êtiam gebe anam ôli aêacnênj mo ñagêdô.” ³ Tec Juda kêsôm gêdênj eŋ gebe “Ïac tonaj kêjatu aêac ñajaja ma kêsôm gebe ‘Amac alic aê laŋôc atom, e lasimi êwiŋ amac acgom.’ ⁴ Aôm embe ôsakiŋ lasiŋi êwiŋ aêac, go asêp naanam ôli nêmi mo. ⁵ Embe ôsakiŋ eŋ êwiŋ atom, go aêac asêp atom gebe ñac tau kêsôm gêgênj aêac gebe ‘Amac alic aê laŋôc atom, e lasimi êwiŋ amac acgom.’” ⁶ Israel kêsôm gebe “Amac agôm aê sec ma asôm lasimi ñawae gêdênj ñac tau kêtû asageŋña.” ⁷ Êsêac sêjô eŋ awa gebe “Ïac tau kêkip aêac to ma gôlôac ñam sa ñapep ma kêsôm gebe ‘Tamemi gacgeŋ gêŋgônj mata jali me masi. Amac-nêm lasitêwai teŋ gêŋgônj me masi.’ Biŋ, taŋ aêac ajac miŋ gêdênj eŋ naŋ, gêjô kênac tonajgeŋ. Aêac ajala biŋ, tê eŋ kêsôm kêdaguc gebe ‘Akôc lasimi andênj aê amênj’ nê, kwanajgeŋ amboac ondocgeŋ.” ⁸ Ma Juda kêsôm gêdênj tama Israel gebe “Ôsakiŋ ñapalê tau êwiŋ aê, go andi ma asêlênj gebe tamoa mateŋ jali ma aôm to aêac ma nêŋ gôlôac ñasec-ñasec amboac tonajgeŋ, tamac êndu atom. ⁹ Aê jatu lautuc eŋ, ma eŋ ê lamu aê. Ôtu kênac eŋ êndênj aê lemoc. Aê embe jakôc eŋ jamu jawac to jakênj eŋ êkô aôm laŋômnêm atom, go jawê biŋ tonaj ñakaiŋ endej tòngeŋ. ¹⁰ Biŋñanô, aêac embe tajaiŋ têm atom, oc aêac amu amênj wanêcgeŋ su.”

¹¹ Go tamenj Israel kêsôm gêdênj êsêac gebe “Embe amboac tonaj, naŋ aŋgôm amboac tec gebe Akôc gamênj tonecña ñagênj mata êjamgeŋ êsêp nêm talu ma ajoŋ êndênj ñac tônê awi siŋ êndênj eŋ ñaômageŋ, amboac gêŋmalu ñagec, to

lêp ñagec, ma ka ñagêdô ñatêkwi, ma kaŋa to lanip. ¹² Ma akôc bôlênj luagêc êwiŋ tau. Bôlênj, taŋ sêkênj gêc nêm taluawa naŋ, akôc amu ana amboac tonajgeŋ. Oc moae sêgôm kêgôliŋ. ¹³ Akôc lasimi amboac tonaj ma andi amu andênj ñac tau ana. ¹⁴ Embe akô ñac tau laŋônêm, go ñajaja ñatau Anôtô taê walô amac gebe êsakiŋ nêm lasitêwai teŋ agêc Benjamin sêwiŋ amac sêmu sêmênj. Ma aêma nec embe jamoa togôlôacmêgeŋ, go jamoa amboac tonaj.” ¹⁵ Kêsôm su, go lau tau sêkôc gêŋ sêkênj ñaômageŋña to sêkôc bôlênj luagêc gêwiŋ tau ma Benjamin gêwiŋ. Ac dêdi ma sêsêp Aiguptu sêja ma sêkô Josep laŋônêm.

¹⁶ Josep gêlic Benjamin gêwiŋ êsêac, tec kêsôm gêdênj gejobwaga anduŋa gebe “Ôwê lau tonec sêsô andu sêna. Ôŋguŋ bôc teŋ ma ono gebe lau tonec sêniŋ gêŋ sêwiŋ aê êndênj ocsalô tonec.” ¹⁷ Ïac tau gêgôm kêtôm Josep kêjatu naŋ ma gêwê lau sêsô Josepnê andu sêja. ¹⁸ Ac sêkênj lau tau sêsô Josepnê andu, tec têtêc tauŋ ma sêsôm gebe “Êsêac sêkôc aêac tasô tonec kêtû ñaôli, taŋ sêkênj kêsêp aêacnênj talu gêdênj tamênj kêtû ñamata naŋña. Êsêac sebe sênac siŋ êndênj aêac e sêku aêac tulu ma sêkôninj aêac tatu gêŋôma to sêjaŋgo aêacnênj doŋki su.” ¹⁹ Ma êsêac têtû gasuc dêdênj ñac, taŋ gejob Josepnê andu naŋ, ma sêjam biŋgalôm sêwiŋ eŋ sêkô andu ñasacgêdô ²⁰ ma sêsôm gebe “O ma apômtau, aêac asêp amênj têm teŋ sugac gebe anam ôli mo. ²¹ Gêdênj taŋ aêac aô lasê gamênj aniŋ aweŋña ma ajac ma talu lêtênj naŋ, atap ma bôlênj sa tomalagenj gêc taluawa gêdênj-gêdêngeŋ. Tec aêac akôc gêŋ tau amu amênj kêtiam. ²² Ma aêac akôc bôlênj ñagêdô gêwiŋ amboac tonaj abe anam ôli mo. Aêac ajam kauc ñac, taŋ kêkênj ma bôlênj kêsêp ma talu.” ²³ Eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Atêc taôm atom. Nêm Anôtô to tameminê Anôtô

oc kékêñ awa kêsêp nêñ talu. Aê tec katap nêñ bôlêñ sa sugac.” Ma eñ kékôc Simeon gêdêñ êsêac gêja. ²⁴ Go eñ gêwê lau tau sêsô Josepnê andu sêja ma kékêñ bu gêdêñ êsêac gebe sêkwasiñ eñkaiñ ma kékêñ gêñ gêdêñ nêñ donki señ. ²⁵ Êsêac sêñô ñawae gebe sêniñ gêñ anga tônê, tec sêmasañ gêñ, tañ sebe sêkêñ ñaomagenañ, ma sêsaê Josep gebe êô lasê êndêñ ocsalô.

²⁶ Gêdêñ tañ Josep gêô lasê nêñ andu nañ, êsêac sêkôc gêñ, tañ sêmasañ nañ, jasêsô dêdêñ eñ ma têtáp labôc sêc eñ akaiñña. ²⁷ Mago eñ awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe “Tamemi langwa, tañ ajac êñê miñ gêdêñ aê nañ, gêmoa ñajam me masi. Eñ gêmoa mata jali me masi.” ²⁸ Êsêac sêjô eñ awa gebe “Aômñêñ sakiñwaga, aêac tamemai gêmoa ñajam. Eñ gêñgôn mata jaligeñ.” Ma êsêac sewec to têtáp labôc. ²⁹ Eñ mata gedec ma gêlic lasi Benjamin, eñ tau tênanê latu teñ ma kêsôm gebe “Lasimi saun, tañ ajac êñê miñ gêdêñ aê nañ, tau tonec me.” Go kêsôm gêdêñ eñ gebe “Latucenec, Anôtô êmoasiñ aôm.” ³⁰ Go Josep kékacgeñ gebe êwi êsêac siñ gebe nêñ ñalêlôm gêjam awa su lasi ma kêdabiñ gebe êtañ lasê. Eñ jakêsô nêñ balêm teñ ma ketañ gêmoa tônê. ³¹ Eñ kékwasin lañôanô su, go kêsô gêja. Eñ kêpuc tau tôn ma kêsôm gebe “Akôc gêñ taniñña amêñmañ.” ³² Êsêac sêjam sakiñ eñ tañña to êsêac tañña ma lau Aiguptu, tañ señ gêñ sêwiñ eñ nañ, tañña amboac tonanğeñ, gebe lau Aiguptu nêñ jao kékô gebe sêniñ gêñ sêwiñ lau Ebolai atom. Gêñ tonañ lau Aiguptu sêlic amboac gêñ alôb-alôb. ³³ Ma Josep têtawai to lasi sêñgôn eñ nêñña. ñacsêga gêñgôn mala, tañ gêjac eñ ñawae nañ, ma ñac saun gêñgôn mala, tañ gêjac eñ ñawae. Ma lau tau sêsala tañ e sêñac lemeñ. ³⁴ Sêkêñ gêñ taniñña gêdêñ êsêac anga Josepnê tebo, mago sêkêñ gêñ taniñña gêdêñ Benjamin kêlêlêc êsêac ñagêdô nêñ su.

Êsêac ñagêdô têtáp laclu tagen sa ma Benjamin kêtáp nêñ laclu lemeñ teñ sa. Ma êsêac sêñôm sêwiñ eñ e têtac ñajam kêsô.

Josep kêsô nêñ têtawai to lasi

44 Go Josep kêtatu nêñ andu ñagejobwaga gebe “Okêñ polom êsêp lau tau nêñ talu e mênêc êtôm sêmbalañña ma okêñ êsêacnêñ bôlêñ êñêc taluawa. ² Mago ñoc laclu silber nañ okêñ êñêc ñac saun nêñ taluawa êwiñ êñê bôlêñ polomña.” Ma eñ gêgôm kêtôm Josep kêsôm gêdêñ eñ nañ. ³ Gêu bôn acgom, go sêkêñ êsêac to nêñ donki sêja. ⁴ Êsêac sêwi malac siñ saunğeñ ma ñasawa kêtü baliñ atom tagen, tec Josep kêsôm gêdêñ nêñ andu ñagejobwaga gebe “Ajôc, ôjanda lau tau. Embe ôê êsêac tôn, go ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Amac akêñ sec gêjô ñajam kêtü ageñña. Amac ajam geñgeñ aêñoc laclu silber nec kêtü ageñña. ⁵ ñoc ñatau gênôm gêñ kêsêp gêñ tau tonañ to kêpuc kapoac ña gêñ tonañ. Amac agôm gêñ tonañ, tec agôm keso ñanô.”

⁶ Eñ gêôc lêlêc êsêac ma jakêsôm biñ tonanğeñ gêdêñ êsêac. ⁷ Êsêac sêjô eñ awa gebe “Aêacma apômtau kêsôm biñ amboac tonañ kêtü asageñña. Biñ amboac tonañ ênac jaê nêñ sakiñwaga aêac. Biñ amboac tonañ aêac oc anğôm atom. ⁸ Ôlic acgom, bôlêñ, tañ aêac atap sa gêc ma taluawa nañ, aêac akôc amu amêñ anga gamêñ Kanaan akêñ gêdêñ aôm, tec aêac anam geñgeñ silber me gold anga nêñ ñataunê andu amboac ondoc. ⁹ Aôm embe ôtap gêñ tau sa anga nêñ sakiñwaganêñ teñ nêñ, nañ êmac êndu ma aêac ñagêdô atu ma apômtaunê sakiñwaga amboac tonanğeñ.” ¹⁰ Ma eñ kêsôm gebe “Amboac tonañ, biñ, tañ asôm su nañ, êtu tôn. ñac, nañ jatap gêñ tau sa anga êñê nañ, êtu ñoc gêñôma, ma amac ñagêdô aêc ana tobiñmêgeñ.” ¹¹ Go gaôgeñ êsêac samob sêlêwan nêñ

talu ma sêjac nêj talu lêtêj. ¹²Ma eñ kèbêlêm talu gêjac m ança ñacsêganê e gédêj ñac sauj nê. Ma kêtap laclu tau sa géc Benjaminsê talu. ¹³Ma êsêac sêkac nêj ñakwê gêngic e sêkêj talu gêsac nêj donki ñað kêtiam ma sêmu sêja malac.

¹⁴Juda to nê lasitêwai sêð lasê Josepnê andu ma ñac tau gacgeñ gêmoa. Ma êsêac têtap labôc sêc eñ akaiñña. ¹⁵Josep kêsôm gédêj êsêac gebe “Amac agôm gêj amboac ondod. Amac ajam kauc gebe ñac amboac aê oc Japuc gêj ñam jatôm atom me.” ¹⁶Ma Juda kêsôm gebe “Aêac asôm biñ ondod êndêj ñoc apômtau. Aim awerñsur su êtu ageñña. Aêac awaka tauñ sa amboac ondod. Anôtô kêkip nêj sakiñwaga aêac ma keso sa sugac. Gôlicgac, aêac atu ñoc apômtaunê gêjôma, aêac to eñ, tañ têtap laclu sa géc eñña nañ, amboac tonañ.” ¹⁷Mago Josep kêsôm gebe “Biñ amboac tonañ ênac jaê aê. Ñac tagen, tañ têtap laclu sa géc eñña nañgeñ êtu ñoc gêjôma. Mago amac ñagêdô, amac aêc tobiñmalôgeñ andêj tamemi ana.”

Juda gebe ênam Benjamin kêsî

¹⁸Tec Juda gédêj eñ gêja ma kêsôm gebe “O apômtau, aê gabe jaten aôm gebe nêj sakiñwaga aê jasôm biñ teñ êsô ñoc ñatau tañasuj ma têmtac ñandaj êndêj nêj sakiñwaga atom, gebe aôm kôtôm Parao tau. ¹⁹Ñoc apômtau kêtû kênac nê sakiñwaga gebe ‘Amac tamemi me lasimi teñ gêmoa me masi.’ ²⁰Ma aêac asôm gédêj ñoc ñatau gebe ‘Tamemai gêmoa, eñ kêtû ñamalacanô sugac, ma lasiñi sauj teñ gêmoa, tañ eñ kêka lasê gédêj kêtû ñamalacanô su nañ. Ñac tau têwa gêmac êndu su, tec eñ taugen gêmoa, tênanê gôlôac ñagêdô masi. Ma tama têtac gêwiñ eñ.’ ²¹Go aôm kôsôm gédêj nêj sakiñwaga gebe ‘Akôc eñ asêp amêj gebe matocanô êpi eñ.’ ²²Aêac asôm gédêj ñoc apômtau gebe ‘Ñapalê tau kêtôm gebe êwi tama

siñ atom. Embe êwi tama siñ, oc tama êmac êndu.’ ²³Go aôm kôsôm gédêj nêj sakiñwaga gebe ‘Lasimi sauj embe êwiñ amac êsêp êmêj atom, oc alic aê lañôc êtiam atom.’ ²⁴Gédêj tañ adêj nêj sakiñwaga, tamoc tau, amu aja nañ, ajac miñ ñoc apômtaunê biñ gédêj eñ gêjô. ²⁵Ma gédêj tañ tamemai kêsôm gebe ‘Ana êtiam, gebe anam ôli aêac-nêj gêj ñagec’ nañ, ²⁶aêac asôm gebe ‘Aêac asêp ana atôm atom. Embe lasiñi sauj êsêlêj êwiñ aêac, go asêp ana, gebe aêac oc alic ñac tau lañðanô atôm atom, e lasiñi sauj êwiñ aêac acgom.’ ²⁷Go nêj sakiñwaga, aê tamoc, kêsôm gédêj aêac gebe ‘Taôm ajalagac gebe ñoc awê kêkôc ñoc ñapalê luagêcgeñ. ²⁸Teñ gêwi aê siñ e kasôm gebe Biññanô, gêj teñ kêkac eñ popocgeñ ma aê galic eñ kêtiam atom e mênjgêdêj galoc. ²⁹Amac embe akôc ñac tonoc su ança aêñoc amboac tonañgeñ ma gêjwapac êtap eñ sa, go akêj aê tomôdêgeñ jasêp lamboam jana tonoc ñalêlôm ñawapacgeñ.’ ³⁰Kêtû tonañña aê embe jað lasê nêj sakiñwaga, aê tamoc, ma ñapalê, tañ kêtû eñ gêjgôj mata jali ñamôkê nañ, êwiñ aêac atom, ³¹eñ embe êlic ñapalê mênjêwiñ aêac atom, oc êmac êndu. Ma nêj sakiñwaga aêac akêj nêj sakiñwaga, aêac tamemai, tomôdêgeñ êsêp lamboam êna tonjalêlôm ñawapacgeñ. ³²Gebe nêj sakiñwaga aê kasôm gédêj tamoc gebe jatu ñapalê tonoc nê lautuc ma eñ ê lamu aê. Ma kasôm gebe Aê embe jakôc eñ jamu jandêj aôm jawac atom, go jawê biñ tonañ ñakaiñ enderj tôngeñ. ³³Kêtû tonañña tec galoc jaten aôm gebe nêj sakiñwaga aê jatu ñoc apômtaunê gêjôma jamoa tonoc jajô ñapalê tau su. Ma ondec ñapalê tau êwiñ têwai êmu ênamañ. ³⁴Gebe ñapalê tau embe êwiñ aê atom nec, oc jamu jandêj tamoc jana amboac ondod. Aê katêc tauc gabe jalic gêjwapac, nañ êtap tamoc sa nañ jawiñ atom.”

Josep gêwa tau sa

45 Ma Josep kékô lau samob lajônênemja e kêpuc tau tón jageo. Tec enj gêmôêc gebe “Lau samob sêwi aê siñ sêsa sêna.” Amboac tonanj gédênj tañ Josep gêwa tau sa gédênj lasitêwai nanj, lau teñ sêmoa sêwiñ êsêac atom. ²Ma enj kêtanj lasê e lau Aiguptu sêñô ma Paraonê lau sêñô jawae amboac tonanj. ³Ma Josep kêsôm gédênj nê lasitêwai gebe “Aê Josep. Tamoc gêngônj mata jali me masi.” Mago lasitêwai sêjô enj awa kêtôm atom, gebe enj kêtakê êsêac jawôgej.

⁴Tec Josep kêsôm gédênj nê lasitêwai gebe “Atu gasuc aêmanj.” Ma êsêac dédênj enj sêja. Ma enj kêsôm gebe “Lasimi aê Josep, tañ akênj aê gadênj lau Aiguptu sêjam ôli aê. ⁵Mago galoc têmtac jawapac atom to amoa tonêm jawalôm jawatutuc êtu akênj aê gadênj lau tonec sêjam ôli aêja atom, gebe Anôtô kêsakij aê gamuj amac gebe ênam amac kêsî awônj matem jali. ⁶Tôbôm gêc gamênj tau jala luagêc su. Ma jala lemeñ teñ gacgeñ gêc tañ lau sêsap nom ma sejonj kôm jawanô sa atom. ⁷Ma Anôtô kêsakij aê gamuj amac gebe janam amacnêm jawêdô kêsî anja nom ma jawop lau taêsam sêngônj mateñ jali êtu amacña. ⁸Kêtu tonanjja amac asakij aê gamênj tonec atom, Anôtô taugenj. Enj kékênj aê katu Parao tama to ênê andu jawatau ma gamênj Aiguptuja samob jawôlijwaga. ⁹Andi jawagôgeñ. Andênj tamoc api ana ma asôm êndênj enj gebe ‘Latôm Josep kêsôm biñ amboac tonec gebe Anôtô kékênj aê katu gamênj Aiguptuja samob jawatau. Ôsêp ôndênj aê ômôênj ma ônam gamênj tón atom. ¹⁰Aôm ôngônj gamênj Gosen ma ômoa aê jawagala, aôm to nêmm gôlôac ma nêmm gôlôacnênj gôlôac ma nêmm domba to bulimakao ma gênj samob, tañ kêtû aômnmên nanj.

¹¹Aê gabe janam aôm sa anja tonec e aôm to nêmm lau ma gênj samob, tañ kêtû aômnmên nanj, apô lêna taôm êtu gênj teñja atom, gebe tôbôm ênêc jala lemeñ teñ êwiñ.’ ¹²Ma galoc amac matemanô alic to lasic Benjamin mataanô gêlic amboac tonanjgeñ gebe aê tauc aocsunj kasôm biñ gédênj amac. ¹³Anac miñ jawoc jawasi anja gamênj Aiguptuja to gênj, tañ alic nanj, jawae êndênj tamoc. Andi jawagôgeñ ma akôc tamoc êsêp gamênj tonec êmênj.” ¹⁴Ma agêc lasi Benjamin sêmbôênj tauñ ma têtanj kêpi tauñ. ¹⁵Ma enj kêlêsoj têwai samob ma kêmbôênj êsêac to kêtanj. Su, go lasitêwai sêjam biñgalôm sêwiñ enj.

¹⁶Gédênj tañ sêñô jawae anja Paraonê andu gebe Josepnê lasitêwai sêmmên nanj, Parao to nê sakiñwaga sêñô jawamgeñ. ¹⁷Ma Parao kêsôm gédênj Josep gebe “Ôsôm êndênj nêmm lasitêwai gebe Awgôm amboac tonec gebe akênj nêmm waba ênsac nêmm bôc jawô ma amu ana gamênj Kanaan. ¹⁸Ma akôc tamemi to nêmm gôlôac samob andênj aê amênj ma aê gabe jakênj Aiguptu jawamênj jawamanô tau êndênj amac gebe aniñ nom tonanj jawalêsi. ¹⁹Ôjatu êsêac amboac tonec êwiñ gebe Awgôm tonec gebe Akôc kareta anja gamênj Aiguptuja êtu nêmm jawasec-jawasec to nêmm lauonja ma akôc tamemi amênjmanj. ²⁰Ma taêm walô nêmm waba anduja atom, gebe Aiguptu jawamênj jawamanô tau êtu amacnêm.”

²¹Ma Israel latui sêgôm kêtôm tonanj, go Josep kékênj kareta gédênj êsêac kêtôm Paraonê jatu ma kékênj mo gebe êpuc êsêac tónj anja intênana. ²²Enj kékênj jawkwê omja tageñ-tageñ gédênj êsêac samob kêtômgeñ, Benjamin taugenj tec kékênj silber jawônj 300 to jawkwê omja lemeñ teñ gédênj enj. ²³Enj kêsakij gênj amboac tonec gédênj tama gêja gebe doñki kapoac 10 togênj mata êjam Aiguptuja ma doñki têna 10 topolom ma mo to gênj taniñja êtu

êpuc tama tîŋ aŋga intênaŋa. ²⁴Go kêsakiŋ lasitêwai sêja ma gêdêŋ taŋ kêkam êsêac lemeŋ naŋ, kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Asôm taôm aŋga intêna atom.” ²⁵Tec êsêac sêwi Aiguptu siŋ sêpi gamêŋ Kanaan jasêo lasê dêdêŋ tamenŋ Jakob. ²⁶Ma êsêac sêjac miŋ gêdêŋ eŋ gebe “Josep gêŋgôŋ mata jali ma eŋ kêtû gamêŋ Aiguptuŋa samob ŋagôliŋwaga.” Mago têtac kêkac eŋ atom, gebe eŋ kêkêŋ gêwiŋ êsêac atom. ²⁷Mago gêdêŋ taŋ sêjac miŋ Josepnê biŋ samob, taŋ kêsôm gêdêŋ êsêac naŋ, gêdêŋ eŋ ma gêdêŋ taŋ eŋ gêlic kareta, taŋ Josep kêsakiŋ gebe êkôc eŋŋa naŋ, tec tamenŋ Jakob têtac kêpô su ma nê ŋalêlôm gêdi sa kêtiam. ²⁸Ma Israel kêsôm gebe “Kêtômgaac. Latuc Josep gêŋgôŋ mata jali. Aê gabe najalic eŋ acgom, go jamac êndu.”

Jakob lanŋwa kêsêp Aiguptu gêja

46 Amboac tonaŋ Israel gêdi ma kêkôc nê gêŋ samob gêwiŋ gêja. Eŋ gêo lasê Ber-Seba ma kêkêŋ da gêdêŋ tama Isak nê Anôtô. ²Ma gêdêŋ gêbêc Anôtô geoc tau lasê gêdêŋ Israel ma gêjam biŋgalôm gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Jakob, Jakob.” Ma eŋ kêsôm gebe “Aê tec gamoa.” ³Go eŋ kêsôm gebe “Aê Anôtô, tamamnê Anôtô aê. Ôsêp Aiguptu ôna tonêm ŋalêlôm ŋatutuc atom, gebe aê gabe jaŋgôm aôm ôtu laum kapôeŋ teŋ aŋga ônê. ⁴Aê gabe jasêp Aiguptu jawiŋ aôm. Ma aê gabe jakêŋ aôm ômu ôpi ômôeŋ êtiam ma Josep lêma êmbaob aôm matamgasi.” ⁵Go Jakob gêdi aŋga Ber-Seba. Ma Israel latui sêkêŋ tamenŋ Jakob to nê ŋasec-ŋasec ma nêŋ lauo sêpi kareta, taŋ Parao kêsakiŋ kêtû êkôc eŋŋa. ⁶Êsêac sêkôc nêŋ bôc to waba, taŋ têtap sa aŋga Kanaan naŋ, ma sêo lasê Aiguptu, Jakob to nê gôlôac samucgeŋ sêwiŋ eŋ. ⁷Eŋ kêkôc latui to latuio sêwiŋ eŋ ma dêbui to dêbuio to nêŋ wakuc samob sêwiŋ eŋ sêja Aiguptu.

⁸Israelnê wakuc, taŋ sêo lasê Aiguptu naŋ, nêŋ ŋaê tau tonec gebe Jakob to nê latui. Jakobnê ŋacsêga Ruben ⁹to Ruben latui Hanok, Palu, Hesron ma Karmi. ¹⁰Simeon latui Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Sohar ma Saul, awê Kanaanŋa teŋ latu eŋ. ¹¹Lewi latui Gerson, Kohat ma Merari. ¹²Juda latui Er, Onan, Sela, Peres ma Sera (mago Er agêc Onan sêmac êndu aŋga gamêŋ Kanaan). Ma Peres latui Hesron agêc Hamul. ¹³Isakar latui Tola, Puwa, lob ma Simron. ¹⁴Sebulon latui Sered, Elon ma Jalel. ¹⁵(Lea latui tau tonaŋ, taŋ Jakob kêka lasê aŋga Mesopotamia sêwiŋ latuo Dina. Êsêac latuŋio to ŋac samob sêpi tageŋ têtôm 33.) ¹⁶Gad latui Sipion, Hagi, Suni, Esbon, Eri, Arodi ma Areli. ¹⁷Aser latui Imna, Iswa, Iswi, Beria ma luŋio Sera. Ma Beria latui Heber agêc Malkiel. ¹⁸(Silpa latui tau tonaŋ. Laban kêkêŋ eŋ gêdêŋ latuo Lea. Ma Jakob kêka êsêac lasê, lau 16 sêpi tageŋ.) ¹⁹Jakobnê awê Rahel latui Josep agêc Benjamin. ²⁰Ma aŋga gamêŋ Aiguptu Josep kêka Manase agêc Ephraim lasê, taŋ dabuŋwaga Onŋa Potipera latuo Asenat kêkôc naŋ. ²¹Ma Benjamin latui Bela, Beker, Asbel, Gera, Naman, Ehi, Ros, Mupim, Hupim ma Ard. ²²(Rahel latui tau tonaŋ, taŋ Jakob kêka lasê, lau 14 sêpi tageŋ.) ²³Dan latu Husim. ²⁴Naptali latui Jasel, Guni, Jeser ma Silem. ²⁵(Bilha, taŋ Laban kêkêŋ gêdêŋ latuo Rahel naŋ, latui tonaŋ, taŋ Jakob kêka lasê, lau 7 sêpi tageŋ.) ²⁶Jakobnê lau samob, taŋ sêo lasê Aiguptu naŋ, ma sêsa aŋga eŋ tau nê sêpi tageŋ 66, mago Jakob latuiniŋ lauo sêwiŋ namba tonaŋ atom. ²⁷Ma Josep latui taŋ kêka lasê aŋga Aiguptu naŋ, luagêc, tec lau samob aŋga Jakobnê gôlôac, taŋ sêo lasê Aiguptu naŋ, sêpi tageŋ 70.

²⁸Jakob kêsakiŋ Juda gêdêŋ Josep gêmuiŋ eŋ gebe eteŋ Josep êo lasê Gosen êmuŋ. Ma êsêac sêo lasê gamêŋ Gosen.

²⁹Go Josep kêmasañ nê kareta ma kêpi gêja gebe êpuc tama Israel tôntôn ança gamêj Gosen. Ma gêdêj tañ eñ gêlic tama nañ, kêmbôêj eñ kêsêp gêsutêkwa ma kêtañ ñasawa baliñ gêsac eñ gêsutêkwa. ³⁰Israel kêsôm gêdêj Josep gebe “Galoc gabe jamac êndu gebe aê galic lañômanô ma kajala gebe gôngôn matam jali.” ³¹Josep kêsôm gêdêj lasitêwai to gêdêj tamanê lau gebe “Aê gabe japi jakêj amac ñawae êndêj Parao ma jasôm êndêj eñ gebe ‘Ëjoc lasitêwai to tamocnê lau, tañ sêmoa gamêj Kanaan nañ, dêdêj aê sêmêj su. ³²Lau tau gejobwaga bôcña gebe êsêac sengej bulimakao ma sêkôc nêj domba to bulimakao ma nêj gêj ñagêdô samob sêmêj.’ ³³Parao embe êkalem amac ma êtu kênac amac gebe ‘Amacnê kôm amboac ondoc,’ ³⁴go asôm gebe ‘Aôm-nêm sakiñwaga aêac ançeñ bulimakao gêdêj aêac ñapalêgeñ e mêngeêdêj galoc, atôm tamemai.’ Asôm biñ tonañ ec êlôc gebe amoa gamêj Gosen gebe lau Aiguptuñ sêlic gejobwaga bôcña samob amboac gêj alôb-alôb.”

Jakob langwa kêtôc tau gêdêj Parao

47 Amboac tonañ Josep kêsô jakêkêj ñawae gêdêj Parao ma kêsôm gebe “Tamoc to ñoc lasitêwai ma nêj domba to bulimakao ma nêj gêj samob sêmêj ança gamêj Kanaan jasêngeñ gamêj Gosen.” ²Eñ kêtôc têwai lemeñ teñ sêwiñ eñ ma kêtôc êsêac gêdêj Parao. ³Parao kêsôm gêdêj eñ têwai gebe “Amac ajam kôm amboac ondoc.” Ma êsêac sêsôm gêdêj Parao gebe “Nêm sakiñwaga aêac ajop dombageñ atôm tamemai.” ⁴Go êsêac sêsôm gêdêj Parao gebe “Aêac amêj gebe amoa gamêj tonac amboac lau jaba gebe nêm sakiñwaga aêac ma gamêj alôm ma dombaña teñ gêc gamêj Kanaan atom gebe tóbôm gêjam gamêj auc samuceñ. Tec aêac atej

aôm gebe ôlôc gebe nêm sakiñwaga aêac ançeñ gamêj Gosenmañ.” ⁵Go Parao kêsôm gêdêj Josep gebe “Tamam to nêm lasitêwai dêdêj aôm sêwac. ⁶Gamêj Aiguptuñ kêtû aôm-nêm gêj. Ôjaliñ gamêj ñajamanô teñ sa ma ôkêj êndêj tamam to nêm lasitêwai sêngeñ. Ôkêj êsêac sêngeñ gamêj Gosenmañ. Ma aôm embe ôlic lau tokauc ança êsêacnêj, go ôkêj êsêac sejop ñoc bulimakao sêwiñ.”

⁷Josep gêwê tama jakêtôc gêdêj Parao ma Jakob gêjam mec Parao. ⁸Ma Parao kêtû kênac Jakob gebe “Aôm-nêm jala tendocgeñ.” ⁹Jakob gêjô Parao awa gebe “Jala, tañ gamoa nom amboac ñac jaba teñ nañ 130. Jala, tañ gamoa nom ñatêm tau dambê to ñawapac ma taêsam kêtôm tamocinêj jala sêmoa nom amboac lau jabaña nañ atom.” ¹⁰Ma Jakob gêjam mec Parao ma gêwi eñ siñ kêsa gêja.

¹¹Go Josep kêkêj gamêj gêdêj tama to nê lasitêwai gebe sêngeñgeñ ma kêkêj nom gêdêj êsêac kêtû êsêacnêj gêj ança gamêj Aiguptuñ, kêkêj nom ñajamanô tau gêdêj êsêac ança gamêj Rameses kêtôm Parao kêjatu. ¹²Ma Josep gêlôm tama to nê lasitêwai ma tamanê lau samob kêtôm êsêacnêj gôlôacnêj nambageñ.

Josep gêjam gôliñ Aiguptu

¹³Mo teñ gêc gamêj samuc tonañ atom, gebe tóbôm kapôêj sec e mo gêjô lau gamêj Aiguptu to Kanaanña êndu. ¹⁴Ma Josep kejoñ awa, tañ gêc gamêj Aiguptu to Kanaanña nañ, samob sa gêjô polom, tañ lau sêjam ôli nañ. Ma Josep kêkêj ñaawa kêsô Paronê andu.

¹⁵Ma gêdêj tañ awa samob gêbacnê ança gamêj Aiguptu to gamêj Kanaan nañ, lau Aiguptu samob dêdêj Josep sêja ma sêsôm gebe “Ôkêj mo êndêj aêac. Aêac amac êndu anêc aôm lañôm-nêmña êtu agenña, gebe ma awa gêbacnê.”

¹⁶Ma Josep kêsôm gebe “Amacnêm awa embe êmbacnê, go akêṅ nêṅ bôc ma aê gabe jakêṅ mo êndêṅ amac êjô nêṅ bôc.” ¹⁷Tec êsêac sêkêṅ nêṅ bôc gêdêṅ Josep ma eṅ kêkêṅ mo gêjô hos to bulimakao ma domba to doṅki. Tec gêdêṅ jala tonaj eṅ gêlôm êsêac ṅa mo gêjô nêṅ bôc samob.

¹⁸Jala tonaj gêbacnê, tec gêdêṅ jala kêtû luagêcṅa êsêac sêṅu dêdêṅ eṅ jasêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Aêac asiṅ biṅ tonec ôkwi êndêṅ ma ṅatau atôm atom gebe awa gêbacnê ma bôc ṅatonj kêtû ma ṅataunê gêṅ sugac. Amboac tonaj ma gêṅ akêṅ êndêṅ ma ṅatauṅa teṅ gêc atom, aêac ôliṅ to ma nom tagêṅ. ¹⁹Aêac to ma nom anaṅa anêc aôm laṅôṅnêṅṅa êtu aṅeṅṅa. Ônam ôli aêac to ma nom ma ôkêṅ mo êjô, go aêac to ma nom anam sakiṅ êndêṅ Parao. Ôkêṅ polom ṅawê êndêṅ aêac gebe aṅgônj mateṅ jali ma amac êndu atom ma aêacma nom êtu gasaṅ atom.”

²⁰Amboac tonaj Josep gêjam ôli nom samob aṅga Aiguptu kêtû Paraonê gêṅ, gebe lau Aiguptuṅa samob sêkêṅ nêṅ nom gêdêṅ eṅ gêjam ôli gebe tôbôm kapôêṅ sec gêc, tec nom tau kêtû Paraonê gêṅ. ²¹Mago lau tau tec kêkêṅ êsêac têtû gêṅôma aṅga Aiguptu ṅamadiṅ ṅamakeṅ e gêdêṅ ṅamakeṅ. ²²Dabuṅwaga taunṅeṅ nêṅ nom tec gêjam ôli atom, gebe dabuṅwaga têtap nêṅ ṅaôli sa aṅga Paraonê, tec ṅaôli tau, taṅ Parao kêkêṅ gêdêṅ êsêac naṅ, gêlôm êsêac. Kêtû tonajṅa êsêac sêkêṅ nêṅ nom gêdêṅ eṅ gêjam ôli atom.

²³Ma Josep kêsôm gêdêṅ lau gebe “Amboac tonaj, ocsalô tonec aê gajam ôli amac to nêṅ nom atu Paraonê gêṅgac. Galoc akôc polom ṅawê tonec ma asê êsêp kômmanj. ²⁴Mago kôm ṅanô tau awa êkôc êna toṅ lemeṅ teṅ ma akêṅ toṅ teṅ êndêṅ Parao. Toṅ aclê êtu amacnêṅ gebe asê êsêp kôm wakuc ma aniṅ êtu amac to nêṅ gôlôac ma nêṅ ṅasec-ṅasec

nêṅ mo.” ²⁵Êsêac sêsôm gebe “Aôm gôjam aêac sa aṅgônj mateṅ jali. Ma ṅatau, embe ôlic aêac ṅajam, go anam sakiṅ Parao anêc ṅawaeeṅ.” ²⁶Tec Josep kêkêṅ biṅ tonaj kêtû ṅagôliṅ teṅ gêc e mêṅgêdêṅ galoc gêjam gôliṅ lau Aiguptuṅa nêṅ nom gebe sêwa kôm ṅanô êkôc êna toṅ lemeṅ teṅ ma sêkêṅ ṅateṅ êndêṅ Parao. Dabuṅwaga taunṅeṅ nêṅ nom kêtû Paraonê gêṅ atom.

Jakob laṅgwa kêmasaṅ biṅ kêtû taunṅa

²⁷Amboac tonaj Israel sêṅgônj gamêṅ Aiguptu ṅagamêṅ Gosen. Ac sêṅgônj têtû têtê ma sêka gôlôac lasê e têtû taêsam ṅanô lasê. ²⁸Ma Jakob gêṅgônj gamêṅ Aiguptu jala 17 e ênê jala kêtû 147. ²⁹Israelnê noc êmac ênduṅa kêdabiṅ naṅ eṅ kêkalem latu Josep ma kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Aôm embe ôlic aê ṅajam, go ôkêṅ lêmam êsô lambic ma ôsôm êtu tônj gebe ômansaṅ aê ṅapep ma totêmtac êwiṅṅeṅ gebe ônsuṅ aê aṅga Aiguptu atom. ³⁰Mago ôkêṅ aê janêc jawiṅ tamoci. Ômbalaṅ aê aṅga Aiguptu naôn-suṅ aê aṅga nêṅ sêô.” Eṅ gêjô eṅ awa gebe “Aê gabe jaṅgôm êtôm biṅ, taṅ kôsôm nanṅeṅ.” ³¹Ma Israel kêsôm gebe “Ôtôc lêmam.” Ma Josep kêtôc lêma. Go Israel gewec gêdêṅ nê mê ṅagêdô môkêpacṅa.

Jakob laṅgwa gêjam mec Josep latuagêc

48 Tonaj su acgom, go sêkêṅ ṅawae gêdêṅ Josep gebe “Ôlic acgom, tamam gêmac gêc.” Tec eṅ kêkôc latuagêc Manase agêc Epraim sêwiṅ eṅ jasêô lasê Jakob. ²Ma sêkêṅ ṅawae gêdêṅ Jakob gebe “Latôm Josep gêdêṅ aôm gêwac.” Go Israel kêpuc tau tônj ma gêdi gêṅgônj nê mê. ³Ma Jakob kêsôm gêdêṅ Josep gebe “Iṅajaṅa ṅatau Anôtô geoc tau lasê gêdêṅ aê aṅga Lus, taṅ gêc gamêṅ Kanaan naṅ, to gêjam mec aê

⁴ ma kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakên aôm ôka gôlôac lasê e têtû lau taêsam. Aê gabe jaŋgôm aôm ôtu laum kapôên ma jakên gamên tonec êndên nêw wakuc êtu nêj gêj enden tôngej.’ ⁵ Ma galoc latômagêc, taŋ kôka êsêagêc lasê aŋga Aiguptu gêdên taŋ aê gamên Aiguptu atomgej naŋ, têtû aênoc. Epraim agêc Manase têtû aênoc kêtôm Ruben agêc Simeon. ⁶ Gôlôac, taŋ kôka lasê têdaguc êsêagêc naŋ, têtû aômnmê, ma êsêac sêwê kaij gêjln-sêm sêwiŋ tewenjiagêc. ⁷ Gêdên aê gawi Mesopotamia siŋ gaô lasê Kanaan naŋ Rahel gêmac êndu aŋga intêna, taŋ kêd-abiŋ Eprat ma aê kasuŋ eŋ aŋga intêna Epratŋa ŋatali,” ŋaê teŋ gebe Betlehem.

⁸ Israel gêlic Josep latuagêc ma kêsôm gebe “Asaagêc tonec.” ⁹ Josep gêjô tama awa gebe “Aê latucagêc, taŋ Anôtô kêkên gêdên aê aŋga tonec.” Go Israel kêsôm gebe “Ôkôc êsêagêc têtû gasuc sêmênmaŋ gebe janam mec êsêagêc.” ¹⁰ Israel kêtû ŋamalacanô su tec mataanô kêtû waô e gêlic gamên amboac gêmuŋŋa atom. Ma Josep gêwê êsêagêc dêdên eŋ sêja, ma eŋ kêlêsoŋp êsêagêc aliŋanô ma kêmbôên êsêagêc. ¹¹ Go Israel kêsôm gêdên Josep gebe “Aê gaboc oc jalic aôm laŋômanô êtiam atom, mago galoc Anôtô kêkên aê galic aômnmê gôlôac amboac tonangeŋ.” ¹² Go Josep kêkam êsêagêc sa aŋga ênê labum ma gewec e laŋôanô jagêdên nom.

¹³ Ma Josep kêkam êsêagêc, kêkam Epraim ŋa lêma anôŋa, taŋ kêkanôŋ Israel lêma gasêŋa to Manase ŋa lêma gasêŋa, taŋ kêkanôŋ Israel lêma anôŋa ma gêwê êsêagêc têtû gasuc eŋ. ¹⁴ Mago Israel gêjac lêma keso tau ma kêmêtoê lêma anôŋa jagêu gêsac ŋac sauŋ Epraim môkêapac ma lêma gasêŋa gêsac Manase môkêapac. Manase eŋ ŋacsêga. ¹⁵ Ma eŋ gêjam mec Josep ma kêsôm gebe “Anôtô, taŋ tamocagêc Abraham agêc

Isak sêsa nêj lêŋ sêmoa eŋ laŋônêmŋa, Anôtô, taŋ kêtû ŋoc ŋacgejob gêdên ŋoc bêc samob e mêngeêdên galoc, ¹⁶ aŋela, taŋ gêjam aê kêsi gêdên gêjwapac samob naŋ, ênam mec ŋapalêagêc gebe ŋoc ŋaê to tamocagêc Abraham agêc Isak nêj ŋaê elom-elom aŋga êsêagêcnên e têtû taêsam ma seola nom ŋagamên auc.”

¹⁷ Josep gêlic gebe tama gêu lêma anôŋa gêsac Epraim môkêapac e keso ênê ŋalêlôm, tec kêkôc tama lêma aŋga Epraim môkêapac gebe naênsac Manase môkêapac. ¹⁸ Ma Josep kêsôm gêdên tama gebe “O tamoc, amboac tonaj atom. ŋac tonec ŋacsêga, tec u lêmam anôŋa ênsac eŋ môkêapac.” ¹⁹ Mago tama gedec ma kêsôm gebe “Aê kajala, latucenec, aê kajalagac. ŋac tonec oc êtu laum amboac tonaj ma êtu kapôên, mago lasi êtu kapôên êlêlêc eŋ ma ênê wakuc têtû laum taêsam.” ²⁰ Tec gêjam mec êsêagêc gêdên bêc tonaj ma kêsôm gebe” Lau Israel sêsam amagêcnêm ŋaê gebe sênam mec tauŋ ma sêsôm gebe’ Anôtô êŋgôm aôm ôtôm Epraim agêc Manase.” Kêsôm amboac tonaj tec ke-toc Epraim sa kêlêlêc Manase. ²¹ Go Israel kêsôm gêdên Josep gebe “Ôlic acgom, galoc jamac êndu, mago Anôtô êwiŋ amac ma êkên amac aô lasê tameminên gamên êtiam. ²² Ma aê jatoc aôm sa êlêlêc nêw lasitêwai su ma jakên gamên ŋabau, taŋ kajango su aŋga lau gamên Amorŋa nêj ŋa ŋoc siŋ to talam naŋ êndên aôm.”

Jakob laŋgwa geoc biŋ lasê kêpi nê gôlôac

49 Go Jakob kêkalem latui ma kêsôm gebe “Akac taôm sa api tageŋ gebe jasôm biŋ, taŋ êtap amac sa êndên têm, taŋ gêc nêw ŋa naŋ, lasê êndên amac.

² “Jakob latuiac, akac taôm sa ma akên taŋem tamemi Israel awa.

³“Ruben, aôm kôtu ñoc ñacsêga,
 ñoc ñaclai to ñoc ôlicwalô ñamêc.
 ñac ñamata waenja to ñac ñamata
 ñaclaiña.

⁴Aômnêm lêñ étôm bu, tañ gêc ñasamac
 nañ,

tec ôtu ñac ñamata atom
 gebe aôm kôpi tamamnê mê ma gôgôm
 mê,

tañ aôm kôpi nañ, kêtû sec.

⁵“Simon agêc Lewi êsêagêc lasitêwai.
 Êsêagêcnêñ siñ kêtû ñaclai sec ñawaba.

⁶O ñoc katuc, naô lasê êsêacnêñ sêkac sa
 atom.

O ñoc ñalêlôm, ôwiñ êsêacnêñ lau atom
 gebe êsêac embe têtac ñandan,
 go sênac ñamalac êndu.

⁷Aê japuc boa nêñ têtac ñandan,
 gebe têtac ñandan ñawaôboa
 to nêñ ñalêlôm kêmoatiñ ñajaña.
 Aê gabe jawa êsêac êkôc aña Jakobnê
 gamên

ma jata êsêac salin-salin aña Israel.

⁸“O Juda, lasitêwai oc sêlambiñ aôm.
 Aôm lêmam êkam ñacjo êndên
 gêsutêkwa.

Tamam latui oc sewec êndên aôm.

⁹Juda kêtôm lewe ñalatu.

O latucenec, aôm kôjango gên,
 tec gêlôm aôm kôtu kapôên.
 Eñ kêluñ tau jakêlêwan tau amboac
 lewe,

kêtôm lewe têna teñ. Asa gebe ensoc eñ
 êndi sa.

¹⁰Kiñnê gêbôm oc endec Juda atom
 ma tôc gôlinja endec asawa atom
 e elom ñac, tañ gêjac gên tau ñawae nañ,
 ma tenterlatu oc tañeñ wamu êndên eñ.

¹¹Eñ kêkô nê donki tôn kêpi wain
 ñamôkê

to nê donki ñalatu kêpi wain ñalaka.
 Eñ kêkwasiñ nê obo kêsêp wain
 to nê ñakwê kêsêp wain ñanô ñatekwi.

¹²Wain gêgôm mataanô ñawasi kêsâ
 ma su gêgôm luluj kêtû sêp.

¹³“Sebulon êñgôn gwêctali.

Eñ êtu wan ñasêcluj to ênê ñamadiñ
 ênêc e naêndên Sidon.

¹⁴“Isakar eñ ñatêkwa kêtôm donki,
 tañ jakêlêwan tau gêmoa domba
 ñalêlôm.

¹⁵Eñ gêlic gebe mala lêwanja ñajam
 to gamên tau têtac kêsâ langwagen,
 tec eñ gewec gebe êôc gên wapac
 ma kêtû gênôma gêjam kôm e kêkônin
 eñ.

¹⁶“Dan êmêtôc nê lau
 amboac Israelnêñ gôlôacnêñ toñ teñ.

¹⁷Dan êtu moac teñ, tañ gêc intêna,
 êtu moacwêm, tañ kêkên gêjac intêna
 ñataligeñ nañ,
 ma êñac hos êsêp agêsu e ñac,
 tañ gênjgôn hos ñaô nañ, emberj êsêp
 muña êna.

¹⁸O Apômtau, aê gaôn aôm gebe ônam
 aê kêsî.

¹⁹“Sêjangowaga sêjanda Gad,
 mago eñ êjanda êsêac êjô.

²⁰“Asernê mo tonjalêsi ñajam
 ma êmansañ gên étôm kin sênin.

²¹“Naptali kêtôm mojava, tañ kêlêti ña-
 gaogên nañ.

Biñ ñajam kêsâ eñ awasuj.

²²“Josep kêtôm ka wakuc, tañ gêjam
 ñanô,

ka wakuc, tañ gêjam ñanô ma kêkô bu-
 mata nañ,
 ênê ñalaka jagê gêsac tuñbôm.

²³Sinwaga totalam sêlênsôn eñ
 to sêpê nêñ sôb ma sêjac sin gêdên eñ.

²⁴Mago ênê talam ñajaña
 ma eñ lêma kata
 gebe Jakobnê ñajaña ñatau gêjam eñ sa
 to ñacgejob, lau Israel nêñ poclabu,
 kêpuc eñ tôn.

²⁵Tamamnê Anôtô ênam aôm sa
 to ñajaña ñatau Anôtô ênam mec aôm
 êkên mec ñamoasiñ aña undambê ôña
 to mec ñamoasiñ aña ñagêdimbob, tañ
 kêpoac ñalabuña nañ,
 ma mec ñamoasiñ, tañ kêsâ su to têtac-
 clêlôm nañ.

²⁶ Tamamnê mec ñamoasiñ tolêlôm-tolêlôm kêlêlêc lôc tengeñña ñamec ñamoasiñ su, kêlêlêc gamêñ ñabau lanğwa sec ñamoasiñ. Gêñ tonañ ñai ênsac Josep môkêapac ñaô, ênsac ñac, tañ gêmoa jaêc lasitêwai nañ ñaô.

²⁷ “Benjamin kêtôm kêam sec, tañ kêkac gêñ gêñgic-gêñgic nañ. Êndên bêbêcgeñ eñ êndanğôn nê gwada ma êndên êtula ênac sam gêñ, tañ kê-jañgo nañ.”

²⁸ Israelnêñ gôlôac 12 tau tonañ. Ma biñ, tañ tamenî kêsôm gêdêñ êsêac nañ tonañ. Ma eñ gêjam mec êsêac, eñ gêjam mec êsêac gêdêñ-gêdêñgeñ ña mec gêdêñ-gêdêñgeñ.

Jakob lanğwa gêmác êndu ma sêsuñ eñ

²⁹ Ma eñ kêjatu êsêac to kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô embe êkalem aê najawiñ ñoc lau, go ansuñ aê jawiñ tamoci anğa pocgêsuñ, tañ gêc ñac gamêñ Hetña Epron nê kôm, ³⁰ anğa pocgêsuñ, tañ gêc kôm Mak-Pela gêmu kêsô Mamreña anğa gamêñ Kanaan, kôm, tañ Abraham gêjam ôli anğa ñac gamêñ Hetña Epron nê gebe êtu gamêñ sêôña. ³¹ Anğa ôñê êsêac sêsuñ Abraham agêc nê awê Sara. Anğa ôñê êsêac sêsuñ Isak agêc nê awê Rebeka. Anğa ôñê aê kasuñ Lea. ³² Kôm to pocgêsuñ, tañ gêc ñalêlôm nañ, êsêac sêjam ôli anğa lau gamêñ Hetña nêñ.” ³³ Jakob kêjatu biñ tonañ ñai gêdêñ latui e gêbacnê, go Anôtô kêkalem eñ jagêwiñ nê lau. Eñ gê akaiñ kêpi mê ma gêwi katu siñ.

50 Go Josep gêu tau gêsac tama lanğwanô ñaô ma kêtañ kêpi eñ to kêlêlêc eñ. ² Ma Josep kêjatu dokta, tañ têtû êñê sakiñwaga nañ, gebe sêmansañ tama. Tec dokta señ oso Israelnê

ñawêlêlañ. ³ Ac sêjam bêc 40, gebe kôm taniñ oso ñawêlêlañña kêtôm ñasawa amboac tonañ. Ma lau Aiguptu têtaj tañboia kêtôm bêc 70 kêtû eñña.

⁴ Têm tañiboanña gêbacnê, go Josep kêsôm biñ gêdêñ Paraonê gôlôac gebe “Amac embe alic aê ñajam, go jateñ amac gebe amansañ biñ êndên Parao ma asôm gebe ⁵ “Tamoc kêsôm gebe Kêdabiñ gebe jamac êndu, tec ônsuñ aê jasêp ñoc sêô, tañ kasap kêsêp poc anğa gamêñ Kanaanña. Tec katôc lemoc gêdêñ tamoc gebe jañgôm ñanô êsa. Kêtu tonañña aê jateñ aôm gebe ôlôc gebe japi najansuñ tamoc, go jamu jamêñ êtiam.” ⁶ Ma Parao gêjô eñ awa gebe “Ôpi ôna, ônsuñ tamam amboac kôtôc lêmam gêdêñ eñ.”

⁷ Tec Josep kêpi gêja gebe ênsuñ tama, ma Paraonê sakiñwaga samob to êñê gejobwaga anduñña ma gamêñ Aiguptu ñagejobwaga samob sêpi sêwiñ eñ sêja.

⁸ Ma Josepnê andu ñagôlôac to nê lasitêwai ma tamanê andu ñagôlôac sêwiñ amboac tonañ, tageñ nêñ gôlôac ñasec-ñasec ma nêñ bulimakao to domba tec gacgeñ sêwi siñ sêmoa gamêñ Gosen.

⁹ Kareta to lau tohos sêpi sêwiñ eñ sêja amboac tonañgeñ. Lau tau tônê nêñ toñ kapôênanô. ¹⁰ Gêdêñ tañ sêô lasê polom ñamala Atadña, tañ gêc bu Jordan ñamakeñ ôñêña nañ, êsêac sêpuc tañboia sa ma têtaj ñanô tonêñ ñalêlôm ñawapacgeñ. Josep kêmasañ biñ gebe lau têtaj tañboia êtôm bêc 7 êtu tamanña.

¹¹ Ma malacm tau, lau gamêñ Kanaanña, sêñjô tañboia kêpi anğa polom ñamala Atadña ma sêsôm gebe “Lau Aiguptu têtaj tañboia kapôên anğa ôñê.” Tec sê gamêñ tau ñaê gebe Abel-Misraim. Gamêñ tau gêc bu Jordan ñamakeñ ôñêña. ¹² Tec Jakob latui sêgôm biñ, tañ eñ kêjatu êsêac nañ, kêtû anô ¹³ gebe latui sêbalan eñ sêja gamêñ Kanaan ma sêsuñ eñ kêsêp pocgêsuñ, tañ gêc kôm Mak-Pela ñalêlôm, tañ gêc gêmu kêsô Mamreña. Abraham gêjam ôli pocgêsuñ

tau tokômgeŋ aŋga ɲac gamêŋ Hetɲa Epron nê gebe êtu ênê gamêŋ sêôŋa. ¹⁴Josep kêsuy tama su, go eŋ to nê lasitêwai ma lau samob, taŋ sêpi sêwiŋ eŋ sêja gebe sênsuy tamaŋa naŋ, sêmu sêja Aiguptu kêtiam.

Josep kêsuc têtawainêŋ biŋ ôkwi

¹⁵Josepnê lasitêwai sêlic gebe tamenji gêmac êndu su, tec sêsôm gebe “Moae Josep êkêŋ kisa aêac ma êkêŋ ɲagêjô êjô sec samob, taŋ dagôm gêdêŋ eŋ naŋ.” ¹⁶Amboac tonaŋ êsêac sêsakiŋ biŋ gêdêŋ Josep gêja ma sêsôm gebe “Kêdabiŋ gebe tamam êmac êndu, tec kêkêŋ jatu tonec gebe ¹⁷Asôm êndêŋ Josep gebe ‘Aê jateŋ aôm êtu têtawamiŋa gebe êsêac sêgôm aôm sec. Mago ôsuc êsêac-nêŋ keso to sec ôkwimaŋ.’ Ma galoc aêac ateŋ aôm gebe ôsuc tamamnê Anôtônê sakiŋwaga aêac ma keso ôkwi.” Gêdêŋ taŋ sêsôm biŋ gêdêŋ eŋ sêmoa naŋ, Josep tau kêtaŋ. ¹⁸Têtawai samob dêdêŋ eŋ sêja jasêu tauŋ sêc eŋ laŋônêmŋa ma sêsôm gebe “Gôlicgac me, aêac atu nêmu sakiŋwaga.” ¹⁹Mago Josep kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Atêc taôm atom. Aê jajô Anôtô su me. ²⁰Amac abe aŋgôm aê sec, mago Anôtô gêjam keso tau ôkwi

kêtu moasiŋ. Eŋ gebe êŋgôm gêŋ tônê gebe lau taêsam sêŋgôn matenŋ jali amboac talic gêdêŋ galoc. ²¹Amboac taŋ, atêc taôm atom, aê gabe janam amac to nêmu ɲasec-ɲasec sa.” Eŋ gêjam malô êsêac amboac tonaŋ ma gêjac êsêac têtac tôn.

Josep gêmac êndu

²²Amboac tonaŋ Josep to tamanê gôlôac sêŋgôn Aiguptu ma Josepnê jala kêtu 110. ²³Ma Josep gêlic Epraim latui to dêbui, ma Manase latu Makir nê gôlôac, teneŋji sêkôc êsêac sêŋgôn Josepnê labum. ²⁴Ma Josep kêsôm gêdêŋ nê lasitêwai gebe “Kêdabiŋ gebe jamac êndu. Mago Anôtô ênam amac kêsi ma êwê amac awi gamêŋ tonec siŋ e aô lasê gamêŋ, taŋ Anôtô gêc lêma sa ma kêsôm kêtu tôn gebe êtu Abraham agêc Isak ma Jakob nêŋ naŋ.” ²⁵Go Josep awa gêjac Israel latui gebe têtôc lemeŋ ma kêsôm gebe “Anôtô embe ênam amac kêsi, go ambalaŋ ɲoc ɲatêkwa aŋga tonec api ana.” ²⁶Tec Josep gêmac êndu, nê jala kêtu 110, ma êsêac seŋ oso ênê ɲawêlêlaŋ ma sêkêŋ eŋ kêsêp waŋ aŋga Aiguptu. †

†50:26 Abel-Misraim ɲam gebe Aiguptunêŋ taŋjiboa.

Josua

Josua gêwê lau Israel gêjô Mose su jasêku lau Kanaan tulu ma sêjanjo gamêj tau su njaminj gêc buku, tec sê Josuanê njaê kêpi nec njalêlôm.

Buku tau njasêbu kapôêj têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-12 Lau Israel selom bu Jordan jasêsa Kanaan ma sêkôc nom tau su anja malacm nêj.
2. Môkêlatu 13-22 Lau Israel sêpuc kapoac gebe gôlôacmôkê njaêdô 9 to Manasenê gôlôac njamakerj têtap nêj nom sa anja gamêj, tañ gêc bu Jordan njamakerj gêmu oc kêsêprja nañ.
3. Môkêlatu 23-24 Josua kêsâê gebe nê noc êwi nom siñja kêdabinj, tec kêkalem lau Israel sêkac sa ma gêlêj binj êsêac kêtû dim luagêc. Lau Israel sêsôm kêtû tônj kêtiam gebe se-jop Anôtônê poac ma sênam sakinj enj taugenj endenj tônjenj.

Lau Israel sêmasañ tauñ gebe sêsa gamêj Kanaan sêna

1 Apômtaunê sakinjwaga Mose gêmâc êndu su, go Apômtau kêsôm binj gêdêj Mosenê sakinjwaga Nun latu Josua gebe ²“Joc sakinjwaga Mose gêmâc êndu, amboac tonañ ôndi olom bu Jordan tonec. Lau samob sêwiñ aôm, ma naaô lasê gamêj, tañ galoc jakêj êndêj lau Israel nañ. ³Gamêj samob, tañ em-tapa aka nañ, aê jakêj êndêj amac êtôm gajac mata gêdêj Mose. ⁴Gamêj samob, tañ gêc gamêj sawa to lôc Lebanon ma bu kapôêj Euprat, tañ kêtû lau Het nêj gamêj nañ, e gêdêj gwêc kapôêj, tañ kêpoac gêmu oc kêsêprja nañ njasawa, gamêj samob tonañ êtu amacnêm nom. ⁵Êtôm têm ômoa matam jaliña nañ, nja-tenj êtôm gebe êkô aôm auc atom. Aê jamoa jawiñ aôm êtôm gamoa gawiñ Mose. Aê oc jangamiñ tauc êndêj aôm to

jawi aôm siñ atom. ⁶Ôkô njaña totêmtac êpa sugenj, gebe aôm taômgenj ôkêj lau tonec sêwê kaiñ gamêj, tañ katôc lemoc gêdêj êsêac tamenj gebe jakêj êndêj êsêacña nañ. ⁷Amboac tonañ ôkô njaña totêmtac êpa sugenj ma ojop taôm gebe ôñgôm binjsu samob, tañ njoc sakinjwaga Mose kêjatu aôm nañ, njanô êsa. Ôwi binjsu tau siñ ma o sic ômu anô me gasêña atom, ec ôtap nêj lêj njanô nja-jam sa. ⁸Binjsu njabuku njabij ênêc aôm awamsuñ njanjenj. Taêm ênam binj tau ênêc nêj njalêlôm êtôm elenj to êmbêc, ec ôñgôm binj samob, tañ teto gêc buku tau nañ, njanô êsa tomalagenj. Embe ôñgôm amboac tonañ, go ôsa nêj lêj e ônac dabinj nja-pap ma ôtap nêj lêj njanô nja-jam sa. ⁹Aê kajatu aôm gebe ôkô njaña totêmtac êpa sugenj. Ôtêc taôm atom ma katôm ôluñ-ôluñ atom, gebe Apômtau, aôm-nêm Anôtô, oc êmoa êwiñ aôm êtôm lêj samob, tañ ôsa ôna nañ.”

¹⁰Go Josua kêjatu launêj kasêga gebe ¹¹“Asa gamêj becña ana ma ajatu lau gebe ‘Amansañ nêj gêj aninña gebe êpuc amac tônj anja intêna. Bêc têlêac ênaña acgom, go alom bu Jordan tonec naakôc nom, tañ Apômtau, amacnêm Anôtô, gebe êkêj êndêj amac nañ su, gebe êtu amacnêm gamêj.”

¹²Go Josua kêsôm gêdêj lau Ruben to Gad ma lau Manase njamakerj gebe ¹³“Taêm ênam binj, tañ Apômtaunê sakinjwaga Mose kêjatu amac nañ, gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êkêj gamêj alêwanj taômña êndêj amac, ma gebe êkêj nom tonec êndêj amac.’ ¹⁴Amacnêm lauo to nêj gôlôac njasec-njasec ma nêj bulimakao sêmoa gamêj, tañ Mose kêkêj gêdêj amac gêc bu Jordan njamakerj tonecña nañ. Mago amacnêm lau nja-clai sêja laukasap sa naselom bu sêmuñ nêj lasitêwai ma sênâ-âm êsêac sa ¹⁵e Apômtau êkêj nêj lasitêwai sêlêwanj tauñ têtôm amac ma sêñgônj têtû wakac anja gamêj, tañ

Apômtau êkên êndên êsêac nan. Su, go amac amu amên nom, tan kêtû amac-nêm gamên nan. Apômtaunê sakinwaga Mose kékên gamên, tan géc bu Jordan namaken gêmu oc kêpinan nan, gédên amac.”¹⁶ Ma êsêac sêjô Josua awa gebe” Biñ samob, tan kôjatu aêac nan, aêac abe anôm njanô êsa, ma asa gamên samob, tan ôsakin aêac nan ana.¹⁷ Aêac tanen wamu aôm êtôm tanen wamu Mosenê biñ samob. Biñ tagen tonec gebe Apômtau, aômnêm Anôtô êmoa êwiñ aôm êtôm gêmoa gêwiñ Mose.¹⁸ Lau samob, tan sêli awen sa êndên aômnêm jatu to tanenpêc aômnêm biñ, tan ôjatu êsêac nan, oc sênac êsêac êndu. Biñ tagen tonec gebe ôkô njajana ma têmtac êpa su.”

Josua kêsakin kelenwaga sêja Jeriko

2 Go Nun latu Josua kêsakin nac lu-agêc kelecgen anga gamên Sitim, gebe sêkên kelen gamên. En kêsôm gédên êsêagêc gebe “Ajôc, amagêc akên kelen gamên to malac Jeriko amboac tonanjen.” Ma êsêagêc sêja jasêo lasê mockaino ten nê andu ma sênghôn tônê. Awê tau nê naê gebe Rahab.² Ma lau sêkên njawae gédên kin Jerikona ma sêsôm gebe “Ôlic acgom, gédên gêbêc lau Israel nên lau njagêdô sêo lasê tonec gebe sêlic gamên.”³ Go kin Jerikona kêsakin lau dêdên Rahab jasêsôm gebe “Ôkên lau, tan sêpi nêm andu dêdên aôm sêwac nan, sêsa sêmên. Êsêac sêmên gebe sêkên kelen gamên.”⁴ Mago awê kékôc naclagêc sa jakêsini êsêagêc ôkwi ma kêsôm gebe “Biñjanô, lau dêdên aê sêmên, mago aê gajam kauc êsêac sêmên anga ondoc.⁵ Gédên tan gamên njakesec kêsa ma kêdabin gebe sênsan malac njakatam auc nan, lau tau sêc sêja. Gamên tan êsêac sêja nan, aê gajam kauc. Andanaguc êsêac njagôngen, oc aê êsêac tôn.”⁶ Mago awê tau gêwê êsêagêc sêpi salôm naô jakêsini êsêagêc

sêc mê njalauñ, tan en kêta gêc salôm naô nan njalêlôm.⁷ Amboac tonan lau tau têdaguc êsêagêc sêsa intêna Jordanja sêja e jadêdên buselen. Lau tonan sêwi malac sin, ma sêsan katam auc.

⁸ Njagêc tau sêc bêc atom tagen ma awê kêpi salôm gédên êsêagêc gêja⁹ ma kêsôm gédên êsêagêc gebe “Aê kajalagac gebe Apômtau kékên gamên tonec gédên amac, ma aêac samob atêc amac, ma lau gamên tonecna nên njalêlôm kêtû palê sugac.¹⁰ Gebe aêac anô njawae, gebe Apômtau kékên Gwêckoc kêtû kelen kêtû amacna gédên tan awi Aiguptu sin nan. Ma anô gên, tan agôm gédên lau Amor nên kin luagêc Sihon agêc Og anga Jordan namaken ônênja. Amac asen êsêagêc su samucgen.¹¹ Gédên njasawa, tan aêac anô biñ tonan nan, aêacma njalêlôm kêtû palê kêtû amacna, ma njajana ten gêc lau ten kêtiam atom, gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, en undambê lôlôcna ma nom elonja njAnôtô.¹² Amboac tonan atêc lemem êndên Apômtau ma asôm êndên aê gebe taêm walô tamocnê gôlôac êtôm aê tauc taêc walô amagêc. Ma akên njabelo njanô ten êndên aê.¹³ Aôc lemem tôn êndên tinoc agêc tamoc ma lasicio to nac ma êsêacnên lau samob, ma anam aêac sa gebe amac êndu atom.”¹⁴ Ma njagêc sêsôm gédên en gebe “Amac embe aoc aêagêcma biñ tonec lasê atom, go aêagêc anac da amac. Êndên tan Apômtau êkên gamên tau êndên aêac nan, taên walô amac to amoasin amac.”

¹⁵ Go awê tau kêlêwan êsêagêc na lêpoa sêsêp katam saun, gebe nê andu kêtû tunbôm malacna gêwiñ, tec tunbôm kêtû ênê andu.¹⁶ Ma en kêsôm gédên êsêagêc gebe “Api lôc ana, gebe sêjandawaga têtap amagêc sa atom. Asin taôm amoa tônê êtôm bêc têlêac e sêjandawaga sêmu sêmên su acgom, go amagêc asa nêm intêna ana.”¹⁷⁻¹⁸ Go njagêc sêsôm gédên en gebe “Ôlic ac-

gom, êndênj tañ aêac asa gamênj tonec amênj nañ, ômoatiñ gam kokoc tonec enjkalenj katam saunj, tañ kôlêwanj aêagêc asêp amênj nañ. Ma tênam agêc tamam to lômi ma tamamnê gôlôac samob sêpi tagenj anja nêmandu. Embe ôngôm tonec atom, go biñ, tañ aôm kôsôm gebe atôc lemeñ êpi nañ, ênsêlô. ¹⁹Ñac teñ embe êwi nêmandu siñ êsa intêna êna, nañ enj tau êwê nê dec ñakainj, aêac atom. Mago ñac teñ, tañ êmoa andu ñalêlôm êwiñ aôm nañ, embe êtap gêñwapac sa, go aêac awê ênê dec ñakainj. ²⁰Ma aôm embe ôsôm aêagêcma biñ tonanj lasê, go biñ, tañ aôm kôsôm gebe aêagêc atôc lemeñ êpi nañ ênsêlô.” ²¹Ma awê tau kêsôm gebe “Biñ tañ asôm su nañ, ñanô êsa.” Go kêsakinj êsêagêc gebe sêc sêna, tec êsêagêc sêwi enj siñ ma sêja. Ma enj tau kêmoatiñ gam kokoc enjkalenj katam saunj tau.

²²Êsêagêc sêwi awê tau siñ jasêpi lôc ma sêmoa tônê kêtôm bêc têlêac e sêjandawaga sêmu sêja. Sêjandawaga sesom gamênj, tañ gêc intêna makenj makenj nañ, mago têtap lau teñ sa atom. ²³Go ñaclagêc sêsêp anja lôc sêmênj kêtiam jaselom bu ma sêo lasê dêdênj Nun latu Josua, go sêjac miñ biñ samob, tañ kêtap êsêagêc sa nañ, gêdênj enj. ²⁴Ma sêsôm gêdênj Josua gebe “Apômtau kêkênj gamênj samob kêsêp aêac lemeñ biññanôgenj. Ma biñ teñ, lau gamênj tauña samob sêmoa tonênj ñalêlôm ñatutucgenj kêtû aêacña.”

Lau Israel selom bu Jordan

3 Gêdênj bêbêc kanucgenj Josua gêdi ma gêwi Sitim siñ ma lau Israel samob sêwiñ enj. Êsêac sêo lasê bu Jordan ma sê becobo anja tônê, selom sebenj atom. ²Bêc têlêac gêbacnê, go siñwaganênj laumata sêsêlênj sêmoa gamênj becña ñalêlôm ³ma sêjatu lau gebe “Amac embe alic Apômtau, amacnêmandu Anôtô, nê katapa poacña, tañ lau

Lewi nêñ dabuñwaga sêmbalanj nañ, go andi ma andanuc katapa tau, ⁴ec ajala intêna, tañ asa nañ, gebe amac asa intêna tonec kwananjenj atom. Mago ñasawa êniñ katapa to amac êngic. ñasawa tau amboac saka 500. Andambiñ katapa tau atom.” ⁵Ma Josua kêsôm gêdênj lau gebe “Anam dabuñ taôm, gebe eleñña Apômtau gebe êngôm gêñtalô anja amac ñalêlôm.” ⁶Ma Josua kêsôm gêdênj dabuñwaga gebe “Aôc katapa poacña sa ma asêlênj amuñ.” Tec êsêac sêoc katapa poacña tau sa ma sêsêlênj sêmuñ lau.

⁷Ma Apômtau kêsôm gêdênj Josua gebe “Ocsalô aê gabe jatoc aôm sa lau Israel samob sêlic e sêjala gebe aê oc jamoa jawiñ aôm êtôm gamoa gawiñ Mose. ⁸Ma aôm ôjatu dabuñwaga, tañ sêmbalanj katapa poacña nañ, gebe ‘Êndênj tañ aô lasê Jordan ñatali nañ, akô ñanjenjenj anja bu ñalêlôm.’”

⁹Go Josua kêsôm gêdênj lau Israel gebe “Ajôc, atu gasuc amênj, ma akênj tañem Apômtau, amacnêmandu Anôtô, nê biñ.” ¹⁰Ma Josua kêsôm gebe “Biñ tonec êwa sa êndênj amac gebe Anôtô mata jali gêmoa gêwiñ amac ma enj êsêlênj êmuñ amac ma êjanda lau Kanaan to Het ma lau Hiw to Peris ma lau Girgas to Amor ma Jebus biññanôgenj. ¹¹Alic acgom, Apômtau, tañ kêtû nom samucgenj ñatau nañ, nê katapa poacña elom bu Jordan êmuñ amac. ¹²Ma galoc ajaliñ lau 12 sa anja Israelnênj gôlôacmôkênênj, ñac tagenj-tagenj êtôm gôlôacmôkêgenj. ¹³Ma êndênj tañ lau dabuñ, tañ sêmbalanj Apômtau, nom samucgenj ñatau, nê katapa nañ, sêu enjtaña êsêp bu Jordan, go bu tau enseleñj êtiam atom êpoac ma bumôkê êlêc sa naêkô amboac lênsañ teñ.”

¹⁴Amboac tonanj gêdênj tañ lau dêdi anja nêñ becobo sebe selom bu Jordan nañ, dabuñwaga sêbalanj katapa poacña sêmuñ lau. ¹⁵Ma gêdênj tañ dabuñwaga,

tañ sêbalañ katapa nañ, sêo lasê Jordan ma gêdêñ tañ lau-sabalañ-katapawaga tau sêu eñkaiñ kêsêp bu, tañ kêsâlê Jordan ñatali auc gêdêñ têm sêjac kôm ñanô saña nañ, ¹⁶ bumôkê gêlêc sa jakê-suñ tôn kêkô Jaêcgeñ amboac lênsañ kêkanôn malac Adam, tañ gêc Sareta ñagala nañ. Ma bu aêña, tañ kêsâ gwêc Arabaña, tañ sêsam teñ gebe Gwêcmatê nañ, kêpa samucgeñ. Ma lau selom sêsêp gamêñ, tañ kêkanôn Jeriko nañ. ¹⁷ Ma gêdêñ tañ lau Israel samob sêsêlêñ sêmoa gamêñ kelengeñ jasêpi bumakeñ nañ, dabuñwaga, tañ sêbalañ katapa poacña nañ, sêkô gamêñ ñakelen aña bu Jordan ñaluñ e lau samob selom bu Jordan gêbacnê.

Poc 12, nañ sêkôc aña Jordan

4 Lau samob selom bu Jordan jasêpi su acgom, go Apômtau kêsôm gêdêñ Josua gebe ²“Ôjaliñ lau 12 sa aña launêñ, ñac tageñ-tageñ êtôm gôlôacmôkêgeñ, ³ ma ôjatu êsêac gebe ‘Akôc poc 12 aña Jordan ñaluñ tonec, akôc aña gamêñ, tañ dabuñwaga eñtapa sêka nañ, ma akôc poc tau amêñ bumakeñ ma atoc poc tau êkô gamêñ, tañ êmbêc anêc nañ.” ⁴ Go Josua kêkalem lau 12 tau aña lau Israel nêñ, tañ kêjaliñ sa nañ, ñac tageñ-tageñ kêtôm gôlôacmôkêgeñ. ⁵ Ma Josua kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Asêlêñ naamuy Apômtau, amacnê Anôtô, nê katapa êsêp bu Jordan ñaluñgeñ ma aoc poc tageñ-tageñ êtômgeñ ma poc tau ñanamba êtôm Israelnêñ gôlôacmôkê. ⁶ Poc tonañ êtu ñabelo êkô amac ñalêlôm. Ma embe nêñ ñapalêo to ñac têtû kênac amac êtu ñamu gebe ‘Poc tonec gebe êwa asageñ sa êndêñ amac,’ ⁷ go anac miñ êndêñ êsêac gebe Bu Jordan gêlêc sa ma kêkêñ ñasawa gêdêñ Apômtaunê katapa poacña. Gêdêñ tañ katapa tau gelom Jordan

nañ, ñabu gêlêc sa. Tec poc tonec êtu ñabelo teñgeña êndêñ lau Israel.”

⁸ Ma lau tau sêgôm biñ, tañ Josua kêjatu nañ, ñanô kêsâ ma sêkôc poc 12 aña Jordan ñaluñgeñ kêtôm lau Israel nêñ gôlôacmôkêñeñ toñ, kêtôm tañ Apômtau kêsôm gêdêñ Josua nañ. Ma êsêac sêoc poc tau selom jasêpi gamêñ, tañ sebe sênêc nañ, ma tetoc poc tau sêñgôn tonañ. ⁹ Ma Josua gêboa poc 12 sa kêkô Jordan ñaluñgeñ aña gamêñ, tañ dabuñwaga sêbalañ Apômtaunê katapa ma eñtapa sêka nañ, ma poc tau kêkô tônê e mêngeñ galoc. ¹⁰ Ma Apômtau kêjatu Josua gebe êsôm biñ, tañ Mose kêjatu Josua nañ, êndêñ lau Israel. Ma dabuñwaga, tañ sêbalañ katapa nañ, gacgeñ sêkô Jordan ñaluñgeñ e biñ samob, tañ Apômtau kêjatu Josua nañ, ñanô kêsâ.

Ma lau selom sêkac taungeñ sêja bumakeñ. ¹¹ Ma gêdêñ tañ lau samob selom jasêpi ñamakeñ su nañ, Apômtaunê katapa to dabuñwaga selom amboac tonangeñ sêmuñ lau. ¹² Rubennê wakuc ma Gadnê wakuc to Manasenê gôlôac ñamakeñ selom tolaukasapgeñ sêmuñ lau Israel kêtôm Mose kêjatu êsêac. ¹³ Siñwaga tolaukasap amboac 40,000 selom jasêpi Jeriko ñagamêñ gaboaña sêja. Êsêac sêmasañ taun gebe sênac siñ sêmoa Apômtau lañônêmña. ¹⁴ Gêdêñ bêc tonañ Apômtau ketoc Josua sa aña lau Israel lañônêm ña ma êsêac têtêc eñ kêtôm têm, tañ gêmôa mata jali nañ, kêtôm têtêc Mose.

¹⁵ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Josua gebe ¹⁶“Ôjatu dabuñwaga, tañ sêbalañ katapa poacña nañ, gebe sêpi aña Jordan sêmêñ.” ¹⁷ Amboac tonañ Josua kêjatu dabuñwaga gebe “Api aña Jordan amêñ.” ¹⁸ Ma gêdêñ tañ dabuñwaga, tañ sêbalañ Apômtaunê katapa poacña nañ, sêpi aña Jordan ñaluñ su ma êsêac eñtapa sêka gamêñ ñakelen nañ, bu Jordan

gêjô tau mala e kêsalê butali auc kêtiam kêtôm gêmurja.

¹⁹Lau mênjsêpi anja Jordan gêdên ajôn njamataja njabêc kêtû 10 ma sê nêj bec sêngôn Gilgal, tañ gêc malac Jeriko njamamên oc kêpija nañ. ²⁰Ma Josua gêboa poc 12, tañ êsêac sêkôc anja Jordan nañ, sa anja Gilgal. ²¹Ma eñ kêsôm gêdên lau Israel gebe “Amacnêm nja-palêo to nac embe têtû kênac tamenji êtu namu gebe ‘Poc tonec nam amboac ondoc,’ ²²go awa sa êndên êsêac ma asôm gebe ‘Lau Israel selom bu Jordan tonec sêmoa gamênj kelengej,’ ²³gebe Apôm-tau, amacnêm Anôtô, gégôm bu Jordan kêpa kêtû amacña e alom mênjapi nja-makej kêtôm gégôm gêdên Gwêckoc, tañ gégôm kêpa kêtû aêacña e alom mênjapi njamakej. ²⁴Eñ gégôm gên tonañ, gebe lau tomôkê-tomôkê nomña sêjala, gebe Apôm-tau lêma njajaja ma gebe amac atêc Apôm-tau, amacnêm Anôtô, endenj töngej.”

5 Lau Amor nêj kiñ samob, tañ sê-moa bu Jordan njamakej kêsi gamênj oc kêsêpña nañ, ma lau Kanaan nêj kiñ samob, tañ sêngôn gwêctali nañ, sêjô njawae gebe Apôm-tau gégôm bu Jordan kêpa kêtû lau Israelña e selom bu su, tec nêj njalêlôm kêtû palê ma nêj njac-lai gêbacnê kêtû lau Israelña.

Josua kêsa lau ma êsêac sêlic om Pasa anja Gilgal

²Gêdên njasawa tonañ Apôm-tau kêsôm gêdên Josua gebe “Ômansañ bôjañ poc ma ôsa lau Israel êtiam êtu luagêcña.” ³Amboac tonañ Josua kêmasañ bôjañ poc ma kêsa lau Israel anja Gibeat-Haralot. ⁴Josua kêsa êsêac kêtû nam amboac tonecña gebe lau to siñwaga samob, tañ sêwi Aiguptu siñ nañ, sêmac êndu anja intêna gamênj sawaña gêdên tañ sêwi Aiguptu siñ su nañ. ⁵Êsêac sêsa lau samob, tañ sêmênj nañ, mago lau samob, tañ tenenji sêkôc

êsêac gêdên tañ sêwi Aiguptu siñ su ma sêmoa intêna gamênj sawaña nañ, tec sêsa êsêac atom. ⁶Gebe lau Israel sêsêlênj sêmoa gamênj sawa kêtôm jala 40 e lau samob to siñwaga samob, tañ sêwi Aiguptu siñ nañ, sêjaña anja gamênj sawa kêtû êsêac sêkênj taneñ Apôm-tau awa atomña, tec Apôm-tau kêtôc lêma gebe êsêac sêlic gamênj, tañ Apôm-tau gêjac mata gêdên aêac tamenji gebe êkênj gamênj, tañ su to lêp keselenj êndên aêac nañ atom. ⁷Amboac tonañ Josua kêsa êsêac gebe êsêac sêsa lau tonañ anja intêna atom.

⁸Gêdên tañ sêsa lau samob su nañ, sêngôn nêj gamênj becobonagenj e kamoc gemo. ⁹Ma Apôm-tau kêsôm gêdên Josua gebe “Ocsalô tonec aê kakac biñ majerj Aiguptuña su anja amacnêm.” Tec sê gamênj tau njê gebe Gilgal e mênjgêdên galoc.

¹⁰Lau Israel sê nêj becobo sêngôn Gilgal ma gêdên ajôn tonañ njabêc kêtû 14 njagêbêc êsêac sêlic om Pasa. Êsêac sê-moa malac Jeriko njamamênj gaboanña. ¹¹Señ Pasa su ma njagelenj êsêac señ gamênj tau njakôm njanô, señ polom njaluc to polom njanô, tañ sêpac nañ, gêdên bêc tonanjenj. ¹²Ma mana tau gêbacnê gêdên bêbêcgeñ tonañ, gêdên tañ señ gamênj tau njakôm njanô nañ. Ma lau Israel têtap mana sa kêtiam atom, señ gamênj Kanaan njakôm njanô gêdên jala tonañ.

Josua agêc nac tosiñ

¹³Gêdên tañ Josua gêmoa Jeriko njamalac gala nañ, eñ gêoc mataanô sa ma gêlic nac teñ kêkô eñ lañônêmña. Njac tau gê nê siñ sa ma kêmêgôm siñ tau njalêma. Josua gêdên eñ gêja ma kêsôm gêdên eñ gebe “Aêacma nac aôm me ma njacjonênj nac aôm.” ¹⁴Ma eñ kêsôm gebe “Masi, aê Apôm-taunê siñwaganênj laumata. Galocgeñ tec gamênj.” Go Josua gêu tau jagêc lañôanô gêdên nom ma

ketej mec to kêsôm gêdêj eñ gebe “Ŋoc apômtau êjatu biñ ondoc êndêj nê sak-ijwaga.”¹⁵ Ma Apômtaunê siñwaganêj laumata kêsôm gêdêj Josua gebe “Ônu atapa su anja amtapa, gebe gamêj, tañ kôkô nañ, gamêj dabuñ.” Ma Josua gêgôm kêtôm tonañ.[‡]

Lau Israel sêku malac Jeriko tulu

6 Ma lau Jeriko sêbalañ nêj malac auc ñapep kêtû lau Israelña. Lau teñ sêsô-sêsa atom.² Ma Apômtau kêsôm gêdêj Josua gebe “Ôlic agcom, aê kakêj Jeriko to ñakiñ ma siñwaga toñaclai sêsêp aôm lêmam.³ Amboac tonañ amac siñwaga samob asêlêj anji malac tau auc êtu dim tageñ. Ma anjôm amboac tonañ êtôm bêc 6.⁴ Ma dabuñwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêj sêmuñ katapa poacña. Ma êndêj bêc êtu 7ña amac asêlêj anji malac auc êtu dim 7 ma dabuñwaga sênac dauc êtañ.⁵ Ma êsêac embe sênac dauc êtañ ê tøj balingeñ, ma amac embe anjô dauc êtañ amboac tonañ, go lau samob sênam lasê toaligeñ ma malac ñatuñbôm êku sa ma lau samob gacgeñ sembo sêsa malaclêlôm sêna.”⁶ Amboac tonañ Nun latu Josua kêkalem dabuñwaga ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aôc katapa poacña sa ma dabuñwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêj sêmuñ Apômtaunê katapa poacña.”⁷ Ma eñ kêsôm gêdêj lau gebe “Ajôc, asêlêj anji malac auc ma siñwaga tolaukasap sêsêlêj sêmuñ Apômtaunê katapa.”

⁸Ma lau sêgôm biñ, tañ Josua kêjatu nañ, ñanô kêsa. Dabuñwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêj sêmuñ sêmoa Apômtau lañônêmña. Êsêac sêjac dauc kêtañ ma Apômtaunê katapa poacña kêsêlêj kêdaguc êsêac.⁹ Ma siñwaga tolaukasap sêsêlêj sêmuñ dabuñwaga, tañ sêjac dauc kêtañ ñapañ.¹⁰ Ma Josua kêjatu lau gebe “Anam lasê atom, anam taôm

tøjgeñ, asôm biñ teñ êsa awemsuñ atom e êndêj bêc aê jasôm êndêj amac gebe Anam lasê, go anam lasê.”¹¹ Amboac tonañ eñ kêsakiñ Apômtaunê katapa kêgi malac tau auc kêtû dim tageñ. Su, go sêô lasê gamêj becoboña kêtiam ma sêc bêc anja tonañ.

¹²Gêdêj bêbêc kanucgeñ Josua gêdi sa ma dabuñwaga sêbalañ Apômtaunê katapa.¹³ Ma dabuñwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêj sêmuñ Apômtaunê katapa ma sêjac dauc ñapañ. Ma siñwaga tolaukasap sêsêlêj sêmuñ êsêac ma lau ñagêdô têdaguc Apômtaunê katapa, ma dauc kêtañ ñapañ.¹⁴ Ma gêdêj bêc kêtû luagêcña êsêac sêsêlêj sêgi malac auc kêtû dim tageñ amboac tonañgeñ ma sêmu sêja gamêj becoboña. Sêgôm amboac tonañ kêtôm bêc 6.

¹⁵Gêdêj bêc kêtû 7ña êsêac dêdi gêdêj geleñ mata ma sêsêlêj sêgi malac auc amboac sêgôm-sêgôm kêtû dim 7. Gêdêj bêc tageñ tonañgeñ tec êsêac sêsêlêj sêgi malac auc kêtû dim 7.¹⁶ Ma gêdêj tañ sêgi malac auc kêtû dim 7ña ma dabuñwaga sêjac dauc kêtañ nañ, Josua kêsôm gêdêj lau gebe “Anam lasêmañ, gebe Apômtau kêkêj malac tau gêdêj amac.¹⁷ Ma malac to ñagêj samob êtu Apômtaunê gêj enseñ suña. Mockaiño Rahab to nê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ eñ anja ênê andu nañ, tañgeñ go sêmoa mateñ jali, gebe eñ gêsa lau jaenña, tañ aêac tasakiñ êsêac nañ auc.¹⁸ Ma amac ajop taôm êndêj gêj, tañ gêjac anseñ suña ñawae. Matem katu gêj tau e akôc ñagêdô, tañ kêtû Apômtaunê nañ, su atom. Embe anjôm, go lau Israel nêj gamêj becoboña êwê kaiñ biñ, tañ êtap malac Jeriko sa nañ, êwiñ ma êtap gêjwapac ñanô sa.¹⁹ Ma silber to gold samob ma laclu, tañ sêmasañ ña ki kokoc to jejec nañ, êtu Apômtaunê gêj dabuñ naêsêp Apôm-

[‡]5:15 Gilgal ñam gebe Takac su.

taunê kanom.”²⁰ Amboac tonañ lau sêjam lasê ma sêjac dauc kêtañ. Gêdêñ tañ lau sêñô dauc kêtañ nañ, sêjam lasê ma tuñbôm kêku sa, ma lau sêpi malac sêja. Lau samob gacgeñ sebo sêsa malac sêja ma sêku malac tau tulu.²¹ Go sesen malac samucgeñ su. Êsêac sesenñ ñac to awê ma lau matac to lau ñanô, sesenñ bulimakao to domba ma donki. Êsêac sesenñ gêñ samob su ña siñ ñamata.

²²Ma Josua kêsôm gêdêñ ñaclagêc, tañ sêkêñ kelej gamêñ nañ, gebe “Asô awê mockaino nê andu ana ma akôc awê tau to nê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ eñ nañ, sêsa sêmêñ amboac atôc lememe gêdêñ eñ nañ.”²³ Amboac tonañ ñac wakuc luagêc tau, tañ sêkêñ kelej gamêñ nañ, sêsô andu sêja ma sêkôc Rahel to têna agêc tama ma lui to nê lau samob, tañ sêngôn sêwiñ eñ nañ, sêsa sêmêñ. Êsêac sêkôc ênê lau samob ma sêkêñ êsêac sêngôn lau Israel nêñ gamêñ becoboña ñamagê.²⁴Ma êsêac sêkêc malac to ñagêñ samob ja geñ. Tagenñ silber to gold ma ku, tañ sêmasañ ña ki kokoc to jejec nañ, sêkêñ jakêsêp kanom, tañ kêkô Apômtaunê andu nañ.²⁵ Josua gêjam awê mockaino Rahab to tamanê gôlôac ma nê lau samob, tañ sêwiñ eñ nañ sa. Eñ gêngôn lau Israel ñalêlôm e mêngeñ galoc, gebe eñ gêsa lau jaenñ, tañ Josua kêsakinñ gebe sêkêñ kelej malac Jeriko nañ auc.

²⁶Gêdêñ têm tonañ Josua kêjatu lau gebe têtôc lemeñ sêkô Apômtau lañônêmña ma kêsôm gebe “Aêac tapuc boa ñac, tañ êndi mênêkwê malac Jeriko tonec sa êtiam nañ. Eñ ênac da alê ñamataña ña nê ñacsêga.

Ma ênac da malac ñakatam ña nê ñac saunñ.”

²⁷Amboac tonañ Apômtau gêwiñ Josua ma ênê wae gêjam gamêñ samucgeñ auc.

7^{1-26 ¶}
8^{1-35 §}
9^{1-27 **}

Lau Israel sêku lau gamêñ gêmu kêsêpña tulu

10 Kij Jerusalemña Adonisedek gêñô Josua kêku malac Ai tulu to gesen malac tau samucgeñ su ñawae. Josua gêgôm malac Ai to ñakinñ kêtôm gêgôm gêdêñ malac Jeriko to ñakinñ. Kij tau gêñô bij teñ gêwiñ gebe Lau Gibeonña sê wama gêdêñ lau Israel ma sêmoa sêwiñ êsêac.²Eñ gêñô bij tonañ ma kêtêc tau gebe Gibeon malac kapôênñ kêtôm kiñnêñ malac ñagêdô, ma malac tau kapôênñ kêlêlêc Ai su ma nêñ lau samob lau toñaclai.³Kêtu tonañña kij Jerusalemña Adonisedek kêsakinñ bij gêdêñ kij Hebronña Hoham to gêdêñ kij Jarmutña Piram ma gêdêñ kij Lakisña Japia to gêdêñ kij Eglonña Debir ma kêsôm gebe⁴“Api andênñ aê amênmañ ma anam aê sa. Aêac tanac Gibeon gebe êsêac sê wama gêdêñ Josua to lau Israel.”⁵Go lau Amor nêñ kij lemeñ teñ tonec, kij Jerusalemña to kij Hebronña ma kij Jarmutña to kij Lakisña ma kij Eglonña sêkac nêñ siñwaga sa ma êsêac tonênñ siñwaganênñ toñ samob sêpi jasêgi malac Gibeon auc ma sêjac siñ gêdêñ malac tau.

⁶Ma lau Gibeonña sêkêñ bij gêdêñ Josua gêja Gilgal ma sêsôm gebe “Ôngaminñ taôm êndênñ nêmiñ siñwaga atom. Ôpi

¶7:1-26 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ siñwaga sêpi Kanaan ñagamênñ lôcña ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatinñ poac teñ sêwiñ lau Gibeon ñaminñ gêc tonec.

§8:1-35 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ siñwaga sêpi Kanaan ñagamênñ lôcña ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatinñ poac teñ sêwiñ lau Gibeon ñaminñ gêc tonec.

**9:1-27 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ siñwaga sêpi Kanaan ñagamênñ lôcña ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatinñ poac teñ sêwiñ lau Gibeon ñaminñ gêc tonec.

ôndêñ aêac ômôêñ sebeñ ma ônam aêac kêsî to ônam aêac sa. Gebe lau Amor nêñ kiñ samob, tañ sêñgôn gamêñ lôcña nañ, sêkac sa sêmêñ gebe sênac siñ êndêñ aêac.”⁷ Ma Josua gêdi aña Gilgal ma kêpi gêja. Siñwaga to lau toñ-clai samob sêsêlêñ sêwiñ eñ.⁸ Ma Apôm-tau kêsôm gêdêñ Josua gebe “Ôtêc êsêac atom, gebe aê kakêñ êsêac sêsêp aôm lêmam sugac. Êsêacnêñ ñac teñ oc êkô aôm auc atom.”⁹ Josua gêdi aña Gilgal ma kêsêlêñ gêdêñ gêbêc samuc tonañ ma gêô lasê gêdêñ êsêac e têtakê.¹⁰ Ma Apôm-tau gêgôm êsêacnêñ meloco kêsa e sêc lau Israel, tañ sêjac êsêac ñanô aña Gibeon nañ su. Lau Israel sêjanda êsêac sêsêp intêna Bet-Horonña, ma sêjac êsêac e jadêdêñ Aseka to Makeda.¹¹ Gêdêñ tañ êsêac sêc lau Israel su sêsêp intêna Bet-Horonña sêja nañ, Apôm-tau tau kêbaliñ poc kapôêñ aña undambê jakê-tuc êsêac e jasêô lasê Aseka, ma êsêac sêmac êndu. Lau tañ sêmac êndu

kêtu kom pocña nañ, taêsam sêlêlêc lau, tañ lau Israel sêjac ña siñ êndu nañ su.

¹²Gêdêñ bêc, tañ Apôm-tau kêkêñ lau Amor sêsêp lau Israel lemeñ nañ, Josua kêkô lau Israel lañôñnêm ma kêsôm gêdêñ Apôm-tau gebe

“Aôm oc, ôkô ñañêñ aña Gibeon ma aôm ajôn, aña gaboañ Aijalon.”

¹³Ma oc kêkô ñañêñ ma ajôn kêkô am-boac tonañgeñ e lau sêkac kamocgôc gêbacnê.

Biñ tonañ teto gêc Jasarnê buku gebe Oc tau kêkô umbonñ ñaluñ ma kêkac tau gebe naêsêp atom, kêkôgeñ kêtôm bêc samuc teñ.¹⁴ Bêc teñ kêtôm tonañ gêc gêmuñ atom ma gêc atom e mên-gêdêñ galoc. Gêdêñ bêc tonañ Apôm-tau kêkêñ taña ñac teñ awa ñam gebe Apôm-tau gêjac siñ gêjô Israel.

¹⁵Go Josua ma lau Israel samob sêc sêmu sêja nêñ gamêñ Gilgal kêtiam. 16–43 ††

††10:16-43 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgeñ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgeñ.

11 1-23 ††
 1-24 ¶¶
 1-33 §§
 1-15 *
 1-63 †
 1-10 ‡
 1-18 ¶
 1-28 §
 1-51 **
 1-9 ††
 1-45 ††
 1-34 ¶¶
 1-16 §§
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

Josuanê awamu

24 Go Josua kékac lau Israel nêñ gôlôacmôkê samob sa anğa Sikem. Eñ kékalem lau Israel nêñ lau ñanô to laumata ma nêñ gôliñwaga to kasêga samob sa jasêkô Anôtô lañônêm. ²Go Josua kêsôm gêdêñ lau

samob gebe “Apômtau, lau Israel nêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe ‘Gêdêñ andanğenğ amac tamemi Abraham agêc Nahor tamenğ Tara sêñgônğ bu Euprat ñamakenğ ônêña, ma sêjam sakinğ gêdêñ anôtôi jaba. ³Go aê kakôc amac tamemi Abraham su anğa bu ñamakenğ ônêña ma gawê eñ kêsêlêñ kêtôm gamêñ Kanaanğa samob. Aê kakêñ ênê wakuc têtü taêsam. Aê kakêñ Isak gêdêñ eñ. ⁴Ma kakêñ Jakob agêc Esau gêdêñ Isak. Aê kakêñ gamêñ lôcña Seir gêdêñ Esau gêwê kainğ, mago Jakob to nê latui sêsêp Aiguptu sêja. ⁵Go kasakinğ Mose agêc Aron ma kakôninğ Aiguptu ña gêñwapac, tañ gagôm anğa gamêñ tau nañ. Su, go gawê amac asa amêñ. ⁶Aê gawê amac tamemi sêsa anğa Aiguptu sêmêñ e aô lasê gwêc. Ma lau Aiguptu sêjanda amac tamemi ña kareta to hos e jadêdêñ Gwêckoc. ⁷Ma

††**11:1-23** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 ¶¶**12:1-24** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 §§**13:1-33** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 ***14:1-15** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 †**15:1-63** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 ‡**16:1-10** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 ¶**17:1-18** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 §**18:1-28** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 ****19:1-51** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 ††**20:1-9** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 ††**21:1-45** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 ¶¶**22:1-34** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.
 §§**23:1-16** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêñ Kanaan samucgenğ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgenğ.

êsêac awej gêjac Apômtau ma eñ kékêñ gêsujbôm geñ amac to lau Aiguptu kési to gégôm gwêc kêmakop e kêsâlê êsêac auc. Amac matemanô alic gêñ, tañ aê gagôm gêdêñ Aiguptu nañ su. Amac amoa gamêñ sawa ñasawa baliñ. ⁸Go aê gawê amac aô lasê lau Amor, tañ sêngôñ Jordan ñamakerñ ôñêña nañ, nêñ gamêñ. Gêdêñ tañ kakêñ êsêac sêsêp amac lemema ma amac akôc êsêacnêñ gamêñ su nañ, aê gaseñ êsêac gamuñ amac. ⁹Go kiñ Moabña Sipor latu Balak gêdi ma gêjac siñ gêdêñ Israel. Eñ kêsakiñ biñ gêdêñ Beor latu Bileam gebe êmêñ ma êpuc boa amac. ¹⁰Mago aê kakêñ tañoc Bileam atom, tec eñ gêjam mec amac. Gagôm amboac tonañ, tec gajam amac kési aña Balak lêma. ¹¹Go amac alom bu Jordan e aô lasê malac Jeriko. Ma lau Jerikoña sêjac siñ gêdêñ amac. Mago lau Jeriko taunjen atom, lau Amor to Peres ma Kanaan to Het ma Girgas to Hiw ma Jebus amboac tonañ. Mago aê kakêñ êsêac sêsêp amac lemema. ¹²Aê kasakiñ banic gêmuj ma kêjanda lau Amor nêñ kiñ luagêc gêmuj amac. Amacnêma siñ to talam gégôm atom. ¹³Aê kakêñ gamêñ teñ, tañ ajam kôm kêpi atom nañ, gêdêñ amac ma kakêñ malac, tañ amac akwê sa atom nañ, gêdêñ amac añgôn. Amac aej kôm wainña to katêkwi, tañ asê atomanô nañ ñanô.

¹⁴“Amboac tonañ galoc atêc Apômtau to anam sakiñ eñ têmtac makeñ ma tonêma ñalêlôm ñañênjen. Atiñ anôtôi jaba, tañ tamemi sêjam sakiñ aña bu ñamakerñ ôñêña to aña Aiguptu nañ su, ma anam sakiñ Apômtau. ¹⁵Mago amac embe andec gebe anam sakiñ Apômtau, go ocsalô tonec ajaliñ anôtôi, tañ abe anam sakiñ nañ sa. Abe anam sakiñ anôtôi, tañ tamemi sêjam sakiñ aña bu ñamakerñ ôñêña nañ, me lau Amor, tec añgôn êsêacnêñ gamêñ nec, nêñ anôtôi

me. Mago aê to ñoc gôlôac abe anam sakiñ Apômtaugen.”

¹⁶Go lau tau sêjô eñ awa gebe “Biñ tonec gebe awi Apômtau siñ ma anam sakiñ anôtôi jaba nec ênac jaê aêac, ¹⁷gebe Apômtau, aêacnêñ Anôtô, gêwê aêac to tamenji tapi aña Aiguptu tamên ma gêwê aêac dawî andu kapoacwalôña siñ. Eñ gégôm gêñsêga kaiñ teñ aêac talic ma gejob aêac aña intêna samob, tañ tasa nañ, ma gejob aêac gêdêñ tañ tasêlêñ tasêp lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm nañ. ¹⁸Ma Apômtau kêjanda lau tomôkê-tomôkê gêmuj aêac, eñ kêjanda lau Amor, tañ sêngôñ gamêñ tonec nañ, amboac tonañ. Kêtu tonaña aêac abe anam sakiñ Apômtau amboac tonañ, gebe eñ kêtu aêacnêñ Anôtô.”

¹⁹Mago Josua kêsôm gêdêñ lau tau gebe “Amac atôm gebe anam sakiñ Apômtau atom, gebe eñ Anôtô dabuj. Eñ gêjam lêmuñ lau gebe têntac êwiñ eñ taugen. Eñ oc êsuc amacnêma biñ agêli biñsuj to nêma sec ôkwi atom. ²⁰Eñ kêmoasiñ amac su, mago amac embe awi eñ siñ ma anam sakiñ anôtôi jaba, go ênam dêmôê amac ma êngôm amac sec to enseñ amac su.” ²¹Ma lau sêsôm gêdêñ Josua gebe “Masi, aêac abe anam sakiñ Apômtau.” ²²Ma Josua kêsôm gêdêñ lau gebe “Amac taôm awa taôm sa gebe ajaliñ Apômtau sa gebe anam sakiñ eñ.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac awa tauñ sa sugac.” ²³Eñ kêsôm gebe “Amboac tonañ, go atiñ anôtôi jaba, tañ sêc amac ñalêlôm nañ su, ma akên nêma ñalêlôm êndêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô.” ²⁴Ma lau sêsôm gêdêñ Josua gebe “Aêac anam sakiñ Apômtau, aêacnêñ Anôtô, to tañen wamu ênê awa.” ²⁵Tec gêdêñ bêc tonañ Josua kêmoatiñ poac gêwiñ’ lau ma kêmasañ biñsu to ñagôliñ kêtu êsêacña aña Sikem. ²⁶Ma Josua keto biñ tonañ kêsêp Anôtônê biñsu ñabuku. Ma eñ kêkôc poc kapôên teñ jagêjac sa aña kamem, tañ kêkô

Apôm-taunê gamêñ dabuñ nañ ñalabu. ²⁷Ma Josua kêsôm gêdêñ lau samob gebe “Alic acgom, poc tonec êtu ñabelo êwa aêac saña, gebe gêñô Apôm-taunê biñ samob, tañ eñ kêsôm gêdêñ aêac nañ gêwiñ. Kêtu tonañña amac embe ansa nêñ Anôtô auc, go poc tau êtu ñabelo êwa amac saña.” ²⁸Go Josua kêsakiñ lau sêc sêja nêñ nomlênsêñ gêdêñ-gêdêñger.

Josua agêc Eleasar sêmac êndu

²⁹Biñ tonañ gêbacnê, go Apôm-tau nê sakiñwaga Nun latu Josua gêmac êndu. Ênê jala kêtú 110. ³⁰Ma êsêac sêsuñ eñ aña tau nê nomlênsêñ ñamalac Timnat-Serat, tañ gêc lôc Gas ñagamêñ gêmu kêpiña aña Epraim ñagamêñ lôcña.

³¹Ma lau Israel sêjam sakiñ Apôm-tau gêdêñ bêc Josua gêmoa mata jaliña samob. Eñ gêmac êndu su ma laumata ñagêdô, tañ sêlic kôm, tañ Anôtô gêjam kêpi lau Israel nañ, gacger sêmoa. Tec lau Israel sêjam sakiñ Apôm-tau gêdêñ laumata tonañ nêñ bêc sêmoa maten jaliña samob amboac tonañger.

³²Josepnê ñatêkwa, tañ lau Israel sêkôc aña Aiguptu sêmêñ nañ, sêsuñ aña Sikem kêsêp nom, tañ Jakob gêjam ôli ña mone silber 100 gêdêñ Sikem tama Hamor latu nañ, ñasawa ten. Gamêñ tau kêtú Josepnê wakuc nêñ nomlênsêñ ten.

³³Ma Aron latu Eleasar gêmac êndu ma sêsuñ eñ aña latu Pinehas nê malac Gibeá. Êsêac sêkêñ malac, tañ gêc Epraim ñagamêñ lôcña nañ, gêdêñ eñ.

Rut

Rutnê miñ njam to malô kesa gédên tañ Gôliñwaga sêjam gôliñ Israel nañ. Awê Moabña Rut gêjam ñac Israeña teñ. Gédên tañ nê akweñ gêmac êndu nañ, Rut kêsap lawao lanğwa tøj njanğen ma gêjam sakiñ lau Israel nêñ Anôtô tonê ñalêlôm samucgeñ. Kêtu ñamu eñ gêjam nê akweñ lanğwa nê lasitêwai teñ ma kêtου lau Israel nêñ kiñ towae Dawid nê mimio.

Gôliñwaganêñ miñ gêwa sa gebe Anôtônê lau embe sêkac tauñ su anğa Anôtônê, nañ têtap gêñwapac sa ma sec êoc êsêac sa. Rutnê miñ gêwa sa gebe Lau jaba, tañ sêkêñ gêwiñ lau Israel nêñ Anôtô nañ, têtap moasiñ sa e têtου Anôtônê lau njanğêñ nêñ ñagêdô.

Rut agêc Naomi

1 Gédên têm, tañ gôliñwaga sêjam gôliñ gamêñ nañ, tóbôm teñ kesa. Ma ñac teñ anğa Betlehem Judaiña gêdi gebe nañğon gamêñ Moabña amboac ñac jaba. Ênê awê to latuagêc sêwiñ eñ. ²Ñac tau nê ñaê gebe Elimelek, nê awênê ñaê Naomi ma latuagêcnêñ ñaê Malon agêc Kilion. Êsêac lau Epraim anğa malac Betlehem Judaiña. Êsêac jasêô lasê gamêñ Moabña ma sênğon tônê. ³Ma Naominê akweñ Elimelek gêmac êndu, ma awê tau to latuagêc gacgeñ sêmoa. ⁴Êsêagêc sêjam lau Moab nêñ awê, teñ nê ñaê gebe Orpa ma teñ nê ñaê Rut. Êsêac sênğon gamêñ tau amboac jala 10. ⁵Malon agêc Kilion sêmac êndu lulugeñ amboac tonanğen, tec awê tau latuagêc ma nê akweñ sêwi eñ siñ su ma taugêñ gêmoa.

⁶Tec Naomi ma lawaoagêc dêdi sebe sêwi gamêñ Moabña siñ sêmu sêna ênê gamêñ, gebe eñ gênğô ñawae anğa gamêñ Moab, gebe Apômtau taê walô nê lau ma kékêñ mo gédên êsêac. ⁷Amboac

tonañ eñ gêdi anğa malac, tañ gênğon nañ, ma lawaoagêc sêwiñ eñ. Êsêac sêsêlêñ sêsa intêna gamêñ Judaiña sêja. ⁸Ma Naomi kêsôm gédên lawaoagêc gebe “Ajôc, agêc aêc amu andên tene-miagêcnêñ andu ana. Apômtau êmoasiñ amagêc êtôm amagêc amoasiñ aê to ñoc ñacmatê. ⁹Apômtau êkên amagêc atap nêñ ñaciagêc sa ma alêwan taôm anğa êsêagêcnêñ andu.” Go eñ kêlêsoğp êsêagêc aliñanô. Êsêagêc têtanğ lasê ¹⁰ma sêsôm gédên eñ gebe “Masi, aêagêc abe awiñ aôm tamu dandên nêñ lau tana.”

¹¹Mago Naomi kêsôm gebe “O latucoagêc, amu anamañ. Amagêc abe awiñ aê êtu asageñña. ñapalê ñagêdô sêc aê têtacelêlôm gebe jakôc têtου amagêcnêñ ñaciagêc me. ¹²O latucoagêc, amu anamañ. Asa nêñ lêñ, gebe aê katu awêanô sugac, oc janam ñac teñ êtiam atom. Aê embe jasôm gebe aê taêc kêka ñapalê ma aê embe jatap ñoc akweñ sa êndên êmbêc tonec ma jakêkam ñapalê, ¹³amagêc oc aon e êsêagêc têtου kapôn me. Oc anğamiñ taôm êndên lêñ sênam tauñña me. O latucoagêc, masianô. Apômtau lêma mênğkêtap aê sa, tec kékêñ wapac aê ñanôgeñ kêtου amagêcña.” ¹⁴Go êsêagêc têtanğ lasê kêtiam ma Orpa kêlêsoğp lawao lanğwa alianô, mago Rut kêmboên eñ tøj.

¹⁵Ma Naomi kêsôm gédên eñ gebe “Ôlic acgom, nêñ boaluo gêmu gédên nê lau to nê anôtôi gêja. Ôndanğuc nêñ boaluo ômu ôna amboac tonanğen.” ¹⁶Mago Rut kêsôm gebe “Ôkac aê, gebe jawi aôm siñ to jandanğuc aôm êtiam atom nec atom.

Gamêñ tañ aôm ôna nañ, aê gabe jana. Gamêñ tañ aôm onğon nañ, aê gabe janğon.

Aômnêñ lau têtου aênoc lau ma aômnêñ Anôtô êtu aênoc Anôtô.

¹⁷Gamêñ tañ aôm ômac êndu nañ, aê gabe jamac êndu, ma sênsuñ aê anğa tonañ.

Apômtau êwê aê êtôm enj taê gêjam, tajej gêmacanô taugenj tec êkac aê su anġa aômnêm.”

¹⁸ Gêdêj taġ Naomi gêlic gebe awê tau taê gêjam kêtû tônġ gebe êwiġ enj, tec kêsôm biġ teġ kêtiam atom.

¹⁹ Amboac tonaġ tec agêc lulugenj sêsêlêġ e jasêô lasê Betlehem. Sêô lasê Betlehem e malacm samob têtakê kêtû êsêagêcġa ma lauô sêsôm gebe “Naomi tau tonec me.” ²⁰ Awê tau kêsôm gêdêġ êsêac gebe “Naomi atom, asam aê gebe Mara, gebe Ŋaniniġ Ŋatau kêkêġ Ŋamakic taêsam kêpi aê. ²¹ Aê gawi ŋoc gamêġ siġ toawê tolêlôm, ma Apôm-tau gêwê aê gamu gamêġ toġalêlôm sawagenj. Apôm-tau gêwa aê sa gebe gawê kaiġ biġ ma Ŋaniniġ Ŋatau kêlêsu aê, tec asam aê Naomi kêtû asagenġa.”

²² Naomi agêc lawao Moabo Rut sêmu sêmêġ anġa gamêġ Moabġa ŋamiġ tau tonaġ. Êsêagêc jasêô lasê Betlehem gêdêġ taġ lau sêkôc kôm sêjac polomġa sa. *†

Rut keġonj polom ŋasaliġ-saliġ sa anġa Boasnê kôm

2 Ma Naominê akweġnê lasitêwa teġ gêmoa. Enj ŋac tolêlôm anġa Elimeleknê gôlôacnêġ. Ênê ŋaê Boas. ² Ma Moabo Rut kêsôm gêdêġ Naomi gebe “Ôlôc ma jana kôm najajonj polom ŋasaliġ-saliġ sa jandaġguc lau, taġ sêlic aê ŋajam ma têtij aê atom naġ.” Ma Naomi kêsôm gêdêġ enj gebe “Latucoenec, ônamaġ.” ³ Tec gêdi jakeġonj polom ŋasaliġ-saliġ anġa kôm teġ kêdaguc lau-sêsapwaga. Ma kôm tau tonaġ Boasnê. Enj Elimeleknê gôlôacnêġ ŋac teġ. ⁴ Gêdêġ tonaġgeġ Boas mênġgêô lasê kôm. Enj awa gêjac lau-sêsapwaga gebe “Apôm-tau êwiġ amac.” Ma êsêac sêġô enj awa gebe “Apôm-tau ênam

mec aôm.” ⁵ Go Boas kêsôm gêdêġ nê sakiġwaga, taġ geġob lau-sêsapwaga naġ, gebe “Asanê ŋapalêô tônê.” ⁶ Ma sakiġwaga, taġ geġob lau-sêsapwaga naġ, gêġô enj awa gebe “Enj Moab ŋapalêô, taġ gêwiġ Naomi anġa gamêġ Moabġa gêmêġ naġ. ⁷ Awê tau kêsôm gebe ‘Aê jateġ gebe alôc gebe ŋajonj polom ŋasaliġ-saliġ jamao lagic ŋasawa jandaġguc lau-sêsapwaga.’ Amboac tonaġ tec gêmêġ ma gêjam kôm ŋapaġ gêdêġ bêbêc kanucgeġ e mênġgêdêġ galoc ma kêlêwaġ tau ŋagec atom.”

⁸ Go Boas kêsôm gêdêġ Rut gebe “Latucoenec, ôkêġ taġam aê acgom. Oġonj polom anġa kôm teġ ma ôwi tonec siġ atom. Ôwiġ aêġoc sakiġwagaŋo baġbaġgeġ. ⁹ Ma matam êsap kôm, taġ êsêac sêsap sêmoa naġ, ma ôndaġguc êsêacgeġ. Aê gajac biġsu sakiġwaga gebe sêlênsônġ aôm atom. Bu embe êġô aôm, go ôndêġ ku naônôm bu, taġ sakiġwaga têtê naġ.” ¹⁰ Go Rut gêu tau laġôanô jagêdêġ nom ma kêsôm gêdêġ Boas gebe Aê awê jabao nec gajac matamanô ŋajam ma matam gêdiġ aêgeġ kêtû asagenġa.” ¹¹ Boas gêġô enj awa gebe “Gêġ samob, taġ aôm gôgôm gêdêġ lawamo laġgwa gêdêġ taġ nêm akweġ gêmac êndu e mênġgêdêġ galoc naġ, sêjac miġ gêdêġ aê tomalagenj. Aôm gôwi tênam agêc tamam to nêm malacmôkê siġ mênġgô lasê gamêġ teġ, taġ gêmunġeġ gôġam kauc naġ. ¹² Apôm-tau êmoasiġ aôm êġô gêġ, taġ gôgôm naġ, ma Apôm-tau Israelnêġ Anôtô, taġ gôê lamu ênê magê gômôêġ tonec naġ, êkêġ moasiġ totau-totau êndêġ aôm êġô. ¹³ Go awê tau kêsôm gebe “O ŋoc apôm-tau, aôm kômôasiġ aê ŋanô to gôġac aê têtac tônġ. Aômnêm sakiġwagaŋo ŋanô teġ aê atom, mago kôsôm biġ ŋajamġeġ gêdêġ nêm sakiġwagaŋo aê.”

* 1:22 Naomi ŋam gebe Mataêġjamo.

† 1:22 Mara ŋam gebe Ŋamakico.

¹⁴Gêdêñ noc sêniñ gêñña Boas kêsôm gêdêñ awê tau gebe “Ômôêñ mênôniñ polom ma ôsac nêñ polom ñagêdô tôn êsêp wain.” Amboac tonañ Rut gêñgôn gêwiñ lau-sêsapwaga ma Boas kêkêñ polom sigob gêdêñ eñ geñ. Ma awê tau geñ e gêôc eñ tôn ma ñagêdô gacgeñ kêkô. ¹⁵Gêdêñ tañ awê tau gêdi gebe ejoñ polom ñasaliñ-saliñ nañ, Boas gêlêñ biñ nê sakiñwaga gebe Andec eñ ejoñ polom êmoa logic ñasawa ma anac jao êndêñ eñ atom. ¹⁶Ma ataiñ ñakaiñ ñagêdô su anga logic ma awi siñ ênêc, gebe eñ ejoñ sa ma aec biñ eñ atom.”

¹⁷Amboac tonañ tec kejoñ gêmoa e kêtula, go kêsêlô polom, tañ kejoñ sa nañ, e ñadôn amboac talu tagen. ¹⁸Ma eñ kêkôc ñanô tau sa gêja malac jakêtôc gêñ, tañ kejoñ sa nañ, gêdêñ lawao langwa ma kêkôc gêñ, tañ geñ e gêôc eñ tôn nañ, ñagêdô jakêkêñ gêdêñ eñ. ¹⁹Ma lawao langwa kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ocsalô tonec aôm kojoñ polom ñasaliñ-saliñ sa anga ondóc ma gôjam kôm gômoa ondóc. Anôtô ênam mec ñac, tañ mata gêdiñ aôm nañ.” Tec Rut gêjac ñac, tañ gêjam ênê kôm nañ, nê miñ gêdêñ lawao langwa ma kêsôm gebe “Ñac tañ gajam kôm gawiñ eñ gêdêñ ocsalô tonec nañ, nê ñaê Boas.” ²⁰Go Naomi kêsôm gêdêñ lawao gebe “Apômtau tañ kêgamiñ nê moasiñ gêdêñ lau mateñ jali to ñacmatê atom nañ, anam mec eñ.” Naomi kêsôm biñ tonec gêdêñ eñ gêwiñ gebe “Ñac tau aêagêcnêñ lasitêwainêñ teñ eñ kêtú aêacnêñ nomlênsêm ñakêsiwaga teñ gêwiñ.” ²¹Ma Moabo Rut kêsôm gebe “Eñ kêsôm biñ teñ gêdêñ aê gêwiñ gebe ‘Ôsap ñoc sakiñwagao tôn ñapan e sênac ñoc kôm ñanô samob sa êbacnê.’” ²²Ma Naomi kêsôm gêdêñ lawao Rut gebe “O latuconec, ñajam gebe ôsêlêñ ôwiñ ênê sakiñwagao, gebe teñ êlênsôn aôm anga kôm ñagêdô

atom.” Amboac tonañ Rut kejoñ polom ñasaliñsaliñ sa kêsap Boasnê sakiñwagao tôn ñapan e sêjac polom to polom sa gêbacnê. Ma eñ gêñgôn gêwiñ lawao langwa. ³lasitêwainêñ nomlênsêm, gebe lau jaba sêjanjo su atom.

Rut agêc Boas sêmoa gamêñ sêka polomña

3 Go Rut lawao langwa Naomi kêsôm gêdêñ eñ gebe “Latuconec, amboac ondóc aê oc jansom nêñ malam ôñgôn ñajamña teñ, gebe ômoa ñajamgeñ me. ²Boas tañ gôwiñ ênê sakiñwagao nañ, aêacnêñ lasitêwainêñ teñ eñ. Ôlic acgom, êmbêc tonec eñ oc ekoloñ polom ñapa anga gamêñ sêka polomña. ³Amboac tonañ ôliñ bu to ôniñ oso taôm ma ôsô nêñ ñakwê ñajam tau, go ôsêp ôna gamêñ sêka polomña. Mago ôtôc taôm ôndêñ ñac tau atom e êniñ to ênôm gêñ êmbacnê acgom. ⁴Ma êndêñ tañ eñ êsa tau sic naênêc nañ, matam êndiñ gamêñ, tañ eñ gêc nañ, naôkac belanke akaiñña sa ma ôsa taôm sic. Go eñ êsôm gêñ, tañ eñ gebe êñgôm nañ, êndêñ aôm.” ⁵Ma awê tau gêjô Naomi awa gebe “Biñ samob, tañ kôsôm nañ, oc janngôm.”

⁶Amboac tonañ eñ kêsêp gamêñ sêka polomña gêja ma gêgôm kêtôm biñ, tañ lawao langwa kêsôm gêdêñ eñ nanjen. ⁷Boas geñ to gênôm gêñ su, go gêmoa totêtac ñajamgeñ jakêsa tau sic gêc polom toton ñamagê. Go awê tau kêsêlêñ sacgeñ-sacgeñ gêdêñ eñ gêja ma kêkac belanke akaiñña sa, go kêsá tau sic gêc. ⁸Gêdêñ gêbécauc ñaluñ, go ñac tau kêtakê ma kêkac tau ôkwi e gêlic awê teñ gêc eñ akaiñña. ⁹Eñ kêtú kênac gebe “Aôm asa.” Ma awê tau gêjô eñ awa gebe “Nêñ sakiñwagao aê Rut. Ôlam nêñ obo mênênsañ nêñ sakiñwagao, gebe aôm kôtu aêacma nom lênsêm ñakêsiwaga.” ¹⁰Ma eñ kêsôm gebe

³2:22 Nomlênsêm ñakêsiwaga êsêac lau, tañ sejoñ

“O latucoenec, Apômtau ênam mec aôm, gebe aôm gôgôm gênlêlôm gêdêj lau tolêlôm me lau ñalêlôm sawa nêj ñapalê wakuc atom. Biñ tonec kêtû aôm têtac gêwiñ ñanô ñabelo kapôên kêlêlêc belo ñamataña su. ¹¹ Latucoenec, amboac tonañ tec ôtêc taôm atom. Aê oc jangôm gêj samob, tañ oterj nañ, gebe aêñoc lau Betlehemña samob sêlicgac, gebe aôm awê mansañ teñ. ¹² Ma galoc, biññanô, nê nomlênsêm ñakêsiwaga teñ aê, mago nom lênsêm ñakêsiwaga ñanô teñ gêmoa. ¹³ Ômoa êmbêc tonec ma êndêj bêbêcgeñ eñ embe ênam kôm, tañ gêjac nom lênsêm ñakêsiwaga ñawae nañ, oc ñajam, êngômmanj. Mago eñ embe endec ma ênam kôm tau atom, nañgo aê janam kôm, tañ gêjac nom lênsêm ñakêsiwaga ñawae nañ. Aê jasôm biñ êtu tôj êtôm Apômtau gêmoa mata jali. Ônêc bêc e eleñña acgom.”

¹⁴ Go Rut gêc bêc gêc Boas akaiñña e gelej mata, go eñ gêdi gêdêj tañ lau sêlic tauñ sapu-sapu nañ. Boas taê gêjam gebe awê tau gêc sêka polom ñamala nec ñapuc êsa atommanj, ¹⁵ tec kêsôm gebe “Ôkôc obo, tañ kôgadê nañ, mênôlam.” Ma Rut gêlam obo, go eñ gêjam dôj polom laclu 6 jakêsêwa kêsêp obo tau ma kêkêj gêdêj awê tau gêôc sa ma gêc gêja malac. ¹⁶ Eñ jagêô lasê andu ma lawao gêjam kênac eñ gebe “Latucoenec, biñ amboac ondoc.” Go Rut gêjac miñ biñ samob, tañ ñac tau gêgôm gêdêj eñ nañ, ¹⁷ ma kêsôm gebe “Polom laclu 6 tonec eñ kêkêj gêdêj aê ma kêsôm gebe ‘Ôêc tolêmam sawagenj ôndêj lawamo ôna atom.’” ¹⁸ Rut lawao gêjô eñ awa gebe “Latucoenec, ônsaê malôgeñ e ôjala biñ tau êtu katô acgom, gebe ñac tonañ oc êwi biñ tau siñ atom, ocsalô oc êmansañ biñ tau êtu solop.”
 “Iasitêwainêj awêtuc.

Boas gêjam Rut sa

4 Ma Boas kêpi malac ñasacgêdô gêja jagêngôj tonañ. Gêngôj ma gêlic nom ñakêsiwaga, tañ Boas kêsôm ênê biñ nañ, kêsêlêj gêmêj. Tec Boas kêsôm gebe “O ñoc ñac, ômôênmanj, mênôjngôj sic ôngôj tonec.” Ma eñ jagêngôj sic gêwiñ Boas. ² Go eñ kêkalem lau mata 10 aña malac ma kêsôm gebe “Mênangôj tonec.” Ma êsêac jasêngôj sic. ³ Go Boas kêsôm gêdêj nom ñakêsiwaga tau gebe “Naomi tañ aña Moabnêj gamêj gêmu gêmêj nañ, kêkêj aêagêcneñ ñac Elimelek nê nom ñamakeñ gebe lau sênam ôli. ⁴ Amboac tonañ tec taêc gêjam gebe jakêj ñawae êndêj aôm ma jasôm gebe ‘Ônam ôli nom tau ma lau, tec sêngôj nec, to ñoc launêj laumata sêlic. Aôm embe ôsi nom tau su, go ôsi su. Mago embe masi, go ôsôm biñ katô aê gebe jajala, gebe nom ñakêsiwaga teñ gêmoa atom, aôm taômgeñ, ma aê kadaguc aôm.’” Ma ñac tau kêsôm gebe “Aê gabe jasi nom tau su.” ⁵ Go Boas kêsôm gebe “Êndêj bêc, tañ ônam ôli nom su aña Naomi lêma nañ, ônam ôli ñac gêmac nê awêtuc Moabo Rut êwiñ, gebe daôj ñac gêmac nê ñaê sa êpi ênê nomlênsêm êtiam.” ⁶ Go nom ñakêsiwaga kêsôm gebe “Embe amboac tonañ, go aê oc jatôm gebe jasi nom su êtu ñoc gêj atom. Embe jasi su, go jajaiñ tauc ñoc nomlênsêm. Aôm taôm ôsi nom tau su ôjô aê, gebe aê katôm gebe jasi su atom.”

⁷ Gêdêj andanjenj lau Israel nêj mêtê langwa teñ amboac tonec gêc, gebe ñac teñ embe êsi nom su me êkêj gêj êjô gêj teñ, go ênu atapa teñ su ma êkêj andêj nê ñac teñ. Mêtê tonañ gêwa sa gebe geñ, tañ sêgôm nañ, kêtû tôngac. ⁸ Amboac tonañ gêdêj tañ nom ñakêsiwaga kêsôm gedenj Boas gebe “Aôm taôm ônam ôli

¹³:18 Nomlênsêm ñakêsiwaga nê kôm teñ, gebe ênam nê

nom tau naŋ,” eŋ gênu atapa teŋ su. ⁹Ma Boas kêsôm gêdêŋ laumata to lau samob gebe “Ocsalô tonec amac samob alic su, gebe aê gajam ôli Elimeleknê gêŋ samob ma Kilion agêc Malon nêŋ gêŋ samob su aŋga Naomi lêma. ¹⁰Ma gajam ôli Malonnê awêtuc Moabo Rut amboac tonaŋ, gebe êtu ŋoc awê, gebe jaôŋ ŋac gêmac tau nê ŋaê sa êpi ênê nomlênsêm, gebe sênac ŋac gêmac nê ŋaê êŋgic aŋga nê lasitêwainêŋ to aŋga nê malacmôkê ŋasacgêdô atom. Ma amac atu aêŋoc lau-awa-biŋ-sawaga.” ¹¹Go lau samob, taŋ sêŋgôŋ sacgêdô naŋ, to laumata sêsôm gebe “Aêac alic gêŋ tau sugac. Apôm-tau êkêŋ awê tau, taŋ êpi nêmandu naŋ, êtôm Rahel agêc Lea, taŋ sêboa gôlôac Israel sa sêwiŋ tauŋ naŋ. Ôtu ŋac tolêlôm aŋga Eprata ma nêmandu waem êsa aŋga Betlehem. ¹²Ma nêmandu wakuc, taŋ Anôtô êkêŋ awê matak tau êkôc naŋ, sêkêŋ nêmandu gôlôac têtôm Peresnê, taŋ Tamar kêkôc kêtû Juda latu naŋ.”

¹³Amboac tonaŋ tec Boas gêjam Rut kêtû nê awê. Eŋ gêmôa gêwiŋ eŋ e

Apôm-tau kêkêŋ eŋ taê ma kêkôc latu teŋ. ¹⁴Go lau sêsôm gêdêŋ Naomi gebe “Talambiŋ Apôm-tau, taŋ kêgamiŋ nom ŋakêsiwaga gêdêŋ aôm atom naŋ. Lau Israel sêŋgôm ênê ŋaê ŋawae êsa. ¹⁵Eŋ oc êlau aôm têkwam saki êsa ma êndêŋ taŋ ôtu awêanô naŋ, eŋ êlôm aôm, gebe lawamo, taŋ têtac gêwiŋ aôm to gêjac matamanô ŋajam kêlêlêc latômi 7 su naŋ, kêkôc eŋ.” ¹⁶Go Naomi kêsip ŋa-palê tau sa mênketoc eŋ gêsac labum ma kêtû ênê jaomwagao. ¹⁷Ma nê lau jabaŋ eŋŋa sê ênê ŋaê teŋ gebe “Naomi kêtap latu teŋ sa.” Ma sêsam eŋ gebe Obed. Eŋ Dawid tama Isai nê tama.

¹⁸Peresnê wakuc tau tonec. Peres kêka Hesron lasê. ¹⁹Hesron kêka Ram lasê, Ram kêka Aminadab lasê. ²⁰Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ²¹Salmon kêka Boas lasê, Boas kêka Obed lasê, ²²Obed kêka Isai lasê, ma Isai kêka Dawid lasê.

Pesalem Ɔabuku

Pesalem Ɔabuku kētu Bibolo Ɔabuku mecƆa to Ɔawê dabuƆ. Lau sêga-wêwaga sêga wê tau gêdêƆ Ɔasawa baliƆanô. Lau seƆoƆ wê to mec tau sa ma lau Israel sê-jam wê to teteƆ mec tau gêdêƆ taƆ sêlic nêƆ om naƆ. GêdêƆ Ɔasawa teƆ lau sêkêƆ Pesalem Ɔabuku kêsêƆ Bibolo gêwiƆ Bi-bolo Ɔabuku Ɔagêdô.

Lau sêga wê tonec kêpi biƆ tokaiƆ-tokaiƆ. Wê Ɔagêdô wê lambiƆƆa, Ɔagêdô wê tanam sakiƆ AnôtôƆa, Ɔagêdô wê mecƆa. Lau teteƆ Anôtô gebe ênam êsêac sa to taê walô êsêac ma ênam êsêac kêsi. Lau Ɔagêdô teteƆ eƆ gebe êsuc nêƆ sec ôkwi. Wê Ɔagêdô gêjam danƆe Anôtô gebe gêjam mec nê lau. Ɔagêdô teteƆ eƆ gebe êmêtôc nê launêƆ ƆaƆo. Mec tonaf Ɔagêdô gêjac lau tageƆ-tageƆ Ɔawae ma Ɔagêdô gêjac lau tapaôƆgeƆ Ɔawae. Wê Ɔagêdô geoc Ɔac tageƆ nê Ɔalêlôm lasê ma Ɔagêdô kêtôc gêƆwapaƆ to biƆ, taƆ Anôtônê lau samob sêôc to sêsaê sêmoa naƆ.

Apômtau Jesu keteƆ Pesalem kētu nê mec amboac tonafgeƆ. Lau teto-BiƆlênsêƆ-Wakucwaga sêkôc Ɔalô dabuƆ sa afƆa Pesalem ma teto kêsêƆ nêƆ papia. Lau BuƆa Ɔamatana e mênƆgêdêƆ galocƆa tetoc buku tonec sa kētu nêƆ buku mecƆa to nêƆ lêƆ ƆagôliƆ.

Pesalem 150 tonaf sêwa kêkôc kētu Ɔasêbu lemeƆteƆ me buku lemeƆteƆ am-boac tonec gebe

Buku kētu Ɔamatana Pesalem 1–41

Buku kētu luagêcƆa Pesalem 42–72

Buku kētu têlêacƆa Pesalem 73–89

Buku kētu aclêƆa Pesalem 90–106

Buku kētu lemeƆteƆƆa Pesalem 107–

150

PESALEM

Pesalem Ɔabuku

BUKU KÊTU ƆAMATAƆA

Lau gêdêƆ to lau sec

1 AweƆ êôc Ɔac, taƆ êsa nê lêƆ êtôm lau,
taƆ sêkac tauƆ su afƆa Anôtônê naƆ, nêƆ mêtê atom,

ma êsa lau sec nêƆ lêƆ
to êƆƆôƆ lau-susuwaga Ɔalêlôm atom.

² Ɔac amboac tonaf têtac gêwiƆ Apôm-taunê biƆsu
ma taê gêjam ênê biƆsu Ɔam kêtôm bêc to geleƆgeƆ.

³ EƆ kêtom ka sêsê kêkô butali, taƆ gêjam Ɔanô kêtôm ƆanocgeƆ naƆ.

ƆalauƆ oc êmêliƆ atom, ma gêƆ samob,
taƆ eƆ gêgôm naƆ, oc êtaƆ Ɔanô sa.

⁴ Lau taƆ sêkac tauƆ su afƆa Anôtônê naƆ, amboac tonaf atom.

Êsêac têtôm Ɔapaôma, taƆ mu kelelo sa.

⁵ Amboac tonaf lau-sêkac-tauƆ-suwaga oc sêkô Ɔajana êndêƆ noc mêtôcƆa atom,

ma lau sec sêkô gôlôac Ɔalêlôm atom amboac tonaf,

⁶ gebe Apômtau kêjala lau gêdêƆ nêƆ lêƆ.

mago lau-sêkac-tauƆ-suwaga nêƆ lêƆ oc ênaƆa.

Anôtô agêc Ɔac, taƆ geƆ oso eƆ naƆ

2 Lau samuc sêli aweƆ sa kētu asageƆƆa,
ma tenteƆlatui sêkic biƆ Ɔaôma-Ɔaôma nec Ɔam amboac ondod.

² KiƆ nomƆa sêkac tauƆ sa,
ma gôliƆwaga sêkic biƆ sêwiƆ tauƆ sebe senseƆ Anôtô agêc nê Ɔac, taƆ geƆ oso eƆ naƆ.

³ Êsêac sêsôm gebe “Tamô êsêacnêj lakô ênjic ma tambaliñ êsêacnêj lêpoa, tañ kêgi aêac auc, nañ siñ.”

⁴ Apômtau, tañ gêngôñ lêpôn aña undambê nañ, kaômac ma kêsû êsêac susu.

⁵ Go kêsôm biñ gêdêñ êsêac totêtac ñandanğey ma eñ têtac kêmoatiñ tônj kêtakê êsêac gebe

⁶ “Aê tauc kakêñ ñoc kiñ gêngôñ ñoc lôc dabuñ Sion.”

⁷ “Aê gabe jasôm biñ, tañ Apômtau taê gêjam nañ, lasê acgom.

Eñ kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Aêñoc latuc aôm, ocsalô tonec aê katu aôm tamam.

⁸ Oteñ aê, go jakêñ lau samuc têtû nêñ gêñlênsêñ ma jakêñ nom samucğey êtu nêñ gamêñ.

⁹ Aôm oc ônam gôliñ êsêac ña tôcki to olo êsêac êtôm selo kunom.”

¹⁰ Amboac tonañ amac kiñ nêñ kauc êsamañ ma amac nom ñagôliñwaga taêm ênam biñ, tañ galêñ biñ amac nañ.

¹¹ Anam sakiñ Apômtau toatêc eñğey, au taôm anêc eñ akaiñña toatênêpğey.

¹² Embe masi, oc têtac ñandañ êsa ma amac anaña aña intêna, gebe eñ ñac têtac dambê. Aweñ êoc lau samob, tañ sê lamu eñğey nañ.

Mec bêbêcña gebe Anôtô ênam sa

3 Ojae, o Apômtau, lau tañ sêlêsu aê nañ, taêsam ñasecğoc, taêsam dêdi sêkô sebe senseñ aê.

² Lau taêsam sêsôm kêpi aê gebe “Anôtô oc anam eñ sa teñ atom.”

³ O Apômtau, aôm kôtu lautuc gômôê aê aucğoc.

Aôm kôtu aê waec to kôsa mômêcapac sa.

⁴ Gamôêc Apômtau ña aoc kapôêñ,

e kêkêñ taña ñoc tañi aña nê lôc dabuñ.

⁵ Aê kasa tauc sic ma gaêc bêc e kaliñ tauc siñ.

Gaêc e matoc jali kêsa gebe Apômtau gêjam aê sa.

⁶ Lausiñ tañ topom-topom sêgi aê auc nañ,

mago katêc êsêac atom.

⁷ O Apômtau, ôndi. O ñoc Anôtô, ônam aê sa.

Aôm tonañ tec kôtap ñoc ñacjo samob kêsêp alianô, ma kôtuc lau, tañ sêkac tauñ su aña aômñem nañ, luñluñ kêsêlô.

⁸ Apômtau kêtû ênam aêac sa ñamôkê.

Ônam mec nêñ laumañ.

Dawidnê pesalem teñ. Gêc latu Absalom gêja su, go gêga.

Mec êtulaña teñ gebe Anôtô ênam sa

4 O Anôtô, tañ kômasañ ñoc biñ jagêdêñ,

aê embe jamôêc, nañ ôkêñ tañam aê.

Aê gamoa togêñwapac, go aôm kôgaboac aê su.

Taêm labu aê ma ôkêñ tañam ñoc mec.

² O amac lau tembelem añğey, abe añaôm aê waec êtu meloc e êndêñ ondoc acgom.

Amac abe taêm ênam biñ dansañ, tec abe asap gêñ ñaôma tônj e êndêñ ondocğey.

³ Ajalamañ gebe Apômtau kêjaliñ nê ñac mansañ aê sa.

Embe jamôêc êndêñ Apômtau, oc êkêñ taña aê.

⁴ Embe têtac ñandañ, nañ añaôm taôm sec atom.

Taêm ênam biñ tonañ ênêc lêlômğey, amoa nêñ gamêñ ma anam taôm tônj. ⁵ Ansuñ da gêdêñ ma akêñ matem Apômtau.

⁶ Lau taêsam sêsôm gebe

“Asa oc êmoasiñ aêac.

O Apômtau, ôc lañômanô ñaja sa mênêpô aêac.”

⁷ Aôm kôkêñ têtac ñajam kêsêp aêñoc ñalêlôm,
kômooasin aê kêlêlêc êsêac, tañ sêñgôn
gêñmasê ñaôgeñ nañ su.

⁸ Aê jasa tauc sic to janêc bêc tobiñ
malôgeñ
gebe aôm taômgeñ, o Apômtau, kôkêñ
aê gamoa ñoc ñajam.
Dawidnê pesalem teñ.

Mec teñ kêtú Anôtô ejop aêacña

5 O Apômtau, ôñô ñoc biñ.
Wê tañam ñoc oliñ.

² Ojae aêñoc kiñ to ñoc Anôtô, ôñô ñoc
tañiboa kapôêñmañ,
gebe aêñoc mec êndêñ aôm êwac.

³ O Apômtau, ôñô aê aoc êndêñ bêbêc
kanucgeñ.

Kamasañ ñoc da gêdêñ aôm gêdêñ bêbêc
kanucgeñ, ma tec matoc teñ-teñgeñ
aômña gamoa.

⁴ Aôm kôtôm Anôtô, tañ têtac gêwiñ biñ
paliñ-paliñ nañ atom.

Ñac sec teñ êtu nêñ ñacleñ atom.

⁵ Lanemtêna sêkô lañômnêñ atom.

Aôm kôkêñ kisa gêdêñ lau-sêgôm-
secwaga samob.

⁶ Aôm goseñ dansañwaga samob su.

Apômtau gêjam lañôanô ôkwi anña
lau, tañ sêwê kaiñ dec to biñ-
dansañwaga nañ nêñ.

⁷ Aôm gôlôc kêtú nêñ têtac gêwiñ
teñgeñña

gebe aê jasô nêñ andu jana.

Aê jateñ mec anña nêñ lôm dabuñ
ma jau tauc janêc gebe jatoc aôm sa.

⁸ O Apômtau, ônam gôliñ aê êtôm nêñ
biñgêdêñ.

Ômansañ nêñ intêna ênêc aê lañôcnêñ
êtu ñoc ñacñoña,

⁹ gebe biññanô gêc êsêac awerñsun atom.

Ac taêñ gêjam biñ sesêñ gêñ sunjagêñ.

Êsêacnêñ koclabeñ kêtôm sêawa gêña.

Imbeleñ geno biñ e ñawasi lañgwagêñ.

¹⁰ O Anôtô, ôkêñ ñagêjô êndêñ êsêac
gebe nêñ dib êtu lakô êndêñ tañ.

Ôtiñ êsêac su anña lañômnêñña êtu nêñ
biñ alôb-alôb taêsamña
gebe sêli taup sa gêdêñ aôm.

¹¹ Mago lau samob, tañ sê lamu aôm nañ,
têtac ñajam êsa.

Ôtu lautuc êsêac,

tañ têtac gêwiñ aôm nañ,

gebe sêmoa toôliñ êpigeñ.

¹² O Apômtau, aôm gôjam mec ñac
gêdêñ,

ma nêñ moasin kêkwa eñ auc amboac
lautuc.

Dawidnê pesalem teñ.

Mec gebe Anôtô ênam sa êndêñ têt wapacña

6 O Apômtau, têtac ñandan ênac aê
atom.

Têtac êmoatiñ tôñ ma ôsôm aê atom.

² O Apômtau, taêm labu aê gebe aoc kêtú
dambê.

O Apômtau, ômoasin aê gebe katakê e
katuc uñ tageñ.

³ Aê katuc ñatutuc ñasec.

O Apômtau, aôm gobe ônac jaê aê e
êndêñ ondocgeñ.

⁴ O Apômtau, ôkac taôm ôkwi ômu
ômôêñ ma ônam aê sa.

Ônam aê sa êtu nêñ moasinña,

⁵ gebe lau, tañ sêmac êndu su sêja nañ,
taêñ gêjam aôm atom.

Asa oc êñgôm waem êsa anña lamboam.

⁶ Aê kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac,
ma gaêc bêc gajac matocsulu sasa gêdêñ
gêbêc baliñ gebe matocsulu kêsun
laplap lañgwagêñ.

⁷ Aê katanñ ñanô e matocdêbu kêtin ma
galiç gamêñ sapu

kêtú ñoc ñacño sêlêsu aêña.

⁸ Amac secwaga samob aêc su anña
aêñoc,

gebe Apômtau kêkêñ taña ñoc tañiboa
kapôêñ.

⁹ Aê katanñ e Apômtau kêkêñ tañagoc.

Apômtau kêkôc ñoc mec sagac.

¹⁰ Aêñoc ñacjo samob oc selendec sec e nêñ meloco êsa, go têtaiñ tauñ su sebeñ e sêc tomajenñeñ sêna.

Dawidnê pesalem teñ. Pesalem dambu tauñña kêtú ñamataña.

Apômtau kêmêtôc lau jagêdêñ ñawê

7 O Apômtau, ñoc Anôtô, aê gaê lamu aômgeñ.

Ôjanço aê su ança lau samob, tañ sêjanda aê nañ nêñ, ma ônam aê sa.

² Embe masi, go ñacjo sêmônñiñ aê êñgic to sênsaic aê amboac lewe gebe ñoc ñac-ênam-aê-sawaga masi.

³ O Apômtau, ñoc Anôtô, aê embe janğôm gêñ keso teñ êndêñ ñac teñ,

⁴ ma embe jatu kasec ñac, tañ jagêc amoa tobiñmalôgeñ tauñ nañ, ma embe janam êsêac, tañ sêkêñ kisa aê ñaôma nañ, sa atom,

⁵ go ñacjo êjanda aê e naê aê tôn ma êka aê tôn tamiñ nom to êñğôm aê waec êtu meloc.

⁶ O Apômtau, ôndi totêmtac ñandangêñ ma ôndi sa mênsonseñ lau, tañ sêlêsu aê nañ, nêñ ñaôndu su.

Aôm tañ kômêtôc biñ nañ, matam jali êsa gebe ômoasiñ aê.

⁷ Ôkac tentenlatu samob sa wactetoc aôm sa acgom,

gocgo wêc ômu ôpi ôwac nêñ lólôc êtiam.

⁸ Apômtau kêmêtôc lau samob nêñ biñ.

O Apômtau, ômêtôc ñoc biñ êtôm nêñ biñğêdêñ ma ômoasiñ aê êtu ñoc biñ masiña.

⁹ Ôkêñ lau, tañ sêkac tauñ su ança aôm-nêñ nañ, nêñ biñ alôb-alôb ênac pep,

ma ôpuc ñac gêdêñ tôn êkô ñajana.

O Anôtô gêdêñ,

aôm kôjala ñoc ñalêlôm e gôbi lêtêñ.

¹⁰ Anôtô kêkam aêñoc lautuc ñagabiñ.

En gêjam lau, tañ taêñ gêjam biñğêdêñ nañ sa.

¹¹ Anôtô kêmêtôc biñ jagêdêñ ma Anôtô tonañ kêkêñ ñagêjô kêtôm bêcgeñ.

¹² Ñac teñ embe ênam tau ôkwi atom, oc Apômtau êuc nê siñ ñamata êsa êtu eñña.

En êkêkam nê sôb êkanôn eñ.

¹³ En êkêñ nê sôb-enseñ-lauña nadiñgeñ eñ

to ênam jalana tamiñ nê sôb.

¹⁴ Alicğac me, biñ alôb-alôb gêjam ñac sec auc. En taê gêñ wapacña.

Ma embe êkôc, oc talic gêñ tau gebe biñdansañ.

¹⁵ En kêkwê sê e ñalêlôm gêjac tau Jaê, mago tau oc nau tau êsêp nê gêñ, tañ kêkwê nañ.

¹⁶ Gêñwapac tañ taê gêjam nañ, oc êñğôndiñ eñ tau,

ma nê gêñ alôb-alôb oc êtap eñ tau mômêdanğam sa.

¹⁷ Aê aoc êoc Apômtau êtu nê biñ gêdêñña,

ma jança wê êpi Lólôc Ñatau Apômtaunê ñaê.

Dawidnê wê teñ, gêjam gêdêñ Apôm-tau kêtú ñac Benjaminña Kus nê biñña.

Tatoc Anôtô sa gebe gêğôm aêac waen kêsa

8 O Apômtau, aêacma Ñatau, nêñ ñaê ñawae kêsa gêjam nom aucgoc.

Êsêac sêlambiñ aôm-nêñ ñawasi e jagêdêñ undambê.

² Ñapalê to ñapalêo dedec awen sêlam-biñ aôm sêwiñ.

Aôm gôboa gamêñ ñajana sa

êpuc nêñ ñacjo su

ma nêñ soño-soño to lau-sêli-awen-sawaga sênam tauñ ôkwi.

³ Aê embe jalic undambê, tañ lêmamlatu kêkêñ,

ma embe jalic ajôn to utitalata, tañ kô-masañ nañ,

⁴ (oc taêc ênam tauc gebe) Ñamalac tau oc amboac asageñ, tec taêm gêjam eñ, ma ñamalac latu oc amboac asageñ, tec gôjam jaom eñ nec.

⁵ Aôm kôkêñ eñ kédabiñ gebe êtôm aôm, ma gôjam gélôn eñ ña wae to ñawasi.

⁶ Aôm kôkêñ eñ gêjam gôliñ gêñ, tañ lê-mam gôgôm nañ, ma kôkêñ gêñ samob kêsô eñ ñalabu.

⁷ Kôkêñ domba to bulimakao ma kôkêñ bôc saleñña gêwiñ.

⁸ Aôm kôkêñ moc, tañ sêmoa umbon ñalabu ma i, tañ sêmoa gwêclêlôm, to gêñ materñ jali gwêcña samob, tañ sêsa nêñ lêñ gédêñ-gédêñgeñ nañ.

⁹ O Apômtau, aêacma Ñatau, nêñ ñaê ñawae kêsa gêjam nom aucgoc. Dawidnê pesalem teñ.

Tanam danje Anôtô gebe eñ kêmêtôc lau jagédêñgeñ

9 Aê gabe aoc êôc Apômtau toñoc ñalêlôm samuc.

Aê gabe jasôm aômñêm gêñsêga, tañ gôgôm nañ samob ñawae lasê.

² Aê gabe têtac ñajam ma aoc êôc aôm toôndugeñ.

O Lôlôc Ñatau, aê gabe janğa wê êpi aômñêm ñaê,

³ gebe aôm kôkêñ aêñoc ñacjo sênu taun su sêmu sêsô sêja.

Aôm kôtiñ êsêac e sêka eñkaiñ ôkwi ma sêjana,

⁴ gebe aôm kômaseñ aêñoc biñ to kômêtôc jagédêñ.

Aôm-kômêtêc-gédêñwaga gôñgôn lêpôn tau ñaô.

⁵ Aôm goec biñ lau samuc to gosenñ alôb-alôbwaga su.

Aôm gosenñ êsêacnêñ ñaê su gêjana samucgeñ.

⁶ Aôm golo ñacjo popoc e gacgeñ maleñmê baliñgeñ sêja.

Aôm gosenñ malac gêwiñ e ñaê samob gêjana.

⁷ Apômtau oc êñgôn nê lêpôn enden tôngeñ.

Eñ ketoc lêpôn kêkô gebe êmêtôc biñ.

⁸ Ñac tageñ tonañ tec kêmêtôc lau nomña nêñ biñ jagédêñ

ma kêkêñ ñagêjô gédêñ tentenlatu gêjô gêñ, tañ sêgôm nañ.

⁹ Apômtau kêtû lau, tañ sêôc gêñwapac nañ, nêñ tuñtêna.

Eñ kêtû tuñtêna gebe êsêac sêñgôn ñalêlôm êndêñ tañ gêñwapac êñgôm êsêac nañ.

¹⁰ Amboac tonañ êsêac, tañ sêjala aôm-nêm ñaê nañ, sêkêñ materñ aôm.

Aôm Apômtau tec gôwi êsêac, tañ sesom aôm nañ, siñ atom.

¹¹ Awem êôc Apômtau, tañ gêñgôn nê lêpôn gêñgôn Sion nañ, asôm ênê gêñsêga lasê êndêñ tentenlatu sêñô,

¹² gebe eñ taê gêjam gebe êkac êsêacnêñ kamocgôc.

Eñ kêliñ môêc, tañ lau ñasec sêmôêc gédêñ eñ nañ, siñ atom.

¹³ O Apômtau, tañ kôkô aê auc gédêñ jamac êndu ñasacgêdô nañ, taêm labu aê.

Ôlic aêmamañ gebe ñoc ñacjo sêgôm aê kwalecgoç.

¹⁴ Aê gabe jasôm aômñêm gêñ towae lasê samob.

Jakô Sion latuo nê sacgêdô ma aoc êôc aôm toôndu, gebe gôjam aê sa.

¹⁵ Lau samuc nêñ sê, tañ sêkwê kêtû aêña nañ, êsêac taun sêu taun sêsêp.

Taun eñkaiñ gêwê uc, tañ sêkic kelecgeñ nañ.

¹⁶ Apômtau kêmêtôc biñ gêwa tau sagac. Ñac alôb-alôb gêwê tau lêma ñalakô.

¹⁷ Lau alôb-alôbwaga sêsêp lamboam sêja,

ma lau samuc samob, tañ sêliñ Anôtô siñ nañ, amboac tonanğeñ.

¹⁸ Anôtô oc êliñ lau ñalêlôm sawa siñ ñapaj atomanô,

ma lau n̄asec s̄ensaê ḡeṅ, taṅ s̄ek̄eṅ
materṅ naṅ, el̄emê atomanô.

¹⁹ O Apôm̄tau, ôndi sa. Ôk̄eṅ ṅamalac
s̄eṅgôm ḡeṅ paliṅ atom.

Ôk̄eṅ lau samuc t̄etap n̄eṅ ṅagêjô sa aṅga
aômn̄em.

²⁰ O Apôm̄tau, ôṅgôm ês̄eac t̄etakê.

Ôk̄eṅ lau samuc s̄ejala tauṅ gebe ês̄eac
lau ṅaôma.

Dawidnê pesalem teṅ.

Mec Anôtô êmêtôc naêndêṅṅa

10 O Apôm̄tau, amboac ondoc kôkac
taôm su wackôkô jaêcgeṅ.
Amboac ondoc kôs̄iṅ taôm ḡêdêṅ t̄em
ḡeṅwapacṅa.

² Lau alôb-alôb tetoc tauṅ sa ma s̄ejanda
lau ṅasec.

Biṅ taṅ ês̄eac taêṅ ḡejam naṅ, êtap ês̄eac
tauṅ sa acgommaṅ.

³ ṅac alôb-alôb k̄ek̄eli tau k̄etu nê k̄auc
secṅa

ma ṅac, taṅ ḡejam bôlêṅ ṅaôli ôkwi naṅ,
k̄êsôm biṅ meloc k̄epi Anôtô e ḡewi
eṅ siṅ.

⁴ ṅac alôb-alôb nê biṅ ḡejac kolec tau
gebe Anôtô êk̄eṅ ṅagêjô atom.

Eṅ ketoc tau sa ma taê ḡejam gebe Anôtô
ḡemoa atom.

⁵ Eṅ ḡeṅgôm nê ḡeṅ k̄emoatiṅ eṅ e ḡemoa
ṅajam gedeṅ t̄oṅgeṅ. Aômn̄em l̄eṅ
mêtôcṅa ḡejac jaê eṅ.

Eṅ k̄etaṅ p̄elê nê soṅo-soṅo samob.

⁶ Eṅ taê ḡejam ḡeṅ tau gebe “Aê oc jam-
berṅ teṅ atomanô,

ma ḡeṅwapac oc êtap aê sa atomanô am-
boac tonanṅeṅ.”

⁷ Ênê awasuṅ kapuc boa ṅanô ma biṅ-
dansaṅ to ṅaclai ḡejam auc.

Ḡeṅwapac to ḡeṅ alôb-alôb ḡesac imbêla
ṅatêpôêgeṅ.

⁸ Eṅ ḡedib lau ḡeṅgôṅ gamêṅ gasaṅ e ḡe-
jac ṅac, taṅ tobiṅmê naṅ êndu.

Eṅ mata geso lau, taṅ s̄epô l̄ena k̄etu ḡeṅ
ṅagêdôṅa naṅ.

⁹ Eṅ ḡe lamu gamêṅ ma ḡedib lau
amboac lewe ḡedib ḡeṅ ḡemoa
gamêṅdani.

Eṅ ḡedib gebe êkatôm ṅac ṅasec t̄oṅ.

Eṅ k̄ek̄atôm ṅac ṅasec

gebe ênsaic eṅ naêsêp nê uclêlôm.

¹⁰ Eṅ k̄egalab gewec-gewec

e k̄etaṅ lau ṅasec s̄epô l̄ena tauṅṅa sa.

¹¹ Eṅ taê ḡejam ḡec nê ṅalêlôm gebe
“Anôtô k̄eliṅ siṅ.

Anôtô ḡesaṅ laṅdanô auc e ḡelic sapu.”

¹² O Apôm̄tau, ôndi sa. O Anôtô, ôc l̄e-
mam sa.

Ôliṅ lau ṅasec siṅ atom.

¹³ ṅac alôb-alôb oc êsôm biṅ meloc-
meloc êpi Anôtô êtu asageṅṅa.

Ma amboac ondoc taê ênam ênêc nê
ṅalêlôm gebe “Aôm oc ôk̄eṅ ṅagêjô
êndêṅ aê atom nec.”

¹⁴ Mago aôm tec ḡolic ḡeṅṅac. Aôm ḡolic
ḡeṅwapac to lau-s̄epô-l̄enawagagac,
ma aôm l̄emam ônam ḡoliṅ.

Aôm taômgeṅ, tec ṅac k̄epô l̄enaṅa mata
k̄esap aôm.

Aôm ḡojam mosêbu sa.

¹⁵ Ônac ṅac alôb-alôb to ṅac, taṅ k̄ekac
tau su aṅga Anôtônê naṅ, l̄ema tulu.

Ôk̄eṅ ṅagêjô êpi eṅ êjô nê ḡeṅ samob e
tomalageṅ.

¹⁶ Apôm̄tau k̄etu kiṅ êṅgôṅ teṅgeṅ ma
teṅgeṅ.

Lau samuc maleṅmê aṅga ênê gamêṅ
sugac.

¹⁷ O Apôm̄tau, aôm k̄ojala lau ṅasec t̄en-
tac k̄ekac ês̄eac aômṅa.

Aôm ḡoê taṅam ês̄eac to k̄opuc ês̄eacnêṅ
ṅalêlôm t̄oṅ,

¹⁸ gebe ômêtôc mosêbu to lau s̄eṅgôṅ ja-
geonṅa nêṅ biṅ êtu katô

e ṅamalac nomṅa t̄etakê lau teṅ êtiam
atom.

Lau gedeṅ nêṅ lamu

11 Apôm̄tau k̄etu ṅoc lamu. Ma am-
boac ondoc asôm ḡêdêṅ aê gebe
“Ôêc ôpi lôc ôna amboac moc.

²Gôlicgac me, dedec-Anôtôwaga sêkac tikoc talam ma sêjô sôb e jadingen, sebe sêpô lau-ñalêlôm-gêdênwaga êndên gamên ñakesec.

³Embe senseñ mêtê ñanombañ, nañ gedên ñamalac tônia nañ su ñac gêdên oc êsôm ñabiñ amboac ondocgeñ.”

⁴Apômtau gêmoa nê lôm dabuñ ñalêlôm.

Ênê lêpônia kêkô undambê.

Eñ mata geso lau gamên samobña ma gêlic gêñ, tañ êsêac sêgôm nañ.

⁵Apômtau kêsaê ñac gêdên to ñac, tañ gedec eñ nañ kêtômgeñ.

Ma nê ñalêlôm kêmoatiñ tônia kêtû ñac, tañ gêgôm nê gêñ togôliñmê nañña.

⁶Eñ kêkên ja to talao gêjac lau sec amboac kom gêjac ma kêsakiñ mu ñandañ kêtû nêñ gêñ êlau êsêacña.

⁷Apômtau eñ ñac gêdên ma têtac gêwiñ biñgêdên.

Lau tañ sêgôm ñanô kêsa nañ, oc sêmoa eñ lañônêmña.

Dawidnê teñ.

Mec Apômtau ênam aêac saña

12 O Apômtau, ônam aêac sa gebe lau mansañ têtaiñ su

ma lau wapac maleñmê e gamên kêtâ êñ.

²Sêsôm biñ geo gelom-gelom tau.

Ac sêsôm nêñ biñ awenşuñ geno-genogên ma nêñ ñalêlôm gêja lulu.

³Ojae, Apômtau enşej gêdônôlic samob, tañ seno-seno biñgeñ,

to awenşuñ, tañ sêboa tauñboa nañ, acgommanñ.

⁴Lau tonañ tec sêsôm gebe “Tauñma im-beleñ kêpuc aêac tônia to gêdônôlic gêjac aêac sa.

Asa gebe ênam gôliñ aêac.”

⁵Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe japuc tauc jandi êtu lau, tañ sêkônia êsêac sêñgôn jageo to lau ñagêbôc señ oliñ tauñ elêmê nañña.

Aê gabe janam lau, tañ sêkên matenğen gebe janam êsêac saña nañ sa.”

⁶Apômtaunê biñ ñalô ñakênkên kêtôm labi nañ sêjam e ñakep masi amboac kwalamwaô.

⁷O Apômtau, ônam jaom lau ñasec ma ôpuc aêac tônia

êndên lau tônia êtôm têm samob,

⁸gebe lau geo oc dendi sêoñ to sêmboa tauñ e sênşin aêac auc,

gebe sec gêjam sêga anğa ñamalacnên.

Dawidnê pesalem.

Mec Apômtau ênam aêac saña

13 O Apômtau, gobe ôliñ aê siñ samucgeñ e êndên ondoc acgom.

Ma gobe ôsiñ lañôm aê e êndên ondocgeñ.

²Aênoc katuc oc êôc ñandañ

ma ñoc ñalêlôm ñawapac êtôm eleñ to êmbêc e êndên ondocgeñ ma ñoc

ñacjo etoc tau sa êndên aê e êndên ondocgeñ.

³O Apômtau, ñoc Anôtô, ôlic aê ma ôkên tañam aêma.

Ôkên matocanô ñawa êsa gebe gêmac enşej aê atom.

⁴Ma ñoc ñacjo etoc tau sa ma êsôm gebe “Aê kaku eñ tulu,”

ma ñoc soño-soño têtû samuc êtu aê kaku saña atom.

⁵Mago aê taêc kêka aôm têtmtac gêwiñ tenğenña.

Ñoc ñalêlôm êtu samuc gebe gôjam aê kêsi.

⁶Aê janam wê êndên Apômtau

gebe eñ kêmoasiñ aê ñanô.

Dawidnê pesalem.

Ñamalacnên sec

(Pes 53:1-6)

14 Lau meloc tec nêñ ñalêlôm kêsôm gêdên tauñ gebe “Anôtô teñ gêmoa atomanô.”

Êsêac sêgôm gêñ sec to alôb-alôb ma nêñ teñ gêgôm gêñ ñajam teñ atom.

² Apômtau kêtü kênij ñamalac latunji aŋga undambê
gebe oc êtap ñac tokauc teŋ, taŋ kêtêc
Anôtô naŋ, sa gêmoa me masi.

³ Mago êsêac samob sêkac tauŋ su.
Samob têtü secŋageŋ.

Êsêacnêŋ teŋ gêgôm gêŋ ñajam teŋ
atom, masi samucgeŋ.

⁴ “Lau secwaga samob nêŋ kauc gêbôc
me. Êsêac têdaŋgôŋ ñoc lau amboac
seŋ mo
ma êsêac aweŋ gêjac Apômtau atom.”

⁵ Mago êsêac oc têtakê ñasec
gebe Anôtô gêmoa gêwiŋ lau gêdêŋ nêŋ
gôlôac.

⁶ Amac abe akô biŋ, taŋ ñac ñalêlôm
sawa kêkêŋ mata naŋ, auc.

Mago Apômtau tau kêtü ênê lamu.

⁷ Ojae, moasiŋ ênam Israel saŋa mêŋêsa
aŋga Sion ecmaŋ.

Êndêŋ taŋ Apômtau êmoasiŋ nê lau
êtiam naŋ, Jakob oc êtu samuc ma
Israel oc têtac ñajam êsa.

Dawidnê pesalem.

Lau, taŋ sêŋgôn Anôtônê lôc dabuŋ naŋ

15 O Apômtau, asa oc êtu ñacleŋ
aômnêm bec.

Ma asa oc êŋgôn aômnêm lôc dabuŋ.

² Ñac tageŋ, taŋ kêsa nê lêŋ tolaŋônêm
sawageŋ ma gêgôm gêŋ gêdêŋ-
gêdêŋgeŋ naŋ,

ma kêsôm biŋŋanô tau, taŋ gêc nê
ñalêlôm naŋ lasê.

³ Ñac tageŋ, taŋ biŋ gêga kêsa awasuŋ
atom naŋ.

Ñac taŋ gêgôm gwadê sec to kêsac nê ñac
jabaj eŋŋa atom naŋ.

⁴ Ñac tageŋ, taŋ gêlic lau alôb-alôb am-
boac gêŋ ñaôma

ma etoc lau, taŋ têtêc Anôtô naŋ sa.

Ñac tageŋ, taŋ êŋgôm biŋ naŋ kêtôc
lêma kêpi naŋ, ñanô êsa

ma biŋ tau embe êkêŋ ñandaŋ êndêŋ eŋ,
oc ênam nê ñalêlôm ôkwi atom.

⁵ Ñac tageŋ, taŋ kêkêŋ nê mone gêdêŋ
lau ma taê kêka gebe mone êsu
ñalatu kapôêŋŋa atom naŋ,
ma kêtü palê gêdêŋ biŋ kana-kanaŋa ma
kêgôliŋ bam ñac tobiŋmê atom.

Ñac teŋ embe nê lêŋ amboac tonaŋ,
oc nê ñalêlôm ñawiwic atomanô.

Dawidnê pesalem.

Anôtô kêtü nê lau nêŋ awamata

16 O Anôtô, ojop aê
gebe aê gaê lamu aôm.

² Aê kasôm gêdêŋ Apômtau gebe “Ñoc
ñatau aôm.

Ñoc gêŋ ñajam ñam aôm taômgeŋ.”

³ Lau dabuŋ nomŋa êsêac lau ñaŋêŋ.

Êsêac sêjac aê matocanô ñajam.

⁴ Lau taŋ sêjaliŋ anôtôi jaba sa naŋ, oc
sêôc gêŋwapac taêsam.

Aê jakêŋ da decŋa êndêŋ êsêac atom, ma
êsêacnêŋ ñaê êsa aocsuŋ atom.

⁵ Apômtau kêtü ñoc gêŋlênsêm ma ñoc
gêŋ, taŋ gawê kaiŋ naŋ.

Aôm gojob ñoc lêŋlênsêm ñapep.

⁶ Sêjac belo gamêŋ e katap ñoc gamêŋ
ñajam sa.

Biŋŋanô, aê galic ñoc gêŋlênsêm e gêjac
matocanô ñajam.

⁷ Aê aoc gêjac Apômtau, gebe kêtü ñoc
gêjam-sawaga ñajam.

Gêdêŋ gêbêc atêc kepeŋ aê kêtü biŋ
tonaŋŋa gêwiŋ.

⁸ Aê kakêŋ Apômtau kêkô laŋôcnêm-
ŋageŋ gebe matocanô êpi eŋ ender
tôngeŋ.

Eŋ kêkô ñoc anôŋa, tec aê oc jakô
teŋgeŋ.

⁹ Amboac tonaŋ ñoc ñalêlôm ñajam to
ñoc katuc kêtü samuc,

ma aê ôlic gêŋgôn ñajam.

¹⁰ Gebe aôm oc ôwi ñoc katuc siŋ êndêŋ
lamboam atom.

Aôm oc ôkêŋ sê êŋgamiŋ nêŋ ñac
mansaŋ ôli tôn atom.

¹¹ Aôm kôtôc intêna janggôn matoc jaliŋa
gêdêŋ aê.

Aê jamoa aôm laṅômnêmṅa totêtac ṅajam samucgeṅ ma jatap lêmam anôṅa ṅamoasiṅ sa endeṅ tōṅgeṅ.
Dawidnê mec teṅ.

ṅjac mansaṅ awa gêjac Apômtau

17 O Apômtau, biṅgêdêṅ ṅatau, ôkêṅ taṅam ṅoc taṅi.

Ôê taṅam ṅoc mec gebe kasôm kêsa gêdôcôlic dansaṅ atom.

² Aôm taôm oc ômêtôc aêṅoc biṅ, gebe aôm tec matamanô gôlic gêṅ gêdêṅ.

³ Embe ônsaê ṅoc ṅalêlôm me embe ôtuc kêniṅ êsêp ṅoc ṅalêlôm êndêṅ êmbac me embe ômbêlêm aê,

oc ôtap aê taêc gêjam biṅ geo teṅ sa atom ma aocsuṅ kasôm biṅ keso teṅ atom.

⁴ ṅamalac embe sêṅgôm nêṅ gêṅ oc sêṅgôm, mago aê kasa ṅaclainêṅ lêṅ atom

gebe aôm awamsuṅ gêjac jao.

⁵ Ockaiṅ kêpuc aôm waṅam.

Aê kasêlêṅ kaku-kaku atom.

⁶ O Anôtô, aê aoc gêjac aôm, gebe aôm kôkêṅ taṅam aê.

Ôê taṅam aê ma ôṅô ṅoc biṅmaṅ.

⁷ Oc nêṅ têtac gêwiṅ teṅgeṅṅa lasê.

Aôm gôjam lau, taṅ sêc nêṅ ṅacjo su wacsê lamu nêṅ anôṅa naṅ kêsi.

⁸ Ojop aê êtôm aôm taôm gojob nêṅ matamanô.

Ôṅgandê aê jaṅgôṅ nêṅ magêṅ ṅajaṅṅlabu.

⁹ Ojop aê êndêṅ lau sec, taṅ têtuc kasec aê naṅ,

to êndêṅ ṅoc ṅacjo, taṅ sêgi aê auc e tapi-tapiṅ sebe senseṅ aêṅa naṅ.

¹⁰ Êsêacnêṅ ṅalêlôm ṅadani e taêṅ walô aê atom

ma sêboa tauṅ sa ṅa aweṅsuṅgeṅ.

¹¹ Aê embe jamoa ṅasawa teṅ, oc sêwa aê auc.

Êsêacnêṅ ṅalêlôm taêṅ gêjam tageṅ tonec gebe sênac aê piṅpaṅ e jansambi sa janêc.

¹² Êsêac têtôm lewe, taṅ kesegeṅ gwadaṅa gêmoa naṅ.

Ac têtôm lewe ṅalatu, taṅ sacgeṅ-sacgeṅ gêmoa gamêṅdani ṅalêlôm gêdib nê gwada gêmoa naṅ.

¹³ O Apômtau, ôndi naôndac ṅoc ṅacjo ma ôku êsêac tulu.

Ôc nêṅ siṅ sa ma ônam katuc kêsi aṅga lau secwaga nêṅ.

¹⁴ O Apômtau, taôm lêmam ônam aê sa aṅga ṅamalacnêṅ

to lau nom tonecṅa, taṅ taêṅ kêka nêṅ gêṅ nomṅageṅ naṅ nêṅ.

Gêṅ taṅ gôjac tōṅ gêc naṅ, ôkêṅ êndêṅ êsêac e êpô êsêac ôkwi laṅgwageṅ.

Tauṅ sêniṅ e êtôm êsêac ma sêkêṅ ṅagêdô êndêṅ nêṅ latuṅi.

¹⁵ Mago aê oc jalic aôm laṅômanô gebe aê gagôm keso teṅ atom.

Embe matoc êpoa êtiam, naṅ jalic aôm endeṅ tōṅgeṅ e tekoc êsa laṅgwageṅ.

Dawidnê mec teṅ.

Dawidnê wê kêku ṅacjo tuluṅa

18 O Apômtau, aê têtac gêwiṅ aôm, taṅ kôtu ṅoc ṅaclai naṅ.

² Apômtau kêtu ṅoc lamuanô to kêtu ṅoc tuṅtêna ma kêtu ṅoc gêjamsawaga.

ṅoc Anôtô kêtu ṅoc lôṅ, taṅ gaê lamu naṅ, eṅ kêtu ṅoc lautuc to kêtu ṅoc moasiṅ ṅabulakôp ma kêtu ṅoc lêmôp ṅajaṅa sec naṅ.

³ Aê aoc gêjac Apômtau ma eṅ ênam aê kêsi aṅga ṅoc ṅacjonêṅ.

Talanem Apômtau.

⁴ Gêmacanô ṅadembom gênom aê auc to gêṅ gebe enseṅ aêṅa kêtakê aê.

⁵ Lamboam ṅa-uc kêkic aê auc.

Gêmac ṅalakô mênjkêtap aê sa.

⁶ Gamoa e katuc uṅ tageṅ ma aoc gêjac Apômtau.

Gamôêc gêdêṅ ṅoc Anôtô gebe ênam aê sa.

Eṅ gêṅgôṅ nê gamêṅ dabuṅ ṅalêlôm e gêṅô ṅoc môêc.

Ma gê tanja aênoc tanjiboa, tan katan
ganğôñ en lajônêmña nan.

⁷Go ôjô gêjam to nom ñawiwic kêsa to
kôtên-kôtêngeñ ma lôc ñam kêtênêp
e kôjô-kôjôgeñ,

gebe en totêtac ñandan gêmoa.

⁸Jadaun kêsa en lusuawa to ja ñawaô
kêsa en awasun
ma ñamôsi kêpêlan anğa ênê kêsa gêja-
gêja.

⁹En kêwê undambê sêlilip kêsêp gêmên.
Ma tao majan gêc en akaiñ ñalabu.

¹⁰En mênğêlôb gênğôñ kerub ñaô
to mu ñamagê kêpuc en tôn mênkelelo
gêmoa.

¹¹En kêkwa tau auc ña gêsunbôm.
Kom ñamajan to tao tokatap-tokatap
kêkôm ênê bec auc.

¹²Tao kêkôm ênê ñawasi auc,
mago kom poc to jawaô mênkêlêpan
kêsa.

¹³Go Apômtau kêkên nê wapap kêtan
anğa undambê.

Ma Lôlôc ñatau kêkên nê awa kom poc
to jawaô kêsa.

¹⁴En kêpê nê ñacjo ña sôb e sêc sêjam
gamên aucgeñ sêja.

En kêpalip ôsic e kêjanda êsêac êlin-êlin.

¹⁵Gêgôm e gwêc ñagêdimbob gêoc tau
sa kêtü awê

ma nom ñataon kêwaka tau sa.

Gebe aôm Apômtau gôjam wamban
e atêm bu gwec-gwecgeñ.

¹⁶En kêmetôc lêma anğa lôlôc
mênkêkam aê tôn,

ma gê aê sa anğa ñasamac kapôên
ñalêlôm.

¹⁷En kêjanğo aê su anğa ñoc ñacjo ñaclai
nê

to anğa ñoc gobi, tan nên ñaclai kêlêlêc
aê su nan nên.

¹⁸Êsêac sebo sêsa dêdên aê gêdên ñoc
bêc wapacña,

mago Apômtau kêpuc aê tôn.

¹⁹En kêkam aê sa jakakô gamên
kwalam.

En kêsaic aê sa kasa gaja gebe têtac
gêwiñ aêgac.

²⁰Apômtau kêmoasiñ aê kêtü lajôcnêm
sawaña.

En gêjam aê sa kêtü lemoc selecña.

²¹Gebe aê kasa Apômtaunê lên ñapep
ma kakac tauc su anğa ñoc Anôtônê
ñaucñageñ atom.

²²Ênê ñagôlin samob gesen ñoc intêna
auc

ma kamasuc ênê biñsu ten atom.

²³Aê kasa ñoc lên ñapep e en gêlic aê
ñajam

ma gajob tauc ñapep gêdên gênjensen
aênja samob.

²⁴Amboac tonan Apômtau kêmoasiñ aê
kêtü gamoa ñanjênja,
kêtü aê lemoc selecña, tec en mataanô
gêlic aê jagêdên.

²⁵Aôm oc ôwa taôm sa êndên ñac ñajam
gebe aôm ñac gabêjam.

Aôm oc ôwa taôm sa êndên ñac
biññanôña gebe aôm ñac
biññanôña.

²⁶Aôm oc ôwa taôm sa êndên ñac
mansan gebe aôm ñac mansan,
mago ñac keso-keso, tec oc ôtôc taôm
êndên en e êtakê.

²⁷Aôm kotoc lau materj jali sa ñapep
ma kôkônin lau materj waô tôn.

²⁸Aôm kôtun ñoc ja kêpô gamên ñajam.
Apômtau, ñoc Anôtô, gêgôm ñoc
ñakesec ñawê kêsa.

²⁹Biññanô, aôm embe ôwiñ aê oc jalêti
lajôc êlac ñoc ñacjogeñ jana.

Ñoc Anôtô embe êwiñ aê oc jamboan
janğêli (ñoc ñacjonên) tunbôm.

³⁰Anôtô tonan tec gêjam gôlin gên
samob tomalageñ.

Apômtaunê biñ ñakênkên. En kêtü lau
samob, tan sê lamu en nan, nên
lautuc.

³¹Gebe anôtô ten oc êmoa ondoc, Apôm-
tau en taugenğoc.

Ma lamuanô tau ten oc êmoa ondoc,
aêacnên Anôtô taugenğoc.

³² Anôtô tau tonañ tec kêjandiñ aê tôn ña
ñaclai

to gêjam ñoc intêna gebe ockainñ êndiñ
gêñ teñ atom.

³³ ñac tonañ kêkêñ aê kasêlêñ ñagaô
katôm isom.

En ketoc aê kakô ñoc lôc ñamoatêc
ñaôgeñ.

³⁴ En kêdônñ lemoc siñña,
tec lemoc jakêka talam ñamadi ñajaña.

³⁵ Aôm gôsuy nêñ lautuc êpiñ aê aucña
to nêñ anôña kêpuc aê tôn.

Aômnêñ moasiñ ketoc aê sa.

³⁶ Aê kasêlêñ e aôm kômasañ ockainñ ña-
mala ñapep

gebe japô ocgêsu ôkwi atom.

³⁷ Aê kajanda ñoc ñacjo e gaê êsêac tôn
ma pañpañ jagaseñ êsêac popoc.

³⁸ Aê kamakiñ êsêac e têtû motam su ma
dêdi sa kêtiã atom.

Êsêac sêc ockainñ ñalabu.

³⁹ Aôm kôjandiñ aê ña ñaclai gebe janac
siñ ñanô biññanôgoc.

Aôm kôkônij ñoc ñacjo tôn e ockainñ
kaka êsêac tôn.

⁴⁰ Aôm kôkêñ aêñoc ñacjo sêc aê sêja.

Aê gasenñ êsêac samob, tañ sêkêñ kisa
gêdêñ aê nañ su.

⁴¹ Êsêac sêmôêc, mago nêñ ñac-ênãm-
êsêac-sawaga teñ gêmoa atom.

Sêmôêc gêdêñ Apômtau, mago enñ kêkêñ
taña êsêac atom.

⁴² Aê kadaba êsêac sa kêtôm mu kelelo
kekop.

Aê kakip êsêac sa kêtôm sêpiñ bôc-kêpêc
sa anña malacluy ma sêbaliñ siñ.

⁴³ Aôm gôjam aê sa anña siñ tomôkê-
tomôkê e kôkêñ aê katu lau samuc
nêñ gôliñwaga.

Lau tañ sêjam kauc aê nañ, tec sêjam
sakiñ aê sêmoa.

⁴⁴ Lau jaba sêñô aê ñawaegenñ ma tañenñ
wamu êndêñ aê.

Êsêac latuñi tetoc aê sa.

⁴⁵ Lau jaba latuñi katunñ gêjaña

ma sêsunñ tauñ tênêp-tênêpgeñ sêsa anña
nêñ tuñlêlôm sêmên.

⁴⁶ Apômtau gêmoa mata jali. Aoc êoc
ñoc lamu.

Aê jatoc ñoc ñacmoasiñ Anôtô sa.

⁴⁷ Anôtô tau tec kêpuc aê tôn e kakac ñoc
kamocgôc.

En kêkônij malac-malac tôn sêsô ñoc
gôliñ ñalabu.

⁴⁸ ñac tonañ tec gêjam aê kêsi anña ñoc
ñacjo, tañ ñaclai sec nañ, nêñ to
kêpuc aê sa jakatu ñoc gobi nêñ
ñatau.

ñac tonañ tec gêjam aê kêsi anña ñaclai
sec nê.

⁴⁹ O Apômtau, amboac tonañ jalambij
aôm anña lau samuc ñalêlôm

ma jañga wê êpi aômñên ñaê.

⁵⁰ Aôm tonañ tec kotoc nêñ kiñ sa
ñanô ma kôtôc nêñ têtmac gêwiñ
teñgeñña gêdêñ nêñ ñac goenñ oso
enña

gêdêñ aê Dawid to ñoc gôlôac gedenñ
tôngeñ.

Apômtaunê sakiñwaga Dawid kêsôm
biñ tonec gêdêñ Apômtau gêjam enñ kêsi
anña Saul lêma ma ênê ñacjo ñagêdô
nêñ.

Anôtônê koleñ to biñsu

19 Undambê kêwaka Anôtônê wae
sa

ma umbonñ gêjac enñ lêma ñakolenñ ñamiñ.

² Geleñña teñ kêkêñ biñ tau ñawae
gêdêñ geleñña teñ.

Ma gêbêcauc teñ gêwa kauc sa gêdêñ
gêbêcauc teñ.

³ Sêsôm biñ atom ma sêsam ñalô teñ lasê
atom.

Lau sêñô êsêac awenñ atom.

⁴ Mago êsêac awenñ kêsa

gêjam nom ñagamênñ samob auc.

Ma nêñ biñ kêsa e jagêdêñ nom
ñamadiñ.

Enñ gê oc ñabec teñ anña tônê.

⁵ Oc tau tonaj kêtôm sagu togêlôngej
 kêsa gêmêj anja nê andu
 ma kêlêti kêsa nê lêj kêtôm ñaclai tej
 totêtac ñajamgej.
⁶ Kêpi anja umbonj ñamadij tej ma
 kêlêti e jakêsêp ñamadij tej
 ma gêj tej gêc ênê ñandanj su atom.
⁷ Apômtaunê bijsu mansanj kêlau katu.
 Apômtau gêwa nê bijsa jagêdêj ma
 kêkêj lau meloc-meloc têtû lau
 tokauc.
⁸ Apômtaunê jatu e jakêtôm ma gêgôm
 nêj ñalêlôm e ñajamanô.
 Apômtaunê bijsu e ñakêj kêj lajg-
 wagenj, tec kêpô aêac matejanô.
⁹ Tatêc Apômtau tonêj ñalêlôm ñawa
 ênêc enderj tôngej.
 Apômtaunê mêtôc tau ñanô ma jagêdêj
 samob.
¹⁰ Bijsu tau tonaj ñanô kêlêlêc gold,
 kêlêlêc gold, taj sêpac e ñanôgej
 kêjalij tau sa nañ su.
 Bijsu tonaj ñakana ñajam kêlêlêc lêp to
 ñatêkwi, taj kêpoac ñaobo nañ su.
¹¹ Bijsu tonaj kêtû nêj sakiñwaga nê
 puc.
 Lau taj sêmansanj nañ, oc têtap
 ñamoasij taêsam sa.
¹² Ojae, asa oc taê ênam nê geo toma-
 lagenj samob.
 Amboac tonaj ôsuc ñoc keso, taj tauc
 gajam kauc nañ okwi.
¹³ Ojop nêj sakiñwaga gebe etoc tau sa
 atom.
 Bijsa jatoc tauc saña ênam gôlij aê atom.
 Go jamao lajônên sawagenj.
 Jawê kainj bijsa kapôerj tej atom.
¹⁴ Ôñô aocsuj ñabij ñajam ma bijsa, taj
 ñoc ñalêlôm taêc gêjam nañ, êndêj
 aôm êwac.
 O Apômtau, ñoc lamu to kêsiwaga ñanô
 aôm.
 Dawidnê pesalem tej.

Mec taku ñacjo tuluja

20 Apômtau êkêj tajna aôm êndêj
 bêc gêjwapacña.
 Jakobnê Anôtô nê ñaê êtu lautuc aôm.
² Eñ ênam aôm sa anja gamêj dabuj
 to êpuc aôm tôn anja Sion.
³ Eñ taê ênam aôm nê da samob.
 Ma nêj daja ênac eñ mataanô ñajam.
⁴ Eñ êkêj gêj, taj nêj ñalêlôm taê kêka
 nañ, ñanô êsa.
 Eñ êkêj aôm ôjgôm gêj samob, taj
 taêm gajam nañ, e ônac dabij.
⁵ Embe ôku nêj ñacjo tulu, aêac oc ôlij
 api toôndugej, oc andaj obokêam
 asam aêacma Anôtônê ñaê.
 Apômtau êkêj gêj samob, taj koterj
 nañ, ñanô êsa.
⁶ Galoc tec kajala gebe Apômtau gêjam
 nê ñac, taj señ oso eñ nañ sa.
 Eñ kêkêj tajna eñ anja nê undambê
 dabuj. Nê anôña aku ñacjo tulu
 toñaclaigenj.
⁷ Lau ônê ñai-ñai samob taênj kêka nêj
 kareta siñña to hos,
 mago aêac tec taênj kêka aêacnêj Apôm-
 tau Anôtô nê ñaclai.
⁸ Êsêac tê sêku sa sêsêp jasêc,
 mago aêac gacgej bônj dagi anjenj akô
 ñajana.
⁹ O Apômtau, ôkêj kinj tau êku nê ñacjo
 tulu.
 Ôkêj tajam aêacmênma môêc.
 Dawidnê pesalem tej.

Aweñ gêoc Anôtô kêtû kêku ñacjo tuluja

21 O Apômtau, kinj têtac ñajam kêtû
 kôpuc eñ tônña
 ma ôli kêpi ñanô gebe aôm gôjam eñ sa.
² Bijsa taj nê ñalêlôm taê gêjam nañ,
 gôgôm ñanô kasa
 to bijsa, taj gêdôlic kêsôm lasê nañ,
 gôgôm kêtû tôn.
³ Aôm gôdêj eñ jakôm asij eñ ñanôgej.
 Aôm kôkêj eñ kêkuc sunsuj gold tej.

⁴ Eñ keteñ aôm gebe êmoa mata jali, tec gôgôm kêtú tôn, gebe gôjac têku ênê jala ma gêmoa e ñêñgeñ su.

⁵ Aôm gôjam eñ sa, tec nê-wae kêtú kapôên.

Aôm kôgêlôn eñ ña ñawasi to kôwaka eñ sa.

⁶ Aôm kotoc eñ sa kêtú moasiñ ñamôkê ñanô.

Aôm gômoa gôwiñ eñ, tec gêgôm eñ têtac ñajam kêsa.

⁷ Kiñ taê kêka Apômtau ma Lôlôc Ñatau nê têtac gêwiñ teñgeñña êpuc eñ tôn ma êku atom.

⁸ O kiñ, lêmam oc ôlô nêñ ñacjo samob tôn.

Nêñ anôña oc êtap samob, tañ sêkêñ kisa aôm nañ sa.

⁹ Aôm embe ojoc taôm lasê,-oc ôndamba êsêac êtôm ja geñ oba.

Apomtau têtac ñandañ oc êndañgôn êsêac ma ja oc êniñ êsêac su.

¹⁰ Kiñ oc enseñ êsêacnêñ wakuc aña nom su

ma oc enseñ nêñ gôlôac aña ñamalac ñalêlôm su.

¹¹ Êsêac embe sêniñ oliñ sec êtu aômña me taêñ ênam gebe sênsau sêoc aôm,

oc sêñgôm gêñlêlôm elêmê.

¹² Eñ oc êpê êsêac ña nê sôb ma êoc êsêac ôkwi e sêc.

¹³ O Apômtau, ômôên tonêñ ñaclaigen, ec aêac alanem to alambiñ aômñem ñaclai.

Dawidnê pesalem teñ.

Tañiboa to wê lambiñña teñ

22 O ñoc Anôtô, o ñoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê siñ ma kôkô jaêc ñoc tañi ônam aê saña.

² O ñoc Anôtô, aê aoc gêjac aôm gêdêñ geleñña, mago gôjô aê aoc atom.

Ma gêdêñ gêbêc, mago ñoc ñalêlôm kêtú malô atom.

³ Mago aôm ñac dabuñ.

Aôm gônğôn Israelnê wê lambiñña ñaô kêtú nêñ lêpôn.

⁴ Aôm tonañ tec aêac tameñmai sêkêñ mateñ.

Sêkêñ mateñ aôm, tec gôjam êsêac sa.

⁵ Êsêac sêmôêc gêdêñ aôm ma gôjam êsêac kêsi.

Êsêac sêkêñ mateñ aôm e gôgôm êsêac majen kêsa atom.

⁶ Aê katôm ñamalac atom, katôm moacêñgic.

Lau sêsu aê susu ma ñamalac lanôn gelo aê.

⁷ Lau samob, tañ sêlic aê nañ, têtan pêlê aê.

Sêñjala to têdain gêsun aê gebe

⁸ “Ñac tau tonañ gêsun tau gêdêñ Apômtau, tec Apômtau akôc eñ samañ.

Apômtau têtac gêwiñ eñ, tec ênam eñ kêsimañ.”

⁹ Aôm tonañ tec kôkôc aê aña tinoc têtac lêlôm,

gojob aê ñapep ma gain tinocnê su tôn.

¹⁰ Tinoc kêkôc aê su ma aôm gôjam jaom aê ñapan.

Gêdêñ aê katu awê nañ, aôm kôtu aêñoc Anôtô.

¹¹ Ômoa jaêc aêma atom gebe gêñwapac mênkêdabiñ ma gêjam-sawaga teñ gêmoa atom.

¹² Bulimakao kapoac taêsam sêkôm aê auc.

Bulimakao kapoac Basañña tonçlai sêgi aê auc.

¹³ Gêñ tau sêña awen gêdêñ aê kêtôm lewe kêtan gebe êkaku gêñ popoc.

¹⁴ Aê gawê amboac labi.

Aêñoc ñatêkwa samob kêsu.

Aêñoc ñalêlôm kêtôm lêp ma gêwê gêc ñoc wañlêlôm.

¹⁵ Aêñoc koclabeñ ñakeleñ kêsa amboac ku ñasaboac

ma imbeloc kêsap lôcboam tôn. Ma kôkônin aê tôn gaêc gêmacanô ñakekop ñalêlôm.

¹⁶ Ojae, kêam sêgi aê aucgoc. Secwaga
toŋ teŋ sêwa aê auc
ma sêkim lemoc to octapa lasê.

¹⁷ Ŋoc ŋatêkwa samob gêc awêgeŋ.
Êsêac mateŋ gê aê e gêjac mateŋanô
ŋajam.

¹⁸ Êsêac sêjac sam ŋoc ŋakwê gêdêŋ
tauŋ.
Ma sêpuc kapoac kêtû ŋoc ŋakwê
baliŋŋa.

¹⁹ O Apômtau, ômoa jaêc aêma atom.
O ŋoc ŋaclai, mênônam aê sa sebeŋ.

²⁰ Ônam aê kêsi anŋa siŋ
ma ônam aê sa anŋa kêamnêŋ gebe
jamo a matoc jali.

²¹ Ônam aê sa anŋa lewe awasuŋ
ma ojop aê êndêŋ bôcgabuŋ ŋajabo.

²² Aê jasôm nê m ŋaê lasê êndêŋ ŋoc
lasitêwai
ma jalanem aôm jakô gôlôac ŋalêlôm.

²³ Amac taŋ atêc Apômtau naŋ, alambiŋ
eŋ.

Amac samob, taŋ anŋa Jakobnê gôlôac
naŋ, atoc eŋ sa.

Amac samob, taŋ nê m ŋam kêsêp Israel
naŋ,
anac tê nê p eŋ.

²⁴ Gebe eŋ mataanô geo gala to gêjam
dêmôê

ŋac ŋalêlôm sawa, taŋ kêpô lêna tau naŋ
atom.

Eŋ gêsar laŋôanô auc gêdêŋ eŋ atom.
Apômtau kêkêŋ taŋa eŋ gêdêŋ taŋ
gêmôêc gêdêŋ eŋ naŋ.

²⁵ Aôm kôtu ŋoc lambiŋ, taŋ kêsa gôlôac
kapôêŋ ŋalêlôm naŋ ŋamôkê.

Ŋoc biŋ, taŋ gajac mata naŋ, gabe
janŋôm êtu tôŋ jakô lau, taŋ têtêc
eŋ naŋ laŋôŋnê mŋa.

²⁶ Lau ŋalêlôm sawa oc sêniŋ gêŋ e êôc
êsêac tôŋ.

Êsêac taŋ sesom Apômtau naŋ, oc aweŋ
êôc eŋ.

Nê m ŋalêlôm êpi-êpi enderŋ tôŋgeŋ.

²⁷ Nom ŋamadiŋ samob oc taêŋ ênam
biŋ tonar ma sênam tauŋ okwi den-
derŋ Apômtau.

Lau tomôkê-tomôkê samob oc sêu tauŋ
sênêc eŋ laŋônê mŋa.

²⁸ Gebe Apômtau eŋ kiŋ,
eŋ tec gêjam gôliŋ lau tomôkê-tomôkê
samob.

²⁹ Lau towae samob anŋa nom oc sewec
êndêŋ eŋ.

Samob taŋ têtû kekop naŋ, to êsêac taŋ
lêŋ tamac ênduŋa gêjac êsêac ŋawae
naŋ, oc sewec êndêŋ eŋ amboac
tonarŋeŋ.

³⁰ Lau samob, taŋ ocgo mênŋsêsa naŋ, oc
sênam sakiŋ eŋ.

Ma lau oc têtêku Apômtaunê miŋ êndêŋ
nêŋ wakuc.

³¹ Êsêac oc sênac miŋ êndêŋ lau, taŋ
teneŋi sêkôc êsêac atom tageŋ naŋ,
gebe Apômtau gêjam êsêac sa. [§]

Apômtau kêtû ŋoc ŋacgejob

23 Apômtau kêtû ŋoc ŋacgejob,
tec oc japô lêna gêŋ teŋ atom.

² Eŋ kêkêŋ aê kasa tauc sic gaêc gamêŋ
wale-wale

to gêwê aê jakalêwan tauc ganŋgôŋ
bumata.

³ Eŋ kêlau ŋoc katuc
to gêwê aê kasa lêŋ ŋarêŋ kêtû ênê
ŋaêŋa.

⁴ Ma embe jamoa ŋakêlêndiŋ sec ŋalabu,
oc jatêc gêŋwapac teŋ atom,
gebe aôm gôwiŋ aê. Nê m guŋ to tôc gê-
jac aê têtac tôŋ.

⁵ Aôm gono moasiŋ aê ma ŋoc ŋacjo
sêlic.

Aôm goeŋ oso môkêcapac ŋa niptêkwi
ma kôkêc aêŋoc gêŋ janômŋa e
mêŋgêc.

⁶ Biŋŋanô, malô to moasiŋ êsap aê tôŋ
êndêŋ bêc samob, taŋ jamoa matoc
jali naŋ,

[§]22:31 Dawidnê pesalem teŋ.

ma jaŋgôŋ Apômtaunê andu totêm-totêm. **

Kiŋ toŋawasi

24 Apômtau kêtû nom to gêŋ samob, taŋ gêjam auc naŋ ŋatau.

Lau taŋ sêŋgôŋ nom tau e jagêdêŋ ŋamadiri naŋ, têtû nê gêŋ amboac tonaŋ.

²Eŋ kêsuriŋ nom tonaŋ sa kêkô gwêc ŋaô ma kêkwê e ŋajaja sec kêkô bu ŋaô.

³Asa oc êpi Anôtônê lôc naêtôm.

Ma asa oc êtôm gebe êkô ênê gamêŋ dabuŋ.

⁴Ŋac taŋ lêma ŋawasi ma ŋalêlôm ŋakêŋkêŋ laŋgwageŋ naŋ.

Ŋac taŋ gêoc tau sa gêdêŋ gêŋdansaŋ atom naŋ, to ŋac taŋ kêtôc lêma kêtû geo teŋŋa atom naŋ.

⁵Eŋ oc akôc mec aŋga Apômtaunê.

Ma Anôtô, taŋ gêjam eŋ kêsiri naŋ, oc êwaka eŋ sa.

⁶Lau taŋ sesom eŋ naŋ, nêŋ lêŋ amboac tonaŋ.

Êsêac taŋ sesom Jakobnê Anôtô laŋôanô.

⁷O sacgêdôac, asa laŋômanô sa ma katam laŋgwaanôac, alêc taôm su gebe kiŋ toŋawasi êsô êwac.

⁸Kiŋ toŋawasi tau asa.

Apômtau ŋaclai to ŋactêkwa, Apômtau ŋactêkwa, taŋ gêjac siŋ naŋ.

⁹O sacgêdôac, asa laŋômanô sa ma katam laŋgwaanôac, alêc taôm su gebe kiŋ toŋawasi êsô êwac.

¹⁰Kiŋ toŋawasi tau asa.

Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, ŋac tonaŋ kêtû kiŋ toŋawasigoc. ††

Mec Anôtô ejop to êwê aêac ma êsuc nêŋ sec ôkwiŋa

25 O Apômtau, aê jansuŋ ŋoc katuc sa êndêŋ aôm.

²O ŋoc Anôtô, aê kakêŋ gêwiŋ aôm.

Ôkêŋ lau sêŋgôm aê majoc êsa atom ma ôkêŋ ŋoc ŋacjo sêoc ôndu aê atom.

³Samob taŋ sêkêŋ mateŋ aôm naŋ, sêŋgôm êsêac majerê êsa atom.

Lau tageŋ, taŋ sêkac tauŋ su aŋga aôm-nêm naŋ, go majerê êsa.

⁴O Apômtau, ôwa nêm lêŋ sa êndêŋ aê. Ôkêŋ aê jajala nêm intênamaŋ.

⁵Ôndôŋ aê ma ôkêŋ aê jasêlêŋ jasa nêm biŋŋanô ŋaintêna, gebe aôm kôtu ŋoc Anôtô gêjam aê saŋa.

Aê kakêŋ matoc aôm kêtôm bêcgeŋ.

⁶O Apômtau, taêm ênam nêm taêm walô to nêm têtmac gêwiŋ teŋgeŋŋa, taŋ gêc gêdêŋ andangeŋ e mêngeêdêŋ galoc naŋ.

⁷Taêm ênam ŋoc sec to geo ŋapalêgeŋŋa atom.

O Apômtau, taêm ênam aê êtu têtmac gêwiŋ teŋgeŋŋa to nêm moasiŋŋa.

⁸Apômtau eŋ ŋajam to gêdêŋ.

Amboac tonaŋ tec kêdôŋ lau sec sêsa lêŋ gêdêŋ.

⁹Eŋ gêwê lau, taŋ sêkôniŋ tauŋ naŋ, sêsa nêŋ lêŋ gêdêŋ

ma kêdôŋ nê lêŋ gêdêŋ lau, taŋ sêkôniŋ tauŋ naŋ.

¹⁰Apômtau gêwê lau, taŋ sêmasaŋ ênê poac to biŋsu naŋ.

Sêsa ênê lêŋ têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋŋanôŋa.

¹¹O Apômtau, ôsuc ŋoc biŋ kapôêŋ naŋ ôkwi

êtu nêm ŋaêŋa.

¹²Ŋac taŋ kêtêc Apômtau naŋ, eŋ asa.

Apômtau oc êndôŋ lêŋ, taŋ ŋac tau êjalini sa naŋ, êndêŋ eŋ.

¹³Eŋ tau oc êŋgôŋ tomoasiŋ ma nê wakuc oc sêwê kaiŋ gamêŋ tau.

¹⁴Lau taŋ têtêc Apômtau naŋ, têtû ênê lau ôliŋ andaŋ eŋŋa.

Ma eŋ gêwa nê poac sa gêdêŋ êsêac.

**23:6 Dawidnê pesalem teŋ.

††24:10 Dawidnê pesalem teŋ.

¹⁵ Matoc kêsap Apômtau tôn
 gebe eñ oc ênu ockaiñ su aña lakô.
¹⁶ Ôkac taôm ôkwi êndên aê ma taêm
 labu aê
 gebe aê taucgeñanô ganğôñ toñoc
 ñalêlôm ñawapacgeñ.
¹⁷ Ôñğôm ñoc ñalêlôm ñawapac êtu gaô
 ma ðñgamboac aê su aña ñoc ñandañ.
¹⁸ Taêm ênam ñoc ñalêlôm ñawapac to
 biñ, tañ kêlênsôn aê
 ma ôsuc aêñoc sec samob ôkwi.
¹⁹ Ôlic ñoc ñacjo samob, tañ sêjac aê
 ñawae nañ.
 Êsêacnêñ ñalêlôm kêmoatiñ tôn aêña.
²⁰ Ônam gôliñ katuc ma ônam aê sa.
 Ôkêñ lau sêñğôm aê majoc êsa atom
 gebe aê gaê lamu aôm.
²¹ O Apômtau, biñğêdên to gêñ mansañ
 êkôm aê auc,
 gebe aê kakêñ matoc aôm ñapañ.
²² O Anôtô, ônam Israel sa
 aña nêñ gêñwapac samob ñalêlôm. ††

Ñac mansañ teñ nê mec

26 O Apômtau, nêñ mêtôc êwaka
 aê sa gebe gawê biñ ñakaiñ teñ
 atom gebe aê kasa ñoc lêñ lañôcnêñ
 sawageñ
 to taêc kêka aôm ñañêñgeñ.
² O Apômtau, ônsaê aê ma ôjala aê.
 Ômbêlêñ ñoc ñalêlôm e ômbi lêtêñ.
³ Gebe nêñ têmtac gêwiñ teñgeñña gêjac
 aê matoc su gedêñ tôngeñ
 ma kasa nêñ lêñ ñañêñ ñapañ.
⁴ Aê ganğôñ gawiñ lau kesowaga atom.
 Ma gajac biñ ôkwi gêdên kalomtêna
 atom.
⁵ Aê gadec secwaganêñ sêkac tauñ saña
 to gajac jaê lau geowaga.
⁶ O Apômtau, aê kakwasıñ lemoc ñabiñ
 masigeñ.
 Ma kasêlêñ kagi nêñ altar amboac
 tonañgeñ tec gamoa.

⁷ Gebe janam danğe aôm ña aoc kapôêñ
 Ma jasôm aômñêñ gêñsêga samob
 ñawae lasê.
⁸ O Apômtau, aê têtac gêwiñ nêñ andu
 ñamala,
 gamêñ tañ nêñ ñawasi gêjam auc nañ.
⁹ Ôtiñ ñoc katuc siñ êwiñ lau secwaga
 nêñ atom.
 Ma ôlic ênaña êwiñ lau-sêjac-ñamalac-
 ênduwaga nêñ atom.
¹⁰ Lau tonañ lemeñ siñ-dec kêsap tôn.
 Ma sêmêgôm awa ñalêsiña kêsêp lemeñ
 anôña e mênğêc lañgwageñ.
¹¹ Ma aê kasa ñoc lêñ tobiñ masigeñ.
 O Apômtau, ônam aê kêsi to taêm labu
 aê.
¹² Ockaiñ tec kaka gamêñ ñatapa ñajam
 tôn.
 Lau embe sêkac tauñ sa, oc sêlambiñ
 Apômtau. ¶¶

Apômtau kêtı ñoc Ja to ñoc moasiñ

27 Apômtau kêtı ñoc ja to ñoc
 moasiñ, amboac tonañ oc jatêc
 asa.
 Apômtau kêtı katucnê lamu, amboac
 tonañ oc jaê go asa.
² Lau sec embe sênac aê gebe senseñ aê
 su,
 go êsêac, tañ têtı ñoc soño-soño to ñoc
 ñacjo nañ, sêka selelec e sêu tauñ.
³ Siñwaga taêsam embe sêñgi aê auc, oc
 ñoc ñalêlôm ñatutuc atom.
 Ma êsêac embe sênac siñ êndên aê, oc
 têtac êpa sugêñ.
⁴ Aê kateñ gêñ tageñ gêdên Apômtau
 ma ñoc ñalêlôm kêkac aê biñ tageñ
 tonecña
 gebe lañğôñ Apômtaunê andu êtôm ñoc
 bêc jamoa matoc jaliña samob
 gebe jalic Apômtaunê ñajam
 ma jateñ eñ gebe êwê aê.

††25:22 Dawidnê teñ.

¶¶26:12 Dawidnê teñ.

⁵ Gebe êndên bêc ñawapacña ej oc êsin aê jaŋgôn ênê bec ñalêlôm.

Ênê bec ñagadê oc ênsañ aê auc. Ej êsuñ aê sa najaka poc ñajaña tôñ.

⁶ Amboac tonañ tecbeloc anğej êndên ñoc ñacjo, tañ sêgi aê auc nañ.

Aê gabe jakên da anğa ênê bec ma jakên toôndugen. Aê jaŋga wê ma janam êndên Apômtau.

⁷ O Apômtau, ôkên tañam aê gebe aoc gêjac aôm kapôên.

Taêm walô aê ma ôkên tañam aêman.

⁸ Aôm kôsôm gebe “Ansom aê.”

“O Apômtau, amboac tonañ tec gabe jan-som aôm.”

⁹ Ôsin lañôm aê atom ma ôtiñ nê m sak-ijwaga su totêmtac ñandanğa atom.

O ñoc kêsiwaga Anôtô, aôm kôtu ñoc gêjam-sa amboac tonañ ôtiñ aê su to ônac kapoac aê atom.

¹⁰ Tinoc agêc tamoc sêwi aê sin su, mago Apômtau oc êkôc aê sa.

¹¹ O Apômtau, ôtôc nê m intêna êndên aê ma ôwê aê jasa gamên tapa ñajam.

Ôñgôm êtu ñoc ñacjoña.

¹² Ôwi aê sin jandên biñ, tañ ñoc ñacjo sêkic nañ atom.

Gebe biñ-gêgawaga dêdi sebe sênac aê ma sêjac tênêp gebe senseñ aê su.

¹³ Aê kakên gêwiñ gebe jalic Apômtaunê ñajam anğa gamên sêngôn mateñ jaliña.

¹⁴ Ôkên matam Apômtau totêmtac êpa sugen ma tonê m ñalêlôm samucgen. Ôkên matam Apômtaugen. §§

Mec Apômtau ênam aêac saña

28 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm gebe ñoc lamu aôm.

Lañôm elo ma ônam taôm tôñ aê atom, gebe aôm embe ênam taôm tôñ aê, aê oc jatôm lau, tañ sêsêp sê sêja e lañôñmê nañ.

² Embe jamôêc êndên aôm ma jaoc lemoc sa êndên nê m lôm ñagamên dabuñsêga,

nañ ôkên tañam ñoc tañiboa.

³ Ôtiñ aê su jawiñ lau, tañ sêkac tañ su anğa Anôtônê nañ, to lau alôb-alôbwaga atom.

Gebe lau tonañ nêñ ñalêlôm keso ma sêbanac biñ gêdên nêñ lau jabañ êsêacña.

⁴ Ôkên ñagêjô êndên êsêac êtôm nêñ gên, tañ sêgôm to sêjac lau mateñanô aucña nañ.

Ôkên ñagêjô êndên êsêac êtôm gên, tañ lemeñ sêgôm nañ, ôkên gên tau ñagêjô êndên êsêac.

⁵ Gebe êsêac mateñ gêdiñ Apômtaunê gôliñ to gên, tañ lêma gêgôm nañ atom.

Amboac tonañ oc enseñ êsêac su e ênam êsêac sa êtiam atom.

⁶ Aoc êoc Apômtau gebe ej kêkên taña ñoc tañiboa kapôên.

⁷ Apômtau kêtû ñoc ñaclai to ñoc lautuc. ñoc ñalêlôm kêsap enğej, tec gêjam aê sa.

Amboac tonañ ñoc ñalêlôm gegen aê sa samucgen gebe jaŋga wê danğenğa êpi ej.

⁸ Apômtau kêtû nê lau nêñ ñaclai to kêtû nê ñac, tañ señ oso ej nañ, nê lautuc.

⁹ Ônam nê m lau sa to ônam mec nê m gêñlênsêmmañ ma ojop to ôsip aêac sa enderj tôñgen. *

Ôsic to wapap kêwaka Apômtaunê wae sa

29 O lau undambêña, awem êoc Apômtau

ma alanem ênê ñawasi to ñaclai.

² Awaka Apômtaunê ñaê ñawae sa.

§§27:14 Dawid gêga.

*28:9 Dawidnê teñ.

Au taôm togêlôn dabuŋ anêc Apômtau laŋônêm.

³ Êsêac sêŋô Apômtau awa aŋga gwêc.

Ma ênê awa kêdôn tau gêsac gwêc.

⁴ Apômtau awa kêtaŋ toŋaclai.

Apômtau awa ŋadindiŋ kaiŋ teŋ.

⁵ Apômtau awa, wapap tau, gêjac kaseda.

Apômtau gêjac kaseda, taŋ kêkô Lebanon naŋ popocgoc.

⁶ Eŋ gêgôm lôc Lebanon gêboanŋ amboac bôclatu.

Ma Hermon amboac bulimakao ŋalatu.

⁷ Apômtau awa kêkêŋ jawaô kêbêlaŋ sinseŋ-sinseŋ kêsa makeŋ-makeŋ.

⁸ Apômtau awa kêlêndiŋ gamêŋsawa e kêtêŋêp lasê.

Apômtau kêkôjôc gamêŋsawa Kades.

⁹ Apômtau awa kêwiwic kamem to giŋ kalaka walôŋa e kêsêlô su.

Ma samob, taŋ sêŋgôn nê andu naŋ, sêôc lambiŋ eŋ gebe ŋataugoc.

¹⁰ Apômtau gêjam gôliŋ gwêc ŋagêdimbob.

Eŋ gêŋgôn nê lêpôn kiŋŋa gedenŋ tônŋeŋ.

¹¹ Apômtau êpuc nê lau tônŋaŋ.

Apômtau ênam mec nê lau ŋa biŋmalô.

†

Mec danŋeŋa teŋ

30 O Apômtau, aê gabe aoc êôc aôm gebe gôjam aê kêsi.

Ma kôkêŋ aêŋoc ŋacjo têtû samuc kêtu aê gajaŋaŋa atom.

² O Apômtau ŋoc Anôtô, aê gamôêc gêdêŋ aôm gebe ônam aê sa.

Ma aôm kômoasiŋ aê, tec aê ŋajam kêsagoc.

³ Apômtau, aôm tec gôwê ŋoc katuc aŋga lamboam kêpi gêmêŋ.

Aôm gômôêc aê tôn mênkôkêŋ aê matoc jali kêsa kêtiam gebe jaêc su jasêp sêlêlôm jana atom.

⁴ Amac lau mansaŋwaga, awem êôc Apômtau.

Ma alanem ênê ŋaê dabuŋ.

⁵ Gebe eŋ têtac ŋandaŋ olaŋ-olaŋ atom.

Ma nê moasiŋ ênêc endenŋ tônŋeŋ.

Êmbêc tataŋ taŋjiboa

ma eleŋ ôliŋ êpi-êpigeŋ.

⁶ Aê tec taêc gêjam e gwala kêpa su gebe “Oc jaku atomanô.”

⁷ O ŋacmoasiŋ Apômtau, aôm kôwaka aê sa gaŋgônŋ ŋoc malac ŋajaŋa.

Ma gôsaiŋ laŋômanô auc gêdêŋ aê e katakê.

⁸ O Apômtau, gêdêŋ tonaiŋ aoc gêjac aôm ma kataŋ gêdêŋ ŋoc Anôtô.

⁹ “Aê embe jamac êndu ma jasêp sê jana, oc êmoasiŋ aôm amboac ondod.

Kekop oc etoc aôm sa

ma êwaka nêŋ lêŋ to nêŋ biŋ ŋaŋêŋ sa êtôm me.

¹⁰ O Apômtau, ôkêŋ taŋam aê to taêm walô aê.

O Apômtau, ôtu ŋoc ônam-aê-sawaga.”

¹¹ Aôm gôjam ŋoc gêŋwapac ôkwi kêtu wê.

Aôm kôkac ŋoc abec su ma kôkêŋ têtac ŋajam aê kajandiŋ.

¹² Amboac tonaiŋ aê janam tauc tôn atom. Aê jalambiŋ aôm.

O Apômtau, ŋoc Anôtô, aê gabe janam danŋe aôm endenŋ tônŋeŋ. †naŋ.

Mec Anôtô ênam aêac sa êndêŋ noc gêŋwapacŋa

31 O Apômtau, aêŋoc lam u aôm. Ôwi aê siŋ amboac ŋac gêbac atomanô.

Ônam aê sa êtu aôm nêŋ biŋgêdêŋŋageŋ.

² Ôê taŋam aê

ma mênônam aê sa sebeŋ.

Ôtu ŋoc poclabu ôŋgandê aê

ma ŋoc tuŋtêna gebe ôpiŋ aê auc.

†29:11 Dawidnê pesalem teŋ.

*30:12 Dawidnê pesalem, taŋ gêga gêdêŋ sêjac kawi lôm dabuŋ

³ Aôm tec kôtu ñoc poclabu to tuñtênagoc.

Aôm oc ôkam to ôwê aê êtu nêm ñaêña.

⁴ Aôm oc wê aê sa anğa uc, tañ êsêac sê-kic kelecgeñ kêtu aêña nañ, gebe aôm kôtu aêñoc lamu.

⁵ Aê jasakiñ ñoc katuc êndên aôm lêmam êwac.

O Apomtau, aôm Anôtô ñañêñ, tec gô- jam aê sa.

⁶ Aôm têtac gedec êsêac, tañ sêsap gwam ñaðma tôn nañ samucgeñ, mago aê matoc kêsap Apômtau tôn.

⁷ Aê oc têtac ñajam ma ôlic êpigerê êtu nêm têtac gêwiñ tengeñña gebe aôm matam gê aê gêdên ganğôn jageoña ma kôjala ñoc katuc ôluñ- ôluñ ñam.

⁸ Aôm gôwi aê siñ kêsêp ñacjonê lêma atom.

Aôm kôkên aê ockainj kaka gamêñ ñat- apa tôn.

⁹ O Apômtau, taêm walô aê gebe ganğôn jageo.

Gênwapac gêgôm aê matocanô ñatalô kêsa e katuc to ôlic kêlênim tau.

¹⁰ Ñoc têm gamoa matoc jaliña samob kêtu gêñwapacñageñ gêja ma katanj tañiboa kêtôm ñoc jala samob. Aê tekoc gêbac kêtu gamoa jageoña ma ñoc ñatêkwa kêtu goloñ su.

¹¹ Ñoc ñacjo samob têtanj pêlê aê ma ñoc lau, tañ sackapoagêdô gêdên tauñ nañ, sêsu sam su aê.

Ñoc sêlêb embe sêlic aê, oc têtêc aê. Lau tenj embe têtap aê sa anğa intêna, oc sêc aê.

¹² Êsêac sêliñ aê siñ amboac ñac, tañ gê- mac êndu su nañ.

Aê katôm ku ñamoasagac.

¹³ Lau taêsam sêjac biñ kesec-kesec gêdên tauñ. Gêñ secsêga kêkôm aê auc.

Êsêac sêmasañ biñ sêwiñ tauñ gebe senseñ aê su janaña.

¹⁴ O Apômtau, mago aê tec kasap aôm tôngeñ.

Aê kasôm gebe “Ñoc Anôtô aôm.”

¹⁵ Aôm lêmam gôjam gôliñ ñoc lên.

Amboac tonaj ônam aê sa anğa ñoc ñacjo to lau, tañ sêlêsu aê nañ.

¹⁶ Ôkên lañômanô êpô nêm sakiñwaga. Onam aê sa êtu nêm têtac gêwiñ tengeñña.

¹⁷ O Apômtau, ôwi aê siñ amboac gêñ gêbac atom gebe aoc gêjac aôm.

Ôkên lau alôb-alôbwaga têtu gêñ gêbac- manj ma toawenmêgeñ sêsêp lam- boam sêna.

¹⁸ Ômbôc gêdônôlic dansañ auc.

Êsêac tetoc tauñ sa ma sêsôm ñac gêdên nê bôlên paliñ e sêgôm enj wae kêtu sec.

¹⁹ Aôm gôjac nêm moasiñ sa gêjam sêga kêtu lau, tañ têtêc aôm nañña, ma kômoasiñ lau, tañ sê lamu aôm nañ, ma lau samob sêlic gêdên materjanô.

²⁰ Aôm kôpiñ êsêac auc ña lañômanô gêdên ñamalacnêñ poac.

Aôm kôsiñ êsêac ôkwi sênğôn bec tenj gebe imbeleñ ênac êsêac atom.

²¹ Aoc gêoc Apômtau, gebe enj kêtôc nê têtac gêwiñ tengeñña gêdên aê gêdên tañ sêgi aê auc sebe sêku aê tulu nañ.

²² Aê katêc tauc ñanôgeñ ma taêc gêjam gebe

“Aôm tec kôtiñ aê su anğa lañômnêmña.”

Mago aôm gônô aêñoc tañiboa kapôên gêdên tañ aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa nañ.

²³ Amac akên-gêwiñwaga samob, têtac êwiñ Apômtau.

Apômtau gejob lau-ñañêñwaga ma êkên ñagêjô êlêlêc su êndên lau-tetoc- tauñ-sawaga.

²⁴ Amac samob, tañ asaê Apômtau amoa nañ,

akô ñajanja totêmtac êpa sugerj. ¶

**Tamoa totêmtac êpa sugerj gebe
Anôtô kêsuc nêj sec okwi**

32 Awerj êoc ñac, tañ Anôtô kêsuc ênê sec ôkwi to kêgadu ênê geo auc nañ.

² Awerj êoc ñac, tañ Anôtô taê gêjam ênê keso atom ma biñdansañ gêc ênê ñalêlôm atom nañ.

³ Gêdêj tañ gajam tauc tôj nañ, ñoc ôlicwalô gêbacnê gebe katañ tañiboa kêtom bêcgerj.

⁴ Gebe lêmam gêsac aê ma kôkônij aê kêtôm bêc to geleñgerj.

Ñoc ñalêlôm ñakelerj kêsa kêtôm oc kêpac mêckelep e ñakelerj kêsa.

⁵ Amboac tonañ tec gaoc ñoc biñ lasê gêdêj aôm ma gasañ ñoc geo auc atom.

Aê kasôm gebe “Jaoc ñoc biñ keso lasê êndêj Apômtau,”

tec aôm kôsuc ñoc geo ñatôp ôkwi.

⁶ Amboac tonañ lau mansañ samob teterj êndêj aôm,

êndêj têm sêpô lêna tauñña.

Ec embe ñasamac sec ênsalê auc êmêj, nañ êtap êsêac sa atom.

⁷ Aôm kôtu ñoc gamêj jasiñ taucña. Aôm gojob gêdêj tañ gamoa jageo nañ.

Nêm moasiñ gôjam aê kêsiña kêkôm aê auc.

⁸ “Aê gabe jandôj to jatôc intêna ôsaña êndêj aôm.

Aê matoc êndij aôm ma jawa aôm.

⁹ Ôtôm hos me doñki kaucmê atom.

Embe gôlij to gôlij ñamôkê êsêp awasun atom, oc taña wamu aôm atom.” Apômtaunê biñ tonañ.

¹⁰ Ñac alôb-alôb kêtap gêjwapac taêsam sa.

Ma ñac, tañ mata kêsap Apômtau tôj nañ, Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña êkwa eñ auc.

¹¹ O lau gêdêñac, ôlim êpi totêmtac ñajamgerj êtu Apômtauña.

Ma amac samob, tañ nêm ñalêlôm ñañêj nañ, atu samuc toôndugerj. §

**Lambiñ êndêj Anôtô, tañ
kêkêj to gejob gêj samob nañ**

33 O lau gêdêñac, atu samuc Apôm-tau toôndugerj.

Lambiñ gajac lau mansañ ñawae.

² Anam danje Apômtau ña gêj wêña.

Aôc eñ sa ña gêj wêña, tañ ñagam lemeñlu nañ.

³ Anja wê wakuc terj epi eñ.

Ansaic ñagam êtañ toaligerj.

⁴ Gebe Apômtaunê biñ biññanô.

Ma gêgôm nê gêj samob ñañêjgosu.

⁵ Eñ têtac gêwiñ biñ gêdêj to biñ ñañêj.

Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña gêjam nom samuc auc.

⁶ Undambê ñanô kêsa ña Apômtaunê biñ.

Ma ñagêlôj samob tonañ ñanô kêsa ña ênê awajaô.

⁷ Eñ gêjac gwêc sa kêpi tagerj amboac kêsêp bulakôp.

Eñ kêkêj gwec ñagêdimbob kêpoac ñalapsamboam.

⁸ Nom samuc têtêc Apômtau ma ñamalac samob, tañ sêjgôj nom nañ, sêuc labu engerj.

⁹ Gebe eñ kêsôm ma gêj ñanô kêsa.

Eñ kêjatu ma gêj tau jakêkô.

¹⁰ Apômtau geserj tenterjlatunêj poac e ñanô masi.

Eñ kêkô biñ, tañ lau samuc sêmasañ nañ auc.

¹¹ Apômtaunê poac ênêc enderj tôjgerj. Biñ tañ eñ kêmasañ gêc nê ñalêlôm nañ, oc elom gôlôac to gôlôac.

¶31:24 Dawidnê pesalem terj.

§32:11 Dawid gêga. Pesalem dambu tauñña kêtua luagêcña.

¹² Aweñ êôc lau, tañ Apômtau kêtû nêñ
 Apômtau nañ,
 lau tau, tañ eñ kêjaliñ sa gebe têtû ênê
 gêñlênsêm nañ.
¹³ Apômtau kêtuc kêniñ aña undambê
 kêsêp gêmêñ.
 Eñ mataanô kêpi ñamalacnêñ latunji
 samob.
¹⁴ Ñac tau gêñgôñ nê lêpôn ma mata
 gêdiñ ñamalac samob,
 tañ sêñgôn nom nañ.
¹⁵ Ñac tau tonañ tec kêmasañ samob nêñ
 ñalêlôm.
 Ñac tau tonañ tec mata gêdiñ gêñ samob,
 tañ êsêac sêgôm nañ.
¹⁶ Siñwaga taêsam ñasec, mago oc sê-
 nam nêñ kiñ sa atom.
 Ma siñsêlêc ñaclai oc êku ñacjo tulu
 atom.
¹⁷ Teñ embe taê êka nê hos siñña gebe
 êku ñacjo tulu, oc ênsau tau,
 gebe nê hosnê ñaclai tau oc ênam eñ sa
 atom.
¹⁸ Alic acgom, Apômtau mata gê êsêac,
 tañ têtêc eñ nañ,
 to êsêac, tañ sêkêñ materñ ênê têtac
 gêwiñ tengeñña nañ,
¹⁹ gebe ênam êsêac katun sa êtu sêmac
 êndu atomña
 to êôc êsêac, tañ sêmoa materñ jali nañ,
 tôn êndên noc tóbômña.
²⁰ Aêacnêñ katun kêtû gwasâ Apômtau,
 aêanêñ gêjam-sawaga to aêacnêñ lautuc
 eñ.
²¹ Biñjanô, aêacnêñ ñalêlôm kêtû samuc
 engeñ,
 gebe aêac takêñ gêwiñ ênê ñaê dabun.
²² O Apômtau, aômnêm têmtac gêwiñ
 tengeñña mênêpi aêac
 êtôm aêac, tec akêñ materñ aôm nec.

**Anôtô gêjam nê lau,
 tañ sêpo lêna taun nañ sa**

34 Aoc êôc Apômtau enden tôneñ.
 Ñabiñ lanem ênêc aocgeñ ñapañ.
² Ñoc katuc etoc tau sa êtu Apômtau ña.

Êsêac, tañ sêôc gêñwapac nañ, sêñô e
 têtac ñajam êsa.
³ Anam Apômtaunê wae êsa awiñ aê.
 Ma tatoc ênê ñaê sa selengeñ.
⁴ Aê gamôêc Apômtau ma eñ kêkêñ taña
 aê.
 Ma kêjanço aê su aña gêñ samob, tañ
 katêc nañ.
⁵ Matam ê Apômtau, go têmtac ñajam
 êsa
 ma asa tembelam sa ñapañ.
⁶ Ñac ñalêlôm sawa tonec gêmôêc e
 Apômtau kêkêñ taña eñ
 ma gêjam eñ sa aña nê gêñwapac
 samob.
⁷ Apômtaunê añela kêpiñ êsêac, tañ têtêc
 eñ nañ auc
 ma gêjam êsêac sa.
⁸ Ansaê ênac awem to ajala gebe Apôm-
 tau eñ ñac gabêjam ñanô.
 Aweñ êôc samob, tañ sê lamu eñ nañ.
⁹ Amac tañ atu Apômtaunê lau dabun
 nañ, atêc engeñ.
 Gebe êsêac, tañ têtêc eñ nañ, oc sêpô
 lêna gêñ teñ atom.
¹⁰ Lewe ñalatu taun oc sêpô lêna ma mo
 oc êjô êsêac,
 mago êsêac, tañ sensom Apômtau nañ,
 oc seso gêñ ñajam teñ atom.
¹¹ O ñapalêac, amên akêñ tañem aêmañ.
 Aê gabe jandôn amac êtu atêc Apômtau
 ña.
¹² Asa taê gêjam gebe êñgôn mata jali
 ñêñgeñ
 ma taê kêka gebe nê bêc ênac têtû tau
 ma êtap ñajam sa.
¹³ Ojop imbêlam êndên biñ sec
 to gêdômôlic êndên biñdansañ.
¹⁴ Ônac jaê sec ma ôngôm gêñ ñajam.
 Onsom biñ malô ma ôlêtiger e naôê tôn.
¹⁵ Apômtau mata kêsap lau gêdên
 ma kêkêñ taña nêñ tañiboa.
¹⁶ Apômtaunê lañôanô kêkô secwaga
 auc
 gebe enseñ êsêac su e nêñ lau taên ênam
 êsêac êtiam atom.

¹⁷ Lau gédên embe sêmôéc, go Apômtau oc êkên taŋa ma ênam êsêac sa aŋga nêŋ gêŋwapac samob.

¹⁸ Apômtau gêjam tamiŋ lau-ŋalêlôm-popocwaga.

Eŋ gêjam êsêac, taŋ nêŋ katuŋ ôluŋ-ôluŋgeŋ naŋ sa.

¹⁹ Îjac gédên gêoc gêŋwapac taêsam, mago Apômtau gêjam eŋ sa gédên gêŋ tonarŋ ŋai samob.

²⁰ Eŋ gejob ênê ŋatêkwa samob gebe ŋateŋ tulu atom.

²¹ Sec oc ênac ŋac sec êndu.

Ma êsêac, taŋ têntac sec êndênŋ ŋac gédênŋ, oc têtap ŋagêjô sa.

²² Apômtau gêjam nê sakinwaga nêŋ katuŋ sa.

Ma êsêac, taŋ sê lamu eŋ naŋ, oc têtap ŋagêjô sa êjô sec atom. ** meloc kêtê eŋ e ŋac tau kêtinŋ eŋ su gêc gêja naŋ.

Îjac gaôc gêŋwapacŋa nê mec Anôtô ênam eŋ saŋa

35 O Apômtau, ônac sinŋ êndênŋ êsêac, taŋ sêjac aê semoa naŋ.

Ôku êsêac, taŋ sêku aê tulu sêmoa naŋ tulu.

² Ôja lautuc to maluku sa ma ôndi mênônam aê samaŋ.

³ Ôkôtênŋ kêŋ to ôndainŋ olo enderŋ lau, taŋ sebe sê aê tônŋ naŋ.

Ôsôm êndênŋ ŋoc katuc gebe “Aê tec gabe janam aôm sa.”

⁴ Ôkênŋ lau, taŋ sesom lêŋ senserŋ aê surŋa naŋ,

têtu meloc ma sêmbac taŋ su.

Êsêac taŋ sêkic aêŋoc biŋ naŋ,

sênu taŋ su tomajerŋgeŋ sêc sêmu sêna.

⁵ Ôkênŋ êsêac têtôm jataê, taŋ mu kelelo naŋ,

ma Apômtaunê aŋela êtinŋ êsêac su.

⁶ Êsêacnêŋ intêna êtu kesec ma ŋalêŋô êsa

ma Apômtaunê aŋela êjanda êsêac.

⁷ Êsêac sêwa lakô aê kelecgeŋ

ma sêkwê sê gebe aê janac tauc êndu.

⁸ Gêŋwapac êtap êsêac sa eb tagerŋmaŋ ma taŋ sêsêp nêŋ lakô, taŋ sêwa kelecgeŋ naŋ,

e gacgeŋ sênaŋa.

⁹ Go ŋoc ŋalêlôm êtu samuc Apômtau

ma êoc eŋ sa gebe gêjam aê kêsi.

¹⁰ Aê oc jasôm tonoc ŋalêlôm samucgeŋ gebe

“Apômtau, asa oc êtôm aôm,

taŋ kôjaŋgo ŋac gêŋgônŋ jageoŋa su aŋga ŋaclainê

to kôjaŋgo ŋalêlôm sawa, taŋ gêoc gêŋwapac naŋ, su aŋga ŋac, taŋ kêkôninŋ eŋ tônŋ naŋ.”

¹¹ Imbelerŋ dansarŋ sêsa gebe mênjsenserŋ aê,

têtu kênac gêŋ, taŋ gajam kauc ŋam naŋ, gédênŋ aê.

¹² Aê kamoasinŋ êsêac, mago sêkêŋ sec gêjô ŋajam

e aê katuc gêbac su.

¹³ Mago gédênŋ taŋ gêmacc kêtap êsêac sa naŋ, aê kasô talu kêtû ŋoc ŋakwê.

Aê gajam dabuŋ mo ma kateŋ ŋoc mec gasarŋ-laŋôcanô auc.

¹⁴ Gagôm tauc amboac gagôm kêtû ŋoc ŋac me lasic teŋŋa.

Gaŋgônŋ kapô gaducgeŋ katôm ŋac teŋ ŋalêlôm ŋawapac kêtû tênaŋa.

¹⁵ Mago gédênŋ taŋ aê katu sec naŋ, êsêac sêkac sa toôlinŋ kêpigeŋ sebe sêsu aê susu.

Ma lau, taŋ gajam kauc êsêac naŋ, sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi aê gederŋ tônŋgeŋ.

¹⁶ Êsêac têtôm sêsu-susuwaga sêjam aê katu ôwê to sêgôm aê katu meloc ma sêmôênŋ luŋluŋ gédênŋ aê.

¹⁷ O Apômtau, gobe ôlic gêŋ tonarŋ e êndênŋ ondocgeŋ.

** 34:22 Dawid gêga gédênŋ taŋ kepeŋ tokauc gédênŋ Abimelek gebe

Ôjanda katuc su anğa êsêanêñ biñ alôb-alôb. Ônam aê kêsi anğa lewe matac nêñ.

¹⁸ Go janam dançe aôm êsêp taêsam sêkac tauñ sa ñalêlôm.

Aoc êoc aôm êsêp lau taêsam ñanô tañeñsuñ.

¹⁹ Ôkêñ êsêac, tañ sêkic aêñoc biñ sêsingey sêmoa nañ, sêmajec aê atom.

Ôkêñ êsêac, tañ sêkêñ kisa aê ñabiñ masigey nañ, sêsênic mateñ êtu aêña atom.

²⁰ Êsêac sêsôm biñ malô-malô atom.

Ma sêgôliñ biñdansañ kêpi gamêñ tau ñalau wapac.

²¹ Êsêac sêpa laweyey kêtû aêña ma sêmôêc gebe “Kec, kec tauñ mateñ anô talic ñanôgac.”

²² O Apômtau, aôm gôlicgac, amboac tonañ ônam taôm tôn atom.

O Apômtau, ômoa jaêc aê atom.

²³ Matam jali êsa to ôndi sa gebe ômansañ ñoc biñ êtu katô.

O ñoc Anôtô to ñoc Apômtau, ônam gôliñ ñoc biñmañ.

²⁴ O Apômtau ñoc Anôtô, aôm ñac gêdêñ. Ômêtôc ñoc biñ êtu katô gebe êsêac ôliñ êpi atu aêña atom.

²⁵ Ôkêñ êsêac sêômac aê êtu biñ, tañ sêpuc boa gêc nêñ ñalêlôm nañña atom gebe “Kec, gêñ amboac tonañ tec aêac taêñ gêjam.”

Ôkêñ êsêac sêkêli tauñ gebe “Aêac asen ey sugac” nañ atom.

²⁶ Ôkêñ êsêac samob, tañ ôliñ kêpi kêtû ñoc gêñwapacña nañ, majey to môkêñapac ñawapac êsa acgom.

Ôkêñ êsêac, tañ tetoc tauñ sa gêdêñ aê nañ, têtû meloc ma majey êkôm êsêac auc.

²⁷ Ôkêñ êsêac, tañ sêlic aê ñajam nañ, tauñ têtac ñajam to ôliñ êpigeñ.

Ma ôkêñ êsêac sêsôm ênêc awêgeñ gebe” Apômtau ey ñac kapôêñ. Ey taê gêjam nê sakiñwaga gebe êmoa ñajamgeñ.”

²⁸ Imbeloc oc êwaka nêmbiñgêdêñ sa, êñgôm waem êtu tapa endey tôngeñ. ††

Lau secwaga nêñ biñ alôb-alôb to lau gêdêñ

36 ñac alôb-alôb gêñô sec ñaawa anğa tau nê ñalêlôm.

Ey gedec Anôtô, tec ketoc ey sa atom.

² Ey ketoc tau sa e taê gêjam kêtû tôn gebe

Anôtô oc êkip sa to atiy ey su atom.

³ Biñ samob, tañ ey kêsôm nañ, biñ alôb-alôb to biñ dansañ.

Ey gêwi nê gêñ, tañ andaney gêgôm tokauc ma ñapep nañ, siñ su.

⁴ Ey kêsa tau sic jagêc nê mê nañ taê gêjam biñ alôb-alôb.

Ey kêsa sec ñalêñ ma lanô gelo biñ keso tau atom.

Anôtônê moasiñ

⁵ O Apômtau, nêmbiñgêdêñ gêwiñ teñgeñña kapi e jagêdêñ undambê ma nêmbiñ ñañêñ kapi e jakêpuc kêpi tao.

⁶ Aôm nêmbiñgêdêñ kêtôm Anôtônê lôc sêkô ñajaña. Aôm nêmbiñgêdêñ kêtôm gwêc ñagêdimbob.

O Apômtau, aôm gôjam ñamalac to bôc sa.

⁷ O Anôtô, nêmbiñgêdêñ gêwiñ teñgeñña ñajamanôgoc, tec ñamalac latuñi sêlamu aôm magêm ñajajuñlabu.

⁸ Aôm nêmbiñgêdêñ andu ñamoasiñ taêsam gêjac êsêac mateñ su.

Aôm kôkêñ êsêac sênôm aôm nêmbiñgêdêñ ñajam ñabu,

⁹ gebe aôm kôtu danğôñ mateñ jali ñamôkê.

††35:28 Dawidnê teñ.

Aômnêm ñawê kêpô aêac, tec tauñ ajala ñawê amboac tonañ.

¹⁰Nêm têmtac gêwiñ tengeñña êmoasiñ êsêac, tañ sêjala aôm nañ, to êmoasiñ êsêac, tañ sêsa nêñ lêñ to-
lañôñnêm sawagenñ nañ.

¹¹Ôkêñ lau tenbelej angeñ enkañ êka aê tôn atom.

Ma êsêac, tañ sêkac tauñ su anga Anôtônê nañ, sensoc aê atom.

¹²Secwaga sebeñ jasêc oc sêndi naeo.

‡‡

Lau-secwaga nêñ ñajam, nañ gêñ têlagañña

37 Ôniñ olij êtu lau secwaga atom. Ôlim taôm êtu lau-kesowagaña atom.

²Êsêac oc têtû gegonj sebeñ amboac gêgwanj ma sêmêlij amboac gêgwanj ñamêdôb.

³Ôkêñ êwiñ Apômtau, ec ôñgôm gêñ ñajamgeñ.

Ôñgônj nêm gamêñ ma ôñgôm gêñ êndêñgeñ.

⁴Ôtu samuc Apômtau.

Eñ oc êkêñ gêñ, tañ nêm ñalêlôm taêm kêka nañ.

⁵Ôsakiñ nêm lêñ êndêñ Apômtau ma ôkêñ êwiñ eñ, eñ oc êñgôm ñajam êsa.

⁶Eñ oc êkêñ aômnêm biñ gêdêñ êpô gamêñ amboac ñawê.

Ma aômnêm biñ ñañêñ ñawê amboac oc kêkô ñaluj.

⁷Ônam taôm tôn ômoa Apômtau lañônêm ma ôkêñ matam engeñ.

Ôniñ olij ñac, tañ kêtap nê kôm ñanô sa ma ñac, tañ kêkic launêñ biñ ma gêgôm ñanô kêsa nañ atom.

⁸Ojop taôm êndêñ têmtac ñandanñ ma ôkac taôm su anga ñalêlôm kêmoatiñ tôn.

Ôniñ olij taôm atom, oc êkalem sec.

⁹Apômtau oc enseñ lau-sêgôm-secwaga su.

Ma êsêac, tañ sêkêñ materñ Apômtau nañ, oc sêwê kaiñ gamêñ tau.

¹⁰Sauñgeñ acgom, go secwaga tau oc malamê

ma embe onsom anga eñ mala, oc ôtap eñ sa atom

¹¹Mago lau wapac oc têtû gamêñ ñatau, ma moasiñ oc ênam êsêac auc sêmoa nêñ ñajam.

¹²Secwaga kêkic ñac gêdêñ nê biñ ma gêmôê luluj kêtû enña.

¹³Mago Apômtau kêômacc eñ gebe kêjala gebe sauñgeñ, go ñac tau ênaña.

¹⁴Lau-secwaga sêkac nêñ siñ sa ma sêkêkam nêñ talam, sebe senseñ ñac ñasec to ñalêlôm sawa ma sênac êsêac, tañ sêsa nêñ lêñ gêdêñgeñ nañ êndu.

¹⁵Mago acnêñ siñ oc êmbuc êsêac tauñ nêñ ñalêlôm ma nêñ talam oc tulu-tulugeñ ênaña.

¹⁶Ñac-gêdêñ nê waba luagêcgeñ embe ênêc, oc êlêlêc secwaga taêsam nêñ waba ñanô lasê su.

¹⁷Lau tañ sêkac tauñ su anga Anôtônê nañ, nêñ lemeñ dambê oc tulu, mago Apômtau oc êpuc lau gêdêñ tôn.

¹⁸Apômtau kêjala lau mansañ nêñ bêc ma nêñ gêñlênsêm oc ênêc tengeñ.

¹⁹Êndêñ bêc gêñwapacña oc sêpô lêna tauñ atom.

Êndêñ bêc tóbômña, nañ mo oc êoc êsêac tôn.

²⁰Lau tañ sêkac tauñ su anga Anôtônê nañ, oc sêmbac sênaña.

Ma Apômtaunê ñacjo oc sênaña amboac ñaola kêsêlô, ma sê su amboac jadauñ.

‡‡36:12 Apômtaunê sakiñwaga Dawid gêga.

21 Ɔac sec nê gêj masi, tec oc ênac launêj tîp êtîm atom.

Ma Ɔac gêdêj oc êkêj gêj totêtac wapômgenj.

22 Lau taŋ Apômtau gêjam mec êsêac naŋ, oc sêwê kaiŋ gamêj êtu nêj gêj.

Ma lau, taŋ eŋ kêpuc boa êsêac naŋ, oc sênaŋa.

23 Apômtau gêjam gîliŋ launêj lêj ma kêpuc Ɔac, taŋ nê lêj gêjac eŋ mataanô Ɔajam naŋ tîj.

24 Eŋ embe emberj, oc gacgenj êsêp naênêc atom gebe Apômtau kêkam eŋ gêdêj lêma.

25 Aê Ɔapalêgenj e katu Ɔac laŋgwa, mago galic Apômtau gêwi Ɔac gêdêj teŋ siŋ atomanô. Ma galic nê gîlîac têtac taŋ gêj teŋ atomanô.

26 Eŋ Ɔac têtac wapôm ma êkêj gêj êndêj lau, taŋ teteŋ eŋ naŋ.

Ma nê gîlîac oc têtac moasiŋ laugenj.

27 Ôŋgamiŋ taôm êndêj sec ma ôŋgôm gêj Ɔajamgenj, go ômoa nêj gamêj teŋgenj

28 Gebe Apômtau têtac gêwiŋ biŋ gêdêj ma oc êwi nê lau mansaŋ siŋ atom.

Eŋ oc eŋjop nê lau gêdêj sêmoa teŋgenj, mago lau alîb-alîb nêj wakuc oc maleŋmê.

29 Lau gêdêj oc têtac gamêj Ɔatau ma oc sêŋgîj nêj gamêj tau endenj tîjgenj.

30 Ɔac gêdêj nê awasuŋ kêsôm biŋ tokauc lasê ma imbêla kêsôm biŋ jagêdêj.

31 Ɔac tau nê Anôtônê biŋsu gêc ênê Ɔalêlôm, tec kêsêlêj kêku kêpac atom.

32 Ɔac keso gêdib Ɔac gêdêj ma taê gêjam gebe enseŋ eŋ su ênaŋa.

33 Mago Apômtau kêkî Ɔac gêdêj auc ma embe êmêtîc ênê biŋ, oc êkêj eŋ lêwaŋ-lêwaŋ atom.

34 Ôkêj matam Apômtaugenj to ôsap ênê lêj tîj, go etoc aôm sa ôtu gamêj Ɔatau

ma aôm ôlic eŋ enseŋ lau sec su.

35 Aê galic Ɔac sec teŋ, taŋ ketoc tau sa Ɔanîogenj e kelej gamêj su amboac kaseda Lebanonŋa.

36 Mago gêdêj taŋ kasêlêj jagaô lasê eŋ mala kêtiam naŋ, galic eŋ malamê ma gasom e katap eŋ sa atomanô.

37 Ômoa tobiŋmêgenj ma ôsa nêj lêj êndêjgenj gebe Anôtî oc êmoasiŋ lau amboac tonanŋ.

38 Lau-secwaga samob oc sênaŋa. Ma lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtî nê naŋ, nêj wakuc oc maleŋmê.

39 Apômtau kêtu lau gêdêj nêj ênam êsêac sa Ɔamîkê ma kêtu nêj lamu Ɔanî gêdêj noc sêpî lêna tauŋŋa.

40 Apômtau kêpuc êsêac tîj to gêjam êsêac kêsi.

Eŋ gêjam êsêac kêsi gêdêj lau keso ma kêpuc êsêac tîj gebe sê lamu eŋgenj.

¶¶

Ɔac Ɔasec teŋ nê mec

38 O Apômtau, aôm têtac Ɔandanŋ ma ônac aê atom.

Têtac êmoatiŋ tîj ma ôim aê atom.

² Gebe aôm nêj sîb keserŋ aêgac.

Ma lêmam kêkîniŋ aê tîj Ɔanî.

³ Aôm têtac Ɔandanŋ kêkêj gêmac gêjam ôlic samucgenj auc.

Aêŋoc geo gêgîm aê ôlic Ɔagêŋlêlîm kêtu masê sugac.

⁴ Aêŋoc keso gêniôm aê auc kêpi e kalêlêc mîkêcapac su,

kêkîniŋ aê tîj amboac gêj wapacsêga teŋ.

⁵ Kêtu aê Ɔac melocŋa, tec Ɔoc kamoc kêtu kapîj e gêmîb.

⁶ Aê kapô gaduc ganğôn ducgej.
 Aênoc ñalêlôm ñawapac ma ganôn
 kaukauc kêtôm bêc to gelej.
⁷⁻⁸ Lambic gêjac aê secanô.
 Ma gêmác gêjam aê ôlic auc.
 Kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac.
 Ñoc ñalêlôm kêjamuñ aê tec gamôêc.
⁹ O Apômtau, aôm kôjala gêñ samob, tañ
 gajam aoc su nañ,
 ma gônô ñoc gaen oliñ sapu atom.
¹⁰ Ñoc ñalêlôm ñatutuc ñasec. ñaclai kê-
 taiñ su añga aênoc
 ma matocanô ñawê gêjaña amboac
 tonañgej.
¹¹ Ñoc ñac to tawan sêkac taun su gêdên
 aênoc gêñwapac
 ma ñoc lasitêwai sêmoa jaêc aê.
¹² Êsêac tañ sebe sensej aê su nañ, sêwa
 lakô aê.
 Êsêac tañ sebe aê jambac janaña nañ,
 sêjam kisa aêgeñ to sêkic ñoc biñ
 kêtôm bêc to geleñgej.
¹³ Ma aê amboac ñac tañasuñbic, nañ
 gêñô biñ atom.
 Ma amboac ñac awamê, nañ gêña awa
 atom.
¹⁴ Biñjanô, aê katôm ñac teñ gêñô biñ
 atomanô
 ma awasuñ kêpuc biñ su tau atomanô.
¹⁵ O Apômtau, aê matoc kêsap aôm.
 O ñoc Apômtau Anôtô, aôm oc ôjô aê
 aoc.
¹⁶ Aê katan aôm gebe êsêac ôliñ êpi êtu
 aêña atommanj.
 Embe ockaiñ êku êpac, nañ êsêac sêsu aê
 susu atommanj.
¹⁷ Kêdabiñ gebe jamben
 ma taêc gêjam ñoc ñandan geden
 tôngej.
¹⁸ Ojae, aê jasôm ñoc biñ lasê acgom,
 gebe ñoc ñalêlôm kêtun aê kêtú ñoc
 secña.
¹⁹ Êsêac tañ sêkên kisa aê ñaômagen
 nañ, nêñ lai kêpoa.

Ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ
 tôn ñaômagen kêtú aêña nañ, lau
 taêsam ñasec.
²⁰ Aê tec kasap biñ ñajam tôn.
 Ma êsêac sêkên sec gêjô ñajam ma sêkên
 kisa aêgeñ.
²¹ O Apômtau, ôwi aê siñ atom.
 Ñoc Anôtô, ômoa jaêc aê atom.
²² O ñoc ñacmoasiñ Apômtau,
 mênğonam aê sa. ^{§§}têlêacña.

Aênoc ñac tañ gêmóa gêñwapac ñalêlôm nañ, gêbu tau

39 Aê taêc gêjam gabe jajop ñoc lên
 ñapep
 ma imbeloc ênac biñ sec teñ atom.
 Lau sec embe sêmoa aê ñagala,
 oc jakên ñagôliñ êsêp aocsuñ.
² Amboac tonañ gajam tauc tôn ñañên
 lanğwageñ kakô.
 Ma ñoc ñandan kêpôn aê secanô gêc
 lêlômgeñ.
³ Ñoc ñalêlôm gêlan aê gêc bôcdagi
 ñalêlômgeñ ma taêc gêjam gamoa e
 kêlakoc aê amboac ja kêpi gêmên,
 go kapô imbeloc ñagôliñ su.
⁴ “O Apômtau, aê oc jañğôn matoc jali e
 êndên ondóc. Oc jamac êndú êndên
 ondóc.
 Oc jamac êndú êndên ondóc.
 Ôkên aê jajala tauc gebe aê gêñ dalamatê
 sec.”
⁵ Ojae, kôsaka ñoc bêc kêtôm samuc
 tageñ wageñ, matamanô gôlic aênoc
 bêc ñawalan ñanô masi.
 Ñamalac samob gêñ ñajaô-jaô
 ñaômagoc.
⁶ Ñamalac kêsa nê lên kêtôm gêñ ñakatu
 teñ. Eñ gêñ ñaôma, mago gêgôm
 gêñlêlôm kêtú tauña elêmê.
 Gêjac gêñ sasa geden tôngeñ ma asa oc
 êtu gêñ tau ñatau.
⁷ O Apômtau, aê oc jakên matoc asa.
 Taêc kêka aôm taômgenğoc.

⁸ Ônam aê sa anğa ȳoc sec samobmanj.
 Ôkêŋ lau meloc sêsu aê susu atom,
⁹ Aê jaŋa aoc atom, janam tauc tŋngeŋ
 jamoa,
 gebe aôm gŋjam gŋliŋ ȳoc lêŋ tau.
¹⁰ Nêŋ gêŋwapac tec kêsac aê nec, ôkôc
 su anğa aêȳoc,
 gebe lêmam kêkŋniŋ aê tŋŋ ŋanô e oc
 janana.
¹¹ Aôm embe ônac ŋamalac teŋ êtu nê
 sec ŋagêjŋŋa, oc nê katu ŋajam
 ênaŋa êtôm abêlŋŋ gerj tau.
 Ojae, ŋamalac samob gêŋ ŋajaô-jaô
 ŋaômagoc.
¹² O Apômtau, ôŋô ȳoc mec ma ôkêŋ
 taŋam ȳoc taŋi.
 Aê galiŋ matocsulu, amboac tonanğ ônam
 taôm tŋŋ atom.
 Gebe aê katu ŋacjaba katôm tamoci
 samob.
 Ma katu nêŋ ŋacleŋ teŋ.
¹³ Ôlêwaŋ aê gebe jasi aoc su acgom,
 go jaêc su e malocmê samucgeŋ. *

Wê lambiŋŋa

(Pes 70:1-5)

40 Aê gaŋŋ Apômtau to gajam aoc
 su eŋ,
 ma eŋ gewec mênkêkêŋ taŋa ȳoc taŋi.
² Eŋ gê aê sa anğa gêsuŋ ŋakêlêndiŋ
 to anğa lemoŋ ŋagŋlub-gŋlub.
 Eŋ kêkêŋ ockaiŋ kaka poc tŋŋ
 ma kêpuc ockaiŋ tŋŋ kasêlêŋ ŋajana.
³ Eŋ kêkêŋ wê wakuc kêsêp aocsuŋ.
 Kêdŋŋ wê lambiŋŋa teŋ kêpi aêacnêŋ
 Anôtô.
 Lau taêsam sêlic e selendec
 e mateŋ êsap Apômtaugeŋ.
⁴ Aoc êoc ŋac, taŋ mata kêsap Apômtau
 nanğ,
 ma gêmoa gêwiŋ teŋbeleŋ anğenğwaga
 atom to kêsa dansanğtêna nêŋ lêŋ
 atom.

⁵ O ma Apômtau Anôtô, aôm gŋgŋm gêŋ-
 talô taêsam kêtu aêacŋa.
 ŋac teŋ kêtôm aôm gêmoa atom.
 Aôm taêm gêjam lêŋ moasiŋŋa taêsam
 amboac tonanğ.
 Aê embe jawa sa to jasa sa, oc jatôm
 atom gebe taêsam ŋanô lasê.
⁶ Da sêbucŋa to da keleŋ gêjac aôm
 matamanô ŋajam atom, mago kŋ-
 masanğ taŋocsuŋ gobe jaŋô biŋ.
 Aôm koteŋ daja to da wama atom.
⁷ Amboac tonanğ jasôm gebe “Ôlic ac-
 gom, oc jawac
 sêwa aêȳoc biŋ sa gêc biŋsu ŋabuku.
⁸ O ȳoc Anôtô, aê janğgŋm aômniêm biŋ
 êtu tŋŋ janac ŋawae.
 Nêŋ biŋsu gêc ȳoc ŋalêlôm.”
⁹ Aê kasôm aôm gŋjam aêac sa ŋawae
 lasê anğa lau taêsam sêkac tauŋ sa
 ŋalêlôm.
 O Apômtau, aôm taôm gŋlicgac gebe aê
 kagamiŋ gêdôcôlic atom.
¹⁰ Aê gasanğ nêŋ biŋ gŋjam lau kêsiŋa
 ŋawae auc gêc ȳoc ŋalêlôm atom.
 Kasôm lasêgeŋ gebe aôm ŋac ŋanğŋ to
 gŋjam lau sa.
¹¹ O Apômtau, amboac tonanğ ôŋgamiŋ
 taêm walô êndêŋ aêma atom.
 Nêŋ têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋ
 ŋanğŋ oc êkwa aê auc ŋapanğ.

Mec ênam saŋa

¹² Gêŋwapac ŋalêlêma atom kêgi aê auc.
 ŋac sec kêtap aê sa gêjam aucgeŋ.
 Taêsam ŋasec kêlêlêc môkêclauŋ môkê-
 capacŋa su,
 tec gajac kapoac tauc gacgeŋ gamoa.
¹³ O Apômtau, ôlic ŋajam ma ônam aê
 sa.
 O Apômtau, ônsaic taômgeŋ mênŋpuc aê
 tŋŋ.
¹⁴ Êsêac taŋ dêdib aê sebe senseŋ aê su
 nanğ, ôkêŋ êsêac samob majeŋ to teŋ-
 beleŋ ŋawapac êsa.

*39:13 Dawidnê pesalem teŋ.

Ôkêñ êsêac, tañ sêkêñ mateñgeñ sebe aê jatu sec nañ, sêc tomajengeñ sêmu sêna.

¹⁵ Êsêac tañ sêgôm Kec, kec kêpi aê nañ, ôkêñ êsêac têtakê tomajengeñ.

¹⁶ Ôkêñ êsêac samob, tañ sesom aôm nañ,

ôlinj êpi to têtac ñajam êsa êtu aômña. Ôkêñ êsêac samob, tañ taêñ kêka aôm-nêm moasinj nañ,

sêsôm lasê endenj tôneñgeñ gebe Apômtau ñac towae.

¹⁷ O Apômtau, aê tec ñac palê-palê to ñac ñalêlôm sawa jamoa naeo, mago aôm taêm gêjam aê.

O ñoc Anôtô, ônam gamêñ tôneñ atom gebe ñoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tôneñwaga aômngoc.

†

Ñac gêmac nê mec

41 Aoc gêôc ñac, tañ gêjam ñac ñasec sa nañ, gebe êndênj gêñwapac ñabec Apômtau oc ênam eñ sa.

² Apômtau ejop eñ ma êwaka ênê katu sa gebe aweñ êôc eñ aña nê gamêñ.

Ma aôm oc ôpô eñ ñabênic su êndênj nê ñacjo, tañ têtû kêka-kêka eñ nañ atom.

³ Eñ embe êmac jaonageñ ênêc, Apômtau oc ênam malô eñ.

Aôm gôjam ênê gêñwapac samob ôkwi kêtû gaô.

⁴ Aê kasôm gebe “O Apômtau, taêm labu aêmañ.

Ômoasinj ñoc katuc gebe aê gagôm geo gêdênj aôm.”

⁵ Ñoc soño-soño sêjac jatu aê gebe

“Êndênj ondóc eñ oc êmac êndu ma nê ñaê ênaña.

⁶ Teñ embe êtu ñacleñ aê êmênj, oc êsôm biñ dansañ. Nê ñalêlôm ênac biñ sec-sec sa,

gocgo êsa awê naêsôm lasê.

⁷ Êsêac samob, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tôneñ kêtû aêña nañ, sêjac biñ kesec-kesec kêtû aêña.

Êsêac taêñ gêjam biñkalom kêpi aêgeñ gebe

⁸ “Eñ ñac tobiñ kalon-kalon sec, teñ embe ênêc amboac tonañ, oc êndi sa êtiam atom.

⁹ Ñoc ñac mênbañ, tañ ôlic andañ eñ ma geñ mo aña aêñoc nañ, tec kêkac akaiñ sa gebe êka aê.

¹⁰ O Apômtau, taêm labu aê ma ônam aê sa êtiam,

go jakêñ ñagêjô êndênj êsêac.

¹¹ Ñoc ñacjo embe ôli êpi-êpi êtu aêña atom,

go aê jajala gebe aôm gôlic aê ñajam.

¹² Aôm gôjam aê sa kêtû ñoc biñ masigeña ma kôkêñ aê kakô aôm lañômñêmña gedeñ tôneñgeñ.

¹³ Lambiñ êndênj Apômtau, Israelnêñ Anôtô

êndênj galoc to endenj tôneñgeñ.

Biññanô, biññanôgoc.

‡

BUKU KÊTU LUAGÊCÑA

Tanam aweñ su Apômtauña

42 O Anôtô, aê aocsulu kapa aômña amboac bôcgabuñ, tañ awa eecgeñ gebe ênôm bu nañ.

² Ñoc katuc ñaawasulu kêpa Anôtôña, kêpa kêtû Anôtô mata jaliña.

Êndênj ondóc oc jasa najalic Anôtônê lañôanô.

³ Galiñ matocsulu kêtû ñoc mo kêtôm bêc to geleñ,

†40:17 Dawidnê pesalem teñ.

*41:13 Dawidnê pesalem teñ.

gebe sênac aênoc Anôtô ôkwi kêtôm bêcgeŋ gebe Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”

⁴ Jakô ñoc ñalêlôm ñawapac auc atom, taêc ênam biŋ tonecgeŋ gebe gê-muŋgeŋ gawiŋ lau taêsam ma gawê êsêac gadêŋ Anôtônê andu gaja.

Aêac awê tolasê ma toëndugeŋ aja abe akêŋ Anôtônê om.

⁵ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobiŋ wapac ma ôluŋ-ôluŋgeŋ.

Ôkêŋ matam Anôtô gebe aê oc janam danŋe êndêŋ eŋ, taŋ kêsa aê laŋôc sa to kêtû ñoc Anôtô naŋ.

⁶ Ñoc katuc kêpô gêducgeŋ gêmoa ñoc ñalêlôm. Amboac tonaŋ tec taêc gê-jam aôm gamoa Jordan to lôc Hermon ñatêpôê ñagamêŋ tonec.

Gaŋgôn lôc Misar tonec.

⁷ Bu ñasamac teŋ gêmôêc biŋ gêdêŋ ñasamac teŋ gêdêŋ taŋ kêpô kêsêp pocdambê naŋ.

Ojae, aômnêm dembom to koteŋ samob gênôm aê aucgoc.

⁸ Gêdêŋ geleŋŋa gaen olinŋ gebe Apômtau êkêŋ nê moasiŋ êsa ma gêdêŋ gêbêc nê wê gêc aocsuŋ

to kateŋ ñoc mec gêdêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ aê gaŋgôn matoc jali.

⁹ Aê kasôm gêdêŋ ñoc poclabu Anôtô gebe

“Amboac ondoc kôlinŋ aê siŋ.

Amboac ondoc gamoa togêŋwapacgeŋ.

Ma ñacjo kêkôninŋ aê tônŋ.”

¹⁰ Lau taŋ sêlêsû aêŋa naŋ, têtataŋ pêlê aê e sêjamuŋ ñoc ñatêkwa popoc-popocgeŋ.

Êsêac têtataŋ pêlê aê gedeŋ tônŋgeŋ gebe

“Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”

¹¹ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobiŋ wapac ma ôluŋ-ôluŋgeŋ.

Ôkêŋ matam Anôtô, gebe aê janam danŋe êndêŋ eŋ, taŋ kêsa aê laŋôc sa to kêtû ñoc Anôtô naŋ.

¶

(Gêjac têku pesalem 42)

Mec Anôtô ênam aêac saŋa

43 O Anôtô, ôwaka ñoc gêdêŋ sa ma ônam gôlinŋ ñoc biŋ êndêŋ lau têtac gêwiŋmê tônê ñai.

Ônam aê sa

aŋga ñamalac dansaŋ to secwaga nêŋ.

² Aôm kêtû Anôtô, taŋ gejob aê naŋ, amboac ondoc kôtiŋ aê su.

Amboac ondoc jamoa togêŋwapacgeŋ ma soŋo-soŋo kêkôninŋ aê tônŋ.

³ Ôsakiŋ nêm ñawê to nêm biŋ ñaŋêŋ gebe êwê aê.

Ma ôkêŋ aê jandêŋ nêm lôc dabuŋ, to nêm andu, taŋ gônŋgôn naŋ jana.

⁴ Go jandêŋ Anôtônê altar jana.

Jandêŋ Anôtô, taŋ ôlic kêpi-kêpi eŋŋa naŋ.

O ñoc Apômtau Anôtô,

aê jalambiŋ aôm ña gêŋ wêŋageŋ.

⁵ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobiŋ wapac

ma ôluŋ-ôluŋgeŋ.

Ôkêŋ matam Anôtô gebe aê janam danŋe êndêŋ eŋ,

taŋ kêsa aê laŋôc sa to kêtû ñoc Anôtô naŋ.

Mec Anôtô ejop aêacŋa

44 O Anôtô, aêac tauŋ aŋô kêsô taŋeŋsuŋ

ma tameŋmai sêjac aômnêm miŋ gêdêŋ aêac

gebe gêdêŋ êsêacnêŋ bec, taŋ sêmoa naŋ, aôm gôgôm nêm gêŋsêga gêdêŋ êsêac,

gôgôm gêdêŋ bêc andaŋgeŋŋa.

¶42:11 Lau Kora nêŋ wê teŋ.

² Aôm lêmam jagosenj lau samuc su ma kôkêj nêj lau sêngôj sêjô êsêac malej.

Aôm gosenj tentenlatu su, ma kôlainj êsêacgenj sêjam gamêj auc.

³ Êsêac tauj nêj sij kêsi gamêj njatau su atom.

Ma êsêac tauj nêj njac lai kêku njacjo tulu atom.

Aôm taômgenj nêj anôja to lêmam ma lanjômanô njawê gêgôm gebe aôm têtmac gêwiñj êsêac.

⁴ Aôm taômgenj kôtu njoc kinj to Anôtô.

Aôm kôkêj Jakob kêku nê njacjo tulu.

⁵ Aôm ôwiñj aêac, go akônij ma njacjo tøj.

Aôm nêj njacê êpuc aêac tøj, go aka ma njacjo popoc.

⁶ Aê kakêj gêwiñj njoc talamgenj atom.

Ma aênjoc sij gêjam aê sa atom.

⁷ Aôm taômgenj tec kôpuc aêac tøj gêdêj ma njacjo.

Ma gôgôm êsêac, tauj nêj njalêlôm kêmoatij tøj kêt u aêacnja nanj, nêj meloco kêsa.

⁸ Aêac atoc Anôtô sa gedêj tøjgenj.

Ma awenj gêoc nêj njacê njapanj.

⁹ Mago galoc kôtij aêac su to gôgôm aêac majej kêsa

ma gôwiñj aêacma sijwaga atom.

¹⁰ Aôm kôpuc aêac tøj atom, tec aêac aêc kêt u ma njacjoja.

Ma êsêac, tauj nêj njalêlôm kêmoatij tøj kêt u aêacnja nanj, sê ma waba êlij-êlij.

¹¹ Aôm gôwi aêac sij njamelocnjagenj amboac domba, tauj sêwê gebe nasêmbuc nanj.

Aôm kôpa aêac êlij-êlij asêp lau samuc njalêlôm.

¹² Aôm kôkêj taôm nêj lau dêdêj lau sêjam ôli êsêac

ma sêkêj njalêli saujanô amboac êsêac gêj njacôma tøj.

¹³ Aôm kôkêj lau, tauj ma sackapoagêdô gêdêj tauj nanj, têtanj pêlê aêac.

Lau samob, tauj sêgi aêac auc sêngôj nanj, têtanj pêlê to sêômac aêac.

¹⁴ Aôm kôkêj aêac atu lau samuc nêj bij makicnja

ma tentenlatu têtaiñj gêsuj kêt u aêacnja.

¹⁵ Aê taêc gêjam njoc majoc gedêj tøjgenj ma majoc kêkôm lanjôcanô auc.

¹⁶ Gebe ganjô bij pêlêja to bij alôb-alôb ma galic njacjo sêj anô-anô gebe sêkac nêj kamocgôc.

¹⁷ Aêac atap gêj tonanj njai samob sa, mago alij aôm sij ma agôm aôm nêj poac paliñj atom.

¹⁸ Aêacma njalêlôm kêkac tau su anja aôm nêj atom.

Ma aêac enj kaiñj geo gala aôm nêj intêna atom.

¹⁹ Mago aôm kôkêj kêam sec saleñja sênjac aêac popoc

ma gêsujbôm gêjam aêac auc.

²⁰ Aêac embe alij ma Anôtô sij

ma aêc lemej sa êndêj anôtô jaba tøj,

²¹ eñj oc êtap bij amboac tonanj sa atom me.

Gebe eñj tec kêjala gêj samob, tauj aêac ajala gêc ma njalêlôm njadim labusêga tøj nanj.

²² Masigoc, sêjaiñj aêac kêtôm bêcgenj kêt u aôm njai.

Ma sêgôm aêac atôm bôc, tauj sebe sêmbuc nanj.

²³ O Apômtau, matam êpoamanj. Gôcêc bêc kêt u asagenja.

Matam êlac ma ômasuc aêac endêj tøjgenj atom.

²⁴ Gôsanj lanjômanô auc, o wagenj.

Ma kôlij aêacma gêjwapac to anjôj ja-geonja sij.

²⁵ Ojae, ma katuj kêpô gêduc e genj kekop lanjwagenj.

Aêacma ôlij kêtap labôc jagêc.

²⁶ Ôndi, mênjônjam aêac samanj.

Ônam aêac sa êtu nêj têtmac gêwiñj tøjgenja.

§

Kinj gêjam awê ñawê

45 Biñ êjam-êjam kêôliñ kêpi anğa aêñoc ñalêlôm tec gebe ênsêwa êsa. Amboac tonañ jansuñ ñoc wê êndêñ kinj.

Imbeloc kêtôm ñac lêmagaôña keto kêlêpê.

² Aôm lañômanô ñajam kêlêlêc ñamalac samob, tañ sêñgôñ nom nañ, nêñ su. Gêdômôlic e têtac kêsa lañgwageñ.

Amboac tonañ tec Anôtô gêjam mec aôm gedey tôneñ.

³ O ñactêkwa, ôjandiñ nêñ siñ êñkalen magim.

Nêñ laukasap e ñawasi lañgwageñ.

⁴ Ajôc, ñac tau, ônac siñ taumañ. Ôñgôm êtu biññanôña to ôpuc biñgêdêñ tône.

Ma lêmam anôña êwaka nêñ ñaclai kapôêñ sa.

⁵ Aômnêñ sôb ñamatagosu keseyñ kinjê ñacjo nêñ nipkalop tône ma tenterlatu samob sêu taun jasêc amkaiñ ñalabu.

⁶ Aômnêñ lêpône, tañ Anôtô kêpuc tône nañ, êkô tengeñ to tengeñ.

Aôm gôjam gôliñ nêñ lau ña biñgêdêñ.

⁷ Aôm têtac gêwiñ biñgêdêñ ma nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tône kêtû biñ alôb-alôbña.

Amboac tonañ Anôtô, tañ kêtû nêñ Anôtô nañ, geñ oso aôm ña niptêkwi têtac ñajamña e kôlêlêc samob su.

⁸ Lakisia to môsê ma samboa ñamalu kêsa anğa nêñ ñakwê.

Êsêac sêjam wê sêñgôñ andu, tañ sêgêlône ña bôc ñajabo nañ, e gêgôm aôm têtac ñajamanô.

⁹ Kinj latuñio sêmoa sêwiñ lauo ñagêdô anğa nêñ andu.

Ma nêñ awê togêlône gold Opirñagen kêkô aômnêñ anôña.

¹⁰ O latucoenec, matam ê aê ma ôkêñ tañam ñoc biñ.

Ôliñ nêñ lau to tamamnê andu siñ.

¹¹ Ma embe kinj têtac êkac ey êtu aôm lañômanô ñajamña, nañ ôkêñ êwiñgeñ gebe ey kêtû nêñ ñatau.

¹² Lau Tirusña oc sênsuñ awa êndêñ aôm.

Ma lau tolêlôm oc têtû kêka-kêka gebe aôm ôlic êsêac ñajam.

¹³ Kinj latuo gêmoa andu kinjña ñalêlôm togêlône ñawasi lañgwageñ.

Ênê ñakwê sêwa gam gold gêwiñ.

¹⁴ Êsêac sêwê ey, tañ kêsô ñakwê talô-talô sa nañ, dêdêñ kinj sêja.

Ma sêwê ênê sakiñwagao toôneñ dêdêñ kinj sêja amboac tonageñ.

¹⁵ Sêjam lasê ma sêwê êsêac toôndugeñ ma jasêso kinjê andu ñalêlôm sêja.

¹⁶ Aôm ôtap latômi taêsam sa, tañ sêjô tamami su nañ.

Aôm oc ôkêñ êsêac têtû kasêga anğa gamêñ samob.

¹⁷ Aê oc jakêñ lau wakuc ñamuña samob taêñ ênam aôm ñapañ.

Amboac tonañ tenterlatu awen êoc aôm tengeñ to tengeñ.

**

Anôtô kêtû nêñ lamu to ñaclai

46 Anôtô kêtû nêñ lamu to ñaclai. Ey gêjam aêac sa gêdêñ danjôn jageoña gêjac ñawae.

² Amboac tonañ embe nom ênaña ma lôc êu tau êsêp gwêc êna, nañ aêac tatêc taun atom.

³ Embe gwêc ñadindiñ ma êngasim e ê kopic-kopic naêpi lôc e êkôtêñ tau, nañ aêac tatêc taun atom.

§44:26 Lau Kora nêñ wê teñ.

**45:17 Lau Kora nêñ wê têtac gêwiñ taunña teñ.

Lau siñ undambêña nêñ Apômtau kêpuc
aêac tôn

Jakobnê Anôtô kêtû aêacnêñ laimôkê.

⁴Bu kapôên tec kêpoac ma ñasêli kê-
malôm Anôtônê malac

to kêmoasiñ Lólôc ñatau nê andu dabuñ.

⁵Anôtô tec gêmoa malac tau ñaluñgeñ,
tec senseñ su ênaña atom.

Anôtô gêjam malac tau sa gêdên bêbêc
kanucgeñ.

⁶Tenteñlatunêñ lai kêpoa ma kiñnêñ
gamêñ kêku,

ej kêkêñ nê wapap gêjac e nom kêtênêp.

⁷Lau siñ undambêña nêñ Apômtau
kêpuc aêac tôn.

Jakobnê Anôtô kêtû aêacnêñ laimôkê.

⁸Amêñ ma alic Apômtaunê gêñsêga.

Alic gêñ kainñ teñ, tañ gêgôm aña nom
nañ.

⁹Ñac tonañ tec gêjam gôliñ siñ e gêdên
nom ñamadiñ.

Ñac tonañ tec gêjac talam ñatikoc gêñgic
to kêmadôm kêñ tulu ma kêkêñ
kareta siñña ja geñ su.

¹⁰“Gamêñ ñağêñ êsa ma ajala gebe
Apômtau aê taugen.

Tenteñlatu tetoc aê sa ma lau aña nom
samob amboac tonañgeñ.”

¹¹Lau siñ undambêña nêñ Apômtau
kêpuc aêac tôn.

Jakobnê Anôtô kêtû aêacnêñ lai môkê.

††

Anôtô kêtû lau nomña samob nêñ kiñ

47 O tenteñlatuac, amakop lememe,
anam lasê Anôtô toöndugeñ.

²Lólôc ñatau Anôtô ej ñacsinsêlêcsêga,
kiñ ñaclai tec gêjam gôliñ nom
samucgeñ.

³Ej kêkôninñ tenteñlatu tôn sêsô aêac
ñalabu.

Ma kêkêñ aêac tajañ gôliñ lau to-m-to-
m.

⁴Ej kêjaliñ aêacnêñ nomlênsême sa,
Jakob, tañ ej têtac gêwiñ nañ, nê gêñ
towae.

⁵Anôtô kêpi gêja toöndugeñ.

Dauc gêwê Apômtau toaligenñ kêpi gêja.

⁶Awem êoc Anôtô, awem êocmañ.

Awême êoc aêacnêñ kiñ, awem êocmañ.

⁷Gebe Anôtô kêtû nom samucgeñ ñakiñ
Amboac tonañ anam ênê wê totalô ña-
jam teñ.

⁸Anôtô kêtû lau samuc nêñ kiñ.

Anôtô kêpônñ tau sic gêñgônñ nê lêpônñ
dabuñ.

⁹Tenteñlatunêñ kasêga sêkac tauñ sa

kêtôm Abrahamnê Anôtô nê lau,
gebe nom tau ñagôliñwaga sêsô Anôtô
ñalabu,

gebe ej kêtû ñatau towaegac. ‡‡

Anôtônê malac ñawê

48 Apômtau ej ñac kapôên, amboac
tonañ aweñ eoc ej ñanô
aña aêacnêñ Anôtônê malac.

²Ênê lôc dabuñ gêguñ sa langwageñ
kêtû ñamalac samob nêñ gêñ ênac
materjanô ñajamña.

Anôtônê lôc tau tec lôc Sion

kiñ kapôên nê malac.

³Anôtô kêwaka tau sa aña êsêacnêñ
andulêlôm

gebe ej laimôkê.

⁴Gôlicgac me, kiñ sêkac tauñ sa

ma êsêac sêwêgeñ sêmêñ,

⁵e sêlic ma têtakê.

Êsêac selendec e nêñ meloco kêsa ma sêc
êliñ-êliñ

⁶ma têtênêp tauñ êndu-êndu

to sêmoa jageo amboac awê, tañ ñapalê
kêtunñ ej nañ.

⁷Aôm kôkêñ musalô kapôên

e gôjac lau Tarsis nêñ wañ popoc.

⁸Galoc talic gêñ tau kêtôm, tañ tañô nañ,

††46:11 Lau Kora nêñ wê teñ.

‡‡47:9 Lau Kora nêñ wê teñ.

anġa lau sij undambêña nêj Apômtau
nê malac,
anġa nêj Anôtô nê malac,
tañ ej kêwaka sa gebe êkô endej
tônġej.

⁹ O Anôtô, aêac taêj gêjam aômnêm
têmtac gêwiñ tenġejña
amoa nêm lôm dabuñ ġalêlôm.

¹⁰ O Anôtô, aôm waem kêsa e jagêdêj
nom ġamadinj kêtôm nêm ġaê.
Biñġêdêj kêsêp lêmam anôña e mênġġec
poap tagej.

¹¹ Lôc Sion êtu samuc êtu biñ tonajña.
Juda latuñio sênam lasê toôndugerj êtu
aôm kômêtôc biñña.

¹² Asêlêj awê anġi lôc Sion auc
ma asa ġaandulatu tuñbômña sa.

¹³ Asala tuñbôm tomalagej e êmbacnê
ma asêlêj amoa ġaandu towae
ġalêlôm,

gebe anac miñ êndêj lau wakuc sêñô,

¹⁴ gebe Anôtô tonaj kêtu aêacnêj Anôtô
êmoa tenġej to tenġej.

Ej oc êwê aêac endej tônġej.

¶¶

Taenj kêka awamata atom gebe ġej ġaôma

49 Tenteñlatu samob, anġo biñ tonec.
Amac lau, tañ anġôj nom samob
auc nañ, akêj tañemmanj.

² Amac lau ġaôma latuñi to apômtau
latuñiac,
amac lau tolêlôm ma lau ġalêlôm sawa
amboac tonajġej.

³ Aocsuñ êsôm mêtê lasê
ma ġoc ġalêlôm taê ênam biñ tokauc
acgom.

⁴ Aê jaê tañoc êndêj biñġôlinj lanġwa
ma jawa ġam sa to janac ġêj wêña êtañ.

⁵ Êndêj bêc wapacña embe ġacjo nêj
biñ alôb-alôb êkôm aê auc,
nañ jatêc tauc êtu aġejña.

⁶ Lau sec taêj kêka nêj awaġej

to tetoc taun sa kêtu nêj waba taêsamña.
⁷ ġamalac tenġ êkêj ġêj ênac da tau
êñġôm êtôm atom

ma ej êkêj ġaôli êsi tau suña êndêj
Anôtô oc êñġôm naeo amboac
tonajġej.

⁸ Gebe katuj ġaôli (gebe tamoa maten
jali ġaôli) kapôej secsêga,
ġac tenġ êtap sa êtôm atomanô.

⁹ Ej embe taê ênam gebe ênac da tau e
êmoa mata jaligey ma êsêp sê atom
oc êñġôm êtôm atomanô.

¹⁰ Aêac talicġac gebe laumêtê sêmac
êndu ma lau meloc to kaucmê sêjana
amboac tonajġej.

Ma êsêac oc sêwi nêj waba sij naelom
lau tenġ sêkôc.

¹¹ Lau tonaj sê nêj ġaê kêpi nom
ġagamêj ġaġêdô,
mago nêj sê kêtu nêj malacmôkê, kêtu
nêj andu totêm-totêm.

¹² Biñġanô, ġamalac tonê ġêlônġej, tec
êmoa nê tenġej atom.

Ej kêtôm bôc, tañ ênaña nañ.

¹³ Lau tañ taêj kêpa taun su nañ,
ma êsêac, tañ sêkêj ġêwiñ êsêacnêj biñ
ma oc têndanġuc êsêac nañ, nêj lêj
kêtôm tonajġej.

¹⁴ Êsêac têdênanj taun têtôm domba gebe
lamboam ġêwê kainj êsêac.

ġêmac anô kêtu nêj ġacġejob.

¹⁵ Ma Anôtô oc ênam ġoc katuc kêsi anġa
lamboam ġaġaclai
gebe ej oc ênam aê kêsi.

¹⁶ Amboac tonaj embe ôlic ġac tenġ nê
awa êtu taêsam
ma nê andu ġaġênġlêlôm ênsac tau ġaô-
ġaô, nañ têtmac sec atom,

¹⁷ gebe ej embe êmac êndu, oc êkôc ġêj
samob tonaj ġai ġatej êna atom.

Ênê ġêlônġ ġawasi oc êwiñ ej êna atom.

¹⁸ Ej embe êlambiñ tau gebe êmoa ġa-
jam anġa nom

ma lau embe sêlambij eŋ gebe kêtap nê kôm ŋanô taêsam sa,

¹⁹ oc ênam eŋ sa atom, eŋ naêndêŋ tamai to nêŋ lau ŋanô,

taŋ sêlic oc ŋawê kêtiam atom naŋ.

²⁰ Biŋŋanô, ŋamalac tonê gêlôŋ oc êmoa teŋgeŋ atom.

Eŋ kêtôm bôc, taŋ ênaŋa naŋ.

§§

Anôtô eŋ mêtôcwaga

50 ŋaniniŋ ŋatau Apômtau Anôtô gêmôêc gêdêŋ nom ma kêsôm nê biŋ

aŋga oc kêpiŋa jagêdêŋ oc kêsêpŋa.

² Anôtônê ŋawê kêpoac lasê aŋga Sion, taŋ kêtû malac togêlôŋsêga naŋ.

³ Aêacnêŋ Anôtô gêmêŋ togamêŋ gêmacgeŋ atom.

Ja kêdaŋgac-kêdaŋgac gêmuŋ eŋ kêsêp gamêŋ kêlaŋgaŋ.

⁴ Eŋ gêmôêc gêdêŋ undambê ôŋa ma gêdêŋ lau nomŋa, gebe êmêtôc nê lau.

⁵ Eŋ kêsôm gebe “Akac ŋoc lau-mansaŋwaga,

taŋ sêkêŋ da sêmoatiŋ poacŋa gêdêŋ aê naŋ, sa sêmêŋ.”

⁶ Tec undambê êsôm ênê biŋ gêdêŋ lasê gebe Anôtô tau eŋ mêtôcwaga.

⁷ “O ŋoc lau, akêŋ taŋem aê gabe jasôm biŋ.

O Israel tau, aê gabe jawa nêŋ keso, taŋ gôwê kaiŋ naŋ lasê. Anôtô, aôm nêŋ Anôtô aê.

⁸ Aê gabe jasôm aôm êtu nêŋ daŋa atom gebe matocanô galic nêŋ daja geden tôŋgeŋ.

⁹ Aê gabe jakôc bulimakao kapoac aŋga nêŋ andu

to noniŋ kapoac aŋga nêŋ sapa lêlôm atom,

¹⁰ gebe gwada saleŋŋa samob

to bôc tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ sêmoa lôc tolôc naŋ, ŋatau aê.

¹¹ Moc samob, taŋ sêmoa lôlôc naŋ, aê kajala kêtû tôŋ

ma gêŋ, taŋ sêmoa obalêlôm naŋ, ŋatau aê.

¹² “Mo embe êjô aê, oc jasôm êndêŋ aôm atom,

gebe nom samucgeŋ to ŋagêŋlêlôm samob ŋatau aê.

¹³ Aê oc gaŋ bulimakao ŋamêsôm

me oc ganôm noniŋ ŋadec me.

¹⁴ Ôkêŋ danŋe êtu da êndêŋ Apômtau, ma ôŋgôm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ, ŋanô

êsa êndêŋ Lôlôc ŋatau.

¹⁵ Ma awam ênac aê êndêŋ bêc ôpô lênaŋa,

go janam aôm sa ma awam êoc aê.”

¹⁶ Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ ŋac kêkac-tau-suwaga gebe

“Amboac ondoc aôm kôsa aêŋoc biŋsu sasa ma aêŋoc poac ŋabiŋ gêc awamgeŋ.

¹⁷ Aôm tonaiŋ tec godec ŋoc mêtôc

ma kôtiŋ ŋoc biŋ su gêc dêmôêmmuŋa.

¹⁸ Embe ôtap geŋgeŋtêna teŋ sa, oc wê eŋ êtu nêŋ sêlêb

ma mockaiŋtêna êtu nêŋ ŋac ôlim andanŋa.

¹⁹ “Aôm kôlêwanŋ awamsuŋ gêdêŋ biŋ sec

ma imbêlam geno-geno biŋdansaiŋ ŋapanŋeŋ.

²⁰ Aôm gôŋgôŋgeŋ ma kôgôliŋ biŋ kêpi lasim

to gôga biŋ kêpi taôm tênam latu,

²¹ Aôm gôgôm gêŋ tonaiŋ ŋai, mago aê gajam tauc tôŋ, tec taêm gêjam gebe aê katôm aôm.

Tagenŋ galoc jaec biŋ aôm gebe jawa nêŋ kauc sa.

²² “Amac taŋ aliŋ Anôtô siŋ naŋ, taêm ênam biŋ tonaiŋ acgom.

Embe masi, oc janserj amac su anarja ma
 ɲac teɲ êtôm gebe ênam amac sa
 atomanô.

²³ ɲac taɲ êkêɲ danɟe êtu da naɲ, etoc
 aê sa

ma ɲac, taɲ êsa nê lêɲ laɲônêɲ sawagerj
 naɲ, oc jakêɲ eɲ êlic Anôtônê
 moasiɲ.”

*

Mec Anôtô êsuc sec ôkwiɲa

51 O Anôtô, taêm walô aê gebe aôm
 ɲac moasiɲ.

Aôm taêm walô ɲatau kapôêɲ, onsen
 aêɲoc sec su.

² Ôkwasiɲ ɲoc tốp su

ma ômbuɲ ɲoc geo su e jatu selec.

³ Gebe aê tauc kajala ɲoc kesogac
 ma matoc gê ɲoc geo gederj tôngerj.

⁴ Aê gagôm sec gêdêɲ aôm taômɟoc
 ma gagôm gêɲ, taɲ aôm gôlic gebe sec
 naɲ.

Tec kômêtôt aê jagêdêɲ
 ma nêɲ mêtôt tau solop.

⁵ Ojae, tinoc kêkêkam aê tobiɲerj
 ma kêkôc aê tosecerj.

⁶ Aôm gobe biɲɲanô ênam ɲamalacnêɲ
 ɲalêlôm auc,

amboac tonarj ôwa mêtê tokauc ɲabiɲ
 ɲalêlômɲa sa êndêɲ aê.

⁷ Ônsêlô ɲoc geo su tomalagerj gebe jatu
 selec.

Ôkwasiɲ aê gebe ɲakêɲkêɲ laɲɟwagerj.

⁸ Ôkêɲ aê jatu samuc to têtac ɲajam êsa
 ma ôlic, taɲ gôjac popoc naɲ, ôli êpi-êpi
 êtiam.

⁹ Ônsarj laɲômanô auc êndêɲ ɲoc sec
 ma ômbuɲ aêɲoc geo samob su.

¹⁰ O Anôtô, ôkêɲ ɲoc ɲalêlôm ɲawa êsa
 ma ôkêɲ ɲalau wakuc to ɲarjêɲ teɲ
 êɲgôɲ ɲoc ɲalêlôm.

¹¹ Ôtiɲ aê su arja laɲômnêɲ atom

ma ôkôc nêɲ ɲalau Dabuɲ su arja aê
 atom.

¹² Ôkêɲ nêɲ moasiɲ êɲgôm aê têtac ɲa-
 jam êsa êtiam

ma ôpuc aê tông ɲa ɲalau taɲoc wamuɲa.

¹³ Go aê jandông aôm nêɲ biɲ êndêɲ lau,
 taɲ sêgêli aôm nêɲ biɲ sêmoa naɲ,
 ma lau sec sênam taɲ ôkwi dêndêɲ aôm
 sêmu sêwac êtiam.

¹⁴ O Anôtô, ɲoc moasiɲ ɲaAnôtô, ônam
 aê sa gebe jamac êndu atom,
 go imbeloc êôc aôm sa toôndugerj gebe
 aôm ɲac gêdêɲ.

¹⁵ O Apômtau, ondelec gêdôcôlic
 gebe aocsuɲ jasôm aôm waem lasê

¹⁶ gebe da gêjac matamanô ɲajam atom
 ma embe jansuɲ daja êwac, aôm oc ôlic
 ɲajam atom.

¹⁷ Da taɲ gêjac Anôtô mataanô ɲajam
 naɲ, katuɲ popoc.

O Anôtô, laɲôm eo ɲalêlôm popoc to
 ôluɲ-ôluɲ atom.

¹⁸ Moasiɲ ɲatau aôm, ômoasiɲ Siongerj.
 Ômboa tuɲbôm Jerusalemɲa sa êtiam.

¹⁹ Go da ɲanô to daja ma da samuc ênac
 matamanô ɲajam,

go sêkêɲ bulimakao kapoac wacênsac
 nêɲ altar ɲaô.

† propete Natan gêdêɲ eɲ gêja. Pe-
 salem dambu tauɲɲa kêtû aclêɲa.

Anôtônê mêtôt to moasiɲ

52 O ɲaclaisêga aôm, kotoc taôm sa
 nêɲ secɲa kêtû agerjɲa.

Anôtônê têtac gêwiɲ teɲgerjɲa gêc gederj
 tôngerj.

² Aôm kalomtêna, taêm gêjam imbêlam
 ɲabiɲgêga

e wai-waiôma.

³ Aôm têtac gêwiɲ sec kêlêlêc ɲajam su
 ma têtac gêwiɲ biɲ dansarj kêlêlêc
 biɲɲanô su.

⁴ Aôm imbêlam dansarj.

* 50:23 Asapnê pesalem teɲ.

† 51:19 Dawidnê pesalem gêga gêdêɲ eɲ gêmoa gêwiɲ Baseba ma

Têmtac gêwiņ biņ alôb-alôb ŋaôma.

⁵ Amboac tonañ Anôtô oc ensey aôm su ônaņa samucgeņ. Eņ oc êtiņ to ensey aôm su aņga nêmbeclelôm ma oc êkip aôm sa aņga lau mateņ jali nêņ gamêņ.

⁶ Lau gêdêņ oc sêlic e têtêc taun ma sêomac aôm gebe

⁷ “Kec, alic ŋac tônê kêkêņ Anôtô kêtû nê lamu atom.

Kêkêņ gêwiņ nê awa taêsam ma gêjam kauc gebe sec êpuc eņ tôn.”

⁸ Ma aê tec katôm katêkwi ŋawawa ŋajam

kakô Anôtônê andu.

Aê taêc kêka Anôtônê têtac gêwiņ tengeņņa

gedeņ tôngeņ.

⁹ Aê oc janam danġe aôm endeņ tôngeņ êtu nêmbeclelôm taņ gôgôm naņņa

ma jatoc nêmbeclelôm sa êndêņ lau mansaņ sêņô gebe aôm gabêjam.

‡ mênkêtku biņ gêdêņ Saul gebe Dawid kêsô Abimeleknê andu gaja naņ.

Ŋamalacnêņ sec

(Pes 14:1-7)

53 Lau meloc tec nêņ ŋalêlôm kêsôm gêdêņ taun gebe “Anôtô teņ gêmoa atomanô.”

Êsêac sêgôm gêņ sec to alôb-alôb ma nêņ teņ gêgôm gêņ ŋajam teņ atom.

² Apômtau katuc kêniņ ŋamalac latuņi aņga undambê

gebe êtap ŋac tokauc teņ, taņ kêtêc Anôtô naņ, sa gamoa me masi.

³ Mago samob sêkac taun su, samob têtû secņageņ.

Êsêacnêņ teņ gêgôm gêņ ŋajam teņ atom, masi samucgeņ.

⁴ Lau secwaga samob nêņ kauc gêbôc me. Êsêac têtadanġoņ ŋoc lau amboac seņ mo

ma êsêac aweņ gêjac Apômtau atom.

⁵ Mago êsêac têtakê ŋasec kêtôm têtakê teņ gêmuiņ su atomanô gebe Anôtô kêsa nêmbeclelôm nêņ ŋatêkwa salin-salinġeņ.

Eņ oc êku êsêac tulu samucgeņ gebe eņ kêtinġe sêac su.

⁶ Ojæ, moasinġ ênam Israel saņa mênġesa aņga Sion ecmaņ.

Êndêņ taņ Apômtau êmoasinġ nê lau êtiam naņ, Jakob oc êtu samuc, ma Israel oc têtac ŋajam êsa.

†

Anôtô ênam aêac sa êndêņ nêņ ŋacjo ŋamec

54 O Anôtô, ôkêņ nêmbeclelôm ŋaê ênam aê sa

ma nêmbeclelôm êwaka ŋoc biņgêdêņ sa.

² O Anôtô, ôkêņ taņam ŋoc mec.

Wê taņam êndêņ aocsuņ ŋabinġ,

³ gebe lau jaba tetoc taun sa gêdêņ aê ma ŋaclaikoc têtû kêka-kêka sebe senseņ katuc su.

Êsêac sêsa Anôtô laņô sa atom.

⁴ Aê galicġac, Anôtô kêtû ŋoc gêjam-aê-sawaga.

Apômtau kêpuc katuc tôn ŋajaja.

⁵ Sec taņ aêņoc ŋacjo sêgôm naņ, naêpi êsêac taunġ.

Onsey êsêac su gebe aôm ŋac ŋaņêņ.

⁶ Go aê jansuņ ŋoc da êndêņ aôm totêtac ŋajamgeņ.

O Apômtau, aê gabe aoc êôc nêmbeclelôm gebe gabêjam ŋanô,

⁷ gebe aôm kôjaņġo aê su aņga gêņwapac samob

ma matocanô galic ŋoc ŋacjo e têtac ŋajam gebe sênaņagac.

‡52:9 Dawidnê wê teņ. Gêga gêdêņ taê ŋac Edomņa Doeg

†53:6 Dawidnê pesalem teņ.

⁸ Saul sêja ma sêsôm gebe Dawid kêsij tau gêmoa êsêacnêj gamêj.

Ŋac teŋ keteŋ nê mec kêtû nê Ŋac jabaŋ kêkac tau su aŋga ênê

55 O Anôtô, ôkêj taŋam Ŋoc mec ma ôsiŋ taôm êndêj Ŋoc taŋiboa atom.

² Ôŋô aê ma ôjô aêŋoc biŋ.

Aê gaerj oliŋ tauc ma gao toŋoc gêŋwapacgerj,

³ kêtû ŋacjonêj ŋaonda ma kêtû lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê nêj ŋaôndu,

gebe êsêac sêgôliŋ gêŋwapac kêpi aê ma sêkêj kisa aê ŋawaôboa.

⁴ Ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc ŋasec gêc Ŋoc waŋlêlôm.

Gêmacanô gêgôm aê katakê e gêjac Ŋoc lêno auc.

⁵ Katakê e katênêp to ôliclu gêbuc.

⁶ Aê kasôm gebe “Ojae, balôsimagê ênêc aêmamaŋ

gebe jalôp sa jaêc gêj tonec su nalêwaŋ tauc jamoa Ŋoc ŋasawa teŋ.

⁷ Oc jaêc baliŋgerj jana, jalêwaŋ tauc jaŋgôj Ŋoc gamêj sawa tau.

⁸ Oc jaêc jana Ŋoc gamêj kêsij teŋ gebe mu-gêbuc to gamêj-kêlaŋgaŋ ê aê tôj atom.”

⁹ O Apômtau, onserj êsêac su ma ôwa êsêac nêj biŋ êŋgic gebe galic sêgôm gêj ŋaclai to sêkac tauŋ kêkôc aŋga malac.

¹⁰ Êsêac sêgi malac kêtôm bêc to geleŋgerj sêsêlêj sêmoa ŋatuŋbôm ŋaô ma gêj keso to biŋwapac gêjam malac auc.

¹¹ Ŋaclai sec gêjam gamêj auc. Ma sêkônij lau to sêsau biŋdansaŋ aŋga malacluŋ.

¹² Ŋacjo embe êsu aê susu oc jaôc gêŋwapac tonaŋ. Embe Ŋoc soŋo-soŋo êkiaŋ tau sa êndêj aê

oc jasiŋ tauc ôkwi.

¹³ Mago aôm, taŋ kôtôm aê naŋ, aôm Ŋoc ŋac jabaŋ aê to Ŋoc ŋac, ôlim andaj aêŋa gôgôm gêj tau.

¹⁴ Aêagêcnêj biŋ gelom tau e ŋapep ma tawê toôndugerj dawij tauŋ dadêj Anôtônê andu taja.

¹⁵ Ojae, Ŋoc ŋacjo sêmac sênaŋamaŋ ma sêsêp lamboam tomaterj jaligerj sênamaŋ

gebe biŋ alôb-alôb gêjam nêj andu to nêj ŋalêlôm auc.

¹⁶ Aê tec gamôêc gêdêj Apômtau ma Apômtau oc ênam aê kêsi.

¹⁷ Aê gabe jaterj to janiŋ oliŋ tauc êndêj êtula ma eleŋŋa to ocsalô ma oc êkêj taŋa aê aoc.

¹⁸ Eŋ oc ênam katuc kêsi gebe êmoa tomalô ec êsêac mêtêtêtu gasuc aê atom

gebe êsêac, taŋ sebe senserj aê naŋ, taêsam ŋalêlêma atom.

¹⁹ Anôtô taŋ gêjgôj nê lêpôj gêdêj andajgerjanô naŋ, oc êkêj taŋa aê ma êkônij êsêac tôj.

Êsêac têtêc Anôtô atom ma sênam tauŋ ôkwi atom amboac tonaŋgerj.

²⁰ Aêŋoc ŋac, taŋ gêmuŋgerj ôli andaj aê naŋ, lêma kêpi tau nê lau.

Eŋ gêjac nê poac popoc.

²¹ Awasuŋ gerj oso biŋ e ŋawasi kêtôm bôc ŋalêsi,

mago biŋ tau ŋamata kêtôm siŋ.

Eŋ kêbanac biŋ ŋajam-ŋajamgerj kêlêlêc niptêkwi su,

mago kêtôm têdaiŋ siŋ gebe sênac.

²² Ôkac nêj gêŋwapac tolagic su êndêj Apômtau, eŋ oc ênam aôm sa.

Eŋ oc êkêj ŋac gêdêj êku atomanô.

⁸54:7 Dawidnê pesalem teŋ, gêga gêdêj taŋ lau Sipit dêdêj

²³ Biñjanô, o Anôtô, aôm oc ôku êsêac tulu ma sêsêp sê ñadimlabu sêna. Lau tañ sêwê kaiñ dec to biñdansañ nañ, oc sêmac êndu ñatêkwa galigeñ. Ma aê tec taêc kêka aômgeñ.

**

Mec matej êsap Anôtôña

56 O Anôtô, taêm labu aê gebe ñamalac sêu lai aêña elê mê. Lau siñwaga sêlêsu aê gedey tônegeñ. ² Ñoc ñacjo sêu lai aê gedey tônegeñ gebe êsêac, tañ tetoc taun sa ma sêkên kisa aê nañ, lau taêsam ñasac. ³ Gêdên ñasawa, tañ ñoc ñalêlôm ñagogo gamoa nañ, aê taêc kêka aômgeñ. ⁴ Aê taêc kêka Anôtô ma katêc tauc atom. Aê kalambiñ Anôtô kêtû biñ, tañ eñ gêjac mata nañ. Ñamalac oc sêngôm asageñ êndên aê. ⁵ Kêtôm bêc samobgeñ ñoc ñacjo sêlên-sôn aê. Êsêac taên gêjam biñ tageñ tonec gebe sêkic aêñoc biñ. ⁶ Êsêac sêkac taun sa ma dêdib aêñoc lên semoa gebe taên kêka sebe senseñ aê su. ⁷ O Anôtô, ôkeñ ñagêjô êndên êsêac êtu nêñ secña. Aôm têmtac ñandañ ma ôku tenterlatu tulu. ⁸ Aôm kôsa aêñoc noc ñawapacña sa. Aôm kôkên aê matocsulu kêsêp nêmlaclu jakêpoac. Aôm koto ñoc bêc ñawapacña kêsêp nêmbukugoc. ⁹ Embe jamôêc êndên Apômtau oc ñoc ñacjo sêc su. Aê kajala kêtû tône gebe Anôtô ênam aê sa.

¹⁰ Aê oc jalambiñ Anôtô êtu nê biñña. Aê kalambiñ Apômtau kêtû biñ, tañ gêjac mata nañ. ¹¹ Aê taêc kêka Apômtau, tec katêc tauc atom. Ñamalac têtôm gebe sêngôm asageñ êndên aê. ¹² O Anôtô, kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jañgôm biñ, tañ gajac mata gêdên aôm nañ, ñanô êsa. Aê oc jansuñ da dangeña êndên aôm êwac. ¹³ Gebe aôm gôjam aêñoc katuc sa gebe jamac êndu atom ma gôjam ockairñ sa gebe jaka bêlêlib atom. Gebe jasêlên jamoa Anôtô lanônêmña ma jamoa ñawê, tañ kêpô lau matej jali nañ, ñalêlôm jawiñ. †† eñ tône aña malac Gat nañ.

Mec Anôtô ênam aêac saña

(Pes 108:1-5)

57 O Anôtô, taêm labu aê, taêm labu aêmañ gebe ñoc katuc gê lamu aômgeñ. Aê gabe jaê lamu aôm magêmlabu e ñaclai enseñ aê suña ê su acgom. ² Aê gamôêc gêdên Lôlôc Ñatau Anôtô. Gamôêc gêdên Anôtô, tañ gêjam gôlin ñoc biñ gêmoa nañ. ³ Eñ kêkên nê gêñ ênam aê saña aña undambê mêñêsa. Eñ oc êngôm lau, tañ sêjanda aê nañ, majey êsa. Anôtô oc êkên nê têtac gêwiñ tengeñña to biñ ñañêñña êmên. ⁴ Aê gaêc lewe ñalêlôm. Êsêac gwadatêna sec. Luñluñ kêtôm kêml to sôb ma imbeleñ kêtôm siñ ñamata. ⁵ O Anôtô, ôwaka taôm sa aña undambê ma nêmlawasi ênam nom samucgeñ auc.

** 55:23 Dawidnê wê têñ.

†† 56:13 Dawidnê pesalem teñ, gêga gêdên tañ lau Pilisti sêkôc

⁶ Êsêac sêkic uc aê gebe jawê
ma sêkônij aê katuc tôn.
Êsêac sêkwê sê teŋ gesen aê auc,
mago êsêac tauŋ sêu tauŋ sêsêp.
⁷ O Anôtô, aê têtac kêpa su, têtac kêpa
sugoc.
Aê janam wê to janac gêŋ wêŋa êtaŋ.
⁸ O ŋoc katuc, ôndi sa. O gêŋ wêŋaagêc,
andi sa.
Aê gabe jaŋu gamêŋ êu bôn sa.
⁹ O Apômtau, aê gabe janam danŋe aôm
jamoalau taêsam ŋalêlôm.
Aê gabe jalambiŋ aôm jamoa tenterlatu
ŋalêlôm.
¹⁰ Gebe aômnêm têmtac gêwiŋ teŋgerŋa
kêpi e jagêdêŋ undambê
ma aômnêm biŋ ŋaŋêŋ e gêdêŋ tao.
¹¹ O Anôtô, ôwaka taôm sa aŋga
undambê
ma nêŋ ŋawasi ênam nom samucgen
auc.
‡ pocgêsuŋ naŋ.

Mec Anôtô êmêtôc lau alôb-alôbŋa

58 O amac gôliŋwagaac, amac
amêtôc biŋ katôgen me masi.
Amac amêtôc ŋamalac samob jagêdêŋ
me masi.
² Masianô, amac taêm gêjam biŋ alôb-
alôb gêc nêŋ ŋalêlôm.
Amac agôm gêŋgeo gêjam gamêŋ samob
auc.
³ Lau taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê
naŋ, sêgôm nêŋ gêŋ sêjac m gêdêŋ
nêŋ têm ŋapalêgerŋa kwananŋen.
Lau dansaŋwaga seo kwananŋen gêdêŋ
taŋ teneŋi sêkôc êsêac su naŋ.
⁴ ŋamalac gêjam êsêac auc kêtôm gêjam
moac sec auc.
Ac têtôm moac, taŋ gêbôc taŋasuŋ auc
gebe êŋô biŋ atom naŋ.
⁵ Têtôm moac, taŋ kêkêŋ taŋa nê
gôliŋwaga awa

to ŋac mectomaŋŋa, taŋ kêsôm ŋamec
kêtu tôn naŋ atom.
⁶ O Anôtô, ônac êsêacnêŋ luŋluŋ popoc
aŋga awenŋsuŋ.
O Apômtau, ôkip lewe matak nêŋ ŋani
sa.
⁷ Ôkeŋ êsêac sê su êtôm bu kêtaiŋ su.
Êsêac têtû masê amboac gêgwan
intênaŋa.
⁸ Êsêac sênaŋa amboac i, taŋ daôn sa
aŋga maler naŋ.
Êsêac têtôm ŋapalê, taŋ têna kêkôc en
ŋamatê ma gêlic gamêŋ ŋawê sapu
naŋ.
⁹ Sêjala atomgen ma sebob êsêac amboac
waôn.
Sêmoa materŋ jaligenŋ ma Anôtô têtac
ŋandaŋ êju êsêac sa sênaŋa.
¹⁰ ŋac gêdêŋ embe êlic sêkêŋ ŋagêjô
êndêŋ ŋac, taŋ gêgôm sec naŋ, oc ôli
êpi.
Enŋ oc êkwasiŋ akaiŋ êsêp ŋac alôb-alôb
nê dec.
¹¹ Ma lau oc sêsôm gebe Biŋŋanô, lau
gêdêŋ têtap nêŋ ŋagêjô ŋajam sa.
Biŋŋanô, Anôtô taŋ kêmêtôc biŋ aŋga
nom naŋ, tec gêmoa.”
“

Mec Anôtô ênam aêac saŋa

59 O ŋoc Anôtô, ôjaŋgo aê su aŋga
ŋoc ŋacjonêŋ.
Ôtu aêŋoc lamu êndêŋ ŋoc soŋo-soŋo.
² Ôjaŋgo aê su aŋga secwaga nêŋ.
Ma ônam aê sa aŋga lau, taŋ sêkêc dec
siŋ naŋ nêŋ.
³ Gôlicgac me, êsêac têtû kêka-kêka sebe
senseŋ katuc su. Ma ŋactêkwa sêkac
sa sebe senseŋ aê.
O Apômtau, aê gagôm gêŋ geo teŋ atom.
⁴ Aêŋoc biŋ masi, mago êsêac sêlêtigenŋ
mêŋtêdênaŋ tauŋ sêkô sebe sênac
aê.

‡57:11 Dawidnê pesalem teŋ gêga gêdêŋ taŋ gêc Saul su aŋga

“58:11 Dawidnê pesalem teŋ.

Ôndi mênônam aê sa ma ônac êsêac.

⁵O Apômtau, lau sij undambêja nêj Anôtô ma Israelnêj Anôtô aômgor, ôndi, ôkêj ñagêjô êndêj lau samuc samob.

Taêm labu êsêac, tañ sêgôm aômnêm biñ palij ña biñ alôb-alôb nañ, nêj teñ atom.

⁶Êsêac amboac kêamgej sêmu e mênse-ola malac auc kêtôm kêtulagenj.

⁷Ôlic êsêac awerj ôpic kêsa. Imbelenj kêtôm sij gebe êsêac taêj gêjam gebe “Asa oc êjô aêac.”

⁸O Apômtau, aôm kôomac êsêac. Aôm kôsu lau samuc susu.

⁹Ñoc ñaclai aôm, gabe matoc êsap aômgej gebe aôm Anôtô, kôtu ñoc tuñtêna.

¹⁰Ñoc Anôtô oc êpuc aê tônia tônia êmên tonê têtac gêwiñ aêja.

Ej oc êkêj aê jalic ej êku ñoc ñacjo tulu.

¹¹Ônac êsêac êndu atom ec ñoc lau matenânô êpi êsêac ma sêlij biñ sij atom. Aôm ñaclai, onsoc êsêac gebe seo êlij-êlij sêmoa.

O Apômtau, aêacma lamu aôm, nêm ñaclai êtij êsêac piñpañ nasênêc.

¹²Êsêac awerjsuñ sec, ma biñ, tañ kêsa gêdôniaolic nañ, amboac tonaj.

Ôkêj êsêac sêwê nêj tetoc tauñ sa êtu uc ma sêwê nêj biñ alôb-alôb to biñdansañ, tañ sêsôm nañ, amboac tonaj.

¹³Têmtac ñandañ ma onsej êsêac su. Ônsej êsêac su e malejmê samucej.

Ôkêj êsêac sêjala gebe Anôtô ñacgôlij tau tec gêjam gôlij aña Jakob e gêdêj nom ñamadij.

¹⁴Aêñoc ñacjo amboac kêamgej sêmu e mênseola malac auc kêtôm kêtulagenj.

¹⁵Êsêac sêoc jaañ-jaañ gebe têtap nêj gwada sa ma embe têtap sa êtôm atom, oc sêkêj Iêsu.

¹⁶Mago aê gabe jaña wê êpi aômnêm ñaclai ma aoc êoc nêm têtmac gêwiñ teñgeñña ña ôndu êpi êtôm bêc samob gebe aôm kôtu ñoc tuñtêna gêdêj ñoc noc kapô lêna taucña, tec gaê lamu aômgej.

¹⁷Ñoc ñaclai aôm, tec gabe jaña wê êpi aôm gebe Anôtô kêtu ñoc tuñtêna, ñoc Anôtô, tañ têtac gêwiñ aê nañ.

^{§§}dêdib ej aña nê andu gebe sênac ej endu.

Mec Anôtô ênam aêac sa êndêj nêj soño-soñoña

(Pes 108:6-13)

60 O Anôtô, aôm kôtij aêac su ma gosej aêac êlij-êlij.

Aôm têtmac ñandañ su ma galoc ônam aêac sa êtiam.

²Aôm kôwiwic gamêj e kôkac nom kêkôc.

Ômakop ñasêawa auc êtiam gebe gamêj ñakôjô-kôjô.

³Aôm kôkêj nêm lau sêoc gêñwapac ñasec.

Aôm kôkêj gêj aêac anôm e kêjañij aêac.

⁴Aôm gôjac lau, tañ têtêc aôm nañ, nêj gêbôm su

gebe sêkac tauñ sa ma sêc nêj ñacjo nêj talam su.

⁵Ônam nêm lau, tañ têtmac gêwiñ êsêac nañ sa.

Nêm anôña ênam aêac sa ma ôkêj tañam aêacmêjmañ.

⁶Ñac dabuñ Anôtô kêsôm nê biñ lasêgac gebe

^{§§}59:17 Dawidnê pesalem teñ gêdêj tañ Saul kêsakiñ lau gebe

“Kaku ñacjo tulu, tec ôlic kêpigej. Aê gabe janac sam Sikem, gabe janam dôj bumañ Sukot.

⁷ Aê katu Gilead to Manase ñatau ma Epraim kêtú môkêcapac ñakululuñ.

Juda kêtú ñoc gôliñ.

⁸ Moab kêtú laclu jakwasij taucña. Aê janú ñoc atapa su ma jambaliñ naên-sac Edom.

Aê oc janam lasê êtu Pilistiaña.”

⁹ Asa oc êwê aê jasa malac ñajaña jana.

Asa oc êwê aê jasa Edom jana.

¹⁰ O Anôtô, aôm oc kôtiñ aêac su me.

O Anôtô, aôm oc ôwê aêacma lau siñña atom me.

¹¹ Ônam aêac sa êndên ñacjomañ gebe ñamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.

¹² Anôtô êwiñ aêac, go taku nêj ñacjo tulu

gebe eñ oc êka aêacnêj ñacjo popoc samob.

Dawidnê teñ gêdên tañ géjac siñ gêdên lau Aramea aña Naharalm to Soba ma Joab kékac tau ôkwi ma géjac lau Edom 12,000 aña Gaboañ Gwêcña.

Mec Anôtô ejop aêacña

61 O Anôtô, ôñô ñoc tañi kapôên. Ôkeñ tañam ñoc mec.

² Ganğôn gêdên nom ñamadiñ ma aoc géjac aôm

gebe ñoc ñalêlôm ñatutuc ñasec.

Poc kapôên tec kêkô, ma aê tauc oc japi jatôm atom.

Amboac tonañ aôm ôkam aê, go japi.

³ Gebe aê gaê lamu aômgeñ.

Aôm kôtu ñoc tuñtêna gêdên ñacjo.

⁴ Ojae, jañğôn nêm beclêlôm enden tîngeñmañ.

Jañğôn nêm magêm ñalabugeñmañ.

⁵ Gebe aôm Anôtô kôkên tañam biñ, tañ gajac mata nañ.

Aôm kôkên aê gawê kaiñ êsêac, tañ têtêc aômniem ñaê nañ, nêj gênlênsêm.

⁶ Ônac têku kiñnê bêc wakuc-wakucgeñ ênêc.

Ôkên eñ êmoa tojala-tojala ñapañ.

⁷ Ôkên eñ êngôn nê lêpôn êngôn Anôtô lañônêmgageñ.

Ôkên nêm têtac gêwiñ teñgeñña to biñ ñañêj êkwa eñ auc.

⁸ Amboac tonañ aoc êôc nêm ñaê enden tîngeñ

ma jañğôm biñ, tañ gajac mata nañ, ñanô êsa êtôm bêcgeñ.

*

Anôtô taugen eñ lamuanô

62 Aêñoc katuc gêôn Anôtô ñañêngeñ

gebe eñ oc ênam aê sa.

² Eñ taugen kêtú ñoc poclabu ma ñoc gêjam-sawaga.

Eñ kêtú ñoc laimôkê, tec oc jaku sa samucgeñ atom.

³ Amac samob aboa taôm sa api ñac tagen abe aku eñ tulu

amboac tuñ, tañ kêôpac kwanangeñ nañ, e êndên ondocgeñ.

⁴ Êsêac taên gêjam biñ tagen tonec gebe têtin eñ aña nê lêpôn.

Êsêac têtac gêwiñ biñdansañ. Aweñ-suñ gêjam mec, mago nêj ñalêlôm kêpuc boa.

⁵ O ñoc katuc, ôôn Anôtô ñañêngeñ

gebe eñ kêtú aê kakên matoc ñamôkê.

⁶ Eñ taugen kêtú ñoc poclabu ma ñoc gêjam-sawaga.

Eñ kêtú ñoc laimôkê, tec oc jaku sa atom.

⁷ Anôtô kêtú ñoc moasiñ to waec ñamôkê.

Anôtô kêtú ñoc poctêna, tañ gaê lamu nañ.

* 61:8 Dawidnê teñ.

⁸O ɲoc lauac, taêm êka eɲ ɲapaɲ. An-sêwa nê̄m ɲalêlôm sa êndêɲ eɲ.

Anôtô kêtù aêacnêɲ lamu.

⁹ɲamalac ɲaôma latuɲi têtôm gêɲ ɲajaô-jaô, kasêga latuɲi têtôm gêɲ ɲanômê.

Embe tanam dôɲ êsêac, oc dôɲ êmandi êsêac sa gebe samob ɲagaô kêlêlêc ɲajaô-jaô su.

¹⁰Taêm êka ɲaclai êkônij ɲamalac tônia atom ma akêɲ materɲ gebe ajaɲgo gêɲɲa atom.

Embe nê̄m awa êtu taêsam, naɲ nê̄m ɲalêlôm êsap tônia atom.

¹¹Anôtô kêsôm biɲ kêtù dim tagerɲ, mago aê gaɲô biɲ luagêc kêsêp tau lêlôm gebe

Anôtô eɲ ɲaclai.

¹²Ma aôm Apômtau, kôtu têtmtac gêwiɲ tenɲeɲɲa ɲatau

gebe aôm kôkêɲ ɲagêjô gêdêɲ ɲamalac kêtôm gêɲ samob, taɲ êsêac sêgôm naɲ.

†

Tanam awenɲ su Anôtô

63 O Anôtô, aôm kôtu ɲoc Anôtô, aê gasom aôm.

Katuc gêjam awa su aôm.

Ôlic kêtù sawa aômɲa

amboac gamêɲ ɲakelerɲ, taɲ bu masi samucɲeɲ ma kêtù sawa bu naɲ.

²Aê gabe matoc ê aôm aɲga nê̄m gamêɲ dabuɲ

ma jalic nê̄m ɲaclai to ɲawasi.

³Gebe aôm têtmtac gêwiɲ tenɲeɲɲa ɲa-jam kêlêlêc jaɲgônia matoc jaliɲa su, tec aoc êôc aôm.

⁴Amboac tonaɲ aê jalambij aôm êtôm ɲoc bec jaɲgônia matoc jaliɲa samob ma jaôc lemoc sa to aoc ênac nê̄m ɲaê.

⁵ɲoc katuc kêtap moasiɲ sa e gêôc eɲ tônia

ma aoc gêôc aôm toôndugeɲ.

⁶Êndêɲ taɲ jasa tauc sic najanêc ɲoc mê naɲ, jasa aôm laɲôm sa

ma taêc ênam aôm êndêɲ êmbêc samuc.

⁷Gebe aôm gôjam aê sagac,

tec gajam wê totêtac ɲajam samucɲeɲ gaɲgônia aôm magêm labu.

⁸Aêɲoc katuc kêsap aôm tônia ɲajaɲa.

Lêmam anônia kêkam aê sa kakô ɲaɲêɲ.

⁹Ma êsêac, taɲ têtù kêka-kêka sebe senseɲ aê su naɲ,

oc sênaɲa sêsêp nom ɲakêlêndij sec sêna.

¹⁰Siɲ enseɲ êsêac su

ma têtù kêam sec salerɲa nêɲ gwada.

¹¹Mago kiɲ oc têtac ɲajam Anôtônia.

Êsêac samob, taɲ têtôc lemerɲ

kêpi eɲ naɲ, oc têtù samuc gebe eɲ oc êmbôc dansaɲtênanêɲ awerɲsuɲ auc.

* Judaɲa naɲ.

Mec Anôtô ejop aêac êndêɲ ɲacjo alôb-alôb

64 O Anôtô, kataɲ nec, ôkêɲ taɲam aê aoc.

Ojop katuc êndêɲ ɲacjo, taɲ kêtakê aê naɲ.

²Ôkô aê auc êndêɲ lau secwaga nêɲ biɲ, taɲ taêɲ gêjam gêc nêɲ ɲalêlôm sebe senseɲ aê naɲ.

Ma êndêɲ lau geo, taɲ sêkac tauɲ sa toôndugeɲ sêmoa naɲ.

³Sêuc imbeleɲ kêtôm siɲ.

Sêsôm biɲ ɲamalac kêtôm sêpê sôb.

⁴Sêpê ɲac mansaɲ ɲa siɲ geɲgeɲgeɲ.

Sêpê eɲ paliɲ-paliɲgeɲ ɲamelocɲageɲ.

⁵Sêjatu tauɲ siɲ geonia ma sêmoatiɲ sebe sêkêɲ lakô.

Êsêac taêɲ gêjam gebe “Asa oc êlic aêac.”

⁶Êsêac taêɲ gêjam kêsêp biɲ alôb-alôb. Taêɲgêjam gebe “Ajac dabiɲ toma-lageɲ sugac,”

†62:12 Dawidnê pesalem teɲ.

*63:11 Dawidnê pesalem gêga gêdêɲ taɲ gêmoa gamêɲ sawa

gebe ñamalac samob nëñ ñalêlôm kêtôm
gêsuñbôm seclêlôm.

⁷Sêgôm tauñ amboac tonañ e Anôtônê
sôb kêtap êsêac sa,

go sêjala tauñ gebe ôlinj lasê sep tagen.

⁸Eñ oc enserñ êsêac êtu nëñ imbeleñña.

Samob tauñ sêlic êsêac nañ, têdainj gêsuñ
gêdêñ êsêac.

⁹Go ñamalac samob têtêc tauñ sêsôm
Anôtônê gêñsêga lasê

ma nëñ kauc kêsa kêpi ênê gôlinj.

¹⁰Ñac gêdêñ têtac ñajam kêtù Apôm-
tauña ma gê lamu enger.

Ma ñalêlôm mansañ samob sêmoa ñajam
to ôlinj kêpigen.

¶

Danġe kêtù Anôtônê moasiñ ñalêlômña

65 O Anôtô, lau awerñ êôc aôm anġa
Sionmañ.

Ma sêñgôm biñ, tauñ sêjac mata gêdêñ
aôm nañ, ñanô êsa.

²Aôm kôkêñ tauñam mec,
amboac tonañ ñamalac samob dêndêñ
aôm sêwac

³êtu nëñ geo ñatoñña. Aêacma geo embe
êlêlêc aêac su,

go ôsuc ôkwi.

⁴Aê aoc êôc ñac, tauñ aôm kôjaliñ enj sa
gebe êtu gasuc aôm

wacêmoa nêñ malacluñ nañ,
gebe aôm nêñ andu to lôm ñagêñ ñajam,
tec oc êôc aêac tôn.

⁵O Anôtô, aêacma kêsiwaga, aôm kôkêñ
tauñam aêac

to gôjam aêac sa ña gêñtalô.

Lau anġa nom ñamadiñ samob to êsêac,
tauñ sêñgôn gwêcm anġa jaêcsêga
nañ,

sêkêñ materñ aômger.

⁶Aôm ñactêkwa, tauñ kôjandiñ ñaclai
kêtù nêñ ômbiñkap nañ,

tec kôkwê lôc tolôc sa kêkô.

⁷Aôm gôê gwêc kêtù malô to gôgôm
ñadembom ñatip kêsa

ma gôgôm tentenlatu samob nëñ
wambañ kêtù malô.

⁸Gôgôm e lau, tauñ sêñgôn nom ñamadiñ
jaêcsêga nañ,

têtêc tauñ kêtù nêñ gêñtalôña.

Aôm gôgôm lau gamêñ oc kêpi to oc
kêsêpña

sêjam lasê toôndugen.

⁹Aôm kokelerñ nom ma kôsaneñ ña bu.

Aôm kômooasiñ nom ñanôger.

Aôm Anôtô kôkêñ nêñ bu kêsuñ e ñalap-
lap lanġwager.

Aôm kômasañ nom amboac tonañ,
tec kôkêñ launêñ gêñ kômña kêpi
ñajamger.

¹⁰Aôm kôsaneñ nom ñawampôm e
ñapep sawa to kôlênsim nom e kêtù
palê.

Aôm kôkêñ kom kêmalôm nom ma gô-
jam mec gêñ e kêpi ñajam.

¹¹Aôm gôjac dabiñ jala ña nêñ moasiñ
totau-totau

ma wañam ñalêsi gêñôm gamêñ gêjam
auc.

¹²Bôcnêñ gamêñ sêniñ gêñña ñamêdôb
ñajamger ñapañ.

Ma gamêñ ñamatu gêbuc tau sa e têtac
kêsa lanġwager.

¹³Bôc sêjam oba auc amboac oba kêsô
ñakwê

ma gaboañ kêkwa tau auc ña molauñ.

Êsêac sêjam lasê

to sêjam wê sêwiñ tauñ totêntac
ñajamger.

§

Wê lambiñ to danġerña teñ

66 Gamêñ samob awem êôc Anôtô
toôndugen.

²Atoc ênê ñaê ñawae sa.

¶64:10 Dawidnê pesalem teñ.

§65:13 Dawidnê pesalem teñ. Wê teñ.

Alambij eṅ e ṅawasi laṅgwageṅ.

³ Asôm êndêṅ Anôtô gebe “Aômnêm gôliṅ e ṅajamanô kaiṅ teṅ.

Aômnêm ṅacjo tetoc aôm sa kêtû nêṅ ṅaclai gêjam sêgaṅa.

⁴ Lau gamêṅ samobṅa sewec êndêṅ aôm ma awerṅ êôc aôm.

Samob tetoc nêṅ ṅaê sa.”

⁵ Amêṅ ma alic gêṅ, taṅ Apômtau gêgôm naṅ.

Eṅ gêjam gôliṅ ṅamalacnêṅ latuṅi e têtac kêsa laṅgwageṅ.

⁶ Eṅ gêjam gwêc ôkwi kêtû gamêṅ ṅakelerṅ, tec eṅkaiṅ sêsa ṅasamac ṅamala sêja.

Ma aêac têtac ṅajam kêtû eṅṅa.

⁷ Eṅ ṅagôliṅ, nê gôliṅ oc ênêc teṅgeṅ. Mata kêsap tentenṅlatugeṅ, tec gêmoa.

Lau-sêli-tauṅ-sawaga oc tetoc tauṅ sa êndêṅ eṅ atom.

⁸ O tentenṅlatuac, alanem aêacma Anôtô. Aṅgôm ênê wae êtu tapa ṅanô.

⁹ Eṅ gêjam aêac katuṅ sa, tec tamoa matenṅ jali

ma kêpuc eṅkaiṅ tōṅ, tec taku atom.

¹⁰ O Anôtô, aôm kôsaê aêacgac.

Aôm kôpac aêac e awê kêtom sêpac silber gêwê.

¹¹ Aôm kôkêṅ aêac awê uc.

Aôm kôkêṅ gêṅwapac gêsac aêac dêmôṅtêkwa tōṅ.

¹² Aôm kôkêṅ ma ṅacjo sêka aêac lêsôn. Aôm kôkêṅ aêac asa ja to bu ṅasamac ṅalêlôm aja,

mago galoc gôwê aêac sa jaakô gamêṅ ṅajam.

¹³ Aê todajageṅ jasô nêṅ andu

ma jaṅgôm biṅ, taṅ gajac mata su naṅ, ṅanô êsa.

¹⁴ Gêdêṅ taṅ kapô lêna naṅ, kasôm lasê ma aocsuṅ kasôm kêtû tōṅ gebe jaṅgôm gêṅ tau tonanṅ.

¹⁵ Aê gabe jansuṅ domba ṅalêsi êtu daja to domba kapoac ṅada ṅamalu êsa êndêṅ aôm.

Aê gabe jamansaṅ bulimakao to noniṅ kapoac atu da êndêṅ aôm.

¹⁶ Amac lau, taṅ atêc Anôtô naṅ, samob amêṅ aṅô.

Aê gabe janac miṅ biṅ, taṅ eṅ kêmoasiṅ ṅoc katuc naṅ.

¹⁷ Aê aocsuṅ gamôcêc kapôṅ gêdêṅ eṅ ma wê lambiṅṅa gêc imbeloc ṅatêpôê.

¹⁸ ṅoc ṅalêlôm embe taê êka biṅ eso, oc Apômtau êkêṅ taṅa aê atom.

¹⁹ Mago Apômtau kêkêṅ taṅa aêgoc.

Eṅ gê taṅa aêṅoc mec.

²⁰ Aê aoc êôc Anôtô gebe gêjac kapoac ṅoc taṅiboa atom.

Ma kêgamiṅ nê têtac gêwiṅ teṅgeṅṅa gêdêṅ aê atom.

**

Seṅ mo lasê ṅawê danṅeṅa

67 Anôtô taê labu to ênam mec aêac. Eṅ oc êkêṅ laṅṅanô êpô aêac.

² Gebe lau nomṅa sêjala nêṅ lêṅ to lau samuc samob sêjala ṅaclai ônam lau saṅa.

³ O Anôtô, tentenṅlatu awerṅ êôc aôm.

Tentenṅlatu awerṅ êôc aôm tomalageṅ.

⁴ Tentenṅlatu ôliṅ êpi ma sênam wê toôn- dugeṅ gebe aôm kômêtôc launêṅ biṅ jagêdêṅ

ma gôwê tentenṅlatu samob aṅga nom.

⁵ O Anôtô, tentenṅlatu awerṅ êôc aôm.

Tentenṅlatu awerṅ êôc aôm tomalageṅ.

⁶ Nom gêjam ṅanôgac.

Anôtô, aêacnêṅ Anôtô, gêjam mec aêac.

⁷ Anôtô gêjam mec aêac

ma nom ṅamadiṅ samob têtêc eṅ.

††

** 66:20 Wê teṅ.

†† 67:7 Wê teṅ.

Anôtô kêku nê ñacjo
lulu ñawê lambiñña

68 Anôtô êndi êkô gebe ensey nê ñacjo êliñ-êliñ
ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmotañ tòn kêtù eñña nañ, sêc su aña ênê lañônemña.
² Anôtônê lañôanô ensey lau, tañ sêcac tañ su aña ênê nañ, êtôm mu kêdaba jadauñ to ja kêpac lêp gêwê.
³ Ma lau gêdêñ têntac ñajamgeñ to têtù samuc sêkô Anôtô lañônem ma ôliñ êpi toôndugeñ.
⁴ Anam wê êpi Anôtô. Awem êoc ênê ñaê. Anam ñac, tañ kêsa gamêñ sawa nañ, nê intêna.
Ñac tau nê ñaê gebe Apômtau. Akô eñ lañônemña ma anam lasê toôndugeñ.
⁵ Anôtô tañ gêmôa nê andu dabuñ nañ, kêtù mosêbunêñ tamenñ to awêtucnêñ gêjam-sawaga.
⁶ Anôtô gêjam lau sawa sa gebe têtap gôlôac sa ma kêgaboac lau kapoacwalôña su jasêmoa nêñ tauñña.
Ma kêmasê gêsuntêkwa ñatonwaga sa e nêñ gamêñ, tañ sêñgôn nañ, kêtù kelej lañwageñ.
⁷ O Anôtô, gêdêñ tañ gôdi gôwê lau sa ma kôtu êsêacnêñ ñamata to gêdêñ tañ amkaiñ kôka gamêñ sawa tòn nañ,
⁸ nom kêtênêp to umboñ kêsêwa kom kêtù Anôtônê lañôanô kêtù awêña. Lôc Sinai kêtênêp kêtù Anôtô gêô lasê lôc tauña.
Israelnêñ Anôtô gêô lasêgac.
⁹ O Anôtô, aôm kôkêñ kom gêjac kêsêwageñ
ma kôlau nêñ nomlênsêm, tañ gelo-gelo nañ.
¹⁰ Aômnêm gôlôac têtap nêñ gamêñ sêñgônña sa.

O Anôtô, nêñ moasiñ kêmasañ gamêñ tau kêtù lau ñalêlôm sawaña.
¹¹ Apômtau kêjatu sa
ma lau taêsam ñasec sêjam wêsini e ñawae kêtù tapa.
¹² “Lausiñ toton-toton to nêñ kiñ sêc, sêcgoc”
ma lau sêjac sam ñawaba gêdêñ tañ.
¹³ Talic êsêac amboac balôsi ñaôsic-ôsic amboac silber ma ñawaô joñsamuc ma ñaôsic-ôsic amboac gold.
Amacnêm lau ñagêdô sêmoa domba nêñ sapa ñalêlôm kêtù agenña.
¹⁴ Gêdêñ tañ ñajaña ñatau Anôtô kêpa kiñ êliñ-êliñ nañ,
eñ kêkêñ sno gêjac aña lôc Salmon.
¹⁵ Aôm lôc Basanña kôtu lôc towae.
Aôm lôc Basanña ñatêpôê jabo-jabogoc.
¹⁶ Amac lôc ñagêdô, tañ jabo-jabo nañ, asageñ têntac ñandañ gêdêñ lôc, tañ Anôtô gebe êñgôn êtu nê gamêñ nañ.
Biñjanô, Apômtau oc êñgôn tônê enden tôngeñ.
¹⁷ Anôtô gêmêñ aña Sion ña nê kareta siñña taêsam ñalêlêma atom.
Apômtau gêmêñ aña Sinai mêngeô lasê nê gamêñ dabuñ.
¹⁸ Aôm kôpi lôlôc jagôwê lau kapoacwalôña sêwiñ aôm. Ñamalac sêsuñ nêñ gêñ gêdêñ aôm gêwac.
Gêsuntêkwa ñaton oc sêñgôn sêwiñ Apômtau Anôtô amboac tonaj.
¹⁹ Aweñ êoc Apômtau, eñ kêsip aêac sa bêc to bêc.
Eñ Anôtô, tañ gêjam aêac sa nañ.
²⁰ Anôtô tonaj tec kêtù aêacnêñ Anôtô, tañ gêjam aêac kêsi nañ,
ma Apômtau Anôtô eñ ñatau, tec oc ênam tasa pañ lêndañ ôkwi.
²¹ Biñjanô, Anôtô oc elo nê ñacjo môkêñapac popoc,
oc ênac ñac, tañ kêsêlêñ tonê secgeñ nañ, môkêdanjam popoc amboac tonaj.
²² Apômtau kêsôm kêtù tòn gebe “Aê oc jajon êsêac aña Basan sêmu sêmêñ.

Biŋŋanô, oc jajonj êsêac anġa gwêc
ŋagêdimbob sa sêmu sêmêŋ.

²³ Gebe ôkwasiŋ amkaiŋ êsêp nêŋ
declêlôm.

Nêm kêam imbeleŋ têtap nêŋ gwada
anġa ŋacjonêŋ sa.”

²⁴ O Anôtô, lau sêlic nêm gôlôac ŋawalaŋ
baliŋ.

Sêlic ŋoc kiŋ Anôtônê walaŋ baliŋ omġa
sêmoa gamêŋ dabuŋ.

²⁵ Lau sênam wê ŋa awerġwaga têtû ŋa-
mata, go lau, taŋ sêjac gêŋ wêŋa kê-
taŋ naŋ, têtû ŋamu

ma lauo takiŋ sêmoa ŋasawa
togegobgeŋ.

²⁶ Awem êoc Apômtau Anôtô anġa
gôlôacnêŋ sêkac sa ŋalêlôm.

Amac taŋ Israel kêtû nêm ŋamôkê naŋ,
awem êoc Apômtau.

²⁷ Lau Benjaminġa toŋ sauŋ ec teŋ sêwê
sêmoa ônê, lau Judanêŋ kasêga toŋ
kapôêŋ teŋ kêdaguc,

go kasêga Sebulonġa to kasêga Naptal-
iġa amboac tonanġeŋ têtû ŋamu.

²⁸ O Anôtô, ôŋgôm nêm lai êpoa.

O Anôtô, ondeŋ gêŋ, taŋ gôjam aêac
saŋa naŋ tôŋ.

²⁹ Kiŋ oc sejoŋ awa sa dêndêŋ aôm sêna
Jerusalem

êtu nêm lôm dabuŋġa.

³⁰ Ôlêŋ biŋ bôcbôm Aiguptuġa, taŋ sê-
moa bumaŋ ŋasiŋlêlôm naŋ.

Ôlêŋ biŋ tentenġlatui, taŋ têtôm buli-
makao kapoac to ŋalatu naŋ,
e samob sêmbu tauŋ ma sêkêŋ silber
êndêŋ aôm.

Onseŋ lau, taŋ têtac gêwiŋ siŋ naŋ,
êliŋ-êliŋ.

³¹ Kasêga anġa Aiguptu sêmêŋ.

Lau Aitiopiaġa sêlêti ma sêmêtôc lemeŋ
gêdêŋ Anôtô.

³² Amac kiŋ nomġa anam wê êpi Anôtô.
Awem êoc Apômtau,

³³ taŋ gêmuŋ andanġeŋanô gêmoa nê
undambê lôlôcġa naŋ.

Anô eŋ gêoc awa sa ma gêmôêc ŋa awa
kapôêŋ.

³⁴ Aoc Anôtô ŋaclai lasê. Eŋ gêjam gôliŋ
Israel tonawasigeŋ
ma nê ŋaclai gêc tao ŋalêlôm.

³⁵ Anôtô ŋaclai kaiŋ teŋ kêsa anġa nê
gamêŋ dabuŋ gêmêŋ.

Eŋ Israelnêŋ Anôtô. Eŋ kêkêŋ ôliŋ walô
gêdêŋ nê lau.

Lambiŋ êndêŋ Anôtô.

‡‡

Mec Anôtô ênam saŋa

69 O Anôtô, ônam aêma samaŋ
gebe bu gênôm aê auc e gabe
janaŋa.

² Aê malocmê kasêp lemoŋ gôlub-gôlub
gaja. Gamêŋ teŋ kêtôm gebe jaka
tôŋġa gêc atom.

Aê katap bugaboanġ sec sa ma ŋasamac
kêkôm aê auc.

³ Kataŋ tauc e tekoc gêbac ma ŋoc
koclabeŋ kêtû dambê-dambê
lanġwageŋ.

Aê gaôŋ to kakêŋ matoc Anôtô e mato-
canô ŋabob kêsa.

⁴ Lau taŋ têtac gedec aê kêtû ŋam teŋġa
atom naŋ, taêsam ŋasec,
sêlêlêc môkêclauŋ môkêcapacġa su.

Lau taŋ sebe senseŋ aê su naŋ, ŋaclai sec
ma êsêac sêgôliŋ biŋ kêpi aê. Êsêac sêkac
aê gebe jakêŋ gêŋ êjô gêŋ, taŋ gajam
geŋgeŋ atom naŋ.

⁵ O Apômtau, aôm kôjala ŋoc keso
ma ŋoc geo kêsiŋ tau gêdêŋ aôm atom.

⁶ O Anôtô, taŋ kôtu lausiŋ undambêna
nêŋ ŋatau naŋ,

ôkêŋ aê gebe jaŋgôm lau, taŋ materŋ gê
aôm naŋ, majerŋ êsa atom.

O Israelnêŋ Anôtô,
ôkêŋ aê gabe jaŋgôm lau, taŋ sêsap aôm
tôŋ naŋ, waerŋ sec atom,

‡‡68:35 Dawidnê pesalem teŋ. Wê teŋ.

⁷ Gebe aê gaôc gêṅwapac sec kêtú aôm ṅa.

Majoc e tecbeloc ṅawapac kêsa kêtú aômṅa.

⁸ Ṽoc lasitêwai sêlic aê amboac ṅac jaba ma tinocnê lau sêlic aê amboac ṅac gamêṅbômṅa teṅ.

⁹ Gebe gaim tauc su nêṁ anduṅa e katu meloc su.

Ma lau, taṅ sêmbu aômṅa naṅ, nêṅ biṅ sêmbuṅa mêṅkêpi aê gêwiṅ.

¹⁰ Aê katu kasec ôlic gebe kataṅ to gajam dabuṅ mo, mago lau sêsu aê susu.

¹¹ Aê ganôṅ kaukauc kêtú ṅoc ṅakwê ma êsêac sêga wê susuṅa kêpi aê.

¹² Lau embe sêṅgôṅ malacluṅ naṅ, oc sênam aêṅoc biṅ êtu biṅgalôm ma lau, taṅ bu kêjaṅiṅ êsêac naṅ, sêga wê sec kêpi aê.

¹³ O Apomtau, aê tec jansuṅ ṅoc mec êndêṅ aôm.

O Anôtô, ôjô ṅoc mec êndêṅ noc, taṅ aôm gôlic ṅajam naṅ.

Ôjô aê aoc êtu nêṁ têmtac gêwiṅ teṅgeṅṅa,

êtu ôṅgôm nêṁ biṅ, taṅ gôjac mata naṅ, ṅanô êsa.

¹⁴ Ôkam aê sa aṅga lemoṅ gebe gôdubub jasêp e najanaṅa atom.

Ônam aê sa aṅga ṅoc ṅacjo nêṅ, ma aṅga bu ṅagêdim êwiṅ.

¹⁵ Ôkêṅ ṅasamac ênsalê aê auc atom.

Ma ôkêṅ aê janôm bu su jasêp gêdimbob me janêc êsêp sê jana atom.

¹⁶ O Apômtau, ôkêṅ taṅam aê gebe nêṁ têmtac gêwiṅ teṅgeṅṅa tau ṅajam.

Ôkac taôm ôkwi êndêṅ aê êtu nêṁ taêm labu ṅanôṅa.

¹⁷ Ôsiṅ laṅôm ôkwi êndêṅ nêṁ sak-iṅwaga atom.

Aê gamoa jageo, ôjô aêṅoc biṅ galocgeṅ.

¹⁸ Ôndêṅ aê ômôêṅ ma ônam aê kêsi.

Ôsa aê laṅôc sa êndêṅ ṅoc ṅacjo.

¹⁹ Aôm gôlic aêṅoc biṅ, taṅ sêgôm aê êndu-êndugeṅ to gaṅgôṅ jageo ma sêgôm aê katu meloc naṅgac.

Aôm kôjala ṅoc soṅo-soṅo samobgac.

²⁰ Sêsu aê susu e katuc gêbac to popocgeṅ,

tec gamoa jageo ṅanô.

Kasaê gebe sê malô aê elêṁê

ma kakêṅ matoc gebe sênam aê sa e masi.

²¹ Êsêac sêkêṅ ṅaikisi aê gaen kêtú mo ma gêdêṅ taṅ bu gêjô aê naṅ, sêkêṅ bu ṅamakic gêdêṅ aê ganôm.

²² Nêṁ moasiṅ êtu nêṅ lakô

ma nêṅ moasiṅ daṅa êtu naṅ sê sêu tauiṅ êsêṅṅa.

²³ Ôkêṅ êsêac mateṅanô êtu kanuc sêlic gamêṅ atom

ma ôkêṅ êsêac magiṅ êsu.

²⁴ Ôkêc nêṁ têmtac ṅandaṅ êpi êsêac ma nêṁ ṅalêlôm ṅamondec-mondec êtap êsêac sa.

²⁵ Nêṅ malac oc êtu gasaṅ ênêc

ma nêṅ andulêlôm êtu tuc êkô.

²⁶ Gebe êsêac sêjanda ṅac, taṅ aôm taôm gôjac en naṅ,

ma sêjam biṅgalôm kêpi lau, taṅ aôm gôjac êsêac ôliṅ lasê naṅ, naṅ ṅandaṅ.

²⁷ Ônsalê nêṅ keso ṅagêjô ênsac nêṅ keso ṅagêdô ṅaô.

Ma ôkêṅ êsêac sêwê kaiṅ nêṁ moasiṅ ônam ṅamalac kêsiṅa atom.

²⁸ Nêṅ ṅaê ênêc êwiṅ lau gêdêṅ nêṅ atom.

Senseṅ êsêacnêṅ ṅaê su aṅga buku mateṅ jaliṅa ṅalêlôm.

²⁹ Aê tec gaṅgôṅ jageo ma gaôc gêṅwapac ṅanô.

O Anôtô, ôsip aê sa ma ônam aê kêsi.

³⁰ Aê gabe jaṅga wê jaṅgôm Anôtônê ṅaê ṅawae êsa.

Janam daṅge to jatoc en sa ṅanô.

³¹ Jaṅgôm amboac tonai ec Apômtau êlic ṅajam êlêlêc bôc kapoac,

êlêlêc bulimakao kapoac to ṅajabo ma bôc, taṅ enkêku gêwa kêkôc naṅ su.

³² Lau tañ sêoc gêñ wapac nañ, embe sêlic oc têtac ñajam êsa.

Amac tañ asom Anôtô amoa nañ, nêñ ñalêlôm engeñ amac sageñ.

³³ Gebe Apômtau kêkêñ taña lau ñalêlôm sawa ma kêliñ nê lau, tañ sêñgôn kapoacwalô nañ, siñ atom.

³⁴ Undambê to nom aweñ êoc Anôtô.

Gwêc tau to ñageñ materñ jali samob, tañ gêmoa ñalêlôm nañ, amboac tonañgeñ.

³⁵ Gebe Anôtô oc ênam Sion kêsi ma êkwê malac Judaña sa êtiam ma nê lau nasêñgôn tônê ma têtü gamêñ ñatau.

³⁶ Ênê sakiñwaga nêñ wakuc oc sêkôc sa êtu nêñ gêñlênsêñ ma êsêac, tañ têtac gêwiñ en nañ, oc sêñgôn tônê.

¶¶

Mec Anôtô ênam saña

(Pes 40:13-17)

70 O Anôtô, mênônam aê sa. O Apômtau, ônsaic taômgeñ mênôpuc aê tôn.

² Êsêac tañ dêdib aê sebe senseñ aê su nañ,

ôkêñ êsêac majerñ to teñbeleñ ñawapac êsa.

Ôkêñ êsêac, tañ sêkêñ materñ sebe aê jatu sec nañ,

sêc tomajerñgeñ sêmu sêna.

³ Êsêac tañ sêgôm “Kec, kec” kêpi aê nañ, ôkêñ êsêac têtakê tomajerñgeñ.

⁴ Ôkêñ êsêac samob, tañ sesom aôm nañ, ôliñ êpi to têtac ñajam êsa êtu aôm ña. Ôkêñ êsêac samob, tañ taên kêka aôm-nêñ moasiñ nañ,

sêsôm lasê enderñ töngeñ gebe “Apômtau ñac towae.”

⁵ O Apômtau, aê tec ñac palê-palê to ñac ñalêlôm sawa.

O Anôtô, ôlêti sebeñ ôndêñ aê ômôên.

O Apômtau, ônam gamêñ tôn atom gebe ñoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tônwaga aômgec.

§§

Ñamalacanô teñ nê mec

71 O Apômtau, aê gaê lamu aômgeñ. Ôkêñ aê jamoa tomajocgeñ atom.

² Ôñgamboac aê to ônam aê sa êtu nêñ biñgêdêñña.

Ôê tañam aê ma ônam aê kêsi.

³ Ôtu ñoc poclabu jaê lamuña to ñoc laimôkê ônam aê saña.

Aôm tonañ kôtu ñoc poclabu to ñoc laimôkê.

⁴ O ñoc Anôtô, ôjanço aê su ança lau, tañ sêkac tauñ su ança aôm-nêñ nañ lemeñ.

Ôjanço aê su ança lau alôb-alôb to lê-sutêna nêñ.

⁵ O Apômtau, aê kakêñ matoc aômgeñ.

O Apômtau, aê ñapalêgeñ ma taêc kêka aôm.

⁶ Gêdêñ tinoc kêkôc aê su ma gasuñ tauc gêdêñ aôm, kasa ança tinocnê e aôm gôlôm aêgeñ,

amboac tonañ oc jalambij aôm enderñ töngeñ.

⁷ Lau samob sêlic aê amboac gêñsêga teñ,

mago aôm kôtu aêñoc lamu ñajaña.

⁸ Aocsuñ kêsuy aôm-nêñ lanem sa ma gêgôm waem kêtü tapa kêtôm bêcgeñ.

⁹ Aê katu ñamalacanôgac, tec ôtiñ aê su atom.

Ñoc ñaclai gêbacnê, tec ôwi aê siñ atom.

¹⁰ Gebe ñoc ñacjo sêsôm biñ kêpi aê ma êsêac, tañ sêkic ñoc biñ nañ, sêjam biñgalôm sêwiñ tauñ

¶¶69:36 Dawidnê teñ.

§§70:5 Dawidnê pesalem teñ. Tanjiboa teñ.

11 ma sêsôm gebe “Anôtô gêwi eḡ siḡgac, ajanda eḡ e naakam eḡ tōḡ gebe ênê kêsî-waga masî.”

12 O Anôtô, ômoa jaêc aê atom. O ḡoc Anôtô, ôlêtigen mênônam aê sa.

13 Êsêac taḡ sêkêḡ kisa aê naḡ, majerê êsa e sênaḡa

ma sêsu êsêac, taḡ sebe sêkêḡ aê jandac gêḡwapac naḡ, susu e sêmoa toter-beleḡ ḡawapacgeḡ.

14 Aê gabe jakêḡ matoc aôm ender tōḡgeḡ

ma jaḡgôm waem êsa êlêlêc su.

15 Aocsuḡ êsôm nêḡ biḡgêdêḡ to nêḡ ḡaclai ônam ḡamalac saḡa lasê êtôm bêcgeḡ.

Aê oc jasa moasiḡ tonar sa êtôm atom.

16 Aê gabe jasa Apômtau Anôtô nê gêḡ ḡaclai sa.

Aê gabe jalambiḡ aôm taômgeḡ nêḡ biḡgêdêḡ.

17 O Anôtô, aê ḡapalêgeḡ ma aôm kôdôn aê,

tec gaoc nêḡ gêḡtalô lasê ḡapan e gêdêḡ galoc.

18 O Anôtô, embe jatu ḡamalacanô e môdê ênam aê auc,

naḡ ôwi aê siḡ atom.

Gebe jasôm nêḡ ḡaclai êndêḡ lau wakuc,

taḡ mên̄sêsa êtu ḡamu naḡ.

19 O Anôtô, nêḡ ḡaclai to biḡgêdêḡ kêsūḡ kwandaḡ kêpi e jagêdêḡ undambê.

O Anôtô, taḡ gôgôm gêḡ ḡaclaisêga naḡ, asa oc êtôm aôm.

20 Aôm kôkêḡ gêḡwapac to gêḡ ḡandaḡ gêjam aê auc elêḡ.

Mago aôm oc ôkêḡ aê tekoc saki êsa êtiam ma ôwê aê sa aḡga nom ḡalêlôm̄sêga japi jamêḡ êtiam.

21 Aôm oc otoc aê sa êlêlêc

ma ônac aê têtac tōḡ.

22 O ḡoc Anôtô, amboac tonar oc aoc êôc aôm ḡa gêḡ wêḡa

kêtu aôm ḡac ḡaḡêḡḡa.

O Israelnêḡ ḡac dabuḡ, aê gabe jaḡgôm gêḡ wêḡa êtar êndêḡ aôm.

23 Aê gêdôcôlic ênam lasê êtu têtac ḡajamḡa

ma katuc, taḡ gôjam kêsî naḡ, amboac tonarḡeḡ.

24 Imbeloc oc êsôm nêḡ biḡgêdêḡ gêjam aê saḡa lasê êtôm bêcgeḡ

gebe êsêac, taḡ sebe sêkêḡ aê jandac gêḡwapac naḡ, majerê êsa e sêmoa toterbeleḡ ḡawapacgeḡ.

Mec kêtū kiḡḡa

72 O Anôtô, ôndôn kiḡ gebe êmêtôc biḡ ḡa nêḡ biḡgêdêḡḡa

ma ôkêḡ nêḡ biḡgêdêḡ êndêḡ kiḡ latu.

² Gebe ênam gôliḡ nêḡ lau ḡa biḡgêdêḡgeḡ

ma êmêtôc lau ḡasec nêḡ biḡ katôgeḡ.

³ Lôc sênam ḡanô moasiḡ êmoasiḡ lauḡa ma gamêḡ ḡabau sênam ḡanô biḡgêdêḡ.

⁴ Kiḡ êmêtôc lau ḡalêlôm sawa nêḡ biḡ naêndêḡgeḡ, eḡ ênam lau sêpô lê-naḡa sa

ma êka êsêacnêḡ lêsutêna popoc.

⁵ Gôlôac to gôlôac têtêc aôm

êtôm têm, taḡ oc ajôn êpô gamêḡ naḡ.

⁶ Kiḡ êtôm kom, taḡ gêjac kêsêp kôm ma eḡ oc êtôm kom, taḡ kêmalôm nom naḡ.

⁷ Êtôm kiḡ tau nê têm biḡgêdêḡ ênac tau lêtêḡ amboac ḡaola ḡajam

ma wama ênam gamêḡ auc kêtôm ajuḡ ḡawê kêpô gamêḡ gêôc aucgeḡ.

⁸ Ênê gamêḡ gôliḡḡa ênêc gwêc ḡamadiḡ ter e naêndêḡ ḡamadiḡ ter

ma aḡga bu Euprat e naêndêḡ nom ḡamadiḡ.

⁹ lau gamêḡ sawaḡa sêpôn aerḡduc êndêḡ eḡ

ma nê ḡacjo sêu tauḡ sênêc nom.

¹⁰ Kiḡ Tarsis to lau, taḡ sêḡgôn nuc naḡ, oc sejoḡ nêḡ awa nasênsuḡ êndêḡ eḡ.

Lau Arabia to Aitiopia ḡataui

oc sêkêḡ nêḡ awamata êndêḡ eḡ.

¹¹ Biñjanô, kiñ samob oc tetoc eñ sa.
 Lau samuc samob oc sênam sakiñ êndên
 eñ.
¹² Gebe eñ oc ênam ñac ñalêlôm sawa,
 tañ awa gêjac eñ nañ sa
 ma ñac ñasec, tañ gêjam-sawaga gêmoa
 atom nañ, amboac tonanğeñ.
¹³ Eñ oc taê labu ñac ñaðma to ñalêlôm
 sawa
 ma ejop lau sawa nêñ katunğ.
¹⁴ Eñ oc ênam êsêacnêñ katunğ kêsî aña
 lêsutêna to ñaclai-secwaga lemeñ.
 Eñ oc êlic lau tonanğ ñai nêñ dec amboac
 gêñ ñanô.
¹⁵ Kiñ oc êñğôñ ñêñgeñ ma sêkên gold
 Arabiaña êndên eñ.
 Êsêac teteñ mec êtu eña endenğ tøngeñ
 ma Anôtônê mec êpi eñ ñapanğ.
¹⁶ Mo êmôp lasê ênêc ênê gaboanğ
 ma êtu secña ênêc lôctêpôê.
 Mu êoc ênê gêñkaiñ ñatêpôê naêsêp-
 naêsêp amboac añağ Lebanon
 ma ñamalac êlêc añağ malac êtôm gêg-
 way gêlêc añağ nom.
¹⁷ Ênê ñaê oc ênêc endenğ tøngeñ.
 Ênê wae ênêc êtôm oc êpô gamênğ.
 Lau nomña samob aweñ êoc eñ
 ma teteñ Anôtô gebe ênam mec eñ to
 êkên eñ êmoa totêtac ñajamgeñ.
¹⁸ Lambiñ êndên Apômtau, lau Israelnêñ
 Anôtô.
 Eñ taugenğ tec gêgôm gêñsêga gêmoa.
¹⁹ Lambiñ êndên ênê ñaê towae endenğ
 tøngeñ.
 Ênê ñawasi ênam nom auc samucgeñ.
 Biñjanô, biñjanôğoc.
²⁰ Isai latu Dawid nê mec gêbacnê gêdênğ
 tonec.

Salomonê teñ.

BUKU KÊTU TÊLÊACIJA

Anôtô kêmêtôc biñ jagêdêngeñ

73 Biñjanô, Anôtô kêmoasiñ lau
mansañ

to kêmoasiñ êsêac, tañ nêñ ñalêlôm
 ñawa nañ, amboac tonanğ.
² Mago aê kadabiñ gebe japô ockaiñ
 ôkwi
 ma kadabiñ gebe jaka bêlip tagenğ
³ gebe matoc katu lanemtêna kêtû sêmoa
 ñajam-ñajamña
 ma galic lau alôb-alôb têtû lau tolêlôm.
⁴ Lau tonanğ ñai sêjam kauc ñandanğ
 ma sêmoa ôlinğ ñajam to ôlinğ samuc.
⁵ Êsêac sêoc gêñwapac têtôm lau ñagêdô
 atom.
 Ma sêlic ñandanğ teñ têtôm lau ñagêdô
 atom.
⁶ Amboac tonanğ tec tetoc taunğ sa kêtû
 nêñ gêlônğ, tañ sênônğ nañ,
 ma ñaclai kêkwa êsêac auc amboac nêñ
 ñakwê.
⁷ Êsêac tonanğ têtôp e matenjanô kololoc
 gêja
 ma sêsêwa biñ meloc, tañ taênğ gêjam gêc
 nêñ ñalêlôm nañ, kêsâ awê.
⁸ Êsêac sêsu biñ susu tonênğ ñalêlôm
 ñamalac.
 Êsêac tetoc taunğ sa ma sêpô biñ kêpi
 laugenğ.
⁹ Aweñsunğ kêsôm biñ gesenğ undambê
 ma imbelenğ kêsôm biñ gêjac laoc
 nomgeñ.
¹⁰ Amboac tonanğ tec lau dêdênğ êsêac
 ma sêlib êsêacnêñ biñ kêtôm sêlib bu.
¹¹ Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êjala biñ
 amboac ondoc
 ma Lôlôc Ijatau oc êñô biñ ñam amboac
 ondocgeñ.”
¹² Alic acgom, lau alôb-alôb nêñ biñ am-
 boac tonanğ
 sêmoa ñajam gedenğ tøngeñ sêjac nêñ
 awa sa-sa.
¹³ Ojae, kamasanğ ñoc ñalêlôm e ñatip-
 sawa ñaðmagoc
 ma kakwasinğ lemoc e gawê geo teñ
 ñakaiñ atom.
¹⁴ Mago gêñwapac gêgôm aê kêtôm
 bêcgeñ
 ma gêñ kêlêsu aê kêtôm ñageleñ samob.

¹⁵ Aê embe taêc ênam gebe aê jasôm biñ
amboac tonañ jawiñ
oc jansau nê m launêñ gôlôac.

¹⁶ Amboac tonañ katu kêka-kêka gebe ja-
jala ñam elêmê,
mago galic gebe ñawapac.

¹⁷ E kasô Anôtônê gamêñ dabuñ gaja,
go ñoc kauc kêsa kêpi lau alôb-alôb nêñ
lêñtêpôê.

¹⁸ Biññanô, aôm kotoc êsêac sêkô gamêñ
ñalêñô,
go gôgôm êsêac sêu tauñ e popoc-
popocgeñ sêjaña.

¹⁹ Seseñ êsêac su weñ tageñ,
sêjaña tonêñ ñalêlôm ñatutucgeñ.

²⁰ Êsêac têtôm aêac taêc bêc e taêc mê.
Mateñ gêlac ma talic gêñ ñakatu tau
malamê.

²¹ Gêdêñ tañ ñoc ñalêlôm ñamakic kêsa
e kêtun aê masi nañ,

²² aê katu meloc e ñoc kauc gêjaña,
katôm bôc gamoa aôm lañômnêmña.

²³ Mago kasap aôm tôn gedey tôngeñ.
Aôm kôkam aê tôn gêdêñ lemoc anôña.

²⁴ Aôm gôwê aê kêtôm, tañ taêm gêjam
nañ,
ma êtu ñamu aôm oc ôkôc aê sa
toñawasigeñ.

²⁵ Aêñoc asa teñ gêmoa undambê
ma ñoc asageñ gêc nom gebe japô lêna.
Aôm taômgeñgoc.

²⁶ Ôlic to katuc oc êtu palê,
mago Anôtô kêtun ñoc gêñlênsêm teñgeñ
ma teñgeñ.

²⁷ Biññanôgoc, êsêac tañ sêmoa jaêc aôm
nañ sênaña.

Aôm goseñ lau samob, tañ sêkac tauñ su
aña aôm nê m nañ su.

²⁸ Mago aêgoc tec galic ñajam gebe
jamoa Anôtô ñagalageñ.

Aê gaê lamu Apômtau Anôtô gebe jasôm
aôm nê m gêñ samob, tañ gôgôm nañ
lasê.

*

Têtañ nêñ lôm, dabuñ kêtu ñacjo seseñ suna

74 O Anôtô, amboac ondoc kêtin
aêac su ñanôgeñ.

Ma têtmac ñandañ sec gêdêñ gêñ, tañ go-
job nañ.

² Taêm ênam nê m gôlôac, tañ gêmungeñ
kôjaliñ ma kôwaka êsêac sa têtun
taôm nê m lau nañ.

Taêm ênam lôc Sion, tañ gônğônğ kêtun
nê m malac nañ.

³ Ôsêlêñ operñ gamêñ popoc tau, tañ
gacgeñ gêc-gêc nañ.

Ojae, gêñ samob, tañ kêkô gamêñ dabuñ
ñalêlôm nañ, ñacjo seseñ sugoc.

⁴ Nê m ñacjo sêjam wambañ ñame-
locñageñ aña nê m gamêñ, tañ lau
sêkac tauñ sa sêmoa nañ.

Êsêac sêgun nêñ bam kêkô gebe gamêñ
tonañ kêtun êsêacnêñ.

⁵ Êsêac têtôm kôm waga saleñña,
tañ sêsap ka tulu ña nêñ ki nañ.

⁶ Êsêac sêga katapa toñatalô popoc
ña nêñ ki to hama kapôêñ.

⁷ Êsêac sêkêc nê m gamêñ dabuñ ja geñ
su

ma seseñ nê m ñaê ñaandu ñadabuñ su e
gêjaña samucgeñ.

⁸ Êsêac taêñ gêjam gêc taungeñ gebe
“Aêac dansenê êsêac su e tomalageñ.”

Ma sêkêc Anôtônê sakinê dabuñ ñamala
samob, tañ kêkô-kêkô nañ, ja geñ su.

⁹ Aêacma gêbôm dabuñ samob
malenmê.

Propete teñ gêmoa kêtiam atom, ma
aêac samob ajam kauc ñanoc gêñ
tonañ oc êmbacnê êndêñ ondoc.

¹⁰ O Anôtô, kalomtêna oc sêsôm nêñ biñ
susu e êndêñ ondocgeñ.

Ñacjo oc sêngôm aôm nê m ñaê oc êtu
meloc endey tôngeñ me.

¹¹ Amboac ondoc kêtinê lêmam su.
Amboac ondoc kôkapiñ lêmam tôn.

12 Mago Anôtô kêtú aêñoc kiñ gêdêñ andanğeñ tauanô.
 Eñ gêjam ñamalac sa kêtôm nom ñagamêñgeñ.
 13 Aôm gôwa gwêc kakôc ña nêñ ñaclai kapôêñ
 ma golo secsêga gwêcña môkêapac popoc.
 14 Aôm gôga bôcsêga Lewiatan môkêapac kêkôc
 ma kôkêñ eñ ôli kêtú bôc gamêñ sawa nêñ.
 15 Aôm kôkêñ bumata kêpulu to keseleñ. Aôm gôwa bu kapôêñ-kapôêñ gêñgic-gêñgic e ñakeleñ kêsa samucgeñ.
 16 Aôm kôtu geleñña ñatau. Aôm kôtu gêbêcauc ñatau.
 Aôm tec kotoc ajôn to oc sêkô maleñ.
 17 Aôm gôjac lôcawa nom e gêdêñ ñamadiñ.
 Aôm kôkêñ oc kêsa to komôgoc.
 18 O Apômtau, taêm ênam gebe nêñ ñacjo sêômac aôm.
 Êsêac sêkac tauñ su aña aômñem ma sêgôm nêñ ñaê kêtú gêñ meloc.
 19 Ôwi nêñ balôsinê katu siñ êndêñ kikiç atom.
 Ôliñ aômñem lau ñasec nêñ katuñ siñ samucgeñ atom.
 20 Matam êndiñ nêñ poac, tañ kômoatiñ gawiñ aêac nañ,
 gebe ñaclai sec gêjam gamêñ ñakesec nomña samob auc.
 21 Ôkêñ ñac, tañ gêdc gêñwapac nañ, maja êsa atom.
 Lau ñalêlôm sawa to lau ñasec awerñ êdc nêñ ñaêmañ.
 22 O Anôtô, ôndi sa ma ônam nêñ gêñ kêsimañ.
 Taêm ênam biñ meloc, tañ lau alôb-alôbwaga sêgôliñ kêpi aôm kêtôm bêc to geleñgeñ.
 23 Oliñ nêñ ñacjo nêñ ñaonda siñ atom.

Nêñ soño-soño nêñ wambañ, tañ kêpi geđeñ tôngeñ nañ, amboac tonañ.

†

Anôtô kêmêtôc ñamalacnêñ biñ jagêdêñ

75 O Anôtô, aêac awerñ gêdc aôm. O Anôtô, aêac alanem aôm.
 Aêac asôm aôm waem lasê ma awa gêñtalô samob, tañ aôm gôgôm nañ sa.
 2 Anôtô kêsôm gebe “Aê kakêñ ñoc noc mêtôcña
 ma oc jamêtôc biñ naêndêñgeñ.
 3 Embe nom êkôtiñ tau ma ñamalac samob, tañ sêñgôn nom nañ têtênêp, go aê janderñ nom ñanombañ tôn.
 4 Aê aoc ênac tetoc tauñ sawaga gebe ‘Atoc taôm-sa atom.’
 Ma êndêñ lau alôb-alôbwaga gebe ‘Asa môkêmapac sa amboac secgeñmañ.
 5 Asa môkêmapac sa ñanôgeñ amboac tonañ atom. Amêtôc gêsômtêkwa êtu baliñ alanem taômgeñ atom.’”
 6 Mêtôcwaga oc mênêsa aña oc kêpiña ma aña oc kêsêpña atom ma êmêñ aña gamêñ gêmu kêpi to gêmu kêsêpña atom amboac tonañgeñ.
 7 Anôtô oc êmêtôc biñ êmoa.
 Eñ oc êkôninñ lau teñ tôn me etoc lau teñ sa.
 8 Apômtau lêma kêkam laclu teñ, tañ ênê têtac ñandanñ ñawain ñajana kêpoac nañ.
 Eñ kêkêc kêsêp laclu ma lau alôb-alôb sêlib ñatetep samob gêwiñ.
 9 Ma aê oc ôlic api toôndugeñ ñapan gabe aoc aôc Jakobnê Anôtô.
 10 Eñ asap lau sec samob, tañ sêkac tauñ su aña Anôtônê nañ, nañ ñaclai tulu.

Enj êkianj lau gêdêj nêj ñaclai sa êtu kapôêj.

‡

Wê awenj êoc Anôtôña

- 76** Anôtônê wae kêsa anja Juda.
 Ênê ñaê kesewec anja Israel.
² Êsêac sê ênê bec anja Salem.
 Ma nê andu kêkô Sion.
³ Anja tonañ tec enj gêjac talam ñasôb-
 ôsic popoc
 ma gêgôm lautuc to siñ ma laukasap
 samob amboac tonañgenj.
⁴ Lôc tengeñña ñatau aôm ñac ñawasi.
 Samob têtêc aômgenj.
⁵ Sêjanjo ñaclai ñasiñsêlêc nêj waba su.
 Êsêac sêjac tuluc e sêliñ tauñ siñ ma ñac-
 têkwa samob lemerj kêtû goloj.
⁶ O Jakobnê Anôtô, aôm gôjam wamban
 e kômônaj kareta to gôgôm hosnêj me-
 loco kêsa.
⁷ Aôm embe têtac ñandanj êsa ma asa
 oc êkô aôm lañômnêm
 gebe aôm ñaclai sec.
⁸ Aôm kôsôm biñ katô anja undambê
 gobe ômêtôc biñ,
 tec lau nomña sêñô e gêjac êsêacnêj lênô
 auc sêñgôj.
⁹ Gêdêj tonañ Anôtô gêdi gebe êmêtôc
 biñ
 gebe êoc lau samob, tañ sêoc gêñwapac
 anja nom nañ sa.
¹⁰ Ñamalacnêj têtac ñandanj oc êñgôm
 aôm waem êtu tapa.
 Ma êsêac, tañ sêwê siñ sa nañ, oc sêlic
 nêm om.
¹¹ Anac mata biñ ma anjôm ñanô êsa
 êndêj Apômtau, amacnêm Anôtô.
 Lau samob, tañ sêñgôj sêgi enj auc nañ,
 sênsuj nêj gêñ êndêj Anôtô, tañ
 têtêc enj nañ.
¹² Ñac tau kêkônij kasêga, tañ tetoc tauñ
 sa nañ,

ma kêtakê kiñ kapôêj-kapôêj ñasec.

¶

Gêñwapac embe êñgôm aêac, nañ Anôtô taê walô aêac

- 77** Aê gamôêc gêdêj Anôtô ña aoc
 kapôêj. Biñjanô aê gabe jamôêc.
 Gamôêc kapôêj gêdêj Anôtô gebe enj
 êkêj taña aê.
² Gêdêj tañ gêñwapac gêgôm aê nañ, aê
 kateñ mec gêdêj Apômtau,
 mago gêñ tej gêjam malô aê atom.
³ Aê embe taêc ênam Anôtô, oc janiñ oliñ
 tauc.
 Embe taêc ênam biñ ñam, oc ñoc kauc
 ensom mala ôkwi.
⁴ Enj kêkêj aê gajam jali gêbêcauc
 samuc.
 ñoc ñalêlôm ñatutuc e kasôm biñ jageo.
⁵ Aê taêc gêjam kêsêp bêc gêmungeñña
 ma jala, tañ gêjanja wanêcgenj su nañ,
 amboac tonañ.
⁶ Kêtôm gêbêcgenj aê taêc gêjam biñ
 jakêsa-jakêsa.
 Aê taêc gêjam biñ gêc ñoc ñalêlôm ma
 kakip sa e ganac matoc gebe
⁷ “Apômtau oc êtiñ aêac su samucgenj
 ma êmoasiñ aêac êtiam atomanô me
 masi.
⁸ Ênê têtac gêwiñ tengeñña gêbacnê me.
 Ma biñ, tañ enj gêjac mata nañ, gêjac pep
 su me.
⁹ Anôtô oc kêliñ êmoasiñ launja siñ me.
 Ênê têtac ñandanj gêbôc nê taê walô auc
 me.”
¹⁰ Tec kasôm gêdêj tauc gebe “Aêñoc
 ñalêlôm ñawapac ñanô
 gebe Apômtau gêjam nê gôliñ ôkwi.”
¹¹ Aê gabe taêc ênam gêñ, tañ Apômtau
 gêgôm nañ.
 Biñjanô, gabe taêc ênam nêm gêñtalô,
 tañ gôgôm gêdêj andanjenj nañ.

‡75:10 Asapnê wê tej.

¶76:12 Asapnê wê tej.

¹² Jakip gêñ samob, tañ aôm gôgôm nañ,
ñam sa
ma jasala aômñêm gêñsêga samob.

¹³ O Anôtô, nêñ intêna dabuñ.

Lau samuc nêñ anôtô ondoc kapôên
kêtôm aôm.

¹⁴ Aôm taômgeñ Anôtô, tañ gôgôm
gêñsêga nañ.

Aôm kôwaka nêñ ñaclai sa gêdêñ ten-
tenlatu sêlic.

¹⁵ Lêmam ñajaña gôjam nêñ lau,

Jakob agêc Josep latuñi kêsi.

¹⁶ O Anôtô, gêdêñ tañ bu gêlic aôm nañ,
kêtêc aôm.

Ma gwêc ñagêdim kêtênêp lasê.

¹⁷ Tao sêsêwa kom ñasec to umbonñ ñatê-
tac kêkêñ wapap gêjac.

Ma aômñêm sôbôsic geñ gamêñ gêñgic-
gêñgic.

¹⁸ Aômñêm wapap ñakicsêa ñadindiñ
kaiñ teñ, ôsic kêpô gamêñ ñawê kêsa

e nom ñawiwic dendengeñ to kôtên-
kôtêngeñ.

¹⁹ Aômñêm intêna gêjac gwêc gêñgic ma
nêñ lêñ gêwa ñasamac kapôên êliñ-
êliñ,

mago sêlic wañam atom.

²⁰ Aôm gôwê nêñ lau amboac ñacgejob
gêwê nê domba.

Mose agêc Aron sêjam aôm lañôm.

§

Sêlêñ biñ Israel kêtù tañeñpêcña

78 Ao ñoc lauac, akêñ tañem ñoc
mêté.

Aê tañem aocsuñ ñabiñ.

² Aê gabe jaña aoc êtu jasôm biñgôliñña.

Aê gabe jaôn biñgôliñ têm ñamata
tauanônña sa.

³ Biñ tañ aêac añô to ajala

ma tamenñi sêjac miñ gêdêñ aêac nañ.

⁴ Biñ tau aêac ansa auc êndêñ aêacnêñ
ñapalê atom,

tanac miñ êndêñ lau wakuc, tañ tên-
dançuc nañ, gebe

Apômtau gêgôm nê gêñ towae ma ñaclai
to gêñsêgagen.

⁵ Eñ gêwa biñ sa aña Jakobnêñ

to kêwaka biñ sa aña Israelnêñ

ma kêsakiñ aêacnêñ mimi

gebe sêsôm lasê êndêñ nêñ wakuc.

⁶ Gebe lau wakuc, tañ têndançuc êsêac
nañ, sêñô ñawae

ma tauñ sênac ñamiñ elom nêñ wakuc.

⁷ Sêñgôm amboac tonañ, go sêkêñ mater
Anôtô to sêliñ gêñ, tañ eñ gêgôm

nañ, siñ atom

ec sêñgôm ênê biñsu êtu tôn.

⁸ Gebe êsêac têtù gôlôac gêsuntêkwa
ñatorñboa

têtôm nêñ mimi.

Êsêacnêñ ñalêlôm geo gala

ma nêñ katuñ kêsap Anôtô tôn ñañêñ
atom.

⁹ Epraimnê gôlôac sêpê talam lemen
kata,

mago gêdêñ siñ ñabêc nañ sêc
ñamelocñagen.

¹⁰ Êsêac sêmasañ Anôtônê poac atom

ma sebe sêsa nêñ lêñ êtôm ênê biñsu
atom.

¹¹ Êsêac sêliñ ênê gêñsêga, tañ gêgôm
nañ siñ

ma gêñtalô, tañ eñ gêgôm êsêac sêlic
nañ, amboac tonañgeñ.

¹² Eñ gêgôm gêñsêga êsêac tamenñi sêlic.
Gêgôm aña gamêñ Aiguptu ñagaboañ
Soan.

¹³ Eñ gêwa gwêc kêkôc ma kêkêñ êsêac
sêwê sêsêp ñaluñgeñ sêja.

Eñ gêlêc dembom sa kêpi e amboac
tuñbôm.

¹⁴ Eñ gêwê êsêac ña tao gêdêñ ocsalô

ma ña ja gêdêñ gêbêc.

¹⁵ Eñ gêga poc kêkôc aña gamêñ sawa

ma kékêñ bu kapôên anğa nom ñalêlôm
gêmên mênêsêac sênôm e gêôc
êsêac tôn.

¹⁶ Eñ kékêñ bu kêpulu anğa poc ñalêlôm
ma bu tau gêc ñasamac lanğwageñ kêsa
gêja.

¹⁷ Mago êsêac sêkên sec gêjô geden
tôngeñ
ma sêli tauñ sa gêdên Lôlôc Ñatau anğa
gamên sawa.

¹⁸ Êsêac sêsaê Apômtaugeñ sêjac ñawae
ma sêkapiñ eñ gebe êkên mo êndên êsêac
êtôm êsêac tauñ têtac gêwiñ.

¹⁹ Êsêac têtay pêlê Anôtô gebe
“Talic acgom, Anôtô oc êkên mo êndên
aêac anğa gamên sawa me masi.

²⁰ Eñ gêjac poc
e bu keselen ñasamac lanğwageñ kêsa
gêja,
ma oc êkên mo to gwada
gebe nê lau sêniñ amboac tonageñ me
masi.”

²¹ Apômtau gênô biñ amboac tonay e têtac
ñandan kêsa.

Ênê ja kêsa gebe ensey Jakob, ma nê lai
kêpoa gebe ensey Israel

²² kêtü êsêac sêkên gêwiñ Anôtô atomña
ma kêtü êsêac têtac kêpa sugen
gebe Anôtô ocgo ênam êsêac sa nec
atomña.

²³ Mago eñ kêjatu tao lólôcña
ma gêlêc undambê ñakatam su

²⁴ ma kékêñ mana kêsêlô kêtôm kom gê-
jac gebe sêniñ.

Amboac tonay eñ kékêñ mo undambêña
gêdên êsêac.

²⁵ Amboac tonay êsêac sey añelanên mo
kêtü nêñ gên.

Ma Anôtô kékêñ gêdên êsêac kêtôm
êsêac têtac gêwiñ.

²⁶ Eñ kékêñ musalô kêsa umboñ
ma ñaclai ñatau kêkalem mula gêmên.

²⁷ Eñ kékêñ gwada kêsêlô kêtôm kekop
ma moc tomagê kêtôm ganjac gwêcña.

²⁸ Eñ kékêñ kêsêlô kêsêp nêñ gamên, tañ
sêc nañ ñaluñgeñ,

kêgi nêñ bec, tañ sêngôn nañ auc.

²⁹ Sey e gêôc êsêac tôn ñanôgeñ.

Gên tañ tetey nañ, eñ kékêñ kêlêlêc
gêdên êsêac.

³⁰ Nêñ ñalêlôm kêkac êsêac gên amboac
tonañña ñawaô

ma sey gên gêc awengeñ

³¹ e Anôtô têtac ñandan kêsa gêdên êsêac
ma gesen êsêacnên lau ñactêkwa ñagêdô
su ma gêjac lau Israel nêñ lau matac
ñagêdô êndü.

³² Anôtô gêgôm nê gên amboac tonay,
mago êsêac sêgôm nêñ sec sêsiniñ
sugeñ,

ma sêkên gêwiñ ênê gênjalô atom.

³³ Kêtü gên tonageña tec Apômtau
kékêñ êsêacnên bêc gêjana amboac
awenjaô

ma kékêñ gên ñaclai sec sep tagenña
gesen nañ jala sêmoa materñ jaliña
su.

³⁴ Gêdên tañ Anôtô gesen êsêac nañ,
gocgo aweñ gêjac eñ kêtiam
ma sêjam tauñ ôkwi to sesom eñ.

³⁵ Ma taên gêjam nêñ lamu Anôtô
gebe Lólôc Ñatau Anôtô kêtü nêñ
kêsiwaga.

³⁶ Mago awenşun sêsôm biñ dansañ
ma imbelen sêsau

³⁷ gebe nêñ ñalêlôm kêsap eñ tôn ñajana
atom

ma sêmasañ ênê poac kêtü anô atom.

³⁸ Mago eñ taê walô êsêac ma kêsuc
êsêacnên sec ôkwi

ma gesen êsêac tauñ su sêjana atom.

Eñ gêjam têtac ñandan tôn gêdên êsêac
ma kékêñ nê ñaclai kêtü awê kêpi êsêac
samucgeñ atom.

³⁹ Eñ taê gêjam êsêac gebe gên palê-palê,
têtôm gên ñajaô-jaô, tañ êna e êna-
ênageñ nañ.

⁴⁰ Sêli aweñ sa anğa gamên sawa gêdên
eñ elêmê

ma sêgôm ênê ñalêlôm ñawapac kêsa.

⁴¹ Êsêac sêsaê Anôtô todim-todim kêtü
gên wakuc-wakucña elêmê

ma sêgôm Israelnêṅ Anôtô dabuṅ têtac ṅandanṅ kêsa.

⁴² Êsêac taēṅ gêjam ênê lêma ṅajaṅa atom,

sêliṅ bêc, taṅ eṅ gêjam êsêac kêsi aṅga nêṅ ṅacjonêṅ naṅ siṅ.

⁴³ Gêdêṅ taṅ gêgôm nê gêṅtalô aṅga Aiguptu

to gêgôm nê gêṅsêga aṅga gamêṅ gaboaṅ Soaṅṅa naṅ.

⁴⁴ Eṅ gêjam nêṅ bu ôkwi kêtû dec

e lau Aiguptu nêṅ bu sêṅômṅa masi.

⁴⁵ Eṅ kêkêṅ leloṅ taêsam ṅasec gêṅjac êsêac

to ôpôac, taṅ sêgôm êsêac têtû meloc naṅ.

⁴⁶ Eṅ kêkêṅ moac tamoac seṅ êsêacnêṅ gêṅ ṅanô aṅga kôm

ma gêṅ, taṅ lemeṅ sêgôm ṅakoleṅ elêmé naṅ, wagô jaseseṅ su.

⁴⁷ Eṅ kêkêṅ kompoc gêjac êsêacnêṅ wain ṅamôkê popoc

ma kom ṅamatu kêtuc nêṅ gêṅlêwê êndu.

⁴⁸ Eṅ kêkêṅ kompoc gêjac nêṅ bulimakao

ma ôsic geṅ nêṅ bôc totoṅ su.

⁴⁹ Eṅ kêbaliṅ nê têtac ṅandanṅ kêpi êsêac ṅawaô.

Eṅ geṅ oliṅ sec e nê ṅalêlôm kêmoatiṅ tōṅ ma kêkêṅ gêṅwapac sec toṅaê-toṅaê samob.

⁵⁰ Eṅ kêpô nê têtac ṅandanṅ ṅabênic sugeṅ gêdêṅ êsêac.

Eṅ kêjaṅgo êsêac katuṅ su atom, gêsiṅ êsêac sugeṅ sêsêp gêmac sec ṅalêlôm sêja.

⁵¹ Eṅ gêjac ṅapalê ṅamêc samob êndu aṅga Aiguptu,

Lau matac samob nêṅ ṅamêc sêjaṅa aṅga Hamnê bec.

⁵² Go gêwê nê lau sêsa sêmêṅ têtôm ṅacgejob gêwê nê domba

ma gêjam gôliṅ êsêac aṅga gamêṅ sawa kêtôm domba pom kapôêṅ teṅ.

⁵³ Eṅ gêwê êsêac sêmoa ṅaṅêṅgeṅ e têtêc tauṅ atom,

mago kêkêṅ gwêc kêmakop êsêacnêṅ ṅacjo auc.

⁵⁴ Amboac tonanṅ gêwa êsêac e sêô lasê ênê gamêṅ dabuṅ,

sêô lasê lôc, taṅ eṅ lêma anôṅa kêkôc kêtû nê gêṅ naṅ.

⁵⁵ Eṅ gesoc lau samuc sêmuṅ-sêmuṅ ma kêkêṅ Israelnêṅ gôlôacmôkê sêṅgôṅ

lau tau nêṅ gamêṅ.

⁵⁶ Mago êsêac sêsaê Lôlôc ṅatau Anôtô to sêli tauṅ sa ṅapan

ma sêsap ênê biṅsu tōṅ atom.

⁵⁷ Sêkac tauṅ su aṅga ênê ma sêgôm ênê biṅ paliṅ têtôm tameṅi.

Êsêacnêṅ lêṅ keso kêtôm talam, taṅ sêkêkam ṅasôb mata

kôtêṅ-kôtêṅgeṅ naṅ.

⁵⁸ Êsêacnêṅ sakiṅ gamêṅ ṅabaunṅa gêgôm eṅ têtac ṅandanṅ

ma nêṅ sakiṅ anôtôi jabaṅa kêbôli ênê ṅalêlôm auc.

⁵⁹ Anôtô gêlic e ṅalêlôm kêmoatiṅ tōṅ

ma kêtîṅ Israel su samucgeṅ.

⁶⁰ Eṅ gêwi nê bec aṅga Silo siṅ.

Mala tau, taṅ eṅ jagêmoa ṅamalac ṅalêlôm naṅ.

⁶¹ Eṅ kêkêṅ nê poac ṅakatapa,

taṅ kêtû ênê ṅaclai to ṅawasi ṅabelo naṅ, ṅacjo sêkôc sêja.

⁶² Eṅ gêwi nê lau siṅ gêdêṅ ṅacjonêṅ siṅ ma nê ṅalêlôm kêbôli auc kêtû nê gêṅlênsêṅṅa.

⁶³ Siṅ geseṅ ênê lau matac su

ma nêṅ lauo takiṅ sêjam wê ṅacṅa kêtiam atom.

⁶⁴ Siṅ geseṅ ênê dabuṅwaga su

ma sêlôc gêdêṅ êsêacnêṅ awêtuc gebe têtataṅ ṅaṅiboa kêtû êsêacṅa atom.

⁶⁵ Sêgôm sêmoa e Apômtau mata gêlac kêtôm ṅac teṅ gêc bêc e kêliṅ tau siṅ, go mata gêlac.

Kêtôm ṅac siṅsêlêc teṅ gêṅôm gêṅ e kêjaṅiṅ eṅ.

⁶⁶ Եղ գէյաւ ըն ղաջօ կէսօք
 ըմօմաւորացի
 մա գէգօմ էսէաւ ե մայի տաւ ընդ-
 ընդ.

⁶⁷ Եղ կէտի յօսեփնէ Եսայի
 մա կէյալի գօլօաւ Եփրայի մա ատօմ.

⁶⁸ Եղ կէյալի գօլօաւ Եւդայի մա.

Լօւ Տիօն տաւ, տա ղէտաւ գէւի տա.

⁶⁹ Եղ կէստ ըն գամի ընդ մա կէփի ե
 յակէտօմ ընդմեծ.

Գէգօմ ե գէյաւ մալաւ մա կէտօմ ընդ, տա
 էկօ ղէնցի տա.

⁷⁰ Գօ կէյալի ըն սակիւա ըն Դաւիթ մա,
 կէկօւ ե տա անցա գամի ընդմեծ.

⁷¹ Կէկօւ ե տա անցա ընդ մա տա ղալաւ
 ընդ

գեբէ Եյօք էնէ ըն Եակօբ տա էնէ գէնլէն-
 սէմ Իսրայէլ.

⁷² Դաւիթ գեյօբ էսէաւ տալէլօմ ղաղի
 մա գայալ գօլի էսէաւ ղա ղէմա կալալ
 ղաղա.

**

Եսայի Եսէաւնէ ըն ընդ

79 Եսէաւնէ ըն ընդ, ըն ընդ
 գամի սէյա.

Եսէաւնէ ըն ընդ մա ընդ ղալալ
 մա սէյալ Երուսալէմ ե քօքցի.

² Եսէաւնէ ըն ընդ սակիւա ընդ
 ղալէլէլալ կէտ մա, տա սէմա
 ընդ ղալալ տա, ընդ գաւա.

Տէկէն ըն ընդ մա ղալալ ընդ ղալէլէլալ
 գէժէն բօւ ղալալ.

³ Եսէաւնէ ըն ընդ ընդ սի ընդ
 սէյալ սէյալ Երուսալէմ աւ ե կէսօ
 տա մա ղալ տա գէմա գեբէ էնս
 ղալալ մա գէմա ատօմ.

⁴ Եսէաւնէ ըն ընդ ղալալ, տա ընդ
 գէյալ տա, սէսալ էսէալ սսա
 մա տալալ, տա ղէնցի մալալ-
 մալալ, սէկէ էսէալ մալալ գէն
 մալալ մա տալալ քէլէ էսէալ.

⁵ Եսէաւնէ, էս էսէալ ըն ընդ
 մա ղալալ ե էնդ ընդ սսալ.

Եսէալնէ ըն ընդ ղալալնէ-
 ղալալնէ մալալ էսէալնէ, գօ
 էսէալնէ.

⁶ Եսէալնէ ըն ընդ ղալալնէ
 սսալ, տա սէյալ կաւալ մա, տա
 էսէալնէ տալալ, տա աւալ գէյալ
 ըն ղալէ ատօմ մալալ.

⁷ Եսէալնէ սէյալ էսէալնէ ըն
 մա սէյալնէ ըն ընդ կէտ
 գալալ.

⁸ Եսէալնէ տալալնէ սսալ
 ատօմ. Եսէալնէ էսէալնէ
 գեբէ էսէալնէ ատօմ
 սսալնէ.

⁹ Եսէալնէ, տա կէտ էսէալնէ
 մա, էնդ էսէալնէ մալալ.

Եսէալնէ ըն ղալէ էսէալնէ.

Եսէալնէ էսէալնէ մա տա
 էսէալնէ էսէալնէ մա
 էսէալնէ.

Եսէալնէ էսէալնէ մալալ.

¹⁰ Եսէալնէ ըն ընդ մալալնէ
 էսէալնէ

“Եսէալնէ ըն ընդ Եսէալնէ
 էսէալնէ սակիւա, տա ըն ընդ
 սէկէ էսէալնէն ըն ընդ,
 ընդ կալալնէ էնդ էսէալնէ
 մալալնէ.”

Եսէալնէ ըն ընդ սակիւա, տա ըն ընդ
 սէկէ էսէալնէն ըն ընդ,
 ընդ կալալնէ էնդ էսէալնէ
 մալալնէ.

¹¹ Եսէալնէ տալալնէ կալալնէ
 մալալնէ, տա տալալնէ
 մալալնէ.

Եսէալնէ ղալալնէ, մալալնէ
 մալալնէ, տա սէկէ էսէալնէն
 մալալնէ գեբէ սէ-
 մալալնէն ըն ընդ մա.

¹² Եսէալնէ, էս էսէալնէն ըն
 մա, տա տալալնէն էսէալնէ
 մալալնէ.

Եսէալնէ էսէալնէն մալալնէ
 մալալնէ էսէալնէն ըն ընդ
 մալալնէ.

¹³ Եսէալնէ տալալնէն էսէալնէ
 մալալնէ, էս էսէալնէն
 մալալնէն էսէալնէն մալալնէ
 մալալնէ.

Եսէալնէն էսէալնէն մալալնէ
 էսէալնէն էսէալնէն մալալնէ.

††

**78:72 Եսէալնէն.

††79:13 Եսէալնէն.

**Mec gebe Anôtô ênam
Israel sa êtiamnja**

80 O Israelnêj ñacgejob, tañ gojob
Josep kêtôm domba ñatoñ teñ
nañ, ôkêñ tañam.

Aôm tañ gônggôn kerub ñaô nañ, oc taôm
lasê

² Êndên Epraim agêc Benjamin ma
Manase.

Ôndi toñaclai mênônam aêac sa.

³ O Anôtô, ônam aêac sa êtiam.

Ôkêñ lañômanô mênêpô aêac gebe ênam
aêac sa.

⁴ O Apômtau, lausij undambêña nêj
Anôtô,

nêm lau teteñ mec elêmê ma aôm
gobe ôê têmtac ñandan tôn e êndên
ondocgeñ.

⁵ Aôm kôkêñ êsêac señ mateñsulu kêtü
nêj mo.

Aôm kôkêñ êsêac sênôm mateñsulu, tañ
kêsêp laclu e mêngec nañ.

⁶ Aôm kôpô aêac sij e tentenlatu sêsu
aêac susu

ma aêacma ñacjo sêômac aêac.

⁷ O Lausij undambêña nêj Apômtau,
mênônam aêac sa êtiam.

Ôkêñ lañômanô mênêpô aêac gebe ênam
aêac sa.

⁸ Aôm kôkip wainmôkê teñ sa aña
Aiguptu

ma kôjanda lau samuc sêsa gebe ôsê êsêp
êsêac maleñ.

⁹ Aôm kôwaka ñagamên sa ñapep,
tec ñawakac keselen ñajam ma gêjam
gamên auc.

¹⁰ Ka tau kêkêñ ajuñ lôc samob
ma ñalaka gêjam kaseda kapôên auc.

¹¹ Ka tau ketoc laka kêsä e jagêdên gwêc
ma ñasêli kêpi e jagêdên bu Euprat.

¹² Amboac ondoc tec goseñ ñatuñ su.

Lau samob, tañ sasa intêna tonañ nañ, oc
sênam geñgeñ ñanô.

¹³ Bôcgabuñ kêsuc popoc
ma bôc saleña ñagêdô señ katu nêj mo.

¹⁴ O lausij undambêña nêj Apômtau,
ômu ômôên êtiam.

Ôtuc kênij aña undambê ma matam e
wainmôkê tau e taêm walô nêm geñ
êtiam.

¹⁵ Taêm walô nêm gên, tañ lêmam anôña
kasê nañ.

ma ñasêli, tañ gôjac kolec nañ.

¹⁶ ñacjo dêdim gêngec e ja-geñ su.

Lañômanô ñajaê êndên êsêac ma onsen
êsêac su sênaña.

¹⁷ Ôkêñ lêmam eo ñac, tañ kêkô nêm
anôña nañ auc.

Eo ñamalac latu, tañ gôlôm eñ e kêtü
kapôên nañ auc.

¹⁸ Go aêac akac tauñ su aña aômnmê
êtiam atom.

Ôkêñ aêac añañ mateñ jali ma awen
êôc aômnmê ñaê.

¹⁹ O lausij undambê nañ Apomtau,
mênônam aêac sa êtiam.

Ôkêñ lañômanô mênêpô aêac gebe ênam
aêac sa.

‡‡

Wê omña to biñ sênam tauñ ôkwiña

81 Awem êôc Anôtô, tañ kêtü
aêacnêj gêjam-sawaga nañ
toôndugeñ.

Awem êôc Jakobnê Anôtô toôndugeñ.

² Apuc wê sa ma anac oñ êtañ
ma añañ gên wêña tokaiñ-tokaiñ êtañ.

³ Anac dauc êtañ êndên añañ mênêdô lasê
ma embe añañ êtu samuc nañ, anac atañ
êtu nêm om ñawaña,

⁴ gebe Israelnêj mêtê amboac tonañ.

Jakobnê Anôtô kêjatu nê biñ amboac
tonañ.

⁵ Kêkêñ kêtü biñsu gedey Josep gêdên
tañ gebe ensey Aiguptu nañ.

Aê gañô biñ samuc teñ, nañ tañocsuñ gê-
jac kwanangeñ atom nañ gebe

‡‡80:19 Asap gêwa nê biñ sa.

⁶“Aê kajonj gêḡwapac su aḡga aôm magim
ma kakêḡ aôm gôwi nêḡ gadob kômḡa
siḡ.

⁷Gêdêḡ taḡ kôḡap gêḡwapac sa naḡ,
awam gêjac aê ma gajam aôm sa.
Aḡga ḡoc gamêḡ kêjaḡḡaḡ, taḡ kasiḡ tau
gamoḡ naḡ, aê kakêḡ taḡoc aôm.
Aḡga bu sêli aweḡ saḡa Meriba aê
kasaê aôm.

⁸ḡoc lauc, akêḡ taḡem gabe jalêḡ biḡ
amac.

O Israel, taḡam wamu aêḡmaḡ.

⁹Ônam sakiḡ anôḡô jaba teḡ atomanô.
Ma aôm oteḡ mec êndêḡ tentenḡlatunêḡ
anôḡôḡ teḡ atom.

¹⁰Aê Apômḡtau, tec katu nêḡ Anôḡô, taḡ
gawê aôm aḡga gamêḡ Aiguptu naḡ.
Ôḡa awamsuḡ kacgeḡ gebe jalôm aôm.

¹¹“Mago ḡoc lau sêkêḡ taḡeḡ aê atom
ma Israel sêgôm aêḡoc biḡ kêḡu tōḡ
atom.

¹²Tec gawi êsêac siḡ kêḡu gêsunḡtêkwa
ḡatouḡḡa
sêsa nêḡ lêḡ kêtôm êsêac taḡu nêḡ
ḡalêlôm.

¹³Ojae ḡoc lau sêkêḡ taḡeḡ aêḡmaḡ.
Israel sêsa ḡoc lêḡmaḡ.

¹⁴Go jakônḡ êsêacnêḡ ḡacjo tōḡ sebeḡ
ma jaku êsêacnêḡ ḡacjo samob tulu.

¹⁵Êsêac taḡ têḡḡac gedec aê naḡ, oc
sewec toḡalêlôm ḡatutucgeḡ sêkô aê
laḡôcnêḡ
gebe nêḡ ḡagêjô oc ênêc endeḡ tōḡgeḡ.

¹⁶Mago aê gabe jalôm aôm ḡa mo
mataêjamgeḡ
ma gabe jakêḡ lêḡ aḡga poclabu êsa
wacêlau aôm.”

¶¶

Anôḡô eḡ ḡacgôliḡsêga

82 Anôḡô gêḡmoa nê lau sêkac taḡu sa
ḡaluḡgeḡ.

Eḡ kêmêḡôc biḡ gêḡḡôḡ gôliḡwaga sêkac
taḡu sa ḡalêlôm.

²“Awi amêḡôc kesonja siḡmaḡ
ma akêḡ êwiḡ lau, taḡ sêkac taḡu su aḡga
Anôḡônê naḡ, nêḡ biḡ atom.

³Amêḡôc lau ḡaôḡa to mosêbu nêḡ biḡ
êḡu katô
ma anam lau ḡasec to ḡalêlôm sawa sa.

⁴Apuc ḡac sawa to ḡac, taḡ kêḡô lêḡa
gêḡ naḡ tōḡ.

Ajaḡgo eḡ su aḡga lau, taḡ sêkac taḡu su
aḡga Anôḡônê naḡ lemeḡ.

⁵“Êsêac lau meloc to nêḡ kauc masi.
Amacnêḡ mêtê kêḡu sec samucgeḡ ma
biḡgêdêḡ malamê aḡga nom.

⁶Biḡḡanô, aê tauc kasômḡac gebe ‘Amac
atu anôḡôigeḡ
ma amac samob atu Lôlôc ḡatau
latuigeḡ.’

⁷Mago oc amac êḡdu atôm ḡamalac
ma aku e anaḡa atôm kasêga sêjaḡa.”

⁸O Anôḡô, ôḡôêḡ ma ôḡnam gôliḡ nom
samucgeḡ
ma tentenḡlatu samob têḡu aômḡnêḡ gêḡ.

§§

Tapô lêḡa takô ḡacjo ḡalêlôm ḡamec

83 O Anôḡô, ôḡgamiḡ taôm atom.

O Anôḡô, ôḡnam taôm tōḡ to awam
mêgeḡ atom.

²Gôlicḡac me, nêḡ ḡacjo aweḡ aliḡ-alonj
kêsa sêmoa

ma êsêac, taḡ nêḡ ḡalêlôm kêḡmoatiḡ
tōḡ kêḡu aômḡa naḡ, sêsa laḡôḡanô
sageḡ.

³Êsêac sêgôm gêḡḡlêlôm sebe senseḡ nêḡ
lau su

ma sêḡmoatiḡ poac sebe senseḡ lau, taḡ
sê lamu aôm naḡ.

⁴Êsêac sêsôm gebe “Amêḡ nadansenḡ
êsêac su ec nêḡ teḡ ênêc êḡḡiam atom
ma taêḡ êḡnam ḡaê Israel êḡḡiam
atomanô.”

¶¶81:16 Asapnê teḡ.

§§82:8 Asapnê pesalem teḡ.

⁵ Biḡḡanôgoc, êsêacnêḡ ḡalêlôm tagen
ma sêmoatiḡ nêḡ biḡ e gacgeḡ ḡêc-
ḡêcgeḡ,

sêmoatiḡ poac gebe senseḡ aôm su.

⁶ Lau taḡ sêḡḡôḡ Edom to Ismaelwaga
nêḡ bec

lau Moab to lau Hagar amboac tonaj.

⁷ Lau Gebal to Amon ma Amalek,

lau Pilsti to lau Tirusḡa amboac
tonajgeḡ.

⁸ Lau Asuriaḡa sêsap lau tônê ḡai tôn.

Lau tonaj ḡai sêpuc Lotnê latui tôn.

⁹ Onseḡ êsêac êtôm ḡêmuḡgeḡ goseḡ
Midian

ma êtôm goseḡ Sisera to Jabin aḡa bu
Kison.

¹⁰ Lau tonaj ḡai sêḡaḡa aḡa Endor
ma nêḡ ḡawêlêlaḡ ḡêmdôb ḡêc nom.

¹¹ Onseḡ êsêacnêḡ kasêga êtôm goseḡ
Oreb ma Seb.

Onseḡ êsêacnêḡ lau towae samob êtôm
Seba aḡêc Salmuna.

¹² Lau tonaj ḡai tec sêḡac aweḡ gebe
“Aêac tajaḡḡo Anôtônê gamêḡ su.”

¹³ O ḡoc Anôtô, onseḡ êsêac êtôm mu
kêlai kekop jagêḡḡôḡ ḡêḡ êndu
ma êtôm mu kelelo jataê.

¹⁴ Onseḡ êsêac êtôm ja geḡ oba
ma êtôm jawaô kêdaḡḡac kêpi lôc.

¹⁵ Nêḡ gamêḡ kêlaḡḡaḡ êtakê êsêac
ma nêḡ mu-ḡêbuc êpuc soc êsêac am-
boac tonaj.

¹⁶ O Apômtau, ôkêḡ majer ḡkwa êsêac
laḡḡaḡanô auc,

ec sensom gebe sênam sakiḡ aôm.

¹⁷ Ôkêḡ êsêac majer to têtakê ḡanô
e nêḡ meloco êsa ma sênaḡamaḡ.

¹⁸ Ôḡḡôm êsêac amboac tonaj e sê-
jala gebe aôm taômḡeḡ tec kôtu
Apômtau.

Lau nomḡa samob tetoc aôm sa gebe
Lôlôc ḡatau aôm taômḡeḡ.

*

Tanam aweḡ su Anôtônê andu ḡawê

84 O lausiḡ undambêḡa nêḡ
Apômtau,

nêḡ andu e têtac kêsa laḡwageḡḡoc.

² ḡoc katuc ḡêḡam awa su Apômtaunê
lôm ḡamalacluḡ

e taê ḡêḡac tau kêsi-kêsi.

Ôlic to katuc kêpi-kêpiḡeḡ ma ḡêḡam wê
kêtu Anôtô mata jaliḡa.

³ O lausiḡ undambêḡa nêḡ Apômtau,

o ḡoc kiḡ to ḡoc Anôtô,

kêclêwam kêtap nê andu sa

ma mocbibi ḡêḡam nê ic gebe êsu
ḡalatuḡa ḡêc nêḡ altar ḡagala.

⁴ Aoc ḡêôc lau, taḡ sêḡḡôḡ nêḡ andu
ḡalêlôm

ma sêlambiḡ aôm gedereḡ tônḡeḡ naḡ.

⁵ Aê aoc ḡêôc lau, taḡ laḡḡôḡ ḡêlac nêḡ
gamêḡgeḡ sêja

ma nêḡ ḡaclai ḡam kêsêp aôm naḡ.

⁶ Embe nasêsa gaboḡ ḡakeleḡḡa, oc
sêḡḡôm gaboḡ tau êtu gamêḡ
bumataḡa

ma komô sauḡ êkêḡ bu ênam gamêḡ tau
auc.

⁷ Êsêac sêwê taêḡ andajgeḡ

e sêlic Anôtô aḡa Sion.

⁸ O lausiḡ undambêḡa nêḡ Apômtau
Anôtô, ôḡô ḡoc mec.

O Jakobnê Anôtô, ôkêḡ taḡam.

⁹ O Anôtô, matam ê aêacma kiḡ

ma matamanô ôlic nêḡ ḡac, taḡ seḡ oso
eḡ naḡ laḡḡanô.

¹⁰ Amoa nêḡ-malacuḡ bec tagereḡḡeḡ

ḡajam kêlêlêc amoa aêacma malac bec
tausen su.

Jajop ḡoc Anôtônê andu ḡakatam oc
êmoasiḡ aê

êlêlêc jaḡḡôḡ lau kesowaga nêḡ bec su
ḡêḡgeḡ.

¹¹ Gebe Apômtau Anôtô kêtu ḡoc ḡawasi
to lautuc, eḡ kêkêḡ moasiḡ to wae.

* 83:18 Asapnê pesalem wêḡa teḡ.

Enj oc ênggamiņ gêņ ɲajam teņ êndêņ lau,
taņ sêsa nêņ lêņ laņõņnêm sawa naņ
atom.

¹²Lausiņ undambêņa nêņ Apômtau,
aê aoc êoc ɲamalac, taņ taê kêka aôm
naņ.

†

Israel teteņ gebe Anôtô taê walô êsêac

85 O Apômtau, aôm kômoasiņ nêm
launêņ gamêņ.

Aôm gôjam gêņwapac, taņ gêgôm Jakob
naņ ôkwi.

²Aôm kôsuc nêm launêņ biņ ôkwi
ma gôsaj êsêacnêņ geo samob auc.

³Aôm kôpuc nêm têmtac ɲandaņ tôn
ma gôwi nêm têmtac ɲalakoc siņ.

⁴O Anôtô, aêacma kêsiwaga, mêņõnam
aêac sa êtiam

ma ôwi ôlim ɲakam aêacņa siņ.

⁵Aôm oc gobe têmtac ɲandaņ êndêņ
aêac enderj tõeņgeņ me.

Aôm oc gobe ôê têmtac ɲandaņ tôn
elom-elom ma wakuc samob me.

⁶Aôm oc ôkêņ aêac asê aweņ su êtiam
gebe nêm lau ôliņ êpi êtu aômņa êtiam
me masi.

⁷O Apômtau, ôtôc nêm têmtac gêwiņ
teņgeņņa êndêņ aêac

ma ôkeņ aêac awê kaiņ nêm moasiņ.

⁸Aê gabe jaņô biņ, taņ Apômtau Anôtô
tau kêsôm kêsa awa naņ.

Enj kêsôm biņmalô

gêdêņ nê lau, gadêņ nê lau dabuņ,

taņ sêmu dêndêņ nêņ lêņ meloc êtiam
atom naņ.

⁹Kêdabiņgac gebe ênam lau, taņ têtac eņ
naņ, sa biņņaõgeņ

gebe ɲawasi ênam aêacnêņ gamêņ auc.

¹⁰Têtac gêwiņ teņgeņņa to biņ ɲaņêņ oc
sêwiņ tauņ.

Biņgêdêņ to biņmalô oc sêmbôêņ tauņ.

¹¹Biņ ɲaņêņ oc êpoa aņga nom êpi êmêņ

ma biņgêdêņ oc atuc kêniņ aņga un-
dambê asap êmêņ.

¹²Apômtau oc êkêņ gêņ ɲajam

ma naņ nom ɲanô esewec êlêlêc su.

¹³Biņgêdêņ oc êmuņ eņgeņ

ma biņmalô oc êpuc eņ waņa. ‡

Tapô lêna tauņ daņgõeņ ɲamec

86 O Apômtau, mêņwê taņam to
ôkêņ taņam aê
gebe aê ɲac sawa gaņgõeņ jageo.

²Ojop aêņoc katuc gebe aê ôlic andaņ
aôm tec gamoa.

O ɲoc Anôtô, õnam nêm sakiņwaga, taņ
mata kêsap aôm naņ sa.

³O Apômtau, ɲoc Anôtô, taêm walô aê
gebe aoc gêjac aôm gederj tõeņgeņ.

⁴Ôkêņ nêm sakiņwaganê ɲalêlôm êtu
samuc.

O Apômtau, aê kasuņ ɲoc ɲalêlôm sa
gêdêņ aôm.

⁵Gebe aôm Apômtau, kôtu ɲac gabêjam
ma kôsuc biņ ôkwi kêlêlêc.

Aôm nêm têmtac gêwiņ teņgeņņa gêdêņ
lau samob, taņ aweņ gêjac aôm naņ.

⁶O Apômtau, õņô ɲoc mec.

Wê taņam ɲoc taņiboa kapôêņ.

⁷Embe jaņô lêna, oc aoc ênac aôm
gebe aôm oc ôjô aêņoc mec.

⁸O Apômtau, anôtôi nêņ teņ kêtôm aôm
gêmoa atom.

Ma gêņ ɲanô teņ oc êtôm gêņ, taņ aôm
gôgôm naņ, atom amboac tonangeņ.

⁹O Apômtau, lau samuc samob, taņ
kôkêņ êsêac naņ, oc mêņsêpõeņ eņ-
duc êndêņ aôm.

Ma sêņgôm nêm ɲaê ɲawae êsa.

¹⁰Gebe aôm taômgeņ ɲac kapôêņ tec
gôgôm gêņsêga.

Biņņaõ, aôm taômgeņ tec kôtu Anôtô.

¹¹O Apômtau, õndõeņ nêm lêņ êndêņ aê,
go taņoc wamu aôm ɲaņêņgeņ.

Õndõeņ aê gebe janam sakiņ aôm

†84:12 Kora latui nêņ pesalem teņ.

‡85:13 Kora latui nêņ pesalem teņ.

tonoc ñalêlôm samucgej.

¹² O Apômtau ñoc Anôtô, gabe aoc êôc aôm tonoc ñalêlôm samucgej ma jaŋgôm nê m ñaê ñawae êsa endej tônej.

¹³ Gebe aôm têmtac gêwiñ aê tengej. Aôm kôjaŋgo katuc su aŋga lamboam ñakêlêndij.

¹⁴ O Anôtô, lau tenbelej aŋgej sêkêli tauñ gédêñ aê ma ñaclai totongej dédib katuc sêmoa

ma êsêac sêsa aôm laŋôm sa elê m ê atom.

¹⁵ O Apômtau, aôm Anôtô taêm labu to kômoasiñ kêlêlêc.

Aôm ñac gabêjam tec gôê biñ tône ma nê m têmtac gêwiñ tengejña gêc gedeñ tônej.

¹⁶ Ôkac taôm ôkwi ôndêñ aê ma taêm labu aê.

Ñajaña ñatau, ôpuc nê m sakiñwaga tône gebe aê gajam sakiñ aôm kêtôm tinoc gêgôm.

¹⁷ Ôŋgôm gêntalô tenj êpi aê gebe jajala nê m moasiñ. Ôkêñ ñoc ñacjo sêjala e majej êsa

êndêñ êsêac sêlic gebe aôm Apômtau tec gôjam aê sa to gôjam malô aê. [†]

Jerusalem ñalambiñ

87 Apômtau kêkwê nê malac sa kêkô lôc dabuñ.

² Apômtau têtac gêwiñ Sion ñasacgêdô kêlêlêc gamêñ ñagêdô, tañ Jakobnê lau sêñgôñ nañ su.

³ O Anôtônê malac, ôkêñ tañam biñ tonec,

tañ ej kêsôm kêpi aôm nañ gebe

⁴ “Aê kasa Aiguptu to Babilon sa gêwiñ lau-taŋgej-wamu-aêwaga.

Ma lau Pilistia to Tirus ma Aitiopia nêñ malacmôkê Jerusalem.”

⁵ Ma sêsôm êpi Sion gebe lau tokaiñ-tokaiñ nêñ malacmôkê

gebe Lôlôc Ñatau tau kêpuc tône gebe êkô ñajaña.

⁶ Apômtau eto tentenlatu nêñ ñaêmôkê ma êwa êsêac sa gebe

“Teneñi sêkôc êsêac aŋga Jerusalem, Jerusalem ñatau êsêac.”

⁷ Êsêac sênam wê to têtê gebe

“Aôm kôtu ma moasiñ samob ñamôkê.”

§

Ñac togêñwapac nê wê kêtañ tauña

88 O Apômtau, tañ kôtu aêñoc kêsi-waga to Anôtô nañ,

aê gamôêc gédêñ ocsalô ma aoc gêjac aôm gédêñ gêbêc.

² Ôñô ñoc mec

ma wê tañam ñoc tañiboa gebe ônam sa.

³ Gebe katuc gêôc gêñwapac e têkwa gêbac

ma kasa pañ lamboam ñalêndañ.

⁴ Êsêac sêsam aê gawiñ lau, tañ sê su sêsêp sêlêlôm sêja nañ.

Aê katôm ñac, tañ nê ôliwalô gêjaña su nañ.

⁵ Aêñoc mê gêc ñacmatê ñalêlôm

katôm êsêac, tañ sêjac êsêac êndu sêc sêlêlôm nañ.

Lau tonañ ñai aôm taêm gêjam êsêac kêtiam atom

gebe lêmam gêjam êsêac sapu sugac.

⁶ Aôm kôtiñ aê su kasêp lamboam ñal-abuanô gaja,

kasêp gêsunjbôm ñakêlêndij sec.

⁷ Aômnê m têmtac ñandañ kêsac aê êndu. Ma nê m têmtac ñandañ ñadembom samob kêkôniñ aê tône.

⁸ Aôm kôkêñ ñoc lau mênbañ samob sêjac jaê aê gebe sêlic aê amboac gêñ ñanô masi tenj.

Kôlai aê auc, tec gabe jasa e jatuc-jatuc.

⁹ Gaŋgôn jageo e matocanô kêtû wao.

O Apômtau, aê aoc gêjac aôm kêtôm bêcgeñ ma galam lemoc gédêñ aôm.

[†]86:17 Dawidnê mec tenj.

§87:7 Kora latui nêñ pesalem wêña tenj.

¹⁰ Aôm oc ôngôm gêntalô êpi ñacmatê me masi.

Êsêac oc dêndi mênşêlanem aôm me masi.

¹¹ Êsêac oc sênac miñ biñ êpi aôm-nêm têmtac gêwiñ tengeñña anğa sêlêlôm me masi.

Oc sêsôm biñ êpi aôm-nêm biñ ñañêñ anğa gêñ gêmôb ñamala me masi.

¹² Êsêac oc sêsôm aôm-nêm gêntalô ñawae anğa gêsunbôm me masi.

Oc sêsôm nêm biñgêdêñ lasê anğa gamêñ sêliñ tauñ siñña me masi.

¹³ O Apômtau, amboac tonañ aoc gêjac aôm.

Ñoc mec gêdêñ aôm gêwac kêtôm bêbêcgeñ samob.

¹⁴ O Apômtau, amboac ondoc kôtiñ aê su ma gôsaj lañômanô auc gêdêñ aê.

¹⁵ Aê tekoc saki masi gêdêñ ñapalêgeñ ma tec gamoa jageo ñapan.

Aê tekoc gêbac kêtû nêm ñagêjô ñawapacña.

¹⁶ Aôm têmtac ñandan ñawaô kêku aê tulu.

Aôm-nêm gêñwapac kêtakê aê e katic uñ tageñ.

¹⁷ Kêtôm bêc samob kêkôm aê auc amboac bu ñasamac

ma gêjam aê auc samucgeñ.

¹⁸ Aôm kôkêñ ñoc ñac to tawanj sêjac tauñ gêñgic anğa aêñoc ma galic gêsunbôm kêtû ñoc tawanj.

**

Sênac mateñ biñ, tañ Anôtô gêjac mata nañ

89 O Apômtau, aê gabe janğa wê êpi nêm têmtac gêwiñ tengeñña endêñ tônegeñ.

Gabe jasôm nêm biñ ñañêñ lasê êndêñ gôlôac e naêsu kwanageñ.

² Aôm tec gôjac mata gebe têmtac gêwiñ tengeñña tau oc ênêc endêñ tônegeñ.

Aôm kôwaka nêm biñ ñañêñ sa ñapep kêtôm, tañ kômasañ undambê nañ.

³ Aôm kôsôm gebe “Aê kamoatiñ poac gêdêñ ñac, tañ kajaliñ eñ sa nañ, ma gajac mata gêdêñ ñoc sakinwaga Dawid gebe

⁴ ‘Aê jakêñ nêm gôliñ kiñña elom nêm wakuc ñapan

ma jawaka nêm lêpôn sa êtôm gôlôac to gôlôac samob.”

⁵ O Apômtau, undambê sêlanem aôm-nêm gêntalô

ma lau dabuñ, tañ sêkac tauñ sa nañ, aweñ gêoc aôm gebe aôm ñac ñañêñ.

⁶ Gebe asa oc êtôm Apômtau anğa tao lólôcña

ma anôtôinêñ latuñi asa oc êtôm Apômtau.

⁷ Anôtô ñaclai gêñgôn lau dabuñ sêkac tauñ sa ñalêlôm

ma samob, tañ sêmoa eñ lañôanônña nañ, têtêc eñ ñanô.

⁸ O Apômtau, lausiñ undambêña nêñ Anôtô, asa oc êtôm aôm.

O Apômtau, aôm ñaclai sec ma nêm biñ ñañêñ kêkwa aôm auc.

⁹ Aôm gôjam gôliñ gwêc, tañ kêgasim nañ.

Ñadembom embe êkuc-êkuc, aôm oc ôngôm ñatip êsa.

¹⁰ Aôm gôjac gêñsêga Rahab popoc jamuñ-jamuñgeñ.

Lêmam ñajanja gesêñ nêm ñacjo êliñ-êliñ

¹¹ Aôm kôtu undambê to nom ñatau. Aôm kôkêñ nom samuc to gêñ samob, tañ gêjam nom tau auc nañ.

¹² Aôm kôkêñ gamêñ musañgu-m to mula-mña.

Lôc Tabor to Hermon ôliñ kêpi kêtû aôm-nêm ñaêña.

¹³ Lêmam dambê ñactêkwa sec.

Lêmam ñajanja to kôsuy nêm anônña sa.

** 88:18 Kora latui nêñ pesalem wêña ten.

14 Biŋgêdêŋ to biŋ ŋaŋêŋ kêtû nêŋ lêpôn
 ŋanombaŋ.
 Têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ gêc
 aôm laŋômnêŋŋa.
 15 O Apômtau, aê aoc gêôc lau, taŋ laŋô-
 manô ŋawê kêpô êsêac
 ma ôliŋ kêpi kêtû aômŋa naŋ.
 16 Êsêac tapi-tapiŋgeŋ kêtû nêŋ ŋa ŋapaŋ.
 Ma sêjam lasê kêtû aômŋem
 biŋgêdêŋŋa.
 17 Gebe aôm kôtu êsêac waer to ŋaclai
 ŋamôkê.
 Aômŋem moasiŋ kêwaka aêacma ŋaê sa
 e ŋapep.
 18 Gebe Apômtau kêtû aêacnêŋ lautuc
 ŋatau
 ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ kêtû aêacnêŋ
 kiŋ nê ŋatau.

**Anôtônê biŋ, taŋ gêjac
 mata gêdêŋ Dawid naŋ**

19 Gêdêŋ gêmuŋgeŋ aôm gôwa nêŋ biŋ
 sa gêdêŋ nêŋ sakiŋwaga ŋaŋêŋ ŋa
 ŋakatu gebe
 “Aê kakêŋ sunsuŋ kiŋŋa gêdêŋ ŋactêkwa
 teŋ kêkuc ênam lau sa. Aa kakêŋ
 lêpôn kiŋŋa gêdêŋ ŋac, taŋ kajaliŋ
 sa aŋga lau nêŋ naŋ.
 20 Aê katap ŋoc sakiŋwaga Dawid sa,
 gaer oso eŋ ŋa ŋoc niptêkwi dabuŋ
 21 gebe lemoc êpuc eŋ tôn ender tôngeŋ
 ma lemoc êkêŋ ŋaclai êndêŋ eŋ.
 22 Nê ŋacjo ênsau êôc eŋ êtôm atom
 ma secwaga teŋ êku eŋ tulu atom.
 23 Aê gabe jansenê ênê ŋacjo popoc sê-
 nêc
 eŋ laŋônêŋŋa
 ma janac êsêac, taŋ sêkêŋ kisa eŋ naŋ
 êndu.
 24 Aêŋoc biŋ ŋaŋêŋ to têtac gêwiŋ
 teŋgeŋŋa êpuc eŋ tôn.
 Aêŋoc ŋaê oc êsuŋ ênê wae sa.
 25 Aê jakêŋ ênê gôliŋ ŋamadiŋ
 aŋga gwêc ŋaluŋ e êndêŋ bu kapôêŋ
 Euprat.
 26 Eŋ oc awa ênac aê gebe ‘Aêŋoc tamoc
 aôm,

aôm kôtu ŋoc Anôtô to ŋoc moasiŋ
 ŋamôkê.’
 27 Aê gabe jakêŋ eŋ êtu latuc ŋamêc.
 Eŋ kêtû kiŋ nomŋa nêŋ ŋatau.
 28 Aê oc jamoasiŋ eŋ ender tôngeŋ
 ma matoc êsap ŋoc poac tôn ŋajaja êtu
 eŋŋa.
 29 Aê gabe jawaka ênê gôlôac nêŋ teŋ sa
 ender tôngeŋ gebe êtu kiŋ
 ma ênê lêpôn êkô ŋapaŋ êtôm undambê.
 30 “Ênê latui embe sêwi ŋoc biŋ siŋ
 ma nêŋ lêŋ eso aêŋoc biŋ, taŋ kajatu naŋ,
 31 ma embe sêŋgôm aêŋoc biŋ êtu meloc
 ma sêkêŋ taŋer ŋoc biŋsu atom,
 32 oc jai êsêac ŋa palip êtu sêkac taŋ
 suŋa
 ma oc janac êsêac êtu nêŋ kwalecŋa.
 33 Mago gabe jaŋgamiŋ ŋoc moasiŋ
 êndêŋ Dawid atom
 ma jansa ŋoc biŋ ŋaŋêŋ auc êndêŋ eŋ
 atomanô.
 34 Aê gabe jaŋgôm ŋoc poac êtu biŋ
 lêlêŋa atom
 ma janam biŋ, taŋ aocsuŋ kasôm lasê
 naŋ, ôkwi atom.
 35 “Aê ŋac dabuŋ, tec katôc lemoc sa kêpi
 tauc katu dim taŋer
 gebe jansau Dawid teŋ atomanô.
 36 Ênê gôlôac oc sêmoa ender tôngeŋ.
 Ênê lêpôn êtôm oc, taŋ kêkô aê laŋôc-
 nêŋ naŋ.
 37 Eŋ oc êmoa ender tôngeŋ êtôm ajôn,
 taŋ kêtôm gêwa-biŋ-tau-sawaga ŋaŋêŋ
 aŋga tao lôlôcŋa naŋ.”

Taŋi kêtû sêku kiŋ tuluŋa

38 Mago galoc aôm kôtiŋ to kômasuc ma
 têtmac ŋandaŋ
 gêdêŋ nêŋ ŋac, taŋ goer oso eŋ naŋ.
 39 Aôm kôsap poac, taŋ kômoatiŋ gêdêŋ
 nêŋ sakiŋwaga naŋ tulu
 ma gôgôm ênê sunsuŋ kêtû meloc ma kô-
 palip kêsêp lêsap gêja.
 40 Aôm goseŋ ênê tuŋbôm samob êliŋ-
 êliŋ

ma kôsiñ baliñ ênê malac totuñbôm e
popoc jamuñ-jamuñgeñ.

⁴¹ Lau samob, tañ sêsa tonañ sêja-sêmên
nañ, sêjañgo gêñ aña ênê
nê lau mênbañ eñ sêsu eñ susu.

⁴² Aôm kôkêñ lau, tañ sêlêsu eñ nañ,
sêku eñ tulu.

Aôm kôkêñ ênê ñacjo samob e sêpi-
sêpigeñ kêtü eña.

⁴³ Aôm kôkêñ eñ géc tonê siñ ñamatageñ
gêja

ma gédêñ siñ kêsa nañ, kôpuc eñ tôn
atom.

⁴⁴ Aôm gôgôm e ênê ñawasi gêjaña
samob

ma kôtiñ ênê lêpôn piñpañ jagéc nom.

⁴⁵ Aôm kôgasuñ ênê bêc ñapalê matacña
kêtü dambê

ma kôkêñ maja to ñawapac kêsalê eñ
auc.

Mec teñ kêtü Anôtô êjañgo eñ suña

⁴⁶ O Apômtau, gobe ônam taôm auc
samucgeñ e êndên ondocgeñ acgom.

Aômnêm têmtac ñandañ ñajawaô ên-
dangac e êndên ondocgeñ acgom.

⁴⁷ O Apômtau, taêm ênam aêac añañgôn
maten jali ñam

ma taêm ênam gebe kôkêñ ñamalac
samob gebe oc sê su sebeñ.

⁴⁸ Ñamalac teñ gêmoa ondoc gebe ênam
kauc gêmác ma êmoa enden tóngeñ.

Asa oc êjañgo tau nê katu su aña
lamboam.

⁴⁹ O Apômtau, aômnêm têmtac gêwiñ,
tañ gôjac mata gédên andanjen

tauanô nañ,

to biñ, tañ aôm ñac biñ ñañênña gôjac
mata kêpi Dawid nañ, géc ondoc.

⁵⁰ O Apômtau, taêm ênam nê sak-
iñwaga nê gêñwapac

gebe kajala géc ñoc ñalêlôm amboac
tonec gebe tentenlatu samob sêlic aê
amboac gên lêlêña teñ.

⁵¹ O Apômtau, nêñ ñacjo têtan pêlê
to sêsu nêñ ñac, tañ goen oso eñ nañ,
susu kêtôm nê lên samobgeñ.

⁵² Lambin êndên Anôtô enden tóngeñ
Biñnanô. Biñnanôgoc.

††

BUKU KÊTU ACLÊÑA

Anôtô gêmoa teñgeñ ma ñamalac gêmoa têlageñ

90 O Apômtau, aôm kôtu aêacma
lamu.

Gôlôac to gôlôac sê lamu aôm.

² Lôc gêboa tau sa atomgeñ ma aôm
kôkêñ nom to ñagênlêlôm samob
atomgeñ,

nañ aôm Anôtô gêmoa teñgeñ to teñgeñ.

³ Aôm kôkêñ ñamalac têtü kekop kêtiam
ma kôsôm gebe “O ñamalac latui, amu
ana.”

⁴ Aôm gôlic jala tausen kêtôm bêc
nôgeña, tañ gêjaña nañ,
ma kêtôm ajam jali dambêgeñ gédên
gêbêc.

⁵ Aôm kôtiñ aêac su amboac bu lau.
Êsêac sêmoa dambêgeñ amboac taêc
bêc ma taêc mê têlageñ.

Êsêac têtôm oba ñamêdôb, tañ kêpuc
wakuc gédên bêbêcgeñ nañ.

⁶ Bêbêcgeñ kêpuc ñajam-ñajamgeñ
e kêtula ma kêmêliñ e kêtü masê.

⁷ Aôm têmtac ñandañ kêdangac aêac su
ma aômnêm ñalêlôm kêmoatiñ tôn kê-
takê aêac secanô.

⁸ Aôm kotoc aêacma geo kêkô aôm
lañômnêmña.

Aôm lañômanô ñawê kêpô aêacma sec,
tañ géc lêlômgeñ nañ.

⁹ Gebe aôm têmtac ñandañ gêjac aêacma
bêc samob gêñgic.

Aêacma jala kêtôm atañ awen kêtü
dambê.

††89:52 Ñac Esraña Etan nê wê teñ.

¹⁰ Aêac amoa materj jali njajala jagêdêj
70.

Ma embe anğôj nğjgenj, naj oc naêndêj
80.

Mago jala tau njanô gêjwapac to njanômê
ma gê su seberj amboac moc gêlôb.

¹¹ Asa oc taê ênam aôm têmtac njandanj
njaçlaï

ma asa kêtêc têmtac kêbôli auc.

¹² Amboac tonanj ôndôj aêac gebe asa
ma bêc sa njapep

gebe ma njalêlôm êjala mêtê tokauc.

¹³ O Apômtau, ômu ômôêjmanj, gobe
ômoa jaêc aêac e êndêj ondocgenj.

Taêm walô nêj sakiwjagamanj.

¹⁴ Aôm têmtac gêwiwj tenjenja êoc aêac
tôj êtôm bêcgenj,

ec ôlij êpi to têtac njajam êtôm ma bêc
samob.

¹⁵ Ôkêj bêc aêacma njalêlôm njajam
êsaŋa e naêtôm bêc, taj kôkônij
aêac tôj naj,

to êtôm jala, taj gêjwapac kêkôm aêac
auc naj.

¹⁶ Ôwa nêj kolej njam sa êndêj nêj
sakiwjaga

ma ôwa nêj njawasi sa êndêj êsêacnêj
njapalê amboac tonanjgenj.

¹⁷ O Apômtau, aêacma Anôtô, nêj
moasiwj mênêpi aêac.

Ônam mec aêacma lemej njakolej,
biwjnanô, ônam mec ma lemej
njakolejmanj.

‡

Tamoa Njaninij Njatau nê ajujlabu

91 Njac taj gê lamu Lôlôc Njatauŋej
ma gêjgôj Njaninij Njatau nê
ajujlabu naj,

² oc êsôm êndêj Apômtau gebe “O njoc
lamu to njoc laimôkê.

O njoc Anôtô, taj taêc kêka aôm naj.”

³ Gebe eŋ taugenj oc êjŋango aôm su anğa
njac-gêdib-mocwaga nê lakô

ma ênam aôm sa êndêj gêmac sec.

⁴ Eŋ oc êjngandê aôm auc nj nê magê
ma aôm oc ôjgôj ênê magêlabu
njajamgenj.

Ênê biwj njanêj kêtju lautuc to maluku.

⁵ Aôm oc ôtêc gêjnsêga gêbêcŋa atom
ma ôtêc sôb, taj gêlôb gêdêj ocsalôja
naj, atom amboac tonanjgenj.

⁶ Aôm oc ôtêc gêmac sec, taj kêmoasac
tokesecgenj

ma ônanj gesenj lau gêdêj ocsalô naj,
êtap aôm sa atom amboac tonanjgenj.

⁷ Lau tausen, taj sêwiwj aôm naj, embe
sênaŋa, ma tausen to tausen, taj sê-
moa kêsi lêmam anôjŋa naj, embe
sênaŋa naj,

mago oc êjac aôm sa.

⁸ Aôm taôm matamanô êpi lau kesowaga
ma ôlic njagêjô, taj oc êtap êsêac sa naj.

⁹ Apômtau kêtju aôm nêj lamu.

Aôm kôjaliwj Lôlôc Njatau sa gebe êtu
nêj laimôkê,

¹⁰ tec oc ôndac gêjwapac atom
ma gêj sec tenj oc êsa nêj bec njagala
atom.

¹¹ Gebe eŋ oc êsakiwj nê anğela êtu aôm nja
gebe sejop aôm anğa nêj lêj samob.

¹² Êsêac oc sêsip aôm sa nj lemej
gebe amkaiwj êndij êpi poc atom.

¹³ Aôm oc ôsêlêj ôjgêli lewe to moac.

Aôm oc ôka lewe to moactêna popoc.

¹⁴ Anôtô kêsôm gebe “Aê oc janam lau,
taj sêsap aê tôj totêntac gêwiwjgenj
naj sa

ma japiwj êsêac, taj sêjala njoc njâ naj
auc.

¹⁵ Êndêj taj awenj ênac aê, oc jakêj
taŋoc êsêac. Êndêj taj sêjgôj naeo,
oc jamoa jawiwj êsêac

ma janam êsêac kêsi to jatoc êsêac sa.

¹⁶ Aê oc jakêj êsêac sêmoa materj jali
njêjgenj

ma jatôc njoc moasiwj êndêj êsêac sêlic.”

Wê lambiņņa

92 Tanam danġe Apômtau kêtu gêŋ
ņanô mataêjam.

O Lôlôc Ŋatau, aêac alanem nêŋ ŋaê.

² Êndêŋ bêbêcġeŋ samob aêac asôm nêŋ
têmtac gêwiŋ teŋġeŋņa lasê
ma êndêŋ êmbêc akêŋ nêŋ biŋ ŋaŋêŋ
ņawae.

³ Apip gêŋ wêŋa ŋagam lemelu ma anac
kalingwaŋsêga êtaŋ
ma anac gêŋ wêŋa ŋagêdô amboac
tonaŋġeŋ.

⁴ Gebe aôm Apômtau gôgôm nêŋ gêŋ
ņajam e kêmoasiŋ aêŋoc ŋalêlôm,
tec gajam wê ma katuc samuc nêŋ lê-
mam ŋakôm.

⁵ O Apômtau, aôm nêŋ kôm ŋanô
kapôêŋanô.
Aôm taêm gêjam biŋ samob kêsêp lêlôm
e jakôkip sa.

⁶ Ŋac taŋ nê kauc masi naŋ, oc êjala gêŋ
tonaŋ ŋai atomanô.

Ma ŋac meloc oc êjala ŋam sapu.

⁷ Lau taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê
naŋ, têtôm gêgwaŋ ŋamêdôb wakuc
ņajam, ma lau samob, taŋ sêgôm sec
naŋ, têtôm ka ŋaola kêsa,
mago oc sêmoa atom, sênaŋa samucġeŋ.

⁸ Ma aôm Apômtau oc ôŋgôŋ nêŋ lêpôŋ,
taŋ kêkô lôlôcŋa naŋ,
endenj tôŋġeŋ.

⁹ O Apômtau, aôm nêŋ ŋacjo oc sê-
naŋa biŋŋanô. Nêŋ ŋacjo oc sênaŋa
biŋŋanôgoc.

Aôm oc onseŋ lau samob, taŋ sêgôm sec
naŋ, popoc êliŋ-êliŋ.

¹⁰ Aôm gôgôm aê ôlic walô kêsa amboac
bôc bulimakao kapoac ŋaclai teŋ.

Aôm goeŋ oso aê ŋa gêŋ têtac ŋajamņa.

¹¹ Aê galic sêku ŋoc ŋacjo tulu
ma gaŋô lau sec sêwakic.

¹² Lau gêdêŋ sêpoa sêpi amboac nip
ma têtû baliŋ kêtôm kaseda Lebanonņa.

¹³ Êsêac têtôm ka, taŋ sêsê kêsêp Apôm-
taunê andu naŋ.

Êsêacnêŋ ŋaola gêjac lêtêŋ aŋga aêacnêŋ
Anôtônê malacluŋ.

¹⁴ Êsêac sêjam ŋanô gêdêŋ taŋ môdê
kêpi êsêac naŋ.

Nêŋ ŋatêkwi taêsam ma ŋalauŋ ŋawawa
laŋgwageŋ.

¹⁵ Biŋ tonaj gêwa sa gebe Anôtô eŋ ŋac
ŋaŋêŋ
ma biŋ keso teŋ ġêc ŋoc lamu atom.

“¶

Anôtô kêtû kiŋ

93 Apômtau kêtû kiŋ. Eŋ kêsô
ņawasi kiŋņa kêtû nê ŋakwê.
Apômtau gêjam gêlôŋ sa ma
kajandiŋ ŋaclai kêtû nê ômbiŋkap.
Ŋac tau gederŋ nom tôŋ ŋajaŋa gebe wi-
wic atom.

² Aôm nêŋ lêpôŋ kêkô ŋajaŋa
kwananġeŋ gêdêŋ andanġeŋ ma
ņapaŋ.

Aôm gômoa gêdêŋ têt kêsa atomġeŋ.

³ O Apômtau, bu ŋasamac kêsa, ŋasamac
kêsa e ŋadindiŋ ŋanô.

Ŋasamac kêsa e gamêŋ gêôŋ-gêôŋ

⁴ Apômtau lôlôcŋa kêtû ŋatau ŋajaŋa,
eŋ kêlêlêc bu ŋasamac kapôêŋ
ŋadindiŋ.

Kêlêlêc ġwêc, taŋ kêgasim ŋatêna naŋ
su.

⁵ Biŋ taŋ aôm gôwa sa naŋ, ŋaŋêŋ to
biŋŋanô.

O Apômtau, ŋamalac tetoc nêŋ andu sa
gebe gamêŋ dabuŋ ma sêŋgôm en-
deŋ tôŋġeŋ acgommaŋ.

Anôtô kêtû lau samob nêŋ mêtôcwaga

94 O Apômtau, aôm kôkac
kamocġôc ŋatau.

Kamocġôc ŋaAnôtô mêtô lasê.

² Aôm taŋ kômêtôc lau nomņa nêŋ biŋ
naŋ, ôndi samaŋ.

Ôkên ñagêjô êndên lau, tañ tetoc tañ sa nañ.

³ Secwaga tetoc tañ sa ma ôlin kêpi kêtû nêñ secña e êndên ondocgeñ.

⁴ Êsêac sêsôm biñ alôb-alôb e awenôpic mêngebôc lanwgawen.

Secwaga samob sêkêli tañ ñanô.

⁵ O Apômtau, êsêac sêka nêñ lau popoc. Êsêac sêkônin nêñ gênlênsêm tôn.

⁶ Êsêac sêgin awêtuc to mosêbu êndu ma sêjac lau jaba, tañ sêmoa aêacma gamên nañ êndu.

⁷ Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êlic sapu. Jakobnê Anôtô kêpuc mata tôn aêac atom.”

⁸ Amac lau meloc, tañ amoa lau ñalêlôm nañ, nêñ kauc êsa acgomman.

Ma amac lau gêbôc oc êndên ondoc acgom, go ajala biñ ñam.

⁹ Ñac tau, tañ kêkên aêac tañesun kêsap tôn nañ, oc êñô biñ atom me.

Ma ñac tau, tañ kêkên aêac mateñanô nañ, oc êlic gamên teñ sapu me.

¹⁰ Ñac tau, tañ gêwa ñamalacnên kauc sa to gêjam gôlin tentenlatu samob nañ,

oc êkên ñagêjô atom me.

¹¹ Apômtau tec kêjala biñ, tañ ñamalac taên gêjam gêc nêñ ñalêlôm nañ, e jakêkip sa,

mago êsêac tañ têtôm awenjaô ñaôma.

¹² O Apômtau, aê aoc êôc ñac, tañ aôm gôjam gôlin en nañ, to aoc êôc ñac, tañ aôm gôwa nêñ biñsu sa gêdên en nañ.

¹³ Aôm gobe ômbôc gênwapac auc êndên en,

ônôm ômoa e êndên bêc, tañ sêkwê sê gebe ñac alôb-alôb êsêp êna nañ.

¹⁴ Apômtau oc êtin nêñ lau su atom ma oc êwi nêñ gênlênsêm sin atom.

¹⁵ Biñgêdên oc êwaka tau sa anga gamên mêtôcña êtiam

ma lau gêdên oc sêpuc biñgêdên tau tôn.

¹⁶ Asa oc êpuc aê tôn êndên lau secwaga.

Asa oc êkô êwiñ aê êndên lau alôb-alôb.

¹⁷ Apômtau embe ênam aê sa atom, oc ñoc katuc wanêcgeñ naêmoa nê gamên ñagên su.

¹⁸ Gêdên tañ katêc tauc gebe janac tauc êndu nañ,

nêñ têtac gêwiñ teñgeñña kêpuc aê tôn, o Apômtau.

¹⁹ Gêdên tañ gênwapac gêjam ñoc ñalêlôm auc nañ,

aôm gôjam malô aê e gôgôm aê têtac ñajam kêsa kêtiam.

²⁰ Lau sêmêtôc biñ kesowaga to êsêac, tañ sêjam biñsu ñamata ôkwi-ôkwi nañ,

oc sêwê kain aôm me.

²¹ Lau tonan sêkac tañ sa gebe sêkic ñac gêdên nêñ biñ

ma sêmêtôc lau, tañ nêñ biñ masi samucgeñ nañ, gebe sêmac êndu.

²² Mago Apômtau tec kêtû ñoc tuñtêna ñajana sec.

Ñoc Anôtô kêtû ñoc poc, tañ gaê lamu nañ.

²³ En oc êkên ñagêjô êndên êsêac êtôm nêñ biñ alôb-alôb ma enen êsêac tañ êtu nêñ secña.

Biñnanô, Apômtau aêacnên Anôtô, oc enen êsêac su.

Talambin Anôtô to tanam sakin en ñawê

95 Amên, talambin Apômtau. Lasê êtañ to têtac ñajam êndên aêacnên moasinmôkê.

² Aêac todañgegeñ dandên en tawac takô en lanônem.

Tanam wê lambinña toaligen.

³ Gebe Apômtau en Anôtô kapôên. En kêtû anôtôi samob nêñ kinșêga.

⁴ En gêjam gôlin nom ñakêlêndin to lôc ñatêpôê samob.

⁵ En kêtû-gwêc ñatau gebe en kêkên.

En kêtû masanm ñatau gebe en kêlêsob ña lêma.

⁶ Amên, tawec ma taten mec êndên en.

Tapôn aenduc êndên Apômtau, tañ kékên aêac nañ,

⁷ Gebe eñ kêtü aêacnên Anôtô ma aêac tatu ênê lau, tañ eñ gejob nañ, ma domba, tañ eñ gêjam gôlinj nañ.

Ojae, êndên ocsalô tonec akên tañem eñ awamañ.

⁸ “Anğôm nêm ñalêlôm ñadani asa êtôm sêgôm anğa Meriba, ma êtôm sêgôm gêdên bêc sêmoa gamên sawa Masanañ nañ atom.

⁹ Gêdên tonañ Tamemi sêsaê aê.

Aê gagôm ñoc gên ñagêdô êsêac taun sêlicgac, mago sêsaê aê.

¹⁰ Gôlôac tonañ sêgôm aê têtac kêbôli auc kêtôm jala 40 ma aê kasôm gebe’ Êsêac lau tonañ nêñ kauc kêlêsa ñapan

ma êsêac sêkô taun auc gêdên aêñoc lên.’

¹¹ Amboac tonañ têtac ñandañ ma katôc lemoc kêtü tôn gebe

‘Êsêac oc sêsô aêñoc gamên sênin awenña atomanô.’”

Wê lambinğa

96 Anğa wê wakuc êpi Apomtau. Amac lau gamên samobña, anğa wê êpi Apômtau.

² Anğa wê êpi Apômtau ma awem êoc ênê ñaê.

Asôm ênê moasinj ñawae lasê êtôm bêc to eleñgeñ.

³ Asôm ênê ñawasi lasê êndên tenterlatu to ênê gêñsêga êndên lau nomña samob.

⁴ Apômtau eñ ñac kapôên, amboac tonañ samob aweñ êoc eñ.

Tatêc eñ êlêlêc anôtôi samob su.

⁵ Gebe tenterlatu nêñ anôtôi samob gwamgeñ.

Apomtau taugeñ tec kékên undambê.

⁶ Wae to ñawasi kinğa kêkôm eñ auc.

Ñaclai to ñawasi gêjam ênê gamên dabuñ auc.

⁷ O lau samuc nêñ gôlôac, atoc Apômtau sa.

Atoc Apômtaunê ñawasi to ñaclai sa.

⁸ Atoc Apômtaunê ñaê towae sa.

Asô ênê malacluñ ana ma ansuñ da êndên eñ.

⁹ Au taôm anêc Apômtau lañônêm togêlôn dabuñgeñ.

Nom ñagamên samob, atênêp êtu eñña.

¹⁰ Asôm binj tonec lasê êndên lau samuc gebe “Apômtau katu kinj.

Eñ kêsun nom ñam tôn ñajanañ gebe kôjô-kôjô atom. Eñ oc êmêtôc tenterlatunên binj naêndêngeñ.”

¹¹ Undambê atu samuc ma nom têtac wapi,

gwêc tau to gên materj jali samob, tañ sêmoa ñalêlôm nañ, ñadindinj êsa.

¹² Kôm to gên kômña samob sênam lasê. Ka saleñtênanañ samob sêmôc coaligenj.

¹³ Sêkô Apômtau lañônêmña gebe eñ oc êmênj.

Binñanô, eñ oc amênj gebe êmêtôc nom. Eñ oc amêtôc gamênj samob ña binğêdênj to tenterlatu ña nê binj ñañênj.

Anôtô eñ gôlinjsêga

97 Apômtau kêtü kinj. Nom tau ênam lasê toôndugeñ.

Nuc samob, atu samuc.

² Tao ñamajañ kékwa eñ auc.

Binğêdênj to binj katô kêtü ênê lêpôn ñanombañ.

³ Ja anğa ênê gêmunj-gêmunjeñ.

Ja kêdangac ênê ñacjo su sêjanañ.

⁴ Ênê ôsic kêpô nom

ma lau, tañ sênğônj nom nañ, sêlic e têtakê.

⁵ Apômtau gêgôm lôc gêwê e kêtôm lêp gebe eñ kêtü lau nomña samob nêñ Apômtau.

⁶ Undambê sêwaka ênê binğêdênj sa ma tenterlatu samob sêlic ênê ñawasi.

⁷ Lau samob, tañ sêjam sakinj gwam to tetoc taun sa kêtü nêñ gwamña nañ, oc sêkô tomajenjeñ.

Anôtôi samob sêu taunj sêc eñ lañônêmña.

⁸ Sion gêñô e têtac ñajam ma Juda latuñio aweñ gêoc toñdugew kêtú aôm Apômtau, kômêtôc biñña.

⁹ Gebe aôm, Apômtau, kôtu nom samuc ñatau towae.

Aôm kôlêlêc anôtôi samob ñêngeñ su.

¹⁰ Apômtau têtac gêwiñ lau, tañ sêkêñ kisa êndên sec nañ.

Eñ tau gejob nê lau mansañ katuj ma kêjanjo êsêac su aña lau geo nêñ lemeñ.

¹¹ Ñawê kêsa gebe êpô lau gêdên ma têtac ñajam kêpi êsêac, tañ nêñ ñalêlôm ñañên nañ.

¹² Amac lau gêdên atu samuc Apômtauña ma anam danje eñ.

Anôtô kêtú nom samucgeñ ñagôliñwaga

98 Apuc wê wakuc teñ sa êndên Apômtau gebe eñ gêgôm gêñsêga.

Ênê lêma anôña to ñaclai dabuñ kêku nê ñacjo tulu.

² Apômtau kêsôm eñ kêku ñacjo tulu ñawae lasê.

Eñ geoc nê biñgêdên lasê gêdên ten-teñlatu samob.

³ Eñ taê gêjam nê têtac gêwiñ tengeñña to biñ ñañên,

tañ gêjac mata gêdên gôlôac Israel nañ.

⁴ Lau gamên samobña awem êoc Apômtau toñdugew.

Anam lasê to apuc wê lambiñña sa.

⁵ Añgôm gên wêña êtañ gebe êñgôm Apômtaunê wae êsa.

Añgôm ña gên wêña ma apuc wê tau sa.

⁶ Anac dauc to posauno êtañ.

Awem êoc kiñ Apômtau toñdugew.

⁷ Gwêc to ñagên samob, tañ gelec-gelecgeñ sêmoa ñalêlôm nañ, ñadindiñ êsa

ma lau samob, tañ sêñgôn nom auc nañ, amboac tonanjen.

⁸ Bu kapôên ñasamac, amakop lememe.

Lôc samob sêkêli tañ sêpi-sêpigeñ sêkô Anôtô lanjôgeñ.

⁹ Sêñgôm êndên Apômtau gebe eñ oc mênêmêtôc ñamalac nomña nêñ biñ.

Eñ oc êmêtôc lau samob, tañ sêñgôn nom auc nañ, ña biñgêdên ma biñkatô.

Anôtô eñ kiñ towae

99 Apômtau kêtú kiñ. Tenteñlatu têtênêp tañ êndu-êndu.

Nê lêpôn kêkô kerub nêñ magê ñaô e nom kôjô-kôjôgeñ.

² Apômtau kêtú ñac kapôên aña Sion.

Eñ ñatau kêlêlêc tenteñlatu samob su.

³ Lau samob sêlambiñ ênê ñaê towae to ñaclai kaiñ teñ

gebe eñ ñac dabuñ.

⁴ O kiñ tonjaclai,

aôm têmtac gêwiñ biñgêdên.

Aôm kôwaka ñagôliñ gêdên sa

ma kômêtôc biñ kêtú katô aña Jakobnê.

⁵ Atoc Apômtau, aêacnêñ Anôtô sa

ma au taôm naanêc taon, tañ akaiñ kêka tôn nañ, gebe eñ ñac dabuñ.

⁶ Mose agêc Aron têtú ênê dabuñwaga, ma Samuel gêmoa gêwiñ êsêac, tañ aweñ gêoc ênê ñaê nañ.

Êsêac aweñ gêjac eñ, tec eñ kêkêñ tana êsêac.

⁷ Eñ gêmoa tao ñalêlôm ma kêsôm biñ gêdên êsêac.

Êsêac sêmasañ ênê biñsu to biñ, tañ eñ kêjatu gêdên êsêac nañ.

⁸ O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkêñ tañam êsêac.

Aôm Anôtô kôsuc êsêacnêñ biñ ôkwi ma gôjac êsêac kêtú sêgôm kesonja.

⁹ Atoc aêacnêñ Apômtau Anôtô sa ma au taôm naanêc ênê lôc dabuñ ñalabu

gebe aêacnêñ Apômtau Anôtô eñ ñac dabuñgoc.

Wê lambiņņa

100 Amac lau gamêņ samobņa, lasê êtaņ totêmtac ņajam êndêņ

² Apômtau. Anam sakiņ Apômtau toôlim êpigenj.

Mêņakô eņ laņðônêm toôndugenj.

³ Ajala Apômtau gebe eņ Anôtô.

Eņ kêkêņ aêac tec tatu ênê gêņ. Aêac tatu ênê lau to toņ, taņ eņ gejob naņ.

⁴ Awê asô ênê sacgêdô ana todanģe ma asô ênê lôm dabuņ ņamalacluņ toôndugenj.

Anam danģe eņ to awem êôc ênê ņaê.

⁵ Gebe Apômtau eņ ņac gabêjam, ênê moasiņ oc ênêc teņģeņ

ma ênê biņ ņaņêņ ênêc teņģeņ to teņģeņ.

§§

Kiņ gêjac mata biņ

101 Aê gabe jaņģa wê api moasiņ to biņgêdêņ.

O Apômtau, aê gabe janam wê êndêņ aômģeņ.

² Aê gabe jasa lau laņðoņnêm sawa nêņ lêņ

Aôm oc ôndêņ aê ômôêņ êndêņ ondoc.

Aê gabe jaņģoņ ņoc andulêlôm

toņoc ņalêlôm ņawageņ.

³ Aê gabe matoc êndiņ

ģêņ eso atom.

Aê jakêņ kisa êndêņ êsêac, taņ sêkac tauņ su aņģa Anôtônê.

Biņ amboac tonaņ êtap aê sa atom.

⁴ ņalêlôm keso ênac jaê aê.

Aê gabe janam kauc ģeņ sec.

⁵ Aê gabe janseņ lau,

taņ sêģoļiņ biņ sacģeņ kêpi nêņ lau sack-
apoa ģêdô ģêdêņ tauņ naņ.

Lau teņbeleņ aņģeņ ma êsêac, taņ nêņ ņalêlôm kêkiaņ tauboa naņ,

ģalic êsêac keso ņoc ņalêlôm.

⁶ Matoc ģê lau, taņ sêģôm nêņ ģeņ
ņaņêņģeņ naņ,

gebe sêmoa sêwiņ aê.

Lau tolaņðoņnêm sawa

oc sênam sakiņ aê.

⁷ ņac teņ embe ênam biņ dansaņ ņa
lêmageņ

oc êņģoņ ņoc andu atom.

Matoc ģeso lau,

taņ sêsôm biņ dansaņ sêmoa naņ.

⁸ Lau samob, taņ sêģôm biņ alôb-alôb
naņ,

janseņ êsêac su aņģa gamêņ tonec êtôm
bêcģeņ.

Ma lau samob, taņ sêģôm sec naņ,

oc janseņ êliņ-êliņ aņģa Apômtaunê
malac.

*

ņac matac tonê ņalêlôm ņawapac nê mec

102 O Apômtau, ôkêņ taņam ņoc
mec

ma ôkêņ ņoc taņiboa e wacdingeņ aôm.

² Êtôm ņasawa, taņ ņoc ņalêlôm ņatutuc
naņ,

ônsaņ laņðoņmanô auc êndêņ aê atom.

Wê taņam aê.

Êtôm ņasawa, taņ jamôêc naņ, ôkêņ
taņam aê ņagaôģeņ.

³ Ojae, ņoc bêc ģêoņ sa katôm jadauņ
ma ņoc ņatêkwa ņandaņ kêtôm ja ģeņ
ģemoa ņalêlôm.

⁴ Aêņoc ņalêlôm kêsêlic e kêtu masê am-
boac ģêģwaņ

ma ģêģôm aê e kaliņ tauc siņ ma ģaeņ
ģeņ atom.

⁵ Kasê aoc jamêc-jamêc

e ņoc ņamêsôm gedec ņatêkwa.

⁶ Aê katôm moc ģwêcņa, mago jagamoa
gamêņ sawa.

Aê katôm mocki ģemoa gamêņ ģasaņ.

§§**100:5** Pesalem danģeņa teņ.

***101:8** Dawidnê pesalem teņ.

⁷ Aê gabe janêc bêc e gagôm jageo ma kataŋ tauc.

Aê katôm moc ŋanô kêsu tagen, taŋ gêŋgôŋ nip naŋ.

⁸ Ŋoc ŋacjo sêsu aê susu kêtôm bêcgeŋ. Êsêac taŋ sêkêli taun kêtû aêŋa naŋ, sêpuc boagen gebe aê janaŋamaŋ.

⁹ Ojae, aê gaen wao kêtû ŋoc mogoc ma gabe janôm gêŋ, naŋ ganôm matoc-sulu toôŋ-toôŋ

¹⁰ kêtû aôm têtmac ŋandaŋ to nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋŋa gebe aôm gôc aê sa ma kôgôndiŋ aê.

¹¹ Aêŋoc bêc kêtôm katun kêtû baliŋ. Ojae, aêma kamêliŋ amboac gêgwanŋoc.

¹² Mago aôm Apômtau, tec kôtu kiŋ gôŋgôŋ nêŋ lêpôŋ gedeŋ tôŋgeŋ ma gôlôac to gôlôac tetoc aôm nêŋ ŋaê sa.

¹³ Aôm oc ôndi ma taêm walô Sion gebe ŋanoc aôm taêm walôŋa kêdabiŋgac.

Ŋanoc tau mênkêsa su.

¹⁴ Aôm nêŋ sakijwaga têtac gêwiŋ Sion tau ŋaalê ma nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtû gamêŋ tau ketocŋa.

¹⁵ Ec lau samuc oc têtêc Apômtaunê ŋaê ma kiŋ nomŋa samob têtêc nêŋ ŋawasi.

¹⁶ Biŋŋanô, Apômtau oc êkwê Sion sa êtiam.

En oc eoc tau lasê tonê ŋawasi.

¹⁷ En oc êkac laŋðanô ôkwi êndên lau, taŋ sêjac kapoac êsêac naŋ, nêŋ mec ma êmbôc taŋasun auc êndên êsêacnêŋ taŋiboa atom.

¹⁸ Biŋ tonan ŋai teto ênêc e lau wakuc sêlic

gebe lau, taŋ teneŋi sêkôc êsêac su atom-geŋ naŋ, aweŋ êêc Apômtau.

¹⁹ Gebe en gêjam tuc anŋa nê lôlôc dabuŋ

gebe Apômtau kêtuc kêniŋ anŋa undambê kêsêp nom gêmêŋ

²⁰ gebe êkên taŋa êndên lau kapoacwalôŋa nêŋ oliŋ ma êŋgamboac lau, taŋ têtû lau gêbac naŋ, su sêmoa mateŋ jali.

²¹ Gebe sêsôm Apômtaunê ŋaê lasê anŋa Sion ma nê wae anŋa Jerusalem.

²² Sêŋgôm êndên taŋ tentenlatu sêkac taun sa naŋ, ma kiŋnêŋ lau sebe sênam sakiŋ êndên Apômtau amboac tonan.

²³ Aê kasa ŋoc lêŋ gamoa e en gêgôm aêŋoc ŋaclai kêtû goloŋ.

En gêjam aêŋoc bêc gaŋgôŋ matoc jaliŋa su kêtû dambê,

²⁴ e galoc kataŋ gebe “Ŋoc Anôtô, ôkaja aêma êndên ŋoc bêc ŋaluŋgeŋ atom gebe aôm kôtu têt tengeŋ to tengeŋ ŋatau.”

²⁵ Andanŋeŋ tauanô gôjac m nom ma undambê kêtû lêmam ŋakôm.

²⁶ Geŋ tonan ŋai oc sênaŋa ma aôm oc gacgeŋ ômoa.

Gêŋ tonan ŋai samob oc têtû manê amboac ŋakwê.

Aôm oc ôjô gêŋ tau êtôm tajô ŋakwê ma aôm oc ônam gêŋ tau tonan ôkwigeŋ.

²⁷ Mago aôm ômoa amboac gômoa endeŋ tôŋgeŋ

ma nêŋ jala oc ŋatêku êsu atom.

²⁸ Aôm nêŋ sakijwaga nêŋ latuŋi oc tec sêmoa nêŋ ôliŋ ŋajamgeŋ ma nêŋ gôlôac oc sêmoa aôm laŋôm-nêŋŋa ŋapaŋ.

† lêna tau êndu-êndu naŋ, nê taŋiboa gêdên Apômtau kêtû nê kwalecŋa.

Talambiŋ Apômtaunê moasiŋ

103 O katuc tau, ôlanem Apômtau ma aêŋoc ŋalêlôm samucgeŋ, êlanem ênê ŋaê dabuŋ.

² O katuc tau, ôlanem Apômtau ma ôliŋ ênê moasiŋ samob, taŋ gêjam aôm sa naŋ, siŋ atom.

†102:28 Pesalem dambu taunŋa kêtû lemeŋteŋŋa. Ŋac taŋ kêpô

³ Gebe eñ tec kêsuc aômnêm biñ samob ôkwi to gêgôm aômnêm gêmac samob ñajam kêsa.

⁴ Eñ gêjam aôm kêsi aña sec ma kêkêñ têtac gêwiñ tengeña to taê walô kêtû sunsuñ gêdêñ aôm.

⁵ Aôm gôngônñ ênê moasiñ ñaô kêtôm têm gômoa nomña.

Amboac tonañ tec gômoa ôlim matac kôtôm momboañ.

⁶ Apômtau kêwaka biñgêdêñ sa to kêwaka lau samob, tañ kêkônîñ êsêac tôn nañ, sa amboac tonañgeñ.

⁷ Eñ gêwa nê lêñ sa gêdêñ Mose ma Israel latuñj sêlic ênê gêñsêga.

⁸ Apômtau kêtû taê walô to moasiñ ñam. Eñ têtac ñandanñ gaôgeñ atom ma têtac gêwiñ tengeña gêjam sêga.

⁹ Eñ oc êli biñ lanğwa sa elêmê atom ma ê têtac ñandanñ tôn ênêc ñapanñ atom.

¹⁰ Eñ gêjac aêac kêtôm nêñ sec atom to kêkêñ ñagêjô gêdêñ aêac kêtôm nêñ geo atom.

¹¹ Ênê têtac gêwiñ tengeña gêdêñ lau, tañ têtêc eñ nañ kapôênanô, kêtôm ñasawa, tañ geñ umbonñ to nom gêñgic nañ.

¹² Ñasawa tañ eñ kêkêñ geñ aêac to nêñ geo gêñgic nañ, kêtôm ñasawa, tañ geñ oc kêpi to oc kêsêp gêñgic nañ.

¹³ Apômtau taê walô nê lau, tañ têtêc eñ nañ,

kêtôm tama teñ taê walô nê ñapalê.

¹⁴ Gebe eñ kêjala aêac ôliñ ñam su eñ kêjala gebe aêac kekop ñaôma.

¹⁵ Ñamalacnê bêc kêtôm gêgwanñ to kêtôm ñaola, tañ kêkô obalêlôm nañ.

¹⁶ Mu embe êsêlêñ naêpi, oc malamê eb tageñ e talic êtiam atom.

¹⁷ Mago Apômtaunê têtac gêwiñ tengeña gêdêñ lau, tañ têtêc eñ nañ, gêc tengeñ to tengeñ

ma ênê moasiñ naelom gôlôac to gôlôac.

¹⁸ Biñ tonañ kêpi lau, tañ sêmasañ ênê poac

to taêñ gêjam ênê biñsu gebe sêñgôm êtu tônña nañ.

¹⁹ Apômtau kêsa nê lêpônñ sa kêkô undambê.

Eñ kiñ gêjam gôliñ gamêñ samob.

²⁰ Amac ênê añela to ñaclaisêga, tañ akêñ tañem ênê biñ to atu ênê jaenwaga nañ,

alanem Apômtau.

²¹ Amac lausiñ undambêña samob to ênê sakiñwaga, tañ agôm ênê biñsu kêtû tônñ nañ,

alanem Apômtau.

²² Amac ênê gêñ samob, tañ kêkêñ gêc gamêñ samob, tañ eñ gêjam gôliñ nañ, alanem Apômtau.

O katuc tau, ôlanem Apômtau.

‡

Apomtau gejob nê gêñ, tañ eñ kêkêñ nañ

104 O katuc tau, ôlanem Apômtau. O ñoc Apômtau Anôto, aôm ñac kapôêngeoc.

Aôm kôsô ñawasi kiñña to ñaclai kêtû nêm.ñakwê.

² Aôm gôi taôm auc ña ñawê kêtû nêm gadê.

Aôm gôlam undambê kêtôm becobo.

³ Aôm gôjac nêm andu ñadembonñ tôn tamiñ bu.

Tao kêtû nêm kareta ma gôngônñ mu ña magê ñaô.

⁴ Aôm kôkêñ mu kêtû nêm jaenwaga.

Aôm kôkêñ ôsic towaô kêtû nêm sakiñwaga.

⁵ Aôm kôsuy nom ñaalê kêsêp ñêñgeñ gêja, tec kêkô ñajaña,

‡103:22 Dawidnê teñ.

amboac tonaŋ oc wiwic atomanô.

⁶ Aôm kôkêŋ gwêc kêkwa nom tau auc kêtôm ŋakwê

ma bu tau kêpoac e kêlêlêc lôc su.

⁷ Aôm goec biŋ bu, tec gê su.

Aôm gôjac wapap kêtaŋ, tec kêtaŋ tau su gêja.

⁸ Aôm kôkêŋ lôc kêpi ma gaboanŋ gênê kêsêp gêja

e kêtôm ŋamadiŋ, taŋ aôm kôtôc naŋ.

⁹ Aôm kôtôc bu tau ŋamadiŋ gebe êŋgêli atom

gebe bu tau ênam nom samucgeŋ auc êtiam atom.

¹⁰ Aôm kôkêŋ bumata kêpulu kêsa gaboanŋ

ma bu tau keseler kêsa lôc ŋasawagenŋ gêja.

¹¹ Gêŋ materŋ jali saleŋŋa samob sênôm. Bôcgabuŋ sênôm e gêôc êsêac tôŋ.

¹² Moc taŋ sêmoa umbonŋ ŋalabu naŋ, sêjam sac sêŋgônŋ ŋalêndaŋ.

Sêjam nê wê kêtaŋ kêsa ŋalaka ŋasawa.

¹³ Aôm kôkêŋ kom aŋga nêmandu lôlôcŋa mênkêmalôm lôc.

Aôm gôjam kôm ŋamoasiŋ gêôc tôŋ.

¹⁴ Aôm kôkêŋ gêgwanŋ kêpi gebe bôc sêniŋ

ma gêŋ tolaunŋ gebe ŋamalac sênam ŋakôm

e têtap gêŋ sêniŋŋa sa aŋga nom

¹⁵ to wain gebe êŋgôm ŋamalacnêŋ ŋalêlôm ŋajam êsa ma niptêkwi gebe êŋgôm ŋamalacnêŋ laŋôŋanô sênic-sênic êsa.

¹⁶ Kaseda Lebanonŋa sênôm bu e gêôc êsêac tôŋ.

Ka tau Apômtaunê ka, taŋ tau kêsê naŋ.

¹⁷ Moc sêjam ic sêŋgônŋ ka tau

ma boaloc gêjam sac gêŋgônŋ kêmêsic.

¹⁸ Lôc baliŋ kêtû noniŋ gêbôm nêŋ gamêŋ

ma mojaŋ têkam sê lamu ŋapoclabu.

¹⁹ Aôm kôkêŋ ajônŋ gebe êtôc têm ŋanoc. Oc tau kêjala ŋanoc naêsêpŋa.

²⁰ Aôm kôkêŋ ŋakesec, tec gêbêcauc,

go gêŋ saleŋŋa samob oliŋ palê êsa.

²¹ Lewe matac têtaiŋ sebe sêniŋ nêŋ gwada,

sêjatu nêŋ mo aŋga Anôtônê.

²² Oc embe êpi, oc têtaiŋ taunŋ su

nasêsa taunŋ sic sênêc nêŋ gêsunŋ.

²³ Go ŋamalacgeŋ êsa naênam nê kôm,

êŋgôm nê gêŋ êmoa e êmbêcauc.

²⁴ O Apômtau, aômniem kôm taêsam ŋanô lasê.

Aôm kômasanŋ gêŋ tau samob tomêtêgeŋ ma aômniem gêŋ, taŋ kôkêŋ naŋ, gêjam nom auc.

²⁵ Gwêc tau kêpoac ŋatapa kêsô gedec laŋgwagenŋ.

Gêŋ materŋ jali sauŋ to kapôên e gelec-gelecgeŋ.

²⁶ Waŋ sêsêlêŋ sêmoa

ma gasu-gasu, taŋ kôkêŋ naŋ, gêjam nê ôwê gêmoa.

²⁷ Gêŋ tonaŋ ŋai samob sêônŋ aômgeŋ gebe aôm oc ôkêŋ nêŋ mo êtôm

ŋanocgeŋ.

²⁸ Aôm embe ôkêŋ, oc sejoŋ sa.

Aôm embe ôlam lêmam, oc ŋanô ŋajam êôc êsêac tôŋ.

²⁹ Aôm embe ônsaŋ laŋômanô auc, oc têtakê.

Aôm embe ôkôc êsêac awenjaô su, oc sêmac êndu ma têtû kekop êtiam.

³⁰ Aôm embe ôkêŋ awamjaô, oc materŋ jali êsa.

Aôm gôjam nom laŋô ôkwi kêtû wakuc.

³¹ Apômtaunê ŋawasi oc ênêc teŋgeŋ. Apômtau oc êtu samuc nê geŋ, taŋ kêkêŋ

naŋ.

³² Eŋ mata gê nom, tec kêkôtêŋ tau.

Eŋ lêma kêmoasac lôc, tec ŋajadaunŋ kêsa.

³³ Aê gabe jaŋga wê êpi Apômtau êtôm ŋoc bêc jaŋgônŋ matoc jali samob.

Aê jaŋga wê lambiŋŋa êndêŋ ŋoc Anôtô êtôm ŋoc têm, taŋ jamoa naŋ.

³⁴ Eŋ êŋô aêŋoc wê ŋajammaŋ gebe Apômtau gêgôm aê têtac ŋajam

kêsa.

³⁵ Lau secwaga sênanja anġa nom ma lau, tañ sêkac tauñ su anġa Apômtaunê nanj malenjmê.
O katuc tau, ôlanem Apômtau. Aleluja.

Anôtô kêmoasiñ Israel ñanô

105 Anam danġe êndêñ Apômtau, awem ênac ênê ñaê.

Anam ênê gêñ, tañ gêgôm nanj, ñawae êsa êndêñ tentenlatu.

² Anam wê êpi eñ tañ to anam wê lambinġa êndêñ eñ.

Anam ênê gêñsêga samob ñawae êsa.

³ Atoc taôm sa êtu ênê ñaê dabunġa. Êsêac tañ sesom Apômtau nanj, ôlinj êpi e tapi-tapigenj.

⁴ Apuc Apômtau to nê ñaclai ñam.

Ansom ênê lanġanô enderj tönġerj.

⁵ Taêm ênam ênê gêñsêga, tañ eñ gêgôm nanj.

Taêm ênam ênê gêñtalô to binj, tañ awasunj kêmêtôc nanj.

⁶ Ênê sakinwaga Abraham nê latui amac. Jakobnê latui tec kêjalinj amac sa.

⁷ Eñ Apômtau, aêacnêñ Anôtô.

Eñ nom samucġerj ñatau.

⁸ Eñ taê gêjam nê poac gederj tönġerj.

Eñ taê gêjam nê binj, tañ gêjac mata kêpi gôlôac to gôlôac ñênġerj su nanj.

⁹ Eñ taê gêjam poac, tañ kêmoatinj gêdêñ Abraham nanj,

ma binj, tañ kêtôc lêma gêdêñ Isak ma kêsôm kêtû tönj nanj.

¹⁰ Binj tonanġ eñ kêsôm kêtû tönj gebe êtu Jakobnê binjsu

ma kêtû Israelnê poac ênêc tenġerj.

¹¹ Gêdêñ tañ eñ kêsôm gebe “Aê gabe jakêñ gamêñ Kanaan êndêñ aôm, nom tañ gajac sam kêtû aômnêm ġênġlên-sêm nanj.”

¹² Gêdêñ tañ êsêac lau luagêcġerj sêmoa nanj,

amboac lau jaba anġa gamêñ tau.

¹³ Êsêac anġa lau tenj jaselom lau tenj ma anġa gamêñ tenj jasêpi gamêñ tenj.

¹⁴ Ma eñ gêlôc gebe lau tenj sêkôninj êsêac tönj atom ma gec binj kinj ñagêdô kêtû êsêacġa.

¹⁵ Eñ kêsôm gebe” Amoasac ñoc lau, tañ gaenġ oso êsêac nanj atom ma atu kasec aênġoc propete atom.”

¹⁶ Gêdêñ tañ Apômtau kêsakinj tóbôm kêsa nêñ gamêñ

ma gebe enserj ñamalac ôlinj ñasenġerj mo samob su nanj,

¹⁷ eñ kêsakinj ñac tenj nê ñaê Josep ġemunġ êsêac,

tañ lau tenj sêjam ôli eñ amboac ġênġôma tenj nanj.

¹⁸ Sêkapiñ ênê akainj tönj ña ka ma sêsô eñ ġesutêkwa tönj ña kapoacwalô.

¹⁹ Eñ ġêmoa amboac tonanġ e binj, tañ kêsôm lasê nanj ñanô kêsa, ġo Anôtônê binj kêwaka eñ sa.

²⁰ ġocġo kinj kêkêñ lau jasêgaboac eñ su. ñac tañ ġêjam ġôlinj lau jaba taêsam nanj,

kêlêwanġ eñ jagêmoa nê tauñ.

²¹ ñac tau kêkêñ eñ kêtû ênê andu ñatau ma ġêjam ġôlinj ênê waba samob.

²² Kêkêñ eñ gebe ênam ġôlinj ênê kasêga êtôm nê ñalêlôm taê ġêjam

ma êndônġ mêtê êndêñ ñac tau nê ġôlinjwaga towae.

²³ ġo Israel ġêja Aiguptu.

Ma Jakob ġênġônġ gamêñ tonanġ kêtû wakac.

²⁴ Gêdêñ tonanġ Apômtau kêsunġ nê lau sa e têtû taêsam.

Kêsunġ êsêac sa têtû dani sêlêlêc nêñ ñacġo, tañ sêlêsu êsêacġa nanj.

²⁵ ġo ġêjam lau Aiguptu nêñ ñalêlôm ôkwi e sêkêñ kisa ġêdêñ nê lau ma sêgôm Anôtônê sakinwaga kwalec.

²⁶ Tec kêkêñ nê sakinwaga Mose agêc Aron, tañ kêjalinj eñ sa nanj.

²⁷ ñac ulu tonanġ sêgôm ênê ġênġtalô anġa lau tau nêñ

ma sêgôm ġênġsêga anġa lau Aiguptu nêñ gamêñ.

²⁸ Eñ kékêñ gêsunbôm to gégôm gamêñ
 ñakanuc kêsa,
 mago êsêac sêkêñ tañeñ ênê biñ atom.
²⁹ Eñ gêjam êsêacnêñ bu ôkwi kêtü dec
 ma kékêñ êsêacnêñ i sêmac êndü.
³⁰ Eñ kékêñ ôpôac seola gamêñ auc
 e sêsô nêñ kiñ nê balêm ñalêlôm sêja.
³¹ Eñ kêjatu ma danğuc topom-topom
 Aleluja. sêmêñ.
 Kawaj sêjam êsêacnêñ gamêñ samob
 auc.
³² Eñ kékêñ kompoc kêtuc êsêac
 ma ôsic kékac kêpô gamêñ gêjô kom su.
³³ Kom tau gêjac êsêacnêñ aiñ to jambô
 ma gêjac êsêacnêñ gamêñ ñaka popoc.
³⁴ Eñ kêjatu ma wagô sêmêñ.
 Wagô wakuc taêsam ñalêlêma atom.
³⁵ Gêñ tonaj ñai señ gamêñ tonaj ñagêñ
 tolaun samob
 ma señ êsêacnêñ kôm ñanô su.
³⁶ Go gêjac lau nêñ ñacmêc samob êndü
 anğa nêñ gamêñ,
 gêjac êsêacnêñ lau matac ñamêcgoc.
³⁷ Ma kékêñ nê lau sêwê tosilber ma
 goldgeñ sêja.
 Ma ênê lau tau nêñ teñ kêsêlêñ gêbôc-
 gêbôc atom.
³⁸ Aiguptu sêlic êsêac sêc sêja, gocgo nêñ
 ñalêlôm kêlêwanj tau
 gebe têtêc êsêac ñanô.
³⁹ Eñ kékêñ tao teñ kêgadê êsêac
 ma jawaô gebe êpô êsêac êndêñ êmbêc.
⁴⁰ Êsêac tetên, go eñ kékêñ kêmbico
 sêmêñ
 ma kêpuc êsêac tôn ña mo kêsêp anğa
 undambê.
⁴¹ Eñ gêga poc kékôc ma bu kasa
 e keseleñ kêsa gamêñ sawa kêtôm bu
 kapôêñ
⁴² gebe eñ taê gêjam nê poac dabunj.
 Eñ taê gêjam nê sakiñwaga Abraham.
⁴³ Amboac tonaj eñ gêwê nê lau sêsa
 sêja.
 Ma êsêac sêjam wê totêntac ñajamgeñ.
⁴⁴ Eñ kékêñ lau samuc nêñ gamêñ gêdêñ
 êsêac

ma êsêac sêwê kaiñ lau tau nêñ awa to
 waba kêtü nêñ gêñ
⁴⁵ gebe êsêac sêmansañ ênê biñsu
 ma sêñgôm biñ, tañ eñ kêjatu nañ, êtu
 tôn.
 Aleluja.

Anôtô kêmoasiñ nê lau

106 Aleluja.
 Anam danğe êndêñ Apômtau
 gebe eñ gabêjam.
 Ênê moasiñ oc ênêc teñgeñ biññanôgoc.
² Asa kêtôm gebe êsôm Apômtaunê
 gêñsêga lasê tomalageñ
 ma asa oc êñgôm ênê wae êsa naêtôm.
³ Aê aoc êôc êsêac, tañ sêsap biñgêdêñ
 tôn
 ma sêmasañ biñgêdêñ gedeñ tôngeñ nañ.
⁴ O Apômtau, taêm ênam aê êtôm, tañ
 taêm walô nêñ lau nañ.
 Mêñônã aê aoc sumañ
⁵ gebe jalic lau, tañ kôjaliñ êsêac sa nañ,
 sêmoa nêñ ñajam ma êmoasiñ ñoc
 ñalêlôm
 gebe têtac ñajam êsa êtu nêñ lau têntac
 ñajamña ma jamoa ôlic êpigeñ êtu
 nêñ gêñlênsêmña.
⁶ Aêac to ma mimi agôm secgoc.
 Aêac agôm keso to geogoc.
⁷ Ma mimi sêmoa Aiguptu ma tetoc aôm-
 nêñ gêñsêga sa atom, ac taêñ gê-
 jam nêñ moasiñ, tañ gêjam êsêac
 auc nañ atom.
 Êsêac gêsuntêkwa ñatoñ kêsa gêdêñ
 Lôlôc ñatau anğa Gwêckoc,
⁸ mago eñ gêjam êsêac sa kêtü nê ñaêña
 gebe êwaka nê ñaclai sa ñamalac sêlic.
⁹ Eñ kêsaic biñ kêpi Gwêckoc e ñakelen
 kêsa.
 Eñ gêwê nê lau sêsêlêñ selom ñamakerñ
 amboac sêmoa gamêñ ñakelen.
¹⁰ Eñ gêgôm gêñ tonaj gêjam êsêac kêsi
 anğa lau, tañ sêjanda êsêac nañ
 lemeñ
 ma kêjanğo êsêac su anğa nêñ ñacjo nêñ
 ñaclai.

11 Ƴadembom kêsij lau, taŋ sêlêsu êsêac
naŋ auc

e ŋanô kêsû teŋ kêsêp siŋsawa atom.

12 Gêdêŋ tonaj sêkêŋ gêwiŋ ênê biŋ
ma sêjam wê lambiŋŋa kêpi eŋ.

13 Mago êsêac sêliŋ ênê gêŋsêga siŋ
sebeŋ

ma sesen ênê gôliŋ popoc.

14 Êsêac sêkêŋ gêwiŋ nêŋ ŋalêlôm
ŋakalac aŋga gamêŋ sawa

ma sêsaê Anôtô aŋga gamêŋ ŋagêlêŋ.

15 Tec eŋ kêkêŋ gêŋ, taŋ êsêac têtaj naŋ,
mago kêkêŋ gêmac sec gesen êsêac.

16 Aŋga gamêŋ becŋa êsêac sêjam lêmuj
Mose

ma sêgôm Anôtônê dabuŋwaga Aron
amboac tonajgeŋ.

17 Tec nom gêŋjac ma kêdangôn Datani
ma kêmakop toŋ Abiramŋa auc.

18 Ja kêsa aŋga êsêacnêŋ toŋ ŋalêlôm
e jawaô geŋ alôb-alôbwaga su.

19 Êsêac sêmasaŋ nêŋ bulimakao ŋakatu
gold teŋ aŋga Sinai

ma sêjam sakiŋ ŋakatu gold tau.

20 Ma sêkêŋ bôc, taŋ seŋ gêgwaŋŋa naŋ,
nêŋ teŋ ŋakatu

gêjô nêŋ Anôtô nê ŋawasi su.

21 Êsêac sêliŋ nêŋ gêjam-sawaga Anôtô,
taŋ gêgôm gêŋsêga aŋga Aiguptu naŋ
siŋ.

22 Ƴac tau gêgôm gêŋtalô aŋga gamêŋ
tonaj,

gêgôm gêŋ ŋaclaisêga aŋga Gwêckoc.

23 Amboac tonaj Anôtô kêsôm gebe
ensenê nê lau su.

Mago nê sakiŋwaga Mose, taŋ Anôtô kê-
jaliŋ eŋ sa naŋ,

kêkô Anôtônê têtac ŋandaŋ auc gebe en-
senê êsêac su atom.

24 Go sêkêŋ gêwiŋ biŋ, taŋ eŋ gêjac mata
naŋ atom

ma sêbu gamêŋ ŋajam tau.

25 Êsêac têtû dindiŋ biŋ kêtôm nêŋ
beclêlômgeŋ

ma sêkêŋ taŋeŋ Apômtaunê awa atom.

26 Tec eŋ gêôc lêma sa ma kêsôm kêtû
tônŋ gebe

ensenê êsêac aŋga gamêŋ sawa.

27 Go êta êsêacnêŋ wakuc êliŋ-êliŋ sêsêp
tenteŋlatu ŋalêlôm

e sêmac êndu aŋga gamêŋ jaba.

28 Go êsêac sêsap Bal Peor tônŋ

ma seŋ gwam matê ŋada.

29 Êsêac sêgôm gêŋ amboac tonaj e
sêgôm Apômtau têtac kêbôli auc

ma gêmac sec teŋ gêgôm êsêac.

30 Go Pinehas gêdi ma kêmetôc êsêac
e gêmac sec gêôn sa.

31 Ƴac tau gêgôm nê gêŋ amboac tonaj
tec lau sêlic eŋ amboac ŋac mansaŋ

ma gôlôac to gôlôac taenŋ gêjam eŋ geden
tônŋgeŋ.

32 Go sêgôm Anôtô têtac ŋandaŋ kêsa
aŋga bu Meriba

e Mose kêtap ŋagêjô sa gêjô êsêac.

33 Êsêac sêgôm Mosenê ŋalêlôm gêôn eŋ
sa sec

e kêsôm biŋ tokauc masi.

34 Israel sesen lau samuc

kêtôm Apômtau kêsakiŋ êsêacŋa atom.

35 Êsêac sêjam taunŋ

e têtêku lau samuc naŋ lêŋ jaba.

36 Ma sêjam sakiŋ êsêacnêŋ gwam,

tec kêtû lakô gêdêŋ êsêac.

37 Êsêac sêkêŋ latuŋio to ŋac têtû da

gêdêŋ lau samuc nêŋ ŋalau sec.

38 Êsêac sêkêc lau tobiŋmê nêŋ dec siŋ
gebe sêkêŋ latuŋio to ŋac kêtû da

gêdêŋ Kanaannêŋ gwam.

Sêgôm amboac tonaj tec sesen nom ŋad-
abuŋ su.

39 Êsêac sêjac môp taunŋ tec sêkac taunŋ su
aŋga Anôtônê.

Êsêac sêgôm nêŋ gêŋ amboac tonaj tec
sesenŋ poac popoc.

40 Go Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa gêdêŋ
nê lau

gebe nê ŋalêlôm kêmoatiŋ tau tônŋ kêtû
nê gêŋlênsêmŋa.

41 Eŋ gêwi êsêac siŋ sêsêp lau samuc
lemenŋ,

tec lau, tañ sêkên kisa êsêac nañ, sêjam gôliñ êsêac.

⁴²Nên ñacjo sêkônij êsêac tôn e sewec sêsô ñacjo lemeñ ñalabu samucgeñ.

⁴³Apômtau gêjam êsêac sa kêsêp ñasawa ñapañ,

mago êsêac gêsunjtêkwa ñatorñ ma nêñ sec gêjam sêga e kêkônij êsêac tôn.

⁴⁴Tageñ gêdên tañ têtatñ taun gêdên eñ nañ,

Apômtau kêkên taña to taê walô êsêac kêtü nêñ gêñwapacña.

⁴⁵Eñ taê gêjam nê poac, tañ kêmootiñ kêtü êsêacña nañ,

ma taê walô êsêac kêtü nê têtac gêwiñ tengeñña.

⁴⁶Ma kêkên êsêac, tañ sêwê êsêac sêngôn kapoacwalô nañ,

nêñ ñalêlôm taên walô êsêac.

⁴⁷O Apômtau, aêacma Anôtô, ônam aêacmêñ sa

ma ônac aêac sa anğa lau samuc nêñ êtiam

gebe aêac anam danđe êndên aômnêm ñaê dabuñ

ma têtac ñajam êsa êtu nêñ waemña.

⁴⁸Aweñ êôc Apômtau Israelnêñ Anôtô êndên galoc to enden töngeñ,

ma lau samob sêlôc gebe “Biññanô.”

Aleluja.

BUKU KÊTU LEMEJTEJÏA

Apômtau gêjam aêac sa

107 “Anam danđe êndên Apômtau gebe eñ ñac gabêjam,

ênê moasiñ ênêc tengeñ biññanô.”

²Lau tañ Apômtau gêjam êsêac kêsî ma kêjanğo êsêac su anğa gêñwapac nañ,

sêsôm amboac tonañ.

³Lau tañ eñ gêjac êsêac sa sêmêñ anğa oc kêpi to oc kêsêp ma anğa musañgu- m to mula-m nañ,

sêsôm amboac tonañ.

⁴Nên lau ñagêdô seo sêmoa gamên sawa, tañ intêna masianô nañ, ma têtap malac sêngônña ten sa atomanô.

⁵Mo to bu gêjô êsêac e katun tekwen gêbac.

⁶Gêñwapac tonañ gêgôm êsêac e awen gêjac Anôtô,

tec gêjam êsêac sa anğa nêñ ñandanñ tau

⁷ma gêwê êsêac katôgeñ

e sêô lasê malac ten ma sêngôn.

⁸Êsêac sênam danđe êndên Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña

ma êtu ênê gêñsêga, tañ gêgôm gêdên ñamalac latuñi nañña,

⁹gebe eñ kêlau êsêac, tañ bu gêjô êsêac nañ,

ma kêkên gêñ ñajam gêôc êsêac, tañ mo gêjô nañ tôn.

¹⁰Nên lau ñagêdô sêngôn gêsunjbôm to ñakesec,

sêlai êsêac tôn ña ki sêngôn jageo

¹¹gebe êsêac sêli awen sa gêdên biñsu ma sêbu Lôlôc Ijatau nê biñ.

¹²Koleñ ñajana kêkônij êsêac e tekwen gêbac.

Êsêac sêu taun jasêc ma nêñ gêjam- sawaga masi.

¹³Gêñwapac tonañ gêgôm êsêac e awen gêjac Apômtau,

tec eñ gêjam êsêac sa anğa nêñ ñandanñ tau.

¹⁴Eñ gêwê êsêac sêsa anğa gêsunjbôm to ñakesec

ma kêsaiç nêñ kapoacwalô gêñgic.

¹⁵Lau tonañ awen êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña

ma êtu ênê gêñsêga, tañ gêgôm gêdên ñamalac latuñi nañña,

¹⁶gebe eñ kêtuc katam ki popoc

ma kêtuc balañ ki tulu.

¹⁷Nên lau ñagêdô têtap gêmacc sa kêtü nêñ secña

ma sêôc ñandanñ kêtü nêñ geonña.

¹⁸Lau tonañ nêñ ñalêlôm gedec gêñ taniñña samob

e sêsa paŋ lëndan sêmac ênduŋa.

¹⁹ Gêŋwapac tonan gêgôm êsêac ma awen gêjac Apômtau, tec enj gêjam êsêac sa anŋa nêŋ nandan tau.

²⁰ Enj kêsakinj nê biŋ gebe êŋgôm êsêac ŋajam êsa ma kêjanŋo êsêac su anŋa sê.

²¹ Lau tonan awen êoc Apômtau êtu ênê têtac gêwiŋ tengeŋŋa ma êtu ênê gêŋsêga, taŋ gêgôm gêdêŋ ŋamalac latuŋi nanŋa.

²² Êsêac sêkêŋ da danŋe ma sêsôm ênê gêŋ, taŋ gêgôm nan, lasê êsêp wê têtac ŋajamŋa.

²³ Nêŋ lau ŋagêdô sêlac sêsa gwêcô sêja sebe têtulu gêŋ anŋa gwêc sawa.

²⁴ Êsêac sêlic gêŋ, taŋ Apômtau gêgôm nan, to ênê gêŋsêga gwêc sawanŋa.

²⁵ Gebe enj kêjatu e mu gêbuc ma gêli gwêc ŋadembom kapôêŋ sa.

²⁶ Gwêc tau kêsunj êsêac sa sêpi e jadêdêŋ undambê, go gêu êsêac sêsêp e gacgeŋ sêsêp gwêclêlôm sêja.

Ma gêgôm êsêac e atêŋ uc-ucgeŋ.

²⁷ Êsêac katunj kêlau e sêku amboac bu kêjanjij êsêac

ma nêŋ meloco kêsa samucgeŋ.

²⁸ Gêŋwapac tonan gêgôm êsêac e awen gêjac Apômtau, tec enj gêjam êsêac sa anŋa nêŋ nandan tau.

²⁹ Enj gêgôm mutêna kêtû malô ma kêkêŋ bênoŋ kêsêp

³⁰ e êsêac têtac ŋajam kêsa gebe gwêc kêtû malô, go gêwê êsêac sêsô lêlôm, taŋ sepeŋ nan sêja.

³¹ Lau tonan awen êoc Apômtau êtu ênê têtac gêwiŋ tengeŋŋa

ma êtu ênê gêŋsêga, taŋ gêgôm gêdêŋ ŋamalac latuŋi nanŋa.

³² Êsêac tetoc enj sa anŋa gôlôac ŋalêlôm

ma sêlanem enj anŋa laumatanêŋ sêcac sa ŋalêlôm.

³³ Enj gêjam bu ôkwi kêtû gamêŋ sawa ma bumata kêtû gamêŋ keleŋ.

³⁴ Nom ŋalêsi ŋajam kêtû mêcgauc kêtû lau, taŋ sêŋgôn nan, nêŋ geonŋa.

³⁵ Go gêjam gamêŋ sawa ôkwi kêtû bugêjactonj ma gamêŋ keleŋ kêtû bumata.

³⁶ Ma enj kêkêŋ gamêŋ tau gêdêŋ lau, taŋ mo gêjô êsêac nan sêŋgôn, go sêkwê nêŋ malac sa gebe sêŋgônŋa.

³⁷ Êsêac sêjam nêŋ kôm to sêsê kôm wainŋa

e gêjam ŋanô gêoc tau tôn-tôn.

³⁸ Enj gêjam mec êsêac têtû lau taêsam ma kêkêŋ nêŋ bôc ŋalêlêma atom.

³⁹ Gêdêŋ taŋ gêŋwapac kêkônij êsêac e sêpô lêna tauŋ êndu-êndu ma nêŋ gêŋ ŋajam kêtainj su e têtû wapi nan,

⁴⁰ enj kêsêwa majer kêpi kasêga ma kêkêŋ êsêac seo sêmoa gamêŋ sawa nan, intêna masi.

⁴¹ Mago enj gêoc ŋac ŋalêlôm sawa sa anŋa gêŋwapac ŋalêlôm ma gêjac ênê gôlôac sa têtû kapôêŋ.

⁴² Lau mansan sêlic e têtac ŋajam kêsa ma gêjac lau secwaga samob nêŋ lêno auc.

⁴³ Lau tokauc taêŋ ênam biŋ tonan ma sêjala Apômtaunê têtac gêwiŋ tengeŋŋa ŋanô.

Mec Anôtô ênam aêc sa anŋa ŋacjo nêŋ

(Pes 57:7-11; 60:5-12)

108 O Anôtô, ŋoc ŋalêlôm kêpa su gabe janam wê to janŋôm gêŋ wêŋa êtaŋ.

O katuc tau, ôndimanŋ.

² Gêŋ wêŋa totau-totau, andi.

Aê gabe janŋu gamêŋ kelenderŋ sa.

³ O Apomtau, aê gabe jalanem aôm anŋa lau ŋalêlôm.

Aê gabe aoc êôc aôm anğa tentenlatu
njalêlôm.

⁴Gebe aômnêm têtmac gêwiņ tengeņņa
kêpi-kêpi e jagêdêņ undambê
ma aômnêm biņ njanêņ kelendeņ tau e
jagêdêņ tao.

⁵O Anôtô, ôsuņ taôm sa e êndêņ un-
dambê njaô
ma nêm nğawasi ênam nom samuc auc.

⁶Ôkêņ taņam aêac ma ônam nêm lau,
taņ têtmac gêwiņ êsêac naņ sa.

Nêm anôņa engeņ aêac sa.

⁷Ŋac dabuņ Anôtô kêsôm anğa nê
gamêņ dabuņ gebe

“Aê jawa Sikem êkôc-êkôc totêtac nğ-
jamgeņ ma janac sam gaboanġ Sukot
êndêņ nğoc lau.

⁸Gilead to Manase kêtü nğoc gamêņ.

Epraim kêtü môkêcapac nğakululuņ ki to
Juda kêtü nğoc tôc gôliņņa.

⁹Moab kêtü nğoc laclu jakwasij taucņa.

Aê jambaliņ nğoc atapa êpi Edom ma nğoc
dimai êpi Pilistinêņ gamêņ.”

¹⁰O Anôtô, asa oc êwê aê jandêņ malac
totuņbôm nğajana jana.

Asa oc êwê aê najaô lasê Edom.

¹¹O Anôtô, aôm oc gôwi aêac siņ
ma kôtu aêacma lausij nêņ laumata
atom me.

¹²Ônam aêac sa êndêņ nğacjomaņ
gebe nğamalac oc sênam aêac sa êtôm
atom.

¹³Anôtô êwiņ aêac, go danserj nğacjo
alij-êliņ.

Eņ taugerj tec oc êka aêacnêņ nğacjo
popoc.

¶

Ŋac-gêmoa-gêņwapac-njalêlôm nê taņi

109 O Anôtô, aê aoc gêôc aôm,
amboac tonanğ ônam taôm tônğ
aê atom,

²gebe lau alôb-alôb to lau dansaņ sêņa
aweņ gêdêņ aê

ma sêgôliņ biņ kêpi aê.

³Nêņ biņ têtmac nğandaņ secņa kêkôm aê
auc

ma sêjac aê nğam mêgeņ.

⁴Aê kateņ mec kêtü êsêacņa.

Aê têtac gêwiņ êsêac, mago sêjam kisa
aê.

⁵Aê kamoasinğ êsêac, mago sêkêņ sec
gêjô

Aê têtac gêwiņ êsêac, mago sêkêņ kisa
aê.

⁶Ôkêņ nğac alôb-alôb teņ êmêtôc nğoc
nğacjo

ma nê nğacjo teņ êņgôliņ biņ êpi eņ.

⁷Êsêac sêmêtôc eņ ma sêkip ênê keso sa
ma nğac tau nê mec êtu nê sec.

⁸Ênê bêc êņgôņ mata jaliņa êtu dambê
ma nê sakiņ elom nğac teņmaņ.

⁹Ênê nğapalê têtü mosêbu

ma nê awê êtu awêtuc.

¹⁰Ênê nğapalê sêmoa nêņ alê katuc nğ-
gala atom,

sensom mo ma teterj sêônğ-sêônğeņ.

¹¹Ŋac sec tau, taņ launêņ tôp gêc eņ naņ,
nê waba samob êpêla tau su

ma lau jaba sêjango ênê koleņ nğanô su.

¹²Eņ êtap nê nğac taê walô eņņa teņ sa
atomanô

ma lau teņ sênam jaom ênê mosêbu
atom.

¹³Ênê wakuc samob sêmac êndü

ma sênam kauc dêbuņinêņ nğac
samucgeņmaņ.

¹⁴Apômtau taê ênam ênê mimi nêņ keso
ma êsuc tênanê sec ôkwi atomanô.

¹⁵Apômtau taê ênam nêņ sec enderj
tônğeņ

ma enseņ lau sec tonanğ nêņ nğac su
samucgeņ e sêliņ siņ anğa nom.

¹⁶Gebe nğac tau taê gêjam têtac gêwiņ
lauņa atom.

¶108:13 Dawidnê pesalem teņ. Wê teņ.

Erj kêjanda lau sêngôñ jageoña to lau ñalêlômsawa ma lau sêpô lêna tauñña e sêmac êndu.

¹⁷ Erj têtac gêwiñ gebe êpuc boa lau amboac tonañ sêpuc boa erj tau.

Erj têtac gedec moasiñ, tec moasiñ ênac jaê erj.

¹⁸ Biñ kêpuc boaña kêkôm erj auc amboac kêsô ñakwê.

Gêñ tau tonañ êsêli ênê ôlilêlôm popoc amboac bu ma êndançuc ênê ñatêkwa amboac niptêkwimaj.

¹⁹ Biñ kêpuc boaña tonañ kêtôm obo, taj erj gêjac naj, ma kêtôm ômbiñkap, taj kêjandinj gedec erj tôñ naj.

²⁰ Apômtau oc êngôm aêñoc soño-soño to êsêac, taj sêsôm biñ sec kêpi aê naj, amboac tonañgeñmaj.

²¹ Ma aôm Apômtau, ñoc Anôtô, mênô-moa ôwiñ aê êtu nêñ ñaêña ma ônam aê sa êtu nêñ têtac gêwiñ teñgeñña.

²² Gebe aê ñac ñalêlôm sawa kapô lêna ma aêñoc ñalêlôm popoc jamuñ-jamuñgeñ.

²³ Aê ôlic kêtaiñ e kêtôm katuñ kêtubaliñ su.

Aê katôm siob, taj mutêna kédaba piñpañ.

²⁴ Aê gajam dabuñ mo e ocmatu kêtugoloñ ma ôlic kêtuc sec e ñatêkwa kêsa awê samob.

²⁵ Êsêac sêkêñ aê katu êsêacnêñ gêñ lêlêña teñ ma tédaiñ gêsuñ kêtuc aêña.

²⁶ O Apômtau, ñoc Anôtô, mênôpuc aê tôñ.

Ônam aê sa êtu nêñ têtac gêwiñ aê ñanôgeñña.

²⁷ Ôkêñ ñoc ñacjo sêjala gebe aôm lêmam gôjam aê sa.

Aôm Apômtau gêjam gôliñ amboac tonañgeñ.

²⁸ Êsêac sêpuc boa aêmañ, mago aôm ônam mec aê.

Êsêac taj sêjanda aê naj, sêkumañ gebe aômñem sakiñwaga aê jamoa totê-tac ñajamgeñ.

²⁹ Majen êtu ñoc soño-soñoñêñ ñakwê ma êsêac sênac biñ majenña êtu nêñ obo.

³⁰ Aocsuñ ênam dançe kapôêñ êndên Apômtau.

Aê jalambiñ erj jamoa launêñ sêkac sa ñalêlôm,

³¹ gebe erj kêkô ñac ñalêlôm sawa nê anôña

gebe ênam erj sa êndên êsêac, taj sebe senseñ erj su naj.

§

Apômtau agêc nê kiñ, taj geñ oso erj naj

110 Apômtaunê biñ gêdên ñoc Apômtau gebe

“Mênônggôn aêñoc anôña e jakêñ nêñ ñacjo

sênc amkaiñ ñalabu acgom.”

² Apômtau êkêñ nêñ gôliñ ñaclai esewec aña Sion ma êsa êna êtu tapa.

Ônam gôliñ nêñ ñacjo.

³ Êndên bêc, taj aôm ônac nêñ ñacjo naj,

nêñ lau sêwiñ aôm sênac ñawaegerj.

Êtôm nop êpoac bêbêc kanucgeñ

aômñem lau mata sêwac êndên aômñem lôc dabuñ.

⁴ Apômtau kêtôc lêma sa su

ma oc enseñ nê biñ atom gebe

“Aôm kôtuc ñac dabuñsêga ômoa teñgeñña

kôtôm Melkisedek tau.”

⁵ Apômtau kêkô aômñem anôña.

Êndên ênê bêc têtac ñandanña oc êku kiñ samob tulu.

⁶ Eñ oc êmêtôc tenterlatunêñ biñ ma êkêñ nêñ ñacmatê sênam gamêñ auc.

Eñ ênac lau môkêñ êkôc anğa gaboan tapa.

⁷ Kîñ oc ênôm bu, tañ kêpoac gêdêñ in-têna ñatali nañ, amboac tonañ tec êsa môkêapac sagen.

**

Aweñ êôc Anôtô êtu êmoasiñ ôliñ to katunğa

111 Aleluja.
Aê gabe janam danđe Apôm-tau tonoc ñalêlôm samucgen.
Jangôm amboac tonañ anğa lau mansañ to gôlôac ñalêlôm.

² Apôm-tau gêgôm gêñsêga kapôêñ.
Êsêac samob, tañ têtac kêkac êsêac kêtú gêñ tonanğa nañ, sêpuc gêñ tau ñam.

³ Ñawasi to ñaclai gêjam samob, tañ eñ gêgôm nañ auc
ma ênê biñgêdêñ oc ênêc enden tôngeñ.

⁴ Apôm-tau kêkêñ nê gêñtalô taujala gebe taliñ siñ atom.

Eñ ñacmoasiñ to ñac gabêjam.

⁵ Eñ kêkêñ mo gêdêñ êsêac, tañ têtêc eñ nañ.

Eñ taê gêjam nê poac gedey tôngeñ.

⁶ Eñ kêkêñ lau samuc nêñ gêñlênsêm gêdêñ nê lau,
tec gêwa nê ñaclai sa gêdêñ êsêac.

⁷ Gêñ tañ lêma gêgôm nañ, ñanêñ to gêdêñ.

Ênê biñsu samob kêtú katô.

⁸ Eñ kêwaka biñsu tau sa gebe ênêc enden tôngeñ

ma kêkêñ biñsu tau tobiñ ñanêñ ma tobiñ ñanôgeñ.

⁹ Eñ gêjam nê lau kêsi ma kêmoatiñ nê poac tengeñğa gêdêñ êsêac.

Ênê ñaê dabuñ to ñaclai.

¹⁰ Tatêc Apôm-tau kêtú mêtê ñam êwa lau samob, tañ sêngôm ñanô êsa nañ, nêñ kauc sa.

Talambiñ eñ enden tôngeñ.

Embe tatêc Anôtô oc ênam aêac sa

112 Aleluja.
Aê aoc êôc ñac, tañ kêtêc Apôm-tau
to gêgôm ênê biñsu ñanô kêsa totêtac ña-jamgen nañ.

² Ênê wakuc oc têtú gamêñ ñatau tonaclai.
Ma Apôm-tau ênam mec lau mansañ nêñ gôlôac.

³ Gêñ masê to awa ênêc ênê andu
ma ênê biñgêdêñ oc ênêc enden tôngeñ.

⁴ Eñ kêpô lau mansañ kêtôm ñawê kêpô gamêñ ñakesec.

Eñ ñac gêdêñ tec taê labu ma kêmoasiñ lau.

⁵ Aê aoc êôc ñac, tañ taê walô lau to gêjam lau sawa sa nañ,
ma êñgôm nê gêñ samob naêndêñgeñ.

⁶ Eñ oc êkô ñajana êku atomanô
ma lau oc taêñ ênam eñ enden tôngeñ.

⁷⁻⁸ Gêñwapac ñawae oc êñgôm eñ êtêc tau atom.

Ênê ñalêlôm ñanêñ ma taê êka Apôm-tau!
Eñ têtac kêpa su ma kêtêc tau atom.

Êndêñ ñamu eñ oc êku nê ñacjo tulugen.

⁹ Eñ gêjac sam nê gêñ gêjac ñawaegen
gêdêñ lau ñalêlôm sawa amboac tonanğen.

Ênê biñgêdêñ oc ênêc enden tôngeñ. Eñ oc êtu apôm-tau towae.

¹⁰ Ñac tañ kêkac tau su anğa Anôtônê nañ, gêlic e kêtú môsi.

Eñ gêmôêñ luluñ, mago ñanô masi. Lau secwaga embe taêñ êka biñ tenj oc ñanô ênsuñ tau êndêñ êsêac atom.

**110:7 Dawidnê pesalem tenj.

Aweŋ êoc moasiŋ ŋatau Anôtô

113 Aleluja.
 Apômtaunê sakiŋwaga amac,
 alanem Apômtaunê ŋaê
² Aweŋ êoc Apômtaunê ŋaê
 êndêŋ galoc ma ênêc enden tôngeŋ.
³ Aweŋ êoc Apômtaunê ŋaê
 aŋga oc kêpi e êndêŋ oc kêsêp.
⁴ Apômtau kêlêlêc tentenlatui samob su.
 Ênê ŋawasi kelenj undambê su.
⁵ Asa oc êtôm Apomtau, aêacnêŋ Anôtô,
 taŋ gêŋgônj nê lêpônj aŋga lôlôc naŋ.
⁶ Ŋac tau naŋ gewec,
 go katuc kênin undambê to nom.
⁷ Eŋ kêkam ŋalêlôm sawa aŋga kekop
 ma gêoc ŋac kapô lênaŋa sa aŋga wao.
⁸ Gebe etoc eŋ êŋgônj êwiŋ kasêga,
 êŋgônj nabaŋ ênê launêŋ kasêga.
⁹ Eŋ kêkêŋ awê kapoac gêwê kaiŋ andu
 ma kêkêŋ eŋ kêkôc ŋapalê e têtac ŋajam
 kêsa lanŋwageŋ.
 Aleluja.

Wê Pasaŋa teŋ

114 Aleluja.
 Gêdêŋ taŋ Israel gêdi aŋga
 Aiguptu,
 gedêŋ taŋ Jakobnê gôlôac dêdi aŋga lau
 aweŋ jaba naŋ,
² Juda kêtû Apômtaunê gamêŋ dabuŋ
 ma Israel kêtû ênê gamêŋ gôliŋŋa.
³ Gwêc tau gêlic e kêtaiŋ su
 ma bu Jordan gêlêc tau sa jakêkô.
⁴ Lôc sêboanj têtôm domba kapoac
 ma gamêŋ ŋabau têtôm domba ŋalatu.
⁵ O gwec, asageŋ gêgôm aôm tec kôtaiŋ
 su.
 O Jordan, asageŋ gêgôm aôm tec gôlêc
 taôm sa jakôkô.
⁶ O lôc, asageŋ gêgôm amac tec aboan
 amboac domba kapoac.
 O gamêŋ ŋabau, asageŋ gêgôm amac, tec
 aboan amboac domba ŋalatu.
⁷ O nom, ôwiwic taôm gebe Apômtau
 gêmêŋ,

Jakobnê Anôtô mênŋgêmoa gêwiŋ aôm.
⁸ Ŋac tau gêjam poc ôkwi kêtû bu ŋaton
 ma poclô kêtû bumata, taŋ kêpulu kêpi
 gêmêŋ naŋ.

Anôtô mata jali nê wae êsa

115 O Apômtau, otoc aêac sa
 atom, otoc aêacma ŋaê sa
 atom, otoc taôm nêŋ ŋaê sa
 êtu nêŋ têtmac gêwiŋ teŋgeŋŋa to nêŋ
 biŋ ŋaŋêŋŋa.
² Amboac ondod lau samuc têtû kênac
 gebe
 “Êsêacnêŋ Anôtô gêmoa ondod.”
³ Aêacnêŋ Anôtô gêmoa undambêgoc,
 eŋ gêgôm gêŋ samob, taŋ nê ŋalêlôm taê
 gêjam naŋ.
⁴ Êsêacnêŋ gwam silber to gold,
 naŋ ŋamalac lemeŋ sêgôm.
⁵ Êsêacnêŋ aweŋsuŋ gêc, mago sêsôm
 biŋ atom.
 Mateŋanô gêc, mago sêlic gamêŋ
 Aleluja. atom.
⁶ Êsêac taŋeŋsuŋ gêc, mago sêŋô biŋ
 atom.
 Lusunŋsuŋ gêc, mago sêŋu gêŋ atom.
⁷ Êsêac lemeŋ gêc, mago sêmoasac gêŋ
 atom. Eŋkaiŋ gêc, mago sêsêlêŋ
 atom
 ma nêŋ koclabenj kêtaiŋ atom.
⁸ Lau sêmasaŋ-gêŋ-tauwaga têtôm nêŋ
 gêŋ tau
 ma lau samob, taŋ taêŋ kêka gwam naŋ,
 amboac tonanŋeŋ.
⁹ O amac Israelwaga, taêm êka Apômtau.
 Eŋ kêtû amacnêŋ lautuc ma gêjam-
 sawaga.
¹⁰ O Aronnê gôlôac, taêm êka Apômtau.
 Eŋ kêtû amacnêŋ lautuc to gêjam-
 sawaga.
¹¹ O amac, taŋ atêc Apômtau naŋ, taêm
 êka Apômtau.
 Eŋ kêtû amacnêŋ lautuc ma gêjam-
 sawaga.
¹² Apômtau taê gêjam aêac, eŋ oc ênam
 mec aêac.

Erj oc ênam mec Israelnêj gôlôac ma oc ênam mec Aronnê gôlôac.

¹³Erj oc ênam mec êsêac, taj têtêc Apômtau nanj, lau sauñ to lau kapôênj.

¹⁴Apômtau êkênj amac atu taêsam.

Erj êkênj amac atu taêsam ma nêj gôlôac amboac tonajgeñj.

¹⁵Apômtau taj kêkênj undambê to nom nanj, ênam mec amac.

¹⁶Undambê kêtü Apômtaunê undambê ma nom tec erj kêkênj gêdênj ñamalac.

¹⁷Ñacmatê to êsêac, taj sêc sêsêp nêj gamênj ñajênjña sêja nanj, nêj tej oc êlanem Apômtau atom.

¹⁸Mago aêac oc talanem Apômtau galoc to oc enderj tôngeñj. Aleluja.

Anôtô gêjam ñac, taj kêsa paj lëndaj nanj, sa ñawê danjgeña

116 Aê têtac gêwiñj Apômtau gebe erj kêkênj taña aê ma gêñô ñoc tanjiboa.

²Erj gê taña aê.

Amboac tonaj jamôêc êndênj erj êtôm ñoc bêc samob.

³Tamac êndü ñalêpoa gêsô aê tônj ma katêc tauc ñasec kêtü lamboamña.

Aê gaoc gêñwapac to kapô lêna

⁴e aoc gêjac Apômtaunê ñaê gebe

“O Apômtau, aê jateñj aôm ônam aê kêsimañj.”

⁵Apômtau erj ñacmoasiñj to gêdênj. Aêacnêj Anôtô kêtü taê labu ñamôkê.

⁶Apômtau gejob lau meloc-meloc.

Aê katu palê, mago erj gêjam aê sa.

⁷O katuc tau, naôlêwanj taôm êtiam gebe Apômtau kêmoasiñj aômgaç.

⁸Biññanô, aôm gôjam katuc kêsi anja tamac ênduña.

Aôm kôpuc matocgasi tônj gêdênj matoc-sulu ma godeñj ockaiñj tônj gebe jaka selelec atom.

⁹Aê jasa ñoc lênj jamoa Apômtau lañônêm

anja gamênj sêñgônj mateñj jaliña.

¹⁰Gêdênj taj aê kasôm gebe “Ñoc ñalêlôm popoc-popocgeñj” nanj, mago gawi kakênj gêwiñj Anôtôña siñ atom.

¹¹Gêdênj taj kapô lêna ñasec nanj, aê kasôm gebe

“Ñamalac samob dansañtêna.”

¹²Aê oc jakênj asageñj êndênj Apômtau êjô nê moasiñj, taj kêkênj gêdênj aê nanj.

¹³Aê gabe jaôc moasiñj ñalacñ sa êtu danje

ma gabe aoc ênac Apômtaunê ñaê.

¹⁴Biñ taj gajac mata gêdênj Apômtau nanj, gabe janjgôm êtu tônj.

Gabe janjgôm êtu tônj anja ênê lau samob ñalêlôm.

¹⁵Apômtaunê lau mansañ embe sêmac êndü,

oc êlic amboac gêñwapac tej.

¹⁶O Apômtau, nêj sakiñwaga aê, nêj sakiñwaga latu aê.

Aôm kôgaboac lêpoa, taj gêsô aê tônj nanj su.

¹⁷Aê jakênj da danjgeña êndênj aôm ma aoc ênac Apômtaunê ñaê.

¹⁸Biñ taj gajac mata gêdênj Apômtau nanj, gabe janjgôm êtu tônj.

Gabe janjgôm êtu tônj anja ênê lau samob ñalêlôm.

¹⁹Aê gabe janjgôm jakô Apômtaunê andu ñamalacluj,

anja aôm, Jerusalem, ñalunjeñj.

Alambiñ Apômtau

117 Amac lau nomña samob, awem êoc Apômtau.

Amac tenteñlatu samob, alanem erj.

²Gebe ênê têtac gêwiñj tejgeñña tau toñaclaigeñj

ma ênê biñ ñajênj oc ênêc enderj tôngeñj. Aleluja.

Gôlôac sêlic om ñawê danġeja

118 Anam danġe êndêj Apômtau
gebe eġ ñac gabêjam.

Biñġanô ênê moasiġ ênêc enderj tîġgej.

² Israel sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Biñġanô, ênê moasiġ ênêc enderj
tîġgej.”

³ Aronnê gôlôac sêsôm lasê amboac
tonec gebe

“Biñġanô, ênê moasiġ ênêc enderj
tîġgej.”

⁴ Lau-têtêc-Anôtôwaga samob sêsôm
lasê amboac tonec gebe

“Biñġanô, ênê moasiġ ênêc enderj
tîġgej.”

⁵ Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
tec Apômtau kêkêj taġa aê ma gajam aê
sa.

⁶ Aê katêc tauc atom gebe Apômtau
gêwiġ aê

ñamalac oc sêġġôm asagej êndêj aê.

⁷ Apômtau gêwiġ aê, oc ênam aê sa
ma jaku ñoc ñacjo tulu.

⁸ Daê lamu Apômtau
ñajam kêlêlêc taêj kêka ñamalac su.

⁹ Daê lamu Apômtau
ñajam kêlêlêc taêj kêka ñamalacnêj
laumata su.

¹⁰ Tentenlatu samob sêġi aê auc,
mago aê gaserj êsêac su gajam Apômtau
laġô.

¹¹ Sêġi aê auc e kêsô tau,
mago aê gaserj êsêac su gajam Apômtau
laġô.

¹² Êsêac sêġi aê auc amboac banic, mago
ja kêkwanam êsêac su amboac oba,
mago aê gaserj êsêac su ña Apômtaunê
ñaclai.

¹³ Êsêac têtuc aê ñajana gebe jamberj,
mago Apômtau gêjam aê sa.

¹⁴ Apômtau kêtû ñoc ñaclai to ñoc ñac
kalanem-eġwaga.

Eġ kêtû ñoc kêsîwaga.

¹⁵ Wêsîj toôndu kêpi aġga lau gêdêj nêj
bec.

Apômtau lêma anôġa gêġôm gêġsêga
ñaclai.

¹⁶ Apômtaunê lêma anôġa kêsîp ña-
malac sa.

Apômtaunê lêma anôġa gêġôm gêġsêga
ñaclai.

¹⁷ Aê oc jamac êndu atom, jaġġôm matoc
jali

ma jasôm Apômtaunê ñaê lasê.

¹⁸ Apômtau gêjac aê matocgasi aucerj,
mago gêlêc gebe jamac êndu atom.

¹⁹ Alêc lôm dabuġ tau ñakatam su êndêj
aê.

Aê gabe jasô najanam danġe êndêj
Apômtau.

²⁰ Apômtaunê sacġêdô tonec
gêjac lau gêdêj taunġerj ñawae.

²¹ Aê gajam danġe aôm gebe kôkêj
taġam aê

ma kôtû ñoc kêsîwaga.

²² Poc, taġ sêkwêwaga sêbaliġ siġ naġ,
tec kêtû poc kêclêsuġa.

²³ Gêj tonaġ Apômtau gêġôm,
tec mateġanô talic amboac gêġsêga.

²⁴ Bêc tau tonaġ Apômtau kêkêj.

Aweġ êôc toôndu ma ôliġ
êpi-êpigeġmaġ.

²⁵ O Apômtau, ônam aêacmêj sa.

O Apômtau, ôkêj aêac atap kolenj ñanô
sa.

²⁶ Aweġ êôc ñac, taġ gêmêj gêjam
Apômtau laġô.

Aêac anam mec amac aġga Apômtaunê
andû.

²⁷ Apômtau eġ Anôtô, eġ kêkêj ñawê
gêdêj aêac.

Atê wê tolêsôġerj ma anam gêlôm altar
ñajabo.

²⁸ ñoc Anôtô aôm, aê gabe janam danġe
êndêj aôm.

ñoc Anôtô aôm, aê gabe jatoc aôm sa.

²⁹ Anam danġe êndêj Apômtau gebe eġ
ñac gabêjam.

Biñġanô, ênê moasiġ ênêc enderj tîġgej.

Anôtônê biñ wae

119 Aoc êôc êsêac, tañ sêsa nêñ lêñ lañôñnêñ sawa ma sêselêñ kêtôm Apômtaunê biñsu nañ.

² Aê aoc êôc êsêac, tañ sêmasañ ênê biñsu

ma tañey wamu ey tonêñ ñalêlôm samucgeñ nañ.

³ Êsêac sêgôm keso teñ atom.

Sêsa ênê lêñ katôgeñ.

⁴ Aôm kôjatu nêñ ñagôliñ gebe ñamalac sêmasañ tomalageñ.

⁵ Ojae, ñoc lêñ ñañêñgeñ ma jamansañ aômnêñ biñsu ñapepmañ.

⁶ Aômnêñ biñsu samob embe ênêc aê lañôcnêñjageñ

oc jañgôm tauc majoc êsa atom.

⁷ Aê embe jañô nêñ biñsu gêdêñ êtu tôn, oc jalambiy aôm toñoc ñalêlôm makeñgeñ.

⁸ Aê gabe jamansañ aômnêñ biñsu.

Ônam aê sapu samucgeñ atom.

Tañey wamu êndêñ Apômtaunê biñsu

⁹ Ñacsêñom teñ oc êsa nê lêñ mata sawa amboac ondoc.

Eñ êsap aômnêñ biñ tôn acgom, go êsa êndêñ.

¹⁰ Aê gasom aôm toñoc ñalêlôm samucgeñ.

Ôkêñ aê janac jaê aômnêñ biñsu atom.

¹¹ Aê kamasañ nêñ biñ gêc ñoc ñalêlôm gabe jañgôm sec êndêñ aôm atom.

¹² O Apômtau, aoc gêôc aôm ôndôn nêñ ñagôliñ êndêñ aê.

¹³ Aocsuñ jasa biñ, tañ aôm awamsuñ kôjatu nañ,

samob sa ñapep.

¹⁴ Aê têtac kêkac aê aômnêñ biñsu ñalêñña

kêlêlêc têtac kêkac aê awa nomña su.

¹⁵ Aê japuc biñ, tañ aôm kôjatu nañ ñam ma matoc êndiy aômnêñ lêñgeñ.

¹⁶ Aêñoc ñalêlôm kêkac aê aômnêñ biñsuñjageñ.

Aê gabe jaliñ aômnêñ biñ siñ atom.

Tatu samuc Apômtaunê biñsu

¹⁷ Ômoasiñ nêñ sakiñwaga aê gebe jamoa matoc jali

ma jajop aômnêñ biñ.

¹⁸ Ôkêñ matocanô êpoa lasê

gebe jalic aômnêñ biñsu ñagêñsêga.

¹⁹ Aê katu ñaclêñ ñaôma gangôn nom.

Ônsañ nêñ biñsu auc êndêñ aê atom.

²⁰ Ñoc ñalêlôm gêjam aoc su aômnêñ biñ tañ kôjatu nañ e tekoc gêbac.

²¹ Aôm goec biñ lau kesowaga, tañ teñ-beleñ añgeñ

ma sêkac tauñ su aña nêñ biñsu nañ.

²² Aê kamasañ aômnêñ biñsu, amboac tonañ ôñgôm aê majoc êmbac ma lau sêsu aê susu atom.

²³ Kasêga sêkac tauñ sa sêkic aêñoc biñ sêmoa,

mago nêñ sakiñwaga aê tec kapuc aômnêñ biñsu ñam.

²⁴ Aômnêñ biñsu gêgôm aê têtac ñajam kêsa

gebe kêtù ñoc gôliñwaga.

Ñalêlôm kêkac aê gebe tañoc wamu Apômtaunê biñsu

²⁵ Aê kapô lêna tauc gangôn wao ñaô, amboac tonañ mênôn am aê sa êtôm, tañ gôjac mata nañ.

²⁶ Gêdêñ tañ gajac miñ ñoc biñ gêdêñ aôm nañ, aôm kôkêñ tañam aê.

Ôndôn nêñ ñagôliñ êndêñ aê jañô.

²⁷ Ôkêñ aêñoc kauc êsa êpi intêna, tañ nêñ biñsu kêjatu nañ,

oc japuc aômnêñ gêñsêga ñam.

²⁸ Aêñoc ñalêlôm ñawapac gê tôngeñ ma galiñ matocsulu elêmê.

Ôkêñ ôlicwalô êsa êtôm gôjac mata.

²⁹ Ôñgamiñ aê êndêñ biñ dansañ ñalêñ

ma ômoasiñ aê ña aômnêñ biñsu.

³⁰ Aê kajaliñ lêñ biññanônña sa.

Kakêñ nêñ biñsu kêkô aê lañôcnêñña.

³¹ Aê kasap aômnêñ biñsu tôn.

O Apômtau, ôkêñ aê jañgôm tauc paliñ atom.
 32 Aê gabe jalêti jasa aômnêm biñsu ñalêñ
 gebe ñoc ñalêlôm kêkac aê lêñ tonañña.

Mec kauc êsaña

33 O Apômtau, ôndôn aê nêm biñsu ñalêñ.
 Aê gabe matoc êsap e wacjaô lasê.
 34 Ôkêñ ñoc kauc êsa gebe jamansañ aômnêm biñsu
 ma jamansañ tonoc ñalêlôm samucgeñ.
 35 Ôwê aê jasa aômnêm biñsu ñalêñ
 gebe katu samuc aômnêm biñ tonañ.
 36 Ôkêñ ñoc ñalêlôm êsap awa tôñ atom,
 êsap nêm biñsugeñ tôñ.
 37 Ônam matocanô ôkwi anña gêñ nomña.
 Ôkêñ aê jasa nêm lêñ topalêgeñ.
 38 Ôkêñ biñ, tañ gôjac mata gêdêñ lau-
 têtêc-aômwaga nañ,
 ñanô êsa êpi nêm sakiñwaga aê amboac tonañgeñ.
 39 Ôkac biñ susu, tañ katêc nañ su
 gebe nêm ñagôliñ ñajam.
 40 Biñ ñanô, aê gajam aoc su nêm jatu,
 tañ gôjac jatu nañña.
 Ôkêñ nêm biñgêdêñ êpuc aê tôñ.

Ôliñ andañ Apômtaunê biñsu

41 O Apômtau, ôkêñ nêm moasiñ êmoasiñ aê.
 Ônam aê sa êtôm, tañ gôjac mata nañ,
 42 gebe jajô ñac, tañ kêsu aê susu nañ awa,
 gebe aê kakêñ gêwiñ aômnêm biñ.
 43 Ma ôkôc biññanô ñamêtê su anña aê
 aocsuñ samucgeñ atom
 gebe aê kakêñ matoc aômnêm gôliñ.
 44 Aê gabe jamansañ nêm biñsu tonañôgeñ
 ma gabe jañgôm enderñ tôñgeñ ñapan.
 45 Amboac tonañ jasa lañôcnêm sawageñ
 gebe aê gasom aômnêm biñ, tañ kôjatu nañ.

46 Aê gabe jasôm aômnêm ñagôliñ êndêñ kiñ
 tomajoc êmbacgeñ.
 47 Aê têtac ñajam kêtú nêm biñsuña,
 tañ aê têtac gêwiñ nañ.
 48 Aê jatoc aômnêm biñsu, tañ têtac gêwiñ nañ sa
 ma taêc ênam japuc aômnêm gôliñ ñam.

Aêac taêñ êka Apômtaunê biñsu

49 Taêm ênam biñ, tañ gôjac mata gêdêñ nêm sakiñwaga aê nañ.
 Biñ tau kêkêñ aê kakêñ matoc.
 50 Aê ganğôn jageo ñasec, mago biñ, tañ aôm gôjac mata nañ,
 tec kêpuc aê tôñ ma gê malô aê.
 51 Lau sêkêli tauñña sêsu aê susu ñasec,
 mago aê kakac tauc su anña aômnêm biñsu atom.
 52 O Apômtau, aê embe taêc ênam aômnêm ñagôliñ lañgwaanôña,
 nañ oc ênac têtac tôñ.
 53 Aê têtac ñandañ sec kêtú lau, tañ sêkac tauñ su anña Anôtônê nañ,
 gebe lau tonañ sêwi nêm biñsu siñ.
 54 Aômnêm biñsu kêtú ñoc wê lanemña gêdêñ tañ kasa ñoc lêñ gamao jaê ñoc malacmôkê ñanô nañ.
 55 O Apômtau, aê taêc gêjam aômnêm ñaê gêdêñ gêbêc
 ma kamasañ aômnêm biñsu.
 56 Moasiñ ñanô, tañ gawê kaiñ nañ, tonec
 gebe kamasañ aômnêm biñsu.

Anôtônê biñsu e ñañêñ lañgwageñ

57 Apômtau kêtú ñoc gêñlênsêm.
 Aê kasôm kêtú tôñ gebe jamansañ aômnêm biñsu.
 58 Aê kateñ aôm tonoc ñalêlôm samucgeñ
 gebe taêm walô aê êtu biñ, tañ gôjac mata nañña.
 59 Aê taêc gêjam ñoc lêñ
 ma gajam gôliñ ockaiñ gêdêñ aômnêm ñagôliñ.

60 Aê gajam gamêj tøj atom, kakac taucgenj

gebe jamansaŋ aomnêm bijsu.

61 Lau alôb-alôb nêj lêpoa gêsô aê tøj, mago kaliŋ aomnêm bijsu siŋ atom.

62 Aê gadi sa gêdeŋ gêbêcauc gêja lu gabe janam danje aom êtu nêm gôliŋ gêdêjja.

63 Lau taŋ têtêc aom

ma êsêac, taŋ taŋeŋ wamu nêm jatu naŋ, nêj ŋac teŋ aê.

64 O Apômtau, aomnêm têtmac gêwiŋ teŋgeŋja gêjam nom auc.

Ôndôj aomnêm bijsu êndêj aê.

Apômtaunê bijsu ŋaŋanô

65 O Apômtau, aom kômoasiŋ nêm sakiŋwaga ŋanôgeŋ,

kêtôm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ.

66 Ôndôj mêtê tokauc ma mêtê jakip biŋ saŋa êndêj aê

gebe aê taêc kêka aomnêm bijsu.

67 Gêdêj taŋ kôkôniŋ aê atomgeŋ naŋ, gao gamoa,

mago galoc kamasan aomnêm biŋ kêtu tøj.

68 Aom ŋac gabêjam ma kômoasiŋ lau.

Ôndôj aomnêm bijsu êndêj aê.

69 Lau teŋbeleŋ aŋgeŋ sêga biŋ kêpi aê, mago aê kamasan nêm jatu toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.

70 Êsêacnêj ŋalêlôm ôliŋ ŋakam amboac ŋalêsi kêkêkam lau,

mago aê tec ŋoc ŋalêlôm kêkac aê kêtu nêm bijsuŋa.

71 Aom kôkôniŋ aê, tec kêmoasiŋ aê gebe nêm mêtôc tau kêdôj nêm bijsu gêdêj aê.

72 Awamsuŋ ŋabijsu kêmoasiŋ aê kêlêlêc awamata totoŋ-totoŋ su.

Apômtaunê bijsu ŋamêtôc gêdêj

73 Aom lêmam kôkêj to kôlêsob aê.

Ôwa ŋoc kauc sa gebe jajala aomnêm bijsu.

74 Êsêac taŋ têtêc aom naŋ, embe sêlic aê oc têtac ŋajam êsa

gebe aê kakêj matoc aomnêm biŋ.

75 O Apômtau, aê kajala gebe aom kômêtôc biŋ jagêdêjgeŋ,

tec kôkôniŋ aê kêtôm aomnêm biŋ ŋaŋêj.

76 Ôkêj nêm têtmac gêwiŋ teŋgeŋja ênam maŋ aêmaŋ,

êtôm nêm biŋ, taŋ gôjac mata gêdêj nêm sakiŋwaga aê naŋ.

77 Taêw walô aê gebe jaŋgôj matoc jali gebe aê têtac gêwiŋ aomnêm

bijsuŋageŋ.

78 Teŋbeleŋ aŋgeŋ, taŋ sêgôm aê waec sec naŋ, majeŋ êsa

ma aê tec taêc gêjam aomnêm biŋ, taŋ kôjatu naŋ ŋam.

79 Ôkêj êsêac, taŋ têtêc aom to sêjala aomnêm biŋ, taŋ gôwa sa naŋ,

gebe sêkac tauŋ ôkwi dêndêj aê.

80 Ôkêj aêŋoc ŋalêlôm êsap aomnêm bijsu tøj

gebe jaŋgôm tauc paliŋ atom.

Mec Apômtau ênam saŋa

81 Aom nêm moasiŋ gêjô katuc ma kakêj matoc aomnêm biŋ.

82 Matocanô kêkac gebe jalic biŋ, taŋ aom gôjac mata naŋ,

ma katu kênac gebe “Êndêj ondoc, go ônam malô aê.”

83 Aê katôm bêlabi, taŋ dedeŋ e kêtu toŋ naŋ,

mago kaliŋ aomnêm gôliŋ siŋ atom.

84 Aomnêm sakiŋwaga nê bêc tendocgeŋ gêc.

Êndêj ondocgeŋ, go ômêtôc lau, taŋ sêlêsu aê naŋ, nêj biŋ.

85 Lau taŋ sêkêli tauŋ naŋ, sêkwê sê aê.

Lau taŋ seo gala aomnêm biŋ naŋ, sêgôm biŋ tonaŋ.

86 Aomnêm bijsu samob tobiŋŋanôgeŋ.

Êsêac sêoc aê ôkwi ŋa biŋ dansan, amboac tonaŋ ônam aê sa.

⁸⁷ Saungetj oc sensej aê su janaņa anņa nom,
mago aê tec gabe jawi biņ, taņ aôm kô-jatu naņ, siņ atom.
⁸⁸ Aôm ņacmoasiņ ônam aê sa êtu nêm têtac gêwiņ tengeņņa gebe jaņgôn matoc jali
gebe jaņgôm awamsuņ ņabiņ ņanô êsa.

Takêņ êwiņ Apômtaunê biņsu

⁸⁹ O Apômtau, aômniem biņ kêtu tôn kêsa anņa undambê
ma ênêc enderj tøngeņ.
⁹⁰ Aômniem biņ ņaņêņ ênêc êtôm gôlôac to gôlôac.
Aôm kôsuj nom su, tec gacgeņ kêkô ņa-jaņa kêsa.
⁹¹ Gêņ taņ kôkêņ naņ, kêkô e gêdêņ galoc gebe gêņ samob têtu nêm sakiņwaga.
⁹² Aômniem biņsu embe êtu aê têtac gêwiņ ņamôkê atom,
oc janaņa êndêņ taņ gêņwapac kêkôm aê auc naņ.
⁹³ Aê gabe jaliņ aômniem jatu siņ atomanô
gebe aôm kôkêņ, tec kêpuc aê tôn gaņgôn matoc jali.
⁹⁴ Aê katu aômniem gêņ, ônam aê sa gebe aê kapuc aômniem gôliņ tec gamoa.
⁹⁵ Lau alôb-alôb dêdib aê gebe sensej aê su,
mago aê taêc gêjam aômniem biņ, taņ gôwa sa naņ.
⁹⁶ Aê galic gêņ samob ņatêku gêc.
Aômniem biņsu tageņ tec ņamadiņ masi.

Têtac gêwiņ Apômtaunê biņsu

⁹⁷ Aê têtac gêwiņ nêm biņsu kêlêlêc ma taêc gêjam kêtôm bêcgeņ.
⁹⁸ Nêm biņsu gêc aêņa ņapaņ ma gêgôm ņoc kauc kêsa kêlêlêc ņoc ņacjonêņ su.
⁹⁹ Aêņoc kauc kêlêlêc ņoc kêdônwaga samob nêņ su
gebe aê taêc gêjam biņ tageņ, taņ aôm gôwa sa naņgeņ.

¹⁰⁰ Aêņoc kauc kêsa kêlêlêc kwalam laņgwa nêņ su
gebe aê kamasaj aômniem jatu.
¹⁰¹ Aê kagamiņ ockaiņ gêdêņ lêņ geo samob
gebe Jamansaj aômniem biņ ņapep.
¹⁰² Aê kakac tauc su anņa nêm gôliņ atom
gebe aôm taôm kôdôn aê.
¹⁰³ Aê kasaê aômniem biņ gebe ņakana ņajamanô.
Kasaê ņakana kêlêlêc lêp su gêc aocsuj.
¹⁰⁴ Aômniem jatu gêwa ņoc kauc sa, tec kakêņ kisa gêdêņ biņdansaj samob.

Apômtaunê biņsu kêtu ockaiņ ņaja

¹⁰⁵ Aômniem biņ kêtu ockaiņ ņadawerj ma ja teņ kêpô ņoc intêna.
¹⁰⁶ Aê katôc lemoc ma jamansaj êtu tôn gebe taņoc wamu aômniem gôliņ gêdêņ.
¹⁰⁷ Gêņwapac gêjac aê tôn kasêp ņêņgeņ gaja.
O Apômtau, ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biņ, taņ gôjac mata naņ.
¹⁰⁸ O Apômtau, ôkôc ņoc da lambiņņa sa ma ôndôn nêm gôliņ êndêņ aê.
¹⁰⁹ Aê kasa paņ lêndaņ gebe jamac ênduņa enderj tøngeņ,
mago kaliņ aômniem biņsu siņ atom.
¹¹⁰ Lau alôb-alôb sêwa lakô aê,
mago aê gao gala aômniem jatu teņ atom.
¹¹¹ Biņ taņ aôm gôwa sa naņ, kêtu ņoc gêņlênsêm tengeņņa kêtu aêņoc ņalêlôm kêtu samuc ņam.
¹¹² Aêņoc ņalêlôm taê gêjam kêtu tôn gebe jaņgôm aêniem biņsu ņanô êsa,
jaņgôm enderj tøngeņ e jamac êndu.

Apômtaunê biņsu kêtu lamu ņajam

¹¹³ Aê kakêņ kisa gêdêņ lau, taņ nêņ ņalêlôm gêja lu naņ,
mago aê têtac gêwiņ aômniem biņsu.
¹¹⁴ Aôm kôtu ņoc lamu to lautuc.
Aê kakêņ matoc aômniem biņ.

¹¹⁵ Amac lau secwaga, akac taôm sa naamoa jaéc.

Aê gabe jamansaŋ ɲoc Anôtônê biŋsu.

¹¹⁶ Ôpuc aê tôŋ êtôm biŋ, taŋ gôjac mata naŋ, gebe jamoa matoc jali.

Aê kakêŋ matoc aôm, amboac tonanŋ òŋgôm aê majoc êsa atom.

¹¹⁷ Ôpuc aê tôŋ gebe jamoa ɲajam ma jamansaŋ aôm nêŋ biŋsu enden tôŋgeŋ.

¹¹⁸ Aôm oc ôtiŋ lau samob, taŋ seo gala aôm nêŋ biŋsu naŋ, siŋ gebe êsêac sêsau taunŋ ɲamelocŋagenŋ.

¹¹⁹ Lau samob, taŋ sêkac taunŋ su naŋ, aôm gôlic êsêac amboac gêŋ gambu. Ma aê tec têtac gêwiŋ biŋ, taŋ aôm kôdôŋ naŋ.

¹²⁰ Aê katêc aôm e ôlilu gêli.

Aê katêc tauc kêtû nêŋ mêtôcŋa.

Taŋeŋ wamu Apômtaunê biŋsu

¹²¹ Aê kamasanŋ biŋ solop to biŋgêdêŋ kêtû tôŋ.

Ôwi aê siŋ êndêŋ sêlêsutêna atom.

¹²² Ôjô nêŋ sakiŋwaga awa gebe ômoasiŋ eŋ.

Ôkêŋ teŋbeleŋ aŋgeŋ sêkônîŋ aê tôŋ atom.

¹²³ Matocanô ɲawapac kêsa gebe aê gaôŋ nêŋ moasiŋ,

gaôŋ aôm gebe ônam aê sa êtôm gôjac mataŋa.

¹²⁴ Ônam nêŋ sakiŋwaga sa êtôm nêŋ têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ma ôndôŋ nêŋ biŋsu aê jajala.

¹²⁵ Nêŋ sakiŋwaga aê, ôwa ɲoc kauc sa gebe jajala biŋ, taŋ aôm ôwa sa naŋ ɲapep.

¹²⁶ Apômtaunê noc gebe êwaka tau saŋa kêdabiŋ

gebe êsêac sêgôm aôm nêŋ biŋsu popoc.

¹²⁷ Kêtû tonanŋŋa aê têtac gêwiŋ nêŋ biŋsu

kêlêlêc awamata totonŋ-totonŋ su.

¹²⁸ Kêtû tonanŋŋa nêŋ jatu gêjam gôliŋ aê.

Aê gadec lêŋ dansanŋ samob.

Ŋalêlôm kêkac gebe taŋeŋ wamu Apômtaunê biŋsu

¹²⁹ Biŋ taŋ aôm gôwa sa naŋ, kaiŋ teŋ.

Kêtû tonanŋŋa ɲoc ɲalêlôm kêsap biŋ tau tôŋ.

¹³⁰ Aôm embe ônac nêŋ biŋ lêtêŋ, oc êpô gamêŋ

ma êwa lau meloc-meloc nêŋ kauc sa.

¹³¹ Aôm nêŋ biŋsu gêjô aê

e aoc ec-ecgeŋ.

¹³² Ôkac taôm ôkwi êndêŋ aê ma taêm walô aê,

êtôm gôgôm gêdêŋ lau, taŋ têtac gêwiŋ nêŋ ɲaê naŋ.

¹³³ Ôkêŋ nêŋ biŋ êpuc ockaiŋ tôŋ

ma ôkêŋ gêŋ sec teŋ ênam gôliŋ aê atom.

¹³⁴ Ônam aê kêsi êndêŋ ɲamalac, taŋ sêkônîŋ aê tôŋ naŋ,

go jamansaŋ aôm nêŋ jatu êtu tôŋ.

¹³⁵ Ôkêŋ laŋômanô êpô nêŋ sakiŋwaga ma ôndôŋ nêŋ biŋsu êndêŋ aê.

¹³⁶ Matocsulu keseleŋ amboac bu

kêtû lau sêmasanŋ aôm nêŋ biŋsu atom ɲa.

Apômtaunê biŋsu ɲamêtôc gêdêŋ

¹³⁷ O Apômtau, aôm ɲac gêdêŋ

ma aôm nêŋ gôliŋ jagêdêŋ samob.

¹³⁸ Aôm kômasanŋ nêŋ biŋsu tobiŋgêdêŋ ma kômasanŋ tobiŋ ɲanêŋ ɲanô amboac tonanŋgeŋ.

¹³⁹ Aê têtac ɲandanŋ kêlakoc aê sec

kêtû ɲoc soŋo-soŋo sêliŋ aôm nêŋ biŋ siŋŋa.

¹⁴⁰ Aôm nêŋ biŋ, taŋ gôjac mata naŋ, ɲakêŋkêŋ laŋgwagenŋ

ma nêŋ sakiŋwaga têtac gêwiŋ biŋ tau.

¹⁴¹ Aê katu ɲac sawa to sêbu aê,

mago kaliŋ aôm nêŋ jatu siŋ atom.

¹⁴² Aôm nêŋ biŋgêdêŋ kêtû biŋgêdêŋ teŋgeŋŋa

ma aôm nêŋ biŋsu tau biŋŋanô.

¹⁴³ Aê kapô lêna to gêŋwapac gêgôm aê,

mago nê m biñsu gêgôm aê têtac ñjam kêsâ.

¹⁴⁴ Biñ tañ aôm gôwa sa nañ, oc ênêc ñañêñ endej tôngej.

Ôwa ñoc kauc sa, go jañgôn matoc jali.

Mec Apômtau ênam saña

¹⁴⁵ Aê gamôêc toñoc ñalêlôm samucgeñ gêdêñ aôm. O Apômtau, ôkêñ tañam aêmanj.

Aê gabe jamansañ aôm nê m biñsu êtu tônj.

¹⁴⁶ Aê aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa, go jañgôm biñ, tañ gôwa sa nañ, ñanô êsa.

¹⁴⁷ Aê gadi gêdêñ bêbêc kanucgeñ ma katañ tauc kapôêñ.

Aê matoc kêsap aôm nê m biñ tec gamoa.

¹⁴⁸ Matoc jali ñapañ gêdêñ gêbêc baliñ e geleñña

ma taêc gêjam biñ, tañ aôm gôjac mata nañ, gêc ñoc ñalêlôm.

¹⁴⁹ Ôkêñ tañam aê êtu nê m têtac gêwiñ teñgeñña.

O Apômtau, ôkêñ aê jamansañ aôm nê m gôliñ.

¹⁵⁰ Lau tañ têtîm aê, mago sêkac tauñ su aña aôm nê m biñsu nañ, têdabiñ aêgac.

¹⁵¹ Ma aôm Apômtau, tec gômoa aê ñagala

ma aôm nê m biñsu samob kêtû biññanô.

¹⁵² Aê kajala biñ, tañ aôm kômasañ nañ, wanêcgeñ

gebe aôm kômasañ gebe ênêc teñgeñña.

Mec Apômtau ênam kêsîña

¹⁵³ Ôlic ñoc ñandañ ma ônam aê samañ

gebe aê kaliñ aôm nê m biñsu siñ atom.

¹⁵⁴ Ônam gôliñ ñoc biñ ma ônam aê kêsî. Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nê m biñ, tañ gôjac mata nañ.

¹⁵⁵ Aôm oc ônam lau alôb-alôb kêsî atom gebe êsêac sesom aôm nê m biñsu atom.

¹⁵⁶ O Apômtau, aôm taêm walô lau kêlêlêc.

Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nê m biñgêdêñ.

¹⁵⁷ Lau taêsam sêjanda aê to sêlêsu aê, mago aê gawi aôm nê m biñ, tañ gôwa sa nañ, siñ atom.

¹⁵⁸ ñoc ñalêlôm gêbu lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga

gebe êsêac sêmasañ aôm nê m biñsu atom.

¹⁵⁹ Ôlic aê, tec têtac gêwiñ nê m jatu nec. Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nê m têtac gêwiñ teñgeñña.

¹⁶⁰ Aôm nê m biñ kêtû biññanô anô tau. Aôm nê m gôliñ gêdêñ samob oc ênêc endej tôngej.

Ñalêlôm samucgeñ êndêñ Apômtaunê biñsu

¹⁶¹ Aê gajam kauc tauc ma kasêga sêlêsu aê,

mago ñoc ñalêlôm kêtêc aôm nê m biñ tageñ.

¹⁶² Aê katu samuc biñ, tañ aôm gôjac mata nañ,

kêtôm ñac teñ gêjac siñ e kêtap awa taêsam sa.

¹⁶³ Aê gadec to kakêñ kisa biñ dansañ ma têtac gêwiñ aôm nê m biñsu tageñ.

¹⁶⁴ Aê aoc gêôc aôm kêtôm bêcgeñ kêtû ðîm 7

kêtû aôm nê m gôliñ gêdêñña.

¹⁶⁵ Lau tañ têtac gêwiñ nê m biñsu nañ, sêmoa tobiñmalô ñanô

gebe gêñ teñ êñgôm êsêac sembenj atomanô.

¹⁶⁶ O Apômtau, aê kakêñ matoc aôm gebe ônam aê sa

ma kamasañ aôm nê m biñsugac.

¹⁶⁷ Aêñoc ñalêlôm kêmasañ biñ, tañ gôwa sa nañ, kêtû tônj

ma têtac gêwiñ kêlêlêc.

¹⁶⁸ Aê kamasañ nê m jatu to biñ, tañ gôwa sa nañ.

Aôm kôjala aêñoc lêñ samob kêtû tônj.

Mec Apômtau ênam saña

¹⁶⁹ O Apômtau, ñoc tañi wacêsô aôm tañamsuñ.

Ôwa ñoc kauc sa êtôm nêmbiñ.

¹⁷⁰ Ñoc mec wacêsô aôm tañamsuñ ma ônam aê sa êtôm biñ, tañ gôjac mata nañ.

¹⁷¹ Lanem oc êsêwa êsa aocsuñ gebe aôm kôdôn nêmbiñsu gêdêñ aê.

¹⁷² Imbeloc oc ênam wê êpi nêmbiñ gebe aômnêm biñsu samob jagêdêñ.

¹⁷³ Ômansañ lêmam gebe ônam aê sa gebe aê kajala aômnêm jatu.

¹⁷⁴ O Apômtau, aê gajam aoc su gebe ônam aê sa ma aômnêm biñsu gêgôm aê têtac ñajam kêsa.

¹⁷⁵ Ojop aê jamoa matoc jali gebe jalanem aôm

ma nêmbiñ gôliñ ênam aê sa.

¹⁷⁶ Aê gao sic amboac domba gêbôm, on-som nêmbiñ sakiñwaga gebe aê kaliñ aômnêm biñsu siñ atom.

Apômtau ênam aê sa aña kalomtênanêñ

120 Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau, tec eñ kêkêñ taña aê.

² O Apômtau, ônam aê kêsi aña gêdônôlic dansañ

ma aña imbelen geo.

³ Aôm imbêlam geo, Ñatau oc êkêñ asagen êndêñ aôm ma êngôm aôm amboac ondoc.

⁴ Oc êkêñ siñwaganê sôb bôjan-bôjan ma sôb tojalana.

⁵ Ijoc aêma, tec ganğôn Mesek, tec ganğôn Kedarnêñ becobo.

⁶ Aê ganğôn gawiñ lau, tañ sêkêñ kisa gêdêñ biñmalô nañ kêtôm gac.

⁷ Aê ñac biñmalôña, mago êndêñ tañ jasôm biñ wamaña nañ, êsêac sêndi êtu siñña.

Ñac tañ gejob Israel ñañêñ nañ

121 Aê gaôc matocanô sa kêpi lôc. Ñoc ênam-aê-sawaga mênêsa aña ondoc.

² Apômtau tañ kêkêñ undambê to nom nañ,

oc ênam aê sa.

³ Eñ oc êkêñ amkaiñ êka selelec atom.

Ñac tañ gejob aôm nañ, ênac tuluc atom.

⁴ Biññanô, ñac-gejob-Israelwaga gêjac tuluc to gêc bêc atom.

⁵ Apômtau kêtû nêmbiñ gejobwaga. Apômtau kêtû nêmbiñ ajuñ,

tañ lêmam anôña kêsô ñalabu nañ,

⁶ gebe oc êpac aôm êndêñ ocsalô atom,

ma ajôn êpô aôm êndêñ êmbêc atom.

⁷ Apômtau ejop aôm êndêñ gêñ sec samob,

eñ gejob aôm katôm.

⁸ Apômtau oc ejop aôm êndêñ tañ ôsa ôna ma ôsô ômôêñ nañ,

galoc ma enden tôngeñ.

Biñmalô ênêc Jerusalem ñamec

122 Aê ganğô lau sêsôm gêdêñ aê gebe “Tawê dandêñ Apômtaunê andu tana”

ma gêgôm aê têtac ñajamanô.

² O Jerusalem,

galoc enjkaiñ kêka aômnêm sacgêdô tôn gac.

³ O Jerusalem, sêkwê aôm sa kêtiam

kêtôm malac, tañ tuñbôm kêpiñ auc e ñajana nañ.

⁴ Gôlôac to gôlôac sêpi gamêñ tonañ

Apômtau tau nê gôlôac sêpi-sêpi sêmoa êtôm eñ kêjatu êsêac

gebe sêlanem Apômtaunê ñaê.

⁵ Aña tonañ tec tetoc lêpôn sêmêtôc biñña kêkô,

tetoc Dawidnê gôlôacnêñ lêpôn kêkô.

⁶ Ateñ mec êtu Jerusalem êtap biñmalô saña.

Êsêac tañ têtac gêwiñ aôm nañ, sêmoa ñajamgeñ.

⁷ Wama ênêc nê m tuḡbôm ḡalêlôm
ma biḡmalô ênêc nê m andu ḡalêlôm.
⁸ Aê gabe jasôm gebe “Biḡmalô êndên
aôm”
êtu ḡoc lasitêwai to ḡoc ḡacḡa.
⁹ Aê gabe jateḡ moasiḡ êtu aômḡa,
êtu Apômtau, aêacnêḡ Anôtônê anduḡa.
††

Mec Apômtau taê walô aêacḡa

123 Aê jaôc matocanô sa wacêpi
aôm.
Matocanô endec undambê, taḡ ḡôjam
ḡôliḡ ḡôḡḡḡ naḡ.
² Aêac tatôm sakiḡwaga, taḡ mataanô
êndên nê ḡatau to sakiḡwagao, taḡ
mataanô gêdên nê ḡatau,
tec aêac mateḡanô êndên Apômtau,
aêacnêḡ Anôtô, e taê walô aêac.
³ O Apômtau, taêm walô aêac, taêm walô
aêacmêḡ.
Aêac aḡô lau sêbu aêac e kêmasê aêac
sa.
⁴ Lau sêkêli tauḡ nêḡ pêlê to teḡbeleḡ
aḡgeḡ nêḡ biḡ susu
kêmasê aêac katuḡ sa kêlêlêc.

Anôtô gêjam Israel sa, tec sêlambiḡ eḡ

124 Israel galoc sêsôm acgom
gebe
“Apômtau embe êmoa êwiḡ aêac atom,
oc amboac ondoc.
² Gêdên taḡ ḡamalac dêdi sebe sênac
aêac naḡ,
Apômtau embe êmoa êwiḡ aêac atom,
³ oc têndaḡḡḡ aêac su tomatenḡ jaligeḡ
ma senseḡ aêac su êtu nêḡ têntac ḡandaḡ
secanôḡa.
⁴ Bu ḡasamac oc epeḡ aêac lênsôḡ
ma êc aêac su
⁵ e ḡasamac ḡakotoḡ-kotoḡ
ênsaḡ aêac auc.”

⁶ Aêac aweḡ êoc Apômtau gebe gêsunḡ
aêac dadên ḡacḡo luḡluḡ
jakêkaku aêac popoc atom.
⁷ Aêac katuḡ gêwê sa kêtôm moc gêwê
dibwaganê lakô sa.
Lakô tau gêḡḡic ma aêac tec tajam
samuc.
⁸ Apômtau taḡ kêkêḡ undambê to nom
naḡ,
nê ḡaê oc ênam aêac sa.
‡‡

Anôtô kêt u lau Israel nêḡ lamu

125 Lau taḡ ôliḡ andaḡ Apômtau
naḡ, têtôm lôc Sion,
taḡ oc kôjô-kôjô atom, êkô ḡaḡêḡ ender
tôḡgeḡ naḡ.
² Lôc kêḡi Jerusalem auc ma Apômtau
kêḡi nê lau auc kêtôm tonanḡ.
Gagôm gêdên galoc ma oc enderḡ tôḡgeḡ.
³ Lau alôb-alôb sênam ḡôliḡ lau gêdên
nêḡ gamêḡ ḡapaḡ atom.
Embe sêḡḡôm, go lau gêdên tauḡ oc
sêḡḡôm sec.
⁴ O Apômtau, ômoasiḡ lau ḡajam
to êsêac, taḡ taḡeḡ wamu aôm nê m jatu
naḡ.
⁵ Ma êsêac, taḡ seo sic naḡ,
Apômtau ôtiḡ êsêac su nasêwiḡ lau
geowaga.
O Israel, biḡmalô êndên aômmanḡ.

Sêjam danḡe kêt u Anôtô gêjac êsêac sa kêtiamḡa

126 Gêdên taḡ Apômtau gêjam
Sionnê gêḡwapac ôkwi naḡ,
aêac asaê amboac aêc mêgeḡ.
² Gêdên tonanḡ aêac gêdônḡ
ômac-ômacgeḡ
ma imbeleḡ toôndugeḡ.
³ Biḡḡanô, Apômtau gêḡôm gêḡsêga
kêt u aêacḡa.
Aêac ôliḡ kêpi ḡanô.

††122:9 Dawidnê teḡ.

‡‡124:8 Dawidnê teḡ.

⁴O Apômtau, ônam aêacma gêjwapac ôkwi,
amboac kom kêkêj bu kêsa njanj kê-
tiam anja gamêj mula-mnja.

⁵Lau taj sêsê gêj tomatensulu naj,
oc sêkôc njanô sa toôndugerj.

⁶Ŋac taj kêbic mowê tomatasulugerj
gêja gebe êsê naj,
oc êmu êmêj tomolêpoaj ma totêtac
njamgerj.

Anôtônê mec tagerj ênam aêac sa

127 Apômtau embe êkwê andu
atom,

oc lau tauj sênam njanogerj elêmê.

Apômtau embe ejop malac atom,
oc kelenwaga sênam jali êtôm atom.

²Amac embe andi êndêj bêbêc
kanucgerj

ma anam kôm e êmbêcauc
gebe atap gêj êôc amac tônia sa, oc
anjôm elêmê.

Ŋam gebe Anôtônê lau têtac gêwij
êsêacnja têtap nêj gêj sa êndêj taj
sêncêc bêc naj.

³Latunji têtû Anôtônê moasij gêdêj aêac
ma ej gêjam mec aêac nja gôlôac tau.

⁴Lau matac latunji
têtôm sôb, taj kêsêp sijwaga lêma naj.

⁵Aê aoc êôc njan,
taj kêbic nê sôb tolagic-tolagic naj.

Ŋac tonaj embe êmansaj nê bij
êndêj nê sojô-sojô anja malac
njasacgêdô,

oc sêjgôm ej maja êsa atom.

¶¶

Tajerj wamu Apômtau njanêjô

128 Aê aoc êôc njan, taj kêtêc
Apômtau,

taj kêsa ênê lêj gêmôa naj.

²Aôm oc ôtap lêmam njanogerj njanô
sa.

Ma aôm ôtu samuc ma ômoa njamgerj.

³Aômnêm awê êmoa nêm andu amboac
m mamaloc,

taj njalatu taêsam kêgi auc naj.

Aômnêm njanalê têtôm nip kepej
kêgi nêm tebo auc.

⁴Bijnjanô, njan tej embe êtêc Apômtau,
oc Apômtau ênam mec ej amboac
tonajerj.

⁵Apômtau ênam mec aôm anja Sion
gebe ôlic Jerusalem njanmoasij ênac
matamanô njan êtôm aômnêm
têm ômoa matam jaliña,

⁶ma ôlic nêm njanalênêj wakuc.

O Israel, bijmalô êndêj aômmanj.

**Israel sêôc gêjwapac ma
Apômtau gêjam êsêac sa**

129 Israel embe êsôm nê bij tej,
oc êsôm, nê bij tonec lasê
gebe

“Aê njanalêgerj ma sêlêsu aê njanec.

²Bijnjanô, aê njanalêgerj ma sêlêsu aê
njanec,

mago sêkônij aê tônia atom.

³Lau sakwenjêna sêsêlê aê
dêmoêctêkwa

e popoc jamun-jamungerj,

⁴mago njan gêdêj Apômtau gêdim lakô,
taj lau sec sêwa su naj gêjgic.”

⁵Lau samob, taj têtac kêbôli auc kêtû
Sionja naj,

sênu tauj su tomajerjgerj.

⁶Oc têtôm gêgwanj, taj kêkô salôm ej,
njan naj,

êtu kapôej atom tagerj ma êmêlij seberj.

⁷Ŋanô masi, tec njan tej ejon sa atom

ma tej ênac logic gêj tau atomanô.

⁸Ma njan tej, taj êsa intêna tonaj
mênjêlic gêj tau naj, oc êmoêc gebe
“Apômtaunê moasij êpi amac.

Aêac ajam mec amac ajam Apômtau
lanjô” nec atom.

¶¶127:5 Salomonê tej.

Mec Apômtau ênam aêac saja

130 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm anja ñakêlêndiñ sec.

² Apômtau, ôkêñ tañam aê aoc.

Ôê tañam ñoc tañïboa kapôêñ.

³ O Apômtau, aôm embe ôê sec tônia,

o Apômtau, asa oc êkô aôm lañômñem.

⁴ Mago aôm, tec kôsuc biñ ôkwi, amboac tonañ tec têtêc aôm.

⁵ Aê gaôn Apômtau. noc katuc gêôñ eñ, tec kakêñ matoc nê biñ.

⁶ Ñoc katuc gêôñ Apômtau gêmoa, gêgôm kêlêlêc ñac, tañ gêdib gamêñ gebe eleññaña nañ su. Gêgôm kêlêlêc dibwaga tonañ su biññanôgoc.

⁷ Israel, ôkêñ matam Apômtau gebe Apômtau kêtü têtac gêwiñ teñgeñña ñamôkê ma gêjam lau kêsï gêjac ñawaegen.

⁸ Ma eñ oc ênam Israel kêsï anja nêñ sec samob.

§§

Oliñ andañ Apômtauña

131 O Apômtau, aêñoc ñalêlôm kêkiañ tau sa atom ma matocanô ketoc tau sa atom.

Aêñoc ñalêlôm taê kêka gêñ, tañ kapôêñ kêlêlêc aê nañ atom.

² Masianô, aê kakônij ñoc ñalêlôm tônia ñañêñgeñ.

Ñoc ñalêlôm ñañêñ kêtôm ñapalê, tañ janañgeñ gêsac têna lêma dambê nañ.

³ O Israel, ôkêñ matam Apômtau êndêñ galoc ma endêñ tôniañgeñ.

Dawidnê teñ.

Anôtô ênam mec gamêñ dabuñ

132 O Apômtau, taêm ênam Dawid

to nê gêñwapac samob.

² Taêm ênam gebe eñ kêtôc lêma gêdêñ Apômtau

ma gêjac mata biñ gêdêñ Jakobnê Anôtô ñaclai gebe

³ “Aê gabe jasô ñoc beclêlôm atom ma jasa tauc sic janêc ñoc mê atom,

⁴ aê gabe matocanô ênam kauc bêc ma matoc êmôp êtu bêcña atom,

⁵ jamoa e jatap Apômtauñ mala teñ sa ma jatap Jakobnê Anôtô ñaclai nê andu teñ sa acgom.”

⁶ Biññanô, aêac anğônia Eprata ma anğ andu tau ñawae, go atap sa anja kôm Jarña.

⁷ Aêac asôm gebe “Ajôc, tasô ênê andu ñalêlôm tana nadau tauñ ma taterñ mec tanêc ênê akaiñ ñataon.”

⁸ O Apômtau, ôndi tonêm poac ñakatapa ñaclaiña ma ôna malam ôlêwan taômña.

⁹ Aômñem dabuñwaga sêsô biñgêdêñ êtu nêñ ñakwê ma aômñem lau mansañ sênam lasê totêntac ñajamgeñ.

¹⁰ Ôtiñ nêm ñac, tañ goeñ oso eñ nañ, su atom êtu nêm sakiñwaga Dawidña.

¹¹ Apômtau kêtôc lêma ma kêsôm nê biñ kêtü tônia gêdêñ Dawid.

Eñ kêsôm tobiññanôgeñ ma oc ênam ôkwi atom gebe

“Aê gabe jakêñ aôm taôm latôminêñ teñ êñğônia aômñem lêpônia.

¹² Latômi embe sêmansañ aêñoc poac to ñoc biñsu, tañ jandônia êsêac nañ, oc nêñ wakuc sêñğônia aômñem lêpônia endêñ tôniañgeñ.”

¹³ Biññanô, Apômtau kêjaliñ Sion sa ma taê gêjam gebe êtu ênê andu.

¹⁴ Ma eñ kêsôm gebe “Aê maloc jalêwan tauc endêñ tôniañgeñña nañ tonec.

Aê taêc gêjam kêtü tônia tec janğônia tonec.

§§130:8 Pesalem dambu tauñña kêtü 6ña.

¹⁵ Aê gabe janam mec êsêacnêj gêj
êlêlêc su.

Aê gabe jakêj mo êoc nêj lau ñalêlôm
sawa tôn.

¹⁶ Aê gabe jakêj moasiñ êtu nêj
dabuñwaganêj ñakwê.

Êsêacnêj lau mansañ oc sênam lasê
totêntac ñajamgej.

¹⁷ Aê gabe Dawidnê ñaclai êpoa lasê
anğa tônê.

Aê kamasañ aêñoc ñac, tañ gaerj oso erj
nañ, nê jakaiñ tej kêkô.

¹⁸ Aê jakêj majerj êtu ênê ñacjonêj
ñakwê,

mago erj êkuc sunsuñ ñaôsic-ôsic êñgôn
erj môkêapac.”

Lasitêwai semoa sêwiñ tauj ñapep ñabiñ

133 Alicgac me, lasitêwai embe
sêñgôn sêwiñ tauj,
oc talic ñakatu têtac êsa lanğwagerj.

² Biñ tonañ kêtôm niptêkwi ñajamanô,
tañ sêkêc kêpi Aron môkêapac ma
keselerj kêdaguc ênê êm,

e jagêpac ênê ñakwê gêsutêkwa.

³ Kêtôm manij anğa lôc Hermon,
tañ kêsêlô mênkêpi Sion nañ,
gebe gamêj tonañ Apômtau gêjam mec
su

gebe sêmoa materj jali enderj tøngej.

Anôtônê sakiñ gêbêcña ñawê

134 Ajôc, Apômtaunê sakiñwaga
samob, tañ akô Apômtaunê
andu gêdêj gêbêc nañ,

alanem Apômtau.

² Aôc lememe sa aterj mec akô gamêj
dabuñ

ma alanem Apômtau.

³ Apômtau, tañ kêkêj undambê to nom
nañ,

ênem mec aôm anğa Sion.

Awêj êoc Apomtau

135 Aleluja.

Awem êoc Apômtaunê ñaê.

Amac tañ ajam sakiñ Apômtau nañ,
alanem erj.

² Amac tañ akô Apômtaunê andulêlôm
to akô aêacnêj Anôtônê andu ñamala-
cluñ nañ,

³ awem êoc Apômtau, gebe Apômtau erj
ñac gabêjam.

Anam wê êpi ênê ñaê gebe erj têtac kêsa
lanğwagerj.

⁴ Gebe Apômtau kêjaliñ Jakob sa
ma Israel kêtú ênê gêñlênsê.

⁵ Biññanô, aê galicgac, Apômtau erj ñac
kapôêj

ma aêacnêj Anôtô kêlêlêc anôtôi samob
su.

⁶ Gêj samob, tañ Apômtau têtac gêwiñ
anğa undambê to nom ma anğa
gwêc to gêdimbobsêga samob nañ,
oc êñgôm êtu tôn.

⁷ Erj tec gêwê tao anğa gwêcm kêpi
gêmêj

ma kêkêj ôsic kêsêp kom ñalêlôm ma
kêkôc mu su anğa nom ñakêclêsu.

⁸ Erj tec gêjac Aiguptu nêj ñamêc êndu,
gêgôm gêdêj ñamalac to bôc.

⁹ Anğa tônê erj kêsakiñ gêñsêga to
gêñtalô

gebe êmêtôc Parao to nê sakiñwaga
samob.

¹⁰ Erj tec geserj lau tomôkê-tomôkê
taêsam

ma gêjac nêj kiñ toñaclai êndu.

¹¹ Amboac lau Amor nêj kiñ Sihon ma
Basan ñakiñ Og

ma lau Kanaan nêj kiñ toê-toê samob.

¹² Ma erj kêkêj êsêacnêj gamêj
gêdêj lau Israel sêwê kaiñ.

¹³ O Apômtau, aôm nême ñaê oc ênêc
teñgej.

* 133:3 Dawidnê tej.

O Apômtau, nê m waem oc êsa êndên gôlôac to gôlôac.

¹⁴ Gebe Apômtau kêwaka nê launên biŋgêdên sa

ma taê walô nê sakinwaga.

¹⁵ Tenteŋlatunên gwam ŋamalac lemeŋ sêgômŋa.

Êsêac sêmasaŋ ŋa silber to gold.

¹⁶ Aweŋsun gêc, mago sêsôm biŋ atom.

Mateŋanô gêc, mago sêlic gamêŋ atom.

¹⁷ Taŋeŋsun gêc, mago sêŋô biŋ atom

ma sêsi aweŋ atom amboac tonanŋeŋ.

¹⁸ Lau taŋ sêmasaŋ gêŋ tauwaga naŋ, oc têtôm nêŋ gêŋ tonanŋ

ma lau samob, taŋ ôliŋ andanŋ naŋ, amboac tonanŋeŋ.

¹⁹ O Israelnê gôlôac, alanem Apômtau.

O Aronnê gôlôac, alanem Apômtau.

²⁰ O Lewinê gôlôac, alanem Apômtau.

Amac taŋ atêc Anôtô naŋ, alanem Apômtau.

²¹ Aweŋ êoc Apômtau aŋga Sion,

ŋatau, taŋ gêŋgônŋ Jerusalem naŋ.

Aleluja.

Wê danŋeŋa tenŋ

136 Anam danŋe Apômtau gebe eŋ ŋac gabêjam.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

² Anam danŋe anôtôinênŋ Anôtô.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

³ Anam danŋe apômtauinênŋ Apômtau.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

⁴ Eŋ gêgôm gêŋsêga.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

⁵ Eŋ kêkêŋ undambê tokaucgeŋ.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

⁶ Eŋ kêmasaŋ nom gêsac bu ŋaô.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

⁷ Eŋ kêkêŋ oc to ajônŋ.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

⁸ Eŋ kêkêŋ oc gebe êwê gamêŋ êndên ocsalô.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

⁹ Eŋ kêkêŋ ajônŋ to utitalata gebe sêpô gamêŋ êndên êmbêc.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹⁰ Eŋ gêjac Aiguptunênŋ ŋamêc êndu.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹¹ Eŋ gêwê Israel sa aŋga Aiguptu.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹² Eŋ gêgôm ŋa lêma ŋajaŋa ma gêoc lêmadambê sa.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹³ Eŋ gêwa Gwêckoc kêkôc gêja luagêc.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹⁴ Eŋ gêwê Israel sêsêp ŋalêlôm sêja.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹⁵ Eŋ kêtiŋ Parao to nê lausiŋ sêsêp Gwêckoc ŋalêlôm ma sênôm gwêc su.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹⁶ Eŋ gêwê nê lau sêmoa gamêŋ sawa.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹⁷ Eŋ gêjac kiŋ toŋaclai êndu.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹⁸ ŋac tau, taŋ gêjac kiŋ towae êndu naŋ.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

¹⁹ Eŋ gêjac lau Amor nêŋ kiŋ Sihon êndu.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

²⁰ Eŋ gêjac Basan ŋakiŋ Og êndu.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

²¹ Eŋ kêkêŋ lau tonanŋ ŋai nêŋ gamêŋ gêdên nê lau sêwê kaiŋ.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

²² Eŋ kêkêŋ gamêŋ tau gêdên nê sakinwaga Israel.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

²³ Eŋ tec taê gêjam aêac gêdên taŋ tapô lêna naŋ.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

²⁴ Ma gêjam aêac kêsi aŋga lau, taŋ sêlêsu aêac naŋ.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

²⁵ Eŋ gêlôm gêŋ taniŋŋa gêdên gêŋ mateŋ jaliŋa samob.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

²⁶ Anam danŋe êndênŋ undambê ŋatau Anôtô.

Biŋŋanô, ênê moasiŋ ênêc endeŋ tônŋeŋ.

**Lau tañ sêngôn kapoacwalô
anğa Babel nañ, nêñ tanjiboa**

137 Gêdên tañ aêac anğôn Babel-
nêñ bu nañ,

aêac taên gêjam Sion ma atañ.

² Aêac akên ma gên wêña

geñ kaleñ ka siuñ, tañ kêkô tonañ nañ,

³ gebe lau, tañ sêkôc aêac tôn nañ,

sêkac aêac gebe anam ma wê, ma lau,
tañ sêlêsu aêac nañ,

sêkac aêac gebe amoa toôndugeñ ma
sêsôm gebe

“Anam nêñ wê Sionña teñ aêac anğô.”

⁴ Mago aêacmên oc anam Apômtaunê wê
anğa gamên jaba amboac ondocgeñ.

⁵ O Jerusalem, aê embe jaliñ aôm siñ,
oc lemoc anôña êtu toñ.

⁶ Aê embe taêc ênam aôm atom ma embe
jatoc Jerusalem sa êlêlêc ñoc gên
samob, tañ gêgôm aê têtac ñajam
nañ atom,

oc imbeloc êsap lôcboam tôn.

⁷ O Apômtau, taêm ênam bêc, tañ lau
Edom sêgôm gêñwapac
gêdên Jerusalem nañ.

Êsêac sêmôêc gedeñ tôngeñ gebe

“Anseñ êliñ-êliñ êsêp e êndên nombañ.”

⁸ O Babel, aôm kalomtênao.

Aêac awen êôc ñac, tañ êkên gên, tañ
gôgôm gêdên aêac nañ, êmu wacêpi
aôm êtiam.

⁹ Aêac awen êôc ñac, tañ êôc nêñ ñapalê
dedec sa

ma êmakin êsêac sêpi poc nañ.

**Wê dañgeña kêtü
Anôtônê biñ ñajênña**

138 O Apômtau, aê gabe janam
dañge aôm toñoc ñalêlôm
samucgeñ.

Aê gabe jalambiñ aôm êndên anôtôi
sêlic.

² Aê gabe jateñ mec êndên aôm jakô nêñ
lôm dabuñ ñamagêña

ma jalanem aôm nêñ ñaê êtu nêñ
moasiñ to biñ ñajênña

gebe aôm kôwaka nêñ ñaê to biñ, tañ
gôjac mata nañ sa

kêlêlêc ñêngeñ su.

³ Gêdên tañ aoc gêjac aôm nañ, kôkên
tañam aê.

Ma kôpuc ñoc ñalêlôm tôn ña nêñ ñaclai
kaiñ teñ.

⁴ O Apômtau, kin samob anğa nom embe
sênğ awamsuñ ñabinñ

oc sêlambiñ aôm.

⁵ Êsêac oc sênğa wê êpi Apômtaunê gôlin
gebe Apômtaunê ñawasi gêjam gamên
auc.

⁶ Apômtau kêtü ñac towaegoc ma gêjam
ñac ñalêlôm sawa sa

ma kêjala lau-tetoc-tauñ-sawaga, tañ sê-
moa jaêc eñ nañ, amboac tonanğeñ.

⁷ Aê embe jamoa gêñwapac ñalêlôm,

aôm oc ôpuc aê tôn jañğôn matoc jali.

Aôm kôpuc ñoc ñacjo, tañ têtac ñandan
sec gêdên aê nañ sugen

ma nêñ anôña gêjam aê sa.

⁸ Apômtau oc êñgôm gên, tañ gêjac mata
gêdên aê nañ ñanô êsa.

O Apômtau, nêñ moasiñ ênêc teñgeñ.
Ônac dabiñ kôm, tañ gôjac m nañ.

†

**Anôtô kêjala gên samob e gêdên
ñamadiñ to gêmooa gamên samob**

139 O Apômtau, aôm gôbi ñoc
ñalêlôm létên e kôjala aê.

² Aê embe jañğôn me jandi sa, oc ôjala.

Aôm gômoa jaêc, mago kôjala biñ, tañ
aê taêc gêjam nañ.

³ Aôm gôlic aê kasêlên me gaêc

ma kôjala aênoc lêñ e tomalageñ samob.

⁴ ñalô teñ ênsac imbeloc atom tageñ

ma aôm Apômtau oc ôjala kwananğeñ.

†138:8 Dawidnê teñ.

⁵ Aôm kôpij aê auc aŋga muŋa ma nêma
 ɲa
 ma gu lêmam gêsac môkêcapac.

⁶ Aê kasaê biŋ tonaj kaiŋ teŋ ɲanô
 kêlêlêc aêɲoc kauc su, tec kajala atom.

⁷ Nêma ɲalau gêmoa ma aê oc jasa ondoc
 ma aê oc jaêc jamu ondocɲa gebe ôlic aê
 atom.

⁸ Aê embe japi undambê jawac, oc jatap
 aôm sa.

Ma embe jaja ɲoc mê ênêc lamboam, oc
 jatap aôm sa.

⁹ Aê embe jalôp jandêŋ gamêŋ oc kêpiŋa
 ma najalêwanj jaŋgôn gamêŋ oc kêsêpɲa
 jana,

¹⁰ oc lêmam êwê aê aŋga ônê
 ma ôsip aê sa ɲa nêma anôɲa.

¹¹ Ma aê embe jasôm gebe gêsunbôm
 êkôm aê auc samucgeŋ

ma ɲawê, taŋ kêpô aê naŋ, ênam kesec,

¹² mago aôm oc ôlic ɲakesec amboac
 ɲakesec atom.

Ôlic gêbêcauc amboac eleŋɲa ma
 ɲakesec amboac ɲawê.

¹³ Aôm taômgeŋ tec kôkêŋ aêɲoc
 ɲalêlôm

ma kôlêsob aê aŋga tinoc têtacclêlôm.

¹⁴ Aê gajam danje aôm gebe kôkêŋ aê
 ɲamêtê kaiŋ teŋ.

Aêɲoc katuc kêjala gebe aôm nêma gêŋ,
 taŋ gôgôm naŋ, kêtû gêŋsêga kaiŋ
 teŋ.

¹⁵ Aôm kôjala ɲoc ɲatêkwa ɲasec-ɲasec
 samob

gêdêŋ taŋ kôkêŋ aê kelec-kelec
 kôsingeŋ ma kôlêsob aê aŋga tinoc
 têtacclêlôm.

¹⁶ Matamanô gôlic aê gêdêŋ taŋ aê ɲanô
 kêsa atomgeŋ ma koto ɲoc bêc, taŋ
 taêm gêjam gebe jaŋgônɲa naŋ, gêc
 nêma buku kwanageŋ.

Gôgôm gêmuŋ kêsêp ɲasawa, naŋ ɲoc
 bêc teŋ mêŋkêsa atomanô naŋ.

¹⁷ O Anôtô, biŋ taŋ aôm taêm gêjam naŋ,
 ɲawapac, oc jajala amboac ondoc.
 Gêŋ tonaj taêsam e ɲalêlêma atom.

¹⁸ Aê embe jasa sa, oc jalic êlêlêc gaŋac
 su.

Aê embe janêc e guluj jandi, naŋ jatap
 aôm sa.

¹⁹ O Anôtô, ônac alôb-alôbwaga
 êndumaŋ

ma ôkêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ dec naŋ, sêc
 su aŋga aêɲoc.

²⁰ Lau tonaj tec sêkiaŋ taun sa ma sêsôm
 biŋ alôb-alôb kêpi aôm

ma sêgôm aôm nêma ɲaê kêtû meloc.

²¹ O Apômtau, aê oc jakêŋ kisa êndêŋ
 lau, taŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ aôm naŋ,
 atom me.

Ma janam laŋôcanô ôkwi êndêŋ lau, taŋ
 sêli taun sa gêdêŋ aôm naŋ, atom
 me.

²² Biŋɲanô, aê kakêŋ kisa gêdêŋ êsêac
 ɲajaŋa,

galic êsêac têtû ɲoc ɲacjo.

²³ O Anôtô, ômbi aê lêtêŋ e ôjala ɲoc
 ɲalêlôm.

Ônsaê aê to ôjala gêŋ, taŋ taêc gêjam
 naŋ.

²⁴ Ma embe ôlic aê jasa lêŋ dansaŋ
 jamao,

naŋ ôwê aê jasa lêŋ ɲaŋêŋɲa.

‡

Mec êtu Anôtô ênam aêac saŋa

140 O Apômtau, ônam aê kêsi
 êndêŋ lau sec

ma ojop aê êndêŋ lau toŋaclai.

² Lau tonaj taêŋ gêjam biŋ sec gêc nêŋ
 ɲalêlôm

ma sêkalom kisa kêtôm bêcgeŋ.

³ Êsêacnêŋ imbeleŋ ɲamata kêtôm moac
 wêmnê.

Moac ɲamalic gêc kêsa paŋ
 gêdônôlicgeŋ.

‡139:24 Dawidnê pesalem teŋ.

⁴O Apômtau, ojop aê êndênj lau alôb-alôb lemej.

Ônam jaom aê êndênj lau toñaclai, tañ sêkic biñ sebe sensej aê nañ.

⁵Tetoc-taun-sawaga sêwa lakô kêtü aêña.

Êsêac sêkic uc gêjac intênataligen ma sêwa lip kêtü aêña gebe ênac aê.

⁶Aê kasôm gêdênj Apômtau gebe “Ïjoc Anôtô aôm.”

O Apômtau, ôkênj tañam ñoc tañi kapôênj

⁷O Apômtau, ñoc Anôtô, ñoc ñac, tañ gôjam aê sa ñajana nañ.

Aôm kôtu ñoc lamu gêdênj noc sinña.

⁸O Apômtau, ôkênj biñ, tañ lau alôb-alôb taênj gêjam to kékac êsêac nañ, ñanô êsa atom.

Onsej biñ, tañ sêkic kêtü aêña nañ su.

⁹Ôkênj ñoc ñacjo sêku aê tulu atom ma biñ, tañ sêkic kêtü aêña nañ, êpi êsêac taun.

¹⁰Eñ êkênj ñalana ênsêlô êpi êsêac taun. Eñ êtiñ êsêac sêsêp sêlêlôm sêna e dëndi sa êtiam atom.

¹¹Ïjac-gêga-biñwaga oc êmoa naeo.

Ma gêñwapac oc epeñ ñac toñaclai sec nañ, piñpoap-piñpoap e ênaña.

¹²Aê galicgac gebe Apômtau oc êmansañ lau sênjgôn jageo nêñ biñ to êmansañ lau ñalêlôm sawa nêñ biñ.

¹³Biñjanô, lau gêdênj oc sênam danje êtu aômnmê ñaêña.

Lau gêdênj oc sênjgôn sêwiñ aôm.

¶

Mec kêtulaja teñ

141 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm ôkac taômgenj ôndênj aê ômôênj.

Embe jamôêc aôm, nañ ôkênj tañam ñoc aoc.

²Ôlic ñoc mec êtôm gasôb jadaunj gêdênj aôm.

Ôlic jaôc lemoc sa êtu da êtulaja.

³O Apômtau, ôkênj aocsuñ ñadibwaga teñ

ma ôkênj gêdôcôlic ñakatam ñagejobwaga teñ.

⁴Ôkênj ñoc ñalêlôm ewec êndênj gêñ sec gebe jañgôm gêñ alôb-alôb atom.

⁵Ïjac gêdênj teñ embe ênac aê me êlênj biñ aê, nañ jajala gebe oc têtac gêwiñ aê,

mago aê janac jao gebe lau sec nêñ teñ êniñ oso môkêcapac atomanô gebe katerj mec gedênj tônjenj gebe Apômtau epeñ êsêacnênj kisa su.

⁶Embe sêmbaliñ nêñ mêtôcwaga sêsêp pocsagiñ,

lau oc sêjala gebe Apômtaunê biñ biñjanô.

⁷Eñ kêpalip êsêacnênj ñatêkwa jatotoñ-totoñ sêc gêdênj lamboam ñagêsuñawa,

kêtôm poc, tañ têtuc kékôc e popoc-popocgenj gêc intêna nañ.

⁸Matoc êndiñ aôm, Apômtau ñoc Anôtô. Aê gabe jaê lamu aôm.

Amboac tonañ ôwi ñoc katuc siñ gebe janaña atom.

⁹Ojop aê êndênj lakô, tañ sêwa kêtü aêña nañ,

ma êndênj lau secwaga nêñ lip amboac tonañ.

¹⁰Ôkênj lau, tañ sêkac taun su nañ, sêwê taun nêñ uc

ma aê jao gala jana.

§

Anôtô ênam aêac sa anja gêñwapac ñalêlôm ñamec

142 Aê aoc gêjac Apômtau kapôênjenj, gamôêc kapôênj gêdênj Apômtau.

²Aê kasêwa ñoc tañi gêc eñ lañônêmña, kasôm ñoc gêñwapac lasê gêdênj eñ.

¶140:13 Dawidnê pesalem teñ.

§141:10 Dawidnê pesalem teñ.

³ Gêdêñ tañ ñoc ñalêlôm ñagogo nañ,
mago aôm kôjala lêñ, tañ aê kasa nañ.
Sêwa lakô kelecgeñ
gêc ñoc intêna, tañ kasa nañ.
⁴ Aê matoc geso gêmu anôña,
mago katap ñac teñ gebe ênam aê saña
sa atom.
Aê gabe jaê lamu gêñ teñ, mago katap sa
atomanô
ma ñac teñ gebe ênam aê saña gêmoa
atomanô.
⁵ O Apômtau, aê aoc gêjac aôm.
Aê kasôm gebe ñoc lamu aôm to ñoc
gêñlênsêm, tañ gawê kaiñ aña lau
materñ jali nêñ gamêñ nañ.
⁶ Ojae, ôñô ñoc tañiboamanñ gebe aê
katuc gêbac su.
Ônam aê kêsi aña lau, tañ sêlêsu aê nañ,
gebe nêñ ôliñ walô kêlêlêc aê su.
⁷ Wê aê sa aña kapoacwalô
gebe jalanem aômnêm ñaê.
Aôm embe ômoasiñ aê,
oc lau gêdêñ sêkac sa sêwiñ aê.
gêñgôñ poclabu nañ. **

**Embe ôliñ to katuñ êñgôn
naeo, nañ awêñ ênac Anôtô**

143 O Apômtau, ôñô ñoc mec ma
ôê tañam ñoc tañi.
Aôm ñac tobijñ ñañêñ, ôkêñ tañam aê êtu
nêm biñgêdêñña.
² Ôkic nêm sakiñwaga nê biñ atom
gebe aôm ôlic ñamalac mata jali teñ
êtôm ñac gêdêñ atom.
³ Ojae, ñacjo tau kêjanda katuc.
Eñ kêku aê tulu jagaêc nom ma aê katôm
êsêac, tañ sêmac êndu su nañ.
⁴ Aêñoc katuc ôluñ-ôluñgeñ
e ñoc ñalêlôm kêtu toñ aña ñoc
warjêlêlôm.
⁵ Aê taêc gêjam têm gêmuñ andañgeñña
ma taêc gêjam aômnêm lêmam
ñakôm samob, tañ gôgôm nañ.

Taêc gêjam jakêsêp aômnêm gôliñ
samob.
⁶ Aê galam lemoc ma kateñ mec gêdêñ
aôm.
Aêñoc katuc gêjam awa su aôm kêtôm
nom ñakelenñ kêsê awa gebe kom
ênac.
⁷ O Apômtau, ôkac taômgeñ mênjôkêñ
tañam aê.
Ñoc ñalêlôm kêtu dambê-dambê su gebe
janaña.
Ônsañ lañômanô auc êndêñ aê atom
gebe jatôm êsêac, tañ sê su sêsêp sêlêlôm
sêja nañ atom.
⁸ Ôkêñ aê jañô aômnêm têtmac gêwiñ
teñgeñña ñawae êndêñ elenña
gebe aê taêc kêka aôm.
Ôtôc intêna, tañ gobe aê jasa nañ, êndêñ
aê
gebe jasuy ñoc katuc sa êndêñ aôm
êwac.
⁹ O Apômtau, ônam aê kêsi êndêñ ñoc
ñacjo.
Aê jandêñ aôm wacjaê lamu aôm.
¹⁰ Ôndôn aê jañgôm ñoc gêñ êtôm aôm
gôlic ñajam gebe aêñoc Anôtô aôm.
Aômnêm ñjalau ñajam êwê aê jasa lêñ
ñañêñ.
¹¹ O Apômtau, ôpuc aê tôn jañgôn matoc
jali êtu aômnêm ñaêña.
Ônam aê sa aña gêñwapac êtu aômnêm
biñgêdêñña.
¹² Onseñ ñoc ñacjo su ma ômoasiñ aê ma
onsoc samob, tañ sêlêsu aê nañ,
gebe nêm sakiñwaga aê. ††

**Awêñ gêôc Anôtô ñamec.
Moasiñ gêjam Israel auc**

144 Aê aoc gêôc Apômtau, tañ
kêtu ñoc tuñtêna nañ.
Eñ tec kêdôn lemoc gebe janac siñ ña-
jaña ma lemoclatu gebe janac siñ
ñañaña.

** 142:7 Dawid gêga wê tonañ gêdêñ tañ

†† 143:12 Dawidnê pesalem teñ.

² Eñ tec kētu ñoc balañ ma ñoc tuñtêna to ñoc kêsiwaga. Eñ tec kētu ñoc lautuc to ñoc lamu.

Eñ kêkêñ tentenlatu sêsô aê ñalabu.

³ O Apômtau, ñamalac kêtôm asageñ, tec aôm matam gêdiñ eñ ma ñamalac latu tonec kêtôm asageñ, tec aôm taêm gêjam eñ nec.

⁴ Ñamalac kêtôm awajaô ma ênê bêc kêtôm gêñ najaô-jaô.

⁵ O Apômtau, ôwê nêñ undambê sa ma ôsêp ômôên ma ômoasac lôc gebe jadauñ êsa.

⁶ Ôpalip ôsic mênjenseñ êsêac êlinj-êlinj. Ôpê nêñ sôb ma nosoc êsêac sêc sêna.

⁷ Ômêtôc lêmam aña lólôc mênjôjanço aê su

ma ônam aê sa aña ñasamac kapôên aña lau jaba lemeñ.

⁸ Lau tonañ gêdôñôlic sêsôm biñ dansañ ma nêñ anôña kêtôc gêñ geo.

⁹ O Anôtô, aê gabe jança wê wakuc teñ êpi aôm

ma jançôm gêñ wêña tonçagam lemelu êtañ ma janam wê êndênj aôm.

¹⁰ Aôm kôpuc kiñ tônj e sêku ñaçjo tulu. Aôm kôjanço nêñ sakiñwaga Dawid su aña sij ñaclai.

¹¹ Ônam aê sa ma ôjanço aê su aña lau jaba lemeñ.

Aña lau, tañ gêdôñôlic sêsôm biñ dansañ to nêñ anôña têtôc geo nañ.

¹² Aêac latuñi lau matak têtôm ka baliñ ma aêac latuñio têtôm andu ñajam-ñajam ñaalê poc, tañ sepeñ ñatalô nañ.

¹³ Aêacma andu moña gêlôc lançwageñ ma añañôñ gêñmasê ñaô gedenj tônçgeñ.

Aêacma domba sêsu ñalatu tausen to tausen

ma tentausen to tentausen señ gêñ sêmoa oba.

¹⁴ Aêacma bulimakao sêsu ñalatu taêsam ma gêñwapac kêtap sa to sêjam ñalatu su atom.

Lau sêñgônj sênam aucgeñ, mago tañjioa ênêc nêñ malacluñ atom.

¹⁵ Aê aoc êôc lau, tañ sêmoa kêtôm biñ, tec tasôm su nec.

Aê aoc êôc lau, tañ Apômtau kētu nêñ Anôtô nañ.

‡‡

Talanem Apômtau êtu nê moasiñ to ñaclaiña

145 O ñoc kiñ Anôtô, aê gabe jatoc aôm sa

ma jalanem nêñ ñaê enderj tônçgeñ.

² Aê gabe jalanem aôm êtôm bêcgeñ

ma aoc êôc nêñ ñaê enderj tônçgeñ.

³ Apômtau eñ ñac kapôênj, tec talanem eñ ñanômanj.

Aêac ñamalac oc tapuc ênê ñam natatôm atom.

⁴ Gólôac teñ sêlanem aôm nêñ koleñ êndênj gólôac teñ sêñô

ma sêsôm aôm nêñ ñaclai ñagêñsêga lasê.

⁵ Êsêac oc sêsôm aôm nêñ ñawasi to waem kiñña lasê,

ma aê gabe jança wê êpi nêñ gêñsêga.

⁶ Lau oc sêsôm aôm nêñ gêñsêga ñañaclai lasê

ma aê gabe jawa aôm nêñ waem kapôênj sa.

⁷ Lau oc sêñac aôm nêñ moasiñ teñgeñña ñamiñ

to têtú samuc aôm nêñ biñgêdênj toôndugeñ.

⁸ Apômtau eñ ñac moasiñ to taê walô ñam.

Eñ gêbiñ tônj ma têtac gêwiñ teñgeñña gêjam eñ auc.

⁹ Apômtau eñ ñajam gêdênj ñamalac samob

ma eṅ taê labu gêṅ samob, taṅ kékêṅ naṅ.

¹⁰ O Apômtau, gêṅ samob, taṅ kôkêṅ naṅ, sênam daṅge aôm.

Ma nêṅ lau mansaṅ sêlanem aôm.

¹¹ Êsêac oc sêsôm aôm nêṅ gamêṅ kiṅṅa ṅawae lasê

ma sênac aôm nêṅ ṅaclai ṅamiṅ

¹² gebe ṅamalacnêṅ latuṅi sêṅô aôm nêṅ gêṅsêga

to aôm nêṅ gamêṅ kiṅṅa ṅawasi ṅanô ṅawae.

¹³ Aôm nêṅ gamêṅ kiṅṅa ênêc teṅṅeṅ ma ônam gôliṅ gôlôac to gôlôac ṅêṅṅen êna.

Apômtau gêgôm nê biṅ samob ṅanô kêsa ma nê koleṅ samob gêwa ênê têtac gêwiṅ sa.

¹⁴ Apômtau kêpuc lau samob, taṅ sebeṅ naṅ tôṅ

ma gêjac êsêac samob, taṅ sêṅgôṅ sêpô dêducgeṅ naṅ sa.

¹⁵ Lau samob mateṅ gêdiṅ aôm ma aôm kôkêṅ êsêacnêṅ mo gêdêṅ ṅanoc.

¹⁶ Aôm kôlainṅ lêmamtaṅ ma gôlôm gêṅ mateṅ jali samob

e gêôc êsêac tôṅ.

¹⁷ Apômtau gêgôm nê gêṅ samob gêdêṅṅeṅ

ma gêgôm nê gêṅ samob tomoasiṅṅeṅ.

¹⁸ Apômtau gêmoa êsêac, taṅ aweṅ gêjac eṅ naṅ ṅagala

ma gêwiṅ êsêac samob, taṅ aweṅ gêjac eṅ toṅanôṅeṅ naṅ.

¹⁹ Eṅ gêjam êsêac, taṅ têtêc eṅ naṅ, nêṅ sêpô lêna sa

to gêṅô êsêacnêṅ taṅjiboa ma kêpuc êsêac tôṅ.

²⁰ Apômtau gejob êsêac samob, taṅ têtac gêwiṅ eṅ naṅ,

ma oc enseṅ lau alôb-alôb samob su.

²¹ Aoc êôc Apômtaunê wae

ma lau nomṅa samob sêlanem ênê ṅaê dabuṅ teṅṅeṅ ma teṅṅeṅ.

¶¶

Talanem Apômtau êtu ênê kôm gêdêṅṅa

146 Aleluja.

O katuc tau, ôlanem Apômtau.

² Aê gabe jalanem Apômtau êtôm ṅoc bêc samob, taṅ gaṅgôṅ matoc jali naṅ,

ma gabe janam wê êndêṅ ṅoc Anôtô êtôm ṅoc têm, taṅ jamoa nom naṅ.

³ Taêm êka laumata to ṅamalac teṅ gebe êsêac têtôm gebe sênam lau sa atom.

⁴ Aweṅjaô embe ênac pep, oc têtû kekop êtiam

ma nêṅ biṅ, taṅ taêṅ gêjam naṅ, oc ênac pep amboac tonanṅeṅ.

⁵ Aê aoc êôc ṅac, taṅ Jakobnê Anôtô gêjam eṅ sa

ma kékêṅ mata Apômtau Anôtôṅeṅ naṅ.

⁶ Ṽac tonanṅ tec kékêṅ undambê to nom ma gwêc to ṅagêṅlêlôm samob.

Eṅ ṅac ṅaṅêṅ endeṅ tôṅṅeṅ.

⁷ Ênê mêtôc gêdêṅ gêjam êsêac, taṅ lau sêkôninṅ êsêac tôṅ naṅ sa

ma gêlôm êsêac, taṅ mo gêjô êsêac naṅ. Apômtau kêgaboac lau kapoacwalôṅa su.

⁸ Apômtau kékêṅ mateṅpec sêlic gamêṅ kêtiam ma kêsa lau, taṅ sêpô dêducgeṅ naṅ sa.

Apômtau têtac gêwiṅ lau gêdêṅ.

⁹ Apômtau gejob lau jaba ma gêjam awê-tuc to mosêbu sa.

Mago eṅ geseṅ lau alôb-alôb nêṅ intêna su.

¹⁰ Apômtau eṅ kiṅ teṅṅeṅṅa.

O Sion, aôm nêṅ Anôtô ênam gôliṅ endeṅ tôṅṅeṅ.

¶¶145:21 Dawidnê wê lanemṅa teṅ.

§§

**Anôtô kêtü ñaclai to moasiñ ma
mêtê ñatau ñamôkê**

147 Aleluja.
Alanem Apômtau gebe tanam
wê êndêñ aêacnêñ Apômtau tonec
gêñ ñajam.

Lambinj tonaj ñajam ma jagêdêñ.

² Apômtau kêkwê Jerusalem sa kêtiam.

Eñ gêjac Israel latunji, tañ sêmoa salinj-
salinj narj sa.

³ Eñ kêmoasiñ êsêac, tañ ñalêlôm popoc
narj,

ma kêsabanj êsêacnêñ kamoc ñandanj.

⁴ Eñ kêkêñ utitalata kêtôm tau taê gêjam
ma kêsam êsêacnêñ ñaê samob
tomalagenj.

⁵ Aêacnêñ Apômtau eñ ñac kapôêñ to
ñaclaisêga.

Ênê mêtê ñadôñ gêc atomanô.

⁶ Apômtau gêjam lau ñasec sa
ma kêtinj alôb-alôbwaga piñpanj jasêc
nom.

⁷ Apuc Apômtaunê wê danjeña sa.

Anjôm gêñ wêña êtaj êndêñ aêacnêñ
Anôtô.

⁸ Eñ kêkêñ tao gêsac umbonj
ma kêkêñ kom kêmalôm nom to kêkêñ
gêgwanj kêpuc anja lôc.

⁹ Eñ gêlôm bôc
ma kêkêñ mo gêdêñ aoco ñalatu, tañ têt-
taj gêdêñ eñ narj.

¹⁰ Eñ têtac gêwiñ hos ñaclai atom
to gélic ñamalac, tañ labum ñajanja narj
ñajam atom.

¹¹ Apômtau têtac gêwiñ lau, tañ têtêc eñ
narj,

to têtac gêwiñ lau, tañ sêkêñ materj ênê
têtac gêwiñ tenjeñña narj.

¹² O Jerusalem, ôlanem Apômtau.

O Sion, ônam wê êndêñ nêñ Anôtô.

¹³ Gebe eñ kêmasanj nêñ katam ñajanja.

Eñ gêjam mec nêñ ñapalê, tañ sêmoa
nêñ ñalêlôm narj.

¹⁴ Eñ kêbalanj nêñ gamêñ ñamadiñ auc
ñapep

ma gêlôm aôm gôngônj moasu ñaôgeñ.

¹⁵ Eñ kêsakiñ nêñ jatu kêsêp nom gêmêñ
ma biñ tau kêlêti gêjam nom aucgeñ sep
tagenj gêja.

¹⁶ Eñ kêkêñ sno kêtôm kapok

ma kêkêñ nop kêtôm wao.

¹⁷ Eñ kêpalip nêñ kom poc kêtôm poclô.

Asa oc êoc ênê malotêna tônj.

¹⁸ Eñ kêkêñ nêñ biñ e gêñ tau gêwê.

Eñ kêkêñ nêñ mu, tec ñabu keselenj.

¹⁹ Eñ gêwa nêñ biñ sa gêdêñ Jakob
ma kêsôm nêñ gôliñ to biñgêdêñ lasê
gêdêñ Israel.

²⁰ Eñ kêmoasiñ tenterlatu tenj amboac
tonarj atom.

Êsêac sêjala ênê biñsu atom.

Aleluja.

Undambê to nom sêlanem Apomtau

148 Aleluja.
Alanem Apômtau anja
undambê.

Alanem eñ anja lôlôc.

² Ênê anjela samob, alanem eñ.

Ênê lau totonj-tononj samob, alanem eñ.

³ Oc to ajônj, alanem eñ.

Amac utitalata samob, alanem eñ.

⁴ Amac undambê to undambê, alanem
eñ.

Amac bu, tañ apoac umbonj ñaô narj,
alanem eñ.

⁵ Gêñ samob tonarj ñai, alanem Apôm-
taunê ñaêmanj

gebe eñ kêjatu, tec gêñ tau ñanô kêsa.

⁶ Gebe eñ ketoc gêñ tonarj ñai kêkô gebe
êkô endenj tôngeñ

ma kêkêñ ñagôliñ, tañ sêñgêli atom narj,
gêdêñ êsêac.

⁷ Amac gêj nomja, amac gêjsêga gwêcja to gwêc ñagêdimlabuja samob nañ, alanem Apômtau.

⁸ Aôm ja to kompoc, aôm sno to ômbiñ, aôm mutêna, tañ gôgôm ênê biñ kêtú tôn nañ, amboac tonangej.

⁹ Amac lôc to gamêñ ñabau samob, amac gêñkaiñ to nip walañ samob,

¹⁰ amac bôc saleñja ma malacja samob, amac gêñ kêkêñja ma moc tomagê, alanem Apômtau.

¹¹ Amac kiñ anga nom to tenterlatu samob, amac kasêga to gôliñwaga nomja samob,

¹² amac ñacsêñjom to awêtakiñ, amac lau ñanô to ñapalê, alanem Apômtau.

¹³ Lau samob tonañ ñai sêlanem Apôm-taunê ñaêmañ

gebe ênê ñaê tageñ tec ñaê towae. Ênê ñawasi kêlêlêc undambê to nomgeñ.

¹⁴ Eñ kêkêñ ñaclai gêdêñ nê lau gebe ênê lau mansañ samob sêlanem eñ sêwiñ lau Israel, tañ têtú ênê gêñ nañ. Aleluja.

Wê lambiñja teñ

149 Aleluja. Anam wê wakuc êndêñ Apômtau.

Aweñ êoc eñ anga ênê lau mansañ ñalêlôm.

² Israel têtú samuc nêñ ñac, tañ kêkêñ êsêac nañ.

Sion latui aweñ êoc nêñ kiñ toôndugeñ.

³ Êsêac têtê wê sêlanem ênê ñaê

sênac oñ to gêñ wêña êtañ.

⁴ Apômtau têtac gêwiñ nê lau ma kêkêñ lau palê-palê sêku nêñ ñacjo tulu.

⁵ Anôtônê lau têtú samuc eñ to sênam lasê to ôliñ êpi sêncê nêñ mê ma aweñ êoc eñ toôndugeñ.

⁶ Êsêac sêlambiñ Anôtô to aweñ êpigeñ ma sêmêñgôm siñ ñamata makeñ-makeñ

⁷ gebe sêkac nêñ kamocgôc anga lau samuc nêñ

ma sêkêñ ñagêjô êndêñ tenterlatu.

⁸ Sênsô êsêacnêñ kiñ ña kapoacwalô tôn ma sênsô nêñ lau mata tôn ña kapoacwalô ki

⁹ gebe sêñgôm biñ, tañ Anôtô kêkic wanêcgeñ nañ, êtu tôn êpi êsêac.

Biñ tonañ ketoc Anôtônê lau samob sa. Aleluja.

Alanem Apômtau

150 Aleluja. Alanem Apômtau anga nê lôm dabuñ.

Alanem eñ anga undambê.

² Alanem eñ êtu nê gêñsêgana ma alanem eñ êtu nê ñaclai kapôêñja.

³ Alanem eñ ña dauc ñaôndu.

Alanem eñ ña gêñ wêña to kaliñgwan.

⁴ Alanem eñ ña wê to oñ.

Alanem eñ ña gêñ wêña to gasuc.

⁵ Alanem eñ ña gegob êtañ.

Alanem eñ ña gegob ñakicsêa galañ-galañgeñ.

⁶ Gêñ samob, tañ sêsê aweñ nañ, sêlanem Apômtau.

Aleluja.

Daniel

Ŋac-keto-bukuwaga Daniel keto buku tau gédênj jala 200 ma 100 gémuŋ Kil-isi gêmênj nomŋa ŋasawa. Gédênj tonañ lau samuc nêŋ kiŋ teŋ kékônij to gejoŋ lau Juda e sêôc ŋandaŋ kapôênj. Ŋac-keto-bukuwaga kejoŋ miŋ to ŋakatu, taŋ lau sêlic gédênj taŋ katuŋ kaiŋ teŋ kêsa naŋ, sa ma gebe êpuc nê lau tônj e sêkênj materj têm, taŋ Anôtô êku nêŋ ŋacjo tulu to êkênj nê lau sênám gôlij taŋj êtiam naŋ.

Buku tau ŋasêbu luagêc gebe

1. Mókêlatu 1-7 Judawaganêŋ miŋ, taŋ kêsa gédênj taŋ lau Persia sêjam gôlij nêŋ gamênj naŋ, gêc mókêlatu tonec. Judawaganêŋ kasêga Daniel. Eŋ to nê lau sêkênj gêwiŋ to taŋeŋ wamu Anôtô, tec sêku nêŋ ŋacjo tulu.
2. Mókêlatu 8-12 Daniel katu kaiŋ teŋ kêsa, tec gêlic ŋakatu aclê. Ŋakatu tau ŋam gebe êtôc lau Babilon to lau ŋagêdô nêŋ gamênj kiŋŋa kêpi ma gédênj ŋanoc gêjaŋa kêtiam e mênjgédênj têm ŋac-keto-bukuwaga keto buku taŋa. Ŋakatu tau geoc lasê gebe lau samuc nêŋ kiŋ, taŋ kékônij Anôtônê lau naŋ, oc ênaŋa. Anôtônê /au oc sêku eŋ tulu.

Ŋacsêŋomi Judaŋa sêmoa kiŋ Nebukadnesar nê gamênj

1 Gédênj lau Juda nêŋ kiŋ Jehoiakim nê jala gôliŋŋa kêtú télêacŋa naŋ, kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar jakêgi Jerusalem auc. ²Ma Apômtau kékênj lau Juda nêŋ kiŋ Jehoiakim kêsêp eŋ lêma ma Apômtaunê lôm ŋawaba ŋagêdô gêwiŋ. Ma eŋ kékôc gêŋ tau jakêsô ênê anôtônê lôm aŋga gamênj Sinar ma ketoc waba tau kékô ênê anôtônê andu kanom ŋa.

³Go kiŋ tau kêtatu nê gejobwagasêga Aspenas gebe êjaliŋ lau ŋagêdô aŋga lau Israel nêŋ kiŋ to nêŋ lau towae nêŋ gólôac sa. ⁴Eŋ êjaliŋ lau wakuc sa. Êsêac ôlij ŋago masi to laŋônj êjam ma lau tokauc mêtê samobŋa ma lau, taŋ sêjala biŋ naŋ, ma têtáp kauc sa ŋagaôgeŋ, ma têtôm sênám sakiŋ sêmoa kiŋnê andu. Ma Aspenas êndônj êsêac e teto to sêsám aweŋ Kaldea tau êtu tônj. ⁵Kiŋ tau kêtatu gebe sêkênj gêŋ taniŋŋa to wain aŋga eŋ tau nê tebo êndênj êsêac sênij to sênôm êtôm bêcgeŋ. Ma kêsôm gêwiŋ gebe têndônj êsêac êtôm jala télêac, go mênjsêkôc nêŋ kôm sênám sakiŋ kiŋŋa sa. ⁶Lau tonañ nêŋ ŋaê tonec Daniel agêc Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe tonañ aŋga lau Juda nêŋ. ⁷Ma gejobwagasêga gê êsêacnêŋ ŋaê wakuc. Eŋ kêsám Daniel gebe Beltesasar ma Hanania gebe Sadrak ma Miseal gebe Mesak ma Asaria gebe Abednego.

⁸Mago Daniel taê gêjam kêtú tônj gebe kiŋnê gêŋ taniŋŋa to nê wain enseŋ ênê dabuŋ su atom, tec keteŋ gejobwagasêga gebe êkênj gêŋ tonañ êndênj eŋ e enseŋ ênê dabuŋ su atom. ⁹Ma Anôtô taê gêjam Daniel ma kékênj gejobwagasêga gêlic eŋ ŋajam ma taê walô eŋ. ¹⁰Gejobwagasêga Aspenas tau kêsôm gédênj Daniel gebe “Aê katêc tauc gebe ŋoc apômtau kiŋ tê kêtaliŋ nêŋ gêŋ ôniŋ to ônômŋa sa nê, oc êlic gebe aôm ôtôp ôtôm ŋapalê, taŋ nêŋ jala kêtôm aôm nêŋ naŋ atom ma oc ênac aê êndu.”

¹¹Go Daniel kêsôm gédênj sakiŋwaga, taŋ gejobwagasêga kékênj eŋ gebe ênam sakiŋ Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria naŋ gebe ¹²“Ônsaê nêŋ sakiŋwaga aêac êtôm bêc lemeŋlu acgom ma ôkênj gêŋgaga to bugeŋ aêac aniŋ to anôm. ¹³Go ônam dôŋ aêac êpi ŋapalê, taŋ seŋ kiŋnê moasiŋ naŋ, ôlic su, go aêacma lau ondóc têtôp ŋajam êlêlêc su, go ôŋgôm êndênj nêŋ sakiŋwaga aêac êtôm aôm taêm gêjam.”

¹⁴Tec enj kékênj tana enj ma kesaê êsêac kêtôm bêc lemenju. ¹⁵Bêc lemenju tonanj gêbacnê ma enj gêlic gebe Daniel to nê lau ôlij njam ma têtôp sêlêlêc njanalê samob, tanj senj kinjê moasiñ nanj su. ¹⁶Amboac tonanj sakinwaga tau kékôc nêñ moasiñ to nêñ wain, tanj gêjac êsêac njawae nanj, su ma kékênj gên-gagagenj gêdênj êsêac senj.

¹⁷Ma Anôtô kékênj kauc to jala gêdênj njasenjom aclê tonanj e sêjala binj to mêtê samob. Ma Daniel kêjala mêtê êwa mê to gênj nkatu njam saña gêwiñ.

¹⁸Gêdênj têm tanj kinj Nebukadnesar kékênj nanj gêbacnê, gejobwagasêga Aspenas gêwê êsêac dêdênj enj sêja. ¹⁹Ma kinj gêjam binjalôm gêwiñ êsêac e gêlic gebe êsêac samob nêñ tenj kêtôm Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria atom, amboac tonanj sêkênj êsêac sêmoa sêwiñ kinj njananj. ²⁰Têm samob, tanj kinj kêtû kênac êsêac kêtû binj kauc to jalaña tenj nanj, enj gêlic gebe êsêac sêjala binj kêlêlêc lau benj to mectomanj samob, tanj sêmoa ênê gamênj kinjña nanj su nêñgenj. ²¹Ma Daniel gêmoa njananj e Kirus kêtû kinj Babilonja.

Nebukadnesarnê mê

2 Gêdênj Nebukadnesar nê jala gôlinjña kêtû luagêc enj gêc mê e kékônij enj njasac ma gêc bêc jageo. ²Tec kinj kêjatu gebe sêkalem benjwaga to lau mectomanj ma lau-sêpuc-kapoacwaga to lau Kaldea mênjsênac miñ mê tau êndênj enj. Êsêac sêmênj ma sêkô kinj lanônêm. ³Go kinj tau kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê gaêc mê tenj e kékênj wapac aê tec gabe janô mê tau njam.” ⁴Go lau Kaldeanja awenj gêôc enj gebe “Kinj, ômoa endenj tônjenj. Ôsôm nêñ mê tau lasê êndênj aêac ma aêac oc awa mê tau sa.”

⁵Kinj tau gêjô Kaldea awenj gebe “Aênoc binj tonec oc êtu tônj gebe ‘Embe asôm mê lasê to awa njam sa êndênj aê atom nanj, oc sêkac amac ôlim êngic-

ênjic ma oc senseñ nêñ andu su. ⁶Mago embe asôm mê lasê to awa njam sa oc jakênj awa to njanôli êndênj amac to jatoc amac sa njanôgenj.’ Tec asôm mê tau lasê to awa njam sa êndênj aêmanj.”

⁷Êsêac sêjô awa kêtû dim luagêcña gebe “Kinj ênac miñ nê mê nabinj êndênj nê sakinwaga aêac acgom, go aêac oc awa njam tau sa.” ⁸Kinj tau gêjô êsêac awenj gebe “Aê kajala gebe amac abe anac têku têm gebe ajala gebe aê kasôm nroc njanêlôm gêdênj amac lasê sugac. ⁹Embe asôm mê tau lasê êndênj aê atom, go binj tagenj, tanj kakênj puc gêdênj amac su nanj, êtap amac sa êtômgenj. Amac-nêñ njanêlôm kêpi tagenj gebe ansau binj dansanj to ambanac binj êndênj aê e aênoc njanêlôm ênam tau ôkwi. Amboac tonanj asôm mê tau lasê êndênj aê, go jajala gebe amac atôm gebe awa mê njam sa êwiñ amboac tonanjenj.” ¹⁰Lau Kaldea sêjô kinj awa gebe “Ijac tanj êtôm gebe êngôm kinjê jatu njanô êsanja tenj gêmoa nom tonec atomanô. Ma kinj towae me tonjaclai tenj kêjatu binj amboac tonanj tenj sa gêdênj laumêtê to lau mectomanj ma Kaldea su atomanô amboac tonanjenj. ¹¹Binj tanj kinj tau kêjatu aêac gebe anjgôm nanj, njanwapacgosu ma njanalac tenj oc eoc binj tau lasê êndênj kinj êtôm atom. Anôtôi tanj sênjgônj sêwiñ njanalac atom nanj taunjenj.”

¹²Go kinj tau têtac nandanj sec e nê njanêlôm kêbôli auc ma kêjatu binj gebe senseñ lau mêtê Babilonja samob su sênanja. ¹³Go sêkênj jatu tau njawae kêtû tapa gebe senseñ lau mêtê samob su. Tec sêsakinj lau gebe sensom Daniel to nê lau gebe sênac êsêac sêwiñ.

Anôtô kêtôc mê tau to njanjenj gêdênj Daniel

¹⁴Go Daniel tomêtê ma tokaucgenj kêtû gasuc gêdênj kinjê sinwaga nêñ laumata Ariok, tanj kêsâ gêja gebe ênac lau mêtê Babilonja samob êndu nanj, ¹⁵ma

kêtu kênac Ariok gebe “Kiñ kêjatu biñ rajanja sec tonañ kêtû asageŋŋa.” Ma Ariok kêsôm ñam lasê gêdêñ Daniel. ¹⁶ Go Daniel kêsô gêdêñ kiñ gêja ma keten eñ gebe êkêñ noc ten acgom ma eñ oc êwa mê ñam sa êndêñ kiñ tau. ¹⁷ Ma Daniel gêmu gêja nê andu ma kêsôm biñ tau lasê gêdêñ Hanania agêc Misael ma Asaria. ¹⁸ Ma kêsôm gebe teten Anôtô undambêña gebe taê walô êsêac ma eoc biñ ñalêlômña tonañ lasê gebe Daniel to nê lau sênaña sêwiñ lau mêtê Babilonña atom. ¹⁹ Ma Anôtô geoc biñ ñalêlômña tau lasê gêdêñ Daniel kêsêp mêtê tonakatu gêbêcña. Tec Daniel kêlambiñ Anôtô undambêña ²⁰ ma kêsôm gebe

“Lanem êndêñ Anôtônê ñaê enden tôngeñ
gebe kauc to ñaclai gêc eñŋageñ.

²¹ Eñ kêkêñ nom ñatêm to ñanoc gêjô-gêjô tau.

Eñ gesen kiñ ñagêdô ma kêkiañ kiñ ñagêdô sa.

Eñ kêkêñ kauc gêdêñ lau tokauc, ma mêtê gêdêñ lau mêtê.

²² Eñ geoc gêñ kêsiniñ tau to gêñ ñalêlômña lasê

ma kêjala gêñ, tañ kêsiniñ tau gêc ñakesec ñalêlôm nañ,

ma ñawê tau gêjam eñ auc.

²³ O Anôtô, abocac nêñ Anôtô aôm, aê janam danje to jalambiñ aôm gebe kôkêñ kauc to ñaclai gêdêñ aê ma galoc goc gêñ, tañ aêac aterñ gêdêñ aôm nañ,

lasê gêdêñ aê

ma kôsôm biñ, tañ kiñ gebe êñô nañ, lasê gêdêñ aêac.”

Daniel gêjac miñ mê to gêwa ñam sa gêdêñ kiñ

²⁴ Tec Daniel kêsô gêdêñ Ariok, tañ kiñ kêsakiñ eñ gebe ensen lau mêtê Babilonña su nañ, gêja ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ônac lau mêtê Babilonña êndu atom. Ôkôc aê najakô kiñ lañônem ma

aê galoc jawa ênê mê ñam sa êndêñ eñ.” ²⁵ Ariok kêkôc Daniel sa jakêkô kiñ lañônem sebengeñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê katap ñac ten sa anga lau Juda nêñ, nañ êtôm gebe êwa mê tau ñam sa êndêñ kiñ.” ²⁶ Go kiñ kêsôm gêdêñ Daniel, tañ sêsam eñ gebe Beltesasar gêwiñ nañ, gebe “Aôm kôtôm gebe ônac miñ mê, tañ galic nañ, ma ôwa ñam sa êwiñ me.” ²⁷ Daniel gêjô kiñ awa gebe “Lau mêtê to lau beñ ma mectomañ to sêpuc-utitalata-ñamwaga nêñ ten oc eoc biñ kêsiniñ tauña, tañ kiñ gebe êñô nañ, lasê êtôm atom. ²⁸ Mago Anôtô ten gêmoa undambê, tañ geoc biñ ñalêlômña lasê. Eñ gêwa biñ, tañ oc ñanô êsa êndêñ têm ñamuña nañ, sa gêdêñ kiñ Nebukadnesar. Mê to ñakatu, tañ gôlic gêc nêm kauclêlôm gêdêñ gôcêc bêc nañ, tau tonec. ²⁹ O kiñ, aôm gôcêc mê ma taêm gêjam gêñ, tañ oc ñanô êsa êndêñ têm ñamuña nañ. Ma Anôtô, tañ geoc gêñ ñalêlômña lasê nañ, kêtôc gêñ, tañ oc mênêsa nañ, gêdêñ aôm. ³⁰ Eñ geoc gêñ kêsiniñ tauña tonañ lasê gêdêñ aê kêtû aêñoc kauc kêlêlêc lau mateñ jalinañ samob nêñ suña nec atom. Eñ gêgôm kêtû aôm kiñ ôjala nêm mê ma gêñ, tañ taêm gêjam gêc nêm kauclêlôm nañña.

³¹ “O kiñ, aôm gôlic ñakatusêga ten kêkô aôm lañômnmêm tonac lai ma ñawasi kaiñ ten. Aôm gôlic e kôtakê ñanô. ³² Sêmasañ ñakatu tau ñamôkêapac ña gold ñawasi, ñabôdagi to ñalêma ña silber, ³³ dambêpalê to labum ña kopa, ñaakaiñ ña ki jejec ma ñaatapa ki jejec to nomku. ³⁴ Gêdêñ tañ kôsala gêñ tau gômoa nañ, poc ten, tañ ñamalac ten lêma kêtuc atom nañ, mênkêsêp ma gesen ñakatu tau ñaakaiñ ki to nomku tau e popoc samucen. ³⁵ Go ki to nomku ma kopa to silber ma gold samob tonañ ñai popoc samucen e kêtôm ñapaôma anga taka polom ñamala gêdêñ oc kêsa. Mu kêlai gêñ tau sa e malamê samucen. Mago poc tau, tañ kêtuc ñakatu tau popoc nañ,

kêtop kêtû lôc kapôên teŋ ma gêjam nom samuceŋ auc.

³⁶“Mê tau tonaŋ. Ma galoc oc jawa ŋam sa êndêŋ aôm, o kiŋ. ³⁷O kiŋ, kiŋ samob nêŋ kiŋ aômgor. Anôtô undambêŋa kékêŋ aôm kôtu gamêŋ to ŋaclai ma ŋajaŋa to ŋawasi ŋatau. ³⁸Eŋ kékêŋ tenterlatu peberŋ ma gêŋ materŋ jali nomŋa to moc umboŋ ŋalabuŋa gebe ônam gold kiŋ samob. Ŋakatu ŋamôkêapac gôliŋ tau aôm taôm. ³⁹Aôm nêŋm têm êmbacnê acgom, go gôliŋ kiŋŋa teŋ oc êndanguc naŋ nê ŋaclai êtôm aôm nêŋm atom. Go teŋ naŋ kêtû têlêacŋa oc êtôm kopa ma eŋ oc ênam gôliŋ nom ŋagamêŋ samob. ⁴⁰Go gôliŋ kiŋŋa êtu aclêŋa teŋ oc mênêsa naŋ ŋajaŋa amboac ki. Tonaŋ ênac gôliŋ gêmurŋa samob tulu. Ki kêlêsa to kêtuc gêŋ samob popoc ma gôliŋ kiŋŋa tônê êtôm ki, oc êlêsa to êtuc gôliŋ ŋagêdô popoc amboac tonanŋeŋ. ⁴¹Ma aôm gôlic atapa to alatu tonaŋ ŋamakeŋ nomku ma ŋamakeŋ ki jejec. Tonaŋ ŋam gebe gôliŋ kiŋŋa gêwa tau kékôc. Ŋamakeŋ oc ŋajaŋa amboac ki jejec gebe sêgaluŋ ki gêwiŋ nomku. ⁴²Ŋakatu ŋaalatu tau ŋamakeŋ ki to ŋamakeŋ nomku ŋam gebe ênê gôliŋ oc ŋamakeŋ ŋajaŋa ma ŋamakeŋ palê-palê amboac tonanŋeŋ. ⁴³Aôm gôlic ki to nomku kêsêp taulêlôm kêtôm êsêac oc sênam tauŋ ma sêŋgaluŋ tauŋ sêsêp tauŋlêlôm, mago oc sêsap tauŋ tôn atom amboac ki to nomku kêsap tau tôn atom. ⁴⁴Êndêŋ gôliŋ kiŋŋa tônê nêŋ têm Anôtô undambêŋa oc êkêŋ gamêŋ kiŋŋa teŋ, taŋ senseŋ su ênaŋa atomanô naŋ, mênêsa ma ŋagôliŋ tau oc elom êndêŋ lau-m teŋ atom. Gamêŋ tau oc ênac gamêŋ samob tonaŋ ŋai popoc e êmbacnê ma gamêŋ tau oc ênêc endêŋ tônŋeŋ. ⁴⁵Kêtôm aôm gôlic poc teŋ gêdib aŋga lôc ma ŋamalac teŋ lêma kêtuc poc tau atom. Ma poc tau kêtuc ki jejec to kopa ma nomku to silber ma gold popoc. Anôtô ŋaclai geoc gêŋ tau,

taŋ ocgo mênêsa êndêŋ ŋamu naŋ, lasê gêdêŋ kiŋ tau. Mê tau biŋŋanô ma ŋam biŋŋanô amboac tonanŋeŋ.”

Kiŋ ketoc Daniel sa

⁴⁶Go kiŋ Nebukadnesar gêtu tau laŋôanô jagêdêŋ nom ma kêpôn aduc gêdêŋ Daniel ma kêjatu biŋ sa gebe sêkêŋ da ŋanô ma da gêŋ ŋamaluru êtu eŋŋa. ⁴⁷Ma kiŋ tau kêsôm gêdêŋ Daniel gebe “Biŋŋanô, aôm nêŋm Anôtô kêtû anôtôi nêŋ Anôtô ma kiŋ nêŋ Apômtau. Eŋ geoc-gêŋ-ŋalêlôm ŋa-lasêwaga tenŋoc gebe aôm goc gêŋ kêsing tonanŋ lasê.” ⁴⁸Go kiŋ tau kékiaŋ Daniel sa ŋanôŋeŋ ma kékêŋ awamata êjamŋeŋ gêdêŋ eŋ ma kékêŋ eŋ kêtû gamêŋ Babilon ŋagôliŋwagasêga ma Babilon nêŋ lau mêtê nêŋ laumata. ⁴⁹Daniel keteŋ kiŋ tau e kékêŋ Sadrak agêc Mesak ma Abednego têtû gôliŋwaga gamêŋ Babilonŋa, mago Daniel tau tec gêmoa gêwiŋ kiŋ ŋapaŋ.

Nebukadnesar kêjatu gebe lau samob sênam sakiŋ gwam gold

3 Kiŋ Nebukadnesar kékêŋ biŋ gebe sêmansaŋ ŋakatu gold teŋ, baliŋ kêtôm meta 27 ma ŋadambê kêdabiŋ meta 3. Eŋ kékêŋ gêŋ tau kékô gamêŋ Babilon ŋagaboanŋ teŋ sêsam gebe Dura. ²Go kiŋ kékalem nê gôlôacmôkê nêŋ laumata to gôliŋwaga ma siŋwaga nêŋ laumata to mêtôcwaga ma gejobwaga kanomŋa to lau mêtê ma kasêga to kômwaga towae gamêŋ ŋamagêŋa ŋagêdô sêwiŋ gebe mênêsênac kawi ŋakatu, taŋ kiŋ Nebukadnesar mênŋgêjac sa kékô naŋ. ³Amboac tonaŋ lau samob tonaŋ sêkêŋ taŋeŋ ênê kalem ma sêcac tauŋ sa mênêsêkô ŋakatu tau laŋônêŋŋa. ⁴Ma wambaŋwaga kêpuc awa sa ma kêsôm gebe “Jatu êndêŋ amac lau samob to tenterlatu ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ samob gebe ⁵êndêŋ taŋ aŋô gasuc wêŋa to gegob ma oŋ to gelom ma diŋ to dauc

ma gêñ wêña tokaiñ-tokaiñ êtañ nañ, au taôm naapôn emduc êndêñ ñakatu gold, tañ kiñ Nebukadnesar mênğêjac sa kêkô nañ. ⁶Ma ñac teñ embe êu tau naêpôn aduc êndêñ ñakatu atom nañ, oc gacgeñ sêmbaliñ eñ êsêp ja ñamondec-mondec ñamala êna.” ⁷Amboac tonañ gêdêñ tañ lau samob sêñô gasuc wêña to gegob ma oñ to dauc ma diñ to dauc ma gêñ wêña tokaiñ-tokaiñ kêtañ nañ, lau samob to tentenlatu ma lau aweñ teñ-aweñ teñ samob sêu tauñ jasêpôn eñduc gêdêñ ñakatu gold, tañ kiñ Nebukadnesar mênğêjac sa kêkô nañ.

Têdôn Juda têlêac nêñ biñ tañeñpêcña

⁸Gêdêñ tonañ lau Kaldea ñagêdô sêmêñ ma sêgôliñ biñ kêpi Juda têlêac. ⁹Êsêac sêsôm gêdeñ kiñ Nebukadnesar gebe “O kiñ, ômoa enderñ tôngeñ. ¹⁰Aôm kôjatu biñ gebe lau samob, tañ sêñô gasuc wêña to gegob ma oñ to gelom ma diñ to dauc ma gêñ wêña tokaiñ-tokaiñ êtañ nañ, sêu tauñ nasêpôn eñduc êndêñ ñakatu gold. ¹¹Ma ñac teñ embe êu tau naêpôn aduc êndêñ ñakatu tau atom nañ, oc gacgeñ sêmbaliñ eñ êsêp ja ñamondec-mondec ñamala êna. ¹²Lau Juda ñagêdô sêmoa, tañ kôkian êsêac sa sêjam gôliñ Babilonña nañ, nêñ naê tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego. O Kiñ, lau tau tonañ sêkêñ tañeñ aôm-nêm jatu ma sêjam sakiñ aôm-nêm anôtô to sêpôn eñduc gêdêñ ñakatu gold, tañ mênğôjac sa kêkô nañ atom.”

¹³Go Nebukadnesar têtac kêbôli auc ma kêjatu biñ totêtac ñandanğeñ gebe sêkêñ Sadrak agêc Mesak ma Abednego mênğsêkô eñ lañônêm. ¹⁴Ma Nebukadnesar kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Sadrak agêc Mesak ma Abednego, amac amboac ondoc. Amac ajam sakiñ aênoc anôtô ma apôn emduc gêdêñ ñakatu gold, tañ kakêñ kêkô nañ, atom nec biñjanô me masi. ¹⁵Ajôc, amansañ taôm. Êndêñ tañ

añô gasuc wêña to gegob ma oñ to gelom ma diñ to dauc ma gêñ wêña tokaiñ-tokaiñ êtañ nañ, au taôm to apôn emduc êndêñ ñakatu, tañ kamasañ nañ, go ñajam ma êtôm. Ma embe apôn emduc êndêñ ñakatu atom oc gacgeñ sêmbaliñ amac asêp ja ñamondec-mondec ñamala ana. Tansaê talic acgom, anôtô ondoc teñ oc êtôm gebe ênam amac kêsi aña aê lemoc.”

¹⁶Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêjô Nebukadnesar awa gebe “Aêac abe anam tauñ kêsi to ajô aôm awam atom. ¹⁷Embe Anôtô, tañ aêac ajam sakiñ eñ nañ, êtôm gebe ênam aêac kêsi aña ja ñamondec-mondec ñamala ñalêlôm to aôm lêmam nañ oc êñgôm. ¹⁸O kiñ, mago embe masi, go ôñô ma biñ tonec. Aêac oc anam sakiñ aôm-nêm anôtô to apôn eñduc êndêñ ñakatu gold, tañ gôjac sa kêkô nañ, atom amboac tonanğeñ.”

Sêbaliñ lau têlêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja

¹⁹Go Nebukadnesar têtac ñandanğeñ kêsa ma lañôanô kêtü koc gêdêñ Sadrak agêc Mesak ma Abednego. Tec kêjatu gebe sênğôm ja elom aña ja ñamondec-mondec ñamala e ñandanğeñ êlêlêc ja bêc ñagêdôña su ñêngeñ. ²⁰Ma kêjatu nê siñwaga, tañ nêñ ôliñwalô kêlêlêc ñagêdô nêñ su nañ, gebe sênsô Sadrak agêc Mesak ma Abednego tôn ma sêmbaliñ êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêna. ²¹Tec sêsô êsêac to nêñ obo gambam ma ñakwê baliñ to kululuñ ma nêñ ñakwê ñagêdô samob tôn ma sêbaliñ êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja. ²²Kêtu kiñ nê jatu ñajaña, tañ kêsôm nañña, tec sêgôm ja kêsa kapôênanô e ñamondec-mondec secsêga. Tec ja tau kêlakoc lau tau, nañ sêkô Sadrak agêc Mesak ma Abednego nañ, e sêmac êndu. ²³Mago lau têlêac tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego

sebej tolépoagej sêsêp ja ñamondec-
mondec sec ñalélôm sêja.

²⁴Go kiñ Nebukadnesar kêtakê sauñ
atom ma gacgej gêdi jakêtu kênac nê
lau senej gebe “Amboac ondoc aêac ta-
baliñ lau télêac tolépoagej sêsêp jawaô
sec ñalélôm sêja me.” Êsêac sêlôc gêdên
kiñ gebe “Aec, biññanô, o kiñ.” ²⁵Go
kiñ kêsôm gebe “Mago aê galic lau aclê
sêmoa ja ñalélôm ma sêsêlênj kêtôm
sêsô êsêac tónj atom ma sêmoa toôliñ
samucgej. Ñac tañ kêtú aclêña nañ,
lañðanô amboac anôtôi nêj latu.”

Sêwi lau télêac tau siñ

²⁶Go Nebukadnesar kêtú gasuc
ja ñamala ñakatam jagêmoêc gebe
“Sadrak agêc Mesak ma Abednego,
Anôtô Lôlôcña tau nê sakiñwaga amac,
asa amênj.” Go Sadrak agêc Mesak ma
Abednego sêsa aña ja ñalélôm sêja.
²⁷Ma apômtau to gôliñwaga ma kiñ nê
lau senej sêkac tauñ sa ma sêlic gebe ja
geñ êsêac ôliñ to kêlagô môkênlaun ja
geñ êsêac nêj ñakwê atomanô. ²⁸Go
Nebukadnesar gêôc awa sa ma kêsôm
gebe “Aê aoc gêôc Sadrak agêc Mesak
ma Abednego nêj Anôtô. Eñ kêsakiñ
nê añela ma géjam nê sakiñwaga, tañ
ôliñ andañ eñ to sêsô kiñnê biñ ñalabu
atom ma sebe sênam sakiñ to sêpônj
eñduc êndênj anôtôi jaba nêj teñ atom,
sênam sakiñ nêj Anôtô taugen nañ sa.
²⁹Kêtu tonañña aê jasôm biñ tonec êtu
tónj gebe Lau teñ me tentenlatu ma lau
awen teñ-awen teñ embe sêsôm biñ
alôb-alôb êpi Sadrak agêc Mesak ma
Abednego nêj Anôtô nañ, oc sêkac
êsêac ôliñ êñgic-êñgic to têtuc nêj andu
popoc gebe anôtô teñ géjam ñamalac
kêsi amboac Anôtô tonec gêmoa nec
atom.” ³⁰Go kiñ kêwaka Sadrak agêc
Mesak ma Abednego sa têtú apômtau
añga gamênj Babilon.

Nebukadnesar nê me kêtú luagêcña

4 Kiñ Nebukadnesar nê biñ tonec
êndênj lau to tentenlatu ma lau awen
teñ-awen teñ pebeñ, tañ sêmoa nom
ñagamênj samob nañ, gebe “Biñmalô
ênam amac auc. ²Aê gabe janac miñ
gêñsêga to gêñtalô samob, tañ Anôtô
Lôlôc Ñatañ tau gêgôm gêdên aê nañ
gebe

³“Nê gêñsêga kaiñ teñ
ma nê gêñtalô kapôênj.
Nê gamênj kiñña kêtú gamênj gêmoa
teñgeñña teñ
ma nê ñagôliñ gêc gôlôac to gôlôac
ñêñgeñ géja.

⁴“Aê Nebukadnesar kalêwanj tauc
gaêc ñoc andu ma kamoasiñ tauc gamoa
ñoc andu kapôênj. ⁵Gêdênj tañ aê gaêc
mê nañ, galic gêñ teñ kêtakê aê e katic
gêjaña. Ma gêñ ñakatu, tañ galic gêc ñoc
kaucêlôm nañ, kêlênsônj aê ñanôgeñ.
⁶Kêtu tonañña aê kajatu gebe lau mêtê
samob aña Babilon mênjêkô aê lañôc-
nêm gebe sêwa mê tau ñam sa êndênj
aê. ⁷Go beñwaga to lau mectomañ ma
lau Kaldea to sêpuc-utitalata-ñamwaga
samob sêsô sêmênj ma aê gajac miñ
mê tau gêdênj êsêac, mago sêwa ñam
sa gêdênj aê kêtôm atom. ⁸Kêtu ñamu
Daniel, tañ sê aêñoc anôtô Beltesasar nê
ñaê kêpi eñ ma anôtôi dabuñ nêj ñalau
géjam eñ auc nañ, mênjêkô aê lañôc-
nêm ma gajac miñ mê tau gêdênj eñ am-
boac tonec gebe ⁹O Beltesasar, lau mêtê
samob nêj laumata aôm, aê kajala gebe
anôtôi dabuñ nêj ñalau géjam aôm auc-
goc, tec gêñ ñalélômña teñ kêsiñ tau
gêdênj aôm atom. Mê tec galic nec, ôñô
ma ôwa ñam sa êndênj aê.

¹⁰“Ñakatu tañ galic gêc ñoc kaucêl-
lômgeñ gêdênj tañ gaêc mê nañ, amboac
tonec gebe Aê galic ka teñ kêkô nom
ñalungeñ, ma ka tau kêpi e baliñanô.
¹¹Ka tau kêtôp e kêtú kapôênj to ñajaña
kêsa ma ñatêpôê kêsuñ sa kêpi e jagêdênj

undambê. Ma lau nom ñagamêñ sêlic ka tau. ¹²Ñalauñ ñawawa ñajam ma gêjam ñanô taêsam ñasec. Kêtom gebe lau samob sêniñ ka tau ñanô e gêoc êsêac tôn. Bôc to gêñ saleñña sêc ñaajuñlabu ma moc sêjam sac sêñgôn ñalaka ma gêñ materñ jali samob señ ñanô tau.

¹³“Aê taêc gêjam ñakatu, tañ galic su nañ, gamoa ma galic gebe añela mata jali to kêsala gêñña teñ kêsêp awa undambê gêmêñ. ¹⁴Eñ kêpuc awa sagerñ ma kêsôm gebe ‘Asap ka tau tulu ma asapu ñalaka su to ansêlô ñalauñ ênaña ma apaliñ ñanô êliñ-êliñ êna. Ma ansoc bôc aña ajuñlabu ma moc aña ñalaka sêc su. ¹⁵Mago andec ñakatuc to ñawakac gacgerñ êkô nom ñalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa enderñ eñ tôn ênêc gêgwanñ ñamêdôb kômña ñalêlôm. Eñ êliñ maniñ umborña to êniñ gêgwanñ êwiñ bôc. ¹⁶Nê kauc ñamalacña êmbacnê ma bôc nêñ kauc naêjô su. Eñ êmoa amboac tonañ e têm ñasawa 7 êmbacnê. ¹⁷Biñ tonañ añela dabuñ sêjac mata e kêtû tôn ma sêsôm lasê gebe lau materñ jali sêjala gebe Lôlôc Ñatau kêtû ñamalacnêñ gamêñ ñatau ma gêjac sam gamêñ kêtôm eñ taê gêjam ma oc êkêñ êndêñ lau ñasec teñ sêwê kaiñ.’ ¹⁸Aê kiñ Nebukadnesar galic mê tau tonañ. Ma aôm Beltesasar galoc ôwa mê tau ñam sa gebe lau mêtê ñoc gamêñ samobña sêwa mê tonañ ñam sa têtôm atom. Aôm oc ôtôm gebe anôtôi nêñ ñalau gêmoa gêwiñ aôm.”

Daniel gêwa mê tau ñam sa

¹⁹Daniel tañ nê ñaê teñ gebe Beltesasar nañ, kêtakê sauñ atom e gêjac nê lônô auc ñasawa ec ñêñgerñ. Mago kiñ tau kêsôm gebe “Beltesasar, mê tau to ñam êñgôm aôm taêm dani taôm atom.” Beltesasar gêjô eñ awa gebe “O ñoc ñatau, aê gabe mê tau êkanôn êsêac, tañ sedec aôm nañ, ma êkanôn aômñem ñacjo acgommañ. ²⁰O kiñ, ka tañ gôlic kêtôp e ñajaña kêsâ ma ñatêpôê kêsuñ

kêpi e jagêdêñ undambê ma gêu laeñ su gêja, ²¹ma ñalauñ ñawawa ñajam ma gêjam ñanô e ñalaka sêlêlib langwagerñ ma gêñ samob señ ñanô tau, ma bôc to gêñ saleñña sêc ñaajuñlabu ma moc sêjam sac sêñgôn ñalaka nañ.

²²“O kiñ, ka tau tonañ aôm taôm. Aôm kôtu kapôêñ ma ñajaña kêsâ. Nem ñaclai kesewec e jagêdêñ undambê. Nêm waem gêjam nom ñagamêñ samob auc. ²³Aôm kiñ, gôlic añela dabuñ kêsêp gêmêñ ma kêsôm gebe ‘Asap ka tonañ tulu ma anseñ su, mago ñakatuc to ñawakac andec gacgerñ êkô nom ñalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa enderñ eñ tôn ênêc gêgwanñ ñamêdôb kômña ñalêlôm. Eñ êliñ maniñ umborña to êniñ gêgwanñ êwiñ bôc e têm ñasawa 7 êmbacnê.’

²⁴“Biñ tau ñam amboac tonec. O kiñ, Lôlôc Ñatau kêmasañ biñ, tañ kêkanôn aôm nañ. ²⁵Eñ oc êtiñ aôm su aña ñamalacnêñ naômoa ôwiñ bôc saleñña ma ôniñ gêgwanñ amboac bulimakao ma nop ênôm aôm ônêc awê e têm ñasawa 7 êmbacnê e nêm kauc êsa acgom, gebe Lôlôc Ñatau kêtû ñamalacnêñ ñatau ma gêjac sam gamêñ kêtôm eñ tau taê gêjam. ²⁶Ma jatu, tañ kêsâ gebe sendec ka ñakatuc to ñawakac gacgerñ êkônña nañ tonañ gêwa sa gebe êndêñ tañ aôm ôjala Anôtô, tañ gêjam gôliñ nom ñagamêñ samob nañ, aôm oc ôtu kiñ êtiâm. ²⁷O kiñ, kêtû tonañña aê gabe janac biñsu aôm gebe Ôñgôm sec êtiâm atom, ôsa lêñ bingêdêñña. Ônam lau ñalêlôm sawaña sa ma taêm walô lau ñasec. Talic acgom, oc ômoa ñajam me masi.”

²⁸Biñ samob tonañ ñai ñanô kêsâ kêpi kiñ Nebukadnesar. ²⁹Ajôn 12 gêjaña su acgom, go kiñ kêsêlêñ gêmoa nê andu kiñña aña Babilon ñasalôm tapa-tapa ñaô. ³⁰Ma kiñ awa gêoc tau gebe “Malac tau tonec Babilon kapôêñ, tañ ñoc ñaclai kêkwê sa kêtû ñoc gamêñ kiñña ma kêkêñ aê waec kiñña kêtû tapa nañ atom

me.” ³¹ Biñ tañ kiñ kêsôm kêsa nañ, gê-jac pep atom tageñ ma awa teñ kêsa ança undambê gêmên gebe “O kiñ Nebukadnesar, biñ tonec kepeñ aôm gebe gamên tonec ñagôliñ kiñña kêkac tau su ança aômnm. ³² Lau oc têtin aôm su ança ñamalacnên ma oc ômoa ôwiñ bôc gabuñ. Aôm oc ôniñ gégwan amboac bulimakao e têm ñasawa 7 êmbacnê acgom, go nêm kauc êsa ma ôjala gebe Lôlôc Ñatau tau gêjam gôliñ ñamalacnên gamên kiñña ma gêjac sam gamên kêtôm eñ tau taê gêjam.” ³³ Ma biñ tau gacgeñ ñanô kêsa kêpi Nebukadnesar. Lau têtin eñ su ança ñamalacnên ma eñ geñ gégwan amboac bulimakao, nop gênôm eñ ma môkêlauñ kêtû baliñ kêtôm noniñ ôlilu ma lêmakêku kêtû baliñ kêtôm mom-boañ lêmakêku.

Nebukadnesar kêlambiñ Anôtô

³⁴ “Aê Nebukadnesar gamoa e têm tau gêbacnê acgom, go gaôc matocanô sa kêpi undambê ma ñoc kauc kêsa kêtiam. Aê kalanem Lôlôc Ñatau tau ma kalam-biñ to katoc eñ, tañ gêmoa teñgeñ to teñgeñ nañ, sa gebe Ênê gôliñ oc ênêc teñgeñ to ênê gamên, tañ gêjam gôliñ nañ, oc ênêc teñgeñ e gôlôac togôlôac ñêngeñ êna.

³⁵ Lau nomña samob amboac gênôma ma eñ gégôm kêtôm taê gêjam gêdên lau undambêña ma gêdên ñamalac nomña amboac tonanğeñ.

Ma ñac teñ kêtôm gebe êkô eñ auc me êtu kênac eñ gebe ‘Aôm gôgôm asageñ’ nec atom.

³⁶ “Gêdên têm tecênanğeñ aênoc kauc ñawa kêsa kêtiam ma ñoc waec to ñawasi amboac tonanğeñ kêtû ñoc gamên ñawaenja. Aênoc lau señeñ to apômtaui sesom aê ma sêkên aê katu kiñ kêtiam ma ñoc waec kêsa kêlêlêc gêmunña su. ³⁷ Galoc aê, Nebukadnesar, gabe jalanem to jalambiñ ma jatoc

kiñ undambêña sa gebe eñ gégôm nê gên samob jakêtôm ma nê gôliñ jagêdên. Êsêac tañ tetoc tauñ sa nañ, eñ oc êkônîi êsêac tôn.”

Kiñ Belsasar geno moasiñ kapôên

5 Kiñ Belsasar geno moasiñ kapôênanô teñ kêtû nê gôliñwaga 1,000ña ma gênôm wain gêwiñ lau 1,000 tonañ gêmoa êsêac lañônêm.

² Wain kêjanñ Belsasar, tec kêjatu gebe sêkôc laclu gold to silber, tañ eñ tama Nebukadnesar kêkôc ança lôm dabuñ Jerusalemña mênkêkô nañ, sêmên gebe kiñ tau to nê laumata ma nê awêi to nên aneñio samob sênôm gên êsêp. ³ Tec sêkôc laclu gold to silber, tañ sêjanğo su ança Anôtônê lôm dabuñ Jerusalemña nañ, gêmên ma kiñ tau to nê laumata ma nê awêi to nên aneñio samob sênôm gên kêsêp laclu tau tonañ. ⁴ Êsêac sênôm wain e tetoc nên anôtôi gold to silber ma kopa to ki ma ka to pocña sa ña wê lambiñña.

⁵ Gêdên tonanğeñ lêmalatu teñ mênketo biñ kêpi kiñnê andu ñasagiñ kêkanônñ jakaiñ kapôên. Ma kiñ tau gêlic lêma tonañ keto biñ gêmoa. ⁶ Go kiñ lañôanô kêtû sêp ma taê gêjam tau jakêsa-jakêsa to kêtênêp tau êndu-êndu e akaiñ to lêma gêmac lañgwageñ. ⁷ Kiñ gêmôêc ña awa kapôên gebe sêkôc lau mêtê to Kaldea ma sêpuc-utitalata-ñamwaga sêmên. Go kiñ kêsôm gêdên lau mêtê Babilonña gebe “Teñ embe êsam biñ tonañ ma êwa ñam sa oc jakên eñ êsô ñakwê asôsamuc ma ênôn kapoacwalô gold teñ ênsac gêsutêkwa to êtu gamên ñagôliñwaga êtu ñac êtu têlêacña.”

⁸ Go kiñnê lau mêtê samob sêsô sêmên, mago sêjam kauc biñ, tañ lêma keto nañ, to sêpô lêna ma sêwa ñam sa êndên kiñ tau atom amboac tonanğeñ.

⁹ Ma kiñ kelendec ñanôgeñ e lañôanô

kétu sêp ma nê gôliŋwaga samob têtakê sauŋ atom amboac tonanŋeŋ.

¹⁰Gêdêŋ taŋ kiŋ agêc nê gôliŋwaga sêsôm biŋ sêmoa naŋ, kiŋ têna laŋgwa kêsô balêm ŋalêlôm gêja ma kêsôm gebe “O kiŋ, ômoa endenŋ tônŋeŋ. Taêm dani taôm to laŋômanô êtu sêp atom.

¹¹Ŋac teŋ gêmoa aômnmêm gamêŋ ma anôtôinêŋ ŋalau gêmoa gêwiŋ eŋ. Gêdêŋ tamamnê têm eŋ kêtap kauc ŋawa to jala ma saê êjam sa kêtôm anôtôinêŋ. Ma aôm tamam Nebukadnesar kêkêŋ eŋ kétu lau mêtê to mectomaŋ ma Kaldea to sêpuc-utitalata-ŋamwaga nêŋ laumata.

¹²Gebe Daniel, taŋ kiŋ kêsam eŋ gebe Beltesasar naŋ, nê kauc to saê kaiŋ teŋ, kêjala mêtê dawa mê ŋam sa to daoc biŋ lasê ma takip biŋ ŋam saŋa kétu tônŋ. Ôkêŋ biŋ gebe eŋ êmêŋ gebe êwa gêŋ tonec ŋam sa.”

Daniel gêwa biŋ, taŋ lêma teŋ keto naŋ sa

¹³Go sêkôc Daniel kêsô jakêkô kiŋ laŋônêm. Ma kiŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm Daniel, lau kapoacwalô Judaŋa nêŋ teŋ, taŋ tamoc kêkôc aôm aŋga gamêŋ Judaŋa gêmêŋ naŋ me. ¹⁴Aê gaŋô aôm ŋawae gebe anôtôî dabuŋ nêŋ ŋalau gêmoa gêwiŋ aôm ma saê to jala ma kauc kaiŋ teŋ gêc aômŋa.

¹⁵Lau mêtê to mectomaŋ mênŋsêkô aê laŋônêm gebe sêsam biŋ tonec ma sêwa ŋam tau sa êndêŋ aê, mago sêgôm têtôm atom. ¹⁶Ma aê gaŋô aôm gebe gôwa biŋ ŋalêlômŋa sa to wêc gêŋ ŋam sa. Amboac tonaŋ embe ôtôm gebe ôsam biŋ tonaŋ ma ôwa ŋam sa, go jakêŋ aôm ôsô ŋakwê asôsamuc ma jatoc aôm sa ŋa kapoacwalô gold ônônŋa ma jakêŋ aôm ôtu gamêŋ tonec ŋagôliŋwaga êtu têlêacŋa.”

¹⁷Tec Daniel gêjô kiŋ awa gebe “Aôm-nêm gêŋ gacgeŋ ênêc aômŋa, me ôkêŋ ŋaôli êndêŋ ŋac teŋ. Aê oc jasam biŋ tau êndêŋ aôm ma jawa ŋam sa êndêŋ aôm.

¹⁸“O kiŋ, Anôtô Lôlôc Ŋatau tau kêkêŋ tama Nebukadnesar kétu kiŋ gamêŋ tonecŋa ma kêkêŋ ŋaclai to ŋawasi ma wae gêwiŋ. ¹⁹Ma lau samob to tentenlatu ma lau awenŋ teŋ-awenŋ teŋ têtênêp to têtêc tauŋ kétu ŋaclai, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ eŋ naŋŋa. Embe eŋ taê ênam gebe ênac ŋac teŋ êndu oc êŋgôm. Ma embe taê ênam gebe ŋac teŋ êmoa mata jali oc êŋgôm amboac tonanŋeŋ. Embe etoc ŋac teŋ sa me êkônîŋ teŋ tônŋ oc êŋgôm êtôm eŋ taê gêjam. ²⁰Mago gêdêŋ taŋ eŋ kêkiaŋ tau sa ma nê ŋalêlôm ŋadani kêsa naŋ, Anôtô kêkôc eŋ su aŋga nê lêpônŋ kiŋŋa ma kêjaŋgo wae su aŋga ênê gêwiŋ. ²¹Ma kêtîŋ eŋ su aŋga ŋamalacnêŋ. Ênê kauc kêlênsônŋ kêtôm bôcnê ma gêŋgônŋ gêwiŋ donkibôm. Eŋ geŋ gêgwaŋ kêtôm bulimakao to nop gênôm eŋ e ênê kauc kêsa gebe Lôlôc Ŋatau taueŋ kétu ŋamalacnêŋ kiŋ nêŋ ŋatau ma gêjac sam gamêŋ kêtôm eŋ tau taê gêjam.

²²“Mago ênê latu aôm, Belsasar gônŋô gêŋ samob tonaŋ ŋai sugac, mago kôkônîŋ taôm atom. ²³Aôm kôkiaŋ taôm sa gêdêŋ Apômtau undambêŋa. Aôm kôsôm gebe sêkôc laclu lôm dabuŋŋa mênŋac to nêm gôliŋwaga ma nêm awêi to nêŋ aneŋio samob anôm gêŋ êsêp ma alanem nêm anôtôî silber to gold ma kopa to ki ma ka to poc, taŋ sêlic gamêŋ to sêŋô biŋ ma sêjala gêŋŋa gêc atom-anô naŋ, mago kotoc Anôtô, taŋ kêkêŋ aôm kôsê awam to gêjam gôliŋ nêm lêŋ samob naŋ, sa atom.

²⁴“Kétu tonaŋŋa Anôtô kêsakiŋ lêma tonaŋ mênŋgêô lasê ma keto biŋ tonaŋ. ²⁵Ma biŋ taŋ keto naŋ, tonec gebe ‘Mene, mene, tekell, peres’ (kêsa sa, kêsa sa, gêjam dôŋ, gêjac kêkôc). ²⁶Biŋ tau ŋam amboac tonec ‘mene’ gebe Anôtô kêsa nêm bêc gôliŋŋa sa e ŋatêku êsu su. ²⁷‘Tekell’ gebe Anôtô kêkêŋ aôm gônŋgônŋ dôŋ e kêtap sa gebe nêm ŋanô masi. ²⁸‘Peres’ gebe Anôtô oc ênac nêm gamêŋ

êngic ma êkên êndên lau Mede to Persia sêkôc.”

²⁹Belsasar kêjatu ma sêkên Daniel kêsô ñakwê asôsamuc ma gênôn kapoacwalô gold. Go sêjam eñ wae sa kêtû tapa gebe eñ kêtû ñac kêtû télêacña anğa gamên kiñña tonec. ³⁰Gêdên gêbêc tonanğen sêjac Kaldeanên kiñ Belsasar êndu. ³¹Ñac Medeña Darius kêjanğo ñaclai gôliñña su. Ênê jala 62.

Sêbaliñ Daniel gedeñ lewe

6 Darius gêlic ñajam tec kêkên gôliñwaga sauñ 120 sêjam gôliñ nê gamên samob. ²Go kêkên lau tonanğai sêsô gôliñwagasêga télêac ñalabu. Gebe gôliñwaga 120 tonanğ sêwa nêñ kôm ñalên samob sa êndên lau télêac gebe kiñnê gên teñ ênaña atom. Ma lau télêac tonanğ nêñ teñ Daniel. ³Kiñ ketoc Daniel sa kêlêlêc gôliñwagasêga to gôliñwaga sauñ samob su gebe ênê ñalêlôm mansañ kêlêlêc êsêac samob nêñ. Tec kiñ taê gêjam gebe êkên eñ taugen ênam gôliñ ênê gamên samob. ⁴Tec gôliñwagasêga to gôliñwaga sauñ samob sesom Daniel nê lên poalic teñ anğa nê koleñ gôliñwagaña sebe sênğôliñ biñ êpi eñña elê mê. Daniel ñac gêdên tec têtap biñ me gên geo teñ sa gêc eñña atom. ⁵Tec lau tau sêsôm gêdên tauñ gebe “Aêac oc tatap biñ teñ sa gebe tanğôliñ êpi Danielña atom. Oc moae tatap ñakeso teñ gêc ênê sakiñ Anôtô tagenña.”

⁶Tec gôliñwagasêga to gôliñwaga sauñ tonanğ sêkic Daniel nê biñ ma dêdên kiñ sêja, go sêsôm gêdên eñ gebe “O kiñ Darius, ômoa endenğ tônğen. ⁷Aêac gôliñwagasêga to kasêga ma gôliñwaga sauñ to gejobwaga ma lau señenğ gamên tonecña alôc kêtû tônğ gebe kiñ êjatu ñagôliñ to jao teñ êtu tônğ amboac tonec gebe ñac teñ etenğ gên teñ anğa anôtô teñ me anğa ñamalac teñ nê atomanô. Lau samob tetenğ êndên aôm taômğen. O kiñ,

jao tonec ênêc bêc 30 geñ. Ma ñac teñ embe êngêli biñ tonanğ, nanğ sêmbaliñ eñ êsêp lewe nêñ gêsunğ êna. ⁸O kiñ, galoc ôsôm biñ tau êtu tônğ ma oto biñ tau ênêc. Ma opeñ nêñ ñatalô êsêp êwiñ gebe lau teñ sênam ôkwi atom. Biñ tau êkô ñajana êtôm lau Mede to Persia nêñ ñagôliñ teñ, tañ lau sênam okwi sênğôm êtôm atom.” ⁹Tec kiñ Darius kepenğ nê ñatalô kêsêp ñagôliñ to jao ma biñ tau kêtû tonğ.

¹⁰Gêdên tañ Daniel gênô gebe kiñ gêlôc gebe sênğôm biñ tonanğ êtu tônğ nanğ, eñ kêsô nê andu gêja. Anğa andu tau ñabalêm lôlôcña ñakatam sauñ kêkanônğ Jerusalem. Eñ kêpuc aduc kêtû dim télêac kêtôm bêcgenğ ketenğ mec to gêjam danğe Anôtô amboac gêgôm-gêgôm. ¹¹Lau tonanğ dêdib Daniel sêmoa e jatêtap eñ sa ketenğ mec to kêtanğ gêdên nê Anôtô gêmoo. ¹²Tec lau tau dêdên kiñ jasêsôm eñ lasê kêtû ñagôliñ tau ña gebe “O kiñ, aôm kopeñ nêñ ñatalô kêsêp ñagôliñ gebe ñac teñ etenğ gên teñ anğa anôtô me ñamalac teñ nê atomanô, samob tetenğ êndên aôm taômğen e bêc 30 ênaña. Ma ñac teñ embe êngêli biñ tonanğ, nanğ sêmbaliñ eñ êsêp lewe nêñ gêsunğ êna me masi.” Kiñ tau gêjô êsêac aweñ gebe “Magobe, ñagôliñ tonanğ kêkô kêtôm lau Mede to Persia nêñ ñagôliñ, tañ lau sênam ôkwi sênğôm êtôm êtôm nanğ.” ¹³Go êsêac sêsôm gêdên kiñ gebe “O kiñ, Daniel tonanğ, nanğ sêkôc eñ anğa Juda sêmênğ nanğ, tec kêsô aôm ñalabu atom. Eñ kêgêli aôm nêñ ñagôliñ, tañ kômansañ kêtû tônğ nanğ, gebe eñ ketenğ mec kêtû dim télêac gêmoo kêtôm bêcgenğ.”

¹⁴Kiñ gênô ñawae e nê ñalêlôm ñawapac kêsa ñanô ma gesom lên ênam Daniel kêsiña teñ. Eñ taê gêjam biñ tonanğ jakêsa-jakêsa gebe ênam eñ sa amboac ondoc e oc jakêsêp. ¹⁵Go lau tonanğ sêwiñ tauñ jasêsôm gêdên kiñ gebe “Aôm taôm kôjalagac gebe lau Mede to Persia nêñ mêtê tonec gebe kiñ embe êsôm nê biñ teñ êtu tônğ me êkênğ

ɲagôliɲ teɲ oc ênêc ɲapaɲ, lau teɲ sênam ôkwi sêɲgôm êtôm atom.”

¹⁶ Amboac tonaɲ kiɲ kêjatu gebe sêkôc Daniel tôn ma êsêac sêbaliɲ eɲ kêsêp lewe nêɲ gêsunɲ. Kiɲ kêsôm gêdêɲ Daniel gebe” Aômnêm Anôtô, taɲ gôjam sakiɲ eɲ gedey tônɲey gômoa naɲ, oc ênam aôm kêsi.” ¹⁷ Ma sêkôc poc kapôêɲ teɲ gêsanaɲ gêsu ɲawa auc ma kiɲ kêkic poc tau tôn ɲa tau to gôliɲwaga nêɲ ɲatalô gebe lau teɲ sênam Daniel kêsi atom. ¹⁸ Kiɲ gêmu gêja nê andu e jagedec geɲ taniɲɲa gêbêc baliɲ tonaɲ. Ma gedec gebe lau teɲ dêndêɲ eɲ sêna ma eɲ gêc bêc atom amboac tonaɲeyɲ.

¹⁹ Gêdêɲ gamêɲ kêtû gaô acgom, go kiɲ gêdi sa ma kêlêti gêdêɲ lewe nêɲ gêsunɲ gêja. ²⁰ Jakêdabiɲ gêsunɲawa tau ma gêmôêc gêjac asê susu gebe “O Daniel, Anôtô mata jalinê ɲacsakiɲ aôm, nêɲ Anôtô, taɲ gôjam sakiɲ eɲ gedey tônɲey naɲ, oc gêjam aôm kêsi aɲga lewe nêɲ me masi.”

²¹ Tec Daniel awa gêjac kiɲ ma kêsôm gebe “O kiɲ, ômoa endey tônɲey. ²² Aêɲoc Anôtô kêkêɲ nê aɲela gêbôc lewe awenɲsunɲ auc e sêɲac aê atom gebe eɲ gêlic aê gamoa tobiɲmêgeɲ ma gagôm geo teɲ gêdêɲ aôm atom amboac tonaɲeyɲ.” ²³ Kiɲ gêɲô e têtac ɲajam kêsa samuceɲ ma kêsôm gebe sê Daniel sa aɲga gêsunɲ. Tec sê Daniel kêpi gêmêɲ e sêlic lewe lemeɲ-kêku kêsê eɲ ɲagec atomanô, ôli samucanô ɲam gebe eɲ ôli anday nê Anôtô. ²⁴ Go kiɲ kêjatu ma sejoɲ lau, taɲ sêgôliɲ biɲ kêpi Daniel naɲ, to nêɲ lauo to nêɲ gôlôac samob jasêbaliɲ êsêac sêsêp gêsunɲ sêja. Êsêac sêsêp gêsunɲ su samuceɲ atom, go lewe têdanɲac êsêac ma sêkaku êsêac popoc.

²⁵ Go kiɲ Darius keto papia teɲ gêdêɲ lau to tenterlatu ma awey teɲ-awey teɲ kêtôm nê gamêɲ ɲamadiɲ samob gêja gebe “Biɲmalô ênam amac auc. ²⁶ Aê jasôm êtu tôn gebe aêɲoc lau pebey têtênêp to têtêc tauɲ êndêɲ Danielnê

Anôtô gebe eɲ Anôtô mata jaliɲa tau, naɲ gêmoa teɲgeɲ. Ênê gamêɲ oc êkô endey tônɲey ma ênê gôliɲ ɲatêku masi. ²⁷ Gêjam kêsi ɲatau to gêjamsawaga eɲ, tec gêgôm gêɲtalô to gêɲsêga aɲga undambê to nom. Eɲ gêjam Daniel kêsi aɲga lewenêɲ ɲaclai.”

²⁸ Tec Daniel kêtû ɲac towae gêdêɲ Dariusnê têm gôliɲɲa e mênɲgêdêɲ Kirus aɲga Persia nê têm amboac tonaɲeyɲ.

Daniel gêc me kêpi bôc aclê

7 Gêdêɲ kiɲ Babilonɲa Belsasar nê gôliɲ ɲajala kêtû ɲamataɲa Daniel gêc mê to gêlic gêɲ ɲakatu gêdêɲ gêbêc. Go keto mê tau sa, taɲ gêc ɲabiɲ kêsêp papia amboac tonec ² “Aê Daniel, galic ɲakatu gêdêɲ gêbêc. Ma galic undambê ɲamutêna aclê gêli gwêcsawa sa. ³ Ma bôcsêga kaiɲ aclê sêpi aɲga gwêc sêmêɲ. ⁴ Bôc kêtû ɲamataɲa gêjam lewe teɲ laɲô ma ɲamagê amboac momboay. Aê kasala gamoa ma sêbuc ɲamagê sa ma sêôc bôc tau sa kêkô ɲaakaiɲ luagêcgeɲ amboac ɲamalac teɲ ma sêkêɲ ɲamalac nêɲ kauc gêdêɲ eɲ. ⁵ Go aê galic bôcsêga teɲ kêtû luagêcɲa gêjam bôc saleɲɲa ber laɲô ma kêkô gêôc lêma sageɲ. Eɲ keseyɲ ɲabi têlêac gêc awasunɲ ɲalêlôm ma sêsôm gêdêɲ eɲ gebe’ Ajôc, najau nêɲ deô.’ ⁶ Tonaɲ su, go galic bôcsêga taɲ kêtû têlêacɲa gêjam pusipbôm kapôêɲ (leopard) laɲô tomoc ɲamagê aclê kêkô dêmôdêtêkwa ma môkêapac aclê. Ma sêkêɲ nom ɲagôliɲ gêdêɲ eɲ. ⁷ Tonaɲ su, go gaê mê e galic bôc teɲ kêtû aclêɲa. Bôc tau gêɲsêga kaiɲ teɲ ɲanô ma ɲajaya sec ma ɲaluluɲ ki kapôêɲ ma geɲ gêɲ ɲawaô to kêkaku gêɲ popoc ma kêlêsa ɲapopoc-popoc kêtiam ɲa akaiɲ. Bôc tau kêtôm bôc ɲamataɲa têlêac tônê atom gebe ɲajabo 10. ⁸ Aê kasala jabo tonaɲ gamoa e jabo saunɲ teɲ kêpi ɲasawa kêtiam ma gêbuc jabo laɲɲwa têlêac toɲawakaceɲ sa ma galic gebe jabo tonaɲ ɲamataanô am-

boac ñamalacnêñ ma ñaawasunj teñ gêc, tañ kêsôm biñ ketoc tau sanja nanj.

Ñac tañ gêmooa teñgeñ nanj, nê ñakatu

⁹“Aê kasala gamooa ma galic gebe sêkêñ lêpônj kiñña ñagêdô kêkô ma ñac, tañ gêmooa teñgeñ nanj, jagêngônj teñ ñaô. Nê ñakwê sêpôma amboac tao kwalam ma môkêlauj kêtôm domba ñaôlilu sêp samuc amboac gwêc ôpic. Nê lêpônj kêkô jawaô ñalêlôm ma lêpônj ñaakainj amboac ja ñawaô. ¹⁰Ja ñawaô amboac bu gêc ñasamac kêsêwa kêsaa anja tônê. Ma lau tausen to tausen sêjam sakinj enj. Lau tentausen dim tentausen sêkô enj lanjônêm. Mêtôcwaga sêngônj sebe sêmêtôt biñ, tec sêkac buku sa.

¹¹“Aê galic ma ganjô biñ ketoc tau sanja samob, tañ kêsaa jabo tonanj awasunj. Ma gêdêñ tonanj sêjac bôc kêtû aclêña êndu ma sêbaliñ ñanô tau kêpi jawaô e geñ su. ¹²Ma sêkac nom ñagôlinj su anja bôc ñagêdô nêñ, mago sêjac têku nêñ têm sêmoa matenj jaliña ñasawa teñ gêwiñ. ¹³Aê gaêc mê gêdêñ gêbêc ma galic ñakatu teñ amboac ñamalac latu gêmênj gêmooa tao undambêña ñalêlôm jakêtu gasuc ñac, tañ gêmooa teñgeñ nanj, ma sêwê enj gêdêñ enj sêja. ¹⁴Ma sêkêñ ñaclai to wae ma gamênj gôlinjña gêdêñ enj gêwiñ. Ma tentenlatui to lau tomôkê-tomôkê ma lau awenj teñ-awenj teñ samob sêjam sakinj gêdêñ enj. Ênê ñaclai oc ênêc teñgeñ. Ênê gamênj gôlinjña ênac pep atom.

Gêñ ñakatu tau ñam

¹⁵“Ma aê Daniel, ñoc katuc kelendec ñanô ma gêñ ñakatu, tañ galic gêc ñoc kauclêlôm nanj, kêtakê aê êndu-êndu. ¹⁶Aê katu gasuc lau, tañ sêkô tonanj nanj, nêñ teñ ma kateñ enj gebe êwa gêñ tonanj ñam sa acgom. Tec enj gêwa ñam sa gêdêñ aê ma kêsôm gebe ¹⁷‘Bôc-sêga aclê tonanj têtôm kiñ aclê, tañ oc sêsa anja nom. ¹⁸Mago ñac Lôlôcña nê

lau dabunj oc sêwê kainj gamênj to sênam gôlinj gamênj tau totêm-totêm endenj tôngeñ.’

¹⁹“Go kateñ enj gebe êwa bôc kêtû aclêña, tañ kêtôm bôc têlêac ñagêdô tonanj atom nanj, ñam sa êndênj aê. Bôc tonanj gêñsêga kainj teñ ñanô, nê luluj ki to kêku ki kopa. Enj kêlêsa to kêdanjônj gêñ ñawaô ma kêka ñagêdô popoc. ²⁰Ma aê kateñ enj gebe êwa jabo lemelu, tañ kêkô môkêapac ñaô nanj, ma ñajabo teñ, tañ kêsaa ma gesenj jabo langwa têlêac su nanj, ma tomataanô to awasunj kêsôm biñ ketoc tau sanja sec ma kêtû kapôênj kêlêlêc ñagêdô su nanj, sa êwiñ.

²¹“Aê kasala gamooa ma galic jabo tau gêjac siñ gêdêñ Anôtônê lau dabunj e kêku êsêac tulu, ²²go ñac, tañ gêmooa teñgeñ nanj, mênjgêdô lasê ma kêmêtôt biñ ma kêkêñ ñaclai gêdêñ ñac Lôlôcña nê lau dabunj ma gêdêñ noc tonanj lau dabunj sêwê kainj gamênj kiñña.

²³“Ñac tañ kateñ nanj, kêsôm amboac tonec gebe ‘Bôc kêtû aclêña ñam gebe gamênj kiñña êtu aclêña oc mênjêsa. Ma gamênj tonanj kainj teñ, oc êtôm gamênj ñagêdô atom. Gamênj tau oc êndanjônj nom ñagamênj samob su ma êka tônj êsêp nom to êlêsa popoc. ²⁴Ma jabo lemelu ñam amboac tonec gebe Kiñ lemelu oc sêsa anja gamênj tonanj ma teñ oc êsa êtiam êndanjuc êsêac. Enj oc êtôm êsêacnêñ ñagêdô atom ma oc êkônij kiñ têlêac tônj. ²⁵Enj oc êsôm biñ alôb-alôb êpi ñac Lôlôcña tau ma êlênsu ñac Lôlôcña nê lau dabunj. Enj oc ênsaê gebe ênam mêtê to om ñagôlinj samob ôkwi. Ma lau dabunj oc sêsêp enj lêma êtôm ñasawa samuc tageñ ma ñasawa samuc têlêac ma ñasêku teñ êwiñ. ²⁶Mago mêtôcwaga oc sêkôc nêñ kôm sa ma oc sêjanjo kiñ tonanj nê ñaclai su ma senseñ enj su ênanja samucgeñ. ²⁷Ma mêtôcwaga sêkêñ ênê gamênj to gôlinj ma gamênj samob, tañ gêc umbonj ñalabu nanj, êndênj ñac Lôlôcña nê lau dabunj.

Êsêacnêj gamêj oc ênêc endej tôngej ma gamêj samob oc sênam sakiñ ma tañej wamu êndêj êsêac.’

²⁸“Biñ tau tonañej. Ma aê Daniel, katakê ñanô e lañôcanô kêtü sêp, ma gajam biñ tau tøj gêc ñoc kauclêlômgej.”

8

Daniel ketej mec kêtü nê lauñja

9 Ahasweros latu Darius, tañ nê ñam kêsêp lau Medeña nañ, kêtü kiñ gamêj Kaldeaña. ²Gêdêj ênê gôliñ ñajala ñamataja aê Daniel kasam buku dabuñ ma gajam lêsu jala ñanamba, tañ ênaña e sêkwê Jerusalem, tañ kêtü gasañ su nañ, sa êtiam êtôm Apômtau kêsôm lasê gêdêj propete Jeremia, jala tau ñanamba 70. ³Go aê kakac lañôcanô ôkwi gêdêj Apômtau Anôtô ma katej mec gêdêj ej ma gajam dabuñ ma kasô talu ma gañgôn wao ñaô. ⁴Aê katej mec gêdêj Apômtau, ñoc Anôtô ma kasôm tauc ñoc to ñoc lau nêj sec lasê.

Aê kasôm gebe “O Apômtau, Anôtô kapôêj to ñaclai secgoc, aôm gojob poac to têmtac gêwiñ êsêac, tañ têmtac êwiñ aôm to sêñgôm aômnêm biñsu ñanô êsa nañ.

⁵“Aêac agôm sec to geo ma keso to ali tauñ sa ma akac tauñ su aña nêm biñsu to ñagôliñ. ⁶Aêac akêj tañej nêm sakiñwaga propete, tañ sêjam aôm lañôm ma sêsôm biñ gêdêj aêacma kiñ to laumata ma tamenji to lau gamêj samobña nañ atom. ⁷O Apômtau, aôm biñgêdêj ñatau, mago ocsalô tonec aêac amoa tomajenjen aêac lau Juda to lau Jerusalemña ma lau Israel samob, tañ gosoc êsêac sêja kêtü nêj sec, tañ sêgôm gêdêj aôm jasêmoa ñagala me sêmoa jaêc aña gamêj samob nañña aêac samob amoa tomajenjen. ⁸O Apômtau, aêac to ma kiñ ma gôliñwaga

to tamenji amoa tomajenjen gebe aêac agôm sec gêdêj aômgec. ⁹Apômtau, aêacma Anôtô, kêtü taê walô ma kêsuc biñ ôkwiña ñatau, mago aêac ali tauñ sa gêdêj ej. ¹⁰Aêac tañej wamu gêdêj Apômtau, aêacma Anôtô, nê awa atom ma adaguc ênê biñsu, tañ ej kêkêj gêdêj aêac ña ênê sakiñwaga propete nañ atom. ¹¹Israel samob sêgêli aômnêm biñsu ma sêkac tauñ su ma sedec gebe tañej wamu aôm awam. Ma biñ sêpuc boaña to têtôc lemeñña, tañ teto gêc Anôtônê sakiñwaga Mose nê biñsu nañ, sêsêwa siñ kêpi aêac kêtü aêac agôm sec gêdêj aômña. ¹²Aôm gôgôm nêm biñ, tañ kôsôm gêdêj aêac to ma gôliñwaga, tañ sêjam gôliñ aêac nañ, ñanô kêsa to kôkêj gêñwapac kapôêj teñ gebe aña umbon ñalabu samucgeñ gêñ teñ kêsa kêtôm, tañ kêsa aña Jerusalem nañ atom. ¹³Gêñwapac tañ teto gêc Mosenê biñsu nañ, samob kêtap aêac sa, mago aêac ajam malô Apômtau, aêacma Anôtô, atom gebe akac tauñ su aña gêñ sec to akêj tañej êndêj aômnêm biññanô atom. ¹⁴Amboac tonañ Apômtau kômasañ gêñ wapac tau ma kôkêj kêpi aêac gebe Apômtau, aêacma Anôtô, ej ñacgêdêj kêtü nê kôm samobña, tañ ej gêgôm nañ, mago aêac tañej wamu ej awa atom.

¹⁵“O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkôc aômnêm lau su aña Aiguptu ña lêmam ñajaja ma gôgôm aômnêm ñaê ñawae kêsa e gêdêj ocsalô tonec aêac agôm sec to gêñ alôb-alôb gêdêj aôm. ¹⁶O Apômtau, aêac aterj aôm êtu nêm kolengêdêj samobña gebe ôkêj nêm têmtac ñandaj to ñalêlôm sec ênam jaê nêm malac Jerusalem to nêm lôm dabuñ. Gebe aêacma sec to aêacma tamenji nêj geonja gêgôm lau, tañ sêgi aêac auc nañ, sêsu Jerusalem to nêm lau susu.

*8:1-27 8:1-27 Daniel katu kaiñ teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ gêwa lau Mede to Persia nêj miñ sa e gêdêj têm ñacjo sêku kiñ Antiokus Epipanes tulunja.

¹⁷ O aêacma Anôtô, amboac tonaj ôkên tañam nê m sakinjwaga aê ñoc mec to ñoc tañi. O Apômtau, ôkên lañômanô êpô nê m lôm dabuñ, tañ kêt u gasañ nañ, êtu aôm taômña. ¹⁸ O ñoc Anôtô, ôkên tañam to ôñô aêac, ôsa lañômanô sa ma ôlic aêac to malac, tañ sêsam aôm-nê m ñaê kêpi nañ, gebe atu gên gêbac. Aêac akên ma mec gêdên aôm kêt u ma biñgêdênña atom, akên kêt u nê m taêm labu kapôênñageñ. ¹⁹ O Anôtô, ôñô aêac. O Apômtau, ôsuc ma biñ ôkwi. O Apômtau, ôkên tañam to ônam aêac sa. O ñoc Anôtô, ônam gamên tôn atom êtu aôm nê m ñaêña gebe êsêac sêsam aôm nê m ñaê kêpi nê m malac to nê m lau.”

Gabriel gêwa biñ tau ñam sa

²⁰ Aê kasôm biñ to kateñ mec amboac tonaj ma gaoc tauc ñoc to ñoc lau Israel nêñ sec lasê ma katanj gêdên Apômtau, ñoc Anôtô kêt u ênê lôm dabuñña. ²¹ Aê kateñ mec tau gamoa, tec Gabriel, tañ galic eñ gêdên tañ galic ñakatu ñamataña nañ, gêlôb ñagaôgeñ gêdên aê gêmên gêdên noc da kêtulana. ²² Eñ gêmên ma kêsôm gêdên aê gebe “O Daniel, aê mênngaô lasê gebe jawa aôm sa e aôm ôjala. ²³ Gêdên tañ gôjac m nê m mec nañ, biñ teñ kês a ma aê gamên gabe jasôm biñ tau lasê êndên aôm gebe Anôtô têtac gêwiñ aôm ñanôgeñ. Amboac tonaj ôsala biñ tau ma nê m kauc êsa êtu gên, tañ gôlic nañ.

²⁴ “Anôtô kêkên noc jala 70 êtu dim 7 êtu aôm nê m lau to aôm nê m malac

dabuñña, go biñ alôb-alôb êmbacnê to sec ênac pep ma Anôtô êsuc nê tôp, tañ gêc amac nañ, ôkwi to êkên biñgêdên ênêc enden tôngeñña êndên amac. Go eñ êñgôm ñakatu, tañ geoc lasê nañ, to propetenên biñ ñanô êsa ma êniñ oso gamên dabuñanô tau. ²⁵ Amboac tonaj ôjala ma nê m kauc êsa gebe ñasawa, tañ noc ñajatu êsa gebe sêkwê Jerusalem sa êtiamña ma noc kasêga, tañ sêniñ oso nañ, mênêô lasêña êtôm jala 7 êtu dim 7. Sêkwê Jerusalem sa ma sênam intêna to busawa ma êkô tobiñ wapacgeñ êtôm jala 62 êtu dim 7. ²⁶ Jala 62 êtu dim 7 tonaj êmbacnê, go senseñ ñac, tañ señ oso eñ nañ, su tonagôliñmêgeñ. Ma gôliñwaga to ñaclai teñ to nê lau oc sêmên ma senseñ malac to lôm dabuñ su ênaña. Go têm ñamuña mênêô lasê amboac bu ñatênageñ ma enseñ siñ to gênwapac ñanô, tañ Anôtô kêjatu nañ. ²⁷ Ma gôliñwaga tonaj oc êmoatiñ poac ñajana teñ êwiñ lau taêsam êtôm jala 7. Ma embe ñasawa tonaj ñamakeñ êmbacnê oc ênac jao daja to da ñagêdô. Ma gên alôb-alôb, tañ enseñ gên ñawaô nañ, êkô gamên dabuñ ma êmoa tonaj e ñac, tañ ketoc gên tau kêkô tônê nañ, êndac ñagêjô, tañ Anôtô kêmasañ kwananjen kêt u eñña su nañ.”

10¹⁻²¹ †
11¹⁻⁴⁵ ‡
12¹⁻¹³ ¶

†10:1-21 10:1–12:13 Daniel katu kainj teñ kês a ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmunña ñamiñ nañ, ma gêjac têku miñ ñagêdô.

‡11:1-45 10:1–12:13 Daniel katu kainj teñ kês a ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmunña ñamiñ nañ, ma gêjac têku miñ ñagêdô.

¶12:1-13 10:1–12:13 Daniel katu kainj teñ kês a ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmunña ñamiñ nañ, ma gêjac têku miñ ñagêdô.

Joel

Joelnê tēm gēmoa nomḡa to nê lēḡ kēsīḡ tau ma tajala samucgeḡ atom. Moae eḡ keto nê buku gēdēḡ lau Persia sējam gōliḡ gamēḡ gēdēḡ jala 500 ma 400 gēmuj Kilisi gēmēḡ nomḡa ḡasawa. Joel gējac miḡ gebe wagō tolēsōb-tolēsōb sēsa gamēḡ Israelḡa ma oc ḡandaj geseḡ nom su. Eḡ kēsaē gebe gēḡwapaḡ tonaḡ kētu puc teḡ gebe Anōtōnē bēc ēmētōc lau, taḡ seseḡ ēnē biḡgēdēḡ su naḡḡa kēdabiḡ. Propete kēkēḡ Anōtōnē kalem gēdēḡ lau gebe sēnam taḡḡ ôkwi ma kēkēḡ Anōtōnē biḡ, taḡ gējac mata naḡ, gelom êsēac gebe êkatoḡ nê lau sa êtiam to ênam mec êsēac. Biḡ towae teḡ, taḡ Anōtō gējac mata naḡ, kēsēp Joelnê buku gebe Anōtō êsakiḡ nê ḡJalau naēpi ḡamalac samob, êpi lauo to ḡac ma lau wakuc to laḡgwa êtōmgeḡ.

1 Apōmtaunē biḡ gēdēḡ Petuel latu Joel tau tonec.

Tañiboa kētu sasēḡ gēḡ taniḡḡa

² Amac lau ḡanōac, aḡō biḡ to amac lau gamēḡ tonecḡa, akēḡ taḡem. Amac alic gēḡsēga amboac tec teḡ ḡanō kēsa

gēdēḡ amacnēm tēm me gēdēḡ abem-inēḡ tēm me masi.

³ Anac ḡamiḡ êndēḡ nēm gōlōac wakuc sēḡō.

Êsēac sēnac ḡamiḡ êndēḡ nēḡ wakuc ma elom-elom amboac tonaḡḡeḡ êna.

⁴ Gēḡ taḡ wagō-kêlēḡa dedec gēcḡa naḡ, wagō-sēboḡḡa mēḡseḡ.

Ma gēḡ taḡ wagō-sēboḡḡa dedec gēcḡa naḡ,

wagō-sêlōḡḡa mēḡseḡ.

Go gēḡ taḡ wagō-sêlōḡḡa dedec gēcḡa naḡ,

wagō-ḡatēna-kēsaḡa mēḡseḡ.

⁵ Amac anōm-gēḡ-anaboawaga, matem êlac ma ataḡ lasēmaḡ.

Amac anōm-wainwaga samob, apuc taḡiboa sa

êtu wain ḡakanḡaḡa,

taḡ sēkac su aḡḡa awemsuḡ naḡ.

⁶ Gebe lau-m teḡ sēwē sēpi mēḡsējam aēḡoc gamēḡ auc,

lau ḡactēkwa ma taēsam ḡanō lasē.

Lujluj kētōm lewe kapoac nê

ma ḡani amboac lewe tēna nê.

⁷ Êsēac seseḡ aēḡoc wain ḡamōkē su ma sēsap ḡoc jambō tulu.

Êsēac selec ḡaōlic su sēbaliḡ siḡ jagēc nom

e ḡalaka ḡapom ḡaōma.

⁸ Ataḡ taḡiboa amboac awētakiḡ, taḡ gējam abec

kētu nê ḡac, taḡ sē gēdēḡ eḡ naḡḡa.

⁹ Êsēac sēkēḡ gēḡ taniḡḡa to gēḡ tanōmḡa kētu da

aḡḡa Apōmtaunē andu kētiam atom.

Apōmtaunē sakiḡwaga, dabuḡwaga taḡḡ,

sēpuc taḡiboa sa.

¹⁰ Kōm tau kētu gasaḡ

nom tau kētaḡ

gebe sējaiḡ kōm ḡanō gējaḡa,

wain ḡanō kēmēliḡ ma niptēkwi kēpa.

¹¹ O kōmwagaac, nēm ḡalēlōm êoc auc ma kōmwaga wainḡaac, ataḡmaḡ.

Kētu jaḡgom to polomḡa

gebe kōm ḡanō kētu sec su.

¹² Wain ḡamōkē kēmēliḡ

ma jambō kēsēlic.

Aiḡ to nip ma uc

to gēḡkaiḡ samob kētu masē aḡḡa sēḡam.

Ma tēntac ḡajam

gēc su aḡḡa ḡamalacnēḡ.

¹³ O dabuḡwagaac, asō talu sa ma ataḡ.

O sakiḡwaga altarḡa, anam taḡiboa sa.

ḡoc Anōtōnē sakiḡwagaac, amēḡ

tonēm abecgeḡ

gebe sēgamiḡ gēḡ taniḡḡa to gēḡ

tanōmḡa ma sēkēḡ kētu da

aḡḡa nēm Anōtōnē andu kētiam atom.

¹⁴ Akēḡ noc anam dabuḡḡa teḡ.

Akalem gôlôac sêpi tagen.
 Akac kasêga to gamênj ηjatau samob sa
 sêpi tagen
 dëndênj Apômtau, amacnêm Anôtô, nê
 andu,

go awam ênac Apômtau.

¹⁵ Ojae, bêcsêga taugoc.

Apômtaunê bêc kédabiñ ma mênjgêô lasê
 amboac gêñ ηaclai mênjkêpoa lasê
 anga ηajana ηjatau nê.

¹⁶ Sêkac gêñ taniñja su
 gêdênj aêac matejanô atom me.

Ma têtac ηjam to ôliñ kêpi
 gêwi aêacnênj Anôtô nê andu siñ atom
 me.

¹⁷ Gêñ ηawê kêtû matê anga nom
 ηalêlôm

lêsucm kêpô létênj
 ma andu gêñ ηanôña kêku
 gebe kôm ηanô masi.

¹⁸ Bôc têtanj gêñ

ma bulimakao ηatonj sêmoa jageo
 ma têtap gêgwanj sa atom
 ma domba totonj-totonj sêpô lêna taunj.

¹⁹ O Apômtau, aê aoc gêñjac aôm, gebe ja
 genj

gêgwanj ηamêdôb anga oba
 ma jawaô kêsêgô

gêñkainj samob anga sêñjam.

²⁰ Bôc saleñña aweñ ec-ecgenj têtanj
 gêdênj aôm

gebe bu kêpa

ma ja genj

gêgwanj ηamêdôb anga oba.

Wagô kêtû Apômtaunê bec ηapuc

2 Anac dauc êtanj anga Sion.

Anac wali anga ηoc lôc dabunj tau
 e lau gamênj tonecña samob têtênêp
 gebe Apômtaunê bêc, tanj mênjêsa nanj
 kédabiñjac.

² ηakesec to gêsunjbôm ênam bêc tau auc
 ma tao to ômbiñj êkôm bêc tau auc am-
 boac tonanjenj.

Lau amboac tonanj sêmoa gêdênj gêmunj
 andanjenj atomanô

ma oc sêmoa atom e êndênj têm samob
 ηamadiñj.

³ Ja kêkuc gamênj sa gêmunj lau-m tau
 ma ja ηawaô kédanjac gêñ kédaguc
 êsêac.

Gamênj tê gêc êsêac nêmnja nê, kêtôm
 kôm Eden

ma tê gêc dêmôênjmu nê, kêtôm gamênj
 sawa ma gêñ tejj gêwê êsêac sa
 atomanô.

⁴ Êsêacnênj ηakatu amboac hos ηakatu
 ma sêlêti amboac hos siñña sêja.

⁵ Êsêac sêboanj sêmoa lôctêpôêgenj
 ma ηakicsêa amboac kareta siñña.
 ma amboac jawaô kédanjac oba
 ma amboac lau ηajana, tê tédénañ taunj
 êtu sênac siñña nê.

⁶ Lau katunj ηatutuc ηasec
 ma lañôñanô kêtû sêp kêtû êsêacña.

⁷ Êsêac sebo sêsa amboac siñsêlêc
 jasêpi tunjbôm amboac kwalam lanğwa
 siñña.

Ac sêwê tédaguc taunj sêsa nêñ intêna
 ma tejj geo sic anga nê walañ atom.

⁸ Êsêac sêbôc taunj auc atom.

Sêsap nêñ lênj tônj gêdênj-gêdênjenj.

Êsêac sêwê sêseli ηacjo sêja
 ma gêñ tejj kêtôm gebe êkô êsêac auc
 atom.

⁹ Ac sebo sêpi malac sêja

sêlêti sêpi tunjbôm

to sêpi andu sêja

sêso katam saunj amboac genjenjtêna.

¹⁰ Nom kêkôtênj tau kêtû êsêacña

to umbonj ηawiwic.

Oc to ajônj sêjam kanuc
 ma utitalata sêgamiñj ηawê.

¹¹ Apômtaunê wapap gêñjac

gêmunj nê siñwaga

gebe ênê siñwaga nêñ tonj kapôênj kêlêlêc
 ma ηac, tanj gêgôm ênê biñ kêtû tônj nanj,
 ηaclai sec.

Gebe Apômtaunê bêc kapôênjanô

ma kaiñ tejj ηanô.

Asa êtôm gebe êpuc tau tônj.

**Anôtô gêlêñ biñ nê
lau gebe sênam tauñ ôkwi**

¹² Apômtau kêsôm gebe “Galocgeñ amu andêñ aê amêñ tonêm ñalêlôm samucgeñ.

Anam dabuñ taôm, atañ to apuc tañiboa sa.

¹³ Akac nêñ ñakwêgeñ êñgic atom, nêñ ñalêlôm tec akac êñgicmañ.”

Akac taôm ôkwi amu andêñ Apômtau, nêñ Anôtô, ana gebe moasiñ to taê labu ñam eñ.

Eñ gê biñ têtac gêwiñ gêjac ñawae ma têtac êtu lêsi ma êsuc biñ ôkwi.

¹⁴ Asa kêjala. Oc moae Apômtau taê ênam tau e nê ñalêlôm teñ ma êliñ moasiñ teñ su êndêñ amac, e êtôm gebe akêñ gêñ taniñña to tanômña êtu da endeñ nêñ Apômtau.

¹⁵ Anac dauc êtañ anña Sion.

Akêñ noc bec anam dabuñña teñ.

Akalem gôlôac sêpi tageñ.

¹⁶ Akac lau sa.

Akalem gôlôac sênam dabuñ tauñ.

Kasêga sêpi tageñ.

Ajoñ ñapalêo to ñac

ma ñapalê dedec sa.

Ñac tañ gêjam awê wakucgeñ nañ, êsêp anña nê andu

to awê wakuc êsa anña nêñ balêm êmêñ.

¹⁷ Dabuñwaga, Apômtaunê lausakiñ tau têttañ sêkô lôm dabuñ ñasacgêdô to altar ñasawa

ma sêsôm gebe “O Apômtau, taêm labu nêñ lau.

Ondec nêñ gêñlênsêñ êtu meloc, e ten-tenñlatu sêsu susu atom.

Lau to-m-to-m sênac ôkwi êndêñ tauñ gebe

‘Lau têtac nêñ Anôtô gêmoea ondoc’ êtu asageñña.”

**Anôtô gêñô mec ma kêkêñ
gêñ taniñña kêtiam**

¹⁸ Gocgo Apômtau têtac kêkac eñ nê gamêñña, tec taê walô nê lau.

¹⁹ Tec Apômtau gêjô êsêac aweñ ma kêsôm gêdêñ nê lau gebe

“Alic acgom, oc jasakiñ polom ñanô to wain ma niptêkwi e êêc amac têtac ma jandec amac atu biñ susuñña êndêñ tenterlatu êtiam atom.

²⁰ “Aê oc jansoc ñacjo anña gamêñ gêmû kêpiña êc amac su baliñgeñ êna ma jatiñ eñ naêñgôñ gamêñ gasañ to ñagêlêñ teñ.

Nê pom ñamataña êsêp gwêc oc kêpiña (gwêc matê) ma nê pom ñamuñña êsêp gwêc oc kêsêpña (gwêc ñaluñ) sênaña.

E ñajaê to ñasu êôñ sa gebe eñ ketoc tau sa kêlêlêc.

²¹ “O gamêñ tau, ôtêc taôm atom.

Têmtac ñagaô êsa to ôlim êpigeñ gebe Apômtau gêgôm gêñsêga.

²² Amac bôc sêñamña, atêc taôm atom gebe gêgwanñ ñamêdôb kêpuc anña oba kêtiam.

Gêñkaiñ gêjam ñanô

ma jambô to wain ñanô taêsam.

²³ “O Sion latuiac, têtac ñajam

ma atu samuc êtu Apômtau, aômñêñ Anôtôña,

gebe eñ kêkêñ kom gêjac gêdêñ ñatêm ec êwaka amacnêñ gêdeñ sa.

Eñ kêsêwa kom kêsêp kêtû amacña, kêkêñ kom gêdeñ têtac asê geñ to ajac gêñ sa kêtôm andañgeñña.

²⁴ “Polom ñanô êsô têttañ-kôm ñanô-ñamala e êlôc

ma wain to niptêkwi ñagasuc mênêc e êkêc.

²⁵ Aê jajô jala ñakôm ñanô, tañ wagô tolêsoñ-tolêsoñ señ nañ, wagô sêlôpña to ñatêna kêsaña ma kêlêña

têtu ñoc siñwaga ñatonj kapôên, tañ ka-
jatu gebe sênac siñ sêndênj amac
nañ.

²⁶ “Amac oc anij gêñ e êôc amac tônj
ma awem êôc Apômtau, nêñ Anôtô, tañ
kêmoasiñ amac ñajam kêlêlêc nañ,
nê ñaê,
ma sêñgôm ñoc lau majenj êsa êtiam
atom.

²⁷ Amac oc ajala gebe aê gamoa Israel
ñalêlôm
ma aê Apômtau taucgenj katu nêñ Anôtô
ma sêñgôm ñoc lau majenj êsa êtiam
atomanô.

Anôtô êkêc nê ñalau êpi ñamalac pebenj

²⁸ “Go êndênj têm tenj acgom
oc jakêc ñoc ñalau êpi ñamalac pebenj
ma latômio to ñac seoc biñ lasê
to nêñ lau ñanô oc sêñêc mê
ma nêñ ñacseñjomi oc sêlic gêñ ñakatu.
²⁹ Êndênj bêc tônê oc jakêc ñoc ñalau
êpi sakiñwagao to ñac amboac
tonañgenj.

Bêc ñamu tau ñawêc

³⁰ “Oc jakêñ gêñsêga êsa umbonj ma
añga nom, dec to ja ma ja ñatêtac. ³¹ Oc
oc ênam kanuc ma ajônj oc êtôm dec
su acgom, go Apômtaunê bêc kapôênj
to ñaclai kainj tenj tau oc mênjêsa.
³² Ma ñamalac samob, tañ awenj ênac
Apômtaunê ñaê nañ, enj oc ênam êsêac
kêsi êndênj-êndênjenj, gebe lau, tê sêwê
gêñwapac sa nê, oc sêñgoñ lóc Sion to
Jerusalem, ma lau, tê Apômtau êkalem
êsêac nañgenj sêmoa materj jali êtôm
Apômtau gêjac mata nê.

Anôtô êmêôtôc ñamalac pebenj êndênj Bec ñamuña

3 “Alic acgom, êndênj tañ jawaka Juda
to Jerusalem sa nañ,
êndênj bêc to ñasawa tônê

² aê oc jakalem tentenlatu samob sêpi
tagenj
ma jawê êsêac sêsêp gaboañ Josapat
sêna,
gebe jamêôtôc êsêac añga tônê
êtu gêñ samob, tañ sêgôm gêdênj aêñoc
lau to ñoc gêñlênsêm Israelña,
gebe sêjam êsêac êlinj-êlinj sêmoa ten-
tenlatu ñasawa
ma sêjac sam aêñoc nom gêdênj taunj.

³ Êsêac sêpuc kapoac
kêtu ñoc launja
ma sêkêñ ñapalê gêjô awê mockainjo
ma sêkêñ ñapalêo lau sêjam ôli ña wain,
tañ êsêac taunj sêñôm nañ.

⁴ “Ma amac lau Tirus to Sidon ma
Pilistia nêñ gamêñña samob, aêacnêñ
asagenj ñagêdô gêdênj taunj. Amac abe
akêñ ñagêjô êndênj aê êtu gêñ tenjña me.
Embe akêñ ñagêjô êndênj aê, go janam
nêñ ñagêjô ôkwi wacêtap amac taôm
môkêmapac sa wenj tagenj. ⁵ Gebe amac
ajañgo ñoc silber to gold su ma ajonj ñoc
awamataêjam kêsô nêñ lôm gwam gêja.
⁶ Ma akêñ lau Juda to Jerusalem gêdênj
lau Helen sêjam ôli gebe sejonj êsêac sêna
e sêmoa jaêc nêñ gamêñ ñamadiñ. ⁷ Alic-
gac me, galoc tec jaôc êsêacnêñ ñalêlôm
gebe sêndi añga gamêñ, tañ amac atulu
êsêac sêja nañ, ma gêñ amac agôm nañ,
ñagêjô wacêtap amac taôm môkêmapac
sa. ⁸ Aê oc jakêñ latômio to ñac sêndênj
lau Juda sênam ôli nasêsêp êsêac lemenj,
ocgo ac sêkêñ êsêac sêndênj lau Sabea, tê
sêñgônj jaêcsêga nê, sênam ôli êsêac. Biñ
tec Apômtau kêsôm.

⁹ “Asôm biñ tonec êtu tapa añga lau ten-
tenlatu nêñ gebe

‘Amansañ taôm êtu anac siñña.
Ajatu lau siñsêlêc sa.
Akêñ siñwaga sêmênjmanj
samob sêpi tagenj.

¹⁰ Apa nêñ sakwenj ôkwi êtu siñ
to anam lêñgêc ôkwi êtu kêm.
Ñac ômbôênj-ômbôênj êsam tau gebe “Aê
ñactêkwa tenj.”

¹¹ Amac tenterlatu, tañ aṅgôn agi aêac auc nañ, andi ṅagaôgeñ, naakac taôm sa aṅga tônêmañ.”

O Apomtau, ôwê nêma lausiñ sêsêp tônê sêna.

¹² “Tenterlatu sêndimañ.

Ma êsêac sêwê sêna gaboañ Josapat gebe aṅga tônê aê oc jaṅgôn ma jamêtôc tenterlatu samob, tañ sêṅgôn sêjam aucgeñ nañ.

¹³ Akêñ bôjan jalô êna gebe kôm ṅanô gêmêc e kêtû masê su.

Asô anamañ, aka wain, tañ kêsêp toṅtoñ e mêngec su nañ. Ma ṅatêkwi êsêp gasuc e mêngec amboac tonañ e wain êkêc

gebe nêñ sec gêjam sêga.

¹⁴ “Lau totoñ-totoñ sêmoa gaboañ mêtôcña gebe Apômtaunê bêc kêdabiṅgac aṅga gaboañ mêtôcña.

¹⁵ Oc to ajôn sêjam kanuc ma utitalata sêgamiñ ṅawê.”

Anôtô gebe êmoasiñ nê lau

¹⁶ Ma Apômtau awa ṅadindiñ kêsa aṅga Sion.

Apômtau gêmôêc biñ awa kapôên aṅga Jerusalem ma umbon to nom ṅawiwic.

Mago Apômtau kêtû nê lau nêñ lamu teñ ma lau Israel nêñ tuṅtêna teñ eñ.

¹⁷ “Ocgô ajala gebe Apômtau, nêma Anôtô aê,

tec gaṅgôn ṅoc lôc dabuñ Sion nec, aê taucgoc.

Ma Jerusalem oc êtu gamêñ dabuñ ma lau jaba teñ oc sêsêlêñ sênac malac êṅgic êtiam atomanô.

¹⁸ “Ma êndêñ bêc tônê wain oc enseler aṅga lôc

ma su êsêp aṅga gamêñ ṅabau ma bu enseler

êtôm Judanêñ bumañ samobgeñ. Ma bumata teñ êpulu êpi aṅga Apôm-taunê andu

ma êmalôm gaboañ Sitim.

¹⁹ “Gamêñ Aiguptuñ oc êtu gasañ ma gamêñ Edomña oc ṅagêlêñ êsa êtu gêñ alôb-alôb, tañ sêgôm gêdêñ lau Juda nañña

gebe sêkêc biñ-masiwaganêñ dec siñ aṅga nêñ gamêñ.

²⁰ Ma lau sêṅgôn gamêñ Juda enden tōṅgeñ

ma gôlôac oc sêjô-sêjô tañ aṅga Jerusalem ṅapañ.

²¹ Aê oc jakêñ ṅagêjô êjô êsêacnêñ dec ma sêwê-biñ-ṅakainwaga

teñ êwê sa atom gebe Apômtau oc êṅgôn lôc Sion.”

Amos

Propete Amos nê biñ kêtü propete samob nêñ biñ ñamatana, tañ teto sa kêsêp buku teñ tomalagen. Têna kêkôc eñ anğa malac Judana teñ, mago eñ gêjam mêtê lau anğa gamên Israelña gêdên jala 800 ma 700 gêmuñ Kilisi gêmên nomña ñasawa. Gêdên ñasawa tonañ lau sêpô lêna gên teñ atom, sêmoa ñajamgeñ. Êsêac sêlic nêñ om ma sêsaê gebe sêmoa towamagen. Mago Amos gêlic amboac teñ. Eñ kêsae gebe lau tolêlômgeñ sêmoa ñajam ma êsêac sêmoa ñajam ñam kêsêp nêñ sêmêtôc lau ñalêlôm sawa kesogeñ to nêñ sêkônin ñêsêacña. Lau sêlic om, tagen nêñ ñalêlôm gêwiñ atom. Êsêac sêjam kauc gebe sêmoa towamagen, mago sêsau taun. Tec Amos gêjam mêtê lau toôli palêgeñ ma kêtêc tau atom. Eñ kêsôm Anôtô êmêtôc lau ñawae lasê. Eñ kêjatu gebe Biñgêdên ñalên êsa êtôm bu keseleñ ma kêsôm gebe Moae Apômtau taê walô nê launên ñagêdô, tañ gacgeñ sêmoa maten jali nañ (5:15).

1 Amosnê biñ tau tonec. Eñ gejobwaga dombaña nêñ teñ anğa malac Tekoa. Ôjô gêjam atomgeñ ma eñ gêlic biñ tau gêdên Judanên kin Usia agêc Israelnên kin Joas latu Jerobeam nêñ têm e ñajala luagêc gêja, go ôjô gêjam. ²Ma eñ kêsôm gebe “Apômtau gêjam wamban anğa Sion to kêkac awa sa anğa Jerusalem e gejobwaga dombaña nêñ gamên ñagêgwan kêsêlic to lôc Karmel ñatêpôê kêmêlin.”

**Anôtô kêmêtôc lau Israel
nêñ lau jaban ñêsêacña**

Siria

³Apômtau kêsôm biñ tau tonec gebe

“Aê oc jawi Damaskusnên keso têlêac me aclêña ñagêjô siñ atom, gebe êsêac sêlêsa Gilead popoc to sêlêsu êsêac.

⁴Amboac tonañ aê jakên ja êniñ Hasaelnê andu ma êndanğac Benhadadnê andu kinña.

⁵Aê gabe jatuc malac Damaskus ñabalan popoc

ma jansen lau Bikat Awenna to ñac, tañ kêmêgôm tôc kinña gênğôn Bet-Eden nañ su.

Ma lau Siriaña nasênğôn kapoacwalô anğa Kir.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

Pilistia

⁶Apômtau kêsôm biñ tau tonec gebe “Aê jawi Gasanên keso têlêac me aclêña ñagêjô siñ atom,

gebe êsêac sêjanğo lau-m samuc teñ su gebe sêkên êsêac sêsêp lau Edom lemeñ.

⁷Amboac tonañ aê jakên ja êniñ Gasa ñatunbôm

ma êndanğac ñaandu kinña su.

⁸Aê gabe jansen lau Asdodña to ñac, tañ kêmêgôm tôc kinña gênğôn Askalon nañ su.

Aê lemoc ejoñ malac Ekron e lau Pilisti nêñ ñapopoc sênaña.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

Tirus

⁹Apômtau kêsôm biñ tau tonec gebe “Aê jawi Tirusnên keso têlêac me aclêña ñagêjô siñ atom,

gebe êsêac sêkên lau-m samuc teñ sêsêp Edom lemeñ

ma taên gêjam poac lasitêwaiña atom.

¹⁰Amboac tonañ aê jakên ja êniñ Tirus ñatunbôm

ma êndanğac ñaandu kinña su.”

Edom

¹¹Apômtau kêsôm biñ tau tonec gebe

“Aê jawi Edomnê keso têlêac me aclêña
 ñagêjô siñ atom
 gebe eñ kêjanda lasi ña siñ
 ma kêtiñ nê taê walô lauña su.
 ma têtac ñandan ñapan
 to têtac kêmoatiñ tôn gedeñ tôngeñ.
¹² Amboac tonañ aê jakêñ ja êniñ malac
 Teman
 ma êndanğac malac Bosra ñaandu
 kiñña.”

Amon

¹³ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi lau Amon nêñ keso têlêac me
 aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac sêkac lauo, tañ sêmoa teñ
 nañ, gêñgic anğa Gilead,
 gebe sêñgôm tañ nêñ nom ñamadiñ êtu
 kapôêñ.
¹⁴ Amboac tonañ jañgôm ja elom anğa
 malac Rahab ñaturbôm ñalêlôm
 ma êndanğac ñaandu kiñña
 êndêñ tañ wali êtañ êndêñ bêc siñña
 ma êndêñ tañ mu êmbuc êndêñ bêc
 mulaiña.
¹⁵ Ma êsêacnêñ kiñ to nê kasêga samob
 sêwiñ tañ
 nasêñgôn kapoacwalô anğa gamêñ
 jaêc.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

Moab

2 Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi Moabnê keso têlêac me
 aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe eñ kêpac kiñ Edomña nê ñatêkwa
 kêtü ñop.
² Amboac tonañ aê jakêñ ja êniñ Moab
 ma êndanğac andu kiñña anğa Kerijot
 ma Moab ênaña êsêp siñ ñakicsêa
 ñalêlôm
 êndêñ tañ wambañ to dauc êtañ êmoa
 nañ.
³ Aê oc jasap gôliñwaga tulu anğa êsêac
 ñaluñ

to janac ênê kasêga samob êndu sêwiñ
 eñ.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

Juda

⁴ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê gabe jawi Judanêñ keso têlêac me
 aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac têtin Apômtaunê biñsu su
 to sejöp ênê ñagôliñ atom.
 Ma êsêacnêñ dansañ, tañ kêtü
 tamenjinêñ lêñ ñagôliñ nañ,
 gêwê êsêac seo amboac tonanğeñ.
⁵ Amboac tonañ aê jakêñ ja êniñ Juda
 ma êndanğac Jerusalem ñaandu kiñña.”

Anôtô kêmêtôc lau Israel

⁶ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi Israelnêñ keso têlêac me aclêña
 ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac sêkêñ ñac gêdêñ gêdêñ lau sê-
 jam ôli kêtü têtap silber saña,
 ma ñac ñalêlôm sawa kêtü têtap atapa
 saña.
⁷ Êsêac sêka lau ñalêlôm sawa mókêña-
 pac tôn kêsêp kekop ñalêlôm
 ma sêkô lau-ñalêlôm-ñawapacwaga nêñ
 lêñ auc.
 ñac teñ agêc tama sêsô dêdêñ mockainjo
 tagen
 e sêgôm ñoc ñaê dabuñ kêtü sec.
⁸ Êsêac sêsa tañ sic sêc altar samob
 ñagala
 ma ñakwê, tañ sêjañgo su anğa launêñ
 nañ, kêtü nêñ mê
 ma sênôm wain, tañ lau sêkêñ kêtü nêñ
 biñ ñagêjôña nañ,
 anğa nêñ Anôtônê andu.
⁹ “Ma aê, tec gamuñ amac ma gasen lau
 Amor,
 tañ waso-waso têtôm kaseda
 ma ñajaña têtôm kamem nañ.
 Aê gasen nêñ ñanô, tañ geñkaleñ lólôc
 nañ,
 to nêñ ñawakac, tañ gêc nom ñalêlôm
 nañ.”

¹⁰ Aê kakôc amac sa anja gamêñ Aiguptuñja api amêñ

to gawê amac amoa gamêñ sawa kêtôm jala 40,

gebe awê kaiñ lau Amor nêñ gamêñ,

¹¹ Ma aê, tec gajac nêñ latômi ñagêdô sa têtû propete

ma nêñ ñacseñomi ñagêdô têtû lau sêjam dabuñ tauñja.

O lau Israel, biñ amboac tonañ biñjanô me masi.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

¹² “Mago amac akêñ wain gêdêñ lau sêjam dabuñ tauñja tau sênôm

to ajac jao propete ma asôm gebe ‘Aoc biñ lasê atom.’

¹³ “Alic acgom, aê janğôm nêñ gamêñ kôjô-kôjôgeñ

êtôm wañ, tañ gêlac gwêc sec nañ.

¹⁴ ñac, tañ ñagaô nañ, embe êc su, oc ênam eñ sa atom.

Ma ñac ñajana nê ñaclai ñanô masi.

Ma ñac ñaclai ênam tau sa êtôm atom.

¹⁵ ñac talamña oc êkô ñajana atom.

ñac, tañ ñagaô nañ, ênam tau sa atom.

Ma ñac, tañ gêñğôñ hos ñaô nañ, ênam katu sa atom.

¹⁶ Ma lau siñsêlêc, tañ sêmoa totêntac kêpa suger nañ,

oc sêc toðliñ ñaôma êndêñ bêc tonañ.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

Kôm tañ gêjac propete ñawae nañ

3 O lau Israel, añô biñ tonec, tañ Apômtau kêsôm kepeñ amac gôlôac samob, tañ kakôc sa anja gamêñ Aiguptuñja api amêñ nañ.

² “Aê kajaliñ amac taômgeñ sa anja gôlôac nomña samob nêñ.

Kêtu tonañja aê gabe jamêtôc amac êtu nêñ keso samobña.

³ “ñac luagêc, tañ sêjac noc tauñ atom nañ,

sêsêlêñ sêwiñ tauñ me.

⁴ Lewe, tañ kêtap gwada sa atom nañ,

oc êu awa ñaôma anja saleñ me.

Lewe ñalatu, tañ gêjac gêñ atom nañ, oc êkêkwañ anja nê gêsuy me.

⁵ Embe sêwa lakô atom, oc lip ênac moc me.

Gwada teñ embe êsêp lakô atom, oc lipkaiñ êmandi sa me.

⁶ Dauc embe êtañ anja malac, oc lau têtakê atom me.

Gêñwapac embe êtap malac teñ sa, nañ Apômtau gêgôm atom me.

⁷ Biñjanô, Apômtau Anôtô êñğôm gêñ teñ atom,

eñ eoc nê biñ ñalêlômña lasê

êndêñ propete, tañ têtû ênê sakiñwaga nañ, êmuñ acgom.

⁸ Lewe embe êtañ asa oc êtêc tau atom.

Apômtau Anôtô embe êsôm biñ, asa oc eoc biñ lasê atom.”

Samaria ênaña ñapuc

⁹ Asôm lasê êndêñ lau, tañ sêñğôñ andu kiñña anja Asuria

to êsêac, tañ sêñğôñ andu kiñña anja gamêñ Aiguptuñja,

gebe “Akac taôm sa anja lôc Samariña, go alic lau sênac seso tauñ anja gamêñ

tau

to sêkôniñ tauñ sêmoa gamêñ tau.”

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe “Êsêac sêjam kauc lêñ sêñğôm gêñ naêndêñña.

Êsêac sêboa ñaclai sêkôniñ lauña to sêjanğo gêñña sa anja nêñ andu kiñña.”

¹¹ Kêtu tonañja Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe

“ñacjo sêñgi gamêñ auc ma senseñ nêñ tuñbôm su

ma sêjanğo waba su anja nêñ andu kiñña.”

¹² Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Aê oc janam lau Israel, tañ sêñğôñ nêñ bec ñalêlôm to sêc nêñ mê ñawasi ñaô anja Samaria nañ, kêsi êtôm ñacgejob gêjam dombalabu ñapopoc me tañalauñ kêsi anja lewe awasuy.”

¹³ Apômtau Anôtô, lausij undambêña nêñ Anôtô, kêsôm gebe

“Añô biñ tonec ma awa Jakobnê gôlôac-nêñ keso sa.

¹⁴ Êndêñ bêc, tañ jamêtôc Israel êtu nêñ sêgêli biñña nañ,

aê oc jamêtôc Betel ñaaltar ma jatuc altar tau ñajabo tulu

e embeñ êsêp nom.

¹⁵ Aê jatuc andu komôña to andu ock-êsaña popoc.

Ma andu, tañ sêkwê tonagêlôn kainj teñ nañ, ênaña

ma andu taêsam malenmê.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

4 “Amac bulimakao Basanña, tañ amoa lôc Samarianja nañ, añô biñ tonec.

Amac akônij lau ñalêlôm sawa toñ to alêsa lau-sêpô-lênawaga popoc,

ma asôm gêdêñ ñaci gebe ‘Akôc gêñ amêñ, gebe anômôn.’

² Apômtau kêtôc lêma ma gebe nê biñ ñanô êsa êtu eñ ñac dabuñña gebe

Alic acgom, bêc oc mênêsa, go sêngauc amac asa amêñ ña lêngêc

to sênac nêñ lauo ñamuña ña êñpañ.

³ Ma amac oc akêñ taôm tagen-tagen asa tuñbôm ñakêlêtêc ñasawa ana

ma sêmbalij amac sij ana Hermon.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

⁴ “Amêñ Betel ma aņgôm gêñ alôb-alôb. Amêñ Gilgal ma aņgôm gêñ alôb-alôb êlêlêc su.

Akêñ nêñ daja êtôm bêbêcgeñ samob ma akêñ nêñ gêñ teñ ñanô teñ ñanô

êtôm bêc êtu têlêacña samob.

⁵ Akêñ polom togoleñ êtu da danje to anam nêñ da awalauñ ñawae êsa ênêc awêgeñ.

O lau Israel, biñ tonañ amac têmtac gêwiñ gebe aņgôm.”

Apômtau Anôtô nê biñ tau tonec.

⁶ “Kêtôm nêñ malac samob, aê kakêñ amac lumluñ gêñac gêñ teñ atom

to kakêñ amac aôc tôbôm moña kêtôm nêñ gamêñgeñ.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

⁷ “Aê kagamij kom gêdêñ amac amboac tonañgeñ e ajon têlêac su,

go ajon kôm ñanô sa.

Aê kakêñ kom gêjac malac teñ,

ma kagamij kom gêdêñ malac teñ.

Kôm teñ kêtap kom sa,

ma kôm, tañ kêtap kom sa atom nañ, ñagêñ kêmêlij.

⁸ Amboac tonañ tec malac luagêc me têlêac sêsêlêñ sêja malac teñ

sebe sênôm bu, tagen sênôm e gêoc êsêac tôn atom.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

⁹ “Aê kakêñ gwa gêjac amacnêñ mo to kakêñ kôm ñanô kêmêlij.

Aê gasen nêñ kôm moña to kôm wainña su.

Wagô geñ amacnêñ jambô to katêkwi.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

¹⁰ “Aê kasakij kole gêdêñ amac kêtôm gagôm gêdêñ Aiguptu.

Aê gajac nêñ lau wakuc êndu ña sij.

Aê kajanda nêñ hos sêc sêja.

Ma nêñ gamêñ becña ñasu sec e gêjam gamêñ-gamêñ aucgeñ.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

¹¹ “Aê gasen amac su katôm gasen Sodom to Gomora su.

Ma amac atôm jakalic, tañ sêwê sic aņga ja nañ.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

“Kêtu tonañña aê gabe jaņgôm biñ tonañ ñanô êsa êpi ¹² amac, o Israel.

O Israel, aê gabe jaŋgôm biŋ tonaj ɲanô
êsa, tec ômansaj taôm,
gebe ôndac nêm Anôtô.”

¹³ Ôlic acgom, ɲac taŋ gêboa lôc sa to
kêkêŋ mu naŋ,
ɲac taŋ geoc nê biŋ, taŋ taê gêjam naŋ,
lasê gêdêŋ ɲamalac naŋ,
ɲac taŋ kêkêŋ gamêŋ kelender to
ɲakesec
ma kêsêlêŋ gêmoa nom ɲabau ɲaô naŋ,
nê ɲaê gebe Apômtau, lausiŋ un-
dambêŋa nêŋ Anôtô. [§]Basanŋa, taŋ
seŋ gêŋgeŋ ma sêjam kom teŋ atom.

Kalem sênam tauŋ ôkwiŋa

5 O gôlôac Israel, aŋô biŋ tonec ma
akêŋ taŋem taŋjiboa, taŋ kataŋ kêt
amacŋa naŋ.

² “Awêtakiŋ Israel gêjac tau êndu, eŋ oc
êndi sa êtiam atom.

Eŋ gêjac tau êndu gêc tau nê nom ma ɲac
teŋ oc gêjac eŋ sa atom.”

³ Gebe Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec
gebe

“Malac taŋ êkêŋ lau 1,000 sêsa sêna naŋ,
nêŋ lau 100 geŋ sêmoa matem jali.

Ma malac, taŋ êkêŋ lau 100 sêsa sêna
naŋ,

nêŋ 10 geŋ sêmoa matem jali.”

⁴ Gebe Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêŋ
gôlôac Israel gebe

“Ansom aê, go amoa matem jali,

⁵ ansom Betel atom, ma ana Gilgal atom
ma asêlêŋ alom Berseba ana atom.

Gebe Gilgal oc êŋgôn kapoacwalô aŋga
gamêŋ jaêc biŋɲanôgeŋ,

ma Betel oc ênaŋa.”

⁶ Ansom Apômtau, go amoa matem jali.
Embe masi, go eŋ êpoa lasê êtôm ja e

êndaŋgac gôlôac Josep su,
ma ɲac teŋ êmoa Betel, gebe ênac ja tau
êmac atom.

⁷ O amac, taŋ ajam lêŋ biŋgêdêŋja ôkwi
kêt
gêŋ ɲamakic sec

ma akôniŋ biŋgêdêŋ tôn gêc nom.

⁸ ɲac taŋ kêkêŋ dam to i totili
ma gêjam ɲakesec ôkwi kêt
geleŋja to gêgôm geleŋja ɲakesec kêsa,
ɲac taŋ kêkalem gwêc ma kêsêwa kêsêp
nom naŋ,

ênê ɲaê gebe Apômtau.

⁹ Eŋ gesen lau ɲajaŋa su eb tageŋ
ma gêgôm malac ɲajaŋa kêt
gasanŋ.

¹⁰ Êsêac têtac gedec ɲac, taŋ kêpuc
biŋgêdêŋ tôn gêmoa sêmêtôc biŋ
ɲamala

to sê kanôn ɲac, taŋ kêsôm biŋɲanô naŋ.

¹¹ Amac akwê andu ɲa poc, taŋ apa e
ɲatip kêsa naŋ,

mago oc aŋgôn andu tau ɲalêlôm atom.

Amac asê kôm wainŋa ɲajam,

mago oc anôm wain tau atom,

gebe amac aka ɲac ɲalêlôm sawa tôn
to akac eŋ, gebe êkêŋ polom êndêŋ
amac.

¹² Aê kajala gebe agôm gêŋ alôb-alôb
taêsam

ma nêm sec kapôêŋanô.

Amac taŋ alêsu ɲac gêdêŋ

to akôc awa ɲalêsiŋa

ma akô ɲac ɲalêlôm sawa auc aŋga
amêtôc biŋ ɲamala naŋ.

¹³ Kêt
tonaŋja tec ɲac tokauc oc ênam
tau tôn êndêŋ têm tonec,

gebe têm tau têm sec.

¹⁴ Ansom gêŋ ɲajam, ansom gêŋ sec
atom,

gebe amoa matem jali.

Go Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ
Anôtô, êmoa êwiŋ amac

amboac asôm su.

¹⁵ Têmtac endec sec ma têtac êwiŋ
ɲajam

to amansaŋ biŋgêdêŋ aŋga mêtôc
ɲamala,

ec Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ
Anôtô,

taê walô Josepnê gôlôac ɲapopoc.

[§]4:13 Propete gêjam dôŋ Israelnêŋ lauo kêpi bulimakao

¹⁶ Amboac tonañ Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe “Tanjiboa êpi êtôm malacluñ samobgeñ. Ma lau sêmôéc gebe ‘Ojae, ojae’ êtôm in-têna samob.

Êsêac sêkalem lau kômña gebe têtañ to êsêac, tañ têtañ tanjiboa kêtú tônia nañ, gebe sêpuc tanjiboa sa.

¹⁷ Tanjiboa êtañ êtôm kôm wainña samob gebe aê oc jasêlêñ jamoa amac ñasawa-ñasawa.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

¹⁸ Ojae amac, tañ ajam awem su Apôm-taunê bêc.

Ajam awem su bêc tonañ kêtú agenña. Bêc tonañ ñakesec, ñawê atom.

¹⁹ Oc êtôm ñac teñ gêc lewe su, mago gêdac bôclai teñ, me gêô lasê andu ma gêjac señeñ tau ña lêma

ma moac teñ gêñac eñ.

²⁰ Apômtaunê bêc tau ñakesec, ñawê atom,

ñakanuc ma ñawasi masi.

²¹ “Aê gadec ma galic nêñ om sec ma nêñ akac taôm sa omña gêjac aê matocanô ñajam atom.

²² Ma amac embe akêñ daja to dadange êndêñ aê,

oc jakôc sa atom.

Aê matoc ê nêñ bulimakao kêtôp ñajam, tañ akêñ êtu dawama nañ atom.

²³ Aêc su tonêñ wê ñakicsêa anña aêñoc. Aê gabe jañô nêñ gêñ wêña êtañ atom.

²⁴ Mago biñgêdêñ ñalêñ êsa êtôm bu keseleñ

ma biñgêdêñ êtôm bu, tañ keseleñ geden tônia geñ nañ.

²⁵ “O gôlôac Israel, amac akêñ daja to da ñagêdô gêdêñ aê gêdêñ tañ amoa gamêñ sawa kêtôm jala 40 nañ, me masi. ²⁶ Tec galoc akôc nêñ kiñ

Sakut to amacnêñ gwam utitalatana Kaiwan, tañ amasañ kêtú amac taômña nañ, sa ²⁷ gebe aê oc jawê amac aka lêlêc Damaskus su naasêp kapoacwalô.” Apômtau tañ nê ñaê gebe lausij undambêña nêñ Anôtô nañ, kêsôm biñ tonañ. ^{**} Babel nêñ anôtôi jaba.

Senseñ Israel su ñabiñ

6 “Ojae êsêac, tañ sêlêwan sêmoa Sion, to êsêac, tañ sêñgônia lôc Samarianja totêntac kêpa sugen,

ma tenterlatu ñamataña nêñ lau towae, tañ gôlôac Israel dêdêñ êsêac sêja nañ.

² Alom malac Kalne ana ma alic acgom, go anña ôñê ana malacsêga Hamat.

Go asêp Pilistinêñ malac Gat ana.

Êsêacnêñ gamêñ ñajam kêlêlêc gamêñ tonec su me.

Me êsêacnêñ nom kapôêñ kêlêlêc amac-nêñ nom su me.

³ O amac, tañ atij bêc sec su nañ,

mago akalem ñaclai êkôniañ launja mênkêtu dambê.

⁴ “Ojae êsêac, tañ sêsa tauñ sic sêc pôpô, tañ sêjam gêlônia ña jabo nañ,

to sêmetôtoc tauñ sêsas nêñ mê ñaô,

ma señ domba ñalatu anña domba ñatonj to bulimakao ñalatu, tañ señgeñ e kêtôp ñajam nañ.

⁵ Êsêac sêjam wê ole-ole to sêjac gêñ wêña kêtanj gêwiñ,

ma sêmasañ gêñ wêña wakuc kêtôm Dawid.

⁶ Êsêac sênôm wain kêsêp laclu kapôêñ to señ oso tauñ ña niptêkwi ñajamanô tau,

mago sêmoa tonjalêlôm ñawapac kêtú Josep gêjañña atom.

⁷ Tec êsêac têtú lau, tañ sêñgônia kapoacwalô anña gamêñ jaêc nañ,

nêñ ñamata,

^{**} 5:27 Sakut agêc Kaiwan nêñ ñam gêc awê atom, moae têtú lau

ma êsêac, tañ sêmêtôc taun sêsac nêñ mê
ñaô nañ, têtû samuc taun toöndugeñ
êtiã atom.”

⁸ Apômtau, lausij undambêña nêñ
Anôtô, kêsôm gebe

Apômtau Anôtô kêtôc lêma kêpi tau
gebe

“Aê gadec Jakobnê ketoc tau sa

ma têtac gedec ênê andu kiñña

ma gabe jakêñ malac to gêñ samob, tañ
gêc ñalêlôm nañ, êndêñ ñacjo.”

⁹ Lau 10 embe sêmoa andu teñ, oc

sêmãc êndu. ¹⁰ Ma ñac teñ, tañ gêjaña

atom ma kêsij tau gêñgônê nê andu ña-

balêñ ñalêlômña nañ, nê tawañ, tañ

gebe êkôc eñ ma sejoñ ñatêkwa sa anga

andû nañ, embe êsôm gebe “Ñac teñ

gêñgônê gêwiñ aôm me masi,” go eñ

êjô nê tawañ awa gebe “Masi,” ma êm-

baob eñ gebe “Us, jamañgeñ, aêac tasam

Apômtaunê ñaê atommañ.”

¹¹ Alicgac me, Apômtau kêjatu, tec oc têt-

tuc andu kapôêñ popoc

ma sêñac andu sauñ êkôc-êkôc.

¹² Amboac ondóc, hos sêlêti sêmoa poc

ñaô

ma bulimakao sê sakweñ ki, gebe sêkac

gwêc ôkwi me.

Mago amac ajam lêñ mêtôcña ôkwi kêtû

gêñ ñamalic

to agôm biñgêdêñ ñañanô ñamakic kêsã.

¹³ Amac atu samuc gêñ ñaôma

ma asôm gebe “Aêac aku malac Karnaim

tulu ña taun ma ôliñwalô atom me.”

¹⁴ “O gôlôac Israel, alic acgom,

aê jajatu tentenlatu toñ teñ sa, gebe

sêñac siñ êndêñ amac.”

Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô,

kêsôm biñ tonañ.

“Ma êsêac sêkônij amac tôn anga

Hamat ñaintênagêsuj e naêndêñ bu

Arabaña.”

Amos gêlic ñakatu wagôña

7 Apômtau Anôtô kêtôc gêñ tonec
gêdêñ aê gebe Aê galic eñ kêmasañ

wagô gêdêñ tañ kiñnê lau sebob gêgwan

ñamata su ma gêgwan ñamêdôb kêpuc

kêtû luagêcña. ² Wagô señ nom ñagêg-

wañ su, go kasôm gebe

“O Apômtau Anôtô, aê jateñ aôm gebe

ôsuc biñ okwi,

gebe Jakob oc êôc gêñ tau amboac on-

doc. Eñ sauñanô.”

³ Tec Apômtau gêjam nê ñalêlôm ôkwi

ma kêsôm gebe

“Biñ tonañ êtu anô atom.”

Amos gêlic ñakatu jaña

⁴ Go Apômtau Anôtô kêtôc gêñ tonec

gêdêñ aê gebe Aê galic Apômtau Anôtô

kêkalem ja gebe êmêtôc biñ. Ma ja geñ

gêdimbobsêga su ma mêngeñ nom gê-

moa. ⁵ Go kasôm gebe

“O Apômtau Anôtô, aê jateñ aôm gebe

ôwi siñ,

gebe Jakob êôc gêñ tau amboac ondóc.

Eñ sauñanô.”

⁶ Tec Apômtau Anôtô gêjam nê ñalêlôm

ôkwi ma kêsôm gebe

“Biñ tonañ êtu anô atom amboac

tonañgeñ.”

Amos gêlic ñakatu gam topocña

⁷ Eñ kêtôc gêñ tonec gêdêñ aê gebe

Aê galic Apômtau kêkô tunbôm, tañ

sêkwê todôn, tañ sêmasañ ña gam

topoc êtôc gêñ solopña. Ma eñ lêma

kêkôc dôn tonañ jateñ. ⁸ Ma Apôm-

tau kêsôm gêdêñ aê gebe “Amos, aôm

gôlic asageñ.” Ma aê kasôm gebe “Galic

dônepoc teñ.” Go Apômtau kêsôm gebe

“Ôlic acgom, aê kakô ñoc lau Israel

ñalêlôm

ma gajam dôn êsêac ña dônepoc.

Aê gabe jaê êsêacnêñ biñ tôn êtiã

atom.

⁹ Isaknê gamêñ ñabau êtu gasañ

to senseñ Israelnêñ gamêñ dabuj su.

Ma aê gabe jandi tosiñgeñ gebe janac siñ

êndêñ Jerobeamnê gôlôac.”

Amos agêc Amasia

¹⁰Go dabuwaga Betelha Amasia kêsakin biñ gêdên Israelnên kin Jerobeam gebe “Amos kêkic aômnêm biñ gêmoa gôlôac Israel ñalêlôm. Lau tau têtôm gebe sêoc ênê biñ tôn atom.

¹¹Gebe Amos kêsôm gebe ‘Sij oc enseñ Jerobeam su, ma Israel sêwi nêñ gamên sij nasênghôn kapoacwalô anga gamên jaêc.’

¹²Ma Amasia kêsôm gêdên Amos gebe “O ñac-goc-biñ-lasêwaga, wêc sij su taôm ôna nêm gamên Judaña, ec ôniñ nêm polom to oc biñ lasê anga ônê.

¹³Mago oc biñ lasê anga Betel êtiam atomanô gebe Betel kêtû kinê gamên dabuñ to kêtû ênê gamên tau ñalôm dabuñ teñ.”

¹⁴Go Amos gêjô Amasia awa gebe “Aê propete atom, ma propete teñ latu aê atom amboac tonanğen. Mago aê ñac bôcña to ñac kasê ka ñanôña. ¹⁵Ma Apômtau kêkôc aê su anga bôc ñaton ma Apômtau kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôna oc biñ lasê êndên ñoc lau Israel.’ ¹⁶Amboac tonanğaloc ôkên tañam Apômtaunê biñ. Aôm kôsôm gebe ‘Oc biñ lasê eso Israelnên ñalêlôm atom ma ônam mêtê eso Isaknê gôlôacnên ñalêlôm atom.’

¹⁷Kêtû tonanğa Apômtau kêsôm biñ tonec gebe ‘Aômnêm awê oc êtu mockainjo êmoa malac, ma sij enseñ latômio to ñac su. Ñacjo sênac lôcawa nêm nom to sênac sam êndên tauñ.

Aôm taôm ômac êndu anga lau samuc nêñ gamên, ma Israel oc sêwi nêñ gamên sij nasênghôn kapoacwalô anga gamên jaêc.”’

Ñakatu kêtû aclêña

8Go Apômtau Anôtô kêtôc gên tonec gêdên aê gebe Aê galic ka ñanô ñalêwê gadob teñ. ²Ma eñ kêsôm gebe” Amos, aôm gôlic asagen.” Ma aê kasôm gebe “Gal ic ka ñanô ñalêwê gadob teñ.” Go Apômtau kêsôm gêdên aê gebe “Aênoc lau Israel nêñ têm mênğêjac pep, aê jaê êsêacnên biñ tôn êtiam atom.

³Êndên bêc tonanğ wê anga lôm dabuñ ênam tau ôkwi êtu tañiboa.” Apômtau Anôtô nê biñ tau tonec.

“Êtôm gamên samob êsêac sêmbalinğawêlêlanğ taêsam sij ñabinğmêgen.”

Israel sênaña ñatêm kêdabinğac

⁴Amac tañ aka lau sêpô lêna tauñña tôn ma akôninğ lau ñalêlôm sawa gamên tonecña nanğ, akênğ tañem biñ tonec.

⁵Amac asôm gebe “Êndên ondoc ajônğ mênğêô lasê ñaôm êmbacnê, gebe takênğ polom êndên lau sênam ôli. Êndên ondoc sabat êmbacnê, gebe tatulu mo ma dangôm dônğ moña êtu sauñ ma mo ñaôli êtu kapôênğ ma tansau lau ña dônğdansañ.

⁶Ma tanam ôli lau ñalêlôm sawa ña silber to lau sêpô lêna tauñña ña atapa ma takênğ polom ñapa êndên lau sênam ôli amboac tonanğen.”

⁷Apômtau kêtôc lêma kêpi Jakobnê wae ñajam gebe “Binğnanôgenğ, aê jalinğ êsêacnênğ gênğ samob, tañ sêğôm nanğ, ñateñ sij atomanô.

⁸Biñ tonec êñğôm nom êtênêp to êñğôm lau samob, tañ sênğğônğ nom tau nanğ, têtatñ tañiboa ma êñğôm nom samucgenğ êsuñ êtôm bu Nil ma ñakotonğ-kotonğ e ê su êtiam êtôm bu Nil anğa Aiguptu nanğ, atom me.”

⁹ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Ëndên bêc tonaj aê jakênj oc naêsêp êndênj têm oc êkô ñaluñña ma jañgôm nom ñagamênj ñakesec êsa êndênj ocsalô.

¹⁰ Aê gabe janam nê m om têtmac ñajamña ôkwi êtu bêc ñawapac to janam nê m wê samob ôkwi êtu tañiboa.

Aê gabe jakênj amac samob anac talu ma samob akaliñj môkêmlauñj su.

Aê gabe jañgôm amac atañ tañiboa êtôm ñac,

tañ gêjam taê tau kêtû nê latu tagenjenña,

ma anac dabiñj bêc tau amboac sêjac dabiñj bêc têtmac ñamakicña teñ.”

¹¹ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alicgac me, bêc oc mênêsa,

go jakênj tóbôm ênam gamênj auc.

Tóbôm mo to buña atom, tóbôm sênjô Apômtaunê mêtêña.

¹² Lau oc sêsêlênj sêwê aña gwêc ñamakeñ e dêndênj gwêc ñamakeñ

to aña gamênj musañgu-mña e dêndênj gamênj oc kêpiña.

Êsêac sêna sêmênj—sêna sêmênj ma sensom Apômtaunê mêtê,

mago têtap sa atom.

¹³ “Ëndênj bêc tonaj lauo takinñj tolañjônj êjam ma ñacsenom mateñj êlô êtu bu êjô êsêacña.

¹⁴ Lau tañ têtôc lemeñj êndênj gwam Asima Samariaña ma sêsôm gebe

‘Dannê anôtô gênjgônj mata jali, tec aê jasôm biñjanô,’

ma êsêac, tañ sêsôm teñ gebe ‘Bersebanê lamu gêmoa, tec aê jasôm biñjanô,’

nañ êsêac samob oc sembeñj e sêndi sa êtiam atom.” ††gêbacnê, tec ka ñanô ñalêwê katu Apômtaunê bec mêtôcña ñadônj. ‡‡

Lau teñ sêwê Apômtaunê mêtôc sa atom

9 Aê galic Apômtau kêkô kêsî altarnja ma kêsôm gebe

“Ôtuc alê popoc e salôm ênsêlô

mênjêtuc lau samob môkênjapac popoc, ma êsêac, tañ sêwê sa nañ, aê oc janac ña siñ,

ma teñ êc su atom, teñ ênam samuc atom.

² “Êsêac embe seweñj nom sêsêp lamboam sêna,

aê lemoc oc jakôc êsêac aña onê.

Êsêac embe sêpi undambê sêna,

aê oc jakôc êsêac aña tônê sêsêp sêmênj.

³ Êsêac embe sêsîñj tauñj sêmoa lôc Karmel ñatêpôê,

oc jaê êsêac lasê ma jakôc êsêac tônj.

Êsêac embe sêsîñj tauñj sêsêp gwêc ñagêdimbob, gebe jalic êsêac atom,

oc jajatu moac, gebe êñac êsêac aña onê.

⁴ Êsêac embe sêsêlênj sêmuñj nêñj ñacjo sêsêp kapoacwalô sêna

oc jajatu siñ, gebe enseñj êsêac su aña tônê.

Aê matocanô êpi êsêac êtu êmoasiñj êsêacña atom, êtu êkênj sec êsêacña.”

⁵ Apômtau, lausiñj undambêña nêñj Anôtô, kêmooasac nom e gêwê,

ma êsêac samob, tañ sênjgônj nom tau nañ, têtaj lasê,

ma gêñj nomña samucgeñj kêsujj kêtôm bu Nil

ma gê su kêtiam kêtôm bu Nil Aiguptuña.

⁶ Eñj kêkwê nê balêm lôlôcña aña undambê

ma kêsujj nê andu ñaalê kêkô nom.

Eñj tañ kêkalem gwêc ñadembom ma kêsêwa kêsêp nom nañ,

††8:14 Ka ñanô ñalêwê gêwa sa gebe jala teñ ñatêm ñajam

‡‡8:14 Lau Israel nêñj abec tau tonaj.

nê ñaê gebe Apômtau.

⁷ Apômtau kêsôm gebe

“O gôlôac Israel, aê galic amac atôm lau Aitiopiaña atom me.

Aê gawê Israel anğa Aiguptu ma lau Pilisti anğa Kaptor

to lau Suria anğa Kir sêmên atom me.

⁸ Alicgac me, Apômtau Anôtô mata gê gamên kiñña sec

ma aê gabe jansen gamên tau su ênaña anğa nom,

tageñ gabe jansen Jakobnê gôlôac su samucgeñ atom.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

⁹ “Alic acgom, aê gabe jajatu biñ

ma jakoloñ gôlôac Israel sêsêp lau tomôkê-tomôkê samob ñalêlôm.

Aê jakoloñ êsêac êtôm sekoloñ polom kêsêp lala

e ñamatu teñ embenj êsêp nom atom.

¹⁰ Aêñoc launêñ lau sec samob, tañ sêsôm gebe

‘Gêñwapac êtap aêac sa to êôc lêlêc aêac atom nañ,

siñ enseñ êsêac su sênaña.”

Êtu ñamu Apômtau êmansañ Israelnêñ biñ êtiam

¹¹ “Êndên bêc tônê aê gabe jajac Dawidnê bec, tañ kêku nañ, sa êtiam.

Aê gabe jambôc ñalasê to jamboa ñapopoc sa

ma jakwê sa êtiam êtôm andanjenña,

¹² gebe êsêac sêwê kaiñ Edom ñapopoc to lau tomôkê-tomôkê samob,

tañ sê ñoc ñaê kêpi êsêac nañ.”

Apômtau tañ êñgôm biñ tau êtu anô nañ, kêsôm biñ tonañ.

¹³ Apômtau kêsôm gebe

“Alic acgom, bêc oc mênêsa, go ñac êkac nom ôkwi mênê ñac ejoñ ñanô saña tônj,

ma ñac êka wain ñanôña mênê ñac êsé ñawêña tônj.

Wain ñakana oc mênjep-mênjep anğa lôc

to enseler anğa gamên ñabau.

¹⁴ Aê gabe janğôm ñoc lau Israel nêñ gên mataêjam êtu wakuc.

Êsêac sêkwê malac, tañ sesen popoc nañ, sa êtiam ma sênğôn ñalêlôm.

Êsêac sêsê kôm wainña ma sênôm ñawain.

Êsêac sêsê kôm ma sênin ñanô.

¹⁵ Aê gabe jasê êsêac sêsêp tauñ nêñ nom ma sêmbuc êsêac sa anğa nom, tañ kakênj gêdênj êsêac nañ, êtiam atom.”

Apômtau aômnêm Anôtô, nê biñ tau tonec. ¶^{¶§§} êkôc. Têm ñagêdô lau

sekoloñ ñop kêsêp lala, tec ñop ña- jam kêsêp laclu ma ñapoc gacgeñ

gêc lala ñalêlôm. Têm teñ lau sekoloñ polom ñanô e ñanô gêc lala

ñalêlôm ma ñapa gêjaña. ñamadiñ tonec kêkanônj biñ polom ñanôña.*

¶[¶]9:15 Lau Israel nêñ kiñnê gamên.

§§^{§§}9:15 Lau sekoloñ gên kêsêp lala, gebe sêwa ñajam to sec

^{}9:15 Biñ tonec ñam gebe kom oc anam ñanô ñapañ.

Jona

Buku tonec kêtôm propete ñagêdô nêñ buku atom Buku tau gêjac miñ propete Jona, tañ gebe êwê Anôtônê biñ sa nañ, nê lêñ ñagêñsêga. Anôtô kêsôm gêdêñ eñ gebe êna lau Israel nêñ ñacjosêga Asuria nêñ malacsêga Niniwe. Mago Jona gedec. Eñ gebe êkêñ Anôtônê jaen êndêñ êsêac atom. Eñ taê gêjam gebe Anôtô oc êñgôm nê biñ enseñ malac suña ñanô êsa atom, tec gedec gebe êkêñ puc lau malac tônêña. Gêdêñ tañ biñ ñagêdô kêtap eñ sa su nañ, eñ taña wamu Anôtônê biñ lêna-lênagen. Eñ gêja ma kêkêñ Anôtônê jaen gêdêñ lau Niniwe, mago kêsâê gebe Anôtô gesen malac su atom, tec gêoc gêdô gêdêñ eñ.

Buku tau gêwa Anôtô sa gebe eñ kêkêñ gêñ samob ma kêtû gêñ samob ñatau. Mago biñ tonanjen atom, eñ Anôtô, tañ têtac gêwiñ to taê walô nê gêñ kêlêlêc su. Eñ gedec gebe êmêtôc to enseñ nê launêñ ñacjo, eñ têtac gêwiñ kêlêlêc ma gebe êsuc nêñ sec ôkwi to ênam êsêac sa.

Jona gebe ec Apômtau Anôtô

1 Apômtaunê biñ gêdêñ Amitai latu Jona gebe ²“Ajôc, ôndi ôna malac kapôêñ Niniwe naðnam mêtê êsêac ma ôsôm êpi êsêac tenbelenjen gebe nêñ sec ñawae kêpi gêdêñ aê gêmêñ.” ³Mago Jona gêdi gebe êc su anja Apômtau lañônêm ma êna Tarsis. Eñ kêsêp Jope gêja e kêtap wañ ten, tañ gebe êna Tarsis nañ sa. Tec gêjam ôli wañ tau ma kêpi gebe êc su anja Apômtau lañônêm ma êna Tarsis.

⁴Mago Apômtau kêbaliñ mu ñaclai sec ten kêsêp gwêc gêjac, tec mu tau gêbuc ñatêna ma gêgôm gwêc kêtû sec e kêdabiñ gebe wañ popoc. ⁵Ma lau wañña têtêc tauñ ma aweñ gêjac nêñ anôtôi gêdêñ-gêdêñjen. Ma sêbaliñ waba anja wañ kêsêp gwêc gêja gebe wañ ñagaô

êsa. Mago Jona kêsêp wañ ñalêlôm gêja jakêsa tau sic ma gêc bêc e kêliñ tau siñ. ⁶Go kapitai wañña gêdêñ eñ jakêsôm gebe “Aôm gôêc bêc me. Taêm gêjam asagen. Ôndi samañ, awam ênac nêm Anôtô, oc moae taê ênam aêac, gebe dambac tanaña atom.”

⁷Go êsêac sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Ajôc, tapuc kapoac, talic acgom, gêñwapac, tec kêtap aêac sa nec, ñam kêsêp asa.” Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Jona. ⁸Gocgo sêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôsôm acgom, aôm gôjam kôm amboac ondoc, ma aôm anja ondoc gômôêñ, nêm gamêñ ñaê amboac ondoc ma nêm ñam kêsêp asa lau nêñ.” ⁹Eñ gêjô êsêac aweñ gebe “Aê Ebolai ten ma katêc Apômtau, Anôtô undambêña tau, tañ kêkêñ gwêc to nom nañ.” ¹⁰Lau sêñô e têtêc tauñ secanô ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gôgôm asagen.” Gebe lau tonan sêjala gebe eñ gêc Apômtau su, gebe tau kêsôm gêdêñ êsêac.

¹¹Go sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aêac anjom aôm amboac ondoc, gebe gwêc êtu malô ma êpôn aêac êtiam atom.” Gebe gwêc kêjamuñ êsêac secanôtêna. ¹²Eñ gêjô êsêac aweñ gebe “Akôc aê ma ambaliñ aê jasêp gwêc jana, ocgo bônôn êsêp. Aê kajalagac, gebe mu gêbuc ñatêna nec ñam kêsêp aênagen.”

¹³Lau sêñô biñ tau, mago sêsâê sebe sêsô bau sêna êtiam, tec segolem ñajana, mago sêgôm elêmê, gebe gwêc kêjamuñ êsêac secanô ma kêtin êsêac su sêsa sêja. ¹⁴Go aweñ gêjac Apômtau ma sêsôm gebe “O Apômtau, aêac aten aôm gebe ondec aêac e ambac ananja êtu ñac tonecña nec atom ma ôkêñ aêac awê ñac tobiñmê ten nê dec ñakaiñ atom, gebe aôm, Apômtau, gôgôm kêtôm gôlic gêjac matamanô.” ¹⁵Go sêkôc Jona tôn ma sêbaliñ eñ kêsêp gwêc gêja, go gwec kêtû malô. ¹⁶Go lau têtêc Apômtau ñanôn-ñanô ma sêkêñ da gêdêñ Apômtau ma sêjac mata biñ gêdêñ eñ.

Jona gêjam danje Apômtau

2 Ma Apômtau kékêñ i kapôêñ teñ gebe êndanğonñ Jona. Ma Jona gêmoa i têtacilêlôm geleñña têlêac ma gêbêcauc têlêac. ²Go Jona ketenñ mec gêdêñ nê Apômtau Anôtô gêñğonñ i têtacilêlôm ³ma kêsôm gebe

“Aê kapô lêna tau ñanô ma aoc gêjac Apômtau,

tec eñ kékêñ taña aê.

Aê gamôêc anğa lamboam ñalêlôm ma aôm gôê tañam aê aoc.

⁴Aôm kôbaliñ aê kasêp gwêc ñagêdimbob gaja,

kasêp gwêc ñaluñgeñ,

ma ñasamac gêjam aê auc,

aômnêm dembom to ñakôtôn-kôtôn samob kêsâlê aê auc.

⁵Ma aê taêc gêjam gebe ‘Aôm kôtiñ aê su anğa lañômnêm,

ma oc jañğôm amboac ondoc gebe matocanô êpi nêm lôm dabuñ êtiam.’

⁶Gwêc ñasamac mênğêdêñ ñoc koclabenñ,

ñagêdimbob kêmakop aê auc

⁷anğa lôc ñanombanñ tau.

Kasêp nom ñalêlôm gaja

ma ñakatam ñajana kêsâ gêc gedên tôngeñ.

Mago aôm, o ñoc Apômtau Anôtô,

gôê aê sa anğa gêsunñ ñakêlêndiñ gamoa matoc jali.

⁸Gêdêñ tañ katuc kêpô lêna tau êndu-êndu nañ,

aê taêc gêjam Apômtau,

ma ñoc mec gêdêñ aôm

kêsô nêm lôm dabuñ gêwac.

⁹Êsêac tañ sêsap gwam ñaôma tôn nañ, sêwi nêñ lamuanô tau siñ.

¹⁰Mago aê nec jakêñ-da êndêñ aôm todañgegeñ.

ma biñ, tañ gajac mata nañ,

gabe jañğôm ñanô êsa.

Apômtau eñ gêjam sa ñamôkê.”

Ma Apômtau kêjatu i jagêluc Jona kêpi bau gêja.

Lau Niniwe sêjam tauñ ôkwi

3 Go Apômtaunê biñ gêdêñ Jona kêtudim luagêcña gebe ²“Ajôc, ôndi ôna malac kapôêñ Niniwe ma ôsôm biñ, nañ oc jasôm êndêñ aôm nañ, lasê êndêñ êsêac.” ³Ma Jona gêdi gêja Niniwe kêtôm Apômtau kêsakiñ eñ nañ. Ma Niniwe tau malac kapôêñanô sec teñ, tasêlêñ oc samuc têlêac anğa malacgêdô oc kêsêpña e tasa malacgêdô oc kêpiña. ⁴Ma Jona kêsô malac tau kêsêlêñ oc samuc teñ, go gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Ñabêc 40geñ, go sêku malac Niniwe tulu ênaña.” ⁵Ma lau Niniwe sêkêñ gêwiñ Anôtô, tec sêsôm gebe sênam dabuñ gêñña kêtudita, ma lau kapôêñ to sauñ sêsô talu kêtôm êsêacgeñ.

⁶Ma biñ tau ñawae gêdêñ Niniwenêñ kiñ gêñô, tec gêdi sa anğa nê lêpôn kiñña ma kêkwalec nê ñakwê su ma kêsô talu jagêñğonñ wao. ⁷Ma eñ kêjatu gebe sêsôm biñ tonec lasê anğa Niniwe samucgeñ gebe “Kiñ to nê kasêga nêñ jatu tonec gebe ñamalac to bôc ma bu- limakao to domba sêniñ gêñ teñ atom, sêniñ gêgwanñ atom to sênôm bu atom. ⁸Ñamalac to bôc sêsô talu ma awenñ ênac Anôtô ma têtanñ ñanôgeñ. Samob sênam tauñ ôkwi êndêñ-êndêñgeñ ma sêwi nêñ lêñ sec to gêñ alôb-alôb, tañ kêsap lemeñ tôn nañ siñ. ⁹Tajam kauc, oc moae Anôtô taê ênam teñ ma êwi nê têtac ñandanñ ñalakoc siñ ma tanaña atom.”

¹⁰Anôtô gêlic gêñ, tañ êsêac sêgôm nañ, gebe sêjam tauñ ôkwi anğa nêñ lêñ sec tau, tec taê gêjam teñ ma gêgôm gêñwapac, tañ gebe êñğôm êndêñ êsêac nañ, ñanô kêsâ atom.

**Jona gêlic Anôtô sec
kêtu taê walô lauŋa**

4 Biŋ tonanŋ kêmase Jona sa se-
canô e têtac nandanŋ kêsâ ²jakateŋ
nê mec gêdêŋ Apômtau ma kêsôm
gebe “O Apômtau, gêdêŋ taŋ gamoa
ŋoc gamêŋgeŋ naŋ, aê taêc gêjam
kwananŋgeŋ gebe biŋ amboac tonanŋ oc
êsa. Kêtu tonanŋa tec gaêc gaja Tarsis.
Aê kajalagac. gebe moasiŋ to taê labu
ŋaAnôtô aôm. Aôm gôê biŋ tôŋ to nê
têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa kêlêlêc su ma
taêm walô lau sec e ôŋgôm nêmtaêm
gêjam ŋanô êsa atom. ³Amboac tonanŋ,
Apômtau. aê galoc jateŋ aôm gebe ôkôc
katuc su. Embe jamac êndu, oc êmoasiŋ
aê êlêlêc jamoa matoc jaliŋa su.” ⁴Ma
Apômtau gêjô eŋ awa gebe “Aôm têtac
nandanŋ oc jagêdêŋ me masi.” ⁵Go
Jona kêsâ anŋa malac jagêŋgônŋ ŋamagê
gêmu oc kêpiŋa. Eŋ gêjam bec teŋ ma
kêsô jagêŋgônŋ ŋaajuŋ, gebe ênsaê gêŋ,
taŋ oc êtap malac tau sa naŋ.

⁶Go Apômtau kêkêŋ ka teŋ kêpoa kêpi
e jakêlêlêc Jona su, gebe êkêŋ ajuŋ eŋ

môkêapac ma ênam malô ênê ŋalêlôm.
Ma Jona têtac ŋajam ŋanô kêtu ka
tonanŋa. ⁷ŋagelenŋ gamêŋ kêtuŋ tau ma
Apômtau kêkêŋ gaoc teŋ gêŋac ka tau e
kêmêliŋ. ⁸Go gêdêŋ oc kêpi naŋ, Anôtô
kêkêŋ mu nandanŋ teŋ anŋa oc kêpiŋa
kêsêlêŋ ma oc kêpac Jona môkêapac e
mata kêlô. Go kêpuc boa tau gebe êmac
êndu ma kêsôm gebe “Aê embe jamac
êndu, oc êmoasiŋ aê êlêlêc jamoa ma-
toc jaliŋa su.” ⁹Mago Apômtau kêsôm
gêdêŋ Jona gebe “Aôm têtac nandanŋ
kêtu kaŋa oc jagêdêŋ me masi.” Ma Jona
gêjô eŋ awa gebe “Aec, aê têtac nandanŋ
jagêdêŋgoc ma katu gêŋ gêbacgac.”
¹⁰Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe
“Aôm taêm walô ka, taŋ gôjam ŋakolenŋ
teŋ atom to gôlôm kêtu kapôêŋ atom, ka
taŋ kêpi gêdêŋ gêbêc tageŋ ma kêmêliŋ
gêdêŋ gêbêc tageŋ naŋ. ¹¹Ma aê nec oc
taêc walô malac kapôêŋ Niniwe tau, taŋ
ŋamalac sêlêlêc 120,000 su sêŋgônŋ naŋ,
atom me. Êsêac sêjala anô to gasê kêtu
tôŋ atom tageŋ, ma bôc taêsam ŋasec sê-
moa sêwiŋ.”

Mika

Propete Mika gêmoa nom gêdêñ propete Jesaia nê têm. Têna kêkôc eñ anğa gamêñ Judaña ñamalac sauñ teñ. Eñ kêkêñ gêwiñ gebe gamêñ Judaña oc êtap gêñwapac, tañ Amos geoc lasê kêpi gamêñ Israelña nañ, sa amboac tonañgeñ. Tec Anôtô oc êmêtôc lau Juda êtu nêñ keso kapôêñña. Mago Mikanê jaenñ kêtôm Amosnê samucgeñ atom. Mika geoc lasê gebe lau têtôm gebe sêkêñ materñ ñanô ñajam, tañ gêc têm nêñña nañ.

Mika gêlic ñakatu towae ñagêdô. Ñakatu teñ gebe Anôtônê wama ênam nom ñagamêñ samob auc (4:1-4). Teñ gebe kiñ kapôêñ, tañ êsa anğa Dawidnê gôlôac nañ, êkêñ wama êndêñ lau Juda nañ (5:2-4). Ma ñalô towae teñ gêc 6:8. Ñalô tau kêkatoñ Israelnêñ propete samob nêñ biñ sa gebe “Gêñ tañ Apôm-tau taê kêka anğa aômnêm nañ, tonec Ôñgôm gêñ samob tobiñgêdêñgeñ, têmtac êwiñ lau ôsiñ sugenñ ma ôsêlêñ ômbu taômgeñ ômoa nêñ Anôtô lañônêñña.”

1 Apôm-taunê biñ gêdêñ Mika anğa malac Moreset gêdêñ kiñ Judaña Jotam agêc Ahas ma Hiskia nêñ têm. Eñ gêlic biñ tau kêkanôñ Samaria to Jerusalem.

Tañjiboa kêpi Samaria to Jerusalem

²O amac lau tomôkê-tomôkê samob, akêñ tañemmanñ, o nom to ñagêñlêlôm samob, añômanñ. Apôm-tau Anôtô, tañ êsa anğa nê lôm dabuñ êmêñ nañ, gebe êwa amacnêm biñ sa e ênêc awêgeñ.

³Gebe alic acgom, Apôm-tau kêsa anğa nê gamêñ gêmêñ, eñ oc êsêp mênêka nom ñagamêñ ñabau.

⁴Ma lôc, tañ akaiñ êka nañ, oc êwê êtôm lêp ñaobo, tañ ja geñ nañ.

Ma gaboanñ oc êôc êkôc êtôm bu, tañ gêboanñ kêsêp salic nañ.

⁵Biñ samob tonañ êsa êtu Jakobnê geonja

ma êtu gôlôac Israel nêñ secña.

Jakobnê geo tau ñam amboac ondod

Ñam kêsêp Samaria atom me.

Gôlôac Juda nêñ sec tau ñam amboac ondod.

Ñam kêsêp Jerusalem atom me.

⁶Kêtu tonañña aê gabe jañgôm Samaria êtu lênduc teñ

êkô awê anğa gamêñ tau,

jañgôm êtu gamêñ sêsê wain êsêpña.

Aê jansambi ñapoc êsêp gaboanñ êna

ma jakip malac tau ñanombanñ sa ênêc awêgeñ.

⁷Êsêac oc têtuc Samaria ñakatu samob popoc

ma sêkêñ ja êniñ ñada awalauñ

ma aê oc jansenñ ñagwam samob su.

Gebe gêñ samob tonañ ñai ñam kêsêp mockaiño ñaôli.

tec gêñ tau êmu naêtu mockaiño ñaôli êtiam.

⁸Kêtu tonañña aê gabe japuc tañjiboa sa ma jatanñ,

aê jasô atapa atom, jasêlêñ ña ockaiñ ñaôma ma toôlic ñaôma

Aê oc jatanñ amboac kêam saleñña

ma jatanñ amboac kêcsêwa,

⁹gebe kamoc, tañ Apôm-tau gêjac nañ, oc emo atom,

ma kamoc tau jagelom Juda,

ma gêô lasê ñoc launêñ katam jagêdêñ Jerusalem.

Ñacjo têdabiñ Jerusalem

¹⁰Asôm biñ tau lasê anğa Gat atom, atanñ atomanô.

Ansambi taôm anêc kekop anğa Bet-Le-Apra.

¹¹Amac lau Sapirña, andi asêlêñ.

Lau Sananña sêsa anğa nêñ malac sêmêñ atom.

Tañbova tañ kêpi anja Bet-Esel nañ, oc elom amac.

¹²Lau Marotja sêkên mateñ gên ñajam elémê,
gebe gêñwapac sec kêsêp anja Apôm-
taunê gêmên
mênghêd lasê katam Jerusalemña.

¹³Amac lau Lakisña, amansañ hosnên
ômbinjkap, gebe sê kareta.
Aôm kôtu Sion latuonê sec ñamôkê,
gebe êsêac têtap Israelnên geo sa anja
aôm ñalêlôm.

¹⁴Amboac tonañ akên gên êndên
Moreset-Gat ma awi êsêac siñ.
Aksib ñaandu oc êtu lakô êndên Israel-
nên kiñ.

¹⁵O lau Maresña, aê jasakiñ lau-sêku-
amac-tuluwaga êndên amac êtiam,
ma Israelnên ñawasi oc naêd lasê
Adulam.

¹⁶Ôkaliñ taôm ma ôkapiñ mômêmlaun
êtu nêm gêñenecña.
Ôkaliñ taôm pomgen,
gebe êsêac oc sêwi aôm siñ nasênghôn
kapoacwalô. †ñagêdô nên gêñwa-
pac, tañ atap êsêac sa nañ sa. ‡êsêac
sa nañña.

Ojae êsêac, tañ sêkônij lau ñalêlôm sawa tôn nañ

2 Ojae êsêac, tañ sêmasañ lên sênghôm
secña
ma sêc nên mê ñaô to taên gêjam lên tau
nañ.

Embe eleñña lasê, go sênghôm nên lên tau
ñanô êsa,
gebe nên ñaclai gêc.

²Êsêac mateñ katu kôm, tec sêjanjo su.
Êsêac mateñ katu andu, tec sêkôc su.
Êsêac sêkônij andu ñatau to nê andu,
ma sêkônij ñac-gêwê-kaiñ-gênghên-
sêmwaga tonê gêñghênghên
gêwiñ

³Kêtu tonañña Apômtau kêsôm gebe
“Alic acgom, aê kamasañ lên sec kêtu
gôlôac tonañña.

Amac atôm gebe andaiñ su anja
gêsômtekwatom,
ma oc asêlên totembelem angen atom
amboac tonañgen,
gebe têm tônê oc têm sec.

⁴Êndên bêc tonañ êsêac oc sêngha wê êpi
amac
to têtaj tañbova kapôên ma sêsôm gebe
Aêc dabacgac.

Êsêac sêjam dôñ ñoc launên nomlênsêm
e su
ma sêjac sam gêdên tauñ.
Lau teñ oc sêkên nom tau êmu êndên
êsêac êtiam atom.

Êsêac sênac sam nom êndên lau, tañ
seser aêc su nañ.”

⁵Kêtu tonañña amacnêm ñac teñ ênam
dôn nom
êndên tañ akac sa amoa Apômtaunê
gôlôac ñalêlôm nañ atom.

⁶Lau sêjam mêtê aê gebe “Ônam mêtê
atom,
ônám mêtê êpi biñ amboac tonañ atom,
ñam gebe biñ majenña oc êtap aêc sa
atom.

⁷Apômtau kêpuc boa gôlôac Jakob me.
Apômtau lêma kêtu dambê me.
Gên tonañ eñ gêgôm me.
Ênê biñ kêmoasiñ ñac, tañ kêsa lên
ñajên nañ, atom me.”

⁸Mago amac adi amboac ñacjo gebe
anac siñ êndên ñoc lau.
Amac akwalec ñakwê su anja lau malô
to anja êsêac, tañ sêsêlên taên gêjam biñ
siñña teñ atom nañ.

⁹Amac ajanda ñoc lau nên lauo sêsa
anja nên andu ñajam,
ma ajañjo ñoc ñawasi su anja êsêacnên
gôlôac ñasec-ñasec samucgen.

†1:16 ñamadiñ 10-15 ñam gêc awa atom. Propete gêwa malac

‡1:16 Lau Juda sêkaliñ tauñ katu gêñwapac, tañ katap

¹⁰Andi ma aêc su, gebe gamêñ tonec gamêñ talêwan taunña atom.

Geñeñmôkê gesen gamêñ tau su e ñajam êsa êtôm atom.

¹¹Ñac teñ embe ênac laoc gamêñgeñ ma êsôm biñ agwa-agwa to biñdansañ gebe

“Aê gabe janam mêtê amac êpi wain to bu ñaclai,”

ñac amboac tonañ oc êtu lau tonañ nêñ ñac-ênam-mêtêwaga.

¹²“O Jakob, aê gabe jajonj amac samob sa biññanôgeñ,

aê oc janac Israelnêñ ñapopoc sa.

Aê oc jakêñ êsêac sêpi tagen amboac domba sêpi tagen sêmoa sapa,

amboac domba ñatonj, tañ senj gêgwanj sêwiñ taunñ.

Ma ñamalac taêsam ñaonda êsa.”

¹³Ñac-ensen-balanj-suwaga oc êsêlêñ êmuñ êsêac.

Êsêac oc têtuc katam popoc ma sêsa sêna.

Êsêacnêñ kiñ oc êmuñ êsêac,

Apômtau oc êsêlêñ êtu êsêacnêñ ñamata.

“sênac sam nomlênsêm, tañ Apomtau kékêñ gêdêñ êsêac nañ êndêñ taunñ.

Anôtô gec biñ lau Israel nêñ laumata

3 Ma aê kasôm gebe

Amac Jakobnêñ laumata to Israelnêñ gôliñwaga, akêñ tañem.

²Amacnêm kôm, gebe ajala biñgêdêñ me masi.

Amac tañ akêñ kisa gêdêñ gêñ ñajam ma têtmac gêwiñ sec,

amac tañ akwalec ñoc launêñ ñaôlic su ma amoata nêñ ñamêsôm su anğa ñatêkwa,

³amac tañ aenñ ñoc lau amboac aenñ gwada

ma akwalec nêñ ñaôlic su ma atuc nêñ ñatêkwa popoc-popocgeñ nañ,

amac asa êsêac amboac asa gwada kêsêp ku,

amboac bôc ñamêsôm kêsêp suc.

⁴Êsêac oc têtanj êndêñ Apômtau, mago enñ oc êkêñ taña êsêac atom.

Êndêñ bêc tonañ enñ oc ênsañ lañôanô auc êndêñ êsêac,

gebe sêñgôm nêñ gêñ sec.

⁵Apômtau kêsôm biñ tonec kêkanônj propete, tañ sêwê aenñoc lau seso nañ, gebe

Êsêac embe têtap gêñ taniñña sa, go sêmôêc gebe “Wama,”

mago ñac, tañ kékêñ gêñ taniñña kêsêp êsêac awenñsuñ atom nañ,

oc sênac siñ êndêñ enñ.

⁶Kêtu tonañña êmbêcauc êkôm amac auc, gebe alic ñakatu êtiam atom,

gêsuñbôm êsa, gebe aoc biñ lasê atom.

Oc êsêp gebe êpô propete tonañ êtiam atom,

ma êndêñ ocsalô ñakesec êkôm êsêac auc.

⁷Go lau-sêlic-ñakatuwaga majenñ ê

ma lau-seoc-biñ-lasêwaga nêñ kauc oc êlênsônj.

Êsêac oc sêmbôc awenñsuñ auc, gebe Anôtô gêjô êsêac awenñ atom.

⁸Mago aê amboac teñ. Ñaclai to Apôm-taunê ñalau

ma biñgêdêñ to ñajana gêjam aê auc,

gebe jawa Jakobnê geo to Israelnêñ sa.

⁹Amac gôlôac Jakob nêñ laumata to gôlôac Israel nêñ gôliñwaga, akêñ tañem biñ tonec.

Amac adec biñgêdêñ to alênsônj lêñ solop samob.

¹⁰Amac akwê Sion sa ña dec

ma Jerusalem ña biñ geo.

¹¹Êsêacnêñ laumata sêmêtôc biñ gêjô awa ñalêsiña su.

Nêñ dabunñwaga têdônj lau, tañ sêjam ôli êsêac nanñgeñ.

Nêj propete seoc biñ lasê gêdêj lau, tañ sêkêj mone gêdêj êsêac nañ.

Mago êsêac taêj kêka Apômtau ma sêsôm gebe

“Apômtau gêmoa aêac ñalêlôm gêwiñ atom me.

Gêjwapac teñ êtôm gebe êtap aêac sa atom.”

¹² Mago êsêac oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi aña kôm, ma Jerusalem popoc-popocgeñ êtu lênduc, ma lôm dabuñ ñalôc ênam tau ôkwi êtu salerjbôm êtu amacña.

Apômtau ênam gôliñ nom ñagamêj samob towamageñ

4 Êndêj bêc ñamuña Apômtaunê andu ñalôc oc êpi êlêlêc lôc ñagêdô su

ma elej gamêj samob su.

Ma tenterlatu sêwê dêndêj lôc tau sêna.

² Ma lau tomôkê-tomôkê oc sêmêj ma sêsôm gebe

“Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tana, dandêj Jakobnê Anôtônê andu tanamañ, gebe êndôj nê lêj êndêj aêac e tasa ênê intêna.

Gebe ñagôliñ êsa aña Sion ma Apômtaunê biñ aña Jerusalem.”

³ Eñ oc êmêtôc tenterlatu taêsam nêj biñ

ma ênam gôliñ lau tomôkê-tomôkê ñajaña aña gamêj jaêc.

Êsêac sênam nêj siñ ôkwi êtu kinom

ma nêj kêm êtu lêjgêc.

Lau-m teñ sênac siñ êndêj lau-m teñ atom

ma têtônêj lêj sênac siñña êtiam atom.

⁴ Êsêac samob sêjgôj nêj wain ñalabu ma sêjgôj nêj kañanô ñajañlabu êndêj-êndêjgeñ,

ma lau teñ têtakê êsêac atom, gebe lau siñ undambêña nêj Apômtau kêsôm sugac.

⁵ Tenterlatu samob sêsêlêj sêjam nêj anôtôi jaba lañôj,

mago aêac oc tasêlêj tanam aêacnêj Apômtau Anôtô lañô teñgeñ ma teñgeñ.

Apômtau êjgamboac lau Israel su aña kapoacwalô

⁶ Apômtau kêsôm gebe

“Êndêj bêc ônê aê oc jajoñ magiñ kêsû sa

ma jakatoñ êsêac, tañ sêjanda êsêac êliñ-êliñ

to êsêac, tañ kakêj ñandañ gêdêj êsêac nañ sa.

⁷ Aê oc jañgôm magiñ kêsû têtû lau ñapopoc,

ma êsêac, tañ sêsa êsêac êliñ-êliñ nañ, têtû lau-m ñajaña.

Ma Apômtau ênam gôliñ êsêac aña lôc Sion

galoc ma enderj têtjgeñ.”

⁸ O andu soso, tañ domba ñatoñ sêkac sa sêmoa nañ,

o Sion latuonê ñabau

gôliñ kiñña ma gamêj kiñña, tañ gôlôac Israel sêwê kaiñ gêdêj andanjen nañ,

oc êmu êndêj aôm êwac êtiam.

⁹ Amboac ondoc tec kôtan kapôêj.

Kiñ teñ gêmoa gêwiñ aôm atom me.

Me ñac-gêwa-biñ-sawaga gêjaña, tec ñandañ kêtuj aôm amboac awê, tañ ñapalê kêtuj eñ nañ me.

¹⁰ O Sion latuo, ñandañ êmônaj aôm ma ôtan

êtôm awê, tañ ñapalê kêtuj eñ nañ,

gebe galoc oc ôwi malac siñ ma ôsa nañgôj gamêj sawa.

Aôm oc ôna Babel, ma aña ônê Apômtau oc ênam aôm kêsi

ma ênam aôm sa aña nêj ñacjo lemeñ.

¹¹ Galoc lau-m taêsam sêkac sa sebe sênac siñ êndêj aôm.

Êsêac sêsôm gebe “Danjôm ênê dabuñ paliñ

e Sion ηapopoc ênac materjanô ηajam.”

¹² Mago êsêac sêjam kauc biη, taη Apôm-tau taê gêjam naη.

Êsêacnêη kauc kêsa kêpi biη, taη eη kê-masaη gebe êηgôm ηanô êsaηa naη, atom.

Eη kejon êsêac sa amboac sêjac logic polom toηakaiη, gebe sêkôc sêna sêka polom ηamala.

¹³ O Sion latuo, ôndi ma ôka polom, gebe aê jakêη jabo ki to ampoap ki jonjjon êndêη aôm.

Aôm oc ôka lau-m taêsam popoc ma ôkêη êsêacnêη waba êtu da êndêη Apôm-tau

to êsêacnêη awamata êndêη nom samuc ηatau.

5 Galoc tunbôm kêkwa aôm auc ma ηacjo sêgi aôm auc.

Êsêac si Israelnêη gôliηwaga alianô ηa tôc.

Kêsiwaga taη oc êsa aηga Betlehem naη, nê gôliη

² Mago aôm Betlehem Eprata, aôm gôlôac Judaηa nêη toη sauηanô teη, aêηoc ηac, taη êtu Israelnêη gôliηwaga naη, mênêsa aηga aôm.

Ênê ηam kêsêp têm lanηwaanô to bêc andanηeηηa.

³ Kêtu tonanηa Apôm-tau oc êwi êsêac siη e êndêη têm,

taη awê tau, taη ηapalê kêtuη eη naη, êkôc ηapalê su.

Go ηapalênê lasitêwai ηagêdô oc sêmu dêndêη Israel latui sêmêη êtiam.

⁴ Go eη êndi êkô ma êlôm nê domba ηator, gebe Apôm-taunê ηaclai ênam eη auc to Apôm-tau Anôtô nê ηaê ηawasi êpuc eη tôη.

Ma êsêac oc sêηgôη ηaηêη êsa, gebe ênê ηaclai esewec e naêndêη nom ηamadiη.

Sêjam kêsi to sêkêη ηagêjô

⁵ Êndêη taη lau Asur sêsa aêacnêη gamêη sêmêη

ma eηkaiη êka aêacnêη kôm tôη naη, aêac takêη nêη laugejob 7 to nêη kasêga 8 sêkô êsêac auc.

⁶ Êsêac oc sênam gôliη gamêη Asuria ηa siη

ma Nimrodnê gamêη ηa siη ηamata, ma êndêη taη lau Asur sêsa aêacnêη gamêη sêmêη

ma sêηgêli aêacnêη nom ηamadiη naη, êsêac oc sênam aêac kêsi aηga Asur lemeη.

⁷ Go Jakobnê lau ηapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê ηalêlôm

têtôm manij, taη kêsêp aηga Apôm-taunê gêmêη naη,

ma têtôm kom, taη kêmoasiη gêgwan ηaη,

gêη tau gêôη ηamalac to kêsaê ηamalac latui atom.

⁸ Ma Jakobnê lau ηapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê ηalêlôm

têtôm lewe teη gêmoa bôc saleηηa ηalêlôm,

têtôm lewe wakuc teη gêmoa domba ηa-toη ηalêlôm.

Lewe embe êô lasê, go êka tôη

ma êkac êηgic-êηgic

ma ηac teη gebe ênam kêsiηa gêmoa atom.

⁹ Amac lememe akônij nême soηo-soηo tôη

ma nême ηacjo samob oc sênaηa.

¹⁰ Apôm-tau kêsôm gebe

“Êndêη bêc tônê aê oc jansiη nême hos su ma jatuc nême kareta siηηa popoc.

¹¹ Aê oc jansiη malac kapôêη su aηga nême gamêη

ma jaku nême malac ηajaηa tulu.

¹² Aê oc jansiη nême mectomaη su aηga amac lememe

ma nême lau-seoc-bij-lasêwaga oc maleηmê.

¹³ Aê oc jansej nê m gwam to nê m alê gwam su anğa amac ñalêlôm ma apôn emduc êndên lem m ñakôm êtiam atom.

¹⁴ Aê oc jambuc nê m anôtônê ñakatu sa ma jansej nê m malac kapôn su.

¹⁵ Ma aê oc jamêtôc tentenlatu samob, tañ sêkên tañeñ aê atom nañ, toñoc têtac ñandañ ma totêtac êmbôli aucgeñ.”

Apômtau kêmêtôc Israel

6 Akên tañem biñ, tañ Apômtau kêsôm nañ, gebe Ajôc, ôkô lôc ñalabu ma ôwa nê m biñ samañ,

ma gamên ñabau êñô aôm awam.

² O lôcac to amac nom ñaalê tengeñña, akên tañem Apômtaunê biñ mêtôcña, gebe Apômtaunê biñ ten gêc nê lauña, gebe êmêtôc Israel.

³ “O ñoc lauace, aê gagôm asageñ gêdên amac, aê kalênsôn amac amboac ondoc. Ajô aê aocmañ.

⁴ Aê kakôc amac anğa gamên Aiguptuña api amên ma gajam amac kêsi anğa andu kapoacwalônña.

Aê kasakiñ Mose agêc Aron ma Miriam sêmuñ amac.

⁵ O ñoc lauace, taêm ênam biñ, tañ kiñ Moabiña Balak kêmasañ gebe êñgômña nañ, ma taêm ênam biñ, tañ Beor latu Bileam gêjô eñ awa nañ.

Taêm ênam nê m lên anğa Sitim e gêdên Gilgal

ma ajala Apômtaunê gêñsêga gêjam amac kêsiña.”

Biñ tañ Apômtau taê kêka nañ

⁶ “Aê jakôc asageñ ma jandên Apômtau najakô eñ lañônêmña ma japôn ocduc êndên Anôtô lôlôcña.

Aê oc jakôc bulimakao ñalatu, tañ ñajala tageñ nañ, ma jakên êtu daja êndên eñ me.

⁷ Apômtau oc êlic domba kapoac 1,000 to 1,000

me ñalêsi, tañ enselen amboac bu taêsam keselen nañ, ñajam me.

Me aê oc jakên ñoc ñacsêga êtu da êjô ñoc geo su,

jakên ôlic ñamêc êjô ñoc katucnê sec su me.”

⁸ O ñac tau, eñ gêwa gên, tañ ñajam nañ, sa gêdên aôm,

ma gên, tañ Apômtau taê kêka anğa aôm nê m nañ, tonec.

Ôñgôm gên samob tobiñgêdêngeñ,

têmtac êwiñ lên moasiñña

ma ôsêlên ômbu taômgeñ ômoa nê m Anôtô lañônêmña.

⁹ Akên tañemmañ. Apômtau awa gêjam malac,

ma lau tokauc têtêc ênê ñaê.

“Amac gôlôac to lau malacña, tañ akac sa nañ, akên tañemmañ.

¹⁰ Aê katôm, gebe jaliñ awa alôb-alôb, tañ gêc lau alôb-alôb nêñ andu nañ, ma dôñdansañ, tañ aê kapuc boa nañ, siñ me.

¹¹ Aê oc jamêtôc ñac, tañ gêjam dôñ gên keso

ma kêsau lau ña dôñdansañ nañ, atom me.

¹² Ñaclai sec gêjam amacnê m lau tolêlôm auc,

ma êsêac, tañ sêñgôn nê m malac ñalêlôm nañ, sêsau biñdansañ

ma imbelen kêbêlê biñdansañ.

¹³ Kêtu tonañña aê gadi, gebe janac aôm popoc

ma jañgôm aôm ôtu gasañ êtu nê m secña.

¹⁴ Aôm oc ôniñ gên, mago êôc aôm tôñ atom,

ma mo êjô aôm ñapangeñ.

Aôm ônac waba sa, mago ônam sa atom.

Ma gêñ, tañ gôjac sa nañ, aê oc jakêñ êndêñ siñ enseñ su.

¹⁵ Aôm oc ôsê gêñ, mago ônac ñanô sa atom,

aôm oc ôsac katêkwi ñanô, mago ôniñ oso taôm ña ñalési tau atom.

Aôm oc ôka wain ñanô, mago ônôm wain tau atom,

¹⁶ gebe aôm kôdaguc Omrinê ñagôliñ ma gôgôm gêñ samob, tañ Ahabnê gôlôac sêgôm nañ,

ma aôm kôsa lêñ, tañ êsêac sêmasañ nañ. Kêtu tonañña aê janserñ nêñ gamêñ su êtu gasañ

to jakêñ lau sêsu nêñ lau susu. Amboac tonañ aôm oc ôc biñ majerñña anña launêñ.” [§]sênam sakinñ anôtôi jaba.

Propete kêtañ tañiboa kêtu Israelnêñ mêtê ñajam kêtu secña

7 Ojae aêma, aê jatôm ñac, tañ gebe ejoñ kañanô sa nañ, mago sejoñ sa su.

Aê katôm ñac, tañ gebe êtap wain ñanô sa nañ,

mago sejoñ gêbacnê.

Wain ñanô teñ genkaleñ, gebe janiñña atom.

Jambô ñalêwê gêjô aê, mago masi.

² Lau mansañ samob maleñmê anña gamêñ tau,

ma lau gêdêñ sêmoa lau ñalêlôm kêtiam atom.

Êsêac dêdib ñamalac, gebe sêkêc dec siñ to sêkic uc, gebe sêlô nêñ lasitêwai.

³ Êsêac lemeñ ñagaô kêtu sêñgôm secña. Gôliñwaga sêjatu mone,

ma mêtôcwaga sêkôc awa ñalésiña.

Lau kapôêñ sêsa lêñ, tañ nêñ ñalêlôm kêkac êsêac nañ,

ma sêlênsôn biñgêdêñ.

⁴ Êsêacnêñ lau ñajam têtôm wanjanic, êsêacnêñ lau gêdêñ ñanô têtôm gêñ ñatêkwa.

Nêñ dibwaganêñ bêc to bêc êsêac têtap ñagêjô sana mênkêsa, galoc nêñ kauc kêlênsôn.

⁵ Ôsô nêñ ñac wacbañ aômña ñalabu atom

ma ôkêñ êwiñ nêñ ñac ôli andañ aômña atom.

Ojop awamsuñ êndêñ awê, tañ gêc gêwiñ aôm nañ.

⁶ Gebe latu gêjac kapoac tama,

ma latuo gêli tau sa gêdêñ têna,

ma lawao wakuc gêdêñ lawao lanğwa.

Ma lau, tañ sêñgôn andu tageñ nañ, têtú soño-soño gêdêñ tauñ.

Apômtaunê ñawê êpô nê lau ma ênam êsêac sa

⁷ Mago aê tec oc jakêñ matoc Apômtau, aê oc jaôn Anôtô, tañ ênam aê kêsi nañ. ñoc Anôtô oc êkêñ taña aê.

⁸ O ñoc ñacjo, ôlim êpi êtu aêña atom.

Aê embe jambeñ, oc jandi sa êtiam.

Aê embe janğôn gamêñ ñakesecña, Apômtau oc êtu ñoc ja.

⁹ Aê gabe jaôc Apômtaunê têtac ñandan, gebe aê gagôm sec gêdêñ eñ

e êkôc ñoc biñ sa ma êmêtôc aê.

Eñ oc êwê aê jasa ñawê jana ma aê oc jalic ênê lêñ ênam aê kêsiña.

¹⁰ Go ñoc ñacjo, tañ kêsôm gêdêñ aê gebe “Aômñem Apômtau Anôtô gêmoa ondóc” nañ,

oc êlic ma maja êsa.

Aê matocanô jalic biñ tau ñajam, êsêac sêka ñacjo tau tôn êtôm sêka lêsap

tôn anña intêna.

¹¹ Êndêñ bêc ônê oc sêkwê nêñ tuñbôm sa êtiam

ma sêñgôm nêñ gamêñ ñamadiñ êtu kapôêñ.

¹² Êndêñ bêc ônê lau anña Asuria e êndêñ Aiguptu

ma anña Aiguptu e êndêñ bu Euprat

[§]6:16 Israelnêñ kiñ luagêc Omri agêc Ahab sêjatu lau, gebe

ma anġa gwêc ħamakenġ e êndênġ gwêc ħamakenġ

ma anġa lôcdênanġ tenġ e êndênġ lôcdênanġ tenġ sêndênġ aôm sêwac.

¹³ Mago nom tau oc êtu gasanġ êtu lau, tanġ sênġgônġ nom tau nanġġa, gebe êĵô ġênġ, tanġ êsêac sêġôm nanġ.

Apomtau taê walô lau Israel

¹⁴ Ojop nêġ lau ġa nêġ tôc, êsêac têtû nêġ dombalênsêġ.

Êsêac sêġġoġ taunġenġ sêġġoġ salenġbôm, mago nom tonġalêsi ġġam kêġi êsêac auc.

Tec ôwê êsêac acġom, gebe nasêniġ ġêġ-wanġ ġġam anġa ġamênġ Basan to Gilead

êtôm sêġôm ġêdênġ andanġenġ.

¹⁵ Aê ġabe ġatôc ġênġtalô êndênġ êsêac êtôm andanġenġ ġêdênġ tanġ ġômôênġ anġa Aġuġtu nanġ.

¹⁶ Tentenġlatu sêlic ma ênġôm êsêac ma-ġenġ êsa êtu nêġ ġaclai samobġa.

Êsêac sêġbôc awenġsunġ auc ma tanġenġsunġ êôc auc.

Êsêac sêġdamôê kekop amboac moac to ġênġ, tanġ sêġġalab sêġġoġ nom nanġ.

¹⁷ Êsêac sêsa anġa nêġ malac ġġaġġa totêtênêġġenġ,

êsêac têtakê êtu aêacnêġ Apômtau Anôtônġa ma têtêc aôm.

¹⁸ Asa anôtô kêtôm aôm, gebe êsuc sec ôkwi ma taê ênam nê ġênġlênsêġ ġġapopoc nêġ biġ alôb-alôb êtiam atom.

Enġ ġê nê têtac ġandanġ tônġ ġedenġ tônġenġ atom,

gebe enġ têtac ġêwiġ, gebe taê walô lau.

¹⁹ Enġ oc taê walô aêac êtiam

ma êka aêacnêġ keso tônġ.

Aôm oc ômbaliġ ma sec samob êsêġ gwêc ġġġêdimbob êna.

²⁰ Aôm oc ôtôc biġ ġġġênġ êndênġ ġakob to têtġac ġêwiġ tenġenġġa êndênġ Abraham

êtôm ġôġac mata ġêdênġ aêac tamenġmai ġêdênġ andanġenġġa.

Habakuk

Propete Habakuk geoc biñ lasê gêdên tañ lau Babilon sêjam gôlinj gamênj gêdên jala 605 gêmuj Kilisi gêmênj nomja nañ. Lau Babilon sêlêsu lau ma nêñ ñaclai sec kêlênsônj Habakuk ñasec. Tec kêtuj kênac Apômtau gebe “ñacjo sesenj lau gêdên, tañ ñajam kêlêlêc êsêac nañ, su ma aôm gôjam taôm tônj kêtuj agenja.” Apômtau gêjô enj awa gebe enj êkênj ñagêjô êndênj ñanoc solop. Ma êndênj ñasawa, tañ genj lau gênjic anga noc tau nañ, lau gêdênj sêmoa materj jali êtu sêsap Anôtô tônj ñañênjenja.

Buku ñabiñj ñagêdô geoc lasê gebe lau geo têtap mêtôc ñajanja sa e sênaña.

Biñ ñamuña kêlambiñj Anôtô gebe enj kapôênj kêlêlêc ma gêwa propetenê kêkênj gêwiñj ñajanja sa.

1 Anôtônê biñ, tañ geoc lasê gêdênj Habakuk nañ tonec.

Habakuk kêtanj kêtuj mêtôc kesonja

² O Apômtau, aê jamôêc êtu ônam aê saña e êndênj ondocgenj, mago aôm kôkênj tañam atom. Aê gamôêc gêdênj aôm gebe sêkôninj aê tônj ñanôgenj, mago aôm gôjam aê sa atom. ³ Aôm kôkênj aê galic gênj geo to kasala gênj keso kêtuj asagenja. Aê galic sesenj gênj su to sêgôm gênj saic-saicgenj, galic kisa to sinj ñabêlêc gêjam sêga. ⁴ Kêtuj tonanña ñagôlinj kêtuj golonj ma biñgêdênj kêsawê atom. Gebe ñac sec kêgi ñacgêdênj auc, tec biñgêdênj gêjam tau ôkwi kêtuj meloc.

Anôtô gêjô propete awa

⁵ “Asala tentenlatu samob to alic. Alainj matemanô to anja lememe. Gebe aê oc janjôm gênj kaiñj tenj êndênj amacnêmmêm. Lau embe sênac miñj êndênj amac nañ, oc akênj êwiñj atom. ⁶ Alicgac me, aê oc jali lau Kaldea sa. Êsêac lau salanjanjan to têtac ñama-

nic, tañ sêsêlênj sêjac laoc nom samucgenj gebe sêjanjo gamênj, tañ êsêacnênj atom nañ su. ⁷ Lau kalomtêna sec to alôb-alôb sê mêtôc launênj biñj waucwaucgenj êtôm tañj taênj ênam. ⁸ Nêñ hos sêlêti sêlêlêc bôclai Leopard su. Sêlêti ñagaô kêlêlêc kêam-bôm gêdênj gêbêc. Nêñ lau hosña sêmmênj amboac momboanj kêpôp kêsêp gebe êtap gwada sa. ⁹ Êsêac samob sêmmênj kêtuj gênj saic-saicnagenj. Nêñ wali kêtanj gêmuj êsêac. Êsêac sêboawau kapoacwalô taêsam sa amboac ganjac gwêcña. ¹⁰ Êsêac sêmajec kinj ma sêsu gôlinjwaga susu. Êsêac sêlic malac ñajanja totunjbôm ma sêômac. Êsêac sêboawau nom sa e gêjam tunjbôm tônj ma sêjanjo gamênj tau su. ¹¹ Go êsêac sêsa amboac mu ilai sêja. Êsêac sêkênj tañj nêñ ñaclai kêtuj nêñ anôtô.”

Habakuk awasuj gêôc ka Apômtau kêtiam

¹² O Apômtau, ñoc Anôtô dabuj, tañ gômoawau tenjenj nañ, aêac abe amac ênduj atomanô. O Apômtau, aôm kôkênj lau tonanj têtuj mêtôcwaga me. O ñoc lamu, aôm kôjatu êsêac gebe sêkênj ñagêjô me. ¹³ Nêmm matamanô ñakênkênjosu, tec godec gebe ôsala sec ma ôlic gênj geo. Mago kêtuj agenja aôm kôsala sêjanjowaga ma gôjam taôm tônj gêdênj tañ alôb-alôb têtangônj lau, tañ nêñ gêdênj kêlêlêc êsêac tañj nêñ su nañ. ¹⁴ Aôm gôgôm ñamalac amboac i gwêcña. Amboac gênj sêgalabña, tañ nêñ ñatawau masi nañ. ¹⁵ ñacjo gêjac lau amboac gêjac i ña êñpanj. Enj gêmô êsêac ña kata. Enj gêlô lau amboac sêlô i ña wasanjan, tec enj têtac ñajam to ôli kêpi. ¹⁶ Tec enj kêkênj da gêdênj nê wasanjan ma gêsôb jadauj kêtuj nê gamña gebe kêtuj gênj tonanña enj kêtuj ñac tolêlôm ma gênjgônj gênj masê ñaô. ¹⁷ Enj oc inj i su anja nê wasanjan ñapanjanj êmoawau ma ensenj lau tentenlatu paliñ-paliñgenj êmoawau me.

Apômtau gêjô Habakuknê biñ

2 Aê gabe japi najakô ñoc andu ñaatêkwa baliñ ma jalic acgom. Ma jansaê biñ ondoc Apômtau oc êsôm êndên aê, êjô ñoc biñ, tañ aocsuñ gêôc ka enña nañ.

²Ma Apômtau gêjô aêñoc biñ ma kêsôm gebe “Oto gên, tañ gôlic nañ, ñawageñ êsêp tapele gebe sêsam biñ tau ênêc awêgeñ. ³Gên tañ aôm gôlic nañ, oc ênêc e ñanô êsa êndên ñanoc, go êndên ñamu êwaka tau sa gebe êtu dansañ atom. Embe êmên sebeñ atom, go ôñ gên tau oc mênêô lasê ma ênam gamêñ tôn atom. ⁴Ôlic acgom, ñac alôb-alôb nê katu oc ênaña, mago ñac gêdên tau oc êngôn mata jali êtu kêkên gêwiña.”

Biñ ojaeña kêpi lau alôb-alôb

⁵Wain kêjanij lau. ñac tañ ketoc tau sa oc êmoa atom. Enj gêña awa amboac lamboam. Enj kêtôm gêmacanô, tañ geñ lasamboa, tageñ gêôc enj tôn atom. Enj kejon lau tentenlatu samob sa gêdên tau ma kêkaton lau to-m-to-m sêsô enj ñalabu. ⁶Êsêac samob oc sênge wê kêsikêsigeña êpi enj ma sêsu enj susu ma sêsôm gebe “Ojae, ñac teñ gêboa launên gên sa kêtû ênê ma gêgôm keso e gêjam sêga. Enj oc êngôm e êndên ondocgeñ.” ⁷Lau tañ nêñ tôp gêc aômñageñ nañ, oc dêndi sa sebeñ atom me. Nêm lau, tañ sêlênsu aôm nañ, oc materê êlac ma mênêsêjanço nêm gên su êtôm aôm taôm kôjanço tentenlatu taêsam nêñ su gêmuñ nañ. ⁸Tec lau tentenlatu, tañ gacgeñ sêmoa nañ, oc sêjanço nêm gên su êjô ñamalacnêñ dec, tañ kôkêc siñ nañ, to gên ñaclai, tañ gôgôm gêdên nom to malac ma lau samob, tañ sêngôn tonañ nañ.

⁹Ojae ñac, tañ gêjam launên bôlên auc êtu êmboa awa sa ança nê andu ma ênam nê sac ênêc lólôcgeñ gebe ênam tau sa êndên gên enserê enña.

¹⁰Aômnêm biñ gêgôm nêm gôlôac ma-jeñ kêsa. Gêdên tañ aôm goseñ lau-m taêsam su nañ, aôm goseñ taôm su amboac tonançeñ. ¹¹Poc sêpiñ anduça oc sêmôêc lasê ma gamênjtêkwa oc êjô biñ.

¹²Ojae ñac, tañ kêkwê malac sa ña dec ma kêkajo malac ñajana ña biñ geo. ¹³Ôlic acgom, lau undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Lau sêjam koleñ kêtû ja gesen suña ma tentenlatu sim taun su ñaômageñ.” Enj kêsôm me masi. ¹⁴Gebe nom ñalau samob nêñ kauc êsa êpi Apômtaunê ñawasi êtôm bu gêjam gwêc auc.

¹⁵Ojae êndên enj, tañ êngôm nê lau jabanña sênôm gên e êjanij êsêac gebe êlic êsêac ôlingêdô. ¹⁶Majam ênam aôm auc êjô waem su. Tec aôm taôm ônôm gên tau e êjanij aôm. Laclu tañ kêsêp Apômtaunê lêma anôña nañ, oc wacêô lasê aôm e majam êkônij waem tôn. ¹⁷Gebe gên alôb-alôb, tañ gôgôm gêdên Lebanon nañ, oc êku aôm tulu. Ma bôc samob, tañ gôjac êndu nañ, oc êtakê aôm. Gên tonañ êtap aôm sa gebe kôkêc ñamalacnêñ dec siñ to gôgôm gên ñaclai gêdên nom to malac ma gêdên lau, tañ sêngôn malac tau ñalêlôm nañ.

¹⁸Gwam teñ, tañ ñac lêma mêtêña kêsap nañ, oc ênam sa amboac ondoc. Gên tau ñakatu ñaôma teñ ma biñ dansañ ñamgoc. Kêsapwaga kêkên gêwiñ tau nê gên, tañ kêmasañ gwam awamê nañ, oc ênam enj sa amboac ondoc. ¹⁹Ojae ñac, tañ kêsôm gêdên ka gebe “Matam êlac,” gêdên poc awamê gebe” Ôndi sa” nañ. Gên tonañ oc eoc biñ lasê me. Alic acgom, sêkwa ña gold to silber, mago gên tau kêsi awa atom.

²⁰Mago Apômtau gêmoa nê lôm dabuñ ñalêlôm, nom ñagamên samob ñanên êsa sêmoa enj lañônêmña.

Habakuknê mec

3 Propete Habakuk nê mec, tatenj ñaawa amboac wê.

²O Apômtau, aê ganô gêñ, tañ aôm
gôgôm nañ ñawae.

O Apômtau, aê katakê sauñ atom kêtü
nêm kômña.

Ônam nêm kôm ñakônïñña êndêñ tonec.
Ôñgôm kôm tau ñawae êsa êndêñ ña-
sawa tonec.

Taêm ênam nêm taêm labu êndêñ noc
têmtac ñandanñ êsaña.

³Anôtô gêmêñ anña gamêñ Edom ma
ñac dabuñ tau anña lôc Paran.

Êñê ñawasi gêjam undambê auc
ma nê lambiñ mênğêjam nom auc.

⁴Êñê ñawasi kêtôm oc ñawê.

Ñawê kêsa eñ lêma amboac ôsic kékac.
Ma eñ kêsïñ nê ñaclai kêsêp gêñ
tonañ.

⁵Gêmac sec kêsêlêñ gêmuy eñ
ma gêmac ñawajaôña kêpuc eñ waña.

⁶Eñ gêdi kékô ma nom ñawiwic kêsa.
Eñ mata gê tentenlatu ma têtênêp.

Go lôc tenğenña gêôc kékôc.

Gamêñ ñabau, tañ kékô wanêc-wanêc
nañ, gênu kêsêp gêja. Nê mêtê
gêgôm gêñña gêc andanğenânô.

⁷Aê galic becobo Kusañña kêtap ñawa-
pac sa.

Midiannêñ becobo kêwiwic tau. ⁸O
Apômtau, gêdêñ aôm gônğôn nêm
hos ñaô

ma nêm kareta siñña kêku ñacjo tulu
nañ,

aôm têmtac ñandanñ gêdêñ bu kapôêñ
me.

Nêm têmtac sec gêdêñ gwêc tau me.

⁹Aôm kôka tikoc kêsêp nêm talam.

Aôm kôkêñ sôb kékô tikoc. Aôm kôkêñ
bu ñasamac kêsêli nom gênğic.

¹⁰Lôc sêlic aôm e ñawiwic kêsa.

Kom kêsêwa kêsêp gêmêñ.

Gwêc ñagêdimbob kêgasim ñakicsêa
kapôêñ

ma ñadembom kêpigeñ gêja.

¹¹Oc kêliñ tau siñ kêpi gêmêñ atom
ma ajônñ kékô ñanêñ anña nê mala.

Êsêac têtêc nêm sôb ñaja

to nêm kêm ñawasi ñaôsic-ôsic.

¹²Aôm kôsêlêñ kôka nom totêmtac
kêbuli aucgeñ

ma golo tentenlatu popoc totêmtac
ñandanğenñ.

¹³Aôm gôdi gebe ônam nêm lau sa
gebe ônam nêm ñac, tañ goeñ oso eñ nañ
kêsi.

Aôm kômakiñ ñac alôb-alôb nê andu
ma goseñ andu tau popoc e malamê.

¹⁴Aômnêm sôb kêpê êñê môkêapac e
palalap

ma êñê laumata sêc êliñ-êliñ amboac mu
gêju gêñ salij-saliñ.

gebe êsêac selo lau ñalêlôm sawa popoc
ma têdanğônñ êsêac kelecgeñ.

¹⁵Aôm kôka gwêc ña nêm hos e bu
ñasamac kêsa.

¹⁶Aê ganô e ôlic kêlênim tau
ma ñakicsêa gêgôm gêdôcôlic kêtênêp.

Ñoc ñatêkwa kêtü palê.

Ockaiñ kêtü mêlê-mêlê.

Aê gabe jamañgeñ jamoa ma jaônñ bêc
Anôtô êkêñ ñagêjô

êpi lau, tañ sêkônïñ aêac nañ.

¹⁷Jambô oc êoc atom

ma wainmôkê oc ênam ñanô atom.

Katêkwi êñgamiñ nê ñatêkwi

ma gêñ taniñña ênam ñanô atom.

Domba maleñmê anña nêñ sapa

ma bulimakao sêmoa nêñ andu atom.

¹⁸Mago aê jatu samuc Apômtau.

Aê janam lasê êtu ñoc moasiñ ñaAnôtô.

¹⁹Apômtau Anôtô kêtü ñoc ñaclai ñam.

Eñ kêkêñ aê kalêti amboac mojava.

Eñ kêkêñ aê kasêlêñ anña gamêñ lôcña.

Hagai

Gêdêj jala 520 gêmuj Kilisi gêmên nomja Anôtô kêkên jaen dambê ñagêdô gêdêj propete Hagai. Eñ kejon biñ tonaj sa kêsêp nê buku. Lau Juda sêmu sêmên anja nêj kapoacwalô ma sêngôn Jerusalem jala ñagêdô su. Mago lôm dabuj ñapopoc gacgej gêc. Anôtônê jaen kêkac launêj kasêga gebe sêkwê lôm dabuj sa êtiam. Ma Apômtau gêjac mata gebe lau, taj sêjam tauj ôkwi e têtui selet naj, oc têtaj nêj gêj ñajam to wama sa êndêj têtui tej, taj gêc nêmjaj naj.

Jatu gebe sêkwê lôm dabuj sa êtiam

1 Gêdêj kiñ Darius nê gôliñ ñajala kêtui luagêc ñajajôn kêtui 6 ñabêc ñamataña Apômtaunê biñ gêmên gêdêj Sealtiel latu Serubabel, taj kêtui gôliñwaga Judaja naj, agêc Jehosadak latu dabuj sêga Josua kêsaj propete Hagai awa gebe ²“Lajusij undambêña nêj Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Lau tonec sêsôm gebe ‘Têtui takwê Apômtaunê andu sa êtiamña mênjgêd lasê su atom tagen.’” ³Kêtui tonajña Apômtau nê biñ kêsaj propete Hagai awa gebe ⁴“Andu tonec popoc-popocgej gêc, mago amac akwê taôm nêmj andu ñajam-ñajamña ñatêmj mênjkêsaj me.” ⁵Amboac tonaj lausij undambêña nêj Apômtau kêsôm tonec gebe “Taêm ênam taôm alic acgom, amac amoa amboac ondoc. ⁶Amac apalip ñawê taêsam, mago ajon ñanô ñagecgej sa. Gêj anijña gêc amac, mago gêc amac têtui atom. Amac akêc ñakwê gebe asô, mago kêtujandaj amac atom. Ma lau, taj sêjam kôm kêtui awajña naj,

sêjam kôm, mago kôm ñaôli tau gêlôm êsêac atom.

⁷“Lajusij undambêña nêj Apômtau kêsôm gebe Taêm ênam alic acgom, amac amoa amboac ondoc. ⁸Galoc api lôc anamaj ma akêc ka amên ma akwê andu tau gebe ênac matocanô ñajam ma atoc aê sa ñapep êtiam. ⁹Amac taêm kêsaj kôm ñanô kapôên, mago gêjam tau ôkwi kêtui sauj. Amac ajon kôm ñanô tau sa ma aê gaju sa gêjaja. Apômtau kêsôm gebe Aê gagôm tonaj kêtui asagenja. ñam gebe ñoc andu popoc-popocgej gêc ma amac samob ôlim palê kêsaj kêtui akwê taôm nêmj andu sa kêtômgej. ¹⁰Kêtui tonajña umbon kêtujam manij ma nom kêtujam ñanô. ¹¹Ma aê gamôc oc kêsêgô gamên to lôc ma polom to wain wakuc ma niptêkwi to gêj samob, taj nom kêkên kêtui gêmên naj, ma ñamalac to bulimakao ma kôm samob taj sêjam naj.”

¹²Go Sealtiel latu Serubabel agêc dabuj sêga Jehosadak latu Josua ma lau ñapopoc samob tajñaj wamu Apômtau, nêj Anôtô nê awa to propete Hagai, taj Apômtau, nêj Anôtô kêsaj eñ naj, nê biñ ma têtêc Apômtau. ¹³Go Apômtaunê jaenwaga Hagai kêsôm Apômtaunê biñ gêdêj lau tau gebe “Apômtau kêsôm gebe Aê gamoa gawij amac.” ¹⁴Ma Apômtau kêkêli Sealtiel latu gôliñwaga Serubabel agêc Jehosadak latu dabuj sêga Josua ma lau ñapopoc samob nêj ñalêlôm ma êsêac sêmên sêjam kôm kêtui lausij undambêña nêj Apômtau, nêj Anôtô, nê andu ¹⁵gêdêj ajôn kêtui 6 ñabêc 24.

Lôm dabuj wakuc ñawasi tau ma moasij wakuc

2 Gêdêj kiñ Darius nê gôliñ ñajala kêtui luagêc ñajajôn kêtui 7 ñabêc 21 Apômtaunê biñ kêsaj propete Hagai awa amboac tonec gebe ²“Galoc ôsôm êndêj gôliñwaga Judaja Sealtiel latu Seruba-

bel agêc Jehosadak latu dabuŋsêga Josua ma êndên lau ŋapopoc samob amboac tonec gebe ³ Amacnêm asa gêmoa, taŋ gêlic andu ŋawasi gêmuŋŋa su naŋ. Ma amac alic andu galocŋa tau amboac ondoc. O alic gêŋ galocŋa amboac gêŋ ŋaôma me masi. ⁴ O Serubabel, têt-tac êpa sugeŋ. Dabuŋsêga Josua, têt-tac êpa sugeŋ. Ma lau gamêŋ tonecŋa samob, têt-tac êpa sugeŋ. Apôm-taunê biŋ tau tonec. Akôc kôm sa gebe aê gamoa gawiŋ amac. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm-tau nê biŋ tau tonec. ⁵ Aêŋoc ŋjalau oc êmoa amac ŋalêlôm, atêc taôm atom. ⁶ Gebe lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm-tau kêsôm amboac tonec gebe Saunŋeŋ acgom, go aê oc jawiwic undambê to nom ma gwêc to masaŋm dim tagenŋeŋ êwiŋ. ⁷ Aê oc jawiwic tentenlatu pebeŋ gebe samob sêkôc nêŋ awamataêjam sêmêŋ ma aê jakêŋ ŋawasi andu tonecŋa ênam auc. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm-tau kêsôm biŋ tonec. ⁸ Gebe silber ŋatau aê ma gold ŋatau aêgoc. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm-tau kêsôm biŋ tonec. ⁹ Lôm dabuŋ tonec ŋawasi ŋamuŋa oc êlêlêc gêmuŋŋa su. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm-tau kêsôm biŋ tonec ma aŋga gamêŋ tau tonec tec janam mec lau. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm-tau kêsôm biŋ tonec.”

Propete kêtû kênac lau dabuŋwaga

¹⁰ Gêdên Dariusnê gôliŋ ŋajala kêtû lu-agêc ŋajôn 9 ŋabêc 24 Apôm-taunê biŋ kêsâ propete Hagai awa amboac tonec gebe ¹¹ “Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm-tau kêsôm amboac tonec gebe Ôtu kênac êsêac dabuŋwaga gebe sêwa biŋ tonec sa gebe ¹² ‘Ŋac teŋ embe ênsambaŋ ŋamêsôm da dabuŋŋa êsêp nê ŋakwê ŋalêsu ma êmoasac polom me gêŋ kêsôc teŋ me wain me niptêkwi me gêŋ amboac tonanŋ ŋagêdô ŋa nê ŋakwê naŋ, oc gêŋ tau êtu dabuŋ me masi.’” Ma

dabuŋwaga sêjô biŋ tau gebe “Masi.” ¹³ Go Hagai kêsôm gebe “Mago ŋac teŋ, taŋ gêmoa gêwiŋ ŋacmatê teŋ ma gesen nê dabuŋ su naŋ, embe eŋ êmoasac gêŋ amboac tonanŋ ŋateŋ naŋ, oc gêŋ tau ŋatêmui êsa e êtu da êtiam me masi.” Dabuŋwaga sêjô biŋ tau gebe “Oc selec atom.” ¹⁴ Go Hagai kêsôm gebe” Apôm-tau kêsôm gebe Lau tonanŋ nêŋ biŋ amboac tonanŋ. Aê galic gôlôacmôkê têtôm tonanŋ. ¹⁵ Mago galoc taêm ênam ŋapep ma ajop gêŋ, taŋ mênêsa ênac m êndên bêc tonec ma elom-elom êna. Gêdên taŋ adênanŋ poc teŋ gêsac poc teŋ ŋaô aŋga Apôm-taunê lôm dabuŋ atomgeŋ naŋ, amac amoa amboac ondoc. ¹⁶ Ŋac teŋ gêô lasê polom ŋatonŋ, taŋ gêjac talu 20 ŋawae naŋ, mago kêtap polom talu 10 geŋ sa. Teŋ gêô lasê sêpip wain ŋamala gebe êkôc gasuc 50, mago kêtap 20 geŋ sa. ¹⁷ Apôm-tau kêsôm gebe Aê gajac amac to nêŋ gêŋ kômŋa ŋa buŋ to gwa ma kom-poc. Gêŋ samob, taŋ amac ajam kôm kêpi naŋ, mago amac amu adên aê amên atom. ¹⁸ Ajop ŋapep, anac m êndên bêc tonec. Bêc tau ajôn 9 ŋabêc 24. Akêŋ Apôm-taunê lôm dabuŋ ŋanom-baŋ gêdên bêc tau. Ajop ŋapep gebe ¹⁹ gêŋ ŋawê oc ê su aŋga andu ajac gêŋ saŋa me masi. Ma wain to jambô ma nip to katêkwi oc ŋanômê me masi. Ocsalô aê gajac m gebe janam mec.”

Apomtau gêjac mata biŋ gêdên Serubabel

²⁰ Gêdên bêc 24 tonanŋeŋ Apôm-taunê biŋ gêdên Hagai kêtû luagêcŋa amboac tonec gebe ²¹ “Ôsôm êndên gôliŋwaga Judaŋa Serubabel gebe Aê gabe jawiwic undambê to nom ²² ma japô kiŋnêŋ lêpôn ênduc to janseŋ tentenlatu nêŋ gamêŋ ŋaclai su. Aê oc japô nêŋ kareta to êsêac, taŋ sêkô ŋaô naŋ, ênduc ma nêŋ hos to lau, taŋ sêŋgônŋ hos ŋaô naŋ, sêu tauŋ ma senseŋ tauŋ su sênaŋa. ²³ Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm-tau kêsôm gebe

Êndên bêc tonan aê oc jakôc ñoc sak-
iñwaga aôm Sealtiel latu Serubabel gebe
jakôc aôm gebe ôtu gôliñwaga ônam aê
lañôc gebe aê kajaliñ aôm sa.” Lausiñ
undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ
tonan.

Maleaki

Lau sêkwê lôm dabuŋ anŋa Jerusalem sa su ma propete Maleaki keto buku tonec. Biŋ taŋ kékêŋ wapac propete naŋ, tonec gebe dabuŋwaga to lau sêsap poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ êsêac naŋ tulu. Tec propete kêkalem êsêac gebe taêŋ ênam poac tau ma sêŋgôm ŋanô êsa.

Gêdêŋ propete Maleaki nê têm lau sêsa nêŋ lêŋ paliŋ-paliŋgeŋ to sêjam sakiŋ Anôtô kwalec-kwalec. Dabuŋwaga to lau sêsau Anôtô. Êsêac sêgamiŋ da, taŋ gêjac Apômtau ŋawae naŋ, ma sêsa nêŋ lêŋ kêtôm Anôtônê biŋ atom. Mago Apômtau oc êmêŋ ma êmêtôt nê lau. Eŋ oc êŋgôm êsêac têtü selec ma êsakiŋ nê jaerwaga teŋ gebe êmansaŋ intêna to êsôm ênê poac lasê.

1 Biŋ pucŋa. Maleaki kêsôm Apôm-taunê biŋ, taŋ gêdêŋ lau Israel naŋ lasê.

Apômtau têtac gêwiŋ lau Israel

² Apômtau kêsôm gebe “Aê têtac gêwiŋ amac.” Ma amac atu kênac gebe “Aôm têtac gêwiŋ aêac ŋalêŋ amboac ondoc.” Apômtau kêsôm gebe “Jakob têwa Esau atom me. Mago aê têtac gêwiŋ Jakob, ³ ma têtac gedec Esau. Amboac tonar aê gagôm ênê lôc kêtü gamêŋ sawa ma gawi nê nomlênsêŋ siŋ gêdêŋ bôcbôm.” ⁴ Edom embe êsôm gebe “Sêjac aêacnêŋ malac popoc, mago aêac oc akwê ŋapopoc sa êtiam.” Go lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau oc êsôm gebe “Êsêac oc sêkwê sa, go aê janseŋ su. Ma sêsam êsêac gebe ‘Gamêŋ alôb-alôb’ to ‘Lau taŋ Apômtau têtac ŋandaŋ gêdêŋ êsêac gedêŋ tŋŋeŋ’ naŋ.” ⁵ Ma amac taôm matemanô oc alic ma asôm gebe “Apômtau eŋ kapôêŋ kêlêlêc Israelnêŋ gamêŋ ŋamadiŋ gêja.”

Apômtau gêjam la dabuŋwaga

⁶ “Latu ketoc tama sa ma sakiŋwaga ketoc nê ŋatau sa. Ma aê embe jatu tama teŋ ma amboac ondoc atoc aê sa atom. Ma aê embe jatu ŋatau, go amboac ondoc atêc aê atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonar gêdêŋ amac dabuŋwaga, taŋ asu ŋoc ŋaê susu naŋ. Ma amac atu kênac gebe’ Aêac asu nêŋ ŋaê susu amboac ondoc.” ⁷ ŋam gebe amac akêŋ gêŋ sec kêtü da gêsac ŋoc altar. Ma amac atu kênac gebe ‘Aêac ajaiŋ amboac ondoc.’ ŋam gebe amac taêm gêjam Apômtaunê tebo kêtü gêŋ ŋaôma teŋ. ⁸ Embe akêŋ bôc matapec êtu da, tonar sec atom me. Embe akôc bôc kêlêc ma gêmac gêgômŋa teŋ, tonar sec atom me. Ôkêŋ gêŋ tau êndêŋ nêŋ gôliŋwaga eŋ oc etoc gêŋ tau sa ma êlic aôm ŋajam me.” Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonar.

⁹ Ajôc, amac dabuŋwaga, anam malô Anôtônê ŋalêlôm gebe eŋ taê walô aêac. Amac embe anŋôm amboac tonarŋeŋ eŋ oc êŋgamiŋ nê moasiŋ êndêŋ amac me masi. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonar. ¹⁰ “Ojae, ŋac teŋ êmoa amac ŋaluŋmaŋ, taŋ ênsaŋ katam auc gebe ja êpô ŋoc altar ŋaômageŋ atom naŋ. Amac ajac aê matocanô ŋajam atom ma gabe jakôc da teŋ anŋa amacnêŋ sa atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ amboac tonar. ¹¹ Anŋa oc ŋam e gêdêŋ oc kêsêp aêŋoc ŋaê ŋawae kêsa anŋa tentenŋlatunêŋ, ma sêkêŋ da ŋamalu to da selec kêtü aêŋoc ŋaêŋa anŋa gamêŋ samob gebe aêŋoc ŋaê kapôêŋ anŋa tentenŋlatunêŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonar. ¹² Mago amac asôm gebe ‘Apôm-taunê tebo selec atom’ ma akêŋ gêŋ, taŋ taôm adêc naŋ, êtu da, tec atoc aêŋoc ŋaê sa atom. ¹³ Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Amac asôm gebe ‘Aêac ôliŋ ŋakam têtü kôm

samob tonaŋŋa,' ma apêc gêdôm aê. Amac abe aê jakôc gêŋ amboac tonaŋ su aŋga amam lemem me. ¹⁴Aê japuc boa ŋac dansaŋ, taŋ gêjac mata bôc selec ŋa-jam teŋ, taŋ gêmoa nê toŋ ŋalêlôm naŋ, mago kêkêŋ puliŋ teŋ gêjô kêtû da gêdêŋ Apômtau. Aê kiŋ kapôêŋ, naŋ lau ten-tenlatu samob têtêc aêŋoc ŋaê.

2 "Ajôc, amac dabuŋwaga, ŋagôliŋ tau tonec kêkanôŋ amac. ²Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe Amac embe akêŋ taŋem atom ma embe taêm ênam gebe atoc aêŋoc ŋaê sa atom, go japuc boa amac. Ma janam amac-nêm mec ôkwi êtu gêŋ japuc boara teŋ. Biŋŋanô, aê gajam nêm mec ôkwi su gebe amac akêŋ taŋem aêŋoc biŋsu atom. ³Alic acgom, aê jandim amac lemem êŋgic, ma japalip amacnêm bôc daŋa nêŋ tac êpi amac laŋômanô ma jatiŋ amac su aŋga laŋôcnêmŋa. ⁴Go amac ajala gebe aê kasakiŋ biŋsu tonaŋ kêtû amacŋa gebe aêŋoc poac, taŋ kamoatiŋ gawiŋ Lewi naŋ, êtu tôŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ. ⁵Ŋoc poac gêdêŋ Lewi gebe eŋ êmoa mata jali to êwê kaiŋ biŋ-malô ma eŋ etoc aê sa to êtêc ŋoc ŋaê. ⁶Eŋ kêdôŋ aêŋoc lêŋ tobiŋŋanôgeŋ ma biŋ keso teŋ kêsa ênê awa atom. Eŋ kêsa nê lêŋ gêwiŋ aê towama ma to-biŋgêdêŋgeŋ to gêjam lau taêsam ôkwi aŋga nêŋ lêŋ sec. ⁷Têndôŋ lau sê-jala Anôtô ŋanôŋa gêjac dabuŋwaga ŋawae. Lau dêndêŋ êsêac sêna gebe sêŋô ŋoc ŋalêlôm gebe êsêac têtû Apômtau ŋaniniŋ nê jaeŋwaga. ⁸Mago amac dabuŋwaga ao sic aŋga intêna gêdêŋ. Ma biŋ, taŋ amac adôŋ naŋ, gêgôm lau taêsam sebeŋ. Amac ajac poac, taŋ kamoatiŋ gawiŋ amac naŋ popoc. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaŋ. ⁹Amboac tonaŋ aê kakêŋ lau samob sêpêc gêdôŋ amac to sêlic amac amboac gêŋ ŋaôma gebe amac adaguc ŋoc biŋ, taŋ kakêŋ naŋ, atom ma embe

andôŋ aêŋoc lau, go amac apuc êsêac ŋamgeŋ."

Lau Israel nêŋ kwalec

¹⁰Aêac samob nêŋ tameŋi tageŋ atom. Ma Anôtô tageŋ kêkêŋ aêac atom me. Kêtû asageŋŋa aêac tajaŋ biŋ, taŋ tajaŋ mata gêdêŋ tauŋ naŋ gêŋgic. Ma kêtû asageŋŋa aêac tasu poac, taŋ Anôtô kê-moatiŋ gêdêŋ nêŋ mimi naŋ susu. ¹¹Lau Juda sêjac biŋ, taŋ sêjac mata gêdêŋ Anôtô naŋ, popoc ma sêgôm gêŋ alôb-alôb aŋga Israel to Jerusalem. Êsêac sêjaiŋ lôm dabuŋ, taŋ Apômtau têtac gêwiŋ naŋ. Ŋacwaga sêjam lauo, taŋ sê-jam sakiŋ anôtôi jaba naŋ. ¹²Apômtau enseŋ ŋac, taŋ gêgôm gêŋ amboac tonaŋ naŋ, sumaŋ ma eŋ êwê kaiŋ aêacnêŋ lau, taŋ sêkêŋ da gêdêŋ lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau naŋ, êtiam atom.

¹³Ma gêŋ tonec amac agôm amboac tonaŋgeŋ. Amac agadê Apômtaunê altar ŋa matemsulu to nêm taŋi ma nêm oliŋ gebe eŋ êkôc da, taŋ akôc amêŋ naŋ, sa kêtiam atom. ¹⁴Ma amac atu kênac gebe "Kêkôc sa atom kêtû ageŋŋa." Ŋam gebe amac asap biŋ, taŋ ajac mata gêdêŋ lauo naŋ, ajam gêdêŋ amac ŋapalêgeŋ naŋ popoc. Eŋ kêtû nêm kêpuctôŋo ma aôm kôsap biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ eŋ naŋ tulu. Biŋ taŋ gôjac mata kôkô Anôtô laŋônêm gebe ôsap eŋ tôŋ naŋ. ¹⁵Anôtô gêgôm amagêc nêm awê atu ôli to katu tageŋ atom me. Ma eŋ gêgôm tonaŋ kêtû ŋam ondocŋa. Ŋam gebe amagêc atap gôlôac, taŋ têtû Anôtônê ŋapalê ŋanôgeŋ naŋ sa. Amboac tonaŋ ajop taôm gebe nêm teŋ êwi nê awê, taŋ gêjam gêdêŋ eŋ ŋac matacgeŋ naŋ, siŋ atom. ¹⁶Apômtau Israelnêŋ Anôtô kêsôm gebe "Aê gadec mêtê awê to ŋac sêwi tauŋ siŋŋa. Aê têtac sec embe amacnêm teŋ êŋgôm mêtê sec tonaŋ êndêŋ nê awê. Amboac tonaŋ ajop taôm gebe anac biŋ, taŋ ajac mata naŋ, popoc atom ma asap nêm lauo tôŋ."

Bêc mêtôcna kédabingac

¹⁷ Amac asakam Apômtau na nê m biñ. Mago amac asôm gebe “Aêac agôm eñ ôli ñakam kêsa na asageñ.” Agôm na biñ tonec gebe “Lausiñ undambêña nêñ Apômtau gêlic lau, tañ sêgôm sec nañ ñajam. Ma eñ têtac ñajam kêtû êsêacna.” Ma amac atu kênac biñ teñ gebe “Anôtô tañ oc êmêtôc biñ nañ, gêmoa ondoc. **

3 “Alic acgom, aê oc jasakiñ ñoc ñac-jaeñ gebe êmansañ aêñoc intêna. Ma Apômtau, tañ amac asom amoa nañ, gaôgeñ mênjêd lasê nê lôm dabuñ. Ñac-jaeñ tañ amac akên matem nañ, oc êwac ma êsôm ñoc poac, tañ kamoatiñ nañ lasê. ² Mago asa êtôm gebe êpuc tau têtê ãndênj bêc eñ êmênjña. Asa oc êtôm gebe êmoa êndênj eñ êd lasênja.

“Eñ oc êtôm ñac-kêpac-kiwaga nê ja to ñac-kêkwasiñ-obowaga nê sop. ³ Eñ oc êmênj gebe êmêtôc biñ amboac ñac, tañ gêgôm silber to gold ñakênkên kêsa nañ, ma amboac ñac-kêpac-kiwaga gê-jam nê kôm, nañ Apômtau oc êñgôm Lewi latui têtû selec gebe sêkênj da gêdênj êndênj Apômtau. ⁴ Go da, tañ lau Juda to lau Jerusalem sêkênj gêdênj Apômtau nañ, ênac eñ mataanô ñajam êtôm andanjenj.”

⁵ Lausiñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jawac gebe jawa amac sa ñagaôgeñ êndênj lauberj to lau mockaiño to mockaiñña ma dansañwaga to êsêac, tañ sêsau sêôc kômwaga nêñ mone ma onañ sêgôm awêtuc to mosêbu sec to têtû kasec lau jaba ma têtêc aê atom nañ.

Takên geñ lemelu-lemelu (10-10) ñateñ endenj Apômtau

⁶ “Aê Apômtau, gajam tauc ôkwi atom. Ma amac amboac tonanjenj Jakob la-tui ñawakuc amoa ñapañ amboac amoa

amboac tonanjenj. ⁷ Amac akac taôm su anja aêñoc biñsu kêtôm nê mimi ma agôm biñsu tau ñanô kêsa atom. Lausiñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm gebe Amu andênj aê amênj êtiam, go aê jandênj amac jawac. Mago amac asôm gebe ‘Aêac amu awac amboac ondoc.’

⁸ Aê jatu kênac gebe Kêtôm gebe ñac teñ êmbuli Anôtô auc me masi. Ma amac tec abuli aê aucgoc. ⁹ Aê kapuc boa amacnê m lau samob gebe abuli aê auc. ¹⁰ Akôc nê m gênj lemelu-lemelu ñateñ samob amênj andu tajaç gênj sana gebe gênj taniñña ênêc ñoc andu. Ansaê aê acgom, go amac oc alic gebe aê oc jalêc undambê ñakatam su ma jansêwa moasiñ ñajamanô wacêpi amac. ¹¹ Aê oc jatiñ wagô su gebe senseñ amacnê m gênj ñanô su atom. Ma nê m kôm wainña oc ênam ñanô. Lausiñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonañ. ¹² Go lau tentenlatu samob aweñ oc êôc amac gebe amacnê m gamênj êtu gamênj têtac ñajam na teñ. Lausiñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonañ.”

Anôtô gêjac mata nê moasiñ

¹³ Apômtau kêsôm gebe “Amac awem ola gêdênj aê. Ma asôm gebe ‘Aêac asôm biñ ondoc kêpi aôm.’ ¹⁴ Amac asôm gebe ‘Tanam sakiñ Apômtau ñañanô masi. Danjom nê biñ ñanô êsa ma tasêlênj tonjalêlôm ñawapacjenj tamoa lausiñ undambêña nêñ Apômtau lanjônê m oc ñajam amboac ondoc. ¹⁵ Tec aêac talanem tetoc-tauñ-sawaga gebe lau sec têtac kôm ñanôgeñ sa atom, êsêac embe sênsaê Anôtô na nêñ lênj sec, mago sêwê ñagêjê sa amboac tonanjenj.”

¹⁶ Go lau, tañ têtêc Apômtau nañ, sê-jam biñgalôm gêdênj tauñ. Ma Apômtau kêkênj taña ma gênj biñ, tañ êsêac sêsôm nañ. Ma teto lau, tañ têtêc Apômtau nañ ma tetoc eñ sa nañ, nêñ ñaê kêsêp

**2:17 Gebe enseñ êsêac su anja nêñ kôm to sakiñ.

buku teŋ sêkô eŋ laŋônêmŋa. ¹⁷ Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe “Êsêac oc têtû ŋoc lau. Êndêŋ bêc, taŋ aê jakêŋ naŋ, êsêac oc têtû aê tauc ŋoc gêŋ. Ma aê taêc walô êsêac êtôm tama, taŋ taê walô nê latu, taŋ gêjam sakiŋ eŋ naŋ. ¹⁸ Êndêŋ tonaiŋ amac oc alic êtiam gebe asageŋ gêwa ŋac gêdêŋ ma ŋac alôb-alôb to ŋac, taŋ gêjam sakiŋ aê ma teŋ, taŋ gêjam sakiŋ aê atom naŋ gêŋgic.”

Apômtaunê bêc oc êmêŋ

4 “Alicgac me, bêc tau oc êmêŋ, naŋ tetoc-tauŋ-sawaga to sêgôm secwaga samob ja oc êniŋ êsêac amboac oba. Êndêŋ bêc tonaiŋ ja oc êniŋ êsêac su e nêŋ ŋawakac to ŋalaka ŋapopoc malamê samucgeŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaiŋ. ² Mago amac, taŋ atêc aêŋoc ŋaê naŋ, ŋoc ŋaclai

ênam kêsiŋa oc êpô amac amboac oc ma oc ŋawê êŋgôm amac ôlim ŋajam êsa. Amac oc amboaiŋ to amoa ŋajam amboac bulimakao ŋalatu wakuc, taŋ sêsa aŋga sapa naŋ. ³ Êndêŋ bêc aê jaŋgôm tonaiŋ ŋanô êsaŋa amac oc aka lau alôb-alôb tônŋ gebe êsêac têtôm wao, taŋ gêc aŋga emtapa ŋalabu. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonaiŋ.

⁴ “Taêm ênam biŋ, taŋ ŋoc sakiŋwaga Mose kêdônŋ naŋ. Biŋsu to ŋagôliŋ, taŋ kakêŋ gêdêŋ eŋ aŋga lôc Horeb (Sinai) kêtû lau Israel samobŋa naŋ.

⁵ “Alic acgom, aê oc jasakiŋ propete Elia êndêŋ amac êmuŋ Apômtaunê bêc kapôêŋ to ŋawapac kaiŋ teŋ êwac. ⁶ Eŋ oc ênam tameri nêŋ ŋalêlôm ôkwi êndêŋ nêŋ ŋapalê, ma ŋapalênêŋ êndêŋ tameri. Embe masi, aê oc jawac ma japuc boa amacnêŋ gamêŋ.”

Ŋawae Ŋajam kêtôm

MATAI KETO

Ŋawae Ŋajam kêtôm Matai Keto nec gêjac jaen Ŋajam tonec ŋamiŋ gebe Kilisi (Mesia, Kêsiwaga), taŋ Anôtô gêjac mata en naŋ, Jesu tau. Biŋ taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ nê lau gêc Biŋlênsêŋ Langwa naŋ, en gêgôm ŋanô kêsa kêpi ŋac tau tonaŋ. Jesu têna kêkôc en aŋga lau Juda nêŋ, taŋ en ŋapalêgeŋ gêmoa êsêac ŋaluŋ e kêtû kapôêŋ naŋ, mago ŋajam gêlam gêdeŋ êsêac lau Juda taungeŋ nê atom, kepeŋ ŋamalac pebeŋ kêtôm nom ŋagamêŋgeŋ gêwiŋ.

Matai kêdênaŋ nê Ŋawae Ŋajam ŋatiptigeŋ ŋapep. En gêjac m gêdêŋ Jesu têna kêkôc en ŋamiŋ, go keto Jesu gêliŋ saŋgu ma Sadaŋ kêlêtom en ŋabiŋ. Go gelom en kêkôc nê sakiŋ Mesiaŋa sa ŋamiŋ gebe gêjam mêtê to kêdôn lau ma gêgôm gêmac ôliŋ ŋajam kêsa jagêmoa Galilaia ŋagameŋ naŋ. Su go keto Jesu aŋga Galilaia gêja Jerusalem ŋabiŋ, gogco gêjac miŋ gêŋ samob, taŋ kêtap en sa gêdêŋ nê woke ŋamuŋa naŋ, e jagêdêŋ sêjac en kêpi ka ma Anôtô gêŋu en mata jali gêdi sa aŋga ŋacmatêneŋ naŋ.

Biŋ tê Ŋajam tau gebe êwaka sa ênêc awêgeŋ nê, ŋateŋ tonec gebe Jesu en kêdônŋsêga kapôêŋ tau en goc, taŋ gêwa Anôtônê Biŋsu sa amboac ŋatau en ma kêsôm Anôtônê Gamêŋ ŋawae lasêgeŋ. Biŋ taŋ en kêdôn-kêdôn naŋ, sejon ŋagêdô samob sa gêc ŋasêbu kapôêŋ 5 tonec gebe (1) Biŋ Lôcŋa, taŋ en gêwa lau Gamêŋ Undambêŋa nêŋ ŋam sa gebe sêpô lêna tauŋ kêtû Mêtêŋa to ŋalêlôm ŋawapac ma têtac malô to sebe sêŋgôm Anôtônê biŋ êtu tôŋŋa ma taen walô lau to geŋŋa to ŋalêlôm ŋawa ma sê wama tauŋŋa to sêjanda êsêac kêtû Anôtônê biŋŋa. Go gêwa êsêacnêŋ koleŋ

to nêŋ lêŋ ŋam ma Anôtônê moasiŋ to nê ŋagêjô êjam ma sêŋgôn materŋ jali ŋawasi ŋam sa amboac tonaŋ (môkêlatu 5-7); (2) Jesu kêkêŋ nê ŋacseŋomi 12 sêja ma gêwa nêŋ sakiŋ ŋam sa gêdên êsêac (môkêlatu 10); (3) biŋgôliŋ kêpi Gamêŋ Undambêŋa ŋamŋa (môkêlatu 13), (4) tanac dabiŋ tauŋŋa gêjac Jesunê lau samob ŋawae (môkêlatu 18); go (5) Jesu geoc biŋ nom tonec ŋatêŋ ênac pep to Anôtônê Gamêŋ mêŋêsana ŋabiŋ lasê (môkêlatu 24-25).

Ŋadênaŋ

1. Jesunê mimi ŋam to têna kêkôc en ma gêmoa ŋapalêgeŋŋa ŋamiŋ 1:1-2:23
2. Ŋackêsagu Joaŋ nê sakiŋ 3:1-12
3. Jesu gêliŋ saŋgu ma Sadaŋ kêlêtôm en 3:13-4:11
4. Jesu kêkôc nê sakiŋ sa gêmoa Galilaia 4:12-18:35
5. Jesu gêwi Galilaia siŋ gêja Jerusalem 19:1-20:34
6. Jesunê woke ŋamuŋa aŋga Jerusalem to malac, taŋ gêc malac tau ŋagala naŋ 21:1-27:66
7. Apômtau gêdi sa ma geoc tau lasê ŋamiŋ 28:1-20

Jesu Kilisi nê ŋam

(Luk 3:23-38)

1 Abraham latu Dawid nê latu Jesu Kilisi nê ŋam ŋabuku tonec.

²Abraham kêka Isak lasê, Isak kêka Jakob lasê, Jakob kêka Juda to lasitêwai lasê, ³Juda kêka Peres agêc Sera lasê, Tamar kêkôc êsêagêc, Peres kêka Hesron lasê, Hesron kêka Aram lasê, ⁴Aram kêka Aminadab lasê, Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ⁵Salmon kêka Boas lasê, Rahab kêkôc en, Boas kêka Obed lasê, Rut kêkôc en, Obed kêka Isai lasê, Isai kêka kiŋ David lasê.

⁶Dawid kêka Salomo lasê, Urianê awê kêkôc en, ⁷Salomo kêka Rehoboam lasê,

Rehoboam kêka Abia lasê, Abia kêka Asa lasê,⁸ Asa kêka Josapat lasê, Josapat kêka Joram lasê, Joram kêka Usia lasê,⁹ Usia kêka Jotam lasê, Jotam kêka Ahas lasê, Ahas kêka Hesekia lasê,¹⁰ Hesekia kêka Manase lasê, Manase kêka Amos lasê, Amos kêka Josia lasê,¹¹ Josia kêka Jekonia to lasitêwai lasê gêdên tañ sêngôn gamên jaba Babel nañ.

¹² Sêngôn gamên jaba Babel su acgom, go Jekonia kêka Sealtiel lasê, Sealtiel kêka Serubabel lasê,¹³ Serubabel kêka Abiud lasê, Abiud kêka Eliakim lasê, Eliakim kêka Asor lasê,¹⁴ Asor kêka Sadok lasê, Sadok kêka Akim lasê, Akim kêka Eliud lasê,¹⁵ Eliud kêka Eleasar lasê, Eleasar kêka Matan lasê, Matan kêka Jakob lasê,¹⁶ Jakob kêka Josep, tañ gêjam Maria nañ lasê, ma awê tau tonañ kékôc Jesu, tañ, sêsam eñ sebe Kilisi nañ.

¹⁷ Gôlôac samob tonañ ñai anğa Abrahamnê e gêdên Dawid nañ nêñ ñadênañ 14, ma anğa Dawid e gêdên sêngôn gamên jaba Babel nañ nêñ ñadênañ 14, ma gêdên sêngôn gamên jaba Babel e gêdên Kilisi tau nañ nêñ ñadênañ 14.

Jesu kêtü ñamalac

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Jesu Kilisi kêtü ñamalac ñalên tau tonec. Êsêac sê ênê tana Maria gêdên Josep. Agêc sêmoa sêwiñ taun atom e sêlic awê tau taê anğa ñalau Dabuñ nê.¹⁹ Ma ênê akweñ Josep eñ ñac gêdên gebe êngôm awê tau maja êsa atom, tec gebe êwi eñ sin kelecgeñ.²⁰ Taê gêjam biñ tonañ gêmoe e Apômtaunê anela geoc tau lasê to gêsunj mê gêdên eñ ma kêsôm gebe “Dawidnê latu Josep, taêm dani taôm atom, ôkôc nêñ awê Maria sa wacêngôn êwiñ aôm, gebe eñ taê anğa ñalau Dabuñ nê.²¹ Eñ oc êkôc latu teñ, nañ ôê ênê ñaê gebe Jesu, gebe eñ êsi nê lau su anğa nêñ sec to ênam êsêac kêsi.”

²² Biñ samob tonañ ñai ñanô kêsa gebe Apômtaunê biñ, tañ kékên propete awasunj kêsôm lasê nañ, êtu anô gebe

²³ “Alic acgom, awêtakiñ teñ taê e êkôc latu teñ, ma sê ênê ñaê gebe Imanuel!” (tanam ôkwi gebe “Anôtô mêngewiñ aêac.”)

²⁴ Josep gêc mê e mata gêlac ma gêgôm kêtôm Apômtaunê anela kêsakiñ eñ, tec jakêkôc nê awê sa mêngeñgôn gêwiñ eñ,²⁵ ma gêjac jaê eñ ñapep e kékôc latu su, ma gê ênê ñaê gebe Jesu.

Lau mêtê anğa oc ñam

2 Jesu têna kékôc eñ anğa Betlehem Judaiana gêdên kiñ Herodo nê têm su, ma lau samuc nêñ lau mêtê anğa oc ñam jasêo lasê Jerusalem² ma têtü kênac gebe “Judanêñ kiñ, ñapale wakuc nañ, gêmoe ondoci. Aêac alic ênê utitalata anğa oc ñam su, tec abe mênjapôn aenduc êndên eñ.”³ Kiñ Herodo gêñô e kêtakê ñanô, ma lau Jerusalemña samob amboac tonañ.⁴ Tec kékalem launêñ dabunjsêga to biñsutañ samob sa jakêtu lêsü êsêac ñapep gebe “Kilisi oc têna êkôc eñ anğa ondoci.”⁵ Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Anğa Betlehem Judaiana gebe propete keto amboac tonec gebe⁶ ‘Aôm Betlehem gamên Judana, tañ kôtu kasêga Judana ñamôkê saun-saunma atom, gebe kasêga teñ mênjêsa anğa aômniêm, tañ ejop ñoc lau Israel.”

⁷ Herodo gêñô su, go kékalem lau mêtê kelecgeñ gebe sêndên eñ sêna ma kêtü Iêsü noc utitalata mêngeô lasêña gêdên êsêac.⁸ Go kékên êsêac sêja Betlehem ma kêsôm gebe “Naatu kênac ñapalê tau ansin sugen e embe atap eñ sa, nanjo mênjasôm ñawae êndên aê gebe tauc wacjapôn ocduc amboac tonañ.”⁹ Sêñô kiñnê biñ su, go dêdi sêja. Ma utitalata, tañ sêlic anğa oc ñam nañ, kêsêlên gêmuj êsêac e jakêkô gamên, tañ ñapalê

gêc naŋ ŋaô. ¹⁰Sêlic utitalata tau e têtac ŋajam ma têtû samuc ŋanô. ¹¹Sêsô andu ŋalêlôm sêja e sêlic ŋapalê agêc têna Maria, tec sêu tauŋ ma sêpôn aen-duc gêdêŋ eŋ, go sêŋa nêŋ talu ma sê awa gold to katêkwi ma lakisia ŋajam-ŋajam sa jasêkêŋ gêdêŋ eŋ.

¹²Ma Anôtô kêkêŋ puc êsêac ŋa mê gebe sêmu sêndêŋ Herodo sêna atom, tec sêc sêsa intêna teŋ sêmu sêja nêŋ gamêŋ.

Josep kêkôc nê gôlôac sa sêja Aiguptu

¹³Êsêac sêc sêja su, go Apômtaunê aŋela geoc tau lasê gêdêŋ Josep ŋa mê ma kêsôm gebe “Ôndi sa ma ôkôc ŋapalê agêc têna sa aêc asap Aiguptu ana, naôŋgôn ônê jakêŋ biŋ aôm acgom, gebe Herodo kêtû kêka-kêka gebe ênac ŋapalê êndu.” ¹⁴Tec Josep gêdi sêc kêkôc ŋapalê agêc têna sa gêdêŋ gêbêc, ma sêc sêsêp Aiguptu sêja. ¹⁵Jasêmoa tonaŋ e Herodo gêmac êndu acgom, gebe biŋ taŋ Apômtau kêkêŋ propete kêsôm lasê gebe “Aê gamôêc ŋoc Latuc aŋga Aiguptu gêmêŋ” naŋ êtu anô.

Herodo gêjac ŋapalê dedec êndu

¹⁶Gêdêŋ taŋ Herodo kêjala gebe lau mêtê sêsau eŋ naŋ, eŋ têtac ŋandaŋ kapôêŋ ma kêjatu lau gebe sênac ŋapalê ŋac aŋga Betlehem to gamêŋ ŋamadiŋ, taŋ nêŋ jala tageŋ to luagêc naŋ, samob êndu kêtom ŋasawa, taŋ eŋ kêtû lêsu biŋ gêdêŋ lau mêtê naŋ. ¹⁷Gêdêŋ tonaŋ biŋ, taŋ propete Jeremia kêsôm lasê naŋ, kêtû anô gebe

¹⁸“Sêŋô aweŋ ŋaonda aŋga Rama, sêwakic to têtac taŋjiboa ŋanô, gebe Rahel kêtaŋ nê gôlôac, ma sêjam malô-malô eŋ e kêtôm atom, gebe sêjaŋagac.”

Sêkôc ŋapalê Jesu aŋga Aiguptu gêmu gêmêŋ

¹⁹Herodo gêmac êndu su acgom, go Apômtaunê aŋela geoc tau lasê gêdêŋ

Josep aŋga Aiguptu ŋa mê ²⁰ma kêsôm gebe “Ôndi s ma ôkôc ŋapalê agêc têna sa amu ana gamêŋ Israel, gebe êsêac, taŋ sêgôm gêŋlêlôm sebe senseŋ ŋapalê naŋ, sêmac êndugac.” ²¹Tec Josep gêdi sa, kêkôc ŋapalê agêc têna sa ma sêc sêja gamêŋ Israel. ²²Gêŋô Arkelaus kêtû kiŋ Judaiaŋa gêjô tama Herodo su ŋawae e kêtêc tau gebe êna tônê atom, tec gêc mê kêkêŋ puc eŋ ma gêc kêtaiŋ taugeŋ gêja gamêŋ Galilaiaŋa. ²³Jagêô laeê malac teŋ ŋaê Nasaret ma gêŋgôn tonaŋ gebe propetenêŋ biŋ êtu tônŋ gebe “Êsêac sêsam eŋ gebe ŋac Nasareneŋa.”

Ŋackêsagu Joaŋ gêjam mêtê

(*Mar 1:2-8; Luk 3:1-18; Joaŋ 1:19-28*)

3 Gêdêŋ têm tonaŋ ŋackêsagu Joaŋ kêpoa lasê ma gêjam mêtê gêmôa gamêŋ sawa Judaiaŋa ²ma kêsôm gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêŋ undambêŋa kédabiŋgac.” ³Ŋac tau tonaŋ, tec propete Jesaia kêsôm biŋ kêpi eŋ gebe

“Ŋac teŋ gêmôêc awa tonec gêmôa gamêŋ sawa gebe

‘Amansaŋ gamêŋ Apômtau êsêlêŋŋa to amêtoc ênê intêna solop.’”

⁴Joaŋ tau tonaŋ kêsô ŋakwê bôc kamele ŋaôlilu to kêjandiŋ ômbiŋkap bôc ŋaôlic gêc dambêpalê, ma geŋ wagô to lêp kêtû nê mo. ⁵Gêmôa tonaŋ, go lau Jerusalem to Judaia samob ma gamêŋ Jordanaŋa samob sêwê sêsa dêdêŋ eŋ sêja. ⁶Êsêac seoc nêŋ sec lasê, go kêsagu êsêac aŋga bu Jordan.

⁷Joaŋ gêlic Parisai to Sadukai nêŋ taêsam sêmêŋ gebe ênsaŋgu êsêac, tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Moac ŋalatu amac, asa gêwa sa gêdêŋ amac gebe awê Anôtônê têtac ŋandaŋ, taŋ oc mênêsa naŋ sa. ⁸Asa nêŋ lêŋ êwa amac sa gebe aŋam taôm ôkwi. ⁹Taêm êka to asôm êndêŋ taôm gebe Abraham kêtû aêc tamenŋ, nec atom. Aê jasôm êndêŋ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êŋu poc tonec

ñai sa tētu Abrahamnê latui. ¹⁰Ki ña-mata gédên kawakac tec géc. Amboac tonañ ka samob, tañ sêjam ñanô ñajam atom nañ, oc êsap su ma êmbaliñ êpi ja êna. ¹¹Aê tec kasagu amac ña bu anam taôm ôkwiña, ma ñac, tañ êndanğuc aê nañ, nê ñaclai kélêlêc aê su, ma aê katôm atom gebe jañgeñ ênê atapa. Ñac tonañ oc ênsañgu amac ña Ñalau Dabuñ to ja. ¹²Enj lêma kékam lala sekoloñ gêñña gebe êtiñ gêñ ñapaôma ma ênac ñanô sa êpi nê andu-gêññanôña êna, go ñapaôma êkên êpi ja, tañ êsa ñapanñ nañ.”

Joañ kêsagu Jesu anğa Jordan

(*Mar 1:9-11; Luk 3:21-22*)

¹³Gédên tonañ tec Jesu anğa Galilaia jagêô lasê Jordan gédên Joañ gebe ênsañgu enj. ¹⁴Mago Joañ gêjac jao tau gebe “Aôm ônsañgu aê acgom, go ñajam. Amboac ondod gôdên aê gômôên.” ¹⁵Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Galoc ondecgeñ gebe gêjac aêgêc ñawae gebe danğôm biñ, tañ Anôtô kêjatu nañ, ñanô êsa.” Go Joañ kékên gêwiñ enj. ¹⁶Jesu gêliñ sanğu su, go gacgeñ kêpi anğa bu gêmên, ma undambê gêña e gêlic Anôtônê Ñalau amboac balôsi kêsêp mañğêsac enj ñaô. ¹⁷Ma awa teñ kêsâ anğa undambê gebe “Aêñoc Latuc tau tonec, tec têtac gêwiñ enj to galic enj ñajam.”

Sadañ kélêtôm Jesu

(*Mar 1:12-13; Luk 4:1-13*)

4 Gédên tonañ Ñalau Dabuñ gêwê Jesu kêsâ gamên sawa gêja gebe Sadañ êlêtôm enj. ²Ma Jesu gêjam dabuñ mo geleñña 40 ma gêbêcauc 40 e mo gêjô enj. ³Go Sadañ jakêsôm gédên enj gebe “Aôm embe Anôtônê latu, go ôsôm poc tonec ñai êtu mo.” ⁴Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Teto géc gebe ‘Mo tagenj êoc ñamalac tôn atom, biñ samob, tañ kêsâ Anôtô awa nañ, tec gêc enj tôn.’”

⁵Go Sadañ kékôc enj agêc sêpi malac dabuñ sêja jaketoc enj kékô lôm dabuñ ñasalôm ñalami, ⁶ma kêsôm gédên enj gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm ôna gebe teto géc gebe ‘Enj oc êsakiñ nê añela êtu aômña mênğêsip aôm ña lemeñ, gebe ôndiñ amkaiñ êpi poc atom.’” ⁷Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Teto teñ kêtiam gêwiñ gebe

‘Ônsaê Apômtau aomnêm Anôtô atom.’”

⁸Go Sadañ kékôc enj agêc sêpi lôc baliñ teñ sêja jakêtôc gamên nomña samob toñawasi gédên enj ⁹ma Kêsôm gebe “Aôm embe ôpôn amdud to otenj mec êndên aê, oc jaliñ gêñ tonec ñai samob su êndên aôm êwac.” ¹⁰Go Jesu kêsôm gédên enj gebe “Sadañ, ôkôc taôm sa ôêc ôna gebe teto géc gebe

‘Ôpôn amdud êndên Apômtau, aomnêm Anôtô,

to ônam sakiñ enj taugenj.” ¹¹Go Sadañ gêwi enj siñ, ma añela mênğêsiam sakiñ gédên enj.

Jesu gêja Galilaia ma gêjac m nê kôm mêtênja

(*Mar 1:14-15; Luk 4:14-15*)

¹²Jesu gêñô sêkôc Joañ tôn ñawae su ma kêtaiñ tau su gêja Galilaia. ¹³Go gêwi Nasaret siñ jagênğôn Kapanaum, tañ géc gamên Sebulon to Naptali jabañ bugêjactonña, ¹⁴gebe biñ, tañ propete Jesaia kêsôm nañ, êtu anô gebe

¹⁵“Gamên Sebulon to gamên Naptali, tañ géc kêkanôn bugêjacton anğa Jordan ñamakeñ ônênja nañ, lau samuc nên Galilaia.

¹⁶Lau tañ sênğôn gêsunğôm nañ, sêlic ja kapôên teñgoc, ma êsêac, tañ sênğôn gêmac ñagamên ñakesec nañ, nêñ ja mênkêpigac.”

¹⁷Gédên tonañ Jesu gêjam mêtê gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamên undambênja kédabiğac.”

Jesu kékalem lau ija aclê

(Mar 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Jesu kêsêlênj gëmoa bugêjacton Galilaijana e gêlic ñaclagêc lasi, Simon, tañ sêsam enj gebe Petere nañ, agêc lasi Andrea sêkênj wasañ sêmoa, gebe êsêagêc ñac ulu ija. ¹⁹ Tec kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Andañguc aê ma oc jakênj amagêc alô ñamalac.” ²⁰ Tec gacgenj dedec nêj wasañ gêc ma têdaguc enj.

²¹ Gêwi gamênj tau siñ ma kêsêlênj gêja e gêlic ñac teñ agêc lasi kêtiam, Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joañ, sênjgônj wañ sêwiñ tamerji Sebedai tau sêbênôc nêj wasañ sêmoa, go gêmôêc êsêagêc. ²² Tec gacgenj dedec wañ totamenjigenj kêpoac ma têdaguc enj sêja.

Jesu gêjam sakiñ lau

(Luk 6:17-19)

²³ Go Jesu kêsêlênj gêjac laoc Galilaila ñagamênj samob ma kêdônj êsêac anja nêj lôm to gêjam mêtê kapi ñawae ñajam Anôtônê gamêañja ma gêgôm launênj gêmac to ôlinj ñasec tokaintokainj ñajam kêsa. ²⁴ Ma ênê wae kêsa gêjam gamênj Suriana samob auc, tec sejonj lau ñasec samob dêdênj enj sêja, lau togêmac tokainj-tokainj ma toñandanj ñagêdô ma lau, tañ ñalau sec gêgôm êsêac to meloc kêtê êsêac ma ñatêkwa kêtü goloñ nañ, ma gêgôm êsêac ôlinj ñajam kêsa samob. ²⁵ Ma lau taêsam anja Galilaila to Malaclemenju ma anja Jerusalem to Judaia ma Jordan ñamakerj onênja têdaguc enj.

Biñ lôcña

5 Jesu gêlic lau taêsam, tec kêpi lôc teñ e jagênjgônj sic, ma nê ñacseñomi dêdênj enj sêja. ² Go gêoc awa sa ma kêdônj êsêac to kêsôm gebe

Jesu awa gêoc lau

(Luk 6:20-23)

³ “Aê aoc êoc êsêac, nañ sêpô lêna taunj kêtü mêtênja,

gebe gamênj undambênja kêtü êsêacnênj.

⁴ Aê aoc êoc êsêac, nañ ñalêlôm ñawapac,

gebe Anôtô oc ênac êsêac têtac tônj.

⁵ Aê aoc êoc êsêac, nañ nêj ñalêlôm malô,

gebe êsêac têtac gênj, tañ Anôtô gêjac mata nañ sa.

⁶ Aê aoc êoc êsêac, nañ nêj êka ñanô gebe sênjgôm biñ, tañ Anôtô

kêjatu nañ ñanô êsa, gebe Anôtô oc êmoasinj êsêac.

⁷ Aê aoc êoc êsêac, nañ taênj walô lau, gebe Anôtô oc taê walô êsêac.

⁸ Aê aoc êoc êsêac, nañ nêj ñalêlôm ñawa,

gebe oc sêlic Anôtô.

⁹ Aê aoc êoc êsêac, nañ sê wama lau, gebe Anôtô oc êsam êsêac gebe latui.

¹⁰ Aê aoc êoc êsêac, nañ ñamalac êjanda êsêac kêtü sêgôm biñ,

tañ Anôtô kêjatu nañ, ñanô kêsa, gebe gamênj undambênja kêtü êsêacnênj.

¹¹ “Aê aoc êoc êoc amac tec ñamalac sêmbu to sêjanda amac ma sênjgôlinj biñ ñakainj gwalêkinj êpi amac êtu aênja.

¹² Têmtac ñajam ma atu samuc, gebe nêj ñagêjô kapônj gêc undambê, gebe amac masigenj ma sêgôm propete langwa amboac tonanj.

Biñ nom ñagwêc to ñajana

(Mar 9:50; Luk 14:34-35)

¹³ “Nom ñagwêc amac. Gwêc embe ñamakic ênaja, oc ñanjgôm ñamakic êsa êtiam amboac ondoc, kêtü secgac. Tambalinj siñ ma lau sêka tônj.

¹⁴ “Nom ñaja amac. Malac teñ embe ênêc lôc, oc êsinj tau ôkwi êtôm atom.

¹⁵ Embe têtunj ja sa, go sênjgênduc ña suc auc atom, tetoc êkô jakainj ñaô, go êpô

lau samob, tañ sêmoa andu ñalêlôm nañ.
¹⁶ Amboac tonañ nêmb ja ñawê êsa êpô ñamalac, gebe sêlic amacnêmb kolen ñajam ma sêlambij Tamemi undambêña.

Biñ kêpi biñsu

¹⁷ “Taêm anam gebe aê gameñ kêtuj jansen Mosenê biñsu to propetenêñ biñ samob suña atom. Gamêñ kêtuj jansen suña atom, kêtuj jañgôm êtu tônia.
¹⁸ Biñjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Undambê to nom oc ênaña ma ñatalô sepeñ to sêmdêña ñasauñ teñ oc ênaña anga Mosenê biñsuña atom e samob êtu tônia acgom.
¹⁹ Amboac tonañ, ñac teñ embe êwi biñsu tonañ ñasaujanô teñ siñ ma êndônia lau êtôm tonañ, oc sêsam eñ gebe ñapalê sauñ ec teñ anga gamêñ undambêña. Ma ñac teñ embe êmansañ to êndônia biñ tau, oc sêsam eñ gebe ñac kapôêñ anga gamêñ undambêña.
²⁰ Gebe aê jasôm êndêñ amac gebe amacnêmb biñgêdêñ embe êlêlêc biñsutau to Parisai nêñ ñeñgeñ atom, oc asô gamêñ undambêña ana atom.

Biñ kêpi têtac ñandañ

(Luk 12:57-59)

²¹ “Amac añôgac gebe sêsôm gêdêñ lau ñanô gebe ‘Ônac ñamalac ênduj atom. Teñ embe ênac ñac teñ ênduj, oc sêmdêc eñ.’
²² Mago aê jasôm êndêñ amac gebe ñac teñ embe têtac ñandañ êndêñ nê lasitêwainêñ teñ, oc sêmdêc eñ. Ma teñ embe êsôm lasitêwainêñ teñ gebe ‘Majam gêbac,’ oc gôlôacnêñ laumata sêmdêc eñ. Ma teñ embe êsôm gebe, ‘Melocma gôbacgac,’ oc êsêp lamboam ñakêlêndiñ ñaja êna.
²³ Embe ôkêñ nêmb da êndêñ altar êna ma taêm ênam taôm gebe agêc lasim nêmb biñ teñ gêc,
²⁴ go ondec nêmb da ênêc altar ñagala ma ôna agêc lasim amansañ biñ êndêñ taôm acgom, go ômu ôna ôkêñ nêmb da.

²⁵ “Nêmb soño-soño embe êkêñ aôm ôndêñ ñac-mêtôcwaga, go ôtu palê

êndêñ eñ sebeñ êndêñ tañ asêlêñ amoa intêna nañ, gebe soño-soño êkêñ aôm ôndêñ mêtôcwaga atom. Moae mêtôcwaga êmasuc aôm ôndêñ gejobwaga kapoacwalôña, go eñ êmbaliñ aôm ôsêp kapoacwalô ôna.
²⁶ Biñjanô, aê jasôm êndêñ aôm gebe Oc ôsa anga tônia ômdêñ atom e ônac nêmb tônia samob êmbacnê acgom.

Biñ mockaiñoña

²⁷ “Amac añôgac sêsôm gebe ‘Ôñgôm gêñ mockaiño to mockaiñoña atom.’
²⁸ Mago aê jasôm êndêñ amac gebe ñac teñ embe mata ê awê teñ e têtac êkac eñ, nañ êñgôm gêñ mockaiñoña êndêñ eñ anga nê ñalêlôm.
²⁹ Matamanô anônia embe êtim aôm, nañ ôkip sa ma ômbaliñ siñ. Ôlim ñagêñ teñ ênaña acgom, gebe sêmbaliñ aôm toôlim samucgeñ ôsêp lamboam ñakêlêndiñ ôna atom.
³⁰ Ma lêmam anônia embe êtim aôm, nañ ôndim su ma ômbaliñ siñ. Ôlim ñagêñ teñ ênaña acgom, gebe sêmbaliñ aôm toôlim samucgeñ ôsêp lamboam ñakêlêndiñ ôna atom.

Biñ sêndim sêmdêcwalo êñgicna

(Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ “Êsêac sêsôm teñ gebe ‘Ñac teñ embe êndim sêmdêcwalo êñgic, nañ êkêñ papia sêwi tauñ siñoña êndêñ awê.’
³² Mago aê jasôm êndêñ amac gebe ñac teñ embe êndim sêmdêcwalo êñgic, go êñgôm eñ êtu awê mockaiñoña. Embe awê tobiñ, go tasôm atom. Ma teñ embe ênam awê, tañ sêwi siñ su nañ, oc êñgôm gêñ mockaiñoña.

Biñ tatôc lemeñoña

³³ “Ma amac añô teñ, tañ sêsôm gêdêñ lau ñanô gebe ‘Ôtôc lêmam ônsau atom, ma ôñgôm biñ, tañ kôtôc lêmam nañ, ñanô êsa êndêñ Apômtau.’
³⁴ Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Atôc lememe atomanô, atôc êndêñ undambê

atom gebe Anôtônê lèpôn tônê, ³⁵ ma atóc êndên nom atom gebe ênê akainj ñalèpôn, to atóc êndên Jerusalem atom gebe Kij kapôên tau nê malac. ³⁶ Ma ôtóc lêmam êpi môkêmapac atom gebe aôm tonaj ôngôm môkêmlauj tagenj êpô tau ôkwi êtu kwalam me êtu jec nec kôtôm atom. ³⁷ Amacnêm bij amboac tonec acgom gebe 'Aec' to 'Masi'. Embe asôm ñalô êfêlêc tonec su, oc anja ñac sec tau nê.

Bij ñagêjôña

(Luk 6:29-30)

³⁸ "Amac anôgac sêsôm gebe 'Mataanô êjô mataanô ma luluj êjô luluj.' ³⁹ Mago aê jasôm êndên amac gebe Anac jao taôm êndên ñamalac sec atom. Teñ embe êtap aôm êsêp alimanô anôña, ñaj ôtóc ñamakerj êndên eñ êwiñ. ⁴⁰ Ma ñac teñ embe taê ênam gebe êwê aôm ôndên mêtôcwaga ôna êtu êkôc nêm ñakwê ôlimña, ñaj ôkên ñaobo baliñ êwiñ. ⁴¹ Ma teñ embe êkac aôm gebe ojonj ênê waba intêna ñasawa tagenj, ñaj ôsêlêñ ñasawa luagêc ôwiñ eñ. ⁴² Teñ embe etej gênj êndên aôm, ñaj ôkên, ma teñ embe êkôc tôp anja aômnêm, ñaj ôkênj dêmôêm eñ atom.

Bij têtac gewiñ ñacjonja

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ "Amac anôgac sêsôm gebe, 'Têmtac êwiñ nêm lau wacbanj aôm ma têtac endec nêm soño-soño.' ⁴⁴ Mago aê jasôm êndên amac gebe Têmtac êwiñ nêm soño-soño to atej mec êtu êsêac, tañ sêjanda amac nanña, ⁴⁵ ec atu Tamemi, tañ gêngônj undambê ñaj, nê latui, gebe eñ kêkênj nê oc kêpi kêpô lau sec to lau ñajam, ma kêkênj nê kom gêjac lau gêdênj to lau keso. ⁴⁶ Embe têtac êwiñ lau, tañ têtac gêwiñ amac ñaj, oc ñanô amboac ondóc. Telonj sêgôm gênj tonaj amboac tonanjenj. ⁴⁷ Ma embe awem ênac nêm lasitêwaigenj, go anjôm gênj

ñanô amboac ondóc. Lau samuc sêgôm gênj tonaj amboac tonanjenj. ⁴⁸ Amboac tonaj anac dabin taôm ñapep amboac Tamemi undambêña gêjac dabiñ tau ñapep.

Bij tamoasiñ lauña

6 "Alic taôm gebe anam sakinj Anôtô êtu ñamalac sêlic amacña atom. Embe anjôm êtu lau sêlic amacña, go atap ñagêjô anja Tamemi, tañ gêmoa undambê ñaj, nê sa atom.

² "Amboac tonaj embe ômoasiñ lau, ñaj ôkênj lau sênac dauc êtaj aôm atom amboac lau tetoc tañ saña sêgôm sêmoa lôm to malacluj gebe ñamalac sêlam-bij êsêac. Bijñanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ³ Mago aôm embe ômoasiñ lau, ñaj ôngôm kelecgenj, lau teñ sêñô ñawae atom, ⁴ gebe nêm moasiñ êsiñ tau ênêc lêlômgenj, go Tamam, tañ gêlic gênj kêsêp lêlômgenj ñaj, êkênj ñagêjô êndên aôm.

Bij tateñ mecña

(Luk 11:2-4)

⁵ "Ma embe atej mec, ñaj atôm lau tetoc tañ saña atom, gebe êsêac têtac gêwiñ gebe tetej mec sêkô lôm to intêna gêga tau ñamala êtu têtoc tañ êndênj lau sêlic êsêacña. Bijñanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ⁶ Mago aôm embe oterj mec, ñaj ôsô nêm balêm ôna e naôlai katam auc, go oterj mec êndên Tamam, tañ gêmoa lêlôm, ma Tamam, tañ gêlic gênj kêsêp lêlômgenj ñaj, êkênj ñagêjô êndên aôm.

⁷ "Embe atej mec, ñaj atej êtu bij ole amboac lau samuc atom. Êsêac tonaj seboc sêkôc ñanô êtu nêñ ñalô gwalêk-iñña. ⁸ Atôm êsêac atom, gebe Tamemi kêjala gênj, tañ gêjô amac ma abe atej ñaj kwananjenj. ⁹ Amboac tonaj atej nêm mec amboac tonec gebe

‘Tamemai, tañ gômoa undambê.

Aômnêm ñaê lau sênam dabuñmanj.

¹⁰ Ômôên ôtu Apômtau ôtôm gamêngeñj. Aômnêm biñ êtu tônj anja nom amboac anja undambê.

¹¹ Ôkênj aêacma mo êtôm bêcgeñja êndênj aêac êndênj oc tonec.

¹² Nêm tôp, tañ gêc aêac nañ, ôsuc ôkwi amboac aêac asuc ma tôp ôkwi gédênj tauñ.

¹³ Ôwê aêac asa lêtôm atom.

Ôjanjo aêac sa anja gênj sec.

(Aôm Apômtau, aôm ñaniniñ to ñajanja ma ñawê ñatau lanjwa teñgeñj. Biññanô.)’

¹⁴ Gebe amac embe asuc ñamalacnênj biñ ôkwi, go Tamemi undambêña êsuc amacnêm biñ ôkwi amboac tonañ. ¹⁵ Ma embe asuc ñamalacnênj biñ ôkwi atom, go Tamemi êsuc amacnêm biñ ôkwi atom amboac tonañgeñj.

Biñ tanam dabuñ moña

¹⁶ “Embe anam dabuñ mo, nañ anjôm lañômanô bêlê-bêlê amboac lau tetoc tauñ saña atom. Lau tonañ sêgôm lañôñanô taujala gebe têtêc tauñ êndênj lau sélic êsêac sêjam dabuñ mo. Tec biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ¹⁷ Amboac tonañ aôm embe ônam dabuñ mo, nañ ôniñ oso môkêmapac to Okwasin lañômanô, ¹⁸ gebe ôtôc taôm ôndênj lau sêllc aôm gôjam dabuñ mo nec atom, mago Tamam, tañ gêmoa lêlôm nañ, oc êjala ma gêlic gênj kêsêp lêlômgeñj, tec êkênj ñagêjô êndênj aôm.

Biñ awa undambêña

(Luk 12:33-34)

¹⁹ “Anac nêm awa sa anja nom atom, gebe bulesenj to da ensenj gênj tau su ma geñgeñtêna oc sêkwê ma sênam geñgeñj sa. ²⁰ Anac nêm awa sa anja undambê acgom, gebe bulesenj to da ensenj su ma geñgeñtêna sêkwê ma sênam geñgeñj sa

atom. ²¹ Gebe gamênj, tañ nêm awa gêc nañ, nêm ñalêlôm oc êsap tônj amboac tonañgeñj.

Biñ kêpi ôlinj ñaja

(Luk 11:34-36)

²² “Matamanô kêtû ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, oc ñawê ênam ôlim samucgeñj auc. ²³ Ma matamanô embe sec, oc ôlim samuc ñakesec. Embe ñawê, tañ gêc nêm ñalêlôm nañ, ñakesec êsa, go ñakesec tau ênam sêga.

Biñ tanam sakinj Anôtô to awaña

(Luk 16:13)

²⁴ “Ñac teñ ênam sakinj ñatau luagêc êñgôm êtôm atom, eñ oc têtac endec teñ ma têtac êwiñ teñ me oc êsap teñ tônj ma têtac êmbu teñ. Amac amboac tonañ. Atôm gebe anam sakinj Anôtô to awa êpi tageñj atom.

Biñ tapô sim taañj atomña

(Luk 12:22-31)

²⁵ “Tec aê jasôm êndênj amac gebe Apô sim taôm êtu aniñ to anôm geñj êôc amac tônj amoa matem jaliña atom to êtu ñakwê ênsañ ôlimña atom. Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. ²⁶ Asala moc, nañ sêmoa umbonj ñalabu. Êsêac tauñ sêsê gênj to sejonj ma sêjac ñanô sa kêpi andu atom, mago Tamemi undambêña gêlôm êsêac. Ma amac abe oc alêlêc moc tau atom me. ²⁷ Amacnêm asa oc êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomñaña ma ênac têku ñasawa tageñj êwiñ.

²⁸ “Amac apô sim taôm ñakwêña kêtû asageñja. Asala mênamiñ, tañ kêpuc kêkô saleñj nañ, gêjam kôm to kêsac obo atom. ²⁹ Mago jasôm êndênj amac gebe Salomonê gênj ñawasi samob, tañ kêkwa eñ auc nañ, ñateñ kêtôm gênj tonañ ñai atomanô. ³⁰ Mago Anôtô embe êkênj gêgwanj, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkênj êsa ja nañ, ñagêlôm êkwa auc, nañ oc

ékên gên êkwa amac auc êlêlêc atom me. Amac lau akên gêwiñ kwalecña. ³¹ Amboac tonañ apô sim taôm to asôm gebe ‘Taniñ asageñ’ me ‘Tanôm asageñ’ me ‘Tasô asageñ’ nañ atom. ³² Gên samob tonañ ñai lau samuc oc taên êka. Mago Tamemi undambêña tec kêjala gebe apô lëna gên samob tonañ ñai. ³³ Amboac tonañ ansom ênê gamên to anjôm biñ, tañ eñ kêjatu nañ, êtu ñamata acgom, go gên samob tonañ ñai êtu amacnêm êwiñ. ³⁴ Apô sim taôm êtu gên eleñ bêbêcña atom, gebe apô sim taôm gênja oc masi êndên eleñ bêbêc atom. Gênwapac këlêti bêc samob auc kêtômgen.

Biñ tamêtôc lauña

(Luk 6:37-38, 41-42)

7 “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. ² Gebe Anôtô êmêtôc amac êtôm amac amêtôc lauña nañ, to ênam dôñ amac êtôm dôñ, tañ anam dôñ lauña nañ. ³ Asageñ gôlic ka ñasili, nañ gêguy lasim mataanô ma ka ñadambê, tañ kêkô taôm matamanô nañ, gôlio, sapu. ⁴ Ma amboac ondoc gobe ôsôm êndên lasim gebe ‘Ondecgen ma jambuc ñasili anja matamanô sa.’ Mago ka ñadambê kêko aôm taôm matamanô. ⁵ Aôm dansañtëna, ômbuc ka ñadambê anja matamanô sa êmuñ acgom e ñawa êsa, go ômbuc ñasili anja lasim mataanô sa.

⁶ “Akên gên dabuñ êndên kêam atom, oc sêkac tauñ ôkwi ma sêñac amac, to ambaliñ nêm kêkôm, tañ kêtü nêm awamata nañ, êndên bôc atom, oc sêka popoc.

Ateñ, ansom, amandi katam

(Luk 11:9-13)

⁷ “Ateñ gên, go akôc ñanô, ansom, go atap sa, amandi katam, go êlêc su êndên amac. ⁸ Gebe ñac, tañ keteñ gên nañ, êkôc ñanô sa to ñac, tañ gesom nañ, êtap sa. Ma ñac, tañ kêmadi katam nañ,

êlêc su êndên eñ. ⁹ Amacnêm asa, nañ latu eteñ mo ma êkên poc êndên eñ, ¹⁰ me eteñ i ma êkên moac êndên eñ. ¹¹ Amac lau sec, mago ajala akên gên ñajam êndên nêm gôlôac ñasec-ñasec. Ma abe Tamemi, tañ gêmoa umdambê nañ, êkên gên ñajam êndên êsêac, tañ teteñ eñ nañ, êlêlêc su atom me. ¹² Gên samob, tañ amac abe ñamalac sêngôm êndên amac nañ, taôm anjôm êndên êsêac, gebe Mosenê biñsu to propetenên biñ ñam tau tonec.

Biñ sacgêdô gasuc-gasucña

(Luk 13:24)

¹³ “Asô sacgêdô gasuc-gasuc ana, gebe sacgêdô kapôñ to intëna kêsô gedec, tañ gêwê lau sepeñ sênaña tau nañ, ma lau taêsam sêsa tonañ. ¹⁴ Ma sacgêdô gasuc-gasuc to intëna sauñ, tañ gêwê gêdên gamên danjon materñ jaliña nañ, ma lau, tañ têtap intëna tonañ sa nañ luagêcgen.

Tajala ka êndên ñañanô

(Luk 6:43-44)

¹⁵ “Ajop taôm êndên propete dansañ, gebe lau tonañ tonakwê domba ñaôlic dëndên amac sêwac, mago nêñ ñalêlôm amboac kêam ñaclai sêñac gên ñawa. ¹⁶ Ajala êsêac êndên nêñ lê gen. Aiñ oc tajon anja okêm atom, ma jambô anja locgôm atom. ¹⁷ Amboac tonañ ka ñajam samob gêjam ñanô ñajamgen, ka sec tec gêjam ñanô sec. ¹⁸ Ka ñajam oc êtôm gebe ênam ñanô sec atom, ma ka sec oc êtôm gebe ênam ñanô ñajam atom. ¹⁹ Ka samob, tañ ênam ñanô ñajam atom nañ, oc sêsap su ma sêmbaliñ êpi ja êna. ²⁰ Amboac tonañ ajala êsêac êndên nêñ lêñ ñanô.

²¹ “Lau samob, tañ sêsam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau’ nañ, oc sêsô gamên undambêña sêna tomalagen atom, lau tagen, nañ sêngôm Tamoc, tañ gêmoa undambê nañ, nê biñ êtu tôn. ²² Êndên

bêc ônê lau taêsam oc sêsôm enden aê gebe 'Apômtau, Apômtau, aêac aoc biŋ lasê ajam aôm laŋôm to atin ŋalau sec ajam aôm laŋôm ma agôm gêŋsêga gwalêki ŋ ajam aôm laŋôm, agôm atom me.' ²³ Mago aê oc jasôm êpi êsêac gebe 'Kajala amac atomanô, secwaga, aêc su anŋa aêŋoc.'

Ŋac luagêc sêkwê andu

(Luk 6:47-49)

²⁴ "Lau, taŋ sêŋô aêŋoc biŋ tonec ma sêŋgôm ŋanô êsa naŋ, têtôm ŋac tokauc, taŋ kêsuy nê andu kêsêp poc. ²⁵ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ŋatêna jakêpi andu tau, mago kêku atom, gebe poc kêkapiŋ tôn. ²⁶ Ma lau samob, taŋ sêŋô aêŋoc biŋ tonec ma sêŋgôm ŋanô êsa atom naŋ, têtôm ŋac meloc, taŋ kêsuy nê andu kêsêp ganac. ²⁷ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ŋatêna jakêpi andu tau e kêku sa jaguluŋ tagenŋ."

²⁸ Jesu gêjac mata nê biŋ tonec ma lau samob têtakê kêtû ênê mêtêŋa, ²⁹ gebe eŋ kêdôn êsêac kêtôm êsêacnêŋ biŋsuta atom, kêdôn êsêac kêtôm ŋac toŋa-clai teŋ.

Jesu gêgôm ŋac tokamocbôm ôli kêtû selec

(Mar 1:40-44; Luk 5:12-14)

8 Gêdên Jesu gêmu kêsêp anŋa lôc naŋ, lau taêsam têdaguc eŋ. ² Ma sêlic ŋac tokamocbôm teŋ mênkêpôn aduc gêdên eŋ ma kêsôm gebe "Apômtau, embe têtmac êwiŋ, go ôŋgôm aê jatu selec." ³ Tec Jesu kêmêtôt lêma jakemoasac eŋ ma kêsôm gebe "Aê gabe ôtu selec." Ma gacgeŋ ênê kamocbôm kêsêlô. ⁴ Go Jesu kêsôm gêdên eŋ gebe "Ôlic acgom, ôtu awê êndên lau teŋ atom, naôtôt taôm êndên dabuŋwaga ma ôkên da êtôm Mose kêjatu gebe êwaka nêŋ biŋ sa êndên êsêac."

Jesu gêgôm kapitai Kapanaumŋa nê ŋacseŋom ôli ŋajam kêsa

(Luk 7:1-10)

⁵ Go jagêô lasê Kapanaum ma kapitai teŋ gêdên eŋ gêja jaketeŋ eŋ ⁶ ma kêsôm gebe "Apômtau, aêŋoc ŋacseŋom, tê gêc ŋatêkwa kêtû goloŋ ma ŋandan secanô." ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdên eŋ gebe "Aê gabe jawac jaŋgôm eŋ ôli ŋajam êsa." ⁸ Ma kapitai gêjô eŋ awa gebe "Apômtau, aê galic tauc katôm gebe ôsô ŋoc andu ŋasalôm ŋalabu ôna atom, ôsôm ŋa awamgeŋ ma ŋoc ŋacseŋom ôli ŋajam êsa. ⁹ Gebe aê ŋac teŋ, taŋ kasô gôliŋwaga ŋagêdô ŋalabu ma siŋwaga sêsô aê ŋalabu. Embe jasôm êndên ŋac teŋ gebe 'Ôna,' oc êna, ma êndên ŋac teŋ gebe 'Ômôên,' oc êmên, ma êndên ŋoc sakiŋwaga gebe 'Ôŋgôm gêŋ tonac,' oc êŋgôm." ¹⁰ Jesu gêŋô e gêŋac lêma ma kêsôm gêdên lau, taŋ têdaguc eŋ naŋ, gebe "Biŋŋanô, aê jasôm êndên amac gebe Aê katap Israelnêŋ ŋac teŋ nê kêkên gêwiŋ amboac tonan sa atom. ¹¹ Amboac taŋ jasôm êndên amac gebe Lau taêsam anŋa oc kêpi to oc kêsêpŋa nasêwiŋ Abraham agêc Isak ma Jakob sêniŋ gêŋ sêŋgôn gamên undambêŋa. ¹² Ma gamên tau ŋaawêlatu naŋ têtin êsêac su sêsêp gêsuŋbôm, taŋ gêc dêmôênŋa naŋ sêna. Anŋa tônê lau oc têtan ma luŋluŋ êkôsiniŋ tau ŋano." ¹³ Go Jesu kêsôm gêdên kapitai gebe "Ôna, aôm nêŋ biŋ ŋanô êsa êtôm kôkên gêwiŋ." Ma gêdên ŋasawa tecenanŋeŋ ŋacseŋom ôli ŋajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôliŋ ŋajam kêsa

(Mar 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ma Jesu gêja Peterenê andu ma gêlic ênê lawao gêmac ôli ŋawajaô kapôên gêc. ¹⁵ Tec kêmoasac eŋ lêma ma ŋandan gêôn su, go gêdi sa mênŋêjam sakiŋ eŋ.

¹⁶Go ñakétula sejon lau tonjalau sec gwalêkinj dédên Jesu sêja, jakêtinj ñalau sec tonaj ña awagenj, ma gégôm lau togêmac samob ôlinj ñajam kêsa. ¹⁷Eñ gégôm amboac tonaj, tec binj, taj propete Jesaia kêsôm nanj, kêtû anô gebe “Eñ gêôc aêacnênj gêmac to kêsip aêacnênj ñandanj sa.”

Binj tandanguc Jesuñja

(Luk 9:57-62)

¹⁸Jesu gêlic lau taêsam sêgi eñ auc, tec kêjatû gebe sembonj eñ êna ñamakenj ônêña. ¹⁹Go binjstau tej gédênj eñ gêja jakêsôm gebe “Mêtêmôkê, gamênj, taj aôm gobe ôna nanj, aê oc jandanguc aôm.” ²⁰Tec Jesu kêsôm gédênj eñ gebe “Mojanj sê ic ma moc, taj sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêjam sac, mago ñamalacnê Latunê gamênj tej gebe enderj kwalim ênêcña gêc atom.” ²¹Go ñacseñominênj ñac tej kêsôm gédênj eñ gebe “Apômtau, ôlôc gebe jana jansuj tamoc acgom.” ²²Tec Jesu kêsôm gédênj eñ gebe “Ôndanguc aê ma ñacmatê sênsuj tauñ nêñ ñacmatê.”

Jesu kêsôm mu to ñadembom kêtû malô

(Mar 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³Jesu kêpi waj ma nê ñacseñomi sêwinj eñ sêja, ²⁴go mu gêbuc ñatêna gêli bu sa e ñadembom kêsâlê waj auc, ma eñ tau gêc bêc gêc. ²⁵Tec êsêac têtû gasuc jasêñu eñ ma sêsôm gebe “Apômtau, ônam aêac sa, oc dambac tanaña.” ²⁶Go eñ kêsôm gédênj êsêac gebe “Amac atênêp kêtû agenña, akênj gêwinj kwalec-goc.” Go gêdi sa gec binj mu to ñadembom, ma bênônj kêsêp e kênôma. ²⁷Tec ñamalac sêñac lemeñ ma sêsôm gebe “Eñ ñac amboac ondoc tec mu to ñadembom tanj eñ wamu gédênj eñ nec.”

Ñac luagêc tonjalau sec anja Gadarene ôlinj ñajam kêsa

(Mar 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸Ma Jesu jakêsô lau Gadarene nêñ gamênj anja ñagêjactonj ñamakenj ônêña. Tec ñac luagêc tonjalau sec sêsa anja sêô jadêdac eñ. ñaclagêc tau ñaclai sec, tec lau têtêc tauñ ma sêsa intêna tonaj atom. ²⁹Tec agêc têtêc eñ êndu ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu, aêacnênj asagenj ñagêdô gédênj tauñ. Amboac ondoc, ñanoc kêdabinj atom ma gômôênj gobe ôlênsu aêac.” ³⁰Bôcanô matu kapôênj tej señ gêñ sêmoa ñasawa ec baliñ, ³¹tec ñalau sec tau teterj eñ gebe “Embe ôtinj aêac, nanj ôkênj aêac asêp bôc tomatu tônê ñai ñalêlôm ana.” ³²Ma eñ kêsôm gédênj êsêac gebe “Ana.” Tec sêsa jasêsêp bôc tonaj ñalêlôm sêja ma bôc tau samob tomatugenj sêsabi anja sêlic guluj tageñ jasêsêp bu sêjaña. ³³Go lau bôcña sêc jasêô lasê malac ma sêjac miñ binj samob, taj kêtap ñaclagêc tonjalau sec sa nanj. ³⁴Go lau malac tonajña samob sêpuc Jesu t ñtônj sêsa sêja e dêdac eñ ma teterj eñ gebe êwi êsêacnênj gamênj siñ ma êc êna.

Jesu gégôm ñac ñatêkwa ketu golonj ôli ñajam kêsa

(Mar 2:1-12; Luk 5:17-26)

9 Jesu kêpi waj tej ma gelom jakêsô nê malac. ²Ma lau anja tonaj sêbalañ ñac tej ñatêkwa kêtû golonj gêsac sac gédênj eñ sêja. Jesu gêlic êsêac sêkênj gêwinj, tec kêsôm gédênj ñac ñatêkwa kêtû golonj gebe “Latucenec, têtmac êpa su, gebe aê kasuc aôm-nêm sec ôkwi su.” ³Ma binjstauñêñ ñagêdô sêsôm gédênj tauñgeñ gebe “Ñac tonec kêsôm binj alôbalôbgoc.” ⁴Mago Jesu kêjala binj, taj êsêac taênj gêjam sêmoa nanj, ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, amac taêm gêjam binj sec gêc nêm ñalêlôm. ⁵Binj ondoc tasôm ñagaô.

Tasôm tonec gebe 'Aê kasuc aômnêm sec ôkwi' nec, me tasôm gebe "Ôndi sa ma ôsêlêj." ⁶Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtû natau anja nom gebe êsuc sec ôkwi anja nomña." Go awa gêjac ñac ñatêkwa kêtû goloj gebe "Ôndi sa, ôc nê mêmê sa ma ôêc ôna nêmandu." ⁷Tec ñac tau gêdi sa ma gêc gêja nê andu. ⁸Lau taêsam sêlic e têtakê ma sêlambij Anôtô, gebe kêpuc ñamalac tøj ña ñaclai amboac tonaj.

Jesu kêkalem Matai

(Mar 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹Ma Jesu gêdi anja tonaj ma gêlic ñac tenj gêngôj telonj malenj, nê ñaê Matai. Tec kêsôm gêdêj enj gebe "Ôndanjuc aê." Ma enj gêdi kêdaguc enj gêja.

¹⁰Jesu genj gêj gêngôj andu tau, ma telonj to lau sec taêsam sêmênj sêngôj sêwiñ Jesu to nê ñacseñomi. ¹¹Pari-sai sêlic ma sêsôm gêdêj ênê ñac-señomi gebe "Amboac ondoc, ma amac-nêm mêtêmôkê genj gêj gêngôj gêwiñ telonj to lau sec." ¹²Jesu gêngô ma kêsôm gebe "Lau ôlij ñajam sêpô lêna tauj kêtû doktaña atom, mago lau togêmac tec sêpô lêna. ¹³Ana ma taêm ênam bij tonec ñam acgom gebe 'Aê gabe akênj da atom, gabe taêm walô taômgenj.' Gebe aê gamênj gabe jakalem lau gêdêj atom, jakalem lau secgenj."

Bij tanam dabuj moña

(Mar 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴Gêdêj tonaj Joañê ñacseñomi dêdêj enj jatêtu kênac enj gebe "Amboac ondoc, tec aêac to Parisai ajam dabuj mo, ma aômnêm ñacseñomi sêjam dabuj atom nec." ¹⁵Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe "Lau embe sênij awê ñamoasij ma ñac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc nêj ñalêlôm ñawapac me. Mago ñabêc oc mênêsa ma sêkôc ñac-gebe-ênam-awêwaga su anja êsêac-nêj, nanjo êsêac sênam dabuj mo.

¹⁶"Ñamalac tenj ambênôc ñakwê langwa ña obo ñatali wakuc atom, gebe ñatali wakuc oc êôc ñakwê êngic ma êkac kalalac e êtu sec samucgenj. ¹⁷Ma ñac tenj êkênj wain wakuc êsêp bôc ñaôlic langwa atom. Embe êngôm, oc wain êôc ñaôlic êpoa e êtainj ênaña, ma naôlic tau Êtu sec. Wain wakuc sêkênj êsêp ñaôlic wakuc acgom, go êmoasij gên tau lulugenj."

Jairi latuo to awê, taj kêmoasac Jesunê ñakwê nanj

(Mar 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸Gêdêj taj Jesu kêsôm bij tonaj gêdêj êsêac gêmoa nanj, Iômmôkê tenj mênkêpôj aduc gêdêj enj ma kêsôm gebe "Aênjoc latuco galoc gêmac êndu su. Mago ômôênmanj gebe ôkênj lêmam ênsac enj ma mata jali êsa." ¹⁹Tec Jesu gêdi ma tonê ñacseñomi têtadaguc enj sêja.

²⁰Ma awê tenj gêjam dec kêtôm Jala 12, nanj kêtû gasuc mênkêkô enj dêmôêmu ma kêmoasac ênê ñakwê ñalêsô. ²¹Awê tau kêsôm gêc taugenj gebe "Aê embe jamoasac ênê ñakwêgenj, oc êngôm aê ôlic ñajam êsa." ²²Tec Jesu kêsa tau ôkwi jamata gê enj ma kêsôm gebe "Latucoenec, têtmtac êpa su, kôkênj gêwiñ tec gêgôm aôm ôlim ñajam kêsa." Ma gêdêj ñasawa tecenaj awê tau ôli ñajam kêsa.

²³Go Jesu gêja e gêô lasê Iômmôkênê andu ma gêlic lau sêju gasuc to sêgôm ñaonda kapôênj, ²⁴tec kêsôm gebe "Aêc su, gebe ñapalêo gêmac êndu atom, gêc bêcgenj tec gêc." Ma êsêac sêômac enj. ²⁵Ma gêdêj sesoc lau sêsa sêja nanj, Jesu kêsô gêja kêkam ñapalêo gêdêj lêma ma enj gêdi sa. ²⁶Ma bij tau ñawae kêsa kêtôm gamênj tonaj ñai samob.

Jesu gêgôm matenjec luagêc ñajam kêsa

²⁷Jesu gêdi anja tonaj, ma matenjec luagêc têtadaguc enj, nanj sêmôêc

kapôên gebe “Dawidinê Latu, taêm walô aéagêc.” ²⁸ Kêsô andu gêja, ma matenpec luagêc tonaj dêdên ej sêja, tec Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc akênj gêwiñj gebe aé katôm gebe janjôm gêñj tonec me masi.” Agêc sêsôm gedên ej gebe “Aec, Apômtau.” ²⁹ Go kêmoasac êsêagêc matenjanô ma kêsôm gebe “Nêm biñj, tañ akênj gêwiñj nanj, ñanô êsa.” ³⁰ Ma agêc matenjanô kêpoa lasê. Go Jesu kêbaob êsêagêc gebe “Alic taôm gebe asôm êndênj lau teñj sênô atom.” ³¹ Mago agêc sêsa sêja e sêgôm ênê wae kêsa kêtû tapa kêtôm gamênj tonaj ñai samob.

Jesu gêgôm awamê kêsôm biñj lasê

³² Êsêac sêsa sêja ma lau sêkôc ñac toñjalau awamê teñj sêmênj. ³³ Jesu kêtij ñalau sec tonaj kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm biñj lasê ma lau taêsam tonaj sênac lemeñj ma sêsôm gebe “Aêac taiic gêñj teñj amboac tonec anja Israel atom-anô.” ³⁴ Ma Parisai sêsôm gebe “Eñj kêtij ñalau sec ña ñalau sec nêñj kasêga.”

Jesu taê walô lau

³⁵ Ma Jesu gêjac laoc malac kapôênj to saunj samob gêja ma kêdônj êsêac anja nêñj lôm togêjam mêtê kêpi ñawae ñajam Anôtônê gamênjja ma gêgôm launênj gêmacc to ôlijj ñasec samob ñajam kêsa. ³⁶ Eñj gêlic êsêac lau taêsam ma taê walô êsêac, gebe sêpô lëna tauñj to sêmoa jageo ñanô amboac domba, nanj nêñj ñacgejob masi. ³⁷ Go eñj kêsôm gadênj nê ñacseñjomi gebe “Mo tau tec ñanô kêsa samob, mago koleñjwaga tec luagêcgeñj. ³⁸ Amboac tonaj atenj êndênj mo tau ñatau, gebe êkênj koleñjwaga nasênac nê gêñj ñanô sa.”

Jesu kêjalijj aposolo 12 sa

(Mar 3:13-19; Luk 6:12-16)

10 Jesu gêmôêc nê ñacseñjomi 12 dêdênj eñj sêja ma kêkênj ñaclai

gêdênj êsêac gebe têtijj ñalau ñatêmui to sêñgôm gêmacc to ôlijj ñasec samob ñajam êsaña. ² Êsêac aposolo 12 tau nêñj ñaê tonec ñac ñamatana Simon, tañ sêsam eñj gebe Petere nanj, agêc lasi Andrea ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joanj, ³ Pilip agêc Batolomai, Tom agêc telonj Matai, Alpai latu Jakobo agêc Tadaï, ⁴ Simon Kanaanja agêc Juda Isariot, tañ geoc eñj lasê.

Jesu kêkênj ñacseñjomi 12 kêtû kôm misionja

(Mar 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Lau 12 tonaj Jesu kêsakiñj êsêac to gêjac biñjsu êsêac gebe “Asa lau samuc nêñj intëna atom to asa lau Samaria nêñj malac atom, ⁶ andênj lau Israel nêñj domba gêbômgeñj ana. ⁷ Asêlênj naanam mêtê to asôm gebe ‘Gamênj undambênja kédabiñjac.’ ⁸ Anjôm gêmacc ôlijj ñajam êsa, anja ñacmatê dëndi sa, anjôm kamocbôm têtû selec, atijj ñalau sec su sêna. Amac akôc ñaômageñj, tec akênj ñaômageñj. ⁹ Gold to silber ma mone saunj ñagêdô êsêp nêñj ômbiñkap ñaatali atom. ¹⁰ Ambic atali amoa intëna atom, akôc ñakwê luagêc atom, akôc atapa atom ma aôc tôc atom, gebe koleñj tau ñanô oc êlôm koleñjwaga.

¹¹ “Embe asa malac kapôênj to saunj ana, go atu kênac ñac, tañ sêlic eñj jagêdênj anja malac tau ma naanjônj awiñj eñj e andi êtiam. ¹² Ma embe api andu tau ana, go awem ênac lau acgom. ¹³ Ma embe lau gêdênj, go amacnêm biñmalô êpi êsêac. Mago embe lau gêdênj atom, go nêñj biñmalô êmu wacêpi amac taôm. ¹⁴ Ma embe sêkôc amac sa atom to sêkênj tañeñj nêñj biñj atom, nanj awi andu to malac tau siñj e andônj ñakekop anja emkaiñj su. ¹⁵ Biñj ñanô, aé jasôm êndênj amac gebe Êndênj bêc sêmêtôc biñja Sodom to Gomora oc sêñgônj naeo êtôm malac tonaj atom.

Jesunê lau sêoc ñandan

(Mar 13:9-13; Luk 21:12-27)

¹⁶“Alic acgom, aê jasakiñ amac amboac domba asêp kêam sec ñalêlôm ana. Amboac tonañ angôm nê m gêñ tokauc atôm moac ma malô-malô amboac balôsi. ¹⁷Ajop taôm êndên ñamalac, gebe oc sêkên amac andên mêtôcwaga ana ma si amac aña êsêacnên lôm, ¹⁸ma sêwê amac andên gôliñwaga to kiñ ana êtu aêña gebe awa biñ sa ñañêngeñ êndên êsêac to lau samuc. ¹⁹Êndên tañ sêkôc amac ana nañ, apô sim taôm êtu leñ to biñ asômña atom, gebe êndên noc tau biñ asômña tau ênsuñ tau êndên amac êwac. ²⁰Gebe amac taôm asôm biñ atom, Tameminê Ñalau êoc amac awem sa.

²¹“Têwa êkên lasi êndên siñ ma tama êkên latu ma ñapalêo to ñac sêli tauñ sa êndên teneñi to tameñi ma sênsuñ êsêac e siñ enseñ êsêac su. ²²Ma lau samob têtac endec amac êtu ñoc ñaêña. Mago ñac, tañ êoc gêñwapac totêtac êpa sugen e ñatêku êsu nañ, Anôtô ênam eñ kêsi. ²³Embe sêjanda amac aña malac teñ, nañ aêc ana teñ. Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Amac oc anam kôm êpi Israelnên malac samob tomalageñ atom, ma Ñamalacnê Latu êmên.

²⁴“Kwapuc oc êlêlêc kwalam lañgwa, ma sakiñwaga oc êlêlêc nê ñatau atom. ²⁵Kwapuc êtôm nê kwalam lañgwa, ma sakiñwaga êtôm nê ñatau, go êtôm. Embe sêsam gôlôac teñ nêñ ñatau gebe Belsebul, oc sêsam ñaê sec êpi ênê lau amboac tonañgeñ.

Aêac tatêc asa

(Luk 12:2-7)

²⁶“Amboac tonañ atêc ñamalac atom. Gêñ samob, tañ sêsañ auc nañ, oc êtu awê, ma biñ samob, tañ gêc lêlômgeñ nañ, oc êsa awê. ²⁷Biñ tañ jasôm êndên

amac kesecgeñ nañ, asôm êtu awê, ma biñ tañ añô êsêp tañemsuñ nañ, anam mêtê êpi akô salôm ñaô. ²⁸Ma atêc êsêac, tañ sênac ôlimgeñ êndu, mago sênac katôm êndu têtôm atom nañ atom. Mago atêc Anôtô, tañ kêtôm gebe enseñ ôlim to katôm sêsêp lamboam ñakêlêndiñ sênaña nañ. ²⁹Kêliñkeieñ lu-agêc, nañ ñaôli saun ec teñ. Mago ñateñ êu tau êsêp nom atom e Tamemi êlôc sa acgom. ³⁰Ñac tañ tonañ kêsa amac môtêmlauñ sa tomalageñ. ³¹Tec atêc taôm atom gebe amac alêlêc kêliñkelen taêsam su.

Tasom Killsi lase êndên ñamalac

(Luk 12:8-9)

³²“Ñac teñ embe êsôm aê lasê êndên ñamalac, oc jasôm eñ lasê êndên Tamoc, tañ gêñgôñ undambê nañ, amboac tonañ. ³³Ma ñac teñ embe ênsê aê auc êndên ñamalac, oc jansa eñ auc êndên Tamoc, tañ gêñgôñ undambê nañ, amboac tonañ.

Biñmalô masi, siñgen

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴“Taêm ênam tonec gebe aê gamên gabe jakên biñmalô ênêc nom nec atom. Aê gamên gabe jakên biñmalô atom, gamên gabe jakên siñ. ³⁵Aê gamên gabe jawa ñamalac êkôc, latu agêc tama, ma latuo agêc têna, ma lawao wakuc agêc lawao lañgwa. ³⁶Ma lau gôlôac m teñña têtû ñacjo êndên tauñ andên-êndêngeñ.

³⁷“Ñac teñ embe têtac êwiñ tama me têna êlêlêc aê su, oc êwê kaiñ aê atom. Ma teñ embe têtac êwiñ latu me latuo êlêlêc aê su, oc êwê kaiñ aê atom. ³⁸Ma ñac teñ embe êoc nê kakesotau êndañguc aê atom, oc êwê kaiñ aê atom. ³⁹Ñac teñ embe taê ênam gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu. Ma ñac teñ embe êmac êndu êtu aêña, oc êñgôñ mata jali.

Biñ tatap ñagêjô saña

(Mar 9:41)

⁴⁰“Ñac teñ embe êkôc amac sa, oc êkôc aê sa, ma teñ embe êkôc aê sa, oc êkôc ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ sa. ⁴¹Ñac teñ embe êkôc propete teñ sa êtu eñ propeteña, nañ ocgo êkôc ñagêjô êtôm propete êkôc, ma teñ embe êkôc ñac gêdêñ teñ sa êtu eñ ñac gêdêñña, nañ ocgo êkôc ñagêjô êtôm ñac gêdêñ êkôc. ⁴²Ma teñ embe êkêñ bu ñaluc laclu teñ êndêñ lau ñaôma tonec ñai nêñ teñ ênôm êtu eñ aêñoc ñacseñomña, nañ jasôm biññanôgeñ êndêñ amac gebe ñagêjô ñajam eso eñ atomanô.” ††sêc samob nê ñatau. Sandañnê ñaê teñ, tañ gêwa sa gebe eñ kêtû ñalau sec samob nêñ ñatau.

11 Jesu kêdôñ nê ñacseñomi 12 su, go gêdi aña tonañ gêja gebe naêndôñ to ênam mêtê lau êtôm nêñ malacgeñ.

Ñackêsagu Joan kêkêñ lau dêdeñ Jesu sêja

(Luk 7:18-30)

²Joan gêngôñ kapoacwalô e gêñô Kilisinê koleñ ñawae, tec kêsakiñ nê ñacseñ omi ñagêdô ³jatêtu kênac eñ gebe “Aôm ñac tau, tañ sêsôm sebe êmêñña nañ, me aêac ansaê ñac teñ acgom.” ⁴Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Ana ma anac miñ gêñ, tañ añô to alic nañ, êndêñ Joan ⁵gebe matenpec sêlic gamêñ kêtiam to magiñ kêsû sêsêlêñ, kamocbôm têtû selec to tañeñsurñbic sêñô biñ, ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gêdêñ lau ñalêlôm sawa. ⁶Ma aê aoc êôc êsêac, nañ têtac lulu kêtû aêña atom nañ.”

⁷Êsêac sêc sêja acgom, go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm biñ gêdêñ lau toton-

toton tau kêpi Joan gebe “Amac asa gamêñ sawa aja abe al ic asageñ. Abe alic sôbolec teñ mu gêôc jakêsêp mênkêsêp me. ⁸Aja abe alic asageñ. Abe alic ñac teñ kêsô ñakwê palê-palê me. Alic acgom, lau, tañ sêsô ñakwê palê-palê nañ, sêngôn kingeñ nêñ andu. ⁹Asa aja kêtû ageñña. Abe alic propete teñ me. Aec, aê jasôm êndêñ amac gebe ñac tau kêlêlêc propete su, ¹⁰gebe ñac tau tec teto biñ kêpi eñ gebe

‘Ôlic acgom, aê jasakiñ ñoc ñacjaen êmuñ aôm naêmansañ nêñ intêna, tañ gêc aôm lañômñemña nañ.’

Anôtônê biñ tau tonañ. ¹¹Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Lau samob, tañ lauo sêkôc êsêac nañ, nêñ teñ kêlêlêc ñackêsagu Joan atom. Mago ñac sauñ, tañ sêsam eñ kêtû ñamu aña gamêñ undambêña nañ, kêlêlêc eñ su. ¹²Gêdêñ tañ ñackêsagu Joan kêpoa lasê e mêngeñ galoc nec Anôtô gêû gamêñ undambêña lasê, ma lau, tañ sêjac têtêp nañ, oc sêjañgo su. ¹³Gebe propete samob to Mosenê biñsu seoc biñ lasê e gêdêñ Joan ¹⁴ma amac embe taêm ênam gebe akôc sa, go akêñ êwiñ gebe Joan eñ Elia, tañ sêsôm gebe êmêñ nañ. ¹⁵Ñac teñ nê tañasuñ embe ênêc, nañ êñômañ.

¹⁶“Aê janam dôn lau têm tonecña êpi asageñ. Êsêac têtôm ñapalê, tañ sêmoa malacluñ ma sêmôc gêdêñ tañ gebe ¹⁷‘Aêac ajac oñ, mago amac atê wê atom. Aêac atañ tañjiboa, mago amac atañ awiñ atom.’ ¹⁸Joan gêmêñ e geñ to gênôm gêñ atom, ma lau sêsôm sebe ‘Ñalau sec teñ gêgôm eñ.’ ¹⁹Ñamalacné Latu mêngeñ to gênôm gêñ ma mênac sêsôm teñ gebe ‘Alic eñ lasamtêna to gênôm wain anaboa, telon to lau sec nêñ teñ engoc.’ Mago Anôtônê mêtê tokauc gêjam ñanô kêwaka tau sa.”

††10:42 Sanda n ae teñ, tañ gêwa sa gebe eñ kêtû ñalau

**Jesu geñ oliñ malac, tañ
sêkêñ gêwiñ atom nan**

(Luk 10:13-15)

²⁰Go Jesu gêôc awa sa ma geñ oliñ malac, tañ sêlic ênê gêñtalô taêsam nan, gebe sêjam tañ ôkwi atom gebe ²¹“Ojae Korasinma, ojae Betsaidama, gêñtalô tañ gagôm anja amacnê nan, embe jangôm anja Turu to Sidon nêñ, oc sênam tañ ôkwi wanêcgeñ su ma sêsô talu sa to sênac tañ auc. ²²Amboac tonañ jasôm êndên amac gebe Êndên bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña eñ taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ²³Ma aôm Kapanaum gobe sêsusñ aôm sa e ñatêpôê nadiñgeñ undambê me. Aôm oc u taôm ôsêp lamboam ôna. Gêñtalô tañ kêsa aôm nêñ gamên nan, embe êsa Sodom oc ênêc e mênêndên tonec. ²⁴Amboac tonañ jasôm êndên amac gebe êndên bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña eñ taê walô lau Sodom êlêlêc amac su.”

Andên aê amên ma alêwan taôm

(Luk 10:21-22)

²⁵Gêdên ñasawa tonañ Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom ñatau, aê jalambin aôm gebe gôsa bin tônê ñai auc gêdên lau mêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdên ñapalê dedec. ²⁶Tamoc, binñanô, aôm gôlic ñajam amboac tonañ, tec gôgôm nêñ gên.

²⁷“Tamoc kêkên gên samob gêdên aê, ma ñac teñ kêjala Latu atom, Tama taugen. Ma Tama, nañ ñac teñ kêjala eñ atom, Latu taugen to lau, tañ Latu gebe eoc lasê êndên êsêac.

²⁸“Amac samob, tañ anjôn jageo to aôm wapac amoa nan, andên aê amên, go janam amac awem su. ²⁹Aôm ta ambalañ ñoc wabaña e jatu nêñ kêdônwaga gebe ñoc ñalêlôm malô to katoc tauc sa atom, ec atap malem alêwan taômña sa.

³⁰Gebe ñoc tê ñagaô to ñoc waba ñawapac atom.”

**Ñacseñomi sesolop
polom ñanô gêdên sabat**

(Mar 2:23-28; Luk 6:1-5)

12 Gêdên ñasawa tonañ Jesu kêsêlên gêmoa kôm polomña ñalêlôm gêdên sabat. Mo gêjô ênê ñacseñomi ma êsêac sesolop polom ñanô mênseñ. ²Parisai sêlic e sêsôm gêdên eñ gebe “Gôlicgac me, nêñ ñacseñomi sêgôm gên, tañ sêjac jao gebe dangôm êndên sabat atom.” ³Tec eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Bin tañ Dawid to nê lau sêgôm gêdên mo gêjô êsêac nan, asam atom me. ⁴Eñ kêsô Anôtônê andu jageñ polom, tañ sêkên gêdên Anôtô kêtû da ma sêjac jao gebe êsêac sênin atom, lau dabunwaga taugen. ⁵Ma bin, tañ gêc Mosenê bin su nan, gebe gêdên sabat samob dabunwaga sêjac sabat popoc anja lôm dabun, mago sêwê ñakaiñ atom nan asam atom me. ⁶Aê jasôm êndên amac gebe Gên tañ kêlêlêc lôm dabun su nan, tau tonec. ⁷Embe ajala bin tonec gebe ‘Aê gabe akên da atom, gabe taêm walô laugen,’ oc ambu lau, tec nêñ bin masi nec atom, ⁸gebe ñamalacnê Latu kêtû sabat ñatau.”

**Jesu gêgôm lêma kêtû
golon ñajam kêsa**

(Mar 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹Go Jesu gêdi anja tonañ gêja e kêsô êsêacnêñ lôm. ¹⁰Ma ñamalac teñ lêma kêtû golon gêmoa tonañ. Ma lau ñagêdô sêmoa, tañ sebe sênjolin bin êpi eñ, tec têtû kênac eñ gebe “Embe dangôm lau ôlin ñajam êsa êndên sabat, oc êtôm me masi.” ¹¹Tec eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Amacnêñ asa embe nê domba teñ êmoa ma êu tau êsêp sê êndên sabat, oc naê sa atom me. ¹²Op, ñamalac kêlêlêc domba su ñêngeñ. Tec tatôm gebe ta-

moasiñ lau êndêñ sabat.”¹³ Go kêsôm gêdêñ ñac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec kêmêtôc lêma e ñajam kêsa kêtiam kêtôm ñamakeñ.¹⁴ Ma Parisai sêsa sêkic ênê biñ gebe senseñ eñ.

Sakiñwaga tañ Anôtô kêjaliñ sa nañ

¹⁵ Jesu kêjala biñ tonec, tec kêtaiñ tau su aña gamêñ tonañ, ma lau taêsam têdaguc eñ, ma gêgôm êsêac samob ôliñ ñajam kêsa.¹⁶ Go kêbaob êsêac ñajaña gebe sêsôm eñ lasê atom,¹⁷ gebe biñ, tañ propete Jesaia kêsôm nañ, êtu tônia gebe¹⁸ “Alic acgom, aêñoc sakiñwaga, tañ kajaliñ sa

to ñoc ñac têtac gêwiñ eñña, tañ gallic eñ ñajam nañ,

oc jakêñ ñoc ñalau êpi eñ
ma êsôm bêc jamêtôc biñña lasê êndêñ lau samuc.

¹⁹ Eñ oc ênam wambañ to êmôdec atom,

ma teñ êñô eñ awa aña malacluñ atom.

²⁰ Siñ tañ gêjac bic nañ, eñ oc êmandôm su atom,

ma dawey gasilana nañ, eñ oc êsi êmac atom,

êngôm êmoa e êwê biñgêdêñ êku ñañacjo tulu,

²¹ ma lau samuc sêkêñ maten ênê ñaê.”

Jesu ma Belsebul

(*Mar 3:20-30; Luk 11:14-23*)

²² Gêdêñ tonañ sêkôc ñac teñ tonjalau sec, nañ matapec to awamê, dêdêñ Jesu sêja. Ma Jesu gêgôm eñ ôli ñajam kêsa e awamê kêsôm biñ lasê to gêlic gamêñ.

²³ Ma lau samob sê taên ma sêsôm gebe “Ñac tonec oc Dawidnê Latu me.”

²⁴ Parisai sêñô, tec sêsôm gebe “Ñac tônia kêtij ñalau sec ña ñalau sec nêñ kasêga Belsebul.”²⁵ Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taên gêjam nañ, ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Gamêñ teñ embe êwa tau êkôc,

go êtu gasañ ma malac me gôlôac teñ embe sêwa tauñ êkôc, oc sêmoa atom.

²⁶ Ma embe Sadañ êtij Sadañ, go êwa tau êkôc. Ma ênê gamêñ ênêc amboac ondoc.²⁷ Ma aê embe jatiñ ñalau sec ña Belsebul, go amac latômi têtij ña asa. Kêtu tonañña êsêac tauñ ocgo sêmêtôc amac.²⁸ Mago aê embe jatiñ ñalau sec ña Anôtônê ñalau, go êwa sa gebe Anôtônê gôliñ wacêpi amac.

²⁹ “Me ñac teñ êsô ñac ñajaña teñ nê andu naêjanço ênê waba su amboac ondoc. Eñ ênsô ñac ñajaña tau tônia êmuñ acgom, go êjanço ênê waba.

³⁰ “Ñac teñ embe êwiñ aê atom, oc enseñ aê, ma ñac teñ embe ejoñ ñanô êwiñ aê atom, oc êtê salij-saliñ.³¹ Kêtu tonañña aê jasôm êndêñ amac gebe ñamalacnêñ sec to biñ alôb-alôb samob Anôtô oc êsuc ôkwi, tageñ biñ alôb-alôb êpi ñalau Dabuñ, tec Anôtô êsuc ôkwi atom.³² Ma teñ embe ênam saic biñ êndêñ ñamalacnê Latu, tec Anôtô oc êsuc ôkwi, mago teñ embe ênam saic biñ êndêñ ñalau Dabuñ, nañ Anôtô oc êsuc ôkwi êndêñ têm tonec to ônêña atomanô.

Bij kajanôña

(*Luk 6:43-45*)

³³ “Embe asê ka ñajam, oc ênam ñanô ñajam, ma embe asê ka sec, oc ênam ñanô sec. Gebe ka tajala gêdêñ ñanôgen.

³⁴ Moac ñalatu amac. Amac secgoc, tec asôm biñ ñajam amboac ondoc. Gêñ tañ gelôc gêc nêñ ñalêlôm nañ, mênkêsa awemsuñ.³⁵ Ñamalac ñajam oc êtaiñ gêñ ñajam sa aña nê awa ñajam, tañ gêc nê ñalêlôm, ma ñamalac sec oc êtaiñ gêñ sec sa aña nê awa sec.

³⁶ “Aê jasôm êndêñ amac gebe Êndêñ bêc mêtôcña ñamalac sêwa biñ agwaagwa samob, tañ sêsôm nañ, ñam sa.³⁷ Awamsuñ ñabiñ oc ênam aôm kêsî, ma awamsuñ ñabiñ oc êtij aôm su.”

Lau sec sêjatu gëntalô

(Mar 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Go binsutau to Parisai nêñ ñagêdô sêjô Jesu awa gebe “Mêtêmôkê, aêac abe alic aôm ôngôm gëntalô teñ.” ³⁹ Tec eñ gêjô êsêac awen gebe “Lau sec to mock-ainña sêjatu gëntalô, mago gëntalô teñ oc êndên êsêac atom, gëntalô propete Jonaña tagen.” ⁴⁰ Jona gêmoa gêñsêga têtac- lêlôm kêtôm geleña têlêac ma gêbê- cauc têlêac, ma ñamalacnê Latu oc am- boac tonanjen. Eñ ômoa nom ñalêlôm êtôm eleña têlêac ma êmbêcauc têlêac. ⁴¹ Êndên noc mêtôcña ñacwaga Nini- weña oc sêndi sa sêwiñ lau tônê ma sêmêtôt êsêac, gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauñ ôkwi. Ma alic ac- gom, teñ kêlêlêc Jona su tec gêmoa. ⁴² Êndên noc mêtôcña kwin anga mula- mña oc êndi sa êwiñ lau tônê ma êmêtôt êsêac, gebe eñ anga nom ñamadiñ, mago gêmên gebe êñô Salomonê mêtê. Ma al- icgac, teñ kêlêlêc Salomo su tec gêmoa.

Ñalau sec gêmu gêja nê gamên lanğwa kêtiam

(Luk 11:24-26)

⁴³ “Ñalau ñatêmui embe êsa anga ña- malac teñ nê, oc eo êmoa gamên kwalam ma ensom gamên êlêwan tauña e êtap sa atom. ⁴⁴ Go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, tañ kasa gamên nañ êtiam.’ Ma embe naêô lasê, oc alic andu tau sawa ma sêkajo sa to sêgêlôn. ⁴⁵ Go naêkôc ñalau 7, tañ nêñ sec kêlêlêc ênê su nañ, sêwiñ eñ sêsô naseñgôn. Go ña- malac tonañ êmoa naeo ñanô êlêlêc gê- muñña su. Ma lau sec tônê ñai amboac tonanjen.”

Jesu têna ma lasiio to ñac

(Mar 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Eñ kêsôm biñ gêdên lau gêmoa ma têna to lasii mênşêkô dêmôêña sebe sêsôm biñ êndên eñ. ⁴⁷ Tec ñac teñ kêsôm gêdên eñ gebe “Gôlicgac me, tê- nam to lasimi tec mênşêkô dêmôêña sebe sêsôm biñ êndên aôm.” ⁴⁸ Mago Jesu gêjô ñac, tañ kêsôm biñ gêdên eñ nañ, awa gebe “Tinoc asa ma lasici asa lau.” ⁴⁹ Ma kêmêtôt lêma jakêtôt nê ñac- señomi ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ⁵⁰ Lau tañ sê- masañ Tamoc, tañ gêñgôn undambê nañ nê biñ nañ, go têtü lasicio to ñac ma tinoc.” ††

Biñgôliñ ñac kêpalip ñ awêña

(Mar 4:1-9; Luk 8:4-8)

13 Bêc tonanjen ma Jesu anga andu kêsa jagêñgôn ambêô. ² Lau topom-topom sêkac sa sêgi eñ auc, tec kêpi wañ teñ jagêñgôn ma lau samob sêkô bau. ³ Ma gêjac miñ biñ taêsam gêdên êsêac gêjam kêtü biñgôliñgeñ ma kêsôm gebe

“Alic acgom, ñac kêpalip ñawêña teñ kêsa gêja gebe êpalip ñawê. ⁴ Kê- palip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênşen su. ⁵ ñawê ñagêdô kêsêp poclêlôm nañ nom kapôên gêc atom. Tec kêpoa sebeñgeñ gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom, ⁶ e oc kêpi ma kêsêgô e kêtü masê gebe ñawakac keseler kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ma êc kêpoa e gejon êndü. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec gêjam ñanô. Teñ gêjam 100, ma teñ 60, ma teñ 30. ⁹ ñac teñ nê tañasun embe ênêc, nañ êñô.”

Bingôliņ tau ņam

(Mar 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ņacseņomi dēdēņ Jesu jasēsôm gēdēņ eņ gebe “Amboac ondoc tec gōjam kētu bingôliņgeņ gēdēņ êsêac nec.” ¹¹ Ma eņ gējô êsêac aweņ gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala gamēņ undambēņa ņabiņ ņalēlômņa, mago êsêac tētap sa atom. ¹² Ņac taņ nē gēņ gēc naņ, êtap ņagēdô sa naēwiņ e êlêlēc su. Mago ņac, taņ nē gēņ masi naņ, sêkôc ņakêsu, taņ gēc eņņa naņ, su amboac tonanņeņ. ¹³ Êsêac sêlic gēņ e amboac sêlic atom to seņo biņ e amboac sēņô atom ma nēņ kauc kêsa atom, tec gajam kētu bingôliņgeņ gēdēņ êsêac. ¹⁴ Ma Jesaianê biņdēm, taņ geoc lasē naņ, kētu tōņ kēpi êsêac gebe ‘Taņemsuņ oc aņô, mago oc nēm kauc êsa atom.

Matemanô oc alic, mago oc ajala atom.

¹⁵ Lau tonanņ nēņ ņalēlôm ņadani to taņeņsuņ gēoc auc ma matenņ gēmôb. Mago embe amboac tonanņ atom, go sêlic gēņ to taņeņsuņ sēņô biņ ma nēņ ņalēlôm sējala mêtê to sēnam tauņ ôkwi ma aē janam êsêac sa.’

¹⁶ Aē aoc aôc amac matamanô gebe alic gēņ ma amac taņemsuņ gebe aņô biņ.

¹⁷ Biņņanô, aē jasôm êndēņ amac gebe Propete to lau gēdēņ gwalêkiņ sêkēņ mater gebe sêlic gēņ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sēņô biņ, tec amac aņô nec, mago sēņô atom.

Jesu gēwa biņ gôliņ ņac kêpalip ņawēņa ņam sa

(Mar 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Amboac tonanņ aņô bingôliņ ņac kêpalip ņawēņa tau ņam acgom. ¹⁹ Lau embe sēņô gamēņ undambēņa ņabiņ ma sējala atom, naņ têtôm ņawê, taņ kêpalip kêsêp intēna naņ. Ņac sec tau naē-

janņo biņ, taņ kêpalip kêsêp nēņ ņalēlôm naņ su. ²⁰ Ma ônanņ kêpalip kêsêp poc kêtôm lau, taņ sēņô biņ ma gacgeņ sêkôc sa totêntac ņajamgeņ. ²¹ Mago nēņ ņawakac jagējam atom, êsêac lau daiņ-daiņ. Embe gēņ wapac êtap êsêac sa ma sējanda êsêac êtu mêtēņa, oc gacgeņ sêwi siņ. ²² Ma ônanņ kêpalip kêsêp êcmôkê kêtôm lau, taņ sēņô biņ ma gēņlêlôm-lêlôm nomņa to lêtôm awēņa ejoņ biņ tau êndu ma sēnam ņanô atom. ²³ Ma ônanņ kêpalip kêsêp nom ņajam kêtôm lau, taņ sēņô biņ e sējala ma sējam ņanô, teņ gējam 100, teņ gējam 60 ma teņ 30.”

Bingôliņ waôņņa

²⁴ Go Jesu kêkēņ bingôliņ tau ņaten gēdēņ êsêac ma kêsôm gebe “Tanam dôn gamēņ undambēņa êpi ņac, taņ kêpalip ņawê ņajam kêsêp nê kôm. ²⁵ Ma gēdēņ taņ lau sêc bêc sêc naņ, ênê soņo-soņo mēņkêpalip waôņ ņawê gêsac padi ņaô ma gēc gēja. ²⁶ Ņawê gêlêc e jagêuc acgom, go têtap waôņ sa kēpi gēwiņ. ²⁷ Tec ņataunê sakiņwaga mēņsêsôm gēdēņ eņ gebe ‘Apômtau, aôm oc kôpalip ņawê ņajamgeņ kêsêp nēm kôm me. Ma waôņ tec aņga ondoc mēņkêsa.’ ²⁸ Eņ kêsôm gēdēņ êsêac gebe ‘Gēņ tonanņ ņacjo teņ gêgôm.’ Ma sakiņwaga sêsôm gēdēņ eņ gebe ‘Aôm gobe aēac naajo sa me masi.’ ²⁹ Ma eņ kêsôm gebe ‘Masi, gebe amac embe ajo waôņ, oc ambuc padi sa êwiņ. ³⁰ Andec, lulugeņ tētu kapôēņ sêsêlip taunņeņ sêkô e êndēņ tēm sêsêpņa acgom. Ma êndēņ noc sêsêpņa aē jasôm êndēņ sêsapwaga gebe Ajoņ waôņ tau sa êmuņ mēņanac lagic sa naja êniņ su. Mago gēņ taniņņa tau anac sa êpi aēņoc andu gēņ ņanôņa êna.”

Bingôliņ gêmêc ņawēņa

(Mar 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Go kêkēņ bingôliņ tau ņaten gēdēņ êsêac ma kêsôm gebe “Gamēņ un-

dambêña kêtôm gêmêc ñawê ñamalac teñ kékôc jakêsê kêsêp nê kôm. ³² Gêñ tau talic ñasec-ñasec kêtôm gêñ ñagêdô ñamatu atom ma êpi acgom, go êlêlêc gêñ tolaun ñagêdô su e naêtu ka, ma moc umboñ ñalabuña mênşênâm sac sênşôn ñalaka.”

Biñgôliñ jistña

(Luk 13:20-21)

³³ Ma kêsôm biñgôliñ tau ñateñ gêdên êsêac gebe “Gamên undambêña kêtôm jist, awê teñ kékôc mênşêgalun gêwiñ polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgeñ.”

Jesu kêsôm biñ kêtû biñôliñ ñamña

(Mar 4:33-34)

³⁴ Biñ samob tonañ Jesu gêjam kêtû biñgôliñgeñ gêdên lau ma kêsôm biñ teñ gêc awê atom, kêsôm kêtû biñgôliñgeñ, ³⁵ gebe propetenê biñdêm tonec êtu tôn gebe

“Aê gabe jaña aoc êtu biñgôliñña, aê gabe jaôn biñ sa, tañ kêsiniñ tau gêc lêlôm gêdên Anôtô kékên nom e mênşêdên galoc.”

Jesu gêwa biñgôliñ waônña sa

³⁶ Go kékên lau tonañ sêja ma kêsô andu gêja. Ma nê ñacseñomi dêdên eñ jasêsôm gebe “Ôwa biñ waôn kêsêp kômña nan ñam sa êndên aêac acgom.” ³⁷ Tec eñ gêjô êsêac awen gebe “Ñac, tañ kêpalip ñawê ñajam nan, Ñamalacnê Latu. ³⁸ Kôm kêtôm nom, ma ñawê ñajam kêtôm gamên undambêña tau ñaawêlatu, go waôn kêtôm ñac sec nê latui. ³⁹ Ma ñacjo, tañ kêpalip waôn nan Sadan. Noc sêsêpña kêtôm nom ñabêc ñamuña. Ma sêsapwaga tau anjela. ⁴⁰ Kêtôm sejoñ waôn nasêmboâ êpi ja êna, ma êndên bêc ñamuña oc sênşôm amboac tonañ. ⁴¹ Ñamalacnê Latu êkên nê anjela sêna sejoñ lau kalomtêna to secwaga samob anja ênê gamên sa, ⁴² ma sêmbaliñ êsêac sêsêp gamên, tañ ja

ñawaô kêlakoc sêna, natêtan ma luñluñ êkôsiniñ tau. ⁴³ Ma lau gêdên nên ñawê êpoa lasê amboac oc anja Tamejinê gamên. Ñac teñ nê tanasun embe ênêc, nan êñômanj.

Biñgôliñ awa gêc kômña

⁴⁴ “Gamên undambêña kêtôm awa, tañ ñac teñ kêsiniñ ôkwi gêc kôm e ñac teñ kêtap sa ma kêsun auc kêtiam ma totêtac ñajamgen gêja, jakêkên nê gêñ samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli kôm tau.

Biñgôliñ kékômña

⁴⁵ “Ma teñ gêwiñ gebe Gamên undambêña kêtôm ñac-kêtulu-gênwaga teñ gesom kékôm ñajam-ñajam gêmoa ⁴⁶ e kêtap kékôm mata êjam teñ sa, go gêja ma kékên nê gêñ samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli gêñ tau.

Biñgôliñ wasanña

⁴⁷ “Ma teñ gêwiñ gebe Gamên undambêña kêtôm wasan, tañ sêkên kêsêp gwêc ma gêñ tokain-tokain sêwê ⁴⁸ e tonoma, go sê sa kêpi bau gêja jasênşôn sic ma sêjaliñ i ñajamgen sa kêsêp laclu, ma sec nan sêbaliñ sin. ⁴⁹ Êndên nom ñabêc ñamuña nan, oc amboac tonanjen. Anjela oc sêsa sêmên ma sêjaliñ lau sec anja lau gêdên nên sa ⁵⁰ ma sêmbaliñ êsêac sêsêp gamên ja ñawaô kêlakocña sêna. Anja tônê oc têtan ma luñluñ êkôsiniñ tau.

Awa wakuc to lanğwa

⁵¹ “Amacnêm kauc kêsa kêpi biñ samob tonañ ñai me masi.” Ma êsêac sêlôc sebe “Aec.” ⁵² Tec eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Kêtu tonanña biñsutau samob, tañ sênşô biñ gamên undambêña katu tôn nan, têtôm andu ñatau teñ, nan gê nê gêñ wakuc to lanğwa sa anja nê awa ñalêlôm.”

Jesunê lau têtij eñ anğa Nasaret

(*Mar 6:1-6; Luk 4:16-30*)

⁵³ Jesu gêjac mata biñgôlij tonañ ñai su, go gêdi sa anğa tonañ. ⁵⁴ Jagêô lasê nê malacmôkê ma kêdônj êsêac gêmoa nêñ lôm e têtakê ñanô ma sêsôm gebe “Ïjac tonec kêkôc kauc to gêñtalô nec anğa ondoc. ⁵⁵ Eñ tonec kamunda latu me masi. Sêsam eñ têna sebe Maria me. Ma lasii Jakobo agêc Josep ma Simon agêc Juda me. ⁵⁶ Ma luio samob sêmoa sêwiñ aêac atom me. Ma eñ kêkôc gêñ samob tônê ñai anğa ondoc.” ⁵⁷ Ma têtû môsi eñ. Tec Jesu kasôm gêdêñ êsêac gebe “Lau gamêñ teñ tetoc propete teñ sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to nê laugeñ tec sêmbu eñ.” ⁵⁸ Ma eñ gêgom gêñtalô taêsam anğa tonañ atom gebe sêkêñ gêwiñ atom. “Êsêp ewin gebe polom esuj êtu kapôêñ. Jist ñañaj-clai ênam polom samucgeñ auc.

Ïjackêsagu Joaņ gêmâc endu

(*Mar 6:14-29; Luk 9:7-9*)

14 Gêdêñ têm tonañ kinj Herodo gêñô Jesu ñawae ² ma kêsôm gêdêñ nê sakinwaga gebe “Eñ tonec ñackêsagu Joaņ. Eñ gêdi sa anğa ñacmatênêñ, tec ñaclai kêpoa kêpi eñ.”

³ Gebe Herodo kêjatu gebe sêkôc Joaņ tônj ma sênsô eñ tônj nasêkêñ eñ êñgônj kapoacwalô kêtu têwa Pilip nê awê Herodiaña, ⁴ gebe Joaņ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Gôjam awê tonañ tec keso.” ⁵ Ma têtac kêkac Herodo gebe ênac eñ êndu, mago kêtêc lau gebe sêlic Joaņ kêtôm propete.

⁶ Gêdêñ tañ Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc eñña nañ, Herodia latuo jakêtê wê gêmoa êsêac to nê ñaclêñ ñalêlôm. Herodo gêlic e têtac ñajam kêsa, ⁷ tec kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Gêñ tañ oteñ nañ, oc jakêñ êndêñ aôm.”

⁸ Ma têna kêsôm biñ kêsêp latuo têtac, tec kêsôm gebe “Ôkêñ ñackêsagu Joaņ môkêapac êsêp laclu teñ êndêñ aê anğa tonec.” ⁹ Kinjê ñalêlôm ñawapac kêsa, tagenj kêtu kêtôc lêma ñaclêñ sêlic suña, tec kêjatu gebe sêkêñ, ¹⁰ ma kêsakinj jadêdim Joaņ gêsutêkwa gêñgic anğa kapoacwalô. ¹¹ Ma sêkêñ môkêapac kêsêp laclu teñ mênjsêkêñ gêdêñ ñapalêo, ma kêkôc gêdêñ têna gêja. ¹² Ma Joaņê ñacseñomi mênjsêkôc ênê ñawêlêlanj su jasêsuñ ma jasêsôm ñawae gêdêñ Jesu.

Jesu gêlôm lau 5,000

(*Mar 6:30-44; Luk 9:10-17; Joaņ 6:1-14*)

¹³ Jesu gêñô Joaņ gêmâc êñdu ñawae e kêtaiñ tau su anğa gamêñ tonañ jakêpi wañ ma gêja gebe êmoa nê ñasawa teñ tauña. Ma lau sêñô ñawae tec sêlêlêñ anğa nêñ malac têdaguc eñ sêja. ¹⁴ Jesu jakêsô bau ma gêlic lau topom-topom tau, tec taê walô êsêac ma gêgôm êsêac nêñ gêmâc ñajam kêsa.

¹⁵ Oc jagêjam kwalam, tec nê ñacseñomi dêdêñ eñ jasêsôm gebe “Gamêñ tonec gamêñ sawa ma oc gêja su. Amboac tonañ ôkêñ lau sêc êlij-êlij têtôm malacgeñ nasênam ôli nêñ mo.” ¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Oc sêc sêna atom, amac taôm akêñ gêñ êsêac sêniñ.” ¹⁷ Go êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aêacma gêñ gêc tonec atom polom lemeñ teñ to i luagêcgeñ tec gêc.” ¹⁸ Ma eñ kêsôm gebe “Akôc gêñ tau andêñ aê amêñ.” ¹⁹ Tec kêjatu lau tau gebe sêñgônj sic sêñgônj gêgwanj, ma kêkôc polom lemeñ teñ to i luagêc tau sa mênjmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkêñ polom gêdêñ nê ñacseñomi jasêjac sam gêdêñ lau. ²⁰ Samob señ e gêôc êsêac tônj, go sejoñ ñapopoc sa kêsêp gadob 12 e mênjgêc. ²¹ Ma êsêac, tañ señ gêñ tau

[¶]13:58 Bômôm embe sêpac nañ polom, go sêkêñ gên tau

nañ, ñacwaga amboac 5,000, ma sêsa lauou to ñapalê sa sêwiñ atom.

Jesu kêsêlêñ gêmôa ñadembom ñaô

(Mar 6:45-52; Joaņ 6:15-21)

²² Ma Jesu kêkac nê ñacseñomi gacgeñ sêpi wañ sêmuñ eñ sêna ñamaken ònêña ma eñ tau êmoa e êkêñ lau sêna acgom. ²³ Eñ kêkêñ lau tau sêja ma taugen kêpi lôc gêja gebe eteñ mec. Oc jakêsêp su ma eñ taugen gêmôa nê tònê. ²⁴ Wañ kêsa e jakêkô ñaluñgeñ ma dembom kêpôn êsêac secanô gebe mu kêpuc êsêac tôn. ²⁵ Talec kêtañ, go Jesu kêsêlêñ gêmôa dembom ñaôgeñ kêsa gêdêñ êsêac gêja. ²⁶ Ñacseñomi sêlic eñ kêsêlêñ gêmôa ñadembom ñaôgeñ e têtakê ma sêsôm gebe “Joe, balôm teñ.” Tec têtêc e sêwakic. ²⁷ Go Jesu awa kêsa seberñ ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²⁸ Tec Petere gêjô eñ awa gebe “Apômtau, embe aôm tau tonañ, nañ ôsôm ma jamoa bu ñaô jandêñ aôm jawac.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Ômôêñ.” Go Petere aña wañ kêsêp kêsêlêñ gêmôa bu ñaô gêdêñ Jesu gêja. ³⁰ Mago eñ gêlic mu ñasênôm ma kêtakê e kêka tau su ma gêmôêc gebe “Apômtau, ôkam aê sa.” ³¹ Tec Jesu kêmêtôc lêma ôb tagen jakêkam eñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “O aôm ñac, kôkêñ gêwiñ kwalec, kêtû asageñña nêñ ñalêlôm gêja lu.” ³² Agêc jasêpi wañ ma mu kêtû malô. ³³ Ma êsêac, tañ sêngôn wañ nañ, sêpôn aenduc dêdêñ eñ ma sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm binñanôgoc.”

Jesu gêgôm gêmâc ôliñ ñajam kêsa aña Genesaret

(Mar 6:53-56)

³⁴ Ma sêja e sêpi bau aña Genesaret. ³⁵ Ma gêdêñ tañ lau gamêñ tonañña sêjala eñ nañ, sêkêñ biñ kêtôm nêñ malac ñamagêña samob gêja, go sejoñ lau samob, tañ gêñ gêgôm êsêac nañ, dêdêñ eñ sêja ³⁶ ma teteñ eñ gebe sêmoasac

ênê ñakwê ñataligen. Tec samob, tañ sêmoasac nañ, ôliñ ñajam kêsa.

Lau ñanô nêñ mêtê

(Mar 7:1-13)

15 Gêdêñ tonañ Parisai to biñsutau aña Jerusalem dêdêñ Jesu sêja ma têtû kênac eñ gebe ² “Amboac ondoc, nêñ ñacseñomi sêgêli lau ñanô nêñ biñ ma sebe sêniñ gêñ, nañ sêkwasiñ lemeñ atom.” ³ Tec eñ gêjô êsêac aweñ gebe “Ma amac taôm gêdêñ tañ amasañ nêñ ñagôliñ lanğwa nañ, aseñ Anôtônê biñsu gêwiñ. ⁴ Anôtô gêjac jatu gebe ‘Otoc tamam agêc tênâma sa, ma teñ embe êpuc boa tama me têna, nañ senseñ eñ su ênaña.’ ⁵ Mago amac asôm gebe Ñac tañ êsôm êndêñ tama me têna gebe ‘Aôm taêm kêka ñoc gêñ, mago gabe jakêñ êtu da,’ ⁶ ñac tonañ embe etoc tama agêc têna sa atom, oc naêndêñ. Tec agôm nêñ ñagôliñ lanğwa ñanô kêsa ma aseñ Anôtônê biñ su. ⁷ Dansañtêna, Jêsaia geoc biñ tonec lasê jagadêñgeñ kêpi amac gebe ⁸ Anôtô kêsôm gebe ‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdonôlicgêñ, ma nêñ ñalêlôm gêmôa jaêc aê. ⁹ Êsêac sêjam sakinj aê kwalec, gebe biñsu, tañ têtôn nañ, ñamalacnêñ biñ ñaômagen.’”

Gêñ tañ gêgôm ñamalac kêtû sêc

(Mar 7:14-23)

¹⁰ Go Jesu gêmôêc lau dêdêñ eñ sêja ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Añô biñ ma nêñ kâuc êsa. ¹¹ Gêñ tañ kêsô awasun nañ, oc êñgôm ñamalac êtu sec atom, tagen gêñ tañ kêsa awasun, tonañ tec êñgôm ñamalac êtu sec.”

¹² Go nê ñacseñomi jasêsôm gêdêñ eñ gebe “Parisai tau sêño biñ tonañ e gêli nêñ ñalêlôm sa, nê kôjalagac me.” ¹³ Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Gêñ samob, tañ Tamoc undambêña kêsê atom nañ, oc êjô sa. ¹⁴ Andec êsêac, êsêac matenpec, tañ sêwê matenpec.

Matapec tej embe êwê matapec tej, nañ oc agêc lulugeñ sêu tauñ sêsêp sê sêna.”¹⁵ Ma Petere gêjô eñ awa ma kêsôm gebe “Ôwa biñgôliñ tonec ñam sa êndên aêac acgom.”¹⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Ma amac tonec amboac ondoc, nê m kauca kêsâ atom tagen atom êsêac me.”¹⁷ Ajala atom me. Gêñ samob, tañ êsô awemuñ suñ nañ, oc êsêp ñatêtac ma tau êtaiñ su ãna.¹⁸ Ma gêñ samob, tañ kapi ança ñalêlôm mênkêsâ awemuñ, tonañ tec oc êñgôm ñamalac êtu sec.¹⁹ Gebe gêñ tonec ança ñalêlôm kêpi gêmên gebe Taên gêjam sec, sêjac ñamalac êndu, dêdim sêmôcwalô gêogic, sêgôm gêñ mockaiño to mockaiñña, geñgeñ, biñ gêga ma biñ alôb-alôb.²⁰ Gêñ tonañ ñai tec gêgôm ñamalac kêtú sec. Mago embe sêkwasiñ lemeñ atom ma sêniñ gêñ, tonañ oc êñgôm ñamalac êtu sec atom.”

Awê Kanaanña kêkên gêwiñ ñajaña

(Mar 7:24-30)

²¹ Jesu gêdi kêtaiñ taugen ança tonañ jagêô lasê gamên Turu to Sidonña.²² Ma gêdên tonañ awê Kanaanña tej ança gamên tonañ mênjgêmoêc gebe “Apôm-tau, Dawidnê Latu, taêm walô aê. Aênoc latuco ñalau sec tej kêlêsu eñ.”²³ Mago Jesu gêjô ênê biñ tej atom. Ma nê ñacseñomi dêdên eñ jateteñ eñ gebe “Ôkên eñ ênanañ, kêtaiñ-kêtaiñ kêdaguc aêac nec.”²⁴ Eñ gêjô êsêac awen gebe “Anôtô kêsakiñ aê gadên gôlôac Israel taunjen nêñ domba gêbôm tec gamên.”²⁵ Ma awê tau kêpôn aduc gêdên eñ ma kêsôm gebe “Apôm-tau, ônam aê sa.”²⁶ Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Embe takôc ñapalênên mo su ma tambaliñ êndên kêamlatu, oc ñajam atom.”²⁷ Ma awê tau gêjô eñ awa gebe “Apôm-tau, kôsôm-gac. Mago mo ñapopoc, tañ kêsêlô kêsêp nêñ ñataunên tebo ñalabu nañ, kêamlatu señoç.”²⁸ Go Jesu gêjô eñ awa gebe “O awê tau, aôm kôkên gêwiñ ñajaña.

Amboac tonañ biñ, tañ koteñ nañ, êtu tôn.” Ma gêdên ñasawa tonanjen awê tau latuo ôli ñajam kêsâ.

Jesu gêgôm lau taêsam ôliñ ñajam kêsâ

²⁹ Ma Jesu gêdi ança tonañ jagêô lasê bugêjactoñ Galilaiña, go kêpi lôc tej jakêponñ tau sic gêñgôn.³⁰ Go lau topom-topom dêdên eñ sêja, nañ sejoñ nêñ magiñ kêsú, puliñ, mateñpec, aweñmê ma gêmac tokaiñ-tokaiñ sêwiñ dêdên eñ sêja jatetoc êsêac sêc eñ a-mña, ma gêgôm êsêac ñajam kêsâ.³¹ Lau sêlic aweñmê sêsôm biñ to puliñ ôliñ ñajam kêsâ, ma magiñ kêsú sêsêlên to mateñpec sêlic gamên, tec sê taên ma sêlambiñ Israelnên Anôtô ñanô.

Jesu gêlôm lau 4,000

(Mar 8:1-10)

³² Go Jesu gêmôêc nê ñacseñomi dêdên eñ jakêsôm gebe “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiñ aê e bêc têlêac samuc ma nêñ gêñ sêniñña masi, tec gabe jakên êsêac têtac sawagen sêna atom gebe oc eñkaiñ to lemeñ êmac ança intêna.”³³ Ma ñacseñomi sêsôm gêdên eñ gebe “Aêac tamoa gamên sawa nec, oc takôc polom taêsam ança ondoc gebe lau tonec sêniñ êtôm êsêac.”³⁴ Tec Jesu kêtú kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgeñ gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “7 to i palê ñagêdô.”³⁵ Go kêsôm lau sêñgônñ sic sêñgônñ nom.³⁶ Ma kêkôc polom 7 to i tonañ sa ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkên gêdên ñacseñomi, go ñacseñomi sêjac sam gêdên lau.³⁷ Êsêac samob señ e gêoc êsêac tôn ma sejoñ ñapopoc sa kêsêp gadob 7 e mênjgêc.³⁸ Ma êsêac, tañ señ gêñ tau nañ, ñacwaga 4,000, ma sêsa lauo to ñapalê sa sêwiñ atom.

³⁹ Eñ kêkên lau tau sêja acgom, go kêpi wañ jagêô lasê gamên Magadanna.

§§enaña nec atom. Êsêac sêkên gêwiñ gebe êsêac embe sêmoasac lau samuc nêñ gêñ teñ, go lau samuc nêñ ñatêmui ñalêlômña elom êsêac, tec sêkwasiñ lemeñ gebe ñatêmui tau tonañ ênaña.

Lau sêjatu gêñtalô

(Mar 8:11-13; Luk 12:54-56)

16 Ma Parisai to Sadukai dêdên Jesu jasêlêtôm eñ ma teteñ eñ gebe êtôc gêñtalô umdambêña teñ êndên êsêac sêlic. ²Tec eñ gêjô êsêac awerñ gebe “Êndên êtula amac asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlan, oc gamên ñajam.’ ³Ma bêbêc asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlan ma gamên kêtunñ tau. Ocsalô gamên oc êtu sec.’ Gamên ñapuc tec ajala, mago têm to noc ñabelo tec ajam kauc. ⁴Gôlôac sec to mockaiña sêgôm mocsac gêñtalô, mago gêñtalô teñ oc êndên êsêac atom, gêñtalô Jonaña tageñ.” Go gêjam dêmôê êsêac gacgeñ sêkô ma gêc gêja.

Parisai to Sadukai nêñ jist

(Mar 8:14-21)

⁵Ñacseñomi jasêsô ñamakenñ ònêña ma sêliñ polom siñ sêkôc gêwiñ atom. ⁶Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndên Parisai to Sadukai nêñ jist.” ⁷Ma êsêac taên gêjam gêc tauña ma sêsôm gebe “Kec, aêac takôc polom gêwiñ atom, tec kêsôm biñ tonec.” ⁸Ma Jesu kêjala ma kêsôm gebe “O amac, akên gêwiñ kwalec, kêtu agerña amac taêm gêjam gêc taômñagerñ gebe akôc polom gêwiñ atom. ⁹Nêm kauc kêsa atom tageñ me. Taêm gêjam polom lemeñ tengeñ, nañ gêdên lau 5,000 me masi. Ma ajonñ ñagêdô-gêdô sa ñagadob tendocgeñ. ¹⁰Ma polom 7, nañ gêdên lau 4,000 nañ amboac ondodoc. Ajonñ ñagêdô-gêdô sa ñagadob tendocgeñ. ¹¹Amboac ondodoc nêm kauc kêsa atom gebe aê kasôm biñ kêpi polom

gêdên amac nec atom. Ajop taôm êndên Parisai to Sadukai nêñ jist.” ¹²Gêdên tonañ nêñ kauc kêsa gebe eñ kêsôm biñ sejob tauña kêpi jist polomña atom, kêsôm kêpi Parisai to Sadukai nêñ mêtê.

Petere kêsôm Jesu ñam

(Mar 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³Jesu kêsa gamên Kaisarea Pilipiña, go kêtu kênac gêdên nê ñacseñomi gebe “Lau sêsam ñamalacnê Latu sebe asa.” ¹⁴Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Lau ñagêdô sebe ñackêsagu Joañ, ma ñagêdô sebe Elia, ma ñagêdô sebe Jeremia me propetenên teñ.” ¹⁵Go gêjam kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” ¹⁶Go Simon Petere gêjô eñ awa gebe “Aôm Kilisi tau, Anôtô mata jali nê Latu aôm.” ¹⁷Ma Jesu gêjô eñ awa gebe “Jona latu Simon, aê aoc êôc aôm gebe ñamalac teñ geoc biñ tonañ lasê gêdên aôm atom, Tamoc taugenñ, tañ gêñgônñ undambê nañ. ¹⁸Ma aêgeñ mênjasôm êndên aôm gebe Petere, aôm poc teñ ma jansuñ ñoc gôlôac sa êsêp poc tonec naêkô, ma lamboam ñañaclai êku tulu atom. ¹⁹Aê jakên gamên undambêña ñaki êndên aôm gebe gêñ, tañ aôm ôi tôn aña nom nañ, oc si tôn aña undambê ma gêñ, tañ aôm ônac pêla aña nom nañ, oc sênac pêla aña undambê.” ²⁰Go gêjam ñacseñomi awerñ auc gebe sêsôm eñ wae Kilisiña lasê êndên lau teñ atom.

Kilisi geoc êmac êndu to êndi saña lasê

(Mar 8:31-9:1; Luk 8:22-27)

²¹Gêdên tonañ Jesu geoc lasê gêdên nê ñacseñomi kêtu ñamata gebe “Aê oc jana Jerusalem ma laumata to dabuñsêga ma biñsutau sêkên ñandañ taêsam êndên aê ma sênac aê êndu e ñabêc êtu têlêac, go jandi sa matoc jali

§§15:39 Lau tonañ sekwasinñ lemeñ gebe ñatemui demôêña

êsa étiam.”²² Tec Petere gê eñ jakêsôm eñ gebe “Apômtau, Anôtô êkô biñ tonañ auc. Biñ amboac tonañ etap aôm sa atomman.”²³ Tec Jesu kêsa tau ôkwi jakêsôm gédên Petere gebe “Sadañ, ôkôc taôm sa naôkô jaéc, aôm gôwa lakô aê. Aôm taêm gêjam biñ Anôtôña atom, taêm gêjam biñ ñamalacñagenj.”

²⁴ Go Jesu kêsôm gédên nê ñacsenjomi gebe “Ñac teñ embe taê ênam gebe êsap aê tôñ, nañ ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êndanuc aê,²⁵ gebe ñac teñ embe êñgôm mocsac gebe êmoa mata jali, nañ oc êmac êndu. Ma teñ embe êmac êndu êtu aêña, nañ oc êñgôn mata jali.²⁶ Ñac teñ embe ênsôb gêñ nomña samob sa êtu ênê gêñ, mago êjainj katu, oc ênam eñ sa me masi. Oc ênam eñ sa atom. Ñamalac oc ênac da katu ña asagenj.²⁷ Gebe Ñamalacnê Latu oc êmênj to Tamanê ñasawi ma nê añela oc sêwiñ, ma êkênj ñagêjô êndênj ñamalac samob êndênj-êndênjgeñ êtôm gêñ, tañ êsêac tau ñ sêgôm.²⁸ Biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe Êsêac tec sêkô nec nêñ ñagêdô oc sêmac êndu atomgeñ, e sêlic Ñamalacnê Latu tonê gôliñ êmênj acgom.” *kêpi jist. Jist êtôm gebe polom samucgrñ auc (alic Mat 13:33) ma Parisai to Sadukai nêñ mêtê êtôm gebe êenam launênj ñalêlôm auc amboac tonañgeñ. †

Jesu ôli kainj têtñ kêsa

(Mar 9:2-13; Luk 9:28-36)

17 Bêc 6 gêjaña acgom, go Jesu kêkôc Petere ma Jakobo agêc lasi Joañ sêwiñ eñ. Eñ gêwê êsêac sêpi lôc ñatêpôê baliñ teñ sêja gebe nasêmoa tauñña.² Ma sêlic eñ ôli kêpô tau ôkwi e lañôanô kêpô gamênj amboac oc, ma nê ñakwê ñawasi ñaeb ñaôma.³ Go sêlic Mose agêc Elia seoc tauñ lasê dêdênj

êsêac ma sêjam biñgalôm sêwiñ eñ.⁴ Tec Petere gêôc awa sa ma kêsôm gédênj Jesu gebe “Apômtau, ñajam gebe ta-moa gamênj tonec. Embe ôsôm, go janam bec têlêac anja tonec, aômnêm teñ ma Mosenê teñ ma Elianê teñ.”⁵ Kêsôm biñ tonañ gêmoa ma sêlic tao tonawê teñ gêjam ajuñ êsêac, go awa teñ kêsa anja tao kêsôm gebe “Aêñoc Latuc, tañ têtac gêwiñ eñ ma galic eñ ñajam nañ tonec. Akênj tañem eñ.”⁶ Ñacsenjomi sêñô e sêu tauñ jasêc ma têtêc tauñ ñanô.⁷ Go Jesu kêsa jakêmoasac êsêac ma kêsôm gebe “Andi sa ma atêc taôm atom.”⁸ Ma gédênj tañ sêôc materjanô sa nañ, sêlic teñ atom, Jesu taugenj.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma Jesu gêjac jao êsêac gebe “Asôm gêñ kainj teñ, tañ amac alic nañ, êndênj ñac teñ atom e Ñamalacnê Latu êndi sa anja ñacmatênênj su acgom.”¹⁰ Go ñacsenjomi têtù kênac eñ gebe “Amboac ondoc, biñ-sutau sêsôm sebe Elia êmênj êmuñ acgom.”¹¹ Tec eñ gêjô êsêac awenj gebe “Elia oc êmênj ma êsa gêñ samob ñalanô sa étiam.¹² Mago aê jasôm êndênj amac gebe Elia tec gêmênj su, ma sêjala eñ atom, ma têtù kasec eñ kêtôm taênj gêjam. Ma Ñamalacnê Latu oc etap ñandanj sa anja êsêacnênj amboac tonañgeñ.”¹³ Gédênj tonañ ñacsenjominênj kauc kêsa gebe biñ, tañ eñ kêsôm gédênj êsêac nañ, kêsôm kêpi ñackêsagu Joañ.

Jesu gêgôm ñapalê tonjalau sec ôli ñajam kêsa

(Mar 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Ac sêmênj e sêô lasê dêdênj lau, ma ñac teñ kêsa gédênj Jesu jakêpônj aduc gédênj eñ¹⁵ ma kêsôm gebe “Apômtau, taêm walô ñoc latuc, tê meloc kêtê eñ ma gêmoa jageo ñanô, tec gêu tau kêpi ja to kêsêp bu kêtù dim taêsam.¹⁶ Aê kakôc

*16:28 Apômtau gêjam dôñ Parisai to Sadukai nêñ mêtê

†16:28 Ñaê Petere ñam be poc. (Alic Joañ 1 42)

en gadêñ nêñ ñacseñomi gamêñ, mago têtôm gebe sêñgôm en òli ñajam êsa atom.”¹⁷ Tec Jesu gêjô en awa gebe “O amac akêñgêwiñ-atom to laukesowaga, aê jamoa jawiñ amac e êndêñ ondoc, ma jaôc amacnêñ biñ e êndêñ ondocgeñ. Akôc ñapalê andêñ aê amêñ.”¹⁸ Jesu gec biñ ñalau sec e kêsa aña êñê gêja, ma gêdêñ ñasawa tonañgeñ ñapalê tau òli ñajam kêsa.

¹⁹ Go ñacseñomi dêdêñ Jesu sêja sêkô taunña ma sêsôm gebe “Amboac ondoc tec aêac atôm gebe atiy ñalau tonañ atom.”²⁰ En kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kêtu amac akêñ gêwiñ kwalecña. Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Amac embe nêñ akêñ êwiñ êtôm gêmêc ñamatu tageñ êñêc, ma asôm êndêñ lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa aña tonec naôkô òñêña’ oc êmbuc tau sa êna, ma añaôm gêñ teñ eselop sa atom.”²¹ [Ñ]alau amboac tonañ ñai oc taun sêsa ñagaô sêna atom, tateñ mec to tanam dabuñ mogeñ, go êtôm.]”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê kêtù luagêcña

(Mar 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Ac sêsêlêñ sêmoa Galilaia ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kêdabiñ gebe sêkêñ Ñamalacnê Latu êndêñ ñamalac lemeñ êna²³ nasênac en êndu e bêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.” Ma ñacseñom-inêñ ñalêlôm ñawapac kêsa ñanô.

Biñ takis lôm dabuñña

²⁴ Ac jasêô lasê Kapanauum ma lau, tañ sêjac takis lôm dabuñña sa nañ, dêdêñ Petere jasêsôm gebe “Amacnêñ mêtêmôkê oc êkêñ takis me masi.”²⁵ Tec en gêlôc gebe “Aec.” Ma gêdêñ tañ Petere kêpi andu gêja nañ, Jesu sep tageñ kêsôm gêdêñ en gebe “Simon, aôm gobe amboac ondoc. Kiñ nomña nañ sêkôc awa to takis aña asa nê, aña taun latuñinêñ me aña lau jaba nêñ.”²⁶ Ma

Petere kêsôm gebe “Aña lau jaba nêñ.” Tec Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Amboac tonañ ma êsêac taun latuñi oc gacgeñ sêmoa.”²⁷ Mago aêac dabe dañgôm êsêac sêli aweñ sa atom. Amboac tonañ ôna bu tau naweñ i ma ôkôc i ñamataña, tañ ôjac nañ, ôña awasuñ, go ôtap mone tau ñateñ sa, ma ôkôc naôkêñ êndêñ êsêac êtu aêagêc lemeñ.”

Asa êtu ñac kapôêñ

(Mar 9:33-37; Luk 9:46-48)

18 Gêdêñ ñasawa tonañ ñacseñomi dêdêñ. Jesu sêja ma sêsôm gebe “Asa oc êtu ñac towae êlêlêc aña gamêñ undambêña.”² Tec en gêmôc ñapalê saun teñ mênketoc en kêkô êsêac ñaluñgeñ³ ma kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Amac embe akac taôm ôkwi ma atôm ñapalê atom, oc asô gamêñ undambêña ana atom-anô.”⁴ Ñac tañ kêkôninñ tau kêtôm ñapalê tonec nañ, kêtù ñac towae kêlêlêc aña gamêñ undambêña.⁵ Ma teñ embe êkôc ñapalê teñ amboac tonec sa êtu ñoc ñaêña, oc êkôc aê sa.

Tatim lau atom

(Mar 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Ñac teñ, embe êtim lau saun, tañ sêkêñ gêwiñ aêña nañ nêñ teñ e êtu sec, nañ lau oc sêwa poctêmui sa en gêsutêkwa ma sêmbalinñ en êsêp gwêc gêdimbobsêga êna, go ñajam.”⁷ Ojae êsêac kalomtênamêñ. Biñkalom oc êsa, mago ojae ñackalomma.

⁸ “Lêmam me amkaiñ embe êtim aôm gebe ôñgôm sec, nañ ôndim su ma ômbalinñ siñ. Ôñgôn matam jali amboac puliñ me magi kêsu nañ, ñajam êlêlêc sembaliñ aôm lêmam to amkaiñ samucgeñ ôsêp ja, tañ kêsa geden tonñgeña ôna nañ su.”⁹ Ma matamanô embe êtim aôm gebe ôñgôm sec, nañ ôkip sa ma ômbalinñ siñ, ômoa matam jali tomatamanô makeñgeñ nañ, ñajam

êlêlêc sêmbaliņ aôm tomatamanô lulu ôsêp ja kêlakoc ŋalamboam ŋakêlêndiņ ôna naņ su.

Biņ gôliņ domba gêlaņa

(Luk 15:3-7)

¹⁰“Alic taôm gebe ambu êsêac lau sauņ tunc nêņ teņ atom. Aê jasôm êndêņ amac gebe Êsêacnêņ aņela, taņ sêmoa undambê naņ, sêlic Tamoc, taņ gêmoa undambê naņ, laņđanô ŋapaņ. ¹¹[Gebe ŋamalacnê Latu gêmêņ gebe ênam gêņgebeņ sa.]

¹²“Amac abe amboac ondod. ŋac teņ embe nê domba 100. sêmoa e ŋateņ êmbôm, oc endec 99, naņ sêmoa lôc ma naensom gêbôm tonañ atom me. ¹³Aê jasôm biņŋanôgeņ enderņ amac gebe Embe êtap sa, oc êtu samuc gêņ tau ŋanô êlêlêc 99, taņ sêbom atom naņ su. ¹⁴Amboac tonañ tec Tamoc, taņ gêmoa undambê naņ, gebe êsêac sauņ tecenec nêņ teņ ênaņa atom.

Lasitêwai tobiņ keso

(Luk 17:3)

¹⁵“Lasim embe êņgôm sec, go ôna e agêc taômgeņ laņđomanô êpi tagerņ ma ômêtôc eņ. Embe êkêņ taņa aôm, go ambij taôm tôņ lasitêwainja êtiam. ¹⁶Ma embe êkêņ taņa aôm atom, naņ ôkôc ŋac teņ me luagêc sêwiņ aôm acgom, gebe ‘ŋac luagêc me têlêac, taņ sêņđ biņ sêwiņ naņ, sêpuc biņ tau tôņ amboac tonañ.’ ¹⁷Embe êkêņ taņa Êsêac tonañ atom, naņ ôsôm êndêņ gôlôac. Ma embe êkêņ taņa gôlôac atom, naņ ôlic eņ amboac ŋac samuc me telorņ teņ.

Dai biņ tôņ to tanac pêla biņ

¹⁸“Biņŋanô, aê jasôm êndêņ amac gebe Gêņ, taņ amac ai tôņ aņga nom naņ, Anôtô i tôņ aņga undambê, ma gêņ, taņ amac anac pêla aņga nom naņ, Anôtô ênac pêla aņga undambê. ¹⁹“Ma jasôm teņ êndêņ amac êwiņ gebe Amacnê lu-

agêc embe nêņ ŋalêlôm tagerņ aņga nom êtu gêņ samob, taņ abe aterņ naņņa, Tamoc taņ gêmoa undambê naņ, êņgôm ŋanô êsa êndêņ amagêc. ²⁰Gebe gamêņ-gamêņ samob, taņ luagêc me têlêac sêpi tagerņ kêtu ŋoc ŋaêņa, tê gêņgôņ êsêac ŋaluņ.”

Biņgôliņ kêpi sakiņwaga, taņ kêsuc biņ ôkwi atom

²¹Go Petere kêsa jakêtu kênac Jesu gebe “Apômtau, lasic embe êņgôm sec êndêņ aê, oc jasuc ôkwi êtu dim tendocgeņ. Êtu dim 7 oc êtôm me masi.” ²²Tec Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Aê jasôm êndêņ aôm gebe êtu dim 7 geņ atom, 70 e êtu dim 7 acgom. ²³Kêtu tonañņa gamêņ undambêņa kêtôm kiņ teņ, taņ gebe nê sakiņwaga sêwa ênê awa ŋabiņ sa êndêņ eņ. ²⁴Gêgôm gêjac m gêmoa ma sêkôc ŋac teņ, taņ nê tôp kêtôm gold totalu milion samuc teņ gêc naņ, dêdêņ eņ sêja. ²⁵Ma ŋac tonañ nê gêņ gebe êjô tôpņa gêc atom, tec ŋatau kêjatu gebe sêkêņ êsêagêc nê awê to nêņ gôlôac ma nêņ waba samob lau sênam ôli, ma ŋaôli tau êjô ênê tôp. ²⁶Tec sakiņwaga kêpôņ aduc ma keteņ nê ŋatau gebe ‘Ôê aêņoc biņ tôņ ma aê janac nêņ tôp samob e êmbacnê.’ ²⁷Amboac tonañ apômtau taê walô ŋac tonañ, tec kêgaboac eņ su ma kêsuc tôp tau ôkwi gêwiņ.

²⁸“Sakiņwaga tau kêsa gêja e gêdac nê ŋac teņ, taņ sêjam kôm sêwiņ tauņ naņ. ŋac tonañ nê tôp denari 100 gêc eņņa. Tec kêkam eņ tôņ gêgiņ eņ ma kêsôm gebe ‘Ônac ŋoc tôp.’ ²⁹Ma nê ŋac tonañ gêu tau ma keteņ eņ gebe ‘Oê ŋoc biņ tôņ, ma aê janac nêņ tôp e êmbacnê.’ ³⁰Mago eņ gedec jakêbaliņ eņ kêsêp kapoacwalô gebe ênac ênê tôp e êmbacnê. ³¹Tec nê lau, taņ sêjam kôm sêwiņ tauņ naņ, sêlic gêņ tonañ e têtac kêbôli auc, tec sêja sêsôm biņ tunc lasê samob gêdêņ nêņ ŋatau.

³²Go nê n̄atau gêmôêc eñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Aôm sakiñwaga sec, aê kasuc aômñêm tôp samob ôkwi kêtù koteñ aêña. ³³Aê tec taêc walô aôm, ma aôm gobe taêm walô nêñ ñac amboac tonañ atom me.’ ³⁴Ma nê n̄atau têtac ñandañ sec ma kêkêñ eñ gêdêñ gejobwaga kapoacwalôña gebe sêlênsu eñ e ênac ênê tôp samob su. ³⁵Ma amac embe asuc lasiminêñ biñ ôkwi tonêm ñalêlômgeñ atom, go Tamoc undambêña êñgôm amac amboac tonañgeñ.” †

Biñ sêmôcwalôña

(*Mar 10:1-12; Luk 16:18*)

19 Jesu gêjac mata biñ tônê su acgom, go gêdi aña Galilaia ma kêsêlêñ e gêô lasê Judaia ñagamêñ, tañ gêc Jordan ñamakeñ ôñêña. ²Ma lau topom-topom têdaguc eñ jagêgôm êsêac ñajam kêsa aña tônê.

³Ma Parisai ñagêdô dêdêñ eñ sêja sebe sêlêtôm eñ ma sêsôm gebe “Ñac teñ embe êwi nê awê siñ êtu biñ gêga teñña paliñ-paliñgeñ, oc êtôm me masi.” ⁴Tec eñ gêjô êsêac aweñ gebe “Gêdêñ andañgeñ ñac-kêkêñ-gêñwaga kêkêñ awêlu ñac, nañ asam atom me. ⁵Anôtô kêsôm gebe ‘Amboac tonañ ñac oc êwi tama agêc têna siñ êsap nê awê tôñ, ma agêc lulu têtù ñanô tageñ,’ ⁶ma agêc têtôm gêñ luagêc êtiam atom, têtôm ñanô tageñ. Gêñ tañ Anôtô kêkêñ kêkwa tau nañ, ñamalac teñ êkac su atom.” ⁷Go Parisai sêsôm gêdêñ eñ gebe “Ma kêtù asageñña Mose kêjatu gebe sêkêñ papia sêwi awê siñña acgom, go sêwi eñ siñ.” ⁸Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Mose gêlôc gêdêñ amac gebe awi nêñ lauo siñ kêtù nêñ kauc ñadaniña. Mago gêdêñ andañgeñ nañ amboac tonañ atom. ⁹Tec aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac teñ embe nê awê êsêlêñ mockaiñña atom, mago êwi eñ siñ

ma ênam awê teñ, nañ oc êñgôm biñ sêjam tauñña popoc.”

¹⁰Go nê ñacseñomi sêsôm gêdêñ eñ gebe “Embe lauo to ñac sêjam tauñ ñabiñ amboac tonañ, go sênam tauñ ñamoasiñ masi.” ¹¹Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau samob oc nêñ kauc êsa êpi biñ tonañ atom, lau tañ Anôtô gêwa sa gêdêñ êsêac nañgeñ. ¹²Lau ñagêdô sêmoa, tañ teneñi sêkôc êsêac têtôm gebe sênam awê atomña kwanañgeñ, ma ñagêdô ñamalac sêjam êsêac ôkwi gebe sênam awê atom, ma ñagêdô sêmoa, tañ sêjam awê atom kêtù gamêñ undambêña. Teñ embe êjala ñam, oc êjala.”

Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec

(*Mar 10:13-16; Luk 18:15-17*)

¹³Ma sejoñ ñapalê dêdêñ Jesu sêja gebe êkêñ lêma ênsac êsêac to eteñ mec. Ma ñacseñomi sec biñ lau. ¹⁴Mago Jesu kêsôm gebe “Andec, ma ñapalê dêdêñ aê sêmêñ. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenañ ñai têtù gamêñ undambêña ñatau.” ¹⁵Go kêkêñ lêma gêsac êsêac su ma gêdi aña tonañ gêja.

Ñacseñom tolêlôm

(*Mar 10:17-31; Luk 18:18-30*)

¹⁶Ma ñac teñ gêdêñ eñ jakêtu kênac eñ gebe “Mêtêmôkê, aê jañgôm gêñ ñajam ondoc gebe jañgôm matoc jali teñgeñ.” ¹⁷Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Amboac ondoc kôtu kênac aê kêtù gêñ ñajamña. Ñac ñajam tageñanô tê gêmoa. Embe taêm ênam gebe ôñgôm matam jali teñgeñ, nañ ômansañ biñsu.” ¹⁸Eñ kêtù kênac gebe “Biñsu ondoc.” Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Ônac ñamalac êndu atom. Ôñgôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom. Ônam geñgeñ atom. Ôñga biñ atom. ¹⁹Otoc tamam agêc tênam sa ma têtmac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têtmac gêwiñ taôm.” ²⁰Ñacseñom

†18:35 Denari tageñ kêtù kômwaganên ñaôli bêc tageñña.

tau kêsôm gédêñ eñ gebe “Gêñ tonañ ñai samob kamasañ su, ma janğôm asageñ teñ êwiñ.” ²¹ Jesu kêsôm gédêñ eñ gebe “Embe taêm ênam gebe ômansañ taôm e ñapep sawa, go ôna naôkêñ nêm waba samob lau sênâma ôli ma ôkêñ ñaawa êndêñ lau ñalêlôm sawa, go nêm awa oc ênêc undambê, ma ômôêñ ôndañguc aê.” ²² Ñacseñjom tau gêñô biñ tonañ e nê ñalêlôm ñawapac ñanô ma kêsâ gêja, gebe nê waba taêsam.

²³ Ma Jesu kêsôm gédêñ nê ñacseñjomi gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac tolêlôm embe êsô gamêñ undambêña êna, oc êñğôm elémê. ²⁴ Ma jasôm êndêñ amac êwiñ gebe Bôc kamele teñ oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgeñ êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamêñ ênaña su.” ²⁵ Ñacseñjomi sêñô biñ tonañ e têkakê ñanô ma têtû kênac gebe “Ai, amboac tonan asa oc ênam samuc.” ²⁶ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gêñ amboac tonañ atom, mago Anôtô oc êñğôm gêñ samob naêtôm.”

²⁷ Go Petere gêjô eñ awa gebe “Ôlic acgom, aêacmêñ tec awi ma gêñ samob siñ gêcña ma adaguc aôm nec. Oc akôc asageñ êjô.” ²⁸ Tec Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac, tec adaguc aê nec, gebe Êndêñ tañ gêñ samob êtu wakuc nañ, Ñamalacnê Latu oc êñğôñ nê lêpôñ ñawasi, ma amac oc añğôñ lêpôñ 12 amboac tonañ ma amêtôc Israelnêñ gôlôacmôkê 12. ²⁹ Lau samob, tañ sêwi andu me lasitêwai me luñio me teneñi me tameri me ñapalê me kôm siñ êtu aêña, oc sêkôc ñagêjô êtu dim 100 ma sêwê kain sêñğôñ maten jali teñgeñ. ³⁰ Ma lau ñamatana taêsam oc têtû ñamu, ma ñamu oc têtû ñamata.

Biñğôliñ ñapalê sêjam kôm wainña

20 “Gamêñ undambêña kêtôm kôm wainña ñatau teñ, nañ bêbêc

kanucgeñ gêja gebe eteñ kômwaga sênâma ênê kôm wainña. ² Eñ to kômwaga nêñ biñ kêpi tageñ gebe têtap denari tageñ-tageñ sa êndêñ oc teñ. Su, go kêsakiñ êsêac sêja ênê kôm wainña. ³ Oc mêngic lauj sa ma kêsâ gêja e jagêlic lau ñagêdô tau sêkô malacluñ. ⁴ Tec kêsôm gédêñ êsêac gebe ‘Ana kôm wainña êwiñman, oc janam ôli amac ñajam.’ ⁵ Tec Êsêac sêja. Go ocsalô to oc mata ma kêsâ gêja kêtiam nañ gêğôm amboac tonañgeñ ⁶ e oc kêpô sisi, gocgo kêsâ gêja e gêdac ñagêdô sêkô ma kêsôm gédêñ êsêac gebe ‘Asageñ oc samuc tonec amac taôm akô tonec.’ ⁷ Êsêac sêsôm gédêñ eñ gebe ‘Ñac teñ keteñ aêac kêtû anam kômña atom.’ Tec kêsôm gédêñ êsêac gebe ‘Ana kôm wainña êwiñman.’

⁸ “Kêtula acgom, go kôm wainña ñatau kêsôm gédêñ nê gejobwaga gebe ‘Ômôêc kômwaga ma ôkêñ nêñ ñaôli êndêñ êsêac, ônac m êndêñ lau ñamuña ma êsêlêñ e êndêñ lau ñamata.’ ⁹ Tec lau, tañ sêmêñ gédêñ oc kêpô sisi nañ, sêkôc denari tageñ-tageñ kêtôm êsêacgeñ. ¹⁰ Ma lau ñamatana sêmêñ, tec seboc oc sêkôc êlêlêc, mago êsêac sêkôc denari tageñ-tageñ kêtôm êsêacgeñ amboac tonañ. ¹¹ Ac sêkôc su acgom, go sêli aweñ sa gédêñ ñatau ¹² ma sêsôm gebe ‘Lau ñamuña tonec sêjam kôm kêtôm ockatu ñasawa tageñ, mago gôjam ôli êsêac kêtôm aêac, tec aôc wapac to ñandañ oc samucgeñna nec.’ ¹³ Tec ñatau gêjô acnêñ ñac teñ awa gebe ‘Ñacnec, aê gagôm aôm sec atom, taôm gôlôc kêtû denari tageñna gédêñ aê. ¹⁴ Ôkôc nêm ñaôli sa ma ôêc ôna. Aê gabe jakêñ ñac ñamuña tonec êkôc êtôm aôm. ¹⁵ Gêñ ñatau aê katôm gebe janğôm ñoc gêñ êtôm taêc gêjamña nec atom me. Ma aôm amboac ondoc. Gôlic aê sec kêtû aê ñac wapômña me.’ ¹⁶ Amboac tonañ tec lau ñamu têtû ñamata, ma ñamata têtû ñamu.”

**Jesu geoc êmac êndu to êndi
saja Iasê kêtû têlêacña**

(Mar 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷Ma gêdênj tañ Jesu gebe êpi Jerusalem êna nañ, kêkôc êsêac ñacseñomi 12 sa jasêmoa nêñ tauñña ma kêsôm gêdênj êsêac aña intêna gebe ¹⁸“Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana ma oc sêkênj ñamalacnê Latu êndênj lau dabuñsêga to biñsutau sêkic ênê biñ, ¹⁹go sêkênj eñ êndênj lau samuc gebe sêsu eñ susu ma si eñ to sênac eñ êpi kakesotau. Ma ñabêc êtu têlêac, go êndi sa.”

**Jakobo agêc Joañ teneñj
keteñ Jesu kêtû êsêagêcña**

(Mar 10:35-45)

²⁰Gêdênj tonañ Sebedai latuagêc to teneñj dêdênj Jesu sêja ma teneñj kêpônj aduc gebe eteñ gêñ aña Jesunê. ²¹Tec Jesu kêsôm gêdênj eñ gebe “Aôm gobe amboac ondod.” Awê tau kêsôm gêdênj eñ gebe “Ôsôm êtu tônj gebe latucagêc tonec nêñ teñ êñgônj aôm anôña ma teñ êñgônj aôm gasêña aña nêñ gamêñ.” ²²Ma Jesu gêjô eñ awa gebe “Amac ajam kauc gêñ, tañ ateñ nañ. Amac atôm gebe anôm êsêp laclu, tañ aê oc janôm êsêpña nañ me.” Ac sêsôm gêdênj eñ gebe “Aêac atôm.” ²³Eñ kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac oc anôm êsêp aêñoc laclu, tagen aê katôm gebe jakênj lau sêñgeñ ñoc anôña to gasêña atom, gêjac lau, nañ Tamoc kêjal i ñ êsêac sa nañgeñ ñawae.”

²⁴Êsêac lau 10 sêñj e têtû môsi ñaclu lasi. ²⁵Tec Jesu gêmôêc êsêac dêdênj eñ sêja ma kêsôm gebe “Amac ajalagac gebe lau samuc nêñ gôliñwaga sêkônij êsêac ma nêñ lau kapôênj sêjam gôliñ êsêac ñajaña. ²⁶Mago amac amboac tonañ atom. ñac teñ embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñac kapôênj, nañ êtu amacnêñ sak-

inwaga. ²⁷Ma teñ embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñamata, nañ êtu amacnêñ gêñôma. ²⁸Ñamalacnê Latu gêmênj gebe sênam sakinj eñña atom, mago gebe ênam sakinj to êkênj tau ênac da lau taêsam.”

**Jesu gêgôm matapec luagêc
sêlic gamêñ kêtiam**

(Mar 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹Ma gêdênj tañ sêwi Jeriko sinj nañ, lau topom-topom sêwê têdaguc Jesu. ³⁰Ma matapec luagêc sêñgônj intêna ñatali, nañ sêñj gebe Jesu kêsêlênj gêmênj, tec sêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³¹Tec lau tonañ ñai sec biñ êsêagêc gebe sênam tauñ tônj. Mago êsêagêc sêmôêc sêpuc sagerj gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³²Tec Jesu kêkô ma gêmôêc êsêagêc ma kêsôm gebe “Agêc abe jangôm asagerj êndênj amagêc.” ³³Agêc sêsôm gêdênj eñ gebe “Apômtau, ôngôm aêagêc matenjanô êpoa lasê.” ³⁴Tec Jesu taê walô êsêagêc ma kêmoasac êsêagêc matenjanô e sep tagenj matenj gêlac ma têdaguc eñ. [†]

Jesu jagêô lasê Jerusalem

(Mar 11:1-11; Luk

19:28-38; Joañ 12:12-19)

21Ma gêdênj tañ êsêac têdabinj Jerusalem jasêsa Betpage, tañ gêc Lôcatêkwi nañ, Jesu kêsakinj ñacseñom luagêc ²ma kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Agêc asêlênj apeñ malac, tañ gêc nêñña nañ, ana ma gaôgenj andac donki têna teñ sêkô tônj ma ñalatu kêkô gêwiñ, nañ añaamboac su ma awê andênj aê amêñ. ³ñac teñ embe êsôm biñ êndênj amagêc, nañ agêc asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna genj tau’ ma oc êkênj gaôgenj êndênj amagêc.”

[†]20:34 Alic Mat 18:28

⁴ Biñ tonañ kêsã gebe biñ, tañ propete kêsôm nañ, êtu anô gebe

⁵ “Asôm êndên Sion latuo gebe Gôlicgac me, nê m kiñ gêdên aôm gêmên, ñac malô kêpi jagêngôn donki ma gêngôn bôc wabaña ñalatu ñaô.”

⁶ Ñacseñomagêc sêja jasêsôm kêtôm Jesu kêsakiñ êsêagêc, ⁷ sêwê donki têna to ñalatu sêja jasêu nêñ ñakwê gêsac ma Jesu gêngôn ñaô. ⁸ Lau topom nêñ taêsam sêja nêñ ñakwê gêc intêna, ma ñagêdô, sêsapu kalaun mênjsêja gêc intêna. ⁹ Ma lau, tañ sêwê topom-topom sêmuñ to têdaguc nañ, sê môtêc gebe “Osana êndên Dawidnê Latu, alanem eñ, nañ gêmên gêjam Apômtau lañô. Osana êsa aña lólôc.”

¹⁰ Ma gêdên tañ Jesu jagêô lasê Jerusalem nañ, lau malacña samucgeñ sêjam sêjô ma sêsôm gebe “Tônê asa.”

¹¹ Go lau topom tonañ sêsôm gebe “Propete Jesu, tañ aña Nasaret Galilaila nañ, ñac tau tonsc.”

Jesu kêjanda lau aña lôm dabuñ

(Mar 11:15-19; Luk 19:45-48; Joañ 2:13-22)

¹² Ma Jesu kêsô lôm dabuñ jakêjanda lau-samob, tañ têtulu gêñ sêmoa lôm dabuñ ñalêlôm nañ, sêsa awê sêja ma kêtin lau sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêñ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêñ lêpôn piñpoñ. ¹³ Go kêsôm gêdên êsêac gebe “Teto gêc gebe ‘Aênoc andu sêsam gebe andu mecña,’ mago amac agôm kêtû kêjagowaganên gêsun.”

¹⁴ Ma matenpec to magin kêsû dêdên eñ sêja ma gêgôm êsêac ôlin ñajam kêsã aña lôm dabuñ. ¹⁵ Lau dabuñsêga to biñsutau sêlic gêñ kain teñ, tañ eñ gêgôm nañ, to ñapalê, tañ sê môtêc sêmoa lôm dabuñ gebe “Osana êndên Dawidnê Latu,” tec têtû môsi, ¹⁶ ma sêsôm gêdên Jesu gebe “Biñ tec êsêac sêsôm nec aôm gônô me.” Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Aec, gañôgac. Ma bi ñ tonec gebe

“Aôm kômasañ lambin kêsã ñapalê saun to gêñ dedec awenjsun’ nec amac asam atom me.” ¹⁷ Ma gêwi êsêac siñ kêsã aña malac gêja Betania ma gêc tônê.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Gêdên bêbêcgeñ Jesu gêmu gêja malac kêtiam e mo gêjô eñ. ¹⁹ Ma gêlic jambô teñ kêkô intêna, tec kêtû gasuc gêja e gêlic gêñ teñ atom, gêlic ñalauñ naômagen. Ma kêsôm gêdên ka tau gebe “Aôm oc ônam ñanô êtiam atom ender tôngeñ.” Ma jambô tau kêsêlic sep tagen. ²⁰ Ma ñacseñomi sêlic e sêñac lemeñ ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, tec jambô kêsêlic sep tagen nec.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Embe akên ôwiñ ma têtmac lulu atomanô, oc aña gôm gêñ amboac tonañ api jambôgeñ atom. Embe asôm êndên lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna,’ ma oc alic ñanô êsa. ²² Ma gêñ samob, tañ amac aten êsêp nê m mec ñalêlôm embe akên êwiñ, oc atap ñanô sa.”

Judawaga têtû kênac Jesunê ñaclai ñam

(Mar 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jesu kêsô lôm dabuñ gêja kêtiam jakêdôn lau. Tec lau dabuñsêga to launên laumata dêdên eñ sêja ma têtû kênac eñ gebe “Aôm gôgôm gêñ tonañ gôjam ñaclai ondoc lañô. Ma asa kêkên ñaclai tau gêdên aôm.” ²⁴ Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Aê gabe jatu kênac biñ teñ êndên amac amboac tonañ. Embe ajô ñoc kênac, go aê Jasam ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm gêñ tau nañ, êndên amac amboac tonañgeñ. ²⁵ Joañnê sanju aña ondoc, oc aña Anôtônê me aña ñamalacnên.” Ma Êsêac taên gêjam gêc taungeñ gebe “Embe tasôm gebe aña Anôtônê, eñ oc êsôm êndên aêac gebe Ma amboac ondoc tec akên gêwiñ eñ

atom. ²⁶Ma embe tasôm gebe anja ñamalacnêj, oc tatêc lau gebe samob sêlic Joaņ kêtôm propete.” ²⁷Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma eņ kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amboac tonaj aê jasôm ñaclai, taņ gêjam aê sa ma gagôm gêj tau naņ, lasê êndêj amac atom amboac tonajgej.

Bingôliņ latuagêcnêj biņ keso tauņa

²⁸“Amac abe amboac ondoc. Ñac teņ latu luagêc sêjgôn. Eņ gêdêj ñacsêga gêja ma kêsôm gebe ‘Latucenec, ocsalô ôna ônam kôm wainņa.’ ²⁹Ñac tau gêjô eņ awa gebe ‘Apômtau, aêc.’ Mago gêja atom. ³⁰Go gêdêj ñac sêu ñ gêja ma kêsôm amboac tonajgej gêdêj eņ. Tec ñac tau gêjô eņ awa gebe ‘Aê gadeç.’ E sauņgej, go taê gêjam tau tec gêja. ³¹Ñac clagêc tonaj nêj asa gêgôm tameninê biņ kêtû tôn.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac sauņ.” Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Biņjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Teloj to mockainjo oc sêsô Anôtônê gamêj sêna sêmuņ amac. ³²Joaņ tec gêdêj amac gêmêj ma kêtôc biņ, taņ Anôtô kêjatu naņ, gêdêj amac gebe andançuc, mago akêj gêwiņ eņ atom. Teloj to mockainjogeņ tec sêkêj gêwiņ eņ. Amac tec alicgac, mago taêm gêjam taôm to akêj gêwiņ eņ atom.

Bingôliņ kêpi kôm wainņa to ñagejowaga

(*Mar 12:1-12; Luk 20:9-19*)

³³“Aņô bingôliņ teņ. Andu ñatau teņ gêmoa, naņ kêsê wain kôm teņ, gêsô tuņ e kêsô tau ma kêsap sêpip wain ñamala to kêkwê andu ñaatêkwa baliņ kêtû sejop kôm tauņa, go kêmasaņ biņ gêdêj lau sênam kôm êpiņa ma eņ tau gêja gamêjbôm teņ. ³⁴Noc wain ñanô êsaņa kêdabiņ, go kêsakiņ nê sakiņwaga gêdêj kômwaga sêja gebe sêkôc ênê ñanô.

³⁵Ma lau-sêjam-kômwaga sêkôc ênê sak- iņwaga tôn jasi teņ ma sêjac teņ êndu ma têtuc teņ ña poc. ³⁶Ma kêsakiņ ñagêdô kêtiam sêlêlêc ñamataņa su sêja e sêgôm gêj tonajgej gêdêj êsêac. ³⁷Kêtû ñamu eņ kêsakiņ nê latu gêdêj êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aêjoc latuc sa.’ ³⁸Kômwaga sêlic latu tau gêmêj ma sêsôm gêdêj tauņ gebe ‘Ñac-gêwê-kaiņ-gêjñlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eņ êndu ma ênê gêjñlênsêm êtu aêac- nêj.’ ³⁹Go sêkôc eņ tôn ma têtij eņ anja kôm wainņa kêsâ gêja e sêjac eņ êndu. ⁴⁰Amboac tonaj kôm wainņa ñatau embe êô lasê, oc êjgôm lau- sêjam-kômwaga tonaj amboac ondoc.” ⁴¹Ma êsêac sêsôm gêdêj eņ geb “Oc en- seņ lau sec tonaj popoc ma êwi kôm wainņa siņ êndêj lau teņ sênam kôm êpi, taņ sêkêj kôm ñanô êndêj eņ êtôm ñanocgej naņ.” ⁴²Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe

“Poc taņ sêkwêwaga sêbaliņ siņ naņ, poc tonajgej tec kêtû poc kêclêsuņa. Gêj tonaj Apômtau gêgôm, tec matejanô talic amboac gêjnsêga teņ.’ Biņ tonaj teto gêc, oc asam atom me. ⁴³Amboac tonaj jasôm êndêj amac gebe sêkôc Anôtônê gamêj su anja amacnêm ma sêkêj êndêj lau teņ gebe sênam ñajanô. ⁴⁴Ñac teņ embe êtuc êpi poc tonec, oc ôli êjgic, ma poc tau êmbe êtuc êpi teņ, oc êsac eņ popocgej.”

⁴⁵Lau dabuņsêga to Parisai sêjô ênê bingôliņ e sêjala gebe eņ kêsôm biņ kêpi êsêac. ⁴⁶Tec sebe sêkam eņ tôn, mago têtêc lau gebe sêlic eņ kêtôm propete teņ. [§]

Bingôliņ kêpi moasiņ awêņa

(*Luk 14:15-24*)

22 Go Jesu gêôc awa sa ma gêjam kêtû bingôliņgej gêdêj êsêac kêtiam ma kêsôm gebe ²“Gamêj un-

[§]21:46 Osana ñam gebe lambiņ.

dambêña kêtôm kiŋ teŋ kési awê gebe latu ênam. ³Ma kêsakiŋ nê sakiŋwaga gebe nasêkalem êsêac, taŋ jaenŋ moasiŋ awêña gêdêŋ êsêac kwananŋenŋ naŋ, e dedec ma sêmêŋ atom. ⁴Go kêsakiŋ sakiŋwaga ŋagêdô ma kêsôm gebe Asôm êndêŋ êsêac, taŋ jaenŋ gêdêŋ êsêac naŋ, gebe ‘Alicgac, aê gagôm ŋoc moasiŋ su, gaguŋ ŋoc bulimakao to bôc ŋadambê kapôêŋ-kapôêŋ ma gajac dabiŋ gêŋ samob e gêbacnê. Amboac tonanŋ amêŋ ma aniiŋ moasiŋ awêña tau.’ ⁵Lau tau sêŋô e sêkôn auc ma sêc êliŋ-êliŋ. Teŋ gêja nê kôm, ma teŋ gêgôm nê kôm awanja. ⁶Lau ŋagêdô sêkam ênê sakiŋwaga tau tônŋ ma sêlêsu êsêac e sêjac êsêac êndu. ⁷Tec kiŋnê lai kêpoa ma kêkêŋ nê lausiŋ sêja e sesenŋ lau, taŋ sêjac ênê sakiŋwaga êndu naŋ su ma sêkêc êsêacnêŋ malac ja geŋ. ⁸Gocgo kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe ‘Moasiŋ tau tec gajac dabiŋ su, mago êsêac, taŋ jaenŋ gêdêŋ êsêac naŋ, têtôm atom. ⁹Amboac tonanŋ naakô intêna gêga tau ma embe andac lau, go akalem êsêac sêmêŋ sêniŋ moasiŋ awêña.’ ¹⁰Tec sakiŋwaga tonanŋ ŋai sêsa intênaŋa sêja ma sêjac lau samob, taŋ dêdac naŋ sa, sec to ŋajam gôliŋ-goliŋgeŋ e ŋacleŋ sêlôc andu moasiŋna.

¹¹“Ma kiŋ kêsô gêja gebe êlic ŋacleŋ. Ma gêlic ŋac teŋ gêmoa, taŋ kêsô ŋakwê moasiŋna atom. ¹²Tec kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ŋacnec, aôm kôsô ŋakwê moasiŋna atom, mago amboac ondod tec kôsô gômôêŋ.’ Ma ŋac tau awamê kêsa. ¹³Go kiŋ kêsôm gêdêŋ sakiŋwaga gebe ‘Ansô eŋ lêma to akaiŋ tônŋ ma ambaliŋ eŋ êsa naêsêp gêsunbôm ŋalêlôm êna, ec êtaŋ ma luluŋ êkôsiiŋ êpi tau.’ ¹⁴Ŋakalem gêdêŋ lau gwalêkiŋ, mago sêjaliŋ ulugeŋ sa.”

Biŋ takisŋa

(*Mar 12:13-17; Luk 20:20-26*)

¹⁵Go Parisai sêja sêkic biŋ sebe sêwa lip Jesu ŋa tau nê biŋ. ¹⁶Tec sêsakiŋ nêŋ ŋacsenŋomi to Herodonê lau dêdêŋ Jesu jasêsôm gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ŋac biŋŋanôŋa ma kôdônŋ Anôtônê intêna ŋa biŋŋanôgeŋ ma goe go lau teŋ atom ma kôpuc opeŋ lau teŋ atom. ¹⁷Amboac tonanŋ ôsôm biŋ, taŋ taêm gêjam naŋ êndêŋ aêac. Embe takêŋ takis êndêŋ kaisara oc eso biŋsu me masi.” ¹⁸Mago Jesu kêjala êsêacnêŋ ŋalêlôm sec, tec kêsôm gebe “Amac dansaŋtêna, amboac ondod tec abe alêtôm aê. ¹⁹Akôc mone takisŋa mênjalic acgom.” Tec êsêac sêkôc denari teŋ dêdêŋ eŋ sêja. ²⁰Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Asa nê ŋakatu to ŋatalô tonec.” Êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²¹Tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tonanŋ akêŋ kaisaranê gêŋ êndêŋ kaisara ma Anôtônê gêŋ êndêŋ Anôtô.” ²²Êsêac sêŋô biŋ tonanŋ e sê taêŋ ma sêwi eŋ siŋ ma sêc sêja.

Ŋacmatê sêndi sa ŋabiŋ

(*Mar 12:18-27; Luk 20:27-40*)

²³Gêdêŋ bêc tonanŋgeŋ ma Sadukai, taŋ sêsôm sebe ŋacmatê oc sêndi sa atom naŋ, dêdêŋ Jesu sêja ma têtû kênac eŋ gebe ²⁴“Mêtêmôke, Mose kasôm gebe ‘Ŋac teŋ embe êmac êndu ma nê gôlôac masi, naŋ lasi ênam ênê awêtuc gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁵Lasitêwai 7 sêmoa sêwiŋ aêac. Ŋacsêga gêjam awê e gêmac êndu. Ênê wakuc masi, tec gêwi nê awê siŋ gêdêŋ lasi, taŋ kési eŋ naŋ. ²⁶Awê tageŋ tonanŋ ma lasitêwa m teŋ tonanŋ sêjam gelom-gelom jakêsu ŋac sauŋ. ²⁷Samob sêmac acgom, go awê tau gêmac êndu kêdaguc. ²⁸Êndêŋ noc ŋacmatê sêndi saŋa, eŋ oc êtu lau 7 nêŋ asa nê awê gebe êsêac samob sêjam eŋ su.”

²⁹Ma Jesu gêjô êsêac awej gebe “Amac ajala mêtê to Anôtônê njaclai atom, tec taêm gêjam biñ keso.” ³⁰Gebe êndêj noc nacamatê sêndi saña nacamwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam nacam atom, samob têtôm ajela, tañ sêmoa undambê nanj. ³¹Biñ nacamatê sêndi saña, tañ Anôtô kêsôm gêdêj amac gêc mêtê nanj, asam atom me. Eñ kêsôm gebe ³²‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ Eñ nacamatenêj Anôtô atom, eñ lau materj jali nêj Anôtô.” ³³Lau topom-topom sêjô biñ, tañ Jesu kêdôn nanj, e têtakê.

Biñsu njalô, tañ kêlêlêc njamgêdô su nanj

(*Mar 12:28-34; Luk 10:25-28*)

³⁴Parisai sêjô eñ gêjam Sadukai awej auc, tec sêkac tañ sa ³⁵ma acnêj biñsutau teñ gebe êlêtôm eñ, tec kêtû kênac gebe ³⁶“Mêtêmôkê, biñsu njajatu ondoc kapôêj kêlêlêc njamgêdô su gêc biñsu njabuku.” ³⁷Ma eñ kêsôm gêdêj eñ gebe “Têmtac êwiñ Apômtau, aôm-nêm Anôtô, tonêm njalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc êwiñ engeñ.” ³⁸Biñsu njajatu njamatana tonaj tec kapôêj kêlêlêc. ³⁹Kêtû lu-agêcna kêtôm tonaj gebe “Têmtac êwiñ lau wacbanj aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” ⁴⁰Biñsu njajam luagêc tonaj tec gedêj Mosenê biñsu samob to propetenêj biñ tônj.”

Kilisi asa nê latu eñ

(*Mar 12:35-37; Luk 20:41-44*)

⁴¹Parisai sêkac tañ sa sêmoa ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe ⁴²“Amac taêm gêjam biñ amboac ondoc kêpi Kilisi, asa nê latu eñ.” Ma êsêac sêsôm gêdêj eñ gebe “Dawidnê latu.” ⁴³Eñ kêtû kênac êsêac gebe “Amboac ondoc, Njalau gêoc Dawid awa sa ma kêsam eñ gebe ‘Apômtau’ ma kêsôm gebe

⁴⁴‘Apômtau kêsôm gêdêj aêjoc Apômtau gebe

mêjônjônj aêjoc anôja e jakêj nêm njacjo sênêc amkaiñ njalabu acgom.’

⁴⁵Embe Dawid êsam eñ gebe ‘Apômtau’ mago amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.” ⁴⁶Ma nacam teñ kêtôm gebe êjô eñ awa nacam biñ teñ atom ma gêdêj bêc tonaj têtêc tañ e têtû kênac biñ teñ gêdêj eñ kêtiam atom.

Jesu geñ oliñ biñsutau to Parisai

(*Mar 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47*)

23 Gêdêj njasawa tonaj Jesu kêsôm biñ gêdêj lau pom kapôêj teñ to nê njacsejomi gebe ²“Biñsutau to Parisai têtônj to sêwa Mosenê biñsu sa. ³Amboac tonaj biñ samob, tañ sêsôm gêdêj amac nanj, ajop to amansanj. Tagenj gêj, tañ sêgôm nanj, njgôm atom, gebe êsêac sêsôm gêc awerjsunjenj, mago tañ sêgôm atom. ⁴Êsêac sêkic gêj njawapac ma sêu gêsac lau magijnm, ma êsêac tañ segenj tañjenj. ⁵Êsêac sêgôm nêj gêj samob kêtû njamalac sêlicnagenj, sebec nanjenj kapôêj mecna to sêsô njakwê njalêsô baliñ. ⁶Ma êsêac têtac gêwiñ sebe sênac tañ mata-mata gebe sêjngôn njamatagenj njga gamêj sêniñ gêjnjga to njga lôm amboac tonajjenj, ⁷ma sebe lau awej ênac êsêac njga malacluj to sêsam êsêac gebe ‘Mêtêmôkê’. ⁸Mago sêsam amac gebe ‘Mêtêmôkê’ atom, nacam tagenj kêtû nêm mêtêmôkê ma amac samob atu njalasetêwaigenj. ⁹Ma asam nacam teñ njga nom gebe ‘Tamemi’ atom, amac Tamemi tagenj têtê gêmoa undambê. ¹⁰Ma sêsam amac gebe “Laumata mêtêja’ atom, gebe amacnêm laumata mêtêja tagenj tec Kilisi tau. ¹¹Amacnêm nacam kapôêj atu amacnêm sakinjwaga. ¹²Teñ embe etoc tau sa, go Anôtô êkônij eñ ma teñ embe êkônij tau, go Anôtô etoc eñ sa.

¹³“Ojaê amac dansantêna, biñsutau to Parisaimênj, tec êlai gamêj undambêja auc gêdêj njamalacgoc. Amac taôm oc

asô ana atom, ma lau tañ sebe sêsô sêna nañ, tec amac akô êsêac auc sêwiñ.

¹⁴“Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimên, tec ajañgo awêtucnên andu to ñawaba ñawaô, mago akwa taôm auc ña mec baliñ. Ñagêjô oc êtap amac sa êlêlêc.]

¹⁵“Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimên, tec ajac laoc gwêc to masañmgeñ abe anam ñac jaba tagen ôkwi êtu Juda. Ma embe anam eñ ôkwi su, oc añgôm eñ êtu lamboam ñakêlêndiñ ñalatu êlêlêc amac taôm su.

¹⁶“Ojae amacmên tec matempec, mago abe awê lau. Amac asôm gebe ‘Ñac teñ embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ, oc êngôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma tagen embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ ñagold, tonañ tec oc êngôm ñanô êsa.’

¹⁷Meloc to matempec ñanô amac. Gêñ ondoc ñanô, gold me lôm dabuñ, tañ gêgôm gold kêtù gêñ dabuñ. ¹⁸Ma teñ gebe ‘Teñ embe êtôc lêma êpi altar, oc êngôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma tagen embe êtôc lêma êpi da, tañ gêsac altar tau ñaô, tonañ tec oc êngôm ñanô êsa.’

¹⁹O matempecac, gêñ ondoc ñanô, da me altar, tañ gêgôm da kêtù dabuñ.

²⁰Ñac embe êtôc lêma êpi altar, nañ oc êtôc êpi altar tau to gêñ samob, tañ gêsac ñaô nañ êwiñ. ²¹Ma teñ embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ, nañ oc êtôc êpi lôm tau to ñac, tañ gêmoa lôm ñalêlôm nañ êwiñ. ²²Ma ñac teñ embe êtôc lêma êpi undambê nañ oc êtôc êpi Anôtônê lêpôn to ñac, tañ gêngôn ñaô nañ êwiñ.

²³“Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimên, amac embe atap laki to gwêc ma môsi 10-10 sa, go akêñ ñateñ êtu da. Ma biñsu ñakoleñ ñanô tonec biñgêdên to taêm walô lauña ma akêñ gêwiñ, tec awi siñ, Dañgôm teñ ma dawî teñ siñ atom. ²⁴Amac matempec, mago abe awê lau. Embe aniñ gwada

saunsaun, go ajaliñ ñatêkwa ñapepgeñ, ma bôc tec aen totêkwageñ.

²⁵“Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimên, tec akwasin laclu to suc ñadêmoêña ñapep ma ñalêlôm geñgeñ to gêñ wauc-wauc gêjam auc. ²⁶Aô, matapec Parisai, ôkwasiñ laclu ñalêlôm êmuñ acgom, go ñadêmoêña ñawasi êsa êwiñ.

²⁷“Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimên, amac tec atôm sêô, tañ sêsê ñadêmoêña ña pocko gebe ñakatu ñajam, go ñalêlôm nañ ñacmatê ñatêkwa to gêñ gêmôb gêjam auc. ²⁸Amac atôm tonañ. Ñamalac sêlic amacnêm ñadêmo ña amboac lau gadên, mago nêm ñalêlôm tec biñdansañ to gêñ sec gêjam auc.

²⁹“Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimên, tec akwê andu kêkô propetenên sêô ñaô to ajam gêlôn lau gêdên nêñ sêô ³⁰ma asôm gebe ‘Aêac embe dañgôn êndên tameñinên têm, oc tawe propetenên dec ñakain atom.’

³¹Amacnêm biñ tonañ gêwa amac sa gebe Lau tañ sêjac propete êndu nañ, nêñ latuñ amac. ³²Amboac tonañ anac dabiñ tameminên secmañ. ³³Moac to lêñuckêm ñalatu amac, abe aêc lamboam ñakêlêndiñ ñamêtôc su amboac ondoc.

³⁴Amboac tonañ alic acgom, aê jasakiñ propete to lau malô ma biñsutau êndên amac, ma amac oc anac êsêacnên ñagêdô êndu to anac ñagêdô sêpi kakesotau ma ai ñagêdô aña nêm lôm ma ajanda ñagêdô selom-selom malacgeñ sêna, ³⁵gebe dec ñajam samob, tañ sêkêc siñ aña nom gêdên ñac gêdên Abelnê dec e gêdên Balakia latu Sakaria nê dec, tañ ajac eñ êndu aña lôm dabuñ tau to altar dajaña ñasawa nañ, êpi amac samob. ³⁶Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Gêñ samob tonañ ñai ñagêjô oc êtap lau têm tonecña sa.

Jesu kêtañ tañiboa kêpi Jerusalem

(Luk 13:34-35)

³⁷“Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, tañ Anôtô kêsakiñ dèdên aôm sêwac nañ, ña poc êndu. Aê gagôm gêñlêlôm elémê gabe janac aômnêm ñapalê sa amboac talec têna gêjac ñalatu sa sêsô magê ñalabu, mago amac adec. ³⁸Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôña. ³⁹Aê jasôm êndên amac gebe Galoc oc alic aê êtiam atom, e taôm asôm gebe ‘Lambin êndên eñ, tañ gêmên gêjam Apôm-tau lañô nañ.’” **nañeñeñ toatali ñasec-ñasec. Êsêac teto biñsu ñagêdô kêsêp papia ma sêkên kêsêp atali ma sebec gèdên noc mecña. Ñakwê ñalêsô aclê ñam gebe êkên puc lau e sêlin Anôtônê biñsu siñ atom.

Jesu geoc senseñ lôm dabuñ su ñabiñ lasê

(Mar 13:1-2; Luk 21:5-6)

24 Jesu kêsa aña lôm dabuñ gêja ma nê ñacseñomi dèdên eñ sêja sebe têtôc lôm dabuñ ñaandu êndên eñ. ²Tec eñ gêjô êsêac aweñ gebe “Amac alambin gêñ samob tônê me. Binñanô, aê jasôm êndên amac gebe Poc teñ oc êngôn teñ ñaô aña tonec atom, têta samob salin-salinjen.”

Gêñwapac ênac m tau

(Mar 13:3-13; Luk 21:7-19)

³Jesu jagêngôn Lôcatêkwi acgom, go ñacseñomi dèdên eñ sêja jasêmoa nêñ tauñña, go sêsôm gebe “Ôsôm êndên aêac acgom, êndên ondoc bin tonañ ñanô êsa ma asageñ oc êtu aôm ômôên to nom ñatêku êsuña ñabelo.”

⁴Ma Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁵Lau gwalêkin oc sênam aê lañoc sêmên

ma sêsôm gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁶Malôgeñ oc añô siñ ñawae to siñ ñaboña. Alic taôm, atakê atom. Gêñ samob tonañ mênêsa, mago noc ñatêku êsuña atom tageñ. ⁷Laum teñ sêndi sebe sênac siñ êndên laum teñ ma gamên teñ êndên gamên teñ to tóbôm êsa ma ôjô ênamênam êtôm gamêngeñ. ⁸Gêñ samob tonañ ñai gêjac m gêñ ñandañ ñanô tau.

⁹“Go sêkên amac gebe sêlênsu amac e sênac amac êndu. Ma lau tomôkêtomokê têtac endec amac êtu aênoc ñaêña. ¹⁰Êndên tonañ lau taêsam oc sêwi sêkên gêwiñ siñ to seoc tauñ lasê-lasê ma têtac endec tauñ. ¹¹Ma propete dansañ gwalêkin oc sêndi sa mênênam lau taêsam ôkwi. ¹²Êtu gêñ alôb-alôb ênam sêgaña lau taêsam nêñ têtac gêwiñ oc ñaluc êsa. ¹³Ma ñac, tañ êpuc tau tôn e êndên ñamadin nañ, Anôtô ênam eñ kêsi. ¹⁴Ma sênam mêtê êpi ñawae ñajam Anôtônê gamênña tonec aña nom samucgeñ e lau samuc samob sêñô, go béc ñatêku êsuña tau mênêsa.”

Gêñwapac ñanô tau

(Mar 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵“Embe alic gêñ alôb-alôb, tañ propete Daniel kêsôm ñabin nañ, enseñ gêñ ñawaô êkô gamên dabuñ—lau tañ sêsam bin tonec nañ, nêñ kauc êsaman — ¹⁶go êsêac, tañ sêngôn Judaia nañ, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁷Teñ embe êngôn salôm ñaô, nañ oc ê-sêp naêkôc nê gêñ su aña nê andu atom. ¹⁸Ma teñ embe êmoa kôm, nañ êmu naêkôc nê ñakwê atom. ¹⁹Ojae lauo, tañ sêmoa teñ to êsêac, tañ sêkên su ñapalê sêmoa nañmên êndên béc ônê. ²⁰Amboac tonañ ater teñ mec êtu aêc êndên komô to êndên sabat atomña, ²¹gebe êndên béc ônê gêñwapac kapôên êsa êtôm tañ kêsa gèdên nom ñatêm andañgeña e

**23:39 Mosenê biñsu kêjatu gebe lau Juda sêmansañ

mêngêdêŋ galoc atom, ma êtu ŋamu oc êsa amboac tonañ êtiam atomanô. ²²Ma embe Anôtô ênac bêc tonañ ŋagêdô êŋgic atom, oc lau teŋ sêŋgôŋ mateŋ jali atom. Mago êtu lau, taŋ eŋ kêjaliŋ êsêac sa nanŋa, tec oc ênac bôc tonañ êŋgic.

²³“Êndêŋ tonañ teŋ embe êsôm êndêŋ amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi tec gêmoa tonec’ me ‘Gêmoa ônê,’ nanŋ akêŋ êwiŋ atom. ²⁴Kilisi dansañ to propete dansañ oc mênșesa ma sêŋgôm gêntalô kapôêŋ to gêŋsêga. Embe têtôm, go sêwê lau Anôtô kêjaliŋ êsêac saŋa ôkwi amboac tonañ. ²⁵Alic acgom, aê kakêŋ puc amac kwananŋenŋac.

²⁶“Amboac tonañ embe sêsôm êndêŋ amac gebe ‘Alic acgom, eŋ gêmoa gamêŋ sawa,’ nanŋ asa ana atom. Embe sêsôm gebe ‘Alic acgom, eŋ gêmoa balêm-lêlôm,’ nanŋ akêŋ êwiŋ atom. ²⁷Kêtôm ôsic kêkac anŋa gamêŋ oc kêpiŋa gê tîŋgeŋ e gêdêŋ gamêŋ oc kêsêpŋa nanŋ ŋamalacnê Latu embe êmêŋ, oc êtôm tonañ. ²⁸Gêŋgêmôb teŋ embe ênêc, nanŋ aoco sêkac tauŋ sa.

Ŋamalacnê latu êmu êmêŋ

(Mar 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹“Gêŋwapac ŋabêc tonañ êmbacnê, go sep tageŋ oc ênam kanuc ma aŋôŋ êŋgamiŋ ŋawê ma utitalata êpôp-êpôp anŋa undambê, ma gêŋ ŋaclai undambêŋa kôtêŋ-kôtêŋgeŋ. ³⁰Tonañ su acgom, go ŋamalacnê Latunê gêbôm anŋa undambê mênșesa ma lau tomôkê-tomôkê samob anŋa nom oc têtañ taŋi-boia ma sêlic ŋamalacnê Latu êŋgôŋ tao undambêŋa ŋaô toŋaclai ma toŋawasi kapôêŋ êmêŋ. ³¹Ma eŋ oc êsakiŋ nê aŋela todauc êtaŋ kapôêŋ ma êsêac sênac ênê lau, taŋ kêjaliŋ êsêac anŋa mu aclê ŋam to anŋa undambê ŋamadiŋ samobgeŋ nanŋ sa.

Kaleloŋ êkêŋ puc aêac

(Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)

O ³²“Kaleloŋ êtu biŋgôliŋ êwa nêŋm kauc sa. Êndêŋ taŋ ŋalaka êliŋ têkwi to ŋamatadêbu êjac sa nanŋ, ajala gebe ockêsa kêdabiŋ. ³³Amac amboac tonañ. Êndêŋ tê alic gêŋ samob tonañ ŋai mênșesa nê, ajala gebe ŋjac tau mênșêdabiŋ katam. ³⁴Biŋŋanô, aê jasôm Êndêŋ amac gebe Gôlôac tonec oc sênaŋa atom e gêŋ tonañ ŋai samob ŋanô êsa acgom. ³⁵Undambê to nom oc ênaŋa, mago aêŋoc biŋ oc ênaŋa atomanô.

Ŋac teŋ kêjala bêc to ockatu atom

(Mar 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶“Bêc tonañ to ockatu ŋac teŋ kêjala atom e aŋela undambêŋa sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonañ, Tama taugenŋ tec gêlic. ³⁷Ŋamalacnê Latu êmu êmêŋ ŋabêc oc êtôm Noanê bêc. ³⁸Gêdêŋ taŋ bu kêsuŋ atomgeŋ nanŋ, seŋ to sênôm gêŋ ma ŋac sêjam awê to awê sêjam ŋac, sêgôm sêmoa e gêdêŋ bêc, taŋ Noa kêsô waŋ ŋalêlôm gêja nanŋ, ³⁹ma sêjam kauc tauŋ sêmoa e bu kêsuŋ mênșeseŋ êsêac samob su. Ŋamalacnê Latu êmu êmêŋ ŋabêc oc êtôm tonañ. ⁴⁰Êndêŋ tonañ ŋac luagêc oc sêmoa kôm, nanŋ Anôtô oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ, ⁴¹ma awê luagêc oc sêlai polom sêmoa, nanŋ Anôtô oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ. ⁴²Amboac tonañ anam jali gebe ajam kauc bêc amacnêŋ Apômtau êmu êmêŋŋa. ⁴³Ajala tonec gebe Andu ŋatau embe êjala ockatu geŋgeŋtêna oc êmêŋ êndêŋ êmbêcŋa, nanŋ oc ênam jali gebe êkô geŋgeŋtêna auc, ec êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁴Tec amansaŋ taôm amboac tonanŋgeŋ gebe ŋamalacnê Latu êmêŋ êndêŋ ockatu, nanŋ amac abe oc êmêŋ atom nanŋ.

Bingôlinj sakinwaga gêdenj to kesonja

(Luk 12:41-48)

⁴⁵“Sakinwaga njanênj ma tokauc ondoc, tañ nê natau kékênj eñ gebe ejop ênê komwaga gebe êkênj mo êndênj êsêac étôm njanocgeñ. ⁴⁶Aê aoc êoc sakinwaga tonañ, tañ nê natau êmu êmênj ma étap eñ sa gebe kêsap nê kôm tônj gêmoa. ⁴⁷Bijnjanô, aê jasôm êndênj amac gebe natau oc êkênj eñ ejop ênê waba samob. ⁴⁸Ma sakinwaga sec tonañ embe taê ênam ênêc tau gebe ‘Ïoc natau gêjam gamênj tônj,’ ⁴⁹ma ênac m gebe i nê sakinwaga njagêdô ma êniñ to ênôm gênj êwiñ lau, tañ sênôm gênj e kêjanjñj êsêac nanj, ⁵⁰go sakinwaga tonañ nê natau êmênj êndênj bêc, nanj eñ gebe oc êmênj atom nanj, to êndênj ockatu, nanj eñ kêjala atom nanj, ⁵¹oc ênac eñ popoc to êkênj njagêjô êpi eñ êwiñ dansanjtêna, go ac têtanj njanô ma luñluñj êkôsijnj êpi tau anja onê.

Bingôlinj awêtakijn 10nja

25 “Êndênj tonañ gamênj undambênja oc étôm awêtakijn 10 sêkôc nênj lamp sa ma sêpuc njac-gebe-ênam-awêwaga tônjtônj séja. ²Êsêacnênj lemeñ teñ nênj kaucmê ma lemeñ teñ tokauc. ³Kaucmêo sêkôc nênj lamp sa, mago sêkôc buja gêwiñ atom. ⁴Ma êsêac tokauc, nanj tec sêkôc buja kêsêp kekec gêwiñ nênj lamp. ⁵Ïjac-gebe-ênamawêwaga gêjam gamênj tônj ma êsêac sêjac tuluc sênjgônj e sêc bêc samob.

⁶“Gêdênj gêbêc gêja lugeñ môêc teñ kêtanj gebe ‘Aô, njac-gebe-ênam-awêwaga gêmênj, apuc eñ tônjtônj ana.’ ⁷Gêdênj tonañ awêtakijn samob dêdi sa ma sêmasañ nênj lamp. ⁸Go kaucmêo sêsôm gêdênj tokauco gebe ‘Akênj buja njagêdô êndênj aêac gebe aêacma lamp oc êmac.’ ⁹Tec tokauco sêjô êsêac aweñj gebe ‘Masigoc, oc étôm aêac sêlênj atom.

Amboac tonañ naanam ôli nê m êndênj têtulu-gênwaga acgommanj.’ ¹⁰Êsêac tonañ sebe sênam ôli, tec têtulu lênjja sêmoa ma njac-gebe-enamawêwaga gêmênj e êsêac, tañ sêmasañ tañj kwananjenj nanj, sêsô sêwiñ eñ gebe nasêninj njanomasijn ma katam njanja kêsas.

¹¹“Sêmoa acgom, go awêtakijn njagêdô, nanj sêmênj amboac tonañ ma sêsôm gebe ‘Apômtau, Apômtau, ôlêc katam su êndênj aêac.’ ¹²Mago eñ gêjô êsêac aweñj gebe ‘Bijnjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gajam kauc amac.’ ¹³Amboac tonañ anam jali, gebe njabêc to njaockatu amac ajam kauc.

Bingôlinj gold totalunja

(Luk 19:12-27)

¹⁴“Têm tau tonañ tanam dôñj êpi njamalac, tañ gebe êna gamênjbôm teñ nanj. Eñ kêkalem nê sakinwaga gebe ênac sam nê waba êndênj êsêac. ¹⁵Eñ kékênj gold talu lemeñ teñ gêdênj njac teñ, ma luagêc gêdênj njac teñ, ma teñ gêdênj njac teñ, kêtôm êsêacnênj kauc, ma gêc gêja. ¹⁶Ma njac, tañ kékôc talu lemeñ teñ nanj, gêja sebeñ jagêjam kôm kêpi awa tau ma kêtulu gênj e kêtap talu lemeñ teñ sa mênjgêwiñ. ¹⁷Ma njac, tañ kékôc talu luagêc nanj, kêtulu luagêc mênjgêwiñ. ¹⁸Ma njac, tañ kékôc tageñ nanj, gêja jakêkwê nom ma kêsuj nê njataunê awa auc.

¹⁹“Ïjasawa njênjenj gêjana su, go sakinwaga tonañ nênj natau gêmu gêmênj gebe sêwa awa njam sa êndênj eñ. ²⁰Ma njac, tañ kékôc gold talu lemeñ teñ nanj, kêsas gêja ma kékôc gold talu lemeñ teñ mênjgêwiñ ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkênj gold talu lemeñ teñ gêdênj aê, mago aê katap lemeñ teñ sa mênjgêwiñ.’ ²¹Tec nê natau kêsôm gêdênj eñ gebe ‘O njajam, aôm sakinwaga njajam ma njanênj, tec gojob genj luagêcgenj njapep. Aê jakênj aôm ojop gênj taêsam. Ôsô

nêm n̄ataunê gamêṅ têtac ṅajamṅa ôna.’²² Ma ṅac, taṅ kêkôc gold talu luagêc naṅ, kêsa gêja ma kêsôm gebe ‘Apôm-tau, aôm kôkêṅ gold talu luagêc gêdêṅ aê, mago aê katap gold talu luagêc sa mênṅgêwiṅ.’²³ Ma nê ṅatau kêsôm gêdêṅ eṅ gebe ‘O ṅajam, aôm sakiṅwaga ṅajam ma ṅaṅêṅ, tec gojob gêṅ luagêgeṅ ṅapep. Aê jakêṅ aôm ojop gêṅ taêsam. Ôsô nêm n̄ataunê gamêṅ têtac ṅajamṅa ôna.’²⁴ Go ṅac, taṅ kêkôc gold talu tager naṅ, kêsa gêja amboac tonaj ma kêsôm gebe ‘Apôm-tau, aê galic aôm ṅac laṅôm-siboa. Gêṅ taṅ aôm kôsê atom, mago kôkôc ṅanô, ma gêṅ taṅ aôm kôpalip atom, mago gôjac sa elêmê.’²⁵ Aê katêc tauc, tec gaja ma kasuṅ nêm gold totalu auc kêsêp nom. Ôlic acgom, nêm gêṅ tau tec gêwac.’²⁶ Mago nê ṅatau gêjô eṅ awa gebe ‘Aôm sakiṅwaga sec to ojom, aôm gôlic aê kakoc gêṅ, taṅ kêsê atom naṅ, ṅanô sa to gajac gêṅ, taṅ kapalip atom naṅ, sa me.’²⁷ Embe amboac tonaj, go ôkêṅ ṅoc awa êndêṅ lausêjam-mone-gêjô-tauwaga acgommanṅ, go embe jamu jamêṅ amboac tec ma jakôc ṅoc gêṅ toṅalakacgeṅ.’²⁸ Amboac tonaj akôc ênê gold totalu tau su ma akêṅ êndêṅ ṅac, taṅ kêkôc gold talu 10 naṅ.’²⁹ Gebe ṅac, taṅ kêtap gêṅ sa su naṅ, oc sêkêṅ ṅagêdô naêwiṅ e êlêlêc su. Ma ṅac, taṅ kêkôc gêṅ teṅ atom naṅ, oc sêkôc gêṅ ṅagec, taṅ gêc eṅṅa naṅ su êwiṅ.’³⁰ Ma sakiṅwaga ṅanô masi naṅ, ambaliṅ eṅ siṅ êsêp gêsunṅbômsêga êna. Anṅa ônê êsêac oc têtaj ma luṅluṅ ekôsij tau.”

Jesu êmêtôc laum nomṅa samob

³¹ “Êndêṅ taṅ ṅamalacnê Latu êmu êmêṅ tonê ṅawasi ma aṅela samob sêwiṅ eṅ naṅ, êṅgôṅ ṅawasi ṅalêpôṅ ṅaô³² ma êkac laum nomṅa samob sa sêkô eṅ laṅônêm ma êwa êsêac êkôc amboac ṅagejob gêwa nê domba to noniṅ kêkôc³³ ma êkêṅ domba sêkô ênê anôṅa ma noniṅ sêkô gasêṅa. ³⁴ Go

kiṅ oc êsôm êndêṅ êsêac, taṅ sêkô ênê anôṅa naṅ gebe ‘Amac taṅ Tamoc gêjam mec amac naṅ amêṅ. Tamoc kêmasaṅ gamêṅ kwananṅeṅ kêtú amacṅa gêdêṅ taṅ kêkêṅ undambê to nom naṅ. Tec akôc gamêṅ tau sa êtu nêm gêṅlênsêm.’³⁵ Mo gêjô aê, ma amac akêṅ gêṅ aê gaer, bu gêjô aê, ma amac akêṅ bu aê ganôm, aê ṅac jaba, ma amac agôm ja aê.’³⁶ Aê ôlic ṅaôma, ma amac akêṅ ṅakwê aê kasô, gêmac gêgôm aê, ma amac ajac aê kêsî, aê ganṅôṅ kapoacwalô, ma amac adêṅ aê amêṅ.’³⁷ Êndêṅ tonaj lau gêdêṅ oc sêjô eṅ awa gebe ‘Apôm-tau, gêdêṅ ondoc aêac alic mo gêjô aôm, ma akêṅ gêṅ aôm goer, me bu gêjô aôm, ma akêṅ bu aôm gônôm.’³⁸ Gêdêṅ ondoc aêac alic aôm ṅac jaba, ma agôm ja aôm, me ôlim ṅaôma, ma akêṅ ṅakwê aôm kôsô.’³⁹ Ma gêdêṅ ondoc alic gêmac gêgôm aôm me gônṅôṅ kapoacwalô, ma adêṅ aôm awac ajac aôm kêsî.’⁴⁰ Ma kiṅ oc êjô êsêac aweṅ gebe ‘Biṅṅanô, aê jasôm êndêṅ amac gebe Gêṅ taṅ amac agôm gêdêṅ aêṅoc lasici ṅasec-sec tecenec ṅai nêṅ teṅ naṅ, agôm gêdêṅ aêgac.’

⁴¹ “Go êsôm êndêṅ êsêac, taṅ sêkô gasêṅa naṅ, amboac tonec gebe ‘Sec ṅalatu amac, aêc su asêp ja kêlakoc teṅgeṅṅa, taṅ Tamoc kêmasaṅ kêtú Sadaṅ to nê aṅelaṅa naṅ ana.’⁴² Mo gêjô aê, ma amac akêṅ gêṅ aê gaer atom, bu gêjô aê, ma amac akêṅ bu aê ganôm atom.’⁴³ Aê ṅac jaba, ma agôm ja aê atom, aê ôlic ṅaôma, ma amac akêṅ ṅakwê aê kasô atom, gêmac gêgôm aê, ma gêṅgôn kapoacwalô, ma amac ajac aê kêsî atom.’⁴⁴ Go êsêac oc sêjô eṅ awa gebe ‘Apôm-tau, gêdêṅ ondoc aêac alic mo gêjô aôm, me bu gêjô aôm, me alic aôm ṅac jaba, me ôlim ṅaôma, me gêmac gêgôm aôm, me gônṅôṅ kapoacwalô, ma ajam sakiṅ aôm atom.’⁴⁵ Go eṅ êjô êsêac aweṅ gebe ‘Biṅṅanô, aê jasôm êndêṅ amac gebe Gêṅ taṅ amac agôm gêdêṅ lau ṅasec-

sec tecenec ñai nêñ teñ atom nañ, agôm gêdên aê atom amboac tonañ.’ ⁴⁶ Ma êsêac tonañ sêsêp ñagêjô ñañandañ ênêc teñgeñña, mago lau gêdên oc sêñgôn mateñ jali teñgeñ.”

Sêkic Jesunê biñ

(*Mar 14:1-2; Luk 22:1-2; Joaň 11:45-53*)

26 Jesu gêjac mata biñ tonañ ñai samob su, go kêsôm gêdên nê ñacseñomi gebe ²“Amac alicgac, bêc lu-agêc ênaña acgom, ma Pasa, ma oc sêkên Ñamalacnê Latu êpi kakesotau êna.”

³Gêdên tonañ lau dabuñsêga to launên laumata sêkac tauñ sa sêmoa dabuñsêga, tañ sêsam eñ gebe Kaiapa nañ, nê gamên, ⁴ma sêkic Jesunê biñ gebe sêkôc eñ tôn kelecgeñ e sênac eñ êndu. ⁵Mago sêsôm gebe “Danğôm êndên om atom, moae tali launên ñalêlôm sa.”

Awê teñ geñ oso Jesu aña Betania

(*Mar 14:3-9; Joaň 12:1-8*)

⁶Jesu gêmoa Betania gêñgôn ñac tokamocbôm Simon nê andu, ⁷nañ awê teñ kêkôc ñop kwalam-kwalam togên-malu, tañ ñaôli kapôên nañ. Eñ kêtú gasuc gêdên Jesu, tañ geñ gên nañ, jakêkêc kêpi eñ môkêapac. ⁸Ñacseñomi sêlic e têtú môsi ma sêsôm gebe “Amboac ondoc sêjain gên tonañ. ⁹Sêkên êndên lau sênam ôlimañ ma sêkôc ñaawa kapôên ma sêkên êndên lau ñalêlôm sawa acgom.” ¹⁰Jesu gênô ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac ondoc tec agôm awê tonec nê ñalêlôm ñawapac kêsa nec. Eñ gêjam kôm ñajam kêpi aê. ¹¹Lau ñalêlôm sawa oc sêñgôn sêwiñ amac ñapañ, mago aê oc jañgôn jawiñ amac ñapañ atom. ¹²Eñ kêsêwa gêñmalu tonec kêpi aê ôlic gêgôm kêtú sênsuñ aêña. ¹³Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Aña nom samucgeñ ñagamên embe sênam mêtê êpi ñawae ñajam

tonec, go sênac miñ gên, tañ eñ gêgôm nañ, êwiñ gebe taên ênam eñ.”

Juda geoc nê ñatau lasê

(*Mar 14:10-11; Luk 22:3-6*)

¹⁴Go êsêac lau 12 nêñ teñ, tañ sêsam eñ gebe Juda Isariot nañ, gêdên lau dabuñsêga gêja ¹⁵ma kêsôm gebe “Embe jaoc Jesu lasê êndên amac, oc akên asageñ êndên aê.” Ma êsêac sêjam ôli eñ ña silber 30. ¹⁶Gêdên tonangeñ eñ gêdib gebe êtap ñasawa ñajam teñ sa gebe eoc eñ lasêña.

Jesu geñ Pasa gêwiñ nê ñacseñomi

(*Mar 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joaň 13:21-30*)

¹⁷Gêdên Om Polom Ñalucña ñabêc ñamataña ñacseñomi dêdên Jesu sêja ma têtú kênac gebe “Aôm gobe aêac amansañ ôniñ Pasa ñamala aña ondoc.” ¹⁸Ma eñ kêsôm gebe “Asa malac andên ñac teñ ana ma asôm êndên eñ gebe ‘Mêtêmôkê awa tonec gebe Ñoc noc kêdabiñ ma aê to ñoc ñacseñomi abe aniñ Pasa añañ awiñ aôm.’” ¹⁹Ma ñacseñomi sêgôm kêtôm Jesu kêsakiñ êsêac ma sêmasañ Pasa.

²⁰Kêtula acgom ma eñ to nê ñacseñomi 12 sêsa tauñ sic. ²¹Señ gên sêmoa ma Jesu kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Amacnêm ñac teñ oc eoc aê lasê.” ²²Êsêacnên ñalêlôm ñawapac ñanô ma sêkên tauñ tageñ-tageñ jatêtú kênac eñ gebe “Apômtau, oc aê me.” ²³Ma eñ gêjô êsêac awerñ gebe “Ñac tau, tañ aêagêc asac polom tôn se-lengeñ kêsêp laclu su, ñac tonañ tec oc eoc aê lasê.

²⁴Ñamalacnê Latu tau oc êsa nê lên êtôm teto gêc. Tageñ ojae ñac tauma, nañ eoc Ñamalacnê Latu lasê nañ, têna êkôc eñ atommañ.” ²⁵Ma Juda tau, tañ gebe eoc eñ lasê nañ, kêsôm gebe “Mêtêmôkê, oc aê me.” Jesu kêsôm gadên eñ gebe “Taôm kôsôm-gac.”

Biñ moasiñ dabuñña

(*Mar 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25*)

²⁶Señ gêñ sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênğêjam dançe ma kêpô kêkôc jakêkên gêdên ñacseñomi ma kêsôm gebe “Akôc êwac aniñ. Aêñoc ôlic tonec.” ²⁷Go kêkôc laclu mênğêjam dançe ma kêkên gêdên êsêac ma kêsôm gebe “Samob akôc êwac anôm. ²⁸Aêñoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tañ kakêc siñ kêtü taêsamña gebe êsuc sec ôkwi. ²⁹Aê jasôm êndên amac gebe Aê janôm wain ñanô tonec êtiam atom, e êndên bêc ônê, go janôm wakuc jawiñ amac aña Tamocnê gamên.” ³⁰Sêsôm wê moasiñña su acgom, go sêpi Lôck-atêkwi sêja.

Jesu kêkên puc Petere

(*Mar 14:27-31; Luk 22:31-34; Joañ 13:36-38*)

³¹Sêsêlên sêmoa, go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Êmbêc tonec amac samob awi aê siñ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba samob sêc êliñ-êliñ.’ ³²Mago embe jandi sa su, oc jamuñ amac jana Galilaia.” ³³Ma Petere gêjô eñ awa gebe “Samob embe sêwi aôm siñ, mago aê taucgeñ oc jawi aôm siñ atomanô.” ³⁴Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Biññanô, aê jasôm êndên aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtañ atomgeñ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ³⁵Ma Petere kêsôm gêdên eñ gebe “Sênac aê êndü jawiñ aômman, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma ñacseñomi samob sêsôm amboac tonanğeñ.

Jesu keteñ mec gêmöa kôm Getsemane

(*Mar 14:32-42; Luk 22:30-46*)

³⁶Go Jesu kêkôc êsêac sa sêja gamên teñ, ñaê Getsemane, ma kêsôm gêdên ñacseñomi gebe “Añgôñ tonec ma aê

gabe jana ônê najateñ mec.” ³⁷Ma kêkôc Petere to Sebedai latuagêc sêwiñ eñ. Nê ñalêlôm ôluñ-ôluñgeñ ma katu kêlênim tau. ³⁸Go kêsôm gêdên êsêac lau têlêac gebe “Iñoc katuc ôluñôluñgeñ e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali awiñ aê.” ³⁹Go kêsâ ñasawa gênğic saunğeñ e gêu tau lañôanô jagêdên nom ma keteñ mec gebe “Tamoc, embe êtôm, go ôkôc laclu tonec su aña aêñoc. Mago aêñoc biñ êtu tön atom, aôm taôm nêm biñ.”

⁴⁰Go gêmü gêdên ñacseñomi gêja e gêlic êsêac sêc bêc ma kêsôm gêdên Petere gebe “Amboac ondoc, amac oc anam jali ockatu ñasawa tagen awiñ aê atôm atom me. ⁴¹Anam jali to ateñ mecmanğ gebe lêtôm êtap amac sa atom. Ñalau ôli palê, mago ôlim tekweg gêbac.”

⁴²Go gêja kêtiam kêtü dim luagêcña ma keteñ gebe “Tamoc, embe êtôm gebe ôkôc laclu tonec su atom, nañ janômmanğ. Aôm taôm nêm biñ êtu tön.” ⁴³Ma gêmü gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe mateñanô ñawapac kêsâ su.

⁴⁴Tec gêwi êsêac siñ kêtiam ma gêja jaketeñ kêtü dim têlêac ma kêsôm biñ tonanğeñ kêtiam. ⁴⁵Go gêmü gêdên ñacseñomi gêja ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Aêc bêc to alêwanğ taôm amoa me. Alicgac, ñanoc tau kêdabingac, oc sêkên Ñamalacnê Latu êsêp lau sec lemeñ. ⁴⁶Andi sa ma tawac. Alic acgom, ñac-eoc-aê-lasêwaga mênğkêdabiñ.”

Sêkôc Jesu tonğ

(*Mar 14:43-50; Luk 22:47-53; Joañ 18:3-12*)

⁴⁷Kêsôm biñ kêkô ma êsêac 12 nêñ teñ, Juda, kêkôc lau pom kapôên teñ sêôc siñ to olopoac aña dabuñsêga to launên laumata nêñ sêmên. ⁴⁸Ñac-eoc-eñ-lasêwaga kêkên ñabelo teñ gêdên êsêac ma kêsôm gebe “Ñac tañ jalêsôp eñ alianô nañ, ñac tau tonanğ. Akôc eñ tön.” ⁴⁹Go gacgeñ kêtü gasuc gêdên

Jesu gêja ma kêsôm gebe “O Metêmôkê” ma kêlêsoþ eþ alianô. ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêþ eþ gebe “Þjacnec, gômôþêþ kêtú agenþa.” Go êsêac têtú gasuc sêja e sêjac lemeþ kêsêþ Jesu ma sêkôc eþ tônþ. ⁵¹ Ma êsêac taþ sêwiþ Jesu naþ, nêþ teþ kêkêþ lêma jagêþuc nê siþ sa ma gêjac dabuþsêganê sakiþwaga e kêpa taþalaþ su. ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêþ eþ gebe “Ônsêmuþ nêþ siþ êsêþ ñamala êtiam, gebe samob, taþ lemeþ gêdêþ siþ naþ, siþ oc enseþ êsêac su. ⁵³ Aôm gobe aê embe jateþ Tamoc gebe êkêþ aþela êlêlêc toþ kapôþêþ 12 su sep tageþ mênþsênam aê kêsí, oc jatôm atom me. ⁵⁴ Aê embe jaþgôm amboac tonarþ. go biþdêþ, taþ teto gêc gebe biþ tonec mênþsêþa naþ, oc êtu anô amboac ondóc.”

⁵⁵ Gêdêþ ñasawa tonarþ Jesu kêsôm gêdêþ lau tau gebe “Amac amêþ abe akôc aê tônþ, mago agôm amboac adêþ kêjaþgowaga teþ, tec aôc siþ to oloþoac gêwiþ. Kêtôm bêcgeþ kadônþ lau gêþgônþ lôm dabuþ ma amac akôc aê tônþ atom. ⁵⁶ Biþ tonarþ samob mênþkêsa gebe propeþenêþ biþ, taþ teto gêc naþ, êtu tônþ.”

Ma ñacseþomi samob sêwi eþ siþ ma sêc su sêja.

Dabuþwaga to laumata sêgôm Jesunê biþ

(*Mar 14:53-65; Luk 22:54-55,
63-71; Joaþ 18:13-14, 19-24*)

⁵⁷ Lau taþ sêkôc Jesu tônþ naþ, sêwê eþ dêdêþ dabuþsêga Kaiapa sêja. Anþa tônê biþsutau to laumata sêkac taþþ sa sêmoa. ⁵⁸ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc e jakêsa dabuþsêganê andu ñamalacþ ma kêsô jagêþgônþ gêwiþ sakiþwaga gebe êlic biþ tau ñam. ⁵⁹ Lau dabuþsêga to laumata samob, taþ sêkac sa sêmoa naþ, sêsôm biþ sebe sêþgôliþ êþi Jesu gebe sênac eþ ênduþa. ⁶⁰ Lau taêsam sêgôliþ biþ kêþi eþ, mago têtap ñanô teþ sa atom. Þjac luagêc dêdi sa kêtú ñamu ⁶¹ ma sêsôm gebe “Þjac

tonec kêsôm gebe ‘Aê katôm gebe jansenþ Anôtônê lôm dabuþ su ma jakwê sa êtôm bêc têlêac.”

⁶² Ma dabuþsêga gêdi sa ma kêsôm gêdêþ eþ gebe “Aôm gobe ôjô biþ atom me. Biþ amboac ondóc tec sêgôliþ kêþi aôm.” ⁶³ Mago Jesu gêjam tau tónþeþ. Ma dabuþsêga kêsôm gêdêþ eþ gebe “Aê jatôc lemoc êþi Anôtô mata jali gebe aôm ôwa taôm sa êndêþ aêacmaþ gebe Kilisi, Anôtônê Latu tau aôm me masi.” ⁶⁴ Jesu gêjô eþ awa gebe “Taôm kôsômþgac. Mago jasôm êndêþ amac gebe Oc alic Þjamalacnê Latu êþgônþ ñaniniþ Þjatau nê anôþa ma êþgônþ tao undambêþa ñaô êmêþ.” ⁶⁵ Kêsôm e dabuþsêga kêkac nê ñakwê gêþþic ma kêsôm gebe “Eþ kêsôm biþ alôþalôþþgoc, tapô lêna lau sêsôm biþ lasêþa ñagêdô êtu asageþþa. Biþ alôþ-alôþ tau tec galoc anôþgac. ⁶⁶ Ma abe amboac ondóc.” Tec êsêac sêjô eþ awa gebe “Eþ êmac êndugeþ.”

⁶⁷ Sêsôm tonarþ ma sêkasôþ kêþi eþ laþðanô sêþmêgôm lemeþ ma têtuc eþ, ma ñagêdô têtap eþ ⁶⁸ ma sêsôm gebe “Kilisi, oc lasê êndêþ aêac. Asa taþ gêjac aôm.”

Petere gêsa Jesu auc

(*Mar 14:66-72; Luk 22:56-62;
Joaþ 18:15-18, 25-27*)

⁶⁹ Petere gêþgônþ malaclþ ma sakiþwagao teþ kêtú gasuc eþ ma kêsôm gebe “Aôm tec gôwiþ Jesu Galilaiþa amboac tonarþ.” ⁷⁰ Mago eþ kêpa tau gêdêþ êsêac samob gebe “Biþ taþ kôsôm naþ, aê gajam kauc.” ⁷¹ Go Petere gebe êsa sacgêdôþa êna e sakiþwagao teþ gêlic eþ kêtiam ma kêsôm gêdêþ lau, taþ sêkô naþ, gebe “Þjac tonec gêwiþ Jesu Nasaretþa.” ⁷² Ma Petere kêpa tau kêtiam e kêtôc lêma gêwiþ gebe “Aê kajala ñamalac tônê atom.” ⁷³ Saþþeþ acgom, go lau, taþ sêkô-sêkô naþ, têtú gasuc sêja ma sêsôm gêdêþ Petere gebe “Biþþanô-

goc, êsêacnêḡ ḡac teḡ aôm, tec awam tau jala.” ⁷⁴Go eḡ gêôc awa sa, kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ḡamalac tônê atom.” Kêsom biḡ tonaj gêmoa e gacgeḡ talec kêtaḡ. ⁷⁵Tec taḡ gêjam biḡ, taḡ Jesu kêsom naḡ, gebe “Talec oc êtaḡ atomgeḡ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” Tec kêsa gêja kêtaḡ ḡanô.

Sêwê Jesu dêdêḡ ḡôliḡwaga Pilata

(*Mar 15:1; Luk 23:1-2; Joaḡ 18:28-32*)

27 Oc mênkêtuḡ tau ma lau dabuḡsêga samob to launêḡ laumata sêkac tauḡ sa ma sêkic Jesunê biḡ gebe sênac eḡ êndu. ²Tec sêsô eḡ tôḡ ma sêkôc eḡ dêdêḡ ḡôliḡwaga Pilata sêja.

Juda gêjaḡa

(*Apos 1:18-19*)

³Gêdêḡ taḡ ḡac-geoc-eḡ-lasêwaga Juda gêlic gebe sêkic Jesunê biḡ e gêbacnê, tec taê gêjam tau ma kêkôc awa silber 30 naḡ gêdêḡ lau dabuḡsêga to laumata gêmu gêja, ⁴ma kêsom gebe “Aê gagôm secgoc, gebe gaoc ḡac gêdêḡ lasê.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêacma gêḡ atom, aôm taôm ôlic.” ⁵Tec eḡ kêbaliḡ silber siḡ gêc lôm dabuḡ ma kêtaiḡ tau su jagêbic tau êndu.

⁶Go dabuḡsêga sêkôc awa tau sa ma sêsôm gebe “Awa decḡa tonec embe takêḡ êsêp kanom lôm dabuḡḡa, oc eso biḡsu.” ⁷Tec sêsôm biḡ kêpi tageḡ ma sêjam ôli ḡac-gêjac-kuwaga nê kôm gebe sênsuḡ lau jaba sênêc. ⁸Kêtu tonajḡa sêsam kôm tau gebe “Kômdec” e mênḡgêdêḡ galoc.

⁹Tec biḡ, taḡ propete Jeremia kêsom naḡ, kêtu anô gebe “Êsêac sêkôc silber 30, taḡ kêtu ênê ḡaôli lau Israel sêlôc kêpi naḡ, ¹⁰ma sêkêḡ gêdêḡ ḡac-gêjackuwaga nê kôm kêtôm Apômtau kêsakiḡ aê.”

Pilata kêtu lêsu Jesu

(*Mar 15:2-5; Luk 23:3-5; Joaḡ 18:33-38*)

¹¹Êsêac sêkôc Jesu kêkô ḡôliḡwaga laḡônêḡ, ma ḡôliḡwaga kêtu kênac eḡ gebe “Judanêḡ kiḡ aôm me masi.” Tec Jesu gêlôc gebe “Kôsômḡac.” ¹²Go lau dabuḡsêga to laumata sêḡôliḡ biḡ kêpi eḡ, tec gêjô êsêac aweḡ atom. ¹³Ma Pilata kêsom gêdêḡ eḡ gebe “Gôḡô biḡ, tê sêḡôliḡ kêpi aôm nê atom me.” ¹⁴Ma Jesu gêjô ênê biḡ teḡ atomanô, tec ḡôliḡwaga tau gê taê ḡanô.

Sêsôm kêtu tôḡ gebe Jesu êmac êndu

(*Mar 15:6-15; Luk 23:13-25; Joaḡ 18:39-19:16*)

¹⁵Kêtôm omsêgagerḡ ḡôliḡwaga kêsa nê lêḡ teḡ amboac tonec. Eḡ kêgaboac ḡac kapoacwalôḡa teḡ su gêdêḡ lau kêtôm êsêac tauḡ sêsam. ¹⁶Ma gêdêḡ tonaj êsêacnêḡ ḡac kapoacwalôḡa towae secḡa teḡ ḡêḡḡôḡ, ḡaê Baraba. ¹⁷Sêkac tauḡ sa su, go Pilata kêtu kênac êsêac gebe “Amac abe jaḡḡamboac asa êndêḡ amac, Baraba me Jesu, taḡ sêsam eḡ gebe Kilisi naḡ.” ¹⁸Pilata kêjalagac gebe sêkêḡ Jesu kêtu têntac secḡa gêdêḡ eḡ gêja.

¹⁹Pilata jagêḡḡôḡ lêpôn sêmêtoc biḡḡa, ma nê awê kêsakiḡ biḡ gêdêḡ eḡ gêja gebe “Ôlic gebe ôwê ḡac gêdêḡ tonaj nê biḡ ḡakaiḡ atom, gebe aê gaêc mê kêpi eḡ ma ênê biḡ kêkêḡ wapac aê ḡanô.”

²⁰Ma lau dabuḡsêga to laumata sêsôm biḡ kêsêp lau têntac gebe teteḡ êtu Barabaḡa ma senseḡ Jesu suḡa. ²¹Ma ḡôliḡwaga kêsom gêdêḡ êsêac gebe “Amac abe jaḡḡamboac ḡac luagêc tonec nêḡ asa su êndêḡ amac.” Ma êsêac sêsam “Baraba”. ²²Pilata kêsom gêdêḡ êsêac gebe “Ma Jesu, taḡ sêsam eḡ gebe Kilisi naḡ, oc jaḡḡôm eḡ amboac ondoc.” Ma êsêac samob sêsôm gebe “Eḡ êpi kake-sotau êna.” ²³Ma eḡ kêsom gebe “Eḡ

gêgôm sec amboac ondoc.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucgeŋ gebe “Eŋ êpi kakesotau êna.” ²⁴ Pilata gêlic gebe oc êŋgôm êtôm atom ma lau sêli tauŋ sa ênam sêga, tec kêkôc bu jakêkwasiŋ lêma lau sêlic ma kêsôm gebe “Aê jawê ŋac tonec nê dec ŋakaiŋ atom, amac taôm alic.” ²⁵ Ma lau samob sêjô ênê biŋ gebe “Ênê dec êpi aêc tauŋ to ma ŋapalê.” ²⁶ Go Pilata kêgaboac Baraba su gêdêŋ êsêac, ma si Jesu ma kêkêŋ eŋ gêja gebe sênac eŋ êpi kakesotau.

Lau siŋ sêsu Jesu susu

(*Mar 15:16-20; Joaŋ 19:2-3*)

²⁷ Ma gôliŋwaganê lau siŋ sêkôc Jesu sêja gôliŋwaganê andu ma sêkac siŋwaga samucgeŋ sa gebe sêlic eŋ. ²⁸ Êsêac sêkwalec ênê ŋakwê su ma sêu siŋwaganêŋ ŋakwê asôsamuc baliŋ jagêsaŋ eŋ, ²⁹ go sêmôê okêm kêtu sunsuŋ jasêkêŋ eŋ kêkuc to sêkêŋ ôpic eŋ kêkam gêc lêma anôŋa ma sêpôŋ aeu-duc gêdêŋ eŋ to sêsu eŋ susu gebe “Judanêŋ kiŋ, ômoa ŋajamôŋ.” ³⁰ Sêkasôp kêpi eŋ to si eŋ ŋa ôpic tau kêsêp môkêapac. ³¹ Sêsu eŋ susu su acgom, go sêkwalec ŋakwê baliŋ naŋ su ma sêu eŋ tau nê ŋakwê gêsaŋ eŋ, go sêwê eŋ sêja sebe sênac eŋ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi ka

(*Mar 15:21-32; Luk 23:26-43; Joaŋ 19:17-27*)

³² Sêsêlêŋ sêmoa e jadêdac ŋac teŋ, ŋaê Simon aŋga Kurene, ma sêkac eŋ gebe êoc Jesunê kakesotau su. ³³ Jasêô lasê gamêŋ teŋ, ŋaê Golgata, ŋam gebe “Gamêŋ môkêlacŋa” ³⁴ ma sêkêŋ wain to ŋaikisi gêdêŋ eŋ gebe ênôm. Eŋ kêsaê ma gebe ênôm atom. ³⁵ Sêjac eŋ kêpi kakesotau su acgom, go sêpuc kapoac ênê ŋakwê ma sêjac sam ³⁶ ma sejoŋ eŋ Sêŋgôŋ tônê. ³⁷ Ma teto ênê biŋ ma sêjac tamiŋ ka gêc eŋ môkêapac ŋaôŋa gebe “Judanêŋ kiŋ Jesu tau tonec.” ³⁸ Gêdêŋ

tonaŋ sêjac kêjaŋgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiŋ eŋ, teŋ geŋkaleŋ anôŋa ma teŋ geŋkaleŋ gasêŋa.

³⁹ Ma lau, taŋ sêwê sêja sêmêŋ sêmoa naŋ, têdaiŋ gêsuŋ ma sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi eŋ ⁴⁰ gebe “Aôm tau, taŋ gobe onseŋ lôm dabuŋ su ma ôkwê sa êdêŋ bêc têlêac naŋ, embe Anôtônê Latu aôm, go ônam taôm sa ôsêp aŋga kakesotau ômôêŋmaŋ.” ⁴¹ Lau dabuŋsêga to biŋsutaŋ ma laumata sêsu eŋ susu amboac tonaŋ gebe ⁴² “Lau ŋagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. Israelnêŋ kiŋ eŋ, tec galoc êsêp aŋga kakesotau êmêŋmaŋ, go aêac takêŋ êwiŋ eŋ. ⁴³ Eŋ taê kêka Anôtô ma kêsôm gebe Anôtônê Latu eŋ. Tec galoc embe Anôtô taê ênam eŋ, naŋ ênam eŋ kêsi.” ⁴⁴ Ma kêjaŋgowaga, taŋ sêjac êsêagêc sêpi kakesotau sêwiŋ eŋ naŋ, sêbu eŋ amboac tonaŋ.

Jesu gêmac endu

(*Mar 15:33-41; Luk 23:44-49; Joaŋ 19:28-30*)

⁴⁵ Gêdêŋ taŋ oc kêkô ŋaluŋ naŋ, gêsuŋbôm gêjam gamêŋ samob auc e gêdêŋ oc mata. ⁴⁶ Ma gadêŋ oc mata tonaŋ Jesu gêmôêc awa kapôêŋ gebe “Êli, Êli, lêma sabatani,” ŋam gebe “Aêŋoc Anôtô, aêŋoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê siŋ.” ⁴⁷ Ma lau ŋagêdô, taŋ sêkô ŋagala naŋ sêŋô, tec sêsôm gebe “Ŋac tau gêmôêc Elia.” ⁴⁸ Ma êsêacnêŋ ŋac teŋ kêlêti sebeŋ jakêpac mêckelep tôŋ kêsêp bu ŋamakic ma gêjac kêsô ôpic jagêsuŋ gêdêŋ eŋ gênôm. ⁴⁹ Ma ŋagêdô sêsôm sebe “Akôgeŋ ma talic acgom, Elia oc êmêŋ ênam eŋ kêsi me masi.” ⁵⁰ Go Jesu gêmôêc awa kapôêŋ kêtiam ma gêwi katu siŋ.

⁵¹ Ma obo baliŋ, taŋ geŋkaleŋ lôm dabuŋ naŋ, kêkac tau gêŋgic gêja luagêc aŋga ŋaô e jakêsu ŋalabu, ma ôjô gêjam e poc gêoc kêkôc, ⁵² ma sêô gêŋa ma lau dabuŋ, taŋ sêc bêc sêc naŋ, nêŋ

taésam dêdi sa toólingen⁵³ sêsa anja sêô sêmên. Ma gédên tañ en gédi sa nan, sêsa malac dabuñ sêja ma têtôc tauñ dédên lau taésam sêlic.

⁵⁴Ma kapitai to nê lau, tañ sejop Jesu sêmoa nan, sêlic ôjô gêjam to gên samob tonañ tec têtakê ñanô ma sêsôm sebe “Ñac tonec Anôtônê Latu en biññanô-goc.” ⁵⁵Ma lauo taésam, tañ tédaguc Jesu anja Galilaia sêmên sêjam sakiñ en nan, sêkô ec jaécgen ma sêlic. ⁵⁶Ma lauo tau nêñ ñagêdô tonec Maria anja Magdala ma Jakobo agêc Josep teneñi Maria ma Sebedai latuagêc teneñi.

Sêsuñ Jesu

(*Mar 15:42-47; Luk 23:50-56; Joañ 19:38-42*)

⁵⁷Ñakêtula ma ñac tolêlôm ten anja Arimatia, ñaê Josep, gêmên. En kêtú Jesunê ñacsenom amboac tonañ. ⁵⁸En gédên Pilata gêja ma keten Jesunê ñawêlêlan, tec Pilata kêjatu gebe sêkên êndên en. ⁵⁹Josep kêkôc ñawêlêlan jakêkwa auc ña obo kwalam-kwalam ñajam ten⁶⁰ ma ketoc en gêc nê sêô wakuc, tañ kêsap kêsêp poc nan, ma kêsabi poc kapôên jagêngôn sêawa auc, ma gêc gêja. ⁶¹Ma Maria anja Magdala agêc Maria ten sêmoa tônê sêngôn sêkanôn sêô tau.

Sijwaga sejop sêô

⁶²Bêc sêmasañ tauñña gêjaña su, ma ñabêc ten, go lau dêbuñsêga to Parisai sêwiñ tauñ dédên Pilata sêja ⁶³ma sêsôm gebe “Apômtau, aêac taên gêjam biñ, tañ dansañtêna tônê kêsôm gédên tañ gêmoa mata jaligen nan, gebe ‘Bêc têlêac ênaña acgom, go jandi sa êtiam.’ ⁶⁴Tec abe akên lau nasejop ênê sêô e bêc têlêac ênaña acgom gebe moae ênê ñac-sênomi nasênam genjen en ma sêsôm êndên lau gebe ‘En gédi sa anja ñacmatênên.’ Biñdansañ ñamuña tonañ oc

êtu kapôên êlêlêc gêmuñña su.” ⁶⁵Tec Pilata kêsôm gédên êsêac gebe “Akôc siñwagamañ, ana ma amansañ sêô ñajana êsa e alic naêtôm.” ⁶⁶Êsêac sêja sêpac katêkwi gêwê kêsêp poc ñasawa e sêmasañ sêô ñajana kêsa ma sêkên siñwaga sejop.

Jesu gédi sa

(*Mar 16:1-10; Luk 24:1-12; Joañ 20:1-10*)

28 Gédên woke ñabêc ñamata ñabêbêc kanucgen, go Maria anja Magdala agêc Maria ten sêja sebe sênac e sêô kési. ²Ma Apômtaunê anjela ten kêsêp anja undambê gêmên, tec ôjô gêjam kapôên ma anjela tau kêsabi poc su ma gêngôn ñaô. ³Ñac tau ôli amboac ôsic ma nê ñakwê sêp samuc amboac oc ñaboatilo. ⁴Gejobwaganên ñalêlôm ñatutuc e têtênêp ma mater kêlô sêsêp jasêc.

⁵Ma anjela awa gêjac lauo gebe “Atêc taôm atom. Aê galic amac asôm Jesu, tañ sêjac en kêpi kakesotau nan. ⁶En gêc tonec atom, en gédi sa su kêtôm tañ en kêsôm nan. Amên, mênêlic mala, tañ en gêc nan. ⁷Go seben naasôm ñawae êndên ênê ñacsenomi gebe ‘En gédi sa anja ñacmatênên su ma alicgac, en oc êmuñ amac êna Galilaia, oc alic en anja ônê.’ Biñ tau tañ kasôm gédên amac.” ⁸Awêlagêc tonañ sêsa anja sêô seben sêja tototec tauñ ma totêntac ñajam samucgen. Agêc sêlêti sebe nasêsôm ñawae êndên ênê ñacsenomi.

⁹Tec Jesu gêdac êsêagêc ma kêsôm gebe “Têmtac ñajam êsa.” Ma agêc têtú gasuc sêja e sêkam en akain tôn ma sêpôn aenduc gédên en. ¹⁰Go Jesu kêsôm gédên êsêagêc gebe “Atêc taôm atom. Ana asôm ñawae êndên ñoc lasici gebe sêna Galilaia acgom, go sêlic aê anja tônê.”

Siŋwaga sêsôm Jesu gêdi sa ŋawae

¹¹ Agêc sêsêlêŋ sêmoa ma siŋwaga, taŋ sejop sêô naŋ, nêŋ ŋagêdô sêja malac ma sêsôm biŋ samob, taŋ gêgôm êsêac naŋ, ŋawae gêdêŋ lau dabuŋsêga. ¹² Ma êsêac sêkac sa sêwiŋ laumata ma sêmasaŋ e sêkêŋ awa taêsam gêdêŋ siŋwaga ¹³ ma sêsôm gebe “Asôm gebe Aêac aêc bêc, ma gêdêŋ gêbêc ênê ŋacseŋomi sêmêŋ sêjam geŋgeŋ ênê ŋawêlêlaŋ. ¹⁴ Ma biŋ tau embe ŋapuc êsa êndêŋ gôliŋwaga, aêac oc anac eŋ têtac tôŋ ma akac amac su aŋga gêŋwapac.” ¹⁵ Tec siŋwaga sêkôc nêŋ awa sa ma sêgôm kêtôm sêjac biŋsu êsêac. Ma biŋ tau kêtû tapa aŋga Judanêŋ ma gêc mênêgêdêŋ galoc.

Jesu geoc tau lasê gêdêŋ nê ŋacseŋomi

*(Mar 16:14-18; Luk 24:36-49;
Joan 20:19-23; Apos 1:6-8)*

¹⁶ Êsêac ŋacseŋomi 11 sêja Galilaia jasêpi lôc, taŋ Jesu gêjac noc êsêac naŋ.

¹⁷ Ac sêlic eŋ e sêpôn aenduc ma êsêac-nêŋ ŋagêdô têtac lulu. ¹⁸ Tec Jesu kêsa jakêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Undambê to nom ŋatau aê. ¹⁹ Amboac tonan ana e akalem lau samob sa têtû ŋoc ŋapalê, go ansaŋgu êsêac anam Tamoc agêc Latu ma ŋalau Dabuŋ nê laŋô, ²⁰ ma andôn êsêac gebe sêmansaŋ biŋ samob, taŋ kasakiŋ amac naŋ. Alicgac me, aê jawiŋ amac êtôm bêc samob e nom ŋatêm êmbacnê.”

Ŋawae Ŋajam kêtôm

MARKA KETO

Ŋawae Ŋajam kêtôm Marka Keto kêtû “Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê Ŋawae Ŋajam,” tec eŋ gêwa Jesu sa gebe ŋac têkwa saki gêgôm kôm ŋadôbgeŋ ma amboac ŋatau eŋ. Gêgôm gêŋ amboac ŋatau eŋ nec, kêtû awê kêpi biŋ eŋ kêdôn-kêdôn naŋ, ma kêpi nê ŋaclai, taŋ kêtinŋ ŋalau sec ŋa awageŋ ma kêsuc launêŋ sec ôkwi naŋ. Jesu kêsam tau gebe Ŋamalacné Latu eŋ gêwiŋ, taŋ gêmêŋ gebe êkêŋ tau gebe êŋgamboac lau su aŋga sec ŋaŋaclai.

Marka keto Jesunê miŋ gêc awê solop, keto kêtû wakac. Eŋ kêwaka kôm Jesu gêgôm naŋ sa kêlêlêc biŋ eŋ kêsôm to kêdôn lauŋa naŋ. Gêjac m Ŋawae Ŋajam tau keto biŋ dambêgeŋ kêpi ŋackêsagu Joaŋ ma kêpi Jesu gêliŋ saŋgu to Sadaŋ kêlêtôm eŋ naŋŋa ma gacgteŋ gelom Jesu gêgôm gêmâc ŋajam kêsâ ma gêjam mêtê lau ŋasakiŋ tau. Malôgeŋ acgom, go lau, tê têdaguc Jesu nê, nêŋ kauc kêsâ-kêsâ kêpi eŋ ma ênê soŋo-soŋo sêkêŋ kisa eŋ ŋandaŋ kêsâ. Marka gêjac Jesunê woke ŋamuŋa, taŋ sêjac eŋ kêpi ka ma eŋ gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ ŋamiŋ gêc môkêlatu ŋamuŋa.

Ŋadênaŋ

1. Gêjac m Ŋawae Ŋajam tau 1:1-13
2. Jesu gêjam mêtê gêmôa Galilaia 1:14-9:50
3. Aŋga Galilaia gêja Jerusalem 10:1-52
4. Jesunê woke ŋamuŋa aŋga Jerusalem to malac, taŋ gêc malac tau ŋagala naŋ 11:1-15:47
5. Jesu gêdi sa aŋga ŋaematên ŋ 16:1-8
6. Apômtau gêdi sa su jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 16:9-20

Ŋackêsagu Joaŋ gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Joaŋ 1:19-30)

1 Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê nawae najam tonec. ²Ŋawae ŋajam tau gêjac m kêtôm propete Jesaia keto gebe “Ôlic acgom, Anôtônê biŋ tau tonec, aê jasakiŋ ŋoc ŋacjaeŋ êmuŋ aôm naêmansaŋ nê m intêna.

³Ŋac teŋ gêmôc awa tonec gêmôa gamêŋ sawa gebe ‘Amansaŋ gamêŋ Apômtau êsêlêŋŋa to amêtôc ênê intêna êtu solop.’”

⁴Ŋackêsagu Joaŋ gêô lasê gamêŋ sawa ma kêsagu lau to gêjam mêtê êsêac gebe “Anam taôm ôkwi to aliŋ saŋgu ma Anôtô êsuc nê m sec ôkwi.” ⁵Tec lau gamêŋ Judaiaŋa to lau Jerusalemŋa samob sêsa dêdêŋ eŋ sêja ma seoc nêŋ sec lasê, go kêsagu êsêac aŋga bu Jordan.

⁶Ma Joaŋ kêsô bôc kamele ŋaôlilu, taŋ sêwa kêtû obo naŋ, to kêjandiŋ ômbiŋkap bôc ŋaôlic gêc dambêpalê ma geŋ wagô to lêp kêtû nê mo. ⁷Ma gêjam mêtê gebe “Ŋac teŋ oc êndaŋguc aê, naŋ ŋaclai kêlêlêc aê su. Aê oc jatôm gebe jatu ênê ataliwaga atom. ⁸Aê tec kasagu amac ŋa bu ma eŋ oc ênsaŋgu amac ŋa Ŋalau Dabuŋ.”

Jesu gêliŋ saŋgu

(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹Gêdêŋ tonâŋ Jesu aŋga Nasaret Galilaiaŋa gêja ma Joaŋ kêsagu eŋ aŋga Jordan. ¹⁰Jesu kêpi aŋga bu gêmêŋ e gêlic undambê gêŋa ma Ŋalau Dabuŋ amboac balôsi kêsêp mêngêsac eŋ ŋaô. ¹¹Ma awa teŋ kêsâ aŋga undambê gebe “Aêŋoc Latuc aôm, tec têtac gêwiŋ aôm ma galic aôm ŋajam.”

Sadaŋ kêlêtôm Jesu

(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹²Ma Ŋalau Dabuŋ kêkac Jesu gacgeŋ kêsâ gamêŋ sawa gêja. ¹³Gêmôa gamêŋ sawa bêc 40 ma Sadaŋ kêlêtôm eŋ, ma

gêmoa gêwiñ bôc saleŋŋa, mago aŋela sêjam sakiñ eñ.

**Jesu gêjac m nê kôm
mêtêña aŋga Galilaia**

(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Êsêac sêkôc Joaŋ tôn su aŋgom, go Jesu gêja Galilaia jagêjam mêtê kêpi Anôtônê ŋawae ŋajam ¹⁵ gebe “Noc tau mênkêsa ma Anôtônê gamêñ kédabinj. Amboac tonaj anam taôm ôkwi ma akêñ êwiñ ŋawae ŋajam tau.”

Jesu kêkalem lau iña aclê

(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Jesu kêsêlêñ gêmoa bugêjactonj Galilianaña e gêlic Simon agêc lasi Andrea sêkêñ wasaŋ sêmoa gebe êsêagêc ŋac ulu iña. ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Andaŋguc aê ma oc jakêñ amagêc alô ŋamalac.” ¹⁸ Tec gacgeñ dedec nêñ wasaŋ gêcŋa ma têdaguc eñ.

¹⁹ Gêwi gamêñ tau siñ ma kêsêlêñ gêja ec saungeñ ma gêlic Sebedai latui Jakobo agêc lasi Joaŋ sêbênôc wasaŋ sêñgôn wañ. ²⁰ E gacgeñ gêmôêc êsêagêc ma sêwi tamenj Sebedai to nê kômwaga siñ sêñgôn wañ ma têdaguc Jesu sêja.

Ŋac toŋalau sec

(Luk 4:31-37)

²¹ Aŋga tonaj jasêsa Kapanaum ma gêdêñ sabat Jesu gacgeñ kêsô lôm jakedôn lau ²² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtêña, gebe eñ kêdôn êsêac kêtôm biñ-sutau atom, kêdôn êsêac kêtôm ŋac toŋa-clai teñ.

²³ Gêdêñ tonaj ŋac toŋalau ŋatê-mui teñ gêñgôn nêñ lôm, nañ gêmôêc gebe ²⁴ “Jesu Nasaretna, aêacnêñ asageñ ŋagêdo gêdêñ tauñ. Aôm gômôêñ gebe onseñ aêac su me. Aê kajala aôm-gac, Anôtônê ŋac dabuñ aôm.” ²⁵ Ma Jesu gec biñ eñ gebe “Awammê êsa ma ôsa aŋga

ênê ôna.” ²⁶ Ma ŋalau ŋatêmui kêmônaj eñ e kêwakic kapôêñ, go kêsa aŋga ênê gêja. ²⁷ Ma lau samob selendec ŋanô e têtû kênac gêdêñ tauñ gebe “Gêñ tonec amboac ondoc, mêtê wakucgoc. Eñ kê-jatu ŋalau ŋatêmui tonajlaigeñ ma tajeñ wamu eñ.” ²⁸ Ma gacgeñ ênê wae kêsa kêtôm Galilaia ŋagamêñ samob gêjam aucgeñ gêja.

**Jesu gêgôm lau taêsam
ôliñ ŋajam kêsa**

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Ma êsêac sêsa aŋga lôm mênjsêpi Simon agêc Andrea nêñ andu sêja, ma Jakobo agêc Joaŋ sêwiñ. ³⁰ Ma Simon lawao gêmâc ôli ŋawajaô kapôêñ gêc, tec gacgeñ sêsôm eñ ŋawae gêdêñ Jesu. ³¹ Tec Jesu gêja e kêkôc eñ sa e ŋawajaô gêwi eñ siñ ma gêjam sakiñ êsêac.

³² Kêtula gêdêñ oc jakêsêp êsêac se-joñ lau gêmâc samob ma lau toŋalau sec samob dêdêñ Jesu sêja. ³³ Lau malac tonajña samob sêkac sa jasêkô katamña. ³⁴ Ma eñ gêgôm lau gêmâc tokaiñ-tokaiñ taêsam ôliñ ŋajam kêsa ma kêtij ŋalau sec taêsam su ma gêjac jao ŋalau sec gebe sêsôm biñ atom, gebe êsêac sêjala eñgac.

Jesu gêjam mêtê gêmoa Galilaia

(Luk 4:42-44)

³⁵ Ma gêdêñ bêbêc kanucgeñ Jesu gêdi gêja gamêñ sawa teñ jaketeñ mec gê-moa nê tauña. ³⁶ Go Simon to êsêac, tañ sêwiñ eñ nañ, têdaguc eñ ³⁷ e têtap eñ sa ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “Lau samob sêsôm aôm.” ³⁸ Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Tana malac ŋagêdô aŋga ônêña êwiñmañ najanam mêtê êsêac aŋga ônêña amboac tonaj, gebe aê gajac kôm tonecgeñ ŋawae tec gamêñ.” ³⁹ Am-boac tonaj eñ gêjam mêtê kêtôm lôm Galilianaña samob ma kêtij ŋalau sec su.

**Jesu gêgôm ñac
tokamocbôm ôli kêtú selec**

(Mat 8:2-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Ñac tokamocbôm gêdên Jesu gêja kêpôn aduc ma kêsôm gêdên eñ gebe “Embe têmtac êwiñ, nañ òngôm aê jatu selec.” ⁴¹ Jesu taê walô eñ tec kêmêtôc lêma jakêmoasac eñ ma kêsôm gêdên eñ gebe, “Aê gabe ôtu selec.” ⁴² Ma gacgeñ kamocbôm gêwi eñ siñ ma ôli kêtú selec. ⁴³ Go Jesu kêmasuc eñ gacgeñ kêsa gêja ⁴⁴ ma kêsôm gêdên eñ gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndên lau teñ atom, naôtôc taôm êndên dêbuñwaga ma ôkên da êtu kôtu selecña êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nê biñ sa êndên êsêac.” ⁴⁵ Mago eñ kêsa gêja e gêjac tau nê miñ topalêgeñ ma gêgôm biñ tau kêtú tapa. Tec Jesu jakêsa malac samob gêmoa awêgeñ kêtôm gêmuñña kêtiam atom, go gêjam tau susu gêmoa ñamagêgeñ ma lau aña malac gêdô-gêdô dêdên eñ sêja-sêja.

**Jesu gêgôm ñac natêkwa
kêtú goloñ ôli ñajam kêsa**

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

2 Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Jesu gêja Kapanaum kêtiam ma êsêac sênô eñ ñawae gebe gêñgôn nê andu. ² Ma lau taêsam sêkac tauñ sa jasêpô eñ ñênôma ma sêkô katam dêmôêña gêwiñ, go eñ gêjam mêtê êsêac. ³ Gêjam mêtê gêmoa ma sêkôc ñac teñ ñatêkwa kêtú goloñ dêdên eñ sêja. Lau aclê sêbalan eñ. ⁴ Lau taêsam sêkô êsêac auc ma sêgôm gênlêlôm sebe nasêsa Jesu ñagala elêmê, tec sêkac andu ñasalôm sa kêkanôn ònañ Jesu kêkô nañ, go sêlêwan ñac ñatêkwa kêtú goloñ tonañ tomêgeñ kêsêp gêja. ⁵ Jesu gêlic êsêac sêkên gêwiñ, tec kêsôm gêdên ñac ñatêkwa kêtú goloñ gebe “Latucenec, aê kasuc aômñem sec ôkwi su.” ⁶ Ma biñsatau ñagêdô, tañ sênngôn

tonañ sêwiñ nañ, taên gêjam gêc nên ñalêlôm gebe ⁷ “Ñac tonec kêsôm biñ amboac ondoc. Eñ kêsôm biñ alôb-alôb. Asa kêtôm gebe êsuc sec ôkwi. Anôtô taugen.” ⁸ Tec Jesunê kauc kêtap bi ñ, tañ taên gêjam gêc nên ñalêlôm nañ sa, ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Asageñ amac taêm gêjam biñ amboac tonañ gêc nê ñalêlôm. ⁹ Biñ ondoc tasôm ñagaô êndên ñac ñatêkwa kêtú goloñ. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômñem sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa, ôluñ nê mê sa ma ôsêlên.’ ¹⁰ Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtú ñatau aña nom gebe êsuc sec ôkwi.” Go kêsôm gêdên ñac ñatêkwa kêtú goloñ gebe ¹¹ “Aê jasôm andên aôm gebe Ôndi sa, ôluñ nê mê sa ma ôêc ôna nê andu.” ¹² Ñac tau gêdi sa gacgeñ e kêluñ nê mê sa ma kêsa gêja, samob sêlic eñ e têtakê ñanô ma sêlambiñ Anôtô gebe “Aêac alic gên teñ amboac tonec atomanô.”

Jesu kêkalem Lewi

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Go Jesu kêsa bugêjacton gêja kêtiam ma lau samob dêdên eñ sêja jakêdôn êsêac. ¹⁴ Go kêsêlên ma gêlic Alpai latu Lewi gêñgôn telon maleñ. Tec kêsôm gêdên eñ gebe, “Ôndanguc aê.” Lewi gêdi kêdaguc eñ gêja.

¹⁵ Jesu geñ gên gêñgôn ênê andu, ma telon to lau sec taêsam, tañ têdaguc eñ nañ, sênngôn sêwiñ Jesu to nê ñacsenjomi. ¹⁶ Parisainên binsutau ñagêdô sêlic eñ geñ gên gêñgôn gêwiñ lau sec to telon, tec têtú kênac ênê ñacsenjomi gebe “Eñ geñ to gênôm gên gêñgôn gêwiñ telon to lau sec kêtú asageñña.” ¹⁷ Jesu gênô tec gêjô êsêac aweñ gebe “Lau ôliñ ñajam sêpô lêna tauñ kêtú doktaña atom. Mago lau togêmac tec sêpô lêna. Aê gamên gabe jakalem lau gêdên atom, jakalem lau secgeñ.”

Biñ tanam dabuñ moña

(*Mat 9:14-17; Luk 5:33-39*)

¹⁸ Joaņņê ñacseņomi to Parisai sêjam dabuñ mo. Tec lau ñagêdô dêdêñ Jesu sêja têtû kênac eñ gebe, “Kêtu ageņña Joaņņê ñacseņomi to Parisainêñ ñacseņomi sêjam dabuñ mo, mago aôm-nêm ñacseņomi masi.” ¹⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau embe sêniñ awê ñamoasiñ ma ñac-ênamawêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc sênam dabuñ mo me. Ñac-ênam-awêwaga embe emôa êwiñ êsêac, oc sênam dabuñ mo atom. ²⁰ Mago ñabêc oc mênjêsa ma sêkôc ñac-ênam-awêwaga su aņga êsêacnêñ, naņgo êsêac sênam dabuñ mo êndêñ bêc tonañ.

²¹ “Ñac teñ oc êsi obo ñatali wakuc êpi ñakwê laņgwa atom, gebe ñatali wakuc oc êoc ñakwê êņgic, wakuc êkac su aņga laņgwa ma êkac kalalac e êtu sec samucgeñ. ²² Ma teñ oc êkêc wain wakuc êsêp bôc ñaôlic laņgwa atom. Embe sêņgôm, oc wain êoc ñaôlic êpoa e êtain ênaña ma ñaôlic tau êtu sec amboac tonañ. Wain wakuc sêkêñ êsêp ñaôlic wakuc.”

Ñacseņomi sesolop polom ñanô gedey sabat

(*Mat 12:1-8; Luk 6:1-5*)

²³ Gêdêñ sabat teñ Jesu kêsêlêñ gêmoa kôm polom-ña ñalêlôm ma nê ñacseņomi sêsêlêñ sêwiñ ma sesolop polom ñanô. ²⁴ Tec Parisai sêsôm gêdêñ eñ gebe “Gôlicgac me, êsêac sêgôm gêñ, tañ tatôm gebe daņgôm êndêñ sabatña atom.” ²⁵ Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñ tañ Dawid gêgôm gêdêñ gêmoa jageo ma mo gêjô eñ to nê lau nañ, asam atom me. ²⁶ Eñ kêsô Anôtônê andu gêdêñ ñac dabuñsêga Abiatar nê têm jageñ polom, tañ sêkêñ gêdêñ Anôtô kêtû da ma sêjac jao gebe lau sêniñ atom, dabuñwaga taũgeñ, ma kêkêñ gêdêñ lau, tañ sêwiñ eñ nañ, señ am-

boac tonaņgeñ.” ²⁷ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô kêkêñ sabat kêtû ñamalacña, eñ kêkêñ ñamalac kêtû sabatña atom. ²⁸ Amboac tonañ Ñamalacnê Latu kêtû sabat ñatau gêwiñ.”

Ñac lêma kêtû goloñ nê biñ

(*Mat 12:9-14; Luk 6:6-11*)

3 Jesu kêsô lôm kêtiam ma ñac teñ gêmoa tonañ, tañ lêma kêtû goloñ. ² Tec êsêac dêdib Jesu gebe moae êņgôm eñ ôli ñajam êsa êndêñ sabat, gebe êsêac sebe sêņgôliñ biñ êpi eñ. ³ Ma eñ kêsôm gêdêñ ñac lêma kêtû goloñ gebe “Ôsa ômôêñ.” ⁴ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Tatôm gebe tamoasiñ lau me daņgôm êsêac sec êndêñ sabat. Tanam katuñ sa me danser su.” E êsêac sêjam tauñ tôn. ⁵ Tec eñ têtac ñandañ ma mata gê êsêac gelom-gelom e nê ñalêlôm ñawapac kêtû êsêac têtac ñadaniña, go kêsôm gêdêñ ñac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec eñ kêmêtôc lêma e ñajam kêsâ kêtiam. ⁶ Parisai sêsa e jagacgeñ sêwiñ Herodonê lau ma sêkic Jesunê biñ gebe senseñ eñ su.

Lau taêsam sêkac sa semoa bugêjacton

⁷ Go Jesu to nê ñacseņomi têtaiñ tauñ su sêsa bugêjacton sêja, ma lau taêsam aņga Galilaia to Judaia ⁸ ma aņga Jerusalem to Idumaia ma aņga Jordan ñamaker ñnêña ma aņga Turu to Sidon ñagamêñ ñagêdô têdaguc eñ sêja. Lau taêsam, tañ sêñô eñ gêgôm gêñ samob ñawae, tec dêdêñ eñ sêja. ⁹ Ma eñ kêsôm gêdêñ nê ñacseņomi gebe sêmansañ wañ saũ teñ êtu eņña, gebe lau sêkapiñ eñ sa atom. ¹⁰ Eñ gêgôm lau taêsam ôliñ ñajam kêsâ, ma êsêac, tañ ñandañ totau-totau gêgôm êsêac nañ, sêsêli-sêsêli lau dêdêñ eñ sêja sebe sêmoasac eñ. ¹¹ Ñalau ñatêmui sêlic eñ e sêu tauñ sêc eñ lañônêmña ma sêmôc gebe “Anôtônê Latu aôm.”

¹²Tec eñ kēbaob êsêac ñajaña, gebe sêsôm eñ lasê atom.

Jesu kêjaliñ nê aposolo 12 sa

(*Mat 10:1-4; Luk 6:12-16*)

¹³Go kêpi gamên ñabau gêja ma gêmôêc êsêac, tañ nê ñalêlôm kepeñ êsêac nañ, dêdêñ eñ sêja. ¹⁴Ma Jesu kêjaliñ êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amoa awiñ aê e jasakiñ amac anam mêtê lau ¹⁵to jakêñ ñaclai êndêñ amac gebe atij ñalau sec.” ¹⁶Eñ kêjaliñ êsêac 12 tonañ sa ma gê Simonné ñaê gebe Petere ¹⁷ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc Joañ, tañ gê êsêagêcnêñ ñaê gebe Boaneges, ñam gebe Wapap latuagêc, ¹⁸ma Andrea agêc Pilip, ma Batolomai agêc Matai, ma Tom agêc Alpai latu Jakobo, ma Tadaï agêc Simon Kanaanña ¹⁹ma Juda Isariot, tañ geoc Jesu lasê.

Jesu ma Belsebul

(*Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10*)

²⁰Ma Jesu gêmu gêja nê andu, ma lau sêkac sa sêpi tagen kêtiam, tec eñ to nê ñacseñomi sebe sêniñ gêñ e sêgôm jageo. ²¹Ênê lau sêñô ma sêsa sebe sêkôc eñ tòn sêsôm sebe “Gêñ teñ gêgôm eñ”.

²²Ma biñsutau, tañ aña Jerusalem sêsêp sêmên nañ, sêsôm gebe “Belsebul gêwiñ eñ, tec kêtij ñalau sec ña ñalau sec nêñ kasêga.” ²³Amboac tonañ eñ kêkalem êsêac sa ma kêsôm kêtù biñgôliñ gêdêñ êsêac gebe “Sadañ oc êtiñ Sadañ amboac ondoc. ²⁴Gamên teñ embe êwa tau êkôc, oc gamên tonañ ênêc êtôm atom. ²⁵Ma gôlôac teñ embe sêwa tauñ êkôc, oc gôlôac tonañ sêmoa êtôm atom. ²⁶Ma Sadañ embe êkêñ kisa êndêñ tau e êwa tau êkôc, oc êmoa êtôm atom, êtu ñacgêbac.

²⁷“Mago ñac teñ êsô ñac ñajaña teñ nê andu naêjanjo ênê waba su atom. Eñ

ênsô ñac ñajaña tau tòn êmuñ acgom, go êjanjo ênê waba.

²⁸“Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe ñamalac latuñi nêñ sec samob to nêñ biñ alôb-alôb, tañ sêsôm-sêsôm nañ, Anôtô oc êsuc ôkwi. ²⁹Mago ñac teñ embe êsôm biñ alôb-alôb êpi ñalau Dabuñ, oc sêsuc sec tau ôkwi atomanô. Sec êsap eñ tòn ênêc teñgeñ.” ³⁰Êsêac sêsôm gebe “Ñalau ñatêmui gêgôm eñ,” tec Jesu kêsôm biñ tonañ.

Jesu têna to lasii ñanô

(*Mat 12:46-50; Luk 8:19-21*)

³¹Ma Jesu têna to lasii mênşêkô dêmôêña ma sêkêñ lau jasêmoêc eñ. ³²Lau sêgi eñ auc sêñgôn ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec sêsôm aôm sêmoa dêmôêña.” ³³Tec Jesu gêjô êsêac awenñ gebe “Tinoc to lasici asa lau.” ³⁴Go mata gaôc lau, tañ sêgi eñ auc sañgôn nañ, ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ³⁵Lau tañ sêmasañ Anôtônê biñ, lau tonañ têtù lasicio to ñac ma tinoc.” ††

Biñgôliñ ñac kêpalip ñawêña

(*Mat 13:1-9; Luk 8:4-8*)

4 Go Jesu gêmu jagêjac m kêdôn êsêac gêñgôn ambêô kêtiam. Lau taêsam sêkac sa dêdêñ eñ sêja, tec kêpi wañ teñ jagêñgôn. Sêsu wañ su jakêpoac ma lau samob sêmoa bau e gêdêñ butali. ²Ma kêsôm biñ taêsam gêdêñ êsêac gêjam kêtù biñgôliñgeñ. Ma kêsôm kêsêp nê mêtê gêdêñ êsêac gebe ³“Akên tañem acgom. Alic acgom, ñac-kêpalip-ñawêwaga teñ kêsa gêja gebe êpalip nê ñawê. ⁴Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênşen su. ⁵Ma ñawê ñagêdô kêsêp nompoc, nañ nom ñalêsi gêc atom. Tec gacgeñ kêpoa gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom. ⁶E oc kêpi ma

††3:35 Sadañnê ñaê teñ. (Alic Mat 10:25)

kêsêgô e kêtû masê gebe ñawakac keseleñ kêsêp gêja atom. ⁷Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê, ma êc kêpoa e gejoñ êndu ma gêjam ñanô atom. ⁸Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi to kesewec ma gêjam ñanô ñajam. Teñ gêjam 30, teñ 60, ma teñ 100.” ⁹Ma kêsôm gebe “Ñac teñ nê tañasuñ embe ênêc, nañ êñômañ.”

Jesunê bingôliñ ñam

(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰Ma gêdêñ tañ eñ gêmoa tauña nañ, êsêac tañ sêwiñ eñ to êsêac 12 têtû kênac eñ kêtû bingôliñ tauña. ¹¹Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac atap Anôtônê gamêñ ñabiñ ñalêlômña tônê sa, mago êsêac, tañ sêmoa dêmôêña nañ, sêñô biñ samob êtu bingôliñgeñ ¹²gebe ‘Êsêac sêlic amboac sêlic ma sêjala atom to sêñô amboac sêñô ma nêñ kauc êsa atom, gebe sênam tauñ ôkwi atom ma nêñ sec ênaña atom.”

Jesu gêwa bingôliñ ñac kêpalip ñawêña ñam sa

(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac ajala bingôliñ tônê ñam atom, ma oc ajala bingôliñ ñagêdô samob ñam amboac ondoc. ¹⁴Ñac-kêpalip-ñawêwaga nañ kêpalip mêtê. ¹⁵Lau tañ sêsêp intêna nañ amboac tonec gebe sêpalip mêtê kêsêp êsêacnêñ ñalêlôm ma êndêñ tañ sêñô nañ e gacgeñ Sadañ mênê-janço mêtê, tañ sêpalip kêsêp êsêacnêñ ñalêlôm nañ su. ¹⁶Ma tonec têtôm êsêac, tañ sêpalip kêsêp nompoc nañ gebe Gêdêñ tañ sêñô mêtê nañ e gacgeñ sêkôc sa totêntac ñajamgeñ. ¹⁷Mago êsêacnêñ ñawakac jagêjam atom. Êsêac lau daiñ-daiñ. Embe gêñ wapac êtap êsêac sa me sêjanda êsêac êtu mêtêña, oc gacgeñ sêwi siñ. ¹⁸Ma ñagêdô, tañ sêpalip kêsêp êcmôkê nañ, têtôm êsêac, tañ sêñô biñ ¹⁹ma gêñlêlôm-lêlôm nomña to lêtôm

awêña ma têtac kalac gêñ ñagêdôña ejoñ biñ tau êndu ma sênam ñanô atom. ²⁰Ma ônañ sêpalip kêsêp nom ñajam têtôm êsêac, tañ sêñô biñ to sêkôc sa ma sêjam ñanô, ñagêdô 30, ñagêdô 60, ñagêdô 100.”

Lamp kêkô suc ñalêlôm

(Luk 8:16-18)

²¹Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Sêkôc lamp sêmêñ gebe sêñgênduc ña suc auc me sêkêñ êsô pôpô ñalabu me masi. Me sêkôc lamp sêmêñ gebe sêkêñ êkô jakaiñ ñaô. ²²Gêñ samob, tañ kêsîñ tau nañ, oc sêkêñ êsa awê samob. Ma gêñ samob, tañ gêc ñalêlômgeñ nañ, oc êtu awê samob. ²³Ñac teñ nê tañasuñ êñôña embe ênêc, nañ êñômañ.”

²⁴Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Gêñ tañ amac añô nañ, taêm ênam. Dôñ tañ anam dôñ lau nañ, Anôtô oc ênam dôñ amac, ma oc ênsalê ñagêdô êlêlêc amac-nêm êndêñ amac êwiñ. ²⁵Ñac tañ nê gêñ gêc nañ, êtap ñagêdô sa naêwiñ. Ma ñac tañ nê gêñ masi nañ, sêkôc ñakêsu, tañ gêc eñña nañ, su amboac tonançeñ.”

Bingôliñ kêpi ñawê tau kêpoaña

²⁶Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêñ amboac ñamalac teñ gêjac ñawê kêsêp kôm, ²⁷go gêc nê bêc gêdêñ gêbêc ma gêdi sa gêdêñ geleñña, ma ñawê tau kêpoa e kêtû kapôêñ nañ ñam eñ gêjam kauc. ²⁸Nom tau gêjam ñakôm, ñakaiñ kêtû ñamata, go ñaola, gocgo ñanô gêjac têc auc. ²⁹Ma êndêñ tañ ñanô êtu gagweñ nañ, ñatau gacgeñ êsakiñ bôjanñ jalô êna gebe noc sênac gêñ ñanô sanja mênkêsa.”

Bingôliñ gêmêc ñawêña

(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰Go kêsôm gebe “Aêac tanam dôñ Anôtônê gamêñ êpi asageñ ma tanam bingôliñ ondoc êpi. ³¹Kêtôm gêmêc ñawê. Embe tapalip êsêp kôm, oc talic

ɲasec-ɲasec kêtôm gêɲ ɲagêdô ɲamatu atom. Gêɲ tau sauɲanô. ³² Mago tapalip êsêp nom acgom, go êpi e êlêlêc gêɲ to-lauɲ samob su ma etoc laka kapôêɲ, go moc umbon ɲalabuɲa sênam sac sêɲgônɲ ɲaajuɲ.”

³³ Eɲ kêsôm biɲ tau gêdêɲ êsêac gêjam kêtû biɲgôliɲ taêsam kêtôm séjalaɲa. ³⁴ Ma kêsôm biɲ teɲ kêsa awê gêdêɲ êsêac atom, kêsôm kêtû biɲgôliɲgeɲ e êsêac to nê ɲacseɲomi sêmoa tauɲɲa acgom, go gêwa biɲ samob sa gêdêɲ êsêac.

Jesu kêsôm mutêna kêtû malô

(*Mat 8:23-27; Luk 8:22-25*)

³⁵ Gêdêɲ bêc tonaj ɲakêtulala Jesu kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Tanac êɲgic tana ɲamakeɲ ônêɲa.” ³⁶ Sêwi lau siɲ ma sêkôc eɲ toɲgeɲ sêja waɲ ma waɲ ɲagêdô sêwiɲ eɲ. ³⁷ Gêdêɲ tonaj mu gêbuc kêtû têna e ɲadembom kêsâlê waɲ auc ma landôm jagodoc-jagodoc. ³⁸ Ma eɲ tau naɲ gedeɲ kwalim ma gêc bêc gêc waɲkuɲa, tec jasêɲu eɲ ma sêsôm gêdêɲ eɲ gebe “Mêtêmôkê, aôm gôlic oc tanaɲa necgac me.” ³⁹ Tec eɲ mata gêlac ma gec biɲ mu ma kêsôm gêdêɲ ɲadembom gebe “Jamajgeɲ ma ônam taôm tônɲ.” Ma mu kêtû malô to bônônɲ kêsêp e kêɲôma. ⁴⁰ Go Jesu kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Amac matem golec asageɲɲa. Amac akêɲ gêwiɲ atom me.” ⁴¹ Êsêac têtêc tauɲ ɲanô ma sêsôm gêdêɲ tauɲ gebe “ɲac tonec asa, tec mu to ɲadembom taɲeɲ wamu gêdêɲ eɲ nec.”

Jesu gêgôm ɲac toɲalau natêmui ôli ɲajam kêsa

(*Mat 8:28-34; Luk 8:26-39*)

5 Êsêac jasêsô lau Gadarene nêɲ gamêɲ aɲga bugêjactonɲ ɲamakeɲ ônêɲa. ² Ma gêdêɲ taɲ eɲ kêsêp aɲga waɲ naɲ, e gacgeɲ ɲac teɲ toɲalau ɲatêmui kêsa aɲga sêô jagêdac eɲ. ³ ɲac tau gêmoa gamêɲ sêôɲa ma lau teɲ têtôm gebe sênsô eɲ tônɲ atom, sêsô

eɲ ɲa kapoacwalô, mago kêtôm atom amboac tonaj. ⁴ Sêsô eɲ akaiɲ tônɲ to sêbôêɲ eɲ ɲa kapoacwalô kêtû dim taêsam, mago kêmônaj kapoacwalô tulu to kêlêsaɲ Iêpoa gêɲgic ma lau teɲ nêɲ ɲaclai kêtôm gebe sênam eɲ tônɲa atom. ⁵ Kêtôm bêc to geleɲgeɲ eɲ gêmoa sêô to lôc gedeɲ tôngeɲ ma kêwakic to kêtuc tau ɲa poc.

⁶ ɲac tau gêlic Jesu kêsa jaêcgeɲ ma kêlêti jakêpônɲ aduc gêdêɲ eɲ ⁷ ma gêmôêc awa kapôêɲ gebe “Lôlôc ɲatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnêɲ asageɲ ɲagêdô gêdêɲ tauɲ, aê aoc gêjac Anôtô naɲ kêtû ôlênsu aê atomɲa.” ⁸ ɲac tau kêsôm biɲ tonaj gebe Jesu kasôm gêdêɲ eɲ gêmuɲ su gebe “Aôm ɲalau ɲatêmui, ondec ɲamalac tonec ma ôsa ôna.” ⁹ Go Jesu kêtû kênac eɲ gebe “Aôm nêma ɲaê asa.” Ma eɲ gêjô eɲ awa gebe “Aêɲoc ɲaê ‘Legion’, gebe aêac lau taêsam.” ¹⁰ Go keteɲ Jesu kepeɲ ducgeɲ gebe êôc êsêac ôkwi sêsa gamêɲ tonaj sêna atom.

¹¹ Bôcanô pom kapôêɲ teɲ seɲ gêɲ sêmoa gamêɲ tau ɲalôc. ¹² Tec ɲalau tau teteɲ eɲ gebe “Ôkêɲ aêac naasêp bôc tônê ɲalêlôm ana.” ¹³ Ma Jesu gêlôc gebe sêna. Tec ɲalau ɲatêmui sêsa aɲga ɲamalacnê jasêsêp bôc tonaj ɲalêlôm sêja ma bôc tau topomgeɲ sêsabi aɲga salic guluɲ tageɲ jasêsêp bu. Bôc tau amboac 2,000 ma sênom bu su sêjaɲa.

¹⁴ Go lau bôcɲa sêc jasêsôm ɲawae aɲga malac to gamêɲ ɲakêtu gêdô. Tec lau sêmêɲ sebe sêlic gêɲ tau ɲam. ¹⁵ Amboac tonaj dêdêɲ Jesu sêja e sêlic ɲac, taɲ ɲalau ɲatêmui taêsam sêpônɲ eɲ naɲ, nê kauc kêsa ma kêsô ɲakwê sa gêɲgônɲ, ɲac to Legion tau tônê, ma têtêc tauɲ ɲanô. ¹⁶ Ma êsêac, taɲ mateɲanô sêlic gêɲ, taɲ kêtap ɲac toɲalau ɲatêmui ma bôc sa naɲ, sêjac ɲamiɲ gêdêɲ êsêac gêwiɲ. ¹⁷ Ma êsêac jateteɲ Jesu gebe êwi êsêacnêɲ gamêɲ siɲ ma êc êna.

¹⁸ Gêdêɲ eɲ kêpi waɲ naɲ, ɲac tau gêmungeɲ ɲalau ɲatêmui gêgôm eɲ naɲ,

ketej Jesu gebe “Aê jawiņ aõmmaņ.”
¹⁹Mago Jesu gêlõc gêdêņ ej atom ma kêsõm gêdêņ ej gebe “Õpi nêmandu õndêņ nêmandu lau õna ma õnac miņ gêņ kapõêņ, taņ Apõmtau gêgõm gêdêņ aõm to taê walõ aõm naņ, êndêņ êsêac.”
²⁰Tec ej gêja ma gêjac miņ gêņ kapõêņ, taņ Jesu gêgõm gêdêņ ej naņ, aņga gamêņ Malaclemeņluņa. Ma lau samob sê taêņ ģanõ.

**Jairi latuo to awê, taņ
 kêmõasac Jesunê ģakwê naņ**

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹Jesu kêpi waņ ma gêjac gêņģic ģakêsõ ģamakerņ õnêņa kêtiam. Ma lau taêsam sêkac sa dêdêņ ej sêja. Ma ej gêmõa bugêjactorņ ģataligeņ. ²²Ma lõmmõkê teņ, ênê ģaê Jairi, gêmêņ e gêlic ej ma gêu tau gêc ej akaiņņa, ²³ma ketej ej kepeņ ducgeņ ma kêsõm gebe “Latuco tecênê gêmac e awa kêtudambê. Tec õmõêņ ma õkêņ lêmam ênsac ej gebe ģajam êsa ma êmoa mata ģali.” ²⁴Tec Jesu gêwiņ ej gêja ma lau taêsam têdaguc ej e sêkapiņ ej sa.

²⁵Ma awê teņ gêjam dec kêtõm ģala 12, ²⁶ma kêtap ģandaņ kapõêņ sa aņga dokta taêsam nêņ ma kêjaiņ nê awa samob. Mago gêjam ej sa atom e gêmac gêjam sêga. ²⁷Awê tau gêņõ Jesu ģawae ma gêmêņ kêsêli lau gêc ej dêmõemuņa mênģkêmõasac ênê ģakwê, ²⁸gebe ej kêsõm gebe “Aê embe lamoasac ênê ģakwêgeņ, oc êņgõm aê õlic ģajam êsa.”
²⁹Kêmõasac e ģacgeņ nê dec kêpa ma kêsae õli gebe gêmac gêwi ej siņ. ³⁰Ma Jesu kêsae sebeņ gebe ģaclai kêsã aņga ênê gêja, tec kêkac tau õkwi gêdêņ lau ma kêtudambê gebe “Asã kêmõasac ģoc ģakwê.” ³¹Ma nê ģacseņomi sêsõm gêdêņ ej gebe “Aõm gõlic lau sêkapiņ aõm sa sêmõa, mago kõtu kênac gebe ‘Asã kêmõasac aê.’” ³²Ma Jesu kêkac

tau õkwi gebe êlic asa gêgõm gêņ tau. ³³Mago awê tau kêģala gêņ, taņ kêtap ej sa naņ, kêtakê e kêtênêp tau ênduêndu, kêsã ģagêu tau gêc Jesu laņõnêmma ma geoc biņ samob lasê gêdêņ ej. ³⁴Ma ej kêsõm gêdêņ ej gebe “Latucoenec, nêmandu kõkêņ gêwiņ gêgõm aõm ģajam kêsã, õsa totêmtac malõgeņ õna ma nêmandu gêmac êwi aõm siņ.”

³⁵Kêsõm biņ gêmõa ma lau ģagêdõ sêmêņ aņga lõmmõkênê andu ma sêsõm gebe “Latõmo gêmac êndugac, aõm õlênsõņ mêtêmõkê êtu aģeņņa.”

³⁶Êsêacnêņ biņ gêlêņ Jesu tõņ atom ma kêsõm gêdêņ lõmmõkê gebe “Õtêc taõm atom, õkêņ êwiņgeņ.” ³⁷Ma ej gêlõc gêdêņ lau teņ gebe sêndaņģuc ej atom, Petere ma ģakobo aģêc lasi ģoaņ tauņgeņ sêwiņ ej. ³⁸Ac ģasêõ lasê lõmmõkênê andu e gêņõ ģaonda ma lau têtã to sêjam taņi sa. ³⁹Ma kêsõ gêja e kêsõm gêdêņ êsêac gebe “Amac aģõm ģaonda to ataņ kêtudambê asageņņa. ģapalêõ gêmac êndu atom, gêc bêcgeņ tec gêc.”
⁴⁰Ma êsêac sêõmac ej. Tec kêģanda êsêac samob sêsã sêja ma kêkõc ģapalê têna aģêc tama to êsêac, taņ sêwiņ ej sêja naņ, ma kêsõ balêm, taņ ģapalêõ gêc naņ gêja. ⁴¹Ĵakêkam ģapalêõ lêmã ma kêsõm gêdêņ ej gebe “Talita kumi,” tanam õkwi gebe “Ĵapalêõ, aê ģasõm aõm õndi sa.” ⁴²E ģacgeņ ģapalêõ gêdi sa ma kêsêlêņ, gebe ênê ģala kêtudambê 12. Ma êsêac selendec ģanõ. ⁴³Go ej gêjac ģao ģajãģa gêdêņ êsêac gebe lau teņ sêņõ ģawae atom, ma kêsõm gebe sêkêņ gêņ ģapalêõ tau êniņ. ††Legion.

Jesunê lau têtij ej aņga Nasaret

(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

6 Ma Jesu gêwi gamêņ tonã siņ ģagêõ lasê tau nê malacmõkê ma nê ģacseņomi têdaguc ej sêja. ²Gêdêņ sabat ej kêdõņ mêtê gêmõa lõm ma êsêac

††5:43 Lau Rom sêsã siņģaganêņ toņ kapõêņ teņ gebe

taêsam, tañ sêñô nañ, têtakê ñanô ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc gêñ tonec anğa ondoc, ma kauc, tañ eñ kêtap sa nañ, amboac ondoc, ma gêñtalô, tec eñ lêma gêgôm nec, ñam amboac ondoc. ³Ñac tonec kamunda, Maria latu ma Jakobo agêc Josea ma Juda agêc Simon teweñi nec. Ma ênê lasiio tec sêmoa sêwiñ aêac nec atom me.” Ma têtû môsi eñ. ⁴Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau gamêñ teñ tetoc propete teñ sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to tau nê lasitêwai ma nê gôlôac tec sêmbu eñ.” ⁵Ma eñ kêtôm gebe êñgôm gêñtalô teñ anğa tonañ atom, tagen kêkêñ lêma gêsac lau togêmac luagêcgeñ ma gêgôm êsêac ôliñ ñajam kêsa. ⁶Ma êsêacnêñ sêkêñ gêwiñ masiña gêjac ênê Iênô auc.

Jesu kêsakiñ nê aposolo sêja

(*Mat 10:5-15; Luk 9:1-6*)

Jesu gêjac laoc gamêñgeñ jakêdôn lau. ⁷Go gêmôêc êsêac 12 dêdêñ eñ jakêsakiñ êsêac luagêc-luagêc ma kêkêñ ñaclai gêdêñ êsêac gebe sêkônîñ ñalau ñatêmui. ⁸Go gêlêñ biñ êsêac gebe sêkôc gêñ teñ sêmoa intêna atom, tôc tagen. Mo masi, atali masi, awa êsêp ômbiñkap atom. ⁹Mago sêsô nêñ atapa ma sêsô ñakwê luagêc atom. ¹⁰Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Embe api andu teñ, nañ anğôn tonanğen e awi gamêñ tau siñ. ¹¹Malac teñ embe sêkôc amac sa to sêkêñ tanğen amac atom, nañ awi gamêñ tonañ siñ, ma andôn ñakekop, tañ gêc amac emkain nañ, su êtu nêñ geo ñabelo teñ êndêñ êsêac.” ¹²Go ñacseñomi sêsa sêja ma sêjam mêtê gebe lau sênam tauñ ôkwi. ¹³Ma têtîñ ñalau sec taêsam sêsa sêja to señ oso lau gêmac taêsam ña nip-têkwi ma sêgôm êsêac ôliñ ñajam kêsa.

Ñackêsagu Joağ gêmac endu

(*Mat 14:1-12; Luk 9:7-9*)

¹⁴Jesunê ñaê ñawae kêsa e kiñ Herodo gêñô ma lau sêsôm sebe “Ñackêsagu

Joağ gêdi sa anğa ñacmatênêñ, tec ñaclai kêpoa kêpi eñ.” ¹⁵Lau ñagêdô sêsôm sebe “Eñ Elia,” ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete tê sêmoa-sêmoa nê nêñ teñ.”

¹⁶Mago gêdêñ tañ Herodo gêñô biñ tonañ ñawae nañ, kêsôm gebe “Joağ tañ kajatu dêdim eñ gêsutêkwa gêñgic nañ, gêdi sa.” ¹⁷Herodo tau tonañ kêsôm sêkôc Joağ tôn ma sêsô eñ tôn gêñgôn kapoacwalô. Herodo gêgôm gêñ tonañ gebe tau gêjam têwa Pilip nê awê Herodia, ¹⁸ma Joağ kêsôm gêdêñ Herodo gebe “Gôjam têwamnê awê tec kesô.” ¹⁹Herodia geñ anô-anô Joağ gebe ênac eñ êndu, mago gêgôm elêmê, ²⁰gebe Herodo kêtêc Joağ. Eñ kêjala eñ gebe eñ ñac gêdêñ to ñac dabuñ, tec gejob eñ. Herodo gêñô ênê biñ e kêpô lêna tau ñasec, mago kêkêñ taja eñ gêjac ñawaegeñ.

²¹Ma gêdêñ ñasawa teñ Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc eñña, tec gêgôm moasiñ kapôên gêdêñ nê kiap to kapi-tai ma laumata Galilaiña. ²²Ma Herodia latuo kêsô jakêtê wê e Herodo to nê ñacleñ sêlic ñajam. Tec Herodo kêsôm gêdêñ ñapalêo gebe “Embe têmtac êwiñ gêñ teñ anğa aênoc ma oteñ, oc jakêñ êndêñ aôm.” ²³Eñ kêtôc lêma ma kêsôm gêdêñ ñapalêo gebe “Gêñ samob, tañ oteñ nañ, oc jakêñ êndêñ aôm. Embe oteñ ñoc gamêñ ñamakeñ, oc jakeñgeñ.” ²⁴Tec ñapaño kêsa jakêsôm gêdêñ têna gebe “Aê jateñ asageñ.” Ma têna kêsôm gebe “Oteñ ñackêsagu Joağ môkêapac.” ²⁵E ñapalêo kêlêti gacgeñ kêsô gêdêñ kiñ gêja jaketeñ gebe “Aê gabe galocgeñ ôkêñ ñackêsagu Joağ môkêapac êsêp laclu teñ êndêñ aê.” ²⁶Kiñnê ñalêlôm ñawapac ñanô, tagen kêtû kêtôc lêmaña to kêtû ñacleñña tec eñ gebe enseñ biñ su atom. ²⁷E gacgeñ kiñ kêsakiñ siñwaga teñ ma kêjatu gebe êkôc Joağ môkêapac êmêñ. Ñac tau gêja e gêdim Joağ gêsutêkwa gêñgic anğa andu kapoacwalôña, ²⁸go kêkêñ

môkêapac kêsêp laclu teŋ mênkêkên gédên ŋapalêo, ma ŋapalêo kékên gédên têna. ²⁹Joanê ŋacseŋomi sêŋô ŋawae mênșêkôc ênê ŋawêlêlan su jasêkên gêc sê teŋ.

Jesu gêlôm lau 5,000

(*Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Joaŋ 6:1-15*)

³⁰Aposolo sêkac sa dêdên Jesu sêja ma sêjac gêŋ samob, taŋ sêgôm to têdôn nan, ŋamiŋ gédên eŋ. ³¹Lau taêsam sêja sêmên-sêja sêmên, ma nêŋ ŋasawa sêniŋ gêŋŋa gêc atom. Tec Jesu kêsôm gédên êsêac gebe “Ajôc, tana gamên ŋasawa teŋ tamoa nêŋ tauŋŋa gebe aniŋ awem ŋagec.” ³²Tec êsêac sêpi waŋ sêsô gamên ŋasawa teŋ sêmoa nêŋ tauŋŋa.

³³Lau sêlic êsêac sêja ma taêsam sêjala êsêac. Tec lau aŋga malac samob sêsêlêŋ sêwiŋ tauŋ e jasêô lasê gamên tau, taŋ Jesu to nê ŋacseŋomi sebe sêmoa nan, sêmuŋ êsêac.

³⁴Gédên taŋ Jesu mênkêsô nan, gêlic lau toŋ kapôên ma taê walô êsêac gebe êsêac amboac domba, nan ŋacgejobŋa masi. Tec gêôc awa sa ma kêdôn biŋ taêsam gédên êsêac. ³⁵Oc gêja, tec ênê ŋacseŋomi dêdên eŋ sêja ma sêsôm gebe “Gamên tonec gamên sawa ma oc gêja su. ³⁶Amboac tonan ôkên lau sêc êliŋ-êliŋ gebe sêna malac to gamên ŋakêtu gêdô nasênam ôli nêŋ gêŋ sêniŋŋa.”

³⁷Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ ma kêsôm gebe “Amac taôm akên gêŋ êsêac sêniŋ.” Ma êsêac têtû kênac eŋ gebe “Amboac ondoc, aêac ana anam ôli polom ŋa denari 200 mênjakên êsêac sêniŋ me.” ³⁸Ma eŋ gêjam kênac êsêac gebe “Amac-nêm polom tendocgeŋ gêc, ana alic acgom.” Êsêac sêlic su ma mênșêsôm gebe “Polom lemeŋ teŋ ma i luagêc.”

³⁹Go eŋ kêjatu êsêac gebe samob sêŋgôn sic tomôkê-tomôkê sêŋgôn gêg-waŋ ŋamêdôb wakuc tonan. ⁴⁰Ma lau sêŋgôn sic toton-toton, toŋ ŋagêdô 100,

ŋagêdô 50. ⁴¹Go Jesu kêkôc polom lemeŋ teŋ to i luagêc tonan sa mênmata gedec undambê ma gêjam danŋe, go kêpô polom kêkôc ma kékên gédên ŋacseŋomi gebe sênac sam êndên lau. Ma gêjac sam i luagêc tau gédên êsêac samob. ⁴²Samob seŋ e gêôc êsêac tôn. ⁴³Go ŋacseŋomi sejoŋ ŋapopoc sa kêsêp gadob 12 e mênșêc ma i ŋagêdôgêdô gêwiŋ. ⁴⁴Ma êsêac, taŋ seŋ polom tau nan, ŋacwaga 5,000.

Jesu kêsêlêrl gêmôa ŋadembom ŋaô

(*Mat 14:22-33; Joaŋ 6:15-21*)

⁴⁵Ma Jesu kêkac nê ŋacseŋomi gacgeŋ sêpi waŋ sêmuŋ eŋ sêna Betsaida, nan gêc ŋamakeŋ ônêŋa, ma eŋ tau êmoa e êkên lau sêna acgom. ⁴⁶Eŋ kékên lau sêja su acgom, go kêpi lôc gêja gebe eteŋ mec. ⁴⁷Oc jakêsêp su ma waŋ kêsa e jakêkô ŋaluŋ ma eŋ taugen gêmôa baugen gêmôa. ⁴⁸Ma gêlic êsêac segolem elémê gebe mu kêpuc êsêac tôn. Talec kêtan, go kêsêlêŋ gêmôa ŋadembom ŋaôgeŋ kasa gédên êsêac gêja. Eŋ gebe êôc lêlêc êsêac êna. ⁴⁹Ac sêlic eŋ kêsêlêŋ gêmôa ŋadembom ŋaôgeŋ ma sêjam kauc sebe oc balôm teŋ, tec sêwakic. ⁵⁰Êsêac samob sêlic eŋ e têtakê. Go eŋ awa kêsa sebeŋ ma kêsôm gédên êsêac gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ⁵¹Ma eŋ jakêpi waŋ gêwiŋ êsêac ma mu kêtu malô. Ma êsêac têtakê e sêŋac lemeŋ ŋanô, ⁵²gebe êsêac-nêŋ kauc kêsa kêpi biŋ polomŋa atom, nêŋ ŋalêlôm ŋajaŋa tec gêc.

Jesu gêgôm lau gêmâc aŋga Genesaret ôliŋ ŋajam kêsa

(*Mat 14:34-36*)

⁵³Ma sêja e sêpi bau aŋga Genesaret ma sêsô waŋ tôn. ⁵⁴Sêsêp aŋga waŋ sêja e gacgeŋ lau sêjala eŋ deŋ tageŋ. ⁵⁵Ma sêlêti sêjam gamên aucgeŋ e lau sêbalaŋ lau, taŋ gêŋ gêgôm êsêac nan, tosac-tosac sêja gamên, taŋ sêŋô gebe eŋ gê-

moa nanj. ⁵⁶Ma gédênj tanj gêô lasê malac sauj to kapôênj ma gamênj ñakêtu gédô-gédô nanj, êsêac sêkênj lau gêmac sec malacluj kêtômgej ma tetej enj gebe sêmoasac ênê ñakwê ñataligej, ma samob, tanj sêmoasac enj nanj, tec ôlij ñajam kêsa. ^{¶¶}

Lau ñanô nêj mêtê

(Mat 15:1-9)

7 Ma Parisai to biñsutau ñagêdô, tanj sêmênj anja Jerusalem nanj, sêkac sa dédênj Jesu sêja. ²Ma sêlic ênê ñacsenjomi ñagêdô sêkwasiñ lemeñ atom, señ gêñ paliñ-paliñgeñ. ³Parisai to Juda samob señ gêñ atom e sêkwasiñ lemeñ su acgom, gebe têdaguc lau ñanô nêj ñagôlij. ⁴Ma embe anja gamênj têtulu gêñña sêmênj, nanj sêniñ gêñ atom e sêlij bu su acgom. Ma ñagôlij lanjwa ñagêdô taêsam gêc, tanj têdaguc gêwiñ amboac sêkwasiñ suc to laclu ma ku.

⁵Amboac tonanj tec Parisai to biñsutau têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, aômnmê ñacsenjomi têdaguc lau ñanô nêj ñagôlij atom, sêkwasiñ lemeñ atom ma señ gêñ.” ⁶Tec enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Jesaia geoc biñ lasê jagêdênjgoc kêpi amac dansantêna amboac teto gêc gebe

‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdônôlicgeñ, mago nêj ñalêlôm gêmôa jaêc aê.

⁷Êsêac sêjam sakij aê kwalec gebe biñsu, tanj êsêac têdôn nanj, ñamalacnêj biñ ñaômageñ.’

⁸Anôtônê biñsu nanj amac awi siñ su, ma ñamalacnêj ñagôlij lanjwa tec akôc tônj.”

⁹Ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Anôtônê biñsu tec abanac e ñapep sawa gebe amansañ taôm nêj ñagôlij lanjwaña. ¹⁰Mose kêsôm gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa. Ijac teñ embe êsôm biñ sec êpi têna me tama, nanj

sênac enj êndu.’ ¹¹Mago amac tec asôm gebe ‘Ijac teñ embe êsôm êndênj têna me tama gebe Aênjoc gêñ, tanj taêm kêka amoa nanj, Korban,’ ñam gebe jakênj êndênj Anôtô, ¹²go anac jao enj gebe ênam têna me tama sa êtiam atom. ¹³Amac ajam Anôtônê biñ auc ña taôm nêj ñagôlij lanjwa, tanj adônj gelom-gelom nanj, ma ajam gêñ ñagêdô ôkwi gêwiñ.”

Gêj tanj gêgôm ñamalac kêtû sec

(Mat 15:10-11, 15-20)

¹⁴Go Jesu gêmôêc lau dédênj enj sêja kêtiam ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Samob anjô aênjoc biñ ma nêj kauc êsa. ¹⁵Gêñ dêmôêña teñ embe êsêp ñamalacnê ñalêlôm êna, oc êñgôm enj êtu sec atom. Mago gêñ, tanj kêsa anja ñamalac gêmênj nanj, tec gêgôm enj kêtû sec.” [¹⁶Ijac teñ nê tanjasuj êñjôña êmbe ênêc, nanj êñjômanj.]

¹⁷Ma gédênj tanj gêwi lau siñ kêsô andu gêja nanj, ênê ñacsenjomi têtû kênac biñgôlij tau ñam gédênj enj. ¹⁸Ma enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Ma amac tonec nec, nêj kauc kêsa atom amboac tonanj me. Ajala atom me. Gebe gêñ samob, tanj anja dêmôêña êsêp ñamalac êna nanj, oc êñgôm enj êtu sec atom, ¹⁹gebe kêsêp ênê ñalêlôm gêja atom, kêsêp ñatêcñageñ gêja e gê su kêtôm gêgôm-gêgôm.” Tec Jesu gêwa gêñ taniñña samob sa gebe ñajam. ²⁰Ma kêsôm gebe “Tageñ gêñ, tanj kêsa anja ñamalacnê nanj, tec gêgôm ñamalac kêtû sec. ²¹Gebe taênj gêjam biñ sec kêsa anja ñamalacnêj ñalêlôm, biñ mockaiñña, geñgeñ, sêjac ñamalac êndu, ²²dêdim sêmcwalô gêñgic, mateñ katu, sêgôm sec ñawaô, biñdansañ, wauc-wauctêna, mateñ danjucboa, sêsôm biñ alôb-alôb, tetoc tauñ sa ma biñ meloc. ²³Gêñ sec

^{¶¶}6:56 K mwaganênj a c tageña. Alic Mat 18:28

samob tonañ ñai tec kêsa ança ñalêlôm ma gêgôm ñamalac kêtü sec.”

Awê teñ kêkên gêwiñ ñajaña

(Mat 15:21-28)

²⁴ Go Jesu gêdi ança tonañ gêja gamêñ Turuña. Ma kêpi andu teñ gêja ma gebe ênam tau aucgeñ e gêgôm jageo. ²⁵ Ma awê teñ, tañ latuo sauñ ñalau ñatêmui gêgôm eñ nañ, gêñô eñ ñawae ma se-beñ gêja gêu tau gêc eñ akaiñña. ²⁶ Awê tau eñ Heleno, têna kêkôc eñ ança Suropoinikianja. Eñ keteñ Jesu gebe êtiñ ñalau sec ança latuonê êsa êna. ²⁷ Mago Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ondecgeñ, ñapalê sêniñ nêñ gêñ e êôc êsêac tôn aagom. Embe takôc ñapalênêñ mo su ma tambaliñ êndêñ kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁸ Tec awê tau gêjô eñ awa gebe “Apômtau, mago kêamlatu señ ñapalênêñ mo ñapopoc sêmoa tebo ñalabu-goc.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Kêtu biñ tonañña tec ôna. ñalau sec kêsa ança latômônê gêja su.” ³⁰ Ma eñ gêmu gêja nê andu e gêlic ñapalêo gêc ma ñalau sec kêsa gêja su.

Tañasunbic to awamê ñajam kêsa

³¹ Ma Jesu gêwi gamêñ Turuña siñ kêtiam kêsa Sidonña e jagêô lasê Malaclemenlu ñagamêñ gêc bugêjacton Galiliana. ³² Go sêkôc tañasunbic to nê bi ñ kwackwac dêdêñ eñ sêja ma teteñ eñ gebe êkêñ lêma ênsac eñ. ³³ Tec Jesu kêkôc eñ su ança launêñ jasêkô taunña, go kêkêñ lêmalatu kêsô eñ tañasun ma kêkasôp to kêmoasac eñ imbêla. ³⁴ Go mata gedec undambê e kêsê awa su ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Epata,” gebe “Ôpoa lasê.” ³⁵ Tec tañasun kêpoa lasê ma imbêla kêtü goloñ e kêsôm biñ ñañêñ kêsa, ³⁶ ma Jesu gêjac jao gebe sêsôm ñawae êndêñ lau atom. Eñ gêjac jao gêmoa, tageñ êsêac sêjac miñ biñ

tau kêtü tapa-tapa sêjac ñawaegen. ³⁷ Lau sêjac lemeñ ñanô ma sêsôm gebe “Eñ gêgôm gêñ samob ñajam. Tañesunbic sêñô biñ ma awenmê sêsôm biñ lasê.” §§

Jesu gêlôm lau 4,000

(Mat 15:32-39)

8 Gêdêñ tonañgeñ lau taêsam sêkac taun sa kêtiam ma nêñ gêñ sêniñña masi. Tec Jesu gêmôc nê ñacseñomi dêdêñ eñ jakêsôm gêdêñ êsêac gebe ² “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiñ aê e bêc têlêac samuc ma nêñ gêñ sêniñña masi. ³ Amboac tonañ embe jakêñ êsêac têntac sawagen sêmu sêna nêñ gamêñ, oc eñkain to lemeñ êmac ança intêna, gebe lau gamêñ baliñña ñagêdo tec sêwiñ êsêac.” ⁴ Ma ênê ñacseñomi têtü kênac eñ gebe “Aêac takôc mo ança ondoc ma takêñ lau tonec sêniñ êôc êsêac tôn, tamoa gamêñ sawa nec.” ⁵ Tec eñ kêtü kênac êsêac gebe “Amac-nêm polom tendocgeñ gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Polom 7.”

⁶ Ma kêsôm gêdêñ lau gebe sêñgôn sic sêñgôn nom. Ma kêkôc polom 7 tonañ mêngeñjam danje su, go kêpô kêkôc ma kêkêñ gêdêñ nê ñacseñomi gebe sênac sam. Tec sêjac sam gêdêñ lau. ⁷ Ma êsêacnêñ i palê luagêcgeñ gêc, nañ gêjam danje ma kêsôm gebe sênac sam amboac tonañ. ⁸ Señ e gêôc êsêac tôn, go sejoñ ñapopoc sa kêsêp gadob 7. ⁹ Ma lau tau amboac 4,000. Ma kêkêñ êsêac sêja. ¹⁰ Go êsêac to nê ñacseñomi gacgeñ jasêpi wañ teñ ma jasêô lasê gamêñ Dalmanutaña.

Parisai teteñ gêñtalô

(Mat 16:1-4)

¹¹ Parisai sêsa sêja jaêc sesen taun sêmoa e sebe sênsaê Jesu. Tec sêsôm gebe “Ôñg m gêñtalô undambêña teñ.”

§§7:37 Asam biñ, tañ gêc Mat 15:2

¹² Jesu gêñò biñ tonañ e nê ñalêlôm ñawapacgosu ma kêsôm gebe “Lau têtêm tonecña sêsôm gêñtalô teñ kêtû asageñña. Biññañô, aê jasôm êndên amac gebe Lau têtêm tonecña oc sêlic gêñtalô teñ atomanô.” ¹³ Go gêwi êsêac siñ ma kêpi wañ kêtiam jakêso ñamaken ôñêña.

Parisai to Herodo nêñ jist

(*Mat 16:5-12*)

¹⁴ Ñacseñomi sêliñ polom siñ sêkôc gêwiñ atom, sêkôc ñanô tagen gec wañ. ¹⁵ Tec Jesu gêlên biñ êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndên Parisai to Herodo nêñ jist.” ¹⁶ Ma êsêac taên gêjam gêc taunña ma sêsôm gebe “Kec, eñ kêsôm biñ tonañ gebe aêac takôc polom gêwiñ atom.” ¹⁷ Ma Jesu kêjala biñ, tañ sêsôm nañ, tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Kêtû asageñña amac taêm gêjam gêc taomñagen gebe akôc polom gêwiñ atom. Amacnêm kauc kêsa atom ma ajala biñ tonec ñam atom tagen me. Nêm ñalêlôm ñadani kêsa me. ¹⁸ Matemanô gêc, mago alic gêñ atom to tañem-suñ gêc, mago añô biñ atom me. Ma taêm gêjam biñ atom me. ¹⁹ Gêdên tañ kêpô polom lemeñ teñ kêkôc gêdên lau 5,000 nañ, ajoj ñapopoc sa kêsêp gadob tendocgeñ.” Ma êsêac sêsôm gêdên eñ gebe “Gadob 12.” ²⁰ “Ma gêdên tañ kêpô polom 7 kêkôc gêdên lau 4,000 nañ, ajoj ñapopoc sa kêsêp gadob tendocgeñ.” Ma êsêac sêsôm gêdên eñ gebe “Gadob 7.” ²¹ Go eñ kêtû kênac êsêac gebe “Ajala biñ tonec ñam atom tagen me.”

Ñac matapec ñajam kêsa aña Betsaida

²² Jasêo lasê Betsaida ma lau sêkôc matapec teñ dêdên Jesu sêja ma teteñ eñ gebe êmoasac eñ. ²³ Tec Jesu kêkam matapec gêdên lêma ma gêwê eñ agêc sêsa malac ñamagê sêja, go kêkasôp kêsêp eñ mataanô ma gêu lêma gêsac

eñ ma kêtû kênac eñ gebe “Gôlic gêñ teñ me masi.” ²⁴ Ma ñac tau kêsa sa ma kêsôm gebe “Aê galic ñamalac, galic êsêac sêsênñ amboac ka.” ²⁵ Go Jesu gêu lêma gêsac eñ mataanô kêtiam ma kêpuc mata tôn e mataanô ñawa kêsa ma gêlic gamên ñañên kêsa. ²⁶ Go kêsakiñ eñ gêja nê andu ma kêsôm gebe “Ôsa malac ôna atom.”

Petere kêsôm Jesu ñam

(*Mat 16:13-20; Luk 9:18-21*)

²⁷ Go Jesu to nê ñacseñomi dêdi sêsa malac Kaisarea Pilipi sêja. Sêsêlên e jasêsa ñadambê teñ ma kêtû kênac nê ñacseñomi gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ²⁸ Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe ñackêsagu Joañ, ma ñagêdô gebe Elia, ma ñagêdô gebe propetenên teri.” ²⁹ Go kêtû kênac êsêac gebe “Ma amac taôm nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô eñ awa gebe “Aôm Kilisi tau.” ³⁰ Ma Jesu gêjam êsêac aweñ auc gebe sêsôm eñ lasê êndên lau teñ atomanô.

Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê

(*Mat 16:21-28; Luk 9:22-27*)

³¹ Go gêoc awa sa ma kêdôn êsêac gebe “Ñamalacnê Latu oc êoc ñandan taêsam ma laumata to dabuñsêga to biñ-sutau oc têtin eñ to sênac eñ êndu. Ma bêc têtêac ênaña, go êndi sa êtiam.” ³² Eñ kasôm biñ tonañ gêc awageñ. Tec Petere gê eñ jaagêc sêkô taunña ma kêsôm eñ. ³³ Ma Jesu kêkac tau ôkwi mata gê nê ñacseñomi ma kêsôm Petere gebe “Sadañ, ôkôc taôm sa naôkô jaêc. Aôm taêm gêjam biñ Anôtônja atom, taêm gêjam biñ ñamalacñagen.”

³⁴ Go gêmôc lau to nê ñacseñomi sêmên ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Ñac teñ embe taê ênam gebe êsap aê tôn, nañ ênac kapoac tau ma êoc nê kakesoIau êndanğuc aê. ³⁵ Ñac teñ embe êngôm moc-sac gebe êmoa mata jali, nañ oc êmac êndu. Ma teñ embe êmac êndu êtu aê to

ñawae ñajamña, nañ oc êñgôn mata jali. ³⁶Ñac teñ embe ênsôb gêñ nomña samob sa êtu ênê gêñ, mago êjainj katu, oc ênam eñ sa amboac ondoc. Oc ênam eñ sa atom. ³⁷Ñamalac oc ênac da katu ña asageñ. ³⁸Lau mockainjo to lau sec tonec nêñ teñ embe maja aê to ñoc biñ, oc Ñamalacnê Latu maja eñ amboac tonañ êndên têm, tê êmên to Tamanê ñawasi ma añela dabuñ sêwiñ eñ.” *

9 Ma eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tec sêkô nec, nêñ ñagêdô oc sêmac êndu atomgeñ e sêlic Anôtônê gôlinj tonjaclai mênêsa acgom.”

Jesu ôli kainj teñ kêsa

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

²Bêc 6 gêjaña acgom, go Jesu kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joañ sêwiñ eñ. Ma gêwê êsêac sêpi lôc ñatêpôê baliñ teñ sêja gebe sêmoa tauñña. Ma sêlic eñ ôl i kêpô tau ôkwi ³e nê ñakwê sêpôma kêlêlêc oc ñaboatilo su. ⁴Go Elia agêc Mose seoc tauñ lasê dêdên êsêac ma sêjam biñgalôm sêwiñ Jesu. ⁵Ma Petere gêoc awa sa kêsôm gêdên Jesu gebe “Mêtêmôkê, ñajam gebe tamoa gamên tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aômñem teñ ma Mosenê teñ ma Elianê teñ.” ⁶Êsêac têtêc tauñ ñanô, tec eñ gêjam kauc biñ êsômña. ⁷Go tao teñ mênêgêjam ajuñ êsêac ma awa teñ kêsa aña tao tau gêmên gebe, “Aêñoc Latuc tañ têtac gêwiñ eñ nañ, tau tonec. Akên tañem eñ.” ⁸Ma sep tageñ ac mateñ geso gamên e sêlic lau teñ sêkô sêwiñ êsêac atom, Jesu taugenj.

⁹Êsêac sêsêp aña lôc sêmoa ma eñ gêjac jao êsê c gebe “Gên tañ alic nañ, anac ñaminj êndên ñac teñ atom e Ñamalacnê Latu êndi sa aña ñacmatênên su acgom.” ¹⁰Êsêac taên gêjam biñ tonañ gêc tauñgeñ sêmoa ma têtû kênac gêdên

tauñ gebe “Êndi sa aña ñacmatênên nec ñam amboac ondoc.” ¹¹Go têtû kênac eñ gebe “Amboac ondoc, biñsutau sêsôm gebe Elia êmên êmuñ acgom” ¹²Tec eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Elia nañ êmuñ ma êsa gêñ samob ñalanô sa êtiam. Ma teto kêpi Ñamalacnê Latu amboac ondoc gebe eñ oc êoc ñandan taêsam to têtû kasec eñ. ¹³Mago aê jasôm êndên amac gebe Elia tec gêmên su, ma sêgôm eñ waucwauceñ amboac teto kêpi eñ.”

Ñapalê tonjalau sec ôli ñajam kêsa

(Mat 17:14-20; Luk 9:37-43)

¹⁴Ac sêmên ma sêd lasê gêdên ñacseñomi ñagêdô ma sêlic lau taêsam sêgi êsêac auc ma biñsutau to êsêac awenjsuñ gêoc ka tauñ. ¹⁵Lau sêlic eñ e gacgeñ têtakê ma sêlêti dêdên eñ sêja to sê moalêc eñ. ¹⁶Ma eñ kêtû kênac êsêac gebe “Amac awemsuñ gêoc ka taôm kêtû ageñña.” ¹⁷Tec ñac teñ aña lau taêsam tonañ nêñ gêjô eñ awa gebe “Mêtêmôkê, aê kakôc latuc gadên aôm gamên gebe ñalau awamê gêgôm eñ. ¹⁸Gên tau embe êtap eñ sa aña ñasawa teñ, oc êmônaj eñ e awaôpic êsa ma luluñ ñakic-sêa kikec-kikec e êtu toñ lanjwageñ. Ma kateñ nêñ ñacseñomi gebe têtinj ñalau tau e sêgôm kêtôm atom.” ¹⁹Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “O amac lau-akên-gêwiñatomwaga, aê jamoa jawin amac e êndên ondoc, ma jaôc amacnêm biñ e êndên ondocgeñ. Akôc ñapalê tau andên aê amên.” ²⁰Ma sêkôc ñapalê tau dêdên eñ sêja. Ma gêdên tañ ñalau gêlic Jesu nañ, gacgeñ kêgasuñ ñapalê tau e gêjac tau êndu jagêc nom ma kêsabi tau to awaôpic kêsa. ²¹Go Jesu kêtû kênac tama gebe “Gên tonec gêgôm eñ kêtôm jala tendocgeñ su.” Ma eñ kêsôm gebe “Ñapalêgeñ ma gêgôm eñ ²²ma kêtin eñ kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam gebe enseñ eñ su. Mago aôm embe ôtôm,

*8:38 Asam biñ, tañ gêc Mat 16:6

go taêm walô aêac ma ônam aêac sa.”
²³Ma Jesu kêsôm gêdêñ ej gebe “Aôm gônac aê ôkwi gebe Aôm embe ôtôm me. Ijac tañ kêkêñ gêwiñ nañ, oc êngôm gêñ samob naêtôm.”²⁴E gacgeñ ñapalê tama gêmôêc ma kêsôm gebe “Aê kakêñ gêwiñ, tagen kakêñ gêwiñ kwalec, tec ônam sa.”

²⁵Jesu gêlic lau sêwêgeñ sêmêñ, tec gec biñ ñalau ñatêmui ma kêsôm gêdêñ ej gebe “Aôm ñalau awammê to tañam-sunbic, aê jasakiñ aôm gebe Ondec ej ma ôsa ôna, ma ômu ôsô ñac tau nê ñalêlôm ôna êtiam atom.”²⁶Ma ñalau kêgasuñ ej secanô e kêwakic lasê ma kêsa gêja. Ma ñapalê tau gêc amboac ñacmatê, tec lau taêsam sêsôm gebe “Gê-mac êndu su.”²⁷Go Jesu kêkam ej kêsêp lêma ma gegeñ ej sa jakêkô.

²⁸Gêc gêmu gêja nê andu acgom, go nê ñacseñomi têtû kênac ej sêmoa tauñña gebe “Amboac ondoc, tec aêac atiñ ñalau tonañ agôm kêtôm atom nec.”
²⁹Ma Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Gêñ teñ kêtôm gebe êtiñ gêñ amboac tonañ ñai su sêsa ñagaô sêna atom, mec tagen.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê kêtû luagêcña

(*Mat 17:22-23; Luk 9:43-45*)

³⁰Go ac dêdi aña tonañ sêsa Galilaiageñ sêja ma ej gebe lau sêñô êsêac ñawae atom, ³¹gebe ej kêdôn nê ñacseñomi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau sêkêñ ñamalacnê Latu êsêp ñamalac lemeñ êna nasênac ej êndu. Sênac ej êndu e ñabêc têlêac ênaña su acgom, go êndi sa.”³²Mago êsêacnêñ kauc kêsa kêpi biñ tonañ atom ma têtêc tauñ tec têtû kênac ej atom.

Asa êtu ñac kapôêñ

(*Mat 18:1-5; Luk 9:46-48*)

³³Jasêô lasê Kapanauam sêngôn andu acgom, go kêtû kênac êsêac gebe “Amac asôm biñ amboac ondoc gêdêñ taôm

amoa intêna.”³⁴Ma êsêac sêjam tauñ tôn, gebe aña intêna sêjam kênac tauñ kêpi nêñ asa kêtû ñac towae kêlêlêc êsêac ñagêdô su.³⁵Go gêngôn sic ma gêm êc êsêac 12 mênkêsôm gêdêñ êsêac gebe, “Ijac teñ embe taê ênam gebe êtu ñamata, nañ êtu samob nêñ ñamu to samob nêñ sakiñwaga acgom.”³⁶Ma kêkôc ñapalê sauñ mênketoc ej kêkô êsêac ñaluñgeñ, go kêmbôêñ ej ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe³⁷“Ijac tañ kêkôc ñapalê sauñ amboac tonec nêñ teñ sa kêtû ñoc ñaêña nañ, kêkôc aê sa. Ma ñac, tañ kêkôc aê sa nañ, kêkôc aê taucgeñ atom, ej kêkôc ñac, tañ kêsakiñ aê nañ sa.”

Lau tañ sesen aêac atom nañ, sêpuc aêac tôn

(*Luk 9:49-50*)

³⁸Go Joañ kêsôm gêdêñ ej gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ñac teñ, nañ kêdaguc aêac atom, kêtin ñalau sec su ña aômnmê ñaê. Tec ajac jao ej, gebe ej kêdaguc aêac atom.”³⁹Ma Jesu kêsôm gebe “Anac jao ej atom, gebe ñac tañ êngôm gêntalô êpi aêñoc ñaê, go gacgeñ êkac awa ôkwi ma êsôm biñ sec êpi aê nañ, oc êngôm êtôm atom.”⁴⁰Gebe ñac, tañ kêkêñ kisa gesen aêac atom nañ, kêpuc aêac tôn.⁴¹Ijac nañ êkêñ bu laclu teñ amac anôm êtu Kilisinê lau amacña nañ, jasôm biññanô êndêñ amac gebe ñagêjô ñajam oc eso ej atomanô.

Tatim lau atom

(*Mat 18:6-9; Luk 17:1-2*)

⁴²“Ma ñac teñ, nañ êtim lau sauñ, tañ sêkêñ gêwiñ aêña nañ, nêñ teñ e êtu sec nañ, lau sêwa poctêmui sa ej gêsutêkwa ma sêmbaliñ ej êsêp gwêc êna, go ñajam.

⁴³“Lêmam embe êtim aôm, go ôndim êngic. Tolêmamkatucgeñ ôngôn matam jali, oc ñajam êlêlêc tolêmam lulugeñ ôsêp lamboam ñakêlêndin ñaja, tañ kêsa

ɲapaɲ naɲ ôna. [⁴⁴Gamêɲ naɲ ɲatê-moa to ɲaja êmac atom.] ⁴⁵Ma amkaiɲ embe êtim aôm, naɲ ôndim êɲgic. Toamkatucgeɲ ôɲgôɲ matam jali, oc ɲajam êlêlêc sêmbaliɲ aôm toamkaiɲ lulugeɲ ôsêp lamboam ɲakêlêndiɲ ôna. [⁴⁶Gamêɲ naɲ ɲatêmoa to ɲaja êmac atom.] ⁴⁷Ma matamanô teɲ embe êtim aôm, naɲ ôkip sa. Tomatamanô tageɲ ôsô Anôtônê gamêɲ ôna, oc ɲajam êlêlêc sêmbaliɲ aôm tomatamanô lulugeɲ ôsêp lamboam ɲakêlêndiɲ ôna. ⁴⁸Gamêɲ naɲ ɲatêmoa to ɲaja êmac atom.

⁴⁹“Sêpalip ja kêpi lau samob kêtôm sêpalip gwêc kêpi gwada. ⁵⁰Gwêc tau gêɲ ɲajam, mago gwêc tau ɲamakic embe ênaɲa, oc dangôm ɲamakic êsa êtiam amboac ondoc. Gwêc ênêc amacɲa ma amoa tobiɲmalôgeɲ awiɲ taôm.”

Biɲ sêmbôcwalôɲa

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

10 Jesu gêdi aɲga tonaɲ jagêô lasê Judaia to gamêɲ, taɲ gêc Jordan ɲamakeɲ ônêɲa naɲ, ma lau taêsam sêkac sa dêdêɲ eɲ sêja kêtiam, tec kêdônê êsêac cimboac gêgôm-gêgôm naɲ kêtiam.

²Ma Parisai ɲagêdô dêdêɲ eɲ sêja sebe sêlêtôm eɲ ma têtû kênac eɲ gebe, “ɲac teɲ embe êwi nê awê siɲ, oc êtôm me masi.” ³Tec eɲ gêjô êsêac aweɲ gebe, “Mose gêjac biɲsu amac amboac ondoc.” ⁴Ma êsêac sêsôm gebe, “Mose gêlôc gebe teto papia sêwi awê siɲna ma sêwi eɲ siɲ.” ⁵Tec Jesu kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Eɲ keto biɲsu tonaɲ kêtû nêɲ ɲalêlôm ɲadaniɲa. ⁶Mago andanɲeɲ gêdêɲ taɲ Anôtô kêkêɲ undambê to nom naɲ, kêkêɲ awêlu ɲac. ⁷Amboac tonaɲ ‘ɲac oc êwi tama agêc têna siɲ ma êsap nê awê tôn’ ⁸ma agêc lulu têtû ôli tageɲ.’ Ma agêc têtôm gêɲ luagêc êtiam atom, têtôm ɲanô tageɲ. ⁹Gêɲ taɲ Anôtô kêkêɲ kêkwa tau naɲ, ɲamalac teɲ êkac su atom.”

¹⁰Jasêɲgôn andu acgom, go ênê ɲac-seɲomi têtû kênac eɲ kêtû biɲ tau tonecɲa kêtiam. ¹¹Tec Jesu kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “ɲac teɲ embe êwi nê awê siɲ ma ênam teɲ, oc êɲgôm gêɲ mockaiɲɲa, ¹²ma awê teɲ embe êwi nê akweɲ siɲ ma ênam teɲ, oc êɲgôm gêɲ mockaiɲɲa amboac tonaɲ.”

Jesu gêjam mec ɲapalê ɲasec-ɲasec

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³Ma sejoɲ ɲapalê ɲasec-ɲasec dêdêɲ Jesu sêja gebe êmoasac êsêac. Ma ɲac-seɲomi sec biɲ lau. ¹⁴Jesu gêlic e kêtû môsi ma kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Andec ɲapalê dêdêɲ aê sêmêɲ, akô êsêac auc atom, gebe lau tecenaɲ ɲai têtû Anôtônê gamêɲ ɲatau. ¹⁵Biɲɲanô, aê jasôm êndêɲ amac gebe ɲac taɲ êkôc Anôtônê gamêɲ sa êtôm ɲapalê atom naɲ, oc êsô êna atom.” ¹⁶Go kêmbôêɲ to gêu lêma gêsac êsêac ma gêjam mec êsêac.

ɲacseɲom tolêlôm

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷Jesu jakêsa intêna acgom, go ɲac teɲ kêlêti geseɲ eɲ auc jakêpôn aduc gêdêɲ eɲ ma kêtû kênac eɲ gebe “Mêtêmôkê ɲajam, aê janɲgôm asageɲ gebe jawê kaiɲ janɲgôn matoc jali tenɲeɲ.” ¹⁸Tec Jesu kêtû kênac eɲ gebe “Amboac ondoc, kôsam aê gebe ɲajam. ɲajam teɲ gêmoa atom, Anôtô taugen. ¹⁹Biɲsu tau tec gônô su gebe ‘Ônac ɲamalac êndu atom, ôɲgôm gêɲ mockaiɲto to mockaiɲna atom, ônam geɲgeɲ atom, ôɲga biɲ atom, ôɲgambec gêɲ atom ma otoc tamam agêc tênam sa.’” ²⁰Ma ɲac tau kêsôm gêdêɲ eɲ gebe “Mêtêmôkê, aê ɲapalêgeɲ ma kamasan biɲ samob tonaɲ kêtû tôn aê.” ²¹Ma Jesu mata gê eɲ e têtac gêwiɲ eɲ ma kêsôm gêdêɲ eɲ gebe “Gêɲ tageɲ tec kôpô lêna. Ôna ma ôkêɲ nêɲ waba samob lau sênam ôli ma ôkêɲ ɲaawa êndêɲ lau ɲalêlôm sawa, go nêɲ

awa oc ênêc undambê, ma ômôêj òndanguc aê.”²² Ijac tau gêjô biñ tonañ e lañòanò kêtù sêp ma kêsa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ gêja, gebe nê waba taêsam.

²³Go Jesu kêsala nê ñacseñomi ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Lau toawa embe sêsô Anôtônê gamêj sêna, oc sêjgôm elê mê.”²⁴Ijacseñomi têtakê kêtù ênê biñ tonañña, tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac kêtiã gebe “Ijalêac, lau sêsô Anôtônê gamêj sênaña ñawapac ñanô.²⁵Bôc kamele teñ oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgeñ êlêlêc ñac tolêlôm teñ êsô Anôtônê gamêj ênaña su.”²⁶Êsêac têtakê ñanô ma sêsôm gêdêj tauñ gebe “Ai, amboac tonañ, asa oc ênam samuc.”²⁷Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ijalalac oc têtôm gêj amboac tonañ atom. Mago Anôtô eñ kêtôm, gebe Anôtô gêgôm gêj samob jakêtôm.”

²⁸Ma Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdêj eñ gebe “Ôlic acgom, aêacmêj tec awi ma gêj samob siñ ma adaguc aôm.”²⁹Ma Jesu kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndêj amac gebe Ijac teñ nañ êwi nê andu, me lasitêwai, me luio, me têna agêc tama, me ñapalê, me kôm siñ êtu aê to ñawae ñajamña,³⁰oc êndêj têm tonec êkôc gêj tau ñagêjô êtu dim 100 êjô andu ma lasitêwai to luio, ma tênai to ñapalê ma kôm, ma oc sêjanda eñ êwiñ, ma êndêj têm ñamuña oc êjgôn mata jali teñgeñ.³¹Lau ñamatana taêsam oc têtù ñamu ma ñamu oc têtù ñamata.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê kêtù têtêacña

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³²Êsêac sêsêlêj sêmoa intêna sebe sêpi Jerusalem sêna ma Jesu kêsêlêj gêmuj êsêac ma êsêac têtakê. Ma êsêac, tañ têtadaguc eñ nañ, têtêc tauñ. Ma kêkôc êsêac 12 sêmoa nêj tauñña kêtiã jagêwa gêj, tañ oc êtap eñ saña nañ, ñam sa gêdêj êsêac gebe³³“Alicgac me,

aêac tapi Jerusalem tana, ma oc sêkêj Ijalalacnê Latu êndêj lau dabuñsêga to biñsutau sêkic ênê biñ, go sêkêj eñ êndêj lau samuc.³⁴Ma êsêac sêsu eñ susu to sêkasôp êpi eñ ma si eñ, go sênac eñ êndu. Ma bêt têtêac ênaña, go êndi sa.”

Jakobo agêc Joañ tetetj gêj

(Mat 20:20-28)

³⁵Ma Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joañ, dêdêj eñ sêja ma sêsôm gêdêj eñ gebe “Mêtêmôkê, aêagêc abe ôjgôm gêj, tañ aêagêc atej êndêj aôm nañ, ñanô êsa êndêj aêagêc.”³⁶Tec Jesu kêtù kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe aê jangôm asageñ ñanô êsa êndêj amagêc.”³⁷Go êsêagêc sêsôm gêdêj eñ gebe “Ôkêj aêagêcma teñ êjgôn nêm anôña ma teñ êjgôn nêm gasêña anña nêm ñawasi ñalêlôm.”³⁸Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Amagêc ajam kauc gêj, tañ atej nañ. Amagêc atôm gebe anôm êsêp laclu, tañ aê janôm êsêpña nañ, ma alij sañgu, tañ aê jaliñ nañ me.”³⁹Ma êsêagêc sêjô eñ awa gebe “Aêagêc atôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Laclu tañ aê janôm êsêp nañ, amagêc oc anôm, ma sañgu, tañ aê oc jaliñ nañ, amagêc oc alij.⁴⁰Tageñ aê katôm gebe jakêj lau sêjgôn ñoc anôña to ñoc gasêña nec atom, gêjac lau, tañ Tamoc kêmasañ kêtù êsêacña nañgeñ ñawae.”

⁴¹Êsêac lau 10 sêjô e têtù môsi Jakobo agêc Joañ.⁴²Ma Jesu gêmôêc êsêac dêdêj eñ sêja ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac ajalagac gebe lau, tañ seboç têtù lau samuc nêj gôliñwaga nañ, sêkônij êsêac ma nêj lau kapôêj sêjam gôliñ êsêac ñajanaña.⁴³Mago amac amboac tonañ atom. Ijac teñ embe taê ênam gebe êtu amacnêm ñac kapôêj, nañ êtu amacnêm sakiñwaga.⁴⁴Ma teñ embe taê ênam gebe êtu amacnêm ñamata, nañ êtu amacnêm gêjgôma.⁴⁵Ijalalacnê Latu gêmêj gebe sênam sakiñ

enja atom, mago gebe ênam sakiñ to êkênj tau ênac da lau taêsam.”

Matapec tej ñajam kêsa

(*Mat 20:29-34; Luk 18:35-43*)

⁴⁶ Êsêac sêsêlênj e sêo lasê malac Jeriko. Ma gêdênj tañ êsêac to nê ñacsenjomi ma lau taêsam sêwê sêsa anja Jeriko sêja nañ, Timai latu matapec Batimai keten-ketenj gênj gêngôñj intêna ñatali. ⁴⁷ ñac tonanj gêngô ñawae gebe Jesu Nasaretña tau enj, tec gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ⁴⁸ Lau taêsam sec biñ enj gebe “Ônam taôm tônj,” mago enj gêmôêc kêpuc sagenj gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁹ Tec Jesu kêkô ma kêsôm gebe “Amôêc enj êmênj.” Ma êsêac sêmôêc matapec tau ma sêsôm gêdênj enj gebe “Têmtac êpa su ma ôndi sa, gebe enj gêmôêc aôm.” ⁵⁰ Tec ñac tau kêbaliñ nê ñakwê siñ ma gêboan sa gêdênj Jesu gêja. ⁵¹ Ma Jesu awa gêjac enj gebe “Aôm gobe jangôm asagenj êndênj aôm.” Go matapec kêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, aê gabe matoc êlac.” ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôêc ôna, aôm kôkênj gêwiñj gêjam aôm sa.” E gacgenj mata gêlac ma kêdaguc enj gêmoa intêna.

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(*Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Joañ 12:12-19*)

11 Ma gêdênj tañ êsêac têdabiñ Jerusalem jasêsa malac Betpage to Betania, tañ gêc Lôckatêkwi nañ, Jesu kêsakiñ nê ñacsenjomi luagêc ² ma kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Agêc asêlênj apeñ malac, tañ gêc nêmña nañ, ana ma êndênj tañ aô lasê nañ, gacgenj andac doñki ñalatu tej sêkô tônj kêkô, ñamalac tej gêngôñj ñaô kwananjenj atom-anô, nañ anjgamboac su ma awê amênj. ³ ñac tej embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agôm tonanj kêtû agenña,’ nañ asôm

gebe ‘Apômtau kêpô lêna gênj tau ma oc êsakiñ gaôgenj êmu êmênj tonec êtiam.’”

⁴ Tec agêc sêja e dêdac doñki ñalatu tau sêkô tônj kêkô andu tej ñasacgêdô kêsi malacluñña ma sêgaboac su. ⁵ Ma êsêac, tañ sêkô tônê nañ, nênj ñagêdô têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe anjgôm asagenj, tec agaboac doñki ñalatu tonanj su.” ⁶ Ma êsêagêc sêsôm biñ, tañ Jesu kêsôm nañ, gêdênj êsêac e sêwi siñ. ⁷ Ma sêwê doñki ñalatu tau gêdênj Jesu sêja e sêu nênj ñakwê gêsac ma Jesu gêngôñj ñaô. ⁸ Ma lau taêsam sêja nênj ñakwê gêc intêna ma ñagêdô sêja ka ñalaun, tañ sêsapu anja kôm ⁹ ma êsêac, tañ sêmunj to têdaguc nañ, sêmôêc gebe “Osana, alanem enj nañ gêmênj gêjam Apômtau lañô. ¹⁰ Alanem tamerji Dawid nê gamênj kiñña, tañ mênjkêsa nañ. Osana êsa anja lôlôc.”

¹¹ Ma enj gêô lasê Jerusalem jakêsô lôm dabun gêja ma kêsala gênj samob gêmoa. Tagenj oc gêja su, tec enj to êsêac 12 sêsa Betania sêja.

Jesu kêpuc boa jambô

(*Mat 21:18-19*)

¹² ñabêbêc sêwi Betania siñ ma mo gêjô enj. ¹³ Kêkô jaêcgenj ma gêlic jambô tolaun tej kêkô, tec kêtû gasuc gêja gebe moae oc êtap jambô ñanô tej sa. Gêja e gêlic ñanô tej atom, ñalaun ñaômagenj, gebe jambô ñanoc atom. ¹⁴ Tec kêsôm gêdênj jambô tau gebe “Êtôm têngenj lau tej oc sêniñ ñanô anja aômnmênj tej êtiam atomanô.” Ma ênê ñacsenjomi sênjô.

Jesu kêjanda lau anja lôm dabun

(*Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Joañ 2:13-22*)

¹⁵ Êsêac jasêô lasê Jerusalem ma Jesu kêsô lôm dabun gêja e kêjanda lau, tañ têtulu gênj sêmoa lôm dabun ñalêlôm nañ, sêsa awê sêja ma kêtij sêjam-mone-gêjô-tauwaga nênj tebo to lau-têtulu-

balôsiwaga nêj lêpôn piṅṅon ¹⁶ ma gê-jac jao gebe ṅac teṅ êôc gêṅ teṅ êsêlêṅ êmoa lôm dabuṅ ṅalêlôm atom. ¹⁷ Go kêdôn êsêac ma kêsôm gebe “Teto gêc gebe Anôtô kêsôm gebe ‘Aêṅoc andu sêsam gebe tentenṅlatu samob nêṅ andu mecwa.’ Mago amac agôm kêtû kêjaṅ-gowaganêṅ gêsunṅ.”

¹⁸ Lau dabuṅsêga to biṅsutau sêṅô ma dêdib sebe senseṅ eṅ su, gebe têtêc eṅ gebe lau samob têtakê kêtû ênê mêtêṅa.

¹⁹ Oc gêja su, tec Jesu to nê ṅacsenjomi sêc sêsa aṅga malac tonaj sêja.

**Jesu gêwa jambô, taṅ kêtû
masê naṅ, ṅabiṅ sa**

(*Mat 21:20-22*)

²⁰ ṅagelerṅ ac sêsêlêṅ e sêsa gamêṅ, taṅ jambô kêkô naṅ, ma sêlic jambô tau kêtû masê e jakêsêp ṅawakac tau gêja. ²¹ Ma Petere taê gêjam biṅ tau, tec kêsôm gêdêṅ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôlic jambô, taṅ kôpuc boa naṅ, tec kêtû masê su.” ²² Ma Jesu gêjô êsêac aweṅ gebe “Biṅṅanô, aê jasôm êndêṅ amac gebe ²³ Amac embe akêṅ êwiṅ Anôtô ma asôm êndêṅ lôc tônê gebe Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna, ma embe asôm totêmtac lulu atom, akêṅ êwiṅ gebe biṅ oc ṅanô êsa, naṅ oc êtu tôn. ²⁴ Amboac tonaj aê jasôm êndêṅ amac gebe Gêṅ samob, taṅ aterṅ kêsêp mec ṅalêlôm naṅ, embe akêṅ êwiṅ gebe akôc ṅanô, oc akôc. ²⁵ Embe naaterṅ nêṅ mec akô ma nêṅ biṅ teṅ êndêṅ ṅac teṅ ênêc, naṅ asuc ôkwi acgom, gebe Tamemi, taṅ gêmoa undambê naṅ, êsuc amacnêṅ keso ôkwi amboac tonajgeṅ. [²⁶ Mago amac embe asuc biṅ ôkwi atom, go Tamemi, taṅ gêmoa undambê naṅ, oc êsuc amacnêṅ keso ôkwi atom amboac tonajgeṅ.]”

**Judawaga têtû kênac
Jesunê ṅaclai ṅam**

(*Mat 21:23-27; Luk 20:1-8*)

²⁷ Ac sêmu sêsa Jerusalem kêtiam ma Jesu jakêsêlêṅ gêmoa lôm dabuṅ ṅalêlôm, go lau dabuṅsêga to biṅsutau ma laumata dêdêṅ eṅ sêja ²⁸ ma têtû kênac eṅ gebe “Aôm gôgôm gêṅ tonaj gôjam ṅaclai ondoc laṅô. Ma asa kêkêṅ ṅaclai tonec gêdêṅ aôm, tec gôgôm gêṅ amboac tonaj.” ²⁹ Go Jesu kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Aê gabe jatu kênac biṅ teṅ êndêṅ amac. Ajô aêṅoc kênac acgom, go jasam ṅatau, taṅ gêjam aê sa ma gagôm gêṅ tau naṅ, êndêṅ amac. ³⁰ Joaṅnê sanṅu nec aṅga Anôtônê me aṅga ṅamalacnêṅ. Ajô ṅoc kênac tonajmaṅ.”

³¹ Ma êsêac taêṅ gêjam gêc taunṅeṅ gebe “Embe tasôm gebe aṅga Anôtônê, eṅ oc êsôm gebe Ma amboac ondoc tec akêṅ gêwiṅ eṅ atom. ³² Ma embe tasôm gebe Aṅga ṅamalacnêṅ, tec tatêc lau gebe samob sêlic Joaṅ gebe eṅ propete teṅ.” ³³ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma Jesu kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Amboac tonaj aê jasôm ṅaclai, taṅ gêjam aê sa ma gagôm gêṅ tau naṅ, êndêṅ amac atom amboac tonaj.” †

**Biṅgôliṅ kêpi kôm wainṅa
to ṅagejobwaga**

(*Mat 21:33-46; Luk 20:9-19*)

12 Jesu gêôc awa sa ma gêjam kêtû biṅgôliṅ gêdêṅ êsêac gebe “ṅac teṅ kêsê wain kôm teṅ ma gêsô tun e kêsô tau, go kêsap sêpip wain ṅamala ma kêkwê andu ṅaatêkwa baliṅ teṅ kêtû sejop kôm taunṅa, go kêmasanṅ biṅ gêdêṅ lau sênam kôm êpiṅa ma eṅ tau gêja gamêṅbôm teṅ. ² Gêdêṅ ṅanoc eṅ kêsakiṅ sakiṅwaga teṅ gêdêṅ kômwaga gêja gebe êkôc kôm wainṅa ṅanô aṅga kômwanêṅ. ³ Êsêac sêkôc

†11:33 Lambiṅ

ɲac tau tɔŋ ma si eɲ e sɛsakiɲ eɲ lɛma sawageɲ gɛmu gɛja. ⁴Go ɲatau kɛsakiɲ sakiɲwaga teɲ gɛdɛɲ ɛsɛac gɛmu gɛja kɛtiam, naɲ tɛtuc eɲ kɛsɛp mɔkɛapac to sɛpɛlɛ eɲ. ⁵Ma kɛsakiɲ teɲ gɛja kɛtiam, naɲ sɛjac eɲ ɛndu. Ma lau ɲagɛdɔ taɛsam sɛwiɲ, naɲ si ɛsɛacnɛɲ ɲagɛdɔ ma sɛjac ɲagɛdɔ ɛndu. ⁶ɲac tageɲ gɛmoa, ɛnɛ latu, taɲ tɛtac gɛwiɲ eɲ ɲanɔ. Kɛtu ɲamu kɛsakiɲ eɲ gɛdɛɲ ɛsɛac gɛja ma kɛsɔm gebe 'ɛsɛac oc tetoc aɛɲoc latuc sa.' ⁷Gɛja e kɔmwaga tonanɲ ɲai sɛsɔm gɛdɛɲ taunɲ gebe 'ɲacgɛwɛ-kainɲ-gɛɲlɛnsɛmwaga tau tonec. Ajɔc, tanac eɲ ɛndu, gebe gɛɲlɛnsɛm ɛtu aɛacnɛɲ.' ⁸Go sɛkɔc eɲ tɔŋ e sɛjac eɲ ɛndu ma sɛbaliɲ ɛnɛ ɲawɛlɛlan anɲa kɔm wainɲa kɛsa gɛja.

⁹"Kɔm wainɲa ɲatau oc ɛɲgɔm amboac ondoci. Eɲ oc ɛmɛɲ ma enseɲ kɔmwaga su ma ɛkɛɲ kɔm wainɲa ɛndɛɲ lau teɲ. ¹⁰Biɲ tonec amac asam me masi gebe

'Poc taɲ sɛkwɛwaga sɛbaliɲ siɲ naɲ, tec kɛtu poc ɲakɛclɛsuɲa.

¹¹Gɛɲ tonanɲ Apɔmtau gɛgɔm, tec matɛɲanɔ talic amboac gɛɲsɛga teɲ."

¹²ɛsɛac seɲ anɔ-anɔ sebe sɛkɔc Jesu tɔŋ, mago tɛtɛc lau gebe sɛjala biɲgɔliɲ tau ɲam jakɛsɛp ɛsɛac taunɲ, tec sɛwi eɲ siɲ ma sɛc sɛja.

Biɲ takisɲa

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³Ma ɛsɛac sɛskiɲ Parisai to Herodonɛ lau ɲagɛdɔ dɛdɛɲ Jesu sɛja sebe sɛwalip eɲ ɲa tau nɛ biɲ. ¹⁴Tec sɛmɛɲ ma sɛsɔm gɛdɛɲ eɲ gebe "Mɛtɛmɔkɛ, aɛac alic aɔm ɲac biɲɲanɔɲa, ma gɔɛ go lau teɲ atom gebe aɔm kɔpuc openɲ lau teɲ atom, mago kɔdɔɲ Anɔtɔnɛ intɛna ɲa biɲɲanɔgeɲ. Embe takɛɲ takis ɛndɛɲ kaisara, oc eso aɛacnɛɲ biɲsu me masi. Takɛɲ me takɛɲ atom." ¹⁵Mago Jesu kɛjala ɛsɛacnɛɲ dansanɲ, tec kɛsɔm gɛdɛɲ

ɛsɛac gebe "Amboac ondoci tec abe atim aɛ. Akɛɲ denari teɲ ɛndɛɲ aɛ jalic acgom." ¹⁶Tec sɛkɔc teɲ sɛja. Ma eɲ kɛsɔm gɛdɛɲ ɛsɛac gebe "Asa nɛ ɲakatu to ɲatalɔ tonec." Ma ɛsɛac sɛsɔm gɛdɛɲ eɲ gebe "Kaisaranɛ." ¹⁷Tec Jesu kɛsɔm gɛdɛɲ ɛsɛac gebe "Akɛɲ kaisaranɛ gɛɲ ɛndɛɲ kaisara ma Anɔtɔnɛ gɛɲ ɛndɛɲ Anɔtɔ." Tec ɛsɛac sɛ taɛɲ eɲ.

ɲacmɛtɛ sɛndi sa ɲabin

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸Go Sadukai, taɲ sɛsɔm sebe ɲacmatɛ oc sɛndi sa atom naɲ, dɛdɛɲ Jesu sɛja ma tɛtu kɛnac eɲ gebe ¹⁹"Mɛtɛmɔkɛ, Mose keto ɲagɔliɲ tonec gɛdɛɲ aɛac gebe 'ɲac teɲ tɛwa embe nɛ ɲapalɛ masi ma ɛmac ɛndu ma nɛ awɛtuc ɛɲgɔɲ, naɲ lasi ɛnam ɛnɛ awɛtuc ma ɛka gɔlɔac lasɛ ɛjɔ tɛwa su.' ²⁰Amboac tonanɲ lasitɛwai 7 sɛmoa, ɲacsɛga gɛjam awɛ teɲ. Eɲ kɛka ɲapalɛ lasɛ atom ma gɛmac ɛndu. ²¹Go lasi, taɲ kɛsi eɲ naɲ, gɛjam awɛtuc tau. Eɲ kɛka ɲapalɛ lasɛ atom ma gɛmac ɛndu. Ma ɲac ɲawalunɲ teɲ amboac tonanɲgeɲ. ²²ɛsɛac 7 nɛɲ gɔlɔac masi. Samob sɛmac ɛndu, go awɛtuc gɛmac ɛndu kɛdaguc. ²³ɛndɛɲ noc ɲacmatɛ sɛndi saɲa eɲ oc ɛtu ɛsɛacnɛɲ asa nɛ awɛ, gebe ɛsɛac 7 sɛjam eɲ kɛtu nɛɲ awɛ sugac." ²⁴Tec Jesu kɛsɔm gɛdɛɲ ɛsɛac gebe "Amboac ondoci ajala biɲ, taɲ teto gɛc naɲ, to Anɔtɔnɛ ɲaclai atom, tec taɛm gɛjam biɲ keso nec. ²⁵ɛndɛɲ taɲ sɛndi sa anɲa ɲacmatɛnɛɲ naɲ, ɲacwaga oc sɛnam awɛ atom ma lau sɛnam ɲac atom, samob tɛtɔm aɲɛla, taɲ sɛmoa undambɛ naɲ. ²⁶Biɲ kɛpi ɲacmatɛ sɛndi saɲa gɛc Mosenɛ buku gɛwiɲ. Amac asam miɲ kɛpi ja kɛsa gamɛɲdani naɲ me masi. Gɛdɛɲ tonanɲ Anɔtɔ kɛsɔm gɛdɛɲ Mose gebe 'Abrahamnɛ Anɔtɔ agɛc Isaknɛ Anɔtɔ ma Jakobnɛ Anɔtɔ aɛ.' ²⁷Biɲ tonec ɲam gebe Anɔtɔ kɛtu lau matɛɲ jali nɛɲ Anɔtɔ, kɛtu ɲac-

matênêṅ Anôtô atom. Amac taêm gêjam biṅ keso samucgeṅ.”

Biṅsu ṅalô, taṅ kêlêlêc ṅagêdô su naṅ

(*Mat 22:34-40; Luk 10:25-28*)

²⁸Ma biṅsutaunêṅ teṅ mênṅgêô lasê e gêṅô êsêac sêpa taṅ ma gêlic gebe Jesu gêjô Sadukai aweṅ jagêdêṅgeṅ, tec kêtû kênac eṅ gebe “Biṅsu ṅajatu ondoc ṅanô kêlêlêc ṅagêdô samob su.” ²⁹Jesu gêjô eṅ awa gebe “Biṅsu ṅamatana tonec gebe ‘O Israel, ôkêṅ taṅam gebe Apômtau, aêacnêṅ Anôtô, eṅ Apômtau taṅeṅ. ³⁰Têmtac êwiṅ Apômtau, aômñêm Anôtô, tonêm ṅalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc to nêm ṅaclai samuc êwiṅ eṅgeṅ.’

³¹Ma kêtû luagêcṅa gebe ‘Têmtac êwiṅ lau wacbaṅ aôm amboac têmtac gêwiṅ taôm.’ Biṅsu ṅajatu kêlêlêc tonaṅ su teṅ gêc atom.” ³²Go biṅsutau kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Mêtêmôkê, biṅṅanô, aôm kôsôm jagêdêṅ gebe Anôtô eṅ taṅeṅ, teṅ gêmoa atom, eṅ taugenṅ. ³³Ma biṅ têtac êwiṅ eṅ tonêṅ ṅalêlôm samuc ma nêṅ kauc samuc to nêṅ ṅaclai samuc êwiṅ eṅgeṅ, to biṅ têtac êwiṅ lau mênṅbaṅ aêac amboac têtac gêwiṅ taṅṅa, naṅ kêlêlêc daja to da ṅagêdô samob su.” ³⁴Jesu gêlic eṅ kêsôm biṅ tokauc amboac tonaṅ ma kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Aôm gômoa jaêc Anôtônê gamêṅṅa atom.” Ma lau samob têtêc taṅ e têtû kênac biṅ teṅ gêdêṅ eṅ kêtiam atom.

Kilisi asa nê latu eṅ

(*Mat 22:41-46; Luk 20:41-44*)

³⁵Go Jesu kêdôṅ mêtê gêmoa lôm dabuṅ ma kêsôm gebe “Amboac ondoc tec biṅsutau sêsôm sebe Kilisi eṅ Dawidnê latu. ³⁶Dawid tau ṅalau Dabuṅ gêôc eṅ awa sa ma kêsôm gebe ‘Apômtau kêsôm gêdêṅ aêṅoc Apômtau gebe Ôṅgôṅ aêṅoc anôṅa

e jakêṅ aômñêm ṅacjo sênêc amkaiṅ ṅalabu acgom.’

³⁷Dawid tau kêsam eṅ gebe ‘Apômtau,’ mapo amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.”

Ma lau toṅ kapôêṅ sêkêṅ taṅeṅ eṅ sêjac ṅawaegenṅ.

Lau sejop taṅ êndêṅ biṅsutaunen mêtê geô

(*Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47*)

³⁸Ma Jesu kêdôṅ mêtê gêdêṅ êsêac ma kêsôm gebe “Ajop taôm êndêṅ biṅsutau, naṅ sebe sêsêlêṅ toṅakwê baliṅgeṅ ma sebe lau aweṅ ênac êsêac aṅga malaclurṅ ³⁹to sebe sênac taṅ mata-mata gebe sêṅgôṅ ṅamatageṅ aṅga lôm to gamêṅ sêniṅ gêṅṅa. ⁴⁰Êsêac tonaṅ sêṅaṅgo awê-tucnêṅ andu su ma sêsabaṅ ṅa mec baliṅ auc. ṅagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

Awêtucnê da

(*Luk 21:1-4*)

⁴¹Jesu gêṅgôṅ kêkanôṅ kanom ma mata gê lau, taṅ sêkêṅ awa kêsêp kanom naṅ. Ma gêlic lau tolêlôm sêkêṅ awa taêsam ⁴²e gêlic awêtuc ṅalêlôm sawa teṅ gêmêṅ kêkêṅ mone sauṅ luagêc kêsêp kêtôm toea taṅeṅ. ⁴³Go Jesu gêmôêc nê ṅacseṅomi dêdêṅ eṅ mênṅkêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Biṅṅanô, aê jasôm êndêṅ amac gebe Awêtuc ṅalêlôm sawa tônê kêkêṅ gêṅ kêsêp kanom kêlêlêc êsêac samob su, ⁴⁴gebe lau tau samob sêkôc aṅga nêṅ gêṅ kêlê-suc êsêacṅa mênṅsêkêṅ kêsêp gêja, mago eṅ kêpô lêna ṅanô, mago kêkêṅ nê gêṅ tonê mo samobgeṅ kêsêp gêja.”

Jesu geoc senseṅ lôm dabuṅ su ṅabiṅ lasê

(*Mat 24:1-2; Luk 21:5-6*)

13Ma eṅ kêsa aṅga lôm dabuṅ gêmêṅ ma nê ṅacseṅominêṅ teṅ jakêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Mêtêmômkê, ôlic poc to andu nê acgom, têtac kêsa

lanḡwageḡ.” ²Tec Jesu kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Aôm gôlic andu kapôêḡ tônê me. Poc teḡ oc êḡḡôḡ poc teḡ ḡaô aḡḡa tonec atom, têta samob salinḡ-salinḡeḡ.”

Gêḡwapac ênac m tau

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³Jesu jagêḡḡôḡ Lôckatêkwi kêkanôḡ lôm dabuḡ acgom, go Petere agêc Jakobo ma Joaḡ ḡḡêc Andrea têtû kênac eḡ sêmoa tauḡḡa gebe ⁴“Ôsôm êndêḡ aêac acgom, êndêḡ ondoc biḡ tonarḡ mêḡêsa ma asagerḡ oc êtu gêḡ tonarḡ ḡai ḡanô êsaḡa ḡabelo.”

⁵Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁶Lau gwalêkinḡ oc sênam aê lanḡoc sêmêḡ ma sêsam tauḡ gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁷Ma êndêḡ aḡô siḡ ḡawae to siḡ ḡaboḡa, narḡ atakê atom. Gêḡ samob tonarḡ mêḡêsa, mago noc ḡatêku êsuḡa atom tageḡ. ⁸Laum teḡ sêndi sebe sênac siḡ êndêḡ laum teḡ ma gamêḡ teḡ êndêḡ gamêḡ teḡ. Ôḡô ênam-ênam êtôm gamêḡgeḡ ma tóbôm oc êsa. Gêḡ samob tonarḡ ḡai gêḡjac m gêḡ ḡandaḡ ḡanô tau.

⁹“Amboac tonarḡ amac ajop taôm ḡapep gebe êsêac oc sêkêḡ amac andêḡ lau-sêmêtôc-biḡwaga ana to si amac aḡḡa lôm ma akô gôlinḡwaga to kinḡ lanḡôḡnêmḡa êtu aêḡa, gebe awa biḡ sa ḡanḡeḡgeḡ êndêḡ êsêac. ¹⁰Ma sênam mêtê êpi ḡawae ḡajam êndêḡ lau samuc samob sêḡô êmuḡ acgom. ¹¹Êndêḡ tarḡ sêwê to sêkôc amac ana narḡ, apô sim taôm êtu biḡ asômḡa êmuḡ atom. Asôm biḡ tê Anôtô oc êkêḡ êndêḡ amac êndêḡ noc tônê nêgeḡ, gebe amac taôm asôm biḡ atom, ḡalau Dabuḡ tau. ¹²Têwa êkêḡ lasi êndêḡ siḡ ma tama êkêḡ latu, ma ḡapalêo to ḡac sêli tauḡ sa êndêḡ tenerḡi to tamerḡi ma sêsuḡ êsêac e siḡ enseḡ êsêac su. ¹³Ma lau samob têntac endec amac êtu ḡoc ḡaêḡa. Mago ḡac,

tarḡ êôc gêḡwapac totêtac êpa sugêḡ e ḡatêku êsu narḡ, Anôtô ênam eḡ kêsi.

Gêḡwapac ḡanô tau

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴“Êndêḡ tarḡ alic gêḡ alô-alôb êkô gamêḡ, tarḡ gêḡjac eḡ ḡawae atom narḡ, (lau tarḡ sêsam biḡ tonec narḡ, nêḡ kauc êsamanḡ) êsêae tarḡ sêḡḡôḡ Judaia narḡ, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁵Teḡ embe êḡḡôḡ salôm ḡaô, narḡ êsêp naêsô gebe êkôc gêḡ su aḡḡa nê andu atom. ¹⁶Ma teḡ embe êmoa kôm, narḡ êmu naêkôc nê ḡakwê atom. ¹⁷Ojae lauo, tarḡ sêmoa teḡ to êsêac, tarḡ sêkêḡ su ḡapalê sêmoa narḡmêḡ, êndêḡ bêc ônê. ¹⁸Amboac tonarḡ aterḡ mec gebe êtap amac sa êndêḡ komô atom, ¹⁹gebe êndêḡ bêc ônê gêḡwapac êsa êtôm kêsa gêdêḡ tarḡ Anôtô kêkêḡ undambê to nom e mêḡgêdêḡ galoc atom, ma êtu ḡamu oc êsa amboac tonarḡ êtiam atomanô. ²⁰Ma Apômtau embe ênac bêc tonarḡ êḡḡic atom, oc lau teḡ sêḡḡôḡ materḡ jali atom. Mago kêtû lau gêdêḡ, tarḡ kêjalinḡ êsêac sa narḡḡa, tec gêḡjac bêc tonarḡ gêḡḡic.

²¹“Ma êndêḡ tônê ḡac teḡ embe êsôm êndêḡ amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi gêmoa tonec,’ me ‘Alic acgom, gêmoa ônê,’ narḡ akêḡ êwiḡ atom. ²²Kilisi dansarḡ to propete dansarḡ oc mêḡsêsa ma sêḡḡôm gêḡtalô kapôêḡ to gêḡsêga. Embe sê gôm êtôm, oc sêwê lau Anôtô kêjalinḡ êsêac saḡa ôkwi amboac tonarḡ. ²³Amboac tonarḡ ajop taôm, gebe biḡ samob tec kakêḡ puc amac kwanḡgeḡ.

ḡamalacnê Latu êmu êmêḡ

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴“Gêḡwapac ḡabêc tonarḡ êmbacnê, go oc ênam kanuc ma ajôḡ êḡḡaminḡ ḡawê ²⁵ma utitalata êpôp-êpôp aḡḡa undambê ma gêḡ ḡaclai undambêḡa kôtêḡ-kôtêḡgeḡ. ²⁶Ma êndêḡ tonarḡ oc sêlic ḡamalacnê Latu toḡaclai kapôêḡ ma toḡawasi êḡḡôḡ tao ḡalêlôm êmêḡ. ²⁷Go

enj êsakiņ aņġela ma sênac lau, naņ kêjaliņ êsêac saņa naņ, sa aņġa mu aclê ñam, aņġa nom ñamadiņ e êndêņ undambê ñamadiņ.

Kaleloņ êkêņ puc aêac

(*Mat 24:32-35; Luk 21:29-33*)

²⁸“Kaleloņ êtu biņġôliņ êwa nê m kauca sa. Êndêņ taņ ñalaka êliņ têkwi to ñamatadêbu êjac sa naņ, ajala gebe ockêsa kêdabiņ. ²⁹Ma amac amboac tonanġeņ. Êndêņ tê alic ġeņ samob tonanġ ñai mênġesa nê, ajala gebe ñac tau mênġkêdabiņ katam. ³⁰Biņġanô, aê jasôm êndêņ amac gebe ġôlôac tonoc oc sênaņa atom e ġeņ tonanġ ñai samob ñanô êsa acgom. ³¹Undambê to nom oc ênaņa, mago aêņoc biņ oc ênaņa atomanô.

Ñac teņ kêjala bêc to ockatu atom

(*Mat 24:36-44*)

³²“Bêc tonanġ to ñaockatu ñac teņ kêjala atom. Aņġela undambêņa sêjam kauca ma Latu ġeņam kauca amboac tonanġ, Tama taugen. ³³Alic taôm ma anam jaligenġ gebe amac ajam kauca ñanoc. ³⁴Tanam dôn ėpi ñamalac, taņ gebe êna gamêņ teņ naņ, ma ġewi nê andu siņ. Eņ kêkêņ nê sakiņwaga gebe sênam eņ laņô ma sênam nêņ kôm êndêņ-êndêņgeņ. Ma ġêjac biņsu ñac ġejob sacġêdôņa gebe ênam jaligenġ. ³⁵Amboac tonanġ anam jali, gebe ñanoc, taņ andu ñatau êmu êmêņņa naņ, amac ajam kauca, oc êndêņ êtula, me êmbêcauc êna lu, me êndêņ talec êtaņ, me bêbêcgeņ. ³⁶Embe êmêņ sep tagenġ, naņ êtap amac sa amboac aêc bêc atom. ³⁷Biņ taņ kasôm ġêdêņ amac naņ, kasôm ġêdêņ samob gebe Anam jali.”

Sêkic Jesunê biņ

(*Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Joaņ 11:45-53*)

14 Om Pasa to Polom ñalucņa ñabêc luagêcgeņ ġêc ma lau dabuņsêga

to biņsutau sêsôm intêna sebe sêkôc Jesu tônġ kelecgeņ ma sênac eņ ênduņa. ²Ma sêsôm gebe “Danġôm êndêņ om atom, moae tali launêņ ñalêlôm sa.”

Awê teņ ġeņ oso Jesu aņġa Betania

(*Mat 26:6-13; Joaņ 12:1-8*)

³Jesu ġeņ ġeņ ġeņġônġ ñac tokamocbôm Simon nê andu aņġa Betania tec awê teņ ġemêņ kêkôc ñop kwalam-kwalam togêņmalu ñajamanô, taņ ñaôli kapôêņ kêlêlêc naņ, mênġkêcuc ñop tau popoc ma kêkêc kêpi Jesu môkêapac. ⁴Lau ñagêdô sêmoa, taņ têtû môsi ma sêsôm ġêdêņ taunġ gebe “Amboac ondoc sêjainġ ġeņmalu tonanġ. ⁵Sêkêņ ġeņmalu tau êndêņ lau sênam ôlimanġ ma sêkôc êlêlêc denari 300 su ma sêkêņ êndêņ lau ñalêlôm sawa acgom.” Ma êsêac sêsac awê tau. ⁶Tec Jesu kêsôm gebe “Andec eņmaņ, amboac ondoc agôm ênê ñalêlôm ñawapac kêsa. Eņ kêmoasiņ aê ñanôġoc. ⁷Lau ñalêlôm sawa oc sêņġônġ sêwiņ amac ñapaņ. Embe têtmtac êwiņ, oc atôm gebe amoasiņ êsêac. Mago aê oc jaņġônġ jawiņ amac ñapaņ atom. ⁸ġeņ taņ eņ kêtôm gebe êņġômņa naņ, tec ġêġômġac. Eņ ġeņ oso aê ôlic kwananġgeņ kêtû sênsuņ aêņa. ⁹Biņġanô, aê jasôm êndêņ amac gebe Aņġa nom samucgeņ ñagamêņ embe sênam mêtê ėpi ñawae ñajam, oc sênac miņ ġeņ, taņ eņ ġêġôm naņ êwiņ, gebe taêņ ênam eņ.”

Juda Isariot ġêlôc gebe eoc Jesu lasê

(*Mat 26:14-16; Luk 22:3-6*)

¹⁰Go êsêac lau 12 nêņ teņ, Juda Isariot, ġêdêņ lau dabuņsêga ġêja gebe eoc Jesu lasê. ¹¹Êsêac sêņô e têtmtac ñajam kêsa ma sêjac mata gebe sêkêņ mone êndêņ eņ. Tec eņ ġêdib gebe êtap ñasawa ñajam teņ sa gebe eoc eņ lasêņa.

Jesu geŋ Pasa gêwiŋ nê ŋacseŋomi

(*Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joaŋ 13:21-30*)

¹²Gêdêŋ Om Polom ŋalucŋa ŋabêc ŋamataŋa, taŋ sêbuc-sêbuc domba Pasaŋa naŋ, ênê ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Aôm gobe aêac naamansaŋ gamêŋ ôniŋ Pasa ômoaŋa ênêc ondoci.” ¹³Tec Jesu kêkêŋ nê ŋacseŋomi luagêc ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Agêc ana malac, oc andac ŋac teŋ gegeŋ ku buŋa, naŋ andaŋguc eŋ ¹⁴e naaô lasê andu, taŋ eŋ oc êsô êna naŋ, ma asôm êndêŋ andu ŋatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtû kênac aôm gebe ŋoc balêm, taŋ janiŋ Pasa jawiŋ ŋoc ŋacseŋomi naŋ, gêc ondoci.’ ¹⁵Ma eŋ oc êtôc balêm ŋalêlôm kapôêŋ teŋ êndêŋ amagêc, taŋ gêc ŋadeŋ ŋaôŋa ma sêpô adêŋ kwananŋeŋ naŋ. Tec amansaŋ aêacnêŋ gêŋ amoa balêm tonaŋ.” ¹⁶ŋacseŋomagêc sêsa jasêô lasê malac ma têtap sa kêtôm eŋ kêsôm gêdêŋ êsêagêc, go sêmasaŋ Pasa.

¹⁷Kêtula acgom, go Jesu tonê lau 12 sêwiŋ tauŋ sêja. ¹⁸Seŋ gêŋ sêŋgôŋ ma Jesu kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Amacnêm ŋac teŋ, tec geŋ gê gêwiŋ aê gêmoa nec, oc eoc aê lasê.” ¹⁹Êsêac sêŋô e nêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa ma sêkêŋ tauŋ tagen-tagen jatêtu kênac eŋ gebe “Oc aê me.” ²⁰Ma Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Amac 12 nêm teŋ, taŋ kêsac gêŋ tôŋ kêsêp laclu gêwiŋ aê. ²¹ŋamalacnê Latu tau oc êsa nê lêŋ êtôm teto gêc. Tagen ojae ŋac tauma, naŋ eoc ŋamalacnê Latu lasê naŋ, têna êkôc eŋ atommaŋ.”

Apômtaunê moasiŋ dabuŋ

(*Mat 26:26-30; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25*)

²²Seŋ sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênŋgêjam daŋge su ma kêpô kêkôc jakêkêŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe

“Akôc êwac, aêŋoc ôlic tonec.” ²³Go kêkôc laclu mênŋgêjam daŋge su ma kêkêŋ gêdêŋ êsêac ma ac samob sênôm kêsêp tonaŋ. ²⁴Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc dec jamoaŋiŋ poacŋa tau tonec, taŋ kêkêc siŋ kêtû taêsamŋa. ²⁵Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe oc janôm waiŋ ŋanô êtiam atom, e êndêŋ bêc ônê, go janôm wakuc aŋga Anôtônê gamêŋ.” ²⁶Sêsôm wê moasiŋŋa su acgom, go sêpi Lôckatêkwi sêja.

Jesu kêkêŋ puc Petere

(*Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Joaŋ 13:36-38*)

²⁷Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac samob oc awi aê siŋ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ŋacgejob ma domba sêc êliŋ-êliŋ.’ ²⁸Mago embe jandi sa su, oc jamuŋ amac jana Galilaa.” ²⁹Ma Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Samob embe sêwi aôm siŋ, mago aê taucgeŋ oc masi.” ³⁰Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtaŋ êtu dim luagêc atomgeŋ, ma aôm oc ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ³¹Ma Petere géoc lêŋ tau gêc-gêcgeŋ gebe “Sênac aê êndu jawiŋ aômmanŋ, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma êsêac samob sêsôm amboac tonaŋgeŋ.

Jesu keteŋ mec gêmoa kôm Getsemane

(*Mat 26:36-46; Luk 22:39-46*)

³²Go ac sêô lasê gamêŋ teŋ, ŋaê Getsemane, ma eŋ kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe “Aŋgôŋ tonec, aê gabe jateŋ mec acgom.” ³³Ma kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joaŋ sêwiŋ eŋ. Eŋ kelendec ma katu kêlênim tau gêmoa, ³⁴ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “ŋoc katuc ôluŋ-ôluŋgeŋ e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali.” ³⁵Go kêsa ŋasawa gêŋgic saunŋeŋ gêja e gêu tau gêc nom ma keteŋ gebe embe êtôm, go têm wapacŋa êoc lêlêc eŋ.

³⁶ Ma kêsôm gebe “O Tamoc, aôm kôtôm gêŋ samob, ôkôc laclu tonec su aŋga aêmaŋ. Mago aênoc biŋ êtu tôn atom, aômgeŋnêm biŋ êtu tôn.”

³⁷ Go gêmu gêja e gêlic êsêac sêc bêc. Ma kêsôm gêdêŋ Petere gebe “Simon, aôm gôêc bêc me. Aôm oc ônam jali ockatu ŋasawa tageŋ ôtôm atom me. ³⁸ Aŋam jali to ateq mecmãŋ gebe lêtôm êtap amac sa atom. Ijalau ôli palê, mago ôlim tekwem gêbac.”

³⁹ Go gêja kêtiam ma keteŋ mec kêsôm biŋ tonangêŋ. ⁴⁰ Ma gêmu gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe matenãno ŋawapac kêsa su ma sêjam kauc biŋ sêjô eŋ awêŋja.

⁴¹ Go gêmu gêja kêtutu dim têlêacŋja ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêc bêc to alêwaŋ taôm amoa me. Kêtômgaç, ŋanoc tau kêdabiŋgaç. Alicgaç me, sêkêŋ Ijamalacnê Latu êsêp lau sec lemeŋ. ⁴² Andi sa ma tawac. Alic acgom, ŋac-eoc-aê-lasêwaga mênkêdabiŋgaç.”

Sêkôc Jesu tôn

(*Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Joaŋ 18:2-12*)

⁴³ Kêsôm biŋ gêmoa ma gacgeŋ êsêac 12 nêŋ teŋ, Juda, kêkôc lau pom teŋ sêôc siŋ to olopoac aŋga lau dabuŋsêga to biŋsutau ma laumata nêŋ sêmêŋ. ⁴⁴ Ijac-eoc-eŋ-lasêwaga kêkêŋ ŋabelo teŋ gêdêŋ êsêac gebe “Ijac taŋ jalêsôp eŋ alianô naŋ, ŋac tau tonãŋ. Akôc eŋ tôn ma ajop eŋ ŋapep ana.”

⁴⁵ Jagêô lasê e gacgeŋ gêdêŋ Jesu gêja ma kêsôm gebe “Mêtêmôkê,” ma kêlêsôp eŋ alianô. ⁴⁶ Ma êsêac sêjac lemeŋ kêsêp eŋ ma sêkôc eŋ tôn. ⁴⁷ Go êsêac, taŋ sêkô sêwiŋ Jesu naŋ, nêŋ ŋac teŋ gêbuc nê siŋ sa ma gêjac dabuŋsêganê sakiŋwaga e kêpa taŋalauŋ su. ⁴⁸ Ma Jesu awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe “Amac amêŋ abe akôc aê tôn, mago agôm amboac adêŋ kêjaŋgowaga teŋ, tec aôc siŋ to olopoac gêwiŋ. ⁴⁹ Kêtôm bêcgeŋ gajam

mêtê gamoa lôm dabuŋ gawiŋ amac ma akôc aê tôn atom, mago galoc agôm gebe biŋ, taŋ teto gêc naŋ, êtu tôn.” ⁵⁰ Ma ŋac-seŋomi s, êwi eŋ siŋ ma sêc sêja.

⁵¹ Ma ŋapalê teŋ kêdaguc eŋ gêja. Eŋ gi tau auc ŋa obogeŋ. Ma êsêac sebe sêkôc eŋ tôn. ⁵² Tec kêpô obo siŋ gêcŋja ma gêc ôli ŋaômageŋ gêja.

Dabuŋwaga to laumata sêgôm Jesunê biŋ

(*Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joaŋ 18:13-14, 19-24*)

⁵³ Êsêac sêkôc Jesu dêdêŋ ŋac dabuŋsêga sêja, ma lau dabuŋsêga to laumata ma biŋsutau samob sêkac tauŋ sa. ⁵⁴ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc êŋ e jakêsô dabuŋsêganê andu ŋamalac-luŋ gêja jagêŋgôŋ gêwiŋ sakiŋwaga ma kêsêlu ja. ⁵⁵ Lau dabuŋsêga to laumata samob, taŋ sêkac sa sêmoa naŋ, sêsôm biŋ sebe sêŋgôliŋ êpi Jesu gebe senac eŋ ênduŋja. Mago têtãp teŋ sa atom. ⁵⁶ Lau taêsam sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ, mago nêŋ biŋ keso tau samob. ⁵⁷ Go lau ŋagêdô dêdi sa ma sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ gebe ⁵⁸ “Aêac aŋô gebe eŋ kêsôm gebe Lôm dabuŋ, taŋ sêkwê ŋa lemeŋ naŋ, aê oc janseŋ su ma jakwê teŋ êtiam atôm bêc têlêac, jaŋgôm ŋa lemoc atom.” ⁵⁹ Sêsôm sêjac ŋawaegeŋ, mago nêŋ biŋ keso tau ŋapaŋ.

⁶⁰ Ma dabuŋsêga gêdi jakêkô êsêac ŋaluŋ ma kêtutu kênac Jesu gebe “Aôm gobe ôjô biŋ atom me. Biŋ amboac ondoc sêgôliŋ kêpi aôm.” ⁶¹ Mago Jesu gêjam tau tôngeŋ, gêjô êsêacnêŋ biŋ teŋ atom. Ma dabuŋsêga kêtutu kênac eŋ kêtiam gebe “Aôm Kilisi, ŋac taŋ alanem eŋ naŋ, Latu aôm me.” ⁶² Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Aec, aê tau tonec. Ma amac oc alic Ijamalacnê Latu êŋgôŋ ŋaniniŋ Ijatau nê anôŋja ma êwiŋ tao undambêŋja êmêŋ.” ⁶³ Ma dabuŋsêga kêkac nê ŋakwê gêŋgic ma kêsôm gebe “Tapô lêna lau

sêsôm biñ lasêña ñagêdô êtu asagenña. ⁶⁴Biñ alôb-alôb tau tec anjôgac. Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac samob sêsôm kêtû tonj gebe “Eñ ñac tobiñ tec êmac êndugen.”

⁶⁵Lau ñagêdô sêkasôp kêpi eñ ma sêkwa eñ lañðanô auc, go sêmêgôm lemeñ ma têtuc eñ ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “Oc lasêmanj, asa kêtuc aôm.” Ma sakiñwaga sêkôc eñ su to têtap eñgeñ.

Petere gêsa Jesu auc

(*Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Joaņ 18:17, 25-27*)

⁶⁶Ma Petere gêmoa bêbê gêmoa mala-cluñ ma dabuñsêganê sakiñwagao teñ gêmêñ. ⁶⁷Eñ gêlic Petere kêsêlu ja, ma mata gê eñ e kêsôm gebe “Aôm tec gôwiñ Jesu Nasaretna amboac tonaj.” ⁶⁸Mago eñ kêpa tau gebe “Aê kajala ma ñoc kauc kêsa kêpi biñ, tañ aôm kôsôm nañ atom.” Go eñ kêsa sacgêdô gêja ma talec kêtañ. ⁶⁹Sakiñwagao tau gêlic eñ ma kêsôm kêtiam gêdêñ lau, tañ sêkô-sêkô nañ, gebe “Êsêacnêñ ñac teñ tônê.” ⁷⁰Ma eñ kêpa tau kêtiam. Sauñgeñ acgom, go lau, tañ sêkô-sêkô nañ, sêsôm gêdêñ Petere kêtiam gebe “Biñjanôgoc, êsêacnêñ ñac teñ aôm gebe aôm ñac Galilaiana teñ.” ⁷¹Mago eñ gêoc awa sa kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ñac, tañ amac asôm ênê biñ nañ atom.” ⁷²Kêsôm biñ tonaj gêmoa e gacgeñ talec kêtañ kêtû dim luagêcña. Tec Petere taê gêjam biñ, tañ Jesu kêsôm gêdêñ eñ nañ, gebe “Talec oc êtañ êtu dim luagêc atomgeñ ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” Taê gêjam birl tonaj ma kêtañ ñanô.

Jesu kêkô Pilata lañônêm

(*Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Joaņ 18:28-38*)

15 Bêbêc kanucgeñ lau dabuñsêga to laumata ma biñsutau to lau

ñanô samob sêkac sa jasêsôm biñ kêtû tônj, go sêsô Jesu tônj ma sêkêñ eñ gêdêñ Pilata gêja. ²Ma Pilata kêtû kênac eñ gebe “Judanêñ kiñ aôm me masi.” Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Kôsômgec.” ³Ma lau dabuñsêga sêgôliñ biñ taêsam kêpi eñ. ⁴Tec Pilata kêtû kênac eñ kêtiam gebe “Aômên biñ ôjô êsêac aweñña gêc atom me. Ôlic acgom, êsêac sêgôliñ biñ gwalêkiñ kêpi aômgec.” ⁵Mago Jesu gêjô biñ teñ kêtiam atom, tec Pilata gê taê eñ.

Sêsôm kêtû tônj gebe Jesu êmac endu

(*Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Joaņ 18:39-19:16*)

⁶Kêtôm omsêgagerñ Pilata kêgaboac ñac kapoacwalôña teñ su gêdêñ êsêac kêtôm teteñ. ⁷Ma ñac teñ, ñaê Baraba, gêñgônj kapoacwalô gêwiñ sêli-lausawaga, tañ sêjac ñac teñ êndu gêdêñ tañ sêli tauñ sa nañ. ⁸Tec lau sêpi sêja ma teteñ Pilata gebe êñgôm êndêñ êsêac amboac gêgôm-gêgôm gêmoa. ⁹Ma Pilata gêjô êsêac aweñ gebe “Amac abe aê janjgamboac Judanêñ kiñ su êndêñ amac me masi.” ¹⁰Gebe eñ kêjalagac gebe lau dabuñsêga sêkêñ Jesu gêdêñ eñ kêtû têtac secña. ¹¹Ma lau dabuñsêga sêli lau sa gebe teteñ Pilata êñgamboac Baraba su êndêñ êsêac. ¹²Tec Pilata kêtû kênac êsêac kêtiam gebe “Ma eñ, tañ asam eñ gebe Judanêñ kiñ nañ, janjgôm eñ amboac ondoc.” ¹³Ma êsêac sêmôêc kêtiam gebe “Ônac eñ êpi kakesotau.” ¹⁴Ma Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Eñ gêgôm sec ondoc.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucgeñ gebe “Ônac eñ êpi kakesotau.” ¹⁵Pilata gebe ênac malô lau têtac, tec kêgaboac Baraba su gêdêñ êsêac ma kêsôm si Jesu ma kêkêñ eñ gêja gebe sênac eñ êpi kakesotau.

Sinwaga sêsu Jesu susu

(Mat 27:27-31; Joaņ 19:2-3)

¹⁶ Sinwaga sêwê Jesu sêja gôlinwaganê andu ma sêkalem sinwaga samucgeņ sa. ¹⁷ Go sêkêņ eņ kêsô ñakwê asôsamuc teņ ma sêmoê okêm kêtû sunsun jāsêkêņ eņ kêkuc. ¹⁸ Ma awerņ gêjac eņ to sê moalêc eņ gebe “Judanêņ kiņ, ômoa ñajamôn.” ¹⁹ Ma si eņ ña ôpic kêsêp mókêapac to sêkasôp kêpi eņ, ma sêpôn aenđuc to awerņ gêôc eņ. ²⁰ Sêsu eņ susu su acgom, go sêkwalec ñakwê asôsamuc naņ su ma sêu tau nê ñakwê gêsarņ eņ kêtiam. Ma sêwê eņ sêsa sêja sebe sênac eņ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Joaņ 19:17-27)

²¹ Sêsa sêja e dêdac ñac teņ kêsâ anğa kôm gêmêņ, Alesandere agêc Rupu tamenĵi Simon anğa Kurene. Tec sêkac eņ g ebe êôc Jesunê kakesotau. ²² Ma sêkôc Jesu sêpi gamêņ Golgata sêja, tanam ôkwi gebe “Gamêņ mokê-lacņa.” ²³ Ma sêsunj wain togêņ ñamakic gêdêņ eņ gebe ênôm e gedec. ²⁴ Sêjac eņ kêpi kakesotau su, go sebe sênac sam ênê ñakwê, tec sêpuc kapoac gebe sêlic asa oc êkôc asageņ. ²⁵ Oc mênĵic lauņ sa ma sêjac eņ kêpi kakesotau gêja. ²⁶ Ma teto ñabinj gêwiņ gebe “Judanêņ kin tonec.” ²⁷ Ma sêjac kêjaņgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiņ eņ, teņ geņkaleņ ênê anôņa ma teņ geņkaleņ ênê gasêņa. [²⁸ Tec biņ, taņ teto gêc naņ, gebe “Sêsam eņ gêwiņ lau sec” naņ, kêtû tônĵ.]

²⁹ Ma lau, taņ sêwê sêja sêmêņ semoa naņ, têdaiņ gêsunj ma sêsôm biņ alôbalôb kêpi eņ gebe “Op, aôm tau, taņ gobe onseņ lôm dabuņ su ma ôkwê sa êndêņ bêc têlêac naņ, ³⁰ ônam taôm sa ma ôsêp anğa kakesotau ômôêņmaņ.”

³¹ Lau dabuņsêga to biņsutau sêsu eņ susu amboac tonarņ to sêsôm gêdêņ taunj gebe “Lau ñagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. ³² Kilisi, Israelnêņ kiņ, êsêp anğa kakesotau êmêņmaņ, go talic ec takêņ êwiņ eņ.” Ma êsêagêc, taņ sêjac agêc sêwiņ eņ naņ, têtanaņ pêlê eņ amboac tonanĵeņ.

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Joaņ 19:28-30)

³³ Gêdêņ taņ oc kêkô ñaluņ naņ, gêsunjbôm gêjam gamêņ samucgeņ auc e gêdêņ ocmata. ³⁴ Ma gêdêņ ocmata tonarņ Jesu gêmôêc awa kapôêņ gebe “Êli, Êli lama sabatani,” tanam ôkwi gebe “Aêņoc Anôtô, aêņoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê siņ.” ³⁵ Ma lau ñagêdô, taņ sêkô ñagala naņ, sêņô tec sêsôm gebe “Kec, eņ gêmôêc Elia.” ³⁶ Ma ñac teņ kêlêti gêja kêsac mêckelep tônĵ kêsêp bu ñamakic ma jagêsunj gêdêņ eņ gênôm ma kêsôm gebe “Akôgeņ ma talic acgom, Elia oc mênĵêkôc eņ su me masi.” ³⁷ Go Jesu gêmôêc awa kapôêņ ma gêmac êndu.

³⁸ Ma obo baliņ, taņ geņkaleņ lôm dabuņ naņ, kêkac tau gênĵic gêja luagêc anğa ñaô e jakêsu ñalabu. ³⁹ Ma kapitai, taņ kêkô kêkanônĵ Jesunê kakesotau naņ, kêkô e gêlic Jesu gêmac êndu amboac tonarņ ma kêsôm gebe “Ŧjac tonec Anôtônê Latu eņ biņņanôgoc.” ⁴⁰ Lauo ñagêdô sêkô ec jaêcgeņ ma sêlic sêwiņ. Êsêacnêņ ñagêdô tonec Maria Magdalaņa ma Jakobo sauņ agêc Joses teneņĵi Maria ma Salome. ⁴¹ Gêdêņ taņ Jesu gêmoa Galilailaia naņ, lauo tonarņ têdaguc eņ ma sêjam sakiņ eņ. Ma ñagêdô taêsam, taņ sêpi Jerusalem sêwiņ eņ sêja naņ, sêkô sêwiņ amboac tonarņ.

Sêsuñ Jesu

(*Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Joaņ 19:38-42*)

⁴²Ŋakêtula ma sêmasañ tauñ gebe ŋaelen oc sêlic sabat. ⁴³Tec kasêga towae ten, ŋaê Josep anğa Arimatia, gêmên, tañ gêdên Anôtônê gamên amboac tonañ nañ. En taê kêpa sugen kêsô gêdên Pilata gêja ma keten Jesunê ŋawêlêlan. ⁴⁴Pilata gênô gebe Jesu gêmac êndu su, tec gê go ma gêmôêc kapitai tau mênkêtu kênac en gebe “Ŋac tau gêmac êndu su me.” ⁴⁵En gênô kêtula katô anğa kapitanê, tec gêwi ŋawêlêlan siñ gêdên Josep. ⁴⁶Ma Josep gêjam ôli obo kwalam-kwalam ten ma jakêkôc en su anğa kakesotau mênkêsaban en kêsêp obo tonañ ma ketoc en gêc sêd ten, tañ sêsap kêsêp poc nañ, ma kêsabi poc jagêsan sêawa auc. ⁴⁷Ma Maria anğa Magdala agêc Joses têna Maria sêlic gamên, tañ tetoc en gêc nañ.

Jesu gêdi sa

(*Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Joaņ 20:1-10*)

16 Sabat gêbacnê acgom, go Maria anğa Magdala agêc Jakobo têna Maria ma Salome sêjam ôli gênmalu sebe nasênin oso en. ²Tec woke ŋabêc ŋamataña gêdên bêbêc kanucgen jasêd lasê sêd, go oc kêpi. ³Ma sêsôm gêdên tauñ gebe “Asa ênsambi poc anğa seawa su êndên aêc.” ⁴(Gebe poc tau kapôên.) Sêdêc materjanô sa e sêlic poc tau sêsabi su. ⁵Tec sêsô sêlêlôm sêja e sêl ic ŋac matac ten to ŋakwê sêpsêp baliñ gênğôn kêsi anôña ma selendec. ⁶Ma en kêsôm gêdên êsêac gebe “Alendec atom. Amac asôm Jesu Nasaretña, tañ sêjac en kêpi kakesotau nañ. En gêdi sa su, gêmoa tonec atom. Alic, mala tañ tetoc en gêc nañ tonec. ⁷Ana ma asôm ŋawae êndên ênê ŋacseñomi to Petere geñe En oc êmuñ amac êna Galilaia, oc alic en anğa ônê êtôm biñ, tañ kêsôm gêdên

amac nañ.” ⁸Tec lauo tau sêsa anğa sêd sêc sêja gebe têtênêp e katun gêjaña. Ma sêsôm biñ ten gêdên lasi ten atom gebe têtêc tauñ.

Jesu yeoc tau lasê gêdên Maria Magdalaña

(*Mat 28:9-10; Joaņ 20:11-18*)

⁹Jesu gêdi sa gêdên woke ŋabêc ŋamataña gêdên bêbêc kanucgen su acgom, go geoc tau lasê gêdên Maria anğa Magdala, tañ kêtin ŋalau sec 7 anğa ênê sêsa sêja nañ, kêtula ŋamata. ¹⁰Awê tau gêja ma kêsôm ŋawae gêdên nê lau, tañ sêmoa sêwiñ en nañ. Êsêac sêmoa tonên ŋalêlôm ŋawapacgen ma têtat. ¹¹Êsêac sênô gebe Jesu gêmoa mata jali ma awê tau gêlic en, mago sêkên gêwiñ atom.

Jesu geoc tau lasê gêdên ŋacseñomi luagêc

(*Luk 24:13-35*)

¹²Tonañ su acgom, go Jesu geoc tau lasê gêjam ŋac ten lañô gêdên êsêagêc ŋac luagêc, tañ sêsêlên sêmoa gamên ŋasawa ten. ¹³Ŋaclagêc tonañ sêja sêsôm ŋawae gêdên lau ŋagêdô, mago sêkên gêwin êsêagêc atom amboac tonanğen.

Jesu geoc tau lasê gêdên nê aposolo

(*Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Joaņ 20:19-23*)

¹⁴Kêtu ŋamu en geoc tau lasê gêdên lau 11 gêdên tañ sen gên sênğôn tebo, ma kêsôm êsêac kêtula sêkên gêwiñ atom to kêtula nên ŋalêlôm ŋadaniña, gebe êsêac sêkên gêwiñ lau, tañ sêlic en gêdi sa ŋanô nañ, nên biñ atom.

¹⁵Ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Atôm nom ŋagamên samob ana ma anam mêtê ŋawae ŋajam êndên ŋamalac peben. ¹⁶Lau tañ sêkên gêwiñ ma sêlin sanğu nañ, Anôtô oc ênam êsêac kêsi. Ma êsêac, tañ sêkên gêwiñ atom nañ, oc sênaña. ¹⁷Gênğalô tonec oc êwiñ lausêkên-gêwiñwaga gebe têtin ŋalau sec su

sênam aê lajôc to sêsôm biñ ña awen wakuc, ¹⁸ lemeñ sêkôc moac sa ma embe sênôm gêñ ñamalic teñ, oc êmalic êsêac atom, sêu lemeñ ênsac lau gêmac ma oc ñajam êsa.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Luk 24:50-53; Apos 1:4-11)

¹⁹ Apômtau Jesu kêsôm biñ gêdêñ êsêac su acgom, go Anôtô kêsuj eñ

sa kêpi undambê jagêñgôn ênê anôña. ²⁰ Ma ñacseñomi tañ têtôm gamê samob sêja ma sêjam mêtê kêtôm gamêñgeñ ma Apômtau gêjam kôm gêwiñ êsêac to kêpuc nê biñ tôn ña gêñ-talô, tañ gêgôm nañ.

Ŋawae Ŋajam kêtôm

LUKA KETO

Ŋawae Ŋajam kêtôm Luka Keto nec gêwa Jesu sa gebe Israelnêŋ Kêsiwaga, taŋ Anôtô geoc eŋ lasê gêdêŋ êsêac naŋ, ma lau nomŋa samob tapaŋgeŋ nêŋ Kêsiwaga tau eŋ gêwiŋ amboac tonanŋeŋ. Luka taugen keto gebe Apôm-taunê Ŋalau Dabuŋ kêkalem Jesu gebe “êsôm Ŋawae Ŋajam lasê êndêŋ lau ŋalêlôm sawa” (4:18). Ŋawae Ŋajam tau tec gêjac lau sêŋgônŋ jageo to sêoc ŋawapac tokaiŋ-tokaiŋ naŋ ŋawae. Aêac tatap ŋalô têtac wapiŋa sa aŋga Lukan gêjam môkêlatu ŋamatana luagêc, taŋ kêsôm Jesu gêmêŋ nom nec ŋaboŋa lasê naŋ auc, go aŋga môkêlatu ŋamuŋa, taŋ keto Jesu kêpi undambê gêja ŋamiŋ naŋ, amboac tonanŋeŋ.

Aŋga ŋasêbu 2 to 6ŋa (alic ŋadênaŋ sêpuc gêc ŋalabuŋa) aêac tatap biŋ to miŋ ŋagêdô taêsam sa, naŋ Luka taugen keto gêc Ŋawae Ŋajam tonec, amboac aŋela sêjam wê lambiŋŋa ma gejobwaga bôcŋa dêdêŋ ŋapalê Jesu sêja Betlehem naŋ, to ŋapalê Jesu gêŋ-gônŋ lôm dabuŋ, go biŋgôliŋ Ŋac Samaritiŋa taê walô ŋac gêbac ma Latu Gêjaŋa to ŋagêdô gêwiŋ. Biŋ taŋ Ŋawae Ŋajam tonec kêwaka sa gêc awêgeŋ naŋ, ŋagêdô tonec gebe Tateŋ mec ŋabiŋ to Ŋalau Dabuŋ nê biŋ ma Anôtô kêsuc sec ôkwi ŋabiŋ.

Ŋadênaŋ

1. Gêjac m Ŋawae Ŋajam tau 1:1-4
2. Joaŋ agêc Jesu nêŋ biŋ ŋapalêgeŋŋa 1:5-2:52
3. Ŋackêsagu Joaŋ nê sakiŋ 3:1-20
4. Jesu gêliŋ sanŋu ma Sadaŋ kêtôm eŋ 3:21-4:13
5. Jesunê sakiŋ aŋga Galilaia 4:14-9:50
6. Gêdi aŋga Galilaia gêja Jerusalem 9:51-19:27

7. Jesunê woke ŋamuŋa aŋga Jerusalem ma malac, taŋ gêc malac tau ŋagala naŋ 19:28-23:56
8. Apôm-tau gêdi sa to jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 24:1-53

Biŋ tau ŋam

1 Lau taêsam sêsaê gebe sênac miŋ biŋ, taŋ kêsa gêdêŋ aêacnêŋ têm naŋ, sêpuc gêdôgeŋ. ²Êsêac teto miŋ kêtôm lau, taŋ matenânô sêlic gêdêŋ taŋ gêjac m tau ma sêjam sakiŋ mêtê tau naŋ, sêjac tulu gêdêŋ aêac. ³O ŋac towae Teopili tau, aê tec galic ŋajam amboac tonanŋeŋ, tec kakip biŋ tau sa kagêluc tomalageŋ ma kato kadênaŋgeŋ gêdêŋ aôm, ⁴gebe ôjala biŋ, taŋ têtônŋ gêdêŋ aôm naŋ, gebe biŋŋanôgeŋ.

Ŋackêsagu Joaŋ nê puc têna êkôc eŋŋa

⁵Gêdêŋ kiŋ Judaiana Herodo nê têm naŋ dabuŋwaga teŋ gêmoe, ŋaê Sakaria. Eŋ gêjam sakiŋ gêwiŋ dabuŋwaga Abia nê toŋ. Eŋ gêjam awê aŋga Aronnê wakuc nêŋ, ŋaê Elisabet. ⁶Anôtô gêlic êsêagêc lulu gêdêŋgeŋ, gebe sêsa nêŋ lêŋ sejop Apôm-taunê biŋsu to ŋagôliŋ samob ŋabiŋ masigeŋ sêmoe. ⁷Agêc-nêŋ gôlôac masi, gebe Elisabet eŋ awê kapoac, ma agêc nê akweŋ têtû lauo ŋanô to ŋac.

⁸Ma gêdêŋ taŋ Sakarianê toŋ nêŋ têm sênam sakiŋŋa naŋ, eŋ gêjam nê kôm dabuŋwagaŋa gêmoe Anôtônê laŋônêma. ⁹Ma sêpuc kapoac kêtôm dabuŋwaganêŋ mêtê e jakêsêp eŋ gebe êsô Apôm-taunê lôm dabuŋ naêkêŋ da jadauŋŋa. ¹⁰Ma gêdêŋ noc sêkêŋ da jadauŋŋa naŋ, lau samucgeŋ teteŋ mec semoe dêmôêŋa. ¹¹Ma Apôm-taunê aŋela teŋ geoc tau lasê gedêŋ eŋ kêkô kêsi altar jadauŋŋa ŋaanôŋa. ¹²Sakaria gelic e kêlênsônŋ eŋ ma kêtakê ŋanô. ¹³Tec aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Sakaria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô

gêñô nê m mecgaç. Aômnê m awê Elisa-
bet oc êkôc latôm teñ ma ôê ênê ñaê
gebe Joañ. ¹⁴Aôm oc ôtu samuc ma
ômoa totêmtac ñajamgeñ ma lau taêsam
têtu samuc êndêñ bêc têna êkôc eñña
amboac tonañgeñ. ¹⁵Eñ êtu ñac towae
êkô Apômtau lañônê m ma ênôm wain
to bu ñaclai atom. Eñ ênêc têna têta-
clêlômgeñ ma ñalau Dabuñ ênam eñ auc
kwanangeñ, ¹⁶gebe eñ ênam Israelnêñ
gôlôac taêsam ôkwi dêndêñ Apômtau,
nêñ Anôtô, sêmu sêna. ¹⁷Ñac tau tonañ
Elianê ñalau to ñaclai êpi eñ ma êsêlêñ
êmuñ Apômtau, gebe ênam tameninêñ
ñalêlôm ôkwi êndêñ latunji ma lau
tanenpêc dêndêñ lau, tan sêsap biñgêdêñ
tôn nañ, oc êmansañ lau sênac dabij nêñ
ñalêlôm ñapep êtu Apômtaunja.”

¹⁸Go Sakaria kêsôm gêdêñ añela gebe
“Aê jajala biñ tonañ êndêñ asageñ,
aêagêc ñoc awê atu lauo ñanô to ñac su
nec.” ¹⁹Tec añela gêjô eñ awa gebe “Aê
Gabriel tec kakô Anôtô lañônê m, ma eñ
kêsakiñ aê gebe jasôm biñ êndêñ aôm ma
jakêñ ñawae ñajam tonec êndêñ aôm.
²⁰Mago aôm kôkêñ gêwiñ aêñoc biñ, tan
oc ñanô êsa êndêñ ñanoc tau nañ atom.
Amboac tonañ oc awammê êsa, ôsôm
biñ naeo ômoa e êndêñ bêc, tan biñ tau
êtu anô su acgom.”

²¹Lau sêônj Sakaria elê mê ma sênac
materñ eñ gebe gêmoa lôm dabuñ e
ñêngeñ su nec. ²²Go kêsâ gêmên ma
gebe êsôm biñ êndêñ êsêac e gêgôm ja-
geo. Tec êsêacnêñ kauc kêsâ gebe eñ oc
gêlic gên ñakatu teñ añga lôm dabuñgac.
Amboac tonañ eñ gêjam dôñdônj biñgên
gêdêñ êsêac ma gêjam tau tôn kêkô.

²³Gêmoa e nê bêc sakiñña gêbacnê
ma gêc gêmu gêja nê andu kêtiam.
²⁴Tê m ñagêdô gêbacnê, go Elisabet
kêkêkam ñapalê ma kêsij tau gêmoa
ajônj lemeñ teñ, ma kêsôm gebe ²⁵“Gên
tonañ Apômtau gêgôm gêdêñ aê, gêdêñ
tê m taê gêjam aêña eñ kêkac majoc su
añga launêñ.”

Jesunê puc têna êkôc eñña

²⁶Elisabet kêkêkam ñapalê ñaajônj
kêtu 6, go Anôtô kêsakiñ añela Gabriel
gêja malac Galilaiña teñ, ñaê Nasaret,
²⁷gêdêñ awêtakiñ teñ, tan sê eñ gêdêñ
ñac teñ, ñaê Josep, kwanangeñ gebe
agêc sênam taun. Ñac tau añga Daw-
idnê gôlôac. Ma awê tau nê ñaê Maria.
²⁸Añela kêsô gêdêñ eñ gêja ma kêsôm
gebe “O gabêjamo, biñmalô êndêñ aôm,
Apômtau gêwiñ aôm goc.” ²⁹Maria gêñô
biñ tonañ e kêlênsônj eñ ñanô ma taê gê-
jam gebe “Awa gêjac aê amboac tonec
kêtu asageñña.” ³⁰Tec añela kêsôm
gêdêñ eñ gebe “Maria, ôtêc taôm atom,
gebe Anôtô gêlic aôm gêjac mataanô ña-
jam. ³¹Ôlic acgom, aôm oc ôkêkam ña-
palê e ôkôc latôm teñ ma ôê ênê ñaê
Jesu. ³²Ñac tau tonañ oc êtu ñac towae
ma sêsam eñ gebe Lôlôc ñatau nê Latu.
Apômtau Anôtô oc êkêñ eñ êñgônj aba
Dawid nê lêpônj, ³³gebe eñ oc êtu kiñ
ma ênam gôliñ Jakobnê gôlôac endenj
tôngeñ. Ma ênê gamên kiñña ñatêku
masi.”

³⁴Ma Maria kêsôm gêdêñ añela gebe
“Biñ tau ñanô êsa amboac ondoc, gebe
aêñoc akweñ masi.” ³⁵Tec añela gêjô
eñ awa gebe “Ñalau Dabuñ mênêpi aôm
ma Lôlôc ñatau nê ñaclai mênênam
ajun aôm. Amboac tonañ ñapalê, tan
aôm ôkôc nañ, sêsam eñ gebe dabuñ,
eñ Anôtônê Latu. ³⁶Gôlicgac me, nê m
tawanjo Elisabet, tan kêtu awêanôgac
ma sêsam eñ gebe awê kapoac nañ, tec
kêkêkam ñapalê gêmoa e galoc ñaajônj
kêtu 6gac, ³⁷gebe Anôtô eñ ñaclai, eñ
kêtom gên samobña.”

³⁸Ma Maria kêsôm gebe “Amboac
tonañ, Apômtaunê sakiñwagao aê, ma
biñ, tan kêsôm nañ, oc êtu tônj êpi aê.”
Go añela gêwi eñ sij ma gêc gêja.

Maria kētu ñaclen gédên Elisabet

³⁹ Gédên ñasawa tonañ Maria gèdi kê-saic tau e jakèpi Judanên gamên lôcña jagêô lasê malac teñ, ⁴⁰ ma kêsô Sakarianê andu gêja e awa gêjac Elisabet. ⁴¹ Elisabet gênô Maria awa gêjac eñ, tec ñapalê gêboañ anğa têna têtacclêlôm. Ma ñalau Dêbuñ gêjam Elisabet auc ⁴² e awa gêôc eñ ña awa kapôên ma kêsôm gebe “Anôtô gêjam mec aôm kêlêlêc lauo ñagêdô su ma gêjam mec ñanô têtacclêlômña gêwiñ. ⁴³ Aê amboac ondoc, tec aênoc Apômtau têna gédên aê gêmên nec. ⁴⁴ Gôlicgac me, awam gêjac aê kêsô tañocsuñ e ñapalê kētu samuc tec gêboañ anğa têtacclêlôm. ⁴⁵ Aê aoc gêôc awê, tañ kêkên gêwiñ gebe biñ, tañ Apômtau kêsôm gédên eñ nañ, oc êtu tôn.”

Marianê wê lambiñña

⁴⁶ Go Maria kêsôm gebe
 “Aênoc ñalêlôm gêôc Apômtau sa
⁴⁷ ma katuc kētu samuc ñoc kêsiwaga
 Anôtô,
⁴⁸ gebe gewec gédên nê sakiñwagao
 ñaôma aê,
 tec galoc gôlôac togôlôac samob oc awen
 êôc aê.
⁴⁹ Gebe eñ ñaclai ñatau gêgôm gêñsêga
 kētu aêna, ênê ñaê dabuñ.
⁵⁰ Eñ taê walô gôlôac togôlôac, tañ têtêc
 eñ nañ.
⁵¹ Ênê lêma gêgôm gên ñaclai
 ma kêta lau, tañ nêñ ñalêlôm sêkian taun
 sa nañ, salin-salin sêja.
⁵² Eñ kêtin gôlinwaga ñajana anğa nêñ
 lêpôn su ma ketoc lau ñaôma sa.
⁵³ Lau tañ mo gêjô êsêac nañ, tec kêkên
 gên ñajam gêjam êsêac aucgen
 ma kêtin lau tolêlôm su tolemeñ
 sawageñ.
⁵⁴ Eñ gêjam nê sakiñwaga Israel sa taê
 gêjam nê moasin

⁵⁵ kêtôm biñ, tañ gêjac mata gédên aêac
 tamenji Abraham to nê wakuc nañ,
 ma ênêc enden tôngeñ.”

⁵⁶ Maria gêmoa gêwiñ Elisabet amboac ajôn têlêac, go gêmu gêja nê gamên kêtiam.

Joan têna kêkôc eñ

⁵⁷ Têm Elisabet êkôc ñapalêña kêdabiñ, tec kêkôc ñapalê ñac teñ. ⁵⁸ Ma ênê lau, tañ nêñ sackapoagêdô gédên tau nañ, to nêñ tawañ sênô Apômtau gêgôm nê taê walô ñanô kêsa kêpi eñ ñawae ma têtac ñajam kêsa sêwiñ eñ.

⁵⁹ Ñabêc kētu 8 ma sêkac sa sêja sebe sêsa ñapalê tau ma sê tama Sakaria nê ñaê êpi eñ. ⁶⁰ Mago têna kêsôm gebe “Masi, taê ênê ñaê gebe Joan.” ⁶¹ Tec êsêac sêsôm gédên eñ gebe “Nêm lau teñ sêmoa ondoc, tañ nêñ ñaê amboac tonañ.” ⁶² Ma sêjac kajo tama gebe mên-tau êsôm acgom. ⁶³ Tec eñ gêjam dônjôn gebe sêkên tapele saun teñ êndên eñ ma keto gebe “Ênê ñaê Joan.” Ma samob sê taên. ⁶⁴ Ma sep tagen awasuñ to imbêla kētu golon ma kêsôm biñ lasê to kêlanem Anôtô. ⁶⁵ Ma nêñ lau samob, tañ nêñ sackapoagêdô gédên tau nañ, têtêc taun. Ma lau samob sêjam biñ tau kētu biñ-galôm e gêjam lau, tañ sênjôn Judaia ñagamên lôcña nañ, auc samucgen. ⁶⁶ Êsêac samob, tañ sênô biñ tau nañ, taên gêjam gêc nêñ ñalêlômgen gebe “Ñapalê tonec amboac ondoc.” Êsêac sêlic gebe Apômtau lêma gêwiñ eñ.

Sakaria geoc bill lasê

⁶⁷ Ma ñalau Dabuñ gêjam tama Sakaria auc e geoc biñ lasê ma kêsôm gebe

⁶⁸ “Aê jalambiñ Apômtau, Israelnên Anôtô, gebe kētu ñaclen mênjêjam nê lau kêsi.

⁶⁹ Eñ kêkên kêsiwaga toñaclai tec mênkêsa anğa nê sakiñwaga Dawid nê gôlôac,

⁷⁰ kêtôm eṅ tau kêsôm kêsa nê propete dabuṅ gêmunṅa awenṅsuṅ gebe
⁷¹ ênam aêac kêsi anṅa naṅ ṅacjo to anṅa lau samob, taṅ sêkêṅ kisa aêac naṅ lemeṅ.
⁷² Eṅ taê walô aêac tamenṅi to taê gêjam nê poac dabuṅ.
⁷³ Eṅ gêjac mata biṅ to kêtôc lêma gêdêṅ tamenṅi Abraham gebe
⁷⁴ ênam aêac kêsi anṅa naṅ ṅacjo lemeṅ ma êkêṅ aêac tanam sakinṅ eṅ tatêc taunṅ atom.
⁷⁵ Tatu lau dabuṅ to gêdêṅ tamoa en laṅônêmṅa êtôm aêacnêṅ têm samob.
⁷⁶ Ma aôm ṅapalêenec, lau oc sêsam aôm gebe Lôlôc ṅatau nê propete.
 Aôm oc ômuṅ Apômtau gebe ômansaṅ ênê intêna.
⁷⁷ Aôm oc ôkêṅ ênê lau sêjala moasinṅ, taṅ ṅam kêsêp kêsuc nêṅ sec ôkwiṅa.
⁷⁸ Aêacnêṅ Anôtô taê walô aêac ṅanô tec êkêṅ ṅawê mênṅesa anṅa lôlôc gebe êtu ṅaclêṅ aêac
⁷⁹ ma êpô êsêac, taṅ sênṅônṅ gêsunṅbôm to gêmacanô ṅakanuc naṅ, to êwê aêac eṅkaiṅ katôgeṅ tasa lêṅ biṅmalôṅa.”
⁸⁰ ṅapalê tau kêtû kapôêṅ ma nê kauc taê gêjam biṅ ṅapep, go jagêmoa gamêṅ sawa e gêdêṅ bêc, taṅ kêtôc tau gêdêṅ lau Israel naṅ.

Jesu têna kêkôc eṅ

(Mat 1:18-25)

2 Gêdêṅ ṅasawa tonanṅ kaisara Augustu kêjatu biṅ teṅ gebe teto lau samob, taṅ sênṅônṅ nom samucgeṅ naṅ, nêṅ ṅaê sa. ² Kôm tau tonanṅ sêjac m gêdêṅ gôliṅwaga Surianaṅ Kuren gênṅônṅ, ³ ma lau samob dêdi sêja nêṅ malacmôkê gêdêṅ-gêdêṅgeṅ gebe teto êsêac. ⁴ Tec Josep anṅa malac Galilaiṅa Nasaret kêpi Judaia gêja Dawidnê malac, ṅaê Betlehem, gebe eṅ anṅa Dawidnê gôlôac

taunṅ nêṅ. ⁵ Eṅ gebe teto êsêagêic nê awê Maria, taṅ sê êsêagêc dêdêṅ taunṅ naṅ, ma awê tau kêkêkam ṅapalê gêmoa. ⁶ Agêc jasênṅônṅ tonanṅ e têm Maria êkôc ṅapalêṅa kêdabiṅ. ⁷ Tec kêkôc latu ṅamêc, naṅ kêkwa eṅ ṅa obo auc ma ketoc eṅ gêc bôcnêṅ sac teṅ, gebe nêṅ gamêṅ ṅasawa teṅ gêc andu ṅaclêṅṅa atom.

Gejobwaga to anṅa

⁸ Ma gamêṅ tonanṅ ṅagejobwaga sêmoa jasejop nêṅ domba gêdêṅ gêbêc sêmoa oba. ⁹ Tec Apômtaunê anṅa teṅ gêô lasê gêdêṅ êsêac e Apômtaunê ṅawasi kêpô êsêac gêjam aucgeṅ ma nêṅ ṅalêlôm ṅatutuc ṅanô. ¹⁰ Tec anṅa kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Atêc taôm atom, alicgac me, aê jasôm ṅawae ṅajam atu samucṅa teṅ êndêṅ amac, ṅawae tau oc êtu tapa ênam lau samucgeṅ auc. ¹¹ Galoc tonec amacnêm kêsiwaga Apômtau Kilisi kêtû ṅamalac anṅa Dawidnê malac. ¹² Amac ajala eṅ êndêṅ ṅabelo tonec gebe Atap ṅapalê dedec teṅ sa, taṅ sêkwê eṅ ṅa obo auc ma sêkêṅ eṅ gêc bôcnêṅ sac.”

¹³ Ma sep tageṅ lau siṅ undambêṅa taêsam mênsewiṅ anṅa tau ma sêlanem Anôtô gebe ¹⁴ “Anôtônê wae êsa anṅa lôlôc ma biṅmalô ênêc nom, taṅ Anôtô gêlic lau tau ṅajam.”

¹⁵ Anṅa têtaiṅ taunṅ su anṅa êsêacnêṅ sêmu sêja undambê acgom, go gejobwaga sêsôm gêdêṅ taunṅ gebe “Ajôc, tawac Betlehem ma talic biṅ, taṅ mênṅkêsa ma Apômtau kêkêṅ ṅawae gêdêṅ aêac naṅ acgom.” ¹⁶ Ma ac sêsaic taunṅgeṅ sêja e têtap Maria agêc Josep sa ma sêlic ṅapalê dedec tau gêc sac. ¹⁷ Sêlic su ma têdônṅ biṅ, taṅ anṅa kêsôm kêpi ṅapalê tau naṅ, gêdêṅ êsêac. ¹⁸ Ma lau samob, taṅ sênô biṅ naṅ gejobwaga sêjac miṅ naṅ, sê taêṅ ṅanô. ¹⁹ Ma Maria kêmasaṅ biṅ samob tonanṅ ṅai ṅapep ma taê gêjam gêc nê ṅalêlôm. ²⁰ Gejob-

waga sêmu sêja ma aweņ gêôc Anôtô to sêlanem eņ kêtû biņ samob, taņ sêņô to sêlic kêtôm aņela kêsôm gêdêņ êsêac naņja.

Sê Jesunê ñaê

²¹ Bêc kêtû 8, go sêsa ñapalê tau ma sê ênê ñaê, taņ aņela kêsam gêdêņ eņ gêc têna têtacelêlôm atomgeņ naņ, gebe Jesu.

Têtôc ñapalê tau aņga lôm dabuņ

²² Têm sêmbuņ ñatêmui suņa gêbacnê kêtôm Mosenê biņsu, go Maria agêc Josep sêkôc ñapalê sêpi Jerusalem sêja sebe sênsuņ eņ êndêņ Apômtau. ²³ Ac sêgôm kêtôm biņ, taņ teto gêc Apôm-taunê biņsu gebe “Ñamêc samob, taņ teneņi sêkôc naņ, sênam dabuņ êsêac ñapep, gebe têtû Apôm-taunê gêņ.” ²⁴ Ma agêc sêkêņ da kêtôm biņ, taņ sêsôm gêc Apôm-taunê biņsu gebe “Moņgôm luagêc me balôsi ñalatu luagêc.”

²⁵ Gêdêņ tonaņ ñac teņ, nê ñaê Simeon, gêmoa Jerusalem. Ñac tau eņ ñac gêdêņ to ôli andaņ Anôtô ma gêôņ Israelnêņ biņmalô ñam gêmoa ma Ñalau Dabuņ gêjam eņ auc. ²⁶ Ñalau Dabuņ tau gêwa sa gêdêņ eņ gebe êmac êndu atom e êlic Apôm-taunê Kilisi acgom. ²⁷ Tec Ñalau Dabuņ gêôc eņ kêsô lôm dabuņ gêja. Ma gêdêņ taņ têna agêc tama sêkôc ñapalê Jesu sêsô sêja sebe nasêņgôm gêņ êtôm biņsu ñajatu naņ, ²⁸ tec Simeon kêsip eņ sa ma kêlanem Anôtô gebe

²⁹ “Apômtau, galoc ôkôc nêmb ñacsakin aê tobiņmalôgeņ jawac êtôm nêmb biņ,

³⁰ gebe matocanô galic nêmb moasiņ ñam,

³¹ taņ kômasaņ gêc awêgeņ naņ, gebe lau samob sêlicja.

³² Eņ oc êtu ja êpô lau samuc to êtu nêmb lau Israel nêņ ñawasi.”

³³ Tama agêc têna sê taêņ biņ, taņ sêsôm kêpi ñapalê naņ. ³⁴ Go Simeon gêjam mec êsêac ma kêsôm gêdêņ têna

Maria gebe “Gôlicgac me, ñapalê tonec oc êņgôm Israelnêņ lau taêsam semben to sêndi sa. Lau ñagêdô oc sênac eņ êtu mu, mago ñagêdô oc sêsôm sêôc aucgeņ. ³⁵ Biņ tonaņ êsa gebe eoc lau taêsam nêņ ñalêlôm ñabiņ lasê. Ma aôm taôm nêmb ñalêlôm oc epeņ aôm êtôm kêmb kêkô nêmb ñalêlôm.”

³⁶ Go Panuel latuo, propeteo teņ, gêņgôn, ñaê Ana. Awê tonaņ aņga Asernê gôlôalc. Ênê jala taêsam ñanô. Eņ gêmoa awêtakiņgeņ e gêjam ñac sa ma agêc sêmoa sêwiņ tauņ jala 7, ³⁷ go kêtû awêtuc gêņgôn e nê jala kêtû 84. Mago gêwi lôm dabuņ siņ atom, gêjam sakin Anôtô ma gêjam dabuņ mo to keteņ mec kêtôm gêbêc to gelengeņ. ³⁸ Gêdêņ ña-sawa tecenaņgeņ eņ gêô lasê jagêjam danje Anôtô ma gêwa ñapalê sa gêdêņ lau samob, taņ sêôņ têm Anôtô ênam Jerusalem kêsija naņ.

Sêmu sêja Nasaret

³⁹ Sêjac dabiņ gêņ samob kêtôm Apôm-taunê biņsu ñajatu e gêbacnê acgom, go sêmu sêja Galilaa jasêņgôn nêmb malac Nasaret. ⁴⁰ Ñapalê kêtôp e kêtû kapôêņ ma mêtê gêjam eņ auc to Anôtônê moasiņ kêpi eņ.

Ñapalê Jesu gêņgôn lôm dabuņ

⁴¹ Kêtôm jalageņ Jesu têna agêc tama sêpi Jerusalem sêja sêlic omsêga Pasa. ⁴² Gêdêņ taņ ñapalê Jesu nêmb jala kêtû 12 naņ, ac sêmu sêpi sêja kêtôm omsêga ñamêtê. ⁴³ Pasa gêbacnê, go êsêac sêc sêmu sêja ma ñapalê Jesu gacgeņ gêņgôn Jerusalem, ma têna agêc tama sêjam kauc. ⁴⁴ Êsêagêc seboc eņ oc gêwiņ nêmb lau ñagêdô, tec sêsêlêņ oc samuc teņ ma sêsôm eņ aņga nêmb tawaņ to lau ôliņ andaņ tauņja, ⁴⁵ e têtap eņ sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem jasêsôm eņ. ⁴⁶ Sêsôm sêmoa e bêc têtêac gê-jaņa acgom, go têtap eņ sa gêņgôn lôm dabuņ kêsêp lau-mêtêwaga ñalêlôm

gêñô êsêacnêñ biñ ma kêtü kênac-kênac êsêac. ⁴⁷Ma samob, tañ sêñô êñê biñ nañ, sêñac lemeñ kêtü ênê kauc to biñ, tañ gêjô êsêac aweñ nañña. ⁴⁸Agêc sêlic eñ e têtakê ma têna kêsôm gêdêñ eñ gebe “Latucenec, amboac ondoc, tec gôgôm aêagêc amboac tonañ. Ôlic acgom, aêagêc tamam asôm aôm totaêñ-totaêñgeñ tec amoa.” ⁴⁹Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Agêc asôm aê kêtü asageñña. Agêc alic ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jamoa Tamocnê andu nec atom me.” ⁵⁰Ma biñ, tañ eñ kêsôm gêdêñ êsêagêc nañ, agêc sêjala ñam atom.

⁵¹Go gêwiñ êsêagêc ac sêsêp Nasaret sêja ma eñ taña wamu êsêagêc ñapep ma têna kêmasañ biñ samob tonañ ñai gñc nê ñalêlôm. ⁵²Jesu kêtôp to nê kauc mêtêña kêsa gêwiñ ma Anôtô to ñamalac têtac gêwiñ eñ.

Ñackêsañ Joañ gêjam mêtê

(*Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Joañ 1:19-28*)

3 Kaisara Tiberi gêjam gôliñ lau e ñajala kêtü 15, Ponti Pilata kêtü gôliñwaga Judaiaña, Herodo kêtü kasêga Gallilaiña, têwa Pilip kêtü kasêga Ituraia to gamêñ Trakonitiña, Lusani kêtü kasêga Abileneña, ²ma Anas agêc Kaiapa têtü dabuñsêga sêmoa. Gêdêñ têm tonañ Anôtônê biñ gêdêñ Sakaria latu Joañ, tañ gêmoa gamêñ sawa nañ gêja. ³Ñac tau tonañ gêjac laoc gamêñ Jordanna samob ma gêjam mêtê lau gebe “Anam taôm ôkwi to aliñ sanju, ma Anôtô êsuc nêñ sec ôkwi.” ⁴Biñ tonañ kêtôm biñ, tañ propete Jesaia keto kêsêp nê buku gebe “Ñac teñ gêmôêc awa tonec gêmoa gamêñ sawa gebe

‘Amansañ gamêñ Apômtau esêlê a to amêtôc ênê intêna êtu solop.

⁵Sênsuñ gaboañ samob auc to senseñ lôc to gamêñ ñabau êtu tapa ma sêmêtôc ñapoalic samob êtu solop

to sêmansañ intêna kalon-kalon ñatip êsa.

⁶Ma ñamalac samob sêlic Anôtônê lêñ ênam ñamalac kêsina.”

⁷Lau taêsam dêdêñ eñ sêja sebe sêliñ ênê sanju. Eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Moac ñalatu amac, asa gêwa sa gêdêñ amac gebe awê Anôtônê têtac ñandañ, tañ mênêsa nañ sa. ⁸Anam ñanô êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwiña acgom. Ma asôm êndêñ taôm gebe ‘Abraham kêtü aêac tamenji,’ nec atom. Aê jasôm êndêñ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êñu poc tonec ñai sa têtü Abrahamnê latui. ⁹Ki ñamata gêdêñ kawakac tec gêc. Amboac tonañ ka samob, tañ sêjam ñanô ñajam atom nañ, oc êsap su ma êmbaliñ êpi ja êna.”

¹⁰Ma lau samob sêjam kênac Joañ gebe “Aêac oc añgôm amboac ondocgeñ.” ¹¹Tec eñ gêjô êsêac aweñ gebe “Ñac teñ nê ñakwê luagêc embe ênêc, nañ êkêñ teñ êndêñ ñac, tañ nê ñakwê masi nañ. Ma ñac teñ nê mo embe ênêc, nañ êñgôm amboac tonañ.” ¹²Go telon ñagêdô dêdêñ eñ sêja amboac tonañ gebe ênsañgu êsêac, tec têtü kênac eñ gebe “Mêtêmôkê, aêac añgôm amboac ondocgeñ.” ¹³Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc gêñ aña launêñ êlêlêc ñaôli, tañ sêsakiñ amac nañ su atom.” ¹⁴Ma siñwaga ñagêdô têtü kênac eñ amboac tonañgeñ gebe “Ma aêac nec oc añgôm amboac ondoc.” Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Añgôliñ biñ to alênsu lau e ajañgo êsêacnêñ gêñ su atom. Ñaôli tañ gêjô nêñ kôm nañ, akôc ma kêtôm.”

¹⁵Lau samob taêñ gêjam biñ jakêsa-jakêsa ma sêjam kênac tauñ gêc nêñ ñalêlômña kêtü Joañña gebe “Moae eñ Kilisi tau tonec nec.” ¹⁶Tec Joañ gêjô êsêac aweñ ma kêsôm gêdêñ êsêac samob gebe “Aê tec kasagu amac ña bu, mago ñac teñ oc êmêñ, eñ ñaclai kêlêlêc aê su. Aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkôn atom. Ñac tonañ tec oc ên-

sanġu amac ña ñjalau Dabuñ to ja. ¹⁷ Eñ lēma kēkam lala sekoloñ ġēñña gebe êtiñ ġēñ ñapaôma ma ênac ñanô sa êpi nê andu-ġēñ-ñanôña êna, go ñapaôma êkên êpi ja, tañ êsa ñapañ nañ.”

¹⁸ Joaņ ġējac biñsu lau ña biñ ñaġêdô taêsam ġēwiñ to ġēwa ñawae ñajam sa ġêdêñ êsêac. ¹⁹ Mago kasêga Herodo, tañ Joaņ ġēbu eñ kētu tēwanê awê Herodia to sec samob, tañ Herodo ġēġôm nañña, ²⁰ ñac tau kêsâlê sec tonec ġêsac ñaô ġēwiñ gebe kēlai Joaņ auc ġēñġôñ andu kapoacwalôña.

Jesu ġeliñ sanġu

(*Mat 3:13-17; Mar 1:9-11*)

²¹ ġêdêñ tañ lau samob sêliñ sanġu nañ, Jesu geliñ ġēwiñ. Keteñ mec ġēmoa ma undambê ġēña ²² e ñjalau Dabuñ ġējam balôsi lañô kêsêp mēñġêsac eñ ñaô, ma awa teñ aña undambê kêsas gebe “Aêñoc Latuc tau aôm, tec têtêc ġēwiñ to galic aôm ñajam.”

Jesunê ñam

(*Mat 1:1-17*)

²³ Jesunê jala amboac 30 ma ġējac m nê kôm. Ma lau seboc eñ Josep latu, nañ Êli latu, ²⁴ nañ Matat latu, nañ Lewi latu, nañ Melki latu, nañ Janai latu, nañ Josep latu, ²⁵ nañ Matatia latu, nañ Amos latu, nlañ Naum latu, nañ Esli latu, nañ Nagai latu, ²⁶ nañ Mat latu, nañ Matatia latu, nañ Semein latu, nañ Josek latu, nañ Joda latu, ²⁷ nañ Joanan latu, nañ Resa latu, nañ Serubabel latu, nañ Sealtiel latu, nañ Neri latu, ²⁸ nañ Melki latu, nañ Adi latu, nañ Kosam latu, nañ El-madam latu, nañ Er latu, ²⁹ nañ Josua latu, nañ Elieser latu, nañ Jorim latu, nañ Matat latu, nañ Lewi latu, ³⁰ nañ Simeon latu, nañ Juda latu, nañ Josep latu, nañ Jonam latu, nañ Eliakim latu, ³¹ nañ Melea latu, nañ Mena latu, nañ Matata latu, nañ Natan latu, nañ Dawid latu, ³² nañ Isai latu, nañ Obed latu, nañ

Boas latu, nañ Sala latu, nañ Nason latu, ³³ nañ Aminadab latu, nañ Admin latu, nañ Ami latu, nañ Hesron latu, nañ Peres latu, nañ Juda latu, ³⁴ nañ Jakob latu, nañ Isak latu, nañ Abraham latu, nañ Tara latu, nañ Nahor latu, ³⁵ nañ Serug latu, nañ Reu latu, nañ Peleg latu, nañ Eber latu, nañ Sela latu, ³⁶ nañ Kainan latu, nañ Arpaksad latu, nañ Sem latu, nañ Noa latu, nañ Lamek latu, ³⁷ nañ Metusala latu, nañ Enok latu, nañ Jared latu, nañ Mahalalel latu, nañ Kainan latu, ³⁸ nañ Enos latu, nañ Set latu, nañ Adam latu, nañ Anôtô latu.

Sadañ kêlêtôm Jesu

(*Mat 4:1-11; Mar 1:12-13*)

4 ñjalau Dabuñ ġējam Jesu auc, go ġēmu aña Jordan ġēja ma ñjalau Dêbu ñ ġêwê eñ ġējac laoc gamêñ sawageñ ġēmoa, ² e kêtôm bêc 40 ma Sadañ kêlêtôm eñ. Jesu ġeñ ġēñ atom e bêc samob tonañ ġêbacnê, tec mo ġêjô eñ.

³ Ma Sadañ kêsôm ġêdêñ eñ gebe “Embe Anôtônê Latu aôm, nañ ôsôm poc tonec êtu mo.” ⁴ Jesu ġêjô eñ awa gebe “Teto ġêc gebe ‘Mo tagen êoc ñamalac tōñ atom.’”

⁵ Ma ġêwê eñ kēpi jakêtôc gamêñ nomña samob ġêdêñ eñ eb tagen. ⁶ Ma Sadañ kêsôm ġêdêñ eñ gebe “Aê gabe jakêñ ñaclai samob tônê tonawasigeñ êndêñ aôm gebe sêkêñ ġêdêñ aê. Ma aê embe jakêñ êndêñ ñac teñ, oc jakêñ. ⁷ Amboac tonañ embe ôpôn amduc êndêñ aê, go ġēñ tau samob êtu aômnêm.” ⁸ Tec Jesu ġêjô eñ awa ma kêsôm ġêdêñ eñ gebe “Teto ġêc gebe ‘Ôpôn amduc êndêñ Apômtau, aômnêm Anôtô, ma ônam sakiñ eñ taugen.’”

⁹ Go Sadañ ġêwê Jesu aġêc sêpi Jerusalem jaketoc eñ kêkô lôm dabuñ ñasalôm ñalami ma kêsôm ġêdêñ eñ gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm aña tonec ôna, ¹⁰ gebe teto ġêc

gebe 'Eñ oc êsakiñ nê anjela êtu aômña gebe mênsejop aôm ¹¹ to sêsip aôm ña lemengeñ gebe ôndiñ amkaiñ êpi poc atom.'" ¹² Tec Jesu gêjô eñ awa gebe "Biñ gêc gebe 'Ônsaê Apômtau, aômnmê Anôtô, atom.'" ¹³ Sadañ kêsaê eñ kêpi biñ samob tonañ e gêbacnê, go gêwi eñ siñ gebe êmoa e noc teñ acgom.

Jesu gêjac m nê kôm anja Galilaia

(*Mat 4:12-17; Mar 1:11-15*)

¹⁴ Go ñalau Dabuñ kêkac Jesu gêmu gêja Galilaia, ma nê wae kêsa kêtôm gamêñ tau ñamadiñ samob gêja. ¹⁵ Eñ kêtôn êsêac anja nêñ lôm e samob sêlambiñ eñ.

Jesunê lau têtin eñ anja Nasaret

(*Mat 13:53-58; Mar 6:1-6*)

¹⁶ Eñ gêô lasê Nasaret, nañ êsêac sêlôm eñ ñapalêgeñ e kêtû kapôeñ anja tonañ. Ma gêdêñ sabat kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmoa, ma gêdi sa gebe êsam mêtê lasê. ¹⁷ Tec sêkêñ propete Jesaia nê buku gêdêñ eñ ma kêlaiñ buku tau e kêtap ñalô, tañ teto gêc nañ sa gebe

¹⁸ "Apômtaunê ñalau kêpi aê.

Eñ geñ oso aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndêñ lau ñalêlôm sawa.

Eñ kêsakiñ aê gebe jasôm lasê êndêñ lau, tañ sêngôn kapoacwalô nañ, gebe sêngamboac êsêac su,

ma êndêñ materpec gebe sêlic gamêñ êtiam,

to êndêñ lau, tañ ñamalac sêgôm êsêac êndu-êndu gebe sêmoa nêñ létêgeñ

¹⁹ to jasôm Apômtau ênam lau kêsi ñajala lasê."

²⁰ Go Jesu kêluñ buku sa jakêkêñ gêdêñ sakiñwaga ma gêngôn sic. Ma lau samob, tañ sêngôn lôm nañ, mater gê eñgeñ. ²¹ Ma eñ gêôc awa sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe "Biñ tañ teto gêc ma tañemsuñ anô nañ, kêtû anô gêdêñ oc-salô tonec." ²² Lau samob sêñô ênê biñ

moasiñ, tañ kêsôm kêsa awa nañ, ñajam-ñajam e sê taên ma sêsôm gebe "Ñac tonec Josep latu atom me." ²³ Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe "Kec, galoc oc abe asôm biñdêm tonec êndêñ aê gebe 'Dokta, ôngôm taôm ôlim ñajam êsamañ. Biñ tañ aêac anô gebe gôgôm anja Kapanau m nañ, ôngôm anja taôm nêmalacmôkê amboac tonañ acgom.'" ²⁴ Go kêsôm gebe "Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Propete teñ oc tetoc eñ sa ñapep anja eñ tau nê malacmôkê atom. ²⁵ Ma jasôm teñ tobiññanôgeñ êwiñ gebe Gêdêñ têm Elia gêmoa nañ, undambê ñajana gêc e jala têlêac ma ajôn 6 ma tóbôm kapôeñ gêjam gamêñ samucgeñ auc nañ, awêtuc taêsam sêmoa Israel. ²⁶ Mago Anôtô kêsakiñ Elia gêdêñ êsêacnêñ teñ gêja atom, kêsakiñ eñ gêdêñ awêtuc, tañ gêngôn Sarepta Sidonña nañ, taugen gêja. ²⁷ Ma gêdêñ tañ propete Elisa gêmoa nañ, kamocbôm gwalêkiñ sêmoa Israel. Mago êsêacnêñ teñ kêtû selec atom, ñac Suriana Naeman taugen." ²⁸ Lau samob, tañ sêngôn lôm ma sêñô biñ tau nañ, têtac kêbôli auc ñanô. ²⁹ Tec dêdi ma têtin eñ kêsa malacmagê gêja. Malac tau sêkwê gêc lôc. Tec sêwê eñ jasêô lasê sêlic tau gebe têtin eñ piñpañ êsêp êna. ³⁰ Mago eñ gêsiñ êsêac popoc kêsa ñalungeñ gêc gêja.

Ñac toñalau sec

(*Mar 1:21-28*)

³¹ Jesu kêsêp malac Galilaiana Kapanau gêja ma kêtôn êsêac gêdêñ sabat ³² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtêña, gebe kêsôm biñ toñaclaigen. ³³ Ma ñamalac teñ toñalau ñatêmui gêngôn lôm, nañ gêmôêc awa kapôeñ gebe ³⁴ "Op, Jesu Nasaretña, aêacnêñ asageñ ñagêdô gêdêñ tauñ. Aôm gômôeñ gebe onseñ aêac su me. Aê kajala aômgaç. Anôtônê ñac dabuñ aômgaç." ³⁵ Tec Jesu gec biñ eñ gebe "Awammê êsa ma ôsa anja ênê ôna." Ma ñalau sec kêmônnañ ñac tau

gêmoa e gêu tau kêsêp êsêac ñalunjen jagêc, go kêsa anja ñamalacnê gêja, mago gégôm enj ôli kêtû sec atom. ³⁶ Tec êsêac samob têtakê e sêsôm gêdên taujen gebe “Biñ tonec amboac ondoc. Enj kêjatu ñalau ñatêmui tonjaclaigen amboac ñatau ma sêc sêsa sêja.” ³⁷ Ma ênê wae kêsa kêtôm gamênj tonan ña-malac samobgenj gêja.

Jesu gégom lau taêsam ôlij ñajam kêsa

(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

³⁸ Jesu gêdi anja lôm kêsa jakêsô Simonê andu. Ma Simon tau lawao gêmac ôli ñawajaô kapôênj tec gêc, nanj êsêac tetenj enj kêtû awê tauja. ³⁹ Tec Jesu kêtû gasuc gêja e gêoc gadê enj, go gec biñ ñawajaô ma gêwi enj sinj e gacgenj gêdi sa mênjgêjam sakinj êsêac.

⁴⁰ Oc jakêsêp acgom, go lau samob, tanj nênj lau gêmac ñagêdô tokainj-tokainj sêc nanj, sejonj êsêac dêdênj Jesu sêja. Ma gêu lêma gêsac êsêac gêdênj-gêdênjenj ma gégôm êsêac ôlij ñajam kêsa. ⁴¹ Ma ñalau sec sêsa anja lau taêsam nênj amboac tonan. Êsêac sêwakic to sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm.” Ma Jesu gec biñ êsêac to gêjac jao gebe sêsôm biñ atom gebe êsêac sêjala gebe enj Kilisi tau.

Jesu gêjam mêtê gêmoa Judaia

(Mar 1:35-39)

⁴² Gelenja lasê, go Jesu gêdi kêsa gamênj sawa tenj gêja. Ma lau sêsôm enj e têtap enj sa ma sebe sênjgaminj enj gebe êwi êsêac sinj atom. ⁴³ Mago enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jasôm ñawae ñajam Anôtônê gamênja lasê êndênj malac ñagêdô êwiñ, gebe Anôtô kêsakinj aê kêtû kôm tonanja.” ⁴⁴ Ma enj gêjam mêtê gêmoa lôm Judaijana.

Jesu kêkalem nê ñacsejomi ñamatana

(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)

5 Ñabêc tenj Jesu kêkô bugêjactonj Genesaret ma lau taêsam sêkatonj enj sa sebe sênj Anôtônê mêtê. ² Ma gêlic wanj luagêc sêpoac, mago lau inja sêwi wanj sinj jasêkwasiñ nênj wasanj sêmoa. ³ Tec jakêpi wanj luagêc tonan ñatenj, tanj ñatau Simon nanj, ma ketenj enj gebe êsu wanj su êkênj bau sinj saunjenj. Go gênjgônj sic ma kêdônj mêtê gêdênj lau gênjgônj wanj.

⁴ Gêjac mata nê biñ su ma kêsôm gêdênj Simon gebe “Asinj asa gêdim ana e au nênj wasanj êsêp gebe alô i.” ⁵ Tec Simon gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, gêbêc samuc tonec aêac ajam wasanj e tekwenj gêbac ma atap ñanô tenj sa atom. Mago kêtû aôm nênj biñja tec nanj wasanj êtiam.” ⁶ Sêu wasanj ma sêkênj i taêsam auc e gebe ênjgônj wasanj ênjgic. ⁷ Tec sêjac kajo nênj lau wanj tenj gebe nasênam jaônj sêwi ñ êsêac, tec sêja ma sêjac i tulu kêsêp wanj lulu e gebe ênê. ⁸ Simon Petere gêlic e gêu tau jagêc Jesu akainja ma kêsôm gebe “Apôm-tau, ômoa nênj lêtêgenj, gebe aê ñac sec.” ⁹ Petere to lau samob, tanj sêwiñ enj nanj, têtakê kêtû i taêsam, tanj sêlô nanja. ¹⁰ Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joan, tanj sêwê kainj kôm sêwiñ Simon nanj, têtakê amboac tonanjenj. Go Jesu kês jm gêdênj Simon gebe “Ôtêc taôm atom, galoc oc ôlô ñamalac amboac tonan.” ¹¹ Ma êsêac sêsijn e jasêsô bau, go dedec nênj waba samob gêc ma têdaguc enj.

Jesu gégôm ñac tokamocbôm ôlij ñajam kêsa

(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

¹² Ñasawa tenj Jesu gêmoa malac tenj ma ñac tenj kamocbôm gêjam enj auc gênjgônj. Enj gêlic Jesu e gêu tau jagêc nom, go ketenj enj gebe “Apôm-tau, embe

têmtac êwiñ, go ôngôm aê jatu selec.”¹³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac eñ ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” E gacgeñ ênê kamocbôm gêwi eñ siñ. ¹⁴ Jesu gêjac jao gebe “Ôsôm biñ tonec êndên lau teñ atom.” Ma kêjatu eñ gebe “Naôtôc taôm êndên dabuñwaga ma ôkên da êtu kôtu selecñ a êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêmbiñ sa êndên êsêac.”¹⁵ Tageñ Jesunê wae kêtû tapa kêlêlêc, tec lau taêsam sêkac sa sêmên sebe sênô ênê biñ ma êngôm êsêacnên gêmác tokaiñ-tokaiñ ñajam êsa. ¹⁶ Go eñ kêtaiñ tau su kêsa gamên sawañagen jaketeñ mec.

Jesu gêgôm ñac ñatêkwa kêtû goloñ ôli ñajam kêsa

(*Mat 9:1-8; Mar 2:1-12*)

¹⁷ Gêdên bêc teñ Jesu kêdôn mêtê gêmoa, ma Parisai to biñsutau aña malac Galilaila to Judailañ samob ma aña Jerusalem mênjsênngôn. Ma Apômtaunê ñaclai gêjam eñ sa gêgôm lau gêmác ñajam kêsa. ¹⁸ Ma lau sêbalañ ñac ñatêkwa kêtû goloñ teñ kêsêp mê, tec têtû kêkaka sebe sejoñ eñ sêsô andu natetoc eñ ênêc Jesu lañônêmña. ¹⁹ Mago têtap lêñ sejoñ eñ sêsô sênaña sa atom, gebe lau taêsam. Tec sêpi salôm jasêkip salôm sa ma sêlêwan eñ tomêgen kêsêp ñaluñgen jagêc Jesu lañônêm. ²⁰ Jesu gêlic êsêac sêkên gêwiñ, tec kêsôm gebe “Ñac tau, aê kasuc nêmbiñ sec ôkwigac.” ²¹ Ma biñsutau to Parisai sêoc aweñ sa ma têtû kênac gebe “Ñac tonec asa, tec kêsôm biñ alôbalôb amboac tonec nec. Asa gebe êsuc sec ôkwi, Anôtô taugen.” ²² Mago Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taên gêjam nañ, ma gêjô êsêac aweñ gebe “Amboac ondoc tec taêm gêjam biñ amboac tonañ gêc nêmbiñ ñalêlômgen.” ²³ Biñ ondoc oc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnmêmbiñ sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa ma ôsêlêñ.’ ²⁴ Ma aê gabe amac ajala gebe ñamalacnê Latu kêtû

ñatau aña nom gebe êsuc sec ôkwi,” go kêsôm gêdên ñac ñatêkwa kêtû goloñ gebe “Aê jasôm êndên aôm gebe Ôndi sa. Ôluñ nêmbiñ sa ma ôc ôna nêmbiñ andu.”²⁵ Ñac tau gêdi sa sep tageñ gêdên êsêac mateñanô sêlic, go kêluñ nêmbiñ, tañ eñ gêc nañ, sa ma gêc gêja nêmbiñ andu ma kêlanem Anôtô. ²⁶ Lau samob têtakê ñanô ma sêlambiñ Anôtô tonên ñalêlôm ñatutucgen ma sêsôm gebe “Ocsalô tonec aêac alic gên kaiñ teñ.”

Jesu kêkalem Lewi

(*Mat 9:9-13; Mar 2:13-17*)

²⁷ Jesu gêgôm tonañ su, go kêsa gêja e gêlic telon teñ, ñaê Lewi, gênngôn telon maleñ ma kêsôm gêdên eñ gebe “Ôndannguc aê.” ²⁸ Tec ñac tau gedec nêmbiñ gên samob gêcña ma gêdi kêdaguc Jesu gêja.

²⁹ Lewi gêgôm moasiñ kapôên teñ aña nêmbiñ andu kêtû Jesuña, ma telon to lau ñagêdô taêsam señ gên tau sênngôn sêwiñ êsêac. ³⁰ Tec Parisai to nêñ biñsutau têtû môsi ma sêsôm gêdên ênê ñacseñomi gebe “Amboac ondoc tec amac aen to anôm gên añañ awiñ telon to lau sec nec.” ³¹ Ma Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Lau ôliñ ñajam sêpô lêna tañ kêtû doktaña atom, mago lau gêmác tec sêpô lêna. ³² Aê gamên gabe jakalem lau gêdên atom, jakalem lau secgen gebe sênam tañ ôkwi.”

Biñ tanam dabuñ moña

(*Mat 9:14-17; Mar 2:18-22*)

³³ Ma êsêac sêsôm gêdên Jesu gebe “Joanê ñacseñomi sêjam dabuñ mo to teteñ mec elêmbiñ ma Parisainên ñacseñomi amboac tonañ. Mago aômnmêmbiñ nec señ to sênôm gên.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Lau embe sênin awê ñamoasiñ, ma ñac-gebe-ênambiñ-awêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc amac akac êsêac gebe sênam dabuñ mo me. Masianô. ³⁵ Mago ñabêc oc mênjêsa ma sêkôc ñac-

gebe-ênam-awêwaga su anğa êsêacnêj. Êndêj bêc tônê, go sênam dabuñ mo.”

³⁶Go kêsôm biñgôliñ teñ gêdêj êsêac gêwiñ gebe “Lau teñ sêkac obo ñatali su anğa ñakwê wakuc gebe sêsi êpi ñakwê lanğwa atom. Embe sêñgôm, go sêkac ñakwê wakuc êñgic ma ñakwê wakuc ñatali naêtôm ñakwê lanğwa atom. ³⁷Ma lau teñ sêkêj wain wakuc êsêp bôc ñaôlic lanğwa atom. Embe sêñgôm, oc wain wakuc êoc ñaôlic êpoa e êtaiñ ma ñaôlic tau êtu sec. ³⁸Takêj wain wakuc êsêp ñaôlic wakuc ênamañ. ³⁹Ma lau, tañ sênôm wain lanğwa su nañ, sebe sênôm wain wakuc atom. Êsêac sêsôm gebe ‘Wain lanğwa ñajam kêlêlêc.”

Ñacseñomi sesolop polom gêdêj sabat

(*Mat 12:1-8; Mar 2:23-28*)

6 Gêdêj sabat teñ Jesu kêsêlêj gêmoa kôm polomña ñalêlôm, ma nê ñacseñomi sesolop polom ñanô mênşêlêsa popoc ma señ. ²Tec Parisainêj ñagêdô sêsôm gebe “Amboac ondoc amac agôm gêj, tañ biñsu gêjac jao gebe danğôm êndêj sabat atom nañ.” ³Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac asam biñ, tañ Dawid gêgôm gêdêj mo gêjô eñ tau to êsêac, tañ sêwiñ eñ nañ, atom me. ⁴Eñ kêsô Anôtônê andu gêja ma kêkôc polom, tañ sêkêj gêdêj Anôtô kêtü da nañ, mêngeñ to kêkêj gêdêj êsêac, tañ sêwiñ eñ nañ, señ amboac tonañ. Mago polom tau biñsu gêjac jao gebe lau teñ sêniñ atom, dabuñwaga tau ngeñ.” ⁵Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Ñamalacnê Latu kêtü sabat ñatau gêwiñ.”

Ñac lêma kêtü goloñ ñajam kêsa

(*Mat 12:9-14; Mar 3:1-6*)

⁶Gêdêj sabat teñ Jesu kêsô lôm gêja ma kêdôn êsêac. Ma ñac teñ gêñgôn tonañ, tañ lêma anôña kêtü goloñ. ⁷Ma biñsutau to Parisai dêdib Jesu gebe

moae êñgôm ñac tau ôli ñajam êsa êndêj sabat, sebe têtap lêñ sêñgôliñ biñ êpi eñña sa. ⁸Mago Jesu kêjala êsêac taen gêjam biñ tonañ tec kêsôm gêdêj ñac lêma kêtü goloñ gebe “Ôndi sa ôkô ñaluñ.” Ma ñac tau gêdi sa kêkô. ⁹Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aê jatu kênac amac acgom, oc tatôm gebe tamoañ lau me danğôm êsêac sec êndêj sabat. Tanam katuñ kêsü me tajaiñ.” ¹⁰Go mata gê êsêac gelom-gelom ma kêsôm gêdêj ñac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Ñac tau kêmêtôc lêma e ñajam kêsa kêtiam. ¹¹Tec êsêac têtac ñandan gêoc nêj ñalêlôm auc ma sêsôm ñabiñ sêwiñ tauñ gebe sêñgôm Jesu amboac ondoc.

Jesu kêjaliñ nê aposolo 12 sa

(*Mat 10:1-4; Mar 3:13-19*)

¹²Gêdêj ñasawa tonañ Jesu kêpi lôc gêja gebe eteñ mec. Tec gêbêc samuc tonañ keteñ mec gêdêj Anôtô ñapan ¹³e geleñña lasê, go gêmôc nê ñacseñomi mênkêjaliñ 12 sa anğa êsêacnêj ma kêsam êsêac gebe “Aposolo.” ¹⁴Simon tañ gê eñ gebe Petere gêwiñ nañ, agêc lasi Andrea, ma Jakobo agêc Joañ, Pilip agêc Batolomai, ¹⁵Matai agêc Tom, Alpainê latu Jakobo ma Simon, tañ sêsam eñ gebe Seloto nañ, ¹⁶Jakobonê latu Juda, go Juda Isariot, tañ geoc eñ lasê nañ.

Jesu gêjam sakiñ lau taêsam

(*Mat 4:23-25*)

¹⁷Jesu gêwiñ êsêac sêsêp anğa lôc sêmêj e sêsa ñadeñ teñ, go nê ñacseñomi pom kapôn teñ ma lau ñagêdô taêsam anğa malac Judaiña samob ma anğa Jerusalem to anğa gamêj gwêcña Turu to Sidonña sêwiñ. ¹⁸Lau tonañ ñai samob sêja sebe sêñô ênê biñ ma sebe eñ êñgôm êsêacnêj gêmac tokaiñ-tokaiñ ñajam êsa. Ma gêgôm êsêac, tañ ñalau ñatêmui kêlêsu êsêac nañ, ñajam kêsa

amboac tonañ. ¹⁹ Ñaclai kêsa aṅga ênê, tec gégôm samob ôliṅ ṅajam kêsa, amboac tonañ lau pebeṅ sêgôm mocsac gebe sêmoasac eṅ.

Biṅ moasiṅ to biṅ ojaeṅa

(*Mat 5:1-12*)

²⁰ Jesu kêsa laṅṅanô sa gêdêṅ nê ṅac-seṅomi ma kêsôm gebe

“Aê aoc êôc amac lau ṅalêlôm sawa, gebe Anôtônê gamêṅ kêtου amacnêṅ.

²¹ Aê aoc êôc amac, taṅ mo gêjô amac galoc naṅ, gebe oc aniṅ gêṅ e êôc amac tôṅ.

Aê aoc êôc amac, taṅ galoc atañ naṅ, gebe oc aômac.

²² “Aê aoc êôc amac embe ṅamalac têtac endec amac to sêmasuc ma sêmbu amac to sêsôm gebe amac lau sec êtu ṅamalacnê Latuṅa. ²³ Têmtac ṅajam êsa êndêṅ bêc ônê toôlim êpigeṅ gebe amacnêṅ ṅagêjô ṅajam kapôêṅ gêc undambê. Êsêacnêṅ lau ṅanô sêgôm gêṅ tonañ gêdêṅ propete amboac tonañgeṅ.

²⁴ “Ojae amac lau tolêlôm, gebe nêṅ moasiṅ tec akôc kwanañgeṅ.

²⁵ Ojae amac, taṅ galoc têtac kêkôc naṅ, gebe mo oc êjô amac.

Ojae amac, taṅ galoc aômac naṅ, gebe almac oc têtac ṅawapac to atañ.

²⁶ “Ojaê amac, embe lau samob awerṅ aôc amac naṅ, gebe êsêacnêṅ lau ṅanô sêgôm gêṅ tonañ gêdêṅ propete dansañ kêtôm tonañgeṅ.

Têmtac êwiṅ nêṅ soṅo-soṅo

(*Mat 5:38-48; 7:12*)

²⁷ “Mago aê jasôm êndêṅ amac, tec aṅô aêṅoc biṅ amoa nec, gebe Têmtac êwiṅ nêṅ soṅo-soṅo to amoasiṅ êsêac, taṅ têtac gedec amac naṅ. ²⁸ Anam mec êsêac, taṅ sêpuc boa amac, to atañ mec êtu lau, taṅ sêsac amac naṅṅa. ²⁹ Ñac, taṅ êtap aôm alimanô ṅamakeṅ naṅ, ôkêṅ ṅamakeṅ êndêṅ eṅ êwiṅ, ma ṅac

taṅ êjaṅgo nêṅ ṅakwê su naṅ, ôṅgamiṅ obo êndêṅ eṅ atom. ³⁰ Samob taṅ tetegêṅ êndêṅ aôm naṅ ôkêṅ, ma êsêac, taṅ sêkôc nêṅ gêṅ su naṅ, oteṅ êêac gebe sêkêṅ êṅ u êmêṅ êtiam atom. ³¹ Gêṅ taṅ amac abe lau sêṅgôm êndêṅ amac naṅ, taôm aṅgôm êndêṅ êsêac.

³² “Embe têtac êwiṅ lau, taṅ têtac gêwiṅ amac naṅ, oc ṅanô amboac ondoc, gebe lau sec têtac gêwiṅ lau, taṅ têtac gêwiṅ êsêac naṅ amboac tonañ. ³³ Ma embe amoasiṅ lau, taṅ sêmoasiṅ amac naṅ, oc ṅanô amboac ondoc. Lau sec sêgôm nêṅ gêṅ amboac tonañ. ³⁴ Ma embe akêṅ gêṅ êtu tôp êndêṅ lau ma taêm êka gebe sênac ṅatôp, oc ṅanô amboac ondoc. Lau sec sêkêṅ gêṅ kêtου tôp gêdêṅ lau amboac tonañgeṅ. ³⁵ Têmtac êwiṅ nêṅ soṅo-soṅo to amoasiṅ lau ma akêṅ gêṅ êsêac, taêm êka ṅagêjô atom, go amacnêṅ ṅagêjô ṅajam êtu kapôêṅ ma atu Lôlôc ṅatau latui, gebe eṅ kêtου lau têtac dani to lau sec nêṅ ṅac gabêjam. ³⁶ Taêm walô lau amboac Tamemi taê walô.

Biṅ lamêtoêc lauṅa

(*Mat 7:1-5*)

³⁷ “Amêtoêc lau atom, go Anôtô êmêtoêc amac atom. Anac jatu lau atom, go Anôtô ênac jatu amac atom. Anac pêla lau, go Anôtô ênac pêla amac. ³⁸ Akêṅ gêṅ êndêṅ lau, go Anôtô êkêṅ gêṅ êndêṅ amac. Oc êkêṅ gêṅ êndêṅ amac êsêp nêṅ gadob e mênêc ma ekolonṅ, go ênsalê ṅagêdô ênsac ṅaô êwiṅ, gebe dôn, taṅ anam dôn lau naṅ, oc Anôtô ênam dôn amac.”

³⁹ Go Jesu kêsôm biṅgôliṅ tonec gêdêṅ êsêac gebe “Matapec teṅ kêtôm gebe êwê matapec teṅ atom. Agêc lulu oc sêu tauṅ sêsêp sê sêna. ⁴⁰ Kwapuc teṅ êlêlêc kwalam laṅgwa atom. Mago kwapuc samob embe sênac dabiṅ ṅapep, go têtôm nêṅ kwalam laṅgwa.

⁴¹ “Asagej gôlic ka ñasili, nañ gêguj lasim mataanô, ma ñadambê, tañ kêkô taôm matamanô nañ, gôlic sapu. ⁴² Ma amboac ondoc ôsôm êndênj lasim gebe ‘Lasicenec, ondecgej ma jambuc ñasili, tañ gêguj matamanô nañ sa.’ Mago ka ñadambê, tañ kêkô aôm taôm matamanô nañ, gôlic sapu. Aôm dansañtêna, ômbuc ka ñadambê anga taôm matamanô sa a-com e matamanô ñawa êsa, go ômbuc ñasili, tañ gêguj lasim mataanô nañ sa.

Tajala ka endej ñanô

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ka ñajam oc ênam ñanô sec atom, ma ka sec oc ênam ñanô ñajam atom. ⁴⁴ Ka samob tajala êndênj ñanô êndênj-êndêngej. Sêpip jambô ñanô anga locgôm atom ma sêwa aij anga okêm atom. ⁴⁵ Ñamalac ñajam kêtaij gêñ ñajam sa anga nê awa ñajam, tañ gêc nê ñalêlôm nañ, ma ñamalac sec kêtaij gêñ sec sa anga nê awa sec. Gebe gêñ, tañ gêlôc gêc nê ñalêlôm tonaj tec mênjêsa awasuj.

Ñac lulagêc sêkwê andu

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Amboac ondoc, amac asam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau,’ mago agôm biñ, tañ kasôm nañ, ñanô kêsa atom. ⁴⁷ Lau samob, tañ dêdênj aê sêmênj to sêñô aênoc biñ ma sêgôm ñanô kêsa nañ, aê janam dôn êsêac amboac tonec. ⁴⁸ Êsêac têtôm ñac, tañ kêkwê andu teñ. Eñ kêkwê sê balingej kêsêp gêja e poc kêkapij ñaalê tôn. Gêdênj tañ bu kêsa kapôênj nañ, ñasamac kêgasim jakêpi andu tau, mago kêwiwic jageo, gebe poc kêkapij tôn. ⁴⁹ Ma Ñac tañ gêñô biñ, mago gêgôm ñanô kêsa atom nañ, kêtôm ñac, tañ kêkwê nê andu kêkô nom ñaô kêkwê alê kêsêp gêja atom. Ma bu kêsa kapôênj jakêpi andu tau ma gacgej kêku sa jaguluj tagenj.”

Jesu gêgôm lau Rom nêñ kapitainê sakinwaga ôli ñajam kêsa

(Mat 8:5-13)

7 Jesu kêsîôm nê bi ñ samob tonaj gêdênj lau sêñô su, go kêsêp Kapanaum gêja. ² Ma kapitai teñ nê sakinwaga, tañ têtac gêwiñ ej nañ, gêmac jaonjagej gêc. ³ Tec nê ñatau gêñô Jesu ñawae ma kêsakinj Judanênj lôm-môkê dêdênj ej sêja gebe teteñ ej mênjênam ênê sakinwaga sa. ⁴ Lau tau jasêo lasê dêdênj Jesu ma teteñ ej sepeñ ducgej gebe “Ôkênj tanjam enmanj, ⁵ gebe ej têtac gêwiñ aêacnênj lau ma kêkwê aêacma lôm.” ⁶ Tec Jesu gêwiñ êsêac gêja. Kêsêlênj e gêjam andu ñasawa kêtû dambê, go kapitai kêsakinj nê lau jasêsôm gêdênj ej gebe “Apômtau, ôjaiñ taôm atom, gebe aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ômôênj atom. ⁷ Aê galic tauc amboac tonaj, tec gabe jatoc tauc sa jandênj aôm jawac atom. Amboac tonaj, ôsôm ña awamgeñ ma ñoc ñacsenjom oc ôli ñajam êsa. ⁸ Gebe aê ñac teñ, tañ kasô lau kapôênj ñalabu ma siñwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndênj ñac teñ gebe ‘Ôna,’ oc êna. Ma êndênj ñac teñ gebe ‘Ômôênj,’ oc êmênj, ma êndênj ñoc sakinwaga gebe ‘Ôngôm gêñ tonec,’ oc êngôm.” ⁹ Jesu gêñô biñ tonaj e gêñac lêma ma kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdênj lau, tañ têdaguc ej nañ gebe “Lauac, anga Israelnênj aê katap kêkênj gêwiñ kapôênj amboac tonaj sa atomgeñ.” ¹⁰ Go lau, tañ kapitai kêsakinj êsêac nañ, sêmu sêja andu e sêlic sakinwaga tau ôli ñajam kêsa.

Jesu gêñu awêtuc teñ latu mata jali kêsa

¹¹ Ñasawa baliñ atom, go Jesu gêja malac teñ ñaê Nain, ma nê ñacsenjomi to lau taêsam sêwê sêwiñ ej. ¹² Eñ kêdabiñ malac ñasacgêdô ma gêlic sêbalañ

ɲacmatê tej sêsa sêmên, awêtuc tej nê latu tageɲ tonaɲ, tec lau malacɲa taêsam sêwiɲ eɲ. ¹³ Apômtau gêlic awê tau e taê walô eɲ ma kêsôm gêdên eɲ gebe “Ôtaɲ atom.” ¹⁴ Go kêtû gasuc jagêu lêma gêsac katapa e lausêbalaɲwaga têtû malô sêkô. Go kêsôm gebe “ɲapalê, aê jasôm aôm ôndi sa.” ¹⁵ Ma ɲacmatê gêdi gêngôn e kêsôm biɲ lasê. Go Jesu kêkên eɲ gêdên têna gêja. ¹⁶ Lau samob têtakê ma sêlanem Anôtô gebe “Aêacnêɲ propete kapôên tej mênkêpi aɲga aêacnêɲ ma Anôtô mênkêtu ɲacleɲ nê lau.” ¹⁷ Go ênê biɲ ɲawae kêtû tapa aɲga Judaia tau to ɲagamên ɲamagêɲa samob gêja.

ɲackêsagu Joaɲ kêkên nê ɲacseɲomi têtû kênac Jesu ɲam

(Mat 11:2-19)

¹⁸ Ma Joaɲnê ɲacseɲomi sêkên gên samob tonaɲ ɲawae gêdên eɲ. Tec gêmôêc nê ɲacseɲom luagêc ¹⁹ mên kêsakiɲ êsêagêc gebe dêndên Apômtau sêna ma sêsôm gebe “ɲac taɲ sêsôm sebe êmêɲna naɲ, ɲac tau aôm tonec, me aêac ansaê ɲac tej acgom.” ²⁰ ɲac ulu tau dêdên Jesu sêja ma sêsôm gebe “ɲackêsagu Joaɲ kêsakiɲ aêagêc tec adên aôm amên ma kêsôm gebe ɲac taɲ sêsôm sebe êmêɲna naɲ, ɲac tau aôm tonec, me aêac ansaê ɲac tej acgom.” ²¹ Gêdên ɲasawa tonaɲ Jesu kêmoasiɲ gêmac taêsam to lau ôliɲ kêtuj êsêac ma ɲalau sec gêgôm êsêac naɲ, ôliɲ ɲajam kêsa ma gêgôm matenpec taêsam sêlic gamên kêtiam. ²² Tec eɲ gêjô êsêagêc awerɲ gebe “Ana ma anac miɲ gerɲ, taɲ alic to aɲô naɲ, êndên Joaɲ gebe matenpec sêlic gamên kêtiam to magiɲ kêsu sêsêlên, kamocbôm têtû selec to taɲerɲsuɲbic sêɲô biɲ, ma ɲacmatê dêdi sa to lau sêsôm ɲawae ɲajam lasê gêdên lau ɲalêlôm sawa. ²³ Ma aê aoc êoc êsêac, taɲ têtac lulu kêtû aêɲa atom.”

²⁴ Joaɲnê ɲacjaerɲ luagêc tonaɲ sêc sêmu sêja acgom, go Jesu gêoc awa sa ma gêwa J oarɲ sa gêdên lau gebe “Amac asa gamên sawa aja abe alic asagerɲ. Abe alic sóbolec tej mu gêoc jakêsêp mênkêsêp me. ²⁵ Me aja abe alic asagerɲ. Abe alic ɲac tej kêsô ɲakwê palê-palê me. Alicgac me, lau taɲ sêsô ɲakwê togênɲ ma sêmoasiɲ taɲɲ ôliɲ naɲ, sêɲgôn kiɲnêɲ andugerɲ. ²⁶ Me aja abe alic asagerɲ. Abe alic propete tej me. Biɲɲano, aê jasôm êndên amac gebe ɲac taɲ kêlêlêc propete su. ²⁷ ɲac tau tonaɲ, tec teto biɲ kêpi eɲ gebe ‘Anôtô kêsôm gebe Ôlic acgom, aê jasakiɲ ɲoc ɲacjaerɲ êmuɲ aôm naêmansarɲ nê m intêna, taɲ gêc aôm laɲômnêmɲa naɲ.’ ²⁸ Aê jasôm êndên amac gebe lau samob, taɲ lauo sêkôc êsêac naɲ, nêɲ tej kêlêlêc Joaɲ su atom. Mago ɲac saurɲ, taɲ sêsam eɲ kêtû ɲamu aɲga Anôtônê gamên naɲ, kêlêlêc eɲ su.”

²⁹ Lau samob to telonɲ, taɲ sêɲô biɲ tonaɲ naɲ, taɲerɲ wamu Anôtônê biɲ, taɲ kêjatu jagêdêngeɲ naɲ, sêliɲ Joaɲnê saɲgu su. ³⁰ Mago Parisai to biɲsutau sêpô Anôtônê mêtê ɲagôliɲ, taɲ kêmasarɲ kêtû êsêacɲa naɲ siɲ, tec sêliɲ ênê saɲgu atom.

³¹ “Aê janam dôn lau têm tonecɲa êpi asagerɲ, ma êsêac oc têtôm asa lau. ³² Êsêac têtôm ɲapalê, taɲ sêɲgôn malacluɲ ma sêmôêc biɲ gelom tau gebe ‘Aêac ajac orɲ, mago amac atê wê atom. Aêac atarɲ taɲiboa, mago amac atarɲ awiɲ atom, ³³ ɲackêsagu Joaɲ gêmên e gerɲ mo atom to gênôm wain atom, tec amac asôm gebe ‘ɲalau sec tej gêgôm eɲ.’ ³⁴ ɲamalacnê Latu gêmên e gerɲ to gênôm gên ma amac asôm gebe ‘Alic eɲ lasamtêna to gênôm wain anaboa, telonɲ to lau sec nêɲ ɲac erɲgoc.’ ³⁵ Mago biɲ amboac tonaɲ Anôtônê mêtê tokauc kêwaka tau sa kêpi êsêac, taɲ têtû ênê lau naɲ.”

Jesu kētu ɲaclej Parisai Simon

³⁶ Parisainêṅ teṅ keten Jesu gebe êniṅ gêṅ êwiṅ eṅ. Tec Jesu kêsô Parisai tonaṅ nê andu jagêṅgôṅ gebe êniṅ gêṅ. ³⁷ Ma awê teṅ gêmoa malac tonaṅ. Eṅ awê sec. Eṅ gêṅô Jesu geṅ gêṅ gêṅgôṅ Parisainê andu ɲawae, tec kêkôc gêṅmalu kêsêp kecec kwalam-kwalam teṅ. ³⁸ Eṅ jakêkô Jesu dêmoêmu kêsi akaiṅṅa ma kêtaṅ e matasulu gêgôm Jesu akaiṅ ɲawambuc kêsâ. Tec gêbuṅ ɲa môkêlauṅ ma kêlêsoṅ eṅ akaiṅ ma geṅ oso ɲa gêṅmalu. ³⁹ Parisai taṅ kêkalem Jesu naṅ, gêlic ma taê gêjam gêc taugen gebe “ɲac tonec embe propete teṅ, oc êlic awê tec kêmoasac eṅ nec, to êjala ênê lêṅ, gebe eṅ awê sec.” ⁴⁰ Ma Jesu gêjô biṅ tau ma kêsôm gebe “Simon, aê gabe jasôm ɲoc biṅ teṅ êndêṅ aôm.” Go eṅ kêsôm gebe “Mêtêmôkê, ôsôm-maṅ.” ⁴¹ Tec Jesu kêsôm gebe “ɲamalac teṅ kêkêṅ mone kētu tôp gêdêṅ ɲac luagêc. ɲac teṅ nê tôp kêtôm denari 500, ma teṅ nê 50. ⁴² Êsêagêc têtôm gebe sênac tôp tau atom, tec ɲatau gêwi ɲabiṅ siṅ. Aôm gobe êsêagêcnêṅ asa oc têtac êwiṅ eṅ êlêlêc.” ⁴³ Tec Simon gêjô Jesu awa gebe “Aê gabe ɲac, taṅ awa ɲatau gêwi gêṅ taêsam siṅ gêdêṅ eṅ naṅ.” Ma Jesu kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Kôsôm jagêdêṅ.” ⁴⁴ Go Jesu kêkac tau ôkwi gêdêṅ awê tau ma kêsôm gêdêṅ Simon gebe “Aôm gôlic awê tonec me masi. Aê kasô nêṅ andu gamêṅ, mago aôm kôkêṅ bu ockaiṅṅa gêdêṅ aê atom, e eṅ matasulugeṅ gêgôm ockaiṅ ɲawambuc kêsâ ma gêbuṅ ɲa môkêlauṅ. ⁴⁵ Aôm kôlêsoṅ aê alicanô atom, mago gêdêṅ taṅ aê kasô gamêṅ e mêṅgêdêṅ tonec eṅ kêlêsoṅ ockaiṅ gedêṅ tôṅgeṅ tec gêmoa. ⁴⁶ Aôm goeṅ oso môkêcapac ɲa niptêkwi atom. Mago eṅ tec geṅ oso ockaiṅ ɲa gêṅmalu. ⁴⁷ Amboac tonaṅ jasôm êndêṅ aôm gebe Ênê sec taêsam gêjaṅa, gebe eṅ têtac gêwiṅ ɲanô. Mago ɲac,

taṅ nê sec luagêcgeṅ gêjaṅa naṅ, eṅ têtac gêwiṅ ɲagecgeṅ.” ⁴⁸ Go Jesu kêsôm gêdêṅ awê tau gebe “Aôm nêṅ sec aê kasuc ôkwi su.” ⁴⁹ Ma lau, taṅ seṅ gêṅ sêṅgôṅ sêwiṅ eṅ naṅ, sêoc aweṅ sa ma sêsôm gêdêṅ taugê gebe “ɲac tonec asa, tec kêsuc sec tau ôkwi gêwiṅ nec.” ⁵⁰ Go Jesu kêsôm gêdêṅ awê tau gebe “Kôkêṅ gêwiṅ, tec gêjam aôm kêsî. Ôêc ôna totêmtac malôgeṅ.”

Lauo taṅ sêsêlêṅ sêwiṅ Jesu naṅ

8 ɲasawa sauṅgeṅ, go Jesu kêsêlêṅ kêsô malac sauṅ to kapôêṅ ma gêjam mêtê to kêsôm ɲawae ɲajam Anôtônê gamêṅṅa lasê. Ma ɲacsenomi 12 sêwiṅ eṅ. ² Ma lauo ɲagêdô, taṅ kêtiṅ ɲalau sec aṅga êsêacnêṅ to gêgôm êsêacnêṅ gêmac ɲajam kêsâ naṅ, sêwiṅ amboac tonaṅ, Maria taṅ sêsam eṅ gebe Magdalaṅa, naṅ ɲalau sec 7 sêsa aṅga ênê naṅ, ³ ma Herodonê gejobwaga Kusa nê awê Joana, ma Susana to lauo ɲagêdô taêsam, taṅ sêmoasiṅ Jesu to nê ɲacsenomi ɲa nêṅ gêṅ tokaiṅ-tokaiṅ.

Biṅgôliṅ ɲac kêpalip ɲawêṅa

(*Mat 13:1-9; Mar 4:1-9*)

⁴ Ma gêdêṅ taṅ lau taêsam sêkac sa to lau aṅga malac tomalac sêwê dêdêṅ Jesu sêja naṅ, eṅ kêsôm ɲa biṅgôliṅgeṅ gebe.

⁵ “ɲac-kêpalip-ɲawêwaga teṅ kêsâ gêja gebe êpalip nê ɲawê. Kêpalip gêmoa ma ɲagêdô kêsêp intêna, naṅ ɲamalac sêka tôṅ ma moc, taṅ sêmoa umboṅ ɲalabu naṅ mêṅseṅ su. ⁶ Ma ɲagêdô gêsac poc ɲaô, naṅ kêpoa e su, go kêmêliṅ, gebe nom ɲawambuc gêc atom. ⁷ Ma ɲagêdô kêsêp êcmôkê ɲalêlôm, naṅ êc kêpoa gêwiṅ tec gejoṅ endu. ⁸ Ma ɲagêdô kêsêp nom ɲajam, tec kêpi jagêjam ɲanô e kētu dim 100.” Kêsôm biṅ tonaṅ su, go gêmôêc gebe “ɲac teṅ nê taṅasug êṅôṅa embe ênêc, naṅ êṅômaṅ.”

Bingôlinj tau njam

(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

⁹Ma ênê nacsenomi têtû kênac bingôlinj tau njam gêdêj Jesu. ¹⁰Tec eñ kêsôm gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala Anôtônê gamêj nabinj njalêlômna. Mago lau nãgêdô oc sêjô êtu bingôlinjenj, gebe sêlic gêj e amboac sêlic atom, ma sêjô binj e sêjala atom.

Jesu gêwa bingôlinj nãc kèpalip nãwêja nãam sa

(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

¹¹“Ma bingôlinj nãam tau tonec gebe nãawê kêtôm Anôtônê binj. ¹²Êsêac tañ sêsêp intêna nañ, sêjô binj e Sadañ mênkêjanjo binj su anja êsêacnêj njalêlôm gebe sêkêj êwiñ atom ma sênaña. ¹³Ma êsêac tañ sêsac poc nãô nañ, gêdêj tañ sêjô binj nañ, sêkôc sa totêntac nãjamgenj. Mago êsêacnêj nãawakac masi. Ac sêkêj gêwiñ nãasawa saunjenj ma gêdêj noc lêtômna sêwi tauñ sij. ¹⁴Ma ônañ kêsêp êcmôkê nañ, êsêac tañ sêjô binj ma sêc sêja e gêj lêlôm-lêlôm to waba ma moasinj ôlinja gejoñ êsêac, tec nêj nãnô kêtû gagwenj atom. ¹⁵Ma ônañ kêsêp nom nãjam nañ, êsêac tañ sêjô binj e sêkôc sa tonêj njalêlôm mansañ to nãjam ma sêjam nãnô gederj tønjenj.

Lamp kêkô suc njalêlôm

(Mar 4:21-25)

¹⁶“Nãac tañ êtuñ lamp ma êngênduc nã suc auc me êkêj êsô pôpô nãlabu atom, etoc êkô jakainj nãô gebe êsêac, tañ sêsô sêmêj nañ, sêlic nawê. ¹⁷Gebe gêj samob, tañ kêsij tau nañ, sêkêj êsa awê ma gêj samob, tañ gêc lêlômgenj nañ, oc nãpuc êsa ma ênêc awêgenj.

¹⁸“Amboac tonañ taêm ênam nêm lêj anjô binja acgom gebe nãac, tañ nê gêj gêc nañ, oc êtap nãgêdô sa naêwiñ. Ma nãac tañ, tañ nê gêj masi nañ, oc sêkôc

nãakêsu, tañ eñ geboc kêkôc nañ, su amboac tonañgenj.”

Jesu têna to lasii

(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

¹⁹Go Jesu têna to lasii dêdêj eñ sêja e têtôm gebe têtû gasuc eñ atom gebe lau taêsam. ²⁰Tec lau sêsôm nãawae gêdêj Jesu gebe “Tênam to lasimi tê mênjêkô dêmôêja sebe sêlic aôm.” ²¹Mago eñ gêjô êsêac awenj ma kêsôm gebe “Lau tañ sêjô Anôtônê binj ma sêgôm nãnô kêsnañ, tec têtû aênoc tinoc to lasici.”

Jesu kêsôm mutêna kêtû malô

(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

²²Nãabêc tañ acgom, go Jesu to nê nãacsenomi sêpi wañ tañ, ma eñ kêsôm gêdêj êsêac gebe “Tanac êngic tana bugêjactonj nãamakenj ônêja.” Tec ac sêlac sêja. ²³Sêlac sêmoa ma eñ gêc bêc. Go mu gêbuc nãtêna mênkêjamuj bugêjactonj ma nãadembom kêsâlê wañ auc e sêmoa jageo. ²⁴Tec nãacsenomi têtû gasuc jasêju eñ ma sêsôm gebe “Mêtêmôke, mêtêmôkê, aêac oc dambac tanaña.” Tec eñ mata gêlac ma gec binj mu to nãadembom sec e kêtû malô to bênônj kêsêp. ²⁵Go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac akêj gêwiñ nãnô gêc ondoc.” Ma êsêacnêj njalêlôm nãatutuc e sêñac lemeñ ma sêsôm gêdêj tauñ gebe “Nãac tonec asa, tec kêjatu mu to bu ma tañenj wamu gêdêj eñ nec.”

Jesu gêgôm nãac tonjalau sec ôli nãjam kêsna

(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

²⁶Go ac sêlac sêja Gadarenenêj gamêj, tañ gêc Galilaia nãamakenj ônêja. ²⁷Ma gêdêj tañ Jesu jakêpi bau nañ, nãac tañ tonjalau sec kêsna anja malac jagêdac eñ. Nãac tau kêsô nãakwê atom e nãasawa nêjenj ma gêjngôn andu atom, gêmoa gamêj sêônãgenj. ²⁸Eñ gêlic Jesu e kêwakic ma gêu tau gêc eñ

akainja, go gêmôêc ña awa kapôên gebe “Lôlôc ñatau Anôtô në Latu Jesu, aêagêcnêñ asageñ ñagêdô gêdêñ tauñ. Aê jateñ aôm gebe Ôlênsu aê atomman.”²⁹ Eñ kêsôm biñ tonañ gebe Jesu kêjatu ñalau ñatêmui gebe êsa anja ñamalac tau në êna. Gebe ñalau tonañ kêsaic eñ todim-todim, tec sejob eñ ma sêbôên eñ ña kapoacwalô to sêsô eñ akain tôn. Mago eñ kêmonañ gêñ, tañ sêsô eñ tônja nañ gêñgic-gêñgic, ma ñalau sec tau kêkac ñamalac tonañ kêsa gamêñ sawa gêja.³⁰ Go Jesu kêtû kênac eñ gebe “Aômnmê ñaê asa.” Ma eñ kêsôm gebe “Legion,” gebe ñalau sec taêsam sêsêp eñ.³¹ Go ñalau tau teteñ Jesu gebe êmasuc êsêac sêsêp gamêñ ñakêlêndiñ sec sêna atom.

³² Bôcanô toñ kapôên teñ señ gêñ sê-moa gamêñ tau ñalôc, tec ñalau teteñ Jesu gebe êlôc ma sêsêp bôc tonañ ñalêlôm sêna. Tec Jesu gêlôc gêdêñ êsêac.³³ Tec ñalau sec sêsa anja ñamalac tonañ ma jasêsêp bôc tonañ ñalêlôm sêja ma bôc tau totongey sêsabi anja salic guluy tageñ jasêsêp bugêjac-tonñ ma sênôm bu su.

³⁴ Lau bôcña sêlic gêñ tonañ ma sêc jasêsôm ñawae anja malac to gamêñ ñakêtu gêdô.³⁵ Tec lau sêsa sêja sebe sêlic gêñ tau e jasêô lasê Jesu ma sêlic ñac, tañ ñalau sec sêsa anja ênê sêja nañ, në kauc kêsa ma kêsô ñakwê sa jagêñgôn Jesu akainja ma têtêc tauñ ñanô.³⁶ Ma êsêac, tañ tauñ matejanô sêlic ñac tonjalau sec ôli ñajam kêsa nañ, sêjac ñamiñ gêdêñ êsêac gêwiñ.³⁷ Ma lau samob anja Gadarenenêñ gamêñ nêñ ñalêlôm ñatutuc ñanô, tec teteñ Jesu gebe êwi êsêac siñ. Tec Jesu kêpi wañ ma gêc gêmu gêja kêtiam.³⁸ ñac tau, tañ ñalau sec sêsa anja ênê nañ, keteñ Jesu gebe êmoa êwiñ eñ. Mago Jesu gêwi eñ siñ ma kêsôm gebe³⁹ “Ômu ôna nêmu andu ma ônac miñ gêñ kapôên, tañ Anôtô gêgôm gêdêñ aôm nañ.” Tec

eñ gêc gêja ma kêsôm gêñ, tañ Jesu gêgôm gêdêñ eñ nañ, lasê anja malac samucgeñ.

**Jairi latuo to awê, tañ
kêmoasac Jesunê ñakwê**

(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

⁴⁰ Lau samob sêôn Jesu sêñgôn e gêmu gêmêñ kêtiam, tec sêkôc eñ sa.⁴¹ Ma lômmôkê teñ, ñaê Jairi, jagêtu tau gêc Jesu akainja ma keteñ eñ gebe êna ênê andu⁴² gebe ênê latuo tageñgeñ, tañ në jala kêtû 12 nañ, tec gêmac e awa kêtû dambê su.

Jesu gêdi gêja ma lau taêsam sêkapiñ eñ sa.⁴³ Ma awê teñ gêjam dec kêtôm jala 12 ma gêjam ôli dokta kêkêñ në awa samob gêjaña su. Mago teñ kêtôm gebe êñgôm eñ ôli ñajam êsaña atom.⁴⁴ Êñ kêtû gasuc mênkêkô Jesu dêmôêmu ma kêmoasac ênê ñakwê ñalêsô, ma sep tageñ në dec kêpa.⁴⁵ Ma Jesu kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac aê.” Tec êsêac samob sêpê tauñ ma Petere kêsôm gebe “Mêtêmôkê, lau taêsam sêkapiñ aôm sa to têtîñ aôm.”⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Teñ kêmoasac aê, tec kêsaê ñaclai kêsa anja aêñoc gêja.”⁴⁷ Awê tau gêlic gebe oc êsiñ tau êtôm atom, tec gêja tokêtênêpgeñ jagêtu tau gêc Jesu akainja ma gêwa në biñ kêmoasac eñ e gacgeñ ñajam kêsaña ñam sa lau samob sêñô.⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Latu-coenec, kôkêñ gêwiñ gêgôm aôm ñajam kêsa, ôc ôna totêmtac malôgeñ.”

⁴⁹ Jesu kêsôm biñ tonañ gêmoa ma ñac teñ anja lômmôkênê andu gêmêñ ma kêsôm gebe “Latômô gêmac êndugac, ôlênsañ Mêtêmôkê êtiam atom.”⁵⁰ Jesu gêñô mago kêsôm gêdêñ Jairi gebe “Ôtêc taôm atom, ôkêñ êwiñgeñ, go ñapalêo ñajam êsa.”⁵¹ Go Jesu jagêô lasê andu ma gêlôc gêdêñ teñ gebe êpi andu êwiñ atom, Petere agêc Joañ ma Jakobo ma ñapalêo têna agêc tama taungeñ.⁵² Lau samob têtatñ to sêjam tañ sa kêtû ña-

paléonja. Mago Jesu kêsôm gebe “Atañ atom, ñapaléo gêmác êndu atom, gêc bêc tec gêc.” ⁵³Ma êsêac sêômac eñ gebe sêlic ñapaléo gêmác êndu tomatêgeñ. ⁵⁴Go Jesu kêkam ñapaléo lêma e awa gêjac eñ ma kêsôm gebe “Ñapaléo, ôndi sa.” ⁵⁵Tec ñapaléonê katu gêmu gêmên e gacgeñ gêdi sa, ma Jesu kêjatu gebe sêkên gên êndên ñapaléo tau êniñ. ⁵⁶Têna agêc tama selendec ñanô. Ma Jesu gêjac jao êsêagêc gebe sênac miñ biñ tau êndên lau teñ atom. †Legion. 8:48 Luk 7:50

Jesu kêsakiñ nê lau 12

(*Mat 10:5-15; Mar 6:7-13*)

9 Jesu gêmôêc êsêac 12 sêpi tagen ma kêkên ñajanja to ñaclai gelom êsêac gebe têtin ñalau sec samob to sêngôm gêmác ôliñ ñajam êsa. ²Go kêsakiñ êsêac sêja gebe sênam mêtê êpi Anôtônê gamên to sêngôm gêmác ñajam êsa. ³Ma eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Akôc gên teñ amoa intêna atom. Aôc tôc atom. Ambic atali atom. Akôc mo atom. Akôc mone atom. Akôc ñakwê luagêc atom. ⁴Embe api andu teñ, nañ anğôn tonanğen e awi gamên tau siñ. ⁵Ma lau embe sêkôc amac sa atom, nañ awi malac tonan siñ ma êndôn ñakekop anğa emkain su êtu geo ñabelo teñ êndên êsêac.” ⁶Tec ñacsenomi têtôm malacgeñ sêja ma sêsôm ñawae ñajam lasê to sêgôm gêmác ñajam kêsa kêtôm malacgeñ.

Jesunê biñ kêlênsôn Herodo

(*Mat 14:1-12; Mar 6:14-29*)

⁷Kasêga Herodo gênô biñ samob tonan ñawae e kêpô lêna tau ñanô, gebe lau ñagêdô sêsôm sebe “Joan gêdi sa anğa ñacmatênên.” ⁸Ñagêdô sêsôm sebe

“Elia tec geoc tau lasê.” Ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete lanğwa nên teñ gêdi sa.” ⁹Ma Herodo kêsôm gebe “Joan tec gabuc eñ gêsutêkwa gênğic su. Mago tonê asa, tê ganğ ñawae amboac tonec kêpi eñ nê.” Ma gêgôm mocsac gebe êlic Jesu ñanô.

Jesu gêlôm lau 5,000

(*Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Joañ 6:1-14*)

¹⁰Aposolo sêmu sêmên kêtiam ma sêjac miñ gên, tañ sêgôm nañ, gêdên eñ. Go kêkôc êsêac sa ma ac têtaiñ taunğen sêja malac teñ, ñaê Betsaida, gebe nasêmôa nên taunğa. ¹¹Mago lau sêlic ma têtadaguc eñ, tec kêkôc êsêac sa ma kêsôm Anôtônê gamên ñawae gêdên êsêac, to gêgôm êsêac, tañ sêpô lêna nañ, ôliñ ñajam kêsa.

¹²Kêdabiñ gebe oc naêsêp, ma ñacsenomi 12 jasêsôm gêdên eñ gebe Aêac tamoa gamên sawa nec, ôkên lau sêc êliñ-êliñ gebe sêna malac to gamên ñakêtu gêdô nasêlêwan taun ma têtap nên mo sa.” ¹³Mago Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac taôm akên gên êsêac sêniñ.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêacma polom lemeñ teñgeñ ma i luagêcanô tec gêc. Aôm gobe aêac ana anam ôli mo êtu lau samob tonanğa me.” ¹⁴Êsêac ñacwaga amboac 5,000. Tec Jesu kêsôm gêdên nê ñacsenomi gebe Asôm êsêac sêngôn sic totonğ-totonğ êtôm 50-50 sêwiñ taunğ.” ¹⁵Tec ñacsenomi sêgôm amboac tonanğ ma samob sêngônğ sic. ¹⁶Go kêkôc polom lemeñ teñ to i luagêc tonanğ sa mênğmata gedec undambê ma gêjam danğe, go kêpô kêkôc-kêkôc ma kêkên gêdên ñacsenomi, gebe sênac sam êndên lau. ¹⁷Señ e gêêc êsêac tônğ samob, go sejonğ ñapopoc sa kêsêp gadob 12.

†8:56 Lau Rom sêsam siñwaganênğ toñ kapônğ teñ gebe

Petere kêsôm Kilisi ñam

(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

¹⁸ Ñasawa teñ Jesu keteñ mec gêmoo tauña ma nê ñacseñomi sêwiñ eñ. Go kêtú kênac êsêac gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ¹⁹ Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe aôm ñackêsagu Joañ, ma ñagêdô sêsôm gebe aôm Elia, ma ñagêdô sêsôm gebe Propete langwa nêñ teñ, tec gêdi sa.” ²⁰ Ma Jesu kêtú kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô eñ awa gebe “Aôm Anôtônê Kilisi tau.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sarja lasê

(Mat 16:20-28; Mar 8:30-9:1)

²¹ Ma Jesu gêjam êsêac aweñ auc to gêjac jao gebe sêsôm lasê êndêñ lau teñ atomanô. ²² Ma kêsôm gebe “Ñamalacnê Latu oc êoc ñandan taêsam. Laumata to lau dabuñsêga ma biñsutau oc têtin eñ to sênac eñ êndu e ñabêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.”

²³ Ma kêsôm gêdêñ êsêac samob gebe “Ñac teñ embe taê ênam gebe êsap aê tôn, nañ ênac kapoac tau ma êoc nê kakesotau êtôm bêcgeñ, go êndanğuc aê, ²⁴ gebe ñac teñ embe êñgôm moc-sac gebe êmoa mata jali, nañ oc êmac êndu, ma teñ embe êmac êndu êtu aêña, nañ oc êñgôn mata jali. ²⁵ Ñac teñ embe ênsôb gêñ nomña samob sa ma êjain tau to ênam tau sapu, oc ênam eñ sa amboac ondoc. ²⁶ Ñac teñ embe maja aê to ñoc biñ, Ñamalacnê Latu oc maja eñ amboac tonañ êndêñ tañ êmêñ totau nê ñawasi ma Tamanê ñawasi ma añela dabuñ nêñ ñawasi. ²⁷ Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac tec sêkô-sêkô nec, nêñ ñagêdô oc sêmac êndu atomgeñ e sêlic Anôtônê gôlinj su acgom.”

Jesu ôli kainj teñ kêsa

(Mat 17:1-9; Mar 9:2-8)

²⁸ Jesu kêsôm biñ tonañ su ma ñabêc 8 gêjaña acgom, go kêkôc Petere agêc Joañ ma Jakobo sêpi lôc teñ sêja gebe eteñ mec. ²⁹ Tec keteñ gêmoo e lanđanô kainj teñ kêsa ma nê ñakwê e ñaeb ñaôma. ³⁰ Ma sêlic ñac luagêc sêjam biñgalôm sêwiñ eñ. Ñaclagêc tau Mose agêc Elia. ³¹ Tec agêc seoc tauñ lasê tonawasigeñ mênşsêsôm ênê lêñ, tañ oc ênac dabinj aña Jerusalemña nañ, lasê gêdêñ eñ. ³² Petere to nê ñac luagêc, tañ sêwiñ eñ nañ, sêc bêc sêc e materj gêlac, go sêlic Jesunê ñawasi, ma ñaclagêc tonañ sêkô sêwiñ eñ. ³³ Agêc dêdi sêmoo gebe sêwi Jesu siñ, go Petere kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ñajam gebe tamoo tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aômnêm teñ ma Mosenê teñ ma Elianê teñ.” Petere gêjam kauc biñ, tañ tau kêsôm nañ. ³⁴ Kêsôm biñ tonañ gêmoo ma tao teñ mênğgêjam ajuñ êsêac e kêkôm êsêac auc ma ñacseñomi têtêc tauñ ñanô. ³⁵ Go awa teñ kêsa aña tao tonañ gêmêñ gebe “Aêñoc Latuc tecenec, tec kajalinj eñ sa nañ akêñ tañem eñ.” ³⁶ Awa tonañ kêsa gêmêñ ma sêlic Jesu taugenj kêkô. Sêlic gêñ tonañ e sêjam tauñ tôngeñ, tec gêdêñ ñasawa tonañ sêjac miñ biñ, tañ sêlic nañ, ñawae gêdêñ lau teñ atom.

Jesu gêgôm ñapalê tonjalau sec ôli ñajam kêsa

(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

³⁷ Ñabêbêc sêsêp aña lôc sêmêñ e dêdac lau taêsam. ³⁸ Ma ñac teñ aña lau tonañ nêñ gêmôêc gebe “Mêtêmôkê, aê jateñ aôm gebe ôlic ñoc latuc acgom, gebe ñoc gêñ tageñanô. ³⁹ Ñalau sec teñ kêkam eñ e kêwakic sec ma kêjamuñ eñ e awaôpic kêsa, ma êwi eñ siñ atom e ñasawa ec baliñ. ⁴⁰ Tec aê kateñ nêñ ñacseñomi gebe têtinj ñalau tau e sêgôm ja-

geo.”⁴¹ Ma Jesu gêjô eñ awa gebe “Ojae, amac akêñ-gêwiñ-atom ma amac laukesowaga, aê jamoa jawiñ amac e êndên ondoc ma jaôc amacnêm biñ e êndên ondocgeñ. Ôkôc latôm êmên tonec acgom.”

⁴² Ñapalê kêsêlên gêmoa ma ñalau tau kêmônay teñ kêtumay eñ. Tec Jesu gec biñ ñalau sec ma gêgôm ñapalê ñajam kêsa, go kêkên eñ gêdên tama gêmu gêja. ⁴³ Ma êsêac lau samob têtakê ñanô kêtum Anôtônê ñaclai kapôênja.

Jesu geoc êmac endu to êndi saña lasê kêtum luagêcña

(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

Lau samob sêñac lemeñ kêtum ênê gên samob, tañ gêgôm nanña, sêmoa ma Jesu kêsôm gêdên nê ñacseñomi gebe ⁴⁴ “Akêñ tañem biñ tecenec ñapep, gebe sêkên Ñamalacnê Latu êndên ñamalac lemeñ êna.” ⁴⁵ Mago êsêacnên kauc kêsa kêpi biñ tonay atom, ma biñ tau kêsiñ tau gêdên êsêac e sêjala ñam atom. Ma têtêc tauñ tec têtum kênac eñ kêtum biñ tauña atom.

Asa êtum ñac kapôên

(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

⁴⁶ Ñasawa teñ êsêac taên gêjam jakêsa-jakêsa gebe nêñ asa kêtum ñac towae kêlêlêc êsêac ñagêdô su. ⁴⁷ Tec Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taên gêjam gec nêñ ñalêlôm nan, ma kêkôc ñapalê teñ ketoc eñ kêkôc kêsi eñña ⁴⁸ ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Ñac teñ embe êkôc ñapalê tonec sa êtum aênoc ñaênja, nan êkôc aê sa. Ma ñac teñ embe êkôc aê sa, nan êkôc ñac, tañ kêsakiñ aê nan sa. Amacnêm ñac, tañ alic eñ ñac saun ec teñ nan, eñ ñac kapôênja.”

Ñac tañ kêken kisa amac atom nan, kêpuc amac tôn

(Mar 9:38-40)

⁴⁹ Tec Joañ gêjô eñ awa gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ñac teñ kêtin

ñalau sec su ña aôlmnêm ñaê, tec ajac jao eñ gebe eñ kêdaguc aêac atom.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Anac jao eñ atom, gebe ñac, tañ kêkên kisa gesen amac atom nan, kêpuc amac tôn.”

Lau Samaria sêkôc Jesu sa atom

⁵¹ Ñanoc tañ Anôtô gebe êkôc Jesu saña nan kêdabiñ, tec Jesu kêsêlên kepeñ Jerusalem gêja, ⁵² ma kêsakiñ laujaen sêmuñ eñ. Ma êsêac sêsô lau Samaria nêñ malac teñ sebe sêmansañ ênê gamên kwananñeñ. ⁵³ Mago lau tau sêkôc eñ sa atom gebe eñ kêsêlên kepeñ Jerusalemgeñ. ⁵⁴ Ñacseñomagêc Jakobo agêc Joañ sêlic ma sêsôm gebe “Apôm-tau, aôm gobe aêac asôm gebe ja êsêp anña undambê mênênin êsêac su me masi.” ⁵⁵ Tec Jesu kêkac tau ôkwi ma gec biñ êsêagêc gebe “Asa ñalau latu amagêc. Ñamalacnê Latu gêmên gebe enseñ launên katum su atom, gêmên gebe ênam sa.” ⁵⁶ Ma ac sêc sêja malac teñ.

Lau sebe sêndanğuc Jesu

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Êsêac sêsêlên sêmoa intêna ma ñac teñ kêsôm gêdên eñ gebe “Gamên tañ aôm gobe ôna nan, aê oc jandanğuc aôm.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Mojañ sê ic ma moc, tañ sêmoa umbon ñalabu nan, sêjam sac. Mago Ñamalacnê Latu nê gamên teñ gebe ender kwalim ênêcña gêc atom.” ⁵⁹ Go kêsôm gêdên ñac teñ gebe “Ôndanğuc aê.” Ma ñac tonay kêsôm gebe “Apômtau, ôlôc acgom gebe jana jansuñ tamoc acgom.” ⁶⁰ Tec Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Andec ñacmatê sênsuñ tauñ nêñ ñacmatê ma aôm ôna ôsôm Anôtônê gamên ñawae lasêman.” ⁶¹ Go ñac teñ kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe jandanğuc aôm. Tagen ôlôc êmuñ êndên aê gebe jana ma jakam ñoc gôlôac lemeñ acgom.” ⁶² Tec Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Ñac tañ lêma gêdên wañ ñagôlin su ma mataanô geo-geo nan, kêtôm Anôtônê gamên atom.”

Jesu kêsakiñ lau 70 sêja

10 Tonañ su, go Apômtau kêjaliñ lau 70 sa sêwiñ ma kêsakiñ êsêac luagêc-luagêc gebe sêmuñ sêna malac to gamêñ, tañ eñ taê gêjam gebe êna nañ. ²Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Mo tau tec ñanô kêsa samob, mago koleñwaga tec luagêcgeñ. Amboac tonañ ateq êndêñ mo tau ñatau gebe êkêñ koleñwaga nasênac nê gêñ ñanô sa. ³Alic acgom, aê jasakiñ amac amboac domba asêp kêam sec ñalêlôm ana. ⁴Akôc awa êsêp ômbiñkap ñaatali atom. Ambic atali atom. Asô atapa atom. Ma awem ênac lau aña intêna atom. ⁵Embe api andu teñ, go asôm êtu ñamatageñ gebe ‘Biñmalô êpi andu tonec.’ ⁶Ma biñmalô latu teñ embe êñgôñ tônê, go amacnêm naênsac eñ. Ma embe masi, go êmu êndêñ amac êwac êtiam. ⁷Añgôñ andu tau tonañ ma aniñ to anôm gêñ, tañ sêkêñ êndêñ amac nañ, gebe koleñwaganê ñaôli gêjac eñ ñawae. Alom-alom andu atom. ⁸Ma embe naasa malac teñ e sêkôc amac sa, go aniñ gêñ, tañ êsêac sêkêñ amac nañ, ⁹ma añgôm lau gêmac, tañ sêmoa malac tau nañ, ôliñ ñajam êsa to asôm êndêñ êsêac gebe ‘Anôtônê gamêñ kêdabiñ amac-gac.’ ¹⁰Ma embe asa malac teñ e sêkôc amac sa atom, go aêc mênjako intêna ma asôm gebe ¹¹‘Amacnêm malac ñakekop, tec gi aêac eñkaiñ nec, aêac êndôn su wacêpi amac taôm. Mago biñ tonec ajala gebe Anôtônê gamêñ kêdabiñ su.’ ¹²Aê jasôm êndêñ amac gebe Êndêñ bêc Anôtô êmêtoç biñña lau Sodom oc sêñgôñ naeo êtôm lau malac tonañña atom.

Ojae kêpi malac, tañ sêjam taup ôkwi atom

(Mat 11:20-24)

¹³“Ojae Korasinma, ojae Betsaidama. gêñtalô tañ gagôm aña amacnêm nañ, embe jañgôm aña Turu to Sidon nêñ,

oc sênam taup ôkwi wanêcgeñ ma sêsô talu to sêliñ wao sa sêñgôñ. ¹⁴Êndêñ bêc mêtôcña Anôtô taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ¹⁵Ma aôm Kapanauñ tonañ, gobe sêsuy aôm sa e nadiñgeñ undambê me. Aôm oc u taôm e gacgeñ ôsêp lamboam ôna.”

¹⁶Ma Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Ñac tañ gêñô amac nañ, gêñô aê, ma ñac tañ kêmasuc amac nañ, kêmasuc aê. Ma ñac tañ kêmasuc aê nañ, kêmasuc ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ.”

Lau 70 tonañ sêmu dêdêñ Jesu sêja

¹⁷Lau 70 sêmu sêmêñ kêtiam totêntac ñajamgeñ ma sêsôm gebe “Apômtau, ñalau sec tañeñ wamu gêdêñ aêac gêwiñ kêtü aômñêm ñaêña.” ¹⁸Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê galic Sadañ tau gêu tau aña undambê amboac ôsic. ¹⁹Alicgac me, aê kakêñ ñaclai gelom amac gebe aka moac to alidêbu ma akôninñ ñacjo tau nê ñactêkwa samob tôn, ma gêñ teñ oc êñgôm amac atu sec atomanô. ²⁰Tageñ atu samuc êtu ñalau sec tañeñ wamu amacña nec atom, atu samuc gebe teto amacnêm ñaê gêc undambê.”

Jesu têtac ñajam kêsa

(Mat 11:25-27; 13:16-17)

²¹Gêdêñ ñasawa tonañ Ñalau Dabuñ gêjam Jesu auc e têtac ñajam kêsa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Ñatau, aê jalabiñ aôm gebe gôsaj biñ tônê auc gêdêñ laumêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêñ ñacpalê dedec. Aec, Tamoc, biññanô, aôm gôlic ñajam amboac tonañ, tec gôgôm nêm gêñ.

²²“Tamoc kêkêñ gêñ samob gêdêñ aê. Ma ñac teñ kêjala Latu atom, Tama taueñ. Ma teñ kêjala Tama atom, Latu taueñ to êsêac, tañ Latu gebe eoc lasê êndêñ êsêac nañ.”

²³Go kêsa tau ôkwi mênkêsôm gêdêñ nê ñacseñomi taupgeñ gebe “Aê aoc êoc

matenjanô, tañ sêlic gêñ ònañ amac alic nañ, ²⁴gebe aê jasôm êndên amac gebe Propete to kin gwalêkin sebe sêlic gêñ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sebe sêñô binj, tec amac añô nec, mago sêñô atom.”

Biñgôlin ñac Samaria taê walô ñacgêbac

²⁵Biñsutau teñ gêdi sa gebe ênsaê eñ, tec kêsôm gebe “Mêtêmôkê, aê jañgôm asageñ, ec jawê kainj jañgôn matoc jali teñgeñ.” ²⁶Jesu gêjô eñ awa gebe “Teto binj ondoc gec Mosenê biñsu. Aôm kôsam amboac ondoc.” ²⁷Tec ñac tau kêsôm gebe “Têmtac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm ñaclai samuc ma nêm kauc samuc êwiñ eñgeñ, ma têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” ²⁸Ma Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Kôsôm jagêdên. Ôñgôm amboac tonanjen, go ômoa matam jali teñgeñ.”

²⁹Ñac tonanjen gebe êwaka tau sa, tec kêtû kênac Jesu gebe “Lau ondoc mênbañ aê.” ³⁰Go Jesu gêjô eñ awa gebe “Ñac teñ anja Jerusalem kêsêp Jeriko gêja e kêsêp kêjañgowaga ñalêlôm. Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêjac eñ gêwê siñ sa ma sêc sêja. ³¹Gocgo ñac dabuñwaga teñ gêjam kauc ñac tonanjen ñabinj kêsêlên kêsêp intêna tonanjen gêja e gêlic ñac tau gêc ma gêôc lêlêc eñ gêja. ³²Ma Lewi teñ amboac tonanjen. Mêngeô lasê gamên tau e gêlic eñ su ma gêôc lêlêc eñ gêja. ³³Go ñac Samarianja teñ kêsêlên gêmoa e jagêô lasê gêdên eñ, tec gêlic e taê walô eñ ³⁴ña kêtû gasuc gêdên eñ jakêkêc niptêkwi to wain kêsêp ênê kamoc su, go kêsabañ ma gêôc eñ sa gêñgôn tau nê bôc ñaô ma kejoñ eñ kêpi andu ñaclejña jagejob eñ. ³⁵Ñabêbêc gê denari luagêc sa jakêkên gêdên andu ñatau tonanjen ma kêsôm gebe ‘Ojop eñ ñapep. Ma gêñ, tañ ôkên êlêlêc ñaôli tonanjen su

nañ, embe jamu jamên, go janac ñatôp.’ ³⁶Aôm gobe lau têlêac tonanjen nêñ asa kêtû ñac, tañ kêjañgowaga sêjac eñ nañ, nê ñac jabañ eñ.” ³⁷Tec biñsutau kêsôm gebe “Ñac tañ taê walô eñ nañ.” Go Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Ôêc òna ma ôñgôm amboac tonanjen.”

Jesu kêtû ñaclej Maria agêc Marta

³⁸Ac sêsêlên-sêsêlên sêmoa e jasêô lasê malac teñ. Ma awê teñ, ñaê Marta, kêkôc eñ sa kêsô ênê andu gêja. ³⁹Ma lasio teñ gêmoa, nê ñaê Maria, nañ gêñgôn Apômtau akainja ma gêñô ênê binj. ⁴⁰Marta gim tau su kêtû sakinjen, tec gêdên Jesu jakêsôm gebe “Apômtau, lasico gêwi sakin siñ gêdên aê taucgeñ gajam nec, oc gôlic ñajam me masi. Ôsôm êndên eñ gebe ênam aê samañ.” ⁴¹Tec Apômtau gêjô eñ awa gebe “Marta, Marta, aôm kôpô sim taôm to gôim taôm su gêñ taêsamja elêmê. ⁴²Aômnêm gêñ ñanô tageñ masi. Maria kêjalij nê gêñ ñajam sa sugac, oc sêkôc su anja ênê atom.”

Biñ tateñ mecña

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

11 Ñasawa teñ Jesu keteñ mec gêmoa gamên teñ. Keteñ e su ma nê ñacseñominên teñ kêsôm geden eñ gebe “Apômtau, ôndôn aêac êtu atej mecña-manjen êtôm Joanj kêdôn nê ñacseñomi.” ²Ma eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Êndên atej mec, nañ asôm gebe “Tamemaï, Aômnêm ñaê lau sênam dabuñmanjen. Ômônên ôtu Apômtau ôtôm gamêngeñ. ³Ôkên aêacma mo êtôm bêcgeñña êndên aêac êtôm bêcgeñ. ⁴Ma ôsuc aêacma sec ôkwi, gebe aêac tauñ asuc launên tôp ôkwi amboac tonanjen. Ôwê aêac asa lêtôm atom.”

⁵Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amacnêm ñac teñ embe êndên nê

gwadê êna ên ên embe êmbêcauc êna lugeŋ naêsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Gwadêc, ôkêŋ mo têlêac êndêŋ aê, ⁶gebe ŋoc ŋac teŋ kêtû intênaŋageŋ mênggêô lasê gêdêŋ aê, ma ŋoc gêŋ gebe jakêŋ êndêŋ eŋŋa masi,’ ⁷ma embe nê gwadê tonaŋ êmoa nê gamêŋ ŋaŋlômgeŋ ma êjô eŋ awa gebe ‘Ôlênsôn aê amboac secgeŋmaŋ. Katam ŋajaŋa kêsa ma aêac to ŋoc gôlôac sauŋ êu tauŋ jaaêc sugac. Aê katôm gebe jandi sa jakêŋ gêŋ teŋ êndêŋ aômŋa atom,’ ⁸go amboac ondoc. Aê jasôm êndêŋ amac gebe ŋac tau embe êndi sa mêngêkêŋ êndêŋ eŋ êtu ênê gwadê eŋŋa atom, mago oc êndi sa naêkêŋ gêŋ, taŋ kêpô lêna naŋ, êtu eŋ keteŋ gêôc aucgeŋŋa. ⁹Amboac tonaŋ aê jasôm êndêŋ amac gebe Ateŋ gêŋ, oc akôc ŋanô. Ansom gêŋ, oc atap sa. Amandi katam, oc êlêc su êndêŋ amac. ¹⁰Gebe ŋac, taŋ eteŋ gêŋ naŋ, êkôc ŋanô. Ma ŋac, taŋ ensom naŋ, êtap sa. Ma ŋac, taŋ êmandi katam naŋ, katam oc êlêc su êndêŋ eŋ. ¹¹Tama asa aŋga amacnêm naŋ latu eteŋ mo êndêŋ eŋ ma êkêŋ poc, me eteŋ i ma êkêŋ moac êjô i êndêŋ eŋ, ¹²me eteŋ ŋakecsulu ma êkêŋ alidêbu êndêŋ eŋ. ¹³Amac lau sec ajala akêŋ geŋ ŋajam-ŋajam êndêŋ nêm gôlôac ŋasec-ŋasec, ma abe Tamemi undambêŋa êkêŋ ŋalau Dabuŋ êndêŋ lau, taŋ teteŋ eŋ naŋ atom me.”

Jesu ma Belsebul

(*Mat 12:22-30; Mar 3:20-27*)

¹⁴Jesu kêtij ŋalau sec toawamê kêsa gêja. ŋalau tonaŋ kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm biŋ lasê, ma lau samob sêŋac lemeŋ. ¹⁵Tec êsêacnêŋ lau ŋagêdô sêsôm gebe “Eŋ kêtij ŋalau sec ŋa Belsebul, taŋ kêtû ŋalau sec nêŋ kasêga naŋ.” ¹⁶Ma ŋagêdô sebe sênsaê eŋ, tec sêsôm gêŋtalô undambêŋa aŋga ênê. ¹⁷Jesu kêjala biŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam naŋ, ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe

“Gamêŋ teŋ embe êwa tau êkôc, oc êtu gasaŋ, ma gôlôac teŋ oc senseŋ gôlôac teŋ. ¹⁸Ma Sadaŋ to nê lau embe sêwa tauŋ êkôc, go nêŋ gamêŋ ênêc amboac ondoc. Amac taŋ asôm gebe aê kêtij ŋalau sec ŋa Belsebul naŋ, taêm ênam biŋ tonaŋ. ¹⁹Aê embe jatiŋ ŋalau sec ŋa Belsebul, go amac latômi têtij ŋa asa. Kêtû tonaŋŋa êsêac tauŋ ocgo sêmêtôc amac. ²⁰Ma aê embe jatiŋ ŋalau sec ŋa Anôtônê ŋaclai, go êwa sa gebe Anôtônê gôliŋ wacêpi amac.

²¹“ŋactêkwa teŋ embe lêma tokêmgêŋ ma ejop nê gamêŋ êmoa, oc nê waba ênêc teŋgeŋ ²²Mago ŋac siŋsêlêc teŋ embe êndac eŋ, oc êku eŋ tulu ma êjaŋgo ênê laukasap, taŋ taê kêka naŋ su, ma ênac sam ênê waba.

²³“ŋac taŋ êwiŋ aê atom naŋ, enseŋ aê. Ma ŋac taŋ ejoŋ ŋanô sa êwiŋ aê atom naŋ, êtê salij-salij.

ŋalau sec gêmu gêja nê gamêŋ langwa kêtiam

(*Mat 12:43-45*)

²⁴“ŋalau ŋatêmui embe êsa aŋga ŋa-malac teŋ nê, oc eo êmoa gamêŋ kwalam ma ensom gamêŋ êlêwaŋ taŋŋa, e embe êtap sa atom, go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ŋoc andu, taŋ kasa gamêŋ naŋ êtiam.’ ²⁵Ma embe naêô lasê, oc êlic sêkajo sa to sêgelôn. ²⁶Go naêkôc ŋalau 7, taŋ nêŋ sec kêlêlêc ênê su naŋ, mêŋsêsô nasêŋgôŋ. Go ŋamalac tonaŋ êmoa naeo ŋanô êlêlêc gêmuŋŋa su.”

Jesu awa gêôc lau

²⁷Jesu kêsôm biŋ tonaŋ gêmoa ma awê teŋ aŋga lau tau nêŋ gêôc awa sa ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê aoc êôc têtacclêlôm, taŋ kêkêkam aôm to su, taŋ aôm gônôm naŋ.” ²⁸Mago Jesu kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê aoc êôc êsêac, taŋ sêŋô Anôtônê biŋ ma sêmasaŋ naŋ.”

Lau sêjatu gêntalô

(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau taêsam sêkac sa sêpi tagej, go Jesu gêôc, awa sa ma kêsôm gebe “Lau têt tonecña êsêac lau sec. Ac sêsôm gêntalô, mago gêntalô teñ oc êndên êsêac atom, gêntalô Jonaña tagej. ³⁰ Kêtom Jona kêtû lau Niniwe nêñ gêntalô, Îamalacnê Latu êtu lau têt tonecña nêñ gêntalô amboac tonanğej. ³¹ Êndên noc mêtôcña kwin anğa mula-mña oc êndi sa êwiñ gôlôac têt tonecña nêñ lau ma êmêtôc êsêac, gebe eñ anğa nom ñamadiñ, mago gêmên gebe êñô Salomonê mêtê. Ma alic acgom, ñac teñ kêlêlêc Salomo su tec gêmoa. ³² Êndên noc mêtôcña ñacwaga Niniweña oc sêndi sa sêwiñ lau têt tonecña ma sêmêtôc êsêac gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauñ ôkwi. Ma alic acgom, ñac teñ kêlêlêc Jona su tec gêmoa.

Biñ kêpi ôliñ ñaja

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “Ïac teñ embe êtuñ ja sa, oc êsiñ ôkwi me êñğênduc ña suc auc atom. Eñ etoc êkô jakaiñ ñađgeñ gebe êsêac, tañ sêsô sêmên nañ, sêlic ñawê. ³⁴ Matamanô kêtû ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, go ñawê ênam ôlim samucgeñ auc. Ma matamanô embe sec, go ôlim samuc ñakesec. ³⁵ Amboac tonañ ojop taôm ñapep gebe ñawê, tañ gêc nêñ ñalêlôm nañ, ñakesec êsa atom. ³⁶ Ôlim samuc embe ñawê êsa e ñagêñlêlôm teñ ñakesec atom, oc ñawê êsa samucgeñ êtôm ja ñanô kêpô aôm.”

Jesu geñ oliñ Parisai to biñsutau

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jesu kêsôm biñ tonañ gêmoa ma Parisai teñ keteñ eñ gebe êna êniñ gêñ ocsalôña êwiñ eñ. Tec kêsô gêja e jagêñğôñ sic. ³⁸ Parisai tonañ gêlic eñ

gebe êniñ gêñ, mago kêkwasiñ tau gêmuy atom, tec gêñac lêma. ³⁹ Ma Apôm-tau kêsôm gêdên eñ gebe “Kec, amac Parisai akwasiñ laclu to suc ñadêmdêña ñapep, mago nêñ ñalêlôm nañ geñgeñ to sec gêjam auc. ⁴⁰ Amac lau meloc, ñac tau, tañ kêmasañ gêñ ñadêmdêña nañ, kêmasañ gêñ ñalêlômña gêwiñ atom me. ⁴¹ Akêñ gêñ, tañ gêc laclu to suc ñalêlôm nañ, êtu moasiñ êndên lau, go talic amacnêñ gêñ samob ñawasi.

⁴² “Ojæ amac Parisaimên, amac embe atap lai to môm ma gêñ gêga 10–10 sa, go akêñ ñateñ êtu da ma awi biñğêdên to têtac gêwiñ Anôtôña siñ. Dañğôm teñ ma dawî teñ siñ atom.

⁴³ “Ojæ amac Parisaimên, tec têtmtac gêwiñ abe anğôn ñamatageñ anğa lôm to sê moalêc amac anğa malacluñgeñ. ⁴⁴ Ojæ amacmên, tec atôm sêô, tañ gamên kêkên auc nañ. Îamalac sêka tôn paliñ-paliñgeñ ma sêjam kauc.”

⁴⁵ Tec biñsutau teñ kêsôm gêdên eñ gebe “Mêtêmôkê, kôsôm biñ tonañ tec gêbu aêac biñsutau gêwiñ amboac tonanğej.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Ojæ amac biñsutaumên amboac tonanğej. Amac akêñ gêñ wapac kêsac lau, mago taôm lememlatu teñ kêmoasac gêñ wapac ñagec atom. ⁴⁷ Ojæ amacmên, tec aboa propete, tañ tamemi sêjac êsêac êndu nañ, nêñ sêô sa. ⁴⁸ Tec amac awa tameminên gêñ, tañ sêğôm nañ, sa to alic ñajam, gebe êsêac sêjac propete êndu ma amac aboa êsêacnên sêô sa. ⁴⁹ Amboac tonañ Anôtônê mêtê kêsôm lasê gebe ‘Aê oc jasakiñ propete to laujaen dêndên êsêac sêna, ma oc sênac êsêacnên ñagêdô êndu to sêjanda ñagêdô,’ ⁵⁰ Amboac tonañ Anôtô êjatu propete samob nêñ, dec, tañ sêkêc siñ gêdên Anôtô kêkên undambê to nom e mênğêdên galoc nañ, ñagêjô anğa lau têt tonecña nêñ, ⁵¹ anğa Abelnê dec e gêdên Sakarianê dec, tañ sêjac eñ êndu

anġa altar dajna to lôm dabuġ ɣasawa naġ.

⁵²“Oġae amac biġsutaumêġ, amac akôc ki, taġ êlai andu tajala mêtê ɣamɣa ɣakatann su. Amac taôm asô aja atom ma akô lau, taġ sebe sêsô sêna naġ, auc amboac tonanġen.”

⁵³Jesu kêsa anġa andu tonanġ gêja ma Parisai to biġsutau sêoc aweġ sa ma sêkac eġ to têtû lêsu eġ kêtû biġ taêsamɣa. ⁵⁴Aê dêdib eġ sebe tau êwa lip tau ɣa biġ, taġ êsôm naġ. [†]

Jesu gêlêġ biġ nê ɣacseġomi

(Mat 10:26-27)

12 Lau taêsam ɣasec sêkac tauġ sa e gamêġ gêlôc, ma Jesu kêsôm biġ gêjac m gêdêġ nê ɣacseġomi gebe “Ajop taôm êndêġ Parisainêġ jist. Jist tau êsêacnêġ dansaġ. ²Gêġ samob, taġ sêsaja auc naġ, oc êtu awê, ma biġ samob, taġ gêc lêlôm naġ, oc êsa awê. ³Amboac tonanġ biġ samob, taġ asôm kesecġen, oc sêġô ênêc awêġen. Ma biġ, taġ atu dindij gêdêġ taôm anġôn balêmlêlôm naġ, oc sênam mêtê êpi anġa malacluġ.

Aêac tatêc asa

(Mat 10:28-31)

⁴“Ħoc lauac, aê jasôm êndêġ amac gebe Êsêac taġ sênac ôlimġen êndu, mago têtôm gebe sêġġôm gêġ ɣagêdô êwiġna atom naġ atêc atom. ⁵Aê jakêġ puc amac êtu ɣac, taġ atêc eġna naġ. Atêc Anôtô, taġ ênac ɣamalac êndu su acgom, go nê ɣaclai êtôm gebe êmbaliġ eġ êsêp lamboam ɣakêlêndij êna. Kec, jasôm êndêġ amac gebe Atêc ɣac tau tonanġ.

⁶“Kêliġkelenġ lemeġ teġ naġ ɣaôli saunânô. Mago Anôtô kêliġ ɣateġ siġ atomanô. ⁷Ma ɣac tau, naġ kêsa amac môkêmlauġ sa tomalageġ. Amboac

tonanġ atêc taôm atom gebe amac tonanġ alêlêc kêliġkelenġ taêsam su.

Tasôm Kilisi lasê endeġ ɣamalac

(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸“Aê jasôm êndêġ amac gebe ɣac teġ embe êsôm êndêġ ɣamalac gebe Aê katu ênê gêġ, naġ ɣamalacnê Latu êsôm eġ lasê êndêġ Anôtônê anġa. ⁹Ma ɣac teġ embe ênsa aê auc êndêġ ɣamalac, naġ ɣamalacnê Latu ênsê eġ auc êndêġ Anôtônê anġa amboac tonanġ.

¹⁰“Ħac teġ embe êsac ɣamalacnê Latu, naġ Anôtô oc êsuc ôkwi. Mago teġ embe êsôm biġ alôb-alôb êpi ɣalau Dabuġ, naġ Anôtô oc êsuc ôkwi atom.

¹¹“Embe sêkêġ amac akô lôm me gôliġwaga me lau toġaclai laġônġemɣa, naġ apô sim taôm êtu lêġ me biġ ajô êsêac aweġ me asômɣa atom, ¹²gebe êndêġ noc tau tonanġ ɣalau Dabuġ oc êndôn biġ, taġ amac asômɣa naġ êndêġ amac.”

Biġġoliġ kêpi ɣac meloc tolêlôm

¹³Go ɣac teġ anġa launêġ kêsôm gêdêġ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôsôm teoc gebe êwa aêagêcma gêġlênsêġ êkôc ma êkêġ ɣamakeġ êndêġ aê acgom.” ¹⁴Tec Jesu kêsôm gêdêġ eġ gebe “Ħacnec, asa kêkêġ aê gebe jamêtôc biġ to janac sam amagêcnêġ gêġlênsêġ.” ¹⁵Go kêsôm gêdêġ êsêac gebe “Alic taôm to ajop taôm êndêġ matem katu gêġ tokaiġ-tokaiġna, gebe ɣac teġ oc êmoa mata jali êtu nê waba taêsamɣa atom.”

¹⁶Go kêsôm biġġoliġ teġ gêdêġ êsêac gebe “Ħac tolêlôm teġ nê kôm gêjam ɣanô taêsam, ¹⁷tec taê gêjam gêc tau gebe ‘Jaġġôm amboac ondoc, gebe ɣoc gamêġ janac ɣoc kôm ɣanô saġa masi.’ ¹⁸Go kêsôm gebe ‘Aê jaġġôm amboac tonec, janseġ ɣoc andu-gêġ-ɣanôġa su ma jakwê êtu kapôġen, go

[†]11:54 Sadarġnê ɣaê teġ.

janac ñoc kôm ñanô to gêñ samob sa êpi tageñ. ¹⁹Go jasôm êndêñ ñoc katuc gebe Katucenec, nêñ gêñ taêsam gêc kêtôm jala taêsamña. Ôñgôn nêñ ñêñgeñ, ôniñ to ônom gêñ ma ômoa totêmtac ña-jamgeñ. ²⁰Mago Anôtô kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Melocma, êmbêc tonec jakalem katôm su ma gêñ, tañ kômasañ nañ, oc êtu asa nê.’ ²¹Lau tañ sêjac nêñ gêñ taêsam sa kêtû tauñña, mago Anôtô gélic êsêac amboac lau tolêlôm atom nañ, nêñ biñ amboac tonañ.”

Tapô sim tauñ atomña

(Mat 6:25-34)

²²Go Jesñ kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Kêtu gêñ tônêña aê jasôm êndêñ amac gebe Apô sim taôm êtu aniñ gêñ êôc amac tôn amoa matem jaliña atom to êtu ñakwê ênsañ ôlimña atom. ²³Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. ²⁴Alic aoco acgom. Êsêac sêsê gêñ atom ma sêjac gêñ ñanô sa atom. Êsêacnêñ Iêsucm to andu sênac gêñ saña masi. Mago Anôtô gêlôm êsêac. Ma amac alêlêc moc tau su ñêñgeñ. ²⁵Amacnêñ asa êpô sim tau êtu nê têñ êmoa nomña ma nê êpô sim tauña ênac têku ñasawa tageñ êwiñ. ²⁶Embe añgôm gêñ sauj ec teñ naêtôm atom, nañ apô sim taôm êtu gêñ ñagêdôña êtu ageñña. ²⁷Alic mênamiñ, tañ kêpi nañ, gêjam kôm to kêsac obo atom, mago jasôm êndêñ amac gebe Salomonê gêñ ñawasi samob, tañ kêkwa eñ auc nañ, ñateñ kêtôm gêñ tonañ ñai atomanô. ²⁸Anôtô embe êkêñ gêgwan, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkêñ êsa ja nañ, ñagêlôm êkwa auc, nañ oc êkêñ gêñ êkwa amac auc êlêlêc atom me, amac lau akêñ gêwiñ kwalecña. ²⁹Ma ansom gêñ aniñ to anômña atom to aê go taôm atom. ³⁰Gêñ samob tonañ ñai nom ñatenterlatu oc sensom. Mago amac Tamemi tec kêjala gebe apô lêna gêñ tonañ. ³¹Amboac tonañ ansom ênê gamêñ, go gêñ tonañ ñai êtu amacnêñ.

Biñ awa undambêña

(Mat 6:19-21)

³²“Amac ton sauj tonec, atêc taôm atom, gebe Tamemi têtac gêwiñ gebe êkêñ gamêñ tau êndêñ amac. ³³Akêñ nêñ waba lau sênam ôli ma akêñ awa tau êmoasiñ lau ñalêlôm sawa. Awa nêñ atali moneña, tañ êtu manê atom nañ, to anac nêñ awa ñanô, tañ ênaña atomanô nañ, sa ênêc undambê. Geñgeñtêna nasêsa atom ma buleser en-señ su atom. ³⁴Gebe gamêñ, tañ nêñ awa gêc nañ, nêñ ñalêlôm oc êsap tôn amboac tonañgeñ.

Biñ tanam jaliña

³⁵“Apeñ obo sa ma aoc nêñ ja sa, ³⁶ma atôm lau, tañ sêdôn nêñ ñatau gebe êmu êmêñ aña moasiñ awê to ñacña. Embe êtuc katam, go sêlêc su sebeñ êndêñ eñ. ³⁷Aê aoc êôc sakiñwaga, tañ Apômtau oc êtap êsêac sa sênam jaligen êndêñ noc êmu êmêñña. Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Eñ oc epeñ nê obo sa ma mênêsôm êsêac sêñgôn sic, go eñ tau mênênam sakiñ êsêac. ³⁸Aê aoc êôc êsêac, tañ Apômtau embe êmu êmêñ êndêñ omm êsa me êu bôn ma êtap êsêac sa sêjam jali sêmoa. ³⁹Ajala tonec gebe andu ñatau embe êjala ockatu êmbêcña ondoc geñgeñtêna oc êmêñ, nañ êkô geñgeñtêna auc, gebe êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁰Tec amansañ taôm amboac tonañgeñ, gebe ñamalacnê Latu êmêñ êndêñ ockatu ñasawa, tañ amac abe eñ oc êmêñ atom nañ.”

Sakiñwaga gêdêñ to keso

(Mat 24:45-51)

⁴¹Go Petere kêsôm gebe “Apômtau, aôm kôsôm biñgôliñ tonañ gêdêñ aêac tauñgeñ me gêdêñ êsêac samob gêwiñ.” ⁴²Tec Apômtau gêjô eñ awa gebe “Sakiñwaga ñañêñ ma tokauc asa. Eñ ñac, tañ nê ñatau oc êkêñ eñ ejop ênê kômwaga

gebe êkên mo êtôm dôṅ êndên êsêac êndên ṅanoc. ⁴³ Aê aoc êôc sakinwaga, taṅ nê ṅatau êmu êmên ma êlic eṅ kêsap nê kôm tôṅ gêmôa. ⁴⁴ Aê jasôm biṅṅanôgeṅ êndên amac gebe ṅatau oc êkên eṅ ejop ênê waba samob. ⁴⁵ Ma sakinwaga tonaj embe taê ênam ênêc tau ṅa gebe 'Ṇoc ṅatau gêjam gamên tôṅ' ma ênac m gebe i sakinwagao to ṅac ma êniṅ to ênôm gên e êjanij eṅ, ⁴⁶ go sakinwaga tonaj nê ṅatau oc êmên êndên bêc, taṅ eṅ gebe êmên atom naṅ, to êndên ock-atu, taṅ eṅ gêjam kauc naṅ, ma oc ênac eṅ popoc to êkên ṅagêjô êndên eṅ êwiṅ lau-sêkên-gêwiṅ-atomwaga.

⁴⁷ "Sakinwaga taṅ kējala nê ṅatau nê biṅ, mago kêmasaṅ to gêgôm ênê biṅ kêtû tôṅ atom naṅ, oc êndac sêm ṅanô. ⁴⁸ Mago ṅac, taṅ gêjam kauc ṅataunê biṅ ma gêgôm keso, taṅ kêtôm gebe sêmêtôc eṅ ṅa sêm naṅ, oc êndac sêm ṅanô atom. Ṇac, taṅ sêkên gên taêsam gêdên eṅ naṅ, Anôtô oc êjatu gên taêsam aṅga ênê. Ma ṅac, taṅ sêkên gên taêsam jakeseṅ sa gêwiṅ naṅ, Anôtô oc êjatu ṅanô taêsam êlêlêc aṅga ênê.

Jesu gêwa lau kêkôc

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ "Aê gamên gabe jambaliṅ ja ênêc nom ma taêc kêka gebe jalic elom lasêmaṅ. ⁵⁰ Ṇoc busaṅgu gabe jaliṅṅa ṅateṅ tec gêc, tec ṅoc ṅalêlôm ṅatutuc ṅanô, gabe gên tau êmbacnê acgom. ⁵¹ Amac abe aê gamên gabe jaê wama aṅga nom me. Masigoc, aê jasôm êndên amac gebe gamên gabe jawa amac êkôc. ⁵² Êndên galoc tonec lau lemeṅ teṅ embe sêṅgôn andu tageṅ, oc sêwa tauṅ êkôc. Têlêac sêmoa gêdôgeṅ ma luagêc sêmoa gêdôgeṅ, luagêc sêmoa gêdôgeṅ ma têlêac sêmoa gêdôgeṅ. ⁵³ Tama agêc latu ma latu agêc tama, têna agêc latuo ma latuo agêc têna, lawao laṅgwa agêc lawao wakuc ma lawao wakuc agêc

lawao laṅgwa oc sêwa tauṅ êkôc-êkôc amboac tonajgeṅ."

Têm to noc ṅabelo

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Go Jesu kêsôm gêdên lau gebe "Amac embe alic ṅamajaṅ êpuc êpi gwêcm, oc asôm sebeṅ gebe 'Kom oc ênac,' ma oc êtôm tonaj. ⁵⁵ Ma musaṅgu embe êsêlên, oc asôm gebe 'Gamên oc ṅandaṅ êsa,' ma oc êtôm tonaj. ⁵⁶ Amac dansaṅtêna, nom to umbonṅ ṅapuc tec ajala, mago amboac ondoc tec ajala noc tonec atom.

Tamansaṅ biṅ êndên nêṅ soṅo-soṅo

(Mat 5:25-26)

⁵⁷ "Ma amboac ondoc amac taôm ajala biṅ êndêngeṅ atom. ⁵⁸ Embe amagêcnêm soṅo-soṅo andên gôliṅwaga ana ma agêc asêlên amoa intêna ṅadambê, naṅ têmtac êtu lêsi êndên taôm, gebe moae eṅ ê aôm ôndên mêtôcwaga ôna, go mêtôcwaga êkên aôm êndên gejobwaga kapoacwalôṅa ma gejobwaga kapoacwalôṅa êmbaliṅ aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ⁵⁹ Aê jasôm êndên aôm gebe Oc ôsa aṅga tônê ômôên atom e ônac nêṅ tốp samob êmbacnê tomalagen acgom."

Jesu gêlên biṅ lau kêtû nêrl secṅa

13 Gêdên ṅasawa tonaj lau ṅagêdô sêmoa, taṅ sêjac miṅ gêdên Jesu kêpi lau Galilaiṅa ṅagêdô, taṅ Pilata gêjac êsêac êndu gêdên taṅ sêkên da gêdên Anôtô. ² Tec Jesu gêjô êsêac awenṅ gebe "Amac abe Galilaiṅa tonaj lau sec sêlêlêc lau Galilaiṅa ṅagêdô samob su, tec sêoc gêṅwapac amboac tônê me. ³ Aê jasôm êndên amac gebe Masigoc. Maiao amac embe anam taôm ôkwi atom, oc anaṅa samob amboac tônêgeṅ. ⁴ Me abe lau 18, taṅ andu toṅatêpôê baliṅ aṅga Siloamṅa kêku sa jagêjac êsêac êndu naṅ, lau geo sêlêlêc lau ṅagêdô samob, taṅ sêṅgôn

Jerusalem nañ su me. ⁵ Aê jasôm êndên amac gebe Masigoc. Mago amac embe anam taôm ôkwi atom, oc anaña samob amboac tônêgenj.”

Biñ aij gêjam ñanô atomña

⁶ Go Jesu kêsôm biñgôlij tonec gebe “Ñac teñ kêsê nê aij teñ kêsêp nê kôm moña ma gêja gesom ñanô e kêtap sa atom. ⁷ Tec kêsôm gêdên ñac-gejobkômwaga gebe ‘Gôlicgac me, aê gamênj kêtôm jala têlêac gasom aij tonec ñanô, mago katap sa atom. Amboac tonañ ôsap su, êkô nom auc êtu agenña.’ ⁸ Tec gejobwaga gêjô eñ awa gebe ‘Apômtau, ondec, êkô jala tecenec êwiñ, ma jasap nom to jaôc bôckêpêc êpi ñamôkê. ⁹ Moae oc ênam ñanô. Embe masi, go ôsap su.”

Jesu gêgôm awê teñ gêmac kegasuñ eñ ôli ñajam kêsa gedenj sabat

¹⁰ Gêdênj sabat teñ Jesu kêdônj lau gêmoa lôm teñ. ¹¹ Ma awê teñ gêmoa tonañ ñalau gêmacña teñ gêgôm eñ kêtôm jala 18. Eñ gêmoa gewec-gewecgeñ ma kêtôm gebe êsa sa atom samucgeñ. ¹² Jesu gêlic eñ tec gêmôêc eñ ma kêsôm gêdênj eñ gebe “Awê, aê kêgaboac aôm su anğa nê m gêmacgac.” ¹³ Go gêu lêma gêsac eñ e sep tagenj awê tau kêmêtôc tau kêtiam ma kelanem Anôtô. ¹⁴ Mago lômmôke gêlic Jesu gêgôm gêmac ñajam kêsa gêdênj sabat e kêtû môsi, tec kêsôm gêdênj lau gebe “Bec kômña 6 tec gêc. Amboac tonañ amên êndênj bêc tônêgenj gebe sêngôm amac ôlim ñajam êsaña. Amênj êndênj sabat atom.” ¹⁵ Ma Apômtau gêjô eñ awa gebe “Amac dansañtêna, amac samob agaboac nê m bôc to donki anğa sêniñ gênj ñamala su gêdênj sabat ma awê êsêac jasênôm bugoc. ¹⁶ Ma awê tau, Abraham latuo tecenec, Sadanj gêsô eñ tônj kêtôm jala 18 nec, oc janğamboac ênê Iêpoa su êndênj sabat atom me.” ¹⁷ Jesu kêsôm biñ tonañ e nê soño-soño

samob majenj tauñ. Ma lau samob têntac ñajam kêtû gêñsêga ñajam samob, tañ eñ gêgôm nañña.

Biñgôlij gêmêc ñawêña

(*Mat 13:31-32; Mar 4:30-32*)

¹⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamênj kêtôm asagenj ma jaê dôñj êpi asagenj. ¹⁹ Gamênj tau kêtôm gêmêc ñawê, ñamalac teñ kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. Gênj tau kêtû kapôênj e kêtû ka, go moc umbonj ñalabuña jasêjam sac sêngônj ñalaka.”

Biñgôlij jistña

(*Mat 13:33*)

²⁰ Go Jesu kêtû kênac kêtiam gebe “Jaê dôñj Anôtônê gamênj êpi asagenj. ²¹ Gamênj tau kêtôm jist awê teñ kêkôc ma kêgaluñ gêwiñ polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgeñ.”

Biñ sacgêdô gasuc-gasucña

(*Mat 7:13-14, 21-23*)

²² Go Jesu kêsêlênj jakêdônj-kêdônj lau anğa malac saunj to kapôênj lanjô gêlac Jerusalemgeñ gêja. ²³ Ma ñac teñ kêsôm gêdênj eñ gebe “Apômtau, lau tañ sêngônj matenj jali nañ, oc luagêcgeñ me.” Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe ²⁴ “Atu kêka-kêka gebe asô sacgêdô gasucgasuc ana. Aê jasôm êndênj amac gebe Taêsam oc sêngôm gênjêlôm elêmê, mago têtôm gebe sêsô sênaña atom.

²⁵ “Êndênj tañ andu ñatau êndi naêlai katam auc nañ, amac oc akô awê ma atuc katam to asôm gebe ‘Apômtau, ôlêc su êndênj aêac.’ Ma eñ oc êjô amac awem gebe ‘Aê gajam kauc amac amênj anğa ondoc.’ ²⁶ Go amac aôc awem sa ma asôm gebe ‘Aêac aenj to anôm gênj amoa awiñ aôm, ma kôdônj aêac gômoe ma malacluñ.’ ²⁷ Mago eñ oc êsôm êtiam gebe ‘Aê gajam kauc amac amênj anğa ondoc, amac sec ñakolenjwaga samob, atainj taôm su anğa aênoc.’ ²⁸ Amac oc

alic Abraham agêc Isak ma Jakob to propete samob sêmoa Anôtônê gamêj, mago amac taôm oc têtij amac su naamoâ ônê. Anğa ônê oc têtaj sêwakicgej ma luñluj êkôsiñ tau ñanô.²⁹ Ma lau oc sêmêj anğa oc kêpi to oc kêsêp ma anğa musañgu-m to mularna, nasêñgôñ êtu sêniñ gêñña anğa Anôtônê gamêj.³⁰ Alicgac me, lau ñamuña oc têtü ñamata, ma ñamataña oc têtü ñamu.”

Jesu têtac gêwiñ Jerusalem

(Mat 23:37-39)

³¹ Gêdêñ ñasawa tonañgeñ Parisai ñagêdô dêdêñ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ôêc anğa tonec ôna, gebe Herodo gebe ênac aôm êndu.”³² Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ana ma asôm êndêñ ñac imbêla pap tônê gebe ‘Gôlicgac me, aê tec kêtiñ ñalau sec ma gagôm gêmâc ñajam kêsa. Oc jañgôm êndêñ galoc ma bêbêc, ma êndêñ bêc êtu têlêacña oc janac dabij ñoc kôm.³³ Lêñ tonec gêjac aê ñawae gebe jasêlêñ galoc to bêbêc ma ñaleñ gebe propete teñ kêtôm gebe ênaña anğa gamêj teñ atom, anğa Jerusalem tagen.’

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, tañ Anôtô kêsakiñ dêdêñ aôm sêwac nañ, ña poc endu. Aê gagôm gêñlêlôm elêmê gebe janac aômñêm ñapalê sa amboac talec têna gêjac ñalatu sa sêsô magê ñalabu, mago amac adec.³⁵ Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôña. Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Alic aê atom e asôm gebe ‘Lambij êndêñ eñ, tañ gêmêñ gêjam Apômtau lanô nañ.’”

Jesu gêgôm ñac gêmâc ôli ñajam kêsa

14 Gêdêñ sabat teñ Jesu kêsô Parisainêñ kasêga teñ nê andu gaja gebe sêniñ geñ ma lau dêdib eñ sêmoa.² Sêmoa e ñac ôli kêsuñ-kêsuñ teñ gêdêñ Jesu gêja.³ Tec Jesu gêoc awa sa ma

kêsôm gêdêñ biñsutau to Parisai gebe “Embe danğôm gêmâc ñajam êsa êndêñ sabat, oc eso biñsu me masi.”⁴ Mago êsêac sêjam tauñ tôn. Tec Jesu kêkam ñac tau e gêgôm eñ ôli ñajam kêsa ma kêkêñ eñ gêc gêja.⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm asa, embe latu me bôc embeñ êsêp sê tobu êndêñ sabat ma oc ê eñ sa sebeñ êndêñ sabat atom me.”⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêjô biñ tonañ atom.

Biñ tamoasiñ lau to takôniñ tauñña

⁷ Jesu gêlic gebe ñaclêñ sêgôm mocsac gebe sêñgôn ñamatañagen, tec kêsôm biñgôliñ teñ gêdêñ êsêac gebe⁸ “Ñac teñ embe êkalem aôm gebe ôniñ awê to ñac ñamoasiñ ôwiñ, nañ ôñgôn ñamata atom, gebe moae ñatau kêkalem ñac towae teñ êlêlêc aôm su êwiñ êmêñ,⁹ go ñac, tañ kêkalem amagêc wacêsôm êndêñ aôm gebe ‘Ôwi malam siñ êndêñ ñac tonecmañ.’ Ma aôm oc ôndi tomajamgeñ naôñgôn ñamuña.¹⁰ Embe sêkalem aôm, nañ naôñgôn ñamuña acgom. Go ñac, tañ kêkalem aôm nañ, embe êmêñ, oc êsôm êndêñ aôm gebe ‘Ñoc ñac, ôsa mênôñgôn ñamataña.’ Amboac tonañ oc etoc aôm sa êndêñ lau samob, tañ sêñgôn sêwiñ aôm nañ sêlic.¹¹ Teñ embe etoc tau sa, nañ Anôtô oc êkôniñ eñ, ma teñ embe êkôniñ tau, nañ Anôtô oc etoc eñ sa.”

¹² Go Jesu kêsôm gêdêñ ñac, tañ kêkalem eñ nañ gebe “Embe ono gêñ oc-salô me êtularña, nañ ôkalem nêm lau to lasimi ma tawañ to lau tolêlôm, tañ acnêm sackapoagêdô gêdêñ tau nañ, gebe moae sêkalem aôm ñagêjôña nanğen atom.¹³ Embe ono moasiñ, nañ ôkalem lau ñalêlôm sawa to puliñ ma magiñ kêsu to materpeçgeñ,¹⁴ go aê aoc êoc aôm, gebe êsêac tonañ oc sêkalem aôm ñagêjôña atom, ma êndêñ tañ lau gêdêñ sêndi sa nañ, Anôtô oc êkêñ ñagêjô êndêñ aôm.”

Bingôliñ moasiñ kapôêñña

(Mat 22:1-10)

¹⁵ Ñaclepñêñ teñ gêñô biñ tonañ ma kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Aê aoc êôc ñac, tañ oc êniñ gêñ aña Anôtônê gamêñ nañ.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñac teñ gêgôm moasiñ kapôêñ ma kêkêñ jaen lau taêsam. ¹⁷ Kêdabiñ gebe sêniñ ñamoasiñ tau ma kêsakiñ nê sakiñwaga teñ gêja gebe naêsôm êndêñ lau, tañ jaen gêdêñ êsêac kwananğen nañ gebe ‘Amêñ, gebe gajac ñabiñ gêñ gêbacnê.’ ¹⁸ Ma êsêac samob nêñ ñalêlôm kêtôm taugen tec sesen taun su. Ñac ñamataña kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Aê gajam ôli kôm teñ, tec najanac kêsî acgom. Amboac tonañ jateñ aôm gebe naômansañ ñoc biñ.’ ¹⁹ Ma ñac teñ kêsôm gebe ‘Aê gajam ôli bôc 10, tec najanac ñoc gêñ kêsî. Aê jateñ aôm gebe naômansañ ñoc biñ.’ ²⁰ Go teñ kêsôm gebe ‘Aê galoc gajam awê sa, tec katôm gebe jawac atom.’ ²¹ Sakiñwaga tonañ gêmu jagêjac miñ biñ samob tonañ ñai gêdêñ nê ñatau. Teic andu ñatau têtac ñandañ kêsâ ma kêsôm gêdêñ nê sakiñwaga tonañ gebe ‘Seben ðna ma ojoñ lau ñalêlôm sawa to puliñ ma mateñpec to magiñ kêsû sa aña malac ñaintêna saun to kapôêñ mênşêsô gamêñ tonec.’ ²² Ma sakiñwaga kêsôm gebe ‘Apômtau, biñ tañ kôjatu aê gebe jañgômña nañ gagôm su, mago andu gêlôc atom tageñ.’ ²³ Tec ñatau kêsôm gêdêñ sakiñwaga tau gebe ‘Ôsa kôm ñaintêna to tuñmagê ðna ma ôkac lau gebe sêsô sêmêñ e ñoc: andu êlôc.’ ²⁴ Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Lau tañ sêñô aêñoc jaen su nañ, nêñ teñ oc êsac aêñoc moasiñ ñagec atom.”

Bij tasap Jesu tônia

(Mat 10:37-38)

²⁵ Lau taêsam sêwiñ Jesu sêja, tec kêsâ tau ôkwi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe ²⁶ “Ñac teñ embe êndêñ aê êmêñ ma tê-

tac endec tama agêc têna ma nê awê to ñapalê ma lasiio to ñac ma ênac kapoac tau atom, nañ oc êtôm gebe êtu ñoc ñacseñom atom. ²⁷ Ñac teñ embe êôc nê kakesotau êndañguc aê atom, nañ oc êtôm gebe êtu ñoc ñacseñom atom. ²⁸ Amacnêm teñ embe taê ênam gebe êkwê lôm teñ, go êñgôn sic ma êsa waba andu taunja ñaôli samob sa êmuñ acgom e êjala gebe nê awa kêtôm gebe ênac dabiñ kôm tau. ²⁹ Eñ embe êñgôm amboac tonañ atom, go êu demboñ ênsac ñaômagen ma êtôm gebe ênac dabiñ andu atom. Ma lau samob, tañ sêlic nañ, oc sêsu eñ susu ³⁰ ma sêsôm gebe ‘Ñac tônê kêkwê lôm gêjac mgen, mago kêtôm gebe ênac dabiñ atom.’ ³¹ Ma kiñ teñ, tañ nê siñwaga 10,000 embe ênac siñ êndêñ kiñ teñ, tañ nê siñwaga 20,000 nañ êñgôn sic ma taê ênam tau ñapep êmuñ acgom e êjala gebe nê ñac lai kêtôm gebe êku ñacjo tulu me masi. ³² Embe êtôm atom, go êsakiñ lau-sêwamawaga nasêpuc ñacjo tôn jaêcgen ma teteñ êtu wamaña. ³³ Amboac tonañ amacnêm ñac teñ embe êwi nê gêñ samob siñ samucgen atom, oc êtôm gebe êtu ñoc ñacseñom atom.

Gwêc tañ kêtû sec

(Mat 5:13; Mar 9:50)

³⁴ “Gwêc tonañ gêñ ñajam, mago embe ñamakic ênaña, oc danğôm ñamakic êsa êtiam amboac ondod. ³⁵ Oc êtôm gebe tapalip êsêp kôm to êpi lênduc êna atom, tambaliñ siñ ñaômagen. Ñac teñ nê tañasun êñôña embe ênêc, nañ êñômar.”

Bingôliñ domba gêjaña

(Mat 18:12-14)

15 Telon to lau sec samob têtû gasuc Jesu sêmêñ sebe sêñô eñ. ² Tec Parisai to biñsutau têtû môsi ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc lau sec sa ma

geŋ gêŋ gêŋgôŋ gêwiŋ êsêac.”³ Go Jesu kêsôm biŋgôliŋ tonec gêdêŋ êsêac gebe.

⁴“Amacnêm ŋac teŋ embe nê domba 100 sêmoa e ŋateŋ eo tau, oc êŋgôm amboac ondod. Eŋ oc êwi 99 siŋ sêmoa gamêŋ sawa ma naensom naŋ gêbôm e êtap sa.⁵ Embe ensom êmoa e êtap sa, oc êu ênsac magim ma êtu samuc nê gêŋ⁶ e naêpi nê andu, go êmôêc nê tawaŋ to lau sackapoagêdô gêdêŋ tauŋa mênêsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Têmtac ŋajam awiŋ aê gebe aê katap ŋoc domba, taŋ gêjaŋa naŋ, sa kêtiam.’⁷ Aê jasôm êndêŋ amac gebe ŋac sec tageŋ embe ênam tau ôkwi, naŋ lau undambêŋa oc têtû samuc eŋ êtôm tonaŋ êlêlêc lau gêdêŋ 99, taŋ sêpô lêna biŋ sênam tauŋ ôkwiŋa atom naŋ.

Biŋgôliŋ mone gejaŋa

⁸“Me awê teŋ embe nê mone 10 ênêc ma embe teŋ ênaŋa, oc êŋgôm amboac ondod. Eŋ êtuŋ ja sa naêsa gamêŋ ma ensom ŋapaŋ e êtap sa.⁹ Eŋ embe êtap sa, oc êmôêc nê lauo to lau sackapoagêdô gêdêŋ tauŋa ma êsôm gebe ‘Têmtac ŋajam awiŋ aê, gebe aê katap ŋoc mone, taŋ gêjaŋa su naŋ sa kêtiam.’¹⁰ Aê jasôm êndêŋ amac gebe ŋac sec tageŋ embe ênam tau ôkwi, Anôtônê aŋela oc têtû samuc eŋ êtôm tonaŋ,”

Biŋgôliŋ latu gêjaŋa

¹¹Go Jesu kêsôm gebe “ŋac teŋ latu-agêc sêmoa.¹² Ma ŋac sauŋ kêsôm gêdêŋ tama gebe ‘Tamoc, ôkêŋ gêŋ samob, taŋ gawê kaiŋ naŋ, êndêŋ aê.’ Tec tama gêwa waba kêkôc gêdêŋ êsêagêc.¹³ Bêc jauc atom, go ŋac sauŋ kêkêŋ nê waba samob lau sêjam ôli su ma kêkôc ŋaawa gêdi gêja gamêŋbôm. Aŋga ônê kêsa lêŋ sêlêŋ e kêjaiŋ nê awa samob.¹⁴ Kêta nê gêŋ saliŋ-saliŋgeŋ e gêbacnê samob ma tôbôm kapôêŋ kêsa gamêŋ tonaŋ, go ŋac tau gêŋgôŋ jageo ŋanô.¹⁵ Tec jakêsap gamêŋ ŋatau teŋ tôŋ, taŋ kêsakiŋ eŋ gebe ejop ênê bôcanô, naŋ sêmoa sêŋam.

¹⁶ŋac tau taê kêka tageŋ tonec gebe êniŋ gêŋ ŋaôlic, taŋ bôc seŋ-seŋ naŋ, gebe êôc eŋ tôŋ, mago lau teŋ sêkêŋ gêŋ teŋ gêdêŋ eŋ atom.¹⁷ Tec taê gêjac tau kêsi-kêsi gebe ‘Tamocnê kômwaga taêsam e gêŋ kêlêsuc êsêac, mago aê tec mo êjô aê êndu aŋga tonec nec.¹⁸ Aê jandi jandêŋ tamoc najasôm êndêŋ eŋ gebe Tamoc, aê gagôm sec gêdêŋ Anôtô to gêdêŋ aôm.¹⁹ Amboac tonaŋ ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom. Ôkêŋ aê jatu nêŋ kômwaga teŋ.’²⁰ Go gêdi gêdêŋ tama gêja.

“Kasêlêŋ jakêsa jaêcgeŋ e tama gêlic eŋ. Tec taê walô eŋ ma kêlêti jakambôêŋ eŋ ma kêlêsoŋ eŋ alianô.²¹ Go latu kasôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Tamoc, aê gagôm sec gêdêŋ Anôtô to gêdêŋ aôm. Amboac tonaŋ ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom.’²² Ma tama kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe ‘Sebeŋ akôc ŋakwê ŋajamanô tau mênakêŋ eŋ êsô ma akêka joc êsêp eŋ lêma to akêŋ atapa êsêp eŋ akaiŋ.²³ Ma akôc bôc, taŋ talôm e kêtôp ŋajam naŋ, mênanguy gebe taniŋ totêntac ŋajamgeŋ,²⁴ gebe latuc tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Gêjaŋa su, mago katap eŋ sa kêtiam.’ Ma samob sêmoa totêntac ŋajamgeŋ.

²⁵“Latu ŋacsêga gêmoa kôm. Eŋ gêmu gêmêŋ e kêdabiŋ andu su, go gêŋô oŋ to wê.²⁶ Tec gêmôêc ŋapalê teŋ jakêtu kênac gêŋ tônê ŋam gêdêŋ eŋ.²⁷ Ma ŋapalê kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Lasim gêmu gamêŋ tec tamam geguy bôc, taŋ talôm e kêtôp ŋajam naŋ, gebe kêtap lasim sa toôli samucgeŋ kêtiam.’²⁸ Têwa têtac ŋandaŋ e gebe êsô andu êna atom. Tec tama kêsa gêja jagêjam malô-malô eŋ.²⁹ Ma eŋ gêjô tama awa gebe ‘Gôlic-gac me, jala taêsam gajam sakiŋ gêdêŋ aôm ma kagêli aôm nêŋ biŋsu teŋ atom. Mago kôkêŋ noniŋ ŋalatu teŋ gêdêŋ aê gebe aêac to ŋoc lau aniŋ totêntac ŋajamgeŋ nec atomanô.³⁰ Mago latôm, taŋ kêjaiŋ nêŋ waba gêmoa gêwiŋ mock-

aiŋo naŋ, gêmêŋ acgom, gocgo gôguŋ bôc, taŋ talôm e kêtôp ŋajam naŋ, kêtu eŋŋa.’³¹ Tec tama kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Latucenec, aôm gôŋgôŋ gôwiŋ aê ŋa-pan, ma aêŋoc gêŋ samob kêtu aômnêm gêwiŋgac.’³² Aêac têtac ŋajam to ôliŋ kêpi nec jagêdêŋgoc, gebe lasim tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Eŋ gêjaŋa su, mago tatap eŋ sa kêtiam.”

Bijgôliŋ gejobwaga secŋa

16 Ŋasawa teŋ Jesu kêsôm gêdêŋ nê ŋacsenjomi gebe “Ŋac tolêlôm teŋ gêŋgôŋ ma nê gejobwaga teŋ gêmoa. Ma lau sêju bij gêdêŋ ŋatau gebe gejobwaga kêjaiŋ ênê waba.”² Tec ŋatau gêmôêc eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Bij amboac ondoc tec gaŋô kêpi aôm nec. Ôwa kôm gejobwagaŋa sa acgom gebe aômnêm kôm gejobwagaŋa gêbacnê.’³ Gejobwaga tonan kêsôm gêdêŋ tau gebe ‘Ŋoc ŋatau oc êkôc ŋoc kôm gejobwagaŋa su aŋga aêŋoc, tec jaŋgôm asageŋ. Kôm takwê nomŋa oc jaŋgôm êtôm atom, ma embe jateŋ gêŋ, oc majoc.’⁴ Aê kajala gêŋ, taŋ gabe jaŋgôm naŋ, ec sêkôc aê sa jaŋgôŋ nêŋ andu êndêŋ noc ŋatau êtiŋ aê su aŋga kôm gejobwagaŋa.’⁵ Go kêkalem lau samob, taŋ nê ŋataunê tôp gêc êsêacŋa naŋ, tageŋ-tageŋ dêdêŋ eŋ sêja ma kêtu kênac gêdêŋ ŋac ŋamatana gebe ‘êôc ŋataunê tôp amboac ondoc gêc aômŋa.’⁶ Ma eŋ kêsôm gebe ‘Nip-têkwi wapap 100.’ Go eŋ kêsôm gêdêŋ ŋac tau gebe ‘Ôŋgôŋ sic ma ôkôc nêŋ papia tôpŋa mêŋoto sebeŋ gebe 50.’⁷ Go kêtu kênac ŋac teŋ gebe ‘Ma aôm-nêm bij tôpŋa amboac ondoc.’ Tec eŋ kêsôm gebe ‘Jaŋgom gasuc kapôêŋ 100.’ Ma gejobwaga kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ôkôc nêŋ papia tôpŋa ma oto gebe 80.’⁸ Go ŋatau kêlanem gejobwaga keso tonan gebe gêgôm tokauc gebe lau nom tonecŋa sêgôm gêŋ gêdêŋ tauŋ tokauc sêlêlêc lau ŋawêŋa su.

⁹ “Amboac tonan jasôm êndêŋ amac gebe Akôc awa nomŋa naanam lau ôkwi têtac êwiŋ amac, gebe sêkôc amac sa aŋgôŋ bec teŋgeŋŋa êndêŋ noc awa êmbacnêŋa.”¹⁰ Ŋac teŋ embe ejop gêŋ ŋasec-ŋasec ŋapepgeŋ, oc ejop gêŋ kapôêŋ-kapôêŋ êtôm tonan.”¹¹ Embe ajop awa nomŋa ŋapep atom, ma asa oc êkêŋ waba ŋanô êndêŋ amac gebe ajopŋa.”¹² Ma embe ajop gêŋ jaba tonec ŋapep atom, ma asa oc êkêŋ gêŋ ŋanô êndêŋ amac gebe awê kaiŋ êsa ôlim.

¹³ “Sakiŋwaga teŋ ênam sakiŋ apôm-tau luagêc êtôm atom, eŋ oc têtac endec teŋ ma têtac êwiŋ teŋ me oc êsap teŋ tôŋ ma têtac êmbu teŋ. Amac amboac tonan, atôm gebe anam Anôtô to awa êpi tageŋ atom.”

Jesunê bij ŋalô ŋagedô

(*Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12*)

¹⁴ Parisai taŋ sêgôm mocsac awêŋa naŋ, sêŋô bij samob tônê e sêlêc lusuŋ-suŋ sa.”¹⁵ Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac tec atoc taôm sa gêdêŋ ŋamalac gebe lau gêdêŋ amac, mago Anôtô kê-jala amacnêm ŋalêlôm su. Waeŋ taŋ ŋamalac sê taêŋ naŋ, Anôtô gêlic amboac gêŋ alôb-alôb.

¹⁶ “Mosenê biŋsu to propetenêŋ bij gêbacnê gêdêŋ Joaŋnê têm, go sêsôm ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋŋa lasê ma lau samob sêkac tauŋ sebe sêsô sêna.”¹⁷ Mago undambê to nom embe ê su, oc ŋagaô êlêlêc biŋsu ŋatalô saunânô teŋ ê suŋa su.

¹⁸ “Ŋac teŋ embe endec nê awê ma ênam teŋ, oc êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa. Ma ŋac teŋ embe ênam awê, taŋ nê akweŋ gedec eŋ naŋ, oc êŋgôm gêŋ mockaiŋŋa amboac tonanŋeŋ.

Ŋac tolêlôm agêc Lasara

¹⁹ “Ŋac tolêlôm teŋ gêŋgôŋ. Eŋ kêsô ŋakwê asôsamuc to kwalam-kwalam ŋajam-ŋajam ma kêtôm bêcgeŋ kê-

moasiñ tau njapep. ²⁰Ma ñac ñalélôm sawa teñ gëñgôn, nê ñaê Lasara. Kamoc gëjac təc eñ auc ma tetoc eñ gęc ñac tolélôm nê sacgédô. ²¹Eñ gebe êniñ mo ñapopoc, tañ kësélô anja ñac tolélôm nê tebo nañ, ma kêam sėja e tédamôê ênê kamoc. ²²Sêmoa acgom, go ñac ñalélôm sawa tau gëmác êndu ma añela sêsip eñ jatetoc eñ gëñgôn Abrahamnê labum ñaô. Go ñac tolélôm gëmác êndu amboac tonanğeñ ma sésuñ eñ. ²³Eñ gêmoo lamboam toñandanğ kapôêñ ma gêôc mataanô sa e gêlic Abraham gëñgôn jaécgeñ ma Lasara gëñgôn eñ labum ñaô. ²⁴Tec gêmôêc gebe ‘Tamoc Abraham, taêm walô aê ma ôsakiñ Lasara êsac lêmalatu ñatêpôê ñagec tôn êsêp bu ma mênêmoasac imbeloc êtu luc gebe gamoa jawaô ñalélôm toñandanğeñ.’ ²⁵Ma Abraham kêsôm gebe ‘Latucenec, taêm ênam gebe kókêc nêm ñajam su kwananğeñ gédêñ gômoa matam jali, ma Lasara kékôc secgeñ. Mago galoc eñ gëñgôn malôgeñ anja tonec ma aôm gômoa toñandanğeñ. ²⁶Ma biñ teñ êwiñ gebe ñasawa kapôêñ tec gec, geñ aêac to amac gëñgic. Lau teñ anja tonec embe taêñ ênam gebe dëndêñ amac sêwac, oc têtôm atom. Ma anja tonañ amboac tonanğeñ.’ ²⁷Go ñac tolélôm kêsôm gebe ‘Amboac tonañ, tamoc, jateñ aôm gebe ôsakiñ eñ êna tamocnê andu. ²⁸Aêñoc lasici lemeñ teñ tê sêñgôn, tê naêkêñ puc êsêac njapep gebe sêsêp ñandanğ ñagamêñ tonec sêmêñ sêwi ñ atom.’ ²⁹Tec Abraham kêsôm gebe ‘Mose to propete nêñ biñ tê gęc êsêacña nê, ac sêñômañ.’ ³⁰Ma eñ kêsôm gebe ‘Masi, tamoc Abraham, tonec kêtôm atom. Mago ñac teñ anja ñacmatênêñ embe êndêñ êsêac êna, oc sênam tauñ ôkwi.’ ³¹Tec Abraham kêsôm gédêñ eñ gebe ‘Êsêac embe sêkêñ tañeñ Mose to propete nêñ biñ atom, oc sêkêñ êwiñ ñac, tañ êndi sa anja ñacmatênêñ nañ, atom amboac tonanğeñ.’”

Biñ kêpi sec

(Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42)

17 Go Jesu kêsôm gêdeñ nê ñac-señomi gebe “Lêtôm tañ êñgôm lau têtü sec nañ mênêsa, mago ojae ñac, tañ Iêtôm ñam kêsêp eñ nañma. ²Sêwa poctêmui sa eñ gêsutêkwa ma sêmbaliñ eñ êsêp gwêc êna, go ñajam, gebe êtim lau saun tonec nêñ teñ e êtu sec nec atom. ³Alic taôm.

“Lasim embe êñgôm sec, go wec biñ eñ. Ma eñ embe ênam tau ôkwi, go ôsuc ênê biñ ôkwi. ⁴Ma embe êñgôm aôm sec êtu dim 7 êndêñ bec tageñ, ma êkac tau ôkwi êndêñ aôm êmu êwac êtu dim 7 wacêsôm gebe ‘Aê gajam tauc ôkwi,’ go ôsuc ênê biñ ôkwi.”

Biñ kêpi takêñ gêwiñ

⁵Aposolo sêsôm gédêñ Apômtau gebe “Ôkêñ aêacma akêñ gêwiñ esewec.” ⁶Tec Apômtau kêsôm gebe “Embe nêm akêñ êwiñ êtôm gêmêc ñawê ma asôm êndêñ ka kamoc-kamoc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa naôsê taôm ôkô gwêc,’ oc tañ wamu êndêñ amac.

Sakiñwaganê kôm

⁷“Amacnêm asa nê sakiñwaga embe êkaliñ nom me ejop bôc su ma anja kôm êmu êmêñ, oc êsôm êndêñ eñ gebe ‘Gacgeñ mênđngôn sic ma ôniñ geñ.’ ⁸Ñatau teñ oc êsôm atom. Eñ oc êsôm êndêñ sakiñwaga gebe ‘Ono ñoc gêñ ma ômansañ taôm êtu ônam sakiñ aêña e janiñ to janôm gêñ su acgom, go taôm naônin to ônom nêm gêñ êndanğuc.’ ⁹Oc ênam danğe êndêñ nê sakiñwaga tonañ gebe gêgôm kôm, tañ kêjatu eñña nañ, me masi. ¹⁰Ma amac amboac tonañ. Embe anğôm kôm samob, tañ sêjatu amacña nañ, go asôm gebe ‘Aêac sakiñwaga ñaôma, tec agôm gêñ, tañ gëjac aêac ñawae nañgeñ.’”

Jesu gêgôm lau tokamocbôm 10 ôliŋ têtû selec

¹¹ Jesunê lêtj kepeŋ Jerusalem, tec kêsêlêŋ kêsa Samaria to Galilaia ŋamadingeŋ gêja. ¹² Ma eŋ gêô lasê malac teŋ ma lau tokamocbôm 10 dêdac eŋ sêkô jaêcgeŋ sêkanôŋ eŋ ¹³ ma sêmôêc sêpuc aweŋ sagerŋ gebe “Mêtêmôkê Jesu, taêm walô aêacmêŋ.” ¹⁴ Jesu gêlic ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêc naatôc taôm êndêŋ lau dabuŋwaga.” Tec sêsêlêŋ sêmoa ma ôliŋ têtû selec. ¹⁵ Êsêacnêŋ ŋac teŋ gêlic tau gebe ôli ŋajam kêsa, tec kêkac tau ôkwi gêmu meŋkêlambiŋ Anôtô ŋa awa kapôêŋ, ¹⁶ ma gêu tau laŋôanô jagêdêŋ nom gêc Jesu akaiŋŋa, go gêjam danŋe gêdêŋ eŋ. Ma ŋac tau eŋ ŋac Samariaŋa teŋ. ¹⁷ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê gaboc lau 10 ôliŋ têtû selec. Ma 9 sêmoa ondod. ¹⁸ Nêŋ ŋac teŋ gebe êmu êmêŋ êlambiŋ Anôtôŋa gêmôa atom me, ŋac jaba tageŋ tonec me.” ¹⁹ Go Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndi sa ma ôêc ôna, aômnêm kôkêŋ gêwiŋ tec gêgôm aôm ŋajam kêsa.”

Bij kêpi Anôtônê gôliŋ êmeŋŋa

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Parisai ŋagêdô têtû kênac Jesu gebe “Êndêŋ ondod Anôtônê gôliŋ êmêŋ.” Tec eŋ gêjô êsêac aweŋ gebe “Anôtônê gôliŋ êmêŋ toŋapuc gebe talic ŋa mateŋanôŋa nec atom. ²¹ Êsêac oc sêsôm gebe ‘Gêc tonec’ me ‘gêc ônê’ nec atom, gebe Anôtônê gôliŋ wacgêc amac ŋalêlôm.”

²² Ma eŋ kêsôm gêdêŋ ŋacseŋomi gebe “Ŋabêc ŋagêdô oc êmêŋ, ma amac oc anam awem su gebe alic Ŋamalacnê Latunê bêc tageŋgeŋ, mago oc alic atom. ²³ Êsêac oc sêsôm êndêŋ amac gebe ‘Alic, gêmôa ônê. Alic, gêmôa tonec,’ naŋ ana atom ma andanŋuc êsêac atom. ²⁴ Kêtôm ôsic kêkac eb tageŋ ma kêpô umboŋ ŋalabu anŋa ŋagêdô e jakêsa gêdô naŋ, Ŋamalacnê Latu embe êmêŋ, oc êtôm tônê.

²⁵ Mago eŋ êôc ŋandanŋ taêsam to lau têtû tonecŋa têtij eŋ su êmuŋ acgom. ²⁶ Gêŋ taŋ sêgôm gêdêŋ Noanê bêc naŋ, oc sêŋgôm êndêŋ Ŋamalacnê Latunê bêc amboac tonanŋ. ²⁷ Êsêac samob seŋ to sênôm gêŋ ma ŋac sêjam awê to awê sêjam ŋac e gêdêŋ bêc, taŋ Noa kêsô waŋ ŋalêlôm gêja naŋ, ma bu kêsuj mênŋeseŋ êsêac samob su. ²⁸ Gêdêŋ Lotnê bêc sêgôm amboac tonanŋeŋ. Êsêac samob seŋ to sênôm gêŋ, ma sêjam ôli gêŋ to sêkêŋ gêŋ gêdêŋ lau sêjam ôli, ma sêsê gêŋ to sêkwê nêŋ andu. ²⁹ Mago gêdêŋ bêc, taŋ Lot kêsa anŋa Sodom gêja naŋ, ja to talao anŋa undambê kêsêp e gesenŋ êsêac samob su. ³⁰ Ma êndêŋ bêc, taŋ Ŋamalacnê Latu eoc tau lasê naŋ, oc êtôm tonanŋeŋ.

³¹ “Êndêŋ bêc tônê ŋac teŋ embe êŋgôŋ salôm ŋaô, naŋ êsêp naêkôc nê gêŋ, taŋ gêc andu ŋalêlôm naŋ atom. Ma ŋac teŋ embe êmoa kôm, naŋ êkac tau ôkwi êmu êna nê andu atom amboac tonanŋeŋ. ³² Taêm ênam Lotnê awê. ³³ Ŋac teŋ embe êŋgôm gêŋlêlôm gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu, ma ŋac teŋ embe êmac êndu, oc êŋgôŋ mata jali. ³⁴ Aê jasôm êndêŋ amac gebe Êndêŋ êmbêc tau tônê ŋac luagêc embe sênêc mê tageŋ, naŋ Apômtau oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ. ³⁵ Ma awê luagêc embe sêlai polom sêwiŋ tauŋ sêmoa, naŋ Apômtau oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ. [³⁶ Ma ŋac luagêc embe sêmoa kôm sêwiŋ tauŋ, naŋ Apômtau oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ.]” ³⁷ Ma êsêac têtû kênac eŋ gebe “Apômtau, oc ŋanô êsa anŋa ondod.” Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Gamêŋ taŋ ŋamêtê teŋ gêc naŋ, aoco oc sêkac sa sêmoa.”

Bijgôliŋ awêtuc ma mêtôcwagaŋa

18 Jesu kêsôm bijgôliŋ teŋ gêdêŋ êsêac gebe êkêli êsêac gebe teteŋ mec ŋapaŋ têtû goloŋ atom. ² Eŋ kêsôm gebe “Mêtôcwaga teŋ gêŋgôŋ malac teŋ.

Enj kêtêc Anôtô atom ma gê go ñamalac atom. ³Ma awêtuc teñ gêngôn malac tonañ, nañ gédên enj gēja-gēja ma kêsôm gebe ‘Ônam aê kési anğa ñoc soño-soñoñê.’ ⁴Mêtôcwaga gedec e ñasawa teñ, gocgo kêsôm gédên tau gebe ‘Aê katêc Anôtô atom ma gaê go ñamalac atom, ⁵mago kêtû awêtuc tonec kélên-sôn aêña, tec gabe janam enj kési, gebe moae nê meloco êsa mênêtap aê lajô-canô auc.’” ⁶Go Apômtau kêsôm gebe “Akênj tanjem bi ñ, tañ mêtôcwaga keso kêsôm nañ. ⁷Amac abe Anôtô oc ênam nê lau, tañ kėjaliñ êsêac sa ma aweñj gējac enj kêtôm bêc to geleñj nañ, kési atom me. Ma abe oc ênam tau tónj me. ⁸Aê jasôm êndênj amac gebe Enj oc ênam êsêac kési sebeñ. Tagerj êndênj noc ñamalacnê Latu êmênjña nañ, oc êtap sêkênj gêwiñ ñanô sa anğa nom me masi.”

Biñgôliñ Parisai agêc telonğa

⁹Jesu kêsôm biñgôliñ tonec gédênj lau ñagêdô, tañ sêlic tauñ sebe lau gédênj ma sêbu lau ñagêdô nañ gebe ¹⁰“Ñac lu-agêc sêpi lôm dabuñ sēja sebe teteñ mec, Parisai teñ ma telonj teñ. ¹¹Parisai kêsa jakêkô ma ketenj mec gêc lêlômgenj gebe ‘O Anôtô, aê gabe janam danje êndênj aôm gebe aê katôm ñamalac ñagêdô amboac kêjanğowaga to lau sec ma mockaiñ ma amboac telonj tonec atom. ¹²Aê gajam dêbu ñ mo kêtôm dim luagêc kêtôm wokegenj, ma ñoc gênj samob, tañ katap 10-10 sa nañ, kakôc ñatenj su kêtômgenj mênjkêkênj kêtû da.’” ¹³Go telonj tau kêsa jakêkô ñalêtiñ. Enj gebe êc mataanô sa êpi undambê atom, go kêpô gêduc ma kêsôm gebe ‘O Anôtô, taêm labu aê ñac secmañ.’” ¹⁴Aê jasôm êndênj amac gebe ñac tonañ kêsêp nê andu gēja nañ Anôtô gêlic enj amboac ñac gédênj kêlêlêc Parisai su. Teñ embe etoc tau sa, go Anôtô êkônij enj, ma teñ embe êkônij tau, go Anôtô etoc enj sa.”

Jesu gėjam mec ñapalê

(*Mat 19:13-15; Mar 10:13-16*)

¹⁵Lau sejonj ñapalê dedec dédênj Jesu sēja gebe êkênj lêma ênsac êsêac. Ma nê ñacseñomi sêlic e sec biñj êsêac. ¹⁶Go Jesu gêmôêc êsêac ma kêsôm gebe “Andec ñapalê dêndênj aê sêmênjmañ. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ñai tec têtû Anôtônê gamênj ñatau. ¹⁷Biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe ñac, tañ êkôc Anôtônê gamênj sa êtôm ñapalê atom nañ, oc êsô êna atom.”

Ñac tolêlôm

(*Mat 19:16-30; Mar 10:17-31*)

¹⁸Ma kasêga teñ kêtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê ñajam, aê janğôm amboac ondoc gebe jawê kainj janğônj matoc jali teñgenj.” ¹⁹Tec Jesu kêtû kênac enj gebe “Amboac ondoc kôsam aê gebe ñajam. ñac ñajam teñ gêmoa atom, Anôtô taugenj. ²⁰Biñsu tec gônj su gebe ‘Ôngôm gênj mockaiñ to mockaiñña atom. Ônac ñamalac êndû atom. Ônam genjenj atom. Ônga biñj atom. Otoc tamam agêc tênam sa.’” ²¹Ma ñac tau gêjô enj awa gebe “Aê kamasañ biñj samob tonañ kêtû tónj su gédênj aê ñapalêgenj e mênğêdênj galoc.” ²²Jesu gênj ma kêsôm gédênj enj gebe “Gênj tagerj tec aôm kôpô lêna. Ôkênj nêm waba samob lau sênam ôli ma ônac sam ñaawa êndênj lau ñalêlôm sawa, go nêm awa oc ênêc undambê, ma ômôênj ôndanğuc aê.” ²³Ñac tau gênj biñj tonañ e nê ñalêlôm ñawapac kêsa, gebe enj ñac tolêlôm ñanô.

²⁴Jesu mata gê enj ma kêsôm gebe “Lau tolêlôm embe sêsô Anôtônê gamênj sêna oc sênğôm elêmê. ²⁵Bôc kamele teñ oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgenj êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamênj ênaña su.” ²⁶Ma lau, tañ sênj biñj tau nañ, sêsôm gebe “Ai, amboac tonañ asa ênam samuc.” ²⁷Tec Jesu kêsôm gebe

“Gêñ tañ ñamalac sêñgôm êtôm atom nañ, Anôtô oc ê gôm naêtôm.”

²⁸ Go Petere kêsôm gebe “Ôlic acgom, aêacmêñ tec awi ma gêñ samob siñ ma adaguc aôm.” ²⁹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Bi anô, aê jasôm êndêñ amac gebe Lau samob, tañ sêwi andu me awê me lasitêwai me teneñi me tamenji me ñapalê siñ kêtù Anôtôñê gamê ña, ³⁰ oc têtap gêñ ñanô tau taêsam sa êlêlêc su êndêñ têm tonec, go êndêñ têm ònêña oc sêñgôn mateñjali tengeñ.”

Jesu geoc nê ñandañ lasê kêtù télêacña

(*Mat 20:17-19; Mar 10:32-34*)

³¹ Go Jesu kêkôc êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana, ma biñ samob, tañ propete teto kêpi ñamalacnê Latu nañ, oc êtu anô, ³² gebe êsêac oc sêkêñ eñ êndêñ lau samuc nasêsu eñ susu to sêlênsu eñ ma sêkasôp êpi eñ. ³³ Êsêac oc si eñ, go sênac eñ êndu e abêc êtu télêac oc êndi sa êtiam.” ³⁴ Mago êsêacnêñ kauc kêsa kêpi biñ tonañ ñai atom. Biñ ñalô tonañ ñam kêsiñ tau gêdêñ êsêac ma sêjala biñ, tañ Jesu kêsôm nañ atom.

Jesu gêgôm matapec, tañ keteñ-kêtê geñ nañ, mata gêjac

(*Mat 20:29-34; Mar 10:4-52*)

³⁵ Jesu kêsêlêñ e kêdabiñ Jeriko, ma ñac matapec teñ gêñgôn intêna ñatali keteñ-keteñ gêñ gêmoa. ³⁶ Eñ gêñô lau taêsam sêsêlêñ ñaonda ma kêtù kênac ñam. ³⁷ Êsêac sêwa sa gêdêñ eñ gebe “Jesu aña Nasaret tec kêsêlêñ gêmêñ.” ³⁸ Ma ñac tau gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ³⁹ Tec lau, tañ sêsêlêñ sêmuñ nañ, sec biñ eñ gebe ênam tau tôn, mago eñ gêmôêc kêpuc sageñ gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁰ Tec Jesu kêkô ma kêjatu gebe sêkôc eñ dêndêñ eñ sêmêñ. Sêwê eñ

kêtù gasuc Jesu, go kêtù kênac eñ gebe ⁴¹ Aôm gobe aê jañgôm asageñ êndêñ aôm. Ma eñ kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe matoc êlêc.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Matam êlêc, aôm kôkêñ gêwiñ, tec gêgôm aôm ñajam kêsa.” ⁴³ Ma mata gêlac gaôgeñ e kêdaguc Jesu ma kêlambiñ Anôtô. Lau samob, tañ sêlic gêñ tonañ nañ, sêlanem Anôtô.

Jesu agêc Sakai

19 Go Jesu kêsô Jeriko gebe êsêlêñ tôngeñ êna. ² Ma ñac teñ gêmoa, nê ñaê Sakai. Eñ telonêñ kasêga ma eñ ñac tolêlôm teñ. ³ Eñ kêtù kêka-kêka gebe êlic Jesu êpi ñanôgeñ, mago gêgôm elêmê kêtù lau taêsamña gebe eñ ñac dambê ec teñ. ⁴ Tec kêlêti gêmumuj jakêpi ka kamoc-kamoc teñ gebe Jesu naêsa tonañ ma êlic eñ êpi ñanôgeñ. ⁵ Jesu kêsêlêñ e mênkêkanôn eñ, go mata gedec ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Sakai, ôsêp sebeñ ômôên, gebe ocsalô tonec jañgôn nêñ andu.” ⁶ Tec Sakai kêsêp sebeñ mênkêkôc Jesu sa totê-tac ñajamgeñ. ⁷ Êsêac samob sêlic ma sêsac biñ to sêsôm gebe “Eñ kêsô ñac sec nê andu gêja gebe êlêwañ tau.” ⁸ Sakai jakêkô ma kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Apômtau, ôlic acgom, aêñoc waba samob tonec galoc jakêñ ñamakeñ êndêñ lau ñalêlôm sawa, ma moae kasau ñac teñ, tec jakêñ gêñ aclê êjô gêñ, tañ kakôc su nañ.” ⁹ Go Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ocsalô Anôtôñê moasiñ ênam ñamalac kêsiña mênkêpi andu tonec-goc, gebe Abrahamnê wakuc teñ eñ amboac tonañ. ¹⁰ Gebe ñamalacnê Latu tec gêmêñ gebe ensom gêñ gebeñ ma ênam sa.”

Biñgôliñ mone goldña

(*Mat 25:14-30*)

¹¹ Jesu kêdabiñ Jerusalem ma lau, tañ sêñô biñ tonañ ñai nañ, seboc Anôtôñê gôliñ oc gaôgeñ êô lasê, tec eñ kêsôm

bingôliņ teņ gêwiņ gebe ¹²“Ņac towae teņ gêdi gêja gamêņ jaêcsêga teņ gebe sêkêņ eņ êtu kiņ, go êmu êmêņ êtiam. ¹³Tec gêmôêc nê sakiņwaga 10 sêmêņ ma kêkêņ mone goldņa 10 gêdêņ êsêac. Go kêsôm gêdêņ êsêac gebe ‘Atulu gêņ amoa e jamu jamêņ êtiam.’ ¹⁴Ņac tau nê lau malac têtac gedec eņ, tec sêsakiņ laumata têdaguc eņ sêja ma sêsôm gebe ‘Aêac abe Ņac tônê êtu aêacma kiņ atom.’ ¹⁵“Sêkêņ Ņac tau kêtû kiņ su, go gêmu gêmêņ ma kêsôm sêmôêc sakiņwaga, taņ eņ kêkêņ mone gêdêņ êsêac naņ, gebe êņô nêņ kôm têtulu gêņņa Ņaņanô. ¹⁶Ņac Ņamataņa mênkêsôm gebe ‘Apômtau, aôm nê mone gold tageņ naņ, tec katulu gêņ e kêtap 10 sa mênġewiņ.’ ¹⁷Ma Ņatau kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Aôņ, aôm sakiņwaga Ņajam. Aôm gojob geņ sauņanô Ņapep, tec jakêņ aôm ôtu Ņatau ônam gôliņ malac 10.’ ¹⁸Go Ņac kêtû luagêcņa mênkêsôm gebe ‘Apômtau, nê mone gold, tec kêtulu gêņ e kêtap lemeņ teņ sa mênġewiņ.’ ¹⁹Tec Ņatau kêsôm amboac tonec gebe ‘Amboac tonaņ, aôm ônam gôliņ malac lemeņ teņ.’ ²⁰Ma Ņac teņ mênkêsôm gebe ‘Apômtau, ôlic nê mone. Aê kasabaņ Ņa obo auc ma tec gec. ²¹Aê katêc aôm gebe aôm Ņac Ņajaja. Aôm kôkôc gêņ, taņ kotoc gêcņa atom naņ, ma kojoņ kôm, taņ kôsê atom naņ Ņanô sa.’ ²²Go Ņatau kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Aôm Ņac sec. Aôm taôm kôkic nê mbingac. Aôm gôlic aê Ņac Ņajaja ma kakôc gêņ, taņ katoc gêcņa atom naņ, ma kajon kôm, taņ kasê atom naņ Ņanô sa. ²³Amboac ondoc kôkêņ Ņoc mone gêja gamêņ têtulu monēja atom. Embe jamu jamêņ amboac tec, go jatap Ņoc gêņ toņalakacgeņ sa.’ ²⁴Go kêsôm gêdêņ lau, taņ sêkô-sêkô naņ, gebe ‘Akôc mone gold su aņga ênê ma akêņ êndêņ Ņac, taņ nê mone gold 10 gêc naņ.’ ²⁵Ma êsêac sêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Apômtau, ênê mone 10 gêc sugac.’ ²⁶Mago eņ

kêsôm gebe ‘Aê jasôm êndêņ amac gebe Ņac taņ nê gêņ gêc naņ, oc sêkêņ Ņagêdô naewiņ, mago Ņac, taņ nê gêņ masi naņ, oc sêkôc Ņakêsu, taņ gêc eņņa naņ, su amboac tonaņ. ²⁷Ma Ņoc Ņacjo, taņ sebe aê jatu êsêacnêņ kiņ atom naņ, akôc êsêac mênjanac êsêac êndu êndêņ aê laņôcnêmņa.”

Lau sêwê Jesu sêsô Jerusalem sêja

(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Joaņ 12:12-19*)

²⁸Jesu kêsôm biņ tonaņ su, go kêsêlêņ kêpi Jerusalem gêja. ²⁹Kêsêlêņ e kêdabiņ Betpage to Betania, taņ kêsî lôc, taņ sêsam sebe Lôckatêkwi naņ, go kêsakiņ Ņacseņomi luagêc ³⁰ma kêsôm gebe “Agêc asêlêņ apeņ malac, taņ gêc nêmņa naņ ana. Ma êndêņ taņ aô lasê, oc atap doņki Ņalatu teņ sa sêkô tôn kêkô, Ņamalac teņ gêņgôn Ņaô kwananġeņ atomanô naņ. Aņgamboac su ma awê amêņ. ³¹Ma Ņac teņ embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agaboac su kêtû aġeņņa,’ naņ asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna gêņ tau.” ³²Ņaclagêc tau sêja e têtap sa kêtôm kêsôm gêdêņ êsêagêc. ³³Agêc sêgaboac doņki Ņalatu sêmoa, go Ņatau sêsôm gêdêņ êsêagêc gebe “Agêc agaboac doņki Ņalatu su kêtû asaġeņņa.” ³⁴Ma êsêagêc sêsôm gebe “Apômtau kêpô lêna gêņ tau.” ³⁵Go êsêagêc sêwê doņki dêdêņ Jesu sêja, sêu nêņ Ņakwê gêsac doņki Ņalatu Ņaô ma sêkêņ Jesu gêņgôn. ³⁶Eņ kêsêlêņ gêmoa, tec lau sêja nêņ Ņakwê gêc intêna. ³⁷Eņ kêsêlêņ intêna, taņ kêsêp aņga Lôckatêkwi kepeņ Jerusalem gêja, tec Ņacseņomi samob sêoc aweņ sa ma sêlambiņ Anôtô totêntac Ņajamġeņ Ņa aweņ kapôeņ kêtû ġêņsêga samob, taņ sêlic naņņa, ³⁸ma sêmôêc gebe “Alanem kiņ, taņ gêmêņ ġêjam Apômtau laņô naņ. Biņmalô ênêc undambê to Ņawasi êsa aņga lôlôc.” ³⁹Ma Parisai Ņagêdô, taņ sêwê sêwiņ êsêac toņ tonaņ naņ, sêsôm gêdêņ Jesu

gebe “Mêtêmôkê, wec bi ñ nê m ñac-señomimañ.” ⁴⁰ Ma eñ gêjô êsêac aweñ gebe “Aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tonec embe sênam tauñ tôn, ma poc oc sêmôêc.”

Jesu kêtañ kêpi Jerusalem

⁴¹ Eñ kêsêlên e kêdabiñ malac tau ma gêlic e kêtañ lasê ⁴² gebe “Ojae, ñabêc tecenec ôjala gên, tañ gebe ênam malô aômña nañ ôwiñmañ, mago galoc kêsiñ tau gêdên matamanô. ⁴³ Têm oc mênjêsa, go nê m ñacjo mênjêkwê tunjbôm to sêwê aôm auc ma sênji aôm auc e sêkapiñ aôm sa. ⁴⁴ Oc senseñ aôm to nê m ña-palê samob su ma sêwi poc teñ siñ êñgôn poc teñ ñaô atom, gebe kôjala noc Anôtô ênam aôm saña atom.”

Jesu kêjanda lau aña lôm dabuñ

(*Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Joaņ 2:13-22*)

⁴⁵ Go Jesu kêsô lôm dabuñ gêja e kê-janda lau, tañ têtulu gên sêmoa nañ, ⁴⁶ ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Teto gêc gebe Anôtô kasôm gebe ‘Aênoc andu tonec andu mecña,’ mago amac agôm kêtû kêjañgowaganên gêsuy.”

⁴⁷ Jesu kêdôn lau gêmoa lôm kêtôm bêcgeñ, ma lau dabuñsêga to biñsutau ma launên laumata dêdib sebe senseñ eñ su. ⁴⁸ Mago têtap ñalên senseñ eñña sa atom gebe lau samob sêsap eñ tôn sebe sênjô eñgeñ.

Dabuñsêga sebe sêkip Jesunê ñaclai ñam sa

(*Mat 21:23-27; Mar 11:27-33*)

20 ñabêc teñ Jesu kêdôn lau aña lôm dabuñ to gêjam mêtê êsêac gêmoa ma lau dabuñsêga to biñsutau ma laumata dêdên eñ sêja ² ma sêsôm gêdên eñ gebe “Ôsôm êndên aêac gebe Aôm gôgôm gên tonañ gôjam ñaclai ondoc lañô, me asa kêkên ñaclai tau gêdên aôm.” ³ Tec eñ gêjô êsêac aweñ gebe

“Aê gabe jatu kênac biñ teñ êndên amac amboac tonañ. Asôm êndên aê acgom gebe ⁴ Joaņnê sañgu nec aña Anôtônê me aña ñamalacnên.” ⁵ Ma êsêac taên gêjam gêc tauñgeñ gebe “Aêac embe tasôm gebe Aña Anôtônê, eñ oc êsôm aêac gebe ‘Ma amboac ondoc tec akên gêwiñ eñ atom.’ ⁶ Ma embe tasôm aña ñamalacnên, oc lau samob têtuc aêac ña poc êndu, gebe sêjala Joaņ gebe eñ propete teñ.” ⁷ Tec sêjô eñ awa gebe “Aêac ajam kauc ênê ñam.” ⁸ Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac tonañ aê jasôm ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm geñ tau nañ, êndên amac atom amboac tonañgeñ.”

Biñgôliñ kôm wainña ñakômwagaña

(*Mat 21:33-46; Mar 12:1-12*)

⁹ Go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm biñgôliñ tonec gêdên lau gebe “Ñac teñ kêsê nê wain kôm teñ, go kêmasañ ñabiñ gêdên lau sênam kôm êpiña ma eñ tau gêc gêja gamên teñ gêmoa e ñasawa ñêngeñ. ¹⁰ Gêdên noc wain gê-jam ñanôña eñ kêsakiñ sakiñwaga teñ gêdên kômwaga gêja gebe sêkên wain ñanô ñagêdô êndên eñ. Ma kômwaga si eñ ma sêkên eñ lêma sawageñ gêmu gêja. ¹¹ Ma ñatau kêsakiñ sakiñwaga teñ gêja, nañ si eñ ma sêpêlê eñ amboac tonañgeñ e sêkên eñ lêma sawageñ gêmu gêja. ¹² Go kêsakiñ ñac teñ gêwiñ kêtû têtêacña, nañ sêjac eñ ôli lasê amboac tonañ ma têtin eñ kêsa gêja. ¹³ Ma kôm wainña ñatau kêsôm gebe ‘Aê jañgôm amboac ondocgeñ. Aê jasakiñ ñoc latuc, tec têtac gêwiñ eñ nec êna. Moae tetoc eñ sa.’ ¹⁴ Kômwaga sêlic latu tau ma sêsôm gêdên tauñ gebe ‘Ñac-gêwê-kaiñ-gênjlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eñ êndu gebe gênjlênsêm êtu aêacnên.’ ¹⁵ Tec têtin eñ aña kôm wainña kêsa gêja e sêjac eñ êndu.

“Kôm wainña ñatau oc êñgôm êsêac amboac ondoc. ¹⁶ Eñ oc êmên ma en-

sej kômwaga tonaj su ma êkên kôm wainja êndên lau tey.” Ma êsêac, tañ sênô biñ tau nañ, sêsôm gebe “Masi, amboac tonaj atom.” ¹⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Biñ tañ teto gêc gebe ‘Poc tañ sêkwêwaga sêbaliñ siñ nañ, poc tonanjen kêtû poc kêclê-sunja nañ, ñam amboac ondoc.’ ¹⁸ ñac tey embe êtuc tau êpi poc tonec oc ôli êngic, ma poc tau embe êtuc êpi tey, oc êsêac eñ popocgey.”

Biñ takisja

(*Mat 22:15-22; Mar 12:13-17*)

¹⁹ Biñsutau to lau dabuñsêga sêjala gebe eñ kêsôm biñgôliñ tonaj kepeñ êsêac, tec gacgeñ sebe sêkam eñ tôn gêdên ñasawa tonanjen, mago têtêc lau.

²⁰ Êsêac dêdib eñ ma sêsakiñ lau sepeñ biñwaga, tañ sêsabañ tauñ gebe lau mansañ nañ, ec sêlô eñ ña tau nê biñ ma sêkên eñ êsêp gôliñwaga lêma gebe êmêtôc eñ. ²¹ Tec sêsôm gêdên eñ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm kôsôm to kôdôn jagêdên ma kôpuc open ñamalac atom ma kôdôn Anôtônê lên tojanôgeñ. ²² Aêac embe takên takis êndên kaisara oc eso aêacnên biñsu me masi.” ²³ Jesu kêjala êsêac têtim eñ, tec kêsôm gêdên êsêac gebe ²⁴ “Akôc denari tey mênjalic acgom. Asa nê ñakatu to ñatalô gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac tonaj akên kaisaranê gên êndên kaisara ma Anôtônê gên êndên Anôtô.” ²⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêlô eñ ña tau nê biñ lau sêlic nec atom. Ac sê taên biñ, tañ eñ kêsôm gêjô êsêac awerñ nañ, ma sêjam tauñ tôn.

Biñ ñacmatê sêndi saña

(*Mat 22:23-33; Mar 12:18-27*)

²⁷ Ma Sadukai, tañ sêsôm gebe ñacmatê oc sêndi sa atom nañ, nêñ ñagêdô dêdên Jesu sêja ma têtû kênac eñ gebe ²⁸ “Mêtêmôkê, Mose keto biñsu gêdên

aêac gebe ñac tey, tañ gêjam awê sa, mago nê gôlôac masi, embe êmac êndû, nañ lasi ênam ênê awêtuc tau gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su. ²⁹ Amboac tonaj lasitêwai 7 tec sêmoa. ñacsêga gêjam awê e nê gôlôac masi ma gêmac êndû. ³⁰ Ma lasi, tañ kêsi eñ nañ, gêjam ênê awêtuc, ³¹ go ñac ñawalun tey. Biñ tonec kêtap lasitêwai 7 tonaj sa kêtômgen gebe sêmac êndû togôlôac masigen. ³² Sêmac êndû su, go awêtuc tau gêmac êndû amboac tonaj. ³³ Êndên noc ñacmatê sêndi saña nañ, eñ oc êtu êsêacnên asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam eñ kêtû nêñ awêgac.”

³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Lau nom tonecña nañ ñac sêjam awê to awê sêjam ñac. ³⁵ Ma lau, tañ Anôtô ketoc êsêac sa gebe sêndi sa anja ñacmatênên to sêwê kai ñ têm ônênja nañ, oc sênam awê to sênam ñac atom, ³⁶ ma sêmac êndû êtiam atom gebe êsêac têtôm anjela ma têtû Anôtô latui gebe Anôtô gênju êsêac dêdi sa anja ñacmatênên. ³⁷ ñacmêtê sêndi sa ñabiñ Mose kêsôm lasê amboac tonaj. Eñ gêjac miñ kêpi ja kêsa gamên daniña, tec kêsam Apômtau gebe Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô. ³⁸ Biñ tonaj ñam gebe Anôtô kêtû ñacmatênên Anôtô atom, eñ kêtû lau materñ jali nêñ Anôtô, gebe samob sêmoa materñ jali sepeñ eñgen.” ³⁹ Ma biñsutau ñagêdô sêjô eñ awa gebe “Mêtêmôkê, aôm kôsôm jagêdên.” ⁴⁰ Gebe êsêac têtêc e têtû kênac biñ ñagêdô gêdên eñ kêtiam atom.

Biñ kêpi Kilisi

(*Mat 22:41-46; Mar 12:35-37*)

⁴¹ Go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Ac sêsôm amboac ondoc tec sebe Kilisi Dawidnê latu eñ ⁴² gebe Dawid tau tec kêsôm gêc Pesalem ñabuku gebe ‘Apômtau kêsôm gêdên aênoc Apômtau gebe

Ôngôn aênoc anôna

⁴³e jakêñ aômnêm ñacjo sênêc amkain
ñalabu acgom.’

⁴⁴Kec, Dawid kêsam eñ gebe ‘Apômtau.’
Mago amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê
latu.”

Lau sejoy tauñ endej bijsutau

(*Mat 23:1-36; Mar
12:38-40; Luk 11:37-54*)

⁴⁵Ma Jesu kêsôm gêdêñ nê ñac-
sejomi lau samob sêñô gebe ⁴⁶“Ajop
taôm êndêñ bijsutau, tañ sebe sêsêlêñ
toñakwê baliñgeñ ma têtac gêwiñ gebe
lau aweñ ênac êsêac anga malacluj ma
sebe sênac tauñ mata-mata gebe sêñgôn
ñamataña anga lôm to gamêñ sêniñ
gêñña. ⁴⁷Êsêac sêjanço awêtucnêñ andu
su ma sêsabarñ ña mec baliñ auc. ñagêjô
oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

Awêtuc kêkêñ da

(*Mar 12:41-44*)

21 Jesu gêoc mataanô sa ma gêlic
lau tolêlôm sêkêñ nêñ da kêsêp
Anôtônê kanom ²e gêlic awêtuc ñalêlôm
sawa teñ kêkêñ mone sauñanô luagêc
kêsêp. ³Go kêsôm gebe “Biññanô, aê
jasôm êndêñ amac gebe Awêtuc ñalêlôm
sawa tônê kêkêñ kêlêlêc êsêac samob su,
⁴gebe lau samob tônê sêkôc anga nêñ
gêñ kêlêsuc êsêacña sa mênjsêkêñ kêtû
da. Ma eñ kêpô lêna ñanô, mago kêkêñ
nê gêñ tonê mo samobgeñ kêsêp gêja.”

Jesu kêsôm biñ kêpi senseñ lôm dabuñ suña

(*Mat 24:1-2; Mar 13:1-2*)

⁵Lau ñagêdô sêsôm biñ kêpi lôm
dabuñ gebe sêjam gêlôn ña poc ñajam
to ña awalauñ, tañ sêkêñ kêtû daña. Tec
Jesu kêsôm gebe ⁶“Têm oc mênjsêa, go
gêñ tê alic nê, ñapoc teñ oc êñgôn poc
teñ ñaô anga tonec atom, têtâ samob
saliñ-saliñ.”

Gêñwapac ênac m tau

(*Mat 24:3-14; Mar 13:3-13*)

⁷Ma êsêac têtû kênac Jesu gebe
“Mêtêmôkê, êndêñ ondoc biñ tonec
mênjsêa ma asageñ oc êtu gêñ tonañ ñai
ñanô êsaña ñabelo.”

⁸Ma Jesu kêsôm gebe “Alic taôm
gebe sênam amac ôkwi atom, gebe lau
gwalêkiñ oc sênam aê lañôc sêmêñ ma
sêsam tauñ gebe ‘Aê eñ.’ Ma sêsôm gebe
‘Ñanoc kêdabiñgac.’ Mago andañguc
êsêac atom. ⁹Ma embe anô siñ to lau
sêli tauñ sa ñawae, nañ atakê atom,
gebe gêñ samob tonañ mênjsêa êmuñ,
mago noc nom ñatêku êsuña oc êsa se-
beñ atom.” ¹⁰Go kêsôm gêdêñ êsêac
gebe “Laum teñ sêndi sênac siñ êndêñ
laum teñ, ma gamêñ teñ êndêñ gamêñ
teñ. ¹¹Ôjô oc ênam kapôêñ-kapôêñ ma
tôbôm to gêmac sec êsa êtôm gamêñgeñ
ma gêñsêga têtakê ñamalacña to gêñtalô
kapôêñ anga undambê oc mênjsêa.

¹²Gêñ tonañ ñai samob êsa atomgeñ
ma sêu lemeñ êpi amac ma sêjanda
amac to sêkêñ amac asô lôm malacña to
andu kapoacwalôña ma sêwê amac akô
kiñ to gôliñwaga lañônêm êtu aênoc
ñaêña. ¹³Ñasawa tonañ amacnêm noc
awa Anôtônê mêtê saña. ¹⁴Taêm ênam
êtu tôn gebe amansañ biñ ajô êsêac
aweñña kwanañ-kwanañ atom, ¹⁵gebe
aê jansuñ biñ to kauc êndêñ amac êwac
ma nêm ñacjo samob sêkñ auc to senseñ
nêm biñ nê sêñgôm êtôm atom. ¹⁶Ten-
emi to tamemi, ma tewemi to lasimi, ma
nêm tawan to nêm lau ñagêdô oc sêkêñ
amac nasênac amacnêm ñagêdô êndu,
¹⁷ma lau samob têtac endec amac êtu
ñoc ñaêña. ¹⁸Mago môkêmlauñ tageñ oc
ênaña anga môkêmapac atom. ¹⁹Apuc
taôm tôn ma atap anğôn matem jali sa.

Jesu kêsôm biñ kèpi senseñ Jerusalem sunja

(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

²⁰“Amac embe alic siñwaga topom-topom sêwa Jerusalem auc, nañ ajala êndêñ tonañ gebe kêdabiñ gebe malac tau oc êtu gasañ. ²¹Êndêñ tonañ lau, tañ sêñgôñ Judaia nañ, sêc sêpi lôc sêna, ma êsêac tañ sêmoa malacclêlôm tau nañ, sêc sêsa sêna, ma êsêac tañ sêmoa malacmagê nañ, sêso malac sêna atom, ²²gebe ‘bêc Anôtô êkêñ ñagêjôña tau tône,’ gebe biñ samob, tañ teto gêc nañ, ñanô êsa. ²³Ojae lauo, tañ sêmoa teñ to ônanj sêkêñ su ñapalê sêmoa nañmêñ, gebe gêñwapac ñanô êtap gamêñ tonañ sa ma Anôtônê têtac ñandanj êtap laum tonañ sa. ²⁴Oc sênac êsêac ña siñ ma sêkôc êsêac tôñ sêwê êsêac nasêsêp tentenlatu samob ñalêlôm. Ma lau samuc sêka Jerusalem popoc sêmoa e lau samuc nêñ noc ênac pep.

Ñamalacnê Latu êmu êmêñ

(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

²⁵“Oc to ajôn ma utitalata kaiñteñkaiñteñ êsa ma gwêc ñadembom êngasim ñakicsêa e ñamalac samob, tañ sêmoa nom nañ, nêñ meloco êsa ma nêñ ñalêlôm ñatutuc ñanô. ²⁶Ñamalac têtêc tauñ to gêñ, tañ mênjêsa anja nom nañ, ñawêc êñgôm ñamalac materj êlô gebe gêñ ñaclai undambêña kôtêñ-kôtêñgeñ. ²⁷Ma êndêñ tonañ oc sêlic Ñamalacnê Latu tonaclai ma tonawasi ñanô êñgônj tao teñ ñalêlôm êmêñ. ²⁸Ma gêñ tonañ embe êndambiñ gebe ñanô êsa, nañ matem teñteñgeñ to aôc lañôm sa, gebe bêc Anôtô ênam amac kêsinya kêdabiñ.”

Kaleloñ êkêñ puc aêc

(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

²⁹Ma Jesu kêsôm biñgôliñ teñ gêdêñ êsêac gebe “Alic kaleloñ to ka ñagêdô samob. ³⁰Embe alic êlêc, go taôm ajala

gebe ockêsa kêdabiñgac. ³¹Amac amboac tonañ. Êndêñ tañ alic gêñ samob tonañ mênjêsa nañ, amac ajala gebe Anôtônê gamêñ kêdabiñ.

³²Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gôlôac tonec oc sênaña atom e gêñ tonañ ñai samob ñanô êsa acgom. ³³Undambê to nom ênaña ma aêñoc biñ oc ênaña atom.

Tanam jali

³⁴“Ajop taôm gebe gêñ êjanjñ amac to anôm gêñ anaboa ma apô sim taôm êtu gêñ nomña êkônij nêñ ñalêlôm tôñ atom, gebe bêc tonañ êtap amac sa sep tagerj ³⁵êtôm lip gêjac gwada nec atom. Bêc tonañ oc êtap lau samob, tañ sêñgônj nom auc nañ sa. ³⁶Amboac tonañ anam jali to aterj mec ñapanj gebe êpuc amac tôñ ma awê gêñ samob, tañ oc êmêñ nañ sa ma naêkô Ñamalacnê Latu lañônê.”

³⁷Gêdêñ bêc, tañ Jesu kêdônj lau anja lôm dabuñ nañ, ñagêbêc eñ kêsa jagêmoa lôc, tañ sêsam sebe Lôkatêkwi nañ. ³⁸Ma ñabêbêc lau samob dêdêñ eñ sebe sêñô ênê biñ anja lôm dabuñ.

Judanêñ laumata sêkêc Jesunê biñ

(Mat 26:1-5, 14-16; Mar 14:1-2,

10-11; Joanj 11:45-53)

22 Om Polom Ñalucña, tañ sêsam gebe Pasa nañ, kêdabiñ ²ma lau dabuñsêga to biñsutau sêgôm mocsac sebe senseñ Jesu sunja elêmê, gebe têtêc lau.

³Ma Sadañ kêsêp Juda, tañ sêsam eñ sebe Isariot ma gêmoa gêwiñ êsêac 12 nañ, nê ñalêlôm gêja. ⁴Ma eñ gêdêñ lau dabuñsêga to siñwaga lôm dabuñña nêñ laumata jakêmasañ lêñ eoc Jesu lasê êndêñ êsêacña. ⁵Tec êsêac têtac ñajam kêsa ma sêsôm kêtú tôñ gebe sêkêñ mone êndêñ eñ. ⁶Ñac tau gêlôc gebe êñgôm, tec gêdib gebe êtap ñasawa ñajam teñ sa nañ lau sêkac tauñ su anja ênê acgom, go eoc eñ lasê êndêñ êsêac.

Sêmansañ moasiñ Pasaña

(*Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Joaņ 13:21-30*)

⁷ Polom ñaluc ñabêc sêmbuc domba Pasaña mênkêsa. ⁸ Ma Jesu kêsakiñ Petere agêc Joaņ ma kêsôm gebe “Agêc naamansañ aêacnêñ moasiñ Pasaña gebe taniñ.” ⁹ Tec êsêagêc sêsôm gêdên eñ gebe “Aôm gobe aêagêc amansañ anğa ondod.” ¹⁰ Tec eñ kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Alic acgom, agêc embe asô malac ana, oc andac ñac teñ eñgeñ ku buña. Andanguc eñ asô andu tau, tañ eñ êsô êna nañ. ¹¹ Go asôm êndên andu ñatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtû kênac aôm gebe Balêm ñacleñña, tañ aê to ñoc ñac-señomi aniñ Pasa amoaña nañ, gêc ondod.’ ¹² Ma eñ oc êtôc gamêñ ñalêlôm kapôên teñ êndên amagêc, tañ gêc ñaden ñaôña, sêpô adên kwananğeñ nañ, go amansañ gêñ anğa tonañ.” ¹³ Agêc sêja ma têtap sa kêtôm Jesu kêsôm gêdên êsêagêc ma sêmasañ Pasa.

Biñ moasiñ dabuñña

(*Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Kor 11:23-25*)

¹⁴ Noc mênkêsa, tec Jesu jagênğôn sic ma aposolo jasêwiñ eñ. ¹⁵ Go kêsôm gêdên êsêac gebe “Ñoc ñalêlôm taêc gêjam gedey tønğeñ gebe janiñ Pasa tonec jawiñ amac êmuñ acgom, go jaôc ñandan. ¹⁶ Aê jasôm êndên amac gebe Oc janiñ êtiam atom jamoa e janiñ toñanôğeñ anğa Anôtônê gamêñ.” ¹⁷ Go kêkôc laclu gêjam danğe ma kêsôm gebe “Akôc êwac ma anac sam êndên taôm. ¹⁸ Ma aê jasôm êndên amac gebe Galoc janôm wain ñanô êtiam atom e Anôtônê gamêñ mênğesa acgom.” ¹⁹ Go kêkôc polom mênğêjam danğe su, ma kêpô kêkôc jakêkên gêdên êsêac ma kêsôm gebe “Aênoc ôlic, tañ kakên gêjô amacña nañ tonañ. Anğôm amboac tonañ ec taêm ênam aêgeñ.” ²⁰ Señ su, go kêkôc

laclu amboac tonañ ma kêsôm gebe “Laclu tonañ kêtû aênoc dec jamoatiñ poac wakucña tau, tañ kêkêc siñ kêtû amacña.

²¹ “Alic acgom, ñac tañ gebe eoc aê lasê nañ, lêma gêsac tebo gêwiñ aênoc. ²² Ñamalacnê Latu tec oc êsa nê lên êna êtôm Anôtô kêmasañ, tageñ ojae ñac, tañ eoc eñ lasê nañma.” ²³ Ma êsêac têtû kênac tañ gebe êsêacnêñ asa oc ênğôm gêñ amboac tônê.

Asa lau têtû lau kapôên

²⁴ Ñacseñomi sêsôm tañ gebe nêñ asa oc êtu ñac kapôên êlêlêc ñagêdô su. ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Lau samuc nêñ kiñ sêkônin nêñ lau. Ma êsêac, tañ sêjam gôlin lau toñac lai nañ, sêsam êsêac sebe ‘Moasiñ ñatau.’ ²⁶ Amac amboac tonañ atom. Mago amacnêm ñacsêga nañ êtôm ñac sauñ ma kasêga êtôm sakiñwaga acgom, go ñajam. ²⁷ Ñac ondod kêlêlêc ondod su. Ñac tañ gênğôn gebe êniñ nêñgeñ nañ, me ñac tañ gêjam sakiñ gêñ gêmoa nañ. Ñac tañ gênğôn gebe êniñ gêñña nañ. Aê tec gamoa amac ñasawa nec, katôm sakiñwaga.

²⁸ “Amac lau tonañ asap aê tôn kêtôm ñoc noc lêtômña ñapañ. ²⁹ Tamoc gêlin ñagôlin su gêdên aê, tec aê jalin su êndên amac. ³⁰ Aniñ to anôm gêñ anğa ñoc tebo amoa ñoc gamêñ ma anğôn lêpôn ñaô, gebe amêtôc Israelnêñ gôlôac 12 nêñ biñ.

Jesu kêkên puc gêdên Petere

(*Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Joaņ 13:36-38*)

³¹ “Simon, Simon, ôlic Sadañ gebe êkôc amac su, gebe ekolon amac êtôm sekolon lala sêjaliñ ñanô to ñapa saña. ³² Ma aê tec kateñ kêtû aômña gebe nêñ kôkên gêwiñ ê su atom. Ma êndên tañ ônam taôm ôkwi su nañ, ôpuc lasimi tôn.” ³³ Tec Petere kêsôm gêdên eñ gebe “Apômtau, aê gajac ñawae gabe jasêp

kapoacwalô to jamac êndu jawiņ aôm.”
³⁴ Tec Jesu kêsôm gebe “Petere, aê jasôm êndênj aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtaņ atomgeņ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim tâlêac gebe gôjam kauc aê.”

Biņ atali to siņja

³⁵ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Gêdênj taņ kasakiņ amac aja akôc awa kêsêp ômbiņkap ŋaatali ma abic atali to asô atapa atom naņ, gêņ teņ gêjô amac me masi.” Ma êsêac sêjô eņ awa gebe “Masianô, gêņ teņ gêjô aêac atom.”

³⁶ Tec eņ kêsôm gêdênj êsêac gebe “Mago galoc amboac teņ. Ŋac taņ nê awa to atali gêc naņ, êkôc gêņ tau. Ma ŋac taņ kêkôc siņ atom naņ, êkêņ nê ŋakwê êndênj lau sênam ôli ma êkôc ŋaawa naênam ôli siņ teņ. ³⁷ Ma aê jasôm êndênj amac gebe Biņ taņ teto amboac tonec naņ, oc êtu tônj êpi aê gebe ‘Sêsam eņ gêwiņ kêjaņgowaga.’ Biņ taņ teto kêpi aê naņ, oc ŋanô êsa.” ³⁸ Ma êsêac sêsôm gebe “Apômtau, alic acgom, siņ luagêc tec gêc.” Go eņ kêsôm gêdênj êsêac gebe “Kêtôm su.”

Jesu keteņ mec

(*Mat 26:36-46; Mar 14:32-42*)

³⁹ Go Jesu kêsa gêja ma kêpi Lôck-atêkwi amboac gêgôm-gêgôm gêmoa ma ŋacseņomi tâdaguc eņ. ⁴⁰ Sêô lasê gamêņ tau acgom, go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ateņ mecmaņ, gebe lêtôm êtap amac sa atom.” ⁴¹ Go gêwi êsêac siņ ma kêsu tau su kêsa gêja ŋasawa kêtôm têtuc poc naêsêpŋa, go kêpônj aduc ma keteņ mec gebe ⁴² “O Tamoc, embe aôm têtac taņ, naņ ôkôc laclu tonec su aņga aêņoc. Mago aêņoc biņ êtu tônj atom, aôm taôm nêma êtu tônj.” [⁴³ Go aņela teņ aņga undambê mêngeôc tau lasê gêdênj eņ ma kêpuc eņ tônj. ⁴⁴ Biņ tonañ kêmonañ eņ ŋanô e keteņ mec ŋajaņa. Ma nê waeņ keselenj jatep-jatep amboac dec kêsêp nom.]

⁴⁵ Keteņ mec su ma gêdi gêdênj nê ŋacseņomi gêja e gêlic biņ gêjac êsêac êndu ma sêc bêc sêc. ⁴⁶ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac aêc bêc kêtu asageņņa. Andi sa ma ateņ mecmaņ, gebe lêtôm êtap amac sa atom.”

Sêkôc Jesu tônj

(*Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Joaņ 18:3-11*)

⁴⁷ Jesu kêsôm biņ tonañ gêmoa ma sêlic lau pom teņ sêmêņ, naņ êsêac 12 nêņ ŋac teņ, ŋaê Juda, gêwê êsêac. Juda tau kêtu gasuc gêdênj Jesu gêja gebe êfêsoņp eņ alianô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdênj eņ gebe “Juda, aôm kôlêsoņp Ŋamalacnê Latu gobe oc eņ lasê me.” ⁴⁹ Ma êsêac taņ sêsap Jesu tônj sêmoa naņ, sêlic gêņ tonañ e sêsôm gebe “Apômtau, aêac oc anac êsêac ŋa siņ me masi.” ⁵⁰ Ma nêņ ŋac teņ gêjac dabuņsêganê sakiņwaga kêpa eņ taņalauņ anôņa su. ⁵¹ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Andec, agôm kêtôm.” Ma kêmoasac ênê taņalauņ e ŋajam kêsa.

⁵² Ma Jesu kêsôm gêdênj lau dabuņsêga to siņwaga lôm dabuņņa ma laumata, taņ têtuc oloņ-oloneņ dêdênj eņ sêja naņ, gebe “Amac alic aê amboac kêjaņgowaga teņ me, tec aôc siņ to olopoac adêņ aê amêņ. ⁵³ Kêtôm bêcgeņ gawiņ amac gamoa lôm dabuņ, mago êu lemem teņ kêpi aê atom. Ma onec amac to ŋakesec ŋaņaclai tau nêma nocgoc.”

Petere gêsa Jesu auc

(*Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Joaņ 18:12-18, 25-27*)

⁵⁴ Êsêac sêkôc Jesu tônj ma sêwê eņ sêsô dabuņsêganê andu sêja. Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc. ⁵⁵ Lau sêboa ja kêsa andu tau ŋamalacluņ ma sêsêlu sêņgônj. Tec Petere jakêsêp êsêac ŋasawa. ⁵⁶ Ma sakiņwagao teņ gêlic ja kêpô Petere ma kêpuc mata tônj eņ e kêsôm

gebe “Ijac tònê gêwiņ Jesugoc.” ⁵⁷ Ma Petere kêpa tau gebe “Awê, aê gajam kauc eņ nec.” ⁵⁸ Têlagen ma nac teņ gêlic eņ e kêsôm gebe “Êsêacnêņ teņ aôm amboac tonañ.” Mago Petere kêsôm gebe “Ijac tau, aê atom.” ⁵⁹ Ma kêtôm ockatu űasawa teņ gêbacnê, go nac teņ kêsôm űajaña gebe “Biņņanô, nac tònê gêwiņ eņ amboac tonañoc, gebe eņ nac Galilaiaña.” ⁶⁰ Tec Petere kêsôm gebe “Ijac tau, biņ taņ aôm kôsôm naņ, aê gajam kauc.” Kêsôm biņ tonañ gêmoa ma gaôgeņ talec kêtañ. ⁶¹ Tec Apômtau kêkac tau ôkwi mênmata gê Petere e Petere taê gêjam Apômtaunê biņ, taņ kêsôm gêdêņ eņ gebe “Êmbêc tonec talec oc êtaņ atomgeņ ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ⁶² Tec kêsâ gêja ma kêtañ űanô.

Lau sêsu Jesu susu to sêjac eņ

(*Mat 26:67-68; Mar 14:65*)

⁶³ Lau taņ sêkôc Jesu tôn naņ, sêsu eņ susu to sêjac eņ. ⁶⁴ Êsêac sêkwa eņ laņôanô űa obo auc, go têtû kênac eņ gebe “Ôsôm lasê gebe asa gêjac aôm.” ⁶⁵ Ma sêsôm biņ alôb-alôb űagêdô taêsam kêpi eņ gêwiņ.

Laumata sêkip Jesunê biņ sa

(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Joaņ 18:19-24*)

⁶⁶ Gelenmata ma launêņ lau űanô to dabuņsêga ma biņsutau sêkac sa ma sêsôm seņoņ Jesu sêja lau űanô sêkac sa űamala. ⁶⁷ Go sêsôm gebe “Aôm embe Kilisi, naņ ôsôm taôm lasê êndêņ aêac.” Tec eņ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Aê embe jasôm êndêņ amac, oc akêņ êwiņ atom. ⁶⁸ Ma embe jatu kênac biņ teņ êndêņ amac, oc ajô aê aoc atom. ⁶⁹ Ma galoc tonec űamalacnê Latu oc êņgôn Anôtô űaniniņ űatau nê anôña.” ⁷⁰ Ma lau samob sêsôm gêdêņ eņ gebe “Amboac tonañ Anôtônê Latu aôm me.” Tec eņ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Amac asôm

gebe aê ênê Latu.” ⁷¹ Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac tapô lêna biņ űagêdô êtu ageņña. Aêac tauņ taņô biņ tau kêsâ eņ tau awa.”

Jesu kêkô Pilata laņônêm

(*Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Joaņ 18:28-38*)

23 Lau samob, taņ sêkac tauņ sa sêmoa naņ, dêdi jaseņoņ eņ dêdêņ Pilata sêja. ² Go sêoc aweņ sa ma sêgôlin biņ kêpi eņ ma sêsôm gebe “Ijac tonec aêac alic eņ gêli aêacma lau sa, ma kêkô lau auc gebe sêkêņ takis êndêņ kaisara atom to gê tau kêpi kiņ Kilisi.” ³ Tec Pilata kêtû kênac Jesu gebe “Judanêņ kiņ aôm me masi.” Ma Jesu gêjô eņ awa gebe “Kôsômgaç.” ⁴ Go Pilata kêsôm gêdêņ lau dabuņsêga to lau űagêdô gebe “Aê galic nac tonec gêwê biņ teņ űakaiņ atom.” ⁵ Mago êsêac sêsôm űajaña gebe “Eņ gêli lau sa ma kêdôn kêtôm Judaia űagamêņ samob. Gêjac m anğa Galilaila e mênğêdêņ tonec.”

Jesu kêkô Herodo laņônêm

⁶ Pilata gêņô biņ tonañ ma kêtû kênac gebe “Ijac tònê eņ nac Galilaila me.” ⁷ E gêņô gebe eņ anğa Herodonê gôlin űalêlôm, tec kêkêņ eņ gêdêņ Herodo tau, taņ gêdêņ űasawa tonañ gêmoa Jerusalem naņ gêja. ⁸ Herodo gêlic Jesu e têtac űajam samucgeņ gebe gêņô eņ űawaegeņ ma gebe êlic eņ űanô elêmé ma taê gêjam gêwiņ gebe Jesu êņgôm nê gêņsêga teņ eņ êlic acgom. ⁹ Tec kêtû kênac biņ taêsam gêdêņ eņ. Mago Jesu gêjô eņ awa teņ atom. ¹⁰ Ma lau dabuņsêga to biņsutau, taņ sêkô naņ, sêguņ biņ űajaña kêpi eņ. ¹¹ Go Herodo to nê siņwaga sêmajec eņ to sêsu eņ susu ma sêkêņ űakwê kwalam-kwalam gêdêņ eņ kêsô, ma sêkêņ eņ gêdêņ Pilata gêmu gêja kêtiam. ¹² Gêdêņ bêc tonañ Herodo agêc Pilata, taņ gêmuņgeņ sêkêņ kisa gêdêņ tauņ naņ, sêwê tauņ auc kêtiam.

Sêsôm kêtü tönj gebe Jesu êmac êndü

(*Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Joaŋ 18:39-19:16*)

¹³ Pilata kêkalem lau dabuŋsêga to kasêga ma lau ŋagêdô sa sêpi tagen, ¹⁴ go kêsôm gêdên êsêac gebe “Ŋac tonec amac akôc enj adênj aê amênj kêtü gêli lau saŋa, mago aê katu Iêsu enj, amac taôm anô. Biŋ taŋ amac agôlinj kêpi enj naŋ, aê katap ŋanô teŋ sa aŋga ênê atom. ¹⁵ Ma Herodo amboac tonan, tec kêkênj enj gêdênj aêac gêmu gêmênj kêtiam. Al-icgac me, enj gêgôm biŋ teŋ kêtôm gebe danseŋ enj suŋa nec atom. ¹⁶ Amboac tonan jasôm si engeŋ ma jaŋgamboac enj su.” [¹⁷Ŋagôlinj teŋ gêc gebe Pilata êŋgamboac ŋac teŋ su êtôm omsêgagenj êndênj êsêac.] ¹⁸ Tec lau samob sêmôêc gulungeŋ gebe “Enj ênaŋaman, ma ôŋgamboac Baraba su êndênj aêac.” ¹⁹ Ŋac tonan gêli lau sa aŋga malac e gêjac ŋamalac êndü, tec sêkênj enj gêŋgônj kapoacwalô. ²⁰ Pilata taê gêjam gebe êŋgamboac Jesu su, tec kêmasan biŋ gêdênj êsêac kêtiam. ²¹ Ma êsêac sêmôêc kêkô aucgeŋ gebe “Ônac enj êpi kakesotau, ônac enj êpi kakesotau.” ²² Go Pilata kêsôm gêdênj êsêac kêtü dim têlêac gebe “Ŋac tonec gêgôm sec amboac ondoc. Aê katap ênê biŋ danseŋ enj su ênaŋana teŋ sa atom, tec gabe jai engeŋ ma jaŋgamboac enj su.” ²³ Ma êsêac sêkac enj sêmôêc kapôênj ma sêjatu gebe ênac enj êpi kakesotau êna. ²⁴ Amboac tonan Pilata kêsôm kêtü tönj gebe sêŋgôm nêŋ biŋ ŋanô êsa, ²⁵ ma kêgaboac ŋac, taŋ gêŋgônj kapoacwalô kêtü gêli lau sa to gêjac ŋamalac êndüna naŋ, su kêtôm êsêac teteŋ, ma Jesu tec kêkênj enj gêja kêtôm êsêacnêŋ biŋ.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(*Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Joaŋ 19:17-27*)

²⁶ Êsêac sêkôc Jesu sêja e sêkam ŋac Kureneŋa teŋ tönj, ŋaê Simon, taŋ aŋga kôm gêmênj naŋ, ma sêu kakesotau gêsac enj gebe êôc êndaŋguc Jesu.

²⁷ Lau taêsam ŋasec têdaguc Jesu ma lauo, taŋ taênj walô enj to têtan naŋ, sêwiŋ amboac tonanŋen. ²⁸ Tec Jesu kêkac tau ôkwi gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Jerusalem latuio, atan aê atom, atan taôm to nêŋ ŋapalê acgom. ²⁹ Al-icgac me, têm teŋ oc êmênj êsa, go lau sêsôm gebe ‘Aêac aweŋ êôc lauo kapoac to êsêac, taŋ sêkêkam atom naŋ, ma su taŋ gêlôm gêŋ dedec atom naŋ.’ ³⁰ Êndênj ŋasawa tônê oc lau sêôc aweŋ sa ma sêsôm êndênj lôc gebe ‘Au taôm ansac aêac ŋaô,’ ma êndênj gamênj ŋabau gebe ‘Aŋgênduc aêac auc.’ ³¹ Embe êtap ka matic sa amboac tonec, ma oc êŋgôm ka masê amboac ondocgeŋ.”

³² Ma sêwê ŋac sec luagêc sêwiŋ sêja sebe sênac êsêagêc êndü sêwiŋ Jesu. ³³ Sêja e sêô lasê gamênj tau, naŋ sêsam sebe “Môkêlac” naŋ acgom, go sêjac enj to ŋac sec luagêc sêpi kakesotau, teŋ geŋkaleŋ anôŋa ma teŋ geŋkaleŋ gasêŋa. ³⁴ Ma Jesu kêsôm gebe “Tamoc, ôsuc êsêacnêŋ biŋ ôkwi, gebe sêjam kauc gêŋ, taŋ sêgôm naŋ.” Go êsêac sêpuc kapoac ênê ŋakwê ma sêjac sam. ³⁵ Lau sêkô ma sêlic gêŋ tonan ŋai sêwiŋ. Kasêga têtan pêlê enj gebe “Enj gêjam lau ŋagêdô sa, ma enj embe Kilisi, taŋ Anôtô kêjalij enj sa naŋ, go ênam tau sa amboac tonanŋen.” ³⁶ Ma siŋwaga sêsu enj susu amboac tonan ma têtü gasuc enj sebe sêkênj bu ŋamakic êndênj enj ³⁷ ma sêsôm gebe “Embe Judanêŋ kiŋ aôm, naŋ ônam taôm saman.” ³⁸ Ma biŋ teŋ gêc enj ŋaôŋa gebe “Judanêŋ kiŋ tau tonec.”

³⁹ Ma ŋac sec luagêc, taŋ seŋkaleŋ naŋ, nêŋ teŋ kêsôm biŋ alôb-alôb kêpi

en gebe “Aôm tonaj oc Kilisi me. Ônam taôm kêsi ma aêagêc awiņmaņ.”⁴⁰ Go nê ģac teņ ģêjô en awa jagêc biņ en gebe “Ķandaņ kêpi aêac kêtôm tau, ma aôm tonaj kôtêc Anôtô atom me.”⁴¹ Aêagêc tec daôc jagêdêņ, gebe kêtu aêagêcnêņ biņ ģagêjô, mago ģac tecenaņ ģêgôm ģêņ teņ keso atom.”⁴² Ma kêsôm gebe “O Jesu, taêm ênam aêma êndêņ taņ mênjôtu kiņ.”⁴³ Ma Jesu kasôm ģêdêņ en gebe “Biņņanô, aê jasôm êndêņ aôm gebe Ocsalô tonec aôm ômoa ôwiņ aê anġa Paradis.”

Jesu ģêmac êndu

(*Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Joaņ 19:28-30*)

⁴⁴ Kêdabiņ gebe oc êkô ģaluņ ma ģêsuņbôm ģêjam ģamêņ samob auc e ģêdêņ ocmata.⁴⁵ Oc ģawê ģêjaņa ma obo baliņ, taņ ģeņkaleņ lôm dabuņ naņ, ģêņġic kêsêp ģaluņġeņ.⁴⁶ Ma Jesu ģêmôêc kapôêņ gebe “O Tamoc, aê jasakiņ katuc êndêņ lêmam êwac.” Kêsôm tonaj su ma ģêmac êndu.⁴⁷ Kapitai tau ģêlic e awa ģêôc Anôtô gebe “Biņņanô, ģac tonec en ģac ģêdêņġoc.”⁴⁸ Ma lau samob, taņ mênșsêkô sebe sêlic ģêņ tau naņ, sêlic e têtuc bôndagi ma sêc sêmu sêja.⁴⁹ Jesunê lau samob to lauo, taņ têtadaguc en anġa Galilaia sêmêņ naņ, sêkô jaêcġeņ ma sêlic ģêņ tonaj samob.

Sêkêņ Jesu kêsêp sê

(*Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Joaņ 19:38-42*)

⁵⁰ Judanêņ kasêga teņ ģêmoa, nê ģaê Josep, naņ ģac ģajam to ģac ģêdêņ.⁵¹ En ģêlôc sa ģêdêņ biņ, taņ êsêac sêsôm to sêgôm naņ atom. En anġa Judanêņ malac teņ, ģaê Arimatia. Ķac tau ģêôņ Anôtônê ģamêņġeņ ģêmoa.⁵² En ģêdêņ Pilata ģêja ma keteņ Jesunê ģawêlêlaņ,⁵³ ģakêkôc su mênkêsabaņ ģa obo ma ketoc en ģêc sêô, taņ sêsap kêsêp poc naņ.

Tetoc ģawêlêlaņ teņ ģêc sê tau su atom tageņ.⁵⁴ Bêc sêmasaņ taunġa ma sabat kêdabiņ.

⁵⁵ Tec lauo, taņ têtadaguc Jesu anġa Galilaia sêmêņ naņ, sêwiņ Josep ģasêlic sêô to kôm tetoc Jesunê ģawêlêlaņ ênêcġa.⁵⁶ Go sêmu sêja ma sêmasaņ ģêņ ģamalu to ģalêsi gebe sêniņ oso ģawêlêlaņ. Ma ģêdêņ sabat tau sêlêwan taunġ kêtôm biņsu ģajatu.

Jesu ģêdi sa

(*Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Joaņ 20:1-10*)

24 ģêdêņ woke ģabêc ģamatana ģêdêņ bêbêc kanucġeņ naņ lauo sejoņ ģêņ ģamalu, taņ sêmasaņ naņ, sa sêja sêô² e sêlic sêsabi poc su anġa sêawa.³ Tec sêsô sêja ma têtap Apôm-tau Jesu nê ģawêlêlaņ sa atom.⁴ Lauo tonaj taêņ ģêjam ģakêsa-ģakêsa sêkô e sêlic ģac luagêc toņakwê ģaeb ģaôma mênșsêkô sêwiņ êsêac.⁵ Êsêac têtêc taunġ e sêpô dêducġeņ sêkô, go êsêagêc sêsôm ģêdêņ lauo gebe “Amboac ondod asôm mata jali tau anġa ģacmatênêņ.⁶ En ģêmoa tonec atom, Anôtô ģêņu en sa su. Taêm ênam biņ, taņ en kêsôm ģêdêņ amac ģêdêņ ģêmoa Galilaia naņ⁷ gebe ‘Oc sêkêņ Ķamalacnê Latu êndêņ lau sec nêņ lemeņ nasênac en êpi kakesotau ma ģabêc êtu têlêac, go êndi sa.’”⁸ Lauo taêņ ģêjam ênê biņ tau tonaj,⁹ tec sêmu anġa sêô sêja ma têtônġ biņ samob tonaj ģai ģêdêņ ģacseņomi 11 to lau ģagêdô samob.¹⁰ Lauo tau tonec ģai Maria anġa Magdala aġêc Joana ma Jakobonê têna Maria to lauo ģagêdô, taņ sêwiņ êsêac naņ, sêsôm biņ tonaj ģêdêņ aposolo.¹¹ Mago lau tonaj sêņô lauonêņ biņ tonaj ģai e amboac sêboaco ma sêkêņ ģêwiņ atom.¹² Tec Petere ģêdi ma kêlêti ģêja sêô ģakêtuc kêniņ kêsêp e ģêlic obo kwalam-kwalam tau ģêc ma ģêņac lêma kêtu ģêņ tonanġa, go ģêc ģêmu ģêja kêtiam.

ꞑac luagêc sêja Emaus

(*Mar 16:12-13*)

¹³ Bêc tonanjen ma lau tonan nêj ꞑac luagêc sêja malac ten, ꞑaê Emaus, nan gêc Jerusalem ꞑagala, ꞑasawa kêtôm ockatu ꞑasawa têlêac, ¹⁴ ma agêc sêjam biꞑ samob tonan ꞑai kêtû biꞑgalôm gêdêj taun. ¹⁵ Agêc sêsôm biꞑ tau ma sênac maten gêdêj taun sêmoa e Jesu tau jagêô lasê ma kêsêlêj gêwiꞑ êsêagêc, ¹⁶ mago agêc matenânô kain ten e sêjala en atom. ¹⁷ Go Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Biꞑ ondoc tec amagêc ajam kêtû biꝼgalôm gêdêj taôm amoa intêna nec.” Ma êsêagêc sêpô dêducen sêkô. ¹⁸ Go agêcnêj ꝼac ten, ꝼaê Kleopa, gêjô en awa gebe “Aôm ꝼac jaba tagen tonac, tec gômôa Jerusalem ma kôjala biꝼ, taꝼ sêgôm anꝼa malac gêdêj ꝼasawa tecenec nan atom me.” ¹⁹ Go Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Biꝼ amboac ondoc.” Tec êsêagêc sêjô en awa gebe “Biꝼ tonan kêpi Jesu anꝼa Nasaret. En propete, taꝼ kêsôm to gêgôm nê gêj ꝼajana, Anôtô to lau samob sêlic. ²⁰ Ma aêacma lau dabuꝼsêga to kasêga sêkêj en gêdêj lau-mêtôcwaga sebe sênac en êndu e sêjac en kêpi kakesotau. ²¹ Mago aêac tec taêj kêka gebe ꝼac tau tonan oc ênam Israel sa. Biꝼ tonan mênkêsa ma galoc ꝼabêc kêtû têlêac. ²² Go aêacma lauo ꝼagêdô têtakê aêac gebe bêbêc kanucen sêja sêô ²³ ma têtap ênê ꝼawêlêlan sa atom, tec sêmu sêmên ma sêsôm gebe sêlic anꝼa seoc taun lasê, nan sêsôm gebe en gêmôa mata jali. ²⁴ Tec aêacma lau ꝼagêdô sêja sêô ma têtap sa kêtôm taꝼ lauo sêsôm nanjen. Mago ꝼac tau tec sêlic en atom.” ²⁵ Go Jesu kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Melocagêc, tonêm ꝼalêlôm ꝼadanigen e akêj gêwiꝼ biꝼ samob, taꝼ propete sêsôm nan atom. ²⁶ ꝼandan tonan gêjac Kilisi ꝼawae gebe êoc, go êkôc nê ꝼawasi sa atom me.” ²⁷ Ma en gêwa biꝼ, taꝼ teto

kêpi en nan, sa gêdêj êsêagêc gêjac m anꝼa Mose to propete samob nêj.

²⁸ Ac sêsêlêj e têdabiꝼ malac, taꝼ sebe sêna nan, ma en gêgôm amboac gebe êoc lêlêc êsêagêc êna. ²⁹ Tec agêc sêsôm sepen ducen gebe “Ômoa ôwiꝼ aêagêcman gebe kêtula ma oc jakêsêpgac.” Tec en kêsô gêja gebe êngôn êwiꝼ êsêagêc. ³⁰ Gêdêj taꝼ sêngôn sêwiꝼ taun sebe sêniꝼ gêj nan, Jesu kêkôc polom mêngejam danje ma kêpô kêkôc jakêkêj gêdêj êsêagêc. ³¹ Ma agêc matenânô ꝼakêj kêj kêsa e sêjala en su ma malamê. ³² Gocgo agêc sêsôm gêdêj taun gebe “Kec, gêdêj taꝼ en kêsôm biꝼ gêdêj aêagêc anꝼa intêna ma gêwa biꝼ, taꝼ teto gêc nan sa, ma nêj ꝼalêlôm kepen aêagêc nec atom me.”

³³ Ma gacgen dêdi sêmu sêja Jerusalem e têtap êsêac 11 to nêj lau ꝼagêdô, taꝼ sêkac taun sa sêngôn nan sa. ³⁴ Ma lau tonan sêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Apômtau gêdi sa biꝼnanôgoc, tec geoc tau lasê gêdêj Simon.” ³⁵ Go êsêagêc sêjac miꝼ biꝼ, ta광 kêsa an광a intêna to sêjala en gêdêj kêpô polom kêkôc nan, gêdêj êsêac.

Jesu geoc tau lasê gêdêj nê ꝼacsenomi

(*Mat 28:16-20; Mar 16:14-18;*
Joan 20:19-23; Apos 1:6-8)

³⁶ Sêsôm biꝼ tonan sêmoa ma Jesu tau kêsa jakêkô êsêac ꝼalungen ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Biꝼmalô êndêj amac.” ³⁷ Mago êsêac têtakê ma têtêc taun ꝼanô seoc sêlic 광alau ten. ³⁸ Tec en kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amboac ondoc tec atakê ma nêj 광alêlôm ulu-ulu kêtû asagen광a. ³⁹ Alic lemoc to ockain acgom, gebe aê tau tec kakô. Mênamoasac aê alic acgom. 광alaunê 광amêsôm to 광atêkwa amboac alic an광a aê광oc nec gêc atom.” ⁴⁰ Kêsôm tonan ma kêtôc lêma to akain gêdêj êsêac. ⁴¹ Êsêac têtac 광ajam gêbôc nêj 광alêlôm auc ma sêkêj

gêwiñ atom, sê taêñ ñaômagen. Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm gêñ taniñña teñ gêc tonec me masi.”⁴² Ma sêkêñ i sigob ñagêdô teñ gêdêñ eñ.⁴³ Ma eñ kêkôc su mêngeñ êsêac sêlic.

⁴⁴ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêñoc biñ, tañ gêñgôn gawiñ amac ma kasôm gêdêñ amac nañ, tonec gebe Biñ samob. tañ teto kêpi aê gêc Mosenê biñsu to propete ma Pesalem nañ, samob oc êtu tôn.”⁴⁵ Go gêwa biñ sa gêdêñ êsêac e nêñ kauc jakêsêp biñ, tañ teto gêc nañ.⁴⁶ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñ amboac tonec tec teto gêc gebe Kilisi êôc ñandañ ma êndêñ bêc êtu têlêac, go êndi sa anña ñacmatênêñ.⁴⁷ Ma ênê lau sênam eñ lañô nasênam mêtê lau samuc samob gebe sênam tauñ ôkwi e êsuc êsêacnêñ sec ôkwi. Êsêac sênam mêtê

sênac m anña Jerusalem.⁴⁸ Biñ tonañ ñai ñasêwa-biñ-sawaga amac.⁴⁹ Alicgac me, biñ tau, tañ Tamoc gêjac mata nañ, oc jakêñ wacêpi amac. Mago anñgôn malac tonecgeñ e ñaclai anña lólôc êkwa amac auc acgom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)

⁵⁰ Go gêwê êsêac sêsa Betania sêja e gêôc lêma sa ma gêjam mec êsêac.⁵¹ Gêjam mec êsêac gêmoa e gêwi êsêac siñ ma Anôtô kêkôc eñ sa kêpi undambê gêja.⁵² Go êsêac sêpôn aenduc gêdêñ eñ ma sêc sêmu sêja Jerusalem kêtiam totêntac ñajam samucgeñ.⁵³ Ac sêmoa lôm daburj sêwi siñ atom, sêlanem Anôtôgeñ.

Ńawae Ńajam kêtôm

JOAŃ KETO

Ńawae Ńajam kêtôm JoaŃ Keto nec gêwa Jesu sa gebe Anôtônê BiŃ ênêc tenŃen to tenŃenŃa eŃ, taŃ “kêtu Ńamalac mênŃgêmoa nom gêwiŃ aêac”. Teto Ńawae Ńajam Ńam buku tau gêwa sa gebe Lau tê sêsam-sêsam nê, sêkên êwiŃ Jesu gebe Kilisi tau, taŃ Anôtô gêjac mata eŃ naŃ, Anôtônê Latu tau ma lau, taŃ sêkên êwiŃ eŃ oc sênŃgôn matenŃ jali naŃ (20:31).

JoaŃ Gêjac m nê Ńawae Ńajam gêwa Jesu sa gebe Anôtônê BiŃ Tau ênêc tenŃen to tenŃenŃa, taŃ Ńaê lulu sêkwa tauŃenŃ. EŃ keto gênŃtalô Ńagêdô, taŃ sêwaka Jesu sa gebe Kilisi, taŃ Anôtô gêjac mata naŃ, to Anôtônê Latu eŃ. Go keto gênŃtalô Ńabingalôm, taŃ gêwa biŃ naŃ Anôtô geoc lasê Ńa gênŃtalô tau naŃ, Ńam sa. Buku Ńasêbu tonanŃ gêjac Ńagêdô sêkên gêwiŃ Jesu to tédaguc eŃ ŃamiŃ, mago Ńagêdô sêli tauŃ sa gêdên eŃ ma sêjac jao tauŃ e sêkên gêwiŃ eŃ atom. Jesu to nê ŃacsenŃomi sêbiŃ tauŃ tônŃ ŃaŃênŃgosu, tec kêtu awê gêdên gêbêc, taŃ sêkôc eŃ tônŃ naŃ, ma kêpi biŃ, taŃ eŃ kêkên puc to gêjac êsêac têntac tônŃ gêdênŃ taŃ Ńacjo sêjac eŃ kêpi ka Ńanoc kêdabiŃ naŃ. JoaŃ keto biŃ tonanŃ gêc mólêlatu 13-17. Go sêkôc Jesu tônŃ to sêmêtôc ênê biŃ ma sêjac eŃ kêpi ka e gêdi sa to jageoc tau lasê gêdên nê ŃacsenŃomi ŃamiŃ naŃ, teto gêc mókêlatu ŃamuŃa.

JoaŃ tec kêwaka biŃ tonec sa gêc awêŃenŃ gebe DaŃŃôn matenŃ jali Ńam kêsêp KilisiŃenŃ. Anôtô gêsuiŃ moasiŃ Ńanô gêdên Ńamalac sêkôc ŃaômagenŃ. MoasiŃ tau eŃ galocŃenŃ gêjac m ma kêkên lau, taŃ sêkên gêwiŃ Jesu gebe intêna to biŃŃanô ma daŃŃonŃ matenŃ jali Ńamôkê eŃ naŃ Ńawae (14:6). Go JoaŃnê

biŃ taujala tenŃ tonec gebe gê dônŃ gênŃ Ńanô undambêŃa kêpi ŃamalacnêŃ gênŃ kêtôm bêcŃenŃa amboac bu to mo ma Ńawê to gejobwaga to nê domba ma wainmôkê to ŃaŃanô.

ŃadênaŃ

1. BiŃandaŃ 1:1-18
2. Ńackêsagu JoaŃ ma Jesunê ŃacsenŃomi ŃamataŃa 1:19-51
3. Jesu kêkôc nê sakiŃ sa gêjam mêtê lau gêmoa awêŃenŃ 2:1-12:50
4. Jesunê bêc ŃamuŃa aŃga Jerusalem to malac, taŃ gêc malac tau Ńagala naŃ 13:1-19:42
5. Apômtau gêdi sa aŃgaŃacmatênêŃ ma geoc tau lasê 20:1-31
6. Ńatêkku gebe Apômtau geoc tau lasê aŃga Galilaia gêwiŃ 21:1-25

BiŃ daŃŃônŃ matenŃ jaliŃa

1 Anôtô kêkênŃ undambê to nom atomŃenŃ naŃ BiŃ tau gêmoa. BiŃ tau tonanŃ gêmoa jagêwiŃ AnôtôŃenŃ, ma BiŃ tau naŃ Anôtô tau. ²Anôtô kêkênŃ undambê to nom atomŃenŃ naŃ BiŃ tau gêmoa jagêwiŃ AnôtôŃenŃ. ³Anôtô kêkênŃ gênŃ samob Ńa eŃŃenŃ. EŃ kêkênŃ gênŃ tenŃ Ńa eŃ masi nec atom. ⁴MatenŃ jali Ńam gêc BiŃ tau ma matenŃ jali tau tonanŃ kêtu ŃamalacnêŃ Ńawê. ⁵Ńawê tau tec mênŃkêpô Ńakesec, mago Ńakesec gêjam auc atom.

⁶Anôtô kêsakiŃ Ńamalac tenŃ, nê Ńaê JoaŃ. ⁷EŃ gêmênŃ gebe êwa BiŃ sa, gebe êwa Ńawê tau Ńam sa, gebe Ńamalac samob sênŃôn ênê biŃ ma sêkênŃ êwiŃ. ⁸Ńac tau tonanŃ Ńawê tau eŃ atom, gêmênŃ gebe êwa Ńawê Ńam sagenŃ.

⁹Ńawê Ńanô tau tonec mênŃkêsêp nom e kêpô Ńamalac samob. ¹⁰EŃ gêmoa nom ma Anôtô kêkênŃ nom Ńa eŃ, mago lau nomŃa sêjala eŃ atom. ¹¹EŃ gêmênŃ tau nê gamênŃ, mago nê lau sêkôc eŃ sa atom. ¹²Lau taŃ sêkôc eŃ sa to sêkênŃ gêwiŃ eŃ naŃ, tec kêkênŃ Ńaclai gêdênŃ êsêac gebe têtû Anôtônê Ńapalê. ¹³ÊsêacnêŃ

nam kêsêp dec to têtac kékac ma nac ten kêka lasêna atom. Nêj nam jakêsêp Anôtôgenj.

¹⁴ Biñ tau kêtü namalac mênjgêmoa gêwiñ aêac. Ma aêac talic ênê nawasi, tañ moasiñ to biñnanô gêjam enj auc nañ, ma nawasi tau kêtôm Tama kékênj gédênj Latu tagenj. ¹⁵ Joanj gêwa enj nam sa kékac awa sagenj gebe “Ñac tau, nañ kasôm ênê biñ gebe ‘ñac tañ êndanjuc aê êmênj nañ, gêmuj aê gebe enj kêtü aênoc namata.’”

¹⁶ Aêac samob takôc moasiñ to moasiñ anja gênj, tañ gêjam enj auc samucgenj nangoc. ¹⁷ Anôtô kékênj biñsu gédênj Mose kêsôm lasê, ma moasiñ to biñnanô kêsa anja Jesu Kilisi nê. ¹⁸ Namalac tenj gêlic Anôtô atomanô, Anôtônê Latu tagenj, tañ gêngônj Tama labum nañ, gêwa enj nam sa.

Ñackêsagu Joanj gêjam mêtê

(*Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luk 3:1-18*)

¹⁹ Juda sêsakiñ lau dabujwaga to Lewinê wakuc anja Jerusalem dédênj Joanj sêja gebe têtü kênac enj gebe “Aôm asa.” Ma Joanj gêwa biñ amboac tonec sa ²⁰ ma kêsôm lasê to gêsaj biñ tenj auc atom, kêsôm lasêgenj gebe “Aê Kilisi tau atom.” ²¹ Tec êsêac têtü kênac enj gebe “Amboac ondoc, aôm Elia me.” Ma enj kêsôm gebe “Aê enj atom.” Tec têtü kênac enj gebe “Aôm oc propete tau me.” Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Masi.” ²² Go têtü kênac enj gebe “Aôm asa. Ôsôm acgom gebe awa biñ sa êndênj lau, tañ sêsakiñ aêac nañ. Aôm taôm ôwa taôm sa acgom.” ²³ Tec enj kêsôm gebe “Aê nac tenj awa, tañ gêmôêc gêmooa gamênj sawa gebe ‘Amansaj Apôm-taunê intêna’ amboac propete Jesaia kêsôm.”

²⁴ Go lau, tañ Parisai sêsakiñ êsêac nañ, ²⁵ têtü kênac enj gebe “Aôm Kilisi tau atom ma aôm Elia atom, ma aôm propete tau atom, mago amboac ondoc

tec kôsagu lau.” ²⁶ Tec Joanj gêjô êsêac awenj gebe “Aê tec kasagu lau na bugenj, ma nac tau, nañ amac ajala enj atom nañ, tec wackêkô amac nalunjenj. ²⁷ Enj kédaguc aê gêmênj, ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa nalêkônj atom.” ²⁸ Biñ tonaj kêsa Betania, nañ gêc Jordan namakenj ònêna, gamênj tañ Joanj kêsagu lau gêmooa nañ.

Anôtônê domba

²⁹ Ñagelenj Joanj gêlic Jesu gédênj enj gêmênj ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba, tañ kêsip namalacnênj sec su nañ, tau tônê. ³⁰ Ñac tau, tañ nawa enj sa gebe ‘Ñac tenj êndanjuc aê êmênj, nañ gêmuj aê gebe enj kêtü aênoc namata.’ ³¹ Aê tec kajala enj kwananjenj atom, mago Anôtô gebe lau Israel sêlic enj, tec aê mênkasagu lau na bugenj.” ³² Joanj gêwa biñ ñagêdô sa gebe “Aê galic Ñalau kêsêp anja undambê amboac balôsi mênjgêmoa gêwiñ enj. ³³ Aê tautec kajala enj kwananjenj atom. Mago nac, tañ kêsakiñ aê gamênj gebe jansangu lau na bu nañ, kêsôm gédênj aê gebe ‘Aôm oc ôlic Ñalau êsêp mênjgêmoa êwiñ nac tenj. Ma nac tau tonaj oc ênsangu lau na Ñalau Dabuj.’ ³⁴ Biñ tonaj aê galic, tec gawa sa gebe Anôtônê Latu enj.”

Jesunê ñacseñomi namataña

³⁵ Ñagelenj ma Joanj to nê ñacseñomi luagêc sêmu jasêkô kêtiam ³⁶ e Joanj mataanô gêlic Jesu kêsêlênj gêmênj ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba.” ³⁷ Ñacseñomagêc tau sênjô enj kêsôm biñ tonaj, tec tédaguc Jesu sêja. ³⁸ Jesu kêsa tau ôkwi e gêlic êsêagêc tédaguc enj ma kêtü kênac êsêagêc gebe “Amagêc asôm asagenj.” Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Rabi” (tanam ôkwi gebe Mêtêmôkê), “aôm gôêc ondoc.” ³⁹ Ma enj kêsôm gédênj êsêagêc gebe “Amênj, mênjalic.” Tec êsêagêc sêja sêlic gamênj,

tañ eñ gêc nañ, ma gêdêñ bêc tonañ agêc sêmoa sêwiñ eñ. Ma biñ tonañ gêdêñ oc gebeñ kwalamgenj.

⁴⁰ Ñaclagêc tañ sêñô Joañ kêsôm biñ tau e agêc têdaguc Jesu sêja nañ, nêñ ñac teñ tec Simon Petere lasi Andrea. ⁴¹ Ñac tau kêtap têwa Simon sa kêtû ñamata ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aêagêc atap Mesia tau sa” (tanam ôkwi gebe Kilisi). ⁴² Go gêwê têwa gêdêñ Jesu gêja. Jesu mata gê eñ ma kêsôm gebe “Aôm Joañ latu Simon, tasam aôm gebe Kêpa acgom” (tanam ôkwi gebe Petere).

Jesu kêkalem Pilip agêc Natanael

⁴³ Ñagelenj Jesu gebe êna Galilaia e gêdac Pilip ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôndanguc aê.” ⁴⁴ Ma Pilip tau aña Andrea agêc Petere nêñ malac Betsaida. ⁴⁵ Pilip gêdac Natanael ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñac tañ Mose keto biñ kêpi eñ gêc biñsu to propete teto nañ, aêac atap eñ sêñac. Eñ Josep latu Jesu aña Nasaret.” ⁴⁶ Ma Natanael kêsôm gêdêñ eñ gebe “Gêñ ñajam teñ oc mênjêsa Nasaret me.” Tec Pilip kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ômôêñ ôlic.” ⁴⁷ Jesu gêlic Natanael gêdêñ eñ gêja ma kêsôm kêpi eñ gebe “Kec, Israel ñanô eñ, biñdansañ teñ gêc ênê ñalêlôm atom.” ⁴⁸ Natanael kêtû kênac eñ gebe “Gôlic aê aña ondoc.” Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Pilip gêmôêc aôm atomgenj, ma aê galic aôm kôkô jambô ñalabu.” ⁴⁹ Ma Natanael gêjô eñ awa gebe “Mêtêmôkê, Anôtônê Latu aôm, Israelnêñ kiñ aôm-goc.” ⁵⁰ Go Jesu gêjô eñ awa gebe “Aê kasôm gêdêñ aôm gebe Galic aôm kôkô jambô ñalabu, tec kôkêñ gêwiñ aê nec me. Aôm oc ôlic ñanô ñagêdô êlêlêc gêñ tonañ su.” ⁵¹ Ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Amac oc alic undambê êña

ma Anôtônê añela sêpi sêsêp dêndêñ Ñamalacnê Latu.” [§]sêjam ñaê Petere ôkwi kesep taun awenj gebe Kêpa. 1

Senj awê to ñac ñamoasinj aña Kana

2 Ñabêc kêtû têlêac, go sêsi awê aña Kana Galiliana ma Jesu têna gêmoa gêwiñ. ² Ma sêkêñ jaen gêdêñ Jesu to nê ñacseñjomi gêja amboac tonañ gebe sêniñ moasinj sêwiñ. ³ Wain kêpa, tec Jesu têna kêsôm gêdêñ eñ gebe “Êsêacnêñ wain masi.” ⁴ Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Awê, aêagêcnêñ asagenj ñagêdô gadêñ taun. Ñoc noc mênjêsa atom tagenj.” ⁵ Go têna kêsôm gêdêñ sakinjwaga gebe “Eñ embe êsôm biñ teñ êndêñ amac, nañ añaôm.” ⁶ Lau tau nêñ kupoc buña 6 kêkô kêtôm Judanêñ biñ sêkwasiñ taunj têtû selecña. Ku tau tagenj ñalêlôm kêtôm sêsêwa bu bakep luagêc me têlêac êsêpña. ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Asuñ bu êsêp ku tonañ e mênjêc.” Tec êsêac sêsun bu kêsêp e mênjêc poap tagenj. ⁸ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Galoc akati ma akôc andêñ Ñac-kêsaê-gênjwaga ana.” Tec êsêac sêkôc sêja. ⁹ Ñac-kêsaê-gênjwaga kêsaê e gêlic bu kêtû wain ma gêjam kauc ñam. Tagenj sakinjwaga, tañ sêsun bu tau nañ, tec sêjalagac. Go gêmôêc ñac-gêjam-awêwaga ¹⁰ mênjêkêsôm gêdêñ eñ gebe “Lau samob sêkêñ wain ñajam lau sênôm gêmuj e kêtôm, go sêkêñ wain ñaôma kêdaguc. Ma aôm kôgaminj wain ñajam e galoc, go kôkêñ.”

¹¹ Jesu gêjac m nê gênjalô kêpi gêñ tonañ aña Kana Galiliana ma geoc nê ñawasi lasê, ma nê ñacseñjomi sêkêñ gêwiñ eñ.

¹² Gêgôm gêñ tonañ su, go agêc têna ma lasii to nê ñacseñjomi sêsêp Kapanauum sêja jasêmoa tonañ bec ñagêdô.

[§]1:51 Ñae Kepa to ñae Petere ñam tagenj gebe poc. Lau Juda

Jesu kējanda têtulu-gênwaga anğa lôm dabuņ

(Mat 21:12-13; Mar
11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Judanêņ Pasa kêdabiņ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. ¹⁴ Anğa lôm dabuņ eņ kêtap sa gebe lau sejoņ bulimakao to domba ma balôsi gebe lau sênam ôli, ma sêjô-monewaga sêņgôn sêwiņ. ¹⁵ Tec gêjam lêpoa kêtû bôcômbiņ ma kējanda êsêac samob to nêņ domba ma bulimakao anğa lôm dabuņ sêsa awê sêja. Go kêsêwa sêjô-monewaga nêņ mone siņ ma kêtij tebo piņpoņ. ¹⁶ Ma kêsôm gêdêņ lau-têtulu-balôsiwaga gebe “Akôc gêņ tau sa êsa awê êna. Anğôm Tamocnê andu Êtu andu sênam ôli gêņņa atom.” ¹⁷ Ma nê ñacserjomi taêņ gêjam biņ, taņ teto gêc naņ gebe “Gaim tauc su katu nêmanduņa.”

¹⁸ Tec Juda têtû kênac eņ gebe “Aôm gôgôm gêņ amboac tonañ, naņ ôwa taôm sa ña gêņtalô ondod êndêņ aêac.” ¹⁹ Ma Jesu gêjô êsêac aweņ gebe “Embe anseņ lôm dabuņ tonec su ma oc jakwê sa êtôm bêc têlêac êtiam.” ²⁰ Tec Juda sêsôm gebe “Lôm dabuņ tecenec sêkwê sêmoa e jala 46 gêjaņa, ma aôm tonañ gobe ôkwê sa êtôm bêc têlêac me.” ²¹ Jesu kêsôm biņ lôm dabuņņa tonañ kêpi tau ôli. ²² Gêdêņ taņ Anôtô gêņu Jesu sa anğa ñacmatênêņ naņ, nê ñacserjomi taêņ gêjam ênê biņ tau tonañ ma sêkêņ gêwiņ biņ, taņ teto gêc to biņ Jesu kêsôm naņ.

Jesu kējala lau samob

²³ Jesu gêmoa Jerusalem gêdêņ om-sêga Pasa ma gêgôm gêņtalô lau taêsam sêlic, tec sêkêņ gêwiņ ênê ñaê. ²⁴ Mago Jesu kêkêņ tau paņ-pañ gêdêņ êsêac atom, gebe kējala êsêac samob, ²⁵ ma kêpô lêna lau sêwa ñamalac teņ ñam sa êndêņ eņņa atom, gebe eņ tau kējala biņ, taņ gêc ñamalacnêņ ñalêlôm naņ.

Jesu agec Nikodeme

3 Parisainêņ ñac teņ gêmoa, nê ñaê Nikodeme. Eņ Judanêņ kasêga teņ. ² ñac tonañ gêdêņ gêbêc gêdêņ Jesu gêja ma kêsôm gêdêņ eņ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm mêtêmôkê anğa Anôtônê tec gômôêņ, gebe gêņtalô taņ aôm gôgôm naņ, ñamalac teņ oc êņgôm êtôm atom, Anôtô êwiņ eņ acgom.” ³ Ma Jesu gêjô eņ awa gebe “Biņņaň, aê jasôm tobiņņaňogêņ êndêņ aôm gebe ñamalac teņ embe êtu wakuc atom, oc êtôm gebe êlic Anôtônê gamêņ atom.” ⁴ Go Nikodeme kêsôm gêdêņ eņ gebe “Ñamalacanô êtôm gebe êtu wakuc êtiam amboac ondodceņ. Oc êtôm gebe êsêp têna têtacelêlôm êtu dim luagêc ma êkôc eņ êtiam me.” ⁵ Tec Jesu gêjô eņ awa gebe “Biņņaň, aê jasôm tobiņņaňogêņ êndêņ aôm gebe Bu to ñalau embe êkôc ñamalac êtu wakuc atom, oc êsô Anôtônê gamêņ êna atom. ⁶ Gêņ taņ ôli kêkôc naņ ôli, ma gêņ taņ ñalau kêkôc naņ ñalau. ⁷ Ôñac lêmam atom gebe kasôm gêdêņ aôm gebe ‘Amac atu wakuc êtiam.’ ⁸ Mu kêsêlêņ amboac kêsêlêņ. Aôm gônô ñakicsêa, mago mum to mutêpôê naņ gôjam kauc. Lau taņ ñalau kêkôc êsêac naņ, nêņ biņ amboac tonañ.” ⁹ Ma Nikodeme gêjô eņ awa gebe “Biņ tonañ êtu anô amboac ondod.” ¹⁰ Jesu gêjô eņ awa gebe “Israel-nêņ mêtêmôkê aôm, mago gôjam kauc biņ tonec me. ¹¹ Biņņaň, aê jasôm tobiņņaňogêņ êndêņ aôm gebe Gêņ taņ aêac ajala naņ, tec asôm lasê, ma gêņ taņ aêac alic naņ, tec awa sa. Mago amac akôc aêacma biņ, taņ awa sa naņ, sa atom. ¹² Aê kasôm biņ nomņa gêdêņ amac, mago akêņ gêwiņ atom. Ma embe jasôm biņ undambêņa êndêņ amac, oc akêņ êwiņ amboac ondod. ¹³ ñamalac teņ kêpi undambê gêja atom, ñac tageņ, taņ kêsêp anğa undambê gêmêņ naņgeņ. Eņ ñamalacnê Latu tau. ¹⁴ Mose gêjac

moac ñakatu sa anja gamên sawa ma oc sênac ñamalacnê Latu sa êtôm tônê,¹⁵ gebe ñamalac samob, tañ sêkên gêwiñ ej nañ, sênggôn materj jali tengeñ.”

¹⁶Gebe Anôtô têtac gêwiñ ñamalac kainj tenj, tec kékên nê Latu tagenj gêmênj gebe samob, tañ sêkên gêwiñ ej nañ, sênaña atom, sênggôn materj jali tengeñ.¹⁷ Gebe Anôtô kêsakinj Latu tagenj gêmênj nom, gebe êmêtôc ñamalac atom, gêmênj gebe ênam ñamalac kêsî.

¹⁸Lau tañ sêkên gêwiñ ej nañ, oc êmêtôc êsêac atom. Ma lau tañ sêkên gêwiñ ej atom nañ, têtac mêtôc sagac, gebe sêkên gêwiñ Anôtônê Latu tagenj nê ñaê atom.¹⁹ Mêtôc tau ñam amboac tonec gebe ñawê gêmênj nom, mago ñamalac têtac gêwiñ ñakesec kêlêlêc ñawê su, gebe sêgôm nêñ secgeñ.²⁰ Lau samob, tañ sêgôm sec nañ, têtac gedec ñawê ma oc nasêo lasê ñawê tau atom, gebe ñawê oc êmbu êsêacnêñ koleñ.²¹ Ma lau tañ sêgôm biñjanô ñanô kêsanañ, tec oc nasêo lasê ñawê gebe êpô nêñ koleñ e ênêc awê, gebe sêgôm toAnôtôgeñ.

Jesu agêc ñackêsagu Joan

²²Biñ tonañ su, go Jesu to nê ñacseñomi sêja gamênj Judaiana. Ej gêmoa gêwiñ êsêac gêmoa tonañ ma kêsagu lau.²³ Ma Joan kêsagu lau gêmoa Aion, tañ gêc Salim ñagala nañ amboac tonañ gebe bu taêsam kêpoac tônê, tec lau sêja jakêsagu êsêac,²⁴ gebe gêdênj tonañ sêkênj Joan gênggônj kapoacwalô atomgeñ.

²⁵Joanê ñacseñomi to ñac Judana tenj ac sêpa tauñ kêtû biñ sêkwasinj tauñ têtû selecña.²⁶ Go êsêac dêdênj Joan sêja ma sêsôm gêdênj ej gebe “Mêtêmôkê, ôlic acgom, ñac nañ agêc amoa Jordan ñamakenj ônêña awinj taôm ma gôwa ej ñam sa nañ, tec tau kêsagu lau ma samob dêdênj ej sêja.”²⁷ Tec Joan gêjô êsêac aweñ gebe “Ñamalac tenj tau êkôc gên

tenj êtôm atom, Anôtô êkênj êndênj ej acgom.²⁸ Taôm anôgac gebe kasôm gebe ‘Aê Kilisi atom, mago Anôtô kêsakinj aê gamuñ ej.’²⁹ ñac tañ sêsi awê gêjac ej ñawae nañ, kêtû ñac-ênam-awêwaga. Mago ñac-ênamawêwaga nê ñac, tañ jakêkô ma gêñô ej nañ, kêtû samuc ñac-ênam-awêwaga nê awa. Ma galoc aê amboac tonañ têtac ñajam kêlêlêc samucgeñ.³⁰ Ej êtôp ma aê jamêlinj.”

³¹Ej tañ anja lôlôc nañ, kêlêlêc samob su. Ej tañ nê ñam gêc nom nañ, kêtû gên nomña ma kêsôm biñ nomña. Ma ej tañ anja undambê nañ, kêlêlêc samob su.³² Biñ tañ ej gêlic to gêñô nañ, tec gêwa sa, mago lau tenj sêkôc ênê biñ sa atom.³³ Ma lau tañ sêkôc biñ tonañ sa nañ, sêlôc kêtû tôñ gebe Anôtô ej ñac biñjanôña.³⁴ ñac tañ Anôtô kêsakinj ej nañ, kêsôm Anôtônê biñ, gebe Anôtô kékênj ñalau gêdênj ej kêtôm dôñgeñ atom, ej kêsêwageñ.³⁵ Tama têtac gêwiñ Latu, tec kékênj gên samob kêsêp ej lêma.³⁶ Ej tañ kékênj gêwiñ Latu nañ, êñgônj mata jali tengeñ. Ma ej tañ tañapêc gêdênj Latunê biñ nañ, êlic gamênj êñgônj mata jalinañ atom, gebe Anôtô têtac ñandañ ginj ej tôngac.

Jesu agêc awê Samariana

4 Jesu kejala gebe Parisai sêñô ej gêjam lau taêsam ôkwi têtû ñacseñomi to kêsagu lau kêlêlêc Joan ñawae,² Jesu tau kêsagu lau atom, ênê ñacseñomigenj sêgôm,³ tec gêwi Judaiia sinj ma gêmu gêja Galilaila kêtiam.⁴ Gamênj tonañ ñaintêna tagenj kêsana Samarianañagenj gêja.⁵ Tec ej kêsêlêñ e gêo lasê malac Samarianañ tenj ñaê Sukar gêc kôm, tañ Jakob kékênj gêdênj latu Josep nañ ñagala.⁶ Ma Jakobnê bumata kêpoac tonañ. Jesu kêsêlêñ e têkwa gêbac tec gênggônj bumata tau, ma oc amboac kêkô ñaluñgeñ.

⁷Go awê tenj anja Samaria kêsana gêmênj gebe êtê bu. Tec Jesu kêsôm gêdênj ej gebe “Ôkênj bu mênjanôm.”⁸ Gêdênj

tonañ Jesunê ñacseñomi sêsa malac sêja sebe sênâm ôli mo. ⁹Ma awê Samariaña tonañ kêsôm gédênj eñ gebe “Aôm Juda ma aê awê Samariaña, mago amboac ondoc tec koteñ gebe jakênj bu aôm ônom nec.” (Gebe Juda to lau Samaria nêñ biñ gelom tau atom.) ¹⁰Go Jesu gêjô eñ awa gebe “Aôm embe ôjala gênj, tañ Anôtô kékênj nañ, to ñac tañ kêsôm gédênj aôm gebe Ôkênj bu mênjanôm nañ, go aômgeñ oteñ eñ gebe êkênj bu mata jaliña êndênj aôm.” ¹¹Ma awê kêsôm gédênj eñ gebe “Apômtau, aômnêm laclu masi ma bu nec gacgeñ kêsêp gêja su, ma aôm oc ôkôc bu mata jaliña tau aña ondoc. ¹²Aêac tamenji Jakob kékênj bumata tonec gédênj aêac. Êsêac to latui ma nê bôc sênôm bu tau. Aôm kôlêlêc eñ su me.” ¹³Go Jesu gêjô eñ awa gebe “Lau samob, nañ sênôm bu tonec, oc êjô êsêac êtiam. ¹⁴Mago teñ embe ênom bu, tañ aê oc jakênj êndênj eñ nañ, oc bu êjô eñ êtiam atom, êoc eñ tônj endenj töngeñ. Gebe bu, tañ aê jakênj êndênj eñ nañ, êtu bumata êpulu aña ênê ñalêlôm ma êkênj eñ êngônj mata jali tengeñ.” ¹⁵Tec awê tau kêsôm gédênj Jesu gebe “Apômtau, ôkênj bu tonañ êndênj aê acgommañ, gebe bu êjô aê êtiam atom ma jamênj tonec êtu jatê buña êtiam atom.”

¹⁶Ma Jesu kêsôm gédênj eñ gebe “Ôna ômôêc nêñ akweñ, agêc amu amênj tonec.” ¹⁷Tec awê gêjô eñ awa gebe “Aênoc akweñ masi.” Go Jesu kêsôm gédênj eñ gebe “Kôsôm jagédênj gebe nêñ akweñ masi. ¹⁸Aôm gôjam ñac lemeñ teñ su, ma ñac, tañ galoc gôjam gômoa nañ, nêñ akweñ eñ atom. Tec kôsôm jagédênj.”

¹⁹Ma awê kêsôm gédênj eñ gebe “Apômtau, aê galic aôm propete teñ. ²⁰Aêac tamenji teteñ mec aña lôc tônê, ma amac tec asôm gebe atej mec ñamala gêc Jerusalem.” ²¹Go Jesu kêsôm gebe “Awê, ôkênj êwiñ aê gebe noc teñ oc mênêsa, nañ atej mec êndênj Ta-

moc aña lôc tônê to Jerusalem atom. ²²Amac tonañ atej mec gédênj ñac, tañ ajala eñ sapu nañ, ma aêac tec atej gédênj ñac, tañ ajala eñ nañ, gebe Anôtô ênam ñamalac kêsî ñamoasinj êsa aña Judanênj. ²³Mago noc oc mênêsa, ma noc tau kédabiñ su, ma êsêac, tañ teteñ mec ñanô nañ, oc teteñ êndênj Tamoc toñalau ma tobiññanôgeñ. Tamoc tec gesom lau, nañ teteñ mec amboac tonañ êndênj eñ. ²⁴Anôtô eñ ñalau, ma êsêac, tañ teteñ mec êndênj eñ nañ, teteñ toñalau ma tobiññanôgênj.” ²⁵Ma awê kêsôm gédênj eñ gebe “Aê kajala gebe Mesia, tañ sêsam eñ sebe Kilisi nañ, oc êmênj. Êndênj noc êmênjña, oc êwa biñ samob ñam sa êndênj aêac.” ²⁶Tec Jesu kêsôm gédênj eñ gebe “Ñac tau aê, tec kasôm biñ gédênj aôm.”

²⁷Gédênj tonañ ênê ñacseñomi sêô lasê e têtakê, gebe gêjam biñgalôm gêwiñ awê teñ. Mago nêñ teñ kêsôm gebe “Aôm gobe amboac ondoc,” me “Aôm kôsôm asageñ gédênj eñ,” nec atom. ²⁸Awê tau gedec nê ku kékô ma gêja malac jakêsôm gédênj lau gebe ²⁹“Amênj alic ñac teñ, tê kêsôm ñoc gênj, tañ gagôm nañ, samob lasê nê. Oc moae Kilisi tau me.” ³⁰Tec êsêac sêsa aña malac dédênj eñ sêja.

³¹Gédênj ñasawa tonañgeñ ênê ñacseñomi jateteñ eñ gebe “Mêtêmôkê, ôniñ gênj.” ³²Tec eñ kêsôm gédênj êsêac gebe “Aênoc mo teñ tec gêc, amac ajala atom.” ³³Ma ênê ñacseñomi sêsôm gédênj tañ gebe “Ñac teñ kékênj gênj taniñña gédênj eñ me.” ³⁴Tec Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Aênoc mo tonec gebe jangôm ñac, tañ kêsakiñ aê gamênj nañ, nê biñ êtu tônj to janac dabiñ ênê koleñ. ³⁵Amac asôm gebe ‘Ajônj aclê ênaña acgom, go tajoñ kôm ñanô sa,’ asôm me masi. Ma aê tec jasôm êndênj amac gebe Aôc matemanô ña alic gênj kômña gebe mo tau ñakwac kêtû sôlôcgac. ³⁶Ñac-kejoñ-sawaga kékôc nê ñaôli tec gêmoa ma gêjac ñanô sêngônj materj jali

tengeņņa sa, e ņackêsêgêņwaga agêc ņac-kejoņ-sawaga lulugeņ têntac ņajam. ³⁷ Biņ tonec biņņanô gebe ņac teņ kêsê ma ņac teņ kejoņ ņanô sa. ³⁸ Aê kasakiņ amac gebe akôc kôm, taņ ajam atom naņ, ņanô sa. Lau teņ gêjam ņakôm su, ma amac akôc êsêac lemeņgêdô su.”

³⁹ Lau Samaria taêsam aņga malac tonaj sêkêņ gêwiņ eņ kêtû biņ, taņ awê kêsôm lasê gêdêņ êsêac naņņa gebe “Eņ kêsôm aêņoc gêņ, taņ gagôm naņ, samob gêdêņ aê.” ⁴⁰ Amboac tonaj lau Samaria dêdêņ eņ sêja ma teteņ eņ gebe êmoa êwiņ êsêac. Tec eņ gêmoa gamêņ tonaj kêtôm bêc luagêc. ⁴¹ Lau taêsam kêlêlêc sêkêņ gêwiņ eņ kêtû eņ tau nê biņņa, ⁴² ma sêsôm gêdêņ awê tau gebe “Aêac akêņ gêwiņ kêtû aômnmêm biņnageņ atom, gebe aêac tauņ aņô to ajalagac gebe ņac tecenec kêtû ņamalac samob nêņ kêsîwaga biņņanô.”

Jesu gêgôm kiņnê ņacnê latu ôli ņajam kêsâ

⁴³ Bêc luagêc tonaj gêjaņa, go Jesu gêdi aņga tonaj gêja Galilaia. ⁴⁴ Eņ tau tec kêsôm lasê gebe “Propete teņ oc tetoc eņ sa aņga tau nê malac atom.” ⁴⁵ Gêdêņ taņ jagêô lasê Galilaia naņ, lau Galiliana sêkôc eņ sa kêtû sêlic gêņ samob, taņ gêgôm gêdêņ om gêmoa Jerusalem naņņa, gebe tauņ sêlic om tonaj sêwiņ. ⁴⁶ Amboac tonaj gêmu gêja Kana Galiliana, taņ gêjam bu ôkwi kêtû wain naņ.

Kiņnê ņac teņ gêmoa Kapanaum, naņ latu gêmac gêc. ⁴⁷ ņac tau gêņô Jesu aņga Judaia gêmêņ Galilaia ņawae ma gêdêņ eņ jaketeņ eņ gebe êsêp êwiņ eņ naêņgôm ênê latu ôli ņajam êsa, gebe eņ awa kêtû dambê. ⁴⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Amac embe alic gêņtalô to gêņsêga atom, oc akêņ êwiņ atom.” ⁴⁹ Tec kiņnê ņac kêsôm gêdêņ eņ gebe “Apômtau, ôsêp ôwiņ aê ņagaô, gebe ņoc ņapalê oc êmac êndu.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Ôna, latôm oc êmoa

mata jali.” ņac tau kêkêņ gêwiņ biņ, taņ Jesu kêsôm gêdêņ eņ naņ, ma gêja. ⁵¹ Kêsêlêņ gêmu kêsêp gêmoa ma nê sak-iņwaga sêpuc eņ tômton sêja e sêsôm gêdêņ eņ gebe “Latôm gêmoa mata jali.” ⁵² Eņ kêtû kênac ockatu ņasawa, taņ ņac tau ôli kêpôlac tau su naņņa gêdêņ êsêac e sêsôm gêdêņ eņ gebe “Gêdêņ nôgeņ katuņ gêmu kêsâ ma ôli ņandan gawi eņ siņ.” ⁵³ Ma tama kêjala gebe oc kêtôm tonaj, tec Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Latôm oc êmoa mata jali.” Amboac tonaj êsêac to nê gôlôac samob sêkêņ gêwiņ Jesu. ⁵⁴ Gêņtalô tonaj Jesu gêgôm kêtû luagêc gêdêņ taņ gêmu aņga Judaia gêja Galilaia naņ.

ņac gêmac aņga bugêjactonj ôli ņajam kêsâ

5 Tonê su ma Judanêņ om teņ kêd-abiņ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. ² Ma bugêjactonj teņ kêpoac Jerusalem kêsî sacgêdô dombaņa, sêsam ņa Ebo-lai aweņ gebe Betsada, ma andu sêlêb lemeņ teņ kêkô tonaj. ³ Lau togêmac taêsam sêc tonaj, matenpec to magiņ kêsû ma ņatêkwa kêtû goloņ. [Êsêac sêdêņ gebe bu tau ņakotonj-kotonj êsa ⁴ gebe Apômtaunê aņela teņ kêsêp bu ņatonj tau jakêjali bu tonaj kêsêp ņasawa elêmê. Bu tonaj embe ņakotonj-kotonj êsa ma ņac teņ embe êsêp êtu ņamata, naņ oc ôli ņajam êsa, gebe bu tonaj kepeņ gêmac su paliņ-paliņgeņ.] ⁵ ņac teņ gêc tonaj, naņ gêmac gêc e ņajala kêtôm 38. ⁶ Jesu gêlic ņac tau gec ma kêjala gebe gêmac tonaj gêjam eņ tôm kêtôm têm taêsam su, tec kêtû kênac eņ gebe “Gobe ôlim ņajam êsa me masi.” ⁷ Ma ņac gêmac tau gêjô eņ awa gebe “Apômtau, bu tonaj embe ņakotonj-kotonj êsa, naņ ņoc ņac teņ gebe êkêņ aê jasêp bu ņatonj tau jana naņ, gêmoa atom. Tauc gabe jana, tec ņawapac ma lau sêmuņ aê ņapanj.” ⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Ôndi sa, oc nêmmê sa ma ôsêlêņ,” ⁹ e gacgeņ

ñac tau ôli ñajam kêsa, gêôc nê mê sa ma kêsêlêñ.

Ma gêñ tonañ gêdêñ sabet. ¹⁰Tec Juda sêsôm gêdêñ ñac, tañ ôli ñajam kêsa nañ gebe “Sabat tec gêc, amboac tonañ kêtôm atom gebe ôc mê.” ¹¹Ma enj gêjô êsêac aweñ gebe “Ñac nañ gêgôm aê ôlic ñajam kêsa nañ, kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Oc nê mê sa ma ôsêlêñ.’” ¹²Ma êsêac têtû kênac enj gebe “Ñac asa tê kêsôm gêdêñ aôm gebe ‘Ôc nê mê sa ma ôsêlêñ.’” ¹³Mago ñac tañ ôli ñajam kêsa nañ, gêjam kauc, gebe lau taêsam sêkac sa sêmoa ma Jesu kêtairñ tau su anga êsêacnêñ.

¹⁴Tonê su ma Jesu kêtap enj sa gêmoa lôm dabuñ ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôlic acgom, ôlim ñajam kêsagac. Amboac tonañ ôñgôm sec êtiam atom, gebe geñ teñ êtap aôm sa êlêlêc gêmuñña su atom.” ¹⁵Go ñac tau jakêsôm gêdêñ Juda gebe “Ñac tañ gêgôm aê ôlic ñajam kêsa nañ Jesu.” ¹⁶Amboac tonañ Juda señ oliñ Jesu gebe gêgôm gêñ amboac tonañ gêdêñ sabet. ¹⁷Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Tamoc gêjam kôm e mênjgêdêñ galoc, ma aê gajam kôm amboac tonañ.” ¹⁸Kêtu tonañña Juda dêdêb enj ñanogenj sebe sênac enj êndu kêtû gêgôm sabet popocñagenj atom, kêtû biñ, tañ enj kêsam Anôtô tau gebe Tama ma gêgôm tau kêtôm Anôtô nañña gêwiñ.

Jesunê ñaclai ñam

¹⁹Go Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndêñ amac gebe Latu kêtôm gebe tau êñgôm gêñ teñ atom. Gêñ tañ enj êlic Tama gêgôm nañ, go êñgôm êtôm tonañ, gebe gêñ, tañ Tama gêgôm nañ, Latu gêgôm amboac tonañgenj. ²⁰Tama têtac gêwiñ Latu ma kêtôc gêñ samob, tañ enj tau gêgôm nañ, gêdêñ enj ma oc êtôc kôm êlêlêc tonañ su êndêñ enj e amac oc êñac lememe. ²¹Tama gêñu ñacmatê materñ jali kêsa. Ma Latu tau êñu êsêac, tañ

taê ênam nañ, materñ jali êsa amboac tonañgenj. ²²Tama tau oc êmêtôc ñac teñ atom. Enj gêwi mêtôc siñ samucgenj gêdêñ Latu, ²³gebe ñamalac samob tetoc Latu sa êtôm tetoc Tama sa. Teñ embe etoc Latu sa atom, nañ oc etoc Tama, tañ kêsakinj enj gêmêñ nañ, sa atom amboac tonañ.

²⁴“Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndêñ amac gebe ñac tañ gêñô ñoc biñ ma kêkêñ gawiñ ñac, tañ kêsakinj aê nañ, enj gêñgônj mata jali teñgenj. Ma enj oc êô lasê mêtôc atom, enj anga gêmac êndu tau jagelom gêñgônj mata jali. ²⁵Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndêñ amac gebe Noc teñ oc mênjêsa, ma noc tau kêdabiñ su gebe ñacmatê sêñô Anôtônê Latu awa, ma êsêac, tañ sêñô nañ, oc sêñgônj materñ jali. ²⁶Tama mata jali ñam gêc enj tauña ma kêkêñ Latu mata jali ñam gêc enj tauña amboac tonañgenj. ²⁷Ma kêkêñ ñaclai gêdêñ enj gebe êmêtôc ñamalac gebe enj ñamalacnê Latu. ²⁸Anac lememe atom, gebe noc oc mênjêsa ma samob, tañ sêc sêô nañ, oc sêñô enj awa ²⁹ma mênjsêsa. Lau tañ sêgôm geñ ñajam nañ, sêndi sa sêñgônj materñ jali. Ma êsêac, tañ sêgôm sec nañ, sêndi sa gebe têtap mêtôc sa.

Lau sêwa Jesunê ñam sa

³⁰“Aê katôm gebe tauc jañgôm gêñ teñ atom. Aê jamêtôc êtôm ganjô. Tec ñoc mêtôc tau jagêdêñ gebe gagôm tauc ñoc biñ atom, gagôm ñac, tañ kêsakinj aê nanñgenj nê biñ.

³¹“Aê embe jawa tauc ñam sa, oc jawa sa êtôm atom. ³²Ñac teñ gêwa aê ñam sa tec gêmoa, ma aê kajala biñ, tañ gêwa sa kêpi aê nañ, gebe biññanô. ³³Amac tonañ asakinj lau dêdêñ Joanj sêja, ma enj gêwa biññanô ñam sa, ³⁴mago biñ, tañ ñamalac sêwa sa nañ, aê nec kakôc sa atom, tagenj kasôm biñ tau gebe ênam amac kêsi. ³⁵Joanj kêtû ja, nañ gelom ñawê kêpô gamêñ nañ, ma amac abe

atu samuc ênê ñawê têlagen. ³⁶ Ñoc biñ gêwa aê ñam saña kêlêlêc Joannê su, gebe kôm tañ tamoc kêkêñ aê gebe janac dabiñ nañ, tec gajam. Ma kôm tau gêwa aêñoc ñam sa gebe Tamoc kêsakiñ aê. ³⁷ Ma Tamoc, tañ kêsakiñ aê nañ, gêwa aêñoc ñam sa. Amac añô ênê awa atom e alic eñ lañô atom. ³⁸ Ma ênê biñ gêc amacnêm ñalêlôm atom, gebe akêñ gêwiñ ñac, tañ kêsakiñ aê nañ atom. ³⁹ Mêtê tañ teto gêc nañ, amac apuc atu dôbgeñ amoa, abe añgôn matem jali teñgeñ ñam jakêsêp biñ tonañ, ma biñ tonañ ñai gêwa aê ñam sagoc. ⁴⁰ Mago amac abe andêñ aê amêñ akôc matem jali ñam atom.

⁴¹ “Aê jakôc waec aña ñamalacnêñ atom. ⁴² Mago aê kajala amac têtmac gêwiñ Anôtôña gêc nêm ñalêlôm atom. ⁴³ Aê gamêñ gajam Tamoc lañô, mago amac akôc aê sa atom. Ñac teñ embe êmêñ ênam tau lañô, go akôc eñ sa. ⁴⁴ Amac tañ akôc waem aña taôm nêm ma matem gêdiñ waem aña Anôtô tageñ nê atom nañ, atôm gebe akêñ êwiñ amboac ondoc. ⁴⁵ Taêm ênam gebe aê jandôn amacnêm biñ êndêñ Tamoc nec atom. Ñac-êndôn-amacnêm-biñwaga gêmoa, eñ Mose, tañ akêñ matem eñ amoa nañ. ⁴⁶ Embe akêñ êwiñ Mose, oc akêñ êwiñ aê, gebe ñac tônê tê keto biñ kêpi aê. ⁴⁷ Ma embe akêñ êwiñ biñ, tañ eñ keto nañ atom, oc akêñ êwiñ aêñoc biñ amboac ondoc.”

Jesu gêlôm 5,000

(*Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luk 9:10-17*)

6 Tônê su ma Jesu gelom bugêjactoy Galilaiña, tañ sêsam teñ gebe Tiberiña nañ, ñamakeny ônêña gêja. ² Ma lau taêsam têtadaguc eñ sêja, gebe sêlic gêñtalô, tañ eñ gêgôm gêdêñ lau gêmac nañ. ³ Jesu kêpi lôc jagêñgôn sic gêwiñ nê ñacseñomi. ⁴ Ma Judanêñ om-sêga Pasa kêdabiñ. ⁵ Jesu gêoc mataanô

sa e gêlic lau taêsam dêdêñ eñ, ma kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Aêac tanam ôli mo aña ondoc gebe lau tonec sêniñ.” ⁶ Biñ tonañ Jesu kêsôm gebe ênsaê eñ, gebe tau kêjala gêñ, tañ gebe êñgômña nañ. ⁷ Ma Pilip gêjô eñ awa gebe “Aêac embe tanam ôli mo ña denari 200 ma mên-takêñ ñagec-ñagec êndêñ êsêac êndêñ-êndêñgeñ, mago oc êtôm atom.” ⁸ Go ênê ñacseñominêñ teñ, Simon Petere lasi Andrea, kêsôm gadêñ eñ gebe ⁹ “Ñapalê teñ kêkôc mo lemeñ teñ ma i luagêc tec gêmoa, mago gêñ tecenec oc êtôm lau taêsam tonec ñai amboac ondoc.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm gebe “Asôm gebe lau sêñgôn sic.” Aña gamêñ tonañ gêgwañ taêsam gêc. Amboac tonañ lau, tañ sêñgôn sic nañ, amboac 5,000. ¹¹ Go Jesu kêkôc mo ma gêjam danje, go gêjac sam gêdêñ lau, tañ sêñgôn nañ, ma gêgôm i amboac tonanjen gebe sêniñ êtôm têtmac êwiñ. ¹² Señ e gêoc êsêac tôn, go kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Anac ñagêdôgêdô sa, gebe teñ ênaña atom.” ¹³ Mo lemeñ teñgeñ tecenañ, mago lau señ e dedec ñagêdô-gêdô gêcña, go sêjac sa kêsêp gadob 12 e mêngec.

¹⁴ Ñamalac sêlic gêñtalô, tañ eñ gêgôm nañ, tec sêsôm gebe “Propete tañ êmêñ nom nañ ñac tau tonec biññanogoc.” ¹⁵ Jesu kêjala gebe êsêac sebe sêmêñ sê-janjo eñ su ma sêkêñ eñ êtu nêñ kiñ, tec kêtaiñ taugeny gêc kêpi lôc gêja.

Jesu kêsêlêñ gêmoa ñadembom ñaô

(*Mat 14:22-23; Mar 6:45-52*)

¹⁶ Kêtula, go nê ñacseñomi sêsêp bugê-jactoy sêja ¹⁷ e sêpi wañ teñ sebe sêlac sêna Kapanaum. Gamêñ ñakesec kêsas su, mago Jesu gêo lasê êsêac atom tageñ, ¹⁸ ma mu gêbuc ñatêna e ñadembom se-canô. ¹⁹ Sêlac e sêkêñ gamêñ kêtusêga gêc wañkuña, go sêlic Jesu tau kêsêlêñ gêmoa ñadembom ñaôgeñ mênkêdabiñ wañ ma têtêc tauñ. ²⁰ Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê tau tonec, atêc

taôm atom.”²¹ Êsêac sebe nasêkôc enj êpi wañ, ma eb tagen wañ kêsô gamên, tañ sepeñ nañ.

**Jesu kêtü mo ñanô
dangôn materj jaliña**

²² ñageleñ lau, tañ sêmoa bugêjacton ñamaken ònêña nañ, sêlic gebe wañ teñ kêpoac sêclunj gêwiñ atom, wañ tagen, ma Jesu tau gêwiñ nê ñacseñomi gêja atom, nê ñacseñomi tauñgeñ séja.²³ Mago wañ ñagêdô anja Tiberia sêlac e jasêsô gamên, tañ Apômtau gêjam dange ma kêkên mo êsêac señ nañ ñagala.²⁴ Gêdên tañ lau sêlic Jesu to nê ñacseñomi lañôñmê nañ, ac sêpi wañ jasêsôm Jesu anja Kapanauam.

²⁵ Êsêac têtap enj sa gêmóa bu makeñ, tec sêsôm gêdên enj gebe “Mêtêmdôkê, aôm gêdên ondóc gômôên tonec.”²⁶ Ma Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Amac asôm aê kêtü alic gêñtalôña atom, ac asôm aê kêtü aen mo e gêôc amac tônia.²⁷ Anjôm mocsac gên taniñña, tañ êtu palê nañ atom, mago anjôm mocsac gên taniñña, tañ ênêc e êkên ñamalac sêñgôn materj jali teñgeñña nañ. ñamalacnê Latu oc êkên gên tau êndên amac gebe Tama Anôtô gêlôc gêdên enj kêtü tônia sugac.”²⁸ Ma êsêac sêsôm gêdên enj gebe “Aêac anjôm amboac ondóc gebe anam Anôtônê kôm.”²⁹ Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Anôtônê kôm tau tonec gebe akên êwiñ ñac, tañ enj kêsakiñ nañ.”³⁰ Ma êsêac sêsôm gêdên enj gebe “Aôm ôñgôm gêñtalô ondóc gebe aêac alic ec akên êwiñ aôm. Aôm ôñgôm asageñ.³¹ Tameñi tec señ mana anja gamên sawa kêtôm biñ, tañ teto gêc nañ gebe ‘Enj kêkên mo anja undambê gêdên êsêac señ.’”³² Go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Mose kêkên mo anja undambê gêdên amac atom. Mo ñanô undambêña tonañ

Tamoc tau kêkên gêdên amac,³³ gebe ñac, tañ anja undambê kêsêp gêmên ma kêkên ñamalac sêñgôn materj jali nañ, tec kêtü Anôtônê mo.”³⁴ Ma êsêac sêsôm gêdên enj gebe “Apômtau, ôkên mo tonañ êndên aêac enden tôniañgeñmañ.”³⁵ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Aê tauc tec katu mo ñamalac sêmoa materj jaliña tau. ñac tañ êndên aê êmên nañ, mo êjô enj êtiãam atom. Ma ñac, tañ êkên êwiñ aê nañ, bu êjô enj êtiãam atomanô.

³⁶ “Aê tec kasôm gêdên amac su gebe Amac alic aêgac, mago akên gêwiñ atom.³⁷ Gên samob, tañ Tamoc kêkên gêdên aê nañ, oc êndên aê êmên ma ñac teñ embe êndên aê êmên, oc jama-suc enj atom.³⁸ Aê kasêp anja undambê gamên gebe janjôm tauc ñoc biñ êtu tônia atom, janjôm ñac-kêsakiñaêwaga nê biñ êtu tônia.³⁹ Ma ñackêsakiñ-aêwaga tau nê biñ amboac tonec gebe gên samob, tañ kêkên gêdên aêña nañ, janam ñateñ sapu atom, janu samob sêndi sa êndên bêc ñamuña.⁴⁰ Tamocnê biñ tau tonec gebe lau samob, tañ sêlic Latu ma sêkên gêwiñ enj nañ, gêñgôn materj jali teñgeñ ma aê êñu êsêac sêndi ña êndên bêc ñamuña.”

⁴¹ Juda sêli aweñ sa kêtü biñ, tañ kêsôm gebe “Aê mo kasêp anja undambê gamên nañña.”⁴² Ma êsêac sêsôm gebe “ñac tonec Josep latu Jesu me masi. Têna agêc tama tec tajalagac. Ma amboac ondóc tec galoc enj kêsôm gebe Aê kasêp anja undambê gamên nec.”⁴³ Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Ali awem sa atom.⁴⁴ ñac teñ kêtôm gebe tau êndên aê êmên atom. Tamoc tañ kêsakiñ aê gamên nañ, embe ê enj, go aê janu enj êndi sa êndên bêc ñamuña.⁴⁵ Teto gêc propetenên buku gebe ‘Anôtô oc êndôn ñamalac samob.’ Ma samob, tañ sêñô Tamocnê biñ ma sêkêc kauc anja ênê nañ, tec dêdên aê sêmên.⁴⁶ Teñ gêlic Tamoc atom, ñac tagen, tañ kêsã anja Anôtô tau nê nañ, taugen

tec gêlic tama. ⁴⁷ Biñjanô, aê jasôm to-biñjanôgeñ êndên amac gebe Eñ tañ kékên gêwiñ nañ, gêngôñ mata jali teñgeñ. ⁴⁸ Mo ñamalac gêngôñ mater jaliña aê. ⁴⁹ Tamemi señ mana aña gamên sawa, mago sêmac êndu. ⁵⁰ Mo tecenec kêsêp aña undambê gêmên gebe teñ embe êniñ oc êmac êndu atom. ⁵¹ Mo mata jali, tañ kêsêp aña undambê gêmên nañ aê. Ñamalac teñ embe êniñ mo tau tonec, oc êngôñ mata jali teñgeñ. Ma mo tau, tañ aê jakên nañ, tauc ôlic tec jakên gebe ñamalac samob sêngôñ mater jali.”

⁵² Judawaga aweñsuñ gêoc ka taun ma sêsôm gebe “Amboac ondod, ñac tonec kêtôm gebe êkên nê ôli aêac taniñ me.” ⁵³ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgeñ êndên amac gebe Amac embe aniñ Ñamalacnê Latunê ôli to anôm ênê dec atom, oc matem jali ñam ênêc amacña atom. ⁵⁴ Eñ tañ geñ aêñoc ôlic to gênôm aêñoc dec nañ, gêngôñ mata jali teñgeñ, ma aê oc jañu eñ sa êndê bêc ñamuña, ⁵⁵ gebe aêñoc ôlic kêtû gên taniñña ñanô tau, ma aêñoc dec kêtû gên tanômña ñanô tau. ⁵⁶ Eñ tañ geñ aêñoc ôlic to gênôm aêñoc dec nañ, gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa eñ ñalêlôm. ⁵⁷ Tamoc mata jali kêsakiñ aê gamên, ma aê tec gamoa matoc jali kêtû Tamocña. Ma eñ tañ geñ aê nañ, êngôñ mata jali êtu aêña amboac tonañgeñ. ⁵⁸ Mo tau, tañ kêsêp aña undambê gêmên nañ, kêtôm mo, tañ tamemi señ-señ ma sêmac êndu nañ atom. Eñ tañ geñ mo tonañ êngôñ mata jali teñgeñ.” ⁵⁹ Biñ tonañ Jesu kêsôm gêdên kêdôn mêtê gêmoa lôm Kapanaumña.

Biñ dangôñ mater jaliña

⁶⁰ Ênê ñacseñomi gwalêkiñ sêñô biñ tonañ ma sêsôm gebe “Biñ tonañ ñawapac sec. Asa kêtôm gebe êkên taña.” ⁶¹ Jesu kêjala gêc tau gebe nê ñacseñomi

sêli aweñ sa, tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Biñ tonec kêtû kasec amac me. ⁶² Ma embe alic Ñamalacnê Latu êmu êpi gamên, tañ andañgeñ gêngôñ nañ êna, oc amboac ondod. ⁶³ Ñalau tagen êkên ñamalac sêngôñ mater jali. Ôliñ oc ênam sa naeo. Biñ tañ kasôm gêdên amac su nañ, tau ñalau to mata jali. ⁶⁴ Mago amacnêm ñagêdô sêkên gêwiñ atom.” Jesu kêsôm biñ tonañ gebe kêjala êsêac, tañ sêkên gêwiñ eñ atomña nañ, ma kêjala ñac, tañ eoc eñ lasêña nañ kawanañgeñ. ⁶⁵ Tec kêsôm gebe “Kêtû tonañña tec kasôm gêdên amac gebe Ñac teñ kêtôm gebe tau êndên aê êmên atom, Tamoc êlôc êndên eñ acgom.”

⁶⁶ Gêdên tonañ ênê ñacseñomi gwanikiñ sêwi eñ siñ sêsêlên sêwiñ eñ kêtiam atom. ⁶⁷ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac lau 12 gebe “Ma amac abe aêc ana amboac tonañgeñ me.” ⁶⁸ Ma Simon Petere gêjô eñ awa gebe “Apômtau, aêac oc andên asa ana, aña gôn mater jali teñgeñ ñam gêc aômgeñ nêm, biñ. ⁶⁹ Ma aêac akên gêwiñ to ajala gebe Anôtônê ñac dabuñ aôm.” ⁷⁰ Go Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Aê kajaliñ amac lau 12 sa me masi. Mago amacnêm ñac teñ kêtû Sadañnê ñac.” ⁷¹ Eñ kêsôm biñ tonañ kêpi Simon Isariot latu Juda, tañ gebe eoc eñ lasê nañ. Êsêac lau 12 nêñ ñac teñ eñ.

Jesu to lasii

7 Biñ tônê su ma Jesu kêsêlên gêmoa Galilalageñ. Eñ gebe êsêlên êmoa Judaia atom, gebe Juda dêdib sebe sênac eñ êndu. ² Judanên omsêga Lômbeç kêdabiñ. ³ Tec Ênê lasii sêsôm gêdên eñ gebe “Ôndi aña tonec ma ôna Judaia gebe nêm ñacseñomi sêlic kôm, tañ aôm ôngômña nañ sêwiñ. ⁴ Ñac teñ embe taê ênam gebe nê wae êtu tapa, nañ êngôm nê gên ênêc lêlômgeñ atom. Embe ôngôm nêm kôm teñ, go ôtu awê êndên lau samob sêlic.” ⁵ Lasii sêsôm

biñ tonañ gebe sêkên gêwiñ eñ atom amboac tonañ. ⁶Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Aênoc noc kêdabiñ atom tagen, êmacgeñ nêmc noc tec gêc ñapañ. ⁷Lau nomña têntac gedec amac atom, têntac gedec aêgeñ, gebe gawa êsêac sa gebe nêñ kôm keso. ⁸Taôm api ana alic om. Aê tec oc japi jawac êndên om tonec atom tagen, gebe aênoc noc kêdabiñ atom.” ⁹Biñ tonañ kêsôm gêdên êsêac su ma gêmoa Galilaia.

Jesu gêlic om Lômbecña

¹⁰Lasii sêpi sêja su sebe sêlic om, go eñ kêpi gêja amboac tonañ, mago gêmoa awê atom, kêsiniñ taugen. ¹¹Gêdên om tau Juda sesom eñ ma sêsôm gebe “Ñac tau gêmoa ondoc.” ¹²Lau taêsam sêli aweñ sa kêtû eñña. Ñagêdô sêsôm gebe “Eñ ñac ñajam”, ma ñagêdô sêsôm gebe “Masi, eñ kêsau lau.” ¹³Biñ tonañ kêpi eñ, tec êsêacnêñ teñ kêsôm kêtû awê atom, gebe samob têtêc Juda.

¹⁴Sêlic om e sêkô luñgeñ, go Jesu kêpi lôm dabuñ jakêdôn mêtê gêdên êsêac. ¹⁵Tec Juda sêñac lemeñ ma sêsôm gebe “Ñac tônê kêjala mêtê amboac ondoc, têdôn eñ atom nec.” ¹⁶Ma Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Aênoc mêtê kêtû tauc êôc gêñ atom, ñac tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ, nê gêñ. ¹⁷Teñ embe taê ênam gebe êñgôm Anôtônê biñ êtu tôn, oc êjala ñoc mêtê ñam gebe aña Anôtônê me aê kasôm tauc ñoc biñ. ¹⁸Ñac tañ kêsôm tau nê biñ nañ, gebe êñgôm tau nê wae êsa. Ma ñac tañ gebe êñgôm ñac-kêsakiñeñwaga nê wae êsa nañ, eñ ñac biññanoña ma keso teñ gêc eñña atom. ¹⁹Mose kêkên biñsu gêdên amac atom me. Mago amacnêmc teñ kêmasañ kêtû tôn atom. Ma amac adib aê abe anac aê êndu êtu asageñña.” ²⁰Lau tau sêjô eñ awa gebe “Ñalau sec gêgôm aôm. Asa gebe ênac aôm êndu.” ²¹Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Aê gajam koleñ tagen ma amac samob êñac lememe.

²²Mose kêsakiñ amac gebe asa ñapalê, (lêñ tau kê a aña Mosenê atom, gelom aña abeminên,) tec amac êsa lau gêdên sabat amboac tonañ. ²³Embe sêsa ñac teñ êndên sabat gebe senseñ Mosenê biñsu su atom, ma amboac ondoc tec têmtac ñandañ gêdên aê gebe gagôm ñac teñ ôli samucgeñ ñajam kêsâ gêdên sabat. ²⁴Amêtôc biñ êtôm alic geñ gêc dêmôêña atom. Amêtôc akip ñam ña êndêngeñ êtôm mêtôc gêdên.”

Jesu eñ Mesia me masi

²⁵Ma lau Jerusalemña ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tau, tañ dêdib sebe sênac eñ êndu nañ tônê me. ²⁶Alic acgom, eñ kêsôm biñ gêmoa awêgeñ, mago sêsôm eñ awa auc atom. Moae kasêga sêjala eñ gebe eñ Kilisi tau me. ²⁷Ñac tônê aêac tajala ênê ñamgac. Mago Kilisi tau embe êmên, nañ ñac teñ êjala ênê ñam atom.”

²⁸Jesu kêdôn mêtê gêmoa lôm dabuñ, tec kêsôm biñ kêkac awa sageñ gebe “Amac tec ajala aê to ajala ñoc ñam me masi. Tauc ñoc ñalêlôm kêkac aê tec gamêñ nec atom. Eñ tañ kêsakiñ aê nañ, ñac biññanoña tau, nañ amac ajam kauc eñ. ²⁹Aê tec kajala engac, gebe aê aña ênê, ma eñ kêsakiñ aê tec gamêñ.” ³⁰Êsêac dêdib eñ gebe sêkôc eñ tôn, mago ñac teñ lêma kêsac eñ atom, gebe nê noc kêdabiñ atom tagen. ³¹Lau taêsam sêkên gêwiñ eñ ma sêsôm gebe “Kilisi tau embe êmên, oc êñgôm gêñtalô wakuc ondoc êlêlêc ñac tonec su.”

Juda sêsakiñ siñwaga gebe sêkôc Jesu tôn

³²Parisai sêñô gebe lau sêli aweñ sa amboac tonañ, tec lau dabuñsêga to Parisai sêsakiñ sakiñwaga sêja sebe sêkôc eñ tôn. ³³Ma Jesu kêsôm gebe “Aê jamoa saungeñ jawiñ amac acgom, go jandên ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ jana. ³⁴Amac oc ansom aê e atap aê sa atom, ma gamêñ, tañ aê jañgôn nañ,

amac oc atôm gebe naasa atom.”³⁵ Tec Juda sêsôm gêdên tauj gebe “Ijac tônê gebe êna ondoc, tec kêsôm gebe aêac tatap enj sa atom nê. Enj gebe êndên lau Helen me.”³⁶ Bij tec enj kêsôm gebe ‘Oc ansom aê e atap aê sa atom,’ ma ‘Gamên tauj aê janğonj nañ, amac atôm gebe naasa atom,’ nec ñam amboac ondoc.”

Bij kêpi bu mata jali

³⁷ Gêdên omsêga ñabêc kapôênj ñamuña nañ, Jesu gêdi ña ma kêsôm kékac awa sagenj gebe “Ijac tenj embe bu êjô enj, go mênênôm anğa aênjoc.”³⁸ Ijac tauj kékênj gêwiñj aê kêtôm bij, tauj teto gêc nañ, gebe ‘Bu mata jaliña êc ñasamac kapôênj êsa anğa ênê ñalêlôm êna.”³⁹ Bij tonanj enj kêsôm kêpi Ijalau. tauj enj gebe lau-sêkênj-gêwiñwaga êkêc anğa ênê. Jesunê ñawasi kêsa atomgenj, tec Ijalau gêmênj atom tagenj.

Lau sêwa tauj kékôc

⁴⁰ Lau tauj sênô bij tonanj nêñ ñagêdô sêsom gebe “Ijac tonê enj propete tau, biñjanô.”⁴¹ Ma ñagêdô sêsôm gebe “Ijac tônê enj Kilisi tau.” Mago ñagêdô sêsôm gebe “Kilisi êsa anğa Galilaia me.”⁴² Bij tauj teto gêc nañ, amboac tonec gebe Kilisi êsa anğa Dawidnê ñawê ma êsa anğa malac Betlehem, tauj Dawid gêngonj nañ êmênj.”⁴³ Amboac tonanj lau sêwa tauj kékôc kêtû Jesuña⁴⁴ e lau ñagêdô sebe sêkôc enj tônj, mago ñac tenj lêma kêsac enj atom.

Judanêñ laumata sekenj gêwiñj atom

⁴⁵ Sakiñwaga dêdênj lau dabuñsêga to Parisai sêmu sêja ma nêñ ñataui sêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac ondoc, tec akôc enj atom nec.”⁴⁶ Ma sakiñwaga sêjô êsêac awenj gebe “Ijamalac tenj kêsôm bij amboac ñac tônê kêsôm nec atom-anô.”⁴⁷ Tec Parisai sêjô êsêac awenj gebe “Enj gêwa amac ôkwi amboac tonanjenj me.”⁴⁸ Amac alic kasêga to Parisai tenj

kékênj gêwiñj enj su me.⁴⁹ Mago lau tônê sêjam kauc Mosenê biñsu nañ, acmênj sêbacgac.”

⁵⁰ Go êsêacnênj ñac tenj, Nikodeme, tauj gêmunjenj gêdênj Jesu gêja nañ, kêsôm gêdênj êsêac gebe⁵¹ “Aêac embe tauj ñac tenj nê bij to tajala gênj, tauj enj gêgôm nañ atom, biñsu êmêtôc enj me masi. Oc masi.”⁵² Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Aôm anğa Galilaia amboac tonanj me. Ôsala ôlic acgom, propete tenj gêdi sa anğa Galilaia atom.”

⁵³ Êsêac sêc gêdênj-gêdênjenj sêja nêñ andu.

Jesu taê walô mockaiño

8 [Jesu kêpi Lôcatakwi gêja² e bêbêcgenj, go gemu gêja lôm dabuj ma lau samob dêdênj enj sêja, tec gêngonj sic ma kêdônj mêtê gêdênj êsêac.³ Ma biñsutau to Parisai sêwê awê tenj, tauj têtap enj sa gêjac sêmôcwalô gêngic nañ, jatetoc enj kêkô êsêac ñaluñ.⁴ Ma sêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, awê tonec lau têtap êsêagêc nê mockaiñj sa.⁵ Mose kêjatu gêc biñsu gebe têtuc lau amboac tonanj ña poc êndu. Ma aôm oc ôsôm amboac ondoc.”⁶ Êsêac sebe sêngôliñ bij êpi enj, tec sêsau sêôc enj ña bij tonanj. Jesu gewec ma lêmalatu keto gênj gêc nom.⁷ Ma êsêac têtû kênac enj sêôc aucgenj sêmoa, tec enj kêsa sa ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amacnêm ñac, tauj nê sec masi nañ, êtuc poc êpi awê tonec êtû ñamata.”⁸ Kêsôm su ma gewec jaketo nê gênj kêtiam.⁹ Êsêac sênô bij tonanj ma têtaiñ tauj tagenj-tagenj. Lau ñanô sêc sêmunj e sedec Jesu taujenj kêkô gêwiñj awê, tauj kêkô ñaluñ nañ.¹⁰ Go Jesu kêsa sa ma kêsôm gêdênj awê gebe “Awê tau, ma lau tau. Nêñ tenj kêtij aôm me masi.”¹¹ Ma awê tau kêsôm gebe “Apômtau, masianô.” Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ma aê latij aôm atom amboac

tonañgenj. Ôna ma òngòm sec tej êtiam atom.”]

Jesu kêtù ñawê nomña

¹² Go Jesu kêsôm biñ gêdênj êsêac kêtiam gebe “Nom ñaja aê. Ñac tañ êndanguc aê nañ, êsêlênj tokesec atom, mata jali ñaja êpô enjenj.” ¹³ Ma Parisai sêsôm gêdênj enj gebe “Taôm gôwa taôm nêm biñ sa, tec nêm biñ tonañ biññanô atom.” ¹⁴ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê tauc embe jawa tauc ñoc biñ sa, go ñoc biñ tonañ biññanô gebe ñoc ñam, tañ kasa gamênj to ñoc lêngtêpôê, tañ jana nañ kajalagac, mago amac ajam kauc ñam, tañ kasa gamênj to ñoc lêngtêpôê, tañ jana nañ. ¹⁵ Amac amêtôc kôtôm ñamalacnênj kauc. Aê kêmêtôc ñac tej atom. ¹⁶ Aê embe jamêtôc biñ, go ñoc mêtôc tau biññanô, gebe aê taucgenj gamoa atom, ñac tañ kêsakiñ aê nañ, gêwiñ aê. ¹⁷ Teto gêc amac taôm nêm biñsu gebe ‘Biñ tañ ñamalac luagêc sêwa sa kêpi tageñ nañ biññanô.’ ¹⁸ Aê tec gawa tauc ñam sa gamoa, mago Tamoc, tañ kêsakiñ aê nañ, gêwa aê sa gêwiñ.” ¹⁹ Tec êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Tamam gêmoa ondoc.” Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac ajala aê atom, tec ajala Tamoc atom. Embe ajala aê, oc ajala Tamoc êwiñ.”

²⁰ Biñ tonañ Jesu kêsôm gêmoa lôm dabuñ ma kêdônj lau gêmoa balêm, tañ kanom kêkô nañ. Mago lau sêkam enj tônj atom gebe ênê noc mênkêsa atom tageñ.

Gamênj tañ aê gabe lêna nañ, amac atôm gebe naasa atom

²¹ Go kêsôm gêdênj êsêac kêtiam gebe “Aê jana ma amac oc ansom aê e amac êndu tonêm secgenj. Gamênj tañ aê jana nañ, amac atôm gebe naasa atom.” ²² Tec Juda sêsôm gebe “Moae gebe êjaiñ tau, tec kêsôm gebe ‘Gamênj tañ aê jana nañ, amac atôm gebe naasa atom’ nec me.” ²³ Go enj kêsôm gêdênj êsêac gebe

“Amac anja elonj, mago aê anja lólôc. Amac anja nom tonec, mago aê anja nom tonec atom. ²⁴ Tec kasôm gêdênj amac gebe Amac êndu tonêm secgenj. Ma embe akênj êwiñ gebe aê ñac tau tonec atom, oc amac êndu tonêm secgenj.” ²⁵ Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Ma aôm asa.” Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Êtu asagenña aê jasôm biñ êndênj amac ñapañ. ²⁶ Aênoc biñ jasôm êndênj amac to jamêtôc amacña taêsam tec gêc. Ñac tañ kêsakiñ aê gamênj nañ, enj ñac biññanôña, ma biñ tañ ganjô anja ênê nañ, kasôm lasê gêdênj ñamalac samob.”

²⁷ Enj kêsôm biñ kêpi Tama gêdênj êsêac, mago nênj kauc kêsa atom. ²⁸ Go Jesu kêsôm gebe “Êndênj tañ anac Ñamalacnê Latu sa nañ, ajala gebe aê tau tonec. Aê gagôm tauc ñoc gênj atom, gênj tañ Tamoc kêdônj gêêdênj aê nañ, tec kasôm. ²⁹ Ma ñac, tañ kêsakiñ aê gamênj nañ, tec gêwiñ aê. Enj gedec aê taucgênj gamoa atom, gebe aê gagôm gênj, tañ enj gêlic ñajam nañ, ñapañ tec gamoa.” ³⁰ Enj kêsôm biñ tonañ ma lau gwalêkiñ sêkênj gêwiñ enj.

Biññanô oc êngamboac amac su

^{31–32} Go Jesu kêsôm gêdênj Juda, tañ sêkênj gêwiñ enj nañ gebe “Amac embe amoa ñoc biñ ñalêlôm, oc atu aênoc ñacsenjomi ñanô “ma ajala biññanô e biññano tau enjamboac amac su.” ³³ Tec êsêac sêjo enj awa gebe “Abrahamnê ñawê aêac ma aêac atu lau tej nênj sakiñwaga atomanô, ma amboac ondoc tec kôsôm gebe òngamboac aêac su.” ³⁴ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndênj amac gebe Ñamalac samob, tañ sêgôm sec nañ, têtù sec ñasakiñwaga. ³⁵ Sakliñwaga oc êngônj andu endenj tònjenj atom, latu tec êngônj endenj tònjenj. ³⁶ Latu embe enjamboac amac su, ôc tec amoa nêm lêtêgenj. ³⁷ Aê kajalagac gebe Abrahamnê wakuc amac, mago amac adib abe anac aê andu

ŋam gebe aênoc biŋ wackêsêp amacnê m ŋalêlôm atom. ³⁸ Gêŋ taŋ aê galic aŋga Tamocnê naŋ, tec kasôm. Ma biŋ, taŋ amac aŋô aŋga tameminê naŋ, tec agôm amboac tonanŋen.”

³⁹ Ma êsêac sêjô eŋ awa gebe “Tamemai Abraham.” Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Embe Abrahamnê ŋapalê amac, naŋ aŋgôm gêŋ atôm Abraham acgom, ⁴⁰ ma galoc amac adib abe anac aê êndu. Aê kasôm biŋŋanô, taŋ gaŋô aŋga Anôtônê naŋ, gêdêŋ amac, tec abe anac aê. Abraham gêgôm gêŋ amboac tonanŋ atom. ⁴¹ Amac agôm tameminê geŋ.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mockaiŋ teŋ kêka aêac lasê atom, aêac tamemai tageŋ tec gêmoa, eŋ Anôtô.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Anôtô embe amac tamemi, oc têmtac êwiŋ aê, gebe aê kasa aŋga Anôtônê, ma aŋga ênê tec gamêŋ. Tauc kakac tauc tec gamêŋ nec atom. Ŋac tau tônê kêsakiŋ aê gamêŋ. ⁴³ Ambôac ondod tec nê m kauc kêsa kêpi aênoc biŋ atom. Ŋam gebe amac akêŋ taŋem aênoc biŋ akêtôm atom. ⁴⁴ Amac tamemi Sadaŋ tau, ma sec, taŋ kêkac tameminê ŋalêlôm naŋ, abe aŋgôm ŋanô êsa. Ŋac tau tonanŋ tôte andanŋen kêtû gêjac-ŋamalac-ênduwaga ma eŋ gêmoa biŋŋanô ŋalêlôm atom, gebe biŋŋanô gêc eŋŋa atom. Embe êsôm biŋdansanŋ, oc êsôm tau nê geŋ, gebe dansanŋtênato dansanŋmôkê eŋ. ⁴⁵ Mago aê kasôm biŋŋanô, tec akêŋ gêwiŋ aê atom. ⁴⁶ Amacnê m asa oc eoc aênoc geo teŋ lasê. Aê embe jasôm blŋŋanô, ma amboac ondod tec akêŋ êwiŋ aê atom. ⁴⁷ Ŋac taŋ aŋga Anôtônê naŋ, gêŋô Anôtônê biŋ. Amac aŋga Anôtônê atom, tec aŋô ênê biŋ atom.”

Jesu agêc Abraham

⁴⁸ Juda sêjô eŋ awa gebe “Aêac asôm gebe aôm ŋac Samariaŋa teŋ, tec ŋalau sec teŋ gêoc aôm nec. Aêac asôm

jagêdêŋ me masi.” ⁴⁹ Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Ŋalau sec teŋ gêoc aê atom. Aê katoc Tamoc sa, mago amac agôm aê êndu-êndugeŋ. ⁵⁰ Tauc gasom waec atom. Ŋac taŋ gesom ŋoc waec ma kêmêtôtoc biŋ naŋ, tec gêmoa. ⁵¹ Biŋŋanô, aê jasom tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Ŋac teŋ embe êmansanŋ aênoc biŋ êtu tônŋ, oc êlic gêmacanô atom ender tônŋen.” ⁵² Ma Juda sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Galoc aêac ajala ŋanôgeŋ gebe ŋalau sec teŋ gêoc aôm. Abraham to propete sêmac êndu, mago aôm kôsôm gebe ‘Ŋac teŋ embe êmansanŋ aênoc biŋ êtu tônŋ, oc ênsaê gêmacanô atom ender tônŋen.’ ⁵³ Aôm kôlêlêc tamemai Abraham, taŋ gêmac êndu naŋ su me. Ma propete sêmac êndu. Aôm gobe ôŋgôm taôm amboac asa.” ⁵⁴ Tec Jesu gêjô êsêac aweŋ gebe “Embe jaŋgôm tauc waec êsa, oc ŋoc waec ŋanô masi. Tamoc taŋ amac asôm gebe nê m Anôtô eŋ naŋ, tec gêgôm aê waec kêsa. ⁵⁵ Amac ajala eŋ atom, mago aê tec kajala eŋŋac. Aê embe jasôm gebe Kajala eŋ atom, oc jatu dansanŋtêna teŋ jatôm amac. Mago aê kajala eŋ tec kamasanŋ ênê biŋ gamoa. ⁵⁶ Tamemi Abraham têtac ŋajam gebe êlic aênoc bêc e gêlic ma kêtû samuc.” ⁵⁷ Ma Juda sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm-nê m jala kêtôm 50 su atom, ma gôlic Abraham amboac ondod.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Abraham têna kêkôc eŋ atomgeŋ, ma aê gamoa.” ⁵⁹ Ma êsêac sejoŋ poc sa sebe têtuc eŋ. Tec Jesu kêtaiŋ tau su aŋga lôm dabuŋ kêsa awê gêja.

Ŋac têna kêkôk eŋ tomatapecgeŋ mataano ŋajam kêsa

9 Jesu kêsêlêŋ gêmoa e gêlic ŋac teŋ têna kêkôc eŋ tomatapecgeŋ. ² Ma nê ŋacseŋomi têtû kênac eŋ gebe “Mêtêmôkê, asa gêgôm sec, ŋac tau me têna agêc tama, tec têna kêkôc eŋ tomat-

apecgej.”³ Tec Jesu gêjô êsêac awej gebe “Ïjac tau gêgôm sec atom. Têna agêc tama sêgôm sec atom. Eñ matapec gebe Anôtônê kôm tej êtu awê êpi ej.⁴ Aêac tanam ñac, taj kêsakiñ aê nañ, nê kôm êndên eleyenageñ. Ñakesec êsa nañ lau tej oc sênam kôm tej atom.⁵ Aê gamoa nom, tec katu nom tau ñaja.”⁶ Kêsôm biñ tonaj ma kêkasôp kêsêp nom, go kêjaliñ e ñalemoñoma jakêkên kêpi ñac tau mataanô,⁷ go kêsôm gêdên ej gebe “Ôna ma ônsañgu taôm anja bugêjactonj Siloam” (tanam ôkwi gebe “Ïjac taj sêsakiñ ej nañ.”) Amboac tonaj tec ej gêja kêsagu tau su ma gêmu gêja tomataanô gêlic gamêngeñ.⁸ Ênê lau sackapoagêdô gêdên tauña to êsêac, taj gêmungeñ sêlic ej keteñ-keteñ gêñ nañ, sêsôm gebe “Ïjac taj gêñ gônj keteñ-keteñ gêñ nañ, ñac tau tonec me masi.”⁹ Tec ñagêdô sêsôm gebe “Aec, ñac tau tonec.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “Masi, ñac tej, taj lañônjanô kêtôm tau nañ.” Ma ñac tau kêsôm gebe “Aê tau tonec.”¹⁰ Go êsêac sêsôm gêdên ej gebe “Asageñ gêgôm matamanô kêpoa lasê.”¹¹ Ma ej gêjô Êsêac awej gebe “Ïamalac taj sêsam ej gebe Jesu nañ, kêlaliñ lemoñ mênkêkên kêpi matocanô. Go kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôna Siloam ma ônsañgu taôm.’ Tec aê gaja kasagu tauc e matocanô kêpoa lasê.”¹² Ma êsêac sêsôm gêdên ej gebe “Ma ñac tau gêmoa ondoc.” Eñ kêsôm gebe “Aê gajam kauc.”

Parisai sêkip ej mataanô ñajam kêsa ñalên sa

¹³ Ma êsêac sêwê ñac, taj gêmungeñ matapec nañ, dêdên Parisai sêja,¹⁴ gebe Jesu kêjaliñ lemoñ ma gêgôm ej mataanô kêpoa lasê tonaj gêdên sabat tej.¹⁵ Go Parisai têtû kênac ej kêtiam kêtû mataanô kêpoa lasêña. Ma ej kêsôm gêdên êsêac gebe “Ïjac tau kêkên nom ñalemoñ kêpi matocanô ma kasagu

tauc, tec matocanô galic gamênj.”¹⁶ Tec Parisai ñagêdô sêsôm gebe “Ïjac tonaj anja Anôtônê atom, gebe gêjam dabuj sabat atom.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “ñac sec tej oc êngôm gêntalô kapôên tônê ñai amboac ondocgeñ.” Ma sêwa tauñ kêkôc.¹⁷ Ma sêsôm gêdên matapec kêtiam gebe “Ma aôm taôm oc ôsôm biñ amboac ondoc êpi ñac, taj gêgôm matamanô kêpoa lasê nañ.” Tec ej kêsôm gebe “Eñ propete tej.”

¹⁸ Juda sêkênj gêwiñ gebe ej gêmungeñ matapec ma galoc mataanô kêpoa lasê nañ atom e sêmôc ñac, taj mataanô kêpoa lasê nañ, têna agêc tama.¹⁹ Ma têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc latômi, taj asôm gebe têna kêkôc ej tomatapecgeñ nañ, ñac tau tonec me. Ma amboac ondoc tec galoc mataanô gêlic gamênj.”²⁰ Ma têna agêc tama sêjô êsêac awej gebe “Aêagêc ajala gebe latunji ej, taj têna kêkôc ej tomatapecgeñ.²¹ Mago mataanô gêlic gamênj ñalênj tec aêagêc ajam kauc. Ma ñac taj gêgôm ej mataanô kêpoa lasê nañ, aêagêc ajam kauc ej amboac tonaj. Atu kênac ej. Eñ kêtû kapôên sugac, tau êsôm nê biñ.”²² Têna agêc tama sêsôm amboac tonaj kêtû têtêc Judaña, gebe Juda sêsôm biñ kêpi tageñ gebe “Ïjac tej embe êsam Jesu gebe Kilisi,” nañ têtin ej su anja gôlôacnênj.²³ Têna agêc tama têtêc tonaj, tec sêsôm gebe “Eñ tau kêtû kapôên sugac, atu kênac ej tau.”

²⁴ Amboac tonaj sêmôc ñac, taj gêmungeñ matapec nañ, kêtû luagêcña ma sêsôm gêdên ej gebe “Otoc Anôtô sa. Aêac ajala gebe ñac tônê ej ñac sec.”²⁵ Tec ej gêjô êsêac awej gebe “Eñ embe ñac sec, oc janam kauc. Tageñ tonec tec kajala gebe gêmungeñ matocpec, mago galoc galic gamênj.”²⁶ Ma êsêac sêsôm gêdên ej gebe “Eñ gêgôm asageñ gêdên aôm. Eñ gêgôm matamanô kêpoa lasê ñalênj amboac ondoc.”²⁷ Eñ gêjô êsêac awej gebe “Kasôm gêdên amacgac mago

akêñ tanjem atom. Abe aňô asageñ êtiam. Amac abe atu ênê ñacseñomi awiñ me.”

²⁸Ma êsêac sêbu eñ ma sêsôm gebe “Aôm tec kôtu ênê ñacseñom, ma aêac tec atu Mosenê ñacseñomi. ²⁹Aêac ajalagac gebe Anôtô kêsôm biñ gêdêñ Mose. Mago ñac tônê tec ajam kauc ênê ñam.”

³⁰Tec ñac tau gêjô êsêac aweñ gebe “Tonaj gêñ kaiñ teñ gebe amac ajam kauc ênê ñam, mago gêgôm matocanô kêpoa lasêgoc. ³¹Aêac tajala gebe Anôtô kêkêñ taña gêdêñ lau sec atom. Mago ñac teñ embe êsap Anôtô tôn ma êñgôm ênê biñ ñanô êsa, nañ Anôtô oc êkêñ taña eñ. ³²Gêdêñ andañgeñ e mênğêdêñ galoc aêac tañô ñac teñ gêgôm ñac, tañ têna kêkôc eñ tomatapecgeñ nañ, mataanô kêpoa lasê ñawae teñ atomanô.

³³Embe ñac tônê anğa Anôtônê atom, oc êtôm gebe êñgôm gêñ teñ atom.” ³⁴Tec êsêac sêjô eñ awa gebe “Tênam kêkôc aôm tosec samucgeñ ma gobe ôndôn aêac me.” Ma têtin eñ kêsa gêja.

³⁵Jesu gêñô têtin eñ kêsa ñawae, go gêdêñ tañ kêtap ñac lau sa nañ, kêsôm gebe “Aôm kôkêñ gêwiñ Ñamalacnê Latu me masi.” ³⁶Ma ñac tau gêjô eñ awa gebe “Apômtau, eñ asa gebe jakêñ êwiñ eñ.” ³⁷Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gôlic eñgac. Eñ ñac tau, tañ gêjam biñgañm gêdêñ aôm gêmoa.” ³⁸Ma ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê kakêñ gêwiñ.” Ma kêpôn aduc gêdêñ eñ. ³⁹Go Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê gamêñ nom tonec gebe jamêtôc ñamalac, gebe êsêac, tañ sêlic gamêñ atom nañ, sêlic gamêñ, ma êsêac, tañ sêlic gamêñ sêmoa nañ, mateñpec êsa.” ⁴⁰Parisai tañ sêmoa sêwiñ eñ nañ, ñagêdô sêñô biñ tonaj ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aêac mateñpec amboac tonaj me.” ⁴¹Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac embe matempec, go sec ênêc amacña atom. Mago galoc asôm gebe ‘Aêac alic gamêñ,’ tec nêm sec kêsap amac tôn.”

Jesu kêtu ñacgejob ñajam

10 “Biññanô, aê Jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Ñac tañ kêsô dombanêñ sapa gêja, mago kêsô sacgêdôña atom, kêgêli paliñ-paliñgeñ nañ, kêtu ñacgeñgeñ to kêjañgowaga teñ. ²Ma ñac tañ kêsô sacgêdôña nañ, tec dombanêñ ñacgejob eñ. ³Ñacgejobsacgêdôwaga gêlêc katam su gêdêñ eñ, ma domba sêñô eñ awa ma eñ gêmôêc nê domba kêsam êsêacnêñ ñaêgeñ, ma gêwê êsêac ña sêja. ⁴Kêkêñ nê domba sêsa awê su, go tau kêsêlêñ gêmuñ ma domba têdaguc eñ, gebe sêjala ênê awagac. ⁵Ñac jaba teñ oc têdaguc eñ atom, oc sêc eñ, gebe sêjala lau jaba aweñ atom.” ⁶Biñğôliñ tonaj Jesu kêsôm gêdêñ êsêac, ma biñ tau, tañ kêsôm gêdêñ êsêac nañ, sêlala ñam atom.

⁷Go Jesu kêsôm biñ kêtiam gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Aê katu domba ñasacgêdô. ⁸Lau samob, tañ sêmuñ aê sêmêñ nañ, geñgeñtêna to kêjañgowaga. Tagen domba sêkêñ tañeñ êsêac atom. ⁹Aê katu ñasacgêdô. Teñ embe êsô aêñagen êna, oc ênam eñ kêsi. Eñ êsô êsa ma êtap nê gêñ êlôm tauña sa. ¹⁰Geñgeñtêna gêmêñ kêtu gêñ tagen tonecña gebe ênam geñgeñ to êmbuc ma enseññagen. Aê gamêñ gabe êsêac sêmoa mateñ jali ma nêñ gêñ êlêsuc êsêacgeñ.

¹¹“Ñacgejob ñajam tau aê. Ñacgejob ñajam tau êmac êndu êjô domba su. ¹²Ñac tañ gêjôb kêtu awaña nañ, eñ ñacgejob ñanô atom, ma domba têtü ênê gêñ atom. Eñ êlic kêam sec êmêñ, oc êwi domba siñ ma êc êna, ma kêam sec mênêñac to ênam domba tau salin-salin. ¹³Eñ gejob kêtu awaña, tec gê go domba tau atom. ¹⁴Ñacgejob ñajam aê, tec kajala ñoc gêñ ma ñoc gêñ sêjala aê, ¹⁵kêtôm Tamoc kêjala aê ma aê kajala Tamoc. Ma aê jamac êndu jajô domba

su.¹⁶ Aêñoc domba ñagêdô sêmoa. Êsêac aŅga toŅ sapa tonecŅa atom. Amboac tonañ kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jawê êsêac sêmêŅ e sêŅô aê aoc têtû toŅ tageŅ ma ñacgejob tageŅ.¹⁷ Aê jamac êndu gebe jaŅgôŅ matoc jali êtiam. Kêtu biŅ tonañŅa Tamoc têtac gêwiŅ aê.¹⁸ Ņac teŅ êkôc matoc jali su aŅga aêñoc atom, tauc jakêŅ êna. Ņatau aê tec jakêŅ êna, ma ñatau aê tec jakôc su êtiam. Tamoc kêjatu aê gebe amboac tonañ.”

¹⁹Ma Juda sêwa tauŅ kêkôc kêtiam kêtu biŅ tonañŅa.²⁰ ÊsêacnêŅ gwalêkiŅ sêsôm gebe “Ņalau sec teŅ gêgôm eŅ, tec kêtu meloc. Amac akêŅ taŅem eŅ êtu asageŅŅa.”²¹Ma ñagêdô sêsôm gebe “Ņac toŅalau sec teŅ oc êsôm biŅ amboac tonañ atom. Ņalau sec teŅ kêtôm gebe êŅgôm materŅpec materŅ êlêc me.”

Juda têtiiŅ Jesu su

²²KêdabiŅ om-sêjac-kawi-lôm-dabuŅŅa aŅga Jerusalem ma komô.²³Ma Jesu kêsêlêŅ gêmoa lôm dabuŅ gêmoa Salomonê lôm sêlêb.²⁴Tec Juda sêgi eŅ auc ma sêsôm gêdêŅ eŅ gebe “Aô, aôm gobe aêac amoa totêntac lulu e êndêŅ ondocgeŅ. Aôm embe Kilisi tau, naŅ ôsôm lasê êndêŅ aêac.”²⁵Ma Jesu gêjô êsêac aweŅ gebe “Aê kasôm gêdêŅ amacgac, mago amac akêŅ gêwiŅ atom. Kôm taŅ gagôm gajam Tamoc laŅô naŅ, gêwa aê sa su.²⁶Ma amac akêŅ gêwiŅ atom, gebe amac aŅga aêñoc dombanêŅ atom.²⁷Aêñoc domba sêŅô aê aoc ma aê kajala êsêac ma têdaguc aê.²⁸Aê oc jakêŅ êsêac sêŅgôŅ materŅ jali teŅgeŅ. Êtôm têm samob oc sênaŅa atomanô ma teŅ oc êjaŅgo êsêac su aŅga aê lemoc atom.²⁹Tamoc taŅ kêkêŅ êsêac gêdêŅ aê naŅ, kêlêlêc samob su, ma ñac teŅ kêtôm gebe êjaŅgo êsêac su aŅga Tamoc lêma atom.³⁰Aêagêc Tamoc atu ñanô tageŅ.”

³¹Tec Juda sejoŅ poc sa kêtiam sebe têtuc eŅ êndu.³²Ma Jesu gêjô êsêac

aweŅ gebe “Aê katôc kôm ñajam taêsam aŅga Tamocnê gêdêŅ amac alic, mago kêtu kôm tonañ ñai ñaondocŅa tec abe atuc aê êndu.”³³Go Juda sêjô eŅ awa gebe “Aêac abe atuc aôm êndu kêtu kôm ñajam teŅŅa atom, kêtu biŅ alôb-alôbŅa to kêtu aôm ñamalac, mago gôboa taôm kôtu AnôtôŅa.”³⁴Tec Jesu gêjô êsêac aweŅ gebe “Teto gêc amacnêŅm biŅsu gebe ‘Aê kasôm gebe amac anôtôi.’ Teto gêc me masi.³⁵EŅ kêsam lau, taŅ Anôtônê biŅ gêdêŅ êsêac naŅ, gebe anôtôi. BiŅ taŅ teto gêc naŅ, danserŅ su atom.³⁶Aê kasam tauc gebe Anôtônê Latu aê. Ma amboac ondoc amac asôm gêdêŅ aê, taŅ Tamoc gêjam dabuŅ aê e kêsakiŅ aê kasêp nom gamêŅ naŅ, gebe Kôsôm biŅ alôb-alôb.³⁷Embe janam Tamocnê kôm atom, go akêŅ êwiŅ aê atom.³⁸Mago embe janam kôm tau, ma amac embe akêŅ êwiŅ aê atom, naŅ akêŅ êwiŅ kômgeŅ ma ajala to nêŅm kauc êsa gebe Tamoc gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa Tamoc ñalêlôm.”³⁹Tec êsêac sebe sêkam eŅ tôn êtiam, mago eŅ gêwê êsêac lemeŅ sa.

⁴⁰Go gelom Jordan ñamakeŅ ônêŅa kêtiam jagêmoa gamêŅ, taŅ gêmunŅgeŅ JoaŅ kêsagu lau naŅ.⁴¹Ma lau taêsam dêdêŅ eŅ sêja ma sêsôm gebe “JoaŅ gêgôm gêŅtalô teŅ atom, mago biŅ samob, taŅ JoaŅ kêsôm kêpi ñac tonec naŅ biŅŅanô.”⁴²Amboac tonañ lau taêsam sêkêŅ gêwiŅ eŅ aŅga tônê.

Lasara gêmac êndu

11 Ņac teŅ, nê ñaê Lasara, gêmac gêc Maria agêc têwao Marta nêŅ malac Betania.²Maria naŅ geŅ oso Apômtau ña gêŅmalu ma gêbuŅ ênê akaiŅ ña môkêlauŅ naŅ, lu ñac Lasara êmac gêc.³Tec luogêc sêsakiŅ biŅ gêdêŅ Jesu gebe “Apômtau, ôlic acgom, ñac taŅ têtac gêwiŅ eŅ naŅ, tec gêmac gêc.”⁴Jesu gêŅô biŅ tonañ ma kêsôm gebe “TonaŅ gêmac êmac ênduŅa atom,

êgôm eŋ gebe Anôtônê wae êsa. Ma Anôtô êwaka Latunê wae sa êwiŋ.”

⁵ Jesu têtac gêwiŋ Marta agêc lasio ma Lasara. ⁶ Eŋ gêŋô gêmac tonaŋ ŋawae su, mago gêŋgôn gamêŋ, taŋ gêmoa naŋ, e bêc luagêc gêjaŋa acgom. ⁷ Go kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋomi gebe “Aêac tamu tana Judaia êtiam.” ⁸ Tec ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, galocgeŋ Juda sebe têtuc aôm ŋa poc êndu, ma gobe ômu ôna tônê êtiam me.” ⁹ Jesu gêjô êsêac awerŋ gebe “Bêc samuc teŋ kêtôm ockatu ŋasawa 12. Ŋac teŋ embe êsêlêŋ êndêŋ ocgeŋ, oc êndiŋ akaiŋ êpi gêŋ teŋ atom, gebe êllc ŋawê nom tonecŋa. ¹⁰ Ŋac teŋ embe êsêlêŋ êndêŋ êmbêc, oc êndiŋ akaiŋ, gebe ŋawê gêc ênê ŋalêlôm atom.” ¹¹ Eŋ kêsôm tonaŋ su acgom, go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêacnêŋ ŋac Lasara gêc bêc su, tec gabe najanŋu eŋ.” ¹² Ma ŋacseŋomi sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, embe ênêc bêc, oc ênam eŋ sa naŋ.” ¹³ Biŋ tonaŋ Jesu kêsôm kêpi Lasara gêmac êndu, mago êsêac seboe eŋ kêsôm kêpi tanêc bêc talêwanŋ taunŋa. ¹⁴ Tec Jesu kêsôm lasê gêdêŋ êsêac gebe “Lasara gêmac êndu. ¹⁵ Aê têtac ŋajam gebe gamoa eŋ ŋagala atom kêtû amacŋa, gebe akêŋ êwiŋ. Amboac tonaŋ dandêŋ eŋ tana.” ¹⁶ Ma Tom, taŋ sêsam eŋ gebe Ôliŋbôm naŋ, kêsôm gêdêŋ ênê ŋacseŋomi ŋagêdô gebe “Dawiŋ eŋ tana-manŋ, gebe tamac êndu dawinŋ eŋ.”

Jesu kêtû dandi sa to daŋgônŋ mateŋ jali ŋam

¹⁷ Jesu gêô lasê ma kêtap sa gebe Lasara gêc sêlêlôm bêc aclê su. ¹⁸ Beta-nia tonaŋ gêc Jerusalem ŋagala, intêna tau kêtôm ockatu ŋasawa tageŋ. ¹⁹ Tec Juda gwalêkiŋ dêdêŋ Marta agêc Maria sêja-sebe sênac êsêac têtac tônŋ êtu luŋiŋa. ²⁰ Marta gêŋô Jesu gêmêŋ ŋawae ma kêpuc eŋ tônŋtônŋ gêja, ma Maria gacgeŋ gêŋgônŋ andu. ²¹ Marta kêsôm

gêdêŋ Jesu gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec, luc oc êmac êndu atom. ²² Ma kajala gêwiŋ gebe Aôm embe oteŋ gêŋ teŋ êndêŋ Anôtô, oc Anôtô êkêŋ êndêŋ aôm.” ²³ Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Lômŋac oc êndi sa.” ²⁴ Marta kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê kajalagac gebe êndêŋ bêc ŋamu êndêŋ taŋ ŋacmatê sêndi sa naŋ, eŋ oc êndi sa êwiŋ.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Sêndi sa to sêŋgônŋ mateŋ jali ŋam aê. Ŋac taŋ êkêŋ êwiŋ aê naŋ, êmac êndumanŋ, tageŋ oc êŋgônŋ mata jali. ²⁶ Lau samob, taŋ sêmoa mateŋ jali ma sêkêŋ gêwiŋ aê naŋ, sêmac êndu atomanô, sêmoa teŋgeŋ. Kôkêŋ gêwiŋ biŋ tonec me masi.” ²⁷ Ma awê tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aec, Apômtau, aê kakêŋ gêwiŋ gebe Killi Anôtônê Latu, taŋ êmêŋ nom naŋ aôm.”

Jesu kêtanŋ

²⁸ Marta kêsôm biŋ tonaŋ su ma jagêmoêc lasio Maria mênkêsôm kelecgeŋ gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê tec gêmoa ma gêmoêc aôm.” ²⁹ Maria gêŋô e gêdi sa ôb tageŋ gêdêŋ Jesu gêja. ³⁰ Jesu gêô lasê malaclêlôm atom, gacgeŋ gêmoa gamêŋ, taŋ Marta jagêdac eŋ naŋ. ³¹ Juda taŋ sêjac Maria têtac tônŋ sêŋgônŋ andu sêwiŋ naŋ, sêlic eŋ gêdi sebeŋ kêsa gêja ma têdaguc eŋ, seboe eŋ êna sêô ma êtanŋ anŋa tônê.

³² Maria gêja e gêô lasê gamêŋ, taŋ Jesu gêmoa naŋ, jagêlic eŋ ma gêu tau jagêc eŋ akaiŋŋa, go kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec ma luc oc êmac êndu atom.” ³³ Jesu gêlic êsêac to Juda, taŋ sêwiŋ taunŋ sêmêŋ naŋ, têtanŋ e atê gêmô eŋ ma kêlênim tau. ³⁴ Go Jesu kêsôm gebe “Amac atoc ŋac tau gêc ondoc.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, ômôêŋ, go ôlic.” ³⁵ Jesu matasulu kêsa ³⁶ ma Juda sêsôm gebe “Alic acgom, têtac gêwiŋ eŋ ŋanôgoc.” ³⁷ Ma êsêacnêŋ ŋagêdô sêsôm gebe “Ŋac tau, naŋ gêgôm matapec mata

gêlac naŇ, oc kêtôm gebe ênam Lasara sa e êmac êndu atom me masi.”

Jesu gêŇu Lasara mata jali kêsa kêtiam

³⁸ Jesu atê gêmô eŇ kêtiam e gêô lasê sêô. Ma sêô tau naŇ pocgêsuŇ, tec sêkêŇ poc tapa gêsaŇ auc. ³⁹ Tec Jesu kêsôm gebe “Akac poc tapa su.” Ma ȳac gêmac nê luo Marta kêsôm gêdêŇ eŇ gebe “Apômtau, ȳasu kêsa gebe gêc bêc aclê su.” ⁴⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêŇ eŇ gebe “Aê kasôm gêdêŇ aôm, embe ôkêŇ êwiŇ, oc ôlic Anôtônê ȳawasi. Kasôm me masi.” ⁴¹ Go sêkac poc su, ma Jesu mata gedec ma kêsôm gebe “Tamoc, aê gajam danġe aôm gebe kôkêŇ taŇam aêgac. ⁴² Aê kajalagac gebe kôkêŇ taŇam aê gedenġ tôŇgeŇ. Mago kasôm biŇ tau kêtû lau tec sêkôsêkô necȳa, gebe sêkêŇ êwiŇ aôm kôsakiŇ aê gamêŇ.” ⁴³ Kêsôm biŇ tonaŇ su ma gêmôêc ȳa awa kapôêŇ gebe “Lasara, ôsa ômôêŇ.” ⁴⁴ Ma ȳacmatê kêsa toobo, naŇ si eŇ akaiŇ to lêma tôŇ, ma toobo waenȳa, naŇ sêkwa eŇ laŇđanô auc naŇgeŇ gêmêŇ. Go Jesu kêsôm gêdêŇ êsêac gebe “Anġamboac eŇ su ma akêŇ eŇ êna.”

Lau dabuŇsêga to Parisai sêkic Jesunê biŇ

(*Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luk 22:1-2*)

⁴⁵ Juda taŇ dêdêŇ Maria naŇ, nêŇ taêsam sêlic Jesu gêgôm gêŇ tonaŇ e sêkêŇ gewiŇ eŇ. ⁴⁶ Ma nêŇ ȳagêdô dêdêŇ Parisai jatedôŇ geŇ, taŇ Jesu gêgôm naŇ, ȳawae gêdêŇ êsêac. ⁴⁷ Tec lau dabuŇsêga to Parisai sêkac laumata sa ma sêsôm gebe “Aêac danġôm amboac ondoc. ȳac tônê tec gêgôm gêŇtalô taêsam. ⁴⁸ Aêac embe talicgeŇ ma êŇgôm nê gêŇ, oc lau samob sêkêŇ êwiŇ eŇ ma Rom mêŇsêȳaŇgo aêacnêŇ gamêŇ tolaugeŇ su.” ⁴⁹ Ma êsêacnêŇ ȳac teŇ, nê ȳaê Kaiapa, taŇ kêtû ȳac dabuŇsêga gêdêŇ jala tonaŇ gêmoa naŇ, kêsôm

gêdêŇ êsêac gebe “Amac aȳam kauc biŇ. ⁵⁰ Ma nêŇm kauc kêsa kêpi biŇ tonec atom gebe ȳac tagenġ êmac êndu êjô lau, go êmoasiŇ amac êlêlêc lau samob sênaȳa su.” ⁵¹ BiŇ tonaŇ eŇ kêsôm tau nê biŇ atom. EŇ kêtû ȳac dabuŇsêga gêdêŇ jala tonaŇ gêmoa, tec geoc ȳalô tonaŇ lasê kêpi Jesu êmac êndu êjô lauȳa. ⁵² EŇ oc êmac êndu êjô lau tecenaŇgeŇ atom, eŇ êkatoŇ Anôtônê lau samob, taŇ sêŇgôŇ palip-palipgeŇ naŇ, sa sêpi tagenġ amboac tonaŇ. ⁵³ GêdêŇ bôc tonaŇ êsêac sêjac m sêkic êna biŇ sênac eŇ ênduȳa. ⁵⁴ TonaŇ su ma Jesu kêsêlêŇ gêmoa awê kêsêp Juda ȳalêlôm kêtiam atom, kêtaiŇ taugenġ anġa tonaŇ gêȳa malac teŇ, ȳaê Epraim gêc kêsi gamêŇ sawaȳa, jatonê ȳacseŇomi sêmoa tonaŇ.

⁵⁵ JudanêŇ Pasa kêdabiŇ, tec lau taêsam anġa gamêŇ tonaŇ sêpi Jerusalem sêȳa sêmuŇ Pasa ȳanoc, sebe sênac dabiŇ tauŇ. ⁵⁶ Êsêac sêsôm Jesu sêmoa lôm dabuŇ ma sêsôm gêdêŇ tauŇ gebe “Amac abe amboac ondoc, abe eŇ oc êmêŇ êlic om êwiŇ me.”

Lau dabuŇsêga to Parisai sêȳatu biŇ gebe “ȳac teŇ embe êjala gamêŇ, taŇ Jesu gêmoa naŇ, go êsôm lasê gebe sêkôc eŇ tôŇ.”

Maria geŇ oso Jesu

(*Mat 26:6-13; Mar 14:3-9*)

12 Pasa atom tagenġ, bec ôgeŇ gêc, tec Jesu gêô lasê Betania. Lasara taŇ Jesu gêŇu eŇ sa anġa ȳacmatêŇeŇ naŇ, gêmoa malac tonaŇ. ² Êsêac seno moasiŇ gêdêŇ eŇ anġa tonaŇ, tec Marta gêȳam sakiŇ gêŇ ma Lasara geŇ gêŇ gêŇgôŇ gêwiŇ êsêac. ³ Go Maria kêkôc bu ȳamalû, taŇ ȳaôli kapôêŇ naŇ, kekec teŇ mêŇgeŇ oso Jesu akaiŇ ma gêbuŇ eŇ akaiŇ ȳa môkêlauŇ e bu tau ȳamalû kêpôŇ popoc kêkô andu tonaŇ ȳalêlôm. ⁴ Tec ênê ȳacseŇominêŇ teŇ, Juda Isariot, taŇ gebe eoc eŇ lasê naŇ, kêsôm gebe ⁵ “Amboac ondoc sêkêŇ bu tau gêdêŇ lau

sêjam ôli ña denari 300 atom, gebe sêkên ñaawa êndên lau ñalêlôm sawa.”⁶ Eñ taê gêjam lau ñalêlôm sawa, tec kêsôm biñ tonañ nec atom. Eñ ñacgeñgeñ tec kêbic êsêacnêñ kanom, ma gêñ tañ lau sêkên kêsêp nañ, eñ kêkôc sa.⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Ondec eñgeñ, eñ gêjam dôñ aêñoc bec sênsuñ aêña.”⁸ Lau ñalêlôm sawa tec sêñgôn sêwiñ amac ñapañ, ma aê oc jañgôn jawiñ amac ñapañ atom.”

Sêkic Lasaranê biñ

⁹Judanêñ lau taêsam sêñô eñ gêmoa tonañ ñawae tec sêja, mago sêja kêtú Jesu taugenña atom, sebe sêlic Lasara, tañ Jesu gêñu eñ sa aña ñamatênêñ nañ êwiñ.¹⁰ Lau dabuñsêga sêkic biñ gebe sênac Lasara êwiñ,¹¹ gebe Juda taêsam sêja kêtú eñña e sêkên gêwiñ Jesu.

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luk 19:28-40*)

¹²Ñageleñ ma lau taêsam, tañ sêô lasê kêtú omña nañ, sêñô Jesu êna Jerusalem ñawae,¹³ tec sêôc tômtôm laun sêpuc eñ tôñtôn sêja ma sêmôêc gebe “Osana, alanem eñ, nañ gêmêñ gêjô Apômtau lañô nañ, to Israelnêñ kiñ.”¹⁴ Jesu kêtap donki ñalatu teñ sa ma gêñgôn ñaô kêtôm teto gêc gebe

¹⁵“Sion Latuo, ôtêc taôm atom.

Ôlic acgom. nêñ kiñ gêñgôn donki ñalatu teñ ñaô gêdên aôm gêwac.”

¹⁶Gêdên tonañ Jesunê ñacseñomi sêjala biñ tonañ ñam atom. Mago gêdên tañ Jesu kêkôc nê ñawasi sa su nañ, ac taên gêjam gebe biñ tônê teto kêpi eñ. tec sêgôm ñanô kêsa amboac tonañ,¹⁷ Lau tañ sêwiñ eñ gêdên gêmôêc Lasara aña sêô ma gêñu eñ sa aña ñamatênêñ nañ, tec sêsôm biñ tau lasê.¹⁸ Amboac tonañ lau sêpuc eñ tôñtôn sêja, gebe sêñô eñ gêgôm gêñtalô tonañ ñawaegac.¹⁹ Ma Parisai sêsôm gêdên

tañ gebe “Kec, amac alicgac, amac-nêñ biñ ñanô masi, lau samob jatêdaguc eñgeñ.”

Helen ñagêdô sebe sêlic Jesu

²⁰Ma Helen ñagêdô sêwiñ êsêac, tañ sêpi Jerusalem sêja nañ, sebe teteñ mec êndên om.²¹ Lau tau dêdên Pilip aña Betsaida Galilaiña sêja ma teteñ eñ gebe “Apômtau, aêacmêñ abe alic Jesu.”²² Tec Pilip jakêsôm gêdên Andrea ma Andrea agêc Pilip jasêsôm gêdên Jesu.²³ Ma Jesu gêjô êsêagêc aweñ gebe “Ñanoc kêdabingac gebe Ñamalacnê Latunê ñawasi êsa.²⁴ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Jañgom ñawê embe êsêp nom atom, oc êtu palê atom ma tau ênêc. Êtu palê acgom, go ênam ñanô taêsam.²⁵ Ñac tañ têtac gêwiñ gebe êmoa mata jali nañ, oc ênam sapu. Ma ñac tañ têtac gedec tau gebe êmoa mata jali aña nom tonec nañ, oc êmoasiñ eñ êñgôn mata jali teñgeñ.²⁶ Teñ embe ênam sakiñ aê, nañ êndançuc aêmañ ma gamêñ, tañ aê jañgôn nañ, ñoc sakiñwaga oc êñgôn êwiñ. Teñ embe ênam sakiñ aê, nañ Tamoc oc etoc eñ sa.

Jesu gêwa tau sa gebe êmac êndu

²⁷“Galoc aêñoc katuc kêlênim tau, ma jasôm biñ amboac ondoc. Jasôm gebe ‘Tamoc, ônam aê kêsi êndên noc tonec me.’ Masianô, aê gamêñ kêtú noc tonecña.²⁸ Tamoc, ôñgôm nêñ ñaê ñawae êsa.” Ma biñ teñ kêsa aña undambê gêmêñ gebe “Aê gagôm ñawae kêsagac, ma oc jañgôm ñawae êsa êtiam.”²⁹ Lau tañ sêkô nañ, sêñô e sêsôm gebe “Wapap gêjac.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “Añela teñ kêsôm biñ gêdên eñ.”³⁰ Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Awa tônê kêsa kêtú aêña atam, kêsa kêtú amacña.³¹ Galoc nom tonec ñatêm mêtôcña. Galoc Anôtô êtiñ nom tonec ñatau êsa êna.³² Ma embe sêsuñ aê sa

anġa nom, oc jaê êsêac samob sa dëndên aê sêmên.”³³ Biŋ tonanġ eŋ kêsôm gebe êwa nê êmac êndu ŋalên sa.³⁴ Tec lau sêjô eŋ awa gebe “Aêac tec anġ gêc biŋsu gebe Kilisi tau oc êmoa tenġeŋ. Ma amboac ondoc aôm kôsôm sêsuŋ ŋamalacnê Latu sa acgom. ŋamalacnê Latu tonê asa.”³⁵ Go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Ja tau oc êwê amac ŋasawa saunġeŋ ôwiŋ. Asalên atôm lau, taŋ ja gêwê êsêac naŋ, gebe ŋakesec êtap amac sa atom. ŋac taŋ kêsêlên gêmoa ŋakesec ŋalêlôm naŋ, gêjam kauc gamên, taŋ gebe êna naŋ.³⁶ Ja tec gêwê amac gêmoa. Amboac tonanġ akên êwiŋ ja tau gebe atu ŋawê latui.”

Juda sêkênġ gêwiŋ Jesu atom

Jesu kêsôm biŋ tonanġ su ma gêja kêsiŋ tau gêdên êsêac.³⁷ Eŋ gêgôm gênġalô kapôên taêsam êsêac sêlic, mago sêkênġ gêwiŋ eŋ atom,³⁸ gebe propete Jesaia nê biŋ êtu anô gebe “Apômġau, asa lau sêkênġ gêwiŋ aêacma jaen,

ma Apômġau geoc nê lêma ŋaŋaclai lasê gêdên asa.”

³⁹ Amboac tonanġ êsêac têtôm gebe sêkênġ êwiŋ atom gebe Jesaia kêsôm tenġ gêwiŋ gebe

⁴⁰ “Eŋ kêpô êsêac matenânô ôkwi to gêjac kapoac êsêac e nêŋ ŋalêlôm ŋadani kêsa,

gebe matenânô sêlic gênġ atom to gênġ ŋalêlôm sêjala biŋ atom ma sênam tauŋ ôkwi atom,

e jaŋgôm êsêac ŋajam êsa atom.”

⁴¹ Biŋ tonanġ Jesaia kêsôm gebe gêlic Jesunê ŋawasi to gêwa eŋ sênġac.

⁴² Biŋ tonanġ gêc, mago kasêganênġ taêsam sêkênġ gêwiŋ eŋ, tagenġ sêsôm lasê atom kêtu Parisaiŋa gebe têtinġ êsêac su anġa gônġacnênġ atom.⁴³ Lau tonanġ ŋai têtac gêwiŋ waen, taŋ gêc ŋamalacŋa

naŋ, kêlêlêc waen, taŋ gêc Anôtônġa naŋ su.

⁴⁴ Jesu gêmôêc gêc awêgeŋ gebe “ŋac taŋ kêkênġ gêwiŋ aê naŋ, kêkênġ gêwiŋ aê atom, kêkênġ gêwiŋ ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamênġ naŋ.⁴⁵ Ma eŋ taŋ gêlic aê naŋ, gêlic ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamênġ naŋ.⁴⁶ Aê ja tec gamênġ nom, gebe ŋamalac samob, taŋ sêkênġ gêwiŋ aê naŋ, nêŋ tenġ êmoa ŋakesec atom.⁴⁷ Ma ŋac tenġ embe êŋô aênoc biŋ ma êmansaŋ atom, naŋ aê oc jamêtôt eŋ atom, gebe aê gamênġ gabe jamêtôt lau nomŋa atom, gamênġ gabe janam lau nomŋa kêsi.⁴⁸ ŋac taŋ kêpô aê siŋ ma kêkôc ŋoc biŋ sa atom naŋ, kêtap nê ŋac-êmetôt-eŋwaga sa. Biŋ taŋ kasôm naŋ, êmetôt eŋ êndênġ bêc ŋamuŋa,⁴⁹ gebe aê kasôm tauc ŋoc biŋ atom, Tamoc tau, taŋ kêsakiŋ aê gamênġ naŋ, kêjatu aê kêtu biŋ, taŋ jasôm to jawa sa naŋŋa.⁵⁰ Ma aê kajala gebe ênê jatu kêtu danġônġ matenġ jali tenġeŋ ŋam. Amboac tonanġ biŋ, taŋ gawê sa naŋ, gawa sa kêtôm Tamoc kêsôm gêdênġ aê.”

**

Jesu kêkwasiŋ nê ŋacsenġomi eŋkaiŋ

13 Om Pasa kêdabiŋ su ma Jesu kêjala nê noc êwi nom tonec siŋ êndênġ Tama ênaŋa gêsuiŋ sa. Eŋ têtac gêwiŋ nê lau, taŋ sêmoa nom naŋ ŋanô, ma têtac gêwiŋ êsêac e gêjac dabiŋ kêpi nê ŋacsenġomi.² Êsêac senġ gênġ sênġônġ ma Sadaŋ kêbaliŋ biŋ kêsêp Simon Isariot latu Juda su, gebe eoc Jesu lasê.³ Jesu kêjala gebe Tama kêkênġ gênġ samob kêsêp eŋ lêma to kêjala gebe mênġkêsa anġa Anôtônê ma oc êmu êndênġ Anôtô êna êtiam,⁴ tec gêdi sa anġa tebo ma kêkôc nê ŋakwê ŋaônġa su ma kêkôc obo sakiŋŋa jakêjandiŋ.⁵ Go kêkêc bu kêsêp laclu jagêjac m kêsagu ŋacsenġomi eŋkaiŋ ma gêbuŋ ŋa obo, taŋ kêjandiŋ naŋ.⁶ Gêgôm e jakêsa Si-

** 12:50 Denari tagenġ kêtu komwaganenġ ŋaoli bec tagenġa.

mon Petere, go ɲac tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, aôm gobe ônsanɟu aê ockaiŋ me.” ⁷Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Gêŋ taŋ galoc gagôm naŋ, gôjam kauc malôgeŋ go ôjala.” ⁸Ma Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Masianô, aôm ônsanɟu aê ockaiŋ atomanô.” Jesu gêjô eŋ awa gebe “Aê embe jansanɟu aôm atom, oc ôwê kaiŋ aê atom.” ⁹Ma Simon Petere kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, amboac tonanɟ ockaiŋgeŋ atom, lemoc to môkêcapac êwiŋ acgom.” ¹⁰Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ijac taŋ gêliŋ bu su naŋ, êkwasiŋ tau êtiam atom, akaiŋ tageŋ, gebe eŋ kêtû selecɟac. Amac atu selec amboac tonanɟ, tageŋ samob atom.” ¹¹Eŋ kêjala ɲaceoc-eŋ-lasêwaga su, tec kêsôm gebe “Amac samob atu selec atom.” ¹²Eŋ kesagu êsêac eŋkaiŋ su, go kêsô nê ɲakwê sa kêtiam jagêŋgôŋ sic ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêm kauc kêsa kêpi gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ amac naŋ, me masi. ¹³Amac tonanɟ asam aê gebe Mêtêmôkê to Apômtau, naŋ asôm jagêdêŋ, gebe aê tau tonec. ¹⁴Apômtau to mêtêmôkê tau aê embe jansanɟu amac emkaiŋ, go ansanɟu taôm emkaiŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ amboac tonanɟeŋ, ¹⁵gebe aê katôc ɲadôŋdonɟ gêdêŋ amac gebe amac taôm anɟôm amboac gagôm gêdêŋ amac su. ¹⁶Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Sakinɟwaga kêlêlêc nê ɲatau atom, ma jaenɟwaga kêlêlêc ɲac, taŋ kêsakiŋ eŋ naŋ atom. ¹⁷Embe ajala biŋ tonanɟ ma embe anɟôm ɲanô êsa, oc aê aoc êoc amac.

¹⁸“Ma Jasôm êpi amac samob atom. Aê kajala lau, taŋ kajaliŋ êsêac sa naŋ. Mago biŋ, taŋ teto gec naŋ, êtu anô gebe ‘Ijac taŋ geŋ aêŋoc mo naŋ, gêôc akaiŋ sa gebe êka aê.’ ¹⁹Biŋ tau ɲanô kêsa atom tageŋ, ma galoc jawa sa êndêŋ amac kwananɟeŋ. Ma êndêŋ biŋ tau ɲanô êsa, go akêŋ êwiŋ gebe aê tau tonec. ²⁰Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Teŋ embe

êkôc ɲac, taŋ aê kasakiŋ eŋ naŋ sa, oc êkôc aê sa. Ma teŋ embe êkôc aê sa, oc êkôc ɲac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ sa.”

Jesu kêtôc ɲac, taŋ eoc eŋ lasê naŋ

(*Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luk 22:21-23*)

²¹Jesu kêsôm biŋ tonanɟ su e katu kêlênim tau, go gêwa sa gêc awêgeŋ gebe “Biŋŋanô, aê jasôm tobiŋŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Amacnêm ɲac teŋ oc eoc aê lasê.” ²²Ma ɲacseŋomi mateŋanô gêdêŋ tauŋ ma sêjam kauc ɲac, taŋ eŋ kêsôm biŋ kêkanôŋ eŋ naŋ. ²³Ijac-seŋominêŋ teŋ, taŋ Jesu têtac gêwiŋ eŋ naŋ, gêŋgôŋ kêsi eŋŋa. ²⁴Ijac tonanɟ tec Simon Petere kêsênic mata eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôtu kênac eŋ gebe biŋ tonanɟ kêsôm kêpi asa.” ²⁵Go Ijac tau kêsô Jesu asêtêkwa ɲalabu gêja ma kêtû kênac gebe “Apômtau, asa.” ²⁶Tec Jesu gêjô eŋ awa gebe “Ijac tau tec aê oc jasac mo ɲagêdô tôŋ ma jakêŋ êndêŋ eŋ.” Go kêsac mo ɲagêdô tôŋ ma kêkôc jakêkêŋ gêdêŋ Simon Isariot latu Juda. ²⁷Ijac tau geŋ su, ma Sadaŋ kêsêp ênê ɲalêlôm gêja. Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gêŋ taŋ gobe ôŋgôm naŋ, ôŋgôm sebeŋ.” ²⁸Ma êsêac samob, taŋ seŋ gêŋ sêmoa naŋ, nêŋ teŋ kêjala biŋ, taŋ Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ, ɲam atom. ²⁹Nêŋ ɲagêdô seboc Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ônam ôli aêacnêŋ gêŋ omɲa kwananɟeŋ,” gebe Juda kêbic kanom. Ijacêdô seboc eŋ êkêŋ gêŋ êndêŋ lau ɲalêlôm sawa. ³⁰Ijac tau geŋ gêŋ su ma gacgeŋ kêsa gêja. Ma gêbêcauc.

Biŋsu wakuc

³¹Juda kêsa gêja su, go Jesu kêsôm gebe “Galoc Ijamalacnê Latunê ɲawasi mênkêsa ma Anôtônê ɲawasi kêsa kêtû eŋŋa. ³²Anôtônê ɲawasi embe êsa êtu eŋŋa, go Anôtô êkêŋ tau nê ɲawasi êndêŋ eŋ amboac tonanɟ. Ma êkêŋ ênê ɲawasi êsa sebeŋ. ³³Ijalapêac, aê jamoa

jawiŃ amac Ńasawa saunġeŃ êwiŃ, go ansom aê. Ma biŃ taŃ kasôm gêdêŃ Juda naŃ, galoc jasôm êndêŃ amac amboac tonaŃ gebe GamêŃ taŃ aê jana, amac atôm gebe naasa atom. ³⁴ Aê jakêŃ biŃsu wakuc teŃ êndêŃ amac gebe AkêŃ nêŃ têtac gêwiŃ elom tau. AkêŃ nêŃ têtac gêwiŃ elom tau êtôm aê têtac gêwiŃ amac. ³⁵ Embe akêŃ nêŃ têtac gêwiŃ elom tau, go samob sêjala êndêŃ tonaŃ gebe aêŃoc ŃacseŃomi amac.”

**Jesu kêsôm lasê gebe Simon
Petere ênsê eŃ au**

*(Mat 26:31-35; Mar
14:27-31; Luk 22:31-34)*

³⁶ Ma Simon Petere kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Apômtau aôm ôna ondoc.” Tec Jesu gêjô eŃ awa gebe “GamêŃ taŃ aê jana naŃ, galoc kôtôm gebe ôndaŃguc aê nec atom. MalôgeŃ, go ôndaŃguc.” ³⁷ Ma Petere kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Apômtau, amboac ondoc galoc katôm gebe jandaŃguc aôm atom. Aê jamac endu êtu aômŃa.” ³⁸ Tec Jesu gêjô eŃ awa gebe “Aôm gobe ômac êndu êtu aêŃa me. BiŃŃanô, aê jasôm tobiŃŃanôgeŃ êndêŃ aôm gebe Talec oc êtaŃ atomgeŃ, ma aôm ônsa aê auc atu dim têlêac.

**Jesu kêtû intêna daô
lasê dandêŃ TameŃiŃa**

14 “NêŃ Ńalêlôm êlênim tau atom. ² AkêŃ êwiŃ Anôtô ma akêŃ êwiŃ aê. ² Tamocnê andu tec ŃabalêŃ taêsam gêc. Embe ênêc atom, oc jasôm êndêŃ amac gebe Jana jamansaŃ nêŃ gamêŃ. ³ Aê jana jamansaŃ amacnêŃ gamêŃ su acgom, go jamu jamêŃ ma jakôc amac, gebe gamêŃ, taŃ aê gêŃgôŃ naŃ, amac aŃgôŃ awiŃ. ⁴ Ma gamêŃ, taŃ aê jana naŃ, Ńaintêna amac alicgac.” ⁵ Tom kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Apômtau, gamêŃ taŃ aôm ôna naŃ, aêac ajala atom, ma oc alic Ńaintêna amboac ondoc.” ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Intêna aê

ma biŃŃanô to aŃgôŃ matem jali Ńam aê. Ńamalac teŃ oc êndêŃ Tamoc êna atom, aê jawê eŃ acgom. ⁷ Embe ajala aê, oc ajala Tamoc amboac tonaŃ. Galoc tec ajala eŃ ma alic eŃgac.”

⁸ Go Pilip kêsôm gêdêŃ Jesu gebe “Apômtau ôtôc Tamam êndêŃ aêac alic, go êtôm aêac.” ⁹ Tec Jesu kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “O Pilip, gamoa gawiŃ amac e ŃêŃgeŃ ma kôjala aê atom me. Ńac taŃ gêlic aê naŃ, gêlic Tamoc su. Amboac ondoc tec kôsôm gebe ‘Ôtôc Tamam êndêŃ aêac.’ ¹⁰ Aê gamoa Tamoc Ńalêlôm ma tamoc gêmoa aê Ńalêlôm nec kôkêŃ gêwiŃ atom me. BiŃ taŃ kasôm gêdêŃ amac naŃ, aê tauc Ńoc biŃ atom. Tamoc taŃ gêmoa aê Ńalêlôm naŃ, gêjam nê kôm tonaŃ. ¹¹ AkêŃ êwiŃ aê gebe gamoa Tamoc Ńalêlôm ma Tamoc gêmoa aê Ńalêlôm. Embe masi, go akêŃ êwiŃ êtu kôm tonaŃŃa. ¹² BiŃŃanô, aê jasôm tobiŃŃanôgeŃ êndêŃ amac gebe Ńac taŃ kêkêŃ gêwiŃ aê naŃ, ênam kôm, taŃ aê gajam naŃ amboac tonaŃ ma oc ênam êlêlêc tonaŃ su, gebe aê jandêŃ Tamoc jana. ¹³ Ma gêŃ samob, taŃ atêŃ anam aê taŃôc naŃ, oc jaŃgôm Ńanô êsa, gebe Latu êwaka Tamanê Ńawasi sa. ¹⁴ Embe atêŃ gêŃ teŃ êndêŃ aê anam aê laŃôc, oc jaŃgôm Ńanô êsa.

Jesu gêjac mata Ńalau DabuŃ

¹⁵ “Embe têtac êwiŃ aê, oc amansaŃ aêŃoc biŃsu. ¹⁶ Go aê jateŃ êndêŃ Tamoc ma eŃ êkêŃ amacnêŃ ênamawemwaga teŃ gebe ômoa êwiŃ amac teŃgeŃ. ¹⁷ Ńac tau Ńalau biŃŃanôŃa, taŃ lau nomŃa sêkôc eŃ sa êtôm atom naŃ, gebe êsêac sêlic to sêjala eŃ atom. Amac tec ajala eŃgac, gebe gêwiŃ amac ma gêmoa amacnêŃ Ńalêlôm.

¹⁸ “Aê oc jandec amac atôm mosêbu atom, aê oc jandêŃ amac jawac. ¹⁹ Ńasawa saunġeŃ ma lau nomŃa sêlic aê êtiam atom, mago amac tec oc alic aê, gebe aê gaŃgôŃ matoc jali, tec amac

oc aŅgôŅ matem jali amboac tonanġen.
²⁰ ÊndêŅ bêc ôné amac oc ajala gebe aê gamoa Tamoc űalêlôm ma amac amoa aê űalêlôm ma aê jamoa amac űalêlôm.

²¹ “űac taŅ kêkôc aêŅoc biŅsu sa ma kamasanġ naŅ, eŅ űac têtac gêwiŅ aêŅa. űac taŅ têtac gêwiŅ aê naŅ, Tamoc têtac êwiŅ eŅ ma aê têtac êwiŅ eŅ amboac tonanġ ma jaoc tauc lasê jandêŅ eŅ.” ²² Ma Juda, Isariot latu tonanġ atom, kêsôm gêdêŅ eŅ gebe “Apômtau, aôm gobe oc taôm lasê êndêŅ aêac, mago êndêŅ lau noműa atom, naŅ űam amboac ondoc.” ²³ Tec Jesu gêjô eŅ awa gebe “űac teŅ embe têtac êwiŅ aê ma êmansanġ aêŅoc biŅ, oc Tamoc têtac êwiŅ eŅ ma aêagêc andêŅ eŅ naanġôn awiŅ eŅ. ²⁴ Ma űac taŅ têtac gêwiŅ aê atom naŅ, kêmasanġ aêŅoc biŅ atom. Ma biŅ tau, taŅ amac aűô naŅ, aêŅoc biŅ atom, Tamoc taŅ kêsakiŅ aê gamêŅ naŅ nê.

²⁵ “BiŅ tonanġ naŅ aê gêŅgônġ gawiŅ amac tec kasôm gêdêŅ amac. ²⁶ Ma ênam-awemwaga űalau DabuŅ tau, taŅ Tamoc êsakiŅ mêŅênam aê laűôc naŅ, oc êndônġ biŅ samob êndêŅ amac to êwa amacnêm kauc sa e taêm ênam biŅ samob, taŅ kasôm gêdêŅ amac naŅ. ²⁷ Aê jandec biŅmalô êndêŅ amac ma aêŅoc biŅmalô oc jakêŅ êndêŅ amac. Mago jakêŅ êndêŅ amac amboac lau noműa sêkêŅ nec atom. Nêm űalêlôm êlênim tau to atêc taôm atom. ²⁸ Amac aűô aê kasôm gêdêŅ amac gebe jana ma oc jandêŅ amac jamêŅ êtiam. Embe têtac êwiŅ aê, oc têtac űajam êsa gebe jandêŅ Tamoc jana, gebe Tamoc kapôêŅ kêlêlêc aê su. ²⁹ BiŅ tau űanô kêsa atom tageŅ, mago gabe jasôm êndêŅ amac kwananġenġ gebe êndêŅ taŅ űanô êsa naŅ akêŅ êwiŅ. ³⁰ Aê jasôm biŅ gwalêkiŅ êndêŅ amac êwiŅ atom, gebe nom tonec űatau êmêŅ, mago oc êku aê tulu atom. ³¹ TageŅ aê gagôm gêŅ, taŅ Tamoc kêjatu aê naŅ, gebe lau noműa sêjala aê têtac

gêwiŅ Tamoc. Andi sa ma taêc aŅga tonec tana.

Jesu kêtû wainmôkê űanô

15 “Wainmôke űanô aê ma Tamoc kêtû kôm wainűa űatau. ² űoc űawalô samob, taŅ gêjam űanô atom naŅ, oc eso êŅgic, ma samob, taŅ gêjam űano naŅ, oc ênac űasêli su gebe ênam űanô êlêlêc. ³ Amac atu selec su kêtû biŅ, taŅ kasôm gêdêŅ amac naűűa. ⁴ Amoa aê űalêlôm, oc jamoa amac űalêlôm. űawalô teŅ embe naêndiŅ êsô űamôkê atom, tau ênêc, oc êtôm gebe ênam űanô atom. Ma amac embe amoa aê űalêlôm atom, oc amboac tonanġ.

⁵ “Wainmôkê aê ma űawalô amac. űac taŅ gêmoa aê űalêlôm, ma aê gamoa eŅ űalêlôm naŅ, gêjam űanô taêsam, gebe aê embe jawiŅ atom, oc atôm gebe aŅgôm gêŅ teŅ atom. ⁶ TeŅ embe êmoa aê űalêlôm atom, oc sêmbaliŅ eŅ siŅ e êtu masê amboac űawalô, taŅ kêmbeliŅ ma sejoŅ sa nasêmbaliŅ êpi ja gebe êniŅ su. ⁷ Embe amoa aê űalêlôm ma űoc biŅ oc ênêc amacnêm űalêlôm, ma embe têtac êwiŅ gêŅ teŅ ma atenġ, naŅ oc akôc. ⁸ Embe anam űanô taêsam e atu aêŅoc űacseŅomi, go aŅgôm Tamocnê űawasi êsa. ⁹ Aê têtac gêwiŅ amac kêtôm Tamoc têtac gêwiŅ aê. Amoa űoc têtac gêwiŅ, taŅ kepeŅ amac auc naŅ űalêlôm. ¹⁰ Embe amansanġ aêŅoc biŅsu, oc amoa űoc têtac gêwiŅ, taŅ kepeŅ amac auc naŅ űalêlôm, atôm aê kamasanġ Tamocnê biŅsu ma gamoa ênê têtac gêwiŅ, taŅ kepeŅ aê auc naŅ űalêlôm.

¹¹ “BiŅ tonanġ űai samob kasôm gêdêŅ amac, gebe űoc têtac űajam wacênêc amacnêm űalêlôm ma ênac dabiŅ amacnêm têtac űajam ênam amac auc. ¹² AêŅoc biŅsu tonec gebe AkêŅ nêm têtac gêwiŅ elom tau êtôm aê têtac gêwiŅ amac. ¹³ űac taŅ êmac êndu êjô nê lau naŅ, nê têtac gêwiŅ kêlêlêc űêŅŅenġ su. ¹⁴ Amac êmbe aŅgôm gêŅ, taŅ ka-

jatu amac naŃ, oc atu aêŃoc lau. ¹⁵Aê jasad amac gebe sakiŃwaga êtiam atom, gebe sakiŃwaga gêjam kauc gêŃ, taŃ nê Ńatau gêgôm naŃ. Aê kêsam amacgac gebe atu Ńoc lau, gebe gêŃ samob, taŃ gaŃô aŃga Tamocnê naŃ, tec gaoc lasê gêdêŃ amac su. ¹⁶Amac tec ajalij aê sa atom, aê kajalij amac sa ma kasakiŃ amac gebe ana ma anam Ńanô, ma amac-nêm Ńanô tonaŃ ênêc Ńapan. Ma gêŃ taŃ atej anam aê laŃoc naŃ, Tamoc oc êkêŃ êndêŃ amac. ¹⁷Aê jajatu amac gebe akêŃ têtmac gêwiŃ elom tau.

Lau nomŃa têtmac gedec Jesunê lau

¹⁸“Lau nomŃa embe têtmac endec amac, naŃ taêm ênam gebe têtmac gedec aê kêtû Ńamata. ¹⁹Amac embe aŃga lau nomŃa nêŃ, oc lau nomŃa têtmac êwiŃ amac, gebe êsêacnêŃ Ńagêdô amac. Mago aê kajalij amac sa aŃga lau nomŃa nêŃ, gebe atu lau nomŃa êtiam atom, tec lau nomŃa têtmac gedec amac. ²⁰Taêm ênam biŃ, taŃ kasôm gêdêŃ amac naŃ gebe SakiŃwaga kêlêlêc nê Ńatau su atom. Êsêac sêjanda aêgac, tec oc sêjanda amac amboac tonaŃ. ²¹GêŃ samob tonaŃ Ńai oc sêŃgôm êndêŃ amac êtu Ńoc ŃaêŃa, gebe sêjala Ńac, taŃ kêsakiŃ aê gamêŃ naŃ atom. ²²Aê embe jamêŃ to jawa biŃ sa êndêŃ êsêac atom, oc nêŃ sec masi. Mago galoc embe taêŃ ênam gebe sênsa nêŃ sec auc, oc sêŃgôm naeo. ²³Ńac taŃ têtmac gedec aê naŃ, têtmac gedec Tamoc amboac tonaŃ. ²⁴Aê embe janam kôm, taŃ Ńac teŃ gêjam atom naŃ, aŃga êsêacnêŃ atom, go nêŃ sec masi. TagêŃ galoc sêlic Ńoc kôm tau su, mago têtmac gedec aêagêc Tamoc. ²⁵Amboac tonaŃ biŃ, taŃ teto gêc êsêacnêŃ biŃsu naŃ, oc êtu anô gebe ‘Êsêac têtmac gedec aê Ńaômagen.’

²⁶“ÊndêŃ taŃ jasakiŃ ênam-awemwaga aŃga Tamocnê êndêŃ amac êmêŃ, Ńalau biŃŃanôŃa, naŃ êsa aŃga Tamocnê naŃ, oc êwa aê Ńam sa. ²⁷Ma

amac awa aê Ńam sa amboac tonaŃ, gebe amoa awiŃ aê gêdêŃ gajac m Ńoc kôm e mêŃgêdêŃ galoc.

16“BiŃ tonaŃ Ńai kasôm gêdêŃ amac gebe têtmac lulu e anaŃa atom. ²Êsêac oc têtij amac su aŃga gôlôacnêŃ. Ńanoc oc mêŃêsa ma samob, taŃ sênac amac êndû naŃ, oc sênam kauc gebe sêjam sakiŃ gêdêŃ Anôtô Ńa gêŃ amboac tonaŃ. ³GêŃ tonaŃ Ńai oc sêŃgôm gebe sêjala Tamoc atom ma sêjala aê atom. ⁴BiŃ samob kasôm gêdêŃ amac gebe êsêac embe sêŃgôm gêŃ tau êndêŃ Ńanoc, naŃ taêm ênam gebe biŃ tau kasôm gêdêŃ amac su.

Ńalau DabuŃ nê kôm

“GêmungeŃ kasôm biŃ amboac tonaŃ gêdêŃ amac atom, gebe tauc gêŃgôm gawiŃ amac. ⁵Ma galoc jandêŃ Ńac, taŃ kêsakiŃ aê gamêŃ naŃ jana, ma amacnêm Ńac teŃ kêtû kênac aê gebe ‘Ôna ondoc’ nec atom. ⁶Aê kasôm biŃ tonaŃ gêdêŃ amac e amacnêm Ńalêlôm Ńawapac gêjam aucgeŃ, ⁷ma aê jasom biŃŃanô êndêŃ amac gebe jawi amac siŃ nec, oc êmoasiŃ amac. Embe jawi amac siŃ atom, oc ênam-awemwaga êndêŃ amac êmêŃ atom. Embe jana, go jasakiŃ eŃ êndêŃ amac êmêŃ. ⁸Ńac tonaŃ êmêŃ, go êwaka lau nomŃa nêŃ kauc sa êpi sec tau ma êpi biŃgêdêŃ to êpi Anôtônê mêtôc. ⁹Êpi sec gebe sêkêŃ gêwiŃ aê atom. ¹⁰Ma êpi biŃgêdêŃ gebe jandêŃ Tamoc jana ma amac alic aê êtiam atom. ¹¹Ma êpi mêtôc gebe Anôtô kêmêtôc nom tonec Ńatau su.

¹²“AêŃoc biŃ Ńagêdô gwalêkiŃ gebe jasôm êndêŃ amacŃa tec gêc, mago galoc oc asip sa atôm atom. ¹³Ma êndêŃ taŃ Ńac ônê, Ńalau biŃŃanôŃa, tau êmêŃ naŃ, oc êwê amac ajala biŃŃanô tau tomalageŃ, gebe eŃ oc êsôm tau nê biŃ atom. BiŃ taŃ eŃ gêŃô naŃgeŃ, tec êsôm ma eoc biŃ, taŃ oc mêŃêsa naŃ, lasê êndêŃ amac. ¹⁴Ńac tau oc êwaka aêŃoc

ɲawasi sa, gebe eɲ oc êkôc su aɲga aêɲoc ma êsôm lasê êndêɲ amac. ¹⁵ Tamocnê gêɲ samob kêtû aêɲoc. Amboac tonaj tec kasôm gebe ɲac tau êkôc su aɲga aêɲoc ma êsôm lasê êndêɲ amac.

ɲalêlôm ɲawapac ênam tau ôkwi êtu têtac ɲajam

¹⁶ “Têlageɲ acgom ma alic aê sapu, ma têlageɲ êtiam, go alic aê êtiam.” ¹⁷ Ênê ɲacseɲomi ɲagêdô sêsôm gêdêɲ tauɲ gebe “Biɲ tonec amboac ondoc, tec eɲ kêsôm gêdêɲ aêac nec gebe ‘Têlageɲ acgom ma alic aê sapu, ma têlageɲ êtiam, go alic aê êtiam, ma ɲalô tonec ‘Aê jandêɲ Tamoc jana.’” ¹⁸ Ma Êsêac sêsôm gebe “Biɲ tonec amboac ondoc, tec eɲ kêsôm nec gebe ‘Têlageɲ.’ Aêac tajala ênê biɲ ɲam atom nec.” ¹⁹ Jesu kêjala êsêac sebe têtû kênac eɲ, tec kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Amac apuc taôm gebe kasôm gebe ‘Têlageɲ acgom ma amac alic aê sapu, ma têlageɲ êtiam, go alic aê êtiam me.’” ²⁰ Biɲɲanô, aê jasôm tobiɲɲanôgeɲ êndêɲ amac gebe Amac oc ataj ɲanô e apuc taɲiboa sa ma ataj ma lau nomɲa oc têtû samuc. Amac oc amoa tonêm ɲalêlôm ɲawapacgeɲ, mago nêm ɲalêlôm ɲawapac tonaj oc ênam tau ôkwi êtu têtac ɲajam. ²¹ Awê teɲ embe êkôc ɲapalê, oc nê ɲalêlôm ɲawapac gebe nê noc kêdabiɲgac. Mago êndêɲ taɲ êkôc ɲapalê su naɲ, taê ênam ɲandaɲ êtiam atom, têtac ɲajam gebe kêkôc ɲapalê kêtû awê sugac. ²² Amboac tonaj galoc tonêm ɲalêlôm ɲawapacgeɲ amoa e êndêɲ taɲ jalic amac êtiam naɲ, têtac ɲajam êsa. Ma lau teɲ oc sêkôc têtac ɲajam su aɲga amacnêm êtiam atom. ²³ Êndêɲ bêc ônê oc atu kênac biɲ teɲ êndêɲ aê êtiam atom. Biɲɲanô, aê jasôm tobiɲɲanôgeɲ êndêɲ amac gebe Embe atej gêɲ teɲ êndêɲ Tamoc anam aê laɲôc, oc êkêɲ êndêɲ amac. ²⁴ Mêngêdêɲ tonec amac atej gêɲ teɲ

ajam aê laɲôc atom. Ateɲ oc akôc ma têtac ɲajam êsa samucgeɲ.

Jesu kêku nom tau tulu

²⁵ “Biɲ tonec ɲai kasôm kêtû biɲgôliɲ gêdêɲ amac. Ma ɲanoc tau mêngêsa, oc janam êtu biɲgôliɲ êndêɲ amac êtiam atom, jawa Tamoc ɲam sa êndêɲ amac ênêc awêgeɲ. ²⁶ Êndêɲ bêc ônaɲ amac oc atej gêɲ anam aê laɲôc, naɲ aê jasôm êndêɲ amac gebe aê oc jateɲ êndêɲ Tamoc êtu amacɲa êtiam nec atom. ²⁷ Tamoc tau tec têtac gêwiɲ amac, gebe amac têtac gêwiɲ aê ma akêɲ gêwiɲ gebe aê kasa aɲga Tamocnê tec gamêɲ. ²⁸ Aê kasa aɲga Tamocnê tec gamêɲ nom. Ma jawi nom siɲ ma jandêɲ Tamoc jamu jana êtiam.” ²⁹ Tec ênê ɲacseɲomi sêsôm gebe “Kec, galoc kôsôm gêc awêgeɲ, gôjam kêtû biɲgôliɲ atom. ³⁰ Galoc aêac ajala gebe aôm kôjala biɲ samob ma kôpô lêna lau gebe têtû kênac biɲ teɲ êndêɲ aômɲa atom. Amboac tonaj tec aêac akêɲ gêwiɲ gebe aôm kôsa aɲga Anôtônê.” ³¹ Go Jesu gêjô êsêac aweɲ gebe “Galoc akêɲ gêwiɲ me. ³² Alic acgom, noc teɲ oc mêngêsa, ma noc tau kêdabiɲ sugac, taɲ sêsa amac êliɲ-êliɲ amoa nêm êndêɲêndêɲgeɲ ma oc andec aê taucgeɲ jamoa, mago oc taucgeɲ jamoa atom, gebe Tamoc gêwiɲ aê. ³³ Aê kasôm biɲ tonec gêdêɲ amac gebe tobiɲmalôgeɲ amoa aê ɲalêlôm. Aɲga nom tonec amac amoa tonêm ɲalêlôm ɲawapacgeɲ, mago têtac êpa sugen. Aê kaku nom tau tulu sugac.”

Jesu keteɲ mec kêtû nê ɲacseɲomiɲa

17 Jesu kêsôm biɲ tonaj su, go mata gedec undambê ma keteɲ mec gebe “O Tamoc, ɲanoc kêdabiɲgac, ôkêɲ Latômnê ɲawasi êsa, gebe Latôm oc êkêɲ aôm nêm ɲawasi êsa. ² Aôm kôkêɲ eɲ kêtû gêɲ totau-totau samob ɲatau, gebe êkêɲ lau samob, taɲ kôkêɲ gêdêɲ eɲ naɲ, sêɲgôɲ materɲ jali teɲgeɲ. ³ Sêɲgôɲ

maten jali nam tonec gebe sêjala aôm Anôto njanô tagen agêc Jesu Kilisi tau, taŃ kôsakiŃ en gêmên naŃ. ⁴Kôm taŃ kôsakiŃ aê gebe janam naŃ, tec gajam e gajac dabiŃ su ma kakêŃ aômnmêm nãwasi kêsa aŃga nom. ⁵O Tamoc, galoc ôkêŃ nãwasi, taŃ gêc aomnã naŃ, êndên aê, nãwasi taŃ gawê kaiŃ gêdên nom masigen ma gamoa gawiŃ aôm naŃ.

⁶“Aê gawa nêm nãê sa gêdên nãmalêc, taŃ kôkêŃ gêdên aê aŃga lau nomnã nêŃ. Aômnmêm gêŃ êsêac, tec kôkbnj êsêac gêdên aê ma sêmasaŃ aômnmêm biŃ. ⁷Galoc sêjala gebe gêŃ samob, taŃ kôkêŃ gêdên aê naŃ, aŃga aômnmêmgeŃ, ⁸gebe biŃ, naŃ kôkêŃ gêdên aê, tec kakêŃ gêdên êsêac. Ac sêkôc sa e sêjala toŃanôgeŃ gebe aê kasa aŃga aômnmêm, ma sêkêŃ gêwiŃ gebe aôm kôsakiŃ aê tec gamêŃ.

⁹“Aê kateŃ kêtú êsêacnã, kateŃ kêtú lau nom-nãna atom. KateŃ kêtú êsêac taŃ kôkêŃ gêdên aê naŃna, gebe nêm gêŃ êsêac. ¹⁰AêŃoc gêŃ samob kêtú aômnmêm gêŃ, ma aômnmêm gêŃ samob kêtú aêŃoc gêŃ, ma êsêac sêwaka aêŃoc nãwasi sa. ¹¹Aê tec jaŃgôn nom êtiam atom, mago êsêacmêŃ gacgeŃ sêŃgôn nom. Ma aê jandên aôm jawac. O Tamoc dabuŃ, ômansaŃ êsêac gebe sêmoa nêm nãê, taŃ kôkêŃ gêdên aê naŃ nãlêlôm, ma têtú gêŃ tageŃ amboac aêagêc tageŃ. ¹²Gêdên taŃ gamoa gawiŃ êsêac naŃ, kamasã êsêac sêŃgôn tonêm nãêgeŃ, taŃ kôkêŃ gêdên aê naŃ. Aê gajob êsêac e nêŃ teŃ gêjaŃa atom, nãc gêbac latu tageŃ, gebe biŃ taŃ teto gêc naŃ, êtu anô. ¹³Galoc tonec aê jandên aôm jawac, ma biŃ tonec jasôm aŃga nom êwiŃ gebe nãc têtac nãjam ênam êsêac auc samucgeŃ. ¹⁴Aê kakêŃ aômnmêm biŃ gêdên êsêac ma lau nomnã têtac gedec êsêac, gebe êsêac aŃga lau nomnã nêŃ atom, têtôm aê tauc aŃga nom atom amboac tonaŃ. ¹⁵Aê jateŃ gebe aôm ôkôc êsêac su aŃga nom atom, jateŃ gebe ojop êsêac êndên

nãc sec. ¹⁶Êsêac aŃga nom atom têtôm aê aŃga nom atom. ¹⁷Ônam dabuŃ êsêac nã biŃnãnô tau, gebe aômnmêm biŃ kêtú biŃnãnô. ¹⁸Aê kasakiŃ êsêac sêmoa nom kêtôm aôm kôsakiŃ nã aê gamêŃ nom. ¹⁹Ma aê janam dabuŃ tauc êtu êsêacnã gebe êsêac têtú dabuŃ tobiŃnãnô amboac tonaŃ.

²⁰“Aê jateŃ êtu êsêac tonec taungeŃna atom, jateŃ êtu lau, taŃ sêŃô êsêacnêŃ biŃ e sêkêŃ êwiŃ aê naŃna êwiŃ ²¹gebe samob têtú gêŃ tageŃ amboac aôm, Tamoc, gômoa aê nãlêlôm ma aê gamoa aôm nãlêlôm. Ma êsêac sêmoa aêagêc nãlêlôm, ec lau nomnãc sêkêŃ êwiŃ gebe aôm kôsakiŃ aê gamêŃ. ²²Ma nãwasi, taŃ kôkêŃ gêdên aê naŃ, tec kakêŃ gêdên êsêac, gebe êsêac têtú gêŃ tageŃ amboac aêagêc tageŃ. ²³Aê gamoa êsêac nãlêlôm kêtôm aôm gômoa aê nãlêlôm, gebe ônac dabiŃ êsêac têtú gêŃ tageŃ, ma lau nomnã sêjala gebe aôm kôsakiŃ aê gamêŃ to têtmtac gêwiŃ êsêac amboac têtmtac gêwiŃ aê.

²⁴“O Tamoc, aê gabe gêŃ, taŃ kôkêŃ gêdên aê naŃ, sêmoa sêwiŃ aê sêŃgôn gamêŃ, taŃ aê oc jaŃgôn naŃ, gebe sêlic aêŃoc nãwasi, taŃ kôkêŃ gêdên aê, gebe aôm têtmtac gêwiŃ aê gêdên nom njanô kêsa atom tageŃ. ²⁵O Tamoc, nãc gêdên, lau nomnã sêjala aôm atom, mago aê kãjala aôm gac, ma êsêac tonec tec sêjala gebe aôm kôsakiŃ aê. ²⁶Aê nãwa nêm nãê sa gêdên êsêac ma oc jawa sa-jawa sa jamoa, gebe nêm têtmtac gêwiŃ aêna ênêc êsêacnêŃ nãlêlôm ma aê jamoa êsêacnêŃ nãlêlôm.”

Sêkôc Jesu tôn

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luk 22:47-53)

18 Jesu kêsôm biŃ tonaŃ su, go gêwiŃ nê nãcseŃomi sêsa jaselom bu Kidron. Kôm teŃ gêc bu nãmakeŃ ônêŃa, ma Jesu to nê nãcseŃomi sêseŃ kôm lêlôm sêja. ²Juda taŃ geoc en lasê

naŃ, gêlic gamêŃ tonañ kwananġen, gebe Jesu kêkac nê ŃacseŃomi sa anġa tonañ elêmê. ³ Juda tau kêkôc lau matu teŃ sa ma lau dabuŃsêga to Parisai nêŃ sakiŃwaga Ńagêdô sêwiŃ sêôc dawenġ to lamp ma laukasap sa jasêô lasê. ⁴ Jesu kêjala ġenġ samob, taŃ gebe êtap enġ sa naŃ kwananġen, mago kêsa jakêsôm ġêdênġ êsêac gebe “Amac asôm asa.” ⁵ Ma êsêac sêjô enġ awa gebe “Jesu Nasaretġa.” Go enġ kêsôm ġêdênġ êsêac gebe “Aê tau tonec.” Ma Juda taŃ gebe eoc enġ lasê naŃ, kêkô ġêwiŃ êsêac. ⁶ Jesu kêsôm ġêdênġ êsêac gebe “Aê tau tonec,” ma êsêac sênu taunġenġ e jasêu taunġ sêc. ⁷ Tec enġ kêtú kênac êsêac kêtiam gebe “Amac asôm asa.” Ma êsêac sêsôm gebe “Jesu Nasaretġa.” ⁸ Tec Jesu ġêjô êsêac aweŃ gebe “Aê kasôm ġêdênġ amac su gebe aê tau tonec. Embe ansom aê, ma andec êsêac onec sêna.” ⁹ BiŃ tonañ gebe ênê biŃ, taŃ kêsôm naŃ, êtu anô gebe “Êsêac taŃ kôkêŃ ġêdênġ aê naŃ, ġajam êsêacnêŃ teŃ sapu atom.” ¹⁰ Ma Simon Petere, naŃ nê siŃ ġêc, tec ġêbuc sa jakêpa dabuŃsêganê sakiŃwaga taŃalaunġ anôŃa su, ma sakiŃwaga tau nê Ńaê Malku. ¹¹ Tec Jesu kêsôm ġêdênġ Petere gebe “Ônsêmunġ siŃ êmu êsêp Ńaatali êna. Laclu taŃ Tamoc kêkêŃ ġêdênġ aê naŃ, oc janôm ġenġ êsêp atom me.”

Jesu kêkô dabuŃsêga laŃôŃnêm

¹² Lau toŃ tonañ to nêŃ kapitai ma JudanêŃ sakiŃwaga sêkôc Jesu ma sêsô enġ tônġ. ¹³ Go sêwê enġ dêdênġ Anas sêja, Kaiapa taŃ kêtú Ńac dêbuŃsêga ġêdênġ jala tonañ ġêmoa naŃ iawa. ¹⁴ Kaiapa tau tec kêsôm ġêdênġ Juda gebe “Ńac tagenġ êmac êndu êjô lau, go êmoasiŃ lau êlêlêc.”

Petere ġêsa Jesu auc

(*Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Simon Petere agêc ŃacseŃom teŃ têdaguc Jesu sêja. Ma Ńac dabun-

sêga kêjala ŃacseŃom tonanġac, tec ġêwin Jesu kêsô Ńac dabuŃsêga nê andu ŃamalacluŃ ġêja. ¹⁶ Ma Petere kêkô sacġêdô ŃadêmdêŃa. Go ŃacseŃom, taŃ Ńac dabuŃsêga kêjala enġ su naŃ, kêsa jakêmasaŃ biŃ ġêdênġ awê ġejob sacġêdôŃa ma ġêwê Petere agêc sêsô sêja. ¹⁷ Ma awê ġejob sacġêdôŃa kêsôm ġêdênġ Petere gebe “Aôm kôtu Ńac tônê nê ŃacseŃom teŃ ġôwiŃ me.” Ma enġ kêsôm gebe “Masi.” ¹⁸ GamêŃ Ńaluc ma kômwaga to sakiŃwaga sêmakop ja ma sêsêlu sêkô, tec Petere kêsêlu ja kêkô ġêwiŃ êsêac.

DabuŃwaga kêtú lêsu Jesu

(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luk 22:66-71*)

¹⁹ Ma Ńac dabuŃsêga kêtú kênac Jesunê ŃacseŃomi to nê mêtê Ńam ġêdênġ enġ. ²⁰ Tec Jesu ġêjô enġ awa gebe “Aê kasôm biŃ ġêdênġ lau samob gamoa awêġenġ ma kadônġ mêtê gamoa lôm malacŃa to lôm dabuŃ, taŃ Juda samob sêkac sa naŃ, elêmê ma kasôm biŃ teŃ kasiŃ atom. ²¹ Aôm kôtu kênac aê kêtú asagenġa. Ôtu kênac lau-sêŃô-biŃwaga acġom, gebe êsêac tec sêjala aêŃoc bi Ń, taŃ kasôm naŃ.” ²² Kêsôm bi Ń tonañ ġêmoa ma sakiŃwaga, taŃ sêkô naŃ, nêŃ teŃ kêtap Jesu kêsêp alianô ma kêsôm gebe “Aôm ġôjô Ńac dabuŃsêga awa amboac tonañ me.” ²³ Tec Jesu ġêjô enġ awa gebe “Embe jasôm eso, naŃ ôwa sa gebe keso. Ma embe jasôm êndênġ, ma amboac ondoc ġôjac aê.” ²⁴ Go Anas ġêsô enġ tônġ ma kêsakiŃ enġ tolêpoagenġ ġêdênġ Ńac dabuŃsêga Kaiapa ġêja.

Petere ġêsa Jesu auc kêtiam

(*Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luk 22:58-62*)

²⁵ Simon Petere kêsêlu ja kêkô ma êsêac sêsôm ġêdênġ enġ gebe “Aôm anġa ênê ŃacseŃominêŃ teŃ amboac tonañ me.” Ma enġ kêpa tau gebe “Masi.” ²⁶ Go

ɲac dabuɲsêga nê sakiɲwaganêɲ teɲ, ɲac taɲ Petere kêpa eɲ taɲalauɲ su naɲ gwadê, tec kêsôm gebe “Aôm tonec tê gâlic aôm gômoa kôm gôwiɲ eɲ nê me.”²⁷ Ma Petere kêpa tau kêtiam, tec sep tageɲ talec kêtaɲ.

Jesu kêkô Pilata laɲônêm

(*Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luk 23:1-5*)

²⁸Bêbêcgeɲ ma sêwê Jesu aɲga Kaia-pa-nê sêja gôliɲwaganê andu. Juda taun sêsô gôliɲwaganê andu sêja atom, têtêc gebe sêɲgôm taun têtû sec a têtôm gebe sêniɲ Pasa sêwiɲ atom.²⁹ Amboac tonaɲ Pilata kêsa gadêɲ êsêac gêja ma kêsôm gebe “Atiɲ biɲ ondôc ɲakaiɲ kêpi ɲac tonec.”³⁰ Ma êsêac sêjô eɲ awa gebe “ɲac tonaɲ êmbe ɲac secanô atom, aêac oc akôc eɲ andêɲ aôm amêɲ atom.”³¹ Tec Pilata kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Amac taêm akôc eɲ awac ma amêtôc eɲ êtôm amacnêm biɲsu.” Ma Juda sêsôm gêdêɲ eɲ gebe “Aêacma jao kêkô gebe anac ɲamalac teɲ êndu atom.”³² Biɲ tonaɲ kêsa gebe Jesunê biɲ, taɲ kêsôm gêwa nê êmac êndu ɲalêɲ sa naɲ, êtu anô.

³³Amboac tonaɲ Pilata kêsô gôliɲwaganê andu gêja kêtiam jagêmoêc Jesu ma kêtû kênac eɲ gebe “Judanêɲ kiɲ aôm me masi.”³⁴ Tec Jesu gêjô eɲ awa gebe “Aôm taôm taêm gêjam biɲ tonaɲ tec kôsôm, me lau ɲagêdô sêwa aê ɲam sa gêdêɲ aôm.”³⁵ Ma Pilata gêjô eɲ awa gebe “Aê Juda me. Aômnêm lau to lau dabuɲsêga sêkêɲ aôm gôdêɲ aê gômôêɲ. Aôm gôgôm asageɲ.”³⁶ Ma Jesu gêjô eɲ awa gebe “Aêɲoc gamêɲ gêc nom tonec atom. Embe aêɲoc gamêɲ ênêc nom tonec, oc ɲoc lau sênac siɲ ma Juda sêkôc aê tôɲ atom. Mago aêɲoc gamêɲ gêc tonec atom.”³⁷ Ma Pilata kêsôm gêdêɲ eɲ gebe “Amboac tonaɲ aôm kiɲ teɲ me.” Tec Jesu gêjô eɲ awa gebe “Kôsômgac, aê kiɲ teɲ. Tinoc

kêkôc aê tec gamêɲ nom tonec gebe jawa biɲɲanô sa. Lau samob, taɲ nêɲ ɲam kasêp biɲɲanô naɲ, sêɲô aê aoc.”³⁸ Ma Pilata kêsôm gêdêɲ eɲ gebe “Biɲɲanô tau tonaɲ asageɲ.”

Pilata kêkic Jesunê biɲ

(*Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luk 23:13-25*)

Kêsôm biɲ tonaɲ su, go kêsa gêdêɲ Juda gêja kêtiam ma kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Aê katap biɲ teɲ sa kêpi ɲac tônê atomanô.³⁹ Amacnêm mêtê teɲ tec gêc gebe jaɲgamboac ɲac teɲ su êtôm Pasageɲ êndêɲ amac. Ma galoc abe jaɲgamboac Judanêɲ kiɲ su êndêɲ amac me masi.”⁴⁰ Ma êsêac sêmoêc sêoc aucgeɲ kêtiam gebe “Eɲ atom, Baraba.” Ma Baraba tau tonaɲ eɲ kêjaɲgowaga teɲ.

19 Gocgo Pilata kêsôm sêkôc Jesu tôɲ ma si eɲ ɲa lêpoa.² Ma sêkôc okêm mênssêmoê kêtû sunsuɲ, go sêkêɲ eɲ kêkuc ma sêu ɲakwê asôsamuc gêsac eɲ,³ go jasêkô eɲ laɲônêmɲa ma sêsêm gebe “Judanêɲ kiɲ, ômoa ɲajamôɲ.” Ma têtap eɲ kêsêp alianô.

⁴Pilata kêsa gêja kêtiam ma kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Alic acgom, aê jawê eɲ êsa awê êndêɲ amac, go taôm ajala gebe katap biɲ teɲ sa kêpi eɲ atom.”⁵ Go Jesu tosunsuɲ okêm ma toɲakwê asôsamuc kêsa awê gêdêɲ êsêac gêja. Ma Pilata kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Alic ɲamalac tau tonec.”⁶ Lau dabuɲsêga to sakiɲwaga sêlic eɲ e sêmoêc gebe “Ônac eɲ êpi kakesotau êna. Ônac eɲ êpi kakesotau êna.” Tec Pilata kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Taôm akôc eɲ awac ma anac eɲ êpi kakesotau, gebe aê tauc tec katap biɲ teɲ sa kêpi eɲ atom.”⁷ Juda sêjô eɲ awa gebe “Aêacma biɲsu teɲ gêc, ma êtu biɲsu tonaɲɲa tec eɲ êmac êndu, gebe kêsam tau gebe Anôtônê Latu.”

⁸Pilata gêɲô biɲ tonaɲ e kêtêc tau ɲanô,⁹ ma kêsô gôliɲwaganê andu gêja

kêtiã jakêtu kênac Jesu gebe “Aôm anġa ondoc,” e Jesu gêjam tau tôn.¹⁰ Tec Pilata kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gôjam taôm tôn aê me. Aôm kôjala gebe aê katu ŋatau jaŋgamboac aôm suŋa to ŋatau janac aôm ôpi kakesotaunġa me masi.”¹¹ Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Anôto lólôcŋa embe êlôc atom, aôm ôtu aêŋoc ŋatau atom. Amboac tonanġ ŋac, taŋ kêkêŋ aê gadêŋ aôm gamêŋ nanġ, nê sec kêlêlêc aômnêm su.”¹² Pilata gêŋô biŋ tonanġ tec gesom intêna êŋgamboac eŋ suŋa, mago Juda sêmôêc sêoc aucgeŋ gebe “Embe ôŋgamboac ŋac tonanġ su, oc kaisaranê ŋac aôm atom. Ŋac teŋ embe êŋgôm tau êtu kiŋ nanġ, oc etoc tau sa êndêŋ kaisara.”

¹³ Pilata gêŋô biŋ tonanġ su, go gêwê Jesu kêsa awê e Pilata tau gêŋgônġ lêpônġ sêmêtôc biŋŋa, nanġ kêkô gamêŋ, taŋ sêsam sebe “Masacpoc” nanġ, sêsam ŋa Ebolai aweŋ gebe “Gabata.”¹⁴ Biŋ tonanġ sêgôm gêdêŋ bêc, taŋ sêmasanġ tauŋ kêtû Pasaŋa nanġ. Ŋaoc kêkô ŋaluŋgeŋ ma Pilata kêsôm gêdêŋ Juda gebe “Alic nêm kiŋ tauma acgom.”¹⁵ Ma lau tau sêmôêc gebe “Enaŋamaŋ, ênaŋamaŋ. Ônac eŋ êpi kakesotau.” Tec Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac abe aê janac amacnêm kiŋ êpi kakesotau êna me.” Ma lau dabuŋsêga sêjô eŋ awa gebe “Aêacma kiŋ masi, kaisara taugenġ.”¹⁶ Sêsôm su, go kêkêŋ Jesu gêdêŋ êsêac gebe sênac eŋ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(*Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luk 23:26-43*)

Amboac tonanġ sêkôc Jesu sa sêja.¹⁷ Eŋ tau gêoc nê kakesotau ma sêsa gamêŋ, taŋ sêsam gebe “Gamêŋ môkêlacŋa” nanġ sêja, sêsam ŋa Ebolai aweŋ gebe “Gol-gata.”¹⁸ Jasêjac eŋ kêpi kakesotau anġa tonanġ, ma ŋac luagêc sêwiŋ eŋ seŋkaleŋ makeŋ-makeŋ, ma Jesu kêsêp ŋaluŋgeŋ.¹⁹ Ma Pilata keto ŋalô teŋ ma gêjac

tamiŋ kakesotau. Ŋalô tau gebe “Judanêŋ Kiŋ Jesu Nasaretŋa.”²⁰ Gamêŋ taŋ sêjac Jesu kêpi kakesotau nanġ, gêc malacgala, tec Juda taêsam sêsam ŋalô tau. Ma teto ŋalô tau ŋa Ebolai ma Rom to Helen aweŋ.²¹ Tec Judanêŋ lau dabuŋsêga sêsôm gêdêŋ Pilata gebe “Oto gebe ‘Eŋ tau kêsam tau gebe Judanêŋ kiŋ aê.’”²² Ma Pilata gêjô êsêac aweŋ gebe “Biŋ taŋ kato nanġ katogac.”

²³ Siŋwaga sêjac Jesu kêpi kakesotau su acgom, go sêboa ênê ŋakwê sa gêja toê aclê kêtôm êsêac siŋwaga kêtômgeŋ. Ma ŋakwê ôliŋa gacgeŋ gêc. Ŋakwê baliŋ tau sêsi atom, sêwa samucgeŋ anġa gêsutêkwa ma kêsêp e gêdêŋ akainġ,²⁴ ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Takac êŋgic atom, tapuc kapoac ma takêŋ êndêŋ ŋac teŋ êkôc samucgeŋ.” Sêgôm tonanġ gebe biŋ, taŋ teto gêc nanġ, êtu anô gebe

“Êsêac sêjac sam aêŋoc ŋakwê gêdêŋ tauŋ ma sêpuc kapoac kêtû ŋoc ŋakwê baliŋŋa.”

Gêŋ tonanġ siŋwaga sêgôm.

²⁵ Jesu têna agêc têna sauŋ, Kleopanê awê Maria, ma Maria Magdalaŋa sêkô Jesunê kakesotau ŋalabu.²⁶ Jesu gêlic têna agêc ŋacseŋom, taŋ têtac gêwiŋ eŋ nanġ, agêc sêkô sêwiŋ tauŋ, tec kêsôm gêdêŋ têna gebe “Awê, ôlic latôm tonanġ.”²⁷ Go kêsôm gêdêŋ ŋacseŋom tau gebe “Ôlic tênam tonanġ.” Ma gêdêŋ ŋasawa tau tonanġgeŋ ŋacseŋom tau kêkôc Jesu têna sa jagêŋgônġ ênê andu gêwiŋ eŋ.

Jesu gêmac êndu

(*Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luk 23:44-49*)

²⁸ Tonanġ su ma Jesu kêjala gebe gêjac dabiŋ nê gêŋ samob e gêbacnê gebe biŋ, taŋ teto gêc nanġ, êtu anô, tec kêsôm gebe “Bu gêjô aê.”²⁹ Laclu tobu ŋamakic

kêkô, tec sêsac mêchelep tôn kêsêp bu ñamakic ma sêjac kêsô ôpic jasêsuñ kêpi gêdên eñ awasuñ gêja. ³⁰ Jesu gênôm bu ñamakic tau su ma kêsôm gebe “Gajac dabiñ sugac.” Go môkêapac gêjac tuluc ma kêkên nê katu gêja.

Sêguj Jesu kêsêp nê bi

³¹ Gêdên bêc tonañ, bêc sêmansañ tauñ êtu Pasaña, tec Juda teterj Pilata gebe êkên lau têtuc lau tau eñkaiñ tulu ma sêkôc êsêacnên ñawêlêlan su. Teterj eñ nan ñam gebe ñawêlêlan serkalen kakesotau êndên sabat atom, gebe sabat tonañ kapôen kêlêlêc. ³² Amboac tonañ siñwaga jatêtuc ñac ñamataña akaiñ tulu ma ñac, tañ sêjac eñ gerkalen ñamakerj nan, sêgôm eñ amboac tonañgerj. ³³ Go dedej Jesu sêja e sêlic eñ gêmac êndu su, tec têtuc eñ akaiñ tulu atom. ³⁴ Mago siñwaga teñ gêguj eñ ña kem ñamata kêsêp nê bi e gacgerj dec to bu kêsa. ³⁵ Ma ñac, tañ gêlic gerj tau nan, kêsôm lasê ma kêsôm lasê tobijñanôgerj. Ñac tau kêjala gebe kêsôm bijñanô gebe amac akên êwiñ amboac tonañ. ³⁶ Sêgôm gêñ tonec gebe biñ, tañ teto gêc nan, êtu anô gebe “Êsêac oc têtuc ênê ñatêkwa teñ tulu atom.” ³⁷ Ma biñ tonec êwiñ gebe “Lau oc materj e ñac, tañ sêguj eñ nan.”

Êsêac sêsuñ Jesu kêsêp sê

(*Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸ Biñ tonañ su acgom, go Jesunê ñacseñom teñ, tañ gêjam nê ñalêlôm auc kêtû kêtêc Judaña nan, Josep anğa Arimatia, keterj Pilata gebe êkôc Jesunê ñawelean su, tec Pilata gêlôc. Amboac tonañ Josep jakêkôc ñawêlêlan tau su. ³⁹ Ma Nikodeme, tañ gêmungerj gederj gêbêc gederj Jesu gêja nan, kêkôc katêkwi to môsê sêgaluñ gawiñ tau kêtôm dôñ 100 ma gêja amboac tonañ. ⁴⁰ Êsêac lau tonañ jasekôc Jesunê

ñawêlêlan su ma sêsabañ togerjmalugerj kêsêp obo kwalam-kwalam kêtôm Juda sesabañ nêñ ñacmatê semoa. ⁴¹ Kôm teñ gêc gamên, tañ sêkên Jesu kêpi kakesotau nan ñagala, ma sêd wakuc teñ gec kôm tonañ ñalêlôm, tañ tetoc ñacmatê teñ gêc gêmun su atomanô. ⁴² Ac tetoc eñ gec tonañ gebe Judanên bêc sêmansañ tauñña gêbacnê, tec sesuñ Jesu gêc sêd tonañ dambegerj.

Jesu gêdi sa anğa ñacmatênên

(*Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luk 24:1-12*)

20 Gêdên woke ñabêc ñamata ñabêbêc kanucgerj nan Maria Magdalaña gêja sêd e gêlic sêkac poc su anğa sêawa. ² Tec kêlêti jakêsôm gêdên Simon Petere agêc ñacseñom, tañ Jesu têtac gêwiñ eñ nan gebe “Êsêac sêkôc Apômtau sa anğa sêd ma ajam kauc gamên, tañ tetoc eñ gêc nan.” ³ Tec Petere agêc ñacseñom tau sêsa sêd sêja. ⁴ Agêc sêlêti lulugerj sêwiñ tauñ sêja e ñacseñom, nan kêlêlêc Petere ma gêmun jagêd lasê sêd kêtû ñamata ⁵ jakêtuc kênin e gêlic obo kwalam-kwalam gêc, mago eñ tau kêsêp gêja atom. ⁶ Simon Petere kêdaguc e gacgerj kêsêp sêlêlôm gêja ma gêlic obo kwalam-kwalam gêc, ⁷ ma obo waerña, tañ sêu gêsac môkêapac nan, gêc gêwiñ obo kwalam-kwalam tonañ atom, sêluñ sa ma tetoc gêc tauña. ⁸ Gocgo ñacseñom, tañ jagêd lasê sêd kêtû ñamata nan, kêsêp ñalêlôm gêja e gêlic ma kêkên gêwiñ, ⁹ gebe agêcnên kauc kêsa kêpi biñ, tañ teto gêc gebe Eñ oc êndi sa anğa ñacmatênên nan, su atom tagerj. ¹⁰ Tonañ su, go ñacseñomagêc sêc sêmu sêja.

Jesu geoc tau lasê gêdên Maria Magdalaña

(*Mat 28:9-10; Mar 16:9-11*)

¹¹ Maria mênkêtan kêkô sê ñamagê. Kêtan ma kêtuc kênin kêsêp sê ñalêlôm

¹²e gêlic aŃela luagêc tonêŃ Ńakwê Ńaeb Ńaôma sêŃgôn gamêŃ, taŃ tetoc Jesunê ŃawêlêlaŃ gêc naŃ Ńamala, teŃ gêŃgôn eŃ mókêapacŃa ma teŃ gêŃgôn eŃ akaiŃŃa. ¹³Ma agêc sêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Awê, aôm kôtaŃ asageŃ.” Tec eŃ kêsôm gêdêŃ êsêagêc gebe “Êsêac sêkôc Ńoc Apômtau sa ma aê gajam kauc gamêŃ, taŃ tetoc eŃ gêc naŃ.” ¹⁴Kêsôm biŃ tonan su ma kêkac tau ôkwi e jagêlic Jesu kêkô, mago kêjala eŃ gebe Jesu nec atom. ¹⁵Tec Jesu kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Awê, aôm kôtaŃ asageŃ. Aôm gosom asa.” Ma awê tau geboc eŃ Ńac-gejob-kômwaga teŃ, tec kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Apômtau, embe aôm ôkôc eŃ su, naŃ ôsôm gamêŃ, taŃ kotoc eŃ gêc naŃ, Ńam êndêŃ aê, ma jakôc eŃ jamêŃ,” ¹⁶Go Jesu awa gêjac eŃ gebe “Maria.” Tec awê tau gêjac tau ôkwi ma kêsôm gêdêŃ eŃ Ńa Ebolai aweŃ gebe “Rabuni,” gebe “Mêtmôkê.” ¹⁷Tec Jesu kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Ômoasac aê atom, gebe kapi gadêŃ Tamoc gaja atom tageŃ. ÔndêŃ lasici naôsôm êndêŃ êsêac gebe ‘Aê japi jandêŃ aê Tamoc to ac Tamemi, jandêŃ êôc Anôtô to amacnêŃ Anôtô jana acgom.”” ¹⁸Amboac tonan Maria MagdalaŃa jakêsôm lasê gêdêŃ ŃacseŃomi gebe “Aê galic Apômtau su, tec kêsôm biŃ tonec gêdêŃ aê.”

Jesu geoc tau lasê gêdêŃ ŃacseŃomi

(*Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luk 24:36-49*)

¹⁹Woke Ńabêc ŃamataŃa tonan Ńakê-tula ma ŃacseŃomi sêlai balêm, taŃ sêŃgôn naŃ, Ńakatam auc gebe têtêc Juda. Go Jesu jakêkô êsêac ŃaluŃgeŃ ma kêsôm gêdêŃ êsêac gebe “BiŃmalô êndêŃ amac.” ²⁰Kêsôm biŃ tonan su, go kêtôc lêma to nê bi gêdêŃ êsêac. Tec ŃacseŃomi têtac Ńajam kêsa gebe sêlic Apômtau. ²¹Go Jesu kêsôm gêdêŃ êsêac kêtiam gebe “BiŃmalô êndêŃ amac, aê jasakiŃ amac amboac Tamoc kêsakiŃ

aê.” ²²Kasôm biŃ tonan su, go gêju awajaô kêpi êsêac ma kêsôm gebe “Akôc Ńjalau DabuŃ êwac.” ²³Embe asuc launêŃ sec ôkwi, oc ênaŃa, ma embe aê tôn, oc cacgeŃ ênêc êsêacŃa.”

Jesu agêc Tom

²⁴GêdêŃ taŃ Jesu mêngeoc tau lasê naŃ, êsêac 12 nêŃ teŃ, Tom, taŃ sêsam eŃ gebe ÔliŃbôm naŃ, gêmoa gêwiŃ êsêac atom. ²⁵Tec ŃacseŃomi Ńagêdô sêjac miŃ gêdêŃ eŃ gebe “Aêac alic Apômtau su.” Ma eŃ kêsôm gêdêŃ êsêac gebe “Aê embe jalic bêlêm Ńamala, taŃ gêc ênê lêma naŃ atom, ma embe jakêŃ lemo-clatu êsêp bêlêm Ńamala atom, ma embe jakêŃ lemoc êsô ênê bi atom, oc jakêŃ êwiŃ atomandô.”

²⁶Ńabêc 8 gêjaŃa acgom, go ŃacseŃomi sêŃgôn balêm kêtiam ma Tom gêwiŃ êsêac. Ac sêlai katam auc sêŃgôn, ma Jesu jakêkô êsêac ŃaluŃgeŃ, go kêsôm gebe “BiŃmalô êndêŃ amac.” ²⁷Ma kêsôm gêdêŃ Tom gebe “ÔkêŃ Iê-mamlatu ênsac tecenec ma ôlic lemoc ma ôkêŃ lêmam êsô Ńoc bi ec têtac lulu atom, ôkêŃ êwiŃgeŃ.” ²⁸Tec Tom gêjô eŃ awa gebe “O Ńoc Apômtau to êôc Anôtô.” ²⁹Ma Jesu kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Aôm kôkêŃ gêwiŃ kêtû gôlic aêŃa me. Aê aoc êôc êsêac, taŃ sêlic Ńanô atom ma sêkêŃ êwiŃ.”

Joan keto buku tonec kêtû Ńam amboac ondocŃa

³⁰Jesu gêgôm gêŃtalô gwalêkiŃ nê ŃacseŃomi sêlic, mago teto samob tomalageŃ kêsêp buku tonec atom. ³¹Teto tonanŃeŃ gebe akêŃ êwiŃ Jesu, gebe Kilisi tau, Anôtônê Latu eŃ, ma akêŃ êwiŃ gebe anŃgôn matem jali êtu ênê ŃaêŃa.

Jesu geoc tau lasê gêdêŃ ŃacseŃomi 7

21 Tonan su, go Jesu geoc tau lasê gêdêŃ nê ŃacseŃomi kêtiam anŃa bugêjacton TiberiaŃa, ma

ɲamiñ tau tonec. ² Simon Petere agêc Tom, tañ sêsam eñ gebe Ôliñbôm nañ, ma Natanael aña Kana Galilaiña, ma Sebedai latuagêc to ɲacseñomi ɲagêdô nêñ luagêc, ac sêñgôn sêwiñ tauñ. ³ Ma Simon Petere kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê jana jansom i.” Tec êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aêac awiñ aôm.” Ac sêsa jasêpi wañ teñ ma gêdêñ gêbêc tonañ têtap i teñ sa atom. ⁴ Gêdêñ geleñmata, go Jesu kêkô ambêo ma nê ɲacseñomi sêjala eñ gebe Jesu nec atom. ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Napalêac, amacnêm gêñ taniñña teñ gêc me masi.” Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Masi.” ⁶ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Au wasañ êsêp wañ ɲalêsij, tañ kêsi anôña nañ, ma oc atap ɲanô sa.” Sêu kêsêp gêja ma sebe sênam jaôn êpi êmêñ e sêgôm jageo gebe i taêsam gêwê. ⁷ Ma ɲacseñom tañ Jesu têtac gêwiñ eñ nañ, kêsôm gêdêñ Petere gebe “Op, Apômtaugoc.” Simon Petere gêñô gebe Apômtau, tec kêkwa tau auc ɲa nê ɲakwê, tañ kêkôc su gêc nañ, ma gêu tau kêsêp bu gêja. ⁸ ɲacseñomi ɲagêdô towanğeñ sêpoac jabañ bau amboac tasaka ɲasawa êtôm 50, tec sêjam jaôn wasañ toigeñ kêpi bau gêja. ⁹ Jasêsô bau e sêlic ja kêsa ma i to mo kêsa gêwiñ. ¹⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc i, tañ galoc alô nañ, ɲagêdô amêñ.” ¹¹ Tec Simon Petere kêpi wañ gêja ma gêjam jaôn wasañ, tañ i kapôñ 153 sêwê e toñoma nañ, kêpi bau gêja, mago wasañ gêñgic atom. ¹² Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amêñ, aniñ gêñ bêbêcña acgom.” Nacseñomi samob têtêc tauñ e nêñ teñ katu kênac eñ gebe “Aôm asa,” nec atom. Êsêac sêjala eñgac gebe eñ Apômtau. ¹³ Go Jesu kêkôc mo jakêkêñ gêdêñ êsêac ma i amboac tonanğeñ. ¹⁴ Jesu gêdi sa aña ɲacmatênêñ ma geoc tau lasê gêdêñ nê ɲacseñomi kêtú dim têtêacña tonañ.

Jesu agêc Petere

¹⁵ Señ gêñ su, go Jesu kêsôm gêdêñ Simon Petere gebe “Joañ latu Simon, aôm têtmac gêwiñ aê kêtêlêc êsêac tônê su me masi.” Tec Simon gêjô eñ awa gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjala gebe aêñoc ɲalêlôm gêwiñ aôm.” “Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ojop aêñoc domba ɲalatu.” ¹⁶ Go Jesu kêtú kênac eñ kêtiam kêtú dim luagêc gebe “Joañ latu Simon, aôm têtmac gêwiñ aê me masi.” Tec Simon gêlôc gêdêñ Jesu gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjalagac gebe aêñoc ɲalêlôm gêwiñ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ojop aêñoc domba.” ¹⁷ Go kêtú kênac eñ kêtú dim têtêac gebe “Joañ latu Simon, aôm nêñ ɲalêlôm gêwiñ aê me masi.” Tec Peterenê ɲalêlôm ɲawapac kêsa, gebe kêtú kênac eñ katu dim têtêac gebe “Aôm nêñ ɲalêlôm gêwiñ aê me masi,” ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Apômtau, aôm kôjala gêñ samob, aôm kôjala gebe ɲoc ɲalêlôm gêwiñ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ojop aêñoc domba. ¹⁸ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ aôm gebe Aôm ɲapalêgeñ, tec taôm kôjandiñ nêñ ômbiñkap ma kôsêlêñ gôja gamêñ, tañ gobe ôna nañ. Ma embe otu ɲac lanğwa, oc ôlam lêmam ma teñ êjandiñ aôm nêñ ômbiñkap ma êwê aôm ôna gamêñ, tañ taôm godec gebe ôna atom nañ.” ¹⁹ Jesu kêsôm biñ tonañ gebe êtôc Peterene lêñ êmac êndu ma êwaka Anôtônê ɲawasi saña. Kêsôm biñ tonañ su ma keten eñ gebe “Ôndanğuc aê.”

Jesu agêc ɲacseñom, tañ eñ têtac gêwiñ nañ

²⁰ Petere kêkac tau ôkwi e gêlic ɲacseñom, tañ Jesu têtac gêwiñ eñ nañ kêtadaguc. Gêdêñ êsêac señ Pasa ma eñ gêc kêsi Jesuña ma kêsôm gebe “Apômtau, asa oc eoc aôm lasê.” ²¹ Tec Petere gêlic eñ e kêsôm gêdêñ Jesu gebe

“Apômtau, ma ŋac tônê oc amboac ondoc.” ²² Ma Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê embe têtac teŋ gebe eŋ êmoa e jamu jamêŋ, naŋ oc aômnêm biŋ me. Aôm tec ôndaŋguc aêgeŋ.” ²³ Amboac tonar biŋ tonec kêsa gêdêŋ lasitêwai ŋagêdô gêja gebe ŋacseŋom tônê oc êmac êndu atom. Jesu kêsôm ŋalô tonec gebe “Eŋ êmac êndu atom” nec atom. Eŋ kêsôm tageŋ tonec gebe “Aê embe têtac teŋ

gebe eŋ êmoa e jamu jamêŋ, naŋ oc aômnêm biŋ me.”

²⁴ ŋacseŋom tonec tec gêwa biŋ tau ŋai ŋam sa ma keto biŋ tau ma aêac ajala gebe biŋ, taŋ gêwa sa naŋ biŋŋanô.

²⁵ Jesu gêgôm gêŋ ŋanô ŋagêdô gwalêkiŋ gêwiŋ. Aê taêc gêjam gebe êsêac embe sêwa samob sa tomalageŋ ma teto, oc êsêp papia taêsam e ênam ŋom aucgeŋ.

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nañ

APOSOLO

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nañ nec Luka keto gêjac têku nê Ñawae Ñajam. Eñ keto buku tau gebe ênac miñ ñalau Dabuñ gêwê lau buña ñamatana sêpuc Jesu waña ma sêsôm ênê Ñawae Ñajam lasê “anğa Jerusalem to Judaia samucgeñ ma Samaria ñagamên e naêndên nom ñamadin” (1:8). Mêtê kêlain tau gêjac m anğa Judanên gamên acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomña samobgeñ nêñ sekên gêwiñ, tec ñamiñ tau tonañ. Luka gebe ênac nê lau têtêm tônêña têtentac tôn, tec keto gebe Mêtê tau kêkêli lau teñ sêli tauñ sa gêdên kaisara, tê sejam gôliñ Romnên gamên nê atomanô. Eñ gêwa lau tau nêñ kauc sa kêpi biñ, tañ lau Juda sêkên gêwiñ to sêkên matengeñ sêmoa nañ, gebe kêtû anô kêpi biñ lau buña sêkên gêwiñ necgac.

Buku tau nec ñasêbu télêac, nañ kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê Ñawae Ñajam lasê kêsa anğa gamên dambê jaselom gamên baliñ ma sêwaka Gôlôac Dabuñ tau sa-sa nañ gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña ñamatana kêwaka tau sa anğa Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa anğa Palestina ñagameñ ñagêdô (Samaria to Suria) gêwiñ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc Ñalauñ ñagamên ñagêdô samob e jagêdên malacsêga Rom.

Aposolonên buku tonec ñagêbôm teñ gebe sêjac Ñalau Dabuñ nê koleñsêga ñamiñ gêjam auc. Gêdên Om Pentekostña Ñalau Dabuñ toñaclaigen mênkêpi lau buña anğa Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac to nêñ laumata tôn kêtôm biñ, tê sêjac ñamiñ gec buku tau nê, samob gêmoageñ. Ac sêkatonñ lau buña ñamatana nêñ jaen sa

ñatênageñ gêc biñ ñagêdô, tañ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa nañ. Go gêñsêga, tañ teto ñamiñ gêc nañ, kêtôc jaen tau ñaçaclai kêtû anô kêpi lau buña sêsa nêñ lêñña ma kêpi gôlôac samob sêbiñ tauñ tôn toñanôgeñ nañña.

Ñadênañ

1. Jesu gêjac dabiñ aposolo kêtû nêñ kôm sêwa eñ ñam saña 1:1-26
 - a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm eñ wae lasêña ma gêjac mata Ñalau Dabuñ gêdeñ êsêac 1:1-14
 - b. Sêjaliñ ñac teñ sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa anğa Jerusalem 2:1-8:3
3. Sêwa Jesu sa anğa Judaia to Samaria 8:4-12:25
4. Apostolo Paulu nê sakiñ 13:1-28:31
 - a. Lêñ Misionña ñamatana 13:1-14:28
 - b. Apostolo sêkac tauñ sa anğa Jerusalem 15:1-35
 - c. Lêñ Misionña kêtû luagêcña 15:36-18:22
 - d. Lêñ Misionña kêtû télêacña 18:23-21:16
 - e. Sêkêc Paulu tôn gêñgôn kapoacwalô anğa Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17-28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Ñalau Dabuñ

1 Teopili, biñ ñamatana tec kato su kêpi biñ samob, tañ Jesu gêgôm to kêdôn gêdên tañ gêjac m nê kôm² e gêdên bêc, tañ Anôtô kêkôc eñ sa nañ. Anôtô kêkôc eñ sa atomgeñ ma Ñalau Dabuñ kêkac Jesu tec kêsakiñ aposolo, tañ kêjaliñ êsêac sa nañ. ³Gêdên tañ kêkôc nê ñandañ su nañ, kêtôc tau gêmoa mata jaliña gêdên êsêac gêjagêmu-gêjagêmu ñalên gwalêkiñ. Sêlic eñ kêtôm bêc 40 ma kêsôm biñ kêpi Anôtônê gamên gêdên êsêac. ⁴Eñ gêmoa gêwiñ êsêac ma gê-

jac jao gebe “Awi Jerusalem siñ atom ma aõñ biñ, tañ Tamoc gêjac mata to añõ anña aêñoc nañ, e ñanõ êsa acgom. ⁵Gebe Joañ tec kêsagu lau ña bu, ma amac oc aliñ Ñalau Dabuñ êtu nêman sañgu ñabêc jauc atom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(*Mar 16:19-20; Luk 24:50-53*)

⁶Lau tañ sêkac taun sa nañ, têtû kênac eñ gebe “Apõmtau, êndên têtû tonec oc ômansañ Israelnên gamên êtu gamên towae êtiam me masi.” ⁷Ma eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Amacnêm kôm gebe ajala têtû to noc, nañ ñaclai ñatau Tamoc taê gêjam gêc nê taunja nañ atom. ⁸Mago Ñalau Dabuñ wacêpi amac e atu lau toñaclai ma awa aê ñam sa anña Jerusalem to Judaia samucgen ma Samaria ñagamên e naêndên nom ñamadiñ.” ⁹Jesu kêsôm biñ tonañ su, go êsêac sêlic eñ kêpi lôlôc gêja e tao teñ kêsip eñ su, tec materjanô sêlic eñ sapu.

¹⁰Eñ kêpi gêja ma êsêac materjê undambê ñañêngeñ sêkô e sêlic ñac luagêc toñakwê ñaeb ñaôma mênjsêkô sêwiñ êsêac. ¹¹Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asagen akô matem gê undambê. Jesu tau, tañ anña amacnêm kêpi undambê gêja nañ, oc êmu êmên êtôm têt alic eñ kêpi undambê gêja nê.”

Sêjaliñ ñac teñ sa gêjô Juda

¹²Go aposolo sêmu anña lôc, tañ sêsam gebe Lôcatêkwi nañ, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ñagala amboac lêt sabatña teñ. ¹³Jasêô lasê e gacgen sêpi andu ñabalêm ñaden ñaôña, tañ êsêac sêmoasêmoa nañ sêja. Ma êsêac lau tau tonec Petere agêc Joañ ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda. ¹⁴Lau samob tonañ

sêwiñ lauo ñagêdô ma Jesu têtua Maria to Jesu lasii teteñ mec tonên ñalêlôm kêpi tagen sêjac ñawae sêmoa.

¹⁵Gêdên ñasawa tonañ lasitêwai amboac 120 sênğôn sêwiñ taun, go Petere gêdi kêkô êsêac ñaluñ ma kêsôm gebe ¹⁶“O lasitêwaac, Ñalau Dabuñ gêoc Dawid awa sa ma kêsôm biñ kwananjen kêpi Juda, tañ gêwê lau-sêkôc-Jesutônwaga nañ. Biñ tañ teto gêc nañ, kêtû anô sugac. ¹⁷Ñac tonañ gêwiñ aêac ma gêwê kain sakin tonec gêwiñ.”

¹⁸Ñac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm teñ, go gêtû tau môkêapac gêmun e jagêoc gênğic kêsêp ñaluñgen ma ñatêtac gêwê. ¹⁹Lau Jerusalemja samob sênğô biñ tonañ ñawae, tec sêsam kôm tau ñaê ña êsêac taun awen gebe Akeldama, ñam gebe “Kômdec.”

²⁰“Biñ tau teto gêc buku Pesalemña gebe ‘Ênê andu oc êtu tuc e ñac teñ êngôn ñalêlôm atomanô.’

Ma teto biñ tonec gêwiñ gebe ‘Ñac teñ oc êwê kain ênê sakin.’

²¹⁻²²“Amboac tonañ ñac teñ mênêwiñ aêacmañ ma êsôm Apõmtau Jesu gêdi sa ñawae lasê. Eñ ñac tañ anña lau, tañ sêsêlên sêwiñ aêac gêdên tañ Apõmtau Jesu kêsêngeñ gêja gêmên gêmoa aêac ñasawa gêdên tañ eñ gêlin Joañnê sañgu nañ, e mênğêdên gêwi aêac siñ ma kêpi lôlôc gêja nañ.” ²³Amboac tonañ sêkên ñac luagêc, Josep, tañ sêsam eñ gebe Barsaba, ma nê ñaê teñ gebe Justu nañ, agêc Matia. ²⁴Go teteñ mec gebe “O Apõmtau, aôm kôjala ñamalac samob nên ñalêlôm, mênğôtoc ñac tau, tañ kôjaliñ eñ sa anña ñac luagêc tonec nên nañ, êndên aêac, ²⁵gebe êkôc sakin to aposolonên kôm sa êjô Juda, tañ gêwi siñ ma gêc gêja nê gamên.” ²⁶Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam eñ gêwiñ aposolo 11. ††paliñ-paliñgen

††1:26 Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlên

ëndêñ sabat atom. Êsêac sêsêlêñ intêna dambêgeñ, tec sêsam ñasawa tonañ gebe lêñ sabatña.

Ñalau Dabuñ kêsêp gêmêñ

2 Gêdêñ bêc Pentekostña nañ êsêac samob sêkac tauñ sa sêñgôn tageñ. ²Go sep tageñ ñadindin kêsâ ança undambê kêtôm mu gêbuc ñatêna mêngegê-jam andu, tañ êsêac sêñgôn nañ, auc samucgeñ. ³Ma sêlic gêñ gêwa gêñgic-gêñgic amboac ja ñaimbêla mêngegêsac êsêac ñaô gêdêñ-gêdêñgeñ. ⁴Ma ñalau Dabuñ gêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awerñ kêtôm Ñalau Dabuñ gêôc êsêac awerñ sa.

⁵Juda mansañ ança gamêñ samob, tañ gêc umboñ ñalabu nañ, sêkac tauñ sa jasêñgôn Jerusalem. ⁶Gamêñ tau tonañ ñadindin kêsâ, tec lau samob sêpi tageñ e têtakê gebe sêñô lau tônê sêjam êsêac tauñ awerñ gêdêñ-gêdêñgeñ. ⁷Lau samob sêlic e gêjac nêñ Iênô auc to sê taêngeñ ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm biñ sêmoa nê, lau Galilaiña me masi. ⁸Amboac ondod tec tañô êsêac sêsôm aêac tauñ awerñ, tañ tenenji sêkôc aêac ma tasôm nañ. ⁹Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, tañ danğôn Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia ¹⁰ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ñagamêñ Kurene ma lau, tañ tamêñ ança Rom nañ, ¹¹Judawaga to lau lêñña ma lau Krete to Arabia, aêac tañô êsêac sêsôm Anôtônê gêñtalô kapôên ñawae ña aêac tauñ awerñ.” ¹²Gêñ tonañ gêjac êsêac samob nañ Iênô auc e sêpê lêna ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Gêñ tonañ ñam amboac ondod.” ¹³Ma lau ñagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjanjiñ êsêac.”

Petere gêjam mêtê

¹⁴Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagenñ gêdêñ êsêac gebe “Judawaga to amac samob, tañ

anğôn Jerusalem nañ, aê jawa biñ tonec ñam sa êndêñ amac anğ acgom. ¹⁵Amac abe lau tonañ wain kêjanjiñ êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mêngeñ lauñ sa kêkô. ¹⁶Tageñ biñ, tañ propete Joel kêsôm nañ, kêtû anğ gebe

¹⁷‘Anôtô kêsôm gebe Êndêñ bêc ñamuña oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñamalac samob

e latômio to ñac oc seoc biñ lasê, ma nêñ ñacseñomi oc sêlic ñakatu, ma amacnêñ lau ñanğ oc sêncê mê.

¹⁸Êndêñ bôc tonañ oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñoc sakinwagao to ñac e seoc biñ lasê.

¹⁹Ma oc jakêñ gêñsêga ança umboñ Iôlôcña ma gêñtalô ança nom eloñña tonec ñai, dec to ja ma jadauñ.

²⁰Oc oc ênam kanuc ma ajôn êtôm dec, go Apômtaunê bêc kapôên ma bêc towae tau mênêsa.

²¹Êndêñ tônê lau samob, tañ awerñ gêjac Apômtaunñ ñaê nañ, tec Anôtô oc ênam êsêac kêsi.’

²²“Amac Israelwaga, anğ ñoc biñ tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu Nasaretña sa gedeñ amac ña geñ kapôên to gêñsêga ma gêñtalô. Eñ kêkêñ Jesu gêgôm gêñ tau gêmoe amac ñalêlôm taôm ajalagac. ²³Anôtô taê gêjam ñabiñ to kêjala kêtû tôn kwananğeñ gebe êwi ñac tau sinñ êsêp amac lememe. Amac akêñ eñ gêdêñ lau-seseñ-biñsu-popocwaga sêjac eñ kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac eñ êndu. ²⁴Ñac tau tonañ Anôtô kêgaboac eñ su ança gêmec ñañandan ma gêñu eñ gêdi sa gebe gemacanô tau kêkôc eñ tôn kêtôm atom. ²⁵Dawid kêsôm biñ kêpi eñ gebe

‘Aê galic Apômtau kêkô ñoc lanğcnêñ gedeñ tôngeñ.

Eñ gêmoe aêñoc anônja gebe jaku atom.

²⁶Amboac tonañ tec têtac ñajam kêsâ ma imbeloc kêtû samuc.

Aê gamoa toôlic matê-matêgen, mago kakêñ matoc

²⁷ gebe aôm oc ondec aêñoc katuc êmoa lamboam atom

ma aôm Ôkêñ nêñ ñac dabuñ ôli êtu palê atom.

²⁸ Aôm kôtoc intêna jañgôn matoc jaliña gêdêñ aê.

Aôm oc ôkêñ aê jamoa aôm lajômniem e têtac ñajam ênam aê auc samucgen.’

²⁹ “O ñoc lasitêwaac, aê gabe jasôm aberi Dawid nê biñ ênêc awêgen êndêñ amac. Eñ gêmac êndu ma sêsun eñ ma ênê sêô gêc aêac ñalêlôm e geder galoc.

³⁰ ñac tonañ eñ propete teñ ma kêjala biñ, tañ Anôtô kêsôm kêtú tôn kêpi eñ gebe ‘Aô mnêm wakuc teñ oc êñgôn nêñ lêpôn kiñña.’ ³¹ Eñ propete, tec gêlic biñ, tañ ocgo mênêsa nañ kwananjen ma kêsôm ñalô tonac kêpi Kilisi êndi saña gebe

‘Anôtô gedec eñ gêmoa lamboam atom ma eñ ôli kêtú palê atom.’

³² Ma Jesu tau tec Anôtô gêñu eñ gêdi sa ma aêac lau samob tonac alic gen tau asôm lasê. ³³ Anôtô kêsun eñ sa jagêñgôn ênê anôña, ma Jesu kêkôc ñalau Dabuñ anga Tamanê kêtôm Tama gêjac mata gêdêñ eñ nañ, menkekec tec amac alic to anô. ³⁴ Dawid tau kêpi undambê gêja atomgen, mago kêsôm gebe

‘Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe Ôñgôn aêñoc anôña

³⁵ e jakêñ aômniem ñacjo sênêc amkaiñ ñalabu acgom.’

³⁶ “Amboac tonañ lau Israel samob sêjala ñanôgen acgom gebe Jesu tau, tañ amac ajac eñ kêpi kakesotau nañ, Anôtô kêkêñ eñ kêtú Apômtau to Kilisi.” ³⁷ Sêñô biñ tonañ e kepen êsêac-nêñ ñalêlom ñanô ma sêsôm geder Petere to aposolo ñagêdô gebe “O lasitêwaac, aêacmêñ oc anôm tauñ amboac onclongen.” ³⁸ Tec Petere kêsôm geder êsêac gebe “Anam taôm ôkwi ma sensanju amac sênam Jesu Kilisi lañô

êtômgen gebe êsuc amacnêñ sec ôkwi, go Anôtô êkêñ ñalau Dabuñ êndêñ amac êwac. ³⁹ Gebe Anôtô gêjac mata biñ kêpi amac to nêñ ñapalê ma êsêac lau gamêñbômña samob, kêpi êsêac samob, tañ Apômtau, aêacnêñ Anôtô, kêkalem êsêac nañ.”

⁴⁰ Ma Petere gêwa sa to gêjac biñsu êsêac ña biñ ñagêdô gwalêkiñ gebe “Akêñ taôm andêñ Anôtô gebe ênam amac kêsú anga lau geo tonañ nêñ.”

⁴¹ Lau tañ sêkôc Peterenê biñ sa nañ, sêliñ sanju. Ma gêdêñ bêc tonañ lau amboac 3,000 jasêwiñ gólôac. ⁴² Lau tonañ ñai sêmasan aposolonêñ mêtê to biñ sêmbiñ tauñ tônña ma sêpô polom kêkôc to teter eñ mec. Sêgôm gêñ tonañ geder tônjen.

Gólôacnêñ lêñ

⁴³ Êsêac samob têtac ñatutuc, gebe aposolo sêgôm Ogêñsêga to gêñtalô taêsam. ⁴⁴ Ma êsêac, tañ sêkêñ, gêwiñ nañ, samob sêñgôn sêwiñ tauñ ma sêwê kaiñ nêñ gêñ samob sêpi tagen.

⁴⁵ Êsêac sêkêñ nêñ waba to gêñ lau sêjam ôli ma sêjac sam ñaawa gêdêñ lau samob kêtôm sêpô lêna tauñ gêdêñ-gadêñgenña. ⁴⁶ Êsêac semoa lôm dabuñ kêtôm bêcgen, ma nêñ ñalêlôm kêpi tagen to sêpô polom kêkôc kêtôm nêñ andugen ma señ nêñ gêñ totêtac ñajam ma tonêñ ñalêlôm ñanêñ. ⁴⁷ Êsêac sêlambiñ Anôtô ma lau samob sêlic êsêac ñajam ma sêmoasiñ êsêac. Ma Apômtau kêkêñ lau, tañ gêjam êsêac kêsú nañ, jasêwiñ gólôac tau kêtôm bêcgen.

Ñac ñatêkwa kêtú goloñ ôli ñajam kêsá

3 ñasawa teñ Petere agêc Joañ sêpi lôm dabuñ sêja sebe teter eñ mec êndêñ ñanoc ocmatanña. ² Ma ñac teñ gêmoa tonañ. Têna kêkôc eñ akaiñ to lêma kêtú goloñ. Kêtôm bêcgen lau sêbalañ eñ jate-toc eñ gêñgôn lôm dabuñ ñakatam, tañ

sêsam gebe Katamnjajam nan, gebe etej gêj êndên lau, taj sêsô lôm dabuj sêna nan. ³Ɔjac tau gêlic Petere agêc Joanj sebe sêsô lôm dabuj sêna, tec ketej gêj gêdên êsêagêc. ⁴Tec Petere agêc Joanj matej gê ej e Petere kêsôm gebe “Matam ê aêagêc acgom.” ⁵Ma jac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkên gêj êndên ej. ⁶Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aêja atom, ma gêj, taj gêc aêja nan, tec gabe jakên êndên aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretja lanj gebe Ôsêlên.” ⁷Go kêkam ej gêdên lêma anôja ma gegej ej sa. Ma gaôgej jac tau atapa to agwam njajaja kêsâ, ⁸ma gêboaj sa jakêkô ma kêsêlên, go gêwiñ êsêagêc kêsô lôm dabuj jakêlambij Anôtô to kêsêlên gêboaj kêpigej. ⁹Lau samob sêlic ej kêlambij Anôtô gegen taugen gêmoa, ¹⁰ma sêjala gebe jac, taj gêngôn kêsî lôm dabuj jaKatamnjajam ma ketej-ketej gêj gêmoa nan, jac tau tonecgoc. Ma sê taên to sêjac lemej kêtû gêj, taj kêtap ej sa nanja.

Petere gêjam mêtê gêmoa Salomonê lôm seleb

¹¹Ɔjac tau kêsap Petere agêc Joanj tôn njapan, tec lau samob sê taên ma sêkac sa dêdên êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, taj sêsam gebe Salomonê nan. ¹²Petere gêlic lau tonaj ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asagej asôm bij selec kêtû jac tonecja ma matemanô gêdên aêagêc kêtû asagejja. Abe aêagêc tauj ma jaclai to njajam tec agôm ej kêsêlên nec me. ¹³Abraham agêc Isak ma Jakob nêj Anôtô ma tamerji samob nêj Anôtô kêkên nê sakinwaga Jesu nê njawasi kêsâ. Ɔjac tonaj, taj amac akên ej gêdên njacjo ma asa ej auc akô Pilata lanjônem. Pilata gebe êngamboac ej su, ¹⁴mago amac asa jac dabuj to gêdên tau auc ma atej gebe sêngamboac jac, taj gêjac njamalac êndu nan, su êndên

amac. ¹⁵Ɔjac tau gebe êwê amac anjôn matem jali, mago ajac ej êndu, nan tec Anôtô gêju ej sa anja jacmatênên, aêac alic gêj tau tec asôm lasê. ¹⁶Ma jac tau, nan amac alic to ajala ej nan, kêkên gêwiñ Jesunê jaê, tec jaê tau gêjam ej sa. Jesu kêpuc jac tau tôn kêkên gêwiñ, tec gêgôm ej ôli samucgej njajam kêsâ tec alic ej kêkô amac samob lanjônemja.

¹⁷“O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm kasêga sêjam kauc amboac tonangenj. ¹⁸Anôtô gêgôm nê bij, taj gêoc propete samob awej sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc njandan nan, njanô kêsâ. ¹⁹Amboac tonaj ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nêm sec ênaja, ²⁰ma têm moasiñja anja Apômtaunê lanjônô mênêsa wacêlau amac tekwem saki êsa, ec êkên Kilisi Jesu, taj kêjalij sa kêtû amacja kwanangenj nan êmênj. ²¹Ɔjac tau êmoa undambê e êndên têm Anôtô êmansaj gêj samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gêoc propete dabuj awej sa gêdên andangenj nan. ²²Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êju amacnêm propete tej sa anja lasimi to tewemi nêj êtôm aê, ma bij samob, taj ej êsôm êndên amac nan, akên tanem. ²³Lau embe sêkên tanej propete tau tonaj nê bij atom, oc Anôtô ensej êsêac samob su anja nê launên.’ ²⁴Propete samob, Samuel to êsêac, taj têdaguc nan, sêsôm to sêkên têm tonaj njawae. ²⁵Propete latuji amac to poac, taj Anôtô kêmoatiñ gêdên tamemi nan, njalalui amac. Anôtô kêmoatiñ poac tau gêdên Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nêm wakucja laum nomja samob têtap moasiñ sa.’ ²⁶Anôtô kêtôc nê sakinwaga gêdên amac kêtû njamata ma kêsakinj ej gebe êmoasiñ amac e anam taôm ôkwi êndên-êndêngej ma awi nêm sec tokaiñ-tokaiñ sij.”

Petere agêc Joaņ sêņgôn kapoacwalô

4 Agêc sêsôm biņ tonaņ gêdêņ lau sê-moa ma lau dabuņwaga to kapitai lôm dabuņņa ma Sadukai dêdêņ êsêagêc sêja. ²Lau tonaņ ŋai sêlic êsêagêc sec gebe têdôn lau ma sêkêņ Jesu gêdi sa anġa ŋacmatêneņ ŋawae gêdêņ êsêac. ³Tec sêkôc êsêagêc tônġ jasêlai agêc auc sêņgôn e bêbêcgeņ acgom, gebe kêtula su. ⁴Lau taņ sêņô Peterenê biņ tau naņ, nêņ taêsam sêkêņ gêwiņ ma lau tau nêņ ŋacwaga amboac 5,000.

⁵Ŋabêbêc êsêacnêņ kasêga to laumata ma biņsatau sêkac tauņ sa anġa Jerusalem, ⁶ma ŋac dabuņsêga Anas agêc Kaiapa ma Joaņ agêc Alesandere ma êsêac ŋagêdô anġa ŋac dabuņsêga nê gôlôac sêwiņ. ⁷Ma sêsôm sejoņ ŋaclagêc tau jasêkô êsêac laņônġnem, go têtũ Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê ŋaclai to ŋaê kêpuc amagêc tônġ, tec agôm gêņ tônê nec.” ⁸Tec Ŋalau Dabuņ gêġam Petere auc e kêsôm gêdêņ êsêac gebe “O launêņ kasêga to laumataac, ⁹galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasiņ, taņ agôm gêdêņ ŋac puliņ naņ, ¹⁰go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretņa, taņ amac ajac eņ kêpi kakesotau gêġa ma Anôtô gêņũ eņ sa anġa ŋacmatêneņ naņ, nê ŋaê gêgôm ŋac, taņ kêkô amac laņômġnem naņ, ôli ŋajam kêsa. ¹¹Ŋac tau

‘poc, taņ amac akwêwaga alic gebe sec naņ, tec kêtũ poc kêclêsuņa.’

¹²Ŋacmoasiņ teņ gêmoa atom, ma ŋaê ŋajam teņ anġa umbonġ ŋalabu gêdêņ ŋamalac gebe ênam aêac saņa teņ gêc atomanô.”

¹³Lau tau sêlic Petere agêc Joaņ têtac kêpa su ma nêņ kauc kêsa gebe êsêagêc anġa lau ŋaôma nêņ, taņ sêsô lôm teņ atom naņ, tec sê taêņ ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu tônġeņ.

¹⁴Ac sêlic ŋac puliņ, taņ ôli ŋajam kêsa naņ, kêkô gêwiņ êsêagêc ma sêsôm biņ

sêġo agêc aweņņa e masi. ¹⁵Amboac tonaņ sêjatu êsêagêc sêwi gamêņ sêkac saņa siņ sêsa awê sêja, ma sêmasaņ biņ gêdêņ tauņ ¹⁶ma sêsôm gebe “Aêac danġôm ŋaclagêc tônê amboac ondoc. Lau Jerusalemņa samob sêlic gêņtalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom. ¹⁷Dambôc êsêagêc aweņ auc ŋajana gebe biņ tau tonec ŋawae êtu tapa êndêņ lau samob êna atom, ma sêsam ŋac tônê nê ŋaê êndêņ lau teņ êtiam atom.” ¹⁸Go sêmôcêc êsêagêc mêņsêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ŋaê lasê to têndônġ ŋaê tau teņ êtiam atomanô.

¹⁹Ma Petere agêc Joaņ sêġo êsêac aweņ gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic biņ ondoc naêndêņ, taņeņ wamu amac me taņeņ wamu eņ. ²⁰Aêagêc atôm atom gebe akapic aweņsuņ êtu gêņ, taņ alic to anô naņņa.”

²¹Amboac tonaņ sêjac biņsu êsêagêc ŋakônġiņņa ma sêkêņ agêc sêja. Êsêac têtap lêņ sêmêtôc êsêagêcņa teņ sa atom kêtũ lauņa, gebe samob tetoc Anôtô sa kêtũ gêņ, taņ gêgôm naņņa. ²²Ŋac tau, naņ êsêagêc sêgôm gêņtalô ôli ŋajam kêsaņa kêpi eņ naņ, nê jala kêtũ 40 su.

Gôlôac teteņ mec kêtũ sêmoa totêntac êpa sugeņņa

²³Sêwi Petere agêc Joaņ siņ su, tec agêc dêdêņ nêņ lau sêja ma sêjac miņ biņ, taņ lau dabuņsêga to laumata sêsôm gêdêņ êsêagêc naņ. ²⁴Lau tonaņ sêņô su e aweņ gêôc Anôtô selenġeņ gebe “O Ŋatau, aôm naņ kôkêņ undambê to nom ma gwêc to gêņ samob, taņ sêmoa ŋalêlôm naņ, ²⁵aôm tau tonaņ kôkêņ Ŋalau Dabuņ gêôc aêac abeņi Dawid, taņ kêtũ aômġnem sakiņwaga naņ, awa sa gebe

‘Lau samuc nêņ ŋaonda kêpi kêtũ asageņņa

to lau taêņ gêġam biņ ŋaôma-ŋaôma naņ, ŋam amboac ondoc.

²⁶ Kiñ nomña sêkac tauñ sa, ma kasêga sêmoatij biñ sêngôñ tagen amboac tonañ, sebe senseñ Apômtau agêc nê ñac, tañ geñ oso eñ nañ su.’

²⁷ Biññanôgeñ, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa anğa malac tonec sebe senseñ aômnêm sakinwaga dabuñ Jesu, tañ goeñ oso eñ nañ su. ²⁸ Ma sêgôm gêñ, tañ aôm taêm gêjam kwananğeñ gebe lêmam ôngômña nañ, ñanô kêsa. ²⁹ O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ña biñgeñ. Amboac tonañ ôpuc nê sakinwaga aêac tôn gebe asôm nê biñ totêntac êpa sugen. ³⁰ Ômêtôc lêmam moasiñ ma ôkêñ nê sakinwaga dabuñ Jesu nê ñaê êñgôm gêñsêga to gêñtalô.” ³¹ Ac teteñ mec tonañ su, ma gamêñ, tañ êsêac sêkac sa sêngôñ nañ, kêwiwic tau e ñalau Dabuñ gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugen.

Gôlôac sêwê kain nêñ geñ samob ñaton tagen

³² Lau-sêkêñ-gêwiñwaga samob têntac tagen to nêñ ñalêlôm kêpi tagen. Ma ñac teñ gêlic nê gêñ amboac taugen nê gêñ atom, êsêac samob sêwê kain gêñ ñaton tagen. ³³ Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa toñaclaigen, ma ñamoasiñ kapôêñ kêpi êsêac samob, ³⁴ gebe êsêacnêñ ñac teñ kêpô lêna tau kêtü gêñ teñña gêmoa atom, gebe gamêñ to and-u ñatau samob sêkêñ nêñ gêñ lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa ³⁵ jatetoc gêc aposolo eñkaiñña. Go êsêac sêjac sam gêñ tau gêdêñ lau, tañ sêpô lêna kêtü gêñ teñña nañ kêtômgeñ.

³⁶ Ma Lewinê wakuc teñ gêmoa, nê malacmôkê Kupro. Êñê ñaê Josep, mago aposolo sêsam eñ gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Biñmañlatu,” ³⁷ ñac tau nê kôm teñ gêc, tec kêkêñ lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoc gêc aposolo eñkaiñña amboac tonanğeñ.

Anania agêc Sapira nêñ biñ

5 ñac teñ, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêñ nêñ kôm ñagêdô teñ lau sêjam ôli. ² ñac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoc gêc aposolo eñkaiñña. ³ Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoc Sadañ gêjam nêñ ñalêlôm auc e kôsau ñalau Dabuñ ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc. ⁴ Aôm kôkêñ gêdêñ lau sêjam ôli atomgeñ, tec taôm kôtu nêñ gêñ ñatau. Kôkêñ gêdêñ lau sêjam ôli su, tec kôtu ñaawa ñatau amboac tonañ. Amboac ondoc tec taêm gêjam biñ amboac tonañ gêc nêñ ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.” ⁵ Anania gêñô biñ tonañ e gêu tau jatomatêgeñ gêc. Ma lau samob, tañ sêñô biñ tonañ ñawae nañ, têtêc taunğeñ ñanô. ⁶ Go lau matac dêdi jasêsabañ eñ ma sêbalañ eñ sêsa awê jasêsun eñ.

⁷ Ockatu ñasawa amboac têlêac gêjaña, ma ñac tau nê awê gêjam kauc biñ, tañ gêgôm nê akweñ nañ, tec gêmêñ. ⁸ Ma Petere kêtü kênac eñ gebe “Ôsôm êndêñ aê acgom gebe Amagêc akôc kôm ñaôli tau tecenecgeñ me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gêñ tau tecenanğeñ.” ⁹ Tec Petere kêsôm gêdêñ eñ gebe “Amboac ondoc amagêcnêñ ñalêlôm kêpi tagen abe ansaê Apômtaunê ñalau. Ôlic acgom, lau tañ sêsun nêñ akweñ su nañ, eñmata gêdiñ katam sebe sêmbalañ aôm sêsa sêna.” ¹⁰ Ma gacgeñ awê tau kêku e jatomatêgeñ gêc eñ akaiñña. Lau matac sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgeñ gêc, tec sêbalañ eñ jasêsun eñ gêwiñ nê akweñ. ¹¹ Gôlôac dabuñ pebeñ têtakê ñanô e lau ñagêdô samob, tañ sêñô biñ tau ñawae nañ, têtakê amboac tonanğeñ.

Aposolo sêgôm gêñtalô to gêñsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêñtalô to gêñsêga taêsam sêmoa lau ñalêlôm ma lausêkêñ-

gêwiŋwaga samob sêkac tauŋ sa semoa Salomonê lôm sêlêb. ¹³ Lau ŋagêdô têtêc tauŋ, tec sêsap êsêac tôn atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae. ¹⁴ Ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Apômtau naŋ, têtû gwalêkiŋ, gebe lauo to ŋac taêsam. ¹⁵ Lau tau sejoŋ nêŋ gêmac sêsa malacluŋ sêja jasêkêŋ êsêac sêc mê to sac ma taêŋ kêka gebe Petere embe êsêlêŋ êmêŋ, naŋ katu naênêc ajuŋ ênsac êsêac-nêŋ ŋagêdô êwiŋ-êwiŋ. ¹⁶ Ma lau taêsam aŋga malac, taŋ gêc Jerusalem ŋagala naŋ, sejoŋ lau gêmac to lau ŋagêdô, taŋ ŋalau ŋatêmui gêgôm êsêac naŋ sêmêŋ, tec aposolo sêgôm êsêac ôliŋ ŋajam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tôn kêtû dim luagêcŋa

¹⁷ Ma ŋac dabuŋsêga to nê lau samob, taŋ aŋga Sadukainêŋ toŋ naŋ, sêjam lêmuŋ aposolo ŋanô ¹⁸ e sêkam êsêac tôn ma sêkêŋ êsêac sêŋgôn andu kapoacwalôŋa. ¹⁹ Gêdêŋ gêbêc Apôm-taunê aŋjela teŋ jagêlêc katam andu kapoacwalôŋa su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe ²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabuŋ ma asôm biŋ aŋgôn matem jaliŋa samob lasê.” ²¹ Ac sêŋô biŋ tonan, tec bêbêc kanucgeŋ sêsô lôm dabuŋ sêja ma têdôn lau.

Go ŋac dabuŋsêga to nê lau sêkac tauŋ sa ma sêkalem laumata to Israelnêŋ lau ŋanô samob sa ma sêkêŋ lau sêja andu kapoacwalôŋa gebe sêkôc aposolo tau sêmêŋ. ²² Tec sakiŋwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalôŋa atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe ²³ “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalôŋa auc e paŋ tageŋ to gejobwaga sejoŋ katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tageŋ.” ²⁴ Lôm dabuŋ ŋakapitai to lau dabuŋsêga sêŋô biŋ tonan ma taêŋ gêjam jakêsa-jakêsa. ²⁵ Go ŋac teŋ kasôm gedêŋ êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, taŋ akeŋ êsêac sêŋgôn kapoacwalô naŋ, tê jatedôn lau

sêkô lôm dabuŋ.” ²⁶ Amboac tonan kapitai gêwiŋ nê sakiŋwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgeŋ atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ŋa poc êndu.

²⁷ Amboac tonan sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ŋamala. ŋac dabuŋsêga kêtû kênac êsêac gebe ²⁸ “Aêac aja jao ŋajana gêdêŋ amac gebe andôn ŋaê tonan êtiam atom, mago alic acgom, amacnêŋ mêtê gêjam Jerusalem aucgeŋ. Amac abe aê ŋamalac tônê nê dec êpi aêac me.” ²⁹ Tec Petere to aposolo sêjô êsêac aweŋ gebe “Aêac taŋeŋ wamu Anôtô êlêlêc ŋamalac. ³⁰ Jesu taŋ amac akêŋ eŋ geŋkaleŋ kakesotau jaaseŋ eŋ su naŋ, tec aêac tamenjinêŋ Anôtô gêŋu eŋ sa. ³¹ ŋac tau Anôtô ketoc eŋ sa gêŋgôn ênê anôŋa, gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnêŋ sec ôkwi. ³² Biŋ tonan ŋai aêac alic ŋanô, tec awa sa amoa, aêac to ŋalau Dabuŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ lau taŋeŋ wamu eŋŋa naŋ.”

³³ Lau tonan ŋai sêŋô biŋ tonan e gêli nêŋ ŋalêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu. ³⁴ Go laumatanêŋ teŋ gêdi sa, eŋ Parisai teŋ, nê ŋaê Gamaliel. Eŋ kêdônwaga biŋsuŋa teŋ ma lau samob tetoc eŋ sa. Eŋ kêjatu gebe sejoŋ aposolo sêsa awê saungeŋ. ³⁵ Go kêsôm gêdêŋ laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic taôm ŋapep, aŋgôm lau tonan amboac secgeŋmaŋ. ³⁶ Gêdêŋ ŋasawa teŋ Teuda ketoc tau sa gebe êtu ŋac towae ma lau 400 sêsap eŋ tôn. Tec sêjac eŋ endu, ma lau, taŋ sêsap eŋ tôn naŋ, sêjanda êsêac samob sêc êliŋêliŋgeŋ e nêŋ kôm gê su. ³⁷ Tonan su, go gêdêŋ bêc, taŋ sêsa lau saŋa naŋ, ŋac Galilaiŋa Juda gêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap eŋ tôn. Sêmoa e ŋac tau gêjaŋa ma sesêŋ êsêac, taŋ sêsap eŋ tôn naŋ, samob êliŋ-êliŋ. ³⁸ Ma galoc jasôm ŋoc ŋalêlôm êndêŋ amac gebe Awi lau tônê siŋ ma akêŋ êsêac sêc sêna. Gêŋ amboac tônê embe ŋamalac tauŋ taêŋ ênam me sêŋgôm, oc

êtu goloj. ³⁹ Ma embe anğa Anôtônê, oc ansej su atôm atom. Ajop tagenj tonec, ansej Anôtô atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkênj gêwiñ Gamalielnê biñ, go sêmôêc aposolo jasi êsêac ña palipgeñ ma sêjac biñsu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ñaê êtiam atom. Go sêkênj êsêac sêsa sêja. ⁴¹ Lau tau sêwi laumata siñ sêsa sêja totêntac ñajamgeñ, gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majey kêsa kêtû Jesunê ñaêña. ⁴² Êsêac tédônj lau anğa lôm dabuñ to andu kêtôm bêcgeñ ma sêsôm ñawae ñajam lasê gebe Jesu eñ Kilisi, sêwi siñ atom.

Sêjaliñ samwaga 7 sa

6 Gêdênj ñasawa tonañ ñacseñomi têtû taêsam. Ma lau Helen têtû môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnêñ awêtuc su ña gêñ, tañ sêjac sam kêtôm bêcgeñña nañ. ² Tec êsêac lau 12 sêkalem ñacseñomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc anğôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gêñ amboac tonañ aêac alic kêtôm atom. ³ O lasitêwaac, ajaliñ nêñ lau mansañ 7, tañ ñjalau Dabuñ to kauc mêtêña gêjam êsêac auc nañ sa, gebe mênjsêkôc kôm tau tonañ su. ⁴ Aêac lau tonec abe atej mec to anam sakinj êndênj mêtêgeñ.” ⁵ Lau samob, tañ sêkac tauñ sa nañ, sêñô biñ tonañ ñajam, tec sêjaliñ lau tonec ñai sa, ñac teñ kêkênj gêwiñ ñajana to ñjalau Dêbu ñ gêjam eñ auc, nê ñaê Stepan, gêwiñ Pilip agêc Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanêñ ñac lêñña teñ anğa Antiokia, nê ñaê Nikolaus. ⁶ Sêkênj lau tonañ ñai sêkô aposolo lañônêñ ma teteñ mec to sêu lemeñ gêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kêtû tapa e ñacseñominêñ toñ anğa Jerusalem kêtû kapôênj, ma lau dabuñwaga taêsam sêkênj gêwiñ mêtê to sêsô ñalabu.

Sêkôc Stepan tônj

⁸ Moasiñ to ñaclai gêjam Stepan auc ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô kapôênj lau sêlic. ⁹ Tec lau ñagêdô anğa toñ, tañ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriaña nañ, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaña sêwiñ. Êsêac to Stepan ac sêpa tauñ kêtû mêtêña. ¹⁰ Eñ kêsôm biñ tokauc ma toñjalau Dabuñ, tec êsêac sêku eñ tulu atom. ¹¹ Amboac tonañ sêu biñ gêdênj lau teñ jasêsôm gebe “Aêac anğ eñ kêsôm biñ alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.” ¹² Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma biñsutau sa, jasêkôc Stepan tônj ma sê eñ dêdênj laumata sêja. ¹³ Ma sêjaliñ lau ñagêdô sa gebe sêñgôliñ biñ êpi eñ gebe “Ñac tonec kêsôm biñ kêpi gamêñ dabuñ to Mosenê biñsu ñawaô. ¹⁴ Aêac anğ eñ kêsôm gebe Jesu Nasaretña oc enseñ gamêñ tonec su, ma mêtê, tañ Mose kêkênj gelom aêac nañ, eñ oc ênam ôkwi.” ¹⁵ Laumata samob, tañ sêkac tauñ sa sêñgônj nañ, mateñ gê eñ e sêlic lañôanô kêtôm anela teñ nê.

Stepan gêjam mêtê

7 Go ñac dabuñsêga kêsôm gebe “Biñ tau amboac tônê me masi.” ² Tec Stepan kêsôm gebe

“O tamocac to ñoc lasitêwaac, an ñoc biñ acgom. Gêmungeñ aêac abeñi Abraham gêñgônj Haran atomgeñ, gêmoa Mesopotamiageñ e ñawasi ñatau Anôtô geoc tau lasê ³ ma kêsôm gêdênj eñ gebe ‘Ondec nêñ gamêñ ênêc to nêñ lau sêmoa ma ôna ôñgônj gamêñ, tañ aê oc jatôc êndênj aôm nañ.’ ⁴ Tec eñ gedec Kaldeanêñ gamêñ gêcña ma gêdi mênjgêñgônj Haran. Gêmoa e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê eñ anğa tonañ mênjgelom gamêñ tau tec galoc êmac anğônj nec. ⁵ Gêdênj tonañ ênê ñapalê masi, ma Anôtô kêkênj eñ gêwê kainj gamêñ ñagec atomanô, mago

Anôtô gêjac matageŋ gedēŋ eŋ gebe êkêŋ gamêŋ tonec êndêŋ eŋ to nê wakuc, taŋ sêjô eŋ su naŋ. ⁶Ma Anôtônê biŋ amboac tonec gebe ‘Nêŋ wakuc oc têtû lau jaba sêmoa lau teŋ nêŋ gamêŋ, ma malacm oc sêkônij esêac têtû nêŋ gêŋôma to sejoŋ êsêac êtôm jala 400.’ ⁷Ma Anôtô kêsôm gêwiŋ gebe ‘Lau tau, taŋ sêkônij êsêac têtû nêŋ gêŋôma naŋ, aê oc jamêtôc êsêac. Tonaŋ su, go êsêac sêc sêmu mên̄sên̄am sakiŋ aê aŋga gamêŋ tau tonec.’ ⁸Go Anôtô kêmoatiŋ poac sêsa ŋapalêŋa gêdêŋ Abraham gêwiŋ, tec kêka Isak lasê ma kêsa eŋ gêdêŋ ŋabêc kêtû 8, ma Isak gêgôm gêdêŋ Jakob, ma Jakob gêgôm gêdêŋ aêac aberŋi 12 amboac tonanŋeŋ.’

⁹‘Aêac aberŋi têtac sec gêdêŋ Josep e sêkêŋ eŋ gêdêŋ lau sêjam ôli eŋ ma sêkôc eŋ sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiŋ eŋ. ¹⁰Tec kêjaŋgo eŋ su aŋga nê ŋandaŋ samob to kêkêŋ moasiŋ ma kauc mêtêŋa gêdêŋ eŋ kêkô kiŋ Aiguptuŋa, Parao, laŋônêŋ. Ma Parao kêkêŋ eŋ gêjam gôliŋ Aiguptu to ênê gôlôac samob. ¹¹Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ŋagamêŋ samob e sêŋgôŋ jageo ŋanô ma tamenŋi têtap nêŋ gêŋ sêniŋŋa sa atom. ¹²Jakob gêŋô polom gêc Aiguptu ŋawae, tec kêsakiŋ tamenŋi sêsêp sêja kêtû ŋamata. ¹³Sêmoa e sêsêp sêja kêtû luagêcŋa naŋ, tec Josep gêwa tau sa gêdêŋ têwai ma Parao gêŋô Josep tau nê gôlôac ŋam. ¹⁴Go Josep kêkêŋ biŋ gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. ¹⁵Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndu aŋga Aiguptu, ma tamenŋi amboac tonaŋ. ¹⁶Go sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsusŋ êsêac sêc sêô, taŋ Abraham gêjam ôli ŋa silber toŋ teŋ gêdêŋ Hamor latui aŋga Sikem naŋ.

¹⁷‘ŋanoc sêwi gamêŋ tau siŋŋa, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ Abraham naŋ, kêdabiŋ gebe êmbacnê, ma lau têtû taêsam e sêjam Aiguptu auc. ¹⁸Sê-

moa e kiŋ wakuc teŋ, taŋ gêjam kauc Josep naŋ, gêjam gôliŋ Aiguptu. ¹⁹ŋac tonaŋ kêsau kêtîm aêacnêŋ lau ma gejoŋ tamenŋi ma kêkac êsêac gebe sêwi nêŋ gêŋ dedec siŋ paliŋ-paliŋeŋ gebe sêmoa matenŋ jali atom. ²⁰Gêdêŋ ŋasawa tonaŋ Mose têna kêkôc eŋ, ma Anôtô gêlic eŋ ŋajam, tec agêc sêlôm eŋ sêmoa nêŋ andulêlôm e aŋôŋ têlêac. ²¹Go sêwi eŋ siŋ paliŋ-paliŋeŋ e Parao latuo kêkôc eŋ sa jagêlôm eŋ kêtôm latu teŋ. ²²Ma têdôŋ Aiguptunêŋ mêtê samob gêdêŋ Mose, gêmoa e kêtû ŋac ŋajaŋa biŋ to kômŋa.

²³‘ŋac tau gêmoa e nê jala kêtû 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelŋa kêsi. ²⁴Gêlic ŋac teŋ kêlêsu ŋac Israelŋa teŋ, tec gêjam Israel tonaŋ kêsi ma gêjac ŋac Aiguptuŋa naŋ êndu kêtû kêlêsu ŋac tonaŋŋa. ²⁵Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya ey lêma, mago nêŋ kauc kêsa su atom. ²⁶ŋabêbêc lau ŋagêdô sêsôm tauŋ sêmoa e eŋ gêlic, tec gê wama êsêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ŋam tageŋ. Amboac ondoc tec abe aŋgôm taôm kwalec nec.’ ²⁷Ma ŋac-kisa-môkêwaga tonaŋ kêtij eŋ ma kêsôm gebe ‘Asa kêkêŋ aôm kôtu aêacma gôliŋwaga to mêtôcwaga. ²⁸Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgeŋ gôjac Aiguptu tau naŋ me.’ ²⁹Tec Mose gêc su kêtû biŋ tonaŋŋa jakêtu ŋac jaba gêŋgôŋ nom Midian e kêka ŋapalê luagêc lasê aŋga tonaŋ.

³⁰‘Jala 40 gêjaŋa gêwiŋ, go aŋela teŋ geoc tau lasê gêdêŋ eŋ aŋga gamêŋ sawa lôc Sinaiŋa, kêsêp ja ŋawaô, taŋ kêsa gamêŋdani naŋ ŋalêlôm. ³¹Mose gêlic gêŋ tonaŋ e gêŋac lêma ma kêtû gasuc gêja gebe êlic gêŋ tau ŋam acgom. Tec Apôm̄taunê awa teŋ kêsa gebe ³²‘Tamaminêŋ Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêŋ Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêŋ tau ŋam atom. ³³Go Apôm̄tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ôŋgamboac atapa su aŋga amkaiŋ gebe gamêŋ, taŋ kôkô naŋ,

gamêñ dabu ñ. ³⁴ Aê galic sejoñ ñoc lau anğa Aiguptu e sêmoa jageo, ma gañô nêñ tañi, tec kasêp gamêñ gebe janam êsêac kêsî. Amboac tonañ ômôêñ, aê gabe jasakiñ aôm êna Aiguptu.’

³⁵ “Mose tau, tañ êsêac sêsa eñ auc ma sêsôm gebe ‘Asa kêkêñ aôm kôtu gôliñwaga to mêtôcwaga nañ,’ tec Anôtô kêsakiñ eñ kêtü gôliñwaga to kêsîwaga. Eñ kêkêñ añela geoc tau lasê gêdêñ Mose anğa gamêñdani gebe êpuc eñ tøj. ³⁶ ñac tonañ kejoñ êsêac sa ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô anğa gamêñ Aiguptu to anğa Gwêckoc ma gamêñ sawa kêtôm jala 40. ³⁷ Mose tau tec kêsôm gêdêñ Israelwaga gebe ‘Anôtô oc êñu amacnêp propete teñ sa anğa lasimi to tewemi nêñ êtôm aê.’ ³⁸ ñac tageñ tonañ tec gêmoa gêwiñ gôlôac dabuñ anğa gamêñ sawa ma gêwiñ añela, tañ kêsôm biñ gêdêñ êsêac to tamenji anğa lôc Sinai nañ, ma ñac tonañgeñ tec biñ mata jaliña gêdêñ eñ gebe êndôñ aêac.

³⁹ “Mago aêac tamenji sebe tañeñ wamu eñ atom. Êsêac sêmasuc eñ to sêjam nêñ ñalêlôm ôkwi gêdêñ Aiguptu kêtiam. ⁴⁰ Ma sêsôm gêdêñ Aron gebe ‘Ômansañ aêacma anôtôi gwam gebe sêwê aêacña, gebe Mose, tañ gêwê aêac anğa Aiguptu amêñ nañ, aêac ajam kauc biñ ondóc kêtap eñ sa.’ ⁴¹ Gêdêñ tonañ sêgôm nêñ bulimakao ñalatu ñakatu teñ ma sêkêñ da gêdêñ anôtô gwam tau to têtü samuc lemeñ ñakôm. ⁴² Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkêñ êsêac sêjam sakiñ umbon ñagêlôn kêtôm teto gêc propetenêñ buku gebe

‘Amac lau Israelwaga, gêdêñ tañ amoa gamêñ sawa e jala 40 nañ, oc akêñ bôc to da gêdêñ aê me masi.

⁴³ Amac abalañ gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata ma agôm gêñ tau ñakatu abe atej mec êpi.

Amboac tonañ aê jawê amac e naañgôn Babel ñamakeñ ôñêña.’

⁴⁴ “Aêac tamenji sêkôc lôm bec, tañ gêwa Anôtô gêmoa gêwiñ êsêacña sa nañ, sêmoa gamêñ sawa. Ac sêmasañ kêtôm ñadôn, tañ Anôtô kêtôc gêdêñ Mose gêlic ma kêjatu eñ gebe êñgômña nañ. ⁴⁵ Tamenji sêbalañ lôm bec tonañ sêwiñ Josua sêja lau samuc nêñ gamêñ, tañ sêkôc su nañ. Anôtô tau gêmuñ tamenji ma kêtij lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêñ tonec e gêdêñ Dawid-inê têm. ⁴⁶ Anôtô gêlic Dawid ñajam, tec ñac tau ketej gebe êtap gamêñ teñ sa ma êsuñ Jakobnê Anôtônê andu teñ sa êkô. ⁴⁷ Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau. ⁴⁸ Tageñ Lôlôc ñatau oc êñgôn andu, tañ sêgôm ña lemeñ nañ atom, êtôm propete kêsôm gebe

⁴⁹ ‘Undambê kêtü ñoc lêpôn ma nom kêtü ockaiñ ñakadembon.

Apômtau kêsôm gebe Amac abe akwê aêñoc andu amboac ondóc, me ñoc gamêñ, tañ jañgôn tekoc saki êsaña nañ, oc ênêc ondóc.

⁵⁰ Amac abe gêñ totau-totau samob tonañ ñai tauc lemoc gajam kauc me.’

⁵¹ “Ojae amac, gêsômtêkwa ñatonj ma nêñ ñalêlôm to tañemsuñ ñadani atôm lau samuc. Amac akô ñalau Dabuñ auc ñapañ atôm tamemi tec amoa. ⁵² Propete ondóc teñ amac tamemi sêjanda eñ atom. Ma êsêac sêjac lau, tañ andañgeñ seoc biñ lasê kwanañgeñ gebe ñac gêdêñ oc êmêñ nañ êndugac. ⁵³ Amac lau tau tonec tec êkêc biñsu anğa añelanêñ, mago amasañ kêtü tøj atom.”

Têtuc Stepan ña poc êndü

⁵⁴ Lau sêñô biñ tonañ e gêli nêñ ñalêlôm sa secanô ma sêmôê luñluñ eñ.

⁵⁵ Ma ñalau Dabuñ gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic Anôtônê ñawasi ma gêlic Jesu kêkô Anôtônê anôña. ⁵⁶ Tec kêsôm gebe “Op, aê galic undambê gêña ma ñamalacnê Latu kêkô

Anôtônê anônjagoc.”⁵⁷ Lau tonaj sêwakic e sêbôc taņesunj auc ma guluj tagen sêja sêgi ej auc.⁵⁸ Ma têtij ej kêsa malacmagê gêja sebe têtuc ej ŋa poc êndu. Tec lau biņmôkê sêkôc nêj ŋakwê su ma sêkêj jatetoc gêc ŋac matac teņ, nê ŋaê Saulu, akaiņņa.⁵⁹ Êsêac têtuc Stepan ŋa poc sêmoa ma ketenj mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc ŋoc ŋalau sa.”⁶⁰ Ej kêpônj aduc ma gêmôêc ŋa awa kapôêj gebe “Apômtau, ôê êsêacnêj sec tôn atom.” Kêsôm tonaj su ma gêmac êndu.

8 Saulu gêlic êsêac sesenj Stepan su e gêjac mataanô ŋajam.

Saulu kêlêsu gôloac dabuj

Gêdêj ŋasawa tonaj lau sêlêsu gôlôac dabuj Jerusalemŋa kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êlij-êlij têtôm Judaia to Samaria ŋagamêņgenj sêja. Aposolo taunjenj tec sêmoa.² Ma lau mansaj ŋagêdô sêsunj Stepan ma têtaj taņiboa ŋanô kêpi ej.

³ Saulu kêpi gôlôac dabuj nêj andu kêtômgenj ma gê lauo to ŋac jakêkêj êsêac sêsô kapoacwalô sêja, gêgôm e gesenj gôlôac dabuj êlij-êlij.

Mêtê kêtû tapa aņga Samaria

⁴ Êsêac taņ sêc êlij-êlij kêtôm gamêņgenj sêja naņ, jasêsôm ŋawae ŋajam lasê.⁵ Ma Pilip tec kêsêp malac Samariaŋa jagêjam mêtê êsêac kêpi Kilisi.⁶ Lau taêsam sêjô Pilipnê biņ to sêlic gêjtalô, taņ ej gêgôm naņ, e sêkêj taņenj ej totêntac tagenj,⁷ gebe lau taêsam toņalau ŋatêmui sêmoa, naņ ŋalau tau sêwakic ma sêsa aņga êsêacnêj sêja, ma ŋatêkwa kêtû golonj to magij kêsû taêsam ôlij ŋajam kêsa.⁸ Ma lau, taņ sêņgônj malac tonaj naņ, têtac ŋajam samucenj.

⁹ Ma ŋac mecwaga teņ, nê ŋaê Simon, gêņgônj malac tonaj, naņ gêmunjenj gêgôm mectomanj e gêjac lau Samariaŋa

nêj Iênô auc ma gêboa tau gebe ej ŋac toņaclai kaiņ teņ.¹⁰ Tec lau sauņ to lau kapôêj samob sêkêj taņenj ej ma sêsôm gebe “Anôtônê ŋaclai, taņ sêsam gebe kapôêj naņ, oc ŋac tau tonaj.”¹¹ Êsêac sêkêj taņenj ej gebe ej gêjac êsêacnêj Iênô auc ŋa nê mecgenj e ŋasawa ec baliņ su.¹² Ma Pilip kêsôm ŋawae ŋajam Anôtônê gamêj to Jesu Kilisi nê ŋaêņa lasê e lauo to ŋac sêkêj gêwiņ ma sêlij sanju.¹³ Go Simon tau kêkêj gêwiņ amboac tonaj e gêlij sanju ma kêsap Pilip tôn. Ej gêlic gêjtalô to gêņsêga kapôêj e gêjac ênê Iênô auc.

¹⁴ Aposolo taņ sêņgônj Jerusalem ŋaņ, sêjô ŋawae gebe lau Samariaŋa sêkôc Anôtônê mêtê sa, tec sêsakiņ Petere agêc Joaņ dêdêj êsêac sêja.¹⁵ ŋaclagêc tonaj sêsêp sêja, go teterj mec kêtû lau taunja gebe ŋalau Dabuj êpi êsêac,¹⁶ gebe ŋalau Dabuj kêpi êsêacnêj teņ atom tagenj, ac sêlij busanju ŋaômagenj kêpi Apômtau Jesu nê ŋaê.¹⁷ Tec aposolo luagêc sêkêj lemeņ gêsac êsêac acgom, go ŋalau Dabuj gelom êsêac.

¹⁸ Simon gêlic aposolo sêkêj lemeņ gêsac lau, ma ŋalau Dabuj gelom êsêac, tec kejonj awa gêdêj êsêagêc gêja¹⁹ ma kêsôm gebe “Akêj ŋaclai tonaj êndêj aê amboac tonanjenj. Aê embe jakêj lemoc ênsac ŋac teņ, go Anôtô êkêj ŋalau Dabuj êndêj ej.”²⁰ Tec Petere kêsôm gêdêj ej gebe “Aôm ônaņ tonêm awagenj. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasinj ŋa awa me.²¹ Aôm gôwê kaiņ kôm tonec ŋagec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômnmêm ŋalêlôm geogenj.²² Amboac tonaj ônam taôm ôkwi aņga nêm geo tonaj ma oteņ Apômtau, moae êsuc biņ geo, taņ gêc nêm ŋalêlôm naņ ôkwi.²³ Aê galic nêm geo kêtôm ŋaikisi ŋamakic gêjam aôm auc to sec ŋalêpoa gêsô aôm tôn.”²⁴ Go Simon gêjô ej awa gebe “Amagêc taôm atenj mec êndêj Apômtau anam aê aoc gebe biņ, taņ agêc asôm naņ, ŋatenj êtap aê sa atom.”

²⁵ Ñjaclagêc tau sêsôm to sêwa Apôm-taunê biñ sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm ñawae ñajam lasê anğa Samar-ianênj malac gwalêkiñ gêwiñ.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopiaña

²⁶ Apôm-taunê anjela teñ kêsôm gêdênj Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlênj êndênj oc êkô ñaluj ôsa intêna, tañ anğa Jerusalem kêsêp Gasañja gêja nañ. “Intêna tau kêsêp gamênj sawa. ²⁷ Tec eñ gêdi gêja. Ma ñac Aitiopiaña teñ, lau Aitiopiaña nêñ kwin Kandake nê gejobwagasêga, nañ kwin kêkênj eñ gejob ênê waba samob nañ, jaketeñ mec anğa Jerusalem. ²⁸ Eñ gêmu gêja nê gamênj ma kêsam propete Jesaia nê biñ gêngôñ nê kareta ñaô.

²⁹ Go ñalau Dabuj kêsôm gêdênj Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tônê tônj.”

³⁰ Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêngô eñ kêsam propete Jesaia nê biñ ma kêtû kênac gebe “Biñ tañ kôsam nañ, kôjala ñam me masi.” ³¹ Ma ñac tau kêsôm gebe “Embe ñac teñ êtôc intêna êndênj aê atom, oc jajala amboac ondod.” Go keteñ Pilip gebe êpi naêngôñ êwiñ eñ.

³² Ma biñ tau, tañ ñac tau kêsam nañ, tonoc gebe

“Sejonj eñ amboac domba, nañ sebe sêmbucña

ma amboac domba ñalatu, tañ sebe sêkapiñ ñaôlilu nañ,

mago kêtanj atom.

³³ Gêdênj tañ sêkônij eñ nañ, sêmêtôc eñ kêtôm ñagôlij atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakuc nêñ miñ. Oc masi,

gebe sesenj eñ su anğa nom.”

³⁴ Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdênj Pilip gebe “Aê jateñ aôm ôwa sa ac-gom. Propete kêsôm biñ tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi ñac teñ.” ³⁵ Tec Pilip gêôc awa sa gêjac m nê mêtê ña propetenê ñalô tonañ ma kêsôm Jesunê ñawae ñajam lasê gêdênj eñ. ³⁶ Agêcnênj kareta kêsêlênj e jasêô lasê bu teñ ma

gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asagenj êkô aênoc busanju auc.” [³⁷ Go Pilip kêsôm gêdênj eñ gebe “Aôm embe ôkênj êwiñ tonêm ñalêlôm samucgenj, go dangôm.” Ma eñ gêjô Pilip awa gebe “Aê kakênj gêwiñ Jesu Kil-isi eñ Anôtônê Latu.”] ³⁸ Go eñ kêjatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu eñ. ³⁹ Agêc anğa bu sêpi sêmênj e Apôm-taunê ñalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic eñ kêtiam atom ma gêc totêtac ñajamgenj gêja. ⁴⁰ Pilip jagêô lasê Asoto, go kêsôm ñawae ñajam lasê gêjac laoc malac samob e jagêô lasê Kaisarea.

Jesu gêjam Saulu ôkwi

9 Saulu tau nê ñalêlôm gegenj eñ sa e gêjô Apôm-taunê ñacsenjomi ña biñ ma gebe ênac êsêac êndu. Eñ gêdênj dabujêsêga gêja ² ma keteñ eñ gebe êkênj papia êwa eñ saña êndênj lau Damaskus nêñ Iômmôke gebe Saulu embe êtap lau ñagêdô, nañ sêkênj gêwiñ Jesunê mêtê nañ sa, oc ênsô êsêac awê ma ñac tônj ma ejonj êsêac sêna Jerusalem. ³ Eñ kêsêlênj gêmoa e kêdabiñ Damaskus ma sep tageñ ja teñ anğa undambê kêpô eñ gêjam aucgenj ⁴ e gêu tau jagêc nom ma gêngô awa teñ, tañ kêsôm gêdênj eñ gebe “Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.” ⁵ Ma eñ kêsôm gebe “Apôm-tau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê. ⁶ Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm biñ, tañ gêjac aôm ñawae nañ. Iasê êndênj aôm.” ⁷ Ma lau, gênj sêwiñ eñ nañ, sênô biñ tau, mago sêlic ñamalac teñ atom, tec sêjam tauñ têngenj sêkô. ⁸ Saulu gêdi anğa nom ma mata gêlac e gêlic gamênj atom. Tec êsêac sêkam eñ ma sêwê engeñ sêja Damaskus. ⁹ Eñ gêngôñ tonañ gêlic gamênj atom kêtôm bôc télêac ma genj to gênôm gênj atom.

¹⁰ Ma ñacsenjom teñ gêngôñ Damaskus, nê ñaê Anania, nañ Apôm-tau

gêgôm ênê katu kaij teŋ kêsa ma kêsôm gêdêj eŋ gebe “Anania,” e ŋac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamao.”

¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdêj eŋ gebe “Ôndi ma ôsa intêna, taŋ sêsam sebe intêna solop naŋ, ôna ma ôtu kênac ŋac, taŋ sêsam eŋ sebe Saulu Tarsusŋa naŋ, aŋga Judanê andu, gebe eŋ keten mec ¹² ma gêlic ŋac teŋ, nê ŋaê Anania, jakêkêj lêma gêsac eŋ gebe mata êlêc êtiam.” ¹³ Go Anania gêjô eŋ awa gebe “Apômtau, aê gaŋô lau taêsam sêsôm gebe ŋac tonaj gêgôm aômnêm lau dabuŋ, taŋ sêŋgôn Jerusalem naŋ, sec elêmê. ¹⁴ Ma sêsôm gebe kêkôc ŋaclai aŋga lau dabuŋsêga nêj gebe ênsô lau samob, taŋ aweŋ gêjac aômnêm ŋaê naŋ tôn.” ¹⁵ Tec Apômtau kêsôm gêdêj eŋ gebe “Ôna, ŋac tau tônê tê gajac dabiŋ eŋ su gebe ejoŋ ŋoc ŋaê êndêj lau samuc to kiŋ ma Israel latuŋi êna. ¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gêŋwapac, taŋ eŋ êoc êtu ŋoc ŋaêŋa naŋ, êndêj eŋ.”

¹⁷ Tec Anania gêdi gêja e jakêpi andu tau, go kêkêj lêma gêsac eŋ ma kêsôm gebe “Lasicenec Saulu, Apômtau Jesu, taŋ geoc tau lasê gêdêj aôm aŋga intêna, taŋ kôsa gômôêj naŋ, kêsakiŋ aê tec gamêj gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma ŋalau Dabuŋ ênam aôm auc.” ¹⁸ Ma gaôgeŋ gêj, taŋ gêsaj Saulu mataanô auc naŋ, kêsêlô amboac i ŋagala e gêbacnê ma gêlic gamêj kêtiam. Go gêdi sa e gêliŋ saŋgu ¹⁹ ma geŋ gêj têkwa saki kêsa kêtiam.

Saulu gêjam mêtê aŋga Damasku

Bêc ŋagêdô Saulu gêwiŋ ŋacseŋomi gêmoa Damaskus. ²⁰ E gacgeŋ gêjam mêtê kêpi Jesu aŋga Judaneŋ lôm gebe ŋac tau tonaj Anôtônê Latu. ²¹ Ma lau samob, taŋ sêŋô ênê bi ŋ tonaj naŋ, sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tau, taŋ geseŋ êsêac, taŋ aweŋ gêjac ŋaê tônê aŋga Jerusalem naŋ, ŋac tau tonec me masi. Eŋ gêmêj gebe ênsô êsêac

aŋga tonecŋa tôn êwiŋ ma ejoŋ êsêac sêndêj lau dabuŋsêga sêna atom me.” ²² Ma Saulu gêwa sa ŋajana kêlêlêc gebe Jesu tonec eŋ Kilisi tau. Kêsôm biŋ amboac tonaj tec gêgôm lau Juda, taŋ sêŋgôn Damaskus naŋ, nêj kauc kêŋsôn e toŋoma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Judawaga sêkic ênê biŋ gebe sênac eŋ êndu. ²⁴ Biŋ tau ŋapuc kêsa gêdêj Saulu. Ac sêkêj lau sejop malac ŋasacgêdô gêwiŋ kêtôm bêc to geleŋgeŋ gebe sênac eŋ êndu. ²⁵ Tec Saulunê ŋacseŋomi sêkôc eŋ gêdêj gêbêc jasêkêj eŋ kêsêp sêm, taŋ sêwa amboac talu naŋ, ma sêlêwan eŋ kêsêp tuŋbôm ŋadêmodê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

²⁶ Gêja e gêô lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap ŋacseŋomi tônŋa. Tec gêgôm elêmê gebe samob têtêc eŋ, sêkêj gêwiŋ gebe Jesunê ŋacseŋom teŋ eŋ atom. ²⁷ Tec Barnba gêjam eŋ sa ma gêwê eŋ agêc dêdêj aposolo sêja. Eŋ gêjac m iŋ biŋ Saulu gêlic Apômtau aŋga intêna ma Jesu kêsôm biŋ gêdêj eŋŋa. Ma gêjac miŋ gêwiŋ gebe Saulu kêsôm Jesunê ŋaê lasê gêmoa awêgeŋ aŋga Damaskus. ²⁸ Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwiŋ êsêac aŋga Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ŋaê lasê gêmoa awêgeŋ. ²⁹ Eŋ gêjam biŋgalôm gêwiŋ lau Juda, taŋ sêsôm biŋ Helen naŋ, e sêpê tauŋ kêtû mêtêŋa. Tec êsêac sebe sêkam eŋ tôn ma sênac eŋ êndu. ³⁰ Lasitêwai sêŋô biŋ tonaj ŋawae ma sêkêj eŋ kêsêp Kaisarea gêja acgom, go sêsakiŋ eŋ aŋga tonaj gêja Tarsus.

³¹ Gêdêj ŋasawa tonaj gôlôac dabuŋ aŋga Judaia to Galilaia ma Samaria ŋagamêj samob sêŋgôn towamag-eŋ. Lau tau sêsa nêj lêŋ totêtêc Apômtaugeŋ ma ŋalau Dabuŋ kêpuc êsêac tôn to gêjac lênsôn êsêac e têtû taêsam.

Aenea ôli njam kesa

³² Petere kêsêlên-kêsêlên gëmoa e jagêô lasê Anôtônê lau, tañ sêngôn Luda nañ. ³³ Go kêtap nac tañ anga tonañ sa, nê njaê Aenea, tañ nê natêkwa kêtû goloñ ma gëcgeñ kêtôm jala 8. ³⁴ Tec Petere kêsôm gëdên eñ gebe “Aenea, Jesu Kilisi gëgôm aôm njam kesa, ôndi sa ma ôluñ nê mê sa,” e eñ gëdi sa guluñ tageñ. ³⁵ Lau Luda to Saron samob, tañ sêlic nac tau nañ, sêjam tauñ ôkwi dëdên Apômtau.

Tabita mata jali kesa kêtiam

³⁶ Awê tañ gëngôn Jope, nê njaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nañ kékên gëwiñ Jesu. Eñ gëjam lau sa na koleñ tokaiñ-tokaiñ to kêmoasiñ êsêac njanô. ³⁷ Gëdên njasawa tonañ gëmac gëgôm eñ gëc e gëmac êndu. Go sêmasañ ênê njawêlêlan ma tetoc gëc andu naden tañ. ³⁸ Njacsenomi sêñô Petere gëmoa Luda, tañ gëc Jope naga la nañ njae, tec sêsakiñ nac luagëc jateteñ eñ gebe “Ôndên aëac ômôên sebeñman.” ³⁹ Petere gëdi ma gëwiñ êsêagëc sêja. Ac sêô lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau naden tonañ sêja. Ma awêtuc samob dëdên eñ sêja e têtôc obo to nawkê, tañ Tabita gëngôn gëwiñ êsêac ma kési nañ, gëdên eñ ma têtan. ⁴⁰ Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpôn aduc keteñ mec. Tônañ su, go kékac tau ôkwi gëdên nacmatê ma kêsôm gebe “Tabita, ôndi sa.” Ma awê tau mata gëlac e gëlic Petere ma gëdi gëngôn. ⁴¹ Go Petere gësuñ lêma jakekam eñ sa ma gëmôêc Anôtônê lau to awêtuc mênkêtôc awê tau gëdên êsêac gebe mata jali kesa su. ⁴² Lau Jope samob sêñô biñ tonañ njae ma taësam sêkên gëwiñ Apômtau. ⁴³ Ma Petere gëmoa Jope gëngôn gëwiñ nac kêmasañ bôc njaolicña tañ, nê njaê Simon, njasawa ec baliñ.

Petere agêc Korneli

10 Njac tañ gëngôn Kaisarea, nê njaê Korneli. Njac tonañ kêtû sinwaga tañ tañ, tañ sêsam êsêac sebe “TonItali-ana” nañ, nêñ kapitai. ² Eñ to nê gôlôac samob lau njam têtêc Anôtô, ma eñ kêmoasiñ lau Juda napep to keteñ mec gëdên Anôtô geden töngeñ. ³ Gëdên oc-mata nac tonañ katu gëlic Anôtônê anjela tañ katôgeñ gëdên eñ jakêsôm gëdên eñ gebe “Korneli.” ⁴ Korneli kêtakê e mata gë eñ ma kêsôm gebe “Apômtau, biñ amboac ondoc.” Go anjela kêsôm gëdên eñ gebe “Nê m mec to nê m moasiñ kêpi gëdên Anôtô jataê gëjam gëmoa. ⁵ Amboac tonañ galoc ôkên lau sêna Jope nasêkôc Simon tañ, tañ sêsam eñ sebe Petere nañ sêmên. ⁶ Njac tau kêtû nacleñ jagëngôn gëwiñ Simon tañ, tañ kêmasañ bôc njaolic nañ, nê andu kékô gwêctaligeñ.” ⁷ Anjela kêsôm biñ gëdên eñ su ma gëc gëja acgom, gocgo Korneli gëmôêc nê sakiñwaga luagëc ma sinwaga tañ. Njac tau kêtêc Anôtô ma gëjam sakiñ Korneli napep. ⁸ Korneli gëjac miñ biñ samob gëdên êsêac ma kêsakiñ êsêac sêja Jope.

⁹ Lau tonañ sêsêlên sêmoa e njaelen, go jatêdabiñ malac. Gëdên tonañ Petere kêpi andu tau naden njaôña gebe eteñ mec, ma oc kékô naluñ. ¹⁰ Gëmoa e mo gëjô eñ ma gebe êniñ gëñ. Tec sêmasañ ênê gëñ sêmoa ma katu kaiñ tañ kesa ¹¹ e gëlic undambê gëña ma sêlêwan gëñ tañ amboac obo kapôên sêmoatiñ njaêsu aclê ma sêlêwan kêsêp nom gëmên. ¹² Ma bôc nomña kaiñ tañ-kaiñ tañ to gëñ, tañ kékêngeñ nañ, ma moc umbon njaabuña sêsêp jasêmoa njaêlôm. ¹³ Go awa tañ gëdên eñ gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.” ¹⁴ Tec Petere kêsôm gebe “Apômtau, masigoc, gëñ sec to alôb-alôb amboac tonañ aê gaen tañ su atomanô.” ¹⁵ Go awa tau kesa kêtiam kêtû dim luagëc gebe “Gëñ tañ Anôtô kê-

masañ kêtü selec nañ, ômbu gebe alôb-alôb atom.”¹⁶ Biñ tonañ kêsä kêtü dim têlêac su, go gaôgeñ obo tau gegeñ tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

¹⁷ Petere taê gêjam gêñ, tañ gêlic nañ, ñam jakêsa-jakêsa gêmoa ma lau, tañ Korneli kêsakiñ êsêac nañ, têtü kênac Simonê andu gêdêñ lau e têtap sa mênşêkô ñasacgêdô.¹⁸ Lau tau sêmôêc têtü kênac gebe “Simon, tañ sêsam eñ sebe Petere nañ, kêtü ñacleñ mênşgênşôn toney me masi.”¹⁹ Petere taê gêjam gêñ, tañ gêlic nañ, ñam gênşôn, ma ñalau Dabuñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôlic acgom, lau têlêac mênştêtü kênac aôm sêkô.²⁰ Ôndi ôşep ma ôwiñ êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakiñ êsêac tec sêmêñ.”²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aô, ñac tañ asôm nañ, aê tau toney. Ac amêñ kêtü biñ ondocña.”²² Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, ñac gêdêñ, tañ kêtêc Anôtô nañ, ma Judawaga sêlic eñ ñac mansañ, ñac tau tônê añela dabuñ teñ mênşkêsôm biñ gêdêñ eñ gebe êkêñ lau mênşêkôc aôm ôna ênê andu ma êñô biñ aña aômñêm.”²³ Tec Petere kêmasañ biñ gêdêñ êsêac sêsô nê andu ñalêlôm sêja ma kêkêñ gêñ êsêac señ.

Ñagelen eñ gêdi gêwiñ êsêac sêja ma lasitêwai ñagêdô aña Jope dêdi sêwiñ eñ.²⁴ Ñagelen, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kêkalem nê lasitêwai to nê tawan sa kwananşen, ma sêôn êsêac sêmoa.²⁵ Gêdêñ tañ Petere kêsô gêja nañ, Korneli kêpuc eñ tônşôn kêsä gêmên e gêu tau gêc eñ akaiña ma ketoc eñ sa.²⁶ Tec Petere kêkam eñ sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê ñamalac amboac tonañ.”²⁷ Sêjam biñgalôm sêwiñ tauñ sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac tauñ sa,²⁸ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac alicgac gebe biñsu gêjac jao gebe Judawaga têtü ñacleñ me sênşôn sêwiñ tentenlatu teñ atom. Mago Anôtô kêtêc gêdêñ aê gebe jambu ñamalac teñ gebe

sec to ñatêmui atomanô.²⁹ Kêtü tonañña aê ganô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamêñ. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtü asageña.”

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdêñ ocmata teñ aê kateñ mec gamoa ñoc andu e galic ñac teñ tonakwê ñaôşicôşic mênşkêkô aê lañôcnêm, galoc ñabêc aclê gêjaña su.³¹ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Korneli, Anôtô gênô aômñêm mec ma taê gêjam nêm moasiñac.³² Amboac tonañ ôşakiñ lau sêna Jope nasêkôc Simon, tañ sêsam eñ sebe Petere nañ êmên. Ñac tau kêtü ñacleñ gênşôn Simon, tañ kêmasañ bôc ñaôlic nañ nê andu, tañ kêkô gwêctali nañ.’³³ Tec kakêñ lau ñagaôgeñ dêdêñ aôm sêwac ma aôm gôgôm ñajam gebe gômôên. Aêac samob, tec amoa Anôtô lañônêm nec, abe añô biñ samob, tañ Apômtau kêsakiñ aôm nañ.”

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Galoc aê kajala biññanôgeñ gebe Anôtô kêpuc open lañ teñ atom.³⁵ Lau samuc samob nêñ teñ embe êtêc eñ ma êñşôm gêñ êndênşen, nañ oc êlic eñ ñajam.³⁶ Amac añô biñ, tañ Anôtô kêsakiñ gêdêñ lau Israel. Eñ kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu Kilisi gêwama. Ñac tau kêtü samob nêñ Apômtau.³⁷⁻³⁸ Amac ajala biñ tau, tañ gêjam Judaia samucşen auc nañşac. Ma biñ tau toney gebe Anôtô geñ oso Jesu aña Nasaret ña ñalau Dabuñ to ñac lai. Ma biñ tau gêjac m aña Galiläia gêdêñ Joañ gêjam mêtê kêpi busañgu su acgom, go Jesu gêjac laoc gamênşen jakêmoasiñ lau to gêgôm lau, tañ Sadañ kêkônin êsêac tôn nañ, ôlin ñajam kêsä. Gêgôm gêñ tonañ gebe Anôtô gêwiñ eñ.³⁹ Ma aêac alic gêñ samob, tañ gêgôm aña Judanênşen gamêñ to Jerusalem nañ, tec awa sa. Ñac tonañ êsêac sêkêñ eñ geñkalen ka ma sêjac eñ êndu.⁴⁰ Ñac

tau tonaj Anôtô gênu enj sa gédênj bêc kêtû têlêac ma kékênj enj geoc tau lasê. ⁴¹Geoc tau lasê gédênj lau samob atom, gédênj aêacgej, tec Anôtô kêjalinj aêac sa kwananjenj gebe awa ênê bij sa nec. Enj gêdi sa anja nacmatênênj ma aêac tec aenj to anôm gênj awinj enj. ⁴²Go enj kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjalinj enj sa kêtû lau materj jali to nacmatê nênj mêtôcwaga. ⁴³Propete samob sêwa enj nam sa gebe Anôtô êsuc lau pebenj, taj sêkênj gêwinj enj nanj, nênj sec ôkwi êtu ênê nãênja.”

Anôtô kékênj Ñalau Dabuñ gédênj lau samuc

⁴⁴Petere kêsôm bij tonaj gêmoa ma Ñalau Dabuñ mênjkêpi êsêac samob, taj sêñô bij semoa nanj. ⁴⁵Ma Judawaga ñanô, taj sêkênj gêwinj ma sêwinj Petere nanj, sê taênj gebe Anôtô kékêc nê Ñalau Dabuñ kêpi lau samuc gêwinj, ⁴⁶gebe sêñô êsêac sêjam lau ñagêdô awej ma sêlambinj Anôtô. Go Petere kêsôm gebe ⁴⁷“Ñalau Dabuñ kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêlinj sanju atom.” ⁴⁸Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi lanjô. Ma lau tau tetenj Petere gebe êngônj êwinj êsêac bêc ñagêdô acgom. ^{¶¶}Judawaga sêkênj gêwinj gebe gênj dêmôênja êtôm gebe êngôm nênj ñalêlôm êtu sec, tec señ palinj-palijenj atom, señ gênj, taj Mosenê bijnuj gêwa sa gebe gênj selec nanjenj.

Petere gêjac minj gedenj gôlôac Jerusalemja

11 Aposolo to lasitêwai, taj sêngônj Judaia nanj, sêñô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ñawae. ²Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda ñanô ñagêdô sêsôm enj gebe ³“Aôm kôpi lau samuc nênj andu to goenj gênj gôngônj gôwinj êsêacgoc.” ⁴Tec Petere gêoc awa

sa ma gêwa bij tau sa tomalagenj gédênj êsêac gebe

⁵“Aê katej mec gangônj malac Jope e katuc kainj tej kêsa ma galic gênj tej amboac obo kapôênj sêmoatij ñalêsu aclê tônj kêsêp anja undambê gédênj aê gêmênj. ⁶Aê gaôc kêninj e galic bôc nomnja kainj tej-kainj tej, bôclai ma gênj kékênja to moc umbonj ñalabuja. ⁷Ma ganjô awa tej kêsa gédênj aê gebe ‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ônij.’ ⁸Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gênj sec to alôb-alôb amboac tonaj aocsunj gêjam kauc samuc.’ ⁹Go awa tau anja undambê gêjô aê aoc kêtû dim luagêc gebe ‘Gênj taj Anôtô kêmasanj kêtû selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.’ ¹⁰Ganjô bij tonaj e kêtû dim têlêac, go gênj samob tonaj ñai kêpi undambê gêja kêtiam. ¹¹Ma gaôgenj galic lau têlêac, taj sêsakinj anja Kaisarea dêdênj aê mênjsêô lasê andu, taj gangônj nanj. ¹²Ma Ñalau Dabuñ kêsôm gédênj aê gebe ‘Ôwinj êsêac taêm ênam bij naêsanaêsa atom.’ Tec gawinj lasitêwai 6 tecenec e api ñac tau nê andu. ¹³Go Ñac tau gêjac minj gédênj aêac gebe gêlic anjela tej kékô ênê andu ma kêsôm gédênj enj gebe ‘Ôsakinj lau sêna Jope ma sêkôc Simon, taj sêsam enj sebe Petere nanj sêmênj. ¹⁴Ñac tau êsôm bij, taj ênam aôm to nênj gôlôac samob kêsî nanj, êndênj aôm.’ ¹⁵Aê gocgo gajac m ñoc bij gamoa ma Ñalau Dabuñ kêpi êsêac amboac gêmunjenj kêpi aêac. ¹⁶Tec aê taêc gêjam Apômtaunê bij, nanj kêsôm gebe ‘Joan kêsagu amac ña bu, mago amac oc alinj Ñalau Dabuñ êtu nênj sanju nanj.’ ¹⁷Êsêac sêkênj gêwinj Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmoasi ñ êsêac amboac kêmoasinj aêacgej. Ma aê asa gebe jakô Anôtô auc.” ¹⁸Lau tau sêñô bij tonaj e sêjam tauj tônj. Ac sêlambinj Anôtô ma sêsôm gebe “Anôtô gêjam

¶¶10:48 Judawaganenj bij têtû selecña ñagêdo gêc Mat 15:2.

lau samuc ôkwi, gebe sêngôn maten jali sêwiñ amboac tonanğen.”

Gólôac Antiokiaña

¹⁹Sêjac Stepan su acgom, go gêñwapac, tañ kêdaguc nañ, gêjam gólôac salin-salin. Êsêac sêc sêjac laoc gamênğen e jasêô lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma sêsôm mêtê gêdên lau teñ atom, sêsôm gêdên Judawagagen. ²⁰Go nêñ lau ñagêdô dêdi anğa Kupro to Kurene jasêô lasê Antiokia. Anğa tonañ sêsôm Apômtau Jesu nê ñawae ñajam lasê gêdên lau Helen gêwiñ. ²¹Apômtau lêma gêwiñ êsêac e lau taêsam sêkên gêwiñ ma sêjam taunğ ôkwi dêdên Apômtau sêja.

²²Gólôac dabuñ Jerusalemña sêñô biñ, tañ êsêac sêgôm nañ, ñawae ma sêsakiñ Bamaba gêja Antiokia. ²³Kêsêlên jagêô lasê e gêlic Anôtô kêmoasiñ lau tonañ ñanô, tec têtac ñajam ma gêlên biñ êsêac samob gebe nêñ ñalêlôm taên ênam Apômtaugen ma sêsap eñ tônğ ñapanğ. ²⁴Eñ tau ñac ñajam ma ñalau Dabuñ gêjam eñ auc to kêkên gêwiñ ñajana, tec gêjam lau taêsam ôkwi e sêkên gêwiñ Apômtau ²⁵Go Barnaba tau gêja Tarsus gebe ensom Saulu. ²⁶Eñ jakêtap eñ sa, go kêkôc eñ gêja Antiokia. Ma êsêagêc sêngôn sêwiñ gólôac dabuñ jala samuc teñ ma têdônğ lau taêsam. Anğa Antiokia tonañ tec sêsam Apômtaunê ñacseñomi gebe lau Kilisiña kêtü ñamataanô.

²⁷Gêdên ñasawa tonañ propete anğa Jerusalem sêsêp Antiokia sêja. ²⁸Êsêac-nêñ teñ, nê ñaê Agaba, ñalau Dabuñ kêkac eñ, tec gêdi ma geoc biñ tonec lasê gebe Tôbôm kapôên êsa ênam ñamalac samob nêñ gamênğ auc. Ma biñ tau nanô kêsâ gêdên kaisara Klaudi nê têm. ²⁹Tec ñacseñomi sêsôm kêtü tônğ gebe sênâ lasitêwai, tañ sêngônğ Judaia nañ

sa. Êsêac samob êtôm ñacanônğen sêkên êtôm awa, tañ gêc êsêacña nañ. ³⁰Sêgôm gên tau su, go sêsakiñ Barnaba agêc Saulu gebe nasêkên awa tau êndên laumata. ¶Judawaga sêkên gêwiñ gebe gên dêmoêña êtôm gebe êñgôm nêñ ñalêlôm êtu sec, tec señ gên paliñ-paliñgenğ atom, señ gên, tañ Mosenê biñsu gêwa sa gebe gên selec nanğenğ.

Sêjac Jakobo endu ma sêkôc Petere tônğ

12 Gêdên têm tonañ kiñ Herodo kêkac lêma sa gebe ejoñ gólôac dabuñ nêñ ñagêdô. ²Eñ gêjac Joañ têwa Jakobo ña siñ êndu. ³Herodo gêlic gebe biñ tonañ gêjac Judawaga matenânô ñajam, tec gêjac têku e kêkôc Petere tônğ amboac tonañ. (Biñ tonañ kêsâ gêdên Om Polom ñalucña.) ⁴Kêkôc eñ tônğ su, go kêkên eñ kêsô andu kapoacwalôña gêja. Go kêkên siñwaga tonğ aclê gebe sejo eñ. Tonğ teñ ñalau aclê-aclê. Herodo taê gêjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtôc eñ êndên lau. ⁵Amboac tonañ sejo Petere gêngônğ kapoacwalô, ma gólôac dabuñ teteñ mec gêdên Anôtô kêtü eñña gedenğ tônğenğ.

Mec ñaclai kêgaboac Petere su

⁶Gêdên tañ Herodo taê gêjam gebe êtôc Petere êndên lau nañ, ñagêbêc sêsô Petere tônğ ña kapoacwalô luagêc ma sêkên eñ gêc bêc gêc siñwaga luagêc ñasawa. Ma gejobwaga sêkô katamdêmôe ma sejo andu kapoacwalôña. ⁷Ma sep tagenğ Apômtaunê añela geoc tau lasê e ñawê kêpô balêm ñalêlôm. Go añela tau kepeñ Petere dambê ma gêñu eñ ma kêsôm gebe “Ôndi sa sebeñ.” Gêdên tonañ kapoacwalô kêsü anğa eñ lêma. ⁸Go añela kêsôm gêdên eñ gebe “Ôjandiñ nêm ômbiñkap ma ôkic nêm atapa tônğ.” Ma eñ gêgôm amboac tonañ.

¶11:30 Judawaganêñ biñ têtü selecña ñagêdô gêc Mat 15:2.

Go anjela kêsôm gêdên eñ gebe “U nêrnjakwê ênsañ taôm ma ôndañguc aê.”

⁹Petere kêsa kêdaguc eñ gêja. Eñ gêjam kauc gebe gên, tañ anjela gêgôm nañ, ñanô atom, geboc gêc mêgeñ. ¹⁰Agêc sêsêlên e jasêlêlc gejobwaga ñamatana to gejobwaga kêtû luagêcña, go jasêô lasê katam ki, tañ kêsî intêna malacña nañ. Ma katam tau gêlêc tau su gêdên êsêagêc, tec agêc sêsa sêja sêsêlên sê-moa intêna. Go sep tagen anjela malamê.

¹¹Peterenê kauc ñawa kêsa, go kêsôm gebe “Galoc kajala ñanôgeñ gebe Apôm-tau kêsakinê nê anjela kêjanço aê su ança Herodo lêma to gên samob, tañ Juda sêkên mateñ gebe sêngôm nañ.”

¹²Nê kauc kêsa su ma kêpi Joan, tañ sêsam eñ sebe Marka, têna Maria nê andu gêja. Lau taêsam sêkac tauñ sa ança tonañ ma teteñ mec sêmoa. ¹³Eñ kêmadi katam anduña ma sakinwagao teñ, nê ñaê Rode, gêja gebe êlic ñam. ¹⁴Eñ gêja e kêjala Petere awa ma têtac ñajam gêjam eñ auc e gêlêc katam su atom, kêlêti kêsô gêja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôê. ¹⁵Ma êsêac sêsôm gêdên awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma eñ kêsôm ñajana gebe “Masi, ñac tau tônê biññanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê anjela.” ¹⁶Ma Petere kê-madi katam gedeñ tøngeñ e sêlêc su ma sêlic eñ e têtakê ñanô. ¹⁷Eñ gê-jab lêma gêdên êsêac gebe jamañgeñ, go gêjac Apôm-tau gêwê eñ ança andu kapoacwalôña kêsa gêmên ñamiñ gêdên êsêac ma kêsôm gêwiñ gebe “Asôm biñ tonec ñawae êndên Jakobto lasitêwai ñagêdô.” Go eñ tau kêsa malac teñ gêja.

¹⁸Geleñmata siñwaga selendec ñanô ma sênac mateñ tauñ gebe Petere gêja ondoc. ¹⁹Herodo gesom eñ, mago kê-tap eñ sa atom. Amboac tonañ kêtû lêsu gejobwaga ma kêtiñ êsêac gebe sênac êsêac êndu. Go Herodo tau gêdi ança Ju-daia kêsêp Kaisarea gêja gêngôn tonañ.

Herodo gêmac êndu

²⁰Herodo têtac ñandañ gêdên lau Turu to Sidon. Lau tonañ nêñ ñalêlôm kêpi tagen, tec dêdên eñ sêja. Êsêac sêjam neneñ kiñnê sakinwaga andulêlômña, Blasta, ma teteñ gebe sê wama tauñ, gebe kiñnê nom ñanô gêlôm êsêac. ²¹Gêdên noc sêmasañ biñ tonañña, go Herodo kêsô ñakwê kiñña sa jagêngôn lêpôn ma kêsôm bi ñ gêdên êsêac. ²²Tec lau awen gêoc eñ gebe “Awa tônê ñamalacnê atom, anôtô teñ nê.” ²³Ma sep tagen Apôm-taunê anjela gêjac eñ gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoa señ eñ e gêmac êndu.

²⁴Go Anôtônê mêtê kêlainj tau gêjam gamên auc. ²⁵Barnaba agêc Saulu sê-jam nêñ sakin tonañ e gêbacnê ança Jerusalem, go sêkôc Joan, tañ sêsam eñ gebe Marka nañ, gêwiñ êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

13 Propete to biñsu, tañ sêmoa gôlôac dabuñ Antiokiana ñalêlôm nañ tonec, Barnaba agêc Simeon, tañ sêsam eñ sebe Niger nañ, ma Luki ança Kurene ma Manaen, tañ agêc kiñ Herodo ñapalêgeñ sêmoa sêwiñ tauñ nañ, ma Saulu. ²Ñasawa teñ êsêac sêjêm sakin Apôm-tau to sêjam dabuñ mo sêmoa, ma ñalau Dabuñ kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, tañ kakalem êsêagêc nañña.” ³Tec sêjam dabuñ mo ma teteñ mec, go sêu lemeñ gêsac êsêagêc ma sêkên êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê ança Kupro

⁴Ñalau Dabuñ kêsakinê êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Ança tonañ sêlac jasêô nuc Kupro. ⁵Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê biñ lasê ança Judanên lôm. Ma Joan gêjam sakin gêmoa gêwiñ êsêagêc.

⁶Go ac sêsêlêj tédaguc nuc samuc tonaj e jasêo lasê Papo. A nga Papo têtap nac Judanja tey sa. Eñ mecwaga tey to propete dansaj, nê ñaê Barjesu. ⁷Ñac tau gêmoa gêwiñ gôliñwaga Sergi Paulus, eñ nac tokauc tey. Ñac tonaj kékalem Barnaba agêc Saulu dêdêj eñ sêja, ñam eñ gebe êñô Anôtônê biñ. ⁸Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê ñaê ôkwi amboac tonaj) gêlêc biñ sa êsêagêc ma gégôm gêñlêlôm gebe ênam gôliñwaga ôkwi êkêj êwiñ mêtê atom. ⁹Tec Saulu, tañ sêsam eñ tey gebe Paulu nañ, Ñalau Dabuñ gêjam eñ auc ma kêpuc mata tôn eñ ¹⁰ma kêsôm gebe “Aôm Sadañ latu. Biñdansaj to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgeñ, tec kôkêj kisa gêdêj biñ gêdêj samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi ñapañ. Êndêj ondoc, go ôwi siñ. ¹¹Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom e ñasawa tey acgom.” Ma sep tageñ ñakanuc to ñakesec kékôm eñ auc ma gesom lau kêlêsağeñ gebe sêkam eñña. ¹²Gôliñwaga gêlic gêj tonaj tec kêtakê kêtû Apômtaunê mêtêña e kékêj gêwiñ.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia Pisidianja

¹³Paulu to nê lau sêpi wañ anja Papo ma sêlac e jasêsô Perge, tañ gêc Pamplia nañ. Go Joañ kêtaiñ tau su anja êsêagêcnêj ma gêmu gêja Jerusalem. ¹⁴Sêwi Perge siñ ma sêsêlêj e sêo lasê Antiokia Pisidianja. Gêdêj sabat sêsô Judanêj lôm jasêngôn. ¹⁵Lômmôkê sêsam Mosenê biñsu to propetenêj biñ lasê su acgom, go sêsakiñ biñ gêdêj êsêagêc gêja gebe “O lasitêwaagêc, biñ êpuc lau tônia embe ênêc amagêcña, go asômmanaj.” ¹⁶Tec Paulu gêdi sa gêjab lêma êsêac ma kêsôm gebe

“O Israelwaga to amac, tañ atêc Anôtô nañ, akêj tañem acgom. ¹⁷Lau Israel tonec nêj Anôtô kêjaliñ tamenji sa ma

ketoc lau tau sa gêdêj tañ sêngôn nom jaba Aiguptu nañ, go gêoc lêma sa ma gêwê êsêac anja tonaj sêsa sêja. ¹⁸Ma gêlôm êsêac sêmoa gamêj sawa kêtôm jala 40. ¹⁹Go gesen nom Kanaan ñalau 7 su ma gêjac sam ñagamêj tau gêdêj êsêac sêwê kainj, ²⁰kêtôm jala 450.

“Tonañ su, go kékêj gôliñwaga gêdêj êsêac e gêdêj propete Samuel nê têm. ²¹Gêdêj ñasawa tonaj tetey kin e Anôtô kékêj Kis latu Saulu anja Benjaminnê gôlôac kêtû nêj kin kêtôm jala 40. ²²Go kêsap eñ tulu ma ketoc Dawid sa kêtû nêj kin. Anôtô gêwa nac tonaj sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, nañ ñoc ñalêlôm galic eñ ñajam. Eñ oc êngôm aêñoc biñ samob êtu tôn.’ ²³Anja ênê wakuc Anôtô kékêj kêsawaga Jesu gêdêj lau Israel kêtôm gêjac mata. ²⁴Jesu kêtû awê atomgeñ, ma Joañ kêsôm mêtê lasê gêdêj lau Israel samob kêpi busañgu sênam tañ ôkwiña. ²⁵Kêdabiñ gebe Joañ ênac mata nê koleñ ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê nac tau, tañ asaê amoa nañ atom. Alic acgom, nac tau oc êndanuc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkôn atom.’

²⁶“O lasitêwaac, Abraham latui amac ma amac lau, tañ atêc Anôtô nañ, Anôtô kêsakiñ biñ moasiñña tonaj gêdêj aêac. ²⁷Lau tañ sêngôn Jerusalem nañ, to nêj laumata sêjala Jesu tônê to propetenêj biñ, tañ sêsam kêtôm sabatgeñ nañ atom. Mago sêkic ênê biñ, tec sêgôm biñ tau ñanô kêsa. ²⁸Êsêac têtap ênê keso enseñ eñ suña tey sa atom, mago tetey Pilata gebe ênac eñ êndu. ²⁹Êsêac sêgôm biñ samob, tañ teto kêpi eñ nañ, ñanô kêsa su acgom, go sêkôc eñ su anja ka jatetoc eñ gêc sêo. ³⁰Go Anôtô gêñu eñ sa anja ñacmatênêj. ³¹Bêc taêsam eñ geoc tau lasê gêdêj êsêac, tañ sêwiñ eñ anja Galilaia sêpi Jerusalem sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa eñ ñam sa gêdêj lau sêmoa. ³²Ma aêac asôm ñawae ñajam,

tañ Anôtô gêjac mata gédêñ tamenj nañ, lasê gédêñ amac. ³³Ma biñ tau Anôtô gégôm ñanô kêsâ kèpi êsêac latunj aêac, gedêñ tañ gêñu Jesu sa, kêtôm biñ, tañ teto gec Pesalem kêtû luagêcña gebe 'Aôm kôtu aêñoc Latuc, galoc katu aôm Tamam.'

³⁴Anôtô gêñu eñ sa aña ñacmatênêñ, gebe ôli êtu palê atomña. Eñ geoc biñ tonañ lasê kwananğen ma kêsôm gebe 'Aê gabe jakêñ Dawidnê gêñ dabuñ to ñağñêñ tau êndêñ amac.'

³⁵Ma kêsôm ñagêdô gêc madiñ teñ gêwiñ gebe 'Aôm oc ôkêñ nêñ ñac dabuñ ôli êtu palê atom.'

³⁶Gebe Dawid tê gêjam sakiñ kêtôm Anôtônê biñ gédêñ tau nê launêñ têm, go gêc nê bêc ma sêsun eñ gêwiñ tamai ma ôli kêtû palê. ³⁷Ma ñac, tañ Anôtô gêñu eñ sa nañ, ôli kêtû palê atom. ³⁸⁻³⁹O Lasitêwaac, amboac tonañ ajala tonec êwiñ acgom. Aêac asôm lasê êndêñ amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtû ñac tônêña. Samob tañ sêkêñ êwiñ eñ nañ, têtû lau gédêñ. Mosenê biñsu êtôm gebe enseñ aêacnêñ sec su e tatu lau gédêñ nec atom. ⁴⁰Amboac tonañ alic taôm gebe biñ, tec propete sêsôm nec, êtap amac sa atom ⁴¹gebe

'Amac aseñ-biñwaga alic acgom, oc añac lememe, mago anaña, gebe êndêñ amacnêm têm aê oc janam ñoc kôm teñ. Embe sêñac kôm tau ñamiñ, oc akêñ êwiñ atom.'"

⁴²Ñac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau teteñ êsêagêc gebe êndêñ sabet teñ sêsôm biñ tonañ ñagêdô êndêñ êsêac êtiame. ⁴³Lau sêsa aña Judanêñ lôm ma Judawaga to nêñ lau lêñña taêsam, tañ têtêc Anôtô nañ, tédaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm biñ to sêjac biñsu êsêac gebe siñ Anôtônê moasiñ tônğen.

⁴⁴Gédêñ sabet, tañ kédaguc nañ, lau malacña ec jauc sêkac tau ñ sa sebe sêñô

Apômtaunê mêtê. ⁴⁵Judawaga sêlic lau taêsam tonañ e têtac sec ma sêsôm biñ alôb-alôb sêoc Paulunê biñ aucğen. ⁴⁶Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêntac kêpa sugen gebe "Aêagêc ajac ñawae gebe asôm Anôtônê mêtê êndêñ amac êtu ñamata. Mago amac atij mêtê to amac taôm asaê taôm atôm añğôn matem jali teñğenña atom, tec aêagêc andêñ lau samuc ana. ⁴⁷Gebe Apômtau kêjatu aêac amboac tonecğen gebe 'Aê kakêñ aôm kôtu lau samuc nêñ ja, gebe ônam lau kêsî e naêndêñ nom ña-madiñ nañ.'"

⁴⁸Lau samuc sêñô biñ tonañ e têtac ña-jam kêsâ ma sêlambiñ Anôtônê mêtê. Ma êsêac samob, tañ Anôtô kêjalij êsêac sa gebe sêñğôn materj jali teñğen nañ, tec sêkêñ gêwiñ.

⁴⁹Ma Apômtaunê mêtê kêtû tapa gê-jam gamêñ samob auc. ⁵⁰Tageñ Judawaga sêkalom lauo towae, tañ têtêc Anôtô nañ, to malac tonañ ñakasêga ñanô-ñanô e sêli launêñ ñalêlôm sa gebe sêñac Paulu agêc Barnaba. Tec têtij êsêagêc aña nêñ gamêñ sêsa sêja. ⁵¹Agêc dedonj kekop aña eñkaiñ su, gebe lau tau nêñ biñ êpi êsêac taun, ma sêja Ikonium. ⁵²Ñacseñomi têtac ña-jam kêsâ to ñalau Dêbu ñ gêjam êsêac auc.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

14 Gédêñ tañ ñac ulu sêmoa Ikonium nañ, sêsô Judawaganêñ lôm amboac tonañğen. Agêc sêjam mêtê kaiñ teñ e Judawaga to Helen taêsam sêjam taun ôkwi. ²Mago Judawaga, tañ sêkêñ gêwiñ atom nañ, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêñ ñalêlôm ñamalic kêsâ e têtac ñandañ gédêñ lasitêwai ñawaô. ³Agêc sêmoa tonañ ñasawa baliñ. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam ênê mêtê ñamoasiñ sa kêpuc agêc tôn, tec lemeñ sêgôm gêñsêga to gêñ-talô ⁴e lau malacña sêwa taun kêkoc

e ñagêdô sêwiñ Judawaga ma ñagêdô sêwiñ aposolo. ⁵Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonên kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc ña poc êndu. ⁶Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia ñamalac Lustra to Derbe ma gamên ñagêdô, tañ gêc ñamagêña nan. ⁷Sêmoa tonañ ma sêsôm ñawae ñajam lasê.

Paulu agêc Barnaba semoa Lustra

⁸Ma ñac teñ gêñgôn Lustra, têna kêkôc eñ tomagi kêsugeñ e akaiñ ñajana atom ma kêsêlêñ ñagêc atomañajana atom ma kêsêlêñ ñagêc atomanô. ⁹Ñac tau gêñô biñ, tañ Paulu kêsôm nan. Paulu mata gê eñ e gêlic gebe ñac tau kêkêñ gêwiñ jakêtôm su gebe ôli ñajam êsaña. ¹⁰Tec kêsôm awa kacgeñ gebe “Amkaiñ ñajana êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma eñ gêboañ sa ôb tageñ ma kêsêlêñ. ¹¹Lau pom kapôên teñ sêlic Paulu gêgôm gêñ tonañ, nan sêmôêc ña biñ Lukaoniañageñ gebe “Anôtôi têtù ñamalac ma sêsêp dêdêñ aêac sêrrêñgoc.” ¹²Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe eñ ñac awa biñña. ¹³Dianê lôm kêkô malac ñamagê, tec dabuñwaga kejoñ bulimakao kapoac to ñaola gebe sêñgêlônña jagêdô lasê sacgêdô gebe êkêñ da êwiñ lau tau. ¹⁴Aposolo Barnaba agêc Paulu sêñô biñ tonañ ñawae e sêkac nêñ ñakwê gêñgic jasêboañ sêsêp lau ñalêlôm ma sêmôêc gebe ¹⁵“Lauac, abe añgôm amboac ondoc. Aêagêc tonec ñamalac palêpalê atôm amac. Aêagêc asôm ñawae ñajam gêdêñ amac gebe anam taôm ôkwi aña gêñ ñaôma tecenec andêñ Anôtô mata jali tau ana. Eñ ñac, tañ kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagêñ totautotau samob. ¹⁶Gêdêñ têm gêmurña eñ gêlôc gebe lau samuc sêsa tauñ nêñ lêñ. ¹⁷Mago eñ gêwa tau sa ña moasiñ, kêkêñ

kom aña undambê gêdêñ amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kêkêñ mo gêoc amac tôn añgôn totêmtac ñajamgeñ.” ¹⁸Ñaclagêc sêsôm bi ñ tonañ, mago kêtù kôm kapôên gebe sêkô lau auc êtu sêkêñ da êndêñ êsêagêc atomña.

¹⁹Go Judawaga ñagêdô aña Antiokia to Ikonium sêmên ma sêjam lau pom tonañ ôkwi e têtuc Paulu ña poc ma sê eñ kêsa aña malac gêja seboc eñ gêmac endu. ²⁰Go ñacseñomi sêgi eñ auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ñagelen êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Suriana

²¹Ñaclagêc sêsôm ñawae ñajam lasê aña malac tonañ e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidiaña kêtiam. ²²Agêc sêpuc ñacseñominêñ ñalêlôm tôn to sêjac biñsu êsêac ñajana gebe sêwi biñ sêkêñ gêwiñña siñ atom. Ma sêsôm biñ tonec gêwiñ gebe “Ñandañ taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamên tana.” ²³Go ñaclagêc sêjaliñ lau sa kêtôm gôlôac dabuñgeñ têtù laumata. Go sêjam dabuñ mo to teteñ mec ma sêsun êsêac dêdêñ Apômtau, tañ sêkêñ gêwiñ eñ nan.

²⁴Go sêsa Pisidiañageñ e jasêdô lasê Pampulia. ²⁵Sêjam mêtê aña Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja. ²⁶Aña tonañ sêlac jasêdô Antiokia, malac tañ gêmurñgeñ sêkêñ êsêagêc sêsêp Anôtônê moasiñ ñalêlôm to sêsakiñ êsêagêc kêtù kôm, tañ sêgôm su nanña.

²⁷Jasêdô lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabuñ sa ma sêjac miñ biñ samob, tañ Anôtô kêkêñ êsêac sêgôm nan, ma gêlêc katam takêñ gêwiñña su gêdêñ lau samuc. ²⁸Ma agêc sêmoa sêwiñ ñacseñomi ec nêñgeñ. ²⁸agêc Hermes.

§§14:28 Lau Rom nêñ anôtôi jabe luagêc nêñ ñaê Dia

Aposolo sêkac tauŋ sa aŋga Jerusalem

15 Lau buŋa ŋagêdô aŋga Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têdôn lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê biŋ atom, oc Anôtô ênam amac kêsi atom.” ²Paulu agêc Bamaba ma lau tonan ac aweŋsuŋ gêôc ka tauŋ ma sêjô biŋ tonan ŋapan. Tec gôlôac dabuŋ sêsôm kêtû tôn gebe sêkên Paulu agêc Barnaba ma êsêac tauŋ nêŋ lau ŋagêdô dêndêŋ aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtu biŋ sêpê tauŋŋa naŋ.

³Amboac tonan gôlôac dabuŋ sêkên êsêac sêsa Poinike to Samariaŋa sêja ma sêjac miŋ lau samuc sêjam tauŋ ôkwi ŋawae e gêgôm lasitêwai samob têtac ŋajam kêsa samucgeŋ. ⁴Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabuŋ to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac miŋ gêŋ kapôêŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ êsêac sêgôm naŋ. ⁵Go lau ŋagêdô aŋga Parisainêŋ toŋ, taŋ sêkêŋ gêwiŋ mêtê naŋ, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac biŋsu êsêac gebe sêmansaŋ Mosenê biŋsu.”

⁶Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô biŋ tau sêlic acgom. ⁷Ac sêjô biŋ tonan sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm alicgac gebe gêmungeŋ gangôn gawiŋ amac ma Anôtô kêjaliŋ aê sa gebe aocsuŋ jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau samuc sêŋô ma sêkêŋ êwiŋ. ⁸Ma Anôtô, taŋ kêjala ŋamalacnêŋ ŋalêlôm naŋ, kêwaka lau samuc sa ma kêkêŋ ŋalau Dabuŋ gêdêŋ êsêac amboac kêkêŋ gêdêŋ aêac. ⁹Eŋ kêmoasiŋ aêac to êsêac ŋadôn tageŋ. Êsêac sêkêŋ gêwiŋ, tec eŋ gêgôm nêŋ ŋalêlôm kêtû selec. ¹⁰Ma galoc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akêŋ gêŋ ŋawapac, naŋ aêac to tamenŋ daôc e tatôm atom naŋ, ênsac ŋacsenomi magiŋm. ¹¹Mago aêac

tec takêŋ gêwiŋ gebe Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsi kêtû Apômtau Jesu nê moasiŋŋa ŋa lêŋ tageŋ.”

¹²Lau samob sêjam tauŋ tôngeŋ ma sêkêŋ taŋeŋ Barnaba agêc Paulu nêŋ miŋ. Êsêagêc sêjac miŋ gêŋtalô to gêŋsêga, taŋ Anôtô gêgôm ŋa êsêagêc lemeŋ gêdêŋ lau samuc naŋ. ¹³Ŋaclagêc sêsôm biŋ e sêjac mata, go Jakobo gêjô êsêagêc aweŋ ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aŋô ŋoc biŋ acgom. ¹⁴Simon gêjac miŋ gebe andangeŋ Anôtô kêtû ŋaclêŋ lau samuc gebe êjaliŋ lau teŋ sa aŋga êsêacnêŋ têtû ênê lau. ¹⁵Biŋ tonan to biŋ, taŋ propete teto naŋ, ŋam kêsêp tageŋ amboac tonec gebe

¹⁶“Malôgeŋ acgom, go aê jamu jamêŋ ma jakwê Dawidnê bec, taŋ kêsêp jakêtap naŋ, sa êtiam.

Ma jakwê gêŋ, taŋ kêku sa naŋ, sa êtiam to jamansaŋ êtu solop.

¹⁷Amboac tonan lau nomŋa ŋagêdô to lau samuc samob, taŋ ŋoc ŋaê kêpi êsêac naŋ, sensom Apômtau.

¹⁸“Apômtau taŋ gêgôm biŋ tau kêtû awê gêdêŋ andangeŋ naŋ, nê biŋ tau tonan.”

¹⁹“Amboac tonan aê taêc gêjam ŋoc biŋ tonec gebe Lau samuc, taŋ sênam tauŋ ôkwi dêndêŋ Anôtô naŋ, talênsôn êsêac atom. ²⁰Tageŋ tato papia êndêŋ êsêac gebe sêŋgamiŋ tauŋ êndêŋ gwam ŋagêŋ môp-môp ma êndêŋ mockaiŋo to mockaiŋ ma êndêŋ bôc sêgiŋ ênduŋa to êndêŋ dec, ²¹gebe Mosenê biŋ tônê tec sêjam mêtê lanŋwa-lanŋwa kêtôm gamêŋgeŋ ma sêsam lasê aŋga Judanêŋ lôm samob kêtôm sabatgeŋ.”

Biŋ taŋ laumata sêmasaŋ naŋ

²²Sêsôm biŋ tonan su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabuŋ samob sêsôm kêtû tôn ma sêjaliŋ nêŋ lau ŋagêdô sa, gebe sêkêŋ êsêac sêwiŋ Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkêŋ la-

sitêwainêḡ gôlinḡwaga Juda, taḡ sêsam eḡ sebe Barsaba naḡ, agêc Sila. ²³Ma sêkêḡ papia tonec gêdêḡ êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnêḡ lasitêwai aêac, aposolo to laumata aweḡ gêjac lasitêwai anḡa lau samuc nêḡ, taḡ sêḡgôn Antiokia to Suria ma Kilikia naḡ. ²⁴Aêac aḡô ḡawae gebe aêacma lau ḡagêdô, taḡ asakiḡ êsêac atom, taḡ dêdêḡ amac sêwac naḡ, sêlênsôn amac ḡa taḡ nêḡ biḡ e sêgôm nêḡ ḡalêlôm ḡawapac kêsa. ²⁵Tec aêac akac taḡ sa ma amasaḡ ma biḡ kêpi tagerḡ e ajaliḡ lau sa ma akêḡ êsêac sêwiḡ aêacnêḡ ḡaclagêc, taḡ têtac gêwiḡ êsêagêc naḡ, Barnaba agêc Paulu, sêwac. ²⁶ḡaclagêc tonarḡ sêjac ka kêtû aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê ḡaêḡa. ²⁷Juda agêc Sila, taḡ aêac akêḡ êsêagêc sêwac, ocgo taḡ sêwa biḡ tonarḡ ḡagêdô sa êndêḡ amac êwiḡ. ²⁸ḡalau Dabuḡ to aêac asôm kêtû tônḡ gebe akêḡ biḡ ḡawapac ḡagêdô êkônḡ amac tônḡ êwiḡ atom, gêḡ tecenecgerḡ, go amansaḡ ḡapep gebe ²⁹Aḡgamiḡ taôm êndêḡ da gwamḡa to êndêḡ dec ma êndêḡ bôc, taḡ sêḡiḡ êndu ma êndêḡ mockaiḡo to mockaiḡ naḡ. Embe andec gêḡ tonarḡ ḡai, ma oc êtôm. Amoa ḡajamônḡ.”

³⁰Amboac tonarḡ sêkêḡ êsêac sêja. Sêselêḡ e sêô lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabuḡ sa aegom, go sêkêḡ papia gêdêḡ êsêac. ³¹Ac sêsam papia tau ma têtac ḡajam kêsa kêpi biḡ, taḡ kêpuc êsêac tônḡ naḡ. ³²Juda agêc Sila têtû propete sêwiḡ, tec sêjac biḡsu lasitêwai to sêpuc êsêac tônḡ ḡa biḡ gwalêkiḡ. ³³Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac siḡ tobiḡmalôgerḡ sêmu dêdêḡ lau, taḡ sêsakiḡ êsêac naḡ, sêja kêtiam. [³⁴Sila taê gajam gebe gacgerḡ êmoa.] ³⁵Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têdônḡ to sêsôm ḡawae ḡajam lasê kêpi Apôm-taunê biḡ sêwiḡ lau ḡagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa taḡ kêkôc

³⁶Bêc ḡagêdô gêjaḡa acgom, go Paulu kêsôm gêdêḡ Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, taḡ tasôm Apôm-taunê biḡ lasê naḡ tana, ma tanac lasitêwai kêsi gebe sêmoa ḡajam me masi.” ³⁷Ma Barnaba gebe êkôc Joaḡ, taḡ sêsam eḡ sebe Marka naḡ êwiḡ. ³⁸Mago Paulu gêlic ḡac tau kêtôm gebe sêkôc eḡ êwiḡ êsêagêcḡa atom, gebe eḡ gêwi êsêagêc siḡ anḡa Pampulia ma kêsêlêḡ gêwiḡ êsêagêc kêtû kômḡa atom. ³⁹Amboac tonarḡ êsêagêc aweḡ-suḡ gêôc ka taḡ ḡajaḡa e sêkac taḡ kêkôc. Barnaba kêkôc Marka gêwiḡ eḡ agêc sêja Kupro. ⁴⁰Paulu kajaliḡ Sila sa ma lasitêwai teterḡ moasiḡ anḡa Apôm-taunê kêtû êsêagêcna, go sêkêḡ êsêagêc sêja. ⁴¹Sêselêḡ sêsa Suria to Kilikiaḡa jasêpuc gôlôac dabuḡ tônḡ.

Timote gêwiḡ Paulu agêc Sila

16 Go sêô lasê Derbe ma Lustra. Ma têtac ḡacseḡom teḡ sa anḡa tonarḡ, nê ḡaê Timote. ḡac tau têna Judao teḡ, naḡ kêkêḡ gêwiḡ, ma tama ḡac Helenna. ²Lasitêwai Lustra to Ikoniumḡa sêwa eḡ ḡam sa ³e Paulu gebe êkôc Timote êwiḡ eḡ. Tec kêkôc eḡ jakêsa eḡ gebe Juda gamêḡ tonarḡḡa samob sêjala tama gebe eḡ ḡac Helenna teḡ. ⁴Sêjac laoc malacgerḡ sêja ma têdônḡ biḡ, taḡ aposolo to laumata sêsôm kêtû tônḡ anḡa Jerusalem naḡ, gêdêḡ êsêac gebe seḡo. ⁵Amboac tonarḡ gôlôac dabuḡ sêkêḡ gêwiḡ ḡajaḡa kêsa, ma lau jasêwiḡ-jasêwiḡ kêtôm bêcgerḡ.

Paulu gêc me kêpi ḡac Makedoniaḡa

⁶ḡalau Dabuḡ kêkô êsêac auc gebe sênam mêtê anḡa Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata ḡagamêḡ sêja. ⁷Têdabiḡ Musia ma sêsa Bituniaḡagerḡ, mago Jesunê ḡalau gêlôc gêdêḡ êsêac atom. ⁸Amboac tonarḡ jatêdaguc Musia

ngagamêñ ñamadiñ ma sêsêp gwêc dèdêñ Troasña sêja. ⁹Ma gèdêñ gèbêc Paulu gêc mê gebe ñac Makedoniaña teñ kèkô ma keten eñ gebe “Olom Makedonia mênônam aêac sa.” ¹⁰Paulu mata gêlac acgom, go aêac asaic taunjen abe ana Makedonia seben, taên gêjam gebe Anôtônê kalem gèdêñ aêac gebe asôm ñawae ñajam lasê êndên êsêac anja tônêña.

Ludia gêjam tau ôkwi

¹¹Amboac tonan êsun su anja Troas ma gacgen apenj Samotrakiagen e ñagelen ma asô Neapoli. ¹²Anja tonan jaasa Romnên malac wakuc Pilipi, tañ kêtû Makedonia ñamalacsêga nan, ma anjôn malac tonan bêc ñagêdô. ¹³Go gèdêñ sabbat aêac asa malac ñamagê aja e aô lasê bu teñ, gebe aêac taên gêjam gebe teten mec ñamala oc gêc tonan. Aêac anjôn sic ma asôm biñ gèdêñ lauo, tañ sêkac tau ñ sa nan. ¹⁴Ma awê teñ, nê ñaê Ludia, gêmoa; nan gêjam sakinj Anôtô. Eñ anja malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. Eñ gênô biñ tau ma Apômtau kèlainj ênê ñalêlôm e kèkên taña biñ, tañ Paulu kêsôm nan. ¹⁵Asagu eñ to nê lau su, go keten aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakên gèwiñ Apômtau ñanôgen, nan asô mênjanjôn ñoc andu,” ma kèkac aêacgen.

Sêkên Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

¹⁶Ñabêc teñ aêac abe ana mec ñamala tonan. Asêlên amoa e adac sakinjwagao teñ tonjalau geoc biñ lasêña. Awê tonan geoc biñ lasê gèdêñ lau ma sêkên ñaawa taêsam gèdêñ ênê ñatui. ¹⁷Awê tau kèdaguc aêac to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau tonec têtû Lôlôc ñatau Anôtô nê sakinjwaga, tec sêwa lên Anôtô ênam ñamalac kêsina sa êndên amac.” ¹⁸Awê tau kêsôm biñ tonan e tobêc-tobêc, tec

Paulu têtac ñandanj kèkac tau ôkwi ma kêsôm gèdêñ ñalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanô gebe ôwi awê tonan sij ôsa ôna.” Ma gaôgen ñalau tau gèwi eñ sij kêsua gêja. ¹⁹Awê tau nê ñataui sêlic nên awa ñamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tôn ma sê êsêagêc sêsa malaclun dèdên kasêga sêja. ²⁰Go sêwê êsêagêc dèdên gôlinjwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda lu-agêc tonec mênjêli aêacnên malac sa. ²¹Agêc têtônj mêtê teñ amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma danjôm ña nan atom.” ²²Lau malacña sêbu êsêagêc sêwiñ, tec gôlinjwaga sêkac êsêagêcnên ñakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ña sêm. ²³Si êsêagêc ñanô su acgom, go sêbaliñ agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac biñsu ñagejobwaga gebe ejop êsêagêc ñapep. ²⁴Sêjac biñsu ñac tau amboac tonan, tec kèbaliñ êsêagêc sêsô andu kapoacwalôña ñabalêm ñalunja sêja ma kèkapiñ êsêagêc eñkainj tôn ña ka.

²⁵Sêc e gèbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila teten mec to sêjam nên wê gèdêñ Anôtô, ma lau kapoacwalôña sênô êsêagêc awen sêwiñ. ²⁶Sêgôm sêmoa e gaôgen ôjô gêjam kapôên, tec andu kapoacwalôña ñaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagen ma lau samob nên kapoacwalô kêsû. ²⁷Ñagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô ñakatam samob gêña, tec kêtaiñ nê sij sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalôña oc sêc sêja. ²⁸Go Paulu gêmôêc awa kapôên gebe “Ôjaiñ taôm atom, aêac samob tec anjôn.” ²⁹Tec ñac tau keten gebe sêkôc ja sêmên ma kèlêti kêsô gamên ñalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild eñkainja ³⁰ma gèwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê janjôm asagen gebe Anôtô ênam aê kêsû.” ³¹Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkên êwiñ Apôm-

tau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nêm gôlôac kêsi.”³² Go agêc sêwa Apôm-taunê mêtê sa gêdên eñ to nê lau samob, tañ sêngôn ênê andu nañ.³³ Gêdên gêbê-cauc ñasawa tonanğen ñac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiñ êsêagêcnên sêm ñamala ma gaðgen êsêagêc sêsagu eñ to nê lau samob.³⁴ Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkên mo êsêagêc señ, ma tonê gôlôac samob têtac ñajam samucgen gebe sêkên gêwiñ Anôtôgac.

³⁵ Gelerña lasê, go gôliñwaga sêsakiñ nêñ sakiñwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi ñac luagêc tonañ siñ.”³⁶ Tec gejob-waga kêdôn biñ tau gêdên Paulu gebe “Gôliñwaga sêsakiñ lau sêmên gebe jawi amagêc siñ. Amboac tonañ aêc tobiñ-malôgen ana.”³⁷ Tec Paulu kêsôm gêdên êsêac gebe “Aêagêc ñac Romña, mago sêmasañ aêagêcma biñ atom. ma si aêagêc akô malacluñ to sêbaliñ aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkên aêagêc kelecgen ana me. Masigoc, amboac tonañ atom. Êsêac tauñ sêmên ma sêwê aêagêc asa ana.”³⁸ Sakiñwaga tedôn biñ tonañ gêdên gôliñwaga. Ac sêñô ñawae gebe êsêagêc ñac Romña ma têtakê ñanô.³⁹ Tec sêja sê biñ-malo êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma teten êsêagêc gebe sêwi êsêac-nên malac siñ.⁴⁰ Agêc sêsa anğa andu kapoacwalôña ma gêdên Ludia jasêlic lasitêwai ma sê biñmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

Lau sêli aweñ sa anğa Tesaloniki

17 Êsêac sêsêlên e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêo lasê Tesaloniki, nañ Judanên lôm teñ kêkô.² Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmôa ma gêjam biñğanm gêwiñ êsêac kêpi Anôtônê biñ kêtôm sabat têlêac.³ Eñ kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdên êsêac gebe gêoc ñandan ma gêdi sa anğa ñacmatênên nañ gêjac eñ ñawae. Go

kêsôm gêwiñ gebe “Jesu, tañ kasôm eñ lasê gêdên amac nañ, eñ Kilisi tau.”⁴ Ma êsêacnên ñagêdô sêkên gêwiñ ma sêsap Paulu agêc Sila tôn. Ma Helen, tañ têtêc Anôtô nañ, nêñ taêsam sêwiñ ma kasêganên lauo ñalêlêma atom amboac tonanğen.⁵ Tec Judawaga têtac ñandan kêsma ma sejon lau sec ñagêdô anğa malaclêlôm mênşêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonê andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe sêkôc êsêagêc dêndên lau sêna.⁶ Mago têtac êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ñagêdô dêdên malac ñagôliñwaga sêja ma sêmôc gebe “Lau tau, tê sêlênsôn gamênjoa nê, sêjam aêacnên gamên tôn amboac tonanğoc.⁷ Jason tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônê sesen kaisaranê biñsu su ma sêsôm gebe kiñ teñ gêmôa nê ñaê Jesu.”⁸ Lau malac tonanğa to ñagôliñwaga sêñô biñ tonañ e kêlênsôn êsêac ñanô.⁹ Tec sêsôm Jason to nê lau ñagêdô sêkên gên şêjac da tauñ su, go sêwi êsêac siñ.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ ñagêbêc tonañ lasitêwai sêkên Paulu agêc Sila sebeñ sêja Beroia. Agêc sêo lasê su, go sêsô Judanên lôm sêja.¹¹ Lau tau nêñ lên mansañ ñajam sêlêlêc Juda Tesalonikiña nêñ su. Ac sêkôc mêtê sa ñapep şêjac ñawaegeñ ma sêkip buku dabuñ ñam sa kêtôm bêcgen, sê dôn mêtê, tañ aposolo sêsôm nañ, gebe oc kêtôm tau me masi.¹² Amboac tonañ êsêacnên lau taêsam sêkên gêwiñ ma Helennên lau towaeñ nêñ lauo to ñacwaga ñagêdô ñalêlêma atom amboac tonanğen.¹³ Juda Tesalonikiña sêñô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê anğa Beroia gêwiñ ñawae, tec tauñ sêja sebe sêlênsu to sêlênsôn êsêac amboac tonanğen.¹⁴ Lasitêwai sêñô ñawae, tec sejon Paulu sebeñ sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacgen sêngôn.¹⁵ Lau tañ sêwiñ Paulu nañ, sêwê eñ e jasêo

lasê Aterj. Êsêac sebe sêmu sêna, go eŋ kêmasaŋ biŋ gêdêŋ êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote sebeŋ dêndêŋ eŋ sêna.

Paulu gêmoa Aten

¹⁶ Paulu gêoŋ êsêagêc gêŋgôŋ Aten ma gêlic sêkêŋ gwam taêsam gêjam malac auc, ma nê ŋalêlôm kêbôli auc ŋanô. ¹⁷ Tec gêjam biŋgalôm gêwiŋ Judawaga aŋga nêŋ lôm to êsêac, taŋ têtêc Anôtô naŋ, kêtôm bêcgeŋ ma lau, taŋ kêtap êsêac sa aŋga malacluj naŋ, amboac tonanŋeŋ. ¹⁸ Ma Epikuri to Stoiki nêŋ lau tokauc ŋagêdô sebe sênsaê eŋ, tec lau ŋagêdô sêsôm sebe “Ŋac gwai-gwai ŋatau tonanŋeŋ gebe êsôm asageŋ.” Ŋagêdô sêsôm gebe “Eŋ gebe êsôm anôtôi jaba ŋawae.” Êsêac sêsôm biŋ tonanŋeŋ gebe Paulu kêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Jesu gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ. ¹⁹ Amboac tonanŋeŋ sêkôc Paulu jasêwê eŋ sêja Areo Pagu (nêŋ sêmêtôc biŋ ŋamala) ma sêsôm gebe “Aêac abe ajala biŋ wakuc, taŋ kôdôŋ gêdêŋ lau naŋ awiŋ. ²⁰ Aôm kôs m biŋ kaiŋ teŋ kêsêp aêac taŋeŋsuŋ, ma aêac abe ajala biŋ tonanŋeŋ ŋam.” ²¹ Lau Aten samob to lau jaba, taŋ sêŋgôŋ sêwiŋ êsêac naŋ, ôliŋ palê sebe sêsôm to sêŋô biŋ wakucgeŋ ŋapaŋ.

²² Tec Paulu gêdi jakêkô Areo Pagu ŋaluŋgeŋ, go kêsôm gebe “Lau Atenwaga, aê galic amac atoc anôtôi sa ŋapepgeŋ. ²³ Kasêlêŋ katôm malacgêdôgeŋ gaja ma kêsala amacnêŋm gêŋ dabuŋ e katap altar teŋ sa teto ŋabiŋ gêc gebe ‘Anôtô taŋ tajam kauc eŋ naŋ nê.’ Tec gabe jawa gêŋ tau, taŋ ajam kauc ma atoc sa naŋ, sa êndêŋ amac. ²⁴ Anôtô tau, taŋ kêkêŋ undambê to nom ma ŋagêŋ totau-totau samob naŋ, kêtû undambê to nom Ŋatau, mago gêŋgôŋ lôm dabuŋ, taŋ sêkwê ŋa lemeŋgeŋ naŋ atom. ²⁵ Eŋ kêpô lêna

gêŋ, taŋ ŋamalac sêgôm ŋa lemeŋ naŋ atom, gebe eŋ tau kêkêŋ êsêac sêmoa materŋ jali to sêsê aweŋ ma kêkêŋ ŋagêŋ samob gêdêŋ êsêac. ²⁶ Eŋ kêkêŋ ŋamalac tageŋ kêtû ŋamalac toton-toton, taŋ sêŋgôŋ nom auc naŋ, samob nêŋ ŋamôkê. Eŋ kêkêŋ nêŋ têm sêmoaŋa to gamêŋ sêŋgôŋŋa ŋamadîŋ kwananŋeŋ. ²⁷ Anôtô gêgôm gêŋ tonanŋeŋ gebe sensom eŋ. Moae sênsaê eŋ ma têtap eŋ sa, gebe eŋ gêmoa jaêc aêac samob nêŋ teŋ atom.

²⁸ ‘Eŋ kêkôm aêac auc, tec tamoa materŋ jali to danŋôm nêŋ gêŋ samob ma tamoa amboac tamoa,’ kêtôm amacnêŋm sêga-wêwaga ŋagêdô sêsôm gebe

‘Aêacnêŋ ŋam kêsêp eŋ.’

²⁹ Aêacnêŋ ŋam kêsêp Anôtô, tec tanam dôŋ Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, taŋ ŋamalac taêŋ gêjam ŋamêtê ma sêgôm naŋ atom. ³⁰ Anôtô gêlic têm, taŋ ŋamalac sêjam kauc tauŋŋa naŋ gêbacnê, ma galoc gêjac biŋsu ŋamalac gebe lau samob êtôm gamêŋ samobgeŋ sênam tauŋ ôkwi. ³¹ Ma kêtôc bêc êmêtôc ŋamalac samob êndêŋgeŋŋa kêkô kwananŋeŋ ma kêjaliŋ ŋac êmêtôc biŋŋa sa su. Eŋ kêwaka ŋac tau sa gêdêŋ lau samob gebe gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ.”

³² Lau tau sêŋô ŋacmatê sêndi sa ŋabiŋ e ŋagêdô sêsu susu ma ŋagêdô sêsôm gebe “Malôgeŋ, go aŋô aôm ôsôm biŋ tonanŋeŋ ŋagêdô êtiam.” ³³ Sêsôm su, go Paulu gêwi êsêac siŋ kêsa gêja. ³⁴ Go lau ŋagêdô sêsap eŋ tôŋ ma sêkêŋ gêwiŋ. Acnêŋ Areo Pagu ŋalaumata teŋ, nê ŋaê Dionusi agêc awê teŋ, nê ŋaê Damari, ma lau ŋagêdô sêwiŋ. *sêmoasiŋ tauŋ ôliŋ ma sêjam kauc gebe gêŋ ŋanô tau tonanŋeŋ. Stoiki têtû mêtê tauŋ ŋapep ma

*17:34 Lau Helen nêŋ lau tokauc nêŋ tonŋ luagêc. Epikuri

sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa n̄ajamgenj. †sêkac tauj saña.

Paulu gêmoa Korinti

18 Tonañ su, go Paulu gêwi Aten siñ gêja Korinti. ²Añga tonañ kêtap Juda teñ sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc eñ añga Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia siñ sêmêñ wakucgenj. Ñam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga samob sêwi Rom siñ. Tec Paulu gêdêñ êsêagêc gêja. ³Eñ gêlic acnêñ lemeñ ñakoleñ tageñ, tec gêmoa gêwiñ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñ tauj. Êsêac sêwa becobo kêtú nêñ kôm. ⁴Paulu gêjam biñgalôm añga Judanêñ lôm kêtôm sabatgenj gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkêñ êwiñgenj.

⁵Sila agêc Timote añga Makedonia sêmêñ acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli palêgenj ma gêwa Jesu sa gêdêñ Judawaga gebe eñ Kilisi. ⁶Gêdêñ tañ Judawaga sêoc ênê biñ auc ma sêsôm biñ alôb-alôb nañ, eñ kekolonj kekop añga nê ñakwê su ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Nêm dec êpi amac taôm mômêmapac. Aê oc jawê ñakainj atom. Galoc jandêñ lau samuc jana.” ⁷Go kêsa añga tonañ ma jagelom ñac teñ, tañ kêtêc Anôtô nañ, nê andu. Ñac tau nê ñaê Titi Justu. Nê andu kêkô jabanj Judanêñ lôm. ⁸Lôm-mômê Krispi to nê gôlôac samob sêkêñ gêwi ñ Apômtau, ma lau Korinti taêsam sêñô mêtê e sêkêñ gêwiñ ma sêliñ sañgu.

⁹Ñagêbêc Apômtau gêsuj mê gêdêñ Paulu ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom, ôsôm biñ lasêgenj, ônam taôm tôn atom. ¹⁰Aê tec gawij aôm ma ñac teñ êndi sa ma êñgôm ôlim êtu sec atom, gebe aêñoc lau taêsam sêmoa malac tonañ.” ¹¹Paulu kêdônj Anôtônê mêtê gêñgônj gêwiñ êsêac jala samuc teñ ma ajônj 6.

¹²Gêdêñ tañ Galio kêtú gôliñwaga Akaiañja nañ, Judawaga samob nêñ biñ

kêpi tageñ sêli tauñ sa gêdêñ Paulu, tec sêwê eñ dêdêñ sêmêtôc-biñ-ñamala sêja ¹³ma sêsôm sebe “Ñac tonec kêpiñkap lau, gebe sênam sakinj Anôtô eso biñsu ñalêñ.” ¹⁴Paulu gebe êjô biñ e Galio kêsôm gêdêñ Judawaga gebe “Amac Judawaga, embe biñ sec ñanô me sec kapôêñ teñ, go jakôc amacnêm biñ sa êtôm ñagôliñ. ¹⁵Ma embe awemsuj êoc ka taôm êtu amacnêm mêtê to waem ma biñsuña, nañ amac taôm amansañ. Aê gabe jatu biñ tonañ ñamêtôcwaga atom.” ¹⁶Kêsôm ma kêmasuc êsêac añga kêmetôc-biñ-ñamala sêsa sêja. ¹⁷Tec êsêac samob sêkôc lôm-mômê Sostene tôn e sêjac eñ añga sêmêtôc-biñ-ñamala ñatêclabu, mago Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

¹⁸Paulu gêmoa Koriniti ec ñêñgenj acgom, go kêkam lasitêwai lemeñ ma gebe êlêc êna Suria. Ma Priskila agêc Akwila sêwiñ eñ. Añga Kenkrea kêsôm sêsêbuñ ênê mômêlauñ su gebe gêjac mata biñ teñ gêdêñ Apômtau kêtú gêñ teñña. ¹⁹Sêlac e jasêsô Epese, go kêkêñ êsêagêc sêñgônj ma eñ tau kêsô Judanêñ lôm jagêjam biñgalôm gêwiñ Judawaga. ²⁰Lau tonañ teteñ eñ gebe êmoa bêc ñagêdô êwiñ êsêac acgom, mago gêlôc sa atom, ²¹kêkam êsêac lemeñ su ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô embe têtac êwiñ, go jamu jamêñ êtiam.” Go gêdi añga Epese ma gêlac gêja.

²²Wañ kêsô Kaisarea ma eñ kêpi bau jakêkam gôlôac dabuj su ma kêsêp Antiokia gêja. ²³Jasêmoa e têm ñagêdô gêjaña acgom, go gêdi kêtiam. Eñ kêsa Galata to Prugia ñagamêñgenj gêja ma kêpuc lau buña samob tônj.

†17:34 Gamêñ tonañ kêtú lau Aten nêñ gamêñ laumata

Apolo gêjam mêtê anğa Epese

²⁴ Ijasawa tonañ Juda teñ, nê ñaê Apolo, jagêô lasê Epese. Têna kêkôc eñ anğa Alesandria. Eñ ñac tokauc teñ, nañ kējala Anôtônê mêtê ñapep. ²⁵ Êsêac têdôn Apômtaunê mêtê gêdên eñ e nê ñalêlôm kêkac eñ tec kêsôm to kêdôn biñ kêpi Jesu solopgeñ. Tager eñ kējala Joaņnê busaņgugeñ. ²⁶ Eñ gêjam mêtê gêjac m totêtac kêpa sugen anğa Judanêñ lôm. Priskila agêc Akwila sêñô eñ, tec sêkôc eñ sa gêngôn gêwiñ êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalagen gêdên eñ. ²⁷ Gêmoa e gebe êna Akaia, tec lasitêwai teto papia gêdên lau buña ma teter eñ êsêac gebe sêkôc eñ sa. Eñ jagêô lasê Akaia ma gêjam êsêac, tañ Anôtônê moasiñ gêjam êsêac auc e sêkên gêwiñ sêmoa nañ, sa ñapep, ²⁸ gebe kêku Judawaga tulu ña biñ toñaclai gêmoa awêgeñ lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe eñ Kilisi kêtôm biñ, tañ teto gêc nañ.

Paulu gêmoa Epese

19 Gêdên tañ Apolo gêmoa Korinti nañ, Paulu kêsêlêñ gêmoa Asia ñagamêñ lôcña e jagêô lasê Epese ma kêtap ñacseñomi ñagêdô sa anğa tonañ. ² Tec kêtü kênac êsêac gebe “Gêdên tañ amac akên gêwiñ su nañ, atap Ijalau Dabuñ sa me masi.” Ma êsêac sêsôm gêdên eñ gebe “Masi, aêac tec aņô Ijalau Dabuñ gêmoa ñawae teñ atom-anô.” ³ Ma eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac aliñ busaņgu ondoc.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêac aliñ Joaņnê saņgu.” ⁴ Go Paulu kêsôm gebe “Joaņ kêsagu lau sêliñ busaņgu sênam tauñ ôkwiña, ma kêsôm gêdên lau gebe sêkên ewiñ ñac, tañ oc êndaņguc eñ nañ ac tau Jesu.” ⁵ Lau tau sêñô biñ tonañ, tec sêliñ saņgu kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ⁶ Paulu kêkên lêma gêsac êsêac acgom, go ñalau Dabuñ

kêpi êsêac e sêsôm biñ awen talô ma seoc biñ lasê. ⁷ Lau tau moae têtôm 12.

⁸ Paulu kêsô Judanêñ lôm gêja jakêsôm biñ totêtac kêpa sugen gêmoa aņôn têlêac. Eñ gêjam biñgalôm kêpi Anôtônê gamêñ gêwiñ êsêac to gêgôm gêñlêlôm êsêac gebe sêkên ewiñ Apômtauña. ⁹ Mago lau ñagêdô nêñ ñalêlôm ñadani kêsa e sêkên gêwiñ atom, sêbu mêtê, tañ Paulu gêjam nañ, gêdên lau, tec Paulu kêkac tau su anğa êsêacnêñ ma kêkôc ñacseñomi sêwiñ eñ. Eñ gêjam biñgalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgeñ. ¹⁰ Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, tañ sêngôn gamêñ Asiaña nañ, sêñô Apômtaunê mêtê.

Skewa latui

¹¹ Anôtô kêpuc Paulu lêma tôn ma gêgôm gêñsêga kapônêñ, ¹² gebe lau sêkôc obo waenña to nê ñakwê kômña, tañ eñ kējandiñ nañ, su jasêu gêsac gêmac e ôliñ ñajam kêsa, ma ñalau sec sêsa sêja. ¹³ Ma Judanêñ lau têtîñ ñalau secña sêsêlêñ sêjac laoc gamêngeñ. Êsêac tauñ sêsam Apômtau Jesu nê ñaê kêpi lau toñalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac ña Jesu, tañ Paulu gêjam mêtê kêpi eñ nañ, nê ñaê.” ¹⁴ Judanêñ ñac dabuñsêga Skewa nê latui 7 sêsa lêñ tonañ. ¹⁵ Tec ñalau sec gêjô êsêac awen gebe “Jesu tañ kajala eņgac, ma Paulu nañ kajala eñ amboac tonañ. Mago amac tonec asa lau.” ¹⁶ Ma ñamalac, tañ ñalau sec gêgôm eñ nañ, gêboañ jagêlô êsêac tôn e kêku êsêac tulu ma kêjamuñ êsêac e ôliñ ñaômagen ma todecgeñ sêc anğa andu tonañ sêja. ¹⁷ Ma lau Juda to Helen samob, tañ sêngôn Epese nañ, sêñô biñ tonañ e têtakê samob ma awen gêoc Apômtau Jesu nê ñaê ñanôgeñ. ¹⁸ Lau gwalêkiñ, tañ sêkên gêwiñ su nañ, sêmên ma seoc nêñ sec, tañ sêgôm nañ lasê. ¹⁹ Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejon nêñ buku mecña kêpi tager jasêkên ja

geŋ su gêc lau taêsam laŋôŋnêmŋa, ma sêsam buku tonaj ŋai ŋaôli kêpi tagen kêtôm silber 50,000. ²⁰Ma mêtê ŋajaŋa kêsâ gêjam gamêŋ auc kêtôm Apôm-taunê ŋaclai.

Sêli biŋ sa aŋga Epese

²¹Biŋ tonaj gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê ŋalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaijanagen êna Jerusalem, taê gêjam gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonanŋen.” ²²Ma kêkêŋ nê kêpuctôŋwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, eŋ tau gêŋgôn Asia ŋasawa ŋagêdô gêwiŋ.

²³Gêdêŋ ŋasawa tonaj lau sêli taun sa ŋanô kêtû mêtêŋa. ²⁴Ŋam gebe ŋac-kêpac-silberwaga teŋ, nê ŋaê Demetri, gêgôm anôtôo Diana nê lôm jaba ŋakatu silber ma gêjam ôli kômwaga sêkôc ŋaôli sauŋ atom aŋga ênê. ²⁵Tec ŋac tau kêkalem lau tonaj to êsêac ŋagêdô, taŋ sêwê kaiŋ kôm amboac tônê naŋ, sêpi tagen, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec ŋai gêjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm. ²⁶Ma galoc taôm alic to aŋôgac gebe Paulu tonaj gêgôm gêŋlêlôm e gêjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm aŋga Epese tagen atom, eŋ kêsôm biŋ gêjam Asia samucgeŋ auc gebe anôtôi, taŋ dagôm ŋa lemeŋ naŋ, ŋanô masi. ²⁷Biŋ tonaj oc êŋgôm aêacgeŋ nêŋ waen kômŋa êtu sec atom, êŋgôm lau sêlic anôtôo kapôêŋ Diana nê lôm amboac gêŋ ŋaôma êwiŋ amboac tonaj e malôgeŋ acgom, go senseŋ anôtôo, taŋ lau aŋga Asia samucgeŋ to nom ŋagamêŋ samob tetoc eŋ sa naŋ, nê wae kapôêŋ tau su amboac tonanŋen.”

²⁸Lau tau sêŋô biŋ tonaj e têtac ŋandan secanô ma sêmôêc kêsâ aucgeŋ gebe “Epesenêŋ Diana kapôêŋgoc.” ²⁹Sêgôm e malac samucgeŋ ŋadindiŋ kêsâ ma lau samob jasêsêwa sêsa nêŋ gamêŋ dôa-dôaŋa ma sê ŋac Makedoniaŋa lu-

agêc ŋai agêc Aristarka, taŋ sêsêlêŋ sêwiŋ Paulugeŋ naŋ sêwiŋ. ³⁰Paulu gebe êsêp lau tonaj ŋai ŋalêlôm êna e ŋac-seŋomi seseŋ eŋ. ³¹Ma gôliŋwaga Asiaŋa ŋagêdô, taŋ têtac gêwiŋ Paulu naŋ, sêkêŋ puc eŋ ma teteŋ eŋ gebe naêsa gamêŋ dôadôaŋa atom, ³²gebe êsêac, taŋ sêkac sa aŋga tonaj naŋ, nêŋ biŋ kêlênsôn samucgeŋ, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêŋ taêsam sêkac sa ŋaômagen ma sêjam kauc ŋam. ³³Lau ŋagêdô sêlic Alesandere, taŋ Judawaga sêsuc eŋ kêsâ gêja naŋ, ma sêjam kauc sebe eŋ biŋmôkê. Tec eŋ gêôc lêma sa gebe êwa nê biŋ sa êndêŋ lau. ³⁴Mago êsêac sêjala eŋ gebe ŋac Judaŋa, tec sêmôêc gulunŋ-gulunŋgeŋ gebe “Epesenêŋ Diana kapôêŋgoc.” Sêmôêc sêkô kêtôm ockatu ŋasawa luagêc.

³⁵Sêgôm sêmoa, go acnêŋ ŋac-ketobiŋwaga gêjac êsêac têtac tôn ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtû Diana kapôêŋ nê lôm to lôm ŋakatu, taŋ kêsêp aŋga undambê gêmêŋ naŋ ŋagejobwaga. ³⁶Biŋ tau tonec gêc awê, tasôm biŋ taêsam atom. Amboac tonaj nêŋ ŋalêlôm êtu malô ma aŋgôm gêŋ teŋ paliŋ atom. ³⁷Amac awê ŋac luagêc tônê amêŋ, mago êsêagêc sêjaŋgo gêŋ teŋ aŋga lôm atom ma sêsôm biŋ alôb-alôb teŋ kêpi aêacnêŋ anôtôo atom. ³⁸Ma Demetri to nê kômwaga embe nêŋ biŋ êndêŋ ŋac teŋ ênêc, naŋ noc sêmêtôc biŋŋa gêc ma gôliŋwaga semoa, tec sêwaka tauŋ samaŋ. ³⁹Ma embe nêŋ biŋ ŋagêdô ênêc, naŋ amansaŋ êndêŋ lau malacŋa nêŋ noc sêkac saŋa. ⁴⁰Ocsalô tonec aêac tawê biŋ talênsôn lauŋa ŋakaiŋgoc, gebe aêac tali tauŋ sa nec ŋam teŋ gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ŋ sa êtôm atom.” ⁴¹Kêsôm tonaj su ma kêkêŋ lau sêc êliŋ-êliŋ.

Paulu kêsa Makedonia gêja Heleneney gamên

20 Biñ kêtü malô acgom, go Paulu kékac ñacseñomi sa ma gélên biñ êsêac to kékam êsêac lemeñ ma gêdi gêja Makedonia. ²Enj gêjac laoc gamên tonañ ma gélên biñ êsêac ña biñ taêsam e jakêsa Helenênêñ gamên. ³Gêmoa e ajôn têlêac gêjaña ma gebe êpi wañ êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib enj. Amboac tonañ taê gêjam kêtü tönj gebe êsa Makedonianageñ êmu êna êtiam. ⁴Puru Beroiaña latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu anja Tesaloniki, — Gai agêc Timote anja Derbe ma Tukiki agêc Tropim anja Asia sêsêlên sêwiñ enj. ⁵Ñac luagêc tonañ sêmuñ ma sêdñ aêac anja Troas. ⁶Aêac alic Om Polom ñalucña su acgom, go asuñ su anja Pilipi ma alac amoa e bêc lemeñ teñ, go jaasô Troas adên êsêac ma anjôn tonañ bêc 7.

Paulu kêtü ñacleñ Troas

⁷Gêdên woke ñabêc ñamataña aêac akac sa kêtü apô polom êkôcña ma Paulu gêjam biñgalôm gêwiñ êsêac. Enj taê gêjam gebe ñaleñ go êndi, tec sêjac têku biñgalôm e gêbêcauc gêja lugeñ. ⁸Êsêac têtun lamp taêsam gelom anja ñadenj, tañ aêac akac sa nañ. ⁹Paulu gêjam biñgalôm gêmoa ma ñapalê teñ, nê ñaê Aitiku, gêñgôn katam sauñ, tec bec gêgôm enj e kêlinj tau siñ ma gebeñ kêsêp ñadenj têlêac tonañ gêja e tomatêgeñ. Tec lau sêkôc enj sa. ¹⁰Paulu kêsêp jakêtap labôc gêsac enj ñaô, go gêlô enj tönj ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec gêmoa enj ñalêlôm.” ¹¹Go gêmu kêpi gêja kêtiam, jakepô polom kékôc ma geñ, go gêjam biñgalôm gedey töngeñ e gêu bôn kêsä ma gêdi gec gêja. ¹²Ñapalê tau, tañ mata jali kêsä nañ, sêkôc enj sêja totêntac ñajamgeñ.

Dêdi anja Troas e jasêsô Milete

¹³Paulu kêsôm gebe êmoa baugenj êna ma aêac lau ñagêdô api wañ amuñ naasô Asos gebe akôc enj sa anja tônê. ¹⁴Aêac asô Asos e atap taun sa kêtiam ma akôc enj sa jaasô Mitulene. ¹⁵Ñabêbêc aêac asuñ su ma alac e apoac akanônj Kio ma ñagelenj asô Samos e ñagelenj teñ, go jaasô Milete. ¹⁶Paulu taê gêjam kêtü tönj gebe êsô Epese atom, êôc kêsigenj êna. Enj gebe ênam gamên tönj êmoa Asia atom, kékac taugenj gebe êna Jerusalem ma embe ñasawa êtôm, go naelic om Pentekost anja tônê.

Paulu gêjam mêtê laumata Epeseña ma seboñ taun

¹⁷Paulu gêmoa Miletengeñ ma kékênj biñ gêja Epese ma kékalem gôlôac dabuñ nêñ laumata gebe dêndên enj sêna. ¹⁸Jasêô lasê dêdên enj tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac alic ñoc lên, tañ kasa gêdên gaô lasê gamên Asia wakucgeñ ma kasa kêtôm têm samob, tañ gamoa gawiñ amac nañ. ¹⁹Aê gajam sakiñ Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugeñ ma katap lêtôm sa gebe Judawaga dêdib aê. ²⁰Ma kégamiñ biñ êmoasiñ amacña teñ atom, kasôm lasê gêdên amac to kadôn amac anja awêgeñ to andulêlôm gêwiñ. ²¹Aê gawa sa ñanôgeñ gêdên lau Juda to Helen gebe sênam taunj ôkwi êndên Anôtô to sêkênj êwiñ Apômtau Jesu Kilisi. ²²Ma galoc ñalau Dabuñ gêjam gôlinj aê gebe jana Jerusalem ma gênj, tê êtap aê sa anja ônêña nê, tau kajala atom. ²³Tageñ tonoc ñalau Dabuñ gêwa sa gêdên aê kêtôm malacgeñ ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to gêñwapac sa. ²⁴Aê taêc labu ñoc katuc atom. Aê gabe janac dabiñ ñoc lênj to sakiñ, tañ kakôc anja Apômtau Jesu nê nañ, gebe jawa ñawae ñajam Anôtônê moasiñña sa.

²⁵“Ma galoc aê kajala gebe amac samob, taŋ gajam mêtê kêpi Anôtônê gamêŋ gamoa gawiŋ amac naŋ, oc alic aê laŋôc êtiam atom. ²⁶Amboac tonaŋ galoc tecenec jawa sa êndêŋ amac gebe Amacnêŋ ŋac teŋ embe ênaŋa, aê oc jawê biŋ tonaŋ ŋakaiŋ teŋ atomanô, ²⁷gebe kêgamiŋ biŋ teŋ atom, kasôm Anôtônê biŋ lasê tomalageŋ gêdêŋ amac. ²⁸Ajop taôm to lau samob, taŋ ŋalau Dabuŋ kêkêŋ amac atu êsêacnêŋ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac dabuŋ, taŋ eŋ gêjam ôli êsêac ŋa tau nê dec naŋ. ²⁹Aê kajala gebe aê embe jawi amac siŋ jana ma kêam sec oc dêndêŋ amac mênŋsêlênsônŋ gôlôac ŋawaô. ³⁰Ma lau ŋagêdô anŋa amac taôm nêŋ oc sêndi mênŋsênam mêtê ôkwi e sê ŋacseŋjomi têndanŋguc êsêac. ³¹Amboac tonaŋ anam jaligeŋ, taêm ênam gebe jala samuc têlêac gêŋgônŋ gawiŋ amac ma gajac biŋsu amac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ tomatoc-sulugeŋ kêtôm bêc to geleŋ samob, kêlêwaŋ atom.

³²“Ma galoc jansuŋ amac andêŋ Anôtô to nê moasiŋ ŋabiŋ ana. Eŋ kêtôm gebe ênac dabiŋ amac to êkêŋ gêŋlênsêŋm êndêŋ amac awiŋ Anôtônê lau samob. ³³Aê matoc katu lau teŋ nêŋ silber to gold ma ŋakwê atom. ³⁴Taôm alicgac gebe lemoc tecenec gêjam aê to ŋoc lau ma apô lêna sa. ³⁵Aê kadônŋ amac kêpi gêŋ samobgeŋ ŋapaŋ gebe tanam kôm ŋajaŋa amboac tonaŋ, ec tanam lau ŋasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê biŋ, taŋ tau kêsôm gebe “Takêŋ gêŋ êndêŋ lau naŋ êmoasiŋ aêac êlêlêc takôc gêŋ anŋa launêŋ su.”

³⁶Paulu kêsôm biŋ tonaŋ su, go kêpônŋ aduc ma keterŋ mec gêwiŋ êsêac samob. ³⁷Lau samob sêmbôêŋ tauŋ to têtariŋ ŋanô ma sêlêsoŋ eŋ alianô. ³⁸Ênê biŋ, taŋ kêsôm gebe êsêac sêlic eŋ laŋôanô êtiam atom naŋ, tec gêgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêlêlêc. Sêgôm tonaŋ su, go sêkêŋ eŋ kêpi waŋ gêja.

Paulu gêja Jerusalem

21 Aêac akêŋ êsêac siŋ ma alac e jaasô Kos. Go ŋabêbêc jaasô Rodo ma anŋa tonaŋ alac e jaasô Patara. ²Aêac atap waŋ teŋ sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja. ³Alac e aê Kupro sa mênjakêŋ gêc gasêŋa gêja ma apeŋ Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba anŋa waŋ êsêp bau. ⁴Aêac atap ŋacseŋjomi sa ma anŋgônŋ awiŋ êsêac bêc 7. Lau tonaŋ ŋalau Dabuŋ kêkêc êsêac e sêsôm gêdêŋ Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. ⁵Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlêŋ. Ma lau malacŋa samob to nêŋ lauo ma nêŋ ŋapalêo to ŋac sejoŋ aêac anŋa malac asa sêcluŋ aja. Go anŋa ambêô aêac apônŋ aerjduc to ateŋ mec. ⁶Su, go akam tauŋ ma aêac api waŋ, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷Aêac alac anŋa Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamêŋ tônêŋa sa, tec aweŋ gêjac tauŋ ma anŋgônŋ awiŋ êsêac bêc teŋ. ⁸Ŋagelenŋ adi asêlêŋ e aô lasê Kaisarea ma asô jaenŋwaga Pilip nê andu aja ma anŋgônŋ awiŋ eŋ. Ŋac tonaŋ samwaga 7 nêŋ teŋ eŋ. ⁹Ŋac tau latuio awêtakiŋ aclê seoc biŋ lasê sêmoa. ¹⁰Aêac anŋgônŋ bêc ŋagêdô, go propete teŋ kêsêp anŋa Judaia gêmêŋ, nê ŋaê Agaba. ¹¹Eŋ kêtû ŋacleŋ gêdêŋ aêac. Ŋac tau kêkôc Paulunê ômbiŋkap su mênŋgêsô tau akaiŋ to lêma tônŋ ma kêsôm gebe “Ŋalau Dabuŋ nê biŋ tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbiŋkap tecenec ŋatau tônŋ amboac tonec anŋa Jerusalem ma sêkêŋ eŋ êsêp lau samuc lemeŋ.” ¹²Aêac to malac ŋatau anô biŋ tonaŋ, tec ateŋ eŋ gebe êpi Jerusalem êna atom. ¹³Mago Paulu gêjô aêac aweŋ gebe “Amboac ondoc ataŋ ma agôm aênoc ŋalêlôm ŋawapac kêsa. Embe sênsô aê tônŋ ma sêŋgômmanŋ. Aê gajac dabiŋ tauc gebe jamac êndu anŋa Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê ŋaêŋa.”

¹⁴Aêac asôm biñ elêmê tec ajam tauñ tòn ma asôm gebe “Apômtaunê biñ êtu anô.”

¹⁵Ñabêc ñagêdô gêjaña acgom, go aêac amasañ ma waba ma api Jerusalem aja. ¹⁶Ñacseñomi ñagêdô anğa Kaisarea sêwiñ, tec sêwê aêac atu ñacleñ Nason. Eñ ñac buña lanğwa teñ anğa Kupro.

Paulu kêtü ñacleñ Jakobo

¹⁷Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go la-sitêwai sêkôc aêac sa totêntac ñajamgeñ. ¹⁸Ñageler Paulu kêkôc aêac sa adêñ Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonañ. ¹⁹Êsêac awerñ gêjac tauñ su, go Paulu gêjac miñ biñ, tañ Anôtô gêgôm gêdêñ lau samuc gebe kêpuc ênê sakinñ tòn nañ tomalagen. ²⁰Lau tau sêñô e sêlambiñ Anôtô ma sêsôm gêdêñ Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam ñanô lasê sekêñ gêwiñ Kilisi, mago sêsap Mosenê biñsu tòn sêjac ñawae. ²¹Lau tonañ sêñô ñawae gebe aôm kôdôn Judawaga, tañ sêsêp lau samuc ñasawa nañ, gebe sêwi Mose siñ, ma kôsôm gebe sêsa nêñ ñapalê atom to sêwi lêñ mêtê lanğwaña siñ. ²²Ma galoc dañgôm amboac ondoc. Lau samob oc sêñô aôm gômôêñ ñawae su. ²³Amboac tonañ òñgôm êtôm biñ, tec aêac abe asôm êndêñ aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata biñ kêpi biñ teñ tec sêñgôn. ²⁴Naôkôc lau tonañ sa, gebe lau dabuñwaga sêñgôm biñ atu selecña êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, tañ sêkapiñ êsêac môkêñlauñ nañ, go lau samob sêjala gebe bi ñ, tañ têdôn kêpi aôm nañ, ñanô masi. Êsêac tauñ ocgo sêlic aôm gebe kôsa nêñ lêñ kôsap biñsu tòngeñ. ²⁵Ma biñ kêpi lau samuc, tañ sêkêñ gêwiñ su nañ, aêac asôm biñ tonec kêtü tòn gebe êsêac sêñgamiñ tauñ êndêñ da gwamña to êndêñ bôc ñadec, ma êndêñ bôc, tañ sêgiñ êndü ma êndêñ mockaiño to

mockaiñ.” ²⁶Ñabêbêc Paulu kêkôc lau tau sa, ma sêmasañ ênê biñ êtu selecña gêwiñ lau tau tonañ, go kêsô lôm dabuñ gêja ma kêsôm bêc sêñgôn selecña lasê ma sêmasañ noc sêkêñ nêñ da êndêñ-êndêñgeñña.

Êsêac sêkôc Paulu tòn anğa lôm dabuñ

²⁷Kêdabiñ gebe ñabêc 7 tonañ êmbacnê ma Judawaga Asiaña sêlic eñ gêmoa lôm dabuñ, tec sêli lau samob nêñ ñalêlôm sa e sêkôc eñ tòn. ²⁸Ma sêmôêc gebe “Aô, Israelwaga, anam aêac samañ. Alic ñac tau, tañ kêdôn lau anğa gamêñ samob gêbu lau Israel to Mosenê biñsu ma gamêñ tau tonec nañ. Ma galoc gêwê Helen ñagêdô sêsô lôm dabuñ sêja ma gêgôm gamêñ dabuñ tau kêtü secgoc.” ²⁹Ñasawa teñ lau tonañ sêlic ñac Epeseña Tropim gêmoa malacluñ gêwiñ Paulu, tec seboc Paulu oc gêwê eñ kêsô lôm dêbu ñ gêja. ³⁰Tec malac ñatau samob sêii tauñ sa ma sêjac tauñ sa sêpi tagerñ jasêkôc Paulu tòn ma sê eñ anğa lôm dêbu ñ kêsâ gêja, ma sêlai ñakatam auc sebeñ. ³¹Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndü e siñwaganêñ kapitaisêga gêñô lau Jerusalemña samob sêli tauñ sa ñawae, ³²tec kêkôc siñwaga to nêñ kapitai ñagêdô sa jasêlêti dêdêñ lau tau sêsêp sêja. Lau tonañ sêlic kapitaisêga to siñwaga sêmêñ ma sêwi Paulu siñ sêjac eñ kêtiam atom. ³³Go kapitaisêga kêtü gasuc gêja, kêkôc Paulu tòn ma kêsôm sêsô eñ tòn ña kapoacwalô luagêc. Go kêtü kênac ênê ñam to biñ, tañ eñ gêgôm nañ. ³⁴Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêôc gamêñ auc lanğwageñ, tec eñ gêñô biñ sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêñ siñwaganêñ gamêñ sêja. ³⁵Sêô lasê ñatêc wale ma lau sebe sênac Paulu, tec siñwaga sêôc eñ sa lólôcgeñ, ³⁶gebe lau tau samob sêwiñ ma sêmôêc pañgeñ gebe “Eñañamañ.”

Paulu gêjam talañ tau

³⁷ Sebe sêkên Paulu êsô sinwaganên gamên êna, tec kêsôm gêdên kapitaisêga gebe “Oc ôlôc gebe jasôm biñ tenj êndên aôm me masi.” Ma ñac tau kêsôm gêdên enj gebe “Aôm kôsôm biñ Helen me masi.” ³⁸ O, aôm ñac Aiguptuñ, tañ wali tenjenj gôli kêjañgowaga 4,000 nêñ ñalêlôm sa ma kojonj êsêac sêsa gamên sawa sêja nañ, aôm atom me.” ³⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê tinoc Judao, tec kêkôc aê anja Tarsus Kilikianja ma gawê kainj malac towae tônê gawinj, tec katenj aôm gebe ôlôc ma jasôm biñ êndên lau tônê.” ⁴⁰ Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kêkô têcwale ma gêjab lêma gêdên lau e gamên gêmac, go awa gêjac êsêac ña aweñj Ebolai gebe

22 “O lasitêwaac to tamocac, biñ tañ galoc gabe jawa tauc sa êndên amac nañ, anjô acgom.” ² Lau tau sêñô enj awa gêjac êsêac ña aweñj Ebolaijenj, tec biñ gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe ³ “Aê tinoc Judao kêkôc aê anja Tarsus Kilikianja ma katu kapôênj anja malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kêdônj tameninênj biñsu gêdên aê e tomalagenj. Aê gajam sakinj Anôtô gajac ñawae katôm tec amac samob agômagôm amoa nec. ⁴ Aê kêjanda lau, tañ sêsap mêtê wakuc tonec tônj nañ, e gasenj êsêac su sêjana ma gêsô êsêac tônj to kakênj êsêac lauo to ñac sêsêp kapoacwalô sêja. ⁵ ñac dabuñsêga to laumata samob embe sêwa aênjoc miñ sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia anja êsêacnênj gêjac lasitêwai Damaskusña ñawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, tañ sêmoa tonanj nañ tônj, ma-jakênj êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nêñ ñagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê miñ Apômtau Jesu gêjam enj ôkwiña

⁶ “Aê kasêlênj gamoa e kêdabinj Damaskus. Ma gêdênj oc kêkô ñaluñjenj,

go ñawê kapôênj tenj gaôgenj anja undambê mênkêpô aê e gêjam aucgenj. ⁷ Aê gau tauc jagaêc nom, go ganjô awa tenj gêdênj aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.’ ⁸ Ma aê gajô biñ tonanj gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go enj kêsôm gêdênj aê gebe ‘Aê Jesu Nasaretña, tec kôjanda aê.’ ⁹ Lau tañ sêwinj aê nañ, sêlic ñawêgenj, mago sêñô ñac, tañ kêsôm biñ gêdênj aê nañ, awa atom. ¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê janjgôm asagenj.’ Ma Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa biñ samob, tañ Anôtô gebe ôñgômña nañ, sa êndênj aôm anja tônê.’ ¹¹ ñawê tonjawasi tônê kêpô aê e matocanô kêtû pec ma ñoc lau sêkam aêgenj gaja Damaskus.

¹² “Ma ñac mansañ tenj, nê ñaê Anania, kêmasañ biñsu ñapep e Judawaga gamênj tônênja samob tetoc enj sa. ¹³ ñac tau gêdênj aê gêmênj mênkêkô aê lanjôcnêmña ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma gêdênj tonanjenj matoc gêlac e galic enj kêkô. ¹⁴ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Tameninênj Anôtô kêjalinj aôm sa gebe ôjala ênê biñ ma ôlic ñac gêdênj tau to ôñj enj awa, ¹⁵ gebe ôwa enj sa êndênj ñamalac samob ña biñ, tañ gôlic to gônj nañ. ¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondod. Ôndi sa, mênjawam ênac ênê ñaê ma ôlinj sanju êkwasiñ nêñ sec su.’

Jesu kêsakinj Paulu gêdênj lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoac acgom, go gamu gamênj Jerusalem kêtiam mênkatenj mec gamoa lôm dabuj e katuc kainj tenj kêsa ¹⁸ ma galic Jesu kêkô ma kêsôm biñ gêdênj aê gebe ‘Ôwi Jerusalem sinj seberj ma ônsaic taômgenj ôna, gebe êsêac oc sêkôc biñ, tañ aôm gobe ôwa sanja nañ, sa atom.’ ¹⁹ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, êsêac taunj sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, tañ sêkênj gêwi ñ aôm nañ, tônj ma kalêsu êsêac ñanô-ñanô kêtôm Ju-

danêñ lômgeñ. ²⁰Ma gêdêñ tañ sêkêc ñac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec siñ nañ, tauc kakô gawiñ e galic ñajam ma gajob lau-sêjac-eñ-ênduwaga nêñ ñakwê.’ ²¹Ma ñac tau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôéc òna, aê jasakiñ aôm òndêñ lau samuc, tañ sêñgôn gamêñbômgeñ nañ òna.’”

Paulu agêc kapitaisêga nêñ biñ

²²Lau sêñô Paulunê biñ e mêngegêdêñ tonañ, go sêli aweñ sa ma sêmôéc gebe “Anseñ ñac tonec su aña nom, gebe eñ kêtôm gebe êmoa mata jali atom.” ²³Êsêac sêñjala e sêoc gamêñ auc lañg-wageñ sêkô ma têdaiñ nêñ ñakwê baliñ to sêpalip kekop kêpi jakêkô. ²⁴Tec kapitaisêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna siñwaganêñ gamêñ ma kêsôm gebe si eñ ma têtù Iêsu biñ, tañ lau sêmôéc kêpi eñ nañ ñam. ²⁵Êsêac sêsô eñ ña ômbiñkap tôn ma Paulu kêsôm gêdêñ kapitai, tañ kêkô ñagala nañ, gebe “Embe ñac Romña teñ, ma amêtôc eñ atom, oc êtôm gebe ai eñ ñaômageñ me masi.” ²⁶Kapitai gêñô biñ tonañ, tec gêdêñ kapitaisêga jakêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gobe ôñgôm amboac ondoc, ñac tônê eñ Romgoc.” ²⁷Tec kapitaisêga mênkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndêñ aê acgom, aôm ñac Romña biññanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, biññanô.” ²⁸Go kapitai gêjô eñ awa gebe “Aê gabe jatu ñac Romña nañ gajam ôli ña awa kapôên.” Ma Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ñac Romña aña tamocnê.” ²⁹Amboac tonañ lau, tañ sebe têtù Iêsu eñ nañ, gacgeñ sêkac tañ su. Ma kapitaisêga tau, tañ kêjala gebe Paulu ñac Romña nañ, kêtêc tau kêtù kêsôm sêsô ñac tau tônia.

Paulu kêkô lau dabuñsêga to laumata lañôñnêm

³⁰Ñageleñ kapitaisêga gebe êñô biñ, tañ Judawaga sêgôliñ kêpi Paulu nañ,

ñam ñapep. Tec kêsôm sêgaboac eñ su ma kêkac lau dabuñsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac lañôñnêm.

23 Paulu mata gê lau ñanô, tañ sêkac tañ sa nañ, ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aê kasa ñoc lêñ tonoc ñalêlôm ñawageñ gamoa Anôtô lañônêmña e mêngegêdêñ tonec.” ²Tec ñac dabuñsêga Anania kêjatu lau, tañ sêkô jabañ eñ nañ, gebe têtap eñ awa auc. ³Ma Paulu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm tañ kotoc taôm sa ñaôma-ñaôma nañ, Anôtô êtap aôm. Aôm gônğôn tonañ gobe ômêtôc aêñoc biñ êtôm biñsu ma amboac ondoc tec goseñ biñsu ma kêsôm gebe têtap aê nec.” ⁴Go lau, tañ sêkô jabañ Paulu nañ, sêsôm gebe “Amboac ondoc aôm gôbu Anôtônê ñac dabuñsêga amboac tonañ.” ⁵Tec Paulu kêsôm gebe “Lasitêwaac, aê kajala gebe eñ ñac dabuñsêga nañ atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm biñ sec êpi launêñ gôliñwaga atom.’”

⁶Paulu kêjala Sadukainêñ lau ñagêdô ma Parisainêñ ñagêdô sêmoa sêwiñ, tec gêmôéc kapôên gêdêñ êsêac, tañ sêkac tañ sa nañ, gebe “O lasitêwaac, Parisai teñ latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonañ. Êsêac sêmêtôc aê kêtù kakêñ matoc ñacmatê sêndi saña.” ⁷Kêsôm biñ tonañ su ma Parisai to Sadukai sêli tañ sa sêmoa e sêkac tañ kêkôc, ⁸gebe Sadukai sêsôm gebe ñacmatê sêndi sa atom ma aña to ñalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêñ gêwiñ gêñ tonañ ñai samob. ⁹Lau tau sêmôéc sêoc aucgeñ e biñsutau ñagêdô aña Parisainêñ ton dêdi sa ma sesêñ tañ ma sêsôm gebe “Aêac atap sec teñ sa gêc ñac tonec nê atom, tageñ moae ñalau teñ me aña teñ oc kêsôm biñ gêdêñ eñ nec.” ¹⁰Sêsôm tañ ñanô-ñanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu siñwaga matu teñ sêsêp mênşê-

janngo Paulu su anja launêḅ ma sêkôc eḅ sêja nêḅ gamêḅ.

¹¹ Iḅagêbêc tonaj Apômtau mênkêkô gêwiḅ Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aôm gôwa aê sa anja Jerusalem su ma oc ôwa aê sa anja Rom amboac tonajgeḅ.”

Lau Juda sêkic Paulunê biḅ

¹² Gamêḅ ḅawê kêsa acgom, go Juda ḅagêdô sêkac taḅ sa ma sêjac kapoac taḅ gebe sêniḅ to sênôm gêḅ teḅ atom e sênac Paulu êndu su acgom. ¹³ Ma lau, taḅ sêkic Paulunê biḅ amboac tonaj naḅ, sêlêlêc 40 su. ¹⁴ Lau tau tonaj dêdêḅ lau dabuḅsêga to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonac ajac kapoac taḅ gebe aniḅ to anôm gêḅ teḅ atom e anac Paulu êndu acgom. ¹⁵ Amboac tonaj amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkêḅ ḅac tau êsêḅ êndêḅ amac êmêḅ gebe atu Iêsu ênê biḅ ḅapep. Ma aêac oc naamansaḅ taḅ kwanajgeḅ gebe anac eḅ êndu anja intêna ḅadambê teḅ. Eḅ oc êô lasê amac atom.”

¹⁶ Paulunê sib gêḅô sêkic sa lanḅwa nê biḅ ḅawae, tec gêja kêsô siḅwaganêḅ gamêḅ jakêsôm lasê gêdêḅ Paulu. ¹⁷ Tec Paulu gêmôêc kapitai teḅ ma kêsôm gêdêḅ eḅ gebe “Ôwê ḅapalê tecenec ôndêḅ kapitaisêga ôna, eḅ gebe êsôm biḅ teḅ êndêḅ eḅ.” ¹⁸ Tec kapitai kêkôc ḅapalê tau sa ma gêwê eḅ agêc dêdêḅ kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdêḅ eḅ gebe “Iḅac kapoacwalôḅa Paulu gêmôêc aê gaja ma keteḅ gebe jakôc ḅapalê tecenec jandêḅ aôm jamêḅ, gebe ḅac tau gebe êsôm biḅ teḅ êndêḅ aôm.” ¹⁹ Go kapitaisêga kêkam ḅapalê tau lêma agêc jasêkô tauḅḅa ma kêtu Iêsu eḅ gebe “Aôm gobe ôsôm biḅ amboac ondoc êndêḅ aê.” ²⁰ Ma ḅapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasaḅ biḅ kêtu tôḅ gebe teteḅ aôm ma bêbêc ôkêḅ Paulu êsêḅ êndêḅ laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêôc aôm gebe têtu Iêsu ênê biḅ ḅapep.

²¹ Amboac tonaj ôkêḅ êwiḅ êsêacnêḅ biḅ atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib eḅ sêmoa. Êsêac sêjac kapoac taḅ gebe sêniḅ to sênôm gêḅ teḅ atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasaḅ taḅ sêsaê aômgeḅ gebe ôlôc.” ²² Go kapitaisêga gêjac biḅsu ḅapalê tecenaḅ gebe “Biḅ taḅ kêsôm lasê gêdêḅ aê naḅ, ônac miḅ êndêḅ lau teḅ atom.” Ma kêkêḅ eḅ gêc gêja.

Sêsakiḅ Paulu gêdêḅ gôliḅwaga Peliki gêja

²³ Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêḅ êsêagêc gebe “Amansaḅ siḅwaga 200 to lau sêḅgôḅ hosḅa 70 ma lau kêmḅa 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêḅ 9 oklok êmbêc. ²⁴ Amansaḅ hos ḅagêdô êwiḅ gebe Paulu êḅgôḅ ḅaô ma akôc eḅ toôli samucgeḅ andêḅ gôliḅwaga Peliki ana.” ²⁵ Go keto papia teḅ gêwiḅ gebe

²⁶ “Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôliḅwaga towae Peliki. ²⁷ Iḅac tecenec tec Judawaga sêkôc eḅ tôḅ ma sebe sênac eḅ êndu. Aê gaḅô eḅ ḅac Romḅa, tec kakôc eḅ sa ma gajam eḅ kêsi. ²⁸ Aê gabe jakip biḅ, taḅ sêgôliḅ kêpi eḅ naḅ, ḅam sa, tec kakêḅ eḅ kêsêḅ gêdêḅ nê laumata gêja. ²⁹ Aê katap sa gebe biḅ, taḅ sêgôliḅ kêpi eḅ naḅ, ḅam kêsêḅ êsêacnêḅ biḅsu, mago êsêac taḅ nêḅ ḅalêlôm kêpi tagen kêtu biḅ tonajḅa atom. Tagen aê galic biḅ teḅ kêtôm amboac tanac eḅ êndu to takêḅ eḅ êḅgôḅ kapoacwalôḅa naḅ, gêc atom. ³⁰ Ma gaḅô biḅ teḅ ḅawae gebe dêdib eḅ sebe sênac eḅ êndu, tec kakêḅ eḅ sebeḅ gêdêḅ aôm gêwac ma ka-som gêdêḅ lau-sêgôliḅ-biḅ-kêpi-eḅwaga gebe dêndêḅ aôm sêwac ma sêwa nêḅ biḅ sa êndêḅ aôm.”

³¹ Siḅwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê biḅ ma gêdêḅ gêbêc sêkôc eḅ sêja Antipatri. ³² Iḅagêbêc sêkêḅ eḅ gêdêḅ lau, taḅ sêḅgôḅ hos ḅaô naḅ, gebe sêkôc eḅ sêna, go êsêac taḅ sêc

sêmu sêja nêj gamêj kêtiam. ³³Lau tonaj jasêo lasê Kaisarea, go sêkêj papia gêdêj gôliŋwaga ma sêkôc Paulu dêdêj eŋ sêja. ³⁴Gôliŋwaga kêsam papia su, go kêtü kênac Paulu gebe eŋ ŋac aŋga gamêj ondocŋa e gêjô gebe eŋ aŋga Kilikia. ³⁵Tec kêsôm gebe “Lau taŋ sêgôliŋ biŋ kêpi aôm naŋ, sêmêj acgom, go jaŋô nêj biŋ.” Ma kêjatu gebe sejop Paulu êŋgôj Herodonê andu.

Sêmêtôc Paulunê biŋ

24 Bêc lemeŋ teŋ gêjaŋa acgom, go ŋac dabuŋsêga Anania kêkôc laumata ŋagêdô to ŋac teŋ, nê ŋaê Tertulu, taŋ gêjam lau aweŋ gêdêj gôliŋwaga naŋ, ma ac sêsêp sêja e sêjac miŋ nêj biŋ, taŋ sêgôliŋ kêpi Paulu naŋ, gêdêj gôliŋwaga. ²Êsêac sêmôêc Paulu gêmêj su, ma Tertulu gêoc awa sa gebe êŋgôliŋ biŋ êpi eŋ, tec kêsôm gebe

“O ŋac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobiŋmalô ŋajam. Aôm ŋac tokauc, tec kômooasiŋ lau gamêj tonecŋa ŋapep. ³Aêac lau samob aŋga gamêj samob akôc moasiŋ tonaj sa to ajam danŋe ŋanô. ⁴Aê gabe janam aôm tôn atom, gabe jateŋ aômgeŋ gebe ôlic ŋajam ma ôkêj taŋam ma biŋ dambê. ⁵Ŋac tonec aêac ajala eŋ ŋac kalomtêna sec. Eŋ gêli Judawaga aŋga nom ŋagamêj samob sa ma kêtü lau mêtê-geowaga Nasaretŋa nêj ŋamata. ⁶Galoc eŋ gêgôm gêŋlêlôm gebe êŋgôm lôm dabuŋ êtu sec êwiŋ, tec aêac akôc eŋ tôn abe amêtôc ênê biŋ êtôm aêacma biŋsu. ⁷Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjaŋgo eŋ su aŋga aêacma ⁸ma kêsôm gebe lau, taŋ sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ naŋ, dêndêj aôm sêmêj. Galoc aôm taôm ôtu lesu eŋ, go ôjô biŋ samob, taŋ aêac agôliŋ kêpi eŋ naŋ ŋam.” ⁹Ma Judawaga sêpuc biŋ tôn sêwiŋ eŋ ma sêlôc gebe biŋ tau amboac tonaj.

Paulu kêsôm biŋ gêjam talaŋ tau

¹⁰Go gôliŋwaga gêjac gêsu gêdêj Paulu gebe êsôm nê biŋ. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêj mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonaj jamansaŋ êoc biŋ êndêj aôm totê-tac êpa sugêj. ¹¹Aôm embe ôpuc biŋ tau ŋam, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtü jateŋ mecŋa naŋ bêc taêsam gêjaŋa atom, bêc 12geŋ. ¹²Judawaga têtap aê sa gebe aê to lau teŋ aweŋsuŋ gêoc ka tau aŋga lôm dabuŋ atom. Ma têtap aê sa gali lau teŋ sa aŋga Judanêj lôm ŋagêdô to malacluŋ atom. ¹³Biŋ samob, taŋ galoc lau tônê sêgôliŋ kêpi aê naŋ, êsêac têtôm gebe sêkip ŋam teŋ sa atom amboac tonaj. ¹⁴Tageŋ tonec jasôm lasê êndêj aôm gebe Aê gajam sakiŋ tamocinêj Anôtô kêdaguc mêtê wakuc, taŋ êsêac sêsam gebe mêtê geo teŋ naŋ. Aê kakêj gêwiŋ biŋ, taŋ gêc Mosenê biŋsu to teto kêsêp prope-tenêj buku naŋ samob. ¹⁵Aê kakêj matoc kêtôm êsêac tec sêkêj mateŋ sêmoa gebe Anôtô êju lau gêdêj to lau keso sêndi sa. ¹⁶Amboac tonaj tec katu mêtê tauc gebe jamoa tonoc ŋalêlôm ŋawageŋ êndêj Anôtô to ŋamalac ŋapaŋ.

¹⁷“Aê gamoa e jala ŋagêdô gêjaŋa acgom, go sêkêj awa kakôc gadêj ŋoc lau gamêj ma gabe jakêj da êwiŋ. ¹⁸Tec kamasan biŋ jatu selecŋa gamoa lôm dabuŋ ma gabe jakêj da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau teŋ ŋasawa atom to gali lau teŋ sa atom. ¹⁹Judawaga Asiaŋa nêj ŋagêdô sêmoa lôm sêwiŋ. Lau tônê nêj biŋ êndêj aê embe ênêc, naŋ sêmêj sêsôm sêkô aôm laŋômnêj, go ŋajam. ²⁰Me êsêac tauŋ sêsôm acgom. Êsêac têtap ŋoc keso ondoc sa gêdêj taŋ kakô laumata laŋô nêj. ²¹Moae keso tageŋ tonec gebe kakô êsêac ŋaluŋ ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakêj gêwiŋ gebe ŋacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kējala mêtê tonañ ñam su, tec gebe ênam êsêac tøj ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmên acgom, go tamêtôc amacnêm biñ êmbacnê.” ²³ Go kêsôm gêdên kapitai gebe ejop Paulu êmoa awêgen, ma ênê lau embe taên ênam gebe sêmoasiñ en, nañ ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdên en sêja, go gênô en gêwa sêkên gêwiñ Kilisi Jesu ñam sa. ²⁵ Paulu kêsôm biñ kêpi biñgêdên to têtû mêtê tauñ ñapep ma Anôtô êmêtôc ñamalacnên biñña. En kêsôm biñ tonañ, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. ñoc ñasawa teñ embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.” ²⁶ En taê kêka gêwiñ gebe Paulu ênac da tau ña awa êndên en, tec kêsôm sêkôc en sêja sêmu mênğgêjam biñgalôm gêdên en. ²⁷ Jala luagêc gêjaña ma Porki Peste mênğgêjô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic en ñajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgen gêmoa.

Paulu awa gêjac kaisara

25 Peste kêkôc kôm gôliñwagaña sa e ñabêc têlêac gêjaña, go anğa Kaisarea kêpi Jerusalem gêja. ² Anğa tônê lau dabuñsêga to Judawaganên lau-mata sêu Paulunê biñ gêdên en ma semasañ biñ gêdên en gebe ³ êkên Paulu êpi Jerusalem êndên êsêac êna ec ac sêlic gebe en kêmoasiñ êsêac. Êsêac sêmasañ biñ tau gebe dêndib en e sensen en su anğa intêna ñadambê teñ. ⁴ Tec Peste gêjô êsêac aweñ gebe “Paulu tau tê sêkôc en tøj gacgen gêmoa Kaisarea, ma saungen, go jamu jana amboac tonañgen.” ⁵ Ma kêsôm gêwiñ gebe “Amacnêm kasêga sêwiñ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ñac tônê nê biñ ênêc, nañ sêsôm êpi en.”

⁶ Peste gênğôn gêwiñ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. ñabêbêc jagênğôn nê lêpôn sêmêtôc biñña ma kêsôm sêkôc Paulu sêja. ⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tañ anğa Jerusalem sêsêp sêja nañ, sêwa en auc jasêgôliñ biñ sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka biñ ñanô teñ sa atom. ⁸ Tec Paulu kêkac biñ su tau gebe “Aê gagôm gên teñ gasen Judanên biñsu to lôm dabuñ ma kaisara atom.” ⁹ Peste gebe Judawaga sêlic en ñajam, tec kêsôm gêdên Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnêm biñ anğa ônê me masi.” ¹⁰ Ma Paulu kêsôm gêdên en gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc ñanlom su, tec sêmêtôc aê anğa tonecman. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso teñ gêdên Judawaga atom. ¹¹ Embe janğôm gên eso teñ êtôm sênac aê ênduñ, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sênğoliñ biñ êpi aê ñaômagen, nañ ñac teñ êtôm gebe êkên aê jasêp êsêac lemen atom. Amboac tonañ aoc ênac kaisara.” ¹² Kêsôm su, go Peste gêjam biñgalôm gêwiñ ñac kêpuc en tøjña su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonañ ôndên kaisara ôna.”

Paulu kêkô Agripa agêc Bernke lañôñnêm

¹³ Bec ñagêdô gêjaña acgom, go kiñ Agripa agêc nê awê Bernike sêo lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste. ¹⁴ Agêc jasemoa e bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peste gêwa Paulunê biñ sa gêdên kiñ ma kêsôm gebe “Peliki gedec ñac kapoacwalôña teñ gêmoa tonec. ¹⁵ Gêdên tañ gaja Jerusalem nañ, Judanên lau dabuñsêga to laumata sêsôm ênê biñ lasê gêdên aê, ma teteñ gebe aê jamêtôc ênê biñ. ¹⁶ Tec aê gajô êsêac aweñ gebe Romnên mêtê tonec gebe sêmêtôc ñac teñ paliñ-paliñgen atom. ñac tobiñ naêkô lau-sêgôliñ-biñwaga lañôñnêm êmuñ ma ênac kolec tau to

êwaka nê biñ sa acgom. ¹⁷Tec lau tau mênjsêô lasê e gaonj bêc taêsam atom. Ijageleñ gaja gêngonj lêpônj sêmêtôc biña ma kasôm sêkôc ñac tau sêmênj. ¹⁸Lau-sêgôliñ-biñwaga dêdi, mago sêsôm biñ sec, tañ aê gaboc sêsôm êpi eñ ñateñ atom. ¹⁹Ac sêsôm biñ luagêc kêpi eñ. Teñ kêtü tauñ nêñ mêtêña ma teñ kêtü ñacmatê teñ, nê ñaê Jesu, tañ Paulu gêwa eñ sa gebe gêmoa mata jali nanña. ²⁰Aê kapuc biñ tau ñam e kapô lêna tauc, tec katu kênac eñ gebe êpi Jerusalem êna sêmêtôc ênê biñ anga tônê me masi. ²¹Mago Paulu keteñ gebe ajop eñ e kaisara tau êmêtôc ênê biñ acgom. Tec kasôm gebe sejop eñ ñapep e jakêñ eñ êndênj kaisara êna.” ²²Go Agripa kêsôm gêdênj Peste gebe “Aê tauc gabe jañô biñ anga ñac tau nê acgom.” Tec eñ kêsôm gebe “Bêbêc go ôñô.”

²³Ijageleñ Agripa agêc Bernike to nêñ gêlônj kaiñ teñ-kaiñ teñ jasêsô gamênj ñalêlôm tau sêja. Go kapitaisêga to malac ñakasêga sêwiñ, ma Peste kêjatu gebe sêkôc Paulu sêmênj. ²⁴Go Peste kêsôm gebe “O kiñ Agripa to amac samob tec amoa awiñ aêac, alic ñac tau, tañ Judawaga samob anga Jerusalem to anga tonec sêkac aê kêtü eñña ma sêmôêc ñajana gebe êmoa mata jali êtiam atom. ²⁵Aê kajala gebe ênê biñ sec kêtôm sênac eñ ênduñja teñ gêc atom, tageñ eñ tau awa gêjac kaisara. Amboac tonañ tec kasôm kêtü tônj gabe jakêñ eñ êna. ²⁶Mago katap ñac tau nê biñ ñanô teñ sa kêtôm gebe jato êndênj êôc ñatau ênañja nec atom. Kêtü tonañja tec kasôm sêkôc ñac tau mênjkêkô aôm, kiñ Agripa, to amac samob lañômñêm, gebe tatu Iêsu eñ e jajala biñ tau êtu katô acgom, go jato êna. ²⁷Embe takêñ ñac kapoacwalôña teñ êna ma dawa ênê biñ sa êwiñ atom, oc êtôm atom.”

Paulu gêjac kolec tau

26 Go Agripa kêsôm gêdênj Paulu gebe “Aê galôcgac gebe ôwaka taôm sa.” Kêsôm su, go Paulu kêmêtôc lêma ma gêjam talañ tau gebe

²“O kiñ Agripa, Judawaga sêgôliñ biñ kêpi aê elê mê e galoc têtac ñajam gebe jawaka tauc sa jakô aôm lañômñêm. ³Aê têtac ñajam kêlêlêc ñam gebe aôm kôjala Judawaganênj mêtê to nêñ biñ sêpê tauñña samob tomalageñ. Amboac tonañ tec jateñ aôm gebe ôpuc taôm tôngeñ ma ôkênj tañam ñoc biñ acgom.

⁴“Judawaga samob sêlic aênjoc lêñ ña-palêgeñña, tañ gamoa gawiñ ñoc lau to gêngonj Jerusalem nanñac. ⁵Êsêac sêjala wanêcgeñ su gebe aê Parisai. Embe taênj ênam, go tauñ sêwa biñ tonec sa gebe gajam sakiñ Anôtô kasa êôc lêñ kêdaguc Parisainênj gôliñ ñajana kaiñ teñ. ⁶Anôtô gêjac mata biñ gêdênj aêac tamenj gebe ñanô êsa, tec kakêñ matoc gamoa ma galoc katap mêtôc sa kêtü biñ tauña. ⁷Aê kakêñ matoc biñ, tañ aêacnênj gôlôac sêkêñ mateñ gebe têtac saña nanj, ma sêjam sakiñ Anôtô kêtôm bêc to geleñgeñ kêtü biñ tonañña. O kiñ, kêtü biñ, tañ takêñ mateñ tamoa nanña, tec Judawaga sêgôliñ biñ kêpi aê. ⁸Amboac ondod tec akêñ gêwiñ biñ, nanj Anôtô êñu ñacmatê sên di saña nanj atom.

⁹“Gêmungeñ ñoc ñalêlôm taêc gêjam elê mê gebe jansenj Jesu Nasaretña nê ñaê su ña kisa tokaiñ-tokaiñ. ¹⁰Geñ amboac tonañ tec gagôm anga Jerusalem. Aê kakôc ñaclai anga lau dabuñsêga nêñ ma kakeñ Anôtônê lau gwalekiñ sêsêp kapoacwalô sêja, ma gêdênj tañ sêkic êsêacnênj biñ nanj, aê kasôm gawiñ. ¹¹Aê kalêsu êsêac todim-todim kêtôm Judanênj lôm samobgeñ ma kakac êsêac gebe sêsêm biñ alôb-alôb. ñoc ñalêlôm kêpuc aê melocña ma kêjanda êsêac e gagôm anga malac gameñbômña gêwiñ.

Paulu gêjac tau në miñ Apômtau Jesu gêjam enj ôkwiña

¹²“Amboac tonañ kakôc ñaclai anja lau dabuñsêga nêñ ma sêsakiñ aê gaja Damaskus. ¹³O kiñ, kasêlêñ gamoa intêna e gêdêñ oc kêkô ñaluñ ma galic ñawê anja undambê ñawasi kêlêlêc oc su mênkêpô aê to lau, tañ sêwiñ aê nañ, e gêjam aucgeñ. ¹⁴Aêac samob au tañ jaaêc nom, ma ganô awa teñ kêsôm ña Ebolai awerñ gêdêñ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asageñ kôjanda aê. Kêm tañ gêjam aôm nañ, ôwê sa ôtôm atom.’ ¹⁵Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Aê Jesu tec kôjanda aê. ¹⁶Amboac tonañ ôndi sa ôkô ñajaña. Aê gaoc tauc lasê gadêñ aôm, gabe jamansañ aôm ôtu ñoc sakiñwaga ma ôwa biñ, tañ gôlic su to biñ, nañ jatôc êndêñ aôm nañ sa. ¹⁷Aê gabe janam aôm sa anja Judawaganêñ to anja lau samuc, tañ gabe jasakiñ aôm ôndêñ êsêac ôna nañ nêñ amboac tonañ. ¹⁸Ôñgôm êsêac materñ êlêc e sênam tauñ ôkwi anja ñakesecña dêndêñ ñawê to anja Sadañnê ñaclai dêndêñ Anôtô sêna. Go jasuc êsêacnêñ sec ôkwi kêtú sêkêñ gêwiñ aêña ma sêwê kaiñ gêñlênsêm sêwiñ Anôtônê lau.’

Paulu gêwa mêtê sa gêdêñ Judawaga to lau samuc

¹⁹“O kiñ Agripa, amboac tonañ tec tañocpêc gêdêñ biñ undambêña, tañ galic nañ atom. ²⁰Aê gawa sa gêdêñ êsêac, tañ sêngôñ Damaskus kêtú ñamata to gêdêñ Jerusalem ma Judaia ñagamêñ samob ma gêdêñ lau samuc, gebe sênam tauñ ôkwi dêndêñ Anôtô sêna to sênam nêñ koleñ ñasakiñ êwaka êsêac sa, gebe sêjam tauñ ôkwi su. ²¹Kêtú biñ tonañña tec Judawaga sêkôc aê têtñ anja lôm dabuñ sebe sênac aê êndu. ²²Anôtô tec kêpuc aê têtñ gêmoa e galoc kakô tonec ma gawa biñ sa gêden

lau sauñ to kapôêñ. Aê kasôm biñ wakuc teñ atom, kasôm biñ tagen, tañ propete to Mose sêsôm kêpi geñ, tañ oc ñanô êsaña nanñgeñ, ²³gebe Kilisi kêkôc ñandañ ma gêdi sa anja ñacmatênêñ kêtú ñamata to kêtú ñawê kêpô Judawaga to lau samuc gawiñ.”

Paulu keteñ Agripa gebe ênam tau ôkwi

²⁴Paulu kêwaka tau sa amboac tonañ kêkô ma Peste gêmôc kapôêñ gebe “Paulu, aôm meloc. Kôpuc biñ taesam ñam e gêgôm nêñ kauc kêlênsôn.” ²⁵Go Paulu gêjô enj awa gebe “O ñac towae Peste, meloc gêgôm aê atom, aê kasôm biññanô ma biñ tokauc. ²⁶Kiñ kêjala biñ tonecgac, amboac tonañ tec aê kasôm ñoc biñ totêtac kêpa sugen gêdêñ enj, gebe aê kajalagac, enj keso biñ samob tonec ñai ñateñ atom, gebe gêñ tau kêsa anja gamêñ ñakêsiñ teñ atom, ñanô kêsa gêc awêgeñ. ²⁷O kiñ Agripa, aôm oc kôkêñ gêwiñ propetenêñ biñ me masi. Aê kajala gebe aôm kôkêñ gêwiñgac.” ²⁸Ma Agripa kêsôm gêdêñ Paulu gebe “Ñasawa dambê tecenecgeñ aôm gobe ônam aê ôkwi jatu ñac Kilisiña.” ²⁹Tec Paulu kêsôm gebe “Aê jateñ Anôtô gebe ñasawa dambê me baliñ, go aôm taômgeñ atom, amac lau samob, tañ galoc anô ñoc biñ nañ, atôm aêgeñ, tagen kapoacwalô tec êñgôm amac êwiñ atommaj.”

³⁰Go kiñ agêc gôliñwaga ma Bernike to nêñ lau dêdi ³¹jasêsa ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Ñac têtñ gêgôm sec teñ amboac ênac êndu to êñgôn kapoacwalônja atom.” ³²Ma Agripa kêsôm gêdêñ Peste gebe “Ñac têtñ embe awa ênac kaisara atom, oc tanñamboac enj su.”

Paulu gêjac gêja Rom

27 Sêsôm biñ kêtú têtñ gebe aêac alac ana Italia, tec sêkêñ Paulu to lau kapoacwalônja ñagêdô gêdêñ

siŋwaga “Tonj Kaisaraŋa,” naŋ nêŋ kapitai teŋ, nê ŋaê Juli. ²Aêac api lau Adramuti nêŋ waŋ teŋ, taŋ gebe naêsô sêcluj gamêŋ Asiaŋa naŋ, jac aŋeŋ lac sa, ma ŋac Makedoniaŋa Aristarka aŋga Tesaloniki gêwiŋ aêac. ³Ŋagelenj aêac asô Sidon, ma Juli, taŋ kêmoasiŋ Paulu ŋapep naŋ, gêlôc gêdêŋ eŋ gebe naênac nê lau kêsi ma sênam eŋ sa acgom. ⁴Go aŋeŋ sa aŋga tonaŋ ma aja e mu kêpuc aêac tônj, tec aêc Kupro ŋalêlômgeŋ, ⁵e jaasac Kilikia to Pampulia nêŋ gamêŋ ma jaasô Mura gêc Lukia. ⁶Kapitai kêtap lau Alesandria nêŋ waŋ teŋ sa kêpoac tonaŋ gebe êna Italia, tec gêjac aêac tulu api waŋ tonaŋ.

⁷Waŋ kêsêlêŋ ŋajam atom, aêac agôm elêmê amoa e bêc taêsam gêjaŋa, go adabiŋ Nidi. Mu kêsêlêŋ kêtû kapôêŋ, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apeŋ Krete e adabiŋ gamêŋ Salmonerja. ⁸Ma kêtij aêac e gebe naapi bau ma agôm ŋapaŋ e jaasô gamêŋ teŋ sêsam sebe Lêlômêjam. Gamêŋ tonaŋ gêc malac Lasea ŋagala.

⁹Bêc taêsam gêjaŋa e gamêŋ kêtû sec, gebe Judawaganêŋ noc sênam dabuŋ moŋa gêbacnê, tec Paulu gêjac biŋsu êsêac ¹⁰ma kêsôm gebe “Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gêŋ wapac sa ma gêŋ taêsam oc ênaŋa. Waba to waŋgeŋ êtu sec atom, aêac tauŋ oc tanaŋa amboac tonaŋgeŋ.” ¹¹Ma kapitai kêkêŋ gêwiŋ Paulunê biŋ atom, kêkêŋ gêwiŋ ŋac gôliŋa to waŋ ŋatau nêŋ biŋgeŋ. ¹²Sêcluj tonaŋ kêtôm gebe waŋ êpoac ŋajam êndêŋ komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtû tônj gebe sêwi sêcluj tonaŋ siŋ. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonaŋ êndêŋ komô. Poiniki tonaŋ sêcluj Kreterja teŋ, taŋ gêbôc mu auc.

Gwêc kêtû sec

¹³Mula kêsêlêŋ ŋajam, tec êsêac taêŋ gêjam sebe sêŋgôm nêŋ biŋ, taŋ sêsôm naŋ, êtu tônj. Amboac tonaŋ sê

kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenêŋ gamêŋ baugenj sêja. ¹⁴Aêac akêŋ gamêŋ siŋ sauŋgeŋ acgom, go mu gêbuc sec teŋ kêsa aŋga nuc tau ¹⁵mêŋkêtap waŋ sa, ma abe aŋga mu e agôm jageo, tec awi siŋ ma adam ŋaômagenj. ¹⁶Aêac aêc nuc sauŋ, ŋaê Kauda, ŋalêlômŋagenj, tec atôm gebe anam gomboa sa, mago kêtû kôm kapôêŋ. ¹⁷Êsêac sê gomboa sa, go sêlic lêpoa kêsêp waŋ dambê gebe êŋgamiŋ waŋ tau tônj. Ma têtêc gebe mu êtiŋ êsêac sêpi mêc Surti, tec sêlêc lac su ma adamgeŋ. ¹⁸Mu to gwêc kêjamuŋ aêac kaiŋ teŋ e ŋabêbêc sêbaliŋ waba ŋagêdô siŋ ¹⁹ma ŋagelenj êsêac sêbaliŋ waŋ ŋagêŋlêlôm ŋagêdô siŋ ŋa tauŋ lemeŋ. ²⁰Bêc ŋagêdô gêjaŋa ma aêac alic oc to utitalata sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taêŋ gêjam gebe aêac tauŋ sugac.

²¹Êsêac seŋ gêŋ atom e ŋasawa ŋêŋgeŋ, tec Paulu jakêkô gêwiŋ lau waŋŋa ma kêsôm gebe “O lauac, embe akêŋ taŋem aêŋoc biŋ ma aŋgeŋ lac sa aŋga Krete atom, go tatap gêŋ wapac tonec sa atom to gêŋ teŋ ênaŋa atom. ²²Ma galoc janac biŋsu amac gebe têmtac êpa su, gebe amacnêm ŋac teŋ oc ênaŋa atom, waŋ tagenj tec oc ênaŋa, ²³gebe gêdêŋ gêbêc tonaŋ ŋoc Anôtô, taŋ gajam sakiŋ gêdêŋ eŋ naŋ, nê aŋela teŋ mêngeŋdêŋ aê ²⁴ma kêsôm gebe ‘Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara laŋônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkêŋ samob, taŋ sêlac sêwiŋ aôm naŋ, gêdêŋ aôm.’ ²⁵Lauac, amboac tonaŋ têmtac êpa su. Aê kakêŋ gêwiŋ Anôtôgac gebe biŋ, taŋ aŋela kêsôm gêdêŋ aê naŋ, êtu tônj. ²⁶Mago aêac oc dandam nadansac nuc teŋ acgom.”

²⁷Aêac adam gwêc Adriaŋa e bêc 14 gêjaŋa, ŋagêbêc e gêja lugeŋ ma lau waŋŋa sêsaê gebe têdabiŋ baugac. ²⁸Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. ²⁹Tec têtêc gebe moae waŋ naênac poc, tec sêu aŋka aclê kêsêp waŋkuŋa

ma sêpuc boageŋ gebe eleŋŋa sebeŋ-maŋ. ³⁰Lau waŋŋa sebe sêwi waŋ siŋ ma sêc sêna, tec sebe sêlêwaŋ gomboa ma sêsau gebe sêu aŋka waŋ nêŋŋa êsêp. ³¹Tec Paulu kêsôm gêdêŋ kapitai to siŋwaga gebe “Lau tônê embe sêmoa waŋ sêwiŋ atom, ma amac oc anaŋa samob.” ³²Tec siŋwaga dêdim gomboa tau ŋalêpoa gêŋgic ma gêu tau kêsêp gêjaŋa.

³³Kêdabiŋ gebe eleŋŋa, go Paulu awa gêjac êsêac ma keteŋ êsêac gebe sêniŋ gêŋ. Eŋ kêsôm gebe “Bêc 14 gêjaŋa ma aŋgôn ŋaômageŋ, aeŋ gêŋ teŋ atom. ³⁴Tec aoc gêjac amac gebe aniŋ gêŋ tek-wem saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma môkêmlauŋ teŋ êmbuc sa aŋga môkêmapac ênaŋa atom.” ³⁵Kêsôm su, go kêkôc mo mêŋgêjam daŋŋe Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôc ma geŋ. ³⁶Go samob nêŋ ŋalêlôm kêtû malô ma seŋ gêŋ sêwiŋ. ³⁷Ma aêac lau samob taŋ aŋgôn waŋ naŋ, lau 276. ³⁸Seŋ gêŋ e kêtom, go sêbaliŋ gêŋ taniŋŋa ŋagêdô kêsêp gwêc gêja gebe waŋ êtu gaô.

Gwêc gesen waŋ su

³⁹Gamêŋ ŋawê kêsa, mago sêjala gamêŋ kêtû katô atom, sêlic ŋasuc tolêlôm teŋ, tec sêsôm kêtû tôn gebe Embe êtôm, go waŋ naêpi bau aŋga tônê. ⁴⁰Amboac tonaŋ dêdim aŋka gêŋgic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôliŋ su ma segeŋ lac sauŋ jamoatêpôêŋa sa, go mu gêliŋ-gêliŋ êsêac sêsô bau sêja. ⁴¹Têdabiŋ mêc ma waŋ nêŋŋa kêsêmuŋ e jaŋajaŋa kêsa, tec gwêc kêgasim jagêjac waŋkuŋa popoc. ⁴²Siŋwaga sebe sênac lau kapoacwalôŋa êndu gebe sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom. ⁴³Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesen êsêacnêŋ biŋ ma kêjatu lau, taŋ sêkêkôc kêtû tôn naŋ, gebe sêu tauŋ sêsêp gwêc sêmuŋ ma nasêpi bau. ⁴⁴Go lau ŋagêdo sênsac katapa to waŋ

ŋagêŋlêlôm ŋagêdô-gêdô. Êsêac sêgôm amboac tonaŋ, tec jasêpi bau tomalageŋ.

Paulu gêmoa nuc Malta

28 Aêac aŋgôn acgom, go aŋô nuc tau ŋaê gebe Malta. ²Malacm sêmoasiŋ aêac ŋanô. Êsêac sêboa ja ma sejoŋ aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac. ³Paulu gêsôb gabgab gebe naêkêŋ êpi ja, tec ja gêoc moac teŋ ôli ŋandaŋ kêsa ma kêkêŋ kêsa jagêŋac eŋ kêsêp lêma. ⁴Malacm sêlic moac geŋkalerŋ ênê lêma ma sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Ŋac tônê oc gêjac ŋamalac êndu. Eŋ gêjam samuc aŋga gwêc, mago gêwê ŋagêjô sa atom.” ⁵Paulu kêdaiŋ moac su kêpi ja gêja, mago gêŋ teŋ gêgôm eŋ atom. ⁶Êsêac sêsasê gebe eŋ lêma ênsuŋ auc ma êmac êndu elêmê. Sêônŋ seboac gêŋ teŋ êŋgôm eŋ e sêlic ŋanô masi, tec taêŋ gêjam biŋ teŋ kêtû wakuc gebe “eŋ anôtô teŋ.”

⁷Nuc tau tonaŋ ŋakasêga tau nê ŋaê Pupli. Ênê gamêŋ ŋagêdô gêc tonaŋ, naŋ kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têlêac. ⁸Ma ŋac tau tama ôli ŋawajaô kapôêŋ ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdêŋ eŋ jaketeŋ mec ma kêkêŋ lêma gêsac eŋ e ŋac tau ôli ŋajam kêsa. ⁹Gêgôm tonaŋ tec lau gêmac ŋagêdô aŋga nuc tonaŋŋa sêmêŋ, ma gêgôm êsêac ŋajam kêsa. ¹⁰Lau tau tetoc aêac sa ŋanô e aêac abe alac ana ma sêkêŋ gêŋ, taŋ aêac apô lênaŋa naŋ, kêpi waŋ gêdêŋ aêac.

Paulu gêo lasê Rom

¹¹Ajôn têlêac gêjaŋa, go api Alesandri-anêŋ waŋ teŋ alac aja. Waŋ tau kêpoac tonaŋ gêdêŋ komô. Sêsap anôtô teŋ latuagêc ôliŋbôm ŋakatu gêc waŋnêŋŋa. ¹²Aêac asô Suraku ma aŋgôn tonaŋ bêc têlêac. ¹³Go asa aŋga tonaŋ ma asô Regi, ma ŋagelenŋ mula kêsêlêŋ ma alac e ŋabêc kêtû luagêc ma asô Potiolo. ¹⁴Aêac aja e atap lasitêwai ŋagêdô sa

sêngôn tonaj. Êsêac tetenj aêac gebe anjôn awinj êsêac bêc 7. Tonañ su, go aja Rom. ¹⁵Lasitêwai anja tonaj sêñô aêac ñawae ma sêpuc aêac tônjtôn sêmênj e dêdac aêac anja Apiunê malac têtulu gêñña to andu ñaclenja têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam danje Anôtô totêtac kêpa sugenj.

¹⁶Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê taunja êwinj sinwaga tenj ejoj enj.

Paulu gêjam mêtê anja Rom

¹⁷Gêmoa e bêc têlêac gêjana acgom, go kêkalem Judanênj kasêga sa. Êsêac sêpi tagenj su, go kêsôm gêdênj êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gêñ tenj gasenj gôlôac to tameninênj mêtê lanjwa atom, mago tec sêkôc aê tônj anja Jerusalem ma sêkênj aê kasêp lau Rom lemenj. ¹⁸Êsêac têtû Iêsu ñoc binj e sêlic gagôm sec amboac sênac aê êndunja atom, tec sebe sêngamboac aê su. ¹⁹Judawaga sêoc binj aucgenj, tec ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônê, mago aê gabe janjgôlinj binj tenj êpi êsêac atom. ²⁰Kêtu binj tonanña tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm binj êndênj amac gebe gaôc kapoacwalô tonec kêtu binj, tanj Israel sêkênj materj nanña.” ²¹Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Papia tenj kêpi aôm anja Judaia gêdênj aêac gêmênj atom, ma ñac tenj anja lasitêwainênj mênjkêdônj to gêjac minj binj sec tenj kêpi aôm gêdênj aêac anjô atom. ²²Mago aêac abe anjô binj, tanj taêm gêjam nanj acgom, gebe aêac anjô ñawae gebe lau têt m gamênjenj sesen mêtê, tanj aôm kôsap tônj nanj elêmê.”

²³Ma ac sêjac noc taunj kêpi bêc tenj, go êsêacnênj taêsam dêdênj enj sêja ênê andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamênj sa gêdênj êsêac. Enj gêjam nenenj êsêac gebe sêkênj êwinj Jesu to gêwa Mosenê binjsu ma propetenênj binj sa gêdênj êsêac kêtôm bêc to gelenjenj.

²⁴Lau ñamakenj sêkênj gêwinj Paulunê binj, ma ñamakenj sêkênj gêwinj atom.

²⁵Êsêacnênj binj keso tau ñapanj e sebe sêc sêna, tec Paulu kêsôm binj tecenec gebe “Ñjalau Dabunj gêôc propete Jesaia awa sa gêdênj tamemi jagêdênjenj ²⁶gebe

‘Ôndênj lau tônê ôna ma ôsôm gebe Tanjemsunj anjô, mago nêma kauc êsa atom to matemanô alic, mago ajala atom,

²⁷gebe lau tônê nênj ñalêlôm ñajana kêsa ma tanjenjsunj gêôc auc to materj gêmôb, tec materjanô sêlic gêñ sapu to tanjenjsunj sêñô binj atom, ma nênj ñalêlôm sêjala gêñ atom ma sebe sênam taunj ôkwi mênjjangôm êsêac ñajam êsa atom.’

²⁸Amboac tonaj jasôm lasê êndênj amac gebe Anôtônê moasinj ênam ñamalac kêsinja tonec enj kêkênj gêjac lau samuc ñawae. Êsêac tec oc sêkênj tanjenj.” [²⁹Kêsôm binj tonaj su, ma Judawaga sêc jasêsôm taunj ñanô.]

³⁰Paulu gêjam ôli nê gamênj ñalêlôm tenj ma gêmoa e jala samuc luagêc. Enj kêkôc lau, tanj têtû ñaclenj dêdênj enj sêja sêja nanj, sa samob, ³¹ma gêjam mêtê kêpi Anôtônê gamênj to kêdônj binj kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugenj ma lau tenj sêkô enj auc atom.

Paulunê papia gêdên lau

ROM

Paulunê papia gêdên lau Rom nec nac tau keto gebe êkên puc lau tau gebe nasawa ten a gom, go naêo lasê Rom gebe ênac gôlôac buña anga malacsêga tau kési. En gebe ênam mêtê lau buña tônêna êmoa e su, go naelom Spania ma êsêac sêpuc en to nê kôm wakuc tonan tôn. Go nam ten gêwiñ gebe êwa biñ lau buña sêkên gêwiñ nan nam sa kêtôm tau kêjalagac ma êlên biñ êsêac sêsa nên lên têtôm lau buña nanôman. Mêtê tan Paulu gêjam-gêjam nan, en keto gêc awê tomalagen anga buku tau tonec.

En awa gêjac lau buña gôlôac Romna e su, go kêsôm en taê gêjam êsêac kêsêp nê mec nalêlôm gêmoa napan nan lasê gêdên êsêac, gocgo keto nalôtêna, tan kédênan papia tau kêsô nalabu gêja nan, gebe “Nawae Najam tonan geoc Anôtô kemasen nalamacnên biñ e gêlic êsêac têtû lau gêdênna lasê. Gêgôm kêtû takên gêwiñnagen, tec kêtû lên tau nam to natêpôê” (1:17).

Go gêwa namôkê tonan kêkôc gêja mata télêac. (1) Nalamac samob, lau Juda to lau samuc, sêsô sec nanaclai nalabu têtôm taunjen, tec Anôtô êlic êsêac lau gêdênna atomanô. Anôtô gêlic lau têtû lau gêdên nalên tagen gebe sêkên êwiñ Jesu Kilisi. (2) Go lau, tan Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdên kêtû Kilisi su nan, ac sêmbiñ taun tôn tamên Kilisi tau e sêsa nên lên samob êtu wakuc amboac tonanjen. Nac-kêkên-gêwiñwaga gê malô tau gêdên Anôtô kêtû Kilisi, tec Anôtône Nalau kêgaboac en su anga sec nanaclai to gêmacanô tau gêwiñ amboac tonanjen. Nac buña nê lên kêtôm sêsi en su anga sec to gêmacgac. Paulu kêsôm Anôtône Biñsu to nê Nalau gêjam gôlin nac buña

kêtû nê lên samobna nan nabien kêsêp môkêlatu tonec nai gêwiñ-gêwiñ. Anôtô gebe ênam nalamac peben kési nabien kêtû tôn gêc, tec Aposolo kêpuc biñ tau nam gebe Anôtô taê gêjam kwananjen gebe ejon nalamac samobjen sêwê kain ênê moasiñ êtu Jesu Kilisi sêwiñ. Paulu taê gêjam kêtû tôn gebe lau Juda oc sêmbuc dêmôên Jesu enden tônjen atom. (3) Go Paulu gêwa lên, tan gêjac lau buña nawae nan, nam sa gêc môkêlatu namuna gebe tamoa dawin taun totêntac êwiñ taunjen. En keto nabien nagêdô kêpi tanam sakin Anôtôna ma tasô gôlinwaga nalabu taunen wamugenja to tapuc nên lau mênban tônja ma talênsôn lasitêwai atomna to tatoc taun sa êndên-êndênja. Go gêjac mata nê papia keto tau nê biñ nagêdô e awa gêoc Anôtô kêtû namu.

Nadênan

1. Paulu gêjac m nê papia to kewake nalôtêna sa 1:1-17
2. Nalamac gêngôn jageo gêjac Anôtô ênam en kési nawae 1:18-3:20
3. Anôtô gêjam nalamac kési nalên gebe têtû lau gêdên kêtû sêkên gêwiñ Kilisi kési êsêac suna 3:21-4:25
4. Kilisi gêbiñ lau buña tôn sêsa nên lên kêtû wakuc 5:1-8:39
5. Anôtô ênam lau Israel kési nalên 9:1-11:36
6. Lên tan gêjac lau buña nawae nan 12:1-15:13
7. Paulu gêjac mata nê papia to awa gêjac nê lau nagêdô 15:14-16:27

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê sakinwaga aê, Paulu, tan Anôtô kêkalem aê katu aposolo ma kêjaliñ aê sa gebe jasôm ênê nawae najam lasê. ²Nawae najam tau Anôtô gêjac mata kwanan ma kêkên nê propete sêsôm lasê ma teto gêc buku dabun. ³Biñ tau kêpi ênê Latu, aêacnên Apômtau

Jesu Kilisi, tañ kētu ñamalac mênkêsa anġa Dawidnê wakucnêj. ⁴Ma Anôtô gêñu eñ gêdi sa anġa ñacmatênêj, tec kêwaka eñ sa toñaclaigen gebe eñ kētu ênê Latu, tañ gêwê kaiñ ñalau êñgôm aêac tatu dabuñña. ⁵Anôtô kêkêñ eñ kêmoasinj aê to kêkêñ sakinj aposoloña gelom aê, gebe jawê lau samuc samob sêkêñ êwiñ to tañeñ wamu êtu ênê ñaêña. ⁶Lau samuc tau nêñ ñagêdô amac, tañ Anôtô kêkalem amac atu Jesu Kilisi nê gêñ awiñ.

⁷Amboac tonaj aê jato êndênj amac samob, tañ Anôtô têtac gêwiñ amac to kêkalem amac atu ênê lau anġa Rom nañ.

Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to biñmalô êndênj amac êwac.

Paulu gêjam danġe Anôtô kētu gôlôac Romña

⁸Ma ñoc biñ ñamatana tau tonec gebe Aê gajam danġe ñoc Anôtô kētu amac samobña gajam Jesu Kilisi lañô gebe lau nomña pebeñ sêñô amac akêñ gêwiñ ñawae. ⁹Anôtô tañ gajam sakinj eñ toñoc ñalêlôm samucgeñ kasôm Latunê ñawae ñajam lasê nañ, kētu ñoc gêwae-aê-sawaga ma kêjala kētu tøj gebe aê taêc gêjam amac gedex tøjgeñ tec gamoa ¹⁰ma kateñ mec kētu amacña ñapañ. Aê kateñ mec kētu biñ tonecña gebe Anôtô êlôc sa acgom ma êmoasinj aê gebe jandênj amac jawacmañ. ¹¹Biññanô, aê gajam aoc su amac ñanô, gebe jalic amac ma jakêñ moasinj ñalauña ñagêdô êndênj amac êwac, gebe êpuc amac tøj. ¹²Aê gabe amboac tonec gebe amacnê m akêñ gêwiñ ênam aê sa ma aêñoc kakêñ gêwiñ ênam amac sa, ec tapuc tauñ tøj ña nêñ takêñ gêwiñ elom tau. ¹³O lasitêwaac, aê gabe jansa biñ auc êndênj amac atom. Aê kamasanñ biñ kētu dim taêsam su gebe jandênj amac jawac, mago biñ kêkô aê auc e mênġêdênj galoc. Aê jawac gebe

janam kôm e jatap ñanô sa anġa amacnê m êwiñ amboac katap sa anġa lau samuc ñagêdô nêñ. ¹⁴Kôm tonec gêjac aê ñawae gebe janam sakinj lau Helen to lau samuc ma lau tokauc to lau kaucmê. ¹⁵Amboac tonaj ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndênj amac anġa Rom êwiñ.

Ñawae ñajam ñañaclai

¹⁶Aê majoc kētu ñawae ñajamña atom, gebe Anôtônê ñaclai, tañ ênam lau sêkêñ gêwiñña samob kêsi nañ, Juda sêmuñ, go lau samuc amboac tonanġeñ. ¹⁷Gebe ñawae ñajam tonaj geoc Anôtônê biñġêdênj ñam lasê gebe anġa takêñ gêwiñ êndênj takêñ êwiñ, kêtôm teto gêc gebe “Ñacġêdênj êñġôn mata jali êtu kêkêñ gêwiñña.”

Ñamalac samob nêñ keso

¹⁸Anôtônê têtac ñandanj geoc tau lasê anġa undambê mênkêpi ñamalacnêj dedec Anôtônja to sec samob. ñamalac sêkônij biñ ñanô tøj ña nêñ geo. ¹⁹Anôtô têtac ñandanj ġêdênj êsêac, gebe gêñ ñagêdô, tañ kêwaka eñ sa nañ, tec gêc awê ġêdênj êsêac, gebe Anôtô tau kêkêñ kētu awê ġêdênj êsêac su. ²⁰Anôtônê ñam kêsiñ tau, mago lau, tañ sêjala gêñ, nañ Anôtô kêkêñ nañ, sêjala ênê ñaclai tenġeñña to ênê ñawasi Anôtônja. ġêdênj tañ eñ kêkêñ undambê to nom nañ, e mênġêdênj galoc gêñ tonaj kētu awê ġêdênj êsêac sêlic. Êsêac tec sêpa tauñ ma sêsôm gebe Aêac ajam kauc eñ nec, oc sêñġôm têtôm atom. ²¹Êsêac sêjala Anôtôġac, mago tetoc eñ sa kêtôm eñ Anôtô atom ma sêjam danġe atom. Êsêac taêñ gêjam biñ meloc-meloc ġêbôc nêñ kauc e ñakesec gajam nêñ ñalêlôm auc. ²²Seboc êsêac lau tokauc, mago êsêac lau meloc. ²³Êsêac sêjam Anôtô tenġeñ nê ñawasi ôkwi ma sêkêñ ñakatu gêñ mêtê-mêtêña, tañ ñalanjô

kêtom ñamalac to moc ma bôc to gêñ kêgalabña nan, gêjô su.

²⁴ Kêtu ñamalacnêñ kauc gêbôc tonanña Anôtô gêwi êsêac siñ gêdên nêñ têtac ñakalac e sêgôm gêñ môpña ma sêjaiñ tauñ e ôliñ kêtú sec. ²⁵ Êsêac sêjam Anôtônê biñjanô ôkwi ña biñdansañ ma tetoc gêñ, tañ Anôtô kékên nan, sa to sêjam sakiñ gêdên gêñ tonê ñai ma sêwi Anôtô, tañ kékên gêñ samob nan siñ. Aêac talanem eñ ender tóngeñ. Biñjanô.

²⁶ Kêtu biñ tonanña Anôtô gêwi êsêac siñ sêsêp ñakalac melocña sêja. Êsêacnêñ lauo sêjam lêñ lauo to ñacña ôkwi ma sêsa lêñ keso. ²⁷ Ma ñacwaga amboac tonañ. Êsêac sêwi lêñ lauo to ñacña siñ ma têtac ñakalac gêdên tauñ ñawaô. Ñacwaga sêgôm gêñ têtac ñakalacña gêdên tauñ, tec têtac nêñ geo ñagêjô sa kêpi tauñ.

²⁸ Êsêac dedec gebe sêjala Anôtô, tec Anôtô gêwi êsêac siñ dêdên kauc meloc e sêgôm gêñ, tañ kêtôm gebe ñamalac sêngôm atomña nan. ²⁹ Gêñ geo samob gêjam êsêac auc samucgeñ, sec, geo, lêñ sêsec. Biñ tonac gêlôc gêc êsêacnêñ ñalêlôm gebe Têtac sec, sêjac ñamalac êndu, sêsôm tauñ, sêsau tauñ ma sêgôm lau waen kêtú sec. Êsêac sêsac lau, ³⁰ sêgôliñ biñ kêpi lau, sêkên kisa gêdên Anôtô, sêsôm biñ alôb-alôb, sêkian tauñ sa, tetoc tauñ sa ña awen-sun kapôên. Êsêac têtac sec ñalêñ wakuc sa to tañepêc gêdên teneñi to tamenji. ³¹ Êsêacnêñ kauc masi to sêsap biñ, tañ sêjac mata nan tulu. Êsêac têtac gêwiñ lau to taên labu lau atom. ³² Anôtônê biñsu gêwa sa gebe lau samob, tañ sêgôm gêñ amboac tonañ, oc sêmac êndu. Êsêac sêjalagac, mago sêgôm gêñ tau sêmoa. Ma gêñ tonanñeñ atom, sêlic lau, tañ sêgôm sec tau sêwiñ êsêac nan, ñajam amboac tonanñeñ.

Anôtô kêmêtôc biñ jagêdêngeñ

2 Ojae, amac lau, tañ amêtôc launên biñ nan, oc ansa taôm auc amboac ondoc. Amac embe amêtôc lau ñagêdô nêñ biñ, go am u taôm êwiñ, gebe biñ, tañ amêtôc nan, amac taôm agôm aw-ïngac. ² Aêac tajalagac gebe Anôtônê metôc êtap êsêac, tañ sêgôm gêñ tonañ ñai nan, sa biñjanôgeñ. ³ Ma amac lau, tañ amêtôc lau kêtú gêñ tonañ ñaiña, mago taôm agôm nan, taêm gêjam amboac ondoc. Amac oc aêc Anôtônê mêtôc su me masi. ⁴ Anôtô eñ têtac wapôm to kêpuc tau tôn ma gê biñ tôn. Ma amac alic gêñ samob tonañ ñai sec me. Anôtônê têtac wapôm gebe êwê amac anam taôm ôkwi. Biñ tonañ amac ajala me masi. ⁵ Amac atoc taôm sa ma ajam nêñ ñalêlôm ôkwi atom, tec êndên bêc Anôtô eoc nê têtac ñandan to mêtôc êndêngeñña lasêña nan, amac oc akalem ênê têtac ñandan êpi taôm. ⁶ Anôtô oc êkên ñagêjô êndên ñamalac samob êndên-êndêngeñ êtôm nêñ koleñ, tañ sêjam nan. ⁷ Lau tañ sêjam koleñ ñajam totêtac kêpa sugen ma taên kêka ñawasi to waen ñajam ma sêmoa tengeñ nan, Anôtô êkên êsêac sêngôn mater jali tengeñ. ⁸ Ma lau, tañ taên gêjam tauñ waengeñ to tañepêc gêdên biñjanô, mago tañeñ wamu gêdên gêñ geo nan, Anôtônê têtac ñandan to têtac kêbôli auc gêdên êsêac. ⁹ Gêñwapac to ñandan êpi ñamalac samob, tañ sêgôm sec nan. Juda oc têtac sa êmuñ, ma lau samuc amboac tonañ. ¹⁰ Ñawasi to waen ñajam ma biñmalô êndên lau samob, tañ sêgôm nêñ gêñ ñajam nan. Juda oc têtac sa êmuñ, ma lau samuc amboac tonañ, ¹¹ gebe Anôtô kêpuc lau ten ñam atom, gêlic samob kêtôm taungeñ.

¹² Ñamalac samob, tañ sêjam kauc biñsu ma sêgôm sec nan, biñsu oc êtiñ êsêac su atom, tauñ sênaña, ma êsêac samob, tañ sêñô biñsugac, mago sêgôm

sec naŋ, Anôtô oc êmêtôc êsêac êtôm biŋsu tau tonaŋ, ¹³gebe lau, taŋ sêŋô biŋsu ŋaômageŋ naŋ, Anôtô êlic êsêac amboac lau gêdêŋ atom. Lau taŋ sêgôm ŋanô kêsa nanŋeŋ, tec têtû lau gêdêŋ. ¹⁴Lau samuc têtap biŋsu sa atom. Mago tauŋ embe sêŋgôm gêŋ, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, ŋanô êsa, go êsêac, taŋ têtap biŋsu sa atom naŋ, sêkêŋ tauŋ nêŋ lêŋ ŋagôliŋ gêwê êsêac kêtû tauŋ nêŋ biŋsu. ¹⁵Êsêacnêŋ lêŋ gêwa sa gebe Anôtô keto biŋsu ŋakôm kêsêp êsêacnêŋ ŋalêlôm. Ma êsêacnêŋ awa ŋalêlômŋa gêwa biŋ tonaŋ sa gêwiŋ gebe nêŋ taêŋ gêjam kêmêtôc êsêac to kêpuc êsêac tôn gêwiŋ. ¹⁶Biŋ tonaŋ ŋai oc êtu awê êndêŋ bêc, taŋ Anôtô êkêŋ Jesu Kilisi êmêtôc ŋamalacnêŋ biŋ kêsiŋ tauŋa naŋ, êtôm ŋoc ŋawae ŋajam, taŋ kasôm lasê naŋ.

Lau Juda to Mosenê biŋsu

¹⁷Aôm kôsam taôm gebe Juda to taêm kêka biŋsu ma kôlanem taôm Anôtôŋa. ¹⁸Aôm kôjala Anôtônê biŋ ma biŋsu gêwa nêŋm kauc sa e kôjala gêŋ gêdêŋ to gêŋ keso. ¹⁹Aôm kôsaê taôm gebe kôtu matenpecnêŋ ŋac-êwê-êsêacwaga to lau, taŋ sêmoa ŋakesec naŋ, nêŋ ŋawê, ²⁰kôtu lau kauc gêbôc nêŋ jaomwaga to ŋapalê ŋasec-ŋasec nêŋ kêdônŋwaga, taŋ gôlic biŋsu kêtû kauc to biŋŋanô ŋamôkê gêdêŋ aôm. ²¹Amboac ondod kôdônŋ lau ŋagêdô, mago kôdônŋ taôm atom. Aôm gôjam mêtê gebe tanam geŋgeŋ atom, mago taôm gôjam geŋgeŋ me masi. ²²Aôm kôsôm gebe danŋôm gêŋ mockaiŋto to mockaiŋŋa atom, mago aôm taôm gôgôm gêŋ tau me masi. Aôm gôlic sakiŋ gwamŋa gebe gêŋ sec, mago taôm kôjaŋgo gêlônŋ su aŋŋa gwam ŋalôm me masi. ²³Aôm kôlanem taôm biŋsuŋa, mago kôgêli biŋsu tau tec gôwê Anôtô auc me masi. ²⁴Biŋ tonaŋ kêtôm biŋ, taŋ teto gec gebe “Lau samuc sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtônê ŋaê kêtû amacŋa.”

²⁵Aôm embe ômansaŋ biŋsu, go sêsa aômŋa ênam aôm sa. Embe ôŋgêli biŋsu, go sêsa aôm suŋa êtôm sêsa aôm atom. ²⁶Ma ŋac samuc teŋ embe ejop biŋsu ŋajatu, go Anôtô êlic ŋac samuc tau êtôm ŋac, taŋ sêsa eŋ naŋ. ²⁷Ma ŋac, taŋ sêsa eŋ atom, mago gêgôm biŋsu ŋanô kêsa naŋ, oc êmêtôc aôm. Êtu ageŋŋa. Gebe aôm kôtap biŋsu ŋabuku sa to sêsa aôm, mago kôgêli biŋsu. ²⁸Ŋac taŋ sêlic eŋ ôli dêmôdêŋageŋ gebe Juda naŋ, eŋ Juda ŋanô atom. Ma ŋac, taŋ sêsa eŋ ôliŋeŋ naŋ, sêsa eŋ ŋanô atom. ²⁹Mago Juda ŋanô tau nec eŋ ŋac, taŋ nê ŋalêlôm kêsap Judanêŋ mêtê tôn. Ma ŋac, taŋ sêsa eŋ ŋanô naŋ, sêsa eŋ tonê ŋalêlômgeŋ. Kôm tonaŋ gêjac biŋsu, taŋ teto gêc naŋ, ŋawae atom, gêjac ŋalau Dabuŋ ŋawae. Ŋac tau tonaŋ nê wae ŋam kêsêp ŋamalacŋa atom, kêsêp Anôtônŋageŋ.

3 Amboac ondod, lau Juda oc têtap moasiŋ sa êlêlêc lau samuc su me masi. Me sêsa lauŋa tau naŋ ŋanô amboac ondod. ²Op, moasiŋ to ŋanô tokaiŋ-tokaiŋ taêsam. Moasiŋ ŋamataŋa tonec gebe Anôtô kêkêŋ nê mêtê gêdêŋ êsêac. ³Ŋagêdô embe sêkêŋ êwiŋ atom, go amboac ondod. Êsêacnêŋ sêkêŋ gêwiŋ atomŋa oc enseŋ Anôtônê lêŋ ŋaŋêŋ su me. ⁴Masiŋoc. Ŋamalac samob dansaŋtêna. Anôtô taugenŋ eŋ ŋac biŋŋanôŋa kêtôm teto gêc gebe “Nêŋ biŋ êwaka aôm sa gebe kôsôm jagêdêŋ, ma lau embe sêmêtôc aôm, naŋ oc ôku êsêac tulu.”

⁵Aêacnêŋ biŋ geo embe êwaka Anôtônê biŋgêdêŋ sa, naŋ tasôm asageŋ. Ma Anôtô embe êjac nê têtac ŋandaŋ sa, oc êŋgôm eso me masi. Biŋ tonaŋ kasôm kêtôm ŋamalacnêŋ kaucŋoc. ⁶Masiŋoc. Anôtô embe enseŋ tau amboac tonaŋ, oc êmêtôc ŋamalac samob nêŋ biŋ êtu katô amboac ondod. ⁷Ma amboac ondod. Ŋoc biŋdansaŋ embe êwaka Anôtônê

biñjanô sa e ênê ñawasi êsa êlêlêc su, nañ eñ oc êmêtôc aê amboac ñac sec teñ me. ⁸ Embe amboac tonañ, go tasôm biñ alôb-alôb gebe “Danğôm secmañ, gebe sec ênam ñanô ñajamôñ.” Tasôm amboac tonañ me. Lau ñagêdô sêgôliñ biñ kêpi aêac ma sêsôm gebe aêac asôm ñalô tau tonañ. Lau tonañ oc sêndac nêñ mêtôc naêndêngeñ.

Ñac gêdên teñ gêmoa atom

⁹ Amboac ondod, aêac Juda atap moasiñ ñajam sa êlêlêc su me. Masianô. Aêac asôm sugac gebe Juda to lau samuc samob sêsô sec ñañaclai ñalabu, ¹⁰ kêtôm teto gêc gebe

“Ñac gêdên teñ gêmoa atomanô.

¹¹ Ñac tokauc teñ gêmoa atom, ma ñac gesom Anôtôña teñ gêmoa atom.

¹² Samob sêkac tauñ su e têtü sec samobgac.

Ñac têtac wapômña teñ gêmoa atom, masi samucgeñ.

¹³ Êsêacnêñ awênసుñ kêtôm sêawa gêña. Imbeleñ geno-geno biñdansañ e ñawasi lanğwageñ.

Gêdônôlic kêsabañ moac ñamalic auc.

¹⁴ Awênసుñ kêpuc boa ñawaô ma biñ ñaclai gêjam auc.

¹⁵ Sêlêtigen gebe sêkêc dec siñ.

¹⁶ Êsêacnêñ lêñ kepeñ senseñ gêñ popocña ñawaô

to sênğôm launêñ ñalêlôm ñawapac êsaña,

¹⁷ ma sêjam kauc lêñ sê wamaña.

¹⁸ Êsêac sêkô Anôtô lanğônêm, mago têtêc eñ atom.”

¹⁹ Aêac tajala gebe biñ samob, tañ biñsu kêsôm nañ, kêkanônê êsêac, tañ sêmoa biñsu ñalabu nañ. Biñsu êmbôc êsêac awên auc ma ñamalac samob sêjala nêñ keso, tañ sêgôm gêdên Anôtô nañ, gebe ²⁰ Anôtô kêmasañ ñamalac samob nêñ biñ e gêlic êsêac têtü lau gêdên kêtü ñamalac sêgôm biñsu ñanô kêsaña nec atom. Biñsu ñakoleñ

tageñ tonec gebe êtôc aêacnêñ sec ênêc awêgeñ êndên aêac.

Takên êwiñ Kilisiña gêjam aêac kêsi

²¹ Galoc lêñ tec Anôtô kêsa gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ e êlic êsêac têtü lau gêdên, mêngeoc tau lasê. Geoc tau lasê kêpi biñsu ñalên atom. Mose tau nê biñsu to propete sêwa biñ tau sa. ²² Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtü lau gêdên nañ gêgôm kêtü sêkên gêwiñ Jesu Kilisiña. Êsêac samob, tañ sêkên gêwiñ Kilisi nañ, têtap moasiñ tonañ sa kêtômgeñ, ²³ gebe ñamalac pebeñ sêgôm sec tec sêjac jaê Anôtônê ñawasi. ²⁴ Mago Anôtô kêmoasiñ êsêac to kêmasañ êsêacnêñ biñ e gêlic êsêac têtü lau gêdên ñaômagen, gêgôm kêtü Kilisi Jesu kêsi êsêac suña. ²⁵ Anôtô tau kêkên Kilisi kêtü da wamaña gebe ênê dec enseñ lau, tañ sêkên gêwiñ eñ nañ, nêñ sec su. Biñ tonañ gêwa Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtü lau gêdên ñalên sa. Gêdên têm gêmuñña Anôtô gê ñamalacnêñ biñ tôn ma gêwi nêñ sec ñabiñ siñ gêcña. ²⁶ Mago galoc Anôtô gebe êwaka lêñ kêmasañ ñamalacnêñ biñña sa, ec tajala gebe eñ ñac gêdên ma kêmasañ lau, tañ sêkên gêwiñ Jesu nañ, nêñ biñ e gêlic êsêac têtü lau gêdên.

²⁷ Ma aêacnêñ waen tau gêc ondod. Waen tau gêbacnêgac. Biñsu amboac ondod geseñ su. Biñsu tañ kêjatu aêac gebe tanam koleñ me. Masianô. Biñ takên gêwiñña. ²⁸ Aêac tajala biñ tonec kêtü tôn gebe Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtü lau gêdên kêtü sêkên gêwiññageñ, kêtü sêjam biñsu ñakoleñña nec atom. ²⁹ Anôtô kêtü Juda tañgeñ nêñ Anôtô me. Eñ kêtü lau samuc nêñ Anôtô gêwiñ atom me. Aec, lau samuc nêñ gêwiñgoc. ³⁰ Anôtô tageñ, tec êmansañ Judanêñ biñ e êlic êsêac têtü lau gêdên êtu sêkên gêwiñña ma êmansañ lau samuc nêñ êtu sêkên

gêwiŋŋa amboac tonanŋeŋ. ³¹ Amboac tonañ aêac dasen biŋsu su kêtú takêŋ gêwiŋŋa me. Masigoc, aêac tatoc biŋsu saŋeŋ.

Abraham kêtú ŋadôn

4 Amboac tonañ aêac tasôm asagen êpi aêac abeni Abraham. Ênê biŋ amboac ondoc. ² Anôtô embe êlic Abraham êtu ŋac gêdêŋ êtu gêjam koleŋ ŋajamŋa, go Abrahamnê wae êsa. Mago Anôtô gêlic amboac tonañ atom. ³ Biŋ taŋ teto gêc naŋ, kêsôm amboac ondoc. Kêsôm gebe “Abraham kêkêŋ gêwiŋ Anôtô, tec gêlic eŋ ŋac gêdêŋ.” ⁴ ŋac taŋ gêjam kôm naŋ, nê ŋaôli kêtú moasiŋ gêdêŋ eŋ atom, kêtú ênê kôm ŋagêjô. ⁵ ŋac taŋ gêjam kôm atom, mago kêkêŋ gêwiŋ Anôtô gebe kêmasaŋ lau sec nêŋ biŋ e gêlic êsêac têtú lau gêdêŋ naŋ, Anôtô oc êmansaŋ ŋac tonañ nê biŋ êtu nê kêkêŋ gêwiŋŋa. ⁶ Biŋ tau kêtôm Dawid kêsôm gêdêŋ taŋ awa gêôc ŋac, naŋ Anôtô kêmasaŋ ênê biŋ e gêlic eŋ kêtú ŋac gêdêŋ kêtú ênê koleŋ gêdêŋ teŋŋa atom gebe ⁷ “Aê aoc êôc lau, taŋ Anôtô kêsuc nêŋ geo ôkwi

to kêgêduc nêŋ sec auc naŋ.

⁸ Aê aoc êôc ŋac,

taŋ Apômtau taê gêjam ênê sec kêtiam atom naŋ.”

⁹ Amboac ondoc, Dawid awa gêôc lau nec kêkanônŋ lau taŋ sêsa êsêac naŋŋeŋ, me kêkanônŋ lau samuc gêwiŋ. Aêac tasôm sugac gebe Abraham kêkêŋ gêwiŋ Anôtô, tec gêlic eŋ ŋac gêdêŋ. ¹⁰ Gêdêŋ ondoc biŋ tonañ kêsa. Gêdêŋ taŋ sêsa eŋ su naŋ, me gêdêŋ taŋ sêsa eŋ atomŋeŋ naŋ. Biŋ tau kêsa gêdêŋ taŋ sêsa eŋ atomŋeŋ naŋ. ¹¹ Sêsa Abraham atomŋeŋ, mago Anôtô kêmasaŋ ênê biŋ kêtú kêkêŋ gêwiŋŋa. Go sêsa eŋ kêtú biŋ tau tonañ ŋabelo. Tec eŋ kêtú lau samuc samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ naŋ tamenŋi. Sêsa êsêac atom, mago sêkêŋ gêwiŋ Anôtô, tec kêmasaŋ êsêacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtú lau

gêdêŋ. ¹² Eŋ kêtú êsêac, taŋ sêsa êsêac naŋ, tamenŋi amboac tonañ. Mago eŋ kêtú êsêac tamenŋi kêtú sêsa êsêacŋagenŋ atom, kêtú sêselêŋ sêpuc aêac tamenŋi Abraham wêŋa ma sêkêŋ gêwiŋ kêtôm eŋ kêkêŋ gêwiŋ gêdêŋ taŋ sêsa eŋ atomŋeŋ naŋ.

Takêŋ êwiŋ, go tatap moasiŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, ŋanô sa

¹³ Anôtô gêjac mata gêdêŋ Abraham to nê wakuc gebe nom samuc tau êtu nêŋ gêŋlênsêm. Eŋ gêjac mata biŋ tonañ kêtú Abraham gêgôm biŋsu ŋanô kêsaŋa nec atom, gêjac mata kêtú gêlic eŋ ŋacgêdêŋ kêtú kêkêŋ gêwiŋŋa. ¹⁴ Embe lau, taŋ sêŋgôm biŋsu ŋanô êsa naŋ, sêwê kaiŋ gêŋlênsêm, go biŋ takêŋ gêwiŋŋa ŋanô masi, ma biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, ê su. ¹⁵ Aêac talicgac gebe biŋsu kêkalem Anôtônê têtac ŋandaŋ. Ma biŋsu embe masi, go biŋ taŋgêli biŋsuŋa masi amboac tonanŋeŋ.

¹⁶ Kêtú tonanŋa biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ, ŋam kêsêp launêŋ sêkêŋ gêwiŋ, gebe sêjala gebe Anôtô êkêŋ nê moasiŋ ŋaômagenŋ êndêŋ Abrahamnê wakuc samob, êndêŋ êsêac, taŋ sêgôm biŋsu ŋanô kêsa naŋŋeŋ atom, êndêŋ êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ têtôm Abraham naŋ, amboac tonanŋeŋ. Gebe Abraham kêtú aêac samob tamenŋi ¹⁷ amboac teto gêc gebe “Aê kakêŋ aôm kêtú tentenŋlatu taêsam tamenŋi.” Abraham kêkêŋ gêwiŋ Anôtô, taŋ gêŋu ŋacmatê materŋ jali kêsa to kêkalem gêŋ, taŋ gêc atom naŋ, gebe mênêsa. ¹⁸ Abraham kêkêŋ mata gêŋ, taŋ kêtôm gebe takêŋ materŋ atomŋa naŋ, ma kêkêŋ gêwiŋ gebe êtu tentenŋlatu taêsam tamenŋi êtôm biŋdêŋ laŋgwa kêsôm gebe “Aôm nêŋ wakuc têtú taêsam têtôm tônê.” ¹⁹ Abraham kêjala gebe nê jala amboac 100 ma kêjala tau gebe ôli kêtú mêtê su, ma Saranê têm êkôc ŋapalêŋa gêbacnê amboac tonanŋeŋ, mago Abraham kêkêŋ

gêwiņ kētu goloņ atom. ²⁰ Anôtô gêjac mata biņ amboac tonañ, mago Abraham têtac lulu to kêkêņ gêwiņ kwalec atom. Eņ kêkêņ gêwiņ kêpuc eņ tōņ ņajaņa ma gêgôm Anôtônê ņawasi kêsa. ²¹ Eņ kêjala tonanôgeņ gebe Anôtô kêtôm gebe êņgôm biņ, taņ gêjac mata naņ, ņanô êsa. ²² Kētu tonañņa tec “Anôtô gélic eņ gêwê kaiņ biņgêdêņ.” ²³ ņjalô “Anôtô gélic eņ gêwê kaiņ biņgêdêņ” naņ, teto kētu Abraham taugenņa atom. ²⁴ Teto gêc kētu aêacņa gêwiņ. Aêac embe takêņ êwiņ Anôtô, taņ gêņu aêacnêņ Apômtau Jesu aņga ņacmatênêņ sa naņ, eņ oc êlic aêac lau gêdêņ amboac tonañgeņ. ²⁵ Eņ kêkêņ Jesu gêmac êndu kētu tagêli biņsuņa ma gêņu eņ sa gebe êmansañ aêacnêņ biņ êndêņ Anôtô.

Anôtô kêmasañ aêacnêņ biņ ņaņanô

5 Anôtô kêmasañ aêacnêņ biņ e gélic aêac tatu lau gêdêņ kētu takêņ gêwiņņa, tec gê wama aêac kētu aêacnêņ Apômtau Jesu Kilisiņa. ² Aêac takêņ gêwiņ, tec ņac tau gêlêc katam su ma tamoa moasiņ ņalêlôm to takêņ materņ tawê kaiņ Anôtônê ņawasiņa toôliņ kêpiğeņ. ³ Mago tonañgeņ atom. Aêac ôliņ kêpi kētu gêņwapacņa amboac tonañgeņ, gebe tajala gêņwapac tau kêkêņ aêac daôc wapac totêntac kêpa sugeņ. ⁴ Daôc gêņwapac totêntac kêpa sugeņ kêkêņ aêac tatu lau ņaņêņ. Tatu lau ņaņêņ, tec takêņ materņ gêņ, taņ gêc nêmņa. ⁵ Takêņ materņ oc êņgôm aêac majeņ êsa atom, gebe Anôtô kêkêņ nê ņalau Dabuņ gêdêņ aêac, tec kêkêc nê têtac gêwiņ ņanô kêsêp aêacnêņ ņalêlôm.

⁶ Gêdêņ taņ aêac tamoa tonêņ palêpalageņ naņ, Kilisi gêmac êndu gêdêņ ņanoc kētu lau dedec Anôtôņa. ⁷ ņamalac teņ oc êmac êndu êtu ņac gêdêņ teņņa atom. Moae lau tageņ-tageņ oc sêmac êndu êtu ņac ņajamņa. ⁸ Mago Kilisi gêmac êndu kētu aêacņa gêdêņ taņ ta-

moa tosecgeņ. Biņ tonañ gêwa Anôtônê têtac gêwiņ aêacņa sa. ⁹ Kilisinê dec kêmasañ aêacnêņ biņ gêdêņ Anôtô, tec Kilisi oc ênam aêac kêsi êndêņ Anôtônê têtac ņandan amboac tonañgeņ. ¹⁰ Aêac tatu Anôtônê ņacjo, mago eņ gê wama aêac kētu Latu gêmac ênduņa. Galoc gê wama aêac su ma Latu tau gêmoa mata jali, tec oc ênam aêac kêsi êlêlêc su ņêņgeņ. ¹¹ Mago biņ tonañgeņ atom. Aêac ôliņ kêpi Anôtôņa kētu aêacnêņ Apômtau Jesu Kilisi gê wama aêac gêdêņ Anôtôņa.

Adam agêc Kilisi

¹² Sec gêmêņ nom kētu ņamalac tageņ nê secņa. Ma gêmacanô tau mêngeô lasê kētu sec taņņa. Gêmac tau gelom-gelom e kêtap ņamalac samob sa, gebe samob sêgôm secgac. ¹³ Biņsu mênkêsa atomgeņ ma sec gêc nom kwanañgeņ. Mago biņsu embe masi, oc sec ņadôņ masi amboac tonañ, tec sêsôm ņabiņ atom. ¹⁴ Mago gêmacanô tau gêjam gôliņ ņamalac samob, taņ sêmoa Adam agêc Mose nêņ têm ņasawa naņ. Êsêac sêgôm sec kêtôm Adam kêgêli biņsu nec atom, mago gêmacanô tau gêjam gôliņ êsêac amboac tonañgeņ. Adam tau kētu ņac, taņ oc êmêņņa naņ, nê dôn.

¹⁵ Mago Anôtônê moasiņ ma Adam kêgêli biņsu kêtôm tau atom. Taêsam sêmac êndu kētu ņac tageņ kêgêli biņsuņa, mago Anôtônê moasiņ to ņamalac tageņ Jesu Kilisi nê moasiņ, taņ lau taêsam sêkôc aômageņ naņ, kapôeņ kêlêlêc su. ¹⁶ Ma moasiņ, taņ Anôtô kêkêņ ņaômageņ naņ, to sec, taņ ņac tageņ gêgôm naņ, keso tau. ņac tageņ gêgôm sec, tec mêtôc geseņ eņ. Mago moasiņ tau kêmasañ lau sêgêli biņsu ņabiņ taêsam kētu solop. ¹⁷ Biņņanô, ņac tageņ kêgêli biņ ma kētu ņac tageņ tonañņa gêmacanô gêjam gôliņ gêņ samob. Mago ņac tageņ tonec, Jesu Kilisi, nê kôm ņanô kêlêlêc su. Lau samob, taņ sêkôc moasiņ

tolélôm-tolélôm to êsêac, tañ Anôtô kêmasañ êsêacnêñ biñ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ nañ, oc sênam gôliñ sêngôñ materñ jali êtu ñac tagerñ Jesu Kilisiña.

¹⁸ Amboac tonañ, ñac tagerñ kêgêli biñ, tec geserñ ñamalac samob su, ma ñac tagerñ gêjam kôm gêdêñ, tec Anôtô kêmasañ ñamalac samob nêñ biñ e sêngôñ materñ jali. ¹⁹ Ñac tagerñ nê tañapêc gêgôm lau taêsam têtû sec. Ma ñac tagerñ nê taña wamu kêmasañ lau taêsam nêñ biñ e Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêñ.

²⁰ Biñsu tau mêngeô lasê gebe êngôm lau sêngêli biñsu ênam sêga. Mago gêdêñ tañ sec gêjam sêga nañ, Anôtônê moasiñ tañ kêtôp kêtû kapôerñ kêlêlêc su. ²¹ Amboac tonañ sec gêjam gôliñ keperñ gêmacanôgerñ, ma Anôtônê moasiñ gêjam gôliñ keperñ dangôñ materñ jali tengeñña kêtû Anôtô kêmasañ aêacnêñ biñ tatu lau gêdêñ kêtû aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisiña.

Aêac tamac êndu dawin Kilisi

6 Ma galoc tasôm biñ amboac ondoc. Tasôm gebe Tamoa sec ñalêlôm-mañ, gebe moasiñ tau ênam sêga me. ² Masigoc, amboac tonañ atom. Aêac dawi sec siñ nañ kêtôm tamac êndu su, tec tasêlêñ tamoa sec ñalêlôm êtiam amboac ondoc. ³ Amac ajala biñ tonañ atom me. Aêac samob, tañ busangu gêbiñ aêac tôñ tamiñ Kilisi Jesu nañ, busangu gêbiñ aêac tôñ tamiñ erñ gêmâc êndu amboac tonañ. ⁴ Gêdêñ tañ taliñ sanju nañ, Anôtô kêsuñ aêac dawin Kilisi gebe tawê kaiñ erñ gêmâc êndu. Ma Tamanê ñawasi gêñu Kilisi sa anga ñacmatênêñ, tec aêac tasa nêñ lêñ tamoa materñ jali wakuc amboac tonanjerñ.

⁵ Aêac tamac êndu dawin Kilisi tatôm erñ gêmâc êndu, tec oc dandi sa dawin erñ tatôm erñ gêdi sa amboac tonanjerñ. ⁶ Biñ tonec aêac tajalagac gebe aêacnêñ ñalêlôm lanawa kêpi kakesotau gêwin Kilisi, gebe enserñ ôliñ ñasec tau su ma

tatu sec tau ñasakiñwaga êtiam atom.

⁷ Gebe ñac, tañ gêmâc êndu su nañ, gêmâc kêgaboac erñ su anga sec ñañclai.

⁸ Aêac embe tamac êndu dawin Kilisi, go takêñ êwin gebe dangôñ materñ jali dawin erñ amboac tonanjerñ. ⁹ Aêac taja gebe Anôtô gêñu Kilisi sa anga ñacmatênêñ, tec oc êmac êndu êtiam atom-anô. Gêmacanô tau oc ênam gôliñ erñ êtiam atom. ¹⁰ Erñ gêmâc êndu tonañ gêmâc êndu kêtû dim tagerñ ma geserñ sec ñañclai su. Erñ mata jali, tec gêngôñ mata jali kêtû Anôtôña. ¹¹ Ma amac amboac tonañ, alic taôm amboac awi sec siñ su kêtôm amac êndu. Ma Kilisi Jesu gêbiñ amac tôñ angorñ matem jali kêtû Anôtôña.

¹² Amboac tonañ sec ênam gôliñ amac ôlim, tañ êmac êndu nañ, e tañem wamu têtmac ñakalac ôlimña nec êtiam atom.

¹³ Akêñ ôlim ñagêñlêlôm êndêñ sec êtu geo ñalaukasap atom. Akêñ taôm êndêñ Anôtô êtôm ñac, tañ mata jali kêsa ma akêñ ôlim ñagêñlêlôm êndêñ Anôtô êtu biñgêdêñ ñalaukasap, ¹⁴ gebe sec ênam gôliñ amac êtiam atom, gebe amoa biñsu ñalabu atom, amoa Anôtônê moasiñ ñalabu.

Aêac tatu biñgêden ñasakiñwaga

¹⁵ Ma galoc amboac ondoc. Aêac tamoa biñsu ñalabu atom, tamoa moasiñ ñalabu, tec dangôm sec tamoa me. Masigoc, amboac tonañ atom. ¹⁶ Amac ajalagac, amac embe akêñ taôm anam sakin ñac ten ma tañem wamu erñ, go atu ñac, tañ tañem wamu erñ nañ, nê sakinwaga. Embe atu sec ñasakiñwaga, go anaña ma embe atu taña wamu ñasakiñwaga, go Anôtô êmansañ amacnêm biñ. ¹⁷ Mago tanam danje Anôtô, gebe gêmunjerñ amac atu sec ñasakiñwaga, mago galoc têdôn mêtê gêdêñ amac, tec tañem wamu biññanô tonêm ñalêlôm samucjerñ. ¹⁸ Kilisi kêgaboac amac su anga sec ñañclai, tec

ajam sakinj biŋgêdêŋ. ¹⁹ Aê jasôm ñoc biŋ amboac ñamalac sêsôm nêŋ acgom, gebe amac ñamalac palê-palê. Gêmuŋgeŋ amac akêŋ ôlim ñagêŋlêlôm kêtû gêŋ ñatêmui to geo ñasakinjwaga. Ma galoc akêŋ ôlim ñagêŋlêlôm kêtû biŋgedêŋ ñasakinjwaga, tec asa Anôtônê launêŋ lêŋ.

²⁰ Gêdêŋ taŋ atu sec ñasakinjwaga naŋ, amac asô biŋgêdêŋ ñalabu atom. ²¹ Ma amac atap sakinj tonaŋ, taŋ galoc gêgôm amac majem kêsa naŋ, ñaŋanô sa amboac ondod. Ñanô tonec gebe gêmacanô tau. ²² Mago galoc tec Anôtô kêgaboac amac su aŋga sec ñaŋaclai ma atu ênê sakinjwaga. Sakinj tonaŋ ñaŋanô gebe asa Anôtônê launêŋ lêŋ e êtu ñamu aŋgôn matem jali teŋgeŋ. ²³ Sec ñaôli tau tonec gebe gêmacanô. Ma Anôtônê moasiŋ tau tonec gebe aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu gêbiŋ aêac tôn daŋgôn materj jali teŋgeŋ.

Awê to ñac sêjam taunj kêtû ñadôŋdôŋ

7 O lasitêwaac, aê galic amac ajala biŋsu ñam, tec ñoc biŋ tonec êndêŋ amac gebe Biŋsu gêjam gôliŋ ñamalac kêtôm nêŋ têm, taŋ sêmoa materj jali aŋga nom naŋgeŋ. ² Awê teŋ embe ênam ñac, go biŋsu êmbiŋ êsêagêc tôn sêpi tageŋ e ñac tau êmac êndu. Ñac tau embe êmac êndu su, go biŋsu, taŋ gêbiŋ êsêagêc tôn naŋ êmbacnê. ³ Amboac tonaŋ awê tau nê akweŋ embe êmoa ma ênam ñac teŋ, oc êŋgôm biŋ sêjam tauŋŋa popoc. Mago nê akweŋ embe êmac êndu, go biŋsu êmbiŋ êsêagêc tôn êtiam atom. Ma awê tau embe ênam ñac teŋ, oc êŋgôm biŋ sêjam tauŋŋa popoc atom.

⁴ O ñoc lasitêwaac, amacnêm biŋ amboac tonaŋ. Amac awi biŋsu siŋ kêtôm amac êndu su, gebe atu Kilisinê ôli awiŋ, tec atu ñac, taŋ Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ñacmatênêŋ naŋ, nê gêŋgac, gebe tanam

ñanô ñajam êtu Anôtôŋa. ⁵ Gêdêŋ taŋ taêŋ gêjam taunj ôliŋgeŋ tamoa naŋ, biŋsu kêjali sec ñagêŋ têtac kalacŋa sa, mêngeŋjam kôm aŋga ôliŋ ñagêŋlêlôm samob e kôm tau ñaŋanô gebe gêmacanô tau. ⁶ Ma galoc biŋsu, taŋ gêbiŋ aêac tôn naŋ, gêbacnê ma tamac êndu, tec dawi gêŋ, taŋ gêsô aêac tôn naŋ siŋ. Tec galoc tanam sakinj têndaŋguc lêŋ laŋgwa, taŋ teto gêc biŋsu naŋ, êtiam atom, tanam sakinj têndaŋguc ñjalaunê lêŋ wakuc.

Biŋsu to sec ñabiŋ wapac

⁷ Ma oc tasôm biŋ amboac ondod. Biŋsu tau oc gêŋ sec me. Masigoc, amboac tonaŋ atom. Biŋsu embe êtôc sec êndêŋ aê atom, oc jajala sec atom. Biŋsu kêsôm gebe “Matam katu atom.” Embe ênac jao biŋ tonaŋ atom, oc jajala biŋ matoc katuŋa atom. ⁸ Sec tau gesom lêŋ êjali têtac kalacŋa sa aŋga ñoc ñalêlôm, tec kêtap sa gêc biŋsu ñajao to ñajatu ñalêlôm. Embe biŋsu masi, oc sec tau êtu gêŋ matê. ⁹ Gêdêŋ taŋ gajam kauc biŋsu naŋ, gamoa matoc jali e biŋsu ñajao mêngeô lasê, tec sec tau mata jali kêsa ma aê gamac êndu. ¹⁰ Ma biŋsu ñajatu, taŋ gebe êkêŋ aê jaŋgôn matoc jali naŋ, kêkêŋ aê gêmac êndu. ¹¹ Gebe sec tau gesom lêŋ e kêtap sa gêc biŋsu ñajao to jatu ñalêlôm, tec kêtiam aê e biŋsu tau gêjac aê êndu. ¹² Amboac tonaŋ biŋsu tau gêŋ dabuŋ, ma biŋsu ñajatu to jao gêŋ dabuŋ to gêdêŋ ma ñajam amboac tonaŋ.

¹³ Ma amboac ondod, gêŋ ñajam tonec kêkêŋ aê gamac êndu me. Masianô, amboac tonaŋ atom. Sec tau gêgôm. Sec tau kêtû awê ñalêŋ gêjam gêŋ ñajam laŋô mênkêkêŋ aê gêmac êndu. Lêŋ tonaŋ gêwa sa gebe biŋsu ñajatu to jao kêkêŋ sec gêjam sêga. ¹⁴ Aêac tajala gebe biŋsu ñam kêsêp ñalau. Mago aê ñamalac nomŋa, tec sec kêkônij aê e gajam sakinj sec tau. ¹⁵ Aê gajam kauc gêŋ, taŋ gagôm naŋ, gebe gêŋ, taŋ têtac gêwiŋ gabe

janġômġa naġ, ġagôm atom. Mago ġeġ, taġ têtac ġedec ġabe janġôm atomġa naġ, tec ġagôm. ¹⁶Embe janġôm ġeġ, taġ têtac ġedec naġ, ġo êwa sa êndêġ aê ġebe biġsu tau ġajam. ¹⁷Amboac tonaj, tec aê tauc ġagôm ġeġ tonaj atom, sec taġ ġeġ ġoc ġalêlôm naġ, tec ġeġgôm. ¹⁸Aê ġamalac ġaðma tonec kajala tauc-ġac ġebe ġeġ ġajam teġ ġeġ ġoc ġalêlôm lanġwa tonec atom. Aê têtac ġeġwiġ ġebe ġamansaġ ġeġ ġajam, mago katôm ġebe janġôm ġajam tau ġanô êsaġa atom. ¹⁹ġebe ġeġ ġajam, taġ têtac ġeġwiġ ġabe janġômġa naġ, tec ġagôm atom, mago sec, taġ têtac ġedec ġabe janġôm atom ġa naġ, tec ġagôm. ²⁰Aê embe janġôm ġeġ, taġ têtac ġedec naġ, ġo aê tauc janġôm ġeġ tau êtiam atom. Sec taġ ġeġ ġoc ġalêlôm naġ, tec ġeġgôm.

²¹Amboac tonaj aê katap ġaġôliġ tonec sa ġebe ġabe janġôm ġeġ ġajam, mago sec ġesap aê tøy tec ġesêġ. ²²Aê têtac ġeġwiġ Anôtônê biġsu ġanôġeġ ġeġ ġoc ġalêlôm, ²³mago aê ġesae tauc ġebe biġsu teġ ġeġ ġoc ôlic ġaġêġlêlôm. Biġsu tonaj ġeġjac siġ ġedêġ biġsu, taġ ġeġ ġoc kaucêlêlôm naġ, e ġesô aê tøy kasô sec ġabiġsu, taġ ġeġ ġoc ôlic ġaġêġlêlôm naġ ġalabu. ²⁴Iġoc aêma, asa êjanġo aê su aġġa ôlic toġemac tonec. ²⁵Aê ġajam danġe Anôtô kêtû aêacnêġ Apôm-tau Jesu Kilisiġa. Amboac tonaj kasôm biġ tonec ġebe Iġoc kauc tec ġajam sakiġ ġedêġ Anôtônê biġsu, ma ġoc ġalêlôm lanġwa tec ġajam sakiġ ġedêġ sec ġabiġsu.

Tasa nêġ lêġ to Iġalauġeġ

8 Amboac tonaj lau, taġ Kilisi Jesu ġeġbiġ êsêac tøy naġ, têtap mêtôt en-seġ êsêac suġa sa atom, ²ġebe Iġalau, taġ kêkêġ aêac danġôġ mateġ jali kêtû Kilisi Jesuġa naġ, nê biġsu tec kêġaboac aêac su aġġa sec to tamac êndû ġabiġsu. ³Kôm taġ nêġ ġalêlôm lanġwa kêkô auc e biġsu ġeġgôm kêtôm atom naġ,

Anôtô ġeġgôm. Eġ kêmêtôt sec, taġ ġeġ ġalêlôm lanġwa naġ, e ġesêġ su ġeġ-ġaġa ġebe kêsakiġ tau Latu toôli nomġa kêtôm ġamalac ôliġ tosec naġ, ġebe en-seġ sec su. ⁴Eġ ġeġgôm ġeġ tonaj ġebe tasa nêġ lêġ tandanġuc ġalêlôm lanġwa atom, tandanġuc Iġalauġeġ e taġeġ wamu êndêġ biġsu ġajatu ġedêġ ênam aêac aucġeġ. ⁵ġebe êsêac, taġ sêsêlêġ kêtôm nêġ ġalêlôm lanġwa ġeġwê êsêacġa naġ, taêġ ġeġjam ġeġ ġalêlôm lanġwaġa. Ma êsêac, taġ sêsêlêġ kêtôm Iġalau ġeġwê êsêacġa naġ, taêġ ġeġjam ġeġ Iġalauġa. ⁶Embe taêġ ênam ġeġ ġalêlôm lanġwaġa, oc tamac êndû. Embe taêġ ênam ġeġ Iġalauġa, oc danġôġ mateġ jali tobiġmalôġeġ. ⁷Iġac teġ embe taê ênam ġeġ ġalêlôm lanġwaġa, oc êtu Anôtônê ġacġo, ġebe eġ kêsô Anôtônê biġsu ġal-abu atom, tau embe têtac êkac eġ ġebe naêsô ġalabu, oc êġġôm êtôm atom. ⁸Êsêac taġ sêsêlêġ kêtôm nêġ ġalêlôm lanġwa ġeġwê êsêac naġ, oc kêtôm ġebe ênac Anôtô mataanô ġajam atom.

⁹Mago amac asêlêġ kêtôm ġalêlôm lanġwa ġeġwê amac nec atom, asêlêġ kêtôm ġalau ġeġwê amac. Anôtônê Iġalau embe êġġôġ amacnêġ ġalêlôm biġġanôġeġ, oc biġ amboac tonaj. Iġac teġ embe êkôc Kilisiġê Iġalau sa atom, oc êtu Kilisiġê ġeġ atom. ¹⁰Ma Kilisi embe êmoa nêġ ġalêlôm, ġo ôlim êtu ġeġ matê êtu secġa, ma ġalau êkêġ amac aġġôġ matem jali êtu Anôtô kêmasaġ amacnêġ biġ e ġêlic amac atu lau ġedêġġa. ¹¹Anôtô ġeġġu Jesu aġġa ġacmatêġeġ sa. Ênê Iġalau embe êġġôġ amacnêġ ġalêlôm, ġo Anôtô, taġ ġeġġu Kilisi aġġa ġacmatêġeġ sa naġ, êġġôm amac ôlim, taġ kêtû mêtê naġ, mata jali êsa amboac tonajġeġ. Eġ kêkêġ nê Iġalau ġeġġôġ amacnêġ ġalêlôm ġebe ênam kôm tau.

¹²O lasitêwaac, amboac tonaj sakiġ teġ ġeġjac aêac ġawae tec ġeġ. Tageġ tanam sakiġ êtôm nêġ ġalêlôm lanġwa

êkac aêacɲa nec atom. ¹³Embe asêlêɲ êtôm ɲalêlôm langwa êwê amac, oc amac êndu. Mago ɲalau embe êwê amac e ôlim ɲalêɲ êtu gêɲ mêtê, oc êkêɲ amac aɲgôn matem jali. ¹⁴Gebe lau samob, taɲ Anôtônê ɲalau gêwê êsêac naɲ, têtù Anôtônê latui. ¹⁵ɲalau taɲ amac akôc sa naɲ, kêkêɲ amac atu sakiɲwaga e atêc taôm kêtiam nec atom. ɲalau taɲ amac akôc sa naɲ, kêkêɲ amac atu Anôtônê latui. ɲalau tau kêɲuc aêac tôn, tec tamôêc gebe “Tamemai, o Tamemai.” ¹⁶ɲalau tau tonaɲ tec gêwa sa mênɲgêwiɲ aêac-nêɲ ɲalau gebe Aêac tatu Anôtônê ɲapalêgac. ¹⁷Embe tatu Anôtônê ɲapalê, go tawê kaiɲ ênê gêɲlênsêm. Embe tawê kaiɲ Anôtônê gêɲlênsêm, go tawê kaiɲ Killisinê dawɲ amboac tonaɲgeɲ, gebe aêac embe daôc ɲandaɲ dawɲ Kilisi, oc tatap ɲawasi sa dawɲ eɲ amboac tonaɲ.

ɲawasi taɲ mênɲsa naɲ

¹⁸Aê taêc gêjam gebe Aêac embe tanam dôɲ gêɲwapac, taɲ galoc gêgôm aêac naɲ, êpi ɲawasi, taɲ malôgeɲ oc mênɲeoc tau lasê êndêɲ aêac naɲ, oc talic gêɲwapac tau gebe ec sauɲ. ¹⁹Gêɲ samob, taɲ Anôtô kêkêɲ naɲ, sêkêɲ materɲ to têtù gwasâ ɲanoc Anôtô eoc latui lasêɲa. ²⁰Gêɲ samob, taɲ Anôtô kêkêɲ naɲ, ɲalêɲ gêc gebe oc sênaɲa. Tauɲ taêɲ gêjam lêɲ tau atom, Anôtô kêkêɲ êsêac sêsô lêɲ tonaɲ ɲalabu, gebe sêkêɲ materɲ biɲ tonec gebe ²¹Anôtô êɲgamboac gêɲ samob, taɲ eɲ kêkêɲ naɲ, su aɲga sakiɲ sênaɲaɲa ma sêmoa nêɲ lêtêgeɲ sêwê kaiɲ Anôtônê ɲapalêɲêɲ ɲawasi. ²²Aêac tajalagac gebe gêɲ samob, taɲ Anôtô kêkêɲ naɲ, sêmoa jageo to têtatɲ ɲanô e mênɲgêdêɲ galoc kêtôm awê ɲapalê kêtuy eɲ. ²³Mago biɲ tonaɲgeɲ atom. Aêac tauɲ tamoa jageo to tatanɲ gêc lêlômgeɲ ma tatu gwasâ noc tatu Anôtônê latui to noc Anôtô êɲgamboac aêac su aɲga tauɲ ôliɲɲa. Aêac takôc ɲalau sa kêtù gêɲ

tonaɲ ɲakamaclauy. ²⁴Anôtô kêsi aêac su, tec takêɲ materɲ ɲanô tau. Mago aêac embe talic gêɲ, taɲ takêɲ materɲ naɲ, ɲanô su, oc takêɲ materɲ gêɲ tau êtiam atom. Asa êkêɲ mata gêɲ, taɲ gêlic gêc naɲ. ²⁵Mago embe takêɲ materɲ gêɲ, taɲ talic ɲanô atom naɲ, oc daôɲ ɲaɲêɲgeɲ tamoa.

²⁶Ma ɲalau tau mênɲkêɲuc aêac-nêɲ palê-palê tôn amboac tonaɲ. Aêac tajam kauc tateɲ gêɲ êndêɲ Anôtô naêndêɲgeɲɲa. Mago ɲalau tau keteɲ gêjô aêac su ɲaawa kaiɲ teɲ kêtôm tasôm naêtôm atom. ²⁷Mago Anôtô, taɲ gêbi ɲamalacnêɲ ɲalêlôm lêtêɲ naɲ, kêjala biɲ, taɲ ɲalau taê gêjam naɲ, gebe ɲalau keteɲ gêjô Anôtônê lau su kêtôm Anôtô tau taê gêjam.

²⁸Aêac tajalagac gebe Anôtô gêjam gôliɲ gêɲ samob gebe gêɲ tau êmoasiɲ êsêac, taɲ têtac gêwiɲ eɲ naɲ êtômgeɲ. Anôtô kêjaliɲ êsêac sa kwanɲgeɲ tec kêkalem êsêac. ²⁹Gebe eɲ kêjala êsêac-gac ma kêjaliɲ êsêac sa kwanɲgeɲ gebe têtôm eɲ Latunê katu, gebe Latu êtu lasii taêsam nêɲ ɲacsêga. ³⁰Ma lau, taɲ Anôtô kêkalem êsêac naɲ, eɲ kêjaliɲ êsêac sa kwanɲgeɲ amboac tonaɲ. Ma lau, taɲ eɲ kêkalem êsêac naɲ, kêmasaɲ êsêacnêɲ biɲ e gêlic êsêac têtù lau gêdêɲ. Go êsêac, taɲ kêmasaɲ nêɲ biɲ su naɲ, kêkêɲ nê ɲawasi gêdêɲ êsêac amboac tonaɲ.

Anôtô têtac gêwiɲ aêac kêtù Kilisi Jesuɲa

³¹Aêac oc tasôm biɲ amboac ondoc êjô biɲ samob tonaɲ ɲai. Anôtô embe êwiɲ aêac, oc asa enseɲ aêac su. ³²ɲac tau taê walô tau nê Latu atom, kêkêɲ eɲ kêtù da kêtù aêac samobɲa. Eɲ kêkêɲ Latu gêdêɲ aêac, tec oc êkêɲ gêɲ ɲagêdô samob gebe êmoasiɲ aêacɲa atom me. ³³Asa oc êɲgôliɲ biɲ êpi lau, taɲ Anôtô kêjaliɲ êsêac sa naɲ. Anôtô tau kêmasaɲ êsêacnêɲ biɲ sugac. ³⁴Asa oc êmêtôc

êsêac e ensey êsêac su. Masigoc. Kilisi Jesu, tañ gêmac êndu ma gêdi sa kê-tiam nañ, jagêngôñ Anôtônê anôña ma ketey Anôtô gêjô aêac su. ³⁵Asa oc êkac aêac su aña Kilisinê têtac gêwiñ aêacña. Gêñwapac me tamoa naeo me lau sê-janda aêacña me mo êjô aêacña me tapô lêna ñakwê to gêñ ñagêdôña me êndambin gêñ ñaclai ensey aêac suña me siñ. Gêñ tonañ ñai oc êkac aêac su me masi. ³⁶Bin tañ teto gêc nañ, gêwa bin tau sa gebe

“Sêjain aêac kêtôm bêcgeñ kêtû aômña, ma sêgôm aêac atôm domba, tañ sebe sêmbucña nañ.”

³⁷Mago aêac taku gêñwapac samob tonañ ñai tulu gebe ñac, tañ têtac gêwiñ aêac nañ, kêpuc aêac tôñ. ³⁸Tonec aê kajala kêtû tôñ gebe Tamac êndu me dangôñ mater jali, aña me ñaclai, bin galocña me bin ñamuña me gêñ ñajana teñ, ³⁹gêñ Iólócña me gêñ elonña me gêñ nomña teñ kêtôm atom gebe êkac aêac su aña Anôtônê têtac gêwiñ, tañ ñam kêsêp aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nañ.

Anôtô to nê lau Israel nêñ bin

9 Aê katu Kilisinê ñac, tec kasau atom, kasôm binñanôgeñ. Ñoc awa ñalêlômña, tañ ñalau Dabuñ gêjam gôlin nañ, gêwa sa amboac tonañ gebe kasau atom. ²Aê gaôc wapac ñanô to ñandan kêtuy ñoc ñalêlôm ñapan kêtû teoci to lasici, tañ ma ñam nomña kêsêp tager naña. ³Aê tauc gabe Anôtô êpuc boa aê jamoa jaêc Kilisi êtu êsêacña. ⁴Êsêac lau Israelgoc. Êsêac Anôtônê latui to sêwê kain ênê ñawasi. Anôtô kêmoatin nê poac to kêkên nê bin su gêdên êsêac. Eñ kêkên sakin omña ma gêjac mata bin to bin gêdên êsêac. ⁵Êsêac sêsa aña abeñinêñ ma Kilisinê ñam nomña kêsêp êsêacgeñ. Talanem eñ, tañ Anôtô ñanô kêlêlêc gêñ samob su nañ, ender tóngen. Binñanô.

⁶Aê jasôm tonec gebe Anôtônê bin kêsêlô nec atom, gebe lau samob, tañ nêñ ñam kêsêp Israel nañ, Israel ñanô êsêac atom. ⁷Ma Abrahamnê wakuc samob têtû ênê ñ apalê ñanô atom amboac tonañ. Anôtô kêsôm gêdên Abraham gebe “Nêm wakuc ñanô oc sêsa aña Isaknêgeñ.” ⁸Bin tonañ ñam amboac tonec gebe ñapalê tañ teneñi sêkôc êsêac ñalêñ ñamalacña nañ, Anôtônê ñapalê ñanô êsêac atom, mago ñapalê, tañ teneñi sêkôc êsêac kêtû Anôtô gêjac mata êsêacña nañgeñ, tec têtû Abrahamnê wakuc ñanô. ⁹Bin tañ Anôtô gêjac mata nañ, tonec gebe “Êndên ñanoc amboac tonec aê oc jamu jamên êtiam ma Sara êkôc latu teñ.”

¹⁰Mago tonañgeñ atom. Rebekanê bin kêtôm tonañ. ¹¹Aêac abeñi Isak gêjam eñ e gêmoa teñ. ¹²Eñ kêkôc ôlinbôm atomgeñ ma êsêagêc sêgôm gêñ ñajam me sec teñ atom tager, ma Anôtô kêsôm gêdên Rebeka gebe “Ñacsêga oc ênam sakin ñac saun.” Bin tonañ gêwa sa gebe Anôtô gebe êngôm bin, tañ eñ tau taê kêka nañgeñ, ñanô êsa ma êjaliñ ñac teñ sa êtu ênê koleñ ñajamña atom, êtu kêkalem eñnageq. ¹³Kêtôm bin, tañ teto gêc nañ gebe “Aê têtac gêwiñ Jakob ma têtac gedec Esau.”

¹⁴Galoc oc tasôm bin amboac ondoc. Anôtô kêsa lêñ geo me. Masigoc, amboac tonañ atom. ¹⁵Eñ kêsôm gêdên Mose gebe “Aê taêc walô ñac, tañ gabe taêc walô eñ nañ, to taêc labu ñac, tañ gabe taêc labu eñ nañ.” ¹⁶Amboac tonañ Anôtô kêjaliñ aêac sa, ñam kêsêp aêacnêñ taên gêjam to nêñ lêñ atom, kêsêp Anôtônê taê walôñageñ. ¹⁷Teto bin gêc gebe Anôtô kêsôm gêdên Parao gebe “Aê kakên aôm kôtu kin gebe jawa ñoc ñaclai sa êpi aôm e ñoc ñaê ñawae êsa êtôm nom samucgeñ êna.” ¹⁸Amboac tonañ Anôtô embe têtac teñ, go taê walô lau ma embe têtac teñ, oc êngôm launêñ ñalêlôm ñadani êsa.

Anôtônê têtac ñandanj to nê taê walô

¹⁹Talic, go ôsôm biñ tonec gebe “Embe amboac tonanj, go Anôtô êmbu aêac êtu asageñña. Asa êtôm gebe enseñ ênê biñ, tañ taê gêjam kêtû tônj nañ.”

²⁰Aôm asa tec otoc taôm sa ma ôjô Anôtônê biñ amboac tonanj. Ku teñ oc êsôm êndênj awê kêpac ku tauña gebe “Aôm kôpac aê lañôc amboac tonec kêtû asageñña,” oc êsôm me. ²¹Awê-kêlêšôb-kuwagao nañ kêtû nomku tau ñatauo atom me. Eñ kêtôm gebe êkôc nomlêšôb tageñ ma êñgôm ñamakeñ êtu ku to-lañô gêñ ñajam êšêpña ma ñamakeñ êtu ku ñaôma gêñ sec êšêpña. ²²Anôtô amboac tonanj. Eñ gebe êtôc nê têtac ñandanj ênêc awê ma gebe êwa nê ñaclai sa. Mago eñ gê êšêac, tañ têtac ñandanj kêpi êšêac gebe enseñ êšêac su nañ, nêñ biñ tônj. ²³Ma eñ gebe êwa nê ñawasi tolêlôm-tolêlôm sa amboac tonanj. Ewa sa êpi lau, tañ taê walô to kêmasañ êšêac kwananğen gebe sêwê kaiñ ênê ñawasi. ²⁴Eñ ñêkalem aêac anğa lau Juda nêñ tonğanğen atom, kêkalem aêac anğa lau samuc nêñ tônğña gêwiñ amboac tonanğen. ²⁵Biñ tonanj eñ kêšôm gêc Hoseanê buku gebe

“Aê oc jakalem lau, tañ têtû aêñoc atom nañ,

gebe têtû ñoc lau,

ma êšêac, tañ têtac gêwiñ êšêac atom nañ,

têtû ñoc gêñ têtac êwiñ ñanôña.

²⁶Ma anğa gamêñ, tañ Anôtô kêšôm gêdênj êšêac gebe

‘Aêñoc lau amac atom’ nañ,

oc sêsam êšêac gebe ‘Anôtô mata jali nê latui.’”

²⁷Jesaia gêmôc kêpi Israel gebe

“Israel latui embe taêsam ñanô têtôm gañac gwêcña,

nañ Anôtô oc ênam ñagêdôgenj sa,

²⁸gebe Apômtau oc ênac dabiñ nê biñ ma êñgôm ñanô êsa anğa nom ñagamêñ samob êkajagenj”

²⁹Biñ tonanj kêtôm biñ, tañ Jesaia kêšôm kwananğen gebe

“Lau siñ undambêña nêñ Apômtau embe endec aêacnêñ ñawê ñagêdô sêmoa atom,

oc tatôm Sodom to sêlic aêac amboac Gomora.”

Lau Israel to ñawae ñajam ñabiñ

³⁰Aêac oc tasôm biñ ondóc. Tasôm tonec gebe Anôtô kêmasañ lau samuc, tañ sêsôm lêñ sêmansañ biñ êndênj Anôtônja atom nañ, nêñ biñ e gêlic êšêac têtû lau gêdênj kêtû sêkêñ gêwiñña.

³¹Ma Israel, tañ têdaguc biñsu gebe sêmansañ nêñ biñ êndênj Anôtô nañ, têtap biñsu ñanô sa atom. ³²Têtap sa atom nañ ñam kêšêp asageñ. Êšêac sêkêñ gêwiñ atom, êšêac taêñ kêka tauñ nêñ koleñgenj. Êšêac dêdiñ eñkaiñ kêpi poc dêndiñ eñkaiñ êpiña, ³³kêtôm teto gêc gebe

“Alic acgom, aê jatoc poc teñ lau dêndiñ eñkaiñ êpiña

to pocșêga teñ êñgôm lau têtac êmbôli aucña naêñgônj Sion.

Ma ñac, tañ kêkêñ gêwiñ poc tonanj, oc ênaña, atom.”

10 O lasitêwaac, aê taêc kêka tonoc ñalêlôm samucgenj ma kateñ mec gêdênj Anôtô kêtû êšêacña gebe ênam êšêac kêsi. ²Aê gabe jawa êšêacnêñ biñ sa gebe sêgôm Anôtônê biñ topalêgenj, mago sêgôm tokauc atom. ³Êšêac sêjam kauc Anôtônê lêñ êmansañ ñamalacnêñ biñña, tec sêsôm tauñ nêñ lêñ ma sêsô Anôtônê lêñ êmansañ êšêacnêñ biñña ñalabu atom. ⁴Ñam gebe Biñsu mênğêjac pep gêdênj Kilisi, gebe Anôtô taugenj tec êmansañ lau, tañ sêkêñ gêwiñ nañ, nêñ biñ.

Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi

⁵Mose keto gebe biñsu kêtôm gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ êndêñ Anôtô ma kêsôm gebe “Ïjac tañ êngôm ñanô êsa nañ, oc êngôn mata jali.” ⁶Mago ñac, tañ Anôtô kêmasañ ênê biñ nañ, kêtû kêkêñ gêwiñña nañ, êsôm ênêc nê ñalêlômgeñ gebe “Asa oc êpi undambê ana,” nec atom. Biñ tonañ ñam gebe êkôc Kilisi êsêp nom êmêñ. ⁷Me êsôm tonec gebe “Asa oc asêp lamboam êna,” nec atom. Biñ tonañ ñam gebe êkôc Kilisi aña ñacmatênêñ êpi êmêñ. ⁸Biñ tau amboac tonec gebe “Anôtônê biñ wacgêc aôm ñagala, gêc aôm awamsuñ to nêñ ñalêlôm.” Biñ takêñ gêwiñña tau tonañ, tec tajam mêtê kêpi. ⁹Embe awamsuñ ôsôm Jesu lasê gebe eñ Apômtau, ma embe nêñ ñalêlôm ôkêñ êwiñ gebe Anôtô gêñu eñ sa aña ñacmatênêñ, nañ Anôtô oc ênam aôm kêsi. ¹⁰Embe nêñ ñalêlôm takêñ êwiñ, go Anôtô êmansañ aêacnêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ. Embe aweñsuñ tasôm biñ lasê, go Anôtô ênam aêac kêsi. ¹¹Teto biñ gêc gebe “Ïjac tañ kêkêñ gêwiñ eñ nañ, oc ênaña atom.” ¹²Juda to lau samuc têtôm tañgeñ. Êsêac samob nêñ Apômtau tageñ. Eñ ñac tolêlôm kêtôm gebe êmoasiñ lau samob, nañ aweñ gêjac eñ nañ, ¹³gebe “Apômtau ênam lau samob, tañ aweñ ênac ênê ñaê nañ kêsi.”

¹⁴Lau embe sêkêñ êwiñ ñac tau atom, oc aweñ ênac eñ amboac ondod. Embe sêñô ênê biñ atom, oc sêkêñ êwiñ amboac ondod. Embe sênam mêtê êsêac atom, ma oc sêñô amboac ondod. ¹⁵Ma Anôtô embe êsakiñ jaewaga atom, oc sênam mêtê amboac ondod. Kêtôm teto gêc gebe “Op, lau tañ sêsôm ñawae ñajam lasê nañ, eñkaiñ ñakicsêa ñajamanô.” ¹⁶Mago samob sêñô ñawae ñajam tau ma sêkôc sa atom gebe Jesaia kêsôm gebe “O Apômtau, asa kêkêñ

gêwiñ jaew, tañ aêac akêñ nañ.” ¹⁷Amboac tonañ takêñ gêwiñ ñam kêsêp tañô jaew. Tañô jaew ñam kêsêp sêsôm Kilisinê biñ lasê.

¹⁸Ma gabe jatu kênac gebe Êsêac sêñô ñawae ñajam atom me. Masi, sêñôgac, gebe teto gêc gebe

“Aweñ ñaonda kêsa gêjam nom ñagamêñ samob auc, ma êsêacnêñ biñ gelom-gelom e gêdêñ nom ñamadiñ.”

¹⁹Jatu kênac êtiam gebe Israel oc sêjala me masi. Sêjalagac. Andañgeñ Mose kêsôm gebe

“Aê jakêñ amac anam lêmuñ êsêac, tañ têtû laum teñ atom tageñ, ma jañgôm amac têtmac êmbôli auc êndêñ lau-kauc-masiwaga nañ.”

²⁰Ma Jesaia kêsôm gêc awêgeñ gebe

“Lau tañ sêsôm aê atom nañ, têtap aê sa, ma gaoc tauc lasê gêdêñ êsêac, tañ têtû kênac aê atom nañ.”

²¹Go kêsôm tonec kêpi Israel gebe “Gajac kajo lau tañgeppêc to aweñ olaboa kêtôm bêcgeñ elêmê.”

Anôtô taê walô lau Israel

11 Ma galoc jatu kênac acgom gebe Anôtô oc kêtin nê lau su me masi. Masigoc, amboac tonañ atom. Aê tauc nec Israel teñ aña Abrahamnê ñawê ma Benjamminnê gôlôac. ²Anôtô kêtin nê lau, tañ kêjaliñ êsêac sa kwanangeñ nañ, su atom. Amac ajala biñ, tañ teto kêpi Elia nañ, me masi. Eñ gêbu Israel gêdêñ Anôtô ma kêsôm gebe ³“O Apômtau, êsêac sêjac nêñ propete êndu ma seser aômnnêñ altar su e gêjac aê taucgeñ sa, ma galoc dêdib aê sêmoa sebe sênac aê êndu amboac tonangeñ.” ⁴Ma Anôtônê biñ ondod gêjô Elia awa. Biñ tonec gebe “Aê kajaliñ ñoc lau 7,000 sa tec sêmoa, lau tonañ sêpôn aenduc gêdêñ Bal atom.” ⁵Ma têt galocña ñabiñ kêtôm tonañ. Lau ñagêdô gacgeñ sêmoa, nañ kêtôm Anôtô kêjaliñ êsêac sa kêtû nê

taê walô êsêacŋa. ⁶ Anôtô embe taê walô êsêac, go nêŋ koleŋ ênam êsêac sa êtiam atom. Koleŋ embe ênam êsêac sa, go ênê moasiŋ tau êtu moasiŋ ŋanô atom.

⁷ Ma galoc amboac ondoc. Gêŋ taŋ Israel sêsôm naŋ, têtap sa atom. Lau taŋ Anôtô kêjaliŋ êsêac sa naŋ, tauŋgeŋ tec têtap sa, ma êsêac ŋagêdô nêŋ ŋalêlôm ŋajaŋa kêsa. ⁸ Kêtôm biŋ, taŋ teto gêc naŋ gebe

“Anôtô gêgôm êsêacnêŋ kauc ŋawapac kêsa

e mateŋanô sêlic gêŋ atom to taŋeŋsuŋ sêŋjô biŋ atom, tec sêmoa ŋapaŋ e mêngeđêŋ galoc.”

⁹ Ma Dawid kêsôm gebe

“Êsêacnêŋ moasiŋ sêniŋŋa êtu nêŋ lakô to nêŋ uc

ma êtu nêŋ lip ênac êsêacŋa to nêŋ ŋagêjô sec.

¹⁰ Ôkêŋ êsêac mateŋanô êtu kanuc e sêlic gamêŋ atom,

ma dêmôêŋtêkwa êwa lip endêŋ tîŋgeŋ.”

Anôtô gêjam lau samuc kêsi

¹¹ Amboac tonaŋ jatu kênac acgom. Êsêac dêdiŋ eŋkaŋ gebe sêu tauŋ sênaŋaŋa me. Masigoc, amboac tonaŋ atom. Êsêac sêgêli biŋ, tec kêtû moasiŋ gêjam lau samuc kêsi. Biŋ tonaŋ epeŋ lau Israel nêŋ ŋalêlôm e sênam lêmuŋ lau samuc. ¹² Êsêac sêgêli biŋ, tec kêtû moasiŋ gêdêŋ lau nomŋa samob, ma êsêac têtôm Anôtônê mêtê atom, tec kêtû moasiŋ gêdêŋ lau samuc. Ma embe êsêac tomalageŋ sêmansaŋ Anôtônê biŋ, oc moasiŋ êlêlêc su ŋêŋgeŋ êndêŋ ŋamalac samob.

¹³ Aê jasôm ŋoc biŋ êndêŋ amac lau samuc gebe Aê tec katu lau samuc nêŋ jaeŋwaga ma jalambiŋ ŋoc sakiŋ tonaŋ gebe ŋajamanô. ¹⁴ Aê taêc kêka gebe jakêŋ ŋoc lau sênam lêmuŋ amac e janam esêacnêŋ ŋagêdô kêsi. ¹⁵ Anôtô kêtiŋ êsêac su, tec gê wama ŋamalac

nomŋa samob. Ma Anôtô embe êkôc êsêac sa, oc êtôm ŋacmatê sêndi sa sêmoa mateŋ jali. ¹⁶ Embe tapac polom ma takêŋ polom ŋamateŋa êndêŋ Anôtô, go polom samucgeŋ êtu ênê amboac tonaŋ. Ma embe ka ŋawakac êtu Anôtônê, go ka ŋalaka êtu ênê amboac tonaŋ.

¹⁷ Katêkwianô ŋalaka ŋagêdô Anôtô kêsapu su ma jakêkôc katêkwibôm ŋalaka jagêjam jaba. Amac lau samuc atôm katêkwibôm ŋalaka tec galoc awê kaiŋ ŋalêsi, taŋ katêkwianô ŋawakac kêkêŋ naŋ. ¹⁸ Amboac tonaŋ otoc taôm sa êndêŋ ŋalaka, taŋ sêsapu su naŋ atom. Embe otoc taôm sa, go taêm ênam taôm gebe aôm gôlôm ŋawakac atom, ŋawakac gêlôm aôm.

¹⁹ Moae ôsôm gebe “Sêsapu ŋalaka tônê su gebe sênam jaba aê jajô.”

²⁰ Biŋŋanô, êsêac sêkêŋ gêwiŋ atom, tec sêsapu êsêac su. Ma aôm kôkêŋ gêwiŋ, tec kôkô êsêac maleŋ. Amboac tonaŋ taêm ênam biŋ otoc taôm saŋa atom, ôtêc taôm. ²¹ Anôtô embe taê labu ka tau ŋalaka atom, oc taê labu aôm atom amboac tonaŋgeŋ. ²² Amboac tonaŋ matam êsap Anôtônê moasiŋ to nê ŋajaŋa. Êsêac taŋ têtû sec naŋ, têtap ŋajaŋa sa. Mago aôm kôtap moasiŋ sa. Embe ômoa ênê moasiŋ ŋalêlôm, oc êmoasiŋ aôm. Embe masi, oc êsapu aôm su amboac tonaŋ.

²³ Ma lau Israel embe sêwi nêŋ sêkêŋ gêwiŋ atomŋa siŋ, Anôtô oc êkêŋ êsêac nasêkô maleŋ tau êtiam. ²⁴ Amac lau samuc atôm katêkwibôm ŋalaka, taŋ sêsapu su ma sêjam jaba amac api katêkwianô, naŋ kêtû amacnêŋ ŋamôkê kwanŋgeŋ atom. Ma Anôtô embe êkêŋ katêkwianô tau ŋalaka tonaŋ, taŋ kêsapu su naŋ, sêmu sêndêŋ tauŋ ŋamôkê, oc êŋgôm ŋagaô êlêlêc.

Anôtô taê walô lau samob

²⁵ O lasitêwaac, aê gabe amac anam kauc biŋ ŋalêlômŋa tonec atom, gebe akêli taôm êtu taôm nêŋ kaucŋa atom.

Biñ amboac tonec gebe Israelnêñ ñagêdo nêñ ñalêlôm ñajaña kêsa ênêc e lau samuc samob tomalageñ sêsô Anôtônê gamêñ sêna su acgom,²⁶ go Anôtô ênam Israel samob kêsî amboac tonañ, kêtôm teto gêc gebe

“Kêsiwaga oc mênêsa aña Sion ma ênam Jakobnê geo ôkwi.

²⁷ Êndênñ tañ jakôc êsêacnêñ sec su nañ, jamoatiñ ñoc poac tonec êndênñ êsêac.”

²⁸ Lau Israel sêkôc ñawae ñajam sa atom, tec têtû Anôtônê ñacjo kêtû amacña. Mago Anôtô kêjaliñ êsêac sa su, tec têtû ênê lau têtac gêwiñ êsêacña kêtû abeñña. ²⁹ Biñ tonec kêtû tônñ gebe Anôtô ênam nê moasiñ to kalem ôkwi atom. ³⁰ Gêmungeñ amac lau samuc tañempêc gêdênñ Anôtô, ma galoc lau Israel nêñ tañepêc tec kêkênñ Anôtô taê walô amac. ³¹ Êsêac amboac tonañ. Galoc êsêac tañepêc kêtû Anôtô taê walô amacña ma êsêacnêñ tañepêc oc êkênñ Anôtô taê walô êsêac ôwiñ amboac tonañgeñ, ³² gebe Anôtô kêkênñ tañepêc kêkôninñ ñamalac samob tônñ, gebe taê walô êsêac samobña.

³³ Ojae, Anôtô eñ ñac moasiñ tolêlôm-tolêlôm-goc. Kauc mêtêña to kauc êjala gêñña ñamsêga eñgoc. Asa oc êwa ênê mêtôc ñam sa, ma asa oc êkip ênê lêñ ñam sa.

³⁴ “Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam ma asa kêtû ênê ñac-êwa-biñ-sawaga.

³⁵ Me asa kêkênñ gêñ teñ gêdênñ eñ kwanangeñ,

tec galoc gebe êkôc nê gêñ ñagêjô.”

³⁶ Eñ kêkênñ to kêpuc gêñ samob tônñ gêmoa ma gêñ samob tonañ ñai kepeñ eñgeñ. ñawasi êndênñ eñ enderñ tôngeñ. Biññanô.

Tasa nêñ lêñ toKillsigen

12 O lasitêwaac, aê jalêñ biñ amac êtu Anôtônê taê walôña gebe akênñ ôlim êtu da mata jali to dabuñ êndênñ Anôtô naêlic ênac mataanô ña-

jam. Amacnêñ sakiñ tokauc ñajam tau tonañ. ² Asa nêñ lêñ atôm lau nom tonecña nêñ atom. Anam taôm ôkwi e nêñ ñalêlôm êtu wakuc gebe nêñ kauc êsa êpi Anôtônê biñ, tañ gebe êngôm ñanô êsaña nañ, e ajala gêñ ñajam to gêñ, tañ gêjac Anôtô mataanô ñajamña nañ, ma gêñ tañ Anôtô gêjac dabiñ.

³ Anôtô kêkênñ moasiñ gêdênñ aê, tec jasôm êndênñ amac samob êndênñ-êndênñgeñ gebe Akêli taôm êlêlêc su atom. Taêm ênam nêñ gêñ ñañêngeñ êtôm nêñ akênñ gêwiñ ñadônñ, tañ Anôtô gêjac sam gêdênñ amac gêdênñ-gêdênñgeñ nañ. ⁴ Aêac ôlinñ ñagênñlêlôm taêsam gêc kêtômgeñ ma ôlinñ ñagênñ tonañ samob sêwê kainñ kôm gêdênñ-gêdênñgeñ nañ. ⁵ Ma aêac amboac tonañ. Aêac lau taêsam, mago Kilisi gêbiñ aêac tônñ tatu ôli tagerñ, mago ôli tagerñ tau ñagênñlêlôm gêdênñ-gêdênñgeñ. ⁶ Anôtô kêmoasiñ aêae ña moasiñ tokainñ-tokainñ. Embe tatap moasiñ daoc biñ lasêña sa, go tanam kôm tau êtôm nêñ takênñ gêwiñ ñadônñ. ⁷ Embe tatap moasiñ sakiñña sa, go tanam sakiñ. Embe tatap moasiñ tandônñ lauña sa, go tandônñ lau. ⁸ ñac teñ embe êlêñ biñ lau, go êngôm ñapep. Teñ embe êkênñ to ênac sam gêñ êndênñ lau, go êngôm tonê ñalêlôm makeñgeñ. Teñ embe êtu gejobwaga, go ejoj nê gêñ topalêgeñ. Teñ embe taê wald lau, go êngôm totêtac wapigeñ.

Lau buña nêñ lêñ ñagôlin

⁹ Têmtac êwiñ taôm totêmtac makeñgeñ. Akênñ kisa êndênñ sec ma asap ñajam tônñ. ¹⁰ Têmtac êwiñ taôm lasitêwaña êmbiñ amac tônñ ma atoc taôm sa êjô taugerñ. ¹¹ Anam nêñ kôm samob ñadôb, anam tokam-tokam atom. ñalau êkac amac ñanôgeñ, ec anam sakiñ êndênñ Apômtau. ¹² Akênñ matem to têmtac ñajamgeñ. Aôc gêñwapac totêmtac êpa sugenñ, ma atenñ mec ansiñ sugenñ. ¹³ Anôtônê lau embe sêpô lêna

tauj, go anam êsêac sa. Anğôm ja lau topalêgenj.

¹⁴Anam mec lau, taj sêjanda amac nanj, apuc boa êsêac atom, anam mecgenj. ¹⁵Têmtac njam awiuj lau, taj têtac njam nanj, ma atanj awiuj lau, taj têtanj nanj. ¹⁶Taêm ênam nêmgên êpi tageuj awiuj taôm njamgenj. Taêm ênam gêj towaegenj atom, ansuj taôm êndêj lau njadma êwiuj. Akêli taôm êtu nêmgêncan atom. ¹⁷Akêj sec êjô sec atom. Gêj taj njamalac samob sêlic njam nanj, taêm ênam njapep. ¹⁸Amac taôm ênsaê, embe alic êtôm, go amoa awiuj lau samob tobiujmalôgenj. ¹⁹O lauace, taôm akac kamocgoc atom. Alij su êndêj Anôtônê têtac njandanj êna êtôm teto gêc gebe “Aê oc jakac kamocgoc to jakêj njagêjô. Apômtaunê biuj tau tonanj.” ²⁰Mago “embe mo êjô nêmgêncan-sogon, nanj ôkêj euj êniuj ma embe bu êjô euj, nanj ôkêj euj ênôm. Ôngôm amboac tonanj, ec euj maja siuj tageuj.” ²¹Sec êku aôm tulu atom, ôkêj njam êku sec tulu.

Tajem wamu endej gôliujwaga

13 Lau samob sêsô nêj gôliujwaga njalabu, gebe gôliujwaga tauuj sêkêj tauuj atom, Anôtô kékêj êsêac. Anôtô kêtû gôliujwaga, taj sêmoa nanj, nêj njamôkê. ²Amboac tonanj njac teuj embe enseuj gôliujwaganêj biuj, oc êkô Anôtônê njagôliuj auc. Ma êsêac, taj sêkô njagôliuj auc nanj, têtap Anôtônê mêtoc sa. ³Lau taj sêsa nêj lêj njam nanj, têtêc gôliujwaga atom, lau taj sêgôm sec nanjenj, tec oc têtêc. Aôm embe têtac êwiuj gebe ôtêc gôliujwaga atom, nanj ôngôm nêmgêj njamgenj, go gôliujwaga awa êoc aôm. ⁴Njac tau kêtû Anôtônê sakiujwaga, gebe ejop aôm ômoa njamnanj. Embe ôngôm sec, oc ôtêc taôm, gebe euj gêoc nê siuj njadmagenj atom. Euj kêtû Anôtônê sakiujwaga ma gêgôm ênê têtac njandanj njanô kêsâ kêpi njac,

taj gêgôm sec nanj. ⁵Amboac tonanj asô gôliujwaga njalabunanj, tageuj asô njalabu êtu atêc Anôtônê têtac njandanjenj atom, asô njalabu êtu nêmgêncan êkac amacnanj êwiuj. ⁶Kêtû tonanj akêj takis êndêj gôliujwaga gebe sêjam kôm tonanj tec têtû Anôtônê sakiujwaga. ⁷Launêj tôp, taj gêc amacnanj nanj anac. Akêj takis êndêj njac takisnanj to anam ôli gôliujwaganêj takis njagêjô amboac tonanj. Asô nêmgêncan laumata njalabu to atoc lau towaen sa.

Biuj têtac gêwiuj lauja

⁸Ajop taôm gebe anğôm tôp atom. Tôp tageuj tonec ênêc amacnanj gebe akêj têtac gêwiuj elom tau. Njac taj têtac gêwiuj nê lau jabanj euj nanj, gêgôm biujsu njanô kêsâ. ⁹Biujsu tonec njai gebe “Ôngôm gêj mockaiuj to mockaiujanj atom, ônac njamalac êndû atom, ônam genjenj atom, matam katu gêj atom,” to biujsu njalô njagêjô samob, nanj njalô tonec kêkatonj sa gebe “Têmtac êwiuj nêmgêncan lau wacbanj aôm amboac têtac gêwiuj taôm.” ¹⁰Njac taj têtac gêwiuj nê lau jabanj eujanj nanj, êngôm êsêac sec atom. Amboac tonanj embe têtac êwiuj lau, go danğôm biujsu samob njanô êsa.

Kilisinê bec kêdabiuj

¹¹Anğôm genj tonanj gebe ajala noc taugac. Aêc bêc kêtôm, galoc noc andi sanj mênjkêsagac. Gêdêj taj takoc takêj gêwiuj sa nanj, Anôtônê moasiuj ênam aêc kêsianj gêc njasawa ec balij mago galoc mênjkêdabiujgac. ¹²Gêbêcauc gêbacnê ma gelejmatagac. Amboac tonanj takwalec koleuj njakesecnanj su ma daja laukasap njawênanj sa. ¹³Aêc tasa nêj lêj njapep amboac lau, taj sêsêlêj gêdêj ocsalôgenj nanj. Taniuj lasamboa atom to tanôm anaboa atom, danğôm gêj mockaiuj to mockaiujanj atom ma materuj danğucboâ atom, takêj kisa êndêj lau to tanam lêmuj êsêacboâ

atom. ¹⁴Asô Apômtau Jesu Kilisi sa êtu nê m ñakwê ma amoasiñ ôlim ñapep, tageñ ajop taôm êndên têtmac ñakalac.

Amêtôc lasitêwai atom

14 Ñac teñ embe êkên êwiñ lêna-lêna, nañ akôc eñ sa êwiñ amac, mago alênsôn eñ ña biñ tokaiñ-tokaiñ atom. ²Ñac tañ kêkên gêwiñ ñajaña nañ, tec geñ gwada to gên samob. Tageñ ñac, tañ kêkên gêwiñ lêna-lêna nañ, geñ geñ gagageñ. ³Ñac tañ geñ gwada nañ, êmbu ñac, tañ gedec gwada nañ atom. Ma ñac, tañ geñ gên gagageñ nañ, êmêtôc ñac, tañ geñ gên ñagêdô samob nañ atom, gebe Anôtô kêkôc eñ sêñac. ⁴Aôm asa, tec gobe ômêtôc ñac teñ nê sakiñwaganê biñ. Eñ tau nê Ñatau oc êjac eñ sa êkô, me êkên eñ êku sa. Eñ oc êkô gebe ênê Ñatau ñajaña gêmoa, tec oc êjac eñ sa êkôgeñ.

⁵Ñac teñ ketoc bêc teñ sa kêlêlêc ñagêdô su, ma ñac teñ ketoc bêc samob sa kêtôm taugen. Agêc lulugeñ sêkên êwiñ nêñ biñ tau ma sêsap tôniañ. ⁶Ñac tañ ketoc bêc ñagêdô sa nañ, gêgôm kêtû Apômtau ña, ma ñac, tañ geñ gên ñagêdô samob nañ, gêgôm kêtû Apômtauña, gebe gêjam danje gêdên Anôtô gêwiñ. Ma ñac, tañ geñ gên ñagêdô samob atom nañ, geñ gên atom kêtû Apômtauña ma gêjam danje Anôtô, ⁷gebe aêacnêñ teñ gêmoa mata jali kêtû tauñageñ atom, ma teñ gêmac êndû kêtû tauña atom amboac tonañgeñ. ⁸Aêac embe tamoã mateñ jali, go tamoã êtu Apômtauña, ma embe tamac êndû, go tamac êndû êtu Apômtauña. Amboac tonañ tamoã mateñ jali me tamac êndû, oc tatu Apômtaunê gêñgeñ. ⁹Kêtû biñ amboac tonañña Kilisi gêmac êndû to gêmoa mata jali gebe êtu ñacmatê to lau mateñ jali nêñ Apômtau.

¹⁰Aôm kômêtôc lasimnê biñ kêtû asageñña. Ma aôm teñ tonec gôbu lasim kêtû asageñña, gebe aêac samob oc takô

Anôtônê lêpôn ñanêmña, ¹¹êtôm teto gêc gebe

“Apômtau kêsôm gebe Aê tec gêñgôn matoc jali biññanô.

Amboac tonañ ñamalac samob sêpôn aenduc êndên aê,

ma awen samob êoc aê Anôtô.”

¹²Amboac tonañ aêac samob tonec oc dawa tauñ nêñ lêñ ñam sa êndênêndêngeñ êndên Anôtô.

Talênsôn lasitêwai atom

¹³Amboac tonañ tamêtôc lasitêwai êtiam atom, ma asôm êtu tônia gebe êlênsôn to atim nê m lasitêwai êtiam atom amboac tonañgeñ. ¹⁴Apômtau Jesu gêbiñ aê tônia, tec galic ma kajala kêtû tônia gebe gên tonañ ñai samob ñateñ tau sec atom. Ma ñac teñ embe taê ênam gên teñ gebe sec, oc êtu sec êndên eñ. ¹⁵Aôm embe ôniñ gên, tañ êlênsôn lasimnê ñalêlôm nañ, oc ôsa nê m lêñ totêtmac gêwiñgeñ êtiam atom. Kilisi gêmac êndû kêtû lasimña, tec onseñ eñ su ña nê m gên taniñña atom.

¹⁶Amboac tonañ ajop nê m gên ñajam gebe lau sêsôm biñ alôb-alôb êpi atom.

¹⁷Anôtônê gamên ñam kêsêp sêniñ to sênôm gêñña atom. Ñam tau tonec gebe Ñalau Dabuñ kêkên biñgêdên to biñmalô ma têtmac ñajam mêngeñauc.

¹⁸Ñac tañ ênam sakiñ Kilisi ña lêñ amboac tonañ nañ, ênac Anôtô mataanô ñajam to ñamalac tetoc eñ sa. ¹⁹Amboac tonañ tapeñ biñ, tañ êmboã biñmalô sa to biñ, tañ ênam aêac sa gebe tapuc lasitêwai tônia. ²⁰Onseñ Anôtônê kôm su ña gên taniñña atom. Gêñ samob ñajamgeñ, mago nê m gên taniñña embe êlênsôn ñac teñ nê ñalêlôm, nañ ôwi siñ ma ôlic amboac gên sec. ²¹Lasim embe êlic aôm ôniñ bôc me ônôm wain me gên teñ e êlênsôn ênê ñalêlôm nañ, ondec ênêcña, go ñajam. ²²Biñ tañ aôm kôkên gêwiñ nañ, ênêc aôm to Anôtôniañgeñ. Aê aoc êoc ñac, tañ kêsâê nê lêñ e gêlic kêtôm

ma kesa lén tau toné ñalélôm makengeñ.
²³Mago ñac teñ embe éniñ gêñ totê-
 tac lulugeñ, oc Anôtô êmêtôc eñ, gebe
 gégôm gêñ tau toné kékêñ gêwiñgeñ
 atom. Gêñ samob, tañ ñam jakêsêp takêñ
 gêwiñ atom nañ tau sec.

**Tamoasiñ tauñgeñ atom, tamoasiñ
 lau meñbañ aëacña êwiñ**

15 Kôm teñ gêjac aëac lau, tañ takêñ
 gêwiñ ñajaja nañ, ñawae gebe
 tamoasiñ tauñgeñ atom, daóc lau palê-
 palê nêñ gêñwapac dawinmañ. ²Aëac
 samob êndên-êndêngeñ tamoasiñ lau
 mênbañ aëac gebe damboa êsêac sa e
 sêmoa ñajam, ³gebe Kilisi kêmoasiñ tau
 atom amboac tonanengeñ, kêtôm teto gêc
 gebe “Lau tañ sêmbu aôm nañ, nêñ biñ
 sêmbuñ mênkêpi aêgeñ.” ⁴Biñ samob,
 tañ gêmunengeñ teto nañ, teto gebe êndôn
 aëacña, gebe daóc gêñwapac totêntac
 êpa sugen ma biñ, tañ teto gêc nañ,
 êpuc aëac tôn e êkêñ aëac takêñ mater
 Anôtô. ⁵Anôtô tañ kêpuc amac tôn aóc
 gêñwapac totêmtac kêpa sugen ma amoa
 totêmtac malôgeñ nañ, êkêñ amac taêm
 ênam nêñ biñ êpi tageñ andanuc Kilisi
 Jesu nê léngeñ, ⁶gebe amac samob têt-
 tac tageñ atoc aëacnên Apômtau Jesu
 Kilisi Tama Anôtô sa ña awem tageñ.

**Ñawae ñajam gêjac lau Juda to
 lau samuc ñawae kêtômgeñ**

⁷Amboac tonan akóc taôm sa êtôm
 Kilisi tau kékôc amac sa, gebe anjôm
 Anôtôñê ñawasi êsa. ⁸Aê jasôm ñoc biñ
 tonec gebe Kilisi gêmên kêtû lau Juda
 nêñ sakinwaga gebe êwaka Anôtô sa,
 gebe eñ ñac biñnanôña ma êngôm biñ,
 tañ Anôtô gêjac mata gêdên êsêac abenji
 nañ, êtu anô. ⁹Ma eñ gêmên kêtû sak-
 inwaga gebe lau samuc tetoc Anôtô sa
 êtu taê walô êsêacña. Kêtôm teto gêc
 gebe
 “Amboac tonan aê aoc êôc aôm jamoa
 lau samuc ñalélôm,

ma janja wê êpi nêñ ñaê.”

¹⁰Ma kêsôm biñ teñ gêwiñ gebe
 “Amac lau samuc têtmtac ñajam êsa awin
 ênê lau.”

¹¹Ma biñ teñ gêc gebe

“Amac lau samuc samob alambin
 Apômtau,

ma tenterlatu samob sêlanem eñ.”

¹²Ma Jesaia kêsôm nê biñ tonec gebe

“Isainê ñawakac oc êlêc sa,
 ma ñac, tañ mênêsa nañ, oc ênam gôlin
 lau samuc,
 ma lau samuc oc sêkên mater eñ.”

¹³Anôtô tañ kêtû aëac takêñ mater
 ñamôkê nañ, êkêñ amac akêñ êwiñ ña-
 jaja e têtmtac ñajam to biñmalô ênam
 amac auc samucgeñ, gebe Ñalau Dabuñ
 êpuc amac tôn ma akêñ matem anac
 ñawaengeñ.

**Paulu têtac ñajam kêtû
 nê kôm jaenwagaña**

¹⁴O ñoc lasitêwaac, aê kajaJa kêtû tôn
 gebe gabêjam gêjam nêñ ñalélôm auc
 ma ajala gêñ samob tomalagen ma atôm
 gebe alên biñ taôm ñanêngeñ. ¹⁵Mago
 kato biñ tonan ñalô ñagêdô ec ñajaja
 gêdên amac, gebe japuc nêñ ñalélôm
 tôn taêm ênam biñ tau êtiam. Aê kato
 ñalô tau gebe Anôtô kékêñ moasiñ
 gêdên aê, ¹⁶ma kékêñ aê katu Kilisi
 Jesu nê sakinwaga gebe janam kôm êpi
 lau samuc amboac dabunwaga teñ, tañ
 gêjam Anôtôñê ñawae ñajam ñasakin
 dabun gebe Ñalau Dabuñ êkalem lau
 samuc têtû Anôtôñê gên e têtû da dabun
 ênac Anôtô mataanô ñajamña. ¹⁷Kilisi
 Jesu gêbiñ aê tôn, tec ôlic kêpi kêtû
 kômña gebe gajam kêtû Anôtôña. ¹⁸Aê
 katêc tauc, tec jasôm biñ teñ atom, biñ
 tageñ, tañ Kilisi kékêñ gebe janjôm e
 lau samuc tañgeñ wamu Anôtô nañ. Aê
 gajam kôm tau ña biñ to lén. ¹⁹Kilisi
 kékêñ ñaclai gêdên aê, tec gagôm gên-
 talô to gêñsêga, ma Ñalau Dabuñ kékêñ
 ñaclai gêdên aê amboac tonan, tec ga-

jam mêtê Kilisinê ñawae ñajam toma-
lagej gajac m anja Jerusalem ma ga-
jam e gaô lasê lluriki. ²⁰Aê têtac gêwiñ
gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndên lau
tañesun samuc Kilisinê ñaêña. Aê gabe
jau ñoc demboj ênsac lau teñ nêñ alê
mata atom. ²¹Kêtôm teto gêc gebe
“Lau tañ sêñô eñ ñawae atom nañ, oc
sêlic eñ,
ma lau tañesun samuc nañ, oc sêjala
eñ.”

Paulu gebe êna Rom

²²Kôm tonañ kêkô aê auc ñapan,
tec gadên amac gêwac atom. ²³Kêtôm
jalagej gajam aoc su gabe jandên amac
jawac, ma galoc gajac dabiñ ñoc kôm
añga gamêñ tonec sugac. ²⁴Amboac
tonañ taêc kêka gebe jalic amac êndên
wacjasa amacnêm gamêñ êndên tañ
gabe jana Spania nañ. Aê jatu samuc
amac ñasawa dambê su acgom, go
jakên matoc gebe akên aê jana gamêñ
ônê. ²⁵Galoc tonecgeñ aê kasêlên kapeñ
Jerusalem gebe najanam sakiñ Anôtônê
lau anja tônê. ²⁶Gôlôac dabuñ Make-
donia to Akaiña sêmasañ kêtû tôn
gebe sêkên da ênam Anôtônê lau anja
Jerusalem nêñ lau ñalêlôm sawa sa.
²⁷Êsêac tauñ sêmasañ kêtû tôn ma
sêgôm jagêdên gebe lau Jerusalemña
nêñ tốp gêc êsêacña, gebe lau samuc
sêwê kaiñ lau Jerusalemña nêñ moasiñ
ñalêlômña, tec gêjac lau samuc ñawae
gebe sênam lau Jerusalem ña sa ña
moasiñ oliña. ²⁸Aê jakên ñanô, tañ
êsêac sejon sa nañ, êsêp lau Jerusalemña
lemeñ to janac dabiñ kôm tau su acgom,
go jandi jasa nêm gamêñhageñ jana
Spania. ²⁹Aê kajalagac, embe jandên
amac jawac, oc jawac to Kilisinê mec
tolêlôm-tolêlôm.

³⁰O lasitêwaac, aê jateñ amac
êtu aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi to
êtu ñjalau Dabuñ nê têtac gêwiñ
aêacña, gebe anac siñ awiñ aê ma

ateñ mec êndên Anôtô êtu aêña.
³¹Ateñ gebe ênam aê kêsî êndên lau
sêkên-gêwiñatomwaga, tañ semoa
Judaia nañ, to Anôtônê lau sêlic ñoc
sakiñ, tañ janam anja Jerusalem nañ,
ênac mateñanô ñajam. ³²Go Anôtô
embe êlôc sa, go jandên amac jawac
totêtac ñajamgeñ ma jasê aoc su janygôn
jawiñ amac. ³³Biñmalô ñamôkê Anôtô
êwiñ amac samob. Biññanô.

Paulu awa gêjac lau Romña

16 Aê jakên lasiño Poibe, tañ gêjam
sakiñ gôlôac dabuñ Keñkreanja
gêmoa, nê ñawae êndên amac. ²Akôc eñ
sa êtôm Anôtônê launêñ mêtê êtu Apôm-
taunê ñaêña. Eñ embe êpô lêna tau êtu
nê kôm me gêñ teñña, nañ anam eñ sa
gebe awê tonañ gêjam lau taêsam sa ma
gêjam aê sa gêwiñ.

³Aê aoc gêjac Priska agêc Akwila,
tañ sêjam Kilisi Jesu nê kôm sêwiñ eñ
nañ. ⁴Êsêagêc tec sêjac môkê tauñ kêtû
aêña. Mago aê taucgeñ gajam danje
êsêagêc atom, gôlôac dabuñ anja lau
samuc nêñ samob sêjam danje êsêagêc
sêwiñ. ⁵Aê aoc gêjac gôlôac dabuñ, tañ
sêkac sa sêmoa agêcnêñ andu nañ, am-
boac tonanjen. Aê aoc gêjac ñoc ñac
Epainete. ñac tau kêtû lau sêkên gêwiñ
Kilisiña nêñ ñamêc anja Asia ñagamêñ.
⁶Aê aoc gêjac Maria. Eñ gim tau su
kêtû amacña. ⁷Aê aoc gêjac Androniki
agêc Junia. Êsêagêc Juda têtôm aê ma
sêngôn kapoacwalô sêwiñ aê. Aposolo
sêjala êsêagêc kêtû tôn su, ma agêc têtû
Kilisinê lau sêmuñ aê. ⁸Aê aoc gêjac
ñoc ñac Ampliata, tañ Apômtau gêbiñ
aêagêc tôn nañ. ⁹Aê aoc gêjac Urbana.
Eñ gêjam Kilisinê kôm gêwiñ aêac. Ma
aoc gêjac ñoc ñac Staku gêwiñ. ¹⁰Aê
aoc gêjac Apele, tañ kêsap Kllisi tôn
ñanêngeñ nañ. Aê aoc gêjac Aristobu-
lunê gôlôac. ¹¹Aê aoc gêjac Herodion,
tañ aêagêcma ñam tageñ. Aê aoc gê-
jac êsêac, tañ Apômtau gêbiñ êsêac tôn

anjga Narikisinê gôlôac. ¹² Aê aoc gêjac awêlagêc Trupaina agêc Truposa. Êsêagêc sim tauj su kêtû Apôm-taunja. Aê aoc gêjac Persida. Eñ awê ñajam ma gim tau su ñanôgeñ kêtû Apôm-taunja. ¹³ Aê aoc gêjac Rupu, tauj Apôm-taunja. ¹⁴ Aê aoc gêjac Asuñkriti agêc Plagon ma Herme agêc Patroba ma Herma to lasitêwai, tauj sêmoa sêwiñ êsêac nañ. ¹⁵ Aê aoc gêjac Pilologo agêc Julia ma Nerea agêc luo ma Olumpa to Anôtônê lau samob, tauj sêmoa sêwiñ êsêac nañ. ¹⁶ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê launêñ mêtê. Kilisinê gôlôac samob awerj gêjac amac.

¹⁷ O lasitêwaac, aê jalêñ biñ amac gebe Ajop taôm êndêñ êsêac, tauj sêwa gôlôac êkôc to sêlênsôn biñ takêñ gêwiñja, tauj amac anj to akôc sa nañ. Anjgamiñ taôm êndêñ êsêac. ¹⁸ Lau tonañ ñai sêjam sakiñ aêacnêñ Apôm-tau Jesu Kilisi atom, sêjam sakiñ tauj têtacwalôgeñ. Êsêac sêsôm biñ malô-malô to biñ ñalêsi ñajam ma sêsau lau, tauj sêmoa totêntac makeñgeñ ma taêñ gêjam biñ sec teñ atom nañ, nêñ ñalêlôm. ¹⁹ Amac tañem wamu Anôtônê biñ ñawae kêsa gêjam gamêñ samob auc su, tec aê têtac ñajam kêtû amacña. Aê gabe nêñm kauc êsa êpi geñ ñajam to anac jaê gêñ sec, ²⁰ Aêacnêñ biñmalô ñamôkê Anôtô êkêñ Sadañ êso emkaiñ ñalabu ma ênac eñ popoc

sebeñ. Aêacnêñ Apôm-tau Jesu Kilisi nê moasiñ êndêñ amac.

²¹ Timote tauj gêjam kôm gêwiñ aê nañ, awa gêjac amac. Ma Luki agêc Jason ma Sosipatra, tauj aêacma ñam kêsêp tageñ nañ, awerj gêjac amac amboac tonañgeñ. ²² ñac kêlêpêwaga aê, Terti, Apôm-tau gêbiñ aê tôn, tec aoc gêjac amac. ²³ ñai tauj gejob aê to kêkêñ nê andu kêtû gôlôac dabuñ nêñ gamêñ sêkac saña nañ, awa gêjac amac. Erasta tauj gejob malac tau ñakanom nañ, agêc aêac lasiñ Kwartu awerj gêjac amac amboac tonañ. ²⁴ [Aêacnêñ Apôm-tau Jesu Kilisi nê moasiñ êndêñ amac samob. Biññanô.]

Paulu keteg mec lambiñja

²⁵ ñawasi êndêñ Anôtô. Eñ kêtôm gebe êngôm amac akêñ êwiñ ñajana êtôm ñawae ñajam, tauj kakêñ gêdêñ amac nañ, to êtôm Jesu Kilisi nê jaer ma êtôm biñ, tauj kêsiñ tau totêm-totêm gêc lêlômgeñ e galoc geoc tau lasê nañ. ²⁶ Ma galoc biñ tau kêtû awê gebe Anôtô, tauj gêmoa teñgeñ nañ, kêjatu propete gebe teto biñ tau e lau samuc samob sêñô to sêjala ma sêkêñ êwiñ to tañerj wamu biñ tau.

²⁷ Anôtô tageñ, tauj taugenj gêwê kaiñ kauc samob tomôkêgeñ nañ, nê ñawasi ênêc teñgeñ ma teñgeñ êtu Jesu Kilisiña. Biññanô.

Paulunê papia namatana gédên lau

KORINTI

Paulunê papia namatana gédên lau Korintna nec nac tau keto bin, tañ kélên-sôn lau buña e sêsa nêñ lêñ to sêkên gêwiñ kwalec nañ. Bin amboac tonañ kélênsôn gôlôac, tañ Paulu kêwaka sa anga malac Korint nañ gêwiñ. Gédên têm nac tau gêmoa nê, Korint tonañ lau Helen nêñ malac to sêcluj towae teñ kêsa pañ wañ gamên-gamên ñalên, tec lau jaba toê-toê sêja sêmên-sêja sêmên ñapañ, ma gagedô taêsam jasên-gôn malac tau kêtü têlê. Lau Rom sêjan-go sugac, tec sêkên kêtü gamên Akaia namalacsêga. Bin amboac tec kélain Korintwaganên waen kêtü tapa gêja gebe malacm têtulu geñ sêjac nawae e têtü awa ñatau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nêñ andu to sêmasa nêñ gêñ ñagêdo samob e ñakatu ñajam êndu. Bin mockainona to sec ôlin ñakalacga gêjam sêga anga malac tau. Sêjam sakin gédên anôtôi jaba ñanô lasê.

Bin tañ kêkên wapac Paulu tau ma gebe êkônin en tañ nañ, tonec gebe Gôlôac Korintga gêwa tau kêkôc-kêkêc. Lau buña têtü palê gédên sec ma sêmêtôc lau tobij jageo, go bin lauo to gêc sênam tauña ma semoa sêwiñ tauña to bin ñalêlñm epenña ma Gôlôac Dabuñ ñagôlin to ñanô anga ñalau Dabuñ nê ma bin ñacmatê dëndi saña. Paulu kêpuc bin tonañ ñai ñam e kêkip sa toñanôgen ma ketoc ñawae ñajam kêmêtôc binlensôn tau ñalên.

Anga môkêlatu 13 en kêwaka têntac êwiñ tauña sa gebe Anôtônê moasin ñajamanô tau geder nê lau. Lau kêtôm nom ñagamêngeñ sênô bin tageñ tonañ kêtü tôn êsêac e moae kélêlêc buku tau ñamin ñagêdô su.

Ñadénañ

1. Paulu gêjac m nê bin 1:1-9
2. Gôlôac gêwa tau kêkôc 1:10-4:21
3. Awêlagôc nac sênam tauñ ñapeña 5:1-7:40
4. Lau buña to lau samuc nêñ bin 8:1-11:1
5. Lau buña sêlic nêñ om nagôlin 11:2-14:40
6. Killi gêdi sa gêjac kamoalêc lau buña dëndi saña 15:1-58
7. Sêkên da gêjac lau buña Judaiana nawae 16:1-4
8. Paulu tau nê bin ñagêdô ma gêjac mata nê papia 16:5-24

Paulu gêjac m nê bin

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô taê gêjam kwananjen tec kêkalem aê nañ, agêc lasic Sostene ²aêagêcma bin êndên Anôtônê gôlôac amac, tañ an-gôn Korinti nañ. Kilisi Jesu kêkên amac atu Anôtônê lau awin samob, tañ awen gêoc aêacnên Apôm-tau Jesu Kilisi nê ñaê kêtôm gamên samobgeñ. En kêtü aêac to êsêacnên Apôm-tau.

³Tameñ Anôtô agêc Apôm-tau Jesu Kilisi nêñ moasin to binmalô êndên amac êwac.

Paulu gêjam danje gédên noc Anôtô

⁴Aê gajam danje gédên ñoc Anôtô kêtü amacña ñapañ, gebe en kêkên Kilisi Jesu kejon moasin wackêmoasin amac. ⁵Ñac tau tonañ kêkên amac atu lau tolêlôm gêñ samobña, atu lau tolêlôm bin tokauc samobña amboac tonañ. ⁶Tec nawae, tañ gêwa Kilisi sa nañ, kêtü tôn amac sugac. ⁷Ma amac, tañ asaê aêacnên Apôm-tau Jesu Kilisi eoc tau lasêña nañ, apô lèna ênê moasin teñ atom. ⁸Ñac tau tonañ oc êpuc amac tôn atu lau ñajana, ec êtu ñamu amoa ñabin masigen e êndên aêacnên Apôm-tau Jesu Kilisi nê béc. ⁹Anôtô en nac ñañên. En kêkalem

amac ma gêbiñ amac tòn tamiñ Latu, aêacnêñ Apòmtau Jesu Kilisi.

Gôlôac gêwa tau kékôc

¹⁰ O lasitêwaac, aê jalêñ biñ amac êtu aêacnêñ Apòmtau Jesu Kilisi nê ñaêña gebe amac samob nêñ biñ êpi tagen ec awa taôm êkôc-êkôc atom. Kauc tagen to nêñ ñalêlôm tagen êkic amac tòn. ¹¹ O ñoc lasitêwaac, Kloenê lau mênjtêdôn gêdên aê gebe biñ kisaña gêc amac ñasawa. ¹² Biñ tau amboac tonec gebe Amac samob nêñ biñ keso tau-keso tau amboac tonec gebe “Aê katu Paulune gêñ.” “Aê katu Apolonê gêñ.” “Aê katu Kepanê gêñ.” “Aê katu Kilisinê gêñ.” ¹³ Êsêac sêkac Kilisi kékôc me. Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêtû amacña me. Êsêac sêsagu amac ña Paulunê ñaê me. ¹⁴ Aê gajam danje Anôtô gebe kasagu amacnêñ teñ atom, Krispi agêc Gai tauñgeñ. ¹⁵ Tec ñac teñ êsôm gebe kasagu eñ ña ñoc ñaê nec atom. ¹⁶ Biññanô aê kasagu Stepana to nê gôlôac amboac tonan, mago amac ñagêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. ¹⁷ Kilisi kêsakiñ aê gebe jansañgu lau atom, eñ kêsakiñ aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê. Aê jasôm lasê ña biñ tokauc ñamalacña atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau auc atom.

Kilisi kêtû Anôtôñê ñaclai to mêtê tokauc

¹⁸ Aêac tajala gebe lau, tañ sênaña nañ, sênjô kakesotau ñawae amboac biñ meloc. Mago aêac, tañ Anôtô ênam aêac kêsi nañ, tasaê ñawae tau gebe Anôtôñê ñaclai. ¹⁹ Kêtôm teto gêc gebe “Aê oc janseñ lau tokauc nêñ kauc su ma oc iatiñ mêtê, tañ laumêtê sêkip sa nañ su.”

²⁰ Lau tokauc sêmoa ondoc. Biñsu-tau sêmoa ondoc. Lau nom tonecña,

tañ sêpa tauñ nañ, sêmoa ondoc. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecña kêtû meloc su. ²¹ Anôtô eñ ñac tokauc, tec kêmasañ ñalêñ amboac tonec gebe ñamalac tauñ nêñ kauc êwê êsêac sêjala Anôtô atom. Eñ tec gêlic ñajam gebe ênam lau kêsi êtu sêkên gêwiñ jaen meloc, tañ aêac ajac nañña. ²² Lau Juda sêjatu gêñtalô to lau Helen sêpuc kauc ñam sebe têtap sa. ²³ Mago aêac ajam mêtê kêpi Kilisi, tañ sêjac eñ kêpi kakesotau gêja nañ. Juda sênjô e têtac kêbôli auc, ma lau samuc sênjô amboac biñ meloc. ²⁴ Tagen aêac lau Juda to lau Helen, tañ Anôtô kékalem aêac nañ, talicgac gebe Kilisi kêtû Anôtôñê ñaclai to Anôtôñê mêtê tokauc, ²⁵ gebe Anôtôñê biñ meloc nañ gêñ tokauc kêlêlêc ñamalacnêñ kauc su, ma Anôtôñê gêñ palê-palê nañ gêñ toñ-clai kêlêlêc ñamalacnêñ ñaclai su.

²⁶ O lasitêwaac, taêm ênam Anôtôñê kalem gêdên amac acgom. Eñ kékalem lau tokauc nomña to lau toñ-clai ma lau towae taêsam sêwiñ amac atom. ²⁷ Lau tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ meloc nañ, Anôtô kêjaliñ êsêac sa, gebe êñgôm lau tokauc majen êsa. Ma lau, tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ palê-palê nañ, Anôtô kêjaliñ êsêac sa, gebe êñgôm lau ñajana majen êsa. ²⁸ Lau tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ ñaôma to gêñ ñanômê to gêñ, tañ gêc atom nañ, Anôtô kêjañña sa, gebe enseñ gêñ, tañ gêc nañ su. ²⁹ Amboac tonan ñamalac teñ kêtôm gebe etoc tau sa êkô Anôtô lañônêmña atomanô. ³⁰ Anôtô kékên Kilisi Jesu gêbiñ amac tòn ma kékên eñ kêtû aêacnêñ mêtê tokauc ñam. Anôtô kékên Kilisi kêmasañ aêacnêñ biñ e Anôtô gêlic aêac tatu lau gêdên, ma gêwê aêac tasa Anôtôñê launêñ lên ma kêsi aêac su anja gêñ samob ³¹ kêtôm teto gêc gebe “Ñac teñ embe etoc tau sa, oc etoc tau sa êtu Apòmtauñgeñ.”

Tasôm Kilisi gêmac endu anjga kakesotau jawae lasê

2 O lasitêwaac, gêdên tañ gadên amac gêwac nañ, gêwac toaoc êjam ma tokauc kapôên gebe jasôm Anôtônê biñ ñalêlômña lasê êndên amac nec atom. ²Aê gamoa gawiñ amac nañ taêc gêjam biñ ñagêdô gêwiñ atom, Jesu Kilisi taugen, tañ séjac eñ kêpi kakesotau gêja nañ. ³Aê ñac palê-palê ma katêc-katêc tauc, tec gamoa gawiñ amac toñoc ñalêlôm ñatutucgeñ. ⁴Aê kasôm ñoc biñ to gajac jaen amac gabe janam amac ôkwi ña kauc nom ña nec atom, aê gajam mêtê kawaka Anôtônê ñalau to ñaclai sa, ⁵gebe amacnêm akên gêwiñ ñam êsêp ñamalacnêñ kauc atom, êsêp Anôtônê ñaclaigeñ.

Anôtônê ñalau geoc biñ lasê

⁶Biñjanô, aêac asôm biñ tokauc gêdên lau, tañ sêkên gawiñ ñajana kêsanañ. Mago biñ tokauc tonañ biñ tokauc nom tonecña atom, to gôliñwaga, tañ sêjam gôliñ nom tonec ma malôgeñ oc sênaña nañ, nêñ biñ tokauc atom amboac tonañgeñ. ⁷Mago aêac asôm Anôtônê biñ tokauc, tañ kêsiñ tau gêc lêlômgeñ nañ. Anôtô kêjaliñ biñ tau sa gêdên kêkên undambê to nom atomgeñ, gebe êkên ñawasi êndên aêac. ⁸Nom tonec ñagôliñwaga teñ kêjala biñ tonañ atom-anô. Êsêac embe sêjala, oc sênac ñawasi ñatau êpi kakesotau êna atom. ⁹Mago kêtôm teto gêc gebe “Gên tañ ñac teñ mataanô gélic atom to ñac teñ tanasuñ gêñô atom ma ñamalac teñ taê gêjam gêc nê ñalêlôm kwanangeñ atom nañ, gêñ tonañ Anôtô kêmasañ gebe êkên êndên êsêac, tañ têtac gêwiñ eñ nañ.”

¹⁰Ma Anôtô kêkên nê ñalau, tec geoc biñ ñalêlômña tonañ lasê gêdên aêac, gebe ñalau kêkip gêñ samob ñam sa, ma

kêkip Anôtônê biñ ñalêlômña sa amboac tonañgeñ. ¹¹Ñamalac asa oc êjala nê gêñ ñalêlôm ña. Ñamalacnê ñalau, tañ gêmoa ênê ñalêlôm nañ, taugen tec kêjala. Ma Anôtônê gêñ amboac tonañ, ñac teñ kêjala atom, Anôtônê ñalau taugen. ¹²Ma aêac takôc ñalau nomña sa atom, takôc ñalau, tañ gêmên anjga Anôtônê nañ sa, gebe tajala moasiñ samob, tañ Anôtô kêkên gêdên aêac nañ. ¹³Amboac tonañ aêac asôm biñ, tañ ñamalacnêñ kauc kêdôn nañ atom, asôm biñ, tañ ñalau kêdôn nañ, ma awa biñ ñalauña sa gêdên lau, tañ sêwê kaiñ ñalau nañ.

¹⁴Mago ñac, tañ gêwê kaiñ ñalau atom nañ, êkôc gêñ, tañ Anôtônê ñalau êkên nañ, sa atom. Eñ oc êlic amboac gêñ meloc ma nê kauc êsa êpi gêñ tau atom, gebe ñalau êwê lau acgom, go sêpuc ñam naêndêngeñ. ¹⁵Ñac tañ gêwê kaiñ ñalau nañ, êtôm gebe êpuc gêñ samob ñam, mago ñac teñ êpuc ñac, tañ gêwê kaiñ ñalau nañ, nê ñam êtôm atom.

¹⁶Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam geboc êndôn biñ êndên eñ.” Aêac tec tatap Kilisinê taê gêjam sa.

Anôtônê koleñwaga

3 O lasitêwaac, gêmungeñ aê katôm gebe jasôm biñ êndên amac amboac kasôm gêdên lau, tañ sêwê kaiñ ñalau nañ atom. Aê kasjôm biñ amboac kasôm gêdên lau tonjalêlôm langwa to gêdên lau, tañ sêkôc Kilisi sa amboac ñapalê dedecgeñ. ²Aê kakên su gêdên amac anôm, kakên mo atom, gebe amac atôm atom gebe anij gêñ ñajana. Ma galoc embe jakên, oc atôm atom amboac tonañgeñ, ³gebe amac asa lau tonjalêlôm langwa nêñ lêñ amoa. Amac embe anam lêmuy taôm to akên kisa êndên taôm, go êwa amac sa gebe amac lau tonjalêlôm langwa to asa lêñ ñamalacña amoa atom me. ⁴Ñac teñ embe êsôm gebe “Aê katu Paulunê gêñ,” ma teñ embe êsôm gebe

“Aê katu Apolonê gêj,” oc asa lêj ñamalacña atom me.

⁵ Amboac ondoc, Apolo enj asa me Paulu enj asa. Aêagêc sakinwaga, tañ awê amac akêj gêwiñ Kilisi nañ. Aêagêc ajam ma kôm gêdêj-gêdêjgeñj kêtôm Apômtau kêkêj gêdêj aêagêc. ⁶ Aê kapuñ jawê ma Apolo kêsanem bu, mago Anôtô kêkêj gêj tau kêpi. ⁷ Amboac tonañ ñac, tañ kêpuñ jawê agêc ñac, tañ kêsanem nañ, talic amboac ñanô atom, ñanô tagej ñac, tañ kêkêj gêj tau kêpi. Ñac tau enj Anôtô. ⁸ Ñac kêpuñ jawêña agêc ñac kêsanem buña agêc têtôm tauj. Êsêagêc lulugej sêkôc nêj kôm ñaôli êtôm nêj kolej, tañ sêjam nañ, ⁹ gebe aêagêc ajam kôm awiñ Anôtô, ma amac atu ênê kôm moña to atu Anôtônê andu, tañ kêkwê gêmoa nañ.

¹⁰ Anôtô kêkêj moasiñ gêdêj aê katu kamunda tokauc, tec kasuj andu tau ñaalê, ma ñac teñ gêu demboj, go lau samob, tañ sêkwê andu tau sêmoa nañ, sejop nêj kôm ñapepgeñmañ. ¹¹ Alê ñanô Jesu Kilisi tau tec kêkô sugac, ma ñac teñ êtôm gebe ênsuj alê teñ êjô alê ñanô tonañ atomanô. ¹² Mago ñac teñ embe êkwê andu êkô alê tau ñaô, oc êtôm gebe êkôc gold me silber me pocawa me ka me oba me labilaunj. ¹³ Lau samob nêj kôm gêdêj-gêdêjgeñj oc êtu awê. Kilisinê bêc oc êkêj kôm tau ênêc awê ma eoc ñanô lasê ña ja ma ja tau êwaka lau samob nêj kôm gêdêj-gêdêjgeñj ñañanô sa. ¹⁴ Ñac teñ nê kôm, tañ kêkwê sa nañ, embe êkô, nañ ñac tau oc êkôc ñaôli. ¹⁵ Embe ja êniñ ñac teñ nê kôm, oc nê kôm ñanô ênaña, mago enj tau, Anôtô oc ênam enj kêsi, êtôm êjanjo enj anña ja ñalêlôm su.

¹⁶ Amac atu Anôtônê lôm dabuj ma Anôtônê Ñalau gêjgôj amacnêm ñalêlôm. Amac ajala biñ tonañ me masi. ¹⁷ Ñac teñ embe enseñ Anôtônê lôm dabuj su, nañ Anôtô oc enseñ enj su,

gebe Anôtônê lôm tonañ gêj dabuj, ma amac tec atu lôm dabuj tau.

¹⁸ Ansau taôm atom. Amacnêm ñac, tañ geboc enj ñac tokauc nom tonecña nañ, êtu ñac meloc acgom, ec êtu ñac tokauc ñanô, ¹⁹ gebe kauc nom tonecña Anôtô gêlic amboac gêj meloc kêtôm teto gêc gebe

“Enj gêwa lau tokauc nêj kaucdansañ kêtû lip ênac êsêacña.”

²⁰ Ma teto teñ gêwiñ gebe

“Apômtau kêjala lau tokauc nêj taêj gêjam ma gêlic gebe ñanô masi.”

²¹ Amboac tonañ ñac teñ etoc tau sa êtu ñamalac teñña atom, gebe gêj samob kêtû amacnêm. ²² Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma anjgôj matem jaliña to amac ênduña, ma gêj galocña to gêj ñamuñaña, gêj samob tonañ ñai kêtû amacnêm. ²³ Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêj, ma Kilisi tau kêtû Anôtônê.

Kilisine aposolo

4 Amac alic aêac amboac Kilisinê sakinwaga to Anôtônê gêj ñalêlômña ñagejobwaga acgom. ² Ñatau gebe êtap gêj tagej tonec sa anña gejobwaganê gebe enj ñac ñañêj. ³ Amac me ñamalacnêj mêtôc teñ embe êmêtôc aê, oc jalic amboac gêj ñaôma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonañgeñ. ⁴ Aê gabe ñoc keso teñ gêc atom, tagej biñ tonañ gêwa aê sa gebe katu ñac gêdêj nec atom. Ñoc mêtôcwaga Apômtau taugenj. ⁵ Amboac tonañ amêtôc lau êmuñ noc Apômtau êmêñña atom. Ñac tau tonañ oc êpô gêj, tañ kêsiñ tau gêc ñakesec ñalêlôm nañ, jawê êsa ma oc êkêj biñ, tañ ñamalac taêj gêjam gêc nêj ñalêlôm nañ, êtu awê. Êndêj tonañ lau samob têtap nêj lambiñ sa anña Anôtônê êndêj-êndêjgeñ.

⁶ O lasitêwaac, kêtû amacña aê kato biñ tonañ kêpi aêagêc Apolo. Aê kato kêpi aêagêc gebe jandôj ñalô tonec êndêj amac gebe Aôc lêlêc biñ, tañ teto

gêc nañ atom. Amacnê m teñ etoc ñac teñ sa ma êmbu ñac teñ atom. ⁷ Asa ketoc aôm sa. Aômnê m asageñ gêc, tañ kôkôc aña Anôtônê atom. Embe ôkôc gêñ aña Anôtônê ma amboac ondod kotoc taôm sa amboac kôkôc atom.

⁸ Amac aey gêñ gêôc amac tôn sugac. Amac atu lau tolêlôm sugac. Amac taôm ajam gôliñ taôm gac, apô lêna aêac atom. Ojae, aê gabe amac anam gôliñ taôm ñanôgeñmanñ, go aêac anam gôliñ awiñ amac amboac tonañgeñ. ⁹ Tageñ aê gabe Anôtô kêdênañ aêac aposolo akô ñamuñageñ atôm lau, tañ sêkic êsêacnêñ biñ nañ, gebe sênac êsêac êndu e aña la to ñamalac nom samucgeñña sêlic amboac êsêac sêgôm dôñ teñ. ¹⁰ Aêac atu lau meloc kêtû Kilisiña, ma amac atu lau tokauc awiñ Kilisi. Aêac lau palê-palê, ma amac lau ñajaña. Amac lau towaem, ma aêac lau waenmê. ¹¹ Mo to bu gêjô aêac, aêac apô lêna ñakwê, lau sêjac aêac ma amoa ñasawageñ e mêngeñgêdêñ galoc. ¹² Aêac tauñ lemeñ ajam kôm to aim tauñ sugen. Lau sêbu aêac, mago ajam mec êsêac gêjô. Êsêac sêjanda aêac, ma aêac apuc tauñ tôn. ¹³ Êsêac sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aêac, mago aêac akêñ biñ malô gêjô. Aêac atu nom tonec ñagêñgambu to ñagêñgêsun-ôpic. Sêlic aêac amboac tonañ e mêngeñgêdêñ galoc.

¹⁴ Aê kato biñ tonañ gebe ñangom amac majem êsa atom, aê galic amac amboac ñoc ñapalê ñajam, tec gabe janac biñsu amac. ¹⁵ Amac moae atap jaomwaga 10,000, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tôn nañ sa, mago atap tamemi taêsam sa atom. Aê tonec katu amac tamemi kêtû Kilisi Jesuña gêdêñ tañ kakêñ ñawae ñajam gêdêñ amac nañ. ¹⁶ Amboac tonañ aê jalêñ biñ amac gebe atêku aê. ¹⁷ Kêtû tonañña aê kasakiñ Timote gêdêñ amac gêwac. Eñ kêtû aênoc ñapalê ñajam to ñañêñ, tañ Apômtau gêbiñ eñ tôn nañ. Eñ êkêñ puc amac gebe taêm ênam Kilisinê lêñ, tañ kasa to

kadôn gêdêñ gôlôac dabuñ samob kêtôm gamêngeñ nañ. ¹⁸ Amacnê m ñagêdô seboc aê jandêñ amac jawac atom, tec sêboa tauñ. ¹⁹ Apômtau embe êlôc sa, oc jandêñ amac jawac sebeñ ma jañô êsêac, tañ sêboa tauñ nañ, nêñ biñgeñ atom, jajala êsêacnêñ ñaclai acgom, ²⁰ gebe Anôtônê gamên ñam kêsêp tasôm biñña atom, kêsêp ñaclaiñageñ. ²¹ Amac abe amboac ondod. Aê jandêñ amac jawac tosêmgeñ me jawac totêtac êwiñ ma tonjalêlôm malôgeñ.

Tamêtôc biñ mockaiño to mockaiñña

5 Lau sêñô ñawae gebe biñ mockaiñoña gêc amacña. Biñ mockaiñoña tau kaiñ teñ kêtôm lau samuc sêgôm atom. ñac teñ gêjam tamanê awê. ² Biñ tonañ gêc, mago amac aboa taôm amoa me. Amoa tonê m ñalêlôm ñawapacgeñmanñ, ec atinñ ñac, tañ gêgôm gêñ tonañ nañ, su aña amac ñalêlôm.

³ Aê tec gamoa jaêc amac, mago ñoc ñalau gêmoa gêwiñ amac tec kêmêtôc ñac, tañ gêgôm gêñ tau nañ, nê biñ su amboac gamoa gawiñ amac. ⁴ Amac embe akac sa anam aêacnêñ Apômtau Jesu lañô, nañ ñoc ñalau to aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaclai wacêwiñ amac, ⁵ ma akêñ ñac tau êsêp Sadañ lêma gebe enseñ eñ ôli, ec êndêñ Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê ñalau kêsi. ⁶ Amac waem ñajam atom. Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgeñ auc. Biñ tonañ amac ajala me masi. ⁷ Amac atu polom ñaluc sugac. Amboac tonañ andec jist ñangwa ênêcña gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêñ domba Pasaña su. Domba Pasaña tau Kilisi. ⁸ Amboac tonañ talic nêñ om to jist ñangwa atom. Jist ñangwa tau sec to geo. Talic topolom ñalucgeñ. Polom ñaluc ñam gebe talic tonjalêlôm ñawa ma tobiññanôgeñ.

⁹ Aê kato gêdêñ amac kêsêp papia teñ su gebe Anac jaê lau mockaiñña. ¹⁰ Aê

taéc gëjam gebe êngamiñ taôm êndên nom tonec ñalau mockaiñña tapangeñ nec atom me anjamiñ taôm êndên lau materñ katu gëñña me kêjanğowaga me lau, tañ sëjam sakiñ gwam nañ, atom amboac tonañ. Embe taêm ênam gebe anjamiñ taôm êndên lau samob amboac tonañ, nañ awi nom siñ acgom, go êtôm. ¹¹ Aê kato gêdên amac gebe ñac, tañ êsam tau gebe amac lasimi eñ nañ, embe eñ ñac mockaiñña me ñac mata katu gëñña me ênam sakiñ gwam me êsôm biñ alôb-alôb me ênôm gëñ anaboa me êjanğo gëñboa, nañ anac jaê eñ ma aniñ gëñ anğon awiñ eñ atom. ¹² Amboac ondoc, aê jamêtôc lau, tañ sêmoa môtên samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, tañ sêmoa gôlôac ñalêlôm nañ. ¹³ Lau tañ sêmoa môtên samuc nañ, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atiñ ñac sec anğa amacnêm êsa êna. *sêpac nêñ polom Pasaña, go sêkên jist êsêp êwiñ atom. Êsêac sêkasiñ nêñ laclu samob ñawasi kêsa gebe jist ñagec êsap laclu tau tôn atomanô. Tec Paulu gëjam dôn lau buña kêpi polom Pasaña tau tonañ.

Lau samuc nêñ mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

6 Amboac ondoc, amacnêm ñac teñ embe nê biñ êndên nê ñac teñ ênêc, oc maja tau atom ma êndên ñac samuc teñ êna gebe êmêtôc ênê biñ me. Eñ êndên Anôtônê lau ênamañ gebe sêmansañ biñ tau. ² Anôtônê lau oc sêmêtôc lau nomña samob. Biñ tonañ amac ajala me masi. Amboac ondoc, amac embe amêtôc lau nomña samob, oc atôm gebe amêtôc nêm biñ ñasawaña ñasec-ñasec atom me. ³ Aêac oc tamêtôc anjela amboac tonañ. Biñ tonañ amac ajala me masi. Embe tamêtôc anjela, go tatôm gebe tamêtôc nêñ biñ nom tonecña atom me. ⁴ Amboac tonañ biñ

nom tonecña embe êlênsôn amac, go lau, tañ gôlôac dabuñ sêlic êsêac sêmoa tomôtên samucgeñ nañ, sêmêtôc biñ tau me. ⁵ Majem taôm. Amboac ondoc, amacnêm ñac tokauc teñ gêmoa, tañ kêtôm gebe êmêtôc lasitêwainêñ biñ ñasawaña nañ, oc gêmoa atom me. ⁶ Tec akên lasitêwainêñ biñ gêdên lau-sêkên-gêwiñ-atomwaga gebe sêmêtôc nec.

⁷ Amac akên taom adên mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu asageñña amac aôc sec, tañ sêgôm gêdên amac nañ atom. Kêtu asageñña amac ajac jao gebe sêjanğo gëñ anğa amacña. ⁸ Mago tonañgeñ atom. Amac taôm agôm sec to ajanğo gëñ su ma agôm gëñ tau gêdên taôm nêm lasitêwai. ⁹ Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kaiñ Anôtônê gamên êtu nêñ gëñlênsêm atom. Ansau taôm atom. Lau mockaiño to mockaiñña to êsêac, tañ sëjam sakiñ gêdên gwam ma êsêac, tañ sêgôm biñ sëjam tauñña popoc to ñapalê, tañ sêkên tauñ têtôm lauo ma ñacwaga, tañ sêkwa ec tauñ nañ, ¹⁰ ma geñgentêna to lau materñ katu gëñña ma lau, tañ sênôm gëñ e kêjanñiñ êsêac to êsêac, tañ sêsôm biñ alôb-alôb ma kêjanğowaga, lau samob tonañ ñai oc sêwê kaiñ Anôtônê gamên êtu nêñ gëñlênsêm atom. ¹¹ Gêmungeñ amacnêm ñagêdô sêgôm gëñ amboac tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasiñ amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô kêmasañ amacnêm biñ e gêlic amac atu lau gêdên kêtû Apômtau Jesu Kilisi nê ñaê to aêacnêñ Anôtônê Ijalauña.

Alambiñ Anôtô ña nêm ôlim

¹² “Gëñ samob kêtôm gebe janğômña,” mago gëñ samob tau oc êmoasiñ aê atom. “Gëñ samob kêtôm gebe janğômña,” mago ñaterñ ênam gôliñ aê atom. ¹³ Biññanô, lau sêsôm gebe Gëñ taniñña gëjac têtacwalô

*5:13 Asam biñ jist‘a, tañ gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

ɳawae, ma t ntacwal  g jac g n taniŋŋa ɳawae.” Mago An t  oc enseŋ lulugeŋ su. A ac  liŋ g jac g n mockaiŋo to mockaiŋŋa ɳawae atom, g jac Apômtau tau ɳawae. Ma Apômtau g jac a ac  liŋ ɳawae. ¹⁴ An t  g ŋu Apômtau sa ma oc  ŋu a ac sa ɳa n  ɳaclai amboac tonanŋ. ¹⁵ Amac  lim k tu Kilisin   li ɳag ŋl l m. Amac ajala biŋ tonanŋ me masi. Ma amboac ondoc, oc jak c Kilisin   li ɳag ŋl l m teŋ ma jaŋgôm g ŋ tau  tu mockaiŋo  li ɳag ŋl l m teŋ me. Masigoc. ¹⁶ ɳac taŋ  moa  wiŋ aw  mockaiŋoŋa nanŋ, êsêagêc oc t tu  li tageŋ. Amac ajala biŋ tonanŋ me masi. Teto g c gebe “ s ag c oc t tu ɳan  tageŋ.” ¹⁷ Mago ɳac, taŋ g biŋ tau t ŋ tamiŋ Apômtau nanŋ, g w  kaiŋ ɳalau tageŋ g wiŋ eŋ. ¹⁸ A c g ŋ mockaiŋoŋa su. ɳac teŋ embe  ŋg m sec ɳag d , oc  l ns ŋ eŋ tau  li atom. Mago embe  ŋg m mockaiŋ, oc  ŋg m sec  nd ŋ tau  li solop. ¹⁹ Amac  lim k tu ɳalau D buŋ, taŋ g moa amacnêm ɳal l m nanŋ, n  l m dabuŋ.  lim k tu amacnêm g ŋ atom, An t  k k ŋ g d ŋ amac. Amac ajala atom me. ²⁰ Eŋ g jam  li amac ɳa ɳa li kap  ŋ. Amboac tonanŋ alambiŋ An t  ɳa amac  limgeŋ.

Lauo to ɳac s jam tauŋ ɳabiŋ

7 A  gabe jaji  biŋ, taŋ amac ato nanŋ. ɳac teŋ embe  moasac aw  atom, oc ɳajam. ² Mago k tu biŋ mockaiŋoŋa tec ɳacwaga s nam aw   nd ŋ-êndêŋgeŋ to lauo s nam ɳac  nd ŋ-êndêŋgeŋ. ³ ɳac  ŋgamiŋ tau  nd ŋ n  aw  atom, ma aw   ŋgamiŋ tau  nd ŋ n  akweŋ atom, ⁴ gebe aw  k tu tau  li ɳatauo atom, ɳac k tu n  aw n   li ɳatau, ma ɳac k tu tau  li atom, aw  k tu ɳatauo. ⁵ Aŋgamiŋ ta m  nd ŋ ta m atom. Embe ta m  nam gebe anam dabuŋ ta m  s p ɳasawa  tu aterŋ mecŋa, go amansaŋ biŋ awiŋ ta m  muŋ acgom ma ɳajam.

T m tau êmbacnê, go amoa awiŋ ta m  tiam, gebe Sadaŋ  l t m amac  tu n m t mtac ɳakalacŋa atom. ⁶ Biŋ tonanŋ a  kas m amboac jatu atom, kas m gebe jawa sageŋ  nd ŋ amac. ⁷ A  gabe ɳamalac samob t t m a maŋ. Tageŋ An t  g jac sam moasiŋ g d ŋ ɳamalac g d ŋ-gêdêŋgeŋ, k k ŋ teŋ g d ŋ ɳac teŋ ma teŋ g d ŋ teŋ.

⁸ A  jas m ɳoc biŋ  nd ŋ lau, taŋ s jam aw  to ɳac atom ma  nd ŋ aw  tuc.  s ac embe s moa t t m a , go ɳajam. ⁹ Mago  s ac embe s nam dabuŋ  liŋ t t m atom, go lauo s nam ɳac ma ɳacwaga s nam aw  samaŋ. S nam tauŋ tec ɳajam êlêlêc s moa to liŋ ɳakalac su.

¹⁰  nd ŋ lau to ɳac, taŋ s jam tauŋ nanŋ, a  jak ŋ biŋsu teŋ. Biŋsu tau a ŋoc atom, Ap mtaun  gebe Aw   kac tau su aŋga n  akweŋn  atom. ¹¹ Embe  kac tau su, nanŋ  moa n  tauŋa e ta   nam teŋ, go  mansaŋ bi ɳ  nd ŋ n  akweŋ ma  mu  nd ŋ eŋ  na  tiam. Ma ɳac tau  wi n  aw  siŋ atom amboac tonanŋgeŋ.

¹²  nd ŋ lau ɳag d  a geŋ tec jas m biŋ tonec. Biŋ tau Ap mtaun  biŋ atom. ɳac buŋa teŋ embe  nam samuco teŋ ma aw  tau embe t tac  wiŋ gebe  ŋg ŋ  wiŋ ɳac tonanŋ, nanŋ ɳac tau  wi eŋ siŋ atom. ¹³ Ma aw  buŋa teŋ embe  nam ɳac samuc teŋ, ma ɳac tau embe t tac  wiŋ gebe  ŋg ŋ  wiŋ aw  tonanŋ, nanŋ aw  tau  wi n  akweŋ tonanŋ siŋ atom, ¹⁴ gebe ɳac samuc  tu An t n  g ŋ  tu  n  aw ŋa, ma aw  samuco  tu An t n  g ŋ  tu  n  akweŋŋa. Embe amboac tonanŋ atom, go n m ɳapal  t tu g ŋ sec, mago  s ac t tu An t n  gêŋgac. ¹⁵ Mago samuco to ɳac, taŋ s jam lau buŋa nanŋ, embe s kac tauŋ su aŋga lau buŋa n ŋ, go s ŋg m. Biŋ amboac tonanŋ  k niŋ aw  buŋa to ɳac buŋa t ŋ atom. An t  k kalem amac gebe amoa tobiŋ-mal geŋ. ¹⁶ O aw  tau, a m oc  nam n m akweŋ k si. K jala biŋ tonanŋ me

masi. O ñac tau, aôm oc ônam nêam awê kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi.

Tasa nêñ lêñ, tañ Anôtô kêmasañ nañ

¹⁷ Aê kamasañ biñ tonec gêdêñ gôlôac dabuñ samob gebe Lau samob sêsa nêñ lêñ êtôm tañ Apômtau gêjac sam moasinñ gêdêñ êsêac gêdêñ-gêdêñgeñ ma êtôm tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ. ¹⁸ Anôtô embe êkalem ñac, tañ sêsa eñ su nañ, go ñac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem ñac samuc teñ, go sêsa ñac tau atom. ¹⁹ Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, biñ tau tonañ ñanô masi. Gêñ ñanô tau tonec gebe sêmansañ Anôtônê biñsu. ²⁰ Kôm tañ lau sêjam gêdêñ tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ, sêsap tôniañ. ²¹ Gêdêñ tañ Anôtô kêkalem aôm nañ, aôm oc kôtu ñac teñ nê gêñôma me. Embe amboac tonañ, go biñ tau êkêñ wapac aôm atom. Mago embe sêngamboac aôm su, nañ ômoa nêam lêtêgeñ. ²² Gêñôma tañ Apômtau kêkalem eñ nañ, kêtû Apômtaunê ñac, tañ kêgaboac eñ su jagêmoa nê lêtêgeñ nañ. Ma ñac, tañ gêmoa nê lêtêgeñ ma Apômtau kêkalem eñ nañ, jakêtu Kilisinê gêñôma. ²³ Anôtô gêjam ôli amac ña ñaôli kapôêñ, amboac tonañ atu ñamalacnêñ gêñôma atom. ²⁴ O lasitêwaac, kôm tañ lau sêjam gêdêñ Anôtô kêkalem êsêac sêmoa nañ, sêsap tônia êndêñ-êndêñgeñ sêwiñ Anôtômañ.

Lau tañ sêjam awê to ñac atom ma awêtuc nêñ biñ

²⁵ Aê katap Apômtaunê biñsu teñ kêpi lau, tañ sêjam awê to ñac atom nañ, sa atom. Mago Apômtau taê walô aê tec katu ñac ñañêñ. Amboac tonañ jasôm ñoc taêc gêjam lasê ma amac akêñ êwiñ ñoc biñ. ²⁶ Aê taêc gêjam amboac tonec gebe galoc gêñwapac tec gêc. Tec ñamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc ñajam. ²⁷ Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôñgôm gêñlêlôm gebe ôwi eñ

siñña atom. Ma aôm tonañ gôjam awê atom me. Tec onsom awê atom. ²⁸ Mago aôm embe ônam awê sa, oc ôñgôm sec atom. Ma awêtakiñ embe ênam ñac, oc êñgôm sec atom amboac tonañgeñ. Mago gêñwapac nom ña oc êtap lau amboac tonañ sa, tec aê gabe jambôc auc êndêñ amac. ²⁹ O lasitêwaac, aê jasôm ñoc biñ tonec gebe Têm kêtû dambê sugac, amboac tonañ êsêac, tañ sêjam awê sa su nañ, sêmoa amboac sêjam awê atom. ³⁰ Êsêac tañ têtaiñ nañ, sêmoa amboac têtaiñ atom, ma êsêac tañ têtac ñajam nañ, sêmoa amboac têtac ñajam atom. Êsêac tañ sêjam ôli gêñ nañ, sêmoa têtôm lau, tañ nêñ waba masi. ³¹ Ma êsêac, tañ sêjam kôm kêpi gêñ nomña sêmoa nañ, sêmoa têtôm lau, tañ sêjam kôm tonañ atom, gebe nom tonec oc ê su ênaña.

³² Aê gabe amac apô sim taôm atom. ñac tañ gêjam awê atom nañ, kêpô sim tau kêtû Apômtauña, gebe Apômtau êlic eñ ênac mataanô ñajam. ³³ ñac tañ gêjam awê sa nañ, kêpô sim tau kêtû gêñ nomñaña, gebe nê awê êlic eñ ênac mataanô ñajam. ³⁴ Amboac tonañ nê ñalêlôm gêja lu. Ma awê, tañ gêjam ñac sa atom to awêtakiñ sêpô sim tauñ kêtû Apômtauña gebe êsêac ôlinñ to nêñ ñalau têtû Apômtaunê gêñ. Mago awê, tañ gêjam ñac sa nañ, kêpô sim tau kêtû gêñ nomñaña, gebe nê akweñ êlic eñ ênac mataanô ñajam. ³⁵ Aê kasôm biñ tonañ gebe ênam amac sa. Aê gabe jawa lakô amac atom, aê taêc gêjam gebe amac atu lau mansañ to ñañêñ asap Apômtau tônia totêmtac makeñgeñ.

³⁶ Embe sê awê to ñac gebe sênam tauñ, mago sênam tauñ sebeñ atom, ma ñac tau embe taê ênam gebe lêñ tonañ keso, ma têtac êkac eñ gebe sênam tauñ ñagaô, nañgo sêñgôm ñanô êsa êtôm eñ taê gêjam. Oc sêñgôm sec atom, sênam tauñmañ. ³⁷ Ma ñac embe taê ênam êtu tônia ma biñ teñ êkac eñ

atom, ma nê ñaclai êtôm gebe ênam gôliñ tau ma êmansañ nê ñalêlôm gebe ênam awê atomgeñ, oc ñajam amboac tonañ. ³⁸ Amboac tonañ ñac teñ embe ênam awê, oc ñajam, ma teñ embe ênam awê atom, oc ñajam êlêlêc.

³⁹ Sêmôcwalô gêbiñ awê tamiñ nê akweñ kêtôm têm, tañ nê akweñ gêmoa mata jali. Embe nê akweñ êmac êndu, go awêtuc êtôm gebe ênam ñac teñ sa êtôm têtac êwiñ. Tagerñ ênam to Apôm-taugeñ. ⁴⁰ Mago awêtuc embe êmoa amboac awêtuc, oc aoc êoc eñ êlêlêc. ñoc taêc gêjam tau tonañ, ma aê gabe oc kakôc Anôtônê ñalau sa amboac tonañ.

Biñ kêpi gêñ taniñña, tañ sêkênj kêtû da gêdênj gwam

8 Biñ kêpi da gwamña amboac tonec. Aêac tajala gebe aêac samob tatap kauc sêñac. Mago kauc tonañ kékêli ñamalac e tetoc tauñ sa, ma têtac gêwiñ ñanô tau tec gêboa gôlôac sa. ² ñac tañ taê gêjam gebe kêjala gêñgac, mago eñ kêjala gêñ tau e jagêdênj ñamadiñ atom tagerñ. ³ ñac teñ embe têtac êwiñ Anôtô, nañ Anôtô oc êjala eñ.

⁴ Biñ kêpi taniñ gêñ, tañ sêkênj kêtû da gêdênj gwamña nañ, amboac tonec. Aêac tajala gebe “gwam mata jali teñ gêmoa nom atom,” tajala gebe “Anôtô ñanô tagerñ tec gêmoa.” ⁵ Êsêac oc sêsam ñaclai undambê to nomña ñagêdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtaui” taêsam sêmoa. ⁶ Mago Anôtô tagerñ tec kêtû aêacnênj Tamenji. Eñ kékênj gêñ samob ma aêac tamoa tapen eñgeñ. Ma Apômtau tagerñ gêmoa, Jesu Kilisi. Anôtô kékênj gêñ samob ña eñgeñ, ma aêac tamoa ña eñgeñ.

⁷ Mago samob têtap kauc tonañ sa atom. Lau ñagêdô, tañ gêmungeñ sêsa lênj gwamña nañ, sêsap gwam ñalênj tônj e mênghêdênj galoc. Êsêac señ gwada da gwamña ñanô teñ e gêgôm nêñ ñalêlôm palê-palê ñatêmui kêsa. ⁸ Gêñ taniñña

oc êwaka aêac sa êndênj Anôtô atom. Embe taniñ gêñ atom, oc tasô gêñ ñanô teñ atom. Ma embe taniñ gêñ, oc tatap ñanô teñ sa êlêlêc su atom amboac tonañgeñ. ⁹ Tagerñ alic taôm gebe gêñ, tañ amac asaê gebe atôm gebe oc añgôm nañ, êlênsônj lau palê-palê atom. ¹⁰ ñac ñalêlôm palê-palê teñ embe êlic aôm, tañ nêñ kauc kêsa kêpi biñ tonañ nañ, ôniñ gêñ ôñgônj lôm gwamña, oc êoc awasunj tônj êndênj gêñ gwamña tau me. Masigoc. ¹¹ Aôm nêñ kauc oc êjaiñ ñac palê-palê tonañ e ênaña. Mago ñac tau tonañ kêtû aôm lasim ma Kilisi gêmac êndu kêtû eñña. ¹² Embe añgôm sec êndênj lasitêwai amboac tonañ e êlênsônj nêñ ñalêlôm palê-palê, go añgôm sec êndênj Kilisi tau. ¹³ Kêtû tonañña gêñ taniñña embe êtim lasic, go janiñ gwada teñ êtiam atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

Paulu kêwaka aposolonênj kôm to lênj sa

9 Kilisi kêgaboac aê su gamoa ñoc lêtêgeñ atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnênj Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kêtû Apômtauña ma amac atu kôm tau ñajanô atom me. ² Lau ñagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêñ aposolo. Apômtau gêbiñ amac tônj, tec atu ñoc sakiñ aposoloña ñabelo.

³ Lau embe sêmêtôc aê go jawaka tauc sa amboac tonec. ⁴ Aê katôm gebe janiñ to janôm gêñ me masi. ⁵ Aê kêtom gebe janam awê buña ma jasêlênj jawiñ eñ amboac aposolo ñagêdô to Apômtaunê lasii ma Kêpa sêgôm me masi. ⁶ Aêagêc Barnaba tauñgeñ atôm gebe awi kôm lemeñña siñ atom me. ⁷ Siñwaga ondoc gêjac siñ ma tau gêjam ôli tau. Asa kêsê wain kôm teñ ma geñ ñanô atom. Ma asa gejob bulimakao ma gênôm ñasu atom.

⁸ Aê ñawa biñ tonañ sa kêpi ñamalacnênj gêñgeñ ma biñsu kêsôm biñ tau

gêwiñ amboac tonañ. ⁹Kêsômgac. Teto gêc Mosenê biñsu gebe “Ôkic bulimakao, tañ kêka polom ñanô gêmoa nañ, awasun auc atom.” Anôto taê gêjam kêpi bulimakaogen me. ¹⁰Me kêsôm biñ tonañ kêtû aêacña. Biñ tonañ teto kêtû aêac tauñña. Ñac tañ êkac nom ôkwi to ñac, tañ ejon ñanô sa nañ, agêc lulugenj sêkên maten gebe sêwê kainj kôm ñanô sêwiñ. ¹¹Aêac asê ñawe ñalauña kêsêp amac. Embe ajon ñanô nomña sa anja amac-nêm, oc alic amboac gêñ kainj tenj me. ¹²Lau ñagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kainj amacnêm kôm ñanô, go aêac awê kainj gêñ alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc gêñ tenj anja amacnêm atom, aôc gêñwapac samob, gebe aêacma biñ tenj êkô Kilisinê ñawae ñajam auc atom. ¹³Amac ajalagac gebe lau, tañ sêjam kôm sêmoa lôm dabuñ nañ, têtap nêñ gêñ taniñña sa anja lôm dabuñ. Ma êsêac, tañ sêkên da jagêsac altar nañ, sêwê kainj da tonañ ñagêdô. ¹⁴Kêtû tonañña Apômtau kêjatu gebe lau, tañ sêsôm ñawae ñajam lasê nañ, kôm ñawae ñajamña tau êlôm êsêac amboac tonañ.

¹⁵Mago aê tonec gagôm gêñ samob tonañ ñai ñatenj ñanô kêsa atomanô. Ma kato biñ tonañ ñai gebe akên gêñ êndênj aêña nec atom. Aê embe jamac êndu êtu moña, oc jalic ñajam êlêlêc ñac tenj ensenj êôc waec kôm tonañña su. ¹⁶Aê embe jasôm ñawae ñajam lasê, oc êngôm aê waec êsa atom. Kôm tonec gêjac aê ñawaegac. Ojae aêma, embe jasôm ñawae ñajam lasê atom, oc jamoa naeo. ¹⁷Aê tauc embe jajaliñ kôm tonañ sa, oc jatap kôm tau ñaôli sa. Mago tauc embe jajaliñ sa atom, oc êtu ñoc kôm, tañ gêjac aê ñawae nañ. ¹⁸Amboac tonañ aê jatap kôm ñaôli ondoc sa. Ñoc ñaôli tau tonec gebe jasôm ñawae ñajam lasê to jakên ñawae ñajam tau ñaômagenj ma jakac lau gebe sêkên ñagêjô, tañ gêjac aê

ñawae kêtû gajam sakiñ ñawae ñajamña nañ atom.

¹⁹Kilisi kêgaboac aê su, tec gamoa ñoc lêtêgenj, mago aê tauc kakên tauc katu samob nêñ sakiñwaga, gebe janam lau taêsam ôkwi. ²⁰Aê katu lau Juda nêñ ñac Judaña tenj, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê biñsu ñalabu atom, mago katu lau, tañ sêsô biñsu ñalabu nañ, nêñ ñac kêsô biñsu ñalabuña tenj, gebe janam êsêac, tañ sêsô biñsu ñalabu nañ ôkwi. ²¹Aê tauc gamoa Kilisinê biñsu ñalêlôm ma yamoa to Anôtônê biñsumêgenj atom, mago katu lau tobiñsumê nêñ ñac tobiñsumêña tenj, gebe janam lau tobiñsumê ôkwi. ²²Aê katu lau palê-palê nêñ Ñac palê-palêña tenj, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob nêñ ñac gêñ samobña, gebe janam nêñ ñagêdô ôkwi-ôkwi. ²³Gêñ samob tonañ ñai aê gagôm kêtû ñawae ñajamña, gebe jawê kainj ñawae ñajam ñamoasiñ jawiñ.

²⁴Amac alicgac me, êsêac, tañ senj kwanjwaninoc sêmoa nañ, samob sêlêti, mago ñac tagenj oc êtap ñanô sa. Amboac tonañ alêtigenj gebe atap ñanô tau sa. ²⁵Lau samob, tañ sebe sêniñ kwanjwaninoc nañ, têtû mêtê taunj gêñ samobña. Êsêac sêgôm gêñ tonañ, gebe têtap sunsunj têlagenña tenj sa. Mago aêac tec dagôm, gebe tatap sunsunj tenjenña tau sa. ²⁶Aê tauc kêlêti kalêsagenj atom. Ma aêagêc ñac tenj embe apenj taunj, oc jatuc lemoc tenj sawa atom. ²⁷Aê katu kasec ôlic to kêkônij tauc gebe tauc, tañ gajam mêtê lau ñagêdô nañ, jatu meloc atom.

Tajop taunj êndenj sakiñ gwamña

10 O lasitêwaac, aê gabe jansa biñ tonec auc êndênj amac atom gebe Tameñi samob sêsêlênj sêmoa tao ñalabu ma samob selom gwêc sêja. ²Êsêac samob sêliñ tao to gwêc kêtû nêñ sanju, tañ gêbiñj êsêac tônj tamiñ Mose.

³Êsêac samob seŋ mo ŋalaŋa tageŋ têtôm tauŋgeŋ, ⁴ma samob sênôm gêŋ ŋalaŋa, gebe êsêac sênôm aŋga poc ŋalaŋa, taŋ kêdaguc êsêac naŋ, Ma poc tau Kilisi tau. ⁵Mago Anôtô gêlic êsêac-nêŋ taêsam gêjac mataanô ŋajam atom, tec gesenê êsêac su aŋga gamêŋ sawa.

⁶Gêŋ tonanê ŋai kêtû ŋadôŋdôŋ gêdêŋ aêac gebe tajop tauŋ ma matenê katu gêŋ sec tatôm êsêac nec atom. ⁷Ma amac anam sakinê gwam atôm êsêac-nêŋ ŋagêdô sêjam sakinê nec atom amboac tonanê. Teto gêc amboac tonec gebe “Lau sêŋgôŋ sic sebe sêniŋ to sênôm gêŋ ma dêdi sa sebe têtê wê.” ⁸Aêac dangôm geŋ mockaiŋo to mockaiŋa tatôm êsêacnêŋ ŋagêdô sêgôm naŋ atom amboac tonanê. Êsêac sêgôm, tec gêdêŋ bêc tageŋ lau 23,000 sêjaŋa. ⁹Ma aêac tansaê Apômtau tatôm esêacnê ŋagêdô sêsaê eŋ naŋ atom amboac tonanê. Êsêac sêgôm, tec moac gesenê êsêac. ¹⁰Aôc gêdô atôm êsêac-nêŋ ŋagêdô sêoc gêdô naŋ atom. Êsêac sêgôm, tec aŋela siŋŋa gêjac êsêac endu.

¹¹Biŋ tonanê ŋai kêtap êsêac sa kêtû ŋadôŋdôŋ ma teto gêc gebe êkêŋ puc aêac gebe nom ŋatêm êmbacnêŋa mên-kêdabiŋ aêac sugac. ¹²Amboac tonanê ŋac, taŋ geboc kêkô ŋajaŋa naŋ, ejop tau gebe ênac tau êndu atom. ¹³Lêtôm taŋ kêtap amac sa naŋ, lêtôm kaiŋ teŋ atom, lêtôm ŋamalacŋageŋ. Ma Anôtô eŋ ŋac ŋaŋêŋ, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm embe êtap amac sa, oc êmansaŋ lêŋ awê letôm saŋa, ma êpuc amac tôn e atôm gebe aôc letôm tau.

¹⁴O lauace, amboac tonanê aêc sakinê gwamŋa sumaŋ. ¹⁵Amac lau tokauc, tec kasôm biŋ gêdêŋ amac. Amac taôm ansaê biŋ, tec jasôm nec. ¹⁶Aêac tajaŋ dangê Anôtô kêpi laclu moasiŋŋa ma embe tanôm, go tawe kaiŋ Kilisine dec dawinê atom me. Ma embe taniŋ polom, taŋ tapô êkôc naŋ, go tawe kaiŋ Kilisinê

ôli dawinê atom me. ¹⁷Polom tageŋ tec gêc, tec aêac lau taêsam tatu ôli tageŋ, gebe aêac samob tawê kaiŋ polom tageŋ.

¹⁸Alic lau Israel acgom. Lau taŋ seŋ da naŋ, sêwê kaiŋ sakinê altarna tonanê. ¹⁹Aê jasôm biŋ amboac ondoc. Jasôm gebe da gwamŋa tau gêŋ ŋanô teŋ me. Me gwam tau gêŋ ŋanô. Masianô. ²⁰Mago gabe jasôm tonec gebe Gêŋ taŋ lau samuc sêkêŋ kêtû da naŋ, sêkêŋ gederê Anôtô atom, sêkêŋ gêdêŋ ŋalau sec. Aê gadec gebe ambiŋ taôm tôn tamiŋ ŋalau sec. ²¹Amac atôm gebe anôm gêŋ êsêp Apômtaunê laclu to êsêp ŋalau sec nêŋ laclu êpi tageŋ atom. Amac atôm gebe awê kaiŋ Apômtaunê moasiŋ to ŋalau sec nêŋ êpi tageŋ atom amboac tonanê. ²²Aêac takêli Apômtau e têtac ŋandanêsa me. Aêacnêŋ ŋaclai kêlêlêc ênê su me.

Dangôm nêŋ gêŋ samob tawaka Anôtônê wae sageŋ

²³“Gêŋ samob kêtôm gebe dangôm,” mago gêŋ tau samob oc êmoasiŋ aêac atom. “Gêŋ samob kêtôm gebe dangôm,” mago gêŋ tau samob oc êmboac gôlôac sa atom. ²⁴Ŋac teŋ taê ênam gebe nê gêŋ êmoasiŋ eŋ taugerê nec atom, taê ênam gebe ensom gêŋ êmoasiŋ lau nagêdôŋa êwiŋ acgom. ²⁵Aniŋ gwada, taŋ sêkêŋ gêdêŋ lau sêjam ôli aŋga têtulu gêŋ ŋamala naŋ samob. Apuc gwada teŋ ŋam êtu nêŋ ŋalêlôm ulu-uluŋa atom, ²⁶gebe teto gêc gebe “Nom to ŋagêŋ samob kêtû Apômtaunê gêŋgêŋ.” ²⁷Ŋac samuc teŋ embe êkalem amac gebe aniŋ gêŋ awiŋ eŋ ma embe ana, naŋ aniŋ gêŋ samob, taŋ sêkêŋ êndêŋ amac naŋ ŋaucŋageŋ, apuc ŋam êtu nêŋ ŋalêlôm ulu-uluŋa atom. ²⁸Mago ŋac teŋ embe êsôm êndêŋ amac gebe “Gêŋ tonanê sêkêŋ kêtû da gêdêŋ gwam,” naŋ aniŋ atom êtu ŋac, taŋ kêkêŋ puc amacŋa ma êtu êlêlêc ŋalêlôm atomŋa. ²⁹Aê kasôm kêpi amac taôm nêŋ ŋalêlôm atom, kasôm kêpi ŋac

tau tonañ nê ñalêlôm. Kilisi kêgaboac aê su gamoa ñoc lêtêgeñ, tec ñac teñ nê ñalêlôm êmêtôc aê amboac ondocgeñ. ³⁰Aê embe janam danje Anôtô to janiñ gêñ, oc sêsôm biñ alôb-alôb êpi gêñ, tañ gajam danje su nañ, êtu asageñña.

³¹Gêñ tañ amac aej to gêñ, tañ amac anôm ma gêñ, tañ amac agômagôm nañ, añgôm samob gebe awaka Anôtônê wae sa. ³²Amacnêm lêñ êlênsôn Juda to Helen ma Anôtônê gôlôac atom. ³³Aê gagôm amboac tonañ. Aê gagôm ñoc gêñ samob e lau samob sêlic ênac matejanô ñajam. Aê taêc gêjam gebe êtu moasiñ êndêñ aê taucgeñ atom, êtu moasiñ êndêñ lau taêsam êwiñ gebe Anôtô ênam êsêac kêsi.

11 Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.
Lauo to ñac sêlic om ñamêtê

²Aê jalambiñ amac gebe taêm gêjam aê ñapañ tec amoa ma amasañ mêtê, tañ kakêñ gêdêñ amac nañ. ³Aê gabe amac ajala tonec Kilisi kêtû ñacwaganêñ mômêñapac ma ñacwaga têtû nêñ lauo mômêñapac, ma Anôtô kêtû Kilisi mômêapac. ⁴Ïjac teñ embe eteñ mec me eoc biñ lasê ma êkuc gêñ teñ, oc êñgôm eñ tau mômêapac, Kilisi kwalec. ⁵Ma awê teñ embe eteñ mec me eoc biñ lasê ma êkuc gêñ teñ atom, oc êñgôm tau mômêapac, nê akweñ, kwalec. Kêkuc gêñ teñ atom, tec kêtôm awê, tañ sêsêbuñ eñ mômêlauñ su samucgeñ. ⁶Awê teñ embe taê ênam gebe êkuc gêñ atom, nañ sêkapiñ mômêlauñ sumañ. Mago awê teñ embe sêkapiñ me sêkaliñ mômêlauñ, oc êtu biñ majeñña êndêñ eñ, tec eñ êkuc gêñ teñ acgommañ. ⁷Ïjac êkuc gêñ teñ atom. Eñ kêtû Anôtônê katu to ñawasi. Ma awê tau kêtû ñacnê ñawasi ⁸gebe ñac tau aña awênê atom, awê aña ñacnê. ⁹Ma Anôtô kêkêñ ñac tau kêtû awêña atom, kêkêñ awê kêtû ñacña. ¹⁰Amboac tonañ awê êkuc gêñ êtu aje-laña. Gêñ tau êwa eñ sa gebe kêsô nê ak-

weñnê ñaclai ñalabu. ¹¹Apômtau gêbiñ aêac tôn, amboac tonañ ñac ênam awê sa ma awê ênam ñac sa, ¹²gebe awê kêsa aña ñacnê ma ñac gêmoa kêtû awê kêkôc eñña. Ma gêñ samob gêmêñ aña Anôtônê. ¹³Amac taôm asôm acgom. Awê teñ embe eteñ mec êndêñ Anôtô ma êkuc gêñ teñ atom, oc êtôm me masi. ¹⁴Ïjac teñ embe mômêlauñ baliñanô, oc êtu biñ majeñña êndêñ eñ. ¹⁵Mago awê embe mômêlauñ baliñanô, oc êtu ênê gêlôñ. Ïjamalacnêñ mêtê kêdôñ biñ tonañ gêdêñ amac atom me. Anôtô kêkêñ mômêlauñ baliñ gêdêñ awê gebe êñgandê eñ auc. ¹⁶Ïjac teñ embe taê ênam gebe êkêñ kisa êndêñ mêtê tonañ, nañ jasôm biñ tageñ tonec gebe aêac to Anôtônê gôlôac ma mêtê teñ gêc atom.

Sêgôm Apômtaunê moasiñ ñalêñ kêlênsôn

¹⁷Aê gabe jakêñ ñagôliñ teñ êndêñ amac. Aê jalambiñ amac êtu nêñ akac saña atom, gebe nêñ akac sa tonañ kemoasiñ amac atom, gêgôm amac atu sec. ¹⁸Biñ tonec tec gañô kêtû ñamata gebe Amac gôlôac akac taôm sa ma awa taôm kêkôc-kêkôc. Aê kakêñ gêwiñ gebe biñ ñagêdô amboac tonañ oc gêc biññanô. ¹⁹Gôlôac sêwa tauñ êkôc-êkôc oc ñajam, gebe amacnêm lau mansañ sêwaka tauñ sa têtû awê. ²⁰Gêdêñ tañ amac akac taôm sa nañ, akac sa kêtû aniñ Apômtaunê moasiñña atom. ²¹Gêdêñ noc aniñ gêñña amac samob aej nêñ gêñ gêdêñ-gêdêñgeñ, tec lau ñagêdô mo gêjô êsêac ma ñagêdô sênôm gêñ e kêjaniñ êsêac. ²²Nêñ andu aniñ to anôm gêñña kêkô atom me. Amac atu kasec Anôtônê gôlôac ma añgôm êsêac, tañ nêñ gêñ masi nañ, majeñ êsa me. Aê jasôm biñ amboac ondoc êndêñ amac. Oc jalambiñ amac me. Masi, aê jalambiñ amac êtu nêñ biñ tonañña atom.

Apômtau Jesu kékêñ moasiñ dabuñ gédêñ nê lau

(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Biñ tañ kakêñ gédêñ amac nañ, aê kakôc anga Apômtaunê gebe Gédêñ gèbêc tañ Juda geoc Apômtau lasê nañ, Jesu tau kékôc polom ²⁴ mênğêjam danje ma kêpô kékôc, go kêsôm gebe “Aênjoc ôlic, tañ gêjô amac nañ tonec. Anğôm amboac tonaj, ec taêm ênam aêgenj.” ²⁵ Senj su, go kékôc laclu amboac tonaj ma kêsôm gebe “Laclu aênjoc dec poac wakucña tau tonec. Anğôm amboac tonaj, go embe anôm, ma taêm ênam aêgenj.” ²⁶ Êtôm têm samob, tañ anij polom tonec to anôm êsêp laclu tonec nañ, asôm Apômtau gêmac êndu jawae lasê e tau êmu êmênj.

Taniñ moasiñ dabuñ napep, takic tauñ nêñ biñ atom

²⁷ Amboac tonaj teñ embe êniñ polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu tonec wauc-waucgenj, nañ oc êwê Apômtaunê ôli to dec ñakaiñ. ²⁸ Samob sênsaê tauñ êndênj-êndênjenj su acgom, go sêniñ polom to sênôm êsêp laclu tonec. ²⁹ ñamalac tañ êniñ moasiñ to ênôm êsêp laclu nañ, embe etoc Apômtaunê ôli sa atom, oc êniñ to ênôm gênj tau êtu êkic tau nê biñja. ³⁰ Kêtu tonanña tec amacnêm lau taêsam têtap gêmac sa to ôliñwalô gêjaña ma ñagêdô sêmac êndu. ³¹ Aêac embe tansaê tauñ napep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. ³² Apômtau kêmêtôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc ñamuña ensenj aêac su tanaña dawin nom atom.

³³ O lasitêwaac, amboac tonaj embe akac sa êtu anij moasiñja, nañ aônj taôm acgom. ³⁴ Teñ embe mo êjô enj, nañ êniñ gênj anga nê andu kwananjenj, gebe akac taôm sa êtu akic taôm nêm biñja atom.

Tauc jandênj amac jawac acgom, go jamananj biñ ñagêdo êwiñj.

Ñalau Dabuñ nê moasiñ

12 O lasitêwaac, aê gabe jansa moasiñ ñalauña auc êndênj amac atom. ² Amac ajalagac gebe Gédêñ tañ amoa lau samucñagenj nañ, nêm ñalêlôm kékac amac e awê adênj gwam awamê aja. ³ Amboac tonaj aê jasôm lasê êndênj amac gebe ñac teñ embe Anôtônê ñalau êoc enj awa sa, nañ êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teñ embe ñalau Dabuñ ênam enj auc atom, nañ oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu enj Apômtau.”

⁴ Moasiñ gédênj-gédênjenj, mago ñalñalau tagenj. ⁵ Sakiñ gédênj-gédênjenj, mago ña Apômtau tagenj. ⁶ ñaclai tanam kômña gédênj-gédênjenj, mago ñaAnôtô tagenj, tañ gêjam kôm kêpi lau samob gebe sênğôm gênj samob ñanô êsa nañ. ⁷ ñalau geoc tau lasê gédênj ñamalac ñalênj gédênj-gédênjenj gebe êmoasiñ gôlôac. ⁸ ñalau kékênj kauc mêtênja gédênj ñac teñ, to ñalau tonanjenj kékênj kauc êkip biñ ñam saña gédênj teñ. ⁹ ñalau tagenj tonaj kékênj ñac teñ kékênj gêwiñ ma kékênj moasiñ danğôm lau ôliñ ñajam êsaña gédênj ñac teñ. ¹⁰ Enj kékênj ñaclai gédênj ñac teñ, tec gêgôm gênjsêga ma kékênj ñac teñ geoc biñ lasê. Enj kékênj ñac teñ kêjala ñalau ñajam to secña ma kékênj ñac teñ kêsôm biñ awenj ñatalô, ma kékênj teñ gêwa biñ awenj ñatalôña sa. ¹¹ ñalau tagenj tau tonaj gêjam kôm samob tonaj ñai. Enj gêjac sam nê moasiñ gédênj lau gédênj-gédênjenj kêtôm enj tau taê gêjam.

Ôli tagenj, ma ñagênjêlôm taêsam

¹² Kilisi kêtôm ôli teñ. ôli tau gênj tagenj, mago ñagênjêlôm taêsam. Ôli ñagênjêlôm tokaiñ-tokaiñ, mago samob tonaj têtû ôli tagenj. ¹³ Aêac samob taliñ

sangu ma Ijalau tagen gêbiñ aêac tøn tatu ôli tagen Juda to lau samuc, gêñôma to lau, tañ sêmoa nêñ Iêtêgen nañ, ma sêkêñ Ijalau tagen gêdêñ aêac samob tanôm.

¹⁴ Ôli tau ñagêñlêlôm tagen atom, ñagêñlêlôm taêsam. ¹⁵ Akaiñ embe êsôm gebe “Aê lêma atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm terj atom,” biñ tonañ oc êkac eñ su anğa ôli êtôm atom. ¹⁶ Ma tañasuñ embe êsôm gebe “Aê mataanô atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm t eñ atom,” biñ tonañ oc êkac eñ su anğa ôli êtôm atom. ¹⁷ Ôli samucgeñ embe êtu mataanôñageñ, oc êñ biñ amboac ondoci. Ma embe êtu tañasuñageñ, oc êñju gêñ ñamalu amboac ondoci. ¹⁸ Mago galoc amboac terj. Anôtô kêkêñ ôli ñagêñlêlôm gêdêñ-gêdêñgeñ kêtôm eñ taê gêjam. ¹⁹ Ôli samucgeñ embe êtu ñagêñlêlôm tagen, go ôli ñanô tau ênêc ondoci. ²⁰ Mago galoc amboac terj. Ôli ñagêñlêlôm taêsam ma ôli ñanô tagen.

²¹ Mataanô kêtôm atom gebe êsôm êndêñ lêma gebe “Aê kêpô lêna aôm atom.” Ma môkêapac kêtôm atom gebe êsôm êndêñ akaiñagêc gebe “Aê kêpô lêna amagêc atom.” ²² Amboac tonañ atom. Ôliñ ñagêñlêlôm, tañ talic amboac gêñ palê-palê nañ, embe masi, oc tapô lêna ñanô. ²³ Ôli ñagêñlêlôm, tañ talic amboac gêñ ñaôma nañ, têkwa auc ñapep. Ma aêac ôliñ ñasec, nañ tajop ñapep sawa. ²⁴ Ôliñ ñagêñlêlôm ñajam, nañ tajop amboac tonañ atom. Anôtô kêmasañ ôliñ ma ketoc ñagêñlêlôm ñaôma-ñaôma sa kêlêlêc. ²⁵ Eñ gêgôm amboac tonañ gebe ôli êwa tau êkôêkôc atom, ñagêñlêlôm samob taêñ ênam tañ sa sênam tañ sa êndêñêndêñgeñ. ²⁶ Ôli ñagêñlêlôm tagen embe êtap ñandan sa, go ñagêñlêlôm samob sêôc ñandan sêwiñ. Ma embe tetoc ñagêñlêlôm tagen sa, go samob têtac ñajam sêwiñ.

²⁷ Amac atu Kilisinê ôli ma atu ñagêñlêlôm gêdêñ-gêdêñgeñ. ²⁸ Ma

Anôtô kêdênañ gôlôac dabuñ nêñ lau ñagêdô amboac tonec. Aposolo têtü ñamata, propete têtü luagêcña, kêdônwaga têtü télêacña. Go kêkêñ ñagêdô sêgôm gêñsêga, ñagêdô têtap moasiñ sêñgôm lau gêmac ôliñ ñajam êsaña sa, ñagêdô sêjam lau sa, ñagêdô sêjam gôliñ gôlôac, ñagêdô sêsôm biñ aweñ ñatalôña. ²⁹ Êsêac samob têtü aposolo ma têtü propete ma têtü kêdônwaga atom. Samob sêgôm gêñsêga atom. ³⁰ Samob têtap moasiñ sêñgôm lau gêmac ôliñ ñajam êsaña sa atom. Samob sêsôm biñ aweñ ñatalôña ma sêwa biñ aweñ ñatalôña sa atom. ³¹ Ma amac atu kêka-kêka moasiñ ñanô taumañ.

Ma galoc jatôc lêñ, tañ kêlêlêc ñagêdô su nañ, andêñ amac.

Bij têtac gêwiñ ñanôña

13 Aê embe jasôm ñamalac to anjala aweñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc jatôm ki kêdôn tau to kelenkelen ketañ. ² Ma embe jaoc biñ lasê to jajala gêñ kêsiñ taña to kauc ñam samob, ma embe jakêñ êwiñ ñajana êtôm jasôm lôc sêmbuc tañ saña, mago têtac êwiñ ñanô atom, oc jatu gêñ ñaôma. ³ Ma embe janac samnoc waba samob êndêñ lau ñalêlôm sawa to jakêñ ôlic ja êniñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc ênam aê sa atom.

⁴ Têtac gêwiñ ñanô gê biñ tøn, têtac gêwiñ ñanô kêtôm ñac gabêjam, gêjam lêmuñ atom. Têtac gêwiñ ñanô kêkiañ tau sa atom to ketoc tau sa atom, ⁵ kêsa lêñ wauc-waucgeñ atom, taê gêjam taugen nê gêñ atom, têtac ñandan seben atom, gê launêñ sec tøn atom. ⁶ Têtac gêwiñ ñanô tau kêtü samuc gêñ geo atom, kêtü samuc biññanô taugen. ⁷ Têtac gêwiñ ñanô tau gêôc gêñwapac samob, kêkêñ gêwiñ biñ samob, kêkêñ

mata gêñ samob, gêôc gêñ samob totê-tac kêpa sugen.

⁸Têtac gêwiñ ñanô oc êmbacnê atom-anô. Biñ daoc Anôtônê biñ lasêña oc ê su ênaña. Biñ aweñ ñatalôña oc êmbacnê. Biñ tajala kauc ñamña oc ê su ênaña amboac tonañ. ⁹Aêac tajala kauc ñatênagen ma daoc biñ lasêña ñatênagen amboac tonañ. ¹⁰Mago êndên tañ gêñ ñanô tau mênêsa nañ, gêñ ñatênagenña tau oc ê su ênaña.

¹¹Gêdên tañ aê ñapalêgen nañ, kasôm biñ katôm ñapalê sêsôm, ma kajala gêñ katôm ñapalê sêjala ma taêc gêjam biñ katôm ñapalê taên gêjam e katu ñac acgom, go gawi mêtê ñapalêgenña tau siñ.

¹²Galoc talic gêñ kêtôm tasala gêñ tau kêsêp tasalakatu ñadaunđaun ten, mago êtu ñamu oc talic gêñ samob ñalañô êpi tagen. Galoc aê kajala gêñ ñatênagen. Mago êtu ñamu oc jajala gêñ samob tomalagen êtôm Apômtau kêjala aê. ¹³Galoc gêñ têlêac tonec tec gêc gebe Takên gêwiñ ñanô to takên mater ñanô ma têtac gêwiñ ñanô. Mago têtac gêwiñ ñanô tau tec gêñ ñanô kêlêlêc gêñ ñagêdô su ñêngen.

Biñ ñagêdô kêpi moasiñ Ñjalaunja

14 Amacnêm lên epen têtac êwiñ ñanôña ma atu kêka-kêka moasiñ Ñjalaunja ma taêm êka moasiñ aoc Anôtônê biñ lasêña êtu ñamatagen, ²gebe ñac, tañ kêsôm biñ aweñ ñatalôña nañ, kêsôm biñ gêdên ñamalac atom, kêsôm gêdên Anôtô taugen. Lau ten sênô biñ tonañ atom, Ñjalau kêkac en tec kêsôm biñ, tañ gêc lêlômgen nañ. ³Mago ñac, tañ geoc Anôtônê biñ lasê nañ, kêsôm biñ gêdên ñamalac ma gêboa êsêac sa to gêlên biñ êsêac ma gêjam malô nêñ ñalêlôm. ⁴Ñac tañ kêsôm biñ aweñ ñatalôña nañ, gêboa tau sa, mago ñac, tañ geoc Anôtônê biñ lasê nañ, gêboa gôlôac dabuñ sa amboac tonañ. ⁵Aê gabe amac samob asôm biñ aweñ

ñatalôña, mago aê têtac gêwiñ kêlêlêc gebe aoc Anôtônê biñ lasê. Ñac tañ geoc Anôtônê biñ lasê nañ, kêmoasiñ gôlôac kêlêlêc ñac, tañ kêsôm biñ aweñ ñatalôña nañ su. Tagen ñac ten embe êwa ênê biñ tau sa e êmboa gôlôac dabuñ sa, oc êtôm amboac tonañgen.

⁶O lasitêwaac, aê embe jandên amac wacjasôm biñ aweñ ñatalôña, oc janam amac sa amboac ondoc. Aê embe jasôm biñ, tañ gêc lêlômgen nañ, lasê ma jawa kauc ñam sa me jaoc Anôtônê biñ lasê ma jandên mêtê êndên amac atom, oc janam amac sa atom. ⁷Gêñ tañ takôc kêtû tanam wê êsêpña amboac gasuc me kalingwan nañ, embe sêju me sênac ñalên tagen ñapañ, oc tajala ñaawa, tañ êsêac sebe sêju me sênac nañ amboac ondoc. ⁸Ma dauc embe êtañ meloc-meloc, go asa êmansañ tau atu ênac siñña. ⁹Amacnêm biñ amboac tonañ. Amac embe asôm biñ ênêc awê atom, asôm biñ aweñ ñatalôñagen, oc sêjala biñ, tañ asôm nañ amboac ondoc. Amac oc asôm nêm biñ êsêp sawa. ¹⁰Lau nomña nêñ aweñ tokaiñ-tokaiñ, mago aweñ samob toñam. ¹¹Aê embe jajala ñac ten awa ñam atom, go ñac, tañ kêsôm tau awa nañ, êlic aê amboac ñac jaba, ma aê oc jalic en amboac ñac jaba amboac tonañ. ¹²Amac amboac tonañ. Amac atu kêka-kêka moasiñ Ñjalaunja, tec ansom moasiñ, tañ emboa gôlôac dabuñ sa nañ, e ênam amac aucgen.

¹³Amboac tonañ ñac, tañ kêsôm biñ aweñ ñatalôña nañ, eten mec êndên Anôtô gebe êkên moasiñ êwa biñ saña êndên en êwiñ. ¹⁴Aê embe jateñ mec jasôm biñ aweñ ñatalôña, go ñoc ñalau eten mec, mago ñoc kauc oc êjala ñam atom. ¹⁵Biñ tau amboac ondoc. Aê gabe ñoc ñalau embe eten mec, nañ ñoc kauc eten êwiñ. Ñoc ñalau embe ênam wê, nañ ñoc kauc ênam êwiñ. ¹⁶Nêm ñalau gen embe ênam danje Anôtô, go lau ñagêdô, tañ sêmoa nañ, sênac mata

nêm mec ma sêsôm gebe “Biñjanô” sêwiñ nañ amboac ondoc. Êsêac sêjam kauc biñ, tañ koteñ nañ. ¹⁷ Aôm oc gôjam danje Anôtô ñajamgeñ, tageñ nêm mec geboa lau ñagêdô sa gêwiñ atom.

¹⁸ Aê gajam danje Anôtô kêtü kasôm biñ aweñ ñatalôña kêlêlêc amac samob suna. ¹⁹ Mago anja gôlôac dabuñ ñalêlôm embe jasôm biñ tokauc ñalô lemeñ teñgeñ gebe jandôn lau ñagêdôña, oc ñajam êlêlêc jasôm biñ aweñ ñatalôña ñalô 10,000 su.

²⁰ O lasitêwaac, taêm ênam biñ atôm ñapalê saun taêñ gêjam nec atom. Taêm ênam biñ atôm lau kapôên taêñ gêjam. Mago lêñ secña tec atôm ñapalê dedecman. ²¹ Apômtau kêsôm biñ teto gêc gebe

“Aê jasôm biñ êndên lau tônê janam lau jaba aweñ

to janam lau, nañ sêsôm biñ jaba lañôn. Mago êsêac oc sêkêñ tañeñ aê atom.”

²² Amboac tonañ biñ aweñ ñatalôña kêtü lau-sêkêñ-gêwiñwaga nêñ ñabelo atom, kêtü lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga nêñ ñabelo. Ma daoc Anôtônê biñ lasêña kêtü lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga nêñ ñabelo atom, kêtü lau-sêkêñ-gêwiñwaga nêñ ñabelo. ²³ Gôlôac dabuñ embe samob sêkac taun sa ma samob sêsôm biñ aweñ ñatalôña, go lau ñagêdô me lau samuc, tañ nasêwiñ nañ, oc sêsôm biñ amboac ondoc. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac.

²⁴ Mago samob embe seoc Anôtônê biñ lasê ma ñac samuc teñ me ñac jaba teñ embe naêwiñ, oc samob nêñ biñ epeñ to êmêtôc eñ ²⁵ e biñ, tañ kêsñ tau gêc nê ñalêlôm nañ, êtu awê, go êtu tau lañôanô êndên nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgeñ gebe “Anôtô gêmoa gêwiñ amac biñjanôgoc.”

Dangôm nêñ gé ñ samob ñapep sawa

²⁶ O lasitêwaac, biñ tonañ ñam amboac ondoc. Amac embe akac taôm sa, go ñac teñ êpuc wê teñ sa, teñ êndôn

mêtê, teñ êsôm biñ, tañ gêc lêlômgeñ nañ, lasê, teñ êsôm biñ aweñ ñatalôña ma teñ êwa biñ tau sa. Gêñ samob tonañ ñai anjom êtu amboa gôlôac dabuñ saña. ²⁷ Lau embe sêsôm biñ aweñ ñatalôña, go ñac luagêc me têlêac sêsôm biñ ma êtôm. Êsêac sêsôm biñ sêndên taunjeñ ma ñac teñ êwa biñ tau sa. ²⁸ ñac êwa biñ saña teñ embe êmoa atom, go ñac êsôm biñ aweñ ñatalôña ênam tau tôn êndên gôlôac dabuñ, êsôm biñ ênêc eñ tau to Anôtônageñ. ²⁹ ñac luagêc me têlêac seoc Anôtônê biñ lasê ma lau ñagêdô sênsaê biñ tau. ³⁰ Anôtô embe eoc biñ, tañ gêc lêlômgeñ nañ, teñ lasê êndên ñac teñ, tañ gêñgôn gôlôac ñalêlôm nañ, go ñac, tañ kêsôm biñ gêmoa nañ, êoc nê biñ tôn acgom. ³¹ Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê biñ lasê asôm ajô taôm-ajô taômgeñ e andôn lau to alêñ biñ lau samob. ³² Lau seoc biñ lasêña nêñ ñalau tañeñ wamu êndên êsêac, tañ seoc biñ lasê nañ, ³³ gebe Anôtô kêtü gêñ wauc-waucgeñ ñaAnôtô atom, kêtü biñmalô ñaAnôtô.

Mêtê tañ sêgôm anja Anôtônê launêñ gôlôac samob nañ, sêñgôm anja amac-nêm amboac tonañ gebe ³⁴ Gôlôac embe sêkac sa, go lauo sênam taun tôn. Alôc gebe sêsôm biñ nec atom. Êsêac sêkônñ taun êtôm Anôtônê biñsa kêsôm. ³⁵ Lauo embe taêñ ênam gebe sêjala biñ ñagêdô êtu tôn, go têtü kênac nêñ ñaci anja taun nêñ êndumanj. Gôlôac embe sêkac sa ma awê teñ embe êsôm biñ, oc êtu biñ majerña. ³⁶ Taôm asôm acgom, Anôtônê biñ kêsã anja amac taômgeñ nêm me gêsunñ tau gêdên amac taômgeñ gêwac me.

³⁷ ñac teñ embe êlic tau gebe ñac eoc Anôtônê biñ lasêña me êwê kaiñ moasiñ ñalauña teñ, nañ êjala gebe biñ, tañ aê kato gêdên amac nañ, Apômtaunê jatu. ³⁸ Eñ embe êjala biñ tonañ atom, oc amac ajala eñ atom amboac tonañ. ³⁹ O lasitêwaac, amboac tonañ atu kêka-kêka gebe aoc Anôtônê biñ lasê ma akô lau,

tañ sêsôm biñ awerñ natalôña nañ, auc atom. ⁴⁰ Anğôm gêñ samob naëndêngeñ ma êtôm ñagôliñgeñ.

Apômtau Jesu gêdi sa

15 O lasitêwaac, aê jakêñ puc amac gebe taêm ênam ñawae ñajam êtiam. Aê kasôm ñawae ñajam tau lasê gêdêñ amac ma amac akôc sa ma ñawae ñajam tau kêpuc amac tôn akô ñajaña. ² Embe akôc ñawae ñajam, tañ kasôm lasê gêdêñ amac nañ tôn, go ênam amac kêsi. Mago embe akôc tôn atom, oc akêñ êwiñ ñaôma.

³ Biñ ñamataña, tañ kakêñ gelom amac nañ, gelom aê amboac tonañ gebe Kilisi gêmác êndu kêtú aêacnêñ secña kêtôm teto gêc. ⁴ Êsêac sêsuy eñ ma Anôtô gêñu eñ sa gêdêñ bêc kêtú têlêac kêtôm teto gêc. ⁵ Eñ geoc tau lasê gêdêñ Kepa su acgom, go gêdêñ êsêac 12. ⁶ Go geoc tau lasê gêdêñ lasitêwai, tañ sêlêlêc 500 su nañ, ma sêlic eñ sêwiñ taungeñ. Lau tau nêñ taêsam tec mateñ jali sêmoa ma ñagêdô sêmac êndu su. ⁷ Go geoc tau lasê gêdêñ Jakobo su, go gêdêñ aposolo samob.

⁸ Eñ geoc tau lasê gêdêñ samob su, go kêtú ñamuanô tau eñ geoc tau lasê gêdêñ aê amboac tonañ, tec katôm ñapalê, tañ têna kêkôc eñ keso têm. ⁹ Aê katu aposolonêñ ñac ñamuña teñ. Aê katôm gebe sêsam aê gebe aposolo atom, gebe aê kêjanda Anôtônê gôlôac dabuñ. ¹⁰ Mago Anôtônê moasiñ kêkêñ aê katu aposolo. Ma ênê moasiñ, tañ kêkêñ gêdêñ aê nañ, ñanô masi atom. Aê gajam kôm kapôên kêlêlêc êsêac samob su, mago aê tauc gagôm atom, Anôtônê moasiñ, tañ gêwiñ aê nañ gêgôm. ¹¹ Mago mêtê tau aê to êsêac ajam kêtôm taugen ma amac tec akêñ gêwiñ.

Ñacmêtê oc sêndi sa

¹² Aêac ajam mêtê gebe Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anğa ñacmatênêñ. Ma amboac ondoc amacnêm lau ñagêdô sêsôm gebe ñacmatê oc sêndi sa atom nec. ¹³ Ñacmêtê embe sêndi sa atom, oc Anôtô êñu Kilisi gêdi sa atom amboac tonañgeñ. ¹⁴ Kilisi embe êndi sa atom, oc jaen, tañ aêac ajac gêdêñ amac nañ, ñanô masi ma amacnêm akêñ gêwiñ ñanô masi amboac tonañgeñ. ¹⁵ Embe amboac tonañ, oc aêac atu lau, tañ awa biñdansañ sa kêpi Anôtô, aêac awa sa gebe Anôtô gêñu Kilisi sa, mago eñ embe êñu ñacmatê sa atom, nañgo gêñu Kilisi sa atom amboac tonañgeñ. ¹⁶ Anôtô embe êñu ñacmatê sa atom, nañgo gêñu Kilisi sa su atom amboac tonañ. ¹⁷ Mago eñ embe êñu Kilisi sa atom, oc akêñ êwiñ ñaôma ma amoa tonêm secgeñ ñapaj. ¹⁸ Ma êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ Kilisi ma sêmac êndu su nañ, sêjaña amboac tonañgeñ. ¹⁹ Aêac embe takêñ mateñ Kilisi êndêñ têm tamoa nom tonecñageñ, go lau sêlic aêac tatu gêñ gêbac ma taên walô aêac êlêlêc lau ñagêdô samob su ñêngeñ. ²⁰ Mago Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anğa ñacmatênêñ sugac. Eñ kêtú lau, tañ sêmac êndu su nañ, nêñ ñamêc. ²¹ Ñamalac tageñ kêtú tamac êndu ñañamôkê, ma ñamalac tageñ kêtú dandi sa anğa ñacmatênêñ ñañamôkê. ²² Biñ tau amboac tonec gebe Adam gêbiñ aêac tôn, tec samob tamac êndu, ma Kilisi gêbiñ aêac tôn, tec samob mateñ jali êsa. ²³ Mago samob mateñ jali êsa êndêñ-êndêngeñ êtôm nêñ noc. Kilisi kêtú ñamêc, go êsêac, tañ têtú ênê lau nañ, sêndi sa êndêñ noc eñ êmu êmêñña. ²⁴ Su, go Kilisi ênac dabiñ gêñ samob. Eñ oc enseñ gôliñ to ñaclai ma ñajaña samob su, ma êkêñ gôliñ tau êndêñ Tama Anôtô. ²⁵ Gôliñ kiñña gêjac Kilisi ñawae e Anôtô êkêñ ñacjo samob sêsô eñ akaiñ ñalabu acgom. ²⁶ Go êtu ñamu

ensej ñacjo gêmacanô tau su. ²⁷Teto gêc gebe “Gêj samob kêsô ej akaij ñalabu.” Teto gebe “Gêj samob kêsô ej ñalabu,” mago bij tonec gêc awê gebe ñalô Gêj samob kêkanôj ñac, taj kêkêj gêj samob kêsô ej ñalabu naj, gêwiñ atom. ²⁸Gêj samob êsô Latu ñalabu su acgom, go Latu tau êsô ñac, taj kêkêj gêj samob kêsô ej ñalabu naj, ñalabu amboac tonaj, gebe Anôtô ênam gôlij gêj samob ênam aucgej.

²⁹Lau taj sêlij sanju sêjô ñacmatê naj, oc sêjgôm amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atomanô, go êsêac sêlij sanju sêjô ñacmatê su êtu asagenja. ³⁰Ma aêac amboac ondoc. Aêac amoa jageo kêtôm bêc samob kêtû gêj ñaclai gebe ensej aêacña nec kêtû asagenja. ³¹O lasitêwaac, bijñanôgoc, aê gêmâc êndu kêtôm bêcgej. Aê kasôm bij tonaj kêtû amac atu ñoc waec, taj gêc gêwiñ aêacnêj Apômtau Kilisi Jesu najja. ³²Aê gajac sij gêdêj bôc ñaclai aña Epese. Aê embe janac sij tau êtu bij ñamalacñagej, oc ênam aê sa amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atom, go taniñ to tanôm gêj tanac ñawaegenmaj, gebe ñaelen oc tamac êndu.

³³Ansau taôm atom. Embe asêlêj awiñ lau sec, oc ensej nêj mêtê ñajam su. ³⁴Tekwem saki êsa ñapep ma aña gôm sec êtiam atom. Aê jasôm bij tonec e jañgôm amac majem êsa gebe Amacnêm lau ñagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aêac oc dandi sa toôlijen

³⁵Lau ñagêdô oc têtû kênac gebe “Ñacmêtê oc sêndi sa amboac ondoc. Ma embe mênșepi, oc sêkôc ôlij amboac ondoc.” ³⁶Melocma. Gêj taj kôsê naj, embe êtu palê atom, oc êpoa atom. ³⁷Embe ôsê gêj, oc ôsê ñadambê, taj êlêc êpi êmêj naj atom, oc ôsê ñamatugej, amboac jañgom me gêj ñagêdô ñawê. ³⁸Anôtô êkêj ñanô êndêj ñawê êtôm taê gêjam ma êkêj

ñanô tokaij-tokaij êndêj ñawê êndêj-êndêjgej. ³⁹Gêj samob ôlij têtôm tauñ atom. Ñamalac ôlij tej ma bôc ôlij tej ma moc ôlij tej ma i ôlij tej. ⁴⁰Ñanô undambêja to ñanô nomña gêc gêdêj-gêdêjgej amboac tonaj. Mago gêj undambêja ñawasi tej, ma gêj nomña ñawasi tej. ⁴¹Oc ñawasi tej ma ajôj ñawasi tej ma utitalata ñawasi tej. Ma utitalata tonaj ñai ñawasi gêdêj-gêdêjgej amboac tonaj.

⁴²Êndêj noc ñacmatê sêndi saña naj, oc amboac tonaj. Sêsê gêj, taj ê su naj, ma gêj tengeña oc êndi sa. ⁴³Sêsê ôli ñaôma ma ôli ñawasi oc êndi sa. Sêsê ôli palê-palê ma ôli toñaclai oc êndi sa. ⁴⁴Sêsê ôli nomña ma ôli ñalauña oc êndi sa. Embe ôli nomña ênêc, go ôli ñalauña ênêc amboac tonagej. ⁴⁵Amboac teto gêc gebe “Ñac ñamataña, Adam, kêtû gêj mata jali.” Mago Adam ñamuña ej ñalau, taj kêkêj aêac dañgôn mater jali. ⁴⁶Ôli ñalauña mênkêsa kêtû ñamata atom, ôli nomña gêmuj, go ôli ñalauña kêdaguc. ⁴⁷Ñamalac ñamataña ej aña nom, tec kêtû gêj nomña. Ñamalac kêtû luagêcña gêmêj aña undambê. ⁴⁸Lau nomña têtôm ñac nomña tonaj, ma lau undambêja têtôm ñac undambêja tonaj. ⁴⁹Aêac tec tawê kaij ñac nomña lañô nec, oc tawê kai ñac undambêja lañô amboac tonagej. ⁵⁰O lasitêwaac, bij tonec tec jasôm gebe Aêac ôlij to dec tonec tawê kaij Anôtônê gamêj atom. Ma gêj, taj ê su naj, oc êwê kaij gêj tengeña atom.

⁵¹Añô acgom, aê jasôm bij ñalêlômña tej êndêj amac gebe Aêac samob oc tamac êndu atom, mago Anôtô oc êpô aêac samob ôlij ôkwi kaij tej êsa. ⁵²Bij tau êsa sep tagej ma eb tagej êndêj dauc êtaj ñamuña. Dauc tonaj embe êtaj, go ñacmatê oc sêndi sa toôlij tengeña ma Anôtô oc êpô aêac olij ôkwi kaij tej êsa, ⁵³gebe gêj tonec, taj ê su naj, oc êsô gêj tengeña sa amboac

ajakwê, ma gêñ tonec, tañ êmac êndu nañ, oc êsô gêñ, tañ êmac êndu atomña nañ sa. ⁵⁴Mago êndên tañ gêñ tonec, tañ ê su nañ, oc êsô gêñ teñgeñña sa, ma gêñ tonec, tañ êmac êndu nañ, oc êsô gêñ, tañ êmac êndu atomña nañ sa, go biñ, tañ teto gêc nañ, êtu anô gebe

“Ñac tañ kêku ñacjo tulu nañ, gesen gêmacanô tau su.

⁵⁵O gêmacanô tau, adm kôku ñacjo tulu ñañanô gêc ondod.

O gêmacanô tau, nêñ kêm tau ondod.”

⁵⁶Sec kêtù gêmacanô ñakêm, ma biñsu kêtù sec ñañaclai. ⁵⁷Mago danje êndên Anôtô, tañ kêkên aêac taku ñacjo tulu kêtù aêacnên Apômtau Jesu Kilisiña.

⁵⁸O ñoc lasitêwaace, amboac tonañ atu lau ñajañña to amoa nêñ ñañêñ. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ñapañ. Ma ajala gebe koleñ, tañ anam êtu Apômtauña nañ, oc anam ñaôma atom.

Da tanam Anôtônê lau saña

16 Galoc biñ êpi awa ênam Anôtônê lau saña. Anjom êtôm biñ, tañ kajatu gêdên gôlôac dabuñ Galatãña gebe sêñgômña nañ. ²Êtôm woke ñabêc ñamatãña samob amac samob êndênêndêngeñ anac awa sa ênêc tañña êtôm gêñ, tañ gêc amacña nañ, ec êndên tañ jaô lasê amac nañ, ajoj da sa ñalên ñawapac atom. ³Aê jaô lasê amac su acgom, go jasakiñ lau, tañ amac alic êaêac têtôm nañ, topapia êwa êsêac saña sêna Jerusalem gebe sêkên nêñ moasiñ êndên lau ônê. ⁴Embe jalic êtôm gebe tauc jasêlên, go êsêac sêsêlên sêwiñ aê.

Paulu tae gêjam nê lên ñagêdô

⁵Aê jana Makedonia su acgom, go jandên amac jawac, gabe jasa Makedoniañagen jawac. ⁶Aê oc jamoa jawiñ amac ñasawa ec, moae jamoa e komô êmbacnê. Go amac anam aê sa to akên aê

jasa ñoc lên ñagêdô êtiam. ⁷Aê gabe jalic amac têlagen ma jawi amac siñ seben atom. Aê taêc kêka gebe Apômtau embe êlôc sa, go jangôn jawiñ amac ñasawa ec baliñ. ⁸Aê jamoa Epese tonec e Pentekost êmbacnê, ⁹gebe katam teñ gêlêc su samucgen gêdên aê, tec janam kôm toñanôgen, mago ñoc soño-soño taêsam tec sêmoa.

¹⁰Timote embe êwac, nañ amoasiñ eñ ec ôli andañ amac gebe eñ gêjam Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. ¹¹Teñ êlic eñ amboac gêñ ñaôma atom. Anam eñ sa to akên eñ tobiñmalôgen êndên aê êmu êmên êtiam, gebe aê to lasitêwai aôn eñ.

¹²Biñ êpi lasiñi Apolo amboac tonec. Aê kateñ eñ kêtù ñim taêsam su gebe êwiñ lasitêwai êndên amac êwac. Mago eñ taê gêjam gebe êwac galoc atom, ñasawa teñ embe êtap lên ñajam teñ sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê biñ

¹³Anam jali to akên êwiñ ma akô ñajañña atôm ñacgen. ¹⁴Anjom nêñ gêñ samob totêmtac êwiñgen.

¹⁵O lasitêwaac, amac ajala Stepãna to nê gôlôac. Êsêac lau buña ñamatãña anja gamên Akaiãña ma sêkên tauñ sêjam sakiñ Anôtônê lau sêjac ñawaegen.

¹⁶Aê jalên biñ amac gebe asô lau amboac tonañ ñalabu êtôm asô êsêac samob, tañ sêjam sakiñ to sim tauñ su sakiñ tonañña nañ, ñalabu amboac tonañ. ¹⁷Aê têtac ñajam gebe Stepãna agêc Potunata ma Akaiãka dêdên aê sêmên sêjô amac samob su. ¹⁸Êsêac tonañ sêlau amac to aêacnên ñalêlôm. Tec atoc lau amboac tonañ samañ.

¹⁹Gôlôac dabuñ Asia Saunña awen gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac dabuñ, tañ sêkac sa anja êsêagêcnên andu nañ, awen gêjac amac ñanô kêtù Apômtauña. ²⁰Lasitêwai samob awen gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê.

²¹ Aê Paulu tauc kato biḡ aoc gê-
jac amacḡa tonec ḡa tauc lemoc. ²² Teḡ
embe têtac êwiḡ Apômtau atom, oc
Anôtô êpuc boa eḡ. Marana tê (ḡam gebe

O Apômtau ômôêḡ). ²³ Apômtau Jesu nê
moasiḡ wacêpi amac. ²⁴ Aê têtac gêwiḡ
amac samob, taḡ Kilisi Jesu gêbiḡ aêac
tôḡ naḡ.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau

KORINTI

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau Korintña nec ñac tau keto gêdên ña-sawa teñ, tañ ênê to gôlôac Korintña nêñ biñ kêlêsa tau ñasec nañ. Lau buña ñagêdô oc sêli tauñ sa gêdên Paulu ma sêbu eñ ñajaña, mago eñ gêjam awa su ñanôgeñ gebe sê wama tauñmañ. Lau tau sêwi nêñ kisa siñ, tec keto nê kêtü samuc ñawae gêdên êsêac gêja.

Papia ñasêbu ñamataña Paulu keto biñ kêlêsa tau to kêlênsôn eñ to gôlôac Korintña nañ acgom, go gêwa eñ keto nê biñ ñajaña kepeñ lau, tañ sêbu eñ to sêli tauñ sa gêdên eñ nañ, ñam sa e kêsôm nê têtac ñajam lasê kêpi lau tau gebe taên gêjam tauñ e sêjam tauñ ôkwi ma sê wama tauñ, sêgôm kêtü nê papia ñajaña tônêña. Go keteñ gôlôac tau gebe sêkên nêñ da kapôñgeñ sênam lau buña ñalêlôm sawa aña Judaia nañ sa. Gocgo kêkac biñ su tau ma gêwa nê sakiñ sa gebe aposolo ñanô teñ eñ. Eñ keto biñ tonañ gêdên Korintwaga luagêcgeñ, tañ sêbu Paulu gebe aposolo dansañ eñ ma sêboa tauñ sa sebe aposolo ñanô êsêac tauñgeñ nañ.

Ñadênañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau to gôlôac Korintña nêñ biñ 1:12-7:16
3. Da kêtü lau buña Judaiaña 8:2-9:15
4. Paulu kêpuc biñ su tau to gêwa tau sa gebe aposolo ñanô teñ eñ 10:1-13:10
5. Paulu gêjac mata nê papia 13:11-14

Paulu gêjac m nê papia ma gêjam dange Anôtô

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê nañ, agêc lasic Timote, aêagêcma biñ êndên Anôtônê

gôlôac amac, tañ añañ Korinti to êndên Anôtônê lau samob, tañ ajam Akaia aucgeñ añañ. ²Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to biñ-malô êndên amac êwac.

³Talanem Anôtô, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tama eñ. Aêac Tameñi eñ, tañ kêtü taê walô ñatau to gêjam malô samob ñaAnôtô. ⁴Eñ gêjam malô aêac gêdên tañ nêñ gêñwapac tokaiñ-tokaiñ kêtap aêac sa nañ, e tauñ tatôm gebe tanam malô êsêac, tañ sêmoa gêñwapac tokaiñ-tokaiñ ñalêlôm nañ, ña biñ-malô, tañ Anôtô gêjam malô aêac tauñ nañ. ⁵Kilisinê ñandañ mênkêsâlê aêac auc, mago Kilisinê gêjam malô aêacña mênkêsâlê aêac auc amboac tonañgeñ. ⁶Aêac embe aóc gêñwapac, go aóc êtu ênam malô amac to ênam amac kêsina. Ma Anôtô embe ênam malô aêac, go êñgôm êtu ênam malô amacña, gebe êñgôm nêñ ñalêlôm ñajaña êsa e aóc gêñwapac totêmtac êpa sugen atôm aêac aóc gêñwapac tau tonañ. ⁷Aêac taên kêka amac amoa ma ajala gebe amac, tañ aêc gêñwapac awiñ aêac nañ, awê kaiñ Anôtônê gêjam malô aêacña awiñ amboac tonañ.

⁸O lasitêwaac, aêac abe ansañ gêñwapac, tañ kêtap aêac sa aña Asia nañ, auc êndên amac atom. Gêñwapac tau kêlêlêc aêacma ôliñwalô su ma kêkônin aêac tón ñanôgeñ e atañ tauñ gebe atu lau gêbacgac. ⁹Aêac tauñ asaê gebe sêkic aêacma biñ sugac. Mago gên tau gêgôm aêac kêtü êwa ma kauc saña gebe taên êka tauñ ma tekwen saki atom, taên êka Anôtô, tañ gêñu ñacmatê dêdi sa nañ taugeñ. ¹⁰Eñ gêjam aêac kêsina aña gêmac ñañaclai ônê ma oc ênam aêac kêsina. Aêac akên materen engeñ gebe ênam aêac kêsina êtiam. ¹¹Ma amac anam aêac sa aten mec êtu aêacña êwiñmañ. Anôtô oc êñô lau taêsam nêñ mec, ma eñ êmoasiñ aêac e lau taêsam sênam dange eñ êtu aêacña.

Paulu kētu ñacley lau Korinti seben atom nanj ñam

¹² Aêacma waen ñam tau tonec gebe aêacma awa ñalêlômña gêwa sa gêdên aêac gebe asa ma lên amoa nom atôm Anôtônê lau tolanôjnêm sawagenj. Kauc ñamalacña gêjam gôlinj aêac atom, Anôtônê moasiñ gêjam gôlinj aêac. Ma lên tau tonañ aêac asa ajac ñawaegenj gêdên amoa awiñ amac amboac tonañgenj. ¹³ Gebe aêac ato biñ kaiñ tej gêdên amac atom, ato biñ, tañ amac atôm gebe asam to ajala nanjenj. Aê taêc kêka gebe oc ajala biñ tau tomalagenj, ¹⁴ amboac ajala aêacma biñ ñatênagenj su gebe êndên Apômtau Jesu nê bêc aêac atu nêm waem ñam, amboac amac atu ma waen ñam.

¹⁵ Aê taêc gêjam biñ tonañ kētu tôngac, tec gabe jandên amac jawac êmuñ acgom, gebe atap moasiñ sa êtu dim luagêc. ¹⁶ Aê gabe jasa amacnêm gamênñagenj jana Makedonia. Ma anja Makedonia gabe jamu jandên amac jawac êtiam, gebe anam aê sa ma akênj aê jana Judaia. ¹⁷ Aê gabe jasa ñoc lên amboac tonañ, tec taêc gêjam biñ pal-ñpalinjenj me. Me gên, tañ taêc gêjam kētu tônj gebe janğôm nanj, oc taêc gêjam kêtôm kauc ñamalacña ma jasôm “aêc, aêc” to “masi, masi” êpi tagenj me. ¹⁸ Anôtô enj ñac ñañênj, tec kêjala gebe aêacma biñ gêdên amac kētu “aêc” to “masi” kêpi tagenj nec atom, ¹⁹ gebe Anôtônê Latu Jesu Kilisi, tañ aêagêc Silwana ma Timote ajam mêtê kêpi enj gêdên amac nanj, nê biñ aec to masi nec atom. Gêdên tañ Kilisi gêmênj nanj, Anôtô gêlôc gebe “Aec.” ²⁰ Kilisi gêlôc gêdên Anôtônê biñ samob, tañ gêjac mata nanj. Kētu tonañña aêac tasôm gebe “Biññanô” kētu Kilisiña gebe talambinj Anôtô. ²¹ ñac tañ kêpuc aêac to amac tônj tamoã dawinj Kilisi ma genj oso aêac nanj, Anôtô tau. ²² Enj kepenj

nê ñatalô kêpi aêac, tec tatu ênê gên, ma kakênj ñjalau Dabuñ kêsêp aêacnênj ñalêlôm kētu ñakamaclauñ êtu gên, tañ gebe êkênj êndênj aêacña nanj.

²³ Aê aoc gêjac Anôtô gebe mênêwa ñoc ñalêlôm sa êndênj amac gebe taêc walô amac, tec gaja Korinti atom tagenj gebe janğôm amac sec atom. ²⁴ Aêac atu amacnêm akênj gêwiñ ñataui atom, amac akênj gêwiñ ñajaña tec amoa. Tagenj aêac abe anam kôm awiñ amac gebe têtac ñajam êsa.

2 Aê taêc gêjam kētu tônj gêc ñoc ñalêlômgenj gebe jandên amac jawac atom, gebe janğôm nêm ñalêlôm ñawapac êsa êtiam atom. ² Gebe aê embe janğôm amacnêm ñalêlôm ñawapac êsa, asa oc êngôm aê têtac ñajam êsa. Lau tej sêmoã gebe sênğômña atom, lau tañ gagôm nênj ñalêlôm ñawapac kêsa nanjenj. ³ Aê kato biñ tonañ gebe aê embe jawac, go anğôm ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, gebe kôm tonec gêjac amac ñawae gebe anğôm aê têtac ñajam êsa. Aê kakênj gêwiñ gebe aê embe jamoa totêtac ñajamgenj, go amac samob amoa totêtac ñajam amboac tonañgenj. ⁴ Aê kato papia tau tonañ gêdên amac toñoc ñalêlôm ñawapac to ñatutucgenj ma tomatocsulugenj. Aê kato kētu janğôm nêm ñalêlôm ñawapac êsaña nec atom, kato gebe ajala aê têtac gêwiñ amac ñanôgenja.

Korinti sêsuc ñac, tañ gêgôm sec nanj, nê biñ ôkwi

⁵ ñac tej embe êli biñ sa, oc êngôm aê tauc ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, êkênj wapac amacnêm ñagêdô. Aê gabe jasôm gebe êkênj wapac êndênj amac samob nec atom, gabe jakôninjenj samucgenj atom. ⁶ ñac tau kêtap nê sec ñagêjô anja lau taêsam nênj sa sugac, tec kêtôm. ⁷ Amboac tonañ galoc asa ñalênj tej ma asuc ênê biñ ôkwi to anam malô enj gebe nê ñalêlôm ñawa-

pac êlêlêc e êngôm tau paliñ nec atom. ⁸Kêtu tonañña aê jalêñ biñ amac gebe êtôc nê m têmtac gêwiñ eñña ênêc awê êndêñ eñ êtiam. ⁹Papia tañ kato gêdêñ amac nañ, ñam tau tonec gebe jansaê amac gebe jajala amac oc tañjem wamu aêñoc biñ samob me masi. ¹⁰Amac embe asuc ñac teñ nê biñ ôkwi, aê oc jasuc ôkwi amboac tonañ. Biñ jasuc ôkwiña teñ embe ênêc, oc jasuc ôkwi êtu janam amac saña jakô Kilisi lañônêm. ¹¹Aêac tanac jao taun êndêñ Sadan gebe ênsau êc aêac atom. Aêac tajam kauc ênê gêñlêlôm atom.

Paulu gêmoa Troas tonê ñalêlôm ñatutucgeñ

¹²Gêdêñ tañ gaô lasê Troas gabe jasôm Kilisinê ñawae ñajam lasê nañ, galic gebe Apômtau gêlêc katam teñ su gêdêñ aê gebe janam kôm. ¹³Mago gamoa totêtac malôgeñ atom, ñam gebe katap lasic Titi sa atom, tec kêkam êsêac lemeñ ma gaja Makedonia.

¹⁴Mago danje êndêñ Anôtô. Eñ kêkêñ aêac, tañ Kilisi gêbiñ aêac tônia nañ, awaka ênê wae kêku ñacjo tuluña sa. Ma kêkêñ aêac gebe aoc Kilisinê wae lasê ênam gamêñ samob auc êtôm ñamalu ñajam, tañ gêjam gamêñ popoc nañ. ¹⁵Gebe Anôtô gêlic aêac atu Kilisinê gêñmalu amoa lau, tañ Anôtô ênam êsêac kêsi to lau, tañ sênaña nañ ñalêlôm. ¹⁶Lau ñamakeñ sêñu amboac ñasu gêmacanôña, tañ gesen êsêac nañ. Lau ñamakeñ sêñu amboac ñamalu ñajam, tañ kêsa aña gamêñ sêñgôn maten jaliña ma kêkêñ êsêac sêñgôn maten jali. Asa kêtôm sakiñ amboac tonañ. ¹⁷Aêac atulu Anôtônê mêtê amboac lau taêsam sêgôm kêtû awaña nañ atom. Anôtô kêsakiñ aêac, tec asôm ênê mêtê lasê toñalêlôm ñawageñ akô Anôtô lañônêm, asôm kêtôm Kilisi gêbiñ aêac tônia.

Poac wakuc ñasakiñwaga

3 Galoc amac alic aêac amboac akiañ taun sa kêtiam me. Me moae aêac apô lêna papia êwa aêac sa êndêñ amacña, me apô lêna amacnêm papia êwa aêac sa êndêñ lauña kêtôm lau ñagêdô sêkôc-sêkôc nec me. ²Aêacma papia êwa aêac saña nañ amac taôm. Papia tau teto kêsêp aêacma ñalêlôm, lau samob têtôm gebe sêjala to sêsam. ³Biñ tau gêc awê gebe amac atu Kilisinê papia, tañ kêkêñ gêdêñ aêac gebe asakiñ. Eñ keto papia tau ña busa kêsêp poc tapa atom, keto ña Anôtô mata jali nê ñalau kêsêp ñamalacnêñ ñalêlôm.

⁴Kilisi kêwaka aêac akêñ gêwiñ sa e ôliñ andañ Anôtô, tec asôm tonañ. ⁵Aêac taun atôm gebe taun taêñ ênam biñ to anam kôm amboac tonañ atom. Aêac atôm kôm tau nañ ñam kêsêp Anôtôñageñ. ⁶Eñ kêpuc aêac tônia e atu poac wakuc ñasakiñwaga. Poac wakuc tau ñam kêsêp biñsu tetoña atom, kêsêp ñalau, gebe biñsu tetoña tec gesen ñamalac su, mago ñalau kêkêñ êsêac sêñgôn maten jali.

⁷Biñsu tañ Anôtô keto kêsêp poc nañ, mênkêsa toñawasigeñ e lau Israel têtôm gebe sêlic Mose lañôanô atom kêtû ñawasi, tañ gêjam lañôanô auc nañña. Tagen ñawasi tau tonañ gê su kêtiam. Biñsu tañ kêtû gêmacanô ñasakiñwaga embe êmêñ toñawasi amboac tonañ, ⁸go ñawasi, tañ êsap sakiñ ñalauña tônia nañ, oc êlêlêc su. ⁹Sakiñ tañ kêmêtôc ñamalac gebe sênaña nañ, kêtap ñawasi sa, ma sakiñ, tañ kêmasañ ñamalacnêñ biñ e Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêñ nañ, kêtap ñawasi sa kêlêlêc su atom me. ¹⁰Tec ñawasi ônêña embe tanam dôñ êpi ñawasi tonec, oc talic gebe ñawasi ñanô atom, ñam gebe sakiñ tonec ñawasi kêlêlêc ñêñgeñ su. ¹¹Embe gêñ, tañ ê su nañ, êtap ñawasi amboac tonañ sa, go

gêñ, tañ ênêc tengeñña nañ, êtap ñawasi sa êlêlêc su.

¹² Aêac akêñ materñ biñ amboac tonañ, tec amoa totêntac kêpa sugen. ¹³ Aêac atôm Mose atom. Enj gêsañ lañðanô ña obo auc, gebe lau Israel sêlic ñawasi ê su ênaña anña lañðanô nañ atom. ¹⁴ Ma êsêacnêñ ñalêlôm ñadani kêsa. Kêtôm têm sêsam poac lañgwa ñabiñ, go obo tonañ gêsañ biñ auc ñapañ e mênğêdêñ galoc, sêkôc obo tau su atom, gebe Kilisi taugenj kêtôm gebe êkac obo tau su. ¹⁵ Biññanô, kêtôm têm samob, gêñ sêsam Mosenê biñ lasê nañ, obo tau tonañ gêsañ êsêacnêñ ñalêlôm auc e mênğêdêñ galoc. ¹⁶ Mago Israel embe sênam tauñ ôkwi êndêñ Apôm-tau, go êkac obo tau su. ¹⁷ Apôm-tau enj ñalau. Ma Apôm-taunê ñalau embe êmoa êwiñ ñamalac, go êñgam-boac êsêac su sêmoa nêñ lêtêgenj. ¹⁸ Aêac tec obo gêsañ aêac lañðanô auc atom nec, tatôm tasalakatu, tañ Apôm-taunê ñawasi jakêpô lau e Apôm-tau ñalau êkêñ aêac tapô tauñ ôkwi tatôm enj tau katu ma tawê kaiñ ñawasi to ñawasi.

Anôtônê awamata kêsêp kunom

4 Anôtô taê walô aêac, tec kêkêñ sakiñ tonañ gêdêñ aêac. Amboac tonañ aêac tatu goloñ atom. ² Aêac akac tauñ su anña gêñ, tañ kêsij tau ma kêtôm gebe êngôm aêac majerñ êsaña nañ. Aêac asêlêñ asa lêñ dansañ atom ma ajam Anôtônê biñ ôkwi atom. Aêac aoc biññanô lasê akô Anôtô lañðnêñ e awaka tauñ sa gêdêñ lau samob, tañ sêkêñ tajeñ nêñ awa ñalêlôm ña nañ. ³ Ñawae ñajam, tañ ajam nañ, embe êsij tau, go êsij tau êndêñ lau, tañ oc sê-naña nanğenj. ⁴ Êsêac sêkêñ gêwiñ atom gebe nom tonec ñañatausêga gêsañ nêñ ñalêlôm auc e ñakesec kêsa ma sêlic ñawê, tañ kêsa anña ñawae ñajam nañ atom. Ñawae ñajam tau gêwa Kilisi, tañ kêtû Anôtô katu solop nañ, nê ñawasi sa.

⁵ Gebe aêac ajam mêtê kêpi aêac tauñ atom, awa Jesu Kilisi sa gebe enj Apôm-tau ma aêac tauñ gebe atu amacnêñ saki ñwaga katu Jesuña. ⁶ Anôtô tañ kêsôm gebe ñawê êsa anña ñakesec nañ, kêkêñ aêacma ñalêlôm ñawê kêsa. Ñawê tau ñam kêsêp ajala Anôtônê ñawasi, tañ gêc Kilisi lañðanô nañ.

⁷ Mago awamata, tañ awê kaiñ nañ, kêsêp aêacma ñalêlôm amboac kêsêp ku, tañ sêpac ña nom nañ, gebe ñaclai ñamôkê ênêc awê gebe anña aêac tauñ ma atom, anña Anôtônêgenj. ⁸ Gêñwapac tokaiñ-tokaiñ kêlêsuc aêacgenj, mago kêlêsa aêac popoc atom. Aêac aê go tauñ, mago katuñ gêbac atom. ⁹ Lau sê-janda aêac, mago Anôtô gêwi aêac sij atom. Sêku aêac tulu, mago sesenj aêac su atom. ¹⁰ Aêac aoc Jesu gêmac êndu kêpi aêac ôliñ ñapañ, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôliñ amboac tonañgenj. ¹¹ Aêac amoa materñ jali, mago asa pañ gêmac ñalêndañ ñapañ kêtû Jesuña, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôliñ mêtê-mêtê. ¹² Amboac tonañ ñaclai tamac ênduña gêjam kôm kêpi aêac, ma ñaclai danggôn materñ jaliña gêjam kôm kêpi amac.

¹³ Teto gec gebe “Aê kakêñ gêwiñ tec kasôm lasê.” Ñalau tañ kakac ñac tonañ e kêkêñ gêwiñ nañ, kêkac aêac amboac tonañgenj. Tec aêac akêñ gêwiñ ma asôm lasê amboac tonañ. ¹⁴ Aêac ajala gebe ñac tañ gêñu Apôm-tau Jesu gêdi sa nañ, oc êñu aêac andi sa awiñ Jesu to êkêñ aêac awiñ amac takô enj lañðnêñña. ¹⁵ Biñ samob tonañ kêsa kêtû amacña. Anôtônê moasij embe ênam sêga anña launêñ, go êsêacnêñ mec danggenja êtu dani êlêlêc e Anôtônê ñawasi êsa.

Tasa nêñ leñ totakêñ êwiñgenj

¹⁶ Amboac tonañ aêac atu goloñ atom. Aêac ôliñ embe êtu sec, ma êtu sec. Mago aêacma ñalêlôm êtu wakuc êtôm bêcgenj, ¹⁷ gebe ma gêñwapac gêgôm

aêac têlagenj ma asaê amboac njagaô nanj, êkênj njawasi tenjenja kapôênj êlêlêc gênjwapac su njênjenj. ¹⁸ Aêac matej gê gênj, tanj matejanô talic sapu nanj, gebe gênj, tanj matejanô talic nanj, ê su, mago gênj, tanj talic sapu nanj, oc ênêc tenjenj.

5 Aêac ajala gebe aêacma bec nomnja tonec embe etoc su, go Anôtô êkênj andu tenj êndênj aêac. Andu tau, tanj njamalc sêkwê nj lemej atom nanj êkô undambêja tenjenj. ² Amboac tonanj aêac aej olinj to ajam awej su ma andu undambêja gebe êkwa aêac auc. ³ Embe êkwa aêac auc, go têtac aêac sa toôlinj njadma atom. ⁴ Aêac anjgônj bec ôlinja tonec amoa, tec aej olinj tauj toma njalêlôm njawapacjenj. Aêac abe akwalec bec tau tonec su atom, abe asô bec undambêja êkwa aêac auc êwiñj, gebe gênj mata jali tau mênênam gênj mêtê-mêtê auc. ⁵ Njanc tanj kêmasanj aêac kêtû gênj tonanj nanj, Anôtô tau, ma kêkênj Njalau gêdênj aêac kêtû njakamaclauj.

⁶ Amboac tonanj aêac têtac kêpa su njapanj ma ajala gebe têm, tanj amoa ôlinjenj nanj, kêtôm amoa gamênj jaba ma amoa jaêc Apômtau. ⁷ Aêac alic njanô atom, ma akênj gêwiñjenj ma tec asa ma lênj. ⁸ Aêac têtac kêpa sugenj ma têtac gêwiñj kêlêlêc gebe awi ôlinj tonec njabec sinj ma anjgônj ma malacmôkê awiñj Apômtau. ⁹ Aêac amoa ma malacmôkê me amoa jaêc, tec atu kêka-kêka gebe Anôtô êlic aêac ênac mataanô njajam. ¹⁰ Gebe aêac samob oc tatu awê natakô Kilisinê lêpônj mêtôcnja nêmnja, gebe aêac samob êndênj-êndênjenj tatap njagêjô sa êjô njajam to sec, tanj dagôm gêdênj têm tamoa toôlinjenj nanj.

Sakiñ daê wamaña

¹¹ Aêac ajala biñj atêc Apômtauja njam tec ajam kôm kêpi lau gebe sênam tauj ôkwi. Anôtô kêjala aêacgac ma aê taêc kêka gebe amac ajala aê gêc nêm njalêlôm amboac tonanj. ¹² Aêac abe

awaka tauj waenj sa êndênj amac êti-amêtiam atom. Aêac abe êkêli amac e awaka aêac sa atu amac waem njam gebe amac ajô lau, tanj tetoc tauj sa gênj dêmdênjaña, mago têtôm gebe tetoc tauj sa gênj njalêlômja atom nanj awej. ¹³ Aêac embe amoa atôm lau meloc, go amoa amboac tonanj êtu Anôtôja me embe amoa tokauc njawa, go amoa amboac tonanj êtu amacnja. ¹⁴ Kilisinê têtac gêwiñj njanô kêkac aêac, tec aêac ajala gebe njac tagej gêmac êndu kêtû lau samobnja, amboac tonanj tec kêtôm lau samob sêmac êndu sugac. ¹⁵ Eñ gêmac êndu gêjô lau samob su gebe lau, tanj sêmoa matej jali nanj, sêmoa matej jali êtu sêmoasinj taujja atom, sêmoa êtu sênam sakiñ njac, tanj gêmac êndu gêjô êsêac ma gêdi sa nanjagenj.

¹⁶ Amboac tonanj aêac ajam dôñ njac tenj njalênj njamalacnja kêtiam atom. Gêmunjenj tec ajam dôñ Kilisi njalênj njamalacnja, mago galoc ajala enj amboac tonanj kêtiam atom. ¹⁷ Amboac tonanj njac tenj embe Kilisi êmbiñ enj tônj, go êtu gênj wakuc tenj. Alic acgom, gênj langwa gêjaña su ma gênj wakuc mênkêsa. ¹⁸ Gênj samob tonanj njam Anôtô, tanj kêkênj Kilisi gebe ê wama aêac êndênj tau ma kêkênj sakiñ wamaña gêdênj aêac. ¹⁹ Anôtô gêmoa gêwiñj Kilisi ma gê wama njamalac samob gêdênj tau. Eñ tanj gêjam nêñ geo kêtiam atom ma kêkênj aêac asôm Anôtô gê wama njamalacnja njawae lasê. ²⁰ Kilisi kêsakiñ aêac gebe ajô enj su ma Anôtô kêkênj aêac gebe alênj biñj amac. Tec atenj amac ajô Kilisi gebe Ansuj taôm êndênj Anôtô gebe ê wama amac êndênj tau. ²¹ Kilisi gêjam kauc sec, mago Anôtô kêkênj enj kêtû sec njam gêjô aêac su gebe aêac, tanj Kilisi gêbiñj aêac tônj nanj, tawê kaiñ Anôtônê biñgêdênj.

6 Aêac tanj ajam kôm awiñj Anôtô nanj, alênj biñj amac gebe Akôc Anôtônê moasinj sa njadmagej atom. ² Anôtô kêsôm gebe

“Aê kakêñ tañoc aôm gêdêñ noc ñajam ma gajam aôm sa gêdêñ bêc gajam aôm kêsiña.”

Alic acgom, galoc noc ñajam tau, galoc bêc gêjam aêac kêsiña.

³Aêac agôm gêñ teñ, tañ kêlênsôn lau nañ atom, gebe sêmbu aêacma sakinj atom. ⁴Gêñ samob, tañ agôm nañ, kêwaka aêac sa gebe atu Anôtônê sakinjwaga. Aêac aóc gêñwapac totêntac kêpa sugen ma amoa toma ñalêlôm ñawapac. Aêac apô lêna tañ to añgôn jageo. ⁵Êsêac sêjac aêac to sêkêñ aêac añgôn kapoacwalô. Aêac asêp lau sêli aweñ sa to ñaonda ñalêlôm. Aêac ajam koleñ aim tañ sugen. Aêac aêc bêc atom to mo gêjô aêac. ⁶Aêac amoa toma ñalêlôm ñawa to ajala biñ ñam. Aêac aê launêñ biñ tônia ma amoa totêntac wapôm gen. Ñalau Dêbuñ gêwê aêac ma têtac gêwiñ totêntac makenjen. ⁷Aêac asôm biññanô lasê ma Anôtônê ñaclai kêpuc aêac tônia. Biñgêdêñ ñalaukasap kêkêli aêac to gêjam aêac kêsi. ⁸Ñagêdô tetoc aêac sa ma ñagêdô sêgôm aêac majen. Ñagêdô sêsôm aêac waen sec, ñagêdô sêsôm waen ñajam. Ñagêdô sêsôm aêac gebe dansantêna, mago asôm biññanôgen. ⁹Aêac amoa amboac lau sêjam kauc aêac, mago sêjala aêac kêtutônia. Aêac amoa amboac amac êndu, mago amoa materj jaligac. Êsêac sêkic aêacma biñ, mago sêjac aêac êndu atom. ¹⁰Aêac amoa amboac lau toñalêlôm ñawapac, mago amoa totêntac ñajamgen ñapan. Aêac amoa amboac lau ñalêlôm sawa, mago amoasiñ lau taêsam. Aêac amoa amboac gêñ teñ gêc aêacña atom, mago atu gêñ samob ñatau.

¹¹O amac lau Korinti, aêac asôm ma biñ gêdêñ amac gêc awêgen to êlêc ma ñalêlôm ñakatam su gêdêñ amac. ¹²Aêac agamiñ ma ñalêlôm gêdêñ amac atom, mago amac agamiñ nêma ñalêlôm gêdêñ aêac. ¹³Akêñ ñajam êjô ñajam-mañ. Aê kasôm ñoc biñ gêdêñ amac am-

boac kasôm gêdêñ ñoc ñapalê. Alêc nêma ñalêlôm ñakatam su êndêñ aêac.

Aêac tatu Anôtônê lôm dabuñ

¹⁴Ambiñ taôm tônia tamiñ lau-sêkêngêwiñ-atomwaga to anam kôm awiñ êsêac atom. Biñgêdêñ agêc biñ geo sênam kôm sêwiñ tañ amboac ondod. Ñawê agêc ñakesec sêsêlêñ sêwiñ tañ amboac ondod. ¹⁵Kilisi agêc Sadan nêñ biñ kêpi tagen me. Ñac tañ kêkêñ gêwiñ agêc ñac, tañ kêkêñ gêwiñ atom nañ, sêwê kaiñ gêñ tagen amboac ondod. ¹⁶Anôtônê lôm dabuñ ma lôm gwamña ñam tagen me. Amac ajala gebe aêac tatu Anôtô mata jali nê lôm dabuñ kêtôm Anôtô tau kêsôm gebe “Aê jakwê ñoc andu sa jañgôn jawiñ êsêac

to jasêlêñ jamoa êsêac ñalêlôm.

Aê oc jatu êsêacnêñ Anôtô

to êsêac oc têtutônia lau.

¹⁷Tec akac taôm su aña êsêacnêñ ma êñgamiñ taôm êndêñ êsêac.

Apômtaunê biñ tau tonañ.

Amoasac gêñ ñatêmui atom, go jakôc amac sa

¹⁸ma jatu amac Tamemi ma amac atu aê latucio to ñac.

Apômtau ñaniniñ Ñatau nê biñ tau tonañ.”

7 O lauace, Anôtô gêjac mata biñ gêdêñ aêac, tec takwasin ôliñ to ñalêlôm ñajec samob su ma tanac dabin tañ tatu lau dabuñ tasa nêñ lêñ totat c Anôtôgen.

Lau Korinti sêjam tañ ôkwi, tec Paulu têtac ñajam kêsa

²Akêñ ñasawa êndêñ aêac aña nêma ñalêlôm. Aêac agôm keso gêdêñ ñac teñ atom, asen ñac teñ su atom ma awê ñac teñ auc kêtutônia nê awaña atom. ³Aê kasôm biñ tonañ gebe jamêtôc amacña atom. Aê kasôm biñ gêmuñ su gebe aêac têtac gêwiñ amac ñanôgen, tec tamoa

matej jali dawij tauj, ma tamac êndu dawij tauj amboac tonanġeġ. ⁴ Aê taêc kêpa amac su kasôm amac waem kêtû tapa. Gêŋwapac gêgôm aêac ŋanô, mago Anôtô gêjam malô aêacŋa gêjam aê auc to têtac ŋajam kêsâlê aê auc.

⁵ Gêdêŋ taŋ aô lasê Makedonia su naŋ, ŋasawa alêwanj tauŋŋa teŋ gêc atom, gêŋwapac kêkôm aêac aucgeġ. Aêac ôlij kêtap siŋ sa ma atêc tauŋ gêc ma ŋalêlôm. ⁶ Mago Anôtô, taŋ gêjam malô lau-ŋalêlôm-ŋawapacwaga naŋ, kêsakiŋ Titi mênġêô lasê aêac tec gêjam malô aêac amboac tonaj. ⁷ Titi mênġêô lasê aêac tageŋ tec gêjam malô aêac nec atom, amac ajam malô eŋ ŋawae naŋ mênġêjam malô aêac gêwiŋġoc. Eŋ gêjac miŋ gêdêŋ aêac gebe ajam awem su aê to ataj aê ma nêŋ ŋalêlôm kêkac amac aêŋa, tec têtac ŋajam kêlêlêc.

⁸ Aê têtac sec gêdêŋ tauc ŋanô kêtû ŋoc papia, taŋ kato gagôm amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsaŋa naŋ atom. Aê galic papia, taŋ kato e gêgôm amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa têlageŋ naŋ ma têtac sec gêdêŋ tau ŋagec. ⁹ Ma galoc aê têtac ŋajam kêsa. Têtac ŋajam kêtû nêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa samucgeŋŋa nec atom kêtû amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa e ajam taôm ôkwiŋa. Amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa ŋam kêsêp Anôtô, abacma biŋ gêgôm amac atu sec atom. ¹⁰ Gebe ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsap Anôtôŋa naŋ, êkac aêac e tanam tauŋ ôkwi natatap moasiŋ Anôtô ênam aêac kêsiŋa sa. ŋalêlôm ŋawapac tonaj êkêŋ wapac lau teŋ êtiam atom. Mago ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsêp nomŋa naŋ, tec êkêŋ aêac tamac êndu. ¹¹ Alic acgom, nêŋ ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsêp Anôtô naŋ, kêkac amac kôm tokaiŋ-tokaiŋŋa. Kêkêŋ amac ôlim kêpi kêtû amansaŋ nêŋ biŋŋa ma alic kesowaga sec. Amac atêc taôm to ajam awem su aê ma nêŋ ŋalêlôm kêkac amac kêtû aêŋa. Ma amac amêtôc sec. Amac-

nêŋ kôm samob tonaj kêwaka amac sa gebe awê biŋ tau ŋakaiŋ teŋ atom. ¹² Amboac tonaj aê kato gêdêŋ amac, mago kato kêtû ŋac, taŋ gêgôm keso me kêtû ŋac, taŋ sêgôm eŋ sec naŋŋa atom. Masi. Aê kato gebe jakêli amac e ôlim palê aêacŋa ênêc awêgeŋ ma amac taôm ajala akô Anôtô laŋônêŋŋa. ¹³ Biŋ tonaj gêgôm aêacma ŋalêlôm kêtû malô.

Mago tonanġeġ atom. Titi têtac ŋajam gebe amac samob alau ênê ŋalêlôm ŋawasi kêsa. Ma ênê têtac ŋajam gêgôm aêac têtac ŋajam kêsa samucgeġ. ¹⁴ Aê kalanem tauc gêdêŋ Titi kêtû amacŋa, ma amac agôm aê majoc kêsa atom. Biŋ samob, taŋ asôm gêdêŋ amac naŋ biŋŋanô, tec ma biŋ lanemŋa, taŋ asôm gêdêŋ Titi naŋ, biŋŋanô amboac tonanġeġ. ¹⁵ Titi kêkêŋ nê ŋalêlôm samucgeġ gêdêŋ amac gebe taê gêjam lêŋ amac akôc eŋ saŋa. Amac taŋem wamu eŋ ŋapep ma akôc eŋ sa toatêc taôm ma atênêp. ¹⁶ Aê têtac ŋajam to têtac kêpa su kêtû amacŋa samucgeġ.

Tanam Anôtônê lau sa

8 O lasitêwaac, aêac anac Anôtônê moasiŋ, taŋ kêkêŋ gêdêŋ gôlôac dabuŋ Makedoniaŋa naŋ, ŋamiŋ êndêŋ amac aŋô acgom. ² Gêŋwapac kêkônij êsêac, mago sêpuc tauŋ tônj ma sêmoa totêtac ŋajam samucgeġ. Êsêac lau ŋalêlôm sawaanô, mago sêkêŋ da totêtac wapômgeŋ sêjac ŋawae. ³ Aê galic, tec jawa sa enderj amac gebe tauŋ nêŋ ŋalêlôm kêkac êsêac tec sêkêŋ da kêtôm gêŋ, taŋ gêc êsêacŋa ma sêkêŋ kêlêlêc su. ⁴ Êsêac teteŋ aêac ŋapaŋ gebe alôc ma sêwê kaiŋ sakiŋ sênam Anôtônê lau saŋa sêwiŋ. ⁵ Êsêac sêkêŋ da kêtôm aêac taêŋ kêka necgeŋ atom, êsêac sêkêŋ tauŋ samucgeġ dêdêŋ Apômtau gêmuŋ, ma Anôtô kêpuc êsêac tônj, go sêkêŋ tauŋ gêdêŋ aêac amboac tonanġeġ. ⁶ Tec aêac asakiŋ Titi, taŋ gêmuŋgeġ gêjac m moasiŋ tonaj ŋakoleŋ naŋ, gebe ênac

dabij kôm tau anja amacnêm. ⁷Amac atu lau tolêlôm gêj samob tonec njaña, akênj gawij, asôm mêtê, ajala bij, ajam kôm toôlim palêgenj ma têtmac gêwij aêac, tec galoc atu lau tolêlôm amoasiñ Anôtônê launja êwijmanj.

⁸Aê gabe jakac amac atom. Lau njağêdô sêgôm toôlij palêgenj, tec gabe jansaê amac gebe oc têtmac gêwij njanô amboac tonanj me masi. ⁹Amac ajala aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ-gac. Eñ njaç tolêlôm, mago kêtuj njaç njalêlôm sawa kêtuj amacnja, gebe ênê njalêlôm sawa tonanj êkênj amac atu lau tolêlôm. ¹⁰Aê jawa njaç taêc gê-jam sa êpi bij tau acgom. Bij tonec oc êmoasiñ amac. Gêdênj jala lanjwa amac ajac m kôm tau, mago ajam njaômagenj atom, têtmac gêwij njanôgenj tec ajam. ¹¹Amboac tonanj galoc anac dabij kôm tau ma anjôm bij, taj nêj njalêlôm êkac amacnja nanj, njanô êsa nja gênj, taj gêc amacnja nanj. ¹²Embe nêj njalêlôm êkac amac ma akênj êtôm gêj, taj gêc amacnja, go Anôtô êlic njañam. Akênj genj, taj taôm apô lêna amoa nanj atom. ¹³Aê taêc gêjam bij tonec gebe lau njağêdô sêmoa njañam ma sêlêwanj taunjenj ma amac aôc gênjwapac nec atom. Amac samob atôm taômgenj. ¹⁴Galoc tonec amacnêm gêj taêsam gêc, tec anam êsêacnêj sêpô Iênanja sa. Ma êsêacnêj gêj njağêdô embe ênêc, go sênam amac-nêm apô lênanja sa amboac tonanj ma amoa atôm taômgenj. ¹⁵Êtôm bij, taj teto gêc gebe

“Njaç taj kejoj mana taêsam nanj, nê mana kêlêlêc su atom.

Ma njaç, taj kejoj luagêc nanj, kêpô lêna atom.”

Titi to nê launêj bij

¹⁶Aê gajam danje gêdênj Anôtô gebe kêkac Titinê njalêlôm e ôli palê kêsa kêtuj amacnja ma gêgôm kêtôm aê gagôm. ¹⁷Aêac alênj bij njaç tau tec kêkênj tana

ma tau ôli palê kôm tonanj e nê njalêlôm kêkac enj ma gêdênj amac gêwac. ¹⁸Aêac asakiñ lasiñj tej, taj gôlôac dabuj samob sêñô enj gêjam mêtê njañam njaç wae nanj, tec gêwij enj gêwac. ¹⁹Mago kêtuj tonanjagenj atom, gôlôac dabuj samob sêjalij enj sa gebe êsêlêj to ênam sakiñ êwij aêac êtuj moasiñ tonanj, gebe Apômtaunê wae êsa to êwaka aêacma têtmac gêwij kôm tonecna sa. ²⁰Aêac agôm tonanj gebe lau tej sêj-golij bij êpi aêac êtuj moasiñ kapôênj, tec aêac akôc necnja atom. ²¹Aêac taênj gêjam gebe anjôm ma gênj njaçep sawa êtuj Apômtau taugenj êlicnja atom, anjôm êtuj njamalac sêlicnja amboac tonanj. ²²Ma aêac asakiñ lasiñj tej gêwij. Aêac asaê enj kêtuj dim taêsam kêtuj kôm njağêdônja ma alic enj gêgôm gêj toôli palêgenj. Eñ taê kêpa amac su, tec ôli palê kêsa amacnja. ²³Titi tau tec jawa enj sa gebe njaç njaç enj, nanj gêjam kôm kêpi amac gêwij aê. Ma aêac lasiñjagêc têtuj gôlôac dabuj nêj aposolo sêwaka Kilisinê wae saña. ²⁴Atôc nêj têtmac gêwij êndênj êsêac ma awaka aêacma bij lanemnja, taj asôm kêpi amac nanj sa, gôlôac samob sêjala gebe bijnanj.

Tanam Anôtônê lau sa

9 Sakiñ tanam Anôtônê lau saña tau gêc awê, tec jato njaçbij êndênj amac êtiam atom. ²Aê kajala gebe nêj njalêlôm kêkac amac sakiñ tonanj, tec kalanem amac gêdênj lau Makedoniaña ma kasôm gebe “Lau Akaianja sê-masaj taunj kêtuj sakiñ tonanj gêdênj jala lanjwa sugac.” Amac waem ôlim palaña tonanj kêkêli lau taêsam ma sêkôc kôm tau sa amboac tonanj. ³Galoc jasakiñ lasitêwai tonanj sêwac, gebe bij, taj kalanem amac nanj, êwaka tau sa gebe bijnanj, tec amac amansaj taôm êtôm aê kasôm. ⁴Aê embe jawij lau Makedoniaña njağêdô jawac ma jatap amac sa gebe amasaj taôm su atom,

oc êngôm aêac, tañ taêñ kêka amac nañ, majey ñanô. Aê gabe jasôm biñ êpi amac majem êsaña nec atom. ⁵Kêtu biñ tonañña aê taêc gêjam kêtu tônj gebe janac biñsu lasitêwai tonañ, gebe sêsêlêñ sêmuñ sêndêñ amac sêwac ma sênac dabiñ moasiñ, tañ amac akêñ ñawae gebe asakiñ nañ kwananğey. Embe anac dabiñ taôm amboac tonañ, go êwa moasiñ tau sa gebe akêñ kêtu aêac akac amacña atom, taôm nêñ ñalêlôm kêkac amac tec akêñ.

⁶Taêm ênam tonec acgom. Ñac tañ kêsê ñawê luagêcğey nañ, oc ejojñ ñanô luagêcğey sa. Ma ñac, tañ kêsê ñawê taêsam nañ, oc ejojñ ñanô taêsam sa. ⁷Lau samob sêkêñ atôm nêñ ñalêlôm êkac êsêacña, sêkêñ totêntac secğey êtu sêkac êsêacña atom, gebe Anôtô têtac gêwiñ ñac, tañ kêkêñ totêntac wapômğey nañ. ⁸Anôtô kêtôm gebe êkêñ moasiñ samob ênam amac auc, gebe atap nêñ gêñ êoc amac tônjña sa ñapañ ma atap sa êlêlêc e atôm gebe anğôm kôm ñajam samob, ⁹kêtôm teto gêc gebe “Eñ kêpalip nê gêñ gêdêñ lau ñalêlôm sawa.

Ênê biñgêdêñ oc ênêc endey tønğey.”

¹⁰Ñac tañ kêkêñ ñawê gêdêñ ñackêpalip-ñawêwaga to kêkêñ mo gebe eñ êniñ nañ, oc êkêñ ñawê êndêñ amac amboac tonañ ma êkêñ êtu taêsam e amacnêñ biñgêdêñ ñajanô êtu kapôêñ. ¹¹Eñ êkêñ amac atu lau tolêlôm gêñ samobña e atôm gebe akêñ gêñ totêntac wapômğey. Ma aêac anam amac sa e lau sênam danğe Anôtô êtu nêñ moasiñ tonañña. ¹²Amac ajam kôm kêpi sakiñ tonañ, tec gêjam Anôtônê lau sêpô lêna tauñğageñ sa atom, êkêli lau taêsam sênam danğe Anôtô. ¹³Sakiñ tonañ êwaka amac sa ma êkêli lau sêlambiñ Anôtô êtu tañjem wamu to asôm Kilisinê ñawae ñajam lasêña ma êtu têtac wapôm gêbiñ amac tônj têmiñ êsêac to ñagêdô

samobña. ¹⁴Êsêacnêñ mec, tañ tetey kêtu amacña nañ, gêwa sa gebe sêjam aweñ su amac kêtu moasiñ kapôêñanô, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ amac nañña. ¹⁵Danğe êndêñ Anôtô êtu moasiñ ñanô, tañ kêkêñ gêdêñ aêac ñaômageñ nañña. Aêac tatôm gebe dawa moasiñ tau sa tomalagenj atom.

Paulu kêkac biñ su tau

10 Aê, Paulu, tauc jalêñ bi ñ amac êtu Kilisinê ñalêlôm ñajam to malôña. Lau sêsôm biñ kêpi aê gebe aê embe jamoa jawiñ amac, oc jambu tauc, mago embe jamoa jaêc, oc jasôm biñ ñajaña. ²Aê jaterj amac gebe Anğôm aê jasôm biñ ñajaña êndêñ amac êndêñ tañ jamoa jawiñ amac nañ atom. Aê taêc gêjam kêtu tônj gebe jasôm biñ ñajaña amboac tonañ êndêñ lau ñagêdô, tañ taêñ gêjam gebe aêac asêlêñ asa lêñ ñamalacña. ³Biññanô, aêac ñamalac, tec asa ma lêñ, mago ajac siñ ña lêñ ñamalacña atom. ⁴Aêacma siñ ñalaukasap ñam kêsêp nom atom, Anôtônê laukasap tau ñajaña kêtôm gebe anac siñ ma ansey ñacjonêñ tuñbôm ñajaña su. Aêac ansey ñamalacnêñ kauc keso, ⁵to nêñ biñ tetoc tauñ saña, tañ gêsaj aêac auc e tajala Anôtô sapu nañ su. Ma êkônij biñ samob, tañ taêñ gêjam nañ, tônj e êsô Kilisinê biñ ñalabu. ⁶Aêac amasaj tauñ su gebe êndêñ tañ amac anac dabiñ tañjem wamu su acgom, go aêac amêtoc tañjem pêc samob.

⁷Matem êndij gêñ, tañ gêc lañônemña nañ. Ñac teñ embe êlic tau amboac Kilisinê ñac, nañ taê ênam ênêc tauña êwiñ gebe aêac atu Kilisinê lau amboac tonañ atôm eñ. ⁸Aê embe jalanem tauc êlêlêc su êtu ñaclai, tañ Apômtau kêkêñ gêdêñ aêac nañña, oc majoc atom. Eo kêkêñ ñaclai amboa amac saña, kêkêñ ñaclai ansey amac suña atom. ⁹Taêm ênam gebe aê gabe jatakê amac ña ñoc papi nec atom. ¹⁰Lau ñagêdô sêsôm gebe

“Ênê papia tec njaña to njatékwa. Mago enj tau embe êmoa êwiñ aêac, go talic enj nac palê-palê ma ênê biñ amboac njanô masi.”¹¹ Njac tañ kêsôm biñ tonañ nan, taê ênam biñ tonec acgom gebe Aêac tañ amoa jaêc ma ato ma papia njaña nan, oc anjôm biñ, tañ ato kêsêp papia nan, njanô êsa êndên tañ wacamo awiñ amac.

¹²Aêac abe akianj tañj e naanam tamiñ lau ma anam dôñ tañj êpi êsêac, tañ tañj sêwaka tañj sa nan, nêñ njağêdô atom. Êsêac tonañ têtû tañj nêñ dôñ to sêjam dôñ tañj kêpi tañj e nêñ kauc kêlênsônj. ¹³Aêac tonec abe alanem tañj êlêlêc su atom. Anôtô tau kêkêñ dôñ gebe anam dôñ-ma kôm. Aêac adaguc dôñ tonañ tec wacaô lasê amac. ¹⁴Amac amoa madiñ njalêlom, tec gêdênj tañ adênj amac awac toKilisinê njañwae njañamgenj nan, aka lêlêc madiñ tonañ atom. ¹⁵Aêac alanem tañj kêtû lau teñ nêñ koleñja atom. Mago aêac akêñ mateñ gebe amacnêm akêñ gêwiñ esewec ma akêñ aêacma kôm êlainj tau njanô anja amacnêm e êtôm madiñ, tañ Anôtô kêkêñ nan. ¹⁶Go asôm njañwae lasê e aka lêlêc amac naakêñ êsêp lau samuc nêñ gamênj ma alanem tañj êtu kôm, tañ lau teñ sêjam su anja nêñ tuñlêlôm nan atom. ¹⁷“Njac teñ embe êlanem tau, go êlanem tau êtu Apômtaunagenj.” ¹⁸Njac tañ tau kêwaka tau sa nan, enj koleñwaga njanô atom. Njac tañ Apômtau kêwaka enj sa nanjenj, tec enj koleñwaga njanô.

Paulu to aposolo dansañ

11 Anjô njoc biñ meloc njağec acgommanj. Aê kajalagac gebe amac oc anjô. ²Aê gajam lêmuñ amac kêtôm Anôtô gêjam lêmuñ gebe amac atôm awêtakiñ njañam teñ, tañ kêsi enj kêtû nac tageñja nan, tec gabe jawê amac andênj enj ana. Njac tau Kilisi. ³Mago aê taêc dani amac gebe nêm njalêlôm, tañ kêsap Kilisi tônj njañênjenj nan, oc

êtu sec ma awi enj siñ atôm Ewa, tañ moac kêsau enj nja biñdansañ tokauc nan. ⁴Gebe nac teñ embe wacênam mêtê êpi Jesu teñ, tañ aêac ajam mêtê kêpi atom, me embe akôc njalau teñ sa, tañ akôc sa anja aêacma atom, me embe njañwae njañam teñ, tañ aêac akêñ gêdênj amac nan atom, oc anjô anac njañwaejenj.

⁵Aê kasaê tauc gebe “aposolosêga” tonañ lau tokauc sêlêlêc aê su nec atom. ⁶Moaes kasôm biñ amboac kwapuc, mago njoc kauc amboac kwapucnênj atom. Biñ tonañ aêac awa sa gêdênj amac gêc awêjenj nja biñ to lêñ tokaiñtokaiñ.

⁷Aê gabu tauc gebe jatoc amac sa ma kasôm Anôtônê njañwae njañam lasê kakôc njañli gêjô su atom, tec gagôm sec me. ⁸Gôlôac dabuj njağêdô sêjam ôli aê gebe janam sakiñ amac. Aê galic amboac kajañgo gênj anja êsêacnênj. ⁹Gêdênj tañ gamoa gawiñ amac tokapô lêna njañjenj nan, aê kaêlênsônj amac ma kateñ gênj anja amacnêm nac teñ nê atom. La-sitêwai tañ sêmênj anja Makedonia nan, sêjam njoc kêpô lêna sa. Aê gajob tauc ma oc jajop tauc njañep gebe jakêñ wapac teñ êndênj amac atomanô. ¹⁰Kilisinê biñjanô gêjam aê auc, tec jasôm êtu tônj gebe njoc waec tonañ njañwae êmbacnê anja Akaija njañamênj samob atomanô. ¹¹Aê kasôm biñ tau kêtû asagenja. Kasôm gebe têtac gêwiñ amac atom me. Anôtô kêjala gebe têtac gêwiñ amacgac.

¹²Gênj tañ gagôm gamoa nan, oc jawi siñ atom, gebe jakô êsêac, tañ sebe tetoc tañj sa ma sêsôm gebe sêjam kôm têtôm aêac nan, waenj auc. ¹³Lau tônê njañ êsêac aposolo dansañ. Êsêac koleñwaga dansañ, tañ sêjam Kilisinê aposolo lañônj nan. ¹⁴Biñ tonañ êtakê amac atommanj, gebe Sadañ tau gêjam anjela njañwêña lañô. ¹⁵Tec ênê sakiñwaga embe sênam sakiñwaga biñgêdênj lañônj, oc alic amboac gênj kaiñ teñ atom. Êtu njamu êsêac têtap njağêjô sa êtôm nêñ kôm, tañ sêjam nanj.

Paulu gêoc nandan taêsam kêtû enj aposoloŋa

¹⁶ Aê jasôm ñoc biñ êtiam gebe alic aê amboac ñac meloc atom. Mago embe alic aê amboac ñac meloc, nan alicman, tagenj alôc sa gebe jalanem tauc ñagec acgom. ¹⁷ Biñ tec jasôm nec Apômtaunê biñ atom. Aê jasôm biñ lanemña tonec amboac ñac meloc tenj. ¹⁸ Lau taêsam sêlanem tauñ kêtû biñ ñamalacña, tec gabe jalanem tauc êtu tonanña êwiñmanj. ¹⁹ Amac taôm lau tokaucgac, mago anjô lau meloc nêñ biñ ajac ñawaegenj. ²⁰ ñac tenj embe êkônij amac atu ênê sakinwaga, me êniñ amacnêm mo ñaômagenj, me êkôc amacnêm gêñ, me etoc tau sa, me êtap amac lanjômanô auc, oc alic ñajam. ²¹ Aê jasôm tomajocgenj gebe aêacma ñajana masi, tec agôm gêñ amboac tonanñ atom.

Mago ñac tenj embe êkianj tau sa gêñ tenña, go jakianj tauc sa amboac tonanjenj. Galoc kasôm biñ amboac ñac meloc kêtiam. ²² Êsêac Ebolaiwaga me. Aê amboac tonanñ. Êsêac Israelwaga me. Aê amboac tonanñ. Êsêac Abrahamnê wakuc me. Aê amboac tonanñ. ²³ Êsêac Kilisinê sakinwaga me. Aê jasôm ñagêbôcñagenj gebe Aê gajam sakinj Kilisi kêlêlêc êsêac su. Aê gajam koleñ kêlêlêc êsêac. Aê gêngônj kapoacwalô kêtû dim taêsam, si aê kêlêlêc e kêdabiñ gebe jamac êndu. ²⁴ Judawaga si aê kêtû dim lemenj tenj kakôc sêm 39 kêtômgenj. ²⁵ Si aê ña sêm kêtû dim têlêac kêtiam, ma gêdênj ñasawa tenj gadam kapoac gwêc geleñña samuc tenj ma gêbêcauc samuc tenj. ²⁶ Aê kasêlênj gajac laoc gamênj todim-todim, galom bu secsec, ma kêjanjgowaga to aê tauc ñoc lau ma lau samuc dêdib aê ñawaô sebe sênac aê êndu. Aê gêngônj malac to gamoa gamênj sawa ma kapoac gwêc to ganjônj gawij lasitêwai dansanñ ma gamoa jageo ñanô. ²⁷ Aê gajam koleñ

e tekoc gêbac ma gêbêc taêsam gaêc bêc atom. Mo to bu gêjô aê ma kêpô lêna tauc gêñ taniñña samucgenj ma malo gêjam aê ma ñoc ñakwê masi. ²⁸ Aê gabe jasa biñ ñagêdô sa êwiñ atom, tagenj tonec gebe kêtôm bêcgenj kêpô sim tauc kêtû gôlôac dabuñ samobña, tec kêkônij aê tônj ñanôgenj. ²⁹ ñac tenj embe êtu palê, go aê jatu pañ atom me. Sec ñalip embe ênac ñac tenj, go aê têtac nandanñ êsa atom me.

³⁰ Lau embe sêkac aê gebe jalanem tauc, go jalanem tauc êtu ñoc palêpalênjagenj. ³¹ Apômtau Jesu Tama Anôtô, tañ aêac têlanem enj endenj tônjenj nan, tec kêjala gebe kasau atom. ³² Gêdênj tañ aê gamoa Damasku nan, kiñ Areta nê gôlinjwaga kêsôm gebe sêlai Damasku ñakatam auc sebe sêkôc aê tônj. ³³ Mago sêkênj aê kasêp sêm, tañ sêwa kêtôm talu tenj nan, ma sêlêwanj aê kasa katam sauñ tenj kasêp tuñbôm ñamagênja gamênj, tec gaêc êsêac lemenj su.

Paulu katu kainj tenj kêsa to Anôtô geoc biñ lasê gêdênj enj ñamij

12 Biñ tonec gêc awê gebe lanem tau ñanô masi. Mago talanem tauñmanj. Galoc jawa biñ katuc kainj tenj kêsa to Apômtau geoc biñ lasê gêdênj aênja sa. ² Aê kajala ñac tenj Kilisi gêbiñ enj tônj ma kêsuj enj sa kêpi undambê ñadenj kêtû têlêacña nan gêja. Biñ tonanñ kêsa ñajala 14 su. ñac tau toôligenj gêja me gêwi ôli siñ, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. ³⁻⁴ Aê kajala gebe Anôtô kêsuj ñac tau tonanñ sa kêpi paradisi. ñac tau toôligenj gêja me gêwi ôli siñ, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. Anja ônê enj gêñô biñ, tañ ñamalac aweñ sêsôm têtôm atom to sêjac jao gebe sêsôm atom nan. ⁵ Aê gabe jalanem ñac tonanñ, gabe jalanem tauc atom. Embe jalanem tauc, oc jalanem tauc êtu ñoc palêpalênja. ⁶ Aê embe taêc ênam gebe jalanem tauc, oc janjôm tauc

jatu meloc atom, oc jasôm biñjanôgeñ. Mago aê gabe janam tauc tôn gebe ñac teñ êlic aê ñajam êlêlêc su atom. Gêñ tañ eñ gêlic aê gagôm to biñ, tañ eñ gêñô aê kasôm nanğenñ êwaka aê sa.

⁷Anôtô geoc biñ kaiñ teñ ñanô lasê gêdêñ aê, mago eñ gebe aê jatoc tauc sa atom, tec kêkêñ gêmac toñandanñ kaiñ teñ gêdêñ aê, aê galic gêmac tau kêtôm Sadañnê aña tañ, tañ kêtuc aê gebe jatoc tauc sa atom. ⁸Aê kateñ Apômtau kêtú dim têlêac kêtú gêmac tauña gebe êkôc su anğa aê. ⁹Mago eñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Aôm kôtap ñoc moasiñ sêñac, tec kôpô lêna gêñ teñ kêtiam atom, gebe ñoc ñaclai ênac dabiñ tau anğa lau palê-palê nêñ.” Amboac tonañ aê jalanem tauc ñoc palê-palêña janac ñawaegenñ gebe Kilisiñê ñaclai êkwa aê auc. ¹⁰Amboac tonañ oc jalic ñajam gebe jamoa topalê-palêgeñ ma lau sêñgôm aê sec to japô lêna tauc ma sêjanda aê to jañgôn naeo êtu Kilisiña. Êndêñ tañ jamoa topalê-palêgeñ nanñ, jamoa toñaclaiğenñ.

Paulu kêpô sim tau kêtú lau Korintiña

¹¹Aê katu ñac meloc sugac. Amac akac aê tec katu gêñ meloc. Kôm awaka aê saña gêjac amac ñawaegac. Aê ñac ñaôma, mago aposolo towae tonañ ñai sêlêlêc aê su atom. ¹²Aê gamoa gawiñ amac ma gaôc gêñwapac totêtac kêpa sugenñ e gagôm gêñsêga, tañ kêwaka aposolo sa nanñ. Aê gagôm gêñsêga to gêñtalô ma gêñ toñaclai. ¹³Gôlôac dabuñ ñagêdô têtap gêñ ondoc sa, tañ amac atap sa atom. Gêñ tagenñ tonec tec atap sa atom gebe aê tauc kalênsônñ amac ma kateñ gêñ teñ anğa amacnêñ atom. Asuc ñoc geo tonañ ôkwimanñ.

¹⁴Galoc kamasanñ tauc gebe jandêñ amac jawac êtu dim têlêacña. Ma aê gabe jakôc gêñ teñ anğa amacnêñ atom. Aê gabe jatap amacnêñ gêñ sa atom, aê gabe jatap amac taôm sa. Ñapalê sênac

awa sa êtu teneñi to tameñiña atom, teneñi to tameñi sênac sa êtu ñapalêña. ¹⁵Aê têtac gêwiñ ñanô gebe jakêñ ñoc gêñ samob to jaim tauc su êtu janam amac saña. Ma aê embe têtac êwiñ amac êlêlêc su, go amacnêñ ñagêjô tonec gebe têtmac êwiñ aê ñagecgeñ me.

¹⁶Biñ tau tonec gêc awê, aê kateñ gêñ e kakêñ wapac amac atom. Tagenñ lau ñagêdô sêsôm gebe oc gagôm gêñlêlôm amac ma kasau amac e gajam amac ôkwi. ¹⁷Amboac ondoc. Aê kasakiñ lau dêdêñ amac sêwac nanñ kasakiñ nêñ teñ gebe êwê amac aucña me. ¹⁸Aê kateñ Titi gebe êwac ma kasakiñ lasiñi teñ gebe êwiñ eñ. Tec Titi oc gêwê amac auc me. Aêagêc asa ma lêñ toma ñalêlôm tagenñ atom me. Aêagêc apuc ñac tagenñ waña atom me.

¹⁹Amac abe aêac awa tauñ sa êndêñ amac endenñ tôngeñ me. Masigoc. Kilisi gêbiñ aêac tôn ma aêac asôm biñ akô Anôtô lañônêñ. O lauace, geñ samob tonañ aêac agôm gebe amboa amac saña. ²⁰Aê gaê go tauc gebe moae êndêñ tañ wacjao lasê amac nanñ, jatap amac sa atôm aê taêc gêjamña nec atom. Ma moae amac atap aê sa jatôm amac taêm gêjamña nanñ, atom amboac tonanğenñ. Aê katêc gebe moae jatap kisa to biñ lêmuñña ma têtac ñandanñ, biñ saic-saic to biñ gêga ma biñkalom, atoc taôm sa ma lêñ wauc-waucgeñña sa. ²¹Aê gaê go tauc gebe aê embe jandêñ amac jawac êtiam, go ñoc Anôtô oc moae êkôninñ aê ma amac alic, ma jatanñ api taêsam, tañ sêgôm sec wanêcgeñ su, mago sêjam tauñ ôkwi anğa gêñ môp to mockaiñña ma matenñ dangucña, tañ sêgôm nanñ atom.

Paulu gêlêñ biñ lau kêtú ñamu ma gêjac mata nê papia

13 Galoc gabe jandêñ amac jawac êtu dim têlêacña. “Ñac luagêc me têlêac sêwa biñ teñ sa acgom, go

րանօ Էսա.”² Գէճէր տար ցառա ցաւար այաք կէտս ճաղաղէրա յար, քաձա քաթր ցէճէր լաւ, տար ցէյարըր սէրոյա սեք տօ ցէճէր լաւ յարցէճօ սայա ցեք Էյքա Էթայ, օք տաէք աաւօ այաք աոյա. Գաւօք ցառա յաէք այաք, տեք յաձա քաթր տայարըր Էթայ.³ Աաք աքա Կալաա Էաա տա սա յանօրըր ցեք աէ ցախա րը աա. Էր ցէռա ցէար այաք այաք յաք յալէ- յալէ աոյա, ցէռա ցէար այաք տըրա- ճաաըր.⁴ Երըրանօ, րը յաք յալէ- յալէ, տեք սէխ րը կէքա քաքոտա. Մարօ Անօտօնէ յալաա կէկէր րը ցէռա յաա յաա. Էր ցէքեր աէք տօր աաէ քաար Էնէ յալէ- յալէ, յարօ Անօտօնէ յալաա Էքէր աէք աոա յաաեր յաա աար րը ցեք այաք այաք սա.

⁵ Անաէ տայա աքոյա. Աաք աքէր ցէար յանօ յաա յաա. Տաէա Էնայա տայա- յաա. Աաք ալաա ցեք Կալաա Եսս ցէ- յաա ցէար այաք յաա յաա. Էյքա ալաա աոյա, ցօ աոա սաէ յանօ սա աոյա.⁶ Աէ տաէք կէքա ցեք այաք ալաա աէք ցեք աոա սաէ յանօ սարաք.⁷ Աէք աեր Անօտօ ցեք այաք ադոյա սեք տըր աոյա. Աէք աեր քաթր տաար կէտս աաաա տար սա Էնճէր այաք աալ ցեք աէք լաւ յարըր յեք աոյա, աեր ցեք այաք ադոյա ցէր յարաքըր.

Էյքա աալ աէք այաք լաւ, տար տէտա սաէ յանօ սա աոյա յար, օք Էտօա, յարօ օք Էլէնօր աէք աոյա.⁸ Աէք տեք աոյա ցեք աքօնըր քաթրանօ տօր աոյա, աէք աոք քաթրանօ սարըր.⁹ Էյքա աէք լաւ յալէ- յալէ յաա այաք լաւ յարաա, օք աէք աալ տօտէտաք յարաքըր. Աէք աեր յաա յաա կէտս քաթր տաոեքըր ցեք Անօտօ Էքէր այաք աոյա լաւ յարաա սաաքըր.¹⁰ Աէ ցառա յաէք յաա կաթր քաթր տաոեքըր ցեք Էնճէր տար յաճ լաէք այաք յար, յանաաք քաթր այաք աոյա. Աքօաաա կէկէր յալաա տա ցէճէր աէ, յարօ կէկէր կէտս Էնսըր այաք սարա աոյա, կէկէր կէտս Էնքա այաք սարաքըր.

¹¹ Օ լաստէաաք, ադոյր յարայա. Անաք ճաքեր տայա յարքըր. Ալէր քաթր տայա. Ղէա յալէլօա Էքա տաքըր յաա աոա տօքեր- յալէլօրըր. Մա Անօտօ, տար կէտս տէտաք ցէար տօ քերալօ յայօքէ յար, աաքէար այաք.

¹² Աէ յալէք տայա տօ աքօք տայա սա Էտօա Անօտօնէ լաւ յար յաէթ. Անօտօնէ լաւ սայա աաքըր ցէք այաք.

¹³ Աքօաաա Եսս Կալաա յէ յաասըր տօ Անօտօնէ տէտաք ցէար յա Ելալա ճաքըր Էնքեր այաք տօր Էար յաաք սայա.

Paulunê papia gêdên lau

GALATA

Apômtau Jesu nê Îjawae Îjam kêlain tau e sêsôm lasê lalau samuc, tañ nêñ ñam kêsêp Juda atom sêñô to sêkôc sa sêjac ñawaegeñ sêwiñ-sêwiñ nañ, biñ tonec kêlênsôn gôlôac buña gebe lau teñ têtû lau buña ñanô atom aê sejop Mosenê Biñsu sêwiñ aegom. Paulu taê gêjam gebe aê sêsô Biñsu ñalabu nê ge-jae êsêac ñawae atom. Masianô. Eñ gebe dambiñ tauñ toñ tamiñ Kilisi nee takêñ gêwiñ taugenê kêtû ñanombanânô gebe Anôtô gêlic ñamalac samob gêdên kêtû sêkêñ gewiññagenê. Tagerñ lau ñagêdô jasêô lasê gôlôac Galatiaña, nañ sêôc Paulunê biñ tonañ auc ma sêsôm ñajana gebe Lau sejop Mosenê Biñsu êwiñ acgom, go Anôtô êlic êsêac têtû lau gêdên. Galatia tonañ Romnêñ gamêñ teñ gêc Asia Sauñ.

Paulunê papia gêdên lau Galata nec ñac tau keto gebe lau, tañ sêkêñ taññ mêtê geo tonañ e seo sic nañ, sêkac taññ ôkwi dêndên gôlôac buña nêñ sêkêñ gewiñ to nêñ lêñ ñañên nañ. Paulu gêjac m nê papia gêwa tau sa gebe Jesu Kilisi nê aposolo teñ eñ ma gêwê kaiñ gaê tau, tec gêjam talañ tau gêdên lau, tañ seboc eñ aposolo ñanô atom nañ. Paulu gesen esêae ma kêsôm ñajana gebe ñamalac sêsun sakin aposoloña gelom eñ atom, kekôc anña Anôtônê. Ma Anôtô kêsakin eñ gêdên lau samuc gebe ênam mêtê êsêac êlêlêc lau Judawaga su. Go gelom biñ teñ gebe sêkêñ gêwiñ taugenê kêpô lau ôkwi têtû lau gêdên. Gocgo kêwaka biñ tonec sa gêc mômêlatu 5 to 6 gebe takêñ gêwiñ Kilisiña kêkac lau buña têtac gêwiñ taun, tec gêbiñ êsêac tôn jasêjam taun sa to sêmoasin taun topalêgen.

Ñadênañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-10

2. Paulu gêwa tau sa gebe eñ aposolo ñanô teñ 1:11-2:21
3. Îjawae Îjam Anôtônê moasinña 3:1-4:31
4. Kilisi kêgaboac lau buña su sêmoa nêñ lêtêgen, tec sêmansañ biñsu sênac ñawaegeñ 5:1-6:10
5. Paulu gêjac mata papia tau 6:11-18

Paulu gêjac m nê papia

1 Aê aposolo Paulu ñoc biñ tonec. Aê katu aposolo anña ñamalacnêñ atom, ma ñamalac teñ kêjalîñ aê sa atom. Jesu Kilisi agêc Tama Anôtô, tañ gêñu eñ anña ñacmatênêñ sa nañ, tec kêkêñ aê. ²Aê to lasitêwai samob, tañ semoa sêwiñ aê nañ, ma biñ êndên gôlôac dabun Galatanañ.

³Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasin to biñmalô êndên amac êwac.

⁴Kilisi tau kêkêñ tau kêtû aêacnêñ secña ma kêjanço aêac anña nom sec tonec su kêtom Tameñi Anôtô nê biñ. ⁵Îjawasi êndên eñ teñgen ma teñgen. Biññanô.

Îjawae ñajam tagerñ tec gêc

⁶Aê kêtakê, gebe amac akac taôm su seben anña ñac, tañ kêkêñ Kilisine moasin kêkaiem amac nañ, ma asun taôm adên ñawae ñajam taun teñ aja.

⁷Tagerñ ñawae ñajam teñ gêc atom, mago lau ñagêdô tec sêlênsôn amac ma sebe sênam Kilisinê ñawae ñajam ôkwi.

⁸Anô acgom, aêac me anjela undambêña teñ embe êsôm ñawae ñajam teñ lasê êndên amac eso ñawae ñajam, tañ aêac asôm lasê sugac nañ, Anôtô oc êpuc boa eñ. ⁹Ñoc biñ, tê kasôm su nê, galoc jasôm ñakônîñña êtiam gebe Îjac teñ embe êsôm ñawae ñajam teñ lasê eso ñawae ñajam, tañ akôc anña aêacma nañ, Anôtô oc êpuc boa eñ.

¹⁰Galoc alic amboac ondoc. Alic aê gabe ñamalac sêñô ñoc biñ ñajam me

Anôtô ênjô ñoc biñ ñajam. Me abe aê gagôm gêñlêlôm gebe ñamalac sêlic aê ñajamña me. Embe jañgôm êtu ñamalac sêlic aê ñajamña, oc jatu Kilisinê sak-ñiwaga atom.

Paulu kêtü aposolo ñaminj

¹¹ Lasitêwaac, aê jawa sa êndênj amac gebe ñawae ñajam, tañ kasôm lasê gêdênj amac nañ, ñam kêsêp ñamalacña atom. ¹² Aê kakôc aña ñamalac teñ nê atom, ma ñamalac teñ kêdônj aê atom, Jesu Kilisi tau geoc biñ tau lasê gêdênj aê.

¹³ ñoc lêñ gêmunja, tañ kasa gawinj lau Juda nañ, amac aña ñawaegac gebe kêjanda Anôtônê gôlôac ma gasenj êsêac ñawaô. ¹⁴ Aê gajob Judanênj mêtê kalêlêc lau Juda taêsam, tañ ma jala kêtôm tau nañ su, ma kamasanj ñoc lau ñanô nêñ ñagôlinj lanjwa toôlic palê kaiñ teñ.

¹⁵ Mago Anôtô gêlic ñajam, tec kêjalinj aê sa gêdênj tañ tinoc kêkôc aê atomgeñ nañ, ma kêkênj nê moasinj mênkêkalem aê kwananjenj. ¹⁶ Ma enj geoc nê Latu lasê gêdênj aê gebe jasôm ênê ñawae ñajam lasê êndênj lau samuc, tec aê katu kênac ñam gêdênj ñamalac teñ atom, ¹⁷ ma kapi Jerusalem gaja gebe jalic lau, tañ têtü aposolo sêmunj aê nañ atom. Aê gaja Arabia e gamu gaja Damasku kêtiam.

¹⁸ Gamoa e jala têlêac gêjaña, go kapi Jerusalem gaja gabe jalic Kepa, tec ganjônj gawinj enj bêc 15. ¹⁹ Mago galic aposolo ñagêdô nêñ teñ atomanô. Apôm-tau lasi Jakobo taugenj tec galic enj. ²⁰ Biñ tec kato gêdênj amac nec, kasau atom, kato kakô Anôtô lanjônêmña. ²¹ Go gaja Suria to Kilikia ñagamênj. ²² Gôlôac dabuj Judaiana, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tônj nañ, sêlic aê lanjôcanô atom. ²³ Biñ tagenj tonec tec sênô ñawae gebe “Ñac tañ gêmunjenj kêjanda aêac nañ, tec galoc kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi biñ

takênj gêwiñña, tañ gêmunjenj gesenj su nañ.” ²⁴ Ma sêlambiñ Anôtô kêtü aêña.

Paulu to aposolo ñagêdô nêñ biñ

2 Gamoa e jala 14 gêjaña su acgom, go aêagêc Barnaba api Jerusalem aja kêtiam ma akôc Titi gêwiñ aêagêc.

² Anôtô geoc biñ tau lasê gêdênj aê, tec gaja. Ma ñawa ñawae ñajam, tañ gajam mêtê lau samuc nañ, sa gêdênj laumata amoa ma taunja, gebe kôm, tañ gajam su to gajam gamoa nañ, janam ñaômagenj atom. ³ Ma êsêac sêkac aêac kêtü asa ñac Helen Titi, tañ gêmoa gêwiñ aêac nanja atom. ⁴ Lasitêwai dansanj ñagêdô sebe sêsa enj. Êsêac sêsêli aêac popoc su mênswêwiñ sebe sêndib aêac, tañ Kilisi Jesu kêgaboac aêac su aña biñsuanô nañ. Ma êsêac sebe sêkôninj aêac tônj asô biñsuanô ñalabu êtiam. ⁵ Mago aêac atu palê to asô êsêac ñalabu ñagec atom, ñam gebe ñawae ñajam ñabiññanô ênêc amacña.

⁶ Lau ñagêdô sêmoa, tañ sêlic êsêac amboac laumata nañ. Oc têtü laumata ñanô me masi, biñ tonanj kêkênj wapac aê atom, gebe Anôtô kêpuc lau teñ ñam atom, gêlic samob têtôm taunjenj. Laumata tonanj sêkênj ñagôlinj wakuc teñ gêdênj aê atom. ⁷ Masianô. Êsêac sêjala kêtü tônj, gebe Anôtô kêkênj kôm jasôm ñawae ñajam lasê êndênj lau samucña gêdênj aê kêtôm kêkênj kôm gêdênj Petere gebe êsôm lasê êndênj Juda, ⁸ gebe Anôtô, tañ kêpuc Petere tônj kêtü Judanênj aposolo nañ, tec kêpuc aê tônj gêwiñ katu lau samuc nêñ aposolo. ⁹ Jakobo agêc Kepa ma Joanj, tañ sêsam êsêac gebe gôlôac dêbu ñaalê nañ, sêjala moasinj, tañ Anôtô kêkênj gêdênj aê, tec sêkam aêagêc Barnaba lemenj kêtü ambinj taunj tônja, ma amasanj biñ kêpi tagenj gebe aêac akênj mêtê êndênj lau samuc, ma êsêac sêkênj êndênj Juda. ¹⁰ Tagenj sêmasanj biñ tonec gêwiñ gebe aêac taênj ênam lau ñalêlôm sawa aña

êsêacnêḡ. Aê tec taêc gêjam biḡ tonaj ma gajam kêtḡ ḡoc kôm gajac ḡawaeḡ.

Paulu gec biḡ Kepa aḡa Antiokia

¹¹ Gêdêḡ taḡ Kepa gêô lasê Antiokia naḡ, aêagêc aseḡ taḡḡ e kasôm kêpi eḡ têbêla gebe Gôgôm keso. ¹² Jakobonê lau jasêô lasê atomḡḡ, ma eḡ ḡeḡ ḡêḡ ḡêḡḡḡḡ ḡêwiḡ lau samuc. Mago gêdêḡ taḡ êsêac sêô lasê su naḡ, eḡ kêgamiḡ tau jagêmoa nê tauḡa gebe kêtêc lau buḡa, taḡ sêsap lêḡ sêsa lauḡa tônḡ naḡ. ¹³ Juda buḡa ḡagêdô sêsa lêḡdansaj sêwiḡ eḡ e sê Bamaba ôkwi jakêsa lêḡdansaj tau ḡêwiḡ amboac tonajḡḡ. ¹⁴ Aê galic lau tonaj nêḡ lêḡ keso ḡawae ḡajam ḡabinḡḡanô, tec kasôm gêdêḡ Kêpa, êsêac samob sêḡô, gebe “Aôm Juda, tageḡ kôsa Judanêḡ lêḡ atom, gômoe amboac ḡac samuc teḡ. Mago amboac ondoc tec kôkac lau samuc gebe sêsa Judanêḡ lêḡ.”

Anôtô gêjam Juda to lau samuc kêsi kêtḡ sêkêḡ ḡêwiḡḡa

¹⁵ Tenêḡi sêkôc aêac Judageḡ, aêac lau sec aḡa lau samuc nêḡ atom. ¹⁶ Mago aêac tajala gebe ḡamalac teḡ embe ênam kôm, taḡ biḡsu kêjatu naḡ, ḡanô êsa, oc êtôm gebe êmansaj tau e Anôtô êlic eḡ ḡac gêdêḡ atom, eḡ êkêḡ êwiḡ Jesu Kilisi acgom. Amboac tonaj aêac takêḡ ḡêwiḡ Kilisi Jesu gebe Anôtô êmansaj aêacnêḡ biḡ to êlic aêac tatu lau gêdêḡ êtu takêḡ ḡêwiḡ Kilisiḡa, êtu tajam kôm, taḡ biḡsu kêjatu naḡ, ḡanô kêsaḡa nec atom. Anôtô oc êmansaj ḡamalacnêḡ biḡ to êlic êsêac têtḡ lau gêdêḡ êtu ḡamalac sêjam kôm, taḡ biḡsu kêjatu naḡ ḡanô kêsaḡa nec atomanô. ¹⁷ Mago aêac embe taêḡ êka gebe Anôtô êmansaj nêḡ biḡ to êlic aêac tatu lau gêdêḡ êtu Kilisiḡa, go tatôm lau sec. Embe amboac tonaj, oc Kilisi êtu sec ḡasakiḡwaga me. Masigoc. ¹⁸ Aê embe jakwê ḡêḡ, taḡ gasêḡ su naḡ

êtiam, go jawa tauc sa amboac ḡac, taḡ kêgêli biḡsu naḡ. ¹⁹ Biḡsu ḡêjac aê êndu, tec jawê kaiḡ biḡsu êtiam atom, gebe jamoa janam sakiḡ Anôtôḡeḡ. Sêjac aê kapi kakesotau gawiḡ Kilisi. ²⁰ Gamoe matoc jali nec ḡam kêsêp aê tauc atom. Kilisi ḡêmoa mata jali mênḡḡeḡam ḡoc ḡalêlôm auc. Aê galoc tec gamoe matoc jali gamoe nom nec, ḡam kêsêp kakêḡ ḡêwiḡ Anôtônê Latu, taḡ têtac ḡêwiḡ aê to kêkêḡ tau kêtḡ aêḡa naḡ. ²¹ Aê kêtiḡ Anôtônê moasiḡ su atom. Biḡsu embe êtôm gebe êmansaj ḡamalacnêḡ biḡ e Anôtô êlic êsêac têtḡ lau gêdêḡ, oc Kilisi ḡêmac êndu ḡaômageḡ. ¶

Biḡsu to takêḡ ḡêwiḡ ḡabinḡ

3 O amac Galatawaga, amac lau kauc ḡêbôc. Aê gawa Jesu Kilisi sa gêdêḡ amac e kêtôm amac taôm alic eḡ ḡeḡkaleḡ kakesotau. Ma asa ḡêwê amacnêḡm kauc ôkwi. ² Aê gabe jaḡô biḡ tageḡ tonec aḡa amacnêḡm gebe ḡalau Dêbuḡ gêdêḡ amac ḡêwac nec ḡam kêsêp amac ajam kôm, taḡ biḡsu kêjatu naḡ, e ḡanô kêsa me aḡô ḡawae ḡajam e akêḡ ḡêwiḡḡeḡ. ³ Amac kauc ḡêbôc amboac tonaj me. Amac ajac m nêḡm lêḡ toḡalau Dabuḡḡeḡ ma galoc abe anac dabiḡ ḡa taôm nêḡm ôlimwalô me. ⁴ Amac atap moasiḡ tonaj ḡai sa ḡaômageḡ me. Moae amboac tonaj nec. ⁵ Anôtô taḡ kêkêḡ ḡalau gêdêḡ amac to ḡêḡôm ḡêḡsêga kapôêḡ aḡa amacnêḡm naḡ, oc ḡêḡôm kêtḡ amac ajam kôm, taḡ biḡsu kêjatu naḡ, e ḡanô kêsaḡa me kêtḡ aḡô ḡawae ḡajam e akêḡ ḡêwiḡḡa.

⁶ Biḡ tonaj kêtôm teto ḡêc gebe “Abraham kêkêḡ ḡêwiḡ Anôtô, tec ḡêlic eḡ ḡac gêdêḡ.” ⁷ Amboac tonaj ajala acgom gebe lau, taḡ sêkêḡ ḡêwiḡ naḡ, têtḡ Abrahamnê latui ḡanô. ⁸ Biḡ taḡ teto ḡêc naḡ, ḡêwa sa kwanajḡeḡ gebe Anôtô êmansaj lau samuc nêḡ biḡ e

¶2:21 Kepa kêtḡ Peterenê ḡaê teḡ. Asam Joaj 1:42.

êlic êsêac têtû lau gêdêñ êtu sêkêñ êwiñña, tec ñawae ñajam gêdêñ Abraham kwananğey gebe “Gólôac nomña samob têtap mec ñamoasiñ sa êtu aômña.”⁹ Amboac tonañ lau, tañ sêkêñ gêwiñ nañ, têtap mec ñamoasiñ sa sêwiñ Abraham, tañ kêkêñ gêwiñğey nañ.

¹⁰ Samob tañ taêñ kêka kôm, tañ biñsu kêjatu nañ, biñsu oc êpuc boa êsêac gebe teto gêc gebe “Biñsu êpuc boa lau peben, nañ sêñğôm biñ, tañ teto gêc biñsu ñabuku nañ, samob ñanô êsa tomalagen atom.”¹¹ Biñ tonec gêc awê gebe biñsu kêtôm gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ e Anôtô êlic êsêac têtû lau gêdêñ nec atom, gebe teto gêc gebe “Ñac tañ Anôtô kêmasañ ênê biñ e gêlic eñ kêtû ñac gêdêñ nañ, êñğôn mata jali êtu kêkêñ gêwiñña.”¹² Mago biñsu gêc kêtû takêñ êwiñña atom, gêc kêtû danğôm ñanô êsaña amboac teto gêc gebe “Ñac teñ embe êmansañ biñsu tomalagen, nañgo êñğôn mata jali.”

¹³ Biñsu kêpuc boa aêac, mago Kilisi kêsi aêac su. Eñ kêkêñ tau kêsô biñ kêpuc boaña ñalabu gêjô aêac su kêtôm teto gêc gebe “Biñsu kêpuc boa lau samob, tañ señkaleñ ka nañ.”¹⁴ Anôtô gêğôm gêñ tonañ ma kêkêñ Kilisi Jesu gebe mec ñamoasiñ, tañ Anôtô gêjac mata gêdêñ Abraham nañ, elom lau samuc gebe aêac takôc ñalau, tañ Anôtô gêjac mata nañ, sa êtu takêñ gêwiñña.

Biñsu to biñ, tañ Anôtô gêjac mata nañ

¹⁵ Lasitêwaac, aê gabe janam dôn ñoc biñ êpi ñamalacnêñ mêtê acgom. Ñac teñ embe êmansañ nê awalênsêm êtu tañ su, go Ñac teñ êtôm gebe enseñ su me ênac têku nê biñ teñ atom.¹⁶ Ma Anôtô gêjac mata biñ gêdêñ Abraham agêc nê wakuc. Eñ kêsom gebe “Aôm to nêm wakuc” nec atom. Embe êsôm amboac tonañ, go êwa ña gebe ênê wakuc taêsam. Mago kêsôm gebe “Agêc nêm

wakuc,” tec gêwa ña gebe ênê wakuc tagen. Ênê wakuc tau Kilisi.¹⁷ Aê gabe jasôm biñ amboac tonec gebe Anôtô kêmasañ awalênsêm kwananğey e jala 430 gêjaña acgom, go kêkêñ biñsu kêdaguc. Mago biñsu tau êtôm gebe enseñ awalênsêm su to ênam biñ, tañ Anôtô gêjac mata nañ, ôkwi atom.¹⁸ Gêñlênsêm tañ Anôtô gebe êkêñ nañ, embe ñam êsêp biñsu, go biñ, tañ Anôtô gêjac mata nañ, ñanô masi. Mago Abraham kêtap moasiñ tonañ sa kêtû Anôtô gêjac mata gêñ tau gêdêñ eñña.

¹⁹ Ma biñsu tau ñam amboac ondoc. Biñsu tau ñam gebe ñamalac sêñğêlisêñğêli sêmoa e Abrahamnê wakuc, tañ Anôtô gêjac mata biñ kêpi eñ nañ, mênêsa acgom. Añela sêkêñ biñsu tau kêsêp sêliñwaga teñ lêma.²⁰ Sêliñwaganê kôm gêjac ñac tagen ñawae atom. Mago Anôtô eñ ñac tagen.

Biñsu ñakôm

²¹ Ma biñsu tonañ oc enseñ biñ, tañ Anôtô gêjac mata nañ su me. Masianô. Biñsu teñ embe ênêc, tañ êtôm gebe êkêñ aêac danğôn materñ jali nañ, go biñsu tonañ oc êtôm gebe êmansañ aêacnêñ biñ e Anôtô êlic aêac tatu lau gêdêñ amboac tonañ.²² Mago Anôtônê biñ gêwa sa gebe sec kêkôninğ gêñ samob tôn, gebe lau, tañ sêkêñ gêwiñ Jesu Kilisi nanğey, têtap moasiñ, tañ Anôtô gêjac mata nañ sa.

²³ Gêdêñ tañ biñ takêñ gêwiñña mênkêsa atomgen nañ, biñsu tau kêgamiñ aêac danğôn kapoacwalô, gebe êkôninğ aêac tôn e êndên têm Anôtô eoc biñ takêñ gêwiñña lasê acgom.²⁴ Amboac tonañ biñsu kêtû aêacnêñ jaomwaga, tañ gêwê aêac dêdêñ Kilisi taja, gebe Anôtô êmansañ aêacnêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ êtu aêac takêñ gêwiñña.²⁵ Galoc biñ takêñ gêwiñña mênkêsa, tec aêac tasô jaomwaga ñalabu kêtiam atom.

²⁶ Amac samob atu Anôtô latui kêtü akêñ gêwiñ Kilisi Jesuñ. ²⁷ Amac samob, tañ alij sanju su nañ, Kilisi gêbiñ amac tôn tamiñ eñ, tec asô Kilisi kêtü nêñ ñakwêgac. ²⁸ Talic lau ñagêdô amboac Juda ma ñagêdô amboac lau samuc atom. Talic ñagêdô amboac gêñôma ma ñagêdô amboac lau sêmoa nêñ lêtêgeñña atom. Talic ñagêdô amboac ñacwaga ma ñagêdô amboac lauo atom. Amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbiñ amac tôn nañ, atu ñanô tageñ. ²⁹ Embe Kilisinê gêñ amac, oc atu Abrahamnê wakuc ma awê kaiñ gêñlênsêm êtôm Anôtô gêjac mata.

4 Aê jasôm êpi biñ teñ êwiñ acgom gebe ñac-gêwê-kaiñ-gêñlênsêm-waga kêtü tamanê gêñ samob ñatau. Mago ñac tau embe ñapalê sauñ, nañgo eñ êtôm sakiñwaga. ² Lau ñagêdô oc sênam eñ awa to sejpô ênê gêñ e êndêñ noc, tañ tama ketoc kêkô kwananjen nañ. ³ Aêac amboac tonan. Gêdêñ tañ aêac ñapalêgeñ nañ, aêac tajam sakiñ tasô nom tonec ñagêñlêlôm ñalabu. ⁴ Mago gêdêñ tañ ñanoc tau mênkêsa nañ, Anôtô kêsakiñ Latu, awê teñ kêkôc eñ, ma kêsô biñsu ñalabu. ⁵ Eñ kêsô biñsu ñalabu gebe êsi aêac lau, tañ tamoac biñsu ñalabu nañ, su e tatu Anôtônê latui.

⁶ Amac atu Anôtônê latuigac, tec eñ kêsakiñ Latunê ñalau kêsêp aêacnêñ ñalêlôm ma ñalau tau gêmôêc gebe “Tamoc, o Tamoc.” ⁷ Amboac tonan aôm sakiñwaga kêtiam atom, aôm latu. Embe latu aôm, go Anôtô êkêñ aôm ôwê kaiñ gêñlênsêm amboac tonan.

Paulu kêpô sim tau kêtü lau Galatana

⁸ Gêmungeñ amac ajam kauc Anôtô, tec ajam sakiñ gêdêñ anôtôi, tañ nêñ ñanô masi nañ. ⁹ Galoc tonec amac ajala Anôtôgac, moae jasôm amboac tonec gebe Anôtô tau kêjala amacgac, ma amboac ondoc, tec abe akac taôm su

amu andêñ nom ñagêñlêlôm palê-palê to ñanô masi ana êtiam, ma abe anac m sakiñ tau êtiam. ¹⁰ Amac atoc bêc to ajôn ma om to jala sagoc. ¹¹ Aê gaê go to kêpô lêna kêtü amacña gebe moae oc gajam koleñ kêpi amac ñaômageñ.

¹² O lasitêwaac, aê jateñ amac gebe atôm aêman amboac aê katôm amac. Amac atu kasec aê atom. ¹³ Amac ajalagac, gêdêñ tañ kasôm ñawae ñajam lasê gêdêñ amac kêtü ñamata nañ, kasôm kêtü gêmac kêkô aê tônña. ¹⁴ Aê ôlic togêmac kêlênsôn amac to matem panja gêjac aê ma alic aê amboac gêñ sec atom. Amac akôc aê sa amboac Anôtônê anjela teñ ma amboac Kilisi Jesu tau. ¹⁵ Ijoc amacmêñ, nêñ têmtac wapi gêmunña nañ gêc ondoc. Aê galic, tec jasôm lasê to jawa sa êndêñ amac gebe amac embe alic êtôm, oc akip matemlakôp sa ma akêñ êndêñ aê. ¹⁶ Ma galoc amboac ondoc. Aê kasôm biññanô gêdêñ amac nec katu nêñ ñacjo me.

¹⁷ Êsêac lau tonan sêgôm gêñlêlôm amac nañ ñajam atom. Êsêac sebe sêkac amac su anja aê gebe atoc êsêac taunjen sa. ¹⁸ Anjôm gêñlêlôm gêñ ñajam ñapan ma anjôm êndêñ noc aê jamoa jawiñ amacñageñ nec atom. ¹⁹ O ñoc ñapalêac, ñandan kêtun aê kêtiam amboac awê ñapalê kêtun eñ e Kilisi êtu anô anja amacnêñ ñalêlôm acgom. ²⁰ Ojae, aê gabe jamoa jawiñ amac galocgeñ. Aê gabe jasôm biñ êndêñ amac janam aoc ôkwi-ôkwi. Aê kapô lêna tauc ñanô kêtü amacña.

Hagar agêc Sara têtü ñadôn

²¹ Amac tañ abe amoa biñsu ñalabu nañ, asôm êndêñ aê acgom, amac anô biñsu atom me. ²² Teto gêc gebe Abrahamnê latuagêc tec sêmoa, teñ anja sakiñwagaonê ma teñ anja ñatauonê. ²³ ñac tañ sakiñwagao kêkôc nañ, ñam kêsêp ñamalacña. Ma ñac, tañ ñatauo kêkôc nañ, ñam kêsêp Anôtônê biñ,

tañ gêjac mata nanña. ²⁴Biñ tonañ kêtü biñgôlinj gebe awê luagêc têtôm poac luagêc. Teñ kêkanônj lôc Sinai, tec ñawakuc tau têtü gêñôma, ²⁵gebe ñaê Hagar tonañ sêsam kêpi lau Arabia nêñ lôc Sinai ma kêkanônj Jerusalem galocña, gebe Jerusalem galocña to ñagôlôac têtü gêñôma sêmoa. ²⁶Mago Jerusalem ôña tau, tañ kêtü tau nê ñatauo gêmoa nê tauña nañ, kêtü aêac samob tenenji, ²⁷gebe teto gêc gebe “Aôm awê kapoac, tañ kôkôc ñapalê atom nañ, têtmtac ñajam êsa, ma aôm awê, tañ ñapalê kêtüñ aôm atom nañ, ônam lasê toöndugen, gebe awê sawa nê ñapalê taêsam kêlêlêc awê toñac nê su.”

²⁸O lasitêwaac, Anôtônê biñ, tañ gêjac mata nañ, kêkêñ amac atu ñapalê atôm Isak. ²⁹Gêmungeñ ñac, tañ nê ñam kêsêp ñamalacña nañ, kêjanda ñac, tañ ñalau gêjac mata biñ kêpi eñ nañ, ma galoc amboac tonanjen. ³⁰Mago biñ, tañ teto gêc nañ, kêsôm asagenj. Kêsôm gebe “Ômasuc sakinwagao agêc latu sêc sêna, gebe sakinwagaonê latu êwê kainj gêñlênsêm êwiñ ñatauonê latu atom.” ³¹Lasitêwaac, amboac tonañ sakinwagaonê ñapalê aêac atom, ñatauonê ñapalê aêac.

Kilisi kêgaboac aêac su, tec tajop nêñ lêñ ñapep

5 Kilisi kêgaboac aêac su gebe tamoa nêñ lêtêgenj. Amboac tonañ akô ñajana gebe sênam amac ôkwi nasêkônij amac atu sakinwaga êtiam atom. ²Alic acgom, aê Paulu jasôm êndênj amac gebe Amac embe asôm gebe sêsa amac, go Kilisi ênam amac sa atom. ³Ñamalac samob, tañ sêsôm gebe sêsa êsêac nañ, jawa sa êtiam êndênj êsêac gebe êsêac sêngôm biñsu samucgenj ñanô êsa tomalagenmañ. ⁴Amac embe taêm ênam gebe

biñsu êmansañ nêñ biñ e Anôtô êlic amac atu lau gêdênj nañ, oc andim taôm êngic anja Kilisinê e akac taôm su anja moasiñ tau. ⁵Aêac takênj matenj gebe Anôtô êmansañ nêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdênj. Aêac daônj biñ tonañ tamoa gebe ñalau Dabuñ kêkêñ aêac takênj gêwiñ. ⁶Kilisi Jesu embe êmbiñ aêac tônj, oc sêsa aêac me sêsa aêac atom, tonañ ñanô masi. ñanô tagenj tonec gebe takênj gêwiñ êkac aêac têtntac êwiñ ñanôña.

⁷Gêmungeñ amac asêlêñ nêñ lêñ ñajamgeñ amoa e asa kêkô amac auc, tec tañem wamu biññanô kêtiam atom. ⁸Anôtô tañ kêkalem amac nañ, kêkô amac auc atom. ⁹Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgenj auc e êsuñ. ¹⁰Apômtau gêbiñ aêac tônj, tec taêc kêka amac, gebe nêñ ñalêlôm oc ênam tau ôkwi atom. Ma ñac, tañ kêlênsônj amac nañ, oc êndac nê ñagêjô. ñac tau aê gajam kauc eñ, mago eñ oc êwê sa atom. ¹¹O lasitêwaac, embe janam mêtê êpi sêsa launja, oc sêjanda aê êtu asagenja. Embe jasôm ñoc biñ amboac tonañ, oc kakesotau ñawae êlênsônj lau teñ atom. ¹²Ojae, lau tañ sêli amac sa nañ, sêsa ôlinjgêdô samucgenj sumanj.

¹³O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac gebe amoa nêñ lêtêgenj. Tagenj amac amoa nêñ lêtêgenj êtu têtmtac ñakalac ñamôkê atom, amac anam sakinj taôm êtu têtmtac gêwiñ ñanônjagenj. ¹⁴Gebe ñalô tagenj kêkatonj biñsu samob sa gebe “Têtmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têtmtac gêwiñ taôm.” ¹⁵Embe êñac to asac taôm, nañ alic taômgeñ gebe êndanğonj taôm su atom.

Ñalaunê ñanô to têtntac ñakalac nê ñanô

¹⁶Aê jasôm biñ teñ êwiñ acgom gebe Asêlêñ toñalaugeñ ma anğôm têtmtac ñakalac êkac amacña ñanô êsa atom. ¹⁷Aêac tajala gebe Têtntac ñakalac gedec

Ŋalau ma Ŋalau gedec têntac ŋakalac. Gêŋ tauagêc sêkêŋ kisa gêdêŋ tauŋ, tec amac atôm gebe aŋgôm gêŋ, taŋ abe êŋgômŋa naŋ, ŋanô êsa atom. ¹⁸Ma ŋalau embe êwê amac, oc amoa biŋsu ŋalabu atom.

¹⁹Têntac ŋakalac nê ŋanô tau tonec ŋai tec gêc awêgeŋ gebe Biŋ mockaiŋo to mockaiŋa, lêŋ môpŋa, wauc-wauctêna, ²⁰sakiŋ gwamŋa, beŋ, kisa, sêsôm tauŋ, sêjam lêmuŋ tauŋ, têntac ŋandaŋ, sêôc tauŋ auc, sêwa tauŋ kêkôc, sêkac tauŋ su, ²¹têntac sec, sênôm gêŋ anaboa, seŋ lasam ŋawaô to gêŋ ŋagêdô amboac tonar. Biŋ tonar ŋai jasôm ŋakônriŋa êndêŋ amac amboac kasôm kwanangeŋ su gebe Lau taŋ sêgôm gêŋ amboac tonar naŋ, sêwê kaiŋ Anôtônê gamêŋ atom.

²²Ma ŋalau tau nê ŋanô tonec gebe Têntac gêwiŋ, têntac ŋajam, biŋmalô daê biŋ tôŋ, ŋalêlôm malô, gabêjam, tamoia ŋaŋêŋ, ²³malô-malô, tatu mêtê tauŋ ŋapep. Biŋsu ênac jao gêŋ amboac tonarŋa teŋ gêc atom. ²⁴Samob tê têtû Kilisi Jesu nê gêŋ naŋ, sêjac têntac ŋakalac to ŋalêlôm kêkac-kêkac êsêacŋ kêpi kakesotau gêja su. ²⁵Ŋalau embe êkêŋ aêac tamoia mateŋ jali, naŋ tasa nêŋ lêŋ toŊalaugeŋmaŋ. ²⁶Damboia tauŋ êtu waenŋa atom to tatarŋ pêlê tauŋ atom ma têntac sec êndêŋ tauŋ atom. [§]

Daoc gêŋwapac tanam tauŋ sageŋ

6 O lasitêwaac, ŋamalac teŋ embe êŋgêli biŋsu, naŋ amac lau toŋalau anam eŋ sa ŋa nêŋ ŋalêlôm malô. Ma alic taôm gebe lêtôm êtap amac sa êwiŋ atom. ²Aôc gêŋwapac anam taôm sageŋ, go aŋgôm Kilisinê biŋsu ŋanô êsa. ³Ŋac teŋ embe êkiaŋ tau gebe eŋ ŋac towae, mago eŋ ŋac ŋaôma, oc ênsau tau. ⁴Lau samob sênsaê nêŋ koleŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ sêlic acgom. Embe ŋa-

jam, go êtu êsêac tauŋ waen. Êsêac sênam dôŋ nêŋ koleŋ êpi lau ŋagêdô nêŋ atom. ⁵Samob oc sêôc tauŋ nêŋ gêŋwapac êndêŋ-êndêŋgeŋ.

⁶Ŋac taŋ gêŋô mêtê naŋ, ênac sam gêŋ ŋajam samob êndêŋ mêtê ŋakêdôŋwaga êwê kaiŋ êwiŋ.

⁷Akêli taôm êtu awê Anôtô aucŋa atom, gebe gêŋ, taŋ ŋamalac êsê naŋ, tec êkôc ŋanô. ⁸Ŋac teŋ embe êsê gêŋ êsêp têtac ŋakalac, oc ŋanô têtac ŋakalacŋa enseŋ eŋ su. Ŋac teŋ embe êsê gêŋ êsêp Ŋalau, oc ŋanô Ŋalauŋa êkêŋ eŋ êŋgôŋ mata jali teŋgeŋ. ⁹Aêac tanam nêŋ koleŋ ŋajam tokam-tokam atom. Aêac embe tekweŋ êmbac atom, go tatap nêŋ ŋanô sa êndêŋ ŋanoc. ¹⁰Nêŋ ŋasawa tamoasiŋ ŋamalacŋa tec gêc. Amboac tonar tamoasiŋ lau samob, mago tamoasiŋ gôlôac, taŋ sêkêŋ gewiŋ Kilisi gebiŋ aêac tôŋ naŋ, êlêlêc su.

Paulu gêjac mata nê bŋ ma gêjac biŋsu to gêjam mec gôlôac

¹¹Alic ŋatalô kapôêŋ-kapôêŋ tonec tauc lemoc kato gêdêŋ amac. ¹²Êsêac samob, taŋ sebe lau tetoc êsêac sa êtu gêŋ nomŋaŋa naŋ, sêkac amac gebe alôc ma sêsa amac. Êsêac taêŋ gêjam biŋ tageŋ tonec gebe lau sêjanda êsêac êtu Kilisinê kakesotaŋa atom. ¹³Mago lau, taŋ sêsa êsêac naŋ, tauŋ sejob biŋsu atom. Êsêac sebe sêsa amac e tetoc tauŋ sa êtu amacŋa gebe asô sakiŋ ôliŋŋa tonar ŋalabu. ¹⁴Mago aê, aê jatoc tauc sa êtu gêŋ teŋŋa atom, êtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê kakesotaŋageŋ. Kêtu kakesotaŋa aê galic nom amboac gêŋ matê, ma lau nomŋa sêlic aê amboac gêŋ matê. ¹⁵Sêsa lauŋa me sêmoia samucgeŋŋa tonar ŋanô atom. Ŋanô tageŋ tonec gebe Anôtô êkêŋ aêac tatu gêŋ wakuc acgom. ¹⁶Biŋmalô to Anôtônê taê walô êndêŋ êsêac samob,

[§]5:26 Alic Kor 1.5:6

taŋ sêsa nêŋ lêŋ sêndaŋguc ŋagôliŋ
tonaŋ naŋ, to êndêŋ Anôtônê lau Israel
êwiŋ.

¹⁷ Alênsôŋ aê êtiam atom, gebe Jesunê
bêlêm ŋamala gêc aê ôlicgac.

¹⁸ O lasitêwaac, aêacnêŋ Apômtau
Jesu Kilisi nê moasiŋ êwiŋ amacnêŋ
ŋalau. Biŋŋanô.

Paulunê papia gêdên lau

EPESE

Paulunê papia gêdên lau Epese nec ñac tau keto gebe êwaka biñ, tê Anotôtô taê gêjam gebe êngômña nê, sa ênêc awegen gebe “Êndên ñanocgen ma embiñ gên samob ange undambê to nom tôn, go êkên Kilisi êtu ñamôkê” (1:10). Go keto kêtú tonecña gewiñ gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêñ lên samob sêwaka biñ kapôên tonañ ñam sa, ec sêkên gewiñ Jesu Kilisi êmbiñ ñamalac peben toñ têtú gên ñanô tagen.

Paulu gêôn papia tau ñatêna sa gec ñasêbu ñamataña keto kêpi Tameñi Anôtô kêjaliñ nê lau sa têtú ñanô tagen ñalên. Eñ kêsuc êsêacnêñ biñ ôkwi ma kégaboac êsêac su anña nêñ sec kêtú Latu Jesu Kilisiña, tec kêkên ñalau Dabuñ kêtú moasiñ kapôên tonañ ñakamaclaun gebe gêjac êsêac ñawae biññanôgen. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêñ lên samob amboac lau, tañ senjom Kilisi gêbiñ êsêac tónnac êtu anô êpi taun nêñ sêmbiñ taun tón tonanôgenña. Kilisi gêbiñ Anôtônê lau tón têtú gólôac dabuñ tagen nec, Paulu gêwa sa to gê dôn kêpi biñ tonec ñai gebe gê dôn gólôac dabuñ kêpi ôli ten, tañ Kilisi kêtú ñamôkê nan, me kêpi andu ten, tañ Kilisi kêtú ñaalê kêclêsuña nan, me kêpi awê ten, tañ Kilisi kêtú ênê akwen nan. Paulu keto papia tau keto biñ gêjam dani ma en taê gêjam Anôtônê moasiñ, tañ mênkêtu anô kêpi Kilisi nan-gac. Ênê ñalêlôm kêkac en todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp ñasawa gêwiñ-gêwiñ. Eñ keto biñ samob kepen Kilisi têtac gêwiñ ñamalacña to kêkên tau kêtú da gêjô ñamalac suña ma kêsuc ñamalacnen sec ôkwiña to taê labu ma kêmoasiñ ñamalacña to nê ñalêlôm ñawê ma nê lên selecña.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gólôac Dabuñ 1:3-3:21
3. Lên wakuc gêjac lau, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tôn nan ñawae 4:1-6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê nan, ñoc biñ êndên Anôtônê lau, tañ sêkên gêwiñ Kilisi Jesu sênqôn Epese nan. ²Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to biñmalô êndên amac êwac.

Moasiñ tañ tatap sa kêtú Kilisiña

³Awen gêoc aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tañ kêkên Kilisi ma gêjam mec aêac ña mec ñalêlômña tokaiñ-tokaiñ, tañ ñam kêsêp undambê nan. ⁴Anôtô kêkên nom atomgen, ma kêjaliñ aêac sa tatu ênê gên kêtú Kilisi e tatu lau dabuñ to ñañên tamoa en lañônem. Anôtô têtac gêwiñ aêac, ⁵tec taê gêjam kêtú tón gebe êkên Jesu Kilisi êwê aêac dandên en tana natatu ênê latui. Biñ tonañ en têtac gêwiñ gebe êngôm ñanô êsa. ⁶Lambiñ êndên Anôtô gebe kêkên latu, tañ têtac gêwiñ en nan, mênkêtu moasiñ ñawasi tau gêdên aêac.

⁷Kilisi tau kégaboac aêac su ña nê dec ma kêsuc tagêli biñsu ñabiñ ôkwi. Biñ tonañ gêwa ênê moasiñ kapôênanô sa. ⁸Anôtô kêsêwa moasiñ tonañ mênkêpi aêac. Eñ ñac tokauc to kêjala biñ, tañ gêc lêlômgen nan, ⁹tec gêwa nê biñ ñalêlômña sa gêdên aêac ma gebe êngôm biñ tañ taê gêjam kêtú tón nan, ñanô êsa gêdên tañ kêkên Kilisi. ¹⁰Anôtô ênac dabiñ nê biñ, tañ kêmasañ nan, êndên ñanocgen ma êmbiñ gên samob anña undambê to nom tón, go êkên Kilisi êtu ñamôkê.

¹¹Ñac tau kêkên aêac awê kaiñ gênlênsêm kêtôm Anôtô kêmasañ kwananjen ma gêgôm biñ, tañ taê

gêjam kêtü tøj nañ, ñanô kêsa. ¹²Aêac tañ akêñ materñ Kilisi kwananğenñ nañ, alambiyñ Anôtônê ñawasi.

¹³Ma amacnêm biñ amboac tonanğenñ. Eñ kêkêñ amac añô biññanô ñamêtê, ñawae ñajam kêpi lêñ Anôtô ênam amac kêsiña e akêñ gêwiñ Kilisi, ma Anôtô kêkêñ ñalau Dabuñ, tañ gêjac mata nañ, kêtü ñabelo atu ênê gêñña. ¹⁴Ñalau Dabuñ tau kêtü aêacnêñ gêñlênsêm ñakamaclaunğ, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê gêñ ma talambiyñ ênê ñawasi.

Paulunê mec

¹⁵Aê gañô amac akêñ gêwiñ Apôm-tau Jesu to têtac gêwiñ Anôtônê lau samob ñawae, ¹⁶tec gajam danğe Anôtô kêtü amacña gederñ tøjğenñ ma taêc gêjam amac kêsêp ñoc mec ñalêlôm, ¹⁷ma katerñ aêacnêñ Apôm-tau Jesu Kilisi nê Anôtô, aêac Tameñi eñ, tañ kêtü ñawasi ñatau nañ, gebe eñ êkêñ ñalau ênsuñ kauc mêtêña to eoc biñ lasêña êndêñ amac e ajala Anôtô ñanôğenñ. ¹⁸Aê katerñ gebe Anôtô êpô nêm ñalêlôm ñawê êsa e ajala ênê kalem, tañ akêñ matem nañ, to ajala moasiñ ñawasi tolêlôm-tolêlôm, tañ gêjac mata gadêñ nê lau nañ, ¹⁹to ajala ênê ñaclai kapôêñ kêlêlêc, tañ gêjam kôm gêmoea aêac takêñ-gêwiñwaga ñalêlôm nañ. Ñaclai ñajana kapôêñ tonanğenñ ²⁰gêjam kôm gêdêñ tañ Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anğa ñacmatênêñ ma ketoc eñ gêñğôñ ênê anôña anğa undambê. ²¹Kilisi gêñğôñ tônê ma gêjam gôliñ apôm-tau to ñaclai ma ñactêkwa to ñataui. Eñ kêlêlêc ñaê towae samob, tañ tetoc sa anğa nom tonec to ônêña nañ su. ²²Anôtô kêkêñ gêñ samob kêsô Kilisi akaiñ ñalabu ma kêkêñ eñ kêtü gôlôac dabuñ ñamôkê gebe ênam gôliñ gêñ samob. ²³Gôlôac dabuñ tau tonanğ kêtü Kilisi ôli, ma eñ, tañ gêbiñ gêñ samob tøj nañ, gêjam ôli tau auc samucğenñ.

Anôtô gêñu aêac sa tamoea materñ jali

2 Amac agêli biñsu to nêm sec gêgôm amac atu matê su. ²Gêmunğenñ agôm nêm gêñ amboac tonec, asêlêñ kêtôm nom tonec ñagôiiñ to asô ñatau, tañ gêjam gôliñ ñaclai sec umbonğ ñalabuña to ñalau, tañ gêjam kôm kêpi lau tañeñpêc gêdêñ Anôtônê biñ nañ ñalabu. ³Gêmunğenñ aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêñ lêñ kêtôm têtac ñakalac kêkac aêacña. Aêac dagôm gêñ, tañ ôliñ to ñalêlôm kêkac aêacña nañ, ñanô kêsa, tec Anôtô têtac ñandanğ gêdêñ aêac kêtôm têtac ñandanğ gêdêñ êsêac ñagêdô.

⁴Mago Anôtô taê walô aêac ñanôğenñ ma têtac gêwiñ aêac kêlêlêc, ⁵tec kêkêñ aêac, tañ tatu mêtê kêtü tagêli biñsuña nañ, tamoea materñ jali dawiyñ Kilisi. Anôtônê moasiñ gêjam amac kêsi. ⁶Ma eñ gêñu aêac sa dawiyñ Kilisi Jesu to ketoc aêac danğôñ gamêñ undambêña dawiyñ eñ. ⁷Anôtô gêgôm gêñ tonanğ gebe êtôc nê moasiñ tolêlôm-tolêlôm êndêñ lau êndêñ têm samob, tañ oc mênğesa nañ. Moasiñ tau gêwa tau sa gêdêñ tañ Anôtô têtac gêwiñ aêac ma kêkêñ Kilisi Jesu gêmêñ nañ. ⁸Gebe Anôtô kêmoasiñ amac, tec gêjam amac sa kêtü akêñ gêwiñña. Taôm agôm atom, Anôtô tau kêkêñ ñaômagenñ. ⁹Ñamalac teñ nê kolenğ gêjam eñ sa atom, gebe teñ etoc tau sa atom. ¹⁰Anôtô tau nê kolenğ ñanô aêac. Eñ gêwiñ Kilisi Jesu ma kêkêñ aêac gebe tanam kolenğ ñajam, tañ eñ kêmasanğ kwananğenñ nañ, gebe tasa nêñ lêñ tapeñ ñanô tonanğenñ.

Anôtô gêbiñ aêac tøj tatu gôlôac dabuñ tageñ

¹¹Amboac tonanğ taêm ênam gebe gêmunğenñ tenemi sêkôc amac amboac ten-teñlatui, ma lau Juda, tañ sêsa êsêac ña lemeñ nañ, tec sêsam amac gebe lau samuc. ¹²Gêdêñ ñasawa tonanğ amac amoea jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic

amac amboac êsêacnêḡ lau ḡagêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kaiḡ poac ḡamoasiḡ, taḡ Anôtô gêḡjac mata gêdêḡ nê lau naḡ atom. Amac amoa nom tonec akêḡ matem gêḡ teḡ atom to ajam kauc Anôtô. ¹³Mago galoc awiḡ Kilisi Jesu ma amac, taḡ gêmuḡḡḡḡ amoa jaêc naḡ, atu gasuc amêḡ kêtû Kilisi gêmac êduḡa.

¹⁴Kilisi tau kêtû aêacnêḡ biḡmalô ḡamôkê. Eḡ gêbiḡ aêac Juda to lau samuc tōḡ tapi tagerḡ to geserḡ kisa, taḡ kêtû balaḡ gerḡ aêac gêḡḡc naḡ, su ḡa tau ôli. ¹⁵Eḡ geserḡ biḡsu ḡa-jatu to ḡagôliḡ su gebe êkêḡ toḡ lu-agêc têtû toḡ wakuc tagerḡ êmoa eḡ tau ḡalêlôm, tec kêkêḡ biḡmalô. ¹⁶Eḡ gêmac êndu aḡga kakesotau, tec geserḡ kisa su jagêbiḡ lulugerḡ tōḡ têtû ôli tagerḡ ma gê wama gêdêḡ Anôtô. ¹⁷Amboac tonarḡ Kilisi gêmêḡ ma gêjam mêtê kêpi biḡmalô tau ḡaḡawae ḡajam gêdêḡ amac, taḡ amoa jaêc Anôtô to êsêac, taḡ têtû gasuc eḡ naḡ ¹⁸gebe ḡac tau tonarḡ kêkêḡ ḡalau tagerḡ gêwê aêac samob dêdêḡ Tama taja.

¹⁹Amboac tonarḡ amac atôm lau jaba to lau ḡamagêḡa kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launêḡ ḡagêdô to atu Anôtônê gôlôac awiḡ. ²⁰Eḡ kêkwê amac sa atu andu akô nombanḡ aposolo to propete ḡaô. Ma Kilisi Jesu tau kêtû andu tau ḡaalê kêclêsuḡa. ²¹ḡac tonarḡ gedêḡ andu tau tōḡ ma êḡḡôm êtu kapôêḡ e êtu Apômtaunê lôm dabuḡ, ²²ma kêsuḡ amac sa awiḡ atu Anôtônê andu. taḡ nê ḡalau gêjam auc naḡ.

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

3 Kêtû tonarḡa aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê ḡac kapoacwalôḡa kêtû amac lau samucḡa nec, katerḡ mec gêdêḡ Anôtô. ²Amac aḡôḡac gebe ḡac moasiḡ Anôtô kêkêḡ sakiḡ gêdêḡ aê kêtû êmoasiḡ amacḡa. ³Anôtô geoc nê biḡ, taḡ gêc lêlômḡerḡ naḡ, lasê gêdêḡ aê kêtôm biḡ, taḡ kato dambêḡerḡ gêc ḡa-

matarḡa naḡ. ⁴Amac embe asam biḡ tau, oc ajala ḡoc kauc kêsa kêpi Kilisinê biḡ, taḡ gêc lêlômḡerḡ naḡ. ⁵Gêdêḡ têm gêmuḡḡa ḡamalac sêjala biḡ, taḡ gêc lêlômḡerḡ naḡ atom. Mago galoc Anôtô kêkêḡ nê ḡalau geoc biḡ tau lasê gêdêḡ nê aposolo dabuḡ to propete. ⁶Biḡ taḡ gêc lêlômḡerḡ naḡ, tau tonec gebe Lau samuc sêḡô ḡawae ḡajam, tec gêḡôm êsêac sêwê kaiḡ Anôtônê gêḡlênsêm to têtû Kilisinê ôli ḡagêḡlêlôm ma têtap biḡ, taḡ Anôtô gêḡjac mata kêtû Kilisi Jesuḡa naḡ, ḡaḡanô sa sêwiḡ.

⁷Anôtô taê walô aê, tec kêkêḡ aê katu ḡawae ḡajam tonarḡ ḡasakiḡwaga. ḡaclai ḡatau eḡ, tec kêkêḡ kôm tonarḡ gêdêḡ aê. ⁸Anôtônê lau samob nêḡ ḡac ḡasec aê, mago ḡac moasiḡ ketoc aê sa gebe jasôm ḡawae ḡajam lasê êpi ḡac tolêlôm Kilisinê awa teḡḡerḡa êndêḡ lau samuc ⁹to jawa Anôtônê lêḡ êḡḡôm nê biḡ ḡalêlômḡa ḡanô êsarḡa sa êndêḡ lau samob. Gêdêḡ andanḡerḡanô Anôtô, taḡ kêkêḡ gêḡ samob naḡ, kêsiḡ biḡ tonarḡ gêc lêlômḡerḡ, ¹⁰gebe galoc gôlôac dabuḡ sêwa Anôtônê kauc mêtêḡa tolêlôm-tolêlôm sa êndêḡ apôm-tai to ḡaclai undambêḡa. ¹¹Anôtô kêsa lêḡ tonarḡ, tec gêḡôm biḡ, taḡ taê gêjam kêtû tōḡ gêdêḡ andanḡerḡanô naḡ, ḡanô kêsa kêpi aêacnêḡ Apômtau Kilisi Jesu tau. ¹²Aêac tasêp eḡ tōḡ to takêḡ êwiḡ eḡ, ma tatêc tauḡ atom, ôliḡ andanḡ Anôtô to tasa eḡ ḡagala totêntac êpa sugerḡ. ¹³Amboac tonarḡ aê katerḡ gebe ḡoc gêḡwapac, taḡ gaôc kêtû amacḡa naḡ, êlêc amac sa atom. ḡoc gêḡwapac tau êḡḡôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwiḡ aêacḡa

¹⁴Kêtû tonarḡa aê kêpôḡ oduc gêdêḡ aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi Tama, ¹⁵taḡ nê ḡaê kêpi gôlôac undambê to nomḡa samob kêtômḡerḡ naḡ. ¹⁶Aê katerḡ Anôtô gebe êkêḡ ḡaclai êndêḡ amac êtôm ênê ḡawasi kapôêḡ ma êkêḡ

nê ñalau êpuc nê m ñalêlôm tôn ña-
jaña êsa. ¹⁷ Amac akên gêwiñ Kilisi tec
êkên nê m ñalêlôm êtu ênê andu ma têt-
tac êwiñ ñanô ñawakac enselej naendên
amac tañ. ¹⁸ Go amac to Anôtônê lau
samob nê m kauc êsa e ajala gebe Kilisinê
têtac gêwiñ aêacña kesewec kêt u tapa to
kêtu baliñ ma kêpi gêja to kêsêp gêja
¹⁹ ma ajala Kilisinê têtac gêwiñ tonañ,
tañ kêlêlêc kauc samob nêñgeñ su nañ,
gebe Anôtô tau ênam auc samucgeñ.

²⁰ Ma ñac tau tonañ, tec oc êñgôm gên
samob, tañ aêac taterñ to taên gêjam nañ,
ñanô êsa êlêlêc nêñgeñ su êtôm ñaclai,
tañ gêjam kôm gêmoa nêñ ñalêlôm nañ,
²¹ gôlôac dabuñ to Kilisi Jesu tau sêwaka
ênê ñawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma
tê m to têt m nêñgeñ êna. Biññanô.

Aêac tatu Kilisinê ôli tagen

4 Amboac tonañ aê, tec gañgôn
kapoacwalô kêt u Apômtauña nec,
jalên biñ amac gebe asa nê m lêñ êtôm
Anôtônê kalem, tañ kêt ap amac sa nañ.
² Ambu taôm to amoa tonê m ñalêlôm
malôgeñ, aê biñ tôngeñ ma asip taôm
sa totêmtac êwiñgeñ. ³ Ôlim palê gebe
Ñalau êkên biñmalô êmbiñ amac tôn
atu gên tagen. ⁴ Ôlim tagen to ñalau
tagen êtôm Anôtô kêkalem amac ma
akên matem nê m ñanô kalem ña tagen.
⁵ Apômtau tagen ma biñ takên gêwiñña
tagen to busañgu tagen. ⁶ ñamalac
samob Tameñi Anôtô tagen, tañ kêt u
gên samob ñatau ma gêjam kôm kêpi
gên samob nañ, gêjam gên samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasiñ sa
gêdên-gêdêngeñ kêtôm Kilisi tau gêjam
dôn ma gêjac sam gêdên aêac. ⁸ Kêtôm
biñ tec gêc gebe.

“Eñ kêpi lôlôc gêja
ma kêkôc lau kapoacwalôña sêwiñ eñ,
ma gêjac sam gên ñajam ñaômagen
gêdên lau.”

⁹ ñalô tonec gebe “Eñ kapi lôlôc gêja”
nañ ñam amboac ondóc. ñam tau tonec

gebe kêsêp nom ñalêlôm ñakêlêndiñ
gêja gêmuñ. ¹⁰ ñac tau, tañ kêsêp gêja
nañ, ñac tau tonañ kêpi e jakêlêlêc un-
dambê samob su gebe ênam gên samob
auc. ¹¹ ñac tau tonañgeñ tec kêkên lau
ñagêdô têt u aposolo ma ñagêdô têt u
propete to ñagêdô têt u jaenwaga ma
ñagêdô têt u lausakiñ to kêdônwaga.
¹² Kilisi kêkên lau amboac tonañ gebe
ênac dabiñ Anôtônê lau sênam sakiñ
ñapep gebe sêmboa eñ ôli sa ¹³ e takên
gêwiñ êmbiñ aêac samob tôn tapi tagen
to tajala Anôtônê Latu êtu tôn ma têtôp
tatu lau kapôên e tatôm Kilisi tau nê dôñ.
¹⁴ Ma tatôm ñapalê dedec êtiam atom
gebe laudansañnêñ mêtê êtêliñ to êm-
bam aêac êtôm gwêc to mu kêtêliñ to
gêbam wañ nec atom. Lau amboac tonañ
têt im to sêsau ñamalac. ¹⁵ Aêac amboac
teñ. Aêac tasôm biññanô êndên tauñ
totêmtac êwiñgeñ ma têtôp tatu kapôên
e nêñ lêñ samob esewec tatôm Kilisi,
tañ kêt u ñamôkê nañ. ¹⁶ ñac tau tonec
tec gêbiñ ôli ñagêñlêlôm samob tôn kêpi
tagen to kêkên ñaduc gêdiñ kêsô tau ma
ñakalôc geder ôli ñagêñlêlôm tôn. Ôli
ñagêñlêlôm gêdên-gêdêngeñ embe ênam
kôm, tañ gêjac gên tau ñawae nañ, oc ôli
êtôp to êmboa tau sa ma têtntac gêwiñ
êmbiñ ñanô tau tôn.

Kilisi kêkên aêac tasa lêñ wakuc

¹⁷ Amboac tonañ aê jasôm ñoc biñ
tonec êndên amac toac gêjac Apôm-
taugeñ gebe Asa nê m lêñ atôm lau
samuc, tañ taên gêjam biñ ñaôma-
ñaôma elême nañ atom. ¹⁸ ñakesec gê-
jam êsêacnêñ kauc auc. Êsêacnêñ kauc
masi to nêñ ñalêlôm ñadani, tec kêbalan
êsêac auc gêdên sêñgôn materñ jali,
tañ ñam kêsêp Anôtônê nañ. ¹⁹ Êsêac
sêgôm gên waucwauceñ ma sêgôm gên
môp-môp samob gêjam auc, sêgôm kêt u
materñ katu awaña tomajen gêbacgeñ.

²⁰ Biñ amboac tonañ têtôn gêdên
amac kêt u Kilisiña atom. ²¹ Amac añô

ɲawae tau to tédôŋ mêtê tau gédêŋ amacgac kêtôm biŋŋanô, taŋ géc Jesu tauŋa naŋ. ²² Amboac tonaŋ awi nêŋ ɲamalac laŋgwa, nêŋ ɲalêlôm geo, taŋ kêsau lêŋ gêmuŋŋa naŋ siŋ. Têtac ɲakalac kêsau gêôc ɲamalac laŋgwa e geseŋ tau su gêjaŋa. ²³ Amacnêŋ ɲalêlôm to biŋ, taŋ taêm gêjam naŋ, êtu wakuc samucgeŋ. ²⁴ Ma asô ɲamalac wakuc, taŋ Anôtô kêkêŋ kêtôm tau nê katu naŋ sa. Eŋ êwaka tau sa ɲa lêŋ gédêŋ to dabuŋ biŋŋanôŋa.

²⁵ Amboac tonaŋ awi biŋdansan siŋ ma asôm biŋŋanô êndêŋ taôm êndêŋêndêŋgeŋ, gebe aêac tatu ôli tageŋ ɲagêŋlêlôm. ²⁶ Embe têmtac ɲandaŋ, naŋ aŋgôm taôm sec atom ma aê têmtac ɲandaŋ tôŋ e oc naêsêp nec atom. ²⁷ Aliŋ taôm gebe Sadaŋ êŋgôŋ amac ɲasawa atom. ²⁸ ɲac geŋgeŋ ênam geŋgeŋ gêŋ êtiam atom, tau lêma ênam koleŋ acgom, gebe êkôc nê koleŋ ɲanô ma ênac sam endeŋ lau, taŋ sêpô lêna tauŋŋa naŋgeŋ. ²⁹ Biŋ agwa-agwa êsa awemsuŋ atom, asôm biŋ ɲajamgeŋ, taŋ êpuc lau-sêpô-lênawaga tôŋ to êmoasiŋ lau, taŋ sêŋô biŋ tau naŋ. ³⁰ Ma aŋgôm Anôtônê ɲalau Dabuŋ nê ɲalêlôm ɲawapac êsa atom, gebe eŋ kêtû ɲabelo Anôtô ênam amac kêsî endeŋ nê becŋa. ³¹ Biŋkalom samob to biŋ keso-keso ma têmtac ɲandaŋ to ali awem sa ma biŋ alôb-alôb to biŋ sesec tonaŋ ɲai samob naŋ, awi siŋ. ³² Amoasiŋ taôm to taêm walô taôm ma asuc nêŋ biŋ ôkwi êndêŋ-êndêŋgeŋ, aŋgôm êtôm Anôtô kêsuc amacnêŋ biŋ ôkwi kêtû Kilisiŋa.

5 Amac atu Anôtônê ɲapalê, taŋ eŋ têtac gêwiŋ naŋ, tec atêku eŋgeŋ. ² Ma asêlêŋ totêmtac êwiŋgeŋ amboac Kilisi gêwiŋ aêac to kêkêŋ tau kêtû aêacŋa kêtû moasiŋ to da gédêŋ Anôtô gêŋu ɲamalu ɲajam.

³ Asôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa ma geŋ môp-môp samob to biŋ matem katu awaŋa êsêp nêŋ biŋgalôm atom,

gebe Anôtônê lau samob dedec biŋ amboac tonaŋ ɲai. ⁴ Andec biŋ sesec ma biŋ meloc-meloc to biŋ agwa-agwa kêtôm amac asôm atomŋa amboac tonaŋgeŋ, anam danŋegeŋ êjô. ⁵ Biŋ tonec amac ajalagac gebe Mockaiŋo to mockaiŋ teŋ me môp ɲatau teŋ me ɲac mata katuboa teŋ, taŋ talic eŋ kêtôm ɲac gêjam sakiŋ anôtô jabaŋa teŋ naŋ, nêŋ teŋ oc êwê kaiŋ gêŋlênsêŋ aŋga Kilisi agêc Anôtô nêŋ gamêŋ atom.

Tasêlêŋ tamoa ɲawê ɲalêlôm

⁶ Lau teŋ têtîm amac ɲa biŋ ɲaômaŋaôma atom, gebe kêtû biŋ amboac tonaŋŋa Anôtônê têtac ɲandaŋ kêtap taŋeŋpêcwaga sa. ⁷ Awê kaiŋ êsêac-nêŋ biŋ atom. ⁸ Biŋŋanô, gêmuŋgeŋ amac amoa tokesec, mago galoc amoa toŋawê gebe atu Anôtônê gêŋgac, tec asa nêŋ lêŋ atôm ɲapalê ɲawêŋa, ⁹ gebe ɲawê ɲanô tonec moasiŋ totau-totau ma biŋgédêŋ to biŋŋanô. ¹⁰ Ansaê gêŋ, taŋ Apômtau gêlic ɲajam naŋ. ¹¹ ɲakesec ɲakoleŋ, taŋ ɲanô masi naŋ, anam awiŋ atom, akip sa ênêc awêgeŋ acgom, ¹² gebe gêŋ, taŋ êsêac sêgôm kelecgeŋ naŋ, embe tasôm ênêc awêgeŋ, oc majeŋ. ¹³ Gêŋ samob, taŋ takip sa e ɲawê êpô naŋ, oc ênêc awê. ¹⁴ Ma gêŋ samob, taŋ géc awê naŋ ɲawê. Tec biŋ géc gebe “Aôm taŋ gôêc bêc naŋ, matam êlac ma ôndi sa aŋga ɲacmatêŋêŋ, go Kilisi êpô aôm.”

¹⁵ Amboac tonaŋ ajop taôm êtu nêŋ lêŋ samobŋa ɲapep. Asêlêŋ atôm lau meloc atom, asêlêŋ atôm lau tokauc mêtêŋageŋ. ¹⁶ Ajaiŋ têtêm ênaŋa ɲaômageŋ atom, gebe têtêm tonec sec. ¹⁷ Amboac tonaŋ atu meloc atom, mago nêŋ kauc êsa biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam gebe êŋgômŋa naŋ.

¹⁸ Anôm wain e êjaŋiŋ amac atom, gebe gêŋ tonaŋ oc êjaiŋ amac. ɲalau Dabuŋ ênam amac auc acgom ¹⁹ e pe-salem to wê dabuŋ ma wê ɲajam-ɲajam

êtu nêmbiŋgalôm. Apuc wê dabuŋ sa to aôc Apômtau sa ŋa pesalem aŋga nêmbiŋgalôm. ²⁰Anam danŋe êndêŋ Tameŋi Anôtô endenŋ tônŋenŋ êtu gêŋ samobŋa anam aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi laŋô.

Bij lauo to ŋacŋa

²¹Asô taôm ŋalabu êtu atêc Kilisiŋa.

²²Lauo sêsô nêŋ ŋaci ŋalabu êtôm sêsô Apômtau ŋalabu, ²³gebe ŋac kêtû awênê mômêapac kêtôm Kilisi kêtû gôlôac dabuŋ mômêapac, ma kêtû gôlôac dabuŋ, taŋ kêtû enŋ ôli naŋ nê kêsiwaga. ²⁴Tec lauo sêsô nêŋ ŋaci ŋalabu êtu gêŋ samobŋa, têtôm taŋ gôlôac dabuŋ sêsô Kilisi ŋalabu naŋ.

²⁵Amac ŋacwaga têtmtac êwiŋ nêmbiŋgalauo atôm Kilisi têtac gêwiŋ gôlôac dabuŋ ma kêkêŋ tau kêtû êsêacŋa. ²⁶Enŋ kêkêŋ nê mêtê ma kêsagu êsêac ŋa bu têtû selecŋa e têtû Anôtônê gêŋ, ²⁷gebe ênac dabiŋ gôlôac dabuŋ e ŋawasi laŋg-wagenŋ ma ênac enŋ mataanô ŋajam. Enŋ gebe êlic gôlôac dabuŋ ŋatêmui to mêliŋ-mêliŋ ma gêŋ ŋagêdô amboac tonanŋ ŋai êpi enŋ atom, gebe êlic enŋ êtu dabuŋ to laŋônêmbiŋ sawagenŋ. ²⁸Amboac tonanŋ êsêac ŋacwaga têtmtac êwiŋ nêŋ lauo êtôm têtmtac gêwiŋ taunŋ ôliŋ. Ŋac taŋ têtmtac gêwiŋ nê awê naŋ, têtmtac gêwiŋ tau. ²⁹Ŋac teŋ kêkêŋ kisa gêdêŋ tau ôli atomanô. Enŋ gêlôm to kêtû mêtê tau ôli ŋapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ, ³⁰gebe aêac tatu ênê ôli ŋagêŋlêlôm. ³¹“Kêtû biŋ tonanŋ ŋamalac êwi têna agêc tama siŋ ma êsap nê awê tônŋ, ma êsêagêc têtû ôli tagenŋ.”

³²Bij tonec ŋam kêsêp lêlôm sêga ma aê gawa sa kêkanônŋ Kilisi to gôlôac dabuŋ. ³³Mago kêkanônŋ amac gêwiŋ. Ŋacwaga samob têtmtac êwiŋ nêŋ lauo amboac têtmtac gêwiŋ taunŋ, ma lauo samob tetoc nêŋ ŋaci sa.

Bij kêpi ŋapalê to teneŋi ma tameŋi

6 Ŋapalêac, taŋem wamu êndêŋ teneŋi to tamemi êtu Apômtauŋa, gebe biŋ tonec jagêdêŋ. ²“Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kêkêŋ biŋsu tonanŋ ma gêŋac mata biŋ teŋ gêwiŋ kêtû ŋamata gebe ³“Ôŋgôm gebe ômoa ŋajam to ômoa matam jali ec ŋêŋgenŋ aŋga nom.”

⁴Tameŋiac, atu kasec nêmbiŋgalauo e aŋgôm êsêac têtmtac ŋandanŋ êsa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alêŋ biŋ êsêac ŋa Apômtaunê biŋgenŋ.

Bij kêpi sakiŋwaga to nêŋ ŋataui

⁵Amac sakiŋwaga, taŋem wamu êndêŋ nêmbiŋgalauo ŋataui nomŋa. Atêc êsêac to anam go taôm tonêmbiŋgalauo ŋaŋêŋ êtôm ajam sakiŋ Kilisi. ⁶Anac ŋamalac mateŋanô auc ŋa taŋem wamu êtu sêlic amac ŋajamŋa nec atom, aŋgôm atôm Kilisinê sakiŋwaga ma amansaŋ Anôtônê biŋ êtu tônŋ tonêmbiŋgalauo samucgenŋ. ⁷Anam sakiŋ topalêgenŋ ma aŋgôm êtôm ajam sakiŋ ŋamalac atom, aŋgôm êtôm ajam sakiŋ Apômtau. ⁸Taêm ênam, lau samob, sakiŋwaga to êsêac, taŋ sêmoa nêŋ lêtêgenŋ naŋ, embe sênam koleŋ ŋajam, oc Apômtau êkêŋ ŋagêjô ŋajam êndêŋ êsêac êtôm taugenŋ.

⁹Ma amac ŋataui, amoasiŋ nêmbiŋgalauo amboac tonanŋenŋ. Awi biŋ saic-saic siŋ. Taêm ênam gebe êsêac to amac nêmbiŋgalauo gêŋgônŋ undambê. Enŋ kêpucc lau ŋam atom, gêlic samob kêtôm taugenŋ.

Anôtônê laukasap

¹⁰Ŋoc biŋ ŋagêdô tec gêc gebe Apômtau êpucc amac tônŋ ma nê ŋaclai ênam amac auc akô ŋajanaŋ. ¹¹Akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenŋ e akô ŋajanaŋ ma aku Sadaŋnê Iêŋdansanŋ samob tulu, ¹²gebe aêac tajac siŋ gêdêŋ ŋamalac nomŋa atom, tajac siŋ gêdêŋ apômtaui to ŋaclai ma nom ŋakesec tonec ŋataui

to ŋalau sec, taŋ sêmoa undambê naŋ.
¹³Tec akôc Anôtônê laukasap sa toma-
 lagenmaŋ, go atôm gebe akô ŋajaŋa
 êndêŋ bêc sec tau e aku ŋacjo samob tulu
 akôgeŋ.

¹⁴Amboac tonaŋ akôgeŋ. Ajandiŋ
 biŋŋanô ênêc dambêmpalê to anôŋ
 biŋgêdêŋ êtu nê m maluku. ¹⁵Asô biŋ-
 malô ŋaŋawae ŋajam êtu atapa ma anam
 anac ŋawaegeŋ. ¹⁶Akêŋ gêwiŋ êtu nê m
 lautuc. Aja sa enderŋ tôŋgeŋ, gebe asi
 ŋac sec nê sôb toja samob êndu. ¹⁷Akuc
 moasiŋ Anôtô gêjam amac kêsija êtu
 nê m kululuŋ siŋŋa to aôc Anôtônê mêtê
 êtu siŋ, taŋ ŋalau kêkêŋ naŋ.

¹⁸Gêŋ samob tonaŋ aŋgôm to mecgeŋ
 ma aterŋ Anôtô gebe ênam amac sa.
 Aterŋ mec êtôm tê m samob êtôm ŋalau
 êwê amacŋa. Kêtu tonaŋŋa anam jali to
 aŋgôm atu dôbgeŋ ma aterŋ êtu Anôtônê
 lau samobŋa. ¹⁹Ma aterŋ êtu aêŋa êwiŋ
 gebe Anôtô êkêŋ mêtê êndêŋ aê êndêŋ

noc jasôm biŋŋa e jawa ŋawae ŋa-
 jam ŋabiŋ kêsêp lêlômŋa sa totêtac êpa
 sugêŋ. ²⁰Kêtu ŋawae ŋajam tonaŋŋa aê
 katu ŋacjaerŋ gaŋgôŋ kapoacwalô. Tec
 aterŋ gebe jasôm biŋ, taŋ gêjac aê ŋawae
 naŋ, lasê totêtac êpa sugêŋ.

Paulu gêjac mata nê biŋ

²¹Lasiji ŋajam Tukiki, taŋ gêjam
 sakiŋ Apômtau ŋaŋêŋgeŋ naŋ, ênac aê
 gamoa to gagôm ŋoc gêŋ samob ŋamiŋ
 êndêŋ amac gebe ajala. ²²Aê jasakiŋ ŋac
 tau êndêŋ amac êwac gebe ênac miŋ
 aêacma biŋ samob êndêŋ amac ma ênam
 malô amacnê m ŋalêlôm.

²³Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu
 Kilisi nêŋ biŋmalô ma têtac gêwiŋ to
 takêŋ gêwiŋ ŋanô tau êndêŋ lasitêwai
 êwac. ²⁴Moasiŋ êndêŋ êsêac samob, taŋ
 têtac gêwiŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kil-
 isi teŋgeŋ ma teŋgeŋ.

Paulunê papia gédên lau

PILIPÍ

Paulunê papia gédên lau Pilipi nec ñac tau keto gêjac Gôlôac ñamataña, tañ eñ kêwaka sa aña masanm Airopa nañ ñawae. Malac Pilipi gêc Makedonia, tañ lau Rom sêjanço su kêtú nêñ gamên nañ. Aposolo gêñgôn kapoacwalô, tec keto papia tonec. Eñ gêmoa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ gédên ñasawa tonañ gebe kômwaga ñagêdô sêsôm sêoc ênê biñ auc ma mêtê dansañ kêpi sa aña gôlôac Pilipiña, tec kêkên wapac eñ gêwiñ. Mago biñ têtac ñajam to têtac êpa suña gêjam papia tau auc, ñam kêsêp Paulu kêkên gêwiñ Jesu Kilisi tonanôgeñña.

Paulu keto papia tau ñamanô tonec gebe ênam dançe lau buña aña Plllpl êtu gêñ, tê sêsakiñ gédên eñ nêga. Êsêac sêpuc eñ tón gédên têm, tañ eñ gêñgôn jageo nañña. Eñ gêlic gêñ gwalêkiñ kêlênsôn eñ tau to êsêac gêwiñ amboac tañ, tec keto biñ êpuc êsêac têtac tónña to awa eñgeñ êsêacña ma ôlin andañ Anôtóna kêsêp papia tonec gêwiñ-gêwiñ. Go gêjam neneñ êsêac gebe sêmboa to tetoc tañ sa atomman, sêkên tañ sêsô Kilisi ñalabu tosêmbu tañgeñ. Eñ gêon biñ tonec sa gédên êsêac taên ênam êtiam gebe sêsa nêñ lêñ têtôm Kilisi gêbiñ êsêac tónnac nê, ac tañ sêwê kain kêtú sêmasañ Judanêñ biñsu totañem wamugeñ ma sêjop êsêacnêñ om to gêñ ñagôliñña atom, Anôtônê moasiñ gédên êsêac tec sêgôm. Ma moasiñ tau gelom êsêac kêtú nêñ sêkên gêwiññageñ. Gocgo keto têtac wapi to biñmalô, tañ Anôtô gêsuy ñaômageñ gédên lau, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tón nañ, ñawae gédên êsêac amboac tonançeñ.

Lau buña sêkên êwiñ to sêsa nêñ lêñ totêntac wapigeñ ma totêntac êpa sugen

ma sêngôm to sêoc nêñ geñ sênsiñ sugenña ñabiñ gêjam sêga aña papia tonec ñalêlôm. Paulu tau têtac gêwiñ gôlôac Pilipiña ñanôgeñ nañ kêtú awê aña papia tau gêwiñ.

Ñadênañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau nê biñ ñagêdô 1:12-26
3. Dambin tañ tón tamiñ Kilisiña 1:27-2:18
4. Paulu gêwa Timote agêc Epaproditi nêñ kôm ñam sa 2:19-30
5. Paulu gêjam ja lau buña gebe sejop tañ êndên ñacjo, tañ sêmoa dêmôênña to gêñ gêdib êsêac gêc lêlômña nañ 3:1-4:9
6. Paulu to nê lau Pilipiña 4:10-20
7. Paulu gêjac mata papia tau 4:21-23

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê sakiñwagaagêc Paulu agêc Timote ma biñ êndên Anôtônê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbiñ êsêac tón sêngôn Pilipi nañ, ma êndên gejobwaga to sakiñwaga êwiñ. ²Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to biñmalô êndên amac êwac.

Paulu keteñ mec kêtú lau Pilipiña

³Aê gajam dançe ñoc Anôtô kêtôm têm samob, tañ taêc gêjam amac nañ. ⁴Kêtôm têm samob, tañ keteñ ñoc mec kêtú amac samobña nañ, keteñ totêntac ñajamgeñ, ⁵gebe ñawae ñajam gêd lasê amac wakucgeñ, tec ajam ñakoleñ awiñ aê amoa e mêngeñgaloc. ⁶Aê kajala kêtú tón gebe Anôtô, tañ gêjac m koleñ ñajam tau aña nêñ ñalêlôm nañ, oc ênac dabiñ koleñ tau êndên Kilisi Jesu nê bêc. ⁷Aê taêc gêjam amac gêc ñoc ñalêlôm ñapan, tec gagôm jagêdêngeñ gebe taêc gêjam biñ tonañ kêpi amac samob. Ñam gebe gédên tañ gêñgôn kapoacwalô to gédên tañ gamoa awê ma gajam ñawae ñajam kêsi to kapuc mêtê tón nañ, amac awê kain moasiñ,

taŋ Anôtô kékêŋ gêdêŋ aê naŋ awiŋ. ⁸ Aê gajam aoc su amac samob ŋam kêsêp Kilisi Jesu nê taê walô aêacŋa. Anôtô kêjala gebe kasôm biŋŋanô.

⁹ Aê kateŋ ŋoc mec tecenec gebe Nêm têtmtac gêwiŋ ŋanô esewec ŋapaŋ ma ajala gêŋ to awa gêŋ samob êkôc e ŋapep, ¹⁰ ec ajala gêŋ ŋajam tau ma amoa tonêm ŋalêlôm ŋakêŋkêŋ ma to-laŋômnêm sawageŋ e êndêŋ Kilisinê bêc. ¹¹ Ma biŋgêdêŋ ŋaŋanô, taŋ Jesu Kilisi taugeŋ êkêŋ naŋ, ênam amac auc gebe Anôtônê ŋawasi to wae êsa.

Kilisi kêtû aêac daŋgôn mateŋ jali ŋamôkê

¹² O lasitêwaac, aê gabe jakêŋ ŋawae êndêŋ amac aŋô gebe biŋ, taŋ kêtap aê sa naŋ, kêmoasiŋ ŋawae ŋajam ŋanôgeŋ. ¹³ Siŋwaga taŋ sejop gôliŋwaganê andu naŋ, to lau ŋagêdô samob sêjalagac, gebe aê gêŋgôn kapoacwalô kêtû Kilisiŋa. ¹⁴ Ma ŋoc kapoacwalô kékêŋ lasitêwai taêsam, taŋ Apômtau gêbiŋ êsêac tôn naŋ, sêkêŋ gêwiŋ ŋajaŋa kêsa, tec têtêc tau ŋ atom ma sêsôm Anôtônê mêtê lasê totêmtac kêpa sugêŋ.

¹⁵ Lau ŋagêdô sêwa Kilisi sa kêtû têtmtac sec to têtmtac ŋandaŋŋa, mago ŋagêdô tec sêjam mêtê tonêŋ ŋalêlôm ŋajamgeŋ. ¹⁶ Lau tau tonaŋ sêgôm kêtû têtmtac gêwiŋŋa. Êsêac sêjala gebe Anôtô kékêŋ aê gebe janam ŋawae ŋajam kêsi. ¹⁷ Lau ŋagêdô ônê sêsôm Kilisi lasê tonêŋ ŋalêlôm makengeŋ atom, sêgôm kêtû tauŋ waerŋa ma sebe sêkêŋ gêŋwapac êkônŋiŋ aê êwiŋ ŋoc kapoacwalôgeŋ.

¹⁸ Biŋ tonaŋ kêlênsônŋ aê atom. Aê têtmtac ŋajam gebe sêsôm Kilisi lasê ŋalêŋ tokaiŋ-tokaiŋ. Lau ŋagêdô sêsau sêbanac biŋ, ma ŋagêdô sêsôm tobiŋŋanôgeŋ. ¹⁹ Ma aê oc têtmtac ŋajam ŋapaŋ gebe aê kajala amac aterŋ nêm mec kêtû aêŋa amoa, ma Jesu Kilisi nê ŋalau ênam aê sa, tec gêŋwapac tonec oc êtu moasiŋ êndêŋ aê. ²⁰ Aê taêc kêka to kakêŋ ma-

toc ŋanôgeŋ, gebe gêŋ teŋ êŋgôm aê majoc êsa atom. Aê jamoa matoc jali me jamac êndu, mago jaŋgôm Kilisinê wae êsa ŋa tauc ôlic totêmtac êpa sugêŋ. Gêmuŋgeŋ gagôm, ma galoc amboac tonaŋgeŋ. ²¹ Kilisi kêtû ŋoc gêŋgôn matoc jali ŋam, ma embe jamac êndu, oc gêmac tau êtu ŋoc moasiŋ. ²² Embe jamoa matoc jali aŋga nom êtu jatap koleŋ ŋanô ŋagêdô saŋa, naŋ oc japô lêna gebe jajaliŋ ondoc sa. ²³ Biŋ luagêc tonec kêlênsônŋ aê ŋanô. Aê têtmtac gêwiŋ gabe janac tauc lêtêŋ jamoa jawiŋ Kilisi, tonec tec galic ŋajam kêlêlêc. ²⁴ Mago kêtû amacŋa tec gabe jaŋgôn nom tonec. ²⁵ ŋoc ŋalêlôm kêsaê, tec kajala gebe jamoa jawiŋ amac samob ma janam amac sa êtu nêm akêŋ gêwiŋŋa gebe atôp ma akêŋ êwiŋ totêmtac ŋajamgeŋ. ²⁶ Aê embe jamu jandêŋ amac jawac teŋ êtiam, oc êŋgôm amac awem êôc Kilisi Jesu ŋanô-ŋanô êtu aêŋa.

²⁷ Biŋ tageŋ tonec tec gêc gebe Asa nêm lêŋ ŋapep atôm Kilisinê ŋawae ŋajam, ec embe jawac, naŋ jalic me embe jamoa jaêc, go jaŋô ŋawae gebe akô ŋajaŋa totêmtac tageŋ ma anac siŋ apuc taôm tôn êtu akêŋ gêwiŋ ŋawae ŋajamŋa. ²⁸ Atêc nêm ŋacjonêŋ gêŋ teŋ atomanô. Biŋ tonaŋ êwa sa êndêŋ nêm ŋacjo gebe oc sênaŋa, ma êwa sa êndêŋ amac gebe oc aku êsêac tulu, gebe Anôtô ênam amac kêsi. ²⁹ Anôtô kêmoasiŋ amac kêtû Kilisiŋa ŋa lêŋ luagêc, teŋ gebe akêŋ gêwiŋ eŋ, ma teŋ gebe aôc wapac kêtû eŋŋa gêwiŋ amboac tonaŋgeŋ. ³⁰ Ma siŋ, taŋ gêmuŋŋa alic aê gajac ma galoc aŋô ŋawae gebe gajac gamoa naŋ, amac taôm anac amboac tonaŋgeŋ.

Lau buŋa sêkônŋiŋ tauŋ têtôm Kilisi kêkônŋiŋ tau

2 Amac asaê gebe Kilisi kêpuc amac tôn me masi. Ênê têtmtac gêwiŋ amac gêjam malô amac me masi. ŋalau dabuŋ

gêbiņ amac tōņ me masi. Amac taēm walô to tēmtac gēwiņ taôm me masi. ²Embe amboac tonaņ, go anac dabiņ aē tētac ņajam êsa samucgeņ ma aņgôm amboac tonec gebe taēm ênam gēņ tageņ to tēmtac êwiņ tageņ êmbiņ amac toņ amoa tonēm ņalêlôm tageņ ma apeņ biņ tageņ. ³Aņgôm gēņ teņ êtu amboa taôm nēm awa to waemgeņņa atom. Ambu taôm to atoc lau ņagêdô sa sêlêlêc amac taôm acgom. ⁴Taēm ênam amac taôm nēm ņeņgeņ atom, taēm ênam lau ņagêdô nēņ êwiņ. ⁵Amacnēm ņalêlôm êtôm Kilisi Jesu nê acgommaņ.

⁶Eņ tec katu kêtôm Anôtô, mago taē gējam gebe iņ katu tonaņ tōņ atom, ⁷kêkac tau su aņga nê ņawasi ma gējam sakiņ katu kêtôm ņamalac to gēgôm gēņ samob kêtôm ņamalac sêgôm. ⁸Eņ kêkônij tau ma taņa wamu ņapaņ e gēmac êndu aņga kakesotau. ⁹Kêtu biņ tonaņņa Anôtô ketoc eņ sa ņanô ma gē ņaê, taņ kêlêlêc ņaê samob su naņ, kêpi eņ, ¹⁰gebe ņaê Jesu tonec oc êkêņ êsêac pebeņ, taņ sêmoa undambê to sêmoa nom ma sêmoa nom ņalêlôm naņ, sêpôn aeņduc, ¹¹ma imbeleņ samob sêsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtû Apômtau gebe Tama Anôtônê wae êsa.

Tatu nom ņaja

¹²O ņoc lauace, gêdêņ taņ gamoa gawiņ amac naņ, taņem wamu ņapaņ. Ma galoc gamoa jaêc tec aņgôm anac ņawae êtôm tônêgeņ. Atêc to anam go taôm gebe anac dabiņ nēm lêņ Anôtô ênam amac kêsiņa, ¹³gebe Anôtô tau gējam kôm gêmoa nēm ņalêlôm ma kêkac amac gebe aņgôm ênê biņ ņanô êsa e ênac mataanô ņajam.

¹⁴Aņgôm nēm gēņ samob tobiņ diņdiņ atom ma taēm ênam naêsa-naêsa atom, ¹⁵gebe asa nēm lêņ laņômnêm sawa tonêm ņalêlôm ņakêņkêņ atu Anôtônê ņapalê mansaņ, amoa lau sec to geo ņalêlôm. Apô êsêac atôm utitalata sêpô

gamêņ. ¹⁶Andêņ mêtê mata jali tōņ. Embe aņgôm amboac tonaņ, go awaka aê waec sa êndêņ Kilisinê bêc e êwa aê sa gebe kasa ņoc lêņ to gajam ņoc koleņ kêjaiņ tauc ņaôma atom.

¹⁷Embe sêkêņ aê jatu da êtu amac akêņ gēwiņņa, naņ oc tētac ņajam ma jatu samuc jawiņ amac samob. ¹⁸Amboac tonaņ amac tēmtac ņajam ma atu samuc awiņ aêgeņ.

Timote agêc Eaproditi nêņ biņ

¹⁹Aê taêc kêka gebe Apômtau Jesu êlôc ma jasakiņ Timote sebeņ êndêņ amac êwac, gebe jaņô amac waem êpuc aê tōņ acgom. ²⁰Aê katap ņac teņ sa, taņ taê gējam biņ kêtôm aê to kêpô sim tau kêtû amacņa amboac ņac tonec naņ atom. ²¹Êsêac ņagêdô samob taêņ gējam Jesu Kilisi nê biņ atom, taêņ gējam tauņ nêņ biņgeņ. ²²Amac ajala gebe eņ kêwaka tau sêņac, gējam sakiņ ņawae ņajam gēwiņ aê kêtôm latu gēwiņ tama. ²³Aê kakêņ matoc gebe jakêņ ņac tonaņ êndêņ amac êwac ņagaôgeņ, tageņ gabe jansaê ņoc biņ e êtu katô acgom. ²⁴Aê taêc kêka Apômtaugeņ gebe jandêņ amac jawac sebeņ amboac tonaņgeņ.

²⁵Aê taêc gējam biņ teņ kêtû tōņ gēwiņ gebe jakêņ aêac lasiņ Eaproditi, taņ amac asakiņ eņ gebe mêņênam aê sa naņ, êmu êndêņ amac êwac. Eņ gējam kôm to gējac siņ gēwiņ aê ņapeņ. ²⁶Ênê ņalêlôm kêkac eņ kêtû amacņa ma gêmoa jageo ņanô gebe amac aņô ênê gêmac ņawaegac. ²⁷Biņņa, gêmac kapôeņ gēgôm eņ e kêsa paņ sêawa, mago Anôtô taê walô eņ ma taê walô eņ taugeņ atom, taê walô aê gēwiņ, gebe êsalê gêņwapac ņagêdô êpi aê êwiņ atom. ²⁸Amboac tonaņ kêkacgeņ gebe jakêņ eņ wacamac alic eņ, ec tēmtac ņajam êsa êtiam, ma ņagêņwapac êlêwaņ aê sauņgeņ. ²⁹Amboac tonaņ akôc eņ sa totēmtac ņajamgeņ. Atôc lau amboac tonaņ sa êtu Apômtau gēbiņ amac tōņņa,

³⁰gebe eñ kêsa pañ sêawa kêtú Kilisinê koleñña ma gêjam sakinj aê gim tau su gebe ênac dabinj sakinj, tañ amac ajac m nañ.

Binjgêdên ñanô

3 O ñoc lasitêwaac, aêñoc binj ñagêdô tonec gebe Apômtau êñgôm amac têtmtac ñajam êsa. Aê ôl ic ñakam gebe jato binj tonan êtiam-êtiam nec atom. Binj tonanjenj oc êpuc amac tônj amoa ñajam.

²Ajop taôm êndênj koleñwaga sec. Ajop taôm êndênj êsêac, tañ sêgôm mêtê sêsa lau wauc-waucgenjña nañ. Ajop taôm êndênj êsêac, êsêac kêam. ³Aêac tec sêsa aêac ñanô. Anôtônê ñalau kêkac aêac, tec tajam sakinj Anôtô ma aêac waen ñam kêsêp Kilisi Jesu. Aêac taênj kêka gênj ôliñña tenj atom. ⁴Aê oc jatôm gebe taêc êka gênj ôlicña amboac tonan. Tenj embe taê ênam gebe taê êka gênj ôliña, nañ aê oc janjôm êlêlêc su. ⁵Aê tonec sêsa aê gêdênj ñabêc kêtú 8ña. Aê ñac Israelnja tenj anja Benjaminnê gôlôac. Aê Ebolainênj Ebolai tenj, ma kamasanj binjsu katôm Parisai sêmasan. ⁶Aê kêlênsônj gôlôac dabunj gajac ñawaegenj. Aê kasa bi ñsu ñalênj tolanjôcnêm sawagenj e sêlic aê amboac ñac gêdênj. ⁷Gênj samob tonan galic amboac gênj ñanô, mago galoc galic gebe gênj ñaôma kêtú Kilisiña. ⁸Binjñanô, aê galic gênj samob tonan ñai amboac gênj ñaôma, tageñ tonec tec galic kêtú gênj ñanô kêlêlêc su. Gênj ñanô tau gebe kajala ñoc Apômtau Kilisi Jesu kêtú tônj. Kêtú ñac tonecña tec gawi gênj samob tonan ñai sinj ma galic kêtôm lêndêm gebe jakôc Kilisi sa êtu gênj ñanô, ⁹ma aê jatu ênê gênj. Aê gawê kainj tauc ñoc binjgêdênj, tañ ñam kêsêp tañoc wamu binjsuña nañ, kêtiam atom. Galoc aê gawê kainj binjgêdênj, tañ ñam kêsêp takênj gêwiñ Kilisiña nañ, biogêdênj tañ gêmênj anja Anôtônê nañ, ñam kêsêp takênj gêwiñ. ¹⁰Binj tageñ tonec aê gabe

jatap sa gebe jajala Kilisi to ñaclai, tañ gênju eñ sa nañ, êtu tônj, ma jaêc ênê ñandañ jawiñ e jatôm eñ, tañ gêmac êndu nañ, ¹¹ec moae jatap jandi anja ñacmatênênj sa jawiñ.

Talêti tapenj ñanô lau

¹²Aê kakôc ñanô tau su atom tageñ, ma gajac dabinj tauc gêbacnê atom tageñ. Gocgo kapuc gedênj tónjenj tec gamoa, gabe jakôc ñanô tau tônj, gebe Kilisi kêkôc aê tónjac. ¹³O lasitêwaac, aê kêsaaê gebe kakôc ñanô tau tônj atom tageñ. Binj tageñ tonec tec jasôm gebe Binj lanjwa nañ jaliñ sinj ma japuc gwêc êtu gênj, tañ gêc aêñoc nêmña nanjenj, gebe najakôc. ¹⁴Aê kêlêti kapenj ñabelo gebe jatap ñanô sa. ñanô tau Anôtônê kalem ôña, tañ kêkênj Kilisi Jesu kêkalem aê nañ.

¹⁵Aêac tañ tatu kwalam lanjwa su nañ, samob taênj ênam binj amboac tonan acgom. Ma embe taêm ênam binj tenj eso, nañ Anôtô oc êwa sa êndênj amac. ¹⁶Tageñ tasa nêñ lênj tandanjuc ñagôliñ, tañ gêwê aêac ñapanj e mênjgêdênj tonec nañ.

¹⁷O lasitêwaac, atêku aêmanj ma asala êsêac, tañ sêpuc aêac wa eñ nañ. ¹⁸Aê kasôm gêdênj amac kêtú dim taêsam sugac ma galoc jasôm tomatoc-sulugenj gebe Êsêacnênj taêsam sêmoa, tañ nêñ lênj kêwaka êsêac sa gebe êsêac têtú Kilisinê kakesotau ñañacjo. ¹⁹Êsêacnênj lênjtêpôê gebe sênanja. Têntacwalô kêtú nêñ anôtô ma êsêac tetoc tau ñ sa kêpi gênj, tañ kêtôm gebe êñgôm êsêac majenj êsa. Êsêac taênj gêjam gênj nomñagenj. ²⁰Aêacnênj malacmôkê ñanô tê gêc undambê. Tec daônj tamoa gebe kêsiwaga Apômtau Jesu Kilisi anja tônê êmênj. ²¹Eñ oc êpô aêac ôliñ ñaôma lanjwa ôkwi tatôm eñ tau nê ôli ñawasi. Eñ êñgôm gênj tonan ñanô êsa ña ñaclai, tañ kêtôm gebe êkênj gênj samob êsô eñ ñalabu nañ.

4 O ñoc lasitêwaac, aê têtac gêwiñ to gajam aoc su amac, gebe amac tec agôm aê têtac ñajam ma atu aêñoc gêlôn. O lauace, amboac tonañ akô ñajaña, gebe Apômtau gêbiñ amac tôngac.

Paulu gêlên biñ lau

²Aê jalên biñ awêlagêc Ewodia agêc Suntuku gebe sêmoa têtac tagen êtu Apômtauña. ³Ma aê gabe jaten aôm, ñoc ñac, tañ gôjam kôm ñañêngeñ gôwiñ aê nañ, gebe ônam awêlagêc tonañ sa, gebe êsêagêc sêjam kôm ñawae ñajamña sêwiñ aê têtôm Klemen to lau-sêjam-kôm-sêwiñ-aêwaga ñagêdo, nañ nêñ ñaê gêc buku maten jalinja.

⁴Têmtac ñajam ñapan gebe Apômtau gêbiñ amac tôn, ma jasôm êtiam gebe Têmtac ñajam. ⁵Anğôm nêñ gêñ totêmtac wapôm êwa amac sa êndên ñamalac samob. Apômtau kédabiñgac. ⁶Apô sim taôm atom. Gêñ teñ embe êñgôm amac, nañ aten to atañ êndên Anôtô todanğegeñ. ⁷Ma Anôtônê biñmalô, tañ ñam kêlêlêc kauc to kauc nomña samob su nañ, ênsôb nêñ ñalêlôm to biñ, tañ taêm gêjam nañ, samob sa êkanôn Kilisi Jesu.

⁸O lasitêwaac, aê jasôm biñ teñ êwiñ acgom gebe Biñjanô to biñ mansañ ma biñ gêdên to biñ ñawa ma biñ tañ ñajamña to biñ ñapep ma biñ ñañên to piñ wae ñajamña teñ, biñ samob tonañ ñai taêm ênam êtu tôn amac. ⁹Biñ tañ kadôn to kakên gêdên amac ma biñ, tañ añô to alic aê gagôm nañ, añgôm amboac tonañ. Ma biñmalô ñatau Anôtô oc êwiñ amac.

Paulu gêjam danğe kêtü sêkên geñ sêjam en saña

¹⁰Apômtau kêkên aê têtac ñajam kêsa samucgeñ gebe amac amoa ec ñêngeñ e galoc ôlim palê kêsa kêtiam gebe anam aê sa. Amac abe anam aê sa, mago ñalên masi. ¹¹Aê kasôm biñ tonañ kêtü kapô

lêna gêñña atom. Aê kadôn tauc gebe geñ ñagec-ñagec, tañ jatap sa nañ, kêtôm aê. ¹²Aê kajala tapô lêna gêñña. Aê kajala danğôn moasu ñaônña. Aê kajala gêñ samob tonañ kêtü tôn tomalageñ. ñasawa teñ aê gaen gêñ e gêoc aê tôn, ma ñasawa teñ mo gêjô aê. ñasawa teñ aê katap ñoc gêñ taêsam sa, ma ñasawa teñ kapô lêna gêñ. ¹³Aê katôm gêñ samob tonañ ñai kêtü Kilisi, tañ kêpuc aê tôn nañña.

¹⁴Ma amac agôm ñajam gebe aoc ñoc gêñwapac awiñ. ¹⁵Amac lau Pilipi taôm ajalagêc gebe gêdên tañ gawa ñawae ñajam sa kêtü ñamata ma gawi Makedonia siñ nañ, gôlôac dabuñ teñ sêpuc aê tôn ma aêac akên gêñ teñ gêjô tau atom, amac taômgeñ. ¹⁶Gêdên tañ gamoa Tesaloniki nañ, amac ajam aê sa ma asakiñ gêñ kêtü dim luagêc. ¹⁷Aê taêc kêka gebe akên gêñ êndên aêña nec atom, masi, aê taêc kêka amac gebe anam ñanô êlêlêc su e êmoasiñ amac. ¹⁸Gêñ samob, tañ akên nañ, kêtap aê sa su ma gêñ tau kêlêlêc aê su. Gêñ tañ Epaproditi kêkôc anğa amac-nêñ gêmên nañ, mênkêlêsuc aêgeñ. Gêñ tonañ kêtôm ñamalu ñajam to da mansañ, tañ Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajamanô nañ. ¹⁹Ñoc Anôtô, tañ kêkên Kilisi Jesu gêbiñ amac tôn nañ, kêtü gêñ tolêlôm-tolêlôm ñatau tonğawasi. En oc êkên gêñ, tañ apô lêna nañ, êlêsuc êmacgeñ. ²⁰Ñawasi êndên aêac Tamenji Anôtô totêm-totêm. Biñjanô.

Paulu gêjac mata nê biñ

²¹Aê aoc gêjac Anôtônê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbiñ aêac tôn nañ. Lasitêwai tañ sêmoa sêwiñ aê nañ, aweñ gêjac amac. ²²Anôtônê lau samob aweñ gêjac amac, ma êsêac, tañ anğa kaisaranê anduñña nañ, taên gêjam amac ñanô.

²³Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ êwiñ amacnêñ ñalau.

Paulunê papia gêdên lau

KOLOSO

Paulunê papia gêdên lau Koloso nec nac tau keto gêjac gôlôac buña anga Koloso nawae. Malac Asia Sauñña tonan gêc Epese ñagamên oc kêpiña. Paulu tau kêwaka gôlôac tonan sa atom. Gêdên tañ gêngôn Romnên gêmên Asia ñamalac-sêga Epese tau nañ, eñ kêkên kômwaga jasêjam mêtê lau malac-malac, tec kêsaê gebe kôm ênam jaom gôlôac Kolosoña gêjac eñ nawae gêwiñ. Paulu gêñô gawae gebe lau-mêtêgeowaga anga Judanên jasêô lasê gôlôac tau. Lau tonan sêgaluñ Helennên mêtê jaba ñagêdô to biñ añañña kêsêp taulêlôm. Ac sêpiñkap lau gebe aweñ êoc “ñaclai to apôm-tai” tônê sêwiñ. Sêsau sebe lau teñ sêjala Anôtô ñañên atom ma sêwê kaiñ eñ gêjam êsêac kêsi ñamoasiñ ñanô atom, sêkên êwiñ mêtê geo tonan acgom. Go sêsôm teñ gêwiñ, sêsôm sêkacgeñ gebe sêsô êsêacnên ñagôliñ amboac sêsa ñamalacña ñalabu ma sejop nêñ jao samob amboac sênam dabuñ bôc to gêñ taniñña toê toê ma gêñ ñagêdô taêsam êwiñ e tomalageñ.

Paulu tec keto papia tonec kêwaka lau buña nêñ Mêtê ñanô sageñ gebe êkônij mêtê geo tonan ñai tôn. Biñ tañ eñ keto gêdên êsêac gêja nañ, ñamatu tonec gebe Jesu Kilisi kêtôm gebe ênam ñamalac peberj kêsi tonanôgeñ. Lau teñ embe sêkên êwiñ biñ jaba to sejop ñamêtê kaiñ teñ, oc sêkac tauñ su anga Kilisinê. Anôtô kêkên undambê to nom ña Kilisigeñ, ma êkalem undambê to nom sêmu dêndên eñ ña Kilisigeñ amboac tonangeñ. Lau sêmbiñ tauñ tôn tamiñ Kilisi acgom, go Anôtô ênam ñamalac kêsi. Ñalên teñ gêc atom. Kilisi kêtû ñamalac samob tapañgeñ nêñ kêsiwaga kêtômgaç. Paulu kêwaka biñ

ñanô kapônên tonan sa acgom, go gêwa ñalên, tañ gêjac lau buña nawae gebe sêsa to sejop nañ, sa tomalageñ gêdên êsêac.

Paulu kêkên Tukiki kêkôc papia tonec gêdên lau Kolosoña gêja. Eñ kêsakiñ nac gêñôma ñaê Onesimi gêwiñ eñ gêmu gêdên nê ñatau Pilemon gêja, tañ kêtû gôlôac Kolosoña nêñ nac buña teñ.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-8
2. Kilisi tau to nê sakiñ ñam 1:9-2:19
3. Lên wakuc gêjac Kilisinê lau nawae 2:20-4:6
4. Paulu gêjac mata nê papia 4:7-18

Paulu awa gêjac lau Koloso

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê nañ, agêc lasic Timote ²ma biñ êndên Anôtônê lau to ma lasitêwai, tañ sêkên gêwiñ Kilisi sêngôn Koloso nañ. Tameñ Anôtô nê moasiñ to biñmalô êndên amac êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô

³Aêac ateq ma mec gêdên aêacnên Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô ma ajam danje kêtû amacña ñapañ. ⁴Aêac anô amac akên gêwiñ Kilisi Jesu to têtac gêwiñ Anôtônê lau samob nawae. ⁵Amac akên gêwiñ to têtac gêwiñ ñam kêsêp gên, tañ akên matem gêc undambê nañ. Anôtô kêmasañ gên tau kêtû amacña. Gên tañ amac akên matem nañ, nawae tec anô su gêdên tañ biñnanô géô lasê amac. Biñnanô tau nawae ñajam. ⁶Ñawae ñajam gêdên amac gêwac ma gêjam ñanô to kesewec anga amacnêm kêtôm gêgôm e gêjam nom samucgeñ auc, gêjac m gêdên bêc, tañ amac anô to ajala Anôtônê moasiñ tobiñnanôgeñ nañ. ⁷Aêacnên koleñwaga Epapra, tañ têtac gêwiñ eñ nañ, kêdôn biñ tonan gêdên amac. Ñac tau kêtû Kilisinê sakiñwaga ñañên gêjô aêac su. ⁸Eñ gêjac miñ gêdên aêac gebe Ñalau Dabuñ kêkên

amac akêñ nêñ têtac gêwiñ gelom tau ñanô.

⁹Kêtu tonanña gêdêñ bêc, tañ aêac anjô biñ tonan kêpi amac nan, aêac ajac m to aterñ ma mec kêtu amacña gedêñ tönge. Aêac aterñ Anôtô gebe amac ajala ênê biñ êtu tön e ênam amac auc ma ênê ñalau êkêñ kauc mêtêña to kauc êkip ñam saña samob êndêñ amac. ¹⁰Go atôm gebe asa nêñ lêt e êwa amac sa gebe Apômtaunê lau amac, ma eñ êlic ênac mataanô ñajam. Anam koleñ ñajam tokaiñ-tokaiñ e atap ñanô sa ma nêñ kauc ajala Anôtônã esewec anña amac-nêñ. ¹¹Ñaclai tañ ñam kêsêp ênê ñajana tonjawasi nan, êpuc amac tön gebe aôc gêñwapac totêtac êpê sugêñ ma êôn ñañêñgeñ. ¹²Ma anam danje totêtac ñajamgeñ êndêñ Tameñi, tañ gêjac dabiñ amac su gebe awê kaiñ Anôtônê launêñ gêñlênsêñ anña gamêñ ñawêña awiñ. ¹³Eñ gêjam aêac sa anña ñaclai ñakesecña ma ketoc aêac danğôn ênê Latu, tañ têtac gêwiñ eñ nan, nê gamêñ. ¹⁴Ñac tau tonan kégaboac aêac su ma kêsuc aêacnêñ sec ôkwi.

Biñ kêpi Kilisi to nê koleñ

¹⁵Ñac tonan gêjam Anôtô, tañ talic eñ atom nan lanjô. Eñ kêtu gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nan ñajacsêga, ¹⁶gebe Anôtô kêkêñ gêñ samob, tañ gêc undambê to nom nan, ña eñgeñ, gêñ tañ materjanô talic to gêñ, tañ talic sapu nan, amboac gôliñ to apômtaui ma ñasêga to ñaclai. Anôtô kêkêñ gêñ samob ña eñgeñ ma kêtu eñña. ¹⁷Gêñ samob tonan ñai masigeñ, eñ taugenê gêmoa gêmuiñ ma gêbiñ gêñ samob tön kêpi tageñ. ¹⁸Eñ kêtu ôli ñamôkêapac. Ma eñ ôli tau gôlôac dabuñ. Eñ kêtu gêñ samob ñam. Eñ kêtu lau, tañ sêndi sa anña ñacmatênêñ nan, nêñ ñacsêga, gebe eñ tau êtu gêñ samob ñañamata. ¹⁹Amboac tonan Anôtô gêlic ñajam gebe nê ñanô ênam Latu auc samucgeñ. ²⁰Anôtô

kêkêñ eñ gê wama gêñ samob gêdêñ tau. Eñ kêkêñ Latu kêkêc nê dec siñ anña kakesotau, tec kêkêñ biñmalô gêdêñ gêñ samob, tañ sêmoa nom to undambê nan.

²¹Amac tec gêmunğeñ amoa jaêc Anôtô. Ma biñ, tañ taêm gêjam to ñakoleñ sec, tañ ajam nan, gêgôm amac atu ênê ñacjo. ²²Mago galoc Kilisi gêmac êndu, tec gê wama amac gêdêñ Anôtô. Eñ gebe êmansañ amac atu dabuñ ma akô Anôtô lanjônêñ tolanjônêñ sawa ma tobiñ masigeñ. ²³Tec akêñ êwiñ to apuc taôm tön akô ñajana. Gêñ teñ êkac amac su anña ñawae ñajam, tañ anjô to akêñ matem amoa nan atom. Sêjam mêtê ñamalac samob, tañ sêmoa umbon ñalatu nan, ma aê, Paulu tauc, tec katu ñawae ñajam tau ñasakiñwaga.

Paulu gêjam sakiñ gôlôac dabuñ

²⁴Ma galoc gaôc ñoc gêñwapac totêtac ñajamgeñ kêtu amacña. ñandan ñagêdô, tañ kêtap Kilisi sa atom, gacgeñ gêc nan, janac dabi ñ êpi tauc ôlic, jajô Kilisi su êtu eñ ôliña. Ma eñ ôli tau gôlôac dabuñ. ²⁵Aê katu gôlôac dabuñ nêñ sakiñwaga ma Anôtô kêkêñ kôm tonec gêdêñ aê gebe jawa ênê biñ sa tomalagenê êndêñ amac. ²⁶Gêdêñ andanğeñ biñ tau tonan kêsiniñ tau gêdêñ ñamalac samob gêc lêlômgeñ. Mago galoc kêtu awê gêdêñ Anôtônê lau. ²⁷Anôtô gebe êwa sa êndêñ nê lau gebe biñ tonjawasi tolêlôm-tolêlôm, tañ kêsiniñ tau gêc lêlômgeñ nan, jakêtu awê gêdêñ lau samuc. Biñ ñalêlômña tau tonec gebe Kilisi gêmoa gêwiñ amac, tec akêñ matem ênê ñawasi. ²⁸Amboac tonan aêac asôm mêtê lasê ma alêñ biñ ñamalac samob to adôn kauc mêtêña gêdêñ ñamalac samob, gebe anac dabiñ ñamalac samob sêkô Anôtô lanjônêñ ma Kilisi êmbiñ êsêac tön, ²⁹tec gajam koleñ to gajac siñ kêtôm Kilisinê ñaclai, tañ gêjam kôm ñajana anña ñoc ñalêlôm nan.

2 Aê gabe amac ajala kolej kapôêj, tañ gajam kêtû amac to lau Laodikea ma êsêac samob, tañ sêlic aê lañôc atom nañña acgom. ²Aê gajam kolej tonañ gebe nêj ñalêlôm êtu malô e têtac êwiñ ñanô êmbiñ êsêac tôn ma têtac kauc êkip ñam saña sa tomalagenj. Go sêjala Anôtônê biñ ñalêlômña. Biñ ñalêlômña tonañ Kilisi tau. ³Kauc mêtêña to biñ taêj gêjam ña tolêlôm-tolêlôm samob kêsîñ tau gêc Kilisiña.

⁴Biñ tonañ kasôm gebe lau teñ sên-sau sêoc amac ña biñ ñalêsi atom. ⁵Ôlic tec gamoa jaêc amac, mago ñoc ñalau nañ gainj amac tôngej ma têtac ñajam gebe galic amac amasañ nêj gêj samob ñapep to akêj gêwiñ Kilisi ñajaña.

Tasa nêj lêñ tasap Kilisi tôngej

⁶Amac akôc Apômtau Kilisi Jesu sa su, tec asa nêj lêñ ambi ñ taôm tôn tamîñ eñgej. ⁷Nêj ñawakac êsêp eñ to amboa taôm sa akô eñ ñaô ma akêj êwiñ ñajaña êsa êtôm tédôn amacgac, ma anam danje êndêj Anôtô ênam amac auc.

⁸Alic taôm gebe sêlô amac tôn ña kauc ñamalacña to biñdansañ ñaôma e atôm lau kapoacwalôña nec atom. Biñ keso tonañ ñam kêsêp Kilisi atom, gelom-gelom anja ñamalacnêjgej gêmêj, ñam kêsêp ñaclai nomña. ⁹Gebe Kilisi tonañ Anôtô ñanô tau gêjam eñ ôli auc samucgej. ¹⁰Ñac tau tonañ tec kêtû apômtau to ñaclai samob nêj ñamôkê ma gêbiñ amac tôn e matem jali gêjam amac auc.

¹¹Ma amac, tañ eñ gêbiñ amac tôn nañ, sêsa amac ña lemej atom. Kilisi kêsa amac tec akwalec ôlim nomña su. ¹²Gêdêj tañ aliñ busañgu nañ, sêsusj amac awiñ Kilisi. Ma gêdêj tañ aliñ busañgu nañ, adi sa awiñ Kilisi amboac tonañ. Ñam gebe amac akêj gêwiñ Anôtônê ñaclai, tañ gêju eñ sa anja ñacmatênêj nañ. ¹³Ma amac tec agêli biñsu to asa lêñ lau samucña gêgôm

amac atu mêtê nec. Mago Anôtô gêju amac matem jali kêsa awiñ Kilisi. Eñ kêsuc aêacnêj biñ, tañ tagêli biñsuña nañ, samob ôkwi. ¹⁴Eñ gesej papia, tañ teto ñagôliñ sêkic aêacnêj biñña kêsêp nañ, su ma kejoj jagêjac kêpi kakesotau. ¹⁵Anja kakesotau Kilisi kêku apôm-tau to ñaclai tulu ma kêtôc êsêac gêdêj lau samob sêlic ma kêtê wê siñ kêpi nê ñacjo.

¹⁶Amboac tonañ lau teñ sêmêtôc amac êtu gêj anîñ to anômña me êtu alic om ñagêdô me ajôn êsô ñaom me sabat atom. ¹⁷Gêj tonañ ñai têtû ñanô, tañ mênêsaña nañ ñadônjôn, ma ñanô tau Kilisi. ¹⁸Lau ñagêdô sêmoa, tañ sêsau sêbu tañ ñanô to sêjam sakiñ anja. Êsêac tetoc tañ sa kêtû katuj kaiñ teñ kêsa ma sêlic gêj ñakatuña. Nêj kauc nomña kêkianj êsêac sa ñaômagej. Akô ñajaña gebe lau amboac tonañ sêku amac tulu atom. ¹⁹Êsêac sêsap Kilisi, tañ kêtû môkêapac nañ, tôn atom. Kilisi tau gêlôm tau ôli to kêkêj ñaduc to ñawalô gedêj ôli ñagêñlêlôm tôn e kesewec to kêtôp kêtôm Anôtô tau gêsusj ñaclai.

Kilisi gêbiñ aêac tôn tec tamoa matem jali

²⁰Anjac amac êndu awiñ Kilisi, tec kêgaboac amac su anja ñaclai nomña. Amboac ondoc tec asa lêñ nomña to asô ñagôliñ tonec ñalabu gebe ²¹“Ôkôc gêj tonec atom. Ônsaê gêj tônê atom. Ômoasac gêj tonec atom.” ²²Ñagôliñ tonañ ñamalac sêmasañ to tédôn ma kêkanônj gêj ênêc teñgej atomña. Embe tanam kôm gêj tau su, oc êmbacnê. ²³Êsêac sêjam sakiñ anja to sêbu tañ ma sêkônîñ tañ ôliñ. Ñagôliñ tonañ kêtôm gebe ênac lau mateñanô auc e sênam kauc sebe biñ tokauc. Mago gêj samob tonañ ñai kêtôm gebe êkônîñ têtac ñakalac tôn atom.

3 Anôtô gêju amac sa awiñ Kilisi. Amboac tonañ ansom ñanô tau, tañ

gêc ôña, gêc gamêñ, tañ Kilisi gêñgôn Anôtônê anôña nanğey. ²Taêm ênam gêñ ôña, taêm ênam gêñ nomña atom, ³gebe amac amac êndugac, ma nêma anğôn matem jali ñam jagêwiñ Kilisi ma kêsiñ tau gêc Anôtônğey. ⁴Aêac danğôn mateñ jali ñam Kilisi. Êndêñ noc Kilisi eoc tau lasêña, oc êñğôm amac aoc taôm lasê awiñ ey toñawasi amboac tonanğey.

Lêñ lanğwa to wakuc

⁵Amboac tonanğ ansey nom ñagêñlêlôm, tañ gêc nêma ñalêlôm nanğ su. Gêñlêlôm tau tonec gebe Gêñ mockaiño to mockaiña, gêñ môpña, têmtac ñakalac, matem katuboa ma têmtac ñamiñ, tañ kêtü sakiñ anôtôi jabaña nanğ. ⁶Kêtü gêñ tonanğña Anôtônê têtac ñandanğ oc êtap tañeypêcwaga sa. ⁷Gêñ tonanğ ñai gêmuyğey amac asa kêtü nêma lêñ e kêkôm amac auc.

⁸Mago galoc awi gêñ samob tonec siñ gebe Têmtac ñandanğ, têmtac kêbôli auc, têmtac sec, ma biñ alôb-alôb to biñ môpña êsa awemsuy atom. ⁹Ansau biñ-dansanğ êndêñ taôm atom, gebe amac akwalec ñamalac lanğwa, nêma ñalêlôm lanğwa tau to ñagêñlêlôm samob su, ¹⁰ma asô ñamalac wakuc sa sugac. Ñamalac wakuc tau Anôtô kêkêñ ey. Ma Anôtô gêjam kôm kêpi ey ñapanğ gebe êtu wakuc e êtôm ey tau ma êjala ey ñanôğey. ¹¹Tatu wakuc amboac tonanğ, tec tajam kauc Helen to Juda ma lausêsa-êsêacwaga to lau samuc, ma lau lanğôn matac to lau gamêñ bôm ma gêñôma to lau, tañ sêmoa nêñ lêtêğey nanğ. Kilisi kêtü ñamalac samob nêñ ñam ma gêbiñ aêac samob tøn tapi tagenğ.

¹²Anôtô têtac gêwiñ to kêjaliñ amac sa, tec atu ênê lau. Amboac tonanğ êkwa taôm auc ña taêm walô lau, têmtac wapi, ambu taôm, ñalêlôm malô ma êôn ñanğey. ¹³Asip taôm sa, ma lau teñ nêñ biñ embe ênêc, nanğ sêsuc ôkwi

êndêñ tauñ. Asuc nêma biñ ôkwi êndêñ taôm êtôm Apômtau kêsuc amacnêma biñ ôkwi. ¹⁴Ma têmtac gêwiñ ñanô ênsôb gêñ tonanğ sa ma êmbiñ samob tøn e ñapep sawa. ¹⁵Ma Kilisinê biñmalô ênam gôliñ amacnêma ñalêlôm. Anôtô kêkalem amac gebe êmbiñ amac tøn ña biñmalô tonanğ e atu Kilisinê ôli tagenğ. Ma anam danğey ey ñapanğ. ¹⁶Kilisinê biñ ênam nêma ñalêlôm auc samucğey. Andônğ taôm to alêñ biñ taôm tokauc ma tomêtêğey. Anam pesalem to wê dabuy ma wê ñajam-ñajam. Apuc wê sa to anam danğey Anôtô anğa nêma ñalêlôm. ¹⁷Gêñ samob, tañ asôm to anğôm nanğ, anğôm anam Apômtau Jesu lanğô, anam danğey êndêñ Tama Anôtô êtu eyña.

Lêñ wakuc êtu gôlôacnêñ gôliñ

¹⁸Amac lau, asô amacnêma ñaci ñalabu gebe lêñ tonanğ Apômtau gêlic kêtôm.

¹⁹Amac ñacwaga, têmtac êwiñ nêma lauoyey, ma atu kasec êsêac atom.

²⁰Amac ñapalê, tañem wamu êndêñ tenemi to tamemi êtu gêñ samobña, gebe gêñ tonanğ ñai Apômtau gêlic gêjac mataanô ñajam.

²¹Tameñiac, alênsônğ nêma ñapalê e sênac kapoac tauñ atom.

²²Amac sakiñwaga, tañem wamu amacnêma ñataui nomña êtu gêñ samobña. Anac ñamalac mateñanô auc ña tañem wamu êtu sêlic amac ñajamña nec atom, anam sakiñ tonêma ñalêlôm makeñğey êtu atêc Apômtauña.

²³Gêñ samob, tañ anğôm nanğ, anğôm tonêma ñalêlôm samucğey ma anğôm êtôm ajam sakiñ gêdêñ ñamalac atom, anğôm êtôm ajam sakiñ gêdêñ Apômtau, ²⁴Amac ajalagac gebe oc atap nêma gêñlênsêma sa êtu ñagêjô anğa Apômtaunê. Taêm ênam gebe ajam sakiñ gêdêñ Apômtau Kilisi. ²⁵Ñac tañ gêgôm geo nanğ, oc êtap nê geo ñagêjô

sa. Anôtô kêpuc lau teŋ ŋam atom, gêlic samob kêtôm taugenj.

4 Amac ŋataui, amoasiŋ nêŋ sak-
iŋwaga ŋapep ma êndêngeŋ. Taêm
ênam gebe amacnêŋ ŋatau gêŋgôn un-
dambê amboac tonanŋeŋ.

Paulu gêlên biŋ lau

² Ateŋ mec ansin sugeŋ ma anam jali
todaŋgegeŋ. ³ Ma ateŋ mec êtu aêacŋa
êwiŋ gebe Anôtô êlêc katam su êndên
aêac gebe asôm Kilisinê biŋ ŋalêlômŋa
lasê, gebe kêtû biŋ tonanŋa aê ganŋôn
kapoacwalô. ⁴ Ateŋ gebe jawa biŋ tau sa
ênêc awêgeŋ êtôm kôm, taŋ Anôtô kêkên
gêdên aê naŋ.

⁵ Asa nêŋ lêŋ tokauc mêtêŋa êndên
lau, taŋ sêkên gêwiŋ atom naŋ. Ajaiŋ
têŋ ênaŋa ŋaômageŋ atom. ⁶ Amacnêŋ
biŋgalôm samob êmoasiŋ lau to êkêli
êsêac. Ma ajala lêŋ ajô lau samob nêŋ
biŋŋa e ŋapep.

Paulu awa gêjac nê lau

⁷ Lasiŋi ŋajam Tukiki, taŋ gêjam sakiŋ
Apômtauŋ ŋaŋêŋgeŋ to gêjam kôm gêwiŋ
aê naŋ, wacênac miŋ ŋoc biŋ samob
êndên amac. ⁸ Aê jasakiŋ ŋac tau êndên
amac êwac gebe ênac miŋ aêacma biŋ
samob êndên amac, ma ênam malô
amacnêŋ ŋalêlôm. ⁹ Lasiŋi ŋaŋêŋ to ŋa-
jam Onesimi, taŋ aŋga amacnêŋ naŋ, oc
êwiŋ eŋ. Êsêagêc sênac miŋ biŋ samob,
taŋ gêc tonec naŋ, êndên amac.

¹⁰ Aristarka taŋ gêŋgôn kapoacwalô
gêwiŋ aê naŋ, awa gêjac amac, ma

Barnaba gwadê Marka awa gêjac amac
amboac tonanŋ. ŋac tau embe êô lasê
amac, go akôc eŋ sa êtôm ŋagôliŋ, taŋ
kasakiŋ gêdên amac gêwac naŋ. ¹¹ Ma
Jesu, taŋ sêsam eŋ gebe Justu naŋ,
awa gêjac amac amboac tonanŋ. Lau
tecenecegeŋ aŋga Judawaganêŋ tec sêjam
kôm Anôtônê gamêŋŋa sêwiŋ aê, êsêac
sêjac aê têtac tôn ŋanôgeŋ.

¹² Epapra awa gêjac amac amboac
tonanŋeŋ. Eŋ aŋga amacnêŋ ma kêtû
Kilisi Jesu nê sakiŋwaga. Eŋ keteŋ
mec gêjac ŋawaegeŋ kêtû amacŋa, gebe
Anôtô ênac dabiŋ amac akô ŋajara am-
boac ŋacgeŋ, ma êkên nê biŋ ênam amac
auc samuceŋ. ¹³ Aê tauc galic tec jasôm
gebe eŋ gêjam kôm gim tau su kêtû
amac to lau Laodikea ma Hirapoliŋa.
¹⁴ Dokta ŋajam Luka agêc Dema awerŋ
gêjac amac.

¹⁵ Amac awem ênac lasitêwai
Laodikeaŋa ma Numba to gôlôac dabuŋ,
taŋ sêŋgôn awê tau nê andu naŋ.
¹⁶ Amac embe asam papia tonec su, go
akêŋ êndên gôlôac dabuŋ Laodikeaŋa
nasêsam amboac tonanŋeŋ. Ma ŋoc
papia, taŋ gêdên Laodikea naŋ, amac
asam awiŋ. ¹⁷ Ma asôm êndên Arkipi
gebe “Taêm ênam sakiŋ, taŋ kôkôc
aŋga Apômtaunê naŋ, ma ônac dabiŋ e
ŋapep.”

¹⁸ Aê, Paulu, tauc; lemoc kato biŋ aoc
gêjôac amacna tonec. Taêm ênam aêŋoc
kapoacwalô. Anôtônê moasiŋ êndên
amac.

Paulunê papia namatana gédên lau

TESALONIKI

Tesaloniki nec Romnên gamên Make-
donia namalacsega. Paulu gêwi Pilipi
siñ su acgom, go jakêwaka gôlôac teñ
sa anğa malac tônê. Gêmoa saunğen
ma Juda sêjam lêmuy en, nam gebe
lau nğagêdô taêsam anğa lau samuc
nên, tañ nên nğalêlôm gêwiñ lau Juda
nên mêtê su nañ, sêbuc dêmôên êsêac
jasênô İjawae İjajam anğa Paulunê.
Biñ tonanğ gêli Juda sa e sêjanda
Paulu ma gêwi Tesaloniki siñ jagelom
Berea. Malôgen Paulu jagênğôn Korint
acgom, go nê nac-gêjam-kôm-gêwiñ-
enwaga Timote kêdaguc en jakêdônğ
gôlôac Tesalonikiña nên biñ gêdên en.

Paulunê papia namatana gêdên lau
Tesaloniki nec nac tau keto gebe ênac to
êpuc lau buña tônêña têtac tônğ. En gê-
jam danğe Anôtô kêtü gênô êsêac sêkênğ
gêwiñ mêtê to têtac g wiñ tauñ nğawae
nañña. Go gêwa nê lênğ, tañ en kêsê
gêdên tañ gêmoa gêwiñ êsêsc nañ, sa
kêtiam gebe taên ênamgenğ. Gocgo gêjô
biñ, tañ sêjam kênac gêdên en kêpi Kil-
isi êmu êmênña nañ. İjac buña teñ embe
êmac êndü êndên Killisi êmu êmênğ su
atomgenğ, en oc êwê kaiñ ênğônğ mata
jali, tê Kilisi mênêwaka sa êndên têm nğ-
muña tônê nê, me masi. Ma êndên on-
doc Kilisi êmu êmênğ êtiam. Sêsuñ nênğ
kênac amboac tonanğ gêdên Paulu gêja,
tec keto nğagêjô gebe sêkênğ materğ Kilisi
êmu êmênña ma sênam nênğ kôm êtôm
bêcgenğña nğanğenğ sêôn en sêmoamanğ.

İjadênañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1
2. Paulu gêjam danğe to êwa gêôc
Anôtô 1:2–3:13
3. Paulu gêlênğ biñ gebe sêsa lênğ buña
sênac nğawae e sênac dabiñğ 4:1-12
4. Biñ Kilisi êmu êmênña 4:13–5:11

5. Paulu gêlênğ biñ kêtü nğamu 5:12-22

6. Paulu gêjac mata papia tau 5:23-28

Paulu awa gêjac lau

1 Paulu agêc Silwana ma Timote ma
biñ êndênğ gôlôac dabuñ Tesaloniki.
tañ Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu
Kilisi sêbiñğ aêac tônğ nañ. Moasiñ to biñ-
malô êndênğ amac êwac.

Lau Tesaloniki nênğ lênğ to nênğ sêkênğ gêwiñ

²Aêac ajam danğe Anôtô kêtü amac
samobña gederğ tônğenğ ma taênğ gêjam
amac kêsêp ma mec nğalêlôm nğapanğ.

³Aêac akô aêacnênğ Anôtô to Tameñi
lañônêm ma taênğ gêjam amacnêm akênğ
gêwiñ nğakôm to têtmac gêwiñ nğakolenğ
ma akênğ matem aêacnênğ Apômtau Jesu
Kilisi totêtmac kêpa sugenğ. ⁴O lasite-
waac, aêac ajala gebe Anôtô têtac gêwiñ
amac to kêjaliñğ amac sa atu ênê gênğ.

⁵Gebe aêac asôm nğawae nğajam gêdênğ
amac nğ awenğsunğenğ atom, ajam toñ-
clai ma toİjalau Dêbuñgenğ ma ajam
mêtê toma nğalêlôm samucgenğ. Amac
taôm ajala aêacma lênğ, tañ asa gêdênğ
amoa awiñğ amac nañ. Aêac asa lênğ tonanğ
kêtü anam amac saña. ⁶Amac atêku
aêac to Apômtau. Amac amoa gênğwapac
gwalêkinğ nğalêlôm, mago İjalau Dabuñğ
kêpuc amac tônğ, tec akôc mêtê sa totêt-
mac nğajamgenğ. ⁷Amac agôm amboac
tonanğ tec atu nğadônğdônğ gêdênğ lau sêkênğ-

gêwiñwaga samob anğa Makedonia to
Akaia, ⁸tec Anôtônê mêtê kêtañğ gelom-
gelom anğa amacnêmğ gêja Makedonia
to Akaia tageñğ atom, masi. Amac akênğ
gêwiñğ Anôtô nğawae gêô lasê gamênğ
samob, tec aêacma kôm anam mêtênña
teñğ gêc kêtiam atom. ⁹Lau tau tonanğ
sêjac miñğ amac akôc aêac saña nğawae
gêdênğ tañğ aêac atu nğacleñğ amac nañ,
to sêjac miñğ amac abuc dêmôêmğ gwam
ma akac taôm ôkwi adênğ Anôtô, abe
anam sakinğ Anôtô mata jali toñanògenğ

nañ, ¹⁰ma êsêac sêjac miñ gebe amac êdñ Anôtônê Latu aña undambê êmu êmênña. Anôtô gêñu eñ sa aña ñacmatênêñ ma Jesu tau oc ênam aêac sa êndên Anôtônê têtac ñandañ, tañ mênêsa nañ.

Paulunê kom, nañ gêjam aña Tesaloniki

2 O lasitêwaac, amac taôm ajalagac gebe aêac adên amac awac ñaðma atom. ²Amac ajala gebe aêac aóc ñandañ to sêgôm aêac sec aña Pilipi gêmuj su acgom, go aó lasê amac. Mago aêacnên Anôtô kékên aêac têtac kêpa su, tec atêc ñacjo atom, asôm Anôtônê ñawae ñajam lasêgen gédên amac. ³Aêac alên biñ amac asôm biñ keso me asôm biñ toma ñalêlôm ñatêmui me asau aóc amac nec atom. ⁴Mago Anôtô kêsae aêac su, tec kékên ñawae ñajam gédên aêac gebe asôm lasê. Aêac ajam kôm tau kêtú ñamalac sêlic aêac ñajam ña nec atom, ajam gebe Anôtô, tañ kêsae ma ñalêlôm nañ, taugen êlic ñajam. ⁵Amac ajalagac gebe aêac asôm biñ ñalêsi gédên amac atom ma asabañ mater katu ña biñ banac auc atom. Anôtô kêjala gebe biñ tonañ biññanô. ⁶Aêac asôm waen ñamalacña aña amacnêm to lau ñagédô nên atom. ⁷Aêac tañ atu Kilisinê aposolo nañ, oc atôm gebe ajatu amac e atoc aêac sa. Mago gédên tañ aêac amoa awiñ amac nañ, amoa totêntac malôgen atôm jaomwagao ten, tañ kêmoasin gólôac ñasec-ñasec nañ. ⁸Amboac tonañ ma ñalêlôm kékac aêac gebe akên Anôtônê ñawae ñajam enden amac awê kaiñ awiñ. Mago tonanjen atom. Aêac têtac gêwiñ amac ñanôgen e abe amac êndu êtu amacña. ⁹O lasitêwaac, amac oc taêm gêjam ma koleñ, tañ ajam e tekweñ gêbac nañ. Gédên tañ ajam mêtê Anôtônê ñawae ñajam gédên amac nañ, aêac ajam kôm lemenña kêtôm bêc to

geleñgen gebe amac aim tekweñ su êtu aêacña atom.

¹⁰Amac alic ma Anôtô gêlic amboac tonañ gebe biñ, tañ aêac asôm nañ biññanô. Aêac asa ma lên awiñ amac laukên-gêwiñwaga amboac Anôtônê lau gédên tolanôñnêm sawagen. ¹¹Amac alicgac gebe aêac amoañ amac gédên-gédênjen amboac tama ten kêmoasin la-tuio to ñac. ¹²Aêac alên biñ to ajam malô amac ma êkêli amac gebe asêlên êtôm Anôtô êlic ñajam. Eñ kékalem amac asô ênê gamên to awê kai ñ ênê ñawasi.

¹³Kêtu biñ tonecña aêac ajam danje Anôtô ñapan gêwiñ gebe amac akóc Anôtônê biñ, tañ añô aña aêacma nañ, sa amboac ñamalacnên biñ atom, akóc sa amboac Anôtônê biññanô tau. Ma biñ tau tonañ tec gêjam kôm aña amac akên-gêwiñwaga nêm ñalêlôm. ¹⁴O lasitêwaac, amac atêku Anôtônê gólôac Judaiana, tañ Kilisi Jesu gêbiñ êsêac tón nañ. Gêñwapac tañ êsêac sêoc aña Judanên nañ, amac taôm nêm lau sêgôm gédên amac amboac tonanjen. ¹⁵Lau Juda sêjac Apômtau Jesu to propete êndu ma sêjanda aêac. Anôtô gêlic êsêac gêjac mataanô ñajam atom. Êsêac sêkên kisa gédên ñamalac samob. ¹⁶Êsêac sebe sêkô aêac auc gebe asôm mêtê, tañ ênam lau samuc sa nañ atom. Amboac tonañ tec sêgôm nên sec sêboa sasa ñapan sêmoa e gêjam sêga. Mago Anôtônê têtac ñandañ kêtap êsêac sa sugac.

Paulu gêjam awa su gólôac gebe êlic êsêac

¹⁷O lasitêwaac, êsêac sêkac aêac su amoa jaêc amac ñasawa dambêgen. Aêac alic amac lañôm atom, mago ma ñalêlôm gêmoa gêwiñ amac ma kékac aêac ñanôñanô gebe alic lañôm êtiã. ¹⁸Kêtu tonañña aêac abe andên amac awac. Aê, Paulu, gabe jañgôm ñanô êsa kêtú dim luagêc su. Mago Sadan gêbóc aêac auc. ¹⁹Êndên noc aêacnên Apômtau Jesu

êmu êmêŋŋa naŋ, asa lau oc têtû aêac akêŋ materŋ to têntac ŋajam ma waerŋ ŋagêlônŋ ŋamôkê. Lau teŋ atom, amac taômgeŋ. ²⁰ Biŋŋanô, ma waerŋ to têntac ŋajam ŋam amac taômgeŋ.

3 Kêtu tonanŋa aêac atôm gebe aônŋ têm alic amacŋa kêtiam atom, tec asôm kêtu tônŋ gebe aêagêc anŋônŋ Aten ² ma asakiŋ lasiŋi Timote, taŋ gêjam Anôtônê kôm gêwiŋ aêac ma kêsôm Kilisinê ŋawae ŋajam lasê gêmoa naŋ, êndêŋ amac êwac. Aêac asakiŋ eŋ gebe êpuc amac tônŋ to ênam amacnêm akêŋ gêwiŋ sa, ³ gebe gêŋwapac tonanŋ ŋai ênam amacnêm teŋ ôkwi atom. Taôm alicgac gebe gêŋwapac tonanŋ gêjac aêac ŋawae tec gêmoa. ⁴ Gêdêŋ taŋ aêac amoa awiŋ amac naŋ, asôm gêdêŋ amac kwananŋgeŋ gebe aêac oc dandac gêŋwapac. Galoc amac alic gebe gêŋ tau ŋanô kêsagac. ⁵ Kêtu tonanŋa aê katôm gebe jaônŋ têm jalic amacŋa êtiam atom, tec kasakiŋ Timote gebe jaŋô amac akêŋ gêwiŋ ŋawae. Oc moae lêtôm têna kêlêtom amac e gesenŋ aêacma koleŋ ŋanô su me.

⁶ Galoc Timote gêmu gêdêŋ aêac gêmêŋ ma kêsôm amac akêŋ gêwiŋ to têmtac gêwiŋ ŋawae ŋajam gêdêŋ aêac. Eŋ gêjac miŋ gebe taêm gêjam aêac totêmtac gêwiŋgeŋ ŋapanŋ e nêm ŋalêlôm kêkac amac abe alic aêacŋa amboac aêacma ŋalêlôm kêkac aêac abe alic amacŋa. ⁷ O lasitêwaac, amac akêŋ gêwiŋ ŋanô ŋawae mênŋgêjam malô aêac kêtu amacŋa ma kêpuc aêac, tec amoa jageo to aóc gêŋwapac nec tônŋ. ⁸ Amac embe akô ŋajanaŋ awiŋ Apômtau, oc êmoasiŋ aêac amoa ŋajam. ⁹ Amac agôm aêac têntac ŋajam samucgeŋ akô aêacnêŋ Anôtô laŋônêm, tec aêac oc atôm gebe anam danŋe Anôtô êtu amacŋa naêtôm me masi. ¹⁰ Aêac aterŋ eŋ toma ŋalêlôm samucgeŋ kêtôm bêc to gelenŋgeŋ gebe alic laŋôm êtiam

ma apuc amacnêm akêŋ gêwiŋ tônŋ e ŋajanaŋ êsa.

¹¹ Aêac Tameŋi Anôtô agêc nêŋ Apômtau Jesu tau sênam aêacma intêna aô lasê amacŋa. ¹² Apômtau êkêŋ amac têmtac gêwiŋ taôm to têmtac gêwiŋ ŋamalac samobŋa esewec ênam amac auc êtôm aêac tauŋ têntac gêwiŋ amac ŋanô. ¹³ Apômtau tau êpuc amacnêm ŋalêlôm tônŋ e amoa tolaŋôm nêm sawagerŋ ma atu dêbu ŋ akô aêac Tameŋi Anôtô laŋônêm êndêŋ noc aêacnêŋ Apômtau Jesu êmu êmêŋŋa naŋ ênê lau dabuŋ samob oc sêwiŋ eŋ.

Tasa nêŋ lêŋ ênac Anôtô mataanô ŋajam

4 O lasitêwaac, aêac adônŋ amac gebe asa nêm lêŋ e ênac Anôtô mataanô ŋajam tec agôm amoa. Ma galoc aterŋ to alêŋ biŋ amac, taŋ Apômtau Jesu gêbiŋ amac tônŋ naŋ, gebe asa lêŋ tonanŋ anac ŋawaegeŋ e anac dabiŋ. ² Gôliŋ taŋ aêac akêŋ gêdêŋ amac ajam Apômtau Jesu laŋô naŋ ajalagac. ³ Anôtônê biŋ tonec êtu tônŋ gebe asa nêm lêŋ atôm ênê lau ma êŋgamiŋ taôm êndêŋ gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa. ⁴ Ma amac samob ajala nêm lêŋ awê to ŋacŋa, tec asa Anôtônê launêŋ lêŋ tau ŋapep to êndêŋgeŋ. ⁵ Asa nêm lêŋ totêmtac ŋakalacboa atôm lau samuc, taŋ sêjam kauc Anôtô naŋ atom. ⁶ Ansau aóc taôm ma ambôli lasitêwainêŋ gêŋ auc atom. Aêac asôm to awa sa kwananŋgeŋ gêdêŋ amac gebe Apômtau oc êkêŋ ŋagêjô êtu biŋ samob tonanŋ ŋaiŋa. ⁷ Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêŋ môŋŋa atom, eŋ gebe aêac tasa lêŋ dabuŋgeŋ. ⁸ ŋamalac teŋ embe taŋapêc êndêŋ biŋ tonanŋ, naŋ eŋ taŋapêc êndêŋ ŋamalac teŋ atom, eŋ taŋapêc êndêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ nê ŋalau Dabuŋ kêsêp amacnêm ŋalêlôm naŋ.

⁹ Biŋ têmtac êwiŋ lasitêwaiŋa tonanŋ aêac oc ato êndêŋ amac atom, gebe

Anôtô tau kédônj amac tec têtmac gêwiņ taôm amoa. ¹⁰Taôm agôm kêtû tônj kêpi lasitêwai samob, taņ sêngônj Macedonia naņ su. O lasitêwaac, tonec tec aêac alêj biņ amac gebe aņgôm anac űawaegenj. ¹¹Atu kêka-kêka gebe asa nêĵ lêj űaņêņgenj to ajop taôm nêĵ űêņgenj ma amac taôm lemem űakoleņ êlôm amac êtôm ajatu amac kwananņenj su. ¹²Asa lêj amboac tonaņ, go lausêkêj-gêwiņ-atomwaga sêlic űajam ma amac oc apô lêna taôm êtu gêj teņja atom.

Apômtau êĵu êĵêņ

¹³O lasitêwaac, aêac abe akô lau, taņ sêc bêc sêc naņ, nêj űam auc êndêj amac atom, gebe moae nêĵ űalêlôm űawapac atôm lau, taņ sêkêj materj űanô teņ atom naņ. ¹⁴Aêac takêj gêwiņ gebe Jesu gêmac êĵdu ma gêdi sa. Amboac tonaņ lau, tec sêc bêc sêc nec, Anôtô oc êkêj Jesu tau êwê êsêac.

¹⁵Biņ tonaņ aêac awa sa gêdêj amac adaguc Apômtau tau nê biņ teņ gebe Êndêj noc Apômtau êĵu êĵêņja aêac, tec tamoa materj jali nec, tamuņ êsêac, taņ sêc bêc sêc naņ atom. ¹⁶Êndêj tonaņ Apômtau tau oc êpô awa, go nê aņlanêj kasêga awa êsa ma Anôtônê dauc êtaņ, go űjatau êsêp aņga undambê êĵêņ. Ma êsêac, taņ sêkêj gêwiņ Kilisi ma sêmac êĵdu su naņ, oc sêĵdi sa têtĵ űamata. ¹⁷Go aêac, tec tamoa materj jali nec, tao êsuņ aêac sa dawij êsêac tapuc Apômtau tônj tônj natasa űasawa ôņa e tamoa dawij Apômtau teņgenj ma teņgenj. ¹⁸Anam malô taôm űa biņ tonaņ ma apuc taôm tôn êndêj êndêjgenj.

Tamansaņ tauņ gebe takôc Apômtau sa

5 O lasitêwaac, aê jato biņ têm to nocņa êndêj amac êtu agenņa. ²Taôm ajalagac gebe Apômtaunê bêc oc mêņêô lasê êtôm geņgenj têna êĵêņ

êndêj êĵbêc. ³Êndêj taņ űamalac sêsôm gebe “Galoc biņmalô gêc ma oc tamoa űajam” naņ, gêņsêga tau êtap êsêac sa gaôgenj amboac awê űapalê kêtĵ eņ, ma sêc su sêņgôm naeo. ⁴O lasitêwaac, aņgônj tokesec atom, gebe bêc tau êtap amac sa êtôm geņgenj têna atom, ⁵gebe amac pebenj atu űawê latui to geleņja latui. Aêac tatu gêbêcauc to űakesec űagêj atom. ⁶Amboac tonaņ aêac tanêc nêj bêc tatôm lau űagêdô atom, tanam jali tokauc űawagenj acgom. ⁷Lau, taņ sêc bêc naņ, sêc bêc gêdêj gêbêc. Ma êsêac, taņ sêĵôm bu e kêjaņij êsêac naņ, sêgôm nêj gêj gêdêj gêbêc. ⁸Ma aêac, tec aņga geleņja nec, tamoa tonêj kauc űawagenj acgom. Tanônj takêj gêwiņ to têtmac gêwiņ űamaluku ma takuc takêj materj moasiņ Anôtô ênam aêac kêsiņa űakululuņ ki, ⁹gebe Anôtô kêkêj aêac kêtĵ nê têtac űandaņ enseņ aêac suņa atom. Eņ kêkêj aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi kêtĵ ênam aêac kêsi danğônj materj jalij. ¹⁰űac tau tonaņ gêmac êĵdu kêtĵ aêacņa gebe aêac tamoa materj jali me tamac êĵdu, mago oc danğônj materj jali dawij enņenj. ¹¹Amboac tonaņ amoasiņ taôm to amboa taôm sa amboac agôm amoa.

Paulu gêjac mata nê papia

¹²O lasitêwaac, aêac aterj amac gebe ajala êsêac, taņ sêjam koleņ aņga amacnêĵ to sêjam gôlij amac ma sêĵêĵôm amac kêtĵ Apômtaunja. ¹³Atôc êsêac sa to têtmac êwiņ êsêac êtu nêj koleņja. Amoa tobiņmalôgenj awij taôm.

¹⁴O lasitêwaac, aêac alêj biņ amac gebe amêĵôm wauc-wauc têna ma aê biņ malô sa êndêj lau űalêlôm űatutuc. Anam lau palê-palê sa ma aê samob nêj biņ tônj. ¹⁵Alic taôm gebe akêj sec êjô sec atom, amoasiņ taôm to űamalac samob anac űawaegenj.

¹⁶Têtmac űajam űapaņ. ¹⁷Ateņ mec ênêc awemgenj. ¹⁸Anam danğe êtu gêj

samobɲa, gebe Anôtô, taɲ kékêɲ Kilisi Jesu gédêɲ amac naɲ, gebe nêɲ ɲalélôm amboac tonaɲ. ¹⁹ Akôniɲ ɲalau Dabuɲ atom. ²⁰ Matempaɲa ênac biɲ, taɲ ɲalau Nabuɲ geoc lasê naɲ atom. ²¹ Ansaê gêɲ samob ma ajaliɲ ɲanô sa. ²² Anɲamiɲ taôm êndêɲ sec tokaiɲ-tokaiɲ samob.

²³ Biɲmalô ɲam Anôtô tau ênac dabiɲ amac atu dabuɲ ênam aucgeɲ, ma êmansaɲ nêɲ ɲalau to nêɲ ɲalélôm ma ôlim amoa tolaɲômnêɲ sawageɲ e aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêɲ.

²⁴ ɲac tau, taɲ kékalem amac naɲ, eɲ ɲac ɲaɲêɲ, oc ênac dabiɲ e êmbacné.

²⁵ O lasitêwaac, atɛɲ mec êtu aêacɲa.

²⁶ Amac awem ênac lasitêwai samob ajô aêac su ma aê moalêc taôm to akôc taôm sa atôm Anôtônê launêɲ mêtê.

²⁷ Aê aoc gêɲac Apômtau gebe asam papia tonec lasê êndêɲ lasitêwai samoo sêɲô.

²⁸ Aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiɲ êndêɲ amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau

TESALONIKI

Noc Kilisi êmu êmênña kélênsôn gôlôac anğa Tesaloniki e lau ñagêdô sênô keso ñapañ. Amboac tonañ Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau Tesaloniki nec ñac tau keto gesen biñ, nañ gêôn sa anğa gôlôac tau sebe Apôm-tau êmu êmên ñanoc kêdabiñgac. Paulu gesen biñ tonañ ma gêwa sa gebe Kilisi êmu êmên atom, “Ñac alôb-alôb sec-sêga”, tañ êkên kisa êndên Kilisi ñawaô nañ, mênêpoa lasê ma êkac ñamalac sênğôm sec to gên alôb-alôb ênam sêga acgom.

Lau sêsam papia tauña sêoc kisa to ñandan, tec aposolo gêlên biñ êsêac gebe sêkên êwiñ ñañên sênsiñ sugen to sênam nên kôm sênac ñawaegen, ec lemen ñakolen êlôm êsêac amboac sêlic Paulu to nê kômwaga sêgôm-sêgôm nañ, ma sêmoasiñ lau sênğôm gên ñajamña enden töngeñ.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Paulu awa gêoc to awa gêjac Anôtô kêtü gôlôac tauña 1:3-12
3. Biñ Kilisi êmu êmênña 2:1-17
4. Paulu gêlên biñ êsêac gebe sêsa nên lên têtôm lau buña 3:1-15
5. Paulu gêjac mata nê papia 3:16-18

Paulu awa gêjac lau

1 Paulu agêc Silwana ma Timote ma biñ êndên gôlôac dabuñ Tesaloniki, tañ Tameñi Anôtô agêc Apôm-tau Jesu Kilisi sêbiñ aêac tön nañ. ²Tameñi Anôtô agêc Apôm-tau Jesu Kilisi nên moasiñ to biñmalô êndên amac êwac.

Kilisi êmu êmên ma êmêtôc ñamalac

³O lasitêwaac, aêacma ñalêlôm kêkac aêac tec ajam danje gêdên Anôtô kêtü

amacña ñapañ, gebe amacnêam akên gêwiñ kesewec kêlêlêc, ma akên têtac gêwiñ gelom tau gêdên-gêdêngeñ gêjam amac auc. ⁴Agôm amboac tonañ, tec aêac alanem tauñ kêtü amacña gêdên Anôtônê gôlôac ñagêdô. Êsêac sêjanda amac to aôc gênwapac, mago aôc totêtac kêpa sugen ma akên gêwiñ ñajaña.

⁵Biñ tonañ gêwa Anôtônê mêtôc sa gebe jagêdên. Amac aôc gênwapac kêtü Anôtônê gamênña ma Anôtô kêmasañ amac e atom gebe awê kaiñ gamên tau. ⁶Ma Anôtô oc êñğôm gên naêndên. Eñ êkên lau, tañ sêkên gênwapac gêdên amac aôc nañ, tauñ sêoc gênwapac êjô. ⁷Ma eñ oc êlêwan gênwapac, tañ aôc amoa nañ, su anğa amac to aêac amboac tonañgeñ. Eñ êñğôm gên tau êndên noc Apôm-tau Jesu eoc tau lasêña anğa undambê to nê añela ñaclai. ⁸Eñ eoc tau lasê tojawaô ma êkên ñagêjô êndên êsêac, tañ sêjam kauc Anôtô to tañeñpêc aêacnên Apôm-tau Jesu nê ñawae ñajam nañ. ⁹Êsêacnên ñagêjô gebe sêoc ñandan sênanña, tañ ênêc enden töngeñ. Ac sêmoa jaêc Apôm-tau lañônêam to nê ñaclai ñañawasi. ¹⁰Êndên bêc Apôm-tau Jesu êmênña nañ, Anôtônê lau oc tetoc eñ sa to lau samob, tañ sêkên gêwiñ aêacma biñ, tañ ajac jaen amac nañ.

¹¹Aêac taên gêjam biñ tonañ, tec aten mec kêtü amacña ñapañ. Aêac aten aêacnên Anôtô gebe êmansañ amac e atom gebe andañguc ênê kalem. Aêac aten Anôtô gebe nê ñaclai ênam kôm êpi amac e êñğôm gên ñajam, tañ abe añğôm nañ anô êsa to ênac dabiñ akên gêwiñ ñakolen. ¹²Embe amboac tonañ, go amac atoc aêacnên Apôm-tau Jesu nê ñaê sa, ma eñ etoc amac sa. Aêacnên Anôtô agêc Apôm-tau Jesu Kilisi nên moasiñ êñğôm gên tau ñanô êsa.

Ñac gesen biñsuña nê biñ

2 O lasitêwaac, aêac abe asôm biñ êpi aêacnên Apôm-tau Jesu Kilisi êmu

êmêḡ to ênac aêac sa tapi tageḡ dawḡ eḡḡa, tec ateḡ amac gebe. ²Lau sênam amacnêḡ kauc ôkwi-ôkwi sebeḡ to sêlênsôḡ amac atom. Êsêac oc sêsôm gebe Apômtaunê bêc gêmêḡ sugac. Êsêac oc sêḡgôliḡ biḡ êpi ḡalau, taḡ geoc biḡ tau lasê me êpi ḡac teḡ, taḡ kêsôm biḡ tau me êpi papia, taḡ sêsôm gebe aêac ato naḡ. ³Alic taôm gebe lau teḡ sêḡgôm gêḡlêlôm gebe sênsau sêôc amac atomanô. Bêc tau oc êmêḡ atomgeḡ e ḡamalac sêkac tauḡ su aḡḡa Anôtônê êmuḡ ma ḡac geseḡ biḡsuḡa eoc tau lasê su acgom. ḡac tau tonaiḡ oc ênaiḡ samuceḡ. ⁴Eḡ oc êkêḡ kisa êndêḡ Anôtô to nê sakiḡ samob. Ma eḡ oc etoc tau sa ma êḡḡôḡ Anôtônê lôḡ dabuḡ to êtôc tau êndêḡ lau gebe eḡ Anôtô.

⁵Biḡ tonaiḡ kasôm gêdêḡ amac gêdêḡ taḡ gamoa gawiḡ amac naḡ. Amac oc taêm gêḡam biḡ tau me masi. ⁶Ma amac ajala gêḡ, taḡ kêkô eḡ auc gebe êmêḡ galoc atom naḡ. Eḡ eoc tau lasê êndêḡ noc, taḡ Anôtô êkêḡ naḡgeḡ. ⁷ḡaclai taḡ geseḡ biḡsu su naḡ, gêḡam kôm gêḡmoa, tageḡ kêsḡ tau gêc lêlômgeḡ. Êsiḡ tau e sêkôc ḡac, taḡ kêkô gêḡ tau auc naḡ, su acgom. ⁸Go ḡac geseḡ biḡsuḡa eoc tau lasê. Ma Apômtau Jesu oc ênac eḡ êndu ḡa nê awajaô. Ma Apômtau embe êmêḡ toḡawêgeḡ, go ḡawê tau enseḡ eḡ su amboac tonaiḡ. ⁹ḡac geseḡ biḡsuḡa oc êmêḡ toSadaḡnê ḡajaiḡ ma êḡḡôm gêḡ ḡaclaiḡa tokaiḡ-tokaiḡ ma gêḡḡalô to gêḡsêga dansaiḡa. ¹⁰Ma eḡ êns u êôc êsêac, taḡ sênaiḡa naḡ, ḡa dansaiḡ tokaiḡ-tokaiḡ. Êsêac oc sênaiḡa gebe têntac gêwiḡ biḡḡanôḡa gêc êsêacḡa atom. Embe têntac êwiḡ biḡḡanô, oc Anôtô ênam êsêac kêsî. ¹¹Kêtu tonaiḡḡa Anôtô êkêḡ ḡaclai dansaiḡa êôc êsêac gebe sêkêḡ êwiḡ biḡḡansaiḡ, ¹²gebe êsêac samob, taḡ sêkêḡ gêwiḡ biḡḡanô atom ma têntac gêwiḡ biḡ geo ḡawaô naḡ, Anôtô êmêtôc êsêac e sênaiḡa.

Anôtô kêjaliḡ aêac sa gebe daḡḡôḡ matêḡ jali

¹³O lasitêwaac, Apômtau têtac gêwiḡ amac tec aêacma ḡalêlôm kêkac aêac e ajam daḡḡe Anôtô kêtu amacḡa ḡapaiḡ, gebe Anôtô kêjaliḡ amac sa gêdêḡ andaiḡeḡ ma ḡalau Dabuḡ kêkêḡ amac atu Anôtônê lau e akêḡ gêwiḡ biḡḡanô tau, tec Anôtô gêḡam amac kêsî. ¹⁴Anôtô kêkêḡ aêac asôm ḡawae ḡajam, taḡ kêkalem amac naḡ, gebe amac akôc aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê ḡawasi sa. ¹⁵O lasitêwaac, amboac tonaiḡ akô ḡajaiḡa ma amansaiḡ mêtê, taḡ aêac adôḡ gêdêḡ amac naḡ. Biḡ ḡagêdô asôm ḡa aweḡḡeḡ ma ḡagêdô ato kêsêḡ papia.

¹⁶Aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi agêc Tameḡi Anôtô tau, taḡ têtac gêwiḡ aêac to kêmoasiḡ aêac tamoa teḡgeḡ totêntac malôgeḡ ma takêḡ matêḡ ḡanô ḡajam ôḡa tau naḡ, ¹⁷ênam malô nêḡ ḡalêlôm to êpuc amac tôḡ gebe aḡḡôm gêḡ samob to asôm biḡ samob ḡajamgeḡ.

Ateḡ mec êtu aêacḡa

3 O lasitêwaac, jasôm teḡ êwiḡ gebe atêḡ mec êtu aêacḡa gebe Apômtaunê biḡ êlêti ênam gamêḡ auc êna e ḡamalac tetoc mêtê sa amboac amac agôm. ²Ma atêḡ gebe Anôtô ênam aêac sa aḡḡa lau sec to alôb-alôb nêḡ gebe lau taêsam sêmoa, taḡ sêkêḡ gêwiḡ ḡawae ḡajam atom.

³Mago Apômtau eḡ ḡac ḡaiḡêḡ. Eḡ oc êpuc amac tôḡ ma ejop amac êtu ḡac sec tauḡa. ⁴Apômtau kêkêḡ aêac akêḡ gêwiḡ gebe biḡ, taḡ asôm gêdêḡ amac naḡ, amac amasaiḡ su ma oc amansaiḡ. ⁵Apômtau tau ênam gôliḡ amacnêḡ ḡalêlôm gebe têmtac êwiḡ Anôtô ma aôc gêḡwapac totêmtac êpa sugêḡ atôm Kilisi tau.

**Aêac samob tanam
kôm tanac ñawaegen**

⁶O lasitewaac, aêac ajac biñsu amac ajam aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi lañô, gebe aᅅgamiñ taôm êndêñ lasitêwai, tañ sêsa nêñ lêñ salañ to sêbu biñsu, tañ aêac akêñ gêdêñ êsêac nañ. ⁷Taôm ajalagac gebe atêku aêac, ec ñajam, gebe gêdêñ tañ aêac amoa awiñ amac nañ, asa ma lêñ salêñ atom. ⁸Aêac aej amacnêm ñac teñ nê mo teñ ñaôma atom. Aêac ajam ma koleñ e tekweñ gêbac kêtôm bêc to geleñgeñ, gebe amacnêm teñ im têkwa su ñaômageñ êtu aêacña atom. ⁹Aêac atôm gebe ajatu gêñ taniñña aᅅga amacnêm, mago agôm atom, abe akêñ ñadôñdôñ êndêñ amac gebe atêku aêacña. ¹⁰Gêdêñ tañ aêac amoa awiñ amac nañ, asôm biñ tonec gêdêñ amac su gebe “Ñac teñ embe endec kôm, nañ êniñ gêñ atom.” ¹¹Aêac ato biñ tonañ gebe aᅅô ñawae gebe nêm lau ñagêdô sêsa nêñ lêñ salêñ. Êsêac sêjam kôm atom,

sêgôm gêñ sêbôcgeñ. ¹²Aêac anac biñsu lau amboac tonañ to alêñ biñ êsêac êtu Apômtau Jesu Kilisiña gebe sênam nêñ kôm êtu katô, ec sêniñ tauñ nêñ ñêñgeñ.

¹³O lasitêwaac, ôlim ñakam êsa êtu aᅅgôm gêñ ñajamña atom. ¹⁴Ñac teñ embe taña wamu aêacma biñ, tañ ato kêsêp papia tonec nañ atom, nañ taêm ênam ênê biñ ma êᅅgamiñ taôm êndêñ eñ gebe maja tau. ¹⁵Mago alic eñ amboac nêm ñacjo atom, anêc biñsu eñ amboac lasimi teñ.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁶Ma biñmalô Ñatau tau êkêñ biñmalô êndêñ amac êtôm têm samob ñalêñ tokaiñ-tokaiñ. Apômtau êwiñ amac samob.

¹⁷Aê, Paulu tauc, lemoc kato biñ aoc gêjac amacña tonec. Ñoc papia tonec taujala. Aê kato amboac tonecgeñ.

¹⁸Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êndêñ amac samob êwac.

Paulunê papia namatana gêdên

TIMOTE

Timote tau nec eñ nac buña matac teñ anga Asia Sauñ. Têna Judao ma tama Helen. Eñ gêwiñ Paulu ma kêpuc eñ êdñ kêtú kom mêtêña samob jakêsap eñ tón ñañngosu.

Paulunê papia namatana gêdên Timote nec gêc tau keto kêwaka biñ natêna têlêac sa. (1) Paulu gêjam la Timote gebe ejop tau êndên mêtêgeo, tañ gêdñ sa anga gólôac buña tau ñalêlom gêwiñ nañ. Mêtêgeo tonañ ñai ñam kêsêp lau ñagêdô sêgaluñ kauc jaba anga lau Juda to lau samuc nêñ kêsêp taulêlôm. Lau seboc lau teñ sênam tauñ kêsi sêngôm naêtôm atom, sêjala gên, tê ñam kêsij tau gêc lêlôm eñ nê, êwiñ acgom. Ac tec sêsôm lau sênam dabuñ gên taniñña ñagêdô ma sêjac jao lauo to ñac sênam tauñña atom. (2) Go Paulu keto biñ tanam jaom gólôacña ma om ñasakiñ ñagoliñ ñagêdô gêwiñ. Eñ gêwa kômwaga gólôacña nêñ ñalêlôm to nêñ gam sa. (3) Gocgo gêlên biñ Timote gebe ênac dabiñ tau êtu Jesu Kilisi nê sakiñwaga mansañ ñajam teñ. Ma gêwa ênê kôm, tañ gêjac eñ ñawae gebe ênam êndên lau buña ñagêdô êndên-êndêngeñ nañ, ñam sa amboac tañ.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Gólôac dabuñ tau to gakolegwaga nêñ kôm ñagôliñ 1:3-3:16
3. Timote tau nê kôm to ñagôliñ 4:1-6:21

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tec aêacnên kêsawaga Anôtô agêc Kilisi Jesu, tañ takên mater eñ tamoan, kêjatu aê, ²tec kato ñoc papia tonec gêdên aôm, Timote. Aôm kôtu aê latuc

kêtu kôkên gêwiñña. Tamenji Anôtô agêc aêacnên Apômtau Kilisi Jesu nêñ moasin to taên walô ma biñmalô êndên aôm êwac.

Ojop taôm êndên mêtê geo

³Gêdên tañ aê gaja Makedonia nañ, kasakin aôm gebe ñngôn Epese ma ôsôm êndên lau ñagêdô gebe sênam mêtê teñ eo atom. ⁴Ôsôm êndên êsêac gebe sêwi miñ langwa ñadma-ñadma to nêñ abeni to dêbuñi nêñ ñaê ñadênanj sêpuc tauñ ñamña siñ. Biñ tonañ oc anjom biñ êlênsôn elêmé ma anam lau teñ sa êtu sêkên awiñ Anô tóna atom. ⁵Ñagôliñ tañ aôm kôkên gêdên êsêac nañ, ñamanô tau tonec gebe têtac êwiñ ñanô, tañ ñam kêsêp ñalêlôm ñawa to ñalêlôm ñañên ma akên êwiñ ñakênkên ñajam tonêm ñalêlôm makeñgeñ. ⁶Lau ñagêdô sêwi lên tonañ siñ ma sêlênsôn tauñ sêsôm biñ agwa-agwa ñadma. ⁷Êsêac seboc têdôn Anôtônê biñsu, mago sêjam kauc biñ, tañ sêsôm to biñgalôm, tañ sêjam sêmoan nañ ñam.

⁸Aêac tec tajala gebe Anôtônê biñsuanô embe tamansañ ñapep, oc gên ñajam samucgeñ. ⁹Aêac tajala tonec gêwiñ gebe sêmasañ biñsu kêtú lau gêdênña atom. Biñsu tau mênkêsa kêtú lau, tañ sêgôm gên wauc-waucgeñ to tañenpêc ma dedec Anôtô to sêgôm sec, sêlic gên teñ kêtú nêñ gên dabuñ atom, sêsôm biñ alôb-alôb ñawaô, sêjac teneñji to tamenji ma ñamalac êndu nanña. ¹⁰Biñsu tonañ mênkêsa kêtú lau mockainjo to mockainña ma ñacwaga, tañ sêkwalec tauñña, ma kêtú êsêac, tañ têtulu ñamalac têtú gênômanja to lau dansañ ma êsêac, tañ têtôc lemeñ, mago sêsau nanña, ma kêtú êsêac, tañ sêgôm gên ñagêdô samob, tañ gesen mêtê ñajam suña nañ. ¹¹Biñ tonañ gêc ñawae ñajam, tañ Anôtô kêkên gêdên aê gebe jasôm lasêña. Ñawae ñajam tonec gêwa Anôtô, tañ awen gêoc eñ nañ, nê ñawasi sa.

Paulu gëjam danje Anôtô kêtu taê walô enja

¹² Aê gajam danje aëacnêj Apômtau Kilisi Jesu, tañ kêpuc aê tôn ma gêlic aê katôm gebe janam sakin ej nañ, tec kékêj kôm gédêj aê. ¹³ Gêmungej tec aê kasôm biñ alôb-alôb kêpi Jesu ma kêjanda ej to kalêsu gôlôac dabuj. Mago Anôtô taê walô aê, gebe kakêj gêwiñ mêtê atom tagej ma gajam kauc gêj, tañ gagôm nañ. ¹⁴ Aëacnêj Apômtau kêsêwa nê moasiñ kêpi aê ma kékêj aê kakêj gêwiñ to têtac gêwiñ ñanô, tañ ñawakac kêsêp Kilisi Jesu tau nañ. ¹⁵ Biñ tonec tec ñanô, ñamalac samob sêkêj êwiñ acgomman, gebe Kilisi Jesu gêmêj nom gebe ênam lau sec kêsi. Ma aê tec katu lau sec tau nêj ñac ñamata. ¹⁶ Kêtu biñ tonanña Anôtô taê walô aê gebe Kilisi Jesu êwa nê lêj ê ñamalacnêj biñ tônia sa êpi aê êtu ñamata e jatu lau, tañ oc sêkêj êwi ñ ej ma sêngôn mater jali tengej nañ, nêj ñadônjôn. ¹⁷ Anôtô taugenj kêtu têm samob ñakiñ. Ej gêmoa tengej ma ñamalac tenj mataanô gêlic ej atom. Ej taugenj kêtu Anôtô. Lanem to ñawasi êndêj ej êtôm têm totêmgej. Biñjanô.

¹⁸ Latucenec Timote, aê kakêj ñagôliñ tonan gédêj aôm gebe ojop. Biñ tonan seoc lasê kêpi aôm gebe êpuc aôm tôn ma ônac siñ ñajam. ¹⁹ Ôkêj êwiñ tonêm ñalêlôm ñanjêngej. Lau ñagêdô sêwê biñ tonan auc ma sêkêj gêwiñ atom, tec têtû lau gébac. ²⁰ Lau tau nêj ñagêdô tonec Humenai agêc Alesandere. Aê kakêj êsêagêc sêsêp Sadañ lêma gebe êndôn êsêagêc e sêsôm biñ alôb-alôb êtiam atom.

Biñ tatej mecña

2 Amboac tonan aê jalêj biñ amac gebe anjôm gêj tonec êtu ñamatagej acgom gebe atej nêj gêj êndêj Anôtô to atej mec ma taêm ênam

nêm lau êsap nêj mec ñalêlôm to anam danje êtu ñamalac samobña. ² Ateñ mec êtu kiñ to gôliñwaga samobña, gebe tamoa nêj ñajam to danjôn tomalô, ma danjôm nêj gêj tasa Anôtônê lêj to tamansañ gêj samob ñapep. ³ Biñ tonan gêjac aëacnêj kêsiwaga Anôtô mataanô ñajam ma gêlic jagêdêj. ⁴ ñac tau tonan gebe ênam ñamalac samob kêsi ma gebe êkêj êsêac sêjala biñjanô tau, ⁵ gebe Anôtô tagej tec gêmoa, ma sêliñwaga tagej tec gêmoa Anôtô to ñamalac ñasawa. Sêliñwaga tau ñamalac Kilisi Jesu, ⁶ tañ kékêj tau gêjac da lau peberj. Biñ tonan gêwa sa gédêj ñanoc gebe Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi. ⁷ Anôtô kékêj aê katu ñacjaej to aposolo ma lau samuc nêj kédônjwaga gebe jasôm lêj takêj gêwiñña to biñjanô tau lasê êndêj êsêac. Aê kasôm biñjanô, kasau atom.

⁸ Aê gabe ñacwaga teteñ mec êtôm gamêj samobgej. Êsêac embe sêlam lemeñ dabuj, go têtac ñandañ to têtac lulu atom.

⁹ Ma biñ tonec êpi lauo amboac tonanjenj, gebe sêmansañ taun ñapep ma majen taun êtu gêj secña ma sênam gêlôn taun tokaucgej. Êsêac sêmac poac ma sêkôc gold to kékôm ma sêsô ñakwê tonjôli kapôej-kapôej atom. ¹⁰ Êsêac sênam gêlôn taun ña kôm ñajamgej, tec êwa êsêac sa gebe têtôm lauo, tañ têtêc Anôtô nañ. ¹¹ Lauo sênam taun tôniajenj to sêkônjenj taun, go sêjô biñ e êtu tañ êsêac. ¹² Aê jalôc gebe lauo têndôn lau to têtû ñacwaganêj ñatauo nec atom. Êsêac sêmoa sênam taun tôniajenj. ¹³ Anôtô kékêj Adam kêtu ñamata acgom, go kékêj Ewa kédaguc. ¹⁴ Ma Adam kékêj gêwiñ biñdansañ atom, awê tec kékêj gêwiñ e kégêli biñsu. ¹⁵ Lauo embe sêsap sêkêj gêwiñ to têtac gêwiñ tônia ma sêsa nêj lêj sênam dabuj taun tokaucgej ma embe sêkôc ñapalê, go Anôtô ênam êsêac kêsi.

Gôlôac dabuñ nêñ laumata nêñ ñagôliñ

3 Biñ tonec biñ ñanô gebe ñac teñ embe taê êka gebe êtu gôlôac dabuñ ñagejobwaga, nañ nê ñalêlôm êkac eñ êtu kôm ñajam teñña. ²Gejobwaga tonañ talic eñ ñac mansañ samucgeñ, ênam awê tageñ ma êmoa tokauc ñawageñ. Eñ êsa nê lêñ tokauc ma katôgeñ. Eñ êñgôm ja lau samob ma eñ êtôm gebe êndôn lauña. ³Ênôm gêñ anaboa atom to lêma ênac siñ ñawaô atom. Eñ ñac malô to ñac wama. Eñ têtac gamiñ atom. ⁴Eñ ênam gôliñ tau nê gôlôac ñapep e nê ñapalêo to ñac tetoc eñ sa totañeñ wamugeñ. ⁵Ñac teñ embe ênam gôliñ tau nê gôlôac êtôm atom, oc ejop Anôtônê gôlôac amboac ondocgeñ. ⁶Akêñ ñac, tañ kêtú ñac buña dambêgeñ nañ, êtu gejobwaga atom, gebe eñ oc etoc tau sa e mêtôc, tañ kêtap Sadañ sa nañ, êpi eñ amboac tonañ. ⁷Akêñ ñac, tañ lau sêmoa jaêc gôlôacña sêsôm eñ wae ñajam nangeñ, gebe sêmbu eñ atom to Sadañnê lip ênac eñ atom.

Sakiñwaga gôlôac dabuñña nêñ ñagôliñ

⁸Sakiñwaga gôlôac dabuñña amboac tonañ. Êsêac lau wapac, imbeleñ pap atom, sêndôm wain anaboa atom ma sêwê launêñ gêñ auc atom. ⁹Biññanô tañ êsêac sêkêñ gêwiñ nañ, sêkam tôn ña nêñ ñalêlôm ñawa. ¹⁰Ansaê lau tonañ êmuñ acgom. Embe alic êsêac têtôm, go sênam sakiñ gôlôac. ¹¹Êsêac-nêñ lauo amboac tonangeñ. Êsêac lauo wapac, sêñga biñ atom, sêmoa tokauc ñawageñ ma sêñgôm nêñ gêñ samob ñañêñgeñ. ¹²Sakiñwaga gôlôac dabuñña sênam awê tageñ-tageñ ma sênam gôliñ nêñ ñapalêo to ñac ma nêñ gôlôac ñapep. ¹³Êsêac tañ sêjam sakiñ nêñ gôlôac

ñapep nañ, oc nêñ sakiñ etoc êsêac sa ma sêkêñ êwiñ Kilisi Jesu totêntac êpa sugen.

Anôtônê mêtê ñabiñ ñalêlômña

¹⁴Biñ tonañ kato gêdêñ aôm ma taêc kêka gebe jandêñ aôm jawac se-beñ. ¹⁵Mago gêñ teñ embe ênam aê tôn, go papia tonec êwa biñ sa êndêñ aôm e ôjala lêñ ômoa Anôtônê anduñña ñam. Anôtônê andu tau Anôtô mata jali nê gôlôac, tañ kêtú biññanô ñaalê to ñaseñeñ. ¹⁶Biññanôgoc, Anôtônê mêtê, tañ kêsíñ tau kêsêp lêlômgeñ nañ kapôêñanô.

Eñ geoc tau lasê kêtú ñamalac.

Ñalau Dabuñ gêwa eñ sa gebe eñ ñac gêdêñ.

Añela sêlic eñ.

Sêjam ênê mêtê gêdêñ lau samuc.

Lau nomña sêkêñ gêwiñ eñ.

Anôtô kêsip eñ sa tonawasigeñ.

Biñ kêpi kêdônwaga dansañ

4 Ñalau Dabuñ gêwa sa kwanangeñ e gêc awêgeñ gebe êndêñ têm ñamuña lau ñagêdô oc sêkac tauñ su aña sêkêñ gêwiñ ñanôña nasêsap ñalau dansañña tôn to sêkôc ñalau sec nêñ mêtê sa. ²Ñalau sec tonañ sêjam ñamalac dansañ lañôn, tañ sêsau lau. Êsêacnêñ ñalêlôm kêtôm ja kêpac gêñ kêtú matê. ³Êsêac tonañ sêjac jao gebe ñacwaga sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom. Ma êsêac sêkac ñamalac gebe sêñgamiñ tauñ êndêñ gêñ taniñña ñagêdô. Mago Anôtô kêkêñ gêñ taniñña tonañ gebe aêac lau takêñ gêwiñ to tajala biññanôña takôc sa todangegeñ. ⁴Gêñ totau-totau samob, tañ Anôtô kêkêñ nañ, tau ñajam. Amboac tonañ takôc gêñ tonañ ñai samob sa todangegeñ ma dambu teñ atom, ⁵gebe Anôtônê biñ to mec gêgôm gêñ tau kêtú dabuñgac.

Kilisi Jesu nê sakiŋwaga ŋajam

⁶ Aôm embe ôwa biŋ tonaj sa êndên lasitêwai, oc ôtu Kilisi Jesu nê sakiŋwaga ŋajam, gebe takêŋ gêwiŋ ŋabiŋ to mêtê ŋajam, taŋ kôdaguc naŋ, kêtû nêmo gêlôm aômŋa. ⁷ Mago miŋ alôb-alôb to lauo ŋanô nêŋ biŋ ole naŋ ômasuc. Ôsa Anôtônê lêŋ ônsaê-ônsaê e êtu tôn aôm. ⁸ Embe tansaê gebe tatu mêtê ôliŋgeŋ, oc ênam aêac sa ŋanô atom. Mago embe tasa Anôtônê lêŋ, oc ênam aêac sa êtu gêŋ samobŋa. Anôtô gêjac mata gebe ênam aêac sa êndên têm tamoa materŋ jali aŋga nomŋa to êndên têm dangôn materŋ jali aŋga ônêŋa amboac tonajgeŋ. ⁹ Biŋ tonaj ŋanô to gêdên kêtôm gebe ŋamalac samob sêkôc saŋa. ¹⁰ Kêtû mêtê tonajŋa aêac tajam koleŋ tosiŋgeŋ gebe aêac takêŋ materŋ Anôtô mata jali, taŋ kêtû ŋamalac samob nêŋ kêsiwaga, mago kêtû aêac lau-takêŋ-gêwiŋwaga nêŋ kêtû ŋamata. ¹¹ Ôjatu biŋ tonaj ma ôndôn lau gebe sêmansaŋ. ¹² Lau teŋ laŋôn elo aôm êtu aôm ŋac matacŋa atom. Aôm nêmo biŋ to nêmo lêŋ ma têtac gêwiŋ to kôkêŋ gêwiŋ ŋanô ma nêmo ŋalêlôm ŋawa êtu ŋadônŋôn êndên lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga. ¹³ Ôsam mêtê lasê to ôlêŋ biŋ gôlôac ma ôndôn lau tau ômoa e tauc jawac acgom. ¹⁴ Ôim Anôtônê moasiŋ, taŋ gêc ŋalêlôm naŋ, su atom. Moasiŋ tau gelom aôm gêdên taŋ seoc Anôtônê biŋ lasê gêdên aôm ma gôlôac dabuŋ nêŋ laumata sêu lemeŋ gêsac aôm naŋ. ¹⁵ Biŋ tonaj taêm ênam ma biŋ tonaj ênam gôliŋ nêmo lêŋ, gebe lau samob sêlic aôm nêmo kôm esewec. ¹⁶ Ojop taôm to mêtê, taŋ kôdôn gômoa naŋ ŋapep. Ôsap tŋgeŋ. Ôŋgôm tonaj, ec ênam aôm taôm to êsêac, taŋ sêŋô aôm nêmo biŋ naŋ sa.

Timote ênam sakiŋ to ejop nê lau ŋapep

5 Ônsaic biŋ ŋamalacanô teŋ atom, ôlêŋ biŋ eŋ amboac tamam. Ma lau wakuc naŋ ôlic êsêac amboac lasimi. ² Lauo ŋanô naŋ ôlêŋ biŋ êsêac amboac tênami, ma lauo wakuc amboac latômio tonêmo ŋalêlôm ŋawageŋ.

³ Awêtuc embe awêtuc ŋanôgeŋ, naŋgo otoc êsêac sa. ⁴ Ma awêtuc teŋ embe nê gôlôac to dêbui sêmoa, naŋ sênam eŋ sa êjô moasiŋ taŋ teneŋi to tamerŋi sêkêŋ gêdên êsêac naŋ. Sêŋgôm amboac tonaj, ec ênac Anôtô mataanô ŋajam. ⁵ Ma embe awêtuc ŋanô, taŋ taugêŋ êmoa naŋ, oc êkêŋ mata Anôtôgeŋ ma êsap mec tôn ma eterŋ Anôtô êtôm êmbêc to eleŋgeŋ. ⁶ Ma awêtuc teŋ embe êsa nê lêŋ taê ênam tau ôliŋgeŋ, naŋ talic eŋ mata jali, mago gêmac êndugac. ⁷ Ônac biŋsu êsêac gebe sêmoa tobiŋ masigeŋ. ⁸ ŋac teŋ embe ejop tau nê lau to êmoasiŋ tau nê lasitêwai atom, oc enseŋ biŋ takêŋ gêwiŋŋa su. Eŋ êtu ŋac sec êlêlêc lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga su.

⁹ Oto awêtuc teŋ nê ŋaê êsêp awêtucnêŋ ŋaêmôkê paliŋ-paliŋgeŋ atom. Awêtuc taŋ nê jala kêtû 60 su ma gêjam ŋac tageŋ naŋgeŋ nê ŋaê êsêp. ¹⁰ Ênê wae gêjam kôm ŋajamŋa ênêc amboac tonajgeŋ. Eŋ embe êlôm nê gôlôac ŋapep, êŋgôm ja lau, êkwasiŋ Anôtônê lau eŋkaiŋ, ênam lau sêŋgôn jageoŋa sa to êpuc gêŋ ŋajam samob ŋam, nango nê ŋaê êsêp ŋaêmôkê.

¹¹ Oto awêtuc wakuc nêŋ ŋaê êsêp ŋaêmôkê atom, gebe êsêac oc taêŋ ênam biŋ ŋacŋa ma ôliŋ ŋakam êsa êndên Kilisi. ¹² Lauo tonaj ŋai oc sêsap nêŋ biŋ, taŋ sêmoatiŋ kêtû ŋamata naŋ, tulu e sêmoa tobiŋgeŋ. ¹³ Lauo amboac tonaj têdôn tauŋ gebe sênam ojom ma sênac laoc launêŋ andugeŋ. Ma sêjam ojomgeŋ atom, awêŋsuŋ ŋakasop-kasop ma sêlên-

sôñ lau ñagêdô nêñ biñ to sêsôm biñ, tañ têtôm atom gebe sêsôm nañ. ¹⁴ Amboac tonañ aê gabe awêruc wakuc sênâñ ñac êtiâñ, ec sêkôc ñapalê ma sêmansañ nêñ andu ñapep. Sêñgôm amboac tonañ, gebe ñacjo êmbu aêac êtu lêñ keso teñña atom. ¹⁵ Awêruc tau ñagêdô tec sêkac taññ su ma sêsap Sadañ tôngac. ¹⁶ Awêruc ñagêdô embe sêñgôn sêwiñ nêñ awê kêkêñ gêwiñña teñ, go awê tau ênâñ êsêac sa, gebe êkêñ wapac êndêñ gôlôac atom. Go gôlôac dabuñ têtôm gebe sênâñ awêruc sawaanô sa.

¹⁷ Atôc gôlôacnêñ laumata, tañ sêjam jaom nêñ gôlôac ñapep nañ, sa êlêlêc-mañ. Aê kasôm biñ kêpi êsêac, tañ sêjam mêtê to têtôn lau sim taññ sugen nañ. ¹⁸ Amac ajala gebe teto gêc gebe “Ôkic bulimakao, tañ kêka mopolom gêmoa nañ, awasun auct atom.” Ma biñ teñ gêc gêwiñ gebe “Koleñwaganê kôm ñaôli gêjac eñ ñawaegoc.” ¹⁹ Biñ teñ embe êpi laumata teñ, nañ ôkêñ tañam sebeñ atom. Ñac luagêc me têtêac sêwa sa êtôm tau acgom, go ôkêñ êwiñ. ²⁰ Lau tañ sêñgôm sec nañ, ômêtôc êsêac aña lau samob lañônem gebe lau ñagêdô sêlic ma têtêc taññ. ²¹ Aê kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu to añela, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa nañ, lañônem ma aoc gêjac aôm gebe Ojop ñagôliñ tonañ ñapep. Ômoasiñ ñac teñ êlêlêc ñac teñ su atom to taêm labu nêñ ñac ôlim andañ taômña atom. ²² Ôkêñ lêmam ênsac ñac teñ gebe ônam mec eñ êtu sakiñ teñña sebeñ atom. Ma ôwê lau ñagêdô nêñ sec ñakaini ôwiñ atom. Ojop taôm nêñ ñalêlôm gebe ñawageñ.

²³ Ônôm bu ñaômageñ atom, ônôm wain ñagec êwiñ êtu nêñ têtacwalô to gêmâc gêgôm aôm elêmêña.

²⁴ Lau ñagêdô nêñ sec kêtû awê sebeñ ma sec tau kêsêlêñ gêmun têt sêmêtôc êsêacña. Mago ñagêdô nêñ sec oc êtu awê êndanuguceñ. ²⁵ Ma koleñ ñajam kêtû awê amboac tonañgeñ. Ma ñagêdô

embe êtu awê sebeñ atom, oc êsiñ tau êtôm atom.

6 Sakiñwaga samob tetoc nêñ ñataui sa ñapepgeñ, gebe bi ñ alôb-alôb êpi Anôtônê ñaê to mêtê atom. ² Sakiñwaga tañ nêñ ñataui sêkêñ gêwiñ nañ, taêñ êpa êsêac su gebe êsêacnêñ lasitêwai nec atom. Masi. Êsêac sênâñ sakiñ sênâc ñawaegeñ gebe nêñ sakiñ oc êmoasiñ lau sêkêñ gêwiñña, tañ Anôtô têtac gêwiñ êsêac nañ.

Mêtê geo to awa ñanô

Biñ tonac ôndôn to ôlêñ biñ gôlôac. ³ Ñac teñ embe êndôn mêtê teñ eso mêtê tonañ ma êsap aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê biñ ñajam to Anôtônê lêñ tôn atom, ⁴ nañ oc etoc tau sa ñaômageñ ma êjala biñ teñ atom. Lau amboac tonañ nêñ ñalêlôm kêkac êsêac keso, tec aweñsun gêoc ka taññ to sêsôm biñkalom ñawaô. Biñ tonañ kêtû têtac sec to kisa ma biñ alôb-alôb to sêga biñ sec ñamôkê. ⁵ Lau tonañ sêjam biñgalôm ñawaô, mago nêñ kauc kêtênsôn ma sêkac taññ su aña biññanô tau e seboc Anôtônê lêñ kêtû intêna têtac awa sañ teñ.

⁶ Biññanô, lau embe sêsap Anôtônê lêñ tôn to sêlic gêñ, tañ gêc êsêacña gebe kêtôm, nañ têtac awa ñanô tau sa su. ⁷ Aêac tamêñ nom tolemeñ sawageñ ma oc dawî nom siñ tolemeñ sawageñ amboac tonañ. ⁸ Embe tatap nêñ mo to nêñ ñakwê sa naêtôm aêac, nañ kêtôm. ⁹ Lau tañ taêñ kêka gebe têtû lau tolêlôm nañ, sêsêp lêtôm ñalelom ma têtac ñakalac meloc tokaiñ-tokaiñ, tañ enseñ êsêac su nañ, ñalakô êkô êsêac. Gêñ amboac tonañ ñai oc êmbam ñamalac e sêmbac sênâña. ¹⁰ Têtac gêwiñ awa kêtû sec samob ñawakac. Lau ñagêdô mateñ katu gêñ tonañ, tec sêjac jaê sêkêñ gêwiñ ma têtac nêñ kamoc to ñandan ñalêlômña taêsam sa.

Paulu kêpuc Timote tøj

¹¹ Anôtônê ñac aôm ôêc gêñ tonaj ñai samob su. Ôndañguc biñ gêdêñ ma ôsa Anôtônê lêñ to ôkêñ êwiñ mêtê ma têtac êwiñ lau to ôc gêñwapac totêmtac êpa sugen ma ômoa tonêm ñalêlôm malôgen. ¹² Ônac siñ ñajam êtu takêñ gêwiñña ma ôkam ôñgôñ matam jali tengeñña tøj. Gêdêñ tañ kôsôm kôkêñ gêwiñ lasê lau taêsam sêñô nañ, Anôtô kêkalem aôm gebe ôñgôñ matam jali. ¹³ Aê kakô Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob sêmoa materj jali nañ, agêc Kilisi Jesu, tañ kêsôm biññanô lasê gêdêñ Ponti Pilata nañ, lañôñnêm ma jajatu aôm gebe ¹⁴ Ômansañ biñsu ñapep sawa ômoa e aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasê. ¹⁵ Êndêñ ñanoc acgom, go ñatau tageñ, kiñnêñ Kiñ to apômtaunêñ Apômtau, tañ aweñ gêôc eñ nañ, êñgôm gêñ tonaj ñanô êsa. ¹⁶ Eñ taugen êmac êndu atom, êmoa tengeñ. Eñ gêmoa ñawê, tañ ñamalac tenj êsa ñagala atom nañ ñalêlôm. ñamalac tenj gêlic eñ su atom

ma tenj kêtôm gebe oc êlic eñña atom. Ênê wae êsa to ênê ñajaña ênêc tengeñ. Biññanô.

¹⁷ Ôjatu lau tolêlôm awa nom tonecña gebe tetoc tauñ sa atom. Êsêac sêkêñ materj awa nomña ñaôma atom, sêkêñ materj Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob e kêlêsuc aêacgen gebe êñgôm aêac têtac ñajam êsa. ¹⁸ Ojatu êsêac gebe sêmoasiñ lau to têtù lau tolêlôm koleñ ñajamña. Êsêac sêmoa totêntac wapômgen to sênac sam nêñ awa êndêñ lau sêwê kaiñ sêwiñ. ¹⁹ Sêñgôm amboac tonaj, go sênac nêñ awa sa êtu têm, tañ oc mênêsa nañ, ñamôkê ñajam gebe têtac sêñgôm materj jali ñanô sa.

²⁰ O Timote, ojop gêñ samob, tañ kêsêp aôm lêmam su nañ. Ondec biñ alôb-alôb ñaôma to biñ sêôc tauñ aucña, tañ sêsam gebe “Biñ tokauc,” mago sêsau tauñ, biñ tau biñ tokauc atom. ²¹ Lau ñagêdô sêkôc biñ tokauc tonaj sa, mago seso biñ takêñ gêwiñña.

Moasiñ êndêñ amac êwac.

Paulunê papia kêtû luagêcña gêdên

TIMOTE

Paulunê papia kêtû luagêcña gêdên Timote nec ñac tau keto gebe êpuc nê kêpuctôñwaga matic tau tôn étu mêtê ñakoleñña. Biñ êpuc tau tôn ñañêñña gêjam paplê tonec auc. Paulu gêlên biñ to kékêli Timote gebe êwa Jesu Kilisi sa êsap eñ tôn ñañêñgeñ ma etoc Ñjawae Ñajam to Biñlênsêm Langwa ñabij ñanô sa ñapan amboac tañ. Timote gêoc ñandan to lau sêli tauñ saboa gêdên eñ, mago êñgôm nê kôm kêdônwaga to jaenwaganja êkô ñajanja enden tôngeñ.

Paulu gêjac biñsu eñ kêkacgeñ gebe ênac jaê “biñgalôm ñaôma to kaucgêbôc” gebe kêmoasiñ lau teñ atomanô, gêgôm lau, tañ sêkêñ tañeñ biñ amboac tonañ sêbac tauñ sugen.

Paulu gêwa tau to nê lên ma nê koleñ sa gêdên Timote gebe eñ taê ênam ma êkêñ étu ñadônđôn êndên tau. Aposolo gêoc ñandan to kisa, mago kékêñ gêwiñgeñ. Eñ gê biñ tôngeñ to têtac gêwiñ laugeñ ma kêpuc tau tôngeñ, tec gebe Timote êpuc eñ wêña.

Ñad ênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Awa gêoc Anôtô ma gêlên biñ Timote 1:3–2:13
3. Timotenê gôliñ kêtû mêtêgeowaganja 2:14–4:5
4. Paulu tau nê biñ 4:6-18
5. Paulu gêjac mata nê papia 4:19-22

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô taê gêjam kêtû tôn gebe jatu aposolo. Eñ gêjac mata gebe Kilisi Jesu êkêñ aêac dangôn maten jali, tec kêsakiñ aê gebe jasôm biñ tonañ lasê. ² Aêñoc papia tonec êndên latuc Timote, tañ ñoc têtac gêwiñ aôm nañ. Tamenñ Anôtô agêc

aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nêñ moasiñ ma taên walô to biñmalô êndên aôm êwac.

Paulu gêjam dangge Anôtô to kêpuc Timote tôn

³ Aê gajam dangge Anôtô ma gajam sakiñ eñ tonoc ñalêlôm ñawa kêtôm ñoc lau ñanô sêgôm, ma taêc gêjam aôm kêsêp ñoc meclêlôm kêtôm bêc to geleñgeñ ñapan. ⁴ Aê taêc gêjam aôm matamsulu ma gajam aoc su gabe jalic aôm e têtac ñajam êsa samucgeñ. ⁵ Aê taêc gêjam aôm gebe kôkeñ gêwiñ ñanô kêtôm dêbômo Lois agêc tênam Ainike êsêagêc sêkêñ gêwiñ amboac tonañ. Ma aê kajala gebe aôm kôkêñ gêwiñ kôtôm êsêagêc. ⁶ Kêtû biñ tonañña aê gabe aôm taêm ênam Anôtônê moasiñ, tañ kêsêp nêñ ñalêlôm. Moasiñ tau aôm gôwê kaiñ kêtû kakêñ lemoc gêsac aômña. Ôñgôm nêñ moasiñ tonañ elom lasê êtôm jamên. ⁷ Aôm kôjala gebe Anôtô kékêñ ñalau tatêc tauñña gêdên aêac atom. Eñ kékêñ ñalau ñaclai to têtac gêwiñ tauñña ma tatu mêtê tauñña gêdên aêac.

⁸ Amboac tonañ ôwa aêacnêñ Apôm-taunê mêtê sa tomajam êmbacgeñ ma majam étu ênê ñac kapoacwalôña aê atom amboac tonañgeñ. Anôtô ñaclai êpuc aôm tôn ma ôc ñawae ñajam ñagêñwapac ôwiñ. ⁹ Anôtô gêjam aêac kêsi to kêkalem aêac gebe tatu ênê lau. Eñ kêkalem aêac kêtû aêacnêñ koleñña atom, masianô, kêkalem aêac kêtû eñ tau nê biñ, tañ taê gêjam kwanañgeñ nañña to kêtû êmoasiñ aêacña. Gêdên andanñeñanô eñ kêmoasi ñ aêac kêtû Kilisi Jesuñña. ¹⁰ Ma galoc aêacnêñ kêsiwaga Kilisi Jesu mênñgêô lasê, tec geoc nê moasiñ tau lasê gêdên aêac. Eñ gesen gêmacanô su ma nê ñawae ñajam geoc dangôn maten jali teñgeñña lasê.

¹¹ Anôtô kékêñ aê gebe jatu biñ tonañ ñajaeñwaga to ñaaposolo ma

ajakêdônwaga. ¹²Kêtu biñ tonañ ñaiña tec gaôc gêñwapac tonec, mago majoc atom. Aê kajala ñac, tañ kakêñ gêwiñ eñ nañ, ma galic kêtu tôn gebe eñ kêtôm gebe ejop gêñ, tañ kékêñ kêsêp aê lemoc nañ, e êndên bêc ônê. ¹³Biñ ñajam, tañ gônô anğa aêñoc nañ, êtu ñadônđôñ. Òndanguc biñ tau toôkê êwiñ ma totêmtac êwiñ, tañ ñam kêsêp Kilisi-Jesu nañgeñ. ¹⁴Ojop gêñ ñajam samob, tañ kêsêp aôm lêmam sugac nañ. Ma Ñalau Dabuñ, tañ gêñgôn nêñ ñalêlôm nañ, êpuc aôm tôn êtu kôm tonañña.

¹⁵Aôm gônô sugac gebe lau Asiaña samob sêkac taun su anğa aêñoc e Pugele agêc Hermogene sêwiñ êsêac amboac tonañgeñ. ¹⁶Apômtau taê walô Onesiporonê gôlôac gebe ñac tau kêmoasiñ aê kêtu dim taêsam ma maja kêtu aêñoc kapoacwalôña atom. ¹⁷Eñ mêngeô lasê Rom e gacgeñ gesom aê ñapañ e kêtap aê sa. ¹⁸Apômtau êkêñ eñ êtap Apômtaunê taê walô sa êndên bêc ônê. Aôm taôm kôjalagac gebe eñ gêjam sakiñ aê ñanô anğa Epese amboac tonañ. **tau kêpi gamêñ tañ sêsam teñ gebe Asia saun.

Kilisi Jesu nê siñwaga ñajam

2 Ma aôm latucenec, moasiñ tañ ñam kêsêp Kilisi Jesu nañ, êkêñ aôm ôkô ñajaña. ²Ôkêñ biñ, tañ aôm gônô aê kasôm lasê gêdên lau taêsam sêñô nañ, êndên lau-ñañêñwaga. Lau tonañ oc têtôm gebe sêndôn êndên lau ñagêdô amboac tonañgeñ.

³Aôm kôtu Kilisi Jesu nê siñwaga ñajam, tec ôc gêñwapac ôwiñ siñwaga ñagêdô. ⁴Ñac tañ kêtu siñwaga nañ, ênam nê kôm ñagêdô êwiñ atom, gebe siñ ñatau êlic eñ ñajam. ⁵Ñac teñ embe êniñ kwanñwaninoc êwiñ lau ñagêdô ma êlêti êtu ñamata, mago eso ñagôlin, oc êkôc ñasunsun atom, êlêti êtôm ñagôlin acgom. ⁶Ñac tañ gim tau su kêtu kôm

moña nañ, ñac tonañgeñ êniñ kôm ñanô êtu ñamata. ⁷Taêm ênam ñoc biñ, tañ kasôm nañ, gebe Apômtau êkêñ aôm-nêm kauc êsa êpi biñ samob.

⁸Taêm ênam Jesu Kilisi, tañ gêdi sa anğa ñacmatênêñ. Eñ anğa Dawidnê ñawê kêtôm ñawae ñajam, tañ gawa sa nañ. ⁹Kêtu biñ tonañña aê gaôc gêñwapac e sêsê aê tôn katôm ñac sec. Mago sêsô Anôtônê mêtê tôn gêwiñ atom. ¹⁰Kêtu biñ tonañña aê gaôc gêñwapac totêtac kêpa sugen kêtu lau, tañ Anôtô kêjalij êsêac sa nañña, gebe êsêac têtap moasiñ Anôtô ênam êsêac kêsina to ñawasi teñgeñña, tañ ñam kêsêp Kilisi Jesu nañ, sa amboac tonañgeñ. ¹¹Biñ tonec tec ñanô gebe

“Aêac embe tamac êndu dawin eñ, go dangôn mater jali dawin eñ amboac tonañ.

¹²Embe daôc gêñwapac totêntac êpa sugen, go tanam gôlin lau dawin eñ. Embe dansa eñ auc, oc ênsê aêac auc amboac tonañgeñ.

¹³Embe takêñ êwiñ eñ atom, mago eñ oc êmoa ñañêñ, gebe eñ enser tau nê biñ êngôm êtôm atom.”

Biñ kêpi koleñwaga ñanô

¹⁴Biñ tonañ ôsôm êndên lau gebe taên ênam. Ma ôwa sa êndên êsêac toñanôgen ôkô Anôtô lanônêm gebe sêpa taun êtu mêtê ñabiñ tokaiñtokaiñña atom. Lêñ amboac tonañ ñamoasiñ teñ gêc atom, oc êlênsôn lau-sêñô-biñ-tauwaga. ¹⁵Ôlim palê ma ôwaka taôm sa êndên Anôtô amboac aôm kwalam lanğwa teñ. Ôwa taôm sa amboac koleñwaga, tañ maja kêtu nê koleñña atom ma kêdôn Anôtônê biñ-ñanô jagêdêngeñ nañ. ¹⁶Ônac jaê biñgalôm ñaôma to alôb-alôb. Biñgalôm tonañ oc êwê lau e sendec Anôtô samucgeñ. ¹⁷Êsêacnêñ biñ kêtôm kamoc sec, tañ todec-todec

**1:18 Ñaê Asia kêkanôn masanm kapôên Asia atom. Ñaê

ma gelom-gelom nanj. Lau tonanj nêj ñac luagêc tonec Humenai agêc Pilete. ¹⁸Êsêagêc seso biñjanô sugac. Agêc sêsôm sebe dêdi sa sugac, tec sesen lau ñagêdô nêj sêkêj gêwiñ su. ¹⁹Mago Anôtônê alê ñajaña tec kêkô ma sepeñ biñ tonec kêsêp gêja gebe “Apômtau kêjala nê lau,” ma ñalô teñ tonec gêwiñ gebe “Samob tañ sêsam Apômtaunê ñaê lasê nanj, sêkac tañ su anja biñ geo.”

²⁰Anja andu kapôñj ñalêlôm aêac tatap laclu gold to silbergeñ sa atom, laclu ñagêdô sêmasañ ka ka to nomku amboac tonanj. Laclu ñagêdô kêtü gêj ñajamña, ñagêdô gêjac gêj ñaômañaôma ñawae. ²¹Ñac teñ embe êñgamiñ tau êndêñ lau tonanj ñai e êtu selec, oc êtôm laclu dabuñ, tañ gêjac gêj ñajam ñawae nanj, ma andu ñatau oc êlic eñ êtôm gebe ênam kôm ñajam samob ñapep. ²²Ôêc gêj ñakalac, tañ kêlêtôm lau matac nanj su. Ôtu kêka-kêka biñ gêdêñ to ôkêñ êwiñ ma têtmtac êwiñ to biñmalô ôwiñ lau, tañ aweñ gêjac Apômtau toñjalêlôm ñawageñ gebe êpuc êsêac tônia nanj. ²³Ômasuc biñgalôm meloc to kauc gêbôc. Aôm kôjalagac gebe biñ tonanj oc êtu kisa ñamôkê. ²⁴Apômtaunê sakiñwaga êtôm gebe êtu kisa ñamôkê atom. Eñ têtac malô êndêñ lau samob ma êndôn êsêac ñapep to êoc launêñ sec totêtac êpa sugen. ²⁵Eñ êmêtôc lausesen-biñwaga tonê ñalêlôm malôgeñ. Moae Anôtô êkêñ êsêac sênam tañ ôkwi e sêjala biñjanô tau. ²⁶Go nêj kauc ñawa êsa êtiam ma sêkac Sadarñê lakô, tañ kêkô êsêac e sêsô ênê biñ ñalabu nanj su.

Biñ kêpi têm ñamuña

3 Taêm ênam biñ tonec acgom gebe Êndêñ têm ñamuña gêñwapac sec oc mêñêsa. ²Êndêñ tonanj ñamalac oc têtmtac êwiñ lau ñagêdô atom, sêmoasiñ tañ òliñgeñ to mateñ katu awa. Êsêac sêñgôm lanemboa to tetoc tañ sa

ñawaô. Êsêac sêsôm biñ alôb-alôb to tañeñpêc êndêñ tenenji to tamenji. Êsêac sênam danje moasiñ teñ atom to sendec mêtê ñalêñ. ³Êsêac têtü kasec lau to taêñ walô êsêac atom. Êsêac sêñga biñ to sêñgôm eso toñaclaigeñ. Êsêac lañôñsi-boa to têtmtac endec gêj ñajam. ⁴Êsêac seoc nêj lau lasê êndêñ ñacjo, sêñgôm nêj gêj sêkacgeñ e sêñgôm gêj ñagêdô paliñ. Êsêac sêmboa tañ to têtmtac êwiñ lêñ têtmtac ñakalacña êlêlêc têtmtac êwiñ Anôtônê su. ⁵Êsêac oc sêkwê tañ auc ña Anôtônê mêtê, ma tageñ sênsa mêtê ñajaclai auc. Ônac jaê lau samob tonanj ñai. ⁶Lau tonanj nêj ñagêdô oc sêpi andu nasêlêtôm lauo tobiñ, tañ ñakalac tokaiñ-tokaiñ kêkac êsêacña nanj. ⁷Lau tonanj sebe sêñô biñ wakuc-wakuc ñapanj, mago nêj kauc êsa êpi biñjanô tau atom. ⁸Lau tonanj sêjac jao tañ gêdêñ biñjanô tau amboac Jane agêc Jambre sêjac jao tañ gêdêñ Mose. ñamalac tonanj nêj kauc kêtü sec ma sêkêñ gêwiñ kwalec. ⁹Mago lau tau sêsa nêj lêñ tonanj baliñgeñ atom, gebe nêj meloc êtu awê êndêñ lau samob êtôm biñ, tañ kêtap Jane agêc Jambre sa nanj.

Daôc gêñwapac tasêp mêtê tôniageñ

¹⁰Mago aôm kôdaguc mêtê, tañ kadôn gêdêñ lau nanj, to ñoc lêñ. Aôm kopenj lêñtêpôê tageñ gôwiñ aê to kodaguc ñoc kakêñ gêwiñ. Aôm gôn ñañêñgeñ to têtmtac gêwiñ lau kôtôm aê ma gôc gêñwapac totêtmtac kêpa sugen gôwiñ. ¹¹Aôm gôlic lau sêjanda aê to gaôc gêñwapac, tañ kêtap aê sa anja Antiokia to Ikonium ma Lustra nanj. Lau tônia sêlêsu aê ñanôgeñ. Mago Apômtau gêjam aê sa anja gêj samob tonanj ñaigoc. ¹²Lau samob, tañ sebe sêsa nêj lêñ mansañgeñ toKilisi Jesugeñ nanj, oc sêjanda êsêac ma têtap ñandanj sa. ¹³Lau sec to dansañtêna oc sêsa nêj lêñ geo e ênam sêga. Êsêac oc sênsau lau ñagêdô to sênsau tañ êwiñ. ¹⁴Mago

aôm ôsap biñ, tañ têdôn gêdên aôm e kôkên gêwiñ ñajana nañ tôñ, gebe aôm kôjala lau, tañ têtü nêñ kêdônwaga nañ-gac. ¹⁵Ma aôm kôjala gebe aôm ña-palêgen ma gônô mêtê dabuñ, tañ teto gêc nañ. Mêtê tonañ kêtôm gebe êkên kauc êndên aôm e ôkên êwiñ Kilisi Jesu ma ôtap moasiñ Anôtô ênam aôm kêsiña sa. ¹⁶Mêtê samob, tañ teto gêc nañ, Anôtônê ñalau gêsun gêdên ñamalac, tec kêtôm gebe êndôn biññanô êndên aêac ma êmbu aêacnên sec to êmêtôc aêac ma êwê aêac tasa lêñ gêdên. ¹⁷Mêtê gêjam kôm tonañ kêpi ñamalac gebe ñac, tañ kêsap Anôtô tôñ nañ, ênac dabiñ tau e êtôm gebe ênam kôm ñajam samob topalêgen. ††Langwa atom, mago Judawaga sêjac miñgen kêpi êsêagêc. Êsêagêc têtü Paraonê mectomanwag a, tañ sêjac siñ gêdên Mose.

4 Aê kajatu aôm kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu, tañ oc êmêtôc lau maten jali to ñacmatê ma eoc tau to nê gôlinj lasê nañ, lañônem gebe ²Ônam mêtê lau topalêgen êtôm têm samob, êsêac sêkên tañen me sêkên tañen atom. Ômbu êsêacnên sec to wec biñ êsêac ma ôlên biñ êsêac to ôndôn mêtê êndên êsêac ôñ ñañêngeñ. ³Aê galic gebe noc oc mênêsa ma lau oc sêkôc mêtê ñajam sa atom. Êsêac tañ oc sêmboa nêñ kêdônwaga sa êtôm tañ nêñ têtac ñakalac. Kêdônwaga tonañ oc sêndôn biñ êtôm êsêac têtac êwiñ gebe sênôña. ⁴Lau tônê oc sênam tañensun ôkwi eo gala aña biññanô ma sêkên tañen sêboacogen. ⁵Amboac tonañ aôm ôñgôm nêñ gên samob tonêm kauc ñawagen. Ôc gênwapac. Ônam kôm jaenwagaña to ônac dabiñ nêñ sakin.

⁶Aê katu da tec gamoa ma ñoc noc jamac ênduña kêdabiñgac. ⁷Aê gajac siñ ñajam tau e gêbacnê. Aê kêlêti e

gaô lasê ñoc lêtêpôê ñabelo ma kêkam kakên gêwiñ tôñ. ⁸Galoc sêmasañ sunsun biñgêdênña tec kêsaê aê gêc, ma Apômtau, mêtôcwaga gêdên tau, oc êkên sunsun tau êndên aê êndên bêc ôné. Mago aê taucgen oc jatap sa atom, êkên êndên êsêac, tañ têtac gêwiñ en eoc tau lasêña nañ, samob sêkuc sêwiñ amboac tonañgen.

Paulu tau nê biñ ñagêdô

⁹Ônsaic taôm ôndên aê ômôên seben ¹⁰gebe Dema têtac gêwiñ gên nomña e gêwi aê siñ ma gêc gêja Tesaloniki, ma Kreske gêja Galata, ma Titi gêja Dalmatia. ¹¹Luka taugen tec gêmoa gêwiñ aê. Ôkôc Marka agêc awiñ taôm amên. En kêtôm gebe ênam aê sa êtu sakinña. ¹²Tukiki tec kasakin en gêja Epese su. ¹³Embe ômôên, nañ ôkôc ñoc ñakwê baliñ, tañ gawi siñ gêc Karpanê andu aña Troas nañ. Ojon buku amboac tonañ ma ôlinj bôc ñaôlic, tañ kato ñoc biñ kêsêp nañ, siñ atom.

¹⁴Ñac-kêpac-kiwaga Alesandere kêtü kasec aê elêmé. Apômtau êkên ñagêjô êndên en êtôm gên, tañ en gêgôm nañ. ¹⁵Ojop taôm êndên en êwiñ, gebe en gesen aêacnên biñ ñawaô.

¹⁶Gêdên tañ ñawa tauc sa gêdên gôlinwaga kêtü ñamata nañ, ñac tenj kêpuc aê tôñ atom, samob sêwi aê si ñgac. Aê kateñ Anôtô gebe êkên ñagêjô êndên êsêac atom. ¹⁷Mago Apômtau gêmoa gêwiñ aê ma kêpuc aê tôñ, tec gajam mêtê tomalagen lau samuc samob sênô. Ma Apômtau gêjam aê sa gêdên lewe awasun. ¹⁸Apômtau tau oc ênam aê sa êndên ñamalacnên sec samob ma ênam aê kêsi jañgôn ênê gamên undambêña. Ñawasi êndên en tenjen ma tenjen. Biññanô.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁹ Ôsôm êndên Priska agêc Akwila ma Onesiporonê gôlôac gebe aoc gêjac êsêac. ²⁰ Erasta gacgeŋ gêŋgôŋ Korinti ma Tropim kêtap gêmac sa, tec gawi

eŋ siŋ gêc Milete. ²¹ Ônsaic taômgeŋ ômôêŋ gebe ôsêp komô ŋalêlôm atom. Aibulu agêc Pude ma Lini agêc Klaudia ma lasitêwai samob aweŋ gêjac aôm. ²² Apômtau êwiŋ aômnmêŋ ŋalau. Moasiŋ êndên amac êwac.

Paulunê papia gêdêñ

TITI

Titi tonañ têna kékôc eñ ñac samuc. Eñ gêñô Mêtê anğa Paulunê, tec gêjam tau ôkwi ma gêlin sanğu, go kêtü ênê kômwaga teñ, tañ gêwiñ eñ to kêpuc eñ tön kêtü kôm mêtêña kêsap eñ toñ ñañêñ.

Paulunê papia gêdêñ Titi nec eñ kêsakiñ gêdñ nê kêpuctôñwaga matac gêja Krete. Paulu gêwi eñ siñ gêñgôn nuc tonañ gebe ênac dabiñ koleñ ñagêdô-gêdô samob, tañ agêc sêjam e gêbacnê atom tagerñ nañ.

Papia tonec kêwaka biñ ñatêna kapôêñ têlêac sa. (1) Paulu gêôn biñ sa gêdêñ Titi kepeñ ênê kauc lasê kêpi lau Krete tau gebe tañerñpêc ma dansañtêna to ojomtêna ma lasamtêna êsêac, tec gebe Titi êjaliñ êsêac tauñ nêñ lau mansañ ñagêdo sa têtü iaumata, ec sejob to sênam gôlin êsêac sêñgôm naêtômgeñ. (2) Paulu gêsuy gôlin ñagêdô gederñ Titi gebe êndôn lau tokainñ-tokainñ anğa gôlôac buña ñalêlôm amboac lau ñanô to lauo ñanô (tañ eñ gebe tauñ têndôn lau matacmanñ nañ), ma lau matac to sakiñwaga. (3) Gocgo Paulu gêlêñ biñ Titi kêtü lêñ lau buña sêsa-sêsa nañña. Eñ kêkac êsêac sê wama tauñña ma sêwiñ tauñ sêmoa tonêñ ñalêlôm malôgeñ ma tolanjônjanô ñakêñkengeñ ñapanñ. Eñ ênac jao têntac sec to biñkalom ma sêwa tauñ ekôcña gebe lau buña dendec biñ sec tonañ ñaiña.

Ñadênañ

1. Paulu gêjac m papia tonec 1:1-4
2. Gôlôac ñakoleñwaga 1:5-16
3. Gôlin gêdêñ lauo ñanô to ñac ma lau matac 2:1-15
4. Paulu gêlêñ biñ to gêjam ja lau buña 3:1-11

5. Paulu gêiac mata nê papia 3:12-15

Paulu gêjac m nê biñ

1 Anôtônê sakiñwaga ma Jesu Kilisi nê aposolo aê, Paulu. Anôtô kêsakiñ aê gebe japuc lau-sêkêñ-gêwiñwaga, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa nañ, tön to jawê êsêac sêjala biñjanô, tañ ñam kêsêp Anôtônê mêtê nañ, ²ma sêkêñ materñ danğôn materñ jali tengeñ, tañ Anôtô gêjac mata gêdêñ andanğeñ nañ gêñ samob masigeñ. Eñ kêsau atom, ³go gêdêñ ñanoc tau Anôtô geoc nê biñ lasê ma kêkêñ aê kasôm ñawae ñajam lasê kêtôm aêacnêñ kêsawaga Anôtô kêjatu aê nañ.

⁴Aênoc biñ êndêñ latuc ñanô, Titi, tañ aêagêc takêñ gêwiñ-ñanô tagerñ nañ.

Tameñi Anôtô agêc aêacnêñ kêsawaga Kilisi Jesu nêñ moasiñ to biñmalô êndêñ aôm êwac.

Tiilinê kôm, tañ gêjam gêmoa nuc Krete nañ

⁵Aê gawi aôm siñ gônğôn Krete gebe ônac dabiñ kôm ñagêdô, tañ gacgeñ gêcña nañ, e êmbacnê acgom. Ôkêñ laumata sêñgôn êtôm malacgeñ amboac kasakiñ aôm. ⁶Ñac lañônêm sawa, tañ gêjam awê tagerñ ma nê ñapalêo to ñac sêkêñ gêwiñ ñapep to nêñ waenñ wauc-wauctêna to tañerñpêcña teñ gêc atom nañ, ñac amboac tonañ êtu lôm-môkê. ⁷Aôm kôjala gebe gejobwaga kêtü Anôtônê gêñ ñasakiñwaga, tec êmoa lañônêm sawageñ. Eñ etoc tau sa atom, ñac têtac ñandanğboa atom, ênôm gêñ anaboa atom, lêma ênac si ñaawaô atom ma êwê launêñ gêñ auçboa atom. ⁸Eñ êñgôm ja lau, ñac têtac êwiñ biñ ñajamña, êsa nê lêñ tokaucgeñ, ñac gêdêñ, ñac dabuy ma ñac ñalêlôm ñawa êtu mêtê tau ñapep. ⁹Eñ êkam mêtê ñanô tau tön êtôm tañ têdôn eñ nañ, e tau êtôm gebe êlêñ biñ lau ña mêtê solop ma êmêtôc êsêac, tañ sebe senseñ mêtê tau su nañ.

¹⁰Lau tañeppêcña gwalêkiñ tec sê-moa. Êsêac sêsôm biñ agwa-agwa ma sêsau sêoc lauboa. Lau tañ sêsa êsêac têtù Judawaga nañ, tec sêgôm gêñ tonañ sêjac ñawaegen. ¹¹Tanac lau amboac tonañ awensuñ aucmañ, gebe têdôn biñ, tañ kêtôm gebe têndôn atomña nañ, e sêjam gôlôac andu ñagêdôña ôkwi samucgen. Sêgôm kêtù ñam tagen tonecña gebe têtap awa saña. ¹²Lau Krete tau nêñ ñac teñ, tañ kêtù êsêacnêñ propete teñ nañ, kêsôm gebe “Lau Krete êsêac dansañtêna to bôclai ma ojomtêna, tañ señ lasambo nañ, sêgôm ñapan sê-moa.” ¹³Ênê biñ tonañ biññanô. Amboac tonañ ômêtôc êsêac ñajaña gebe gêmac, tañ kêtap nêñ sêkêñ gêwiñ sa nañ, ñajam êsa êtiam, ¹⁴ma sêsap Judanêñ sêboaco to ñamalac, tañ sêkac tauñ su aña biññanô nañ, nêñ biñsu tôn êtiam atom. ¹⁵Lau tonêñ ñalêlôm se-lec sêsaê gêñ samob gebe selec. Mago êsêac tonêñ ñalêlôm ñatêmui ma sêkêñ gêwiñ atom nañ nêñ gêñ selec teñ gêc atom, nêñ kauc to nêñ ñalêlôm ñatêmui kêtôm taugen. ¹⁶Ac awensuñ sêsôm lasê gebe sêjala Anôtô, mago sêgôm nêñ gêñ sêsa eñ aucboa. Gêñ secsêga êsêac, tañeppêcbo, ma sêgôm gêñ ñajam teñ ñapep atômanô.

Tandôn mêtê ñajamgen

2 Mago aôm ôsôm biñ êtôm mêtê ñajam. ²Ôsôm êndên lau ñanô gebe sêmoa tokauc ñawagen. Êsêac lau wapac to sêsa nêñ lêñ tokauc. Êsêac sêkêñ êwiñ tonêñ ñalêlôm ñajamgen ma têtac êwiñ tauñ ñapep to sêoc gêñwapac totêntac êpa sugen. ³Ôsôm bi ñ êndên lauo ñanô amboac tonañ. Êsêac sêsa nêñ lêñ amboac lauo, tañ sêjam sakiñ gêñ dabuñ nañ. Êsêac sênga biñ atom to sênôm wain anaboa atom. Êsêac têtù kêdônwagao biñ ñajamña, ⁴gebe sêndôn lauo wakuc têtac êwiñ nêñ ñaci to nêñ gôlôac ñasec-ñasec. ⁵Êsêac sêsa nêñ

lêñ tokauc to sêmoa tonêñ ñalêlôm se-lec. Êsêac sejop kôm andulêlômña ñapep to tañeñ wamu êndên nêñ ñaci. Êsêac sêngôm gêñ samob tonañ ñai gebe lau teñ sêsôm biñ alôb-alôb êpi Anôtônê biñ atom.

⁶Ôlêñ biñ lau matic gebe sêsa nêñ lêñ tokauc amboac tonañeñ. ⁷Aôm taôm ôsa nêñ lêñ samob e ôngôm nêñ gêñ ñajam ôtu ñadôn êndên êsêac. Ô ñdôn mêtê ñawa êndên êsêac ñapepgeñ, ôngôm wapacgen. ⁸Ôsôm biñ ñajam to solopgen e aêacnêñ soño-soño têtôm gebe sêsôm biñ sec êpi aêac atom, sêmoa tomajenjen.

⁹Ôsôm êndên sakiñwaga gebe tañeñ wamu êndên nêñ ñataui êtu gêñ samobña e nêñ ñataui sêlic ñajam. Sakiñwaga sêjô nêñ ñataunêñ biñ atom. ¹⁰Êsêac sênam genjen gêñ teñ atom, sêngôm nêñ gêñ samob ñañêñ to ñajamgen, gebe êsêacnêñ lêñ samob êtu aêacnêñ kêsîwaga Anôtô nê mêtê ñagêlôn.

¹¹Gebe Anôtô geoc nê moasiñ ênam ñamalac peben kêsîña lasê. ¹²Moasiñ tonañ kêdôn aêac gebe takac tauñ su aña lêñ dandec Anôtônña to aña gêñ ñakalac nomña. Kêdôn aêac gebe tasa nbñ lêñ aña nom tonec tokaucgen amboac lau gêdên to mansañ, ¹³ma aêac daôn bêc êjam, tañ takêñ mater nañ, gebe Anôtô kapôn agêc aêacnêñ kêsîwaga Jesu Kilisi nêñ ñawasi mêngeoc tau lasê êndên bêc tônê. ¹⁴Ñac tau kêkêñ tau kêtù aêacña gebe êngamboac aêac su aña nêñ geo samob ma eñ kêsagu aêac tatu selec ma tatu ênê lau, tec tanam koleñ ñajam tatu dôbgen. ¹⁵Ôsôm biñ tonañ ma ôlêñ biñ to ômêtôc lau toña-claigen. Ñac teñ matapaña ênac aôm atom.

Lau buña nêñ lêñ

3 Ôjatu nêñ lau gebe sêsô gôliñwaga to ñaclai ñalabu ma tañeñ wamu

êndên êsêac to sêmansañ taun gebe sênam koleñ nãjam samob. ²Êsêac sêmbu lau teñ atom. Êsêac lau wama to lau wapôm ma sêmoa sêwiñ lau samob tonên ñalêlôm malôgeñ. ³Aôm kôjala gebe gêmungeñ aêac taun tamoa tokauc gêbôc ma tañeñpêc e dao sic. Aêac tajam sakir têntac ñakalac tokaiñ-tokaiñ, tañ kékêli ôliñgeñ nañ. Aêac tamoa togeo ma totêntac secgeñ. Lau têntac gedec aêac ma aêac têntac gedec lau. ⁴Tageñ gêdên tañ aêacnên kêsawaga Anôtô geoc nê têtac wapi to têtac gêwiñ ñamalachra lasê nañ, ⁵eñ gêjam aêac kêsî, kêtû koleñ gêdên, tañ aêac tajam têdaguc Anôtônê biñsu nañña atom, kêtû eñ taê walô aêacñageñ. Eñ kêsagu aêac tec kékôc aêac kêtiam ma ñalau Dabuñ kékên aêac tatu wakuc. ⁶Anôtô kékên aêacnên kêsawaga Jesu Kilisi mênkêsêwa ñalau Dabuñ kêpi aêac, ⁷gebe Anôtô êmansañ aêacnên biñ e êlic aêac tatu lau gêdên êtu moasiñ tonañña ma aêac tawê kaiñ dangôn maten jali teñgeñ, tañ takên maten nañ. ⁸Biñ tonañ tec ñanô.

Aê gabe aôm ôwa sa ñajañageñ gebe êsêac, tañ sêkên gêwiñ Anôtô nañ, sênam nêñ koleñ nãjam topalêgeñ. Gêñ tonañ nãjam, oc êmoasiñ ñamalach.

⁹Ônac jaê êsêacnên biñgalôm meloc to nêñ abenji to dêbuñi nêñ ñaê ñadênañ sêpuc taun ñamña ma kisa to siñ, tañ sêjac kêtû biñsuña nañ. Biñ tonañ ñai ñanô masi ma ênam aêac sa atom. ¹⁰Ñac tañ êkac gôlôac êkôc nañ, ôlên biñ eñ êtu dim tageñ me luagêc. Embe êkên tañ atom, go ondec eñ êmoañ. ¹¹Aôm kôjala gebe ñac amboac tonañ kêsâ lên keso to gêgôm sec. Ênê lên kêmêtôc eñgac.

Paulu gêjac mata nê biñ

¹²Embe jasakiñ Arema me Tukiki êndên aôm êwac, nañ ôkac taômgeñ ôndên aê ômôên Nikopoli. Aê taêc gêjam kêtû tôn gebe jamoa tônê êndên komô. ¹³Ôkên biñsutau Sêna agêc Apolo sêndi sêmuñ aôm ma alic gebe gêñ êjô êsêagêc aña intêna atom. ¹⁴Ma ôndôn aêacnên lau e sêjala gebe sênam koleñ nãjam ma sênam lau sêpô lêna taunña sa. Sêngôm amboac tonañ, go sêsa nêñ lên toñanômêgeñ atom.

¹⁵Lau samob, tañ sêmoa sêwiñ aê nañ, aweñ gêjac aôm. Ôsôm êndên êsêac, tañ takên gêwiñ gêbiñ aêac tôn ma têntac gêwiñ taun nañ, gebe aoc gêjac êsêac.

Moasiñ êndên amac samob êwac.

Paulunê papia gêdên

PILEMON

Pilemon tonañ gôlôac Kolosona nêñ ñac towae teñ eñ. Onesiminê ñatau eñ. Koleñwaga gêñôma tonañ gêbôm aña nê ñataunê. Gêdên ñasawa teñ eñ jagêô lasê gêdên Paulu, tañ gêñgôn kapoacwalô nañ. Onesimi gêñô mêtê gêwiñ e gêjam tau ôkwi ma gêliñ sanju.

“Paulunê papia gêdên Pilemon” nec eñ keteñ ñac tau gebe taê walô nê koleñwaga aña gêñômanên, tañ Paulu kêsakiñ eñ gêmu gêdên nê ñatau gêja kêtiam. Eñ gebe Pilemon êkôc nê sakiñwaga sa amboac gêñômageñ atom, êkôc eñ sa êtôm lasi buña teñ, tañ eñ kêsuc ênê biñ ôkwi gac nañ.

Ñadênañ

1. Paulu gêjac m nê papia 1-3
2. Paulu kêlanem Pilemon 4-7
3. Paulu gêjam neneñ kêtü Onesimiña 8-22
4. Paulu gêjac mata papia tau 23-25

Paulu gêjac m nê papia

1 Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña aê, Paulu, agêc Timote ma biñ êndên aêacma ñac Pilemon, tañ gêjam kôm gêwiñ aêac nañ, ² agêc lasiño Apia ma Arkipi, tañ gêjac siñ gêwiñ aêac gêmôa nañ, ma êndên gôlôac dabuñ, tañ sêñgôn nêñ andu nañ.

³ Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to biñmalô êndên amac êwac.

Pilemonnê têtac gêwiñ to kêkên gêwiñ ñabiñ

⁴ Aê taêc gêjam aôm kêsêp ñoc mec ñalêlôm ma gajam dañge ñoc Anôtô ñapanañ, ⁵ gebe gañô ñawae gebe aôm têtac gêwiñ to kôkên gêwiñ Apômtau Jesu to têtac gêwiñ Anôtônê lau samob.

⁶ Aê kateñ mec gebe takên gêwiñ êm-biñ aêac tôn e êkên aôm ôjala gêñ ñajam samob, tañ tatap sa aña Kilisinê nañ. ⁷ O lasicenec, aôm têtac gêwiñ lau gêgôm aê têtac ñajam kêsa ñanô to gêgôm aê gamoa totêtac malôgeñ. Aôm kôlau Anôtônê launên ñalêlôm tekweñ saki kêsa.

Paulu kêmasañ Onesiminê biñ

⁸ Amboac tonañ aê katôm gebe jajuatu kôm, tañ gêjac aôm ñawae gebe ôñgômña nañ, êndên aôm totêtac êpa sugen êtu Kilisiña. ⁹ Mago gabe jañgôm atom. Aê, Paulu, tañ katu ñac langwa sugac ma galoc katu Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña gêwiñ nañ, kajatu aôm atom, kateñ aôm kêtü têtac gêwiñ tauñña. ¹⁰ Aê tec kateñ aôm kêtü ñoc latuc Onesimiña. Aê gañgôn kapoacwalô ma kadôn mêtê gêdên eñ e kêkên gêwiñ, tec galic eñ kêtôm ñoc latuc, tañ kêka eñ lasê nañ. ¹¹ Gêmuñgeñ eñ gêjam kôm gêjam aôm sa atom, mago galoc tec kêtôm gebe ênam aêagêc lulugeñ sa.

¹² Aê jaskaiñ eñ toñoc ñalêlôm samucgeñ êndên aôm êmu êwac. ¹³ Aê gabe jakôc eñ tôn gebe ênam sakiñ aê, tañ gêñgôn kapoacwalô kêtü ñawae ñajamña nañ, êjô aôm su. ¹⁴ Mago taêc gêjam teñ gebe jañgôm atom, aôm taôm ôlôc acgom. Aê gabe jakac aôm gebe ôñgôm gêñ ñajamña nec atom. Taôm nêñ ñalêlôm êkac aôm acgom, go êtôm.

¹⁵ Onesimi gêmôa jaêc aôm ñasawa dambê tonañ, oc moae ñam gebe êmôa êwiñ aôm ender teñgeñ. ¹⁶ Eñ êmôa êwiñ aôm amboac gêñômageñ êtiam atom, masi, êlêlêc gêñôma su. Têtac êwiñ eñ amboac lasim. Aê galic eñ amboac tauc lasic eñ amboac tonañ, ma aôm têtac êwiñ eñ amboac lasim êlêlêc aê su gebe eñ kêtü aôm nêñ gôlôacnêñ teñ to kêtü aôm lasim kêtü Apômtauña.

¹⁷ Amboac tonañ embe ôlic aê amboac nêñ ñac, nañ ôkôc eñ sa êtôm ôkôc aê

tauc sa. ¹⁸Embe eṅ êṅgôm aômnêm gêṅ teṅ êtu sec, me ênac aômnêm tôp teṅ atom, naṅ ôkêṅ aê jawê kaiṅ tôp tau jajô eṅ su. ¹⁹Aê, Paulu, tauc lemoc kato biṅ tonec gebe “Aê oc janac ênê tôp.” Aê gabe jasôm biṅ ṅoc tôp gêc aômṅa nec atom. Tôp tau aôm taôm. ²⁰O lasic, biṅṅanô, ômoasiṅ aê ṅagec êtu Apôm-taunṅa to ôlau ṅoc ṅalêlôm êtu Kilisiṅa acgom.

²¹Aê taêc kêka gebe aôm oc taṅam wamu biṅ, tec kato gêdêṅ aôm nec, ma kajalagac gebe aôm oc ôṅgôm êlêlêc aêṅoc biṅ tonaṅ su. ²²Ma jasôm teṅ

êwiṅ gebe Ômansaṅ aêṅoc balêm teṅ kwananṅeṅ gebe aê kakêṅ matoc gebe Anôtô êkêṅ aê jamu jandêṅ amac jawac êtu nêṅ mecṅa.

Paulu awa gêjac lau ṅamuṅa

²³Epapra taṅ gêṅgôn kapoacwalô gêwiṅ aê kêtû Kilisi Jesuṅa naṅ, awa gêjac aôm. ²⁴Ma Marka agêc Aristarka ma Dema agêc Luka, tec sêjam kôm sêwiṅ aê nec, aweṅ gêjac amac amboac tonanṅeṅ.

²⁵Apômtau Jesu Kilisi nê moasiṅ êwiṅ amac.

JAKOBONÊ papia

Jakobonê papia nec ñac tau gêjac lau buña nêñ kôm to nêñ lêñ ñagôliñ gwalêkiñ sa. Eñ keto biñ tau gêjac gôlôac tapaõñgeñ ñawae kêtôm eñ awa gêjac Anôtônê lau, tañ sêñg ñ kêsi-k sigeñ aña nom ñagamên samob nañ. Ñac-ketowaga gebe epeñ lau buña nêñ kauc lasê êpi nêñ ñalêlôm to nêñ lêñ, tañ gêjac êsêac ñawae nañ, tec kêwaka nê ñagôliñ sa keto ñalô totau-totau gêjam dani ma keto biñgôliñ to ñadôñdôñ gêwiñ-gêwiñ e ñam gêc awê ñajam. Lau buña nêñ ñagôliñ tonañ kékwa biñ tonec ñai gebe lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa ma lêtôm to lêñ mansañ ma tatu kasec to takêñ êwiñ ma dangôm ñanô êsanja to tajop imbeleñ ma mêtê tokauc to biñkalom ma teñbeleñ aêgeñ to dambu tauñña ma tatoc tauñ sa to daê biñ tônia ma tapuc tauñ tônia to tateñ mec.

Jakobo keto papia tonec kékac lau buña ñajanageñ gebe dangôm Mêtê ñanô êsa, ec dawa nêñ takêñ gêwiñ sa ña nêñ lêñ to nêñ koleñ ênêc awê êndên lau sélic êpi matenânô.

Ñadênañ

1. Gêjac m nê papia 1:1
2. Takêñ gêwiñ to tajala biñña 1:2-8
3. Lau ñalêlôm sawa to lau tolêlôm 1:9-11
4. Saê to lêtôm 1:12-18
5. Tanô mêtê ma gacgeñ dangôm ñanô êsa 1:19-27
6. Tapuc lau ñam atom 2:1-13
7. Takêñ gêwiñ gêjac ñakoleñ ñawae 2:14-26
8. Tajop imbeleñ ñapepña 3:1-18
9. Tajop tauñ êndên maten katu gêñ nomñaña 4:1-5:6
10. Ñagôliñ toê-toê ñagêdô 5:7-20

Jakobo awa gêjac lau

1 Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ sakiñwaga aê, Jakobo, aoc gêjac gôlôac 12, tañ sêñgôn kêsi-kêsigeñ aña nom ñagamên samob nañ.

Biñ kêpi takêñ gêwiñ to tajala biñña

² O ñoc lasitêwaac, lêtôm tokainatokain embe êtap amac sa, go alic amboac gêñ têtac ñajam ña teñ. ³ Amac ajalagac gebe gêñ, tañ kêsaê amacnêm akên gêwiñ nañ, gêgôm amac aoc gêñwapac totêmtac kêpa sugen. ⁴ Aoc gêñwapac totêmtac kêpa sugen tau ênam ñanô amboac tonec gebe ênac dabiñ amac e atu kwalam langwa ma apô lêna gêñ teñ atom, ⁵ mago amacnêm teñ embe êpô lêna kauc mêtêña, nañ eteñ êndên Anôtô ma êkên êndên eñ, gebe Anôtô kékên gêñ gêdên lau samob totêtac wapômgeñ ma kégamiñ teñ atom. ⁶ Mago ñac tau eteñ toêkên êwiñgeñ, eteñ totêtac lulu atom, gebe ñac-têtac-luluwaga kêtôm gwêc ñadembom, tañ mu géli sa e ñakotoñ-kotoñ kêsa nañ. ⁷ Ñac amboac tonañ taê êka gebe êkôc gêñ teñ aña Apômtaunê atom. ⁸ Eñ ñac ñalêlôm-gêjaluwaga ma kêsa nê lêñ samob lulusawa.

Lau ñalêlôm sawa to lau tolêlôm

⁹ Lasimi ñalêlôm sawa êlanem tau gebe Anôtô ketoc eñ sa. ¹⁰ Ma ñac tolêlôm êlanem tau êtu Anôtô kékônin eñña, gebe eñ oc ênanja êtôm gêgwan ñaola. ¹¹ Oc kêpi toñandangeñ ma kêsêgô gêgwan e ñaola kêsêlô ma talic ñakatu masi. Ñac tolêlôm amboac tonañ. Eñ ênanja aña nê kôm ñaluñgeñ.

Saê to letôm

¹² Aê aoc êôc ñac, tañ gêôc saê totêtac kêpa sugen. Eñ êwaka tau sa su acgom, go êkôc êñgôn mata jali ña-sunsuñ, tañ Anôtô gêjac mata gêdên lau-têntac-gêwiñ-eñwaga nañ. ¹³ Ñac teñ

embe lêtôm êtap eñ sa, nañ êsôm gebe “Lêtôm tonec anğa Anôtônê” nec atom. Sec kêtôm gebe êlêtôm Anôtô atom. Ma Anôtô tau kêlêtôm ñamalac teñ atom. ¹⁴Lêtôm ñam kêsêp ñamalac tau nê têtac kalac, tañ kêkac to kêlêtôm eñ nañ. ¹⁵Têtac kalac embe taê, go êsu ñalatu sec. Sec tau embe ênac dabiñ tau su, go êsu ñalatu gêmacanô.

¹⁶O ñoc lasitêwaace, êkêli taôm atom.

¹⁷Gêñ ñajam samob, tañ sêkêñ gêdêñ amac to gêñ ñanô samob, tañ atap sa nañ, gêmêñ anğa lôlôc. Gêñ tau kêsêp gêmêñ anğa ñawê ñataunê. Eñ gêjam tau ôkwi atom ma eñ gêjam kanuc atom amboac tonanğen. ¹⁸Eñ taê gêjam kêtû tôn, tec kêkêñ nê biññanô kêka aêac lasê gebe tatu gêñ samob, tañ eñ kêkêñ nañ ñajamata.

Tañô mêtê to dangôm ñanô êsa

¹⁹O ñoc lasitêwaace, taêm ênam biñ tonec gebe ñamalac samob sêñô biñ ñagaôgeñ acgom, ma sêsôm biñ malô-malôgeñ to têtac ñandanğ sebeñ-sebeñ atom amboac tonanğen, ²⁰gebe ñamalacnêñ têtac ñandanğ gêjam Anôtônê biñgêdêñ sa atom. ²¹Amboac tonanğ akac ñatêmui to sec totau-totau su ma akôc mêtê, tañ Anôtô kêsê kêsêp amacnêñ ñalêlôm nañ sa. Mêtê tonanğ kêtôm gebe ênam amac katôm kêsi, tec akôc sa tonêñ ñalêlôm malôgeñ.

²²Embe anğô mêtê ñaômager, oc ansau taôm, anğôm mêtê tau ñanô êsa acgom.

²³Ñac teñ embe êñô mêtê ñaômager ma êngôm ñanô êsa atom, nañ êtôm ñac, tañ kêsala lañôanô kêsêp tasalakatu nañ.

²⁴Eñ kêsala tau su, go gec gêja ma kêliñ lañôanô ñakatu siñ sebeñ. ²⁵Mago ñac, tañ êtuc kêniñ êsêp biñsu ñanô tau, tañ kêgaboac aêac su nañ, ma êsô ñalabu êmoa to êñô biñ e êliñ siñ êtiam atom, êngôm ñanô êsa nañ, Anôtô oc ênam mec ênê kôm samob.

²⁶Ñac teñ embe taê ênam gebe ênam sakiñ Anôtô, mago ênam gôliñ im-bêla atom, oc ênsau tau ma nê sakiñ Anôtônğa êtu gêñ ñaôma. ²⁷Sakiñ ñawa to mansañ, tañ Tameñi Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajam nañ tonec gebe tanac mosêbu to awêtuc, tañ sêmoa jageo nañ, kêsi to tanğamiñ tauñ êndêñ geñ ñatêmui nomğa.

Tapuc lau ñam atom

2 O ñoc lasitêwaac, amac akêñ gêwiñ aêacnêñ ñawasi Ñatau Jesu Kilisi, tec apuc lau ñam atom, alic samob têtôm taunğen. ²Ñac teñ togêlôn gold ma tonjakwê ñawasi embe naêsô nêñ akac saña êna, ma ñac ñalêlôm sawa teñ tonjakwê kômğa embe êsô êna amboac tonanğ, ³ma amac matem êndiñ ñac tonjakwê ñawasi e asôm gebe Ôñğğôñ lêpônğ ñajam tonec,” ma asôm êndêñ ñac ñalêlôm sawa gebe “Naôkô ônê” me “mêñônğğôñ masac êsi ockaiñğa,” ⁴embe anğôm amboac tonanğ, oc awa lau êkôc atom me. Ma atu mêtôcwaga, tañ taêñ gêjam biñ keso nañ atom me.

⁵O ñoc lasitêwaace, anğô acgom. Anôtô kêjaliñ êsêac, tañ lau nomğa sêlic amboac lau ñalêlôm sawa nañ sa, gebe têtû lau tolêlôm sêkêñ gêwiñğa ma sêwê kainğ gamêñ, tañ eñ gêjac mata gêdêñ lautêntac-gêwiñ-erğwaga nañ. ⁶Ma amac abu ñac ñalêlôm sawa. Asa lau sêkônriñ amac. Asa lau sê amac jaakô mêtôcwaga lañônğnêñğa. Lau tolêlôm goc. ⁷Lau tonanğ sêsôm biñ alôb-alôb kêpi ñaê ñajam, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ amac nañ.

⁸Amac embe anğôm biñsu, tañ aêacnêñ Kiñ kêkêñ gêdêñ aêac kêtôm teto gêc nañ, ñanô êsa, go ñajam. Biñsu tau tonec gebe “Têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têtac gêwiñ taôm.” ⁹Mago amac embe apuc lau ñam, go anğôm sec ma biñsu êmêtôc amac amboac lausêgêli-biñsuwaga. ¹⁰Ñac tañ kêmasañ biñsu samob, mago kêgêli tagenğen nañ,

kêtôm gégôm samob popoc. ¹¹ Ñac tañ kêsôm gebe “Ôngôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom” nañ, kêsôm teñ gêwiñ gebe “Ônac ñamalac êndu atom.” Ma aôm embe ôngôm mockaiñ atom, mago embe ônac ñamalac êndu, nañ kôgêli biñsugac. ¹² Amboac tonañ asôm nêmbiñ to añgôm nêmbiñ gêñ atôm lau, tañ Anôtô oc êmêtôc êsêac êndañguc biñsu, tañ kêgaboac êsêac su nañ. ¹³ Ma êndên mêtôc tonañ Anôtô taê walô êsêac, tañ taêñ walô lau atom nañ atomanô. Mago ñac, tañ taê walô lau nañ, oc êtêc mêtôc tonañ atom.

Takên êwiñ to ñakoleñ ñabiñ

¹⁴ O ñoc lasitêwaac, ñac teñ embe ôsôm gebe “Aê kakên gawiñ,” mago eñ ñac koleñ atom, oc ênam eñ sa amboac ondod. Ênê kêkên gêwiñ oc ênam eñ kêsi me masi. ¹⁵ Embe lasimi me lasimio teñ nêñ ñakwê masi me sêpô lêna mo kêtôm bêcgeñña ¹⁶ ma amacnêm teñ embe êsôm êndên êsêac gebe “Ana tobiñmalôgeñ, asô nêmbiñ ñakwê sa êjandañ amac to aniñ nêmbiñ gêñ,” mago akên gêñ êoc êsêac ôliñ tôñña teñ êndên êsêac atom, oc ênam êsêac sa amboac ondod. ¹⁷ Biñ takên gêwiñña amboac tonañ. Embe takên êwiñ, mago tanam ñakoleñ êwiñ atom, oc takên gêwiñ tau êtu gêñ mêtê ñaôma.

¹⁸ Ma ñac teñ embe êsôm gebe “Aôm kôkên gêwiñ ma aê gajam koleñ,” go jasôm gebe “Ôtôc nêmbiñ kôkên gêwiñ, tañ ñakoleñ masi nañ, êndên aê, go aê jatôc ñoc koleñ, tañ êwaka ñoc kakên gêwiñ sa nañ, êndên aôm.” ¹⁹ Aôm kôkên gêwiñ gebe Anôtô tageñ tec gêmoa me. Ñajam. Mago ñalau sec sêkên gêwiñ biñ tonañ amboac tonanğeñ ma têtêc tauñ ñanô. ²⁰ O melocma, aôm gobe takên gêwiñ, tañ ñakoleñ masi nañ, gêñ ñanômêgoc. Aôm gobe aê jawa biñ tau ñam sa êndên aôm me. ²¹ Aêac abeñi Abraham amboac ondod. Gêdên tañ eñ kêkên latu Isak

kêtu da gêsac altar ñaô nañ, Anôtô gêlic eñ ñac gêdên kêtû ênê koleñ tonanğa. ²² Kec, aôm gôlicgac gebe eñ kêkên gêwiñ ma gêjam ñakoleñ ulu kêtômgeñ, tec sêjam tauñ sa, tec nê koleñ gêjac dabiñ nê kêkên gêwiñ su. ²³ Ma biñ, tañ teto gêc nañ, kêtû anô gebe “Abraham kêkên gêwiñ Anôtô, tec Anôtô gêlic eñ ñac gêdên” ma sêsam eñ gebe Anôtônê ñac. ²⁴ Kec, amac alicgac gebe ñamalac êtu ñac gêdên êtu nê koleñña, êtu eñ kêkên gêwiñña tageñ nec atom. ²⁵ Mockaiño Rahab kêtôm tonañ. Eñ kêkêc kelenğawa sa ma kêkên êsêac sêsa intêna teñ sêja. Tec Anôtô gêlic eñ awê gêdên kêtû ênê koleñña. ²⁶ Aêac ôliñ embe ñalau masi, oc êtu mêtê. Ma aêacnêñ takên gêwiñ embe ñakoleñ masi, oc êtu mêtê amboac tonanğeñ.

Biñ kêpi imbeleñ

3 O ñoc lasitêwaac, amacnêm taêsam têtû kêdônğawa atommañ. Alic acgom, aêac kêdônğawa oc atap mêtôc ñajana sa êlêlêc lau ñagêdô nêñ mêtôc su. ² Aêac samob dagôm keso elêmê. Teñ embe êsôm biñ teñ eso atom, nañ eñ ñac kwalam lanğwa teñgoc ma êtôm gebe ênam gôliñ nê ôli samucgeñ ñapep amboac tonañ. ³ Aêac embe takên gôliñ êsêp hos awenğsuñ gebe tañeñ wamu aêac, go tanam gôliñ bôc tau ôliñ samucgeñ êwiñ. ⁴ Alic wañ acgom. Gêñ tau kapôeñanô ma mutêna gêñğôñ lac ñajana sec, mago ñagôliñ sauñ ec teñ gêjam gôliñ wañ tau kêtôm ñac gôliñña taê gêjam. ⁵ Aêac imbeleñ amboac tonañ. Ôliñ ñagêñlêlôm sauñ teñ, mago kêlanem tau gêñ kapôeñña.

Alic acgom, ja ñamôsi sauñ teñ kêtôm gebe êkên ja êniñ oba kapôeñ teñ. ⁶ Imbeleñ kêtôm ja amboac tonañ, geñ geo gêjam imbeleñ auc samucgeñ. Imbeleñ tau ôliñ ñagêñielôm teñ, tañ gêgôm ôliñ samucgeñ ñatêmui kêsa nañ. Lamboam ñakêlêndiñ tau ñaja kêpoa anğa im-

belej, tec imbelej njaja geŋ gêŋ samob, taŋ Anôtô kékêŋ naŋ, ma geser ŋalêŋ su gêwiŋ. ⁷Ŋamalac têtôm gebe seŋgeŋ gêŋ materŋ jaliŋa tokaiŋ-tokaiŋ naŋ sêgôm su. Bôc saleŋŋa to moc ma gêŋ kêgal-abŋa to i têtû malô e têtû gêŋ masiŋ. ⁸Mago ŋamalac teŋ kêtôm gebe êŋgôm imbêla êtu gêŋ masiŋ atomanô. Geŋ sec tau oleb-olebboa to ŋamalac tamac ênduna oleb-olebboa to ŋamalac tamac ênduna geŋam auc. ⁹Aêac talambiŋ Apôm-tau to Tamerŋi ŋa imbelej ma tapuc boa ŋamalac, taŋ Anôtô kékêŋ kêtôm er tau katu naŋ, ŋa imbelej tageŋ tonarŋ amboac tonarŋerŋ. ¹⁰Biŋ lambiŋŋa to biŋ tapuc boarŋa kêsa awerŋsuŋ tageŋ. O lasitêwaac, biŋ amboac tonarŋ êsa atom-anô. ¹¹Bu ŋaluc to ŋamakic kêpulu kêpi bumata tageŋ me. ¹²O ŋoc lasitêwaac, jambô oc ênam airŋ me, ma wain oc ênam jambô me. Ma gwêc oc ênam tau ôkwi êtu bu atom amboac tonarŋ.

Kauc undambêŋa

¹³Asa ŋac tokauc ma ŋac mêtêŋa gêmoa gêwiŋ amac. Er êwaka tau sa ŋa nê lêŋ ŋajam to nê koleŋ, taŋ geŋam tokauc mêtêŋa ma tonê ŋalêlôm malôgeŋ naŋ. ¹⁴Mago amac embe anam lêmurŋ lau ŋawaô to asac lau ênêc lêlômgeŋ, naŋ atoc taôm sa ma ansau biŋdansarŋ e anseŋ biŋŋanô tau su atom. ¹⁵Kauc tonarŋ kêsêp arŋa undambê gêmêŋ atom, kêsa arŋa nom to geŋ nomŋa ma ŋalau sec nêŋ. ¹⁶Lau taŋ sêjam lêmurŋ taurŋ to sêsac taurŋ naŋ, oc semoa naeo ma sêŋgôm sec tokaiŋ-tokaiŋ. ¹⁷Mago kauc mêtêŋa, taŋ lau sêkôc arŋa ôŋa naŋ, êŋgôm nêŋ ŋalêlôm ŋawa êsa êtu ŋamata. Go sê wama taurŋ ŋagaôgeŋ, têtû lau malô, taŋerŋ wamu, taêŋ walô lau ênam êsêac auc ma sênam ŋanô ŋajam. Êsêac têtac lulu atom ma sêka nêŋ biŋ auc atom. ¹⁸Ŋawê taŋ lausê-wamawaga sêsê tobiŋmalôgeŋ naŋ, ênam ŋanô biŋgederŋ.

Tajop taurŋ êndêŋ lêŋ nomŋa

4 Amac akêŋ kisa gêdêŋ taôm to ajac taôm naŋ ŋam kêsêp asageŋ. Kêsêp gêŋ têtac ŋakalacŋa, taŋ geŋac siŋ arŋa ôlim ŋagêŋlêlôm narŋoc. ²Amac matem katu gêŋ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac ŋamalac êndu. Amac agôm mocsac gêŋ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac taôm to akêŋ kisa gêdêŋ taôm. Amac akôc gêŋ atom, gebe aterŋ mec atom. ³Amac aterŋ mec, mago akôc ŋanô atom nec ŋam kêsêp amac aterŋ mec kesonŋa gebe aterŋ gêŋ, taŋ abe êjaiŋ êpi gêŋ têtac ŋakalacŋageŋ. ⁴Mockaiŋ ŋatêna amac. Lau taŋ sê sêlêb gêdêŋ nom naŋ, têtû Anôtônê ŋacjo. Amac ajala biŋ tonarŋ me masi. Teŋ embe ê sêlêb êndêŋ nom, oc êtu Anôtônê ŋacjo. ⁵Me biŋ, taŋ teto gêc gebe “Ŋalau taŋ gêŋgôŋ aêacnêŋ ŋalêlôm naŋ, geŋam lêmurŋ to gêgôm mocsac ŋanô,” amac abe teto biŋ tonarŋ ŋaômageŋ me. ⁶Ma moasiŋ, taŋ Anôtô kékêŋ naŋ, kapôêŋ kêlêlêc. Amboac tonarŋ tec teto gêc gebe “Anôtô kêkônŋiŋ lau, taŋ tetoc taurŋ sa naŋ, ma kékêŋ moasiŋ gêdêŋ lau, taŋ sêbu taurŋ naŋ.”

⁷Amboac tonarŋ asô Anôtô ŋalabu. Apuc taôm tôŋ êndêŋ Sadarŋ, go êwi amac siŋ ma êc su. ⁸Atu gasuc Anôtô, go êtu gasuc amac. Amac lau sec, akwasŋ lemem êtu selec. Ma amac lau-têtac-luluwaga, amansarŋ nêŋ ŋalêlôm ŋawa êsa. ⁹A jala taôm gebe arŋgôŋ jageo ma nêŋ ŋalêlôm ŋawapac to atarŋ. Amac-nêŋ ômac ênam tau ôkwi êtu tarŋiboa ma têtac ŋajam êtu têtac ŋawapac. ¹⁰Ambu taôm êndêŋ Apôm-tau, go etoc amac sa.

Amêtôc nêŋ lasitêwai atom

¹¹O lasitêwaac, arŋa biŋ êpi taôm atom. Ŋac taŋ êŋga biŋ êpi lasi me êmêtôc lasi naŋ, êtôm gêga

biñ kêpi biñsu to kêmêtôc biñsu. Aôm embe ômêtôc biñsu, go ôtu ñac-kêmasañbiñsuwaga atom, ôtu biñsu ñamêtôcwaga. ¹² Ñac tagen kêtû ñac-kêkêñ-biñsuwaga to mêtôcwaga. En kêtôm gebe ênam kêsi me enser su. Mago aôm asa, tec kômêtôc ñac wacbañ aômña.

Atôc taôm sa atom

¹³ Ao, amac lau, tañ asôm gebe “Galoc me eleñ aêac oc tana malac tônê me ônê nadañgôn jala samuc teñ ma tatulu gêñ e ñamone êlêsuc aêacgeñ.” ¹⁴ Amac ajam kauc gêñ, tañ oc êngôm amac êndên eleñ nañ. Amac oc amoa matem jali me masi. Amac atôm bu ñawajaô, tañ talic dambêgeñ ma gê su. ¹⁵ Asôm biñ amboac tonec êjô biñ tônê su gebe “Apômtau embe êlôc, go aêac tamoã mateñ jali ma tanam kôm tonec me tônê.” ¹⁶ Mago galoc alanem taôm to atoc taôm sa. Lanem tokaiñ-tokaiñ amboac tonañ samob sec. ¹⁷ Ñac tañ kêjala êngôm gêñ ñajamña, mago êngôm atom, oc êngôm sec.

Lau tolêlôm taên ênam tauj

5 Ajôc, amac lau tolêlôm, atañ to apuc tañjiboa sa êtu gêñwapac, tañ wack-êdabiñ amac nañña. ² Amacnêm awa kêtû manê to buleseñ geñ nêm ñakwê e lasê-lasêgeñ. ³ Da gênôm amacnêm gold to silber. Ma ñada tau tonañ oc êkic amacnêm biñ e êniñ amac ôlim su êtôm ja geñ gêñ. Amac ajac awa to awa sa gêdên bêc ñamuña tonec. ⁴ Alic acgom, amac agamiñ lau, tañ sêjam amacnêm kôm nañ, nêñ ñaôli, tec ñaôli tau gêmôc to lau-sejoñ-kôm-ñano-sawaga nêñ tañi jakêsô siñwaga undambêña nêñ Apômtau tañasuñ. ⁵ Amac amoasiñ taôm toôlim kêpigeñ amoa nom. Amac añgeñ nêm ñalêlôm e ñadambê kêsa ma kêtôm gebe sênguy amac êndên ñanoc. ⁶ Amac amêtôc ñac gêdên to ajac en êndu ma en gêjam tau ñagêjô gêdên amac atom.

Tapuc tauj tôn to tateñ mec

⁷ O lasitêwaac, amboac tonañ apuc taôm tônmañ ma êôn Apômtau e mênjêô lasê. Alic kôm ñatau acgom, en kêsaê gebe kôm ênam ñanô ñajam ma kêpuc tau tôn to gêôn kom gebe ênac êndên ñanoc. ⁸ Amac apuc taôm tôn amboac tonañgeñ ma aôn anac señeñ nêm ñalêlôm gebe noc Apômtau mênjêô lasêña kêdabiñ. ⁹ O lasitêwaac, anac kapoac taôm e atap mêtôc sa atom. Alicgac me, mêtôcwaga tec mênkêkô katamdêmôê. ¹⁰ O lasitêwaac, aoc ñandañ to apuc taôm tôngeñ apuc propete, tañ sêsôm biñ sêjam Apômtau lanô nañ waneñ. ¹¹ Alic acgom, aêac awer gêôc êsêac, nañ sêôc gêñwapac totêntac kêpa sugen nañ. Amac añô Job gêôc ñandañ totêtac kêpa sugen ñawae, ma ajala Apômtau gêjac dabiñ en ñalêngac. Biññanô, Apômtau en taê walô to taê labu ñatau.

¹² O lasitêwaac, biñ tonec ajop êtu ñamata gebe atôc lememe atom. Atôc lememe êpi undambê to nom me gêñ ñagêdô teñ atomanô. Amac embe asôm gebe “Aec,” nañ aêc tonañ kêtôm. Me embe asôm gebe “Masi,” nañ masi tonañ kêtôm amboac tonañgeñ. Añgôm amboac tonañ, ec mêtôc êtap amac sa atom.

¹³ Amacnêm ñac teñ embe gêñwapac êtap en sa, nañ eteñ mec. Ma teñ embe têtac ñajam, nañ ênam wê dêbuñ. ¹⁴ Amacnêm teñ embe gêmec êngôm en, nañ êkên biñ gôlôac dabuñ nêñ laumata. Êsêac teteñ mec êpi en to sêniñ oso en ña niptêkwi sênam Apômtau lanô. ¹⁵ Mec tonañ embe teteñ tosêkên êwiñgeñ, go ênam ñac gêmec tau sa. Ma Apômtau oc êsuñ en sa êngôn êtiam, ma ñac tau nê sec embe ênêc, oc Apômtau êsuc sec tau ôkwi. ¹⁶ Amboac tonañ aoc nêm sec lasê êndên taôm ma ateñ mec êjô tau êtu taômña gebe ôlim ñajam êsa. Ñac gêdên nê mec gêjam ñanô toñaclai. ¹⁷ Elia en

ɲamalac kêtôm aêac. Eɲ keteɲ mec gebe kom ênac atom, tec kom gêjac atom kêtôm jala têlêac ma ajôɲ 6. ¹⁸Go keteɲ mec kêtiam ma undambê kêkêɲ kom e nom gêjam ɲanô ɲajam.

¹⁹O lasitêwaac, amacnêm teɲ embe eo aɲga lêɲ biɲɲanôɲa ma teɲ embe ênam

eɲ ôkwi êmu êmêɲ, ²⁰go ajala gebe ɲac, taɲ gêjam ɲac sec ôkwi aɲga ênê lêɲ keso naɲ, oc ênam ênê katu kêsi aɲga gêmacanô tau ma êɲgênduc sec taêsam auc.

PETERENË papia ñamataña

Peterenë papia ñamataña nec gêjac lau buña ñawae, tañ ej kêsam êsac gebe Lau jaba, tañ “Anôtô kêjaliñ êsêac sa” nañ. Lau tau sêngôñ kêsi-kêsigen aña Asia Sauñ ñagamên gêmu kêsêpña (ñanodoña). Ac sêngôo salin-salin sêsêp lau samuc ñalêlôm. Keto papia tonec gebe ênac sêsamwaga têtac tôn gebe lau sêjanda to sêlêsu êsêac kêtû nêñ sêkên gêwiñ Anôtôña. Kêtu tonañña ñac-ketowaga gêôn Jesu Kilisi nê ñawae ñajam sa gêdên êsêac gebe taên ênam to sêkên mateñ ej, tañ gêmac êndu to gêdi sa ma gêjac mata gebe êmu êmên êtiam nañ. Êsêac tec sêsô nêñ ñandan ñalabu ma sêoc sêpuc tauñ tôngeñ gebe sêkên gêwiñ Anôtô tonanôgeñ ñasaê teñ tonañ. Ac taên ênam êtu tôn gebe êndên bêc Jesu Kilisi eoc tau lasêña, oc têtap nêñ ñagêjô ñawasi sa.

Ketowaga êjam dañ lau tau gebe sêoc gêñwapac totêntac êpa sugen ma kêkêli êsêac sêsa nêñ lêñ têtôm lau, tañ têtû Kilisinê gêngac nañ.

Ñadênañ

1. Gêjac m papia tau 1:1-2
2. Taêm ênam Anôtô gêjam kêsi ñamoasiñ 1:3-12
3. Gêlên biñ gebe tamoa todabungeñ 1:13-2:10
4. Daôc ñandan tapuc Kilisi wagamañ 2:11-4:19
5. Tanam nêñ sakin todambu tauñgeñ 5:1-11
6. Gêjac mata nê papia 5:12-14

Petere awa gêjac lau

1 Jesu Kilisi nê aposolo aê, Petere, ñoc biñ êndên lau jaba, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa sêngôñ kêsi-kêsigen aña Pontu to Galatia ma Kapadokia to Asia ma Bitunia nañ. ²Tameñi Anôtô taê gêjam kwanangeñ, tec kêjaliñ amac sa ma

kêkên ñalau Dabuñ gêwê amac asa lau Dabuñ nêñ lêñ ma tañem wamu Jesu Kilisi to alin ênê dec e atu selec. Moasiñ to biñmalô êndên amac êwac e ênam amac auc.

Biñ takên mateñña

³Talambiñ aêacnên Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tañ taê walô aêac gêjam sêga. Eñ gêñu Jesu Kilisi aña ñac-matênên sa, tec kêkôc aêac tatu wakuc ma takên mateñ ej enden tôngeñ. ⁴Eñ gêgôm gêñ tonañ gebe tawê kain gêñlênsêm tengeñña to ñawasi, nañ ê su atom. Anôtô kêmasañ gêñlênsêm tau tonañ gêc undambê kwanangeñ kêtû amacña. ⁵Anôtônê ñaclai gejob amac gebe akên êwiñ e atap moasiñ ênam amac kêsiña sa, tañ ej kêmasañ kwanangeñ gebe êtu awê êndên têm ñamuña nañ. ⁶Êndên tônê oc atu samuc. Galoc tecenec oc moae gêñ amboac tonec ênac amac ñawae gebe lêtôm tokain tokain êkên wapac amac têlageñ acgom ⁷e Anôtô ênsaê amacnêm akên gêwiñ tau gebe ñanô. ñamalac sêsaê gold, tañ kêtôm gebe oc ênaña nañ, ña ja. Ma amacnêm akên gêwiñ, tañ kêlêlêc gold tonañ su nañ, oc êtap saê sa amboac tonañ, gebe êwaka tau sa gebe gêñ ñanô teñ. Ma êndên tañ Jesu Kilisi eoc tau lasê nañ, amac atap lambiñ to ñawasi to waem sa. ⁸Ñac tau tonañ amac alic ej atom, mago têtmtac gêwiñ ej. Amac matemanô kêpi ej galoc atom, mago akên gêwiñgeñ e atu samuc ej totêmtac ñajam ma totêmtac wapigen nañ. ñamalac sêwa biñ tonañ ña jakêtom atom. ⁹Amac atu samuc gebe atap nêm akên gêwiñ ñañanô sa. ñanô tau moasiñ ênam katôm kêsiña.

¹⁰Moasiñ tau tonañ propete sêsôm to sêkip ñam sa ma seoc moasiñ ênam amac kêsiña, tañ amac atap sa nañ lasê. ¹¹Kilisinê ñalau, tañ gêmôa êsêacnên ñalêlôm nañ, geoc lasê gebe Kilisi êoc ñandan e su acgom, go êmoa

tonjawasigenj. Êsêac sebe sêkip bij tonaj ñanoc sa gebe êmêj êndêj ondoc ma êmêj amboac ondoc. ¹² Anôtô geoc lasê gêdêj propete tonaj gebe bij tonaj ênam êsêac tauj sa atom, ênam amac sa. Lau taj sêsôm ñawae ñajam gêdêj amac sêsôm bi ñ, taj propete sêwa sa nañ, lasê gêdêj amac. Ma ñalau Dabuñ, taj Anôtô kêsakinj anga undambê gêmêj nañ, kêpuc êsêac tônj. ñawae tonaj anjela tauj têtû kêka-kêka ñanô gebe sêjala sêwiñ.

Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêj dabuñ

¹³ Amboac tonaj amansañ nêma kauca rajanja êsa ma nêma ñalêlôm tekwek sakigenj, ec akêj matem moasinj, taj Jesu Kilisi eoc tau lasê ma êkêj êndêj amac nañ. ¹⁴ Atôm Anôtônê ñapalê tajem wamuña, ma têtmac ñakalac, taj kêkac amac gêdêj taj nêma kauca kêsa atomgeñ nañ, ênam gôlij amac êtiam atom. ¹⁵ Atôm ñac dabuñ tau, taj kêkalem amac nañ, ma asêlêj to asa nêma lêj samob atôm lau dabuñgeñ, ¹⁶ gebe teto bij gec gebe “Amac atu lêu dabuñ, gebe aê tauc dabuñ.”

¹⁷ Amac embe awem ênac Anôtô, taj êmêtôc ñamalac êndêj-êndêjgeñ atôm nêj kolengeñ ma êpuc openj ñac tej atom nañ, ma embe asam eñ gebe Tamemi, go asa nêma lêj toatêc engeñ êtôm têm amoa gamêj jaba tonecña. ¹⁸ Amac alicgac gebe awa, taj ê su amboac gold to silber nañ, kêsi amac su anga lêj sec, taj gelom amac anga abeminêj nañ, ma mênjamoã nêma lêtêgeñ nec atom. ¹⁹ Kilisinê dec kêtû awa ñanô tau, tec kêsi amac su. Eñ kêtôm domba ñabijnmê to ñajamanô tej, ²⁰ Anôtô kêjalij eñ sa gêdêj taj kêkêj undambê to nom atomgeñ nañ, tec kêkêj eñ mênjkêtu awê gêdêj têm ñamuña tonec kêtû amacña. ²¹ Eñ kêkêj amac akêj gêwiñ Anôtô, taj gêñu eñ sa anga ñac-

matênêj ma kêkêj ñawasi gêdêj eñ nañ. Amboac tonaj amac akêj gêwiñ to akêj matem apeñ Anôtôgeñ.

²² Amac tajem wamu biññanô, tec gêgôm amac katôm ñawa kêsa ma gêgôm amac têtmac gêwiñ lasitêwai ñanôgeñ. Amboac tonaj akêj têtmac gêwiñ elom tau tonêm ñalêlôm samucgeñ. ²³ Amac atu wakuc ñam kêsêp ñawê, taj ênaña nañ atom, kêsêp ñawê, taj ênêc ñapanj. ñawê tau Anôtônê bij mata jali, taj ênêc tejgeñ nañ, ²⁴ gebe “Ñamalac samob têtôm gêgwanj, ma nêj ñawasi samob kêtôm gêgwanj ñaola.

Gêgwanj kêmêlij,
ma ñaola kêsêlô.

²⁵ Mago Apômtaunê bij oc ênêc tejgeñ.”
Ma bij tau tonaj ñawae ñajam, nañ sêsôm gêdêj amac.

Poc mata jali to lau dabuñ

2 Amboac tonaj akwalec nêma bij sec totau-totau to biñdansañ samob ma ajam bij auc to têtmac sec ma bij gêga samob su. ² Atôm ñapalê dedec, taj têt-taj su nañ, ma ataj su ñanô mêtê ñawa tau, gebe atôp atu kapôdêj e atap moasinj ênam amac kêsiña sa. ³ Amac asaê sugac gebe Apômtau eñ ñajam. ⁴ Amac andêj poc mata jali, Apômtau tau, ana. ñamalac têtij eñ siñ su, mago Anôtô kêjalij eñ sa ma gêlic eñ amboac poc awamata ñanô tej. ⁵ Ma Anôtô êkwê amac sa amboac poc materj jali atu ñalau Dabuñ nê andu to atu dabuñwaga dabuñ, gebe akêj da ñalêlômña, taj ênac Anôtô mataanô ñajam êtu Jesu Kilisiña, ⁶ êtôm teto gêc gebe “Alic acgom, aê kajalij poc awamata ñanô tej sa kêtû poc kêclêsuña ma kasuñ kêkô Sion. ñac taj kêkêj gawij eñ nañ, oc ênaña atom.”

⁷ Poc tau tonaŋ kētu amac akêŋ-gêwiŋ-waga nêŋ awamata ŋanô. Mago êndêŋ êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ, “poc taŋ lau-sêkwêwaga sêbaliŋ siŋ naŋ, kētu poc kêcŋsuŋa,”

⁸ ma

“kētu poc sêndiŋ eŋkaiŋ êpiŋa to poc têna êŋgôm lau têtac êmbôli aucŋa.”

Êsêac taŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtônê biŋ atom naŋ, dêdiŋ eŋkaiŋ kêpi poc kêtôm Anôtô kêmasaŋ ŋabiŋ kwananŋeŋ.

⁹ Mago amac atu gôlôac, taŋ Anôtô kê-jaliŋ sa naŋ. Amac atu kiŋnê dabuŋwaga to lau dabuŋ m teŋ. Amac atu Anôtônê lau solop, tec asôm ŋac, taŋ kêkalem amac aŋga ŋakesec adêŋ ênê ŋawê kaiŋ teŋ aja naŋ, nê gêŋtalô ŋawae lasê. ¹⁰ Gê-muŋgeŋ atu Anôtônê lau atom, mago galoc atu ênê lau. Gêmuŋgeŋ amac atap Anôtônê taê walô sa atom, mago galoc eŋ taê walô amac.

Tasa lêŋ êtôm Anôtônê sakiŋwaga

¹¹ O lauace, aê jalêŋ biŋ amac, taŋ amoa amboac lau waba to lau jaba naŋ, êŋgamiŋ taôm êndêŋ têtac ŋakalac, taŋ gêjac siŋ gebe enseŋ katôm su naŋ.

¹² Asa nêŋ lêŋ amoa lau samuc ŋalêlôm tolaŋômnêŋ sawaŋeŋ. Go êsêac, taŋ sêŋgôliŋ biŋ êpi amac gebe agôm secŋa naŋ, sêsala amacnêŋ koleŋ ŋajam ma sêlambiŋ Anôtô êndêŋ bôc eŋ êô lasêŋa.

¹³ Asô ŋamalacnêŋ ŋagôliŋ samob ŋalabu êtu Apômtauŋa. Asô kiŋ, taŋ kētu ŋatau ŋamataŋa naŋ ŋalabu, ¹⁴ to asô gôliŋwaga, taŋ eŋ kêsakiŋ êsêac gebe sêkêŋ ŋagêjô êndêŋ lau, taŋ sêgôm sec to sêlambiŋ lau, taŋ sêjam kôm ŋajam naŋ, ŋalabu amboac tonanŋeŋ. ¹⁵ Gebe Anôtô taê gêjam biŋ amboac tonac gebe amac anam kôm ŋajam gebe êmbaob lau meloc, taŋ sêjam kauc biŋ naŋ, aweŋ auc. ¹⁶ Asa lêŋ tau amboac lau, taŋ Kilisi kêgaboac Êsêac su naŋ. Mago kêgaboac amac su ŋamoasiŋ êtu sec

ŋasabaŋ atom. Atu Anôtônê sakiŋwaga. ¹⁷ Atôc lau samob sa ma têtac ôwiŋ gôlôac, taŋ tētu nêŋ lasitêwai naŋ. Atêc Anôtô ma atoc kiŋ sa.

Kilisi gêoc ŋandaŋ êtu ŋadôŋdôŋ êndêŋ aêc

¹⁸ Amac sakiŋwaga asô nêŋ ŋataui ŋalabu to atoc êsêac sa. Asô ŋataui ŋajam to wapôm tauŋgeŋ ŋalabu atom, asô ŋataui keso ŋalabu êwiŋ. ¹⁹ ŋac teŋ embe nê ŋalêlôm êsap Anôtô tôn ma êoc wapac êtu biŋ tagenŋ tonaŋŋa, naŋ Anôtô oc ênam mec eŋ. ²⁰ Embe têtac amac to aôc wapac êtu agôm secŋa, naŋ oc êkêŋ amac waem amboac ondoc. Mago embe sêkêŋ ŋandaŋ êndêŋ amac to aôc wapac êtu agôm ŋajamŋa, naŋgo Anôtô ênam mec amac. ²¹ Kētu biŋ tonaŋŋa tec Anôtô kêkalem amac, gebe Kilisi gêoc ŋandaŋ kētu amacŋa. Eŋ kētu ŋadôŋdôŋ gêdêŋ amac gebe apuc eŋ waŋa. ²² Eŋ gêgôm sec teŋ atom ma têtac biŋdansaŋ teŋ sa kêsa eŋ awasuŋ atom. ²³ Êsêac sêbu eŋ, ma eŋ gêbu êsêac ŋagêjô atom. Sêkêŋ eŋ gêoc ŋandaŋ, mago eŋ kêkôtêŋ lêma gêdêŋ êsêac atom. Eŋ gêliŋ nê biŋ samob su gêdêŋ ŋac, taŋ êmêtôc biŋ ŋaŋêŋŋa naŋgeŋ gêja. ²⁴ Aêacnêŋ sec kêpi eŋ tau ôli ma eŋ kêkôc sec tau sa kêpi ka gêja, gebe tatu mêtê êndêŋ sec, ma mateŋ jali êsa êndêŋ biŋgêdêŋ. Ênê sêŋ ŋamala gêgôm amac ŋajam kêsa. ²⁵ Gêmuŋgeŋ amac amoa amboac domba sêbôm, mago galoc Anôtô gêjam amac ôkwi adêŋ ŋacgejob, taŋ gejob amac katôm naŋ aja.

Lauo to ŋac nêŋ biŋ

3 Amac lauo asô nêŋ ŋaci ŋalabu amboac tonanŋeŋ. ŋacwaga ŋagêdô embe sêkêŋ êwiŋ Anôtônê biŋ atom, go lauo sêsôm biŋ teŋ atom, nêŋ lêŋgeŋ êŋgom ŋacwaga sênam tauŋ ôkwi, ² gebe ŋacwaga sêlic amac asa nêŋ lêŋ gêdêŋ to atêc Anôtôgeŋ, ec sêndaŋguc. ³ Anam

gêlôn taôm ña gêñ dêmôêña amboac môkêmlaun ñapoactalô tokain̄tokain̄ ma anôn gold ñawasi to asô ñakwê ñajam-ñajam nec atom. ⁴Anam gêlôn taôm ña gêñ ñalêlômña, tañ ê su atom nañ. Gêñ tau tonec gebe amoa tonêm ñalêlôm malô to ñañêñ gebe gêñ tonañ ñai Anôtô gêlic amboac awamata ñanô. ⁵Andañgeñ lauo dabuñ, tañ sêkêñ mateñ Anôtô nañ, sêjam gêlôn tauñ ña awamata tonañ, ma sêsô nêñ ñaci ñalabu ñapep. ⁶Sara kêtôm tonañ. Eñ taña wamu Abraham ma kêsam eñ gebe Ñoc apômtau. Amac embe anjôm gêñ ñajam to atêc gêñ teñ atom, go atu Sara latuio.

⁷Amac ñacwaga amboac tonañ. Awiñ nêñ lauo tokaucgeñ, gebe êsêac ôliñwalô kêtôm amac atom. Atoc êsêac sagerñ gebe êsêac sêwê kaiñ moasiñ danjôn mateñ jaliña amboac tonañ. Anjôm geñ tau gebe gêñ teñ êkô amacnêm mec auc atom.

Daoc ñandan̄ êtu biñgêden̄ña

⁸Aê jakaton̄ ñoc biñ sa amboac tonec gebe Amac samob nêñ biñ elom tau ñajam. Aoc gêñwapac awiñ taôm, têmtac êwiñ lasitêwai to atoc taôm sa atom, êkônin̄ taômgeñ. ⁹Akêñ sec êjô sec atom ma biñ alôb-alôb êjô biñ alôb-alôb atom, akêñ mecgeñ êjô. Taêm ênam gebe Anôtô kêkalem amac gebe awê kaiñ mec êtu nêñ gêñlênsêm.

Gebe teto gêc gebe

¹⁰“Ñac tañ têtac gêwiñ gebe êmoa mata jali

ma gebe êmoa ñajamgeñ nañ, ejop imbêla êndêñ biñ sec to gêdôdic êndêñ biñdansañ.

¹¹Eñ ênac jaê sec to êñgôm gêñ ñajam. Eñ ensom biñmalô ma êndan̄guc e naê tôn̄,

¹²gebe Apômtau mata kêsap lau gêdêñ ma kêkêñ taña nêñ mec.

Mago Apômtau lan̄ô gelo lau, tañ sêgôm sec nañ.”

¹³Embe anjôm ñajam atu dôbgeñ, ma asa oc êñgôm amac atu sec. ¹⁴Embe aoc gêñwapac êtu adaguc biñ gêdêñña, go aê aoc êoc amac. Ñamalacnêñ biñ êtakê to êlênsôn amac atom. ¹⁵Atôc Kilisi sa an̄ga nêñ ñalêlôm ma akêñ eñ êtu nêñ Apômtau. Amansañ taôm ñapan̄ e lau teñ embe teteñ amac gebe awa biñ, tañ akêñ matem gêc nêñ ñalêlôm nañ sa, nañgo gaôgeñ asôm lasê êndêñ êsêac. ¹⁶Anjôm totêmtac malô ma ajop taômgeñ, gebe nêñ ñalêlôm ñajam, ec êñgôm êsêac, tañ sêgôliñ biñ kêpi amac to sêbu amac, tañ asa Kilisinê lêñ ñajam nañ majeñ. ¹⁷Anôtô embe taê ênam gebe aoc ñandan̄ êtu agôm ñajamña nañ, oc ñajam êlêlêc aoc ñandan̄ êtu agôm secña su. ¹⁸Kilisi amboac tonañ. Eñ gêmac êndu kêtû dim tageñ kêtû aêacnêñ secña. Ñac gêdêñ gêjô aêac lau gêdêñmê su, gebe êwê aêac dandêñ Anôtô tana. Êsêac sêjac eñ ôligen̄ êndu, mago Ñalau kêkêñ eñ mata jali kêsa. ¹⁹Ma toñalaugeñ gêja gêjam mêtê ñalau, tañ sêngôn̄ kapoacwalô nañ. ²⁰Gêdêñ andañgeñ êsêac sêkêñ gêwiñ Anôtônê biñ atom. Anôtô kêsaê êsêac to gê êsêacnêñ biñ tôn̄ gêdêñ tañ Noa gêsô wan̄ gêmoa nañ. Wan̄ tonañ gêjam lau 8geñ sa selom bu kêsuñ ñatêna. ²¹Bu tonañ kêtû busañgu, tañ galoc gêjam amac kêsi nañ ñadôn̄jôn̄. Busañgu tau êkwasiñ ñatêmui ôliñña su atom, mago êtu môêc endeñ Anôtô gebe êmansañ ñalêlôm ñawa êsa êtu Jesu Kilisi gêdi san̄a. ²²Eñ kêpi undambê gêja jagêñgôn̄ Anôtônê anôña, ma an̄ela to ñaclai ma ñactêkwa sêsô eñ ñalabu.

Tanam tauñ ôkwi ma tasa lêñ wakuc

4 Kilisi gêoc ñandan̄ kêpi tau ôli. Amboac tonañ amansañ taôm e nêñ ñalêlôm êtôm ênê acgom, gebe ñac, tañ gêoc ñandan̄ kêpi tau ôli nañ, sec kêlêwan̄ eñ. ²Tec ñamalacnêñ têtac ñakalac ênam gôliñ amac êndêñ

têm amoa nomņa étiam atom, Anôtônê biņģeņ ênam gôliņ amac. ³Gêdêņ têm, taņ gêjaņa su naņ, amac agôm lau samuc nêņ biņ kêtu tôn, tec kêtôm-gac. Amac asa nêm lêņ mockaiņo to mockaiņņa ma amoa totêmtac ņakalac. Gêņ kêjaņiņ amac ma aeņ lasam to anôm anaboa aņgôn awiņ taôm to ajam sakiņ gêdêņ gwam aseņ Anôtônê biņsu su. ⁴Ma galoc asêlêņ awiņ lau samuc ma asa nêņ lêņ wauc-waucgeņņa kêtiam atom, tec sêlic sec ma sêsôm biņ alôb-alôb kêpi amac. ⁵Mago êsêac oc sêwa nêņ biņ sa êndêņ ņac, taņ kêmasaņ tau su gebe êmêtôc materj jali to ņacmatê nêņ biņ naņ. ⁶Kêtu biņ amboac tonaņņa eņ kêsôm ņawae ņajam lasê gêdêņ ņacmatê gebe êsêac têtap mêtôc sa kêtôm ņamalac têtap sa, mago ņalau sêmoa materj jali kêtôm Anôtô gêmoa mata jali.

⁷Gêņ samob ņatêku êsuņa ņanoc kêd-abiņgac. Amboac tonaņ taêm ênam taôm ma ateņ nêm mec totekwm sakigeņ. ⁸Tonec tec tasôm êtu ņamata gebe akêņ têmtac gêwiņ elom tau ņanôgeņ gebe têntac gêwiņ êņgênduc sec samob auc. ⁹Aņgôm ja lau atu môsî atom. ¹⁰Anam sakiņ taôm êndêņ-êndêņgeņ êtôm moasiņ, taņ akôc naņ, ma atu Anôtônê moasiņ tokaiņ-tokaiņ ņagejowaga ņajam. ¹¹ņac teņ embe ênam mêtê, naņ êsôm êtôm Anôtônê biņģeņ. Teņ embe ênam sakiņ, naņ ênam êtôm ņaclai, taņ Anôtô kêkêņ gêdêņ eņ naņ. Aņgôm gêņ samob tonaņ gebe Anôtônê ņawasi êsa êtu Jesu Kilisiņa. ņawasi to ņajaņa êndêņ eņ teņģeņ ma teņģeņ. Biņģanô.

Daôc ņandaņ tatôm Kilisine lau

¹²O lauace, alic ņandaņ, taņ kêlêtôm amac gêmoa naņ, amboac gêņ kaiņ teņ, taņ kêtap amac sa naņ atom. ¹³Têmtac ņajam êsa gebe awê kaiņ Kilisinê ņandaņ awiņ. Ma êndêņ noc eņ eoc nê ņawasi lasêņa naņ, amac oc atu samuc totêm-

tac ņajamgeņ. ¹⁴Embe sêmbu amac êtu Kilisinê ņaêņa, oc aoc êôc amac, gebe Anôtônê ņalau ņawasi wacêpi amac. ¹⁵Amacnêm teņ êôc ņandaņ amboac ņac, taņ gêjac ņamalac êndu me gêjam geņģeņ gêņ me gêgôm sec me kêgabec launêņ kôm paliņ-paliņģeņ naņ atom. ¹⁶Mago amac embe aôc ņandaņ atôm Kilisinê lau, naņ majem atom. Alambiņ Anôtô gebe kêkêņ amac awê kaiņ ņaê tonaņ.

¹⁷Noc kêdabiņ gebe Anôtô êmêtôc biņ ênac m aņga eņ tau nê gôlôac. Embe êņgôm êndêņ aêac amboac tonaņ, ma êsêac, taņ taņeņpêc gêdêņ Anôtônê ņawae ņajam naņ, oc êņgôm êsêac amboac ondocgeņ.

¹⁸“Anôtô embe ênam lau gêdêņ kêsi, oc ņalêņ ņawapac,

ma lau geo to lau sec oc amboac ondoc.”

¹⁹Amboac taņ êsêac, taņ sêôc ņandaņ kêtôm Anôtô taê gêjam naņ, sêsa nêņ lêņ ņajam to sêsakiņ katuņ êndêņ ņac ņaņģeņ, taņ kêkêņ gêņ samob naņ.

Tajop Anôtônê domba

5 Aê jalêņ biņ laumata, taņ sêmoa amac ņalêlôm naņ. Aê laumata teņ katôm amac ma galic Kilisi gêôc ņandaņ ma oc jawê kaiņ ņawasi, taņ mêņêtu awê êtu ņamu naņ. ²Ajop Anôtônê domba ņaton, taņ kêkêņ gêdêņ amac naņ, ma ajop êtu sêkac amacņa atom. Taôm aņgôm anac ņawae êtôm Anôtônê biņ. Aņgôm êtu awa geoņa atom, aņgôm êtu nêm sakiņ topalêģeņņa. ³Ajop êsêac, taņ sêsêp amac lemем naņ amboac gôliņwaga, taņ sêkôniņ nêņ gôlôac naņ atom. Atu ņadôņdôn ņajam êndêņ nêm domba ņaton. ⁴Ma gejowsêga tau embe êô lasê, go amac akôc ņawasi ņasunsuņ, taņ ênaņa atom naņ.

⁵Amac lau wakuc amboac tonaņ. Asô lau ņanô ņalabu. Amac samob akôniņ taôm to anam sakiņ taôm êndêņ-êndêņģeņ, êtôm teto gêc gebe

“Anôtô êkô lau, tañ tetoc tauñ sa nañ auc, ma êkêñ moasiñ êndêñ êsêac, tañ sêkôniñ tauñ nañ.”

⁶Amboac tonañ akôniñ taôm asô Anôtônê lêma ñajaña ñalabugeñ, ec etoc amac sa êndêñ ñanoc. ⁷Gêñwapac samob, tañ kêkôniñ amac nañ, apô êpi eñ êna, gebe eñ gejob amac. ⁸Tekwem saki ma anam jaligeñ, gebe amac-nêm ñacjo Sadañ kêsêlêñ kêtañ-kêtañ amboac lewe ma gesom nê gêñ gebe êndañgôn. ⁹Añgamiñ taôm êndêñ eñ ma akêñ êwiñ ñajaña. Ma ajala gebe amac-nêm lasitêwai, tañ sêmoa nom ñagamêñ samob nañ, sêoc ñandañ tau tonañ têtôm amac. ¹⁰Moasiñ samob ñatau Anôtô, tañ gêbiñ amac to Kilisi têtñ nañ, kêkalem amac gebe akôc ênê ñawasi teñgeñña. Oc akôc ñandañ têlageñ ma eñ tau

mêñênac dabiñ amac to êpuc amac têtñ, ma êkêñ ñaclai êndêñ amac to ênsuñ amac sa akô ñajaña. ¹¹Ñajaña êndêñ eñ endeñ têtñgeñ. Biññanô.

Petere gêjac mata nê biñ

¹²Aê kato papia dambê tonañ gêdêñ amac ma lasic Silwana, tañ galic eñ amboac ñac ñañêñ nañ, gêjam aê sa. Aê galêñ biñ to gawa sa gêdêñ amac gebe Anôtônê moasiñ ñanô tau tonec. Akô ñajaña akô moasiñ tau ñalêlôm. ¹³Gôlôac dabuñ aña Babel, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa sêwiñ nañ, aweñ gêjac amac, ma latuc Marka amboac tonañgeñ. ¹⁴Aê moalêc taôm to akôc taôm sa totêmtac êwiñgeñ.

Biñmalô êndêñ amac samob, tañ Kilisi gêbiñ amac têtñ nañ êwac.

PETERENĒ papia kētu luagêcna

Peterenê papia kētu luagêcna nec gêjac lau buja namatana nagêdô tapaôngej nawae. Lau-mêtê-geowaga jasêsêli-sêsêli gôlôac Asia Saunja, tec Petere keto papia tonec gebe êmbôc êsêac auc, ec nêj mêtê ôlij nakalacna êlainj tau amboac secgej. Lau buja sênac jao tauj êndênj lêtôm amboac tonaj njalênj tonec gebe sênac dabij nêj kauc e sêjala Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi êpi nanôgej, tec Petere gebe êsêac sêkênj tanjêj êndênj lau, taj tauj materjanô sêlic Jesu ma tauj tanjêjsuj sêjô ej kêsôm bij to kêdônj êsêac nanj, sênac nawaegej. Petere gesêj lau, taj sêsôm sebe Kilisi êmu êmêj êtiam atom nanj, najanagej. Kilisi gêmu gêmêj su atom tagej nec nam kêsêp Anôtô gê bij tôngej “gebe lau tej sênanja atom, gebe samob sêkac tauj su anja nêj sec acgommanj.”

Ŋadênanj

1. Petere gêjac m papia tau 1:1-2
2. Anôtônê kalem gêdênj lau buja 1:3-21
3. Mêtê-geowaga têdônj mêtê dansanj 2:1-22
4. Kilisi êmu êmêj êtu namuja 3:1-18

Petere awa gêjac lau

1 Jesu Kilisi nê sakinjwaga to aposolo aê, Simon Petere, njoc bij êndênj amac, taj aêacnêj Anôtô agêc kêsiwaga Jesu Kilisi nêj bingêdênj kêkênj amac akênj gêwij nanô atôm aêac. ²Ajala Anôtô agêc aêacnêj Apômtau Jesu êtu tônj e moasij to bijmalô ênam sêga anja amacna.

Anôtô kêkalem aêac to kêjalij aêac sa

³Anôtônê najclai kêkênj gêj samob, taj kêpuc aêac tônj tamoa matej jali to tasa Anôtônê lênj nanj, gêdênj aêac-

gac. Kêkênj gêj tau kētu tajala njac, taj kêkalem aêac tawê kainj ênê njawasi to lênj najênj nanja. ⁴Ej gêgôm amboac tonaj, tec gêjac mata gêj nanô mataêjam to kapôênj-kapôênj gêdênj aêac. Ej gêjac mata gêj tonaj gebe amac awê kainj nanô anja Anôtô tau nê ma awê nom tonec najaclai sa. Najclai enenj amac suja tonaj nam kêsêp namalacnêj têtac njakalacna. ⁵Amboac tonaj ôlim palêgej gebe nê akênj gêwij ênam nanô lênj najênj. Lênj najênj êkênj kauc ajala gêjja. ⁶Kauc ajala gêjja êkênj amac atu mêtê taôm njapep. Atu mêtê taôm njapep êkênj amac aôc gêjwapac totêmtac êpa sugêj. Aôc gêjwapac totêmtac kêpa sugêj êkênj amac asa Anôtônê lênj. ⁷Asa Anôtônê lênj êkênj amac têtac êwij lasitêwai. Têtac gêwij lasitêwai êkênj amac têtac êwij nanô tau. ⁸Gêj nanô tau tonaj embe ênêc amacna e ênam amac auc, go êkêli amac, ec ôlim palê êsa to anam nanô ajala aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi. ⁹Ma njac, naj êtap gêj tau tonaj sa atom, ej mataanô kētu wao, tec gelic gêj gêja baliij atom ma kêlij Anôtô kêkwasiij ênê sec langwa su gêjana nanj sij.

¹⁰O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac to kêjalij amac sa, tec ôlim palêgej gebe awaka Anôtônê moasij tau sa. Embe anjgôm amboac tonaj, go ambej ananja atomanô, ¹¹ma Anôtô êkênj amac asô aêacnêj Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê gamêj tenjerja ana.

¹²Amac ajala bijnanô, ma bijnanô tau gêjam amac auc akô najanja, mago gabe jaônj bij tau sa anja amacnêj njalêlôm gebe taêm ênam najanj. ¹³Jaônj bij tau sa anja amacnêj nec gêjac aê njawae êtôm njoc têt jamoa bec tonec njalêlômja. ¹⁴Aê kajalagac gebe saunjej, go sêmbuc njoc bec tonec sa êtôm aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi tau geoc lasê gêdênj aê. ¹⁵Amboac tonaj tec jawaka njalênj tej sa e êndênj têt jawi

nom tonec siñ su nañ, biñ tonañ ñai êôn sa anğa nê m ñalêlôm ñapan.

Kilisinê ñawasi, tañ propete seoc lasê nañ

¹⁶ Gêdên tañ asôm aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê ñaclai to êmu êmên ñawae lasê gêdên amac nañ, aêac ajac sêboaco, tañ ñamalac sêga tokaucgeñ nañ atom. Aêac tañ mateñanô alic ênê ñawasi towae, tec asôm lasê. ¹⁷ Aêac alic gebe eñ Tama Anôtô kêkên wae to ñawasi gêdên eñ ma ñawasi ñatau awa amboac tonec gêdên eñ gebe “Aênoc Latuc, tañ têtac gêwiñ eñ ma galic eñ ñajam nañ tonec.” ¹⁸ Awa tecenañ aêac anô kêsap anğa undambê gêmên gêdên tañ amoa lôc dabuñ awiñ eñ nañ.

¹⁹ Amboac tonañ aêac akên gêwiñ propetenên biñ kêlêlêc. Ma amac embe akôc biñ tau sa, oc ñajam amboac tonañ, gebe biñ tau kêtôm dawen kêpô gamên ñakesec e êu bôn acgom, go utitêna mênêpi anğa nê m ñalêlôm. ²⁰ Ajala biñ tonec êtu ñamata acgom, gebe ñac teñ kêtôm gebe êwa propetenên biñ, tañ teto gêc nañ, sa ña tau nê kauc atom, ²¹ gebe ñamalac teñ nê ñalêlôm kêkac eñ tec geoc biñ teñ lasê nec atom. Ñalau Dabuñ gêoc ñamalac, go sêsôm biñ lasê kêtôm Anôtô gêsuj.

Propete dansañ

2 Gêmungeñ propete dansañ dêdi anğa lau Israel ñalêlôm. Ma kêdônwaga dansañ oc mênêsêsa anğa amac ñalêlôm amboac tonañ. Êsêac oc sêndôn mêtê geo, tañ enser ñamalac su nañ, ma sênsa Ñatau, tañ gêjam ôli êsêac su nañ auc. Êsêac sêkic tañ nê biñ ma sênaña seber. ² Ma lau taêsam sêsap êsêacnên lên kêli ôliñ ñakalacña tôñ, ma kêtû tonañna lau sêsôm biñ alôb-alôb êpi biññanô ñalên. ³ Êsêac mateñ katu gên ñawaô, tec têtulu amacnê m awa ña nê biñdansañ.

Êsêacnên mêtôcwaga mata gêdiñ êsêac ñapep wanêcgeñ ma nêñ ñac enser êsêac suña gêjac tuluc atom.

⁴ Anôtô taê labu anela, tañ sêgôm sec nañ atom. Eñ kêtin êsêac sêsêp lamboam ñagêsujbôm ñakesec sêja ma gêsô êsêac tôñ sêmoa e êndên bêc mêtôcña. ⁵ Eñ taê labu nom lanğwa atom, kêkên bu kêsuj ñatêna gesen nom ñalau, tañ sêwi Anôtô siñ nañ su. Noa tañ kêsôm biñgêdên lasê to nê lau 7 taungeñ tec Anôtô gêjam jaom êsêac. ⁶ Ma Anôtô kêmêtôc malac Sodom to Gomora gebe sênaña, tec kêkên ja geñ êsêac su sêjaña. Eñ kêkên dôñ tonañ gebe êkên puc lau, tañ oc sêwi Anôtô siñ êtu ñamu nañ. ⁷ Eñ gêjam ñac gêdên Lot kêsî. Lot tau gêmoa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ kêtû lau alôb-alôb tonañ nêñ lên mockaiñña. ⁸ Ñac gêdên tonañ gênğôn êsêac ñalêlôm ma gêlic to gênô nêñ biñ geo kêtôm bêc to bêc ma gejon ênê ñalêlôm gêdên e gêmoa jageo. ⁹ Apômtau kêjala ênam lau-sêkên-gêwiñwaga kêsî anğa lêtôm ñalên ma kêjala êkônin lau sec tôñ e têtap ñagêjô sa êndên bêc mêtôcña ñalên amboac tonanğen. ¹⁰ Ñagêjô tonañ êtap êsêac, tañ têtac ñakalac kêkac êsêac e sêsa lên mômña ma sêli biñ sa kêpi Apômtaunê gôlin nañ, sa êlêlêc su.

Êsêac lau ñaclai sec to tetoc tañ sa ma têtêc lau ñawasi ôña atom, sêsôm biñ alôb-alôb kêpi êsêac gêwiñ. ¹¹ Anela tonañ nêñ ñajana to ñaclai kêlêlêc lau tonañ nêñ su, mago anela sêpuc boa êsêac to sêkên êsêac têtap Apômtaunê mêtôc sa atom. ¹² Lau tonañ nêñ kauc masi têtôm bôc, tañ têna kêsû gebe ñamalac sêlô êsêac tôñ to sênğuj êsêac êndu. Lau tonañ sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gên, tañ sêjam kauc nañ. Êsêac oc sênaña têtôm bôc tau. ¹³ Êsêac têtap ñandañ sa êjô nêñ geo, tañ sêgôm gêdên lau nañ. Êsêac sêjam kauc gebe sênin lasam to sênôm anaboa êndên ocsalô êtu têtac ñajam ñam. Êsêac gên ñatêmui to gên

sec. Embe sêniņ gêņ sêņgôņ sêwiņ amac, go sêņgôm nêņ sec sênac ŋawaegenj. ¹⁴Êsêac mateņ dangucboa ma sêgôm sec gedeņ tôngeņ. Êsêac sêwa lip lau palêpalê ma têdôn nêņ ŋalêlôm e sêjala lêņ mateņ katu gêņņa kêtu tôn. Anôtô kêpuc boa êsêac sugac. ¹⁵Êsêac sêwi lêņ ŋaņêņ siņ ma sêô sic sêsa Bosoro latu Balam, taņ têtac gêwiņ nê geo ŋaôli naņ, nê lêņ. ¹⁶Balêm kêsa lêņ tonaņ e Anôtô kêmêtôc eņ kêtu nê kesona. Bôc wabaņa awamê kêsôm biņ lasê gêjam ŋamalac awa e kêkô propetenê lêņ meloc auc.

¹⁷Lau tonaņ ŋai têtôm bumata, taņ kêpa naņ, me têtôm tao, taņ mu gêbuc ma kêdaba su naņ. Anôtô kêmasaņ gêsunbôm ŋakesec kêtu êsêacņa. ¹⁸Êsêac sêsôm biņ lanem-lanem to biņ agwa-agwa ma sêwa nêņ lêņ kêli ôliņ ŋakalacņa kêtu lip, gebe ênac lau, taņ sêkac tauņ su ŋasawa dambêgeņ aņga lau, taņ sêsa lêņ keso naņ. ¹⁹Lau-sêwalipwaga sêjac mata lêņ sêņgamboac ŋamalac su sêmoa nêņ Iêtêgeņņa, mago êsêac tauņ têtu ŋaclai enseņ ŋamalac suņa ŋasakiņwaga, gebe gêņ, taņ kêku ŋamalac tulu naņ, ŋamalac têtu gêņ tau ŋasakiņwaga. ²⁰Lau teņ embe sêkac tauņ su aņga nom ŋagêņ mômņa êtu sêjala aêacnêņ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisiņa, mago gêņ tau embe êlênsôn êsêac êtiam e êku êsêac tulu, oc têtu sec êlêtêc gêmunņa su. ²¹Ijoc êsêacmêņ, sêjala biņgêdêņ ŋalêņ atommaņ. Amboac ondoc sêjala su, mago sêjam dêmôêņ biņsu dabuņ, taņ sêkêņ gêdêņ êsêac naņ kêtiam. ²²Biņgôliņ tonec ŋanô kêsa kêpi êsêac gebe

“Kêam seņ gêņ, taņ sêluc siņ naņ kêtiam.”

Ma teņ gebe

“Bôcanô taņ gêliņ bu su naņ, jagêjac wandob kêtiam.”

Apômtau êmu êmêņ biņņaonôgeņ

3O lauace, papia tonec kêtu papia kêtu luagêcņa, taņ kato gêdêņ amac naņ. Aê kato papia luagêc tau gebe jaôn biņ ŋawa samob sa aņga nêņ ŋalêlôm gebe taêm ênam. ²Aê gabe jaôn biņ, taņ propete dabuņ sêsôm wanêcgeņ su to Apômtau to kêsiwaga nê biņsu, taņ amacnêm aposolo sêsôm naņ, sa aņga nêņ ŋalêlôm gebe taêm ênam êtiam. ³Ajala biņ tonec êtu ŋamata acgom, gebe êndêņ têm naņ mênjêsa lau ŋagêdô, taņ sêsa nêņ lêņ êtôm ôliņ ŋakalac kêkac êsêac naņ, oc mênjêdô lasê ma sêsu amac susu ⁴ma sêsêm gebe “Eņ gêjac mata gebe êmu êmêņ me. Ma galoc gêmoo ondoc. Aêac aberi sêmac sêja-sêja ma gêņ samob gêc amboac gêc gêdêņ taņ Anôtô kêkêņ undambê to nom naņ, e mênjêdêņ galoc.” ⁵Êsêac taņ gebe amboac tonaņ naņ, sêliņ biņ tonec siņ gebe andaogenanô Anôtô kêsôm biņ tec kêkêņ undambê to nom. Nom tau kêsa aņga bu ma bu gêjam nom sa. ⁶Ma bu tau tonaņ tec kêsuņ ŋatêna e geseņ nom lanğawa su gêjaņa. ⁷Mago Anôtô nê biņ gêjam jaom undambê to nom galocņa gêmoo e ja enseņ su. Undambê to nom oc sênaņa atom, sênêc e êndêņ bêc Anôtô êmêtôc ŋamalac to enseņ lau sec suņa.

⁸O lauace, aliņ biņ tageņ tonec siņ atom gebe Apômtau gêlic bêc tageņ kêtôm jala 1,000 ma jala 1,000 kêtôm bêc tageņ. ⁹Apômtau gêgôm nê biņ, taņ gêjac mata naņ, ŋanô kêsa kêliņ tau siņ-siņ amboac lau ŋagêdô taeņ gêjam naņ atom. Eņ kêliņ tau siņ-siņ atom, gê amacnêm biņ tôn gebe eņ gedec gebe lau teņ sênaņa atom. Eņ gebe lau samob sênam tauņ ôkwi.

¹⁰Apômtaunê bêc oc êmêņ êtôm geņgeņtêna ma undambê oc ênaņa toņa-kicsêa kaiņ teņ. Ma ja êniņ gêņ umbonņa e êsêlô ma nom to gêņ nom-ņa samob maleņmê. ¹¹Gêņ samob tonaņ oc êsêlô

amboac tonaŋ, tec amac oc amoa amboac ondoc. Asa nê m lêt atôm Anôtônê lau to anam sakiŋ eŋgeŋ. ¹²Asa lêt amboac tonaŋ ma aôŋ Anôtônê bêc ma aŋgôm gêŋlêlôm gebe êô lasê sebeŋmaŋ. Endêŋ tônê ja êniŋ undambê e êsêlô ma ja êpac gêŋ undambêŋa e êwê ênaŋa. ¹³Mago Anôtô gêjac mata biŋ kêpi undambê wakuc to nom wakuc, taŋ biŋgêdêŋ ênam auc, ma aêac tec daôŋ tamoa.

¹⁴O lauace, amac aôŋ gêŋ amboac tonaŋ, tec amansaŋ taôm toolim palêgeŋ gebe akô Anôtô laŋônê m tolaŋômnê m sawa to nê m ŋalêlôm ŋawageŋ ma amoa tobiŋmalôgeŋ. ¹⁵Ma alic aêacnêŋ Apôm-tau gê biŋ tôŋŋa tau kêt u ênê moasiŋ ênam aêac kêsiŋa ŋamôkê, kêtôm tewerŋi Paulu, taŋ têtac gêwiŋ eŋ ŋanô naŋ,

keto gêdêŋ amac kêtôm kauc mêtêŋa, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ eŋ. ¹⁶Eŋ keto biŋ amboac tonaŋ kêsêp nê papia samob. Biŋ ŋagêdô, taŋ keto gec nê papia ŋalêlôm naŋ, ŋawapac ma lau kauc gêbôc to palêpalê sêwa biŋ tau sa kesogeŋ kêtôm sêwa biŋ ŋagêdô, taŋ teto gêc naŋ, sa kesogeŋ amboac tonaŋ. Êsêac sêgôm gêŋ tonaŋ, tec sêkic tauŋ nêŋ biŋ.

¹⁷O lauace, amac ajala biŋ tonaŋ kwananŋeŋ, tec ajop taôm gebe lau alôbalôb nêŋ biŋdansaŋ êwê amac ao sic e êkac amac su aŋga nê m ŋamôkê ŋajana nec atom. ¹⁸Aêacnêŋ Apôm-tau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê moasiŋ to nê kauc mêtêŋa esewec aŋga amacnê m,

ŋawasi êndêŋ eŋ galoc e naêndêŋ bêc tenŋeŋa. Biŋŋanô.

JOAŃNĒ papia ņamatana

“Joaņņē papia ņamatana” nec ņac tau keto kĕtu ņam kapôĕņ luagĕcņa. Teņ gebe ĕkĕli lau-sĕsamwaga gebe sĕmbiņ tauņ tōņ tamiņ Anôto agĕc Latu Jesu Kilisi, go teņ gebe ĕnam la ĕsĕac gebe sejoj tauņ ĕndĕņ mĕtĕ-geowaga. Embe tĕndanguc ĕsĕacnĕņ mĕtĕ geo, oc ĕkac ĕsĕac su aņga Anôto agĕc Kilisi nĕņ. Mĕtĕ keso ņam kĕsĕp lau, taņ seboj tamoa nom nec sec, tec tĕdōņ gebe Anôtonĕ Latu Jesu mĕņkĕtu ņamalac ņanô atom. Kedōņwaga dansaņ tonaņ sĕsôm gebe ņamalac sĕmoa nom nec, kĕtu sec ņamanô tau. Takōņiņ nĕņ dabe tamoa mateņ jaliņa tōņ acgom, go amboac tajaņ tauņ kĕsigac. Go lau tonaņ tĕdōņ biņ keso amboac tec gĕwiņ seboj Anôto ĕnam lau kĕsiņa gĕjac lĕņ mansaņ to tĕntac ĕwiņ tauņņa ņawae atom.

Joaņ tec geseņ biņ keso tonaņ ņai ma gĕwa Jesu kĕtu ņamalac ņanô ņabiņ sa gĕc awĕgeņ, go kĕwaka biņ tonec sa gĕc awĕ gĕwiņ gebe lau samob, taņ sĕkĕņ gĕwiņ Jesu to tĕntac gĕwiņ Anôto naņ, tĕntac ĕwiņ elom tau amboac tonageņ.

Ńadĕnaņ

1. Joaņ gĕjac m papia tau 1:1-4
2. Ńawĕ to ņakesec 1:5–2:29
3. Anôtonĕ ņapalĕ to Sadaņne ņapalĕ 3:1-24
4. Biņņaņô to biņdansaņ 4:1-6
5. Tĕntac ĕwiņ lauņa gĕjac samob ņawae 4:7-21
6. Takĕņ gĕwiņ ņanô kĕku gĕņ nomņa samob tulu 5:1-21

Biņ taņ kĕtu dangōņ matĕņ jali ņaņamôkĕ

1 Aĕac ato gĕdĕņ amac kĕpi biņ, taņ kĕtu dangōņ mateņ jali ņaņamôkĕ naņ. Biņ tau tonaņ gĕmoa gĕdĕņ Anôto kĕkĕņ undambĕ to nom atomgeņ. Aĕac aņô biņ tau to alic ņa mateņaņô. Aĕac

asala to ma lemeņ amoasac biņ tau. ² Mateņ jali ņaņamôkĕ geoc tau lasĕ, tec aĕac alic to awa sa ma asôm lasĕ gĕdĕņ amac. Mateņ jali ņaņamôkĕ teņgeņņa tau gĕmoa gĕwiņ Tama ma geoc tau lasĕ gĕdĕņ aĕac. ³ Biņ taņ alic to aņô naņ, aĕac asôm lasĕ gĕdĕņ amac amboac tonageņ, gebe ĕmbiņ aĕac tōņ tapi tageņ dawiņ Tameņi agĕc Latu Jesu Kilisi. ⁴ Aĕac ato biņ tonaņ gebe tĕntac ņajam ĕnac dabiņ tau.

Anôto eņ ņawĕ

⁵ Ńawae taņ aĕac aņô aņga ĕnĕ ma asôm lasĕ gĕdĕņ amac naņ, biņ tau tonec gebe Anôto eņ ņawĕ, ma ņakesec teņ gĕc eņņa atomanô. ⁶ Aĕac embe tasôm gebe aĕac to eņ dabiņ tauņ tōņ tapi tageņ, mago embe tasa lĕņ ņakesecņa, oc tansau biņdansaņ ma dangōm biņņaņô tau ņanô ĕsa atom. ⁷ Aĕac embe tasa lĕņ ņawĕņa amboac eņ tau gĕmoa ņawĕ ņalĕlôm, go aĕac tauņ dambiņ tauņ tōņ ma Anôtonĕ Latu Jesu nĕ dec ĕkwasiņ aĕacnĕņ sec samob su tatu selec. ⁸ Aĕac embe tasôm gebe nĕņ sec masi, oc tansau tauņ ma biņņaņô ĕnĕc aĕacnĕņ ņalĕlôm atom. ⁹ Ma embe daoc nĕņ sec lasĕ, oc ņac ņaņĕņ to gĕdĕņ tau ĕsuc aĕacnĕņ sec ôkwi ma ĕkwasiņ aĕacnĕņ biņ geo samob su tatu selec. ¹⁰ Aĕac embe tasôm gebe dagōm sec atom, oc takĕņ Anôto ĕtu dansaņtĕna, ma ĕnĕ biņ ĕnĕc aĕacnĕņ ņalĕlôm atom.

Kilisi kĕtu aĕacnĕņ gĕjamsawaga

2 O ņoc gĕņjac, aĕ kato biņ tonec gĕdĕņ amac gebe aņgōm sec atom. Mago ņac teņ embe ĕņgōm sec, go ņac gĕdĕņ Jesu Kilisi tau ĕtu aĕacnĕņ ĕnam-aweņwaga ĕndĕņ Tama. ² Ńac tau kĕkĕņ tau kĕtu da kĕtu aĕacnĕņ secņa. Mago kĕtu aĕac tauņgeņ nĕņ secņa atom, kĕtu lau nomņa samob nĕņ secņa. ³ Aĕac embe tamansaņ Anôtonĕ biņsu, go ĕwa aĕac sa gebe tajala eņ-

gac. ⁴Tej embe êsôm gebe “Aê kajala enjgac,” mago êmansañ ênê bijsu atom, nañ eñ dansañtena, ma biññanô gêc ênê ñalêlôm atom. ⁵Ñac tañ kêmasañ Anôtônê biñ nañ, gêjac dabiñ nê têtac gêwiñ enña tonanôgeñ. ⁶Biñ tonañ gêwa aêac sa gebe Anôtô gêbiñ aêac tôn. Ñac tañ kêsôm gebe “Anôtô gêbiñ aê tôn” nañ, êsa nê lêñ êtôm Kilisinê lêñ.

Bijsu wakuc

⁷O lauace, aê kato bijsu wakuc tej gêdêñ amac atom, bijsu langwa, tañ akôc gêdêñ gêmungey. Biñ tañ aňô su nañ, bijsu langwa tau tonañ. ⁸Mago aê kato bijsu wakuc tej, tañ ñanô kêsa kêpi Kilisi to amac nañ, gebe ñakesec gê su ma ñawê tau mênjkêpoa lasêgac. ⁹Ñac tañ kêsôm gebe “Aê gamoa ñawê ñalêlôm” mago têtac gedec nê lasitêwai nañ gêmoa ñakesec ñalêlôm e mênjgêdêñ galoc. ¹⁰Ñac tañ têtac gêwiñ nê lasitêwai nañ, gêmoa ñawê ñalêlôm ma nê biñ êwa lakô launja tej gêc ênê ñalêlôm atom. ¹¹Mago ñac, tañ têtac gedec nê lasitêwai nañ, gêmoa ñakesec ñalêlôm ma kêsa lêñ ñakesecña. Eñ gêjam kauc gamêñ, tañ gebe êna nañ, gebe ñakesec gêgôm ey matapec kêsa.

¹²O ñoc gêñac, aê tec kato gêdêñ amac nec, ñam gebe nêñ sec gêjanagac kêtú Jesunê ñaêña. ¹³O tamenjac, aê kato gêdêñ amac, ñam gebe ajala ey, tañ gêmoa geden Anôtô kêkêñ undambê to nom atomgeñ nañ. O lau matacac, aê kato gêdêñ amac, ñam gebe aku ñac sec tau tulu su. ¹⁴O ñapalêac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe ajala Tamemi su. O tamenjac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe ajala ey, tañ gêmoa gêdêñ Anôtô kêkêñ undambê to nom atomgeñ nañ. O lau matacac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe atu lau ñajanagac ma Anôtônê biñ gêc amacnêñ ñalêlôm, tec aku ñac sec tau tulu su.

¹⁵Têmtac êwiñ nom to gêñ nomña samob atom. Tej embe têtac êwiñ nom, nañ oc têtac êwiñ Tama atom. ¹⁶Gêñ nomña samob, ôliñ ñakalac to mateñ kalac ma gêñ tetoc tauñ saña nañ aňga Tamenjinê atom, aňga nomñageñ. ¹⁷Nom to ñagêñlêlôm ñakalac oc ênaña, ma ñac tañ êmansañ Anôtônê biñ nañ, oc êmoa endey tóngeñ.

Kilisinê ñacjosêga

¹⁸O ñapalêac, têm ñamuña mênjkêsa su. Amac aňô gebe Kilisinê ñacjosêga oc êmêñ, ma galoc Kilisinê ñacjosêga taêsam sêmoa. Biñ tonañ gêwa sa gêdêñ aêac gebe têm ñamuña mênjkêsa su. ¹⁹Lau tonañ sêsa aňga aêacnêñ, mago têtú aêacnêñ ñagêdô ñanô atom. Embe aêacnêñ ñagêdô ñanô êsêac, oc semoa sêwiñ aêac sêmoa. Mago sêwi aêac siñ tec gêwa sa gebe êsêac samob têtú aêacnêñ ñagêdô ñanô atom.

²⁰Mago ñac dabuñ geñ oso amac, tec ajala biññanô tau. ²¹Aê kato gêdêñ amac kêtú asageña. Kato gebe amac ajala biññanô atom me. Masigoc. Kato gebe ajala biññanô tau su ma ajala gebe biñdansañ tej kêsa aňga biññanôña atom. ²²Dansañtêna tau asa. Ñac tañ gêsa Jesu auc gebe ey Kilisi atom. Ma Ñac tañ gêsa Tama agêc Latu auc nañ, ey Kilisinê ñacjosêga tau. ²³Lau samob, tañ sêsa Latu auc nañ, sêwê kaiñ Tama atom. Ma samob, tañ sêsôm Latu lasê nañ, sêwê kaiñ Tama sêwiñ. ²⁴Biñ tañ gemungey aňô nañ, ênêc nêñ ñalêlôm. Biñ tañ gêmungey aňô nañ, embe ênêc nêñ ñalêlôm, go Tama agêc Latu oc sêmbiñ amac tôn. ²⁵Ma biñ tau, tañ gêjam mata gêdêñ aêac nañ, tonec gebe danjgôn mateñ jali tengeñ.

²⁶Aê kato biñ tonañ gêdêñ amac kêpi êsêac, tañ sebe sêwê amac aňô nañ. ²⁷Amboac tonañ apô lêna ñac êndôn amacña tej atom. Ñalau Dabuñ kêdôn amac gêñ samobña gêmoa. Ma biñ tau

tonañ biñdansañ atom, biññanô. Amboac tonañ asap Kilisi tñj êtôm biñ, tañ ñjalau kêdôn amac nañ.

²⁸ O ñoc gêñac, galoc tonec asap eñ tñj, ec ñac tau embe eoc tau lasê, nañ tamoa totêntac êpa sugen ma êñgôm aêac majen êsa êndên noc êmu êmênña atom. ²⁹ Embe nêm kauc êsa gebe eñ ñac gêdên, go ajala gebe lau samob, tañ sêgôm biñgêdên nañ, têtû Anôtônê ñapalê.

Aêac tatu Anôtônê ñapalê

3 Alic acgom, Tamenj têtac gêwiñ aêac kainj teñ ñanô, tec kêsam aêac gebe Anôtônê ñapalê. Ma aêac tatu ênê ñapalê biñanôgoc. Lau nomña tec sêjam kauc aêac, gebe sêjala eñ atom. ² O lauace, galoc tatu Anôtônê ñapalêgac. Mago êtu ñamu aêac oc tamoa amboac ondocgenj. Biñ tonañ geoc tau lasê gêdên aêac atom tagenj. Biñ tonec tec tajalagac gebe Kilisi embe eoc tau lasê, go tatôm eñ tau, gebe aêac talic eñ lañôanô. ³ Ma lau samob, tañ sêkên maten eñ nañ, sêmansañ tañ têtû selec, têtôm eñ tau kêtû selec.

⁴ Lau samob, tañ sêgôm sec nañ, sesen Anôtônê biñsu. Sec tau ñam gebe dansen Anôtônê biñsu. ⁵ Amac ajalagac gebe Kilisi geoc tau lasê gebe êkôc sec su. Ma sec teñ gêc eñña atom. ⁶ Lau samob, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tñj nañ, sêgôm sec atom. Lau samob, tañ sêgôm sec nañ, sêlic eñ atom to sêjala eñ atom.

⁷ O ñoc gêñac, ajôp taôm gebe teñ êwê amac ajô atom. Ñac tañ gêgôm gên gêdên nañ, eñ ñac gêdên, kêtôm Kilisi tau eñ ñac gêdên. ⁸ Ñac tañ gêgôm sec nañ, eñ aña Sadañnê, gebe Sadañ tau gêjac m sec gêdên andanjen ñapan e galoc. Anôtônê Latu geoc tau lasê gebe ensen Sadañnê kôm su.

⁹ Ñac tañ kêtû Anôtônê ñapalê nañ, gêgôm sec atom, gebe Anôtônê ñac lai kêsêp ênê ñalêlôm. Eñ kêtôm gebe êñgôm sec atom, gebe kêtû Anôtônê ña-

palê. ¹⁰ Biñ tonec gêwa Anôtônê ñapalê to Sadañnê ñapan sa gebe Lau samob, tañ sêgôm gên gêdên atom to têtac gêwiñ lasitêwai atom nañ, Anôtônê ñapalê êsêac atom.

Biñ takên têtac êwiñ elom taunña

¹¹ Jaen tañ amac añô gêdên andanjen nañ, gebe takên têtac gêwiñ elom tau. ¹² Aêac tatôm Kain atommanj. Eñ aña ñac sec nê, tec gêjac lasi êndu. Gêjac eñ êndu ñam amboac ondoc. Ñam tonec gebe êna lên sec, ma lasinê lên gêdên. ¹³ O lasitêwaac, lau nomña embe têtac endec amac, nañ atakê atom. ¹⁴ Aêac têtac gawin lasitêwai, tec gêwa ea gêdên aêac gebe dawi gêmacanô siñ ma talom dançôn maten jalinña. Ñac tañ têtac gêwiñ atom nañ, gacgenj gêmoa gêwiñ gêmacanô. ¹⁵ Ñac tañ têtac gedec lasitêwai nañ, kêtû ñac-gêjac-ñamalacênduwaga. Amac ajalagac gebe ñacgêjac-ñamalac-ênduwaga oc êwê kainj êñgôn mata jali tenjenña atom. ¹⁶ Kilisi kêkên tau gêjo aêac su, tec gêwa têtac gêwiñ ñam sa gêdên aêac. Amboac tonañ aêac takên tañ tajô lasitêwai tanac ñawaegenj amboac tonañ. ¹⁷ Ñac teñ embe nê awa nomña ênêc ma êlic nê lasitêwai sêpô lèna tañ, mago nê ñalêlôm ñadani êndên êsêac, nañ têtac êwiñ Anôtônê ênêc ênê ñalêlôm amboac ondocgenj. ¹⁸ O ñoc gêñac, aêac têtac êwiñ ña biñ to ña awensun ñaôma atom têtac êwiñ ñanôgenj to ñakolenj êwiñ acgom.

Takô Anôtô lañônêm totêntac êpa sugen

¹⁹ Biñ tonec êwa sa êndên aêac gebe aêac aña biññanôña, ma takô Anôtônê lañônêm tonên ñalêlôm malô. ²⁰ Nên ñalêlôm embe êmêtôc aêac, go tajala gebe Anôtô eñ ñac kapônê kêlêlêc aêac-nên ñalêlôm su ma kêjala gên samob. ²¹ O lauace, aêacnên ñalêlôm embe

êmêtôc aêac atom, naŋ takô Anôtô laŋônêm totêntac êpa sugen.²² Ma embe tateŋ gêŋ teŋ, oc takôc ŋanô su aŋga ênê, gebe aêac tamasan ênê biŋsu ma dagôm gêŋ, taŋ gêjac eŋ mataanô ŋajam naŋ.²³ Ma ênê biŋsu tau tonec gebe takêŋ êwiŋ ênê Latu Jesu Kilisi nê ŋaê ma takêŋ têtac gêwiŋ elom tau êtôm biŋsu, taŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac naŋ.²⁴ Ŋac taŋ kêmasan ênê biŋsu naŋ, Anôtô gêbiŋ ŋac tau tôn gêmoa gêwiŋ eŋ. Anôtô kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ aêac, tec gêwa sa gebe Anôtô gêbiŋ aêac tôn.

Anôtônê Ŋalau ma Kilisinê ŋacjosêganê ŋalau

4 O lauace, propete dansan taêsam mênjsêsa dêdêŋ ŋamalac, tec akêŋ êwiŋ ŋalau samob atom. Ansaê ŋalau acgom e ajala oc aŋga Anôtônê me masi.² Amac ajala Anôtônê Ŋalau êndêŋ biŋ tonec gebe Ŋalau taŋ êsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtû ŋamalac naŋ, eŋ aŋga Anôtônê.³ Ma ŋalau, taŋ êsôm biŋ tonan lasê êpi Jesu atom naŋ, aŋga Anôtônê atom. Eŋ Kilisinê ŋacjosêganê ŋalau. Amac aŋô su gebe oc êmêŋ ma galoc gêmoa nom sugac.

⁴ O ŋoc gêŋac, amac aŋga Anôtônê, tec aku ŋacjo tulu su, gebe Ŋalau taŋ gêmoa gêwiŋ amac naŋ, ŋajanja kêlêlêc ŋalau, taŋ gêmoa gêwiŋ lau nomŋa naŋ su.⁵ Êsêac aŋga nom. Kêtû tonanŋa êsêac sêsôm biŋ nomŋa ma lau nomŋa sêkêŋ taŋeŋ êsêac.⁶ Aêac aŋga Anôtônê. Ŋac taŋ kêjala Anôtô naŋ, kêkêŋ taŋa aêac. Ŋac taŋ aŋga Anôtônê atom naŋ, kêkêŋ taŋa aêac atom. Biŋ tonan gêwa Ŋalau biŋŋanônŋa to ŋalau dansanŋa sa gêdêŋ aêac.

Têtac gêwiŋ ŋamôkê Anôtô tau

⁷ O lauace, takêŋ têtac gêwiŋ elom tau gebe têtac gêwiŋ aŋga Anôtônê. Lau samob, taŋ têtac gêwiŋ naŋ, têtû Anôtônê ŋapalê ma sêjala Anôtô kêtû

tôn.⁸ Ŋac taŋ têtac gêwiŋ gêc eŋŋa atom naŋ, gêjam kauc Anôtô, gebe Anôtô kêtû têtac gêwiŋ ŋamôkê.⁹ Anôtô geoc nê têtac gêwiŋ lasê kêpi biŋ tecenec gebe eŋ kêsakiŋ nê Latu tageŋ gêmêŋ nom gebe danŋôn mateŋ jali êtu eŋŋa.¹⁰ Têtac gêwiŋ ŋam kêsêp aêac têtac gêwiŋ Anôtônŋa nec atom, kêsêp Anôtô têtac gêwiŋ aêacŋa ma kêsakiŋ Latu mênŋkêkêŋ tau kêtû da kêtû aêacnêŋ secŋa.

¹¹ O lauace, Anôtô embe têtac êwiŋ aêac kaiŋ teŋ amboac tonan, go aêac takêŋ têtac gêwiŋ elom tau tanac ŋawaegen amboac tonanŋeŋmaŋ.¹² Ŋa-malac teŋ gêlic Anôtô atomanô. Aêac embe takêŋ têtac gêwiŋ elom tau, go Anôtô êmbiŋ aêac tôn ma nê têtac gêwiŋ ênac dabiŋ tau ênêc aêacnêŋ ŋalêlôm.

¹³ Eŋ kêkêŋ Ŋalau gêdêŋ aêac aŋga tau nê Ŋalau, tec gêwa aêac sa gebe tamoa dawin Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiŋ aêac.¹⁴ Ma aêac alic to awa sa gebe Tama kêsakiŋ Latu gebe êtu nom ŋakêsi-waga.¹⁵ Ŋac teŋ embe êsôm lasê gebe Jesu eŋ Anôtônê Latu, go Anôtô êmoa êwiŋ eŋ ma eŋ êmoa êwiŋ Anôtô.¹⁶ Ma aêac tajala to takêŋ gêwiŋ gebe Anôtô têtac gêwiŋ aêac ŋanô.

Anôtô eŋ têtac gêwiŋ ŋamôkê. Ma ŋac taŋ gêmoa totêtac gêwiŋeŋ naŋ, gêmoa gêwiŋ Anôtô ma Anôtô gemoa gêwiŋ eŋ.¹⁷ Aêac tec tamoa nom tatôm Kilisi gêmoa nom. Aêac embe taêŋ ênam bêc mêtôcna totêtac êpa sugen, go êwa sa gebe têtac gêwiŋ gêjac dabiŋ tau aŋga nêŋ ŋalêlôm.¹⁸ Aêac embe têtac êwiŋ ŋanô, go tatêc tauŋ atom. Têtac gêwiŋ ŋanô kêtiŋ tatêc tauŋŋa su. Tatêc tauŋ ŋam gebe taêŋ gêjam sec ŋagêjô.¹⁹ Aêac têtac êwiŋmaŋ gebe Anôtô têtac gêwiŋ aêac kêtû ŋamata su.²⁰ Ŋac teŋ embe êsôm gebe “Aê têtac gêwiŋ Anôtô,” mago eŋ embe têtac endec lasitêwai naŋ eŋ dansantêna. Gebe ŋac teŋ embe têtac êwiŋ lasitêwai, taŋ

gêlic êsêac naŃ atom, oc êtôm gebe têtac êwiŃ Anôtô, taŃ galic eŃ atom naŃ, amboac ondoc. ²¹ BiŃsu taŃ takôc aŃga ênê naŃ tonec gebe Ńac taŃ têtac gêwiŃ Anôtô naŃ, têtac êwiŃ lasitêwai amboac tonanŃeŃ.

TakêŃ gêwiŃ go taku nom ŃaŃaclai tulu

5 Lau samob, taŃ sêkêŃ gêwiŃ gebe Jesu eŃ Kilisi naŃ, têtû Anôtônê Ńapalê. Ma samob, taŃ têtac gêwiŃ tama naŃ, têtac gêwiŃ latu amboac tonanŃeŃ. ² Aêac embe têtac êwiŃ Anôtô to tamansaŃ ênê biŃsu, oc êwa aêac sa gebe têtac gêwiŃ ênê latui amboac tonanŃeŃ. ³ Têtac êwiŃ Anôtô tau tonec gebe tamansaŃ ênê biŃsu. Ma ênê biŃsu tau Ńawapac atom. ⁴ Lau samob, taŃ têtû Anôtônê Ńapalê naŃ, sêku nom tulu. Ma aêacnêŃ takêŃ gêwiŃ kêtû taku nom tulu Ńamôkê. ⁵ Asa tec oc êku nom tulu. Ńac tageŃ, taŃ kêkêŃ gêwiŃ gebe Jesu eŃ Anôtônê Latu.

Anôtô gêwa Latu sa

⁶ Jesu Kilisi eŃ gêmêŃ Ńa bu to dec. EŃ gêmêŃ tobugeŃ atom, gêmêŃ tobu ma dec gêwiŃ. Ma Ńalau tau gêwa biŃ tonanŃ sa gebe biŃŃanô, gebe Ńalau eŃ biŃŃanô tau. ⁷ Amboac tonanŃ sêwa-biŃŃanô-sawaga têlêac tonec, ⁸ Ńalau ma bu to dec. Ma êsêac têlêac tau tageŃ. ⁹ Aêac embe takêŃ êwiŃ biŃ, taŃ Ńamalac sêwa sa naŃ, go takêŃ êwiŃ biŃ, taŃ Anôtô gêwa sa toŃanô kêlêlêc su naŃ, amboac tonanŃeŃ. BiŃ taŃ Anôtô gêwa sa naŃ tonec gebe gêwa nê Latu sa. ¹⁰ Ńac taŃ kêkêŃ gêwiŃ Anôtônê Latu naŃ, gêwê kaiŃ biŃ, tê Anôtô gêwa sa nê. Ńac taŃ kêkêŃ gêwiŃ Anôtô atom naŃ, kêkêŃ Anôtô kêtû dansaŃtêna, gebe eŃ kêkêŃ gêwiŃ biŃ, taŃ Anôtô gêwa sa kêpi tau nê Latu naŃ atom. ¹¹ Ma biŃ, taŃ

Anôtô gêwa sa naŃ, tonec gebe Anôtô kêkêŃ aêac daŃgônŃ mateŃ jali teŃgeŃ. Ma daŃgônŃ mateŃ jali tonanŃ Ńam kêsêp ênê Latu. ¹² Ńac taŃ gêwê kaiŃ Anôtônê Latu naŃ, gêwê kaiŃ êŃgônŃ mata jali. Ma Ńac, taŃ gêwê kaiŃ Latu atom naŃ, gêwê kaiŃ êŃgônŃ mata jali atom amboac tonanŃeŃ.

BiŃ daŃgônŃ mateŃ jali teŃgeŃŃa

¹³ Aê kato biŃ tonanŃ gêdêŃ amac, taŃ akêŃ gêwiŃ Anôtônê Latunê Ńaê naŃ, gebe ajala amac awê kaiŃ aŃgônŃ matem jali teŃgeŃ. ¹⁴ Aêac embe tateŃ gêŃ êtôm ênê biŃ, oc êkêŃ taŃa aêac, tec dandêŃ eŃ tana totêtac êpa sugêŃ. ¹⁵ Aêac embe tajala gebe êkêŃ taŃa biŃ, taŃ tateŃ naŃ, go tajala gebe takôc gêŃ, taŃ tateŃ naŃ, aŃga ênê su.

¹⁶ Ńac teŃ embe êlic lasi êŃgôm sec, taŃ kêtôm gebe enseŃ eŃ su ênaŃa atom, naŃ eteŃ Anôtô, go êkêŃ eŃ êŃgônŃ mata jali. BiŃ tonanŃ kêkanônŃ lau, taŃ sêgôm sec, taŃ kêtôm gebe enseŃ êsêac su sênaŃa atom naŃ. Mago sec teŃ gêc, taŃ kêtôm gebe enseŃ Ńamalac su sênaŃa. Aê jasôm gebe ateŃ mec êtu sec tonanŃa atom. ¹⁷ BiŃ geo samob tonanŃ sec. Mago sec Ńagêdô kêtôm gebe enseŃ Ńamalac su sênaŃa atom.

¹⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtônê Ńapalê samob sêgôm sec atom, Anôtônê Latu tau gejob êsêac, gebe SadaŃ tau êmoasac êsêac atom.

¹⁹ Aêac tajalagac gebe aêac aŃga Anôtônê ma nom samucgeŃ kêsô SadaŃ Ńalabu.

²⁰ Ma aêac tajalagac gebe Anôtônê Latu gêmêŃ, tec kêkêŃ kauc gêdêŃ aêac gebe tajala Anôtô Ńanô. Ma tamoa dawŃ Anôtô Ńanô tau gebe dawŃ ênê Latu Jesu Kilisi. Ńac tonanŃ Anôtô Ńanô ma daŃgônŃ mateŃ jali teŃgeŃ Ńam eŃ. ²¹ O Ńôc gêŃac, ajop taôm êndêŃ anôtôi jaba.

JOAŃNĒ papia kĕtu luagĕcņa

Joanĕ papia kĕtu luagĕcņa nec ņake-towaga kĕsam tau gebe “Laumata’, taŋ keto biŋ tau gĕdĕŋ “Ńatauo to nĕ gŏlŏac”, taŋ eŋ tĕtĕc gĕwiŋ ĕsĕac ņanŏ naŋ. Joaŋ keto amboac tonĕŋ oc moae kĕlĕwiŋ gŏlŏac teŋ to lau buŋa. Eŋ gĕlĕŋ biŋ lau tau kĕtu tĕntac ĕwiŋ elom tauŋa ma gĕjam la ĕsĕac gebe sejob tauŋ ĕndĕŋ mĕtĕ-geowaga tonĕŋ biŋ, tec keto papia dambĕ tonec.

Ńadĕnaŋ

1. Joaŋ gĕjac m papia tau 1-3
2. Tĕntac ĕwiŋ tauŋŋa kĕlĕlĕc samob su 4-6
3. Tajop tauŋ ĕndĕŋ mĕtĕ geo 7-11
4. Joaŋ gĕjac mata nĕ papia 12-13

Joaŋ awa gĕjac lau

1 Gŏlŏac dabuŋ nĕŋ laumata aĕ jato biŋ tonec ĕndĕŋ aŏm ņatauo, taŋ Anŏtŏ kĕjaliŋ aŏm sa naŋ, to ĕndĕŋ nĕm gŏlŏac, taŋ aĕ tĕtĕc gĕwiŋ ĕsĕac ņanŏ naŋ. Mago aĕ taucgeŋ tĕtĕc gĕwiŋ ĕsĕac atom, lau samob, taŋ sĕjala biŋŋanŏ naŋ, tĕntac gĕwiŋ ĕsĕac amboac tonanĵ ² kĕtu biŋŋanŏ, taŋ gĕc aĕacnĕŋ ņalĕlŏm galoc ma oc ĕnĕc enderŋ tŏŋgeŋ naŋŋa.

³ Tama Anŏtŏ agĕc Tamanĕ Latu Jesu Kilisi sĕkĕŋ moasiŋ to taĕŋ walŏ ma biŋ-malŏ ĕndĕŋ aĕac, tamoa tobiŋŋanŏ ma totĕntac gĕwiŋgeŋ.

Biŋ tĕntac gĕwiŋ to biŋŋanŏŋa

⁴ Aĕ katap nĕm gŏlŏac ņagĕdŏ sa sĕsa nĕŋ lĕŋ tobiŋŋanŏgeŋ, kĕtŏm biŋsu, taŋ

takŏc aŋga Tameŋinĕ, tec aĕ tĕtĕc ņajam ņanŏ. ⁵ O ņatauo, galoc jateŋ aŏm gebe takĕŋ tĕntac gĕwiŋ elom tau. Biŋ tonanĵ aĕ kato gĕdĕŋ aŏm amboac biŋsu wakuc teŋ atom, kato kĕtŏm biŋsu, taŋ takŏc gĕdĕŋ andanŋeŋ naŋ. ⁶ Tĕntac gĕwiŋ tau tonec gebe tasa nĕŋ lĕŋ tĕndanŋuc Anŏtŏnĕ biŋsu. Biŋsu tau tonec gebe tasa nĕŋ lĕŋ totĕntac ĕwiŋgeŋ. Biŋ tau amac anŏ gĕdĕŋ andanŋeŋ su.

⁷ Lau taĕsam mĕŋsĕsa tĕtŏm nom ņagamĕŋgeŋ, taŋ sebe sĕnsau amac. ĕsĕac sĕsa Jesu Kilisi kĕtu ņamalac auc. Ńac tonanĵ eŋ dansanĵĕna ma Kilisinĕ ņacjosĕga. ⁸ Ajop taŏm ņapep gebe kŏm, taŋ aĕac aŋam naŋ, ņanŏ ĕnaŋa atom, atap ņaŏli sa samucgeŋ. ⁹ Lau samob, taŋ sĕŏc lĕlĕc Kilisinĕ mĕtĕ ma sĕmoa ņalĕlŏm atom naŋ, sĕwĕ kaiŋ Anŏtŏ atom. Ńac taŋ gĕmoa mĕtĕ ņalĕlŏm nanŋeŋ, tec gĕwĕ kaiŋ Tama agĕc Latu.

¹⁰ Ńac teŋ embe wacĕŏ lasĕ ĕndĕŋ amac tomĕtĕ tonecgeŋ atom, naŋ aĕ moalĕc eŋ ma akŏc eŋ sa ĕŋgŏŋ nĕm andu atom.

¹¹ Ńac taŋ gĕ moalĕc ņac amboac tonanĵ naŋ, gĕjam kŏm sec tau gĕwiŋ eŋ.

Joaŋ gĕjac mata nĕ biŋ

¹² Biŋ taĕsam gĕc, naŋ gabe jatoŋa. Mago aĕ gabe jato biŋ tau ņa busa ĕsĕp papia atom. Aĕ taĕc kĕka gebe tauc jandĕŋ amac jawac ma laŋŏŋanŏ ĕpi tageŋ to tasŏm biŋ tajŏ tauŋ aweŋ, ec tĕntac ņajam samucgeŋ.

¹³ Lasimo taŋ Anŏtŏ kĕjaliŋ eŋ sa naŋ, nĕ gŏlŏac aweŋ gĕjac aŏm.

JOAÑNĒ papia kĕtu tĕlĕacņa

Joanņĕ papia kĕtu tĕlĕacņa nec Gôlôacnĕj “laumata” Joaņ tau keto gĕdĕj gôlôac ŋagejobwaga teņ ŋaĕ Gai. Joaņ kĕlambiņ Gai gebe gĕgôm ja lau buņa ŋagĕdô to kĕpuc ěsĕac tōj ŋaņĕj naņ, ma gĕjam la lau sejop tauj ěndĕj ŋac teņ nĕ ŋaĕ Diotrepe.

Ŋadĕnaņ

1. Gĕjac m papia tau 1-4
2. Kĕlambiņ Gai 5-8
3. Gĕbu Diotrepe 9-10
4. Gĕwa Demetri sa gebe ŋac mansaņ 11-12
5. Gĕjac mata papia tau 13-15

Joaņ awa gĕjac lau

1 Gôlôac dabuņ nĕj laumata aĕ jato biņ tonec ěndĕj ŋoc ŋac Gai, taņ tĕtac gĕwiņ eņ ŋanô naņ.

²O ŋoc ŋac, aĕ kateņ mec gebe ômoa ŋajam toôlim samucgeņ etôm katôm gĕmoa ŋajam. ³Lasitĕwai ŋagĕdô mĕņsĕô lasĕ ma sĕjac miņ gebe kôsap biņŋanô tōj gômoa, kĕtôm gĕmuņgeņ kōsa nĕm lĕj tobiņŋanôgeņ naņ, tec gĕgôm aĕ tĕtac ŋajam kĕsa ŋanôgeņ. ⁴Aĕ embe jaņô ŋoc ŋapalĕ sĕsa nĕj lĕj tobiņŋanôgeņ ŋawae, oc ěņgôm aĕ tĕtac ŋajam ělĕlĕc ŋawae ŋagĕdô ŋatĕtac ŋajam su.

Joaņ kĕlambiņ Gai

⁵O ŋoc ŋac, aôm gôjam kôm kôkôc lasitĕwai saņa ŋaņĕjgeņ ma kôkôc lasitĕwai laņōj matac sa amboac tonaņ. ⁶Ēsĕac sĕjac miņ aôm tĕmtac gĕwiņ ěsĕac ŋawae gĕdĕj gôlôac dabuņ tonec. Aôm embe ônam ěsĕac sa ma ôkĕj

ěsĕac sĕsa nĕj lĕj, oc ôņgôm ŋajam ma ěnac Anôtô mataanô. ⁷Ēsĕac sĕsĕlĕj lĕj tonaņ kĕtu Anôtônĕ ŋaĕņa ma oc sĕkôc gĕj ěnam ěsĕac saņa teņ aņga lau samuc nĕj atom. ⁸Amboac tonaņ tec gĕjac aĕac ŋawae gebe tapuc lau amboac tonaņ tōj gebe tatu biņŋanô ŋakoleņwaga dawĕj ěsĕac.

Diotrepe agĕc Demetri nĕj biņ

⁹Aĕ kato papia teņ gĕdĕj gôlôac dabuņ, mago Diotrepe, taņ gebe ĕtu ěsĕacnĕj ŋamata naņ, kĕsô aĕ ŋalabu atom. ¹⁰Amboac tonaņ embe jawac, oc jakip biņ, taņ eņ gĕgôm naņ sa, gebe eņ kĕsau biņdansaņ to kĕgôliņ biņ sec kĕpi aĕac. Mago tonaņgeņ atom. Gĕgôm tonec gĕwiņ gebe kĕkôc lasitĕwai sa atom to kĕkô lau, taņ sebe sĕkôc ěsĕac sa naņ, auc ma ketiņ ěsĕac su aņga gôlôac dabuņ nĕj.

¹¹O ŋoc ŋac, ôtĕku lĕj sec atom, ôtĕku lĕj ŋajamgeņ. Ŋac taņ gĕgôm gĕj ŋajam naņ, aņga Anôtônĕ. Ŋac taņ gĕgôm gĕj sec naņ, gĕlic Anôtô atom. ¹²Lau samob sĕwa Demetri sa gebe eņ ŋac ŋajam. Biņŋanô tau gĕwa eņ sa amboac tonaņ. Ma aĕac awa eņ sa awiņ ma aôm kôjala gebe aĕacma biņ tonaņ biņŋanô.

Joaņ gĕjac mata nĕ biņ

¹³Biņ taĕsam gĕc, taņ gabe jato ěndĕj aôm. Mago aĕ gabe jato ŋa kĕlĕpĕ ma busa ěndĕj aôm atom. ¹⁴Aĕ taĕc kĕka gebe jalic aôm sebeņ ma laņōŋanô ĕpi tageņ to tasôm biņ tajô tauj aweņ.

¹⁵Biņmalô ěndĕj aôm. Nĕm lau ôlim andañ taômŋa aweņ gĕjac aôm. Ôsôm ěndĕj ŋoc lau ôliņ andañ tauņņa gebe aoc gĕjac ěsĕac gĕdĕj-gĕdĕjgeņ.

JUDANĒ papia

Judanē papia nec ñac tau keto gebe ênam la lau êndêj mêtê-geowaga, tañ sêsam tañj gebe lau-sêkêj-gêwiñja êsêac nañ. Biñ tec teto gêc papia dambê tonec nec, kêtôm tañj teto gêc Peterenê Papia kêtû luagêcña nañ. Ñac-ketowaga kêkêli nê lau-sêsamwaga gebe “Anac siñ êtu biñ takêj gêwiñ, tañ Anôtô kêkêj gêdêj nê lau kêtû dim tageñgeñ ma kêtôm nañja awiñmañ.”

Ñadênañ

1. Gêjac m papia tau 1-2
2. Kêdôñwaga dansañ nêj ñam ma nêj biñ têdôñja to ñagêjô êtap êsêac saña 3-16
3. Gêlêj biñ lau gebe sêsap sêkêj êwiñ tôn ñañêñgeñ 17-23
4. Gêjac mata ña mec lambiñja 24-25

Juda awa gêjac lau

1 Jesu Kilisi nê sakiñwaga ma Jakobo lasi aê, Juda, ñoc biñ êndêj êsêac, tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ. Tamenji Anôtô têtac gêwiñ êsêac to Jesu Kilisi gêjam jaom êsêac gêmoa.

²Anôtônê taê walô to biñmalô ma têtac gêwiñ ênam sêga aña amacnêm.

Anôtô êmêtôc kêdoñwaga dansañ

³O lauace, aê taêc gêjam kêtû tônj gebe jato êndêj amac ma jawa Anôtônê moasiñ ênam aêac kêsiña, tañ gêjac aêac samob ñawae nañ ñam sa. Ma galoc ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jato êndêj amac ma jalêj bi ñ amac gebe anac siñ êtu biñ takêj gêwiñja, tañ Anôtô kêkêj gêdêj nê lau kêtû dim tageñja nañ êwiñ.

⁴Ñamalac ñagêdô sêsap aêac ñalêlôm kelecgeñ. Êsêac dedec Anôtô ma sêjam aêacnêj Anôtônê moasiñ ôkwi e kêtû ôliñ ñakalac ñagêj ma sêsa Ñatau tageñ, aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi auc. Mêtôc

tañ êsêac têtap sa nañ, teto ñabiñ gêc wanêcgeñ su.

⁵Aê gabe jaôj biñ, tañ amac ajala samob su nañ, sa aña nêj ñalêlôm gebe taêm ênam êtiam acgom. Apômtau gêjam lau Israel kêsi aña gamêj Aigup-tuña, mago sêkêj gêwiñ atom, tec kêtû ñamu gesen êsêac su. ⁶Taêm ênam aña ñagêdô, tañ sejoj tañj nêj gôliñ atom ma sêwi nêj maleñ siñ nañ. Anôtô gêsô êsêac tônj ña kapoacwalô tengeñja sêmoa gêsunjbôm ñalabu gebe tau êmêtôc êsêac êndêj bêc kapôêj. ⁷Taêm ênam Sodom to Gomora to malac, tañ gêc ña-gala nañ. Êsêac sêsa lêj têtôm aña tonañ. Êsêac sêgôm gêj mockaiñja kaiñ tej to mateñ dançuc tañjboa. Ñagêjô tañ kêtap êsêac sa nañ, êkêj puc aêac gebe êsêac sêsa ja tengeñja.

⁸Lau-mêtê-geowaga tau sêjala biñ tonañ, mago sêgôm biñ, tañ sêc mê kêpi nañ, ñanô kêsa ma sêjac môp tañj. Êsêac sesen Apômtaunê gôliñ su to sêsôm biñ alôb-alôb kêpi lau ñawasi ôja. ⁹Añelasêga Mikael gêgôm amboac tonañ atom. Gêdêj tañ êsêagêc Sadañ sêsôm tañj to sêjô biñ kêtû Mosenê ñawêlêlañja nañ, eñ kêtêc tau ma kêmetôc Sadañ ña biñ alôb-alôb atom, eñ kêsôm biñ tageñ tonec gebe “Apôm-tau êmêtôc aôm.” ¹⁰Ma lau tonec sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gêj, tañ sêjam kauc ñam nañ. Ma gêj nomña, tañ sêjala kêtû tañ kêtôm bôc kaucmê sêjala nañ, tec gêj tau tonangeñ gesen êsêac su. ¹¹Ojae êsêacmêj, gebe sêsa Kainnê lêj ma têdaguc Balamnê keso kêtû têtap awa saña to sêli biñ sa têtôm Kora, tec sêjana. ¹²Amac embe aniñ moasiñ awiñ taôm ma êsêac embe sêniñ sêwiñ tomajeñ êmbacgeñ, go têtôm ñatêmui, tañ jakêsap moasiñ tônj nañ. Êsêac sen gêj taêj gêjam tañgeñ. Êsêac têtôm tao, tañ mu gêbuc ma kêdaba, mago kêkêj kom atom nañ. Êsêac têtôm ka, tañ ñalauñ kêsêlô, mago gêjam ñanô

gêdêj ñatêm atom nañ. Têtôm ka, tañ kêtü masê su ma kêku sa tomôkêgenj. ¹³ Êsêac têtôm gwêc kêjaunj, ma gêj tañ sêgôm tomajenj gêbacgenj nañ, mênkêsa kêtôm gwêc ñaôpic. Êsêac têtôm utitalata, tañ sêsêlêj seo-seogenj nañ. Anôtô kêmasanj ñagêsunjbôm ñakesec tenjenja kêtü êsêacnêj gamêj sêmoaja.

¹⁴ Enok tañ kêtü Adamnê wakucnêj ñadênanj ñañac kêtü 7ña nañ, geoc biñ lasê kêpi êsêac wanêcgenj su gebe “Alic acgom, Apômtau gêmêj to nê añela 1,000 to 1,000, ¹⁵ gebe êmêtôc lau samob ma êkêj ñagêjô êndêj laudedec-Anôtôwaga êjô êsêacnêj kolenj geo samob, tañ sêgôm nañ, to êjô lau sec, tañ dedec Anôtô nañ, nêj biñ sec ñajaja kaij teñ samob, tañ sêsôm kêpi enj nañ.” ¹⁶ Êsêac sêôc gêdô to sêbu Anôtônê gôlij. Êsêac sêsa nêj lêj têtac ñakalacña to awenj ola sec ma awensunj geno-geno biñ gebe têtap moasinj sa aña launêj.

Juda gêjac biñsu nê lau

¹⁷ O lauace, taêm ênam biñ, tañ aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê aposolo sêsôm kwananjenj nañmaj. ¹⁸ Êsêac sêsôm gêdêj amac gebe “Êndêj têm ñamuja lau-sêsu-susuwaga oc mênjsêsa,

tañ sêsa nêj lêj sêndanjuc tauñ nêj têtac ñakalac secña nañ.” ¹⁹ Êsêac sêwa gôlôac êkôc-êkôc ma taên ênam gêj nomñagenj to sêwê kaij ñalau Dabuñ atom. ²⁰ O lauace, amboa taôm saman, akô biñ takêj gêwiñña dabujanô tau ñaô. ñalau Dabuñ êpuc amac tôn ma atenj mec. ²¹ Amoa Anôtônê têtac gêwiñ ñalêlôm ma aôn aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê taê walô êkêj amac añgôn matem jali tenjenj.

²² Taêm walô êsêac, tañ sêmoa tonêj ñalêlôm gêja lulu nañ. ²³ Anam lau ñagêdô kêsi ma ajango Êsêac su aña ja, ma taêm walô lau ñagêdô toatêc taômgenj. Andec nêj ñakwê, tañ sec ôlijña gêgôm ñatêmui kêsa nañ.

Mec lambiñña

²⁴ Êndêj ñac, tañ kêtôm gebe ejop amac gebe ambenj anaña atom ma etoc amac naakô ênê ñawasi ñanêmña tolanjômnêm sawa ma totêmtac ñajamgenj nañ, ²⁵ êndêj Anôtô tagenj, tañ kêtü aêacnêj kêsiwaga kêtü nêj Apômtau Jesu Kilisiña nañ, ñawasi to wae kiñña ma ñajaja to ñaclai. Enj gêmoa amboac tonaj gêdêj andanjenjanô ma galoc ma oc êmoa endenj tönjenj. Biñjanô.

BIÑ KILISI GEOC LASÊ GÊDÊÑ JOAÑJA

Biñ Kilisi Geoc Lasê Gêdêñ Joaņja nec ĩac tau keto gêdêñ ĩasawa teñ, tañ lau sêjanda to sêlêsu lau buņa kêtũ nêñ sêkêñ gêwiñ Jesu Kilisi gebe Apômtau eņja. Joaņ keto papia tonec ĩamanô tau nec gebe êkêli lau tônê sêkêñ mater Anôtô to taêñ êka eñ totêntac êpa sugeñ ma gebe êpiņkap êsêac gebe sêsap eñ tîñ ĩaņjêņgeņja êtôm têm, tañ sêôc wapac to ĩandaņ naņja sênsiņ sugeñ.

Anôtô geoc nom ĩatêm êsu ĩawêc totau-totau lasê gedêg Joaņ, tec keto gêjam buku tonec ĩamakeņ kapôêñ auc. Gêgôm eñ kêtũ kaiņ teñ kêsã, tec gêlic gêñ ĩakatu kêpi ĩadôñdôñgegeņ ma gêñô biñ ĩalêwiņgeņ, naņ lau buņa têm tônêja sêjala ĩam gêc awê gêdêñ êsêac taũgeņ, mago kêsiņ tau gêc lêlômgeņ gêdêñ lau samuc. ĩacsakiņ teñ embe ênam mêtê aêac, oc êndênaņ biñ ĩapep. Eñ êkêñ ĩasêbu samob sêsô ĩalôtêna tageņ ĩalabu, naņ eñ êsam lasê êsêp ĩasawa, ec êwê aêac êndêñ tajala biņja. Joaņ keto buku tonec ĩabiņ totau-totau kêsô ĩalôtêna ĩalabu gêdêñ-gêdêñgeņ kêtôm tônêgeņ, tec kêdênaņ gêñ, tê katu gêlic to gêñô-gêñô nê, kêsi tau gêc awê ĩajam. Lau sêpuc biñ tonañ ĩai ĩam ma sêwa sa naņ, nêñ kauc keso-keso tau. Mago buku tau ĩagalôtênasêga tonec gêc awêgeņ gebe Êtu ĩamu Anôtô oc êkêñ Apômtau Jesu Kilisi mêñêku nê ĩacjo pebeņ tulu tomalageņ ma Sadaņ tau êwiņ amboac tonageņ. Êkêñ êsêac sêsô eñ ĩaņbu su, gocgo êkêñ moasiņ êndêñ nê lau sêsêp eñ tîñ ĩaņjêņja naêjô gebe êkêñ êsêac sêwê kaiņ undambê wakuc to nom wakuc ĩawasi sêwiņ eñ.

ĩadênaņ

1. Joaņ gêjac m papia tonec 1:1-8

2. Joaņ katu kaiņ teñ kêsã gêlic gêñ ĩakatu ĩamataņa ma biñ gêdêñ gôlôac 7ĩa 1:9-3:22
3. Papia tonapeņ 7ĩa 4:1-8:1
4. Dauc 7ĩa 8:2-11:19
5. Lêñuckêm to bôclai luagêc ĩabiņ 12:1-13:18
6. Katu gêlic gêñ ĩakatu ĩagêdô 14:1-15:8
7. Anôtô têtac ĩandaņ ĩalacũ 7 16:1-21
8. Babilon kêku sa ma sêku Bôc tau tuluņa to propete dansaņ ma Sadaņ tau 17:1-20:10
9. Anôtô êmêtôc biñ êtu ĩamu 20:11-15
10. Undambê wakuc to Nom wakuc ma Jerusalem wakuc 21:1-22:5
11. Joaņ gêjac mata buku tonec 22:6-21

Joaņ gêjac m nê biñ ma awa gêjac nê lau

1 Biñ tonec ĩai Jesu Kilisi geoc lasê. Anôtô tau kêkêñ biñ tonec gêdêñ eñ gebe eñ êtôc biñ, tañ kêdabiņ gebe mêñêsa naņ, êndêñ nê sakiņwaga samob. Tec kêsakiņ nê aņla geoc biñ tau lasê gêdêñ ênê sakiņwaga aê, Joaņ. ²Aê, Joaņ, galic gêñ samob tonec, tec kasôm Anôtônê biñ to Jesu Kilisi nê biņĩanô tau lasê. ³Aê aoc êôc ĩac, tañ êsam biñ tonec lasê to êsêac, tañ sêñô biñ Kilisi geoc lasêja ma sêmansaņ biñ samob, tañ kato gêc papia tonec naņ, gebe ĩanoc kêdabiņ.

⁴Aê, Joaņ, ĩoc biñ êndêñ gôlôac dabuņ 7, tañ sêmoa gamêñ Asiaņa. Moasiņ to biņmalô êndêñ amac aņga ĩac, tañ gêmoa gêdêñ andageņ ma gêmoa galoc ma oc êmêñ naņ nê, ma aņga ĩalau 7, tañ sêmoa ênê lêpôñ kiņja ĩanêmja naņ nêñ, ⁵to aņga Jesu Kilisi nê. Eñ ĩac-gêwa-biņ-sa-ĩaņjêñ-waga ma kêtũ ĩacmatê sêndi sa nêñ ĩamêc to gêjam gôliņ kiņ nomja.

Enj têtac gêwiñ aêac ma kêgaboac aêac su anja nêñ sec ña tau nê dec. ⁶Enj kêkêñ aêac tatu Tama Anôtô nê gamêñ to dabuñwaga. Ñawasi to ñajana êndên enj tengeñ ma tengeñ. Biñjanô.

⁷Alic acgom, enj oc êmêñ totaogey.

Lau samob oe sêlic enj.

Ma êsêac, tañ sêgun enj ôli lasê nañ, oc sêlic enj sêwiñ.

Lau to-m-to-m anja nom têtaj êpi enj.

Aec, biñ tau amboac tônê.

Biñjanô.

⁸Apômtau Anôtô, ñaniniñ Ñatau, tañ gêmoa gêdên andañgeñ ma gêmoa galoc ma oc êmêñ nañ, kêsôm gebe “Aê ñac ñamata to ñamu.”

Joan gêlic Kilisi

⁹Amac tewemi aê, Joan. Jesu gêbiñ aêac tôñ, tec gawê kaiñ nêñ gêñwapac to Anôtônê gamêñ ma gaôc gêñwapac totêtac kêpa sugen gawiñ amac. Êsêac sêkêñ aê ganğôn nuc, tañ sêsam gebe Patmos nañ, kêtû kasôm Anôtônê biñ lasê to gawa Jesu saña. ¹⁰Gêdên Apôm-taunê om Ñjalau gêjam aê auc, tec ganğô awa kapôên tenj amboac dauc kêtaj anja aê dêmôêcmuña. ¹¹Ñaawa tau kêsôm gebe “Gên tañ ôlic nañ, oto êsêp buku tenj ma ôsakiñ êndên gôlôac dabuñ 7 tonec, Epese, Smurna, Pergamon, Tutira, Sardes, Piladelpia ma Laodikea êna.”

¹²Go kakac tauc ôkwi gabe jalic awa, tañ kêsôm biñ gêdên aê nañ. Kakac tauc ôkwi e galic jakaiñ gold 7. ¹³Ma ñac tenj amboac ñamalac latuñi tenj gêmoa jakaiñ tonañ ñasawa. Enj kêsô ñakwê baliñ e jagêdên agêbi ma kêjandiñ ômbiñkap gold gêsac bôdagi. ¹⁴Ñac tau môkêapac to môkêlauñ sêpôma amboac kateñ sêpsêp ma amboac tao kwalam, ma mataanô amboac jawaô, ¹⁵ma akaiñ amboac ki jonjon, tañ sê-

pac e ñamondec-mondec kêsa nañ, ma nê awa amboac bu kapôênkapôên ñakic-sêa. ¹⁶Ñac tau lêma anôña kêkam utitalata 7, ma siñ tenj sêuc ñamata makeñ-makeñ kêsa enj awasuñ, ma enj lanğanô amboac oc ñawê toñaclai.

¹⁷Aê galic enj e gau tauc jatomatêgen gaêc enj akaiñña, go kêkêñ lêma anôña gêsac aê ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aê ñac ñamata to ñamu. ¹⁸Aê matoc jali. Aê gamac êndû su, mago aôm gôlicgac, aê matoc jali gamoa tengeñ ma tengeñ, ma kakôc gêmacanô to lamboam ñaki. ¹⁹Amboac tonañ oto gêñ, tañ gôlic nañ, sa acgom. Oto gêñ, tañ galoc gêc nañ, to gêñ tañ mênêsa êtu ñamu nañ, amboac tonañgeñ. ²⁰Utitalata 7, tañ gêc lemoc anôña nañ, to jakaiñ gold 7 ñabiñ, tañ gêc lêlômgenj nañ, ñam tau tonec. Utitalata 7 tonañ têtû gôlôac dabuñ 7 nêñ anjela, ma jakaiñ 7 tonañ têtû gôlôac dabuñ 7 tau. ^{††}sauñ. Alic Tim II. 1:15

Biñ gêdên gôlôac Epeseña

2 “Oto biñ tonec êndên gôlôac dabuñ Epeseña nêñ anjela.

“Ñac tañ lêma anôña kêkam utitalata 7 ma kêsêlêñ gêmoa jakaiñ gold 7 ñasawa nañ, kêsôm biñ tonec gebe ²Aê kaja nêñ koleñ to gôim taôm su ma gôc gêñwapac totêmtac kêpa sugen. Aê kaja gebe aôm godec lau sec gebe sêmoa sêwiñ aôm atom. Aôm kôsaê êsêac, tañ sê tauñ gebe aposolo, mago êsêac aposolo atom nañ, e kôjala êsêac gebe dansantêna. ³Aôm gôc gêñwapac, tañ kêtap aôm sa kêtû ñoc ñaêña nañ, totêmtac kêpa sugen, ma têkwam gêbac atom. ⁴Tagen nêñ biñ tenj tec gêc. Aôm gôwi nêñ têtac gêwiñ ñamataña siñ. ⁵Amboac tonañ taêm ênam gêñ, tañ gôwi siñ su nañ, e ônam taôm ôkwi ma ônam kôm, tañ gôjam gêdên ñamataña nañ êtiam. Embe ônam taôm ôkwi atom, oc

^{††}1:20 Ñaê Asia kêkanônj gamêñ, tañ sêsam tenj gebe Asia

jandêñ aôm jawac ma jatiñ nêñ jakaiñ su aña ñamala. ⁶Mago tonec tec gôgôm jagêdêñ gebe têtmac gedec Nikolainê launêñ kôm, tañ aê têtac gedec amboac tonanğen nañ. ⁷Ñac tañ nê tañasuñ gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuñ nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ eñ êniñ ka danğon maten jaliña, tañ kêkô Anôtônê paradis nañ ñanô.

Biñ gêdêñ gôlôac Smurnaña

⁸“Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Smurnaña nêñ añela.

“Ñac ñamata to ñamu, tañ gêmac êndu e mata jali kêsanañ, kêsôm biñ tonec gebe. ⁹Aê kajala gebe gôñgôn ja-geo to ñalêlôm sawa. Mago aôm ñac tolêlômğoc. Aê kajala êsêac, tañ sê tauñ gebe Juda nañ, sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aôm. Mago êsêac Juda atom, êsêac aña Sadañnê lôm. ¹⁰Ôtêc ñandan, tañ oc ôc nañ atom. Gôlicgac me, Sadañ oc êkêñ amacnêñ ñagêdô sêsêp kapoacwalô, gebe ênsaê amac ma oc anğon naeo êtôm bêc 10. Ôc ñanênğen e ômac êndu, go jakêñ danğon maten jali ñasunsuñ êndêñ aôm. ¹¹Ñac tañ nê tañasuñ gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dêbu ñ nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc gêmacanô kêtû lu-agêcña êkêñ ñandan êndêñ eñ atom.

Biñ gêdêñ gôlôac Pergamonña

¹²“Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Pergamonña nêñ añela.

“Ñac tañ gêoc siñ teñ sêuc ñamata makeñ-makeñ nañ kasôm biñ tonec. ¹³Aê kajala gamêñ, tañ gôñgôn nañ, Sadañnê lêpôn kêkô tônê. Mago aôm kôkam aêñoc ñaê tôn ma gôsa kôkêñ gêwiñ aêña auc atom. Gêdêñ tañ sêjac ñoc ñac-gêwa-biñ-sa-ñanênğwaga Antipas êndu aña amacnêñ gamêñ, tañ Sadañ gênğon nañ, aôm gôsa aê auc atom amboac tonanğen. ¹⁴Tagen nêñ

biñ ñagêdô tec gêc. Lau ñagêdô sêkam Balamnê mêtê tôn sêmoa Pergamon sêwiñ aôm. Balam tonanğ kêdôn Balak gebe êwa lakô lau Israel, gebe sêniñ da gwamña to sênğôm mockaiñ. ¹⁵Lau ñagêdô sêkam Nikolainê launêñ mêtê tôn sêmoa sêwiñ aôm amboac tonanğen. ¹⁶Amboac tonanğ ônam taôm ôkwi. Embe masi, oc jandêñ aôm jawac se-beñ ma janac êsêac ña siñ, tañ kêsanaoc-suñ nañ. ¹⁷Ñac tañ nê tañasuñ gêc nañ, êñô bi ñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuñ nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ mana, tañ kêsniñ tau gêc nañ, ma jakêñ poc sêpsêp teñ êndêñ eñ êwiñ. Aê kato ñaê wakuc teñ kêsêp poc tau, ñac teñ kêjala atom, ñac-kêkôc-poc-waga taugen kêjala.

Biñ gêdêñ gôlôac Tuatiraña

¹⁸“Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Tuatiraña nêñ añela.

“Anôtônê Latu, tañ mataanô kêtôm jawaô ma akaiñ amboac ki jonjon nañ, kêsôm biñ tonec. ¹⁹Aê kajala nêñ kolen to têtmac gêwiñ ma kôkêñ gêwiñ ma gôjam sakiñ to gôc gênğwac totêmtac kêpa sugen. Aê kajala gebe galoc gôjam kolen kapôn kêlêlêc gêmuñña su. ²⁰Tagen nêñ biñ teñ tec gêc. Aôm gôlôc gêdêñ Jesebel, tañ gê tau gebe prope-teo teñ ma kêdôn to kêlênsôn ñoc sakiñğwaga gebe sênğôm mockaiñ to sêniñ da gwamña. ²¹Aê kakêñ ñasawa gêdêñ eñ gebe ênam tau ôkwi, mago gedec, eñ gebe ênam tau ôkwi aña nê lêñ mockaiñoña atom. ²²Ôlic acgom, aê oc jambaliñ eñ siñ ênsac nê mê togêmacgen, ma êsêac, tañ sênğôm mockaiñ gêdêñ eñ nañ, embe sênam tauñ ôkwi aña gên, tañ sênğôm sêwiñ eñ nañ atom, oc jambaliñ êsêac siñ sêmoa naeo ñanô. ²³Ma aê jansen ênê latuio to ñac samob su sênaña, go gôlôac dabuñ samob sêjala gebe aê ñac, tañ kabêlêñ ñamalacnêñ ñalêlôm e gabi lêtêñ, ma jakêñ ñagêjô

êndên amac êndên-êndêngey êjô nê m kôm, tañ ajam. ²⁴Mago amac lau Tutiraña ñagêdô akôc mêtê sec tonañ sa atom ma akip biñ, tañ sêsam gebe ‘Sadañnê biñ ñalômña’ nañ, sa atom. Tec jasôm êndên amac gebe Aê oc jau gêñwapac teñ ênsac amac êwiñ atom. ²⁵Mago gên, tañ akôc kêtü nê m gên su nañ, amêñgôm ñajañagey e aê jawac. ²⁶Teñ embe êku ñacjo tulu ma ênam ñoc kôm e ênac dabi ñ, oc jakêñ ñaclai êndên ey gebe êtu lau samuc nêñ ñatau

²⁷ma ênam göliñ êsêac ña tôcki to elo êsêac popoc lnsim-linsimgey amboac kunom.

²⁸Ñaclai amboac tonañ aê kakôc anña Tamocnê, ma jakêñ utitêna eleñmataña êndên ey. ²⁹Ñac tañ nê tañasuy gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdên gölôac dabuñ nec.

Biô gêdên gölôac Sardesña

3 “Ma oto biñ tonec êndên gölôac dabuñ Sardesña nêñ anela.

“Ñac tañ kêkôc Anôtônê Ñalau 7 ma utitalata 7 nañ, kêsôm biñ tonec gebe Aê kajala nê m koleñ ma waem gêc gebe gömoa matam jali, mago kôtu matê. ²Matam êlêc ma ôpuc gên ñagêdô, tañ gebe êmac êndugey nañ tôn, gebe aê galic aôm göjac dabiñ nê m koleñ ñapep kêtôm ênac Anôtô mataanô ñajamña atom. ³Amboac tonañ taêm ênam biñ, tañ gônô to kôkôc su nañ, ma ômansañ e ônam taôm ôkwi. Embe matam êlac atom, oc jawac amboac geñgeñtêna, ma aôm oc ônam kauc noc jandên aôm jawacña. ⁴Mago aôm nê m lau luagêcgey tec sêñgôn Sardes, tañ sêgôm nêñ ñakwê ñatêmui kêsa atom. Lau tonañ tec galic êsêac têtôm gebe oc sêsêlêñ toñakwê kwalam sêwiñ aê. ⁵Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ ey êsô ñakwê kwalam sa ma jansêñ ênê ñaê su anña buku mater

jaliña atom ma jasôm ênê ñaê lasê êndên Tamoc to nê anela. ⁶Ñac tañ nê tañasuy gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdên gölôac dabuñ nec.

Biñ gedey gölôac Piladelpiaña

⁷“Ma oto biñ tonec êndên gölôac dabuñ Piladelpiaña nêñ anela.

“Ñac dabuñ to ñac biññanônña, tañ kêkôc Dawidnê ki katamña nañ, embe êlai su, oc teñ êlai auc êtôm atom, ma embe êlai auc, oc teñ êlai su êtôm atom,

ñac tau tonañ kêsôm biñ tonec gebe ⁸Aê kaJala nê m koleñ. Ôlic acgom, aê galêc katam teñ su gêdên aôm, tec kêkô, ma teñ kêtôm gebe ênsañ aucña atomanô. Aê kajala gebe nê m ñaclai ñagec gêc, mago kômasañ ñoc biñ to gösa aêñoc ñaê auc atom. ⁹Ôlic acgom, oc jakêñ êsêac anña Sadaññê lôm, tañ sê tauñ gebe êsêac Juda, mago êsêac J u da atom, sêsau tauñ nañ, sêndên aôm sêwac sêpôn aeyduc sêñêc aôm amkaiñña, ec sêjala gebe aê têtac gêwiñ aôm. ¹⁰Aê jañgôm biñ tonañ gebe aôm kômasañ ñoc biñ to göc gêñwapac totêmtac kêpa sugêñ. Amboac tonañ aê oc jajop aôm êndên noc Iêtômña, tañ oc mênêsa anña nom ñagamên samob gebe ênsaê lau samob, tañ sêñgôn nom nañ, gebe lêtôm tau êtap aôm sa êwiñ atom. ¹¹Aê oc jawac sebeñ. Gên tañ kôkôc kêtü nê m gên su nañ, ômêñgôm ñajañagey gebe ñac teñ êjañgo nê m sunsuy su atom. ¹²Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ ey êtu alê êkô ñoc Anôtônê lôm dabuñ. Ey oc êwi lôm dabuñ siñ êsa êna atomanô. Ma aê jato ñoc Anôtônê ñaê to ñoc Anôtônê malac Jerusalem wakuc ñaê ênsac ey. Ñoc Anôtô oc êkêñ malac tau êsêp anña undambê êmên. Ma jato tauc ñoc ñaê wakuc ênsac ey êwiñ. ¹³Ñac tañ nê tañasuy gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdên gölôac dabuñ nec.

Bij gédên gôlôac Laodikeaᅇa

¹⁴“Ma oto bij tonec êndên gôlôac dabuᅇ Laodikeaᅇa nêᅇ aᅇla.

“Biᅇᅇanô ᅇatau tau, taᅇ gêwa bij sa ᅇaᅇêᅇ to biᅇᅇanôgeᅇ, gêᅇ taᅇ Anôtô kékêᅇ naᅇ, samob ᅇamôkê naᅇ, kêsôm bij tonec gebe ¹⁵Aê kajala nêᅇ koleᅇ ma kajala gebe aôm ᅇaluc atom me ᅇandaᅇ atom. Ojae, jalic aôm ᅇaluc me ᅇandaᅇ acgommaᅇ. ¹⁶Mago aôm ᅇaluc atom ma ᅇandaᅇ atom, aôm ᅇakolalokola, amboac tonaaᅇ aê gabe jakasôp aôm siᅇ aᅇa aocsuᅇ. ¹⁷Aôm kôsôm gebe Aê ᅇac toawa ma ᅇoc waba taêsam, tec kapô lêna gêᅇ taᅇ atom. Mago aôm gôjam kauc taôm. Aôm gômoa jageo ᅇanô ma lau embe sêlic, oc taêᅇ walô aôm. Aôm ᅇac ᅇalêlôm sawa ma matampec to gômoa ôlim ᅇaômageᅇ. ¹⁸Amboac tonaaᅇ aê gabe jawa lêᅇ taᅇ sa êndên aôm acgom. Ônam ôli gold, taᅇ sêpac ᅇa ja e ᅇawasi kêsaa naᅇ, êndên aê gebe ôtu ᅇac tolêlôm. Onam ôli ᅇakwê kwalam gebe ênsaa aôm gebe majam êsa êtu ôlim ᅇaômaja atom, ma ônam ôli ᅇalêsi gebe ôniᅇ oso matamanô e ôlic gamêᅇ ᅇaᅇêᅇ êsa. ¹⁹Aê embe têtac êwiᅇ lau taᅇ, oc jamêtôc to jakôniiᅇ êsêac. Amboac tonaaᅇ ôpôn taôm topalêgeᅇ e ônam taôm ôkwi. ²⁰Alic acgom, aê tec kakô katamdêᅇmôê ma kamadi kakô. Taᅇ embe êᅇô aê aoc ma êlêc katam su, oc jasô jandên eᅇ jana ma janiᅇ gêᅇ jawiᅇ eᅇ ma eᅇ êniᅇ gêᅇ êwiᅇ aê. ²¹Taᅇ embe êku ᅇacjo tulu, oc jakêᅇ eᅇ êᅇgôn ᅇoc lêpôn êwiᅇ aê, amboac aê kaku ᅇacjo tulu ma gaᅇgôn Tamocnê lêpôn gawiᅇ eᅇ. ²²ᅇac taᅇ nê taᅇasuᅇ gêc naᅇ, êᅇô bij, tec ᅇalau kêsôm gêdên gôlôac dabuᅇ nec.”

Sakiᅇ dabuᅇ undambêᅇa

4 Tonaᅇ su acgom, go galic ᅇakatu taᅇ. Aê galic undambê ᅇakatam taᅇ gêᅇa ma awa ᅇamataja, taᅇ kêsôm bij gêdên aê ma gaᅇô amboac dauc kêtaaᅇ

naᅇ, kêsôm gebe “Ôpi ômôêᅇ, aê gabe jatôc bij, taᅇ oc mêᅇêsa êtu ᅇamu naᅇ, êndên aôm.” ²Ma sep tagaᅇ katuc kaiᅇ taᅇ kêsaa e galic lêpôn kiᅇᅇa taᅇ kékô undambê ma ᅇac taᅇ gêᅇgôn lêpôn tau. ³Ma ᅇac, taᅇ gêᅇgôn lêpôn kiᅇᅇa naᅇ, laᅇôanô ᅇawasi amboac jabo ma bom-samuc amboac môêc. Ma kasômbuc kêᅇi lêpôn auc ma galic amboac kalacwaô. ⁴Go lêpôn 24 kêᅇi lêpôn kiᅇᅇa tau auc, ma laumata 24 sêᅇgôn lêpôn tau ᅇaô. Êsêac sêsô ᅇakwê kwalam-kwalam to sêkuc sunsuᅇ gold. ⁵Ma ôsic kékac to awaᅇ kêsaa ma wapap gêᅇac kêsaa aᅇa galic lêpôn kiᅇᅇa tau. Ma daweaᅇ 7 gelom kékô lêpôn tau ᅇanêᅇa. Daweaᅇ taᅇ Anôtônê ᅇalau 7. ⁶Ma gwêc taᅇ kêpoac lêpôn tau ᅇanêᅇa. Gwêc tau ᅇakêᅇkêᅇ laᅇwageᅇ amboac glas.

Ma aᅇa gamêᅇ ᅇaluᅇ tau bôc aclê sêkô sêᅇi lêpôn kiᅇᅇa auc. Êsêac mataaᅇanô taêsam gêᅇam ôliᅇ nêᅇaᅇa to muᅇa auc samucgeᅇ. ⁷Bôc ᅇamataja kêtôm lewe. Go ônaᅇ kêtû luagêcᅇa naᅇ, kêtôm bulimakao kapoac. Ma ônaᅇ kêtû têlêacᅇa naᅇ, laᅇôanô kêtôm ᅇamalac. Ma ônaᅇ kêtû aclêᅇa naᅇ, kêtôm momboaaᅇ gêlôb. ⁸Ma bôc aclê tonaaᅇ nêᅇ ᅇamagê 6 kêtôm êsêacgeᅇ. Ma mataaᅇanô gêᅇam ôliᅇ dêᅇmôêᅇa to lêlômᅇa auc. Êsêac sêsôm bij tonec kêtôm bêc to geleᅇ sêlêwaᅇ atom gebe “Apômtau Anôtô, ᅇaniniᅇ ᅇatau, eᅇ ᅇac dabuᅇ, dabuᅇ, dabuᅇ.

Eᅇ gêmoa gêdên andaaᅇeᅇ ma gêmoa galoc ma oc êmêᅇ.”

⁹Ma gêdên taᅇ bôc tau sêkêᅇ ᅇawasi to wae ma daᅇge gêdên ᅇac tau, taᅇ gêᅇgôn lêpôn kiᅇᅇa ma oc êmoa mata jali taᅇgeᅇ ma taᅇgeᅇ naᅇ, ¹⁰êsêac laumata 24 tonaaᅇ sêu tauᅇ gêdên ᅇac, taᅇ gêᅇgôn lêpôn naᅇ, to tetaᅇ mec gêdên ᅇac, taᅇ gêᅇgôn lêpôn naᅇ, to tetaᅇ mec gêdên ᅇac, taᅇ êmoa mata jali taᅇgeᅇ ma taᅇgeᅇ, ma tetoc nêᅇ sunsuᅇ gêc lêpôn ᅇanêᅇaᅇa ma sêsôm gebe

¹¹“O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôtômgor gebe ôkôc ñawasi ma waem to ñaclai, gebe aôm kôkên gên samob ma aômnêm biñ kékên gên samob mênkêsa to ñanô kêsa tec sêmoa.” [¶]“têntac ñandaj gédên nêñ ñataunja nec atom. Êsêac tetoc nêñ Apômtau sa ña lên amboac tonañ.

Buku ma domba ñabiñ

5 Aê galic buku teñ kêsêp ñac, tañ gênggôn lêpôn nañ, nê lêma anôña. Teto biñ kêsêp lêlômña to dêmôêña, go sêkic tôn ma sêkên peñ 7 kêpi ñaomata. ²Go galic anjela ñaclai teñ kêsôm biñ kékac awa sagen gebe “Asa kêtôm gebe êkac peñ su ma êkac buku tau sa.” ³Ñac teñ anja undambê me anja nom me anja nom ñalêlôm kêtôm gebe êkac buku sa ma êsam atom. ⁴Ma aê kêtantañ ñanô gebe têtap ñac teñ sa kêtôm gebe êkac buku sa ma êsamña nec atom. ⁵Go laumata tau nêñ teñ kêsôm gédên aê gebe “Ôtañ atom. Ôlic acgom, lewe anja Judanê gôlôac, Dawidnê wakuc teñ, kêku ñacjo tulu. Ñac tonañ tec êkac peñ 7 su ma êkac buku tau sa.”

⁶Go galic domba teñ kêkô lêpôn kiñña to bôc aclê ma laumata 24 ñalêlôm. Domba tau ñalañô amboac sêbuc su. Nê jabo 7 to mataanô 7. Mataanô 7 tau Anôtônê Ñjalau 7, tañ kêsakiñ sêjam nom samucgeñ auc. ⁷Tec domba tau jakêkôc buku su anja ñac, tañ gênggôn lêpôn kiñña ñaô nañ, nê lêma anôña. ⁸Gédên tañ eñ kékôc buku su nañ, bôc aclê to laumata 24 sêu taun sêc domba lañônêmña. Êsêac sêkôc gên wêña kêtômgeñ ma sêkôc laclu gold. Gênmalu tañ kêsêp laclu nañ, Anôtônê launêñ mec. ⁹Ma êsêac sêpuc wê wakuc teñ sa gebe

“Aôm kôtôm gebe ôkôc buku ma okac ñapeñ su, gebe sêbuc aôm ma nêñ dec gêjam ôli ñamalac tomôkê-tomôkê ma aweñ teñ-aweñ teñ ma to-m-to-m ma toton-toton têtû Anôtônê lau.

¹⁰Aôm kôkên êsêac têtû Anôtônê gamên to dabunwaga, gebe sênam sakiñ aêacnêñ Anôtô ma sênam gôlin anja nom.”

¹¹Go galic to ganjô anjela taêsam aweñ. Anjela tau sêgi lêpôn kiñña to bôc ma laumata auc ma nêñ namba 1,000 to 1,000 ma 10,000 to 10,000. ¹²Êsêac sêsôm ña aweñ kapôên gebe “Domba tañ sêbuc nañ, kêtôm gebe êkôc ñaclai to gên tolêlôm-tolêlôm ma kauc mêtêña to ñajana ma wae to ñawasi ma lambiñ.”

¹³Ma ganjô gên samob, tañ Anôtô kékên nañ, anja undambê to nom ma anja nom ñalêlôm to gwêc ma geñ samob, tañ sêjam aucgeñ nañ sêsôm gebe “Lambiñ to wae ma ñawasi to ñajana endej ñac, tañ gênggôn lêpôn kiñña nañ, agêc Domba tengeñ ma tengeñ.”

¹⁴Go bôc aclê tau tonañ sêlôc gebe “Biññanô.” Ma êsêac laumata sêu taun jasêc ma teteñ mec. ^{§§}taên ênam gebe lau teñ sêsam papia tau sewiñ atom, go sêkic papia tôn ña gam me o teñ ma sêsap ñaomata tôn kêpi tagen ña katêkwi, go sêpen nêñ ñatalô êwa êsêac saña kêsêp katêkwi tau. Katêkwi tonatalô tau sêsam gebe peñ. Ñac tañ papia gêjac eñ ñawae nañ, êkac peñ tau su acgom, go êtôm gebe êsam papia tau. tau. Kat kwl to atalô tau Jam gebe pe ac tañ papla gêjac eñ ñawae nañ, êkac pe tau 8 U aC 9 Om, go êtôm gebe Ñjam papla tau.

[¶]4:11 Laumata 24 sêkac nêñ sunsuñ su gêc nom kêtû

^{§§}5:14 Lau ñanô embe teto papia êndên ñac teñ ma embe

Biñ peñña

6 Go galic Domba kêkac buku ñapeñ 7 ñamataña su. Ma gañô bôc aclê nêñ teñ kêsôm awa amboac wapap gê-jac gebe “Ômôên.” ²Ma gaôc matocanô sa ma galic hos kwalam-kwalam teñ. Ñac tañ gêñgônñ hos ñaô nañ, kêmgôm talam ma sêkên sunsunj gêdên eñ kêkuc. Ma ñac tau kêsâ gêja kêtôm ñac-kêku-ñacjo-tuluwaga, ma eñ oc êku ñacjo tulu.

³Go Domba kêkac ñapeñ kêtû lu-agêcña su. Ma gañô bôc kêtû luagêcña kêsôm gebe “Ômôên.” ⁴Ma hos kokoc teñ kêsâ gêmên. Ma ñac, tañ gêñgônñ hos ñaô nañ, kêtû ñatau gebe êkôc biñmalô su aña nom ma êkên ñamalac senseñ taun, tec sêkên siñ kapôên teñ gêdên eñ.

⁵Go Domba kêkac ñapeñ kêtû têlêacña su. Ma gañô bôc kêtû têlêacña kêsôm gebe “Ômôên.” Ma gaôc matocanô sa e galic hos jejec teñ. Ma ñac, tañ gêñgônñ hos ñaô nañ, kêkôc dôñ tanam dôñ gên ñawapacña kêsêp lêma. ⁶Ma gañô awa teñ kêsâ bôc aclê ñasawa gebe “Kôm bêc tageñña ñaôli kêtôm gebe tanam ôli padî kap luagêc. Kôm bêc tageñña ñaôli kêtôm gebe tanam ôli labi kap 6geñ. Mago ôñgôm ñalêsi to wain êtu sec atom.”

⁷Go Domba kêkac ñapeñ kêtû aclêña su. Ma gañô bôc kêtû aclêña nê awa gebe “Ômôên.” ⁸Tec gaôc matocanô sa e galic hos bobob teñ. Ma ñac, tañ gêñgônñ hos gaô nañ, nê ñaê gebe Gêmacanô. Ma lau lamboamña têdaguc eñ. Ma sêwa lau nomña kêkôc gêja toñ aclê, ma Gêmacanô to nê lau têtap ñaclai sa gebe senseñ toñ aclê tonañ ñateñ su ña siñ to ña tôbôm ma ña gêmac tokaiñ-tokaiñ to ña bôclai nomña.

⁹Go Domba kêkac ñapeñ kêtû lemeñ teñña su. Ma aê galic lau, tañ sêjac êsêac êndu kêtû sêsôm Anôtônê biñ lasê to sêwa biñ tau sa ñañêñña nañ, nêñ katuj sêmoa altar ñalabu. ¹⁰Ma êsêac

sêmôêc ña aweñ kapôên gebe “O ñatau dabun to biññanôña, êndên ondoc go ômêtôc biñ ma ôkên aêacma dec ñagêjô êndên lau nomña.” ¹¹Tec sêkên ñakwê kwalam-kwalam gêdên êsêac kêtômgeñ ma sêsôm gêdên êsêac gebe sêlêwan taun saunjen êwiñ e ñacjo sênac lau, tañ sêjam kôm sêwiñ êsêac to nêñ lasitêwai êndu nasêwiñ êsêac, go Anôtô êmêtôc lau nomña.

¹²Ma aê galic Domba kêkac ñapeñ kêtû 6ña su ma ôjô gêjam kapôênanô e oc kêtû jec amboac talu ñasaô-saô ma ajôn samuc amboac dec. ¹³Utitalata umbonña sêpôp sêsêp nom amboac wa tomatac-tomatac sêsêlô êndên tañ mu êsêlêñ kapôên nañ. ¹⁴Ma umbonj gêlêc tau amboac sêlêc lacgeñ ma lôc to nuc samob sêkên maleñ siñ. ¹⁵Go kiñ nomña to lau towae ma siñwaganêñ kapitai to lau tolêlôm ma ñajaña to gêñôma ma êsêac, tañ sêmoa nêñ lêtêgeñ nañ, êsêac samob sêsiñ taun sêsêp gêsun to poclabu aña lôc. ¹⁶Ma sêsôm gêdên lôc to poc kapôên gebe “Aku taôm sa mênangênduc aêac auc gebe ñac, tañ gêñgônñ lêpônñ kiñña nañ, agêc Domba, tañ têtac ñandan nañ, sêlic aêac sapu. ¹⁷Gebe agêcnên bêc kapôên têtac ñandanña mênkêsâ, ma asa kêtôm gebe êpuc tau tôn êkô.”

Sepeñ ñatalô kêpi Israelneñ lau 144,000

7 Tonañ su, go galic añela aclê sêkô nom ñakêclêsu aclê ma sêmêgôm nom ñamu aclê tôn, gebe mu teñ êsêlêñ naêpi nom ma gwêc to ka teñ atom. ²Go galic añela teñ aña oc ñam kêpi gêmên, nañ kêkôc Anôtô mata jali nê peñ sepeñ ñatalôña ma gêmôêc ña awa kapôên gêdên añela aclê, tañ têtap ñaclai sêngôm nom to gwêc êtu secña sa nañ gebe ³“Añgôm nom to gwêc ma ka êtu sec atomgeñ e aêac apeñ ñatalô êpi aêacnên Anôtônê sakiñwaganêñ teñ-

belej su acgom.”⁴ Go ganô sêsa lau, tañ sepej ñatalô kêpi êsêac nañ, nêj namba sa kêtôm 144,000. Sepej ñatalô kêpi Israel latuinêj gôlôac samob kêtômgej.

⁵ Añga Judanê gôlôac sepej ñatalô kêpi lau 12,000,

añga Rubennê gôlôac 12,000,

añga Gadnê gôlôac 12,000,

⁶ aña Asernê gôlôac 12,000,

aña Naptalinê gôlôac 12,000,

aña Manasenê gôlôac 12,000,

⁷ aña Simeonnê gôlôac 12,000,

aña Lewinê gôlôac 12,000,

aña Isakamê gôlôac 12,000,

⁸ aña Sebulonnê gôlôac 12,000,

aña Josepnê gôlôac 12,000,

ma aña Benjaminnê gôlôac 12,000.

Lau nomja totoj-totoj sêjam sakinj Anôtô

⁹ Tonañ su, go galic lau taêsam ñasec, ñac teñ kêtôm gebe êsa êsêac saña atom-anô. Êsêac aña lau totoj-totoj samob nêj to lau tomôkê-tomôkê ma lau to-m-to-m samob to lau aweñ teñ-aweñ teñ. Êsêac sêkô lêpônj kinja to Domba lañônêmja sêsô ñakwê kwalam-kwalam ma sêoc tômtôm ñalaun. ¹⁰ Ma sémôêc ña aweñ kapôêj gebe “Moasinj ênam aêac kêsijnja gêmêj aña Anôtô, tañ gêngônj lêpônj kinja nañ, agêc Domba nêj.” ¹¹ Ma aña samob, tañ sêkô sêgi lêpônj kinja to laumata ma bôc aclê auc nañ, sêu tauj têtap labôcgej sêc lêpônj kinja ñanêmja ma tetenj mec gêdêj Anôtô ¹² ma sêsôm gebe “Biñjanô, lambinj to ñawasi ma kauc mêtêja to dange ma wae to ñaclai ma ñajaña êndêj aêacnêj Anôtô tengej ma tengej. Biñjanô.”

¹³ Go laumata teñ kêtû kênac aê gebe “Êsêac tañ sêsô ñakwê kwalam-kwalam nañ, asa lau ma sêmêj aña ondoc.”

¹⁴ Ma aê kasôm gebe “Ïoc apômtau, aôm kôjalagac.” Tec enj kêsôm gêdêj aê

gebe “Gêñwapac kêkônij êsêac ñanô, tec sêmêj ma sêkwasiñ nêj ñakwê kêsêp Dombanê dec, tec ñakwê tau kêtû sêp.

¹⁵ Sêgôm amboac tonañ, tec sêkô Anôtônê lêpônj kinja ñanêmja ma sêjam sakinj enj kêtôm bêc to geleñ sêmoa ênê lôm dabunj.

Ma ñac, tañ gêngonj lêpônj kinja ñaô nañ, mênjêtu nêj bec.

¹⁶ Mo to bu oc êjô êsêac êtiam atom.

Ma oc to gêj ñandanj teñ oc êtuñ êsêac êtiam atom,

¹⁷ gebe Domba, tañ kêkô lêpônj ñaluñgeñ nañ, oc ejop êsêac

ma oc êwê êsêac sêndêj bumata mata jali sêna.

Ma Anôtô oc êmbunj êsêac materjsulu samob aña matengasi su.”

Ñapej kêtû 7ña

8 Domba kêkac ñapej kêtû 7ña su, go undambê ñagamêj ñañêj kêsâ kêtôm ockatu ñasawa ñamakeñ. ² Go galic aña 7, tañ sêkô Anôtô lañônêmja nañ, sêkôc dauc 7.

³ Ma aña teñ gêmêj kêkô kêsî altarja. Enj kêkôc laclu gold gêñmaluñ teñ. Ma sêkêj gêñmalu taêsam gêdêj enj gebe êkêj êtu da ênsac altar gold, tañ kêkô lêpônj kinja ñanêmja nañ, êwiñ Anôtônê lau samob nêj mec. ⁴ Ma gêñmalu ñajadaunj gêônj sa aña aña, tañ kêkô Anôtô lañônêmja nañ lêma, kêpi gêwiñ Anôtônê launêj mec gêja. ⁵ Go aña kêkôc laclu gêñmaluñ jakêkêj ja aña altar kêsêp e mêngec ma kêbalinj kêsêp nom gêja. Su, go wapap gêjac to gamêj ñakicsêa kêsâ ma ôsic kêkac to ôjô gêjam.

Dauc kêtaj

⁶ Ma aña 7, tañ sêkôc dauc 7 nañ, sêmasañ tauñ gebe sênac êtañ.

⁷ Aña ñamataña gêjac dauc kêtaj ma kompoc to ja ma dec kêgaluñ gêwiñ tau kêsêp nom gêja. Sêwa nom samuc kêkôc

gêja ñamakenj tâlêac ma sêwa ka kêkôc gêja tonj tâlêac amboac tonanjenj. Tec ja geñ nom ñamakenj tej to ka ñatonj tej su ma gêgwanj matac-matac samob tomalagenj.

⁸Go añela kêtû luagêcña gêjac dauc kêtañ ma gêñ amboac ja geñ lôc kapôênj tej gêu tau kêsêp gwêc gêja. Gwêc tau sêwa kêkôc gêja tâlêac ma ñaterj kêtû dec. ⁹Ma sêwa gêñ materj jali, tañ sêsê awenj sêmoa gwêc nanj, to wanj, tañ sêpoac gwêc nanj, kêkôc gêja tonj tâlêac ma gêñ materj jali nêñ tonj tej to wanj ñatonj tej sêjanja.

¹⁰Go añela kêtû tâlêacña gêjac dauc kêtañ. Ma utitalata kapôênj tej kêpôp aña umbonj kêtôm dawenj ñawaô. Ma sêwa bu samob kêkôc gêja tâlêac, tec jakêsêp ñaterj to kêsêp bumata gêwinj.

¹¹Ma utitalata tau ñaê gebe ñamakic. Ma bu tâlêac tau ñaterj ñamakic kêsa. Ma ñamalac taêsam sênôm bu ñamakic tau, tec sêmac êndu.

¹²Go añela kêtû aclêña gêjac dauc kêtañ. Ma sêwa oc kêkôc gêja ñamakenj tâlêac ma sêwa ajônj kêkôc gêja ñamakenj tâlêac to sêwa utitalata kêkôc gêja tonj tâlêac. Ma oc ñamakenj tej to ajônj ñamakenj tej ma utitalata ñatonj tej gêjam kanuc. Ma têm oc to ajônj ma utitalata kêpô nomña kêtû dambê kêtôm tonanjenj.

¹³Go galic to ganjô momboanjenj gêlôb gêmoa umbonj ñalabu ma gêmôc ña awa kapôênj gebe “Ojae, ojae, ojae, lau tañ sêngônj nom nanjmênj. Añela tâlêac tec sêmoa. Nêñ dauc embe êtañ, oc êsêacmênj sêngônj naeo ñanôgoc.”

9Go añela kêtû lemenj tenja gêjac dauc kêtañ. Ma galic utitalata tej kêpôp aña umbonj kêsêp nom gêja, ma sêkênj ki gamênj ñakêlêndinj secña gêdênj enj. ²Ma enj kêlai gamênj ñakêlêndinj ñakatam su ma jadauj kêpi aña gêsuj tau tonanjenj kêtôm ja geñ oba ñatêtac mênjgêjam oc to gamênj auc

e ñakesec kêsa. ³Ma wagô sêsa aña jadauj ñalêlôm mênjsêjam nom auc, ma nêñ ñaclai kêtôm alidêbu nomña nêñ. ⁴Ma biñ gêdênj êsêac gebe sêngôm gêgwanjenj nomña to gêñ ñalaujenj matac-matac ma ka sec atom, têtû kasec ñamalac, tañ sepenj Anôtônê ñatalô kêpi êsêac tenbelenj atom nanjenj. ⁵Mago wagô tau têtôm gebe sênac ñamalac êndu atom, sêlôc gebe sêlênsu êsêacgeñ êtôm ajônj lemenj tej. Sêlênsu êsêac ña ñandanjenj êtôm alidêbu êñac lau ñandanjenj. ⁶Êndênj ñasawa tonanjenj ñamalac sêngôm gêñlêlôm gebe sêmac ênduña, mago sêngôm elêmê. Êsêac oc sênam awenj su gebe sêmac êndu, mago gêmac oc êc êsêac sugenj.

⁷Wagô tau ñalanjô amboac hos, tañ sêmasanjenj kêtû sinja nanj. Êsêac sêkuc gêñ amboac sunsunjenj gold, ma êsêac lanjônjanj amboac ñamalac lanjônânj. ⁸Êsêac môkênjlanjenj baliñ amboac lauonênjenj ma lunlunjenj amboac lewenênjenj. ⁹Talic êsêac bônjdagi amboac maluku ki gêsanjenj auc, ma nêñ magênjenj ñakicsêa amboac kareta, tañ hos taêsam sê ma sêlêti kêtû sinja nanj. ¹⁰Ma nêñ lênjuc tokêm amboac alidêbunênjenj, ma nêñ ñaclai gêc ñalênjuc tau ñalêlôm, gebe têtû kasec ñamalac êtôm ajô lemenj tej. ¹¹Añela gamênjenj ñakêlêndinj secña kêtû nêñ kinjenj, nê ñaê ña Ebolai awenj gebe Abadon, ma ña aêac awenj gebe ñac-gesenjenj-gênjenj-ñsamob-suwaga.

¹²Ojae ñamataña mênjgêja su. Ojae luagêc gacgeñ gêc, oc mênjêsa êtu ñamu.

¹³Go añela kêtû 6ña gêjac dauc kêtañ. Ma aê ganjô awa tej kêsa aña jabo aclê, *tañ gêsac altar gold, tañ kêkô Anôtô lanjônênjenj nanjenj ñakêclêsu.

¹⁴Awa tau kêsôm gêdênjenj aña kêtû 6ña, tañ kêkôc dauc nanjenj, gebe “Ôñgamboac aña aclê, tañ sêkô êsêac tônjenj sêmoa bu kapôênjenj Euprat nanjenj su.” ¹⁵Ma enjenj kêgaboac aña aclê tonanjenj su. Aña tau sêmasanjenj taunjenj kêpi jala tonanjenj ñajônjenj to

ñabêc ma ñaockatu su gebe sêwa ñamalac samob êkôc êna toñ têlêac ma sênac ñamalacnêñ toñ têlêac tau ñateñ êndu. ¹⁶Ma aê ganô sêsa siñwaga, tañ sêñgôn hos ñað nañ, nêñ namba sa, ma namba tau 200 million. ¹⁷Ma katuc kainñ teñ kêsa e galic hos to lau, tañ sêñgôn ñað nañ. Êsêacnêñ maluku kokoc kêtôm ja to majan-majan ma jonjon. Ma hos tau môkêñapac amboac lewenêñ, ma ja to jadaun ma talao kêsa êsêac aweñsun. ¹⁸Gêñwapac têlêac tonec ja to jadaun ma talao, tañ kêsa êsêac aweñsun nañ, gesen ñamalac, tañ sêwa kêkôc gêja toñ têlêac nañ, ñateñ su. ¹⁹Hos tau nêñ ñac lai ñam kêsêp êsêac aweñsun to nêñ lêñuc. Nêñ lêñuc tomôkêñapac amboac moac. Ma môkêñapac tau tonañ têtû kasec ñamalac.

²⁰Ma ñamalac ñagêdô, tañ gêñwapac tonañ gesen êsêac su atom nañ, sêjam taun ôkwi anga nêñ kôm, tañ lemen sêgôm nañ atom. Êsêac tetenñ mec gêdêñ ñalau sec sêwi siñ atom ma tetenñ mec gêdêñ gwam, tañ sêmasan ña gold to silber ma ki to poc ma ka, ma têtôm gebe sêlic gamêñ to sêñô biñ ma sêsêlêñ atom nañ. ²¹Ma êsêac sêjam taun ôkwi anga nêñ lêñ sêjac ñamalac êndu to nêñ sôlôn toê-toê ma nêñ lêñ mockainjo to mockainja ma nêñ biñ genjenja atom. *jabo kapôên aclê ma sêkêñ jabo ñakatu tau kêkô altar ñakêclêsu aclê. ma êkêñ Jabo akatu tau k k altar akacñu acñ.

Añela to buku saun

10 Go galic añela ñajana teñ anga undambê kêsêp gêmêñ. En kêkôm tau auc ña tao, ma kasômbuc teñ gêsac en môkêapac, ma lanðanô amboac oc ma akain amboac alê ja. ²Buku saun teñ kêkac tau sa kwananjen kêsêp en lêma. Ma ketoc akain anôña kêkô gwêc ma gasêña kêkô bau. ³Go en

gêmôc ña awa kapôên amboac lewe kêtan. En gêmôc su, go wapap 7 sêjac ma sêsôm biñ. ⁴Wapap 7 sêsôm biñ su, ma gabe jato biñ tau. Mago ganô awa teñ kêsa anga undambê gêmêñ gebe “Biñ tañ wapap 7 sêsôm nañ, ênêc aômñagen, oto sa atom.” ⁵Go añela, tañ galic en kêkô gwêc to bau nañ, gêoc lêma anôña sa kêpi undambê gêja, ⁶ma kêtôc lêma kêpi ñac mata jalina, tañ gêmoa tenjen ma tenjen.

Ñac tau kêkêñ undambê to ñagêñ samob ma nom to ñagêñ samob ma gwêc to ñagêñ samob. Ma añela kêsôm gebe “Têm oc êmbacnê. ⁷Êndên tañ añela kêtû 7ña ênac dauc êtan nañ, Anôtô oc ênac dabin nê biñ ñalêlômña, amboac kêsôm ñawae ñajam tau lasê gêdên propete, tañ têtû ênê sakinwaga nañ.”

⁸Ma awa, tañ ganô kêsa anga undambê gêmêñ nañ, kêsôm biñ gêdêñ aê kêtiam gebe “Ôna ma ôkôc buku, tê kêkac tau sa kwananjen kêsêp añela, tañ kêkô gwêc to bau nañ, lêma nê su.” ⁹Tec aê gadên añela tau gaja ma kasôm gêdên en gebe “Ôkêñ buku saun tonañ êndên aê.” Ma en kêsôm gêdên aê gebe “Ôkôc wacônij. Buku tau oc êngôm nêñ ñatê-tacsêga ñamakic êsa. Mago awamsun oc ênsaê ñakana amboac lêp.” ¹⁰Ma kakôc buku saun tau su anga añela lêma ma mêngaen e kêsâê ñakana amboac lêp gêc aocsun. Aê kadanjon su, go ñoc ñatê-tacsêga ñamakic kêsa. ¹¹Ma sêsôm gêdên aê gebe “Oc biñ lasê êtiaman êpi lau to-m-to-m to lau toton-toton ma lau aweñ teñ-aweñ teñ ma kin tokin.”

Sêwa-biñ-sa-ñajenwaga luagêc

11 Go sêkêñ ôpic teñ kêtôm tôc tanam dôñ gêñña gêdên aê ma sêsôm gêdên aê gebe “Ôndi naðnam dôñ Anôtônê lôm dabun to altar ma êsêac, tañ tetenñ mec sêmoa lôm dabun ñalêlôm

*9:21 Lau Juda sêmasan nêñ ñagêlôn teñ. Êsêac sêsap

nañ. ²Mago ondec malacluñ lôm dabuñ ñamagêña ênêcña, ônam dôñ atom, gebe sêkêñ gêdêñ lau samuc sêwê kainñ ma êsêac oc sêka malac dabuñ popoc êtôm ajônñ 42. ³Ma aê oc jakêñ ñoc sêwa-biñsa-ñañewaga luagêc. Êsêagêc sêsô talu sa ma seoc biñ lasê êtôm bêc 1,260.” ⁴Ñac ulu tonañ têtôm katêkwi luagêc me jakaiñ luagêc, tañ sêkô nom Ñatau lañônem nañ. ⁵Ma teñ embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, go ja êsa êsêagêc aweñsuñ e naênig agêcnêñ ñacjo su. Teñ embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, nañ senseñ eñ su ña ja êtôm tônêgeñ. ⁶Ñaclai gêdêñ êsêagêc gebe sêmbôc umbonñ auc e kom teñ ênac êndêñ bêc êsêagêc seoc biñ lasêña atom. Ma ñaclai gêdêñ êsêagêc gebe sênam bu ôkwi êtu dec. Ma êsêagêc oc sêlênsu nom ña gêñwapac tokaiñ-tokaiñ êtôm tañ taêñ gêjam nañ.

⁷Êndêñ tañ sênac dabiñ nêñ kôm sêwa biñ saña nañ, bôc tau oc êpi anğa ñakêlêndiñ sec mênênac siñ êndêñ êsêagêc e êku êsêagêc tulu ma ênac êsêagêc êndu. ⁸Ma êsêagêcnêñ ñawêlêlañ oc ênêc malacsêga ñaintêna. Êsêac sêlêwiñ malac tau gebe Sodom to Aiguptu. Anğa malac tonañ êsêac sêjac êsêagêcnêñ Apômtau kêpi kakesotau. ⁹Ma lau anğa lau to-m-to-m ma lau tomôkê-tomôkê to lau aweñ teñ-aweñ teñ ma lau toton-totonñ sêlic êsêagêcnêñ ñawêlêlañ ênêc êtôm bêc têlêac ma ñasêku ma sênac jao gebe sênsuñ atom. ¹⁰Ma lau nomña oc têtû samuc êsêagêc sêmac ênduña ma têtac ñajam, tec sêkêñ gêñ ñajam-ñajam ñaômagen êndêñ tauñ, gebe propete luagêc tonañ sêlêsu lau nomña. ¹¹Bêc têlêac ma ñasêku gêjaña, go Ñalau mata jaliña anğa Anôtônê kêsêp êsêagêcnêñ ñalêlôm gêja, tec agêc dêdi sêkô, ma êsêac, tañ sêlic êsêagêc nañ, têtêc tauñ ñanô. ¹²Ma ñaclagêc tau sêñô awa kapôêñ kêsa anğa undambê ma

kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Api tonec amêñ.” Go tao teñ kêsuñ êsêagêc sa sêpi undambê sêja ma agêcnêñ I acjo sêlic êsêagêc sêpi sêja. ¹³Ma gêdêñ ñasawa tonañ ôjô gêjam kapôêñ e malac tonañ ñaandu samob embe tawa êkôc êna tonñ 10, nañ ñateñ gêjaña. Ma ôjô tau gesen lau 7,000 su. Ma lau ñagêdô têtêc tauñ, tec tetoc Anôtô undambêña sa.

¹⁴Ojæ kêtû luagêcña tec mênêgêja su. Ma ojæ kêtû têlêacña oc mênêsa.

Dauc kêtû 7ña

¹⁵Go anğa kêtû 7ña gêjac dauc kêtanñ. Ma aweñ kapôêñ kêsa anğa undambê gebe

“Aêacnêñ Apômtau agêc nê Kilisi têtû nom ñagamêñ Ñatau, ma eñ oc ênam gôliñ êmoa teñgeñ ma teñgeñ.”

¹⁶Go laumata 24, tañ sêñgônñ nêñ lêpônñ sêmoa Anôtô lañônem nañ, sêu tauñ têtac labôcgeñ sêc ma teteñ mec gêdêñ Anôtô gebe

¹⁷“O Apômtau Anôtô, ñaniniñ Ñatau, tañ gômoa gêdêñ andanğenñ ma galoc gômoa nañ, aêac anam danğe aôm gebe kôwaka nêñ ñaclai kapôêñ sa ma gôjam gôliñ gômoa.

¹⁸Lau samuc têtac ñandanğ kêsâ, mago aôm têtac ñandanğ kêsâ amboac tonanğenñ.

Noc ômêtôc ñacmatêña to ôkêñ ñagêjô ñajam êndêñ propete, tañ têtû nêñ sakiñwaga to êndêñ nêñ lau ma êndêñ êsêac lau sauñ to kapôêñ, tañ têtêc aôm nêñ ñaê nañña, mênêgêc lasê.

Noc onseñ êsêac, tañ sesenñ nom nañ, tau tonec.”

¹⁹Ma Anôtônê lôm dabuñ anğa undambê ñakatam gêlêc su e Anôtônê poac ñakatapa, tañ kêkô ênê lôm dabuñ nañ, kêtû awê. Go ôsic kêkac to gamêñ ñakic-

sêa kêsa ma wapap gêjac to ôjô gêjam ma kompoc gêjac kapôên.

Awê ma lênguckêm nêñ biñ

12 Ma gêñtalô kapôên teñ anga undambê mênjkêsa gebe awê teñ kêsô oc kêtû nê ñakwê ma kékô ajôn ñaô ma kékuc utitalata 12 kêtû sunsuñ. ²Awê tau taê ma ñapalê kêtûñ eñ gebe êkôc, tec gêñgôn jageo ma kêwakic.

³Go gêñtalô teñ anga undambê mênjkêsa. Lênguckêm bomsamuc kapôên teñ tomôkéapac 7 ma ñajabo 10 kékuc sunsuñ 7. ⁴Ma nê lênguc gêbam utitalata umbonña toñ têlêac tonañ ñateñ piñpañ, ma kêpalip kêsêp nom gêja. Go lênguckêm jakêkô awê, tañ gebe êkôc ñapalê nañ lañônêm. Eñ kékô ma kêsaê gebe awê êkôc ñapalê su acgom, go eñ êndañgôn ñapalê tau su. ⁵Awê tau kékôc ñapalê ñac. Ñapalê tau tonañ oc ênam gôliñ lau samuc samob ña tôcki. Go gêñ teñ kêjañgo ñapalê su gédên Anôtô to nê lêpôn gêja. ⁶Ma awê tau kêsa gamên sawa gêja. Anôtô tau kêmasañ gamên ñasawa teñ kêtû eñña gebe sêlôm eñ anga tônê êtôm bêc 1,260.

⁷Go siñ kêsa anga undambê. Mikael to nê añela sêjac siñ gédên lênguckêm. Ma lênguckêm to nê añela sêjac siñ gédên êsêac, ⁸mago sêku êsêac tulu atom, tec lênguckêm to nê añela nêñ ñasawa teñ gêc undambê kêtiam atom. ⁹Êsêac têtij lênguckêm kapôên, moac langwa tau, tañ sêsam eñ gebe ñjackêlênsôn-ñiwaga me Sadan nañ su. Ñac tau kêsau nom ñagamên samob. Êsêac têtij eñ to nê añela su sêsêp nom sêja. ¹⁰Go ganô awa kapôên anga undambê kêsa gebe “Galoc moasiñ to ñajaña ma gôliñ kiñña gêmu gédên aêacnên Anôtô gêja. Ma ênê Kilisinê ñaclai kêsa, gebe têtij ñac, tañ kékô Anôtô lañônêm ma kégôliñ biñ kêpi aêacnên lasitêwai nañ su.

Eñ kégôliñ biñ kêpi êsêac kêtôm bêc to geleñgeñ.

¹¹Ma êsêac sêku eñ tulu ña Dombanê dec

to ña nêñ biñ, tañ sêwa sa nañ.

Êsêac têtac gêwiñ gebe sêmoa maten jali atom, tec sêmac êndu.

¹²Amboac tonan undambê to amac, tañ añgôn undambê nañ, têtac ñajam êsa.

Ojae, nom to gwêcmên,

Sadan kêsêp gédên amac gêwac totêtac ñandan kapôên,

gebe eñ kêjala su gebe nê têm kêtû dambêgac.”

¹³Gédên tonañ lênguckêm kêjala gebe têtij eñ su kêsêp nom gêja, tec kêjanda awê, tañ kékôc ñapalê ñac nañ. ¹⁴Ma sêkên momboañ kapôên ñamagê luagêc gédên awê tau, gebe êlôp êna nê mala, tañ gêc gamên sawa nañ. Êsêac oc sêlôm eñ anga tônê êtôm jala têlêac ma ajôn 6, gebe êmoa jaêc moac. ¹⁵Tec moac gêluc bu kapôên kêsa awasuñ kêdaguc awê tau gêja, gebe êc eñ su. ¹⁶Mago nom gêjam awê tau sa ma gêña awasuñ e kêdañgac bu, tañ lênguckêm gêluc kêsa awasuñ nañ su. ¹⁷Tec lênguckêm têtac ñandan gédên awê tau ma gêja gebe ênac siñ êndên ênê wakuc ñagêdô, tañ sêmasañ Anôtônê biñsu to sêwa Jesunê mêtê sa nañ. ¹⁸Ma lênguckêm kékô ambêô.

Bôc luagêc nêñ biñ

13 Go galic bôc teñ kêpi anga gwêc gêmên. Bôc tau nê jabo 10 ma môkéapac 7. Ma sunsuñ 10 gêsac nê jabo ñaô ma teto ñaê alôb-alôb gêsac môkéapac. ²Ma bôc tau, tañ galic nañ, ñalañô amboac pusip saleñña kapôên ma akaiñ amboac iwanê ma awasuñ amboac lewe awasuñ. Ma lênguckêm kékên nê ñajaña to nê lêpôn ma nê ñaclai kapôên gédên eñ. ³Ma sêlic bôc tau nê môkéapac tau ñateñ kêtôm sêjac êndu, mago ñakamoc sec tau gêmô. Tec lau nomña samob sê

taên ma tédaguc bôc tau. ⁴Ma êsêac teterj mec gêdênj lênjuckêm gebe kêkênj ñaclai gêdênj bôc, go teterj mec gêdênj bôc tau ma sêsôm gebe “Asa kêtôm bôc tonaj ma asa kêtôm gebe ênac sinj êndênj enj.”

⁵Ma Anôtô gêlôc gebe bôc etoc tau sa ña awasuj kapôênj to êsôm biñ alôb-alôb, ma kêkênj ñaclai gêdênj enj gebe êngôm gênj tau êtôm ajônj 42. ⁶Bôc tau gêña awasuj ma kêsôm biñ alôb-alôb kêpi Anôtô to kêpi ênê ñaê to ênê andu ma kêpi êsêac, taj sêngônj undambê. ⁷Ma Anôtô gêlôc gebe enj ênac sinj êndênj Anôtônê lau e êku êsêac tulu. Ma kêkênj ñaclai gêdênj enj gebe êtu lau tomôkê-tomôkê to lau to-m-to-m ma lau aweñj tej-aweñj tej to lau totoñj-totoñj samob nêñj ñatau. ⁸Ma lau nomña samob oc teterj mec êndênj bôc tau. Mago gêdênj taj Anôtô kêkênj undambê to nom atomgeñj nañ, lau tonaj nêñj ñaê kêsêp Domba, taj sêjac êndu nañ, nê buku mata jaliña atom.

⁹Ñac tej nê tañasuj embe ênêc, nañ, êñômaj.

¹⁰Embe ênac ñac tej ñawae gebe êngônj kapoacwalô,

oc êsêp kapoacwalô êna.

Ma embe ênac ñac tej ñawae gebe sênac enj ña sinj êndu,

oc sênac enj êndu.

Amboac tonaj Anôtônê lau sêoc gêñwapaç totêntac êpa sugenj ma sêkênj êwiñj.

¹¹Go galic bôc tauña tej kêpi aña nom ñalêlôm gêmênj. Bôc tonaj nê jabo luagêc kêtôm dombanê, mago kêsau biñ kêtôm lênjuckêm. ¹²Ma gêjam kôm ña bôc ñamataña nê ñaclai gêmôa bôc tau lañônêmña. Ma kêkac nom to êsêac, taj sêngônj nom nañ, gebe teterj mec êndênj bôc ñamataña toñakamoc sec, taj gêmô su nañ. ¹³Ma enj gêgôm gêñtalô kapôênj-kapôênj. Enj kêkênj ja kêsêp aña undambê gêmênj nom mênj-ñamalac samob sêlic. ¹⁴Bôc tau kêsau gêoc lau nomña

samob ña gêñtalô, taj Anôtô gêlôc gebe êngôm êmoa bôc ñamata ñalañônêm nañ. Ma bôc tau kêsôm gêdênj lau nomña gebe sêmansaj bôc, taj kêtap sinj ñakamoc sa, mago gêmôa mata jali nañ, nê ñakatu tej. ¹⁵Ma Anôtô gêlôc, tec bôc tau gêju awajaô mata jali kêsêp bôc ñakatu gebe bôc ñakatu êsôm biñ ma en-señj êsêac, taj teterj mec êndênj ñakatu atom nañ su. ¹⁶Ma bôc tau kêkac ñamalac samob, lau sauñj to kapôênj ma lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa ma lau, taj sêmoa nêñj lêtêgeñj nañ, to gêñômã gebe sepeñj ñatalô tej ênêc lemeñj anôña me tejbeleñj. ¹⁷Ñac tej embe êtap ñatalô tonaj sa atom, oc êtôm gebe ênam ôli gêñj me êkênj gêñj êndênj lau sênam ôli atom. Ñatalô tonaj bôc tau nê ñaê me ñaê tau ñanamba. ¹⁸Amboac tonaj lau tokauc mêtêña taênj ênam biñ tau ac-gom. Ñac tokauc êkip bôcnê namba ñam samañ, gebe namba tau ñamalac tej nê. Ma namba tau 666.

Lau 144,000 nêñj wê

14 Go gaôc matocanô sa ma galic Domba tau kêkô lôc Sion ma lau 144,000, taj teto êsêagêc Tama nêñj ñaê kêpi êsêac tejbeleñj nañ, sêkô sêwiñj enj.

²Ma gañô awa tej kêsã aña undambê kêtôm bu taêsam ñakicsêã ma kêtôm wapaç gêjac kapôênjanô. Ma gañô awa tau amboac lau wêña sêjac nêñj gêñj wêña kêtaj.

³Lau tau sêjam wê wakuc tej sêkô lêpônj kiñña to bôc aclê ma laumata lañônêmña. Ñac tej kêtôm gebe êñô wê tonaj e êtu tôñj enj atom, lau 144,000 taungeñj, taj Domba gêjam ôli êsêac su aña nom nañ, tec sêjam.

⁴Lau tonaj ñai têtũ sec gêdênj lauo atom, sêmoa tonêñj ñalêlôm ñawasigeñj. Êsêac tédaguc Domba sêsa intêna samob, taj enj kêsã nañ. Domba gêjam ôli êsêac su aña ñamalacnêñj e têtũ Anôtô agêc Domba nêñj gêñj ñanô ñamêc. ⁵Biñdansañ tej kêsã

êsêac awenşuŋ atomanô, gebe êsêacnêŋ keso masi.

Aŋela têlêac nêŋ biŋ

⁶Go galic aŋela teŋ gêlôb gêmoa undambê ŋalêlôm. Eŋ kêkôc ŋawae ŋajam teŋgeŋŋa teŋ gebe êsôm lasê êndêŋ lau, taŋ sêŋgônŋ nom naŋ, ma êndêŋ lau totoŋ-totoŋ samob to lau tomôkê-tomôkê ma lau awenŋ teŋ-awenŋ teŋ to lau to-m-to-m. ⁷Eŋ kêsôm ŋa awa kapôêŋ gebe “Atêc Anôtô to atoc eŋ taugenŋ sa, gebe ênê mêtôc ŋanoc mênkêsa. Ateŋ mec êndêŋ ŋac, taŋ kêkêŋ undambê to nom ma gwêc to bumata naŋ.”

⁸Ma aŋela teŋ kêdaguc mênkêtu luagêc ma kêsôm gebe “Sêku Babel kapôêŋ tulu, sêku tulugac, Babel tau kêkêŋ nê wain têtac ŋakalacŋa gêdêŋ lau samuc sênôm.”

⁹Go aŋela teŋ kêdaguc êsêagêc mênkêtu têlêac. Eŋ kêsôm ŋa awa kapôêŋ gebe “Teŋ embe eteŋ mec êndêŋ bôc to êndêŋ nê ŋakatu ma êkôc ŋatalô ênêc têbêla me lêma, ¹⁰naŋ oc ênôm wain Anôtônê têtac ŋandaŋŋa, taŋ kêkêc kêsêp nê têtac ŋandaŋ ŋalaclu, kêgaluŋ gêwiŋ gêŋ teŋ atom. Ma sêlênsu ŋac tau ŋa ja to talao aŋga aŋela dabuŋ to Domba laŋôŋnêma. ¹¹Ja taŋ êlênsu êsêac naŋ, ŋajadauŋ oc êpi endeŋ tôŋgeŋ. Êsêac taŋ teteŋ mec gêdêŋ bôc to gêdêŋ ênê ŋakatu ma sêkôc ênê ŋaê ŋatalô sa naŋ, oc sêniŋ awenŋ atom êtôm bêc to elenŋeŋ.”

¹²Amboac tonaŋ Anôtônê lau, taŋ sêmasaŋ Anôtônê biŋsu to sêkêŋ gêwiŋ Jesu naŋ, sêoc gêŋwapac totêntac êpa sugeŋ.

¹³Go gaŋô awa teŋ kêsa aŋga undambê gebe “Oto gebe Aê aoc êoc lau, taŋ Apômtau gêbiŋ êsêac tôŋ ma sêmac êndu galoc ma êndêŋ bêc ŋamuŋa samobgeŋ.” ŋalau Dabuŋ kêsôm gebe “Biŋŋanô, êsêac oc sêwi nêŋ koleŋ siŋ

ma sêniŋ awenŋ gebe nêŋ koleŋ ŋanô kêdaguc êsêac.”

Têm sejoŋ kôm ŋanô saŋa

¹⁴Go gaôc matocanô sa ma galic tao sêpsêp teŋ ma ŋac teŋ amboac ŋamalacnê latu gêŋgônŋ tao tonaŋ ŋaô. Eŋ kêkuc sunsuŋ gold ma lêma kêmgôm bôjaŋ jalô ŋamata teŋ. ¹⁵Ma aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga lôm dabuŋ mênŋgêmodêc ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ ŋac, taŋ gêŋgônŋ tao ŋaô naŋ, gebe “Ôsakiŋ nêŋ bôjaŋ jalô naônêc kôm ŋanô sa gebe noc tajoŋ kôm ŋanô saŋa mênkêsa ma gêŋ nomŋa kêtu lêwê su.” ¹⁶Tec ŋac, taŋ gêŋgônŋ tao ŋaô naŋ, gêjac bôjaŋ jalô kêsêp nom ma gêjac nom ŋakôm ŋanô sa.

¹⁷Go aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga lôm dêbuŋ, taŋ kêkô undambê naŋ, gêmêŋ ma gêoc bôjaŋ jalô ŋamata teŋ amboac tonaŋ.

¹⁸Go aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga altar gêmêŋ gêwiŋ, naŋ kêtu ja ŋatau ma gêmôcêc ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ ŋac tobôjaŋ jalô ŋamata tonaŋ gebe “Ôsakiŋ nêŋ bôjaŋ jalô ŋamata êna ma ojoŋ ŋanô aŋga nom ŋakôm wainŋa sa, gebe wain ŋanô kêtu lêwê su.” ¹⁹Go aŋela gêjac nê bôjaŋ jalô kêsêp nom ma kejoŋ wain ŋanô aŋga nom sa jakêbaliŋ ŋanô tau kêsêp sêpip wain ŋamala kapôêŋ. ŋamala tau tonaŋ Anôtônê têtac ŋandaŋ. ²⁰Êsêac sêpip wain ŋanô sêmoa malac ŋamagê e dec kêsa sêpip wain ŋamala tau. Dec tau kêsuŋ kêtôm gebe ênôm hos auc e êndêŋ ŋagôliŋ ma keselenŋ gêja kêtôm 300 kilometer.

Aŋela togeŋwapac ŋamuŋa tau

15Go galic gêŋtalô-kapôêŋ kaiŋ teŋ gêc undambê. Aŋela 7 sêkôc gêŋwapac ŋamuŋa 7 tau. Anôtônê têtac ŋandaŋ oc ênac dabiŋ tau êpi gêŋwapac tonec.

²Ma galic gêŋ amboac gwêc, naŋ kêtom glas sêgaluŋ gêwiŋ ja. Ma galic lau,

tañ sêku bôc to nê ñakatu ma nê ñaê ñanamba tulu nañ, sêkôc Anôtônê geñ wêña sêkô gwêc glas tau ñatali. ³Êsêac sêjam Anôtônê sakinwaga Mose nê wê ma Dombanê wê gebe

“O Apômtau Anôtô, ñaniniñ Ñatau, aômnêm kôm kapôên to kain teñ. O lau toton-toton samob nêñ kin, aômnêm lên samob jagêdên to biññanô.

⁴O Apômtau, asa oc êtêc aôm atom, ma asa oc etoc aômnêm ñaê sa atom. Gebe aôm taômgeñ dabuñ.

Lau toton-toton samob mênjteter mec êndên aôm, gebe nêm iên kômêtôc biñ jagêdênña kêtü awê sugac.”

⁵Tonañ su, go galic lômbec undambêña, tañ kêtü Anôtô gêmoa gêwiñ nê lau ñabelo nañ, ñakatom gêlêc tau su. ⁶Ma añela 7, tañ sêkôc gêñwapac 7 nañ, sêsa aña lôm dêbuñ sêmên. Êsêac-nên ñakwê ñawasi e ñaeb ñaôma ma sêjandiñ ômbin kap gold gêsac bônjagi. ⁷Go bôc aclê nêñ teñ kêkên laclu gold 7 gêdên añela 7 ma Anôtô mata jali teñgeñ ma teñgeñña nê têtac ñandañ kêsêp laclu tau e mênjgêc. ⁸Ma Anôtônê ñawasi to nê ñaclai ñajadauñ gêjam lôm dabuñ ñalêlôm auc ma ñac teñ kêtôm gebe êsô lôm dabuñ êna atomanô e añela 7 nêñ gêñwapac mênjênac pep acgom.

Anôtônê têtac ñandañ ñaclu 7

16 Ma ganô awa kapôên kêsa aña lôm dabuñ ma kêsôm gêdên añela 7 tonañ gebe “Ana akêc Anôtônê têtac ñandañ ñaclu 7 êsêp nom êna.”

²Go añela ñamata jakêkêc nê laclu kêsêp nom gêja. Ma lau, tañ sêkôc bôcnê ñatalô sa to tetet mec gêdên ênê ñakatu nañ, têtac gwatêlê sec to ñandañ sa.

³Go añela kêtü luagêcña kêkêc nê laclu kêsêp gwêc gêja e kêtü dec. Ma dec tau amboac ñacmatê ñadec. Ma gêñ maten jali samob, tañ sêmoa gwêc nañ, sêmac endu.

⁴Go añela kêtü têtêacña kêkêc nê laclu kêsêp bu to bumata samob gêja e kêtü dec. ⁵Ma aê ganô bu tau ñaañela kêsôm gebe

“O ñac dabuñ tau, tañ galoc gômoa to andañgeñ gômoa nañ, aôm ñac gêdên, tec kômêtôc biñ ñalên amboac tonañ.

⁶Êsêac sêkêc Anôtônê lau to propete nêñ dec siñ, ma galoc kôkên dec gêdên êsêac sênôm. Ñagêjô tonañ jakêtôm êsêacnên keso solop.”

⁷Ma ganô awa kêsa aña altar gebe “Biññanô, Apômtau Anôtô, ñaniniñ Ñatau, aômnêm mêtôc tau biññanô to jagêdêngeñoc.”

⁸Go añela kêtü aclêña kêkêc nê laclu kêsêp oc e kêkên oc ñaja kapôên kêpac ñamalac. ⁹Ñandañ kapôên tau kêpac ñamalac, e sêsôm biñ alôb-alôb kêpi Anôtônê ñaê, gebe ênê ñaclai kêtü gêñwapac tonañ ñamôkê, tec sêjam tauñ ôkwi ma tetoc eñ sa atom.

¹⁰Go añela kêtü lemeñ teñña kêkêc nê laclu kêsêp bôc tau nê lêpôn. Ma bôcnê gamên samob ñakesec kêsa. Ma ñandañ gêgôm ñamalac e sêñac imbeleñ. ¹¹Ma sêsôm biñ alôb-alôb kêpi Anôtô undambêña kêtü nêñ ñandañ to gwatêlêña. Mago sêjam tauñ ôkwi sêwi nêñ lên lan gwa siñ atom.

¹²Go añela kêtü 6ña kêkêc nê laclu kêsêp bu kapôên Euprat e bu tau kêpa. Gêgôm tonañ gebe êmansañ kin aña oc ñamña nêñ intêna. ¹³Ma aê galic ñalau ñatêmui têtêac amboac ôpoac sêsa aña lênjuckêm agêc bôc ma propete dansañ aweñsun sêmên. ¹⁴Êsêac ñalau sec, tañ sêgôm gêñtalô nañ, nêñ ñalau. Êsêac dêdên kin, tañ sêngôn têtôm nom ñagamên samobgeñ nañ sêja, gebe sejon êsêac sa ma sênac siñ êndên ñaniniñ Ñatau Anôtô nê bêc kapôên.

¹⁵“Alic acgom, aê oc jawac amboac ñacgeŋgeŋ. Aê aoc êôc êsêac, taŋ sê-jam jali ma sêsô nêŋ ñakwê banŋeŋ naŋ, gebe sêsêlêŋ toôliŋ ñaôma e lau sêlic êsêac ôliŋ ñagêŋ majeŋŋa atom.” ¹⁶Go ñalau sec sêkac kiŋ sa sêpi tageŋ aŋga gamêŋ, naŋ sêsam ña Ebolai awenŋ gebe Harmagedon.

¹⁷Go aŋela kêtû 7ŋa kêkêc nê laclu kêsêp ñalaulau. Ma awa kapôêŋ kêsâ aŋga lêpôŋ kiŋŋa, taŋ kêkô lôm dabuŋ naŋ, gebe “Gêjac dabiŋ sugac.” ¹⁸Ma ôsic kêkac to gamêŋ ñakicsêa kêsâ ma wapap gêjac to ôjô gêjam secanô. Ôjô secanô amboac tonarŋ gêjam gêdêŋ têm ñamalac sêŋgôŋ nomŋa teŋ atomanô. ¹⁹Malacsêga tau kêkac tau kêkôc gêja ñapopoc têlêac, ma lau samuc nêŋ malac sêku sa. Ma Anôtô taê gêjam malac Babel kapôêŋ, tec kêkêŋ wain laclu teŋ gêdêŋ eŋ gênôm. Wain tau ênê têtac ñandaŋ kapôêŋ. ²⁰Go nuc samob sêc su ma lôc samob maleŋmê. ²¹Ma kom-poc ñamatu kapôêŋ-kapôêŋ, teŋ ñawapac kêtôm padi talu teŋ gêjac aŋga undambê kêsêp mênkêpi ñamalac e ñamalac sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô kêtû kom-poc tau ñagêŋwapacŋa, gebe gêŋwapac tonarŋ kapôêŋanô sec.

Awê mockaiŋo agêc bôc tau

17 Ma aŋela 7, taŋ sêkôc laclu 7 naŋ, nêŋ teŋ kêsâ mênkêsôm gêdêŋ aê gebe “Ômôêŋ, aê jatôc mockaiŋo towae, taŋ gêŋgôŋ bu kapôêŋ ñatali naŋ, nê mêtôc êndêŋ aôm. ²Kiŋ nomŋa sêgôm gêŋ mockaiŋŋa gêdêŋ eŋ, ma lau taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, sênôm ênê wain mockaiŋoŋa e kêjaŋiŋ êsêac.”

³Go katuc kaiŋ teŋ kêsâ e ñac tau gêôc aê kasa gamêŋ sawa teŋ gaja. Ma galic awê teŋ gêŋgôŋ bôc bom-samuc teŋ ñaô, ma teto ñaê alôb-alôb gêjam eŋ ôli auc. Ma bôc tau môkêapac 7 to nê jabo 10. ⁴Awê tau kêsô ñakwê asôsamuc to bom-samuc ma gê-

jam gêlôŋ tau ña gold ma pocawa to kêkôm. Lêma kêkôc laclu gold, taŋ awê tau nê mockaiŋ ñagêŋ môp to ñatêmui kêsêp e mêngec. ⁵Ma teto ñaê teŋ gêc eŋ têbela, naŋ ñam kêsêp lêlôm gebe “Babel kapôêŋ, nom ñamockaiŋo samob to gêŋ môpŋa samob ñatêna.” ⁶Ma galic awê tau gênôm Anôtônê lau to lau, taŋ sêwa Jesu sa naŋ, nêŋ dec e kêjaŋiŋ eŋ.

Gêdêŋ taŋ galic eŋ naŋ, gaê taêc eŋ ñanô. ⁷Mago aŋela kêsôm gêdêŋ aê gebe “Gôê taêm kêtû asageŋŋa. Aê oc jawa awê to bôc tomôkêapac 7 ma nê jabo 10, taŋ kêbalaŋ awê tau naŋ, nêŋ ñam kêsêp lêlômŋa sa êndêŋ aôm. ⁸Bôc taŋ gôlic naŋ, gêmoa gêdêŋ gêmunŋeŋ e galoc malamê, ma malôgeŋ acgom, go êpi aŋga gêsunbôm êmêŋ e ênaŋa. Lau taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, oc sêlic bôc tau, taŋ gêmunŋeŋ gêmoa e galoc malamê ma oc mênêô lasê êtiam naŋ, ma sê taêŋ. Mago gêdêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ, lau taŋ sê taêŋ naŋ, nêŋ ñaê kêsêp buku mata jaliŋa atom.

⁹“Amboac tonarŋ lau tokauc mêtêŋa taêŋ ênam biŋ tau acgom. Môkêapac 7 têtôm lôc 7, taŋ awê gêŋgôŋ ñaô, naŋ. Môkêapac tau têtôm kiŋ 7 amboac tonarŋ. ¹⁰Kiŋ lemeŋ teŋ sêjaŋa su. Teŋ tec gêmoa. Ma teŋ gêmêŋ atom tageŋ. Eŋ embe êmêŋ, oc êmoa ñasawa dambêgeŋ. ¹¹Ma bôc tau, taŋ gêmunŋeŋ gêmoa ma galoc malamê naŋ, kêtû kiŋ 8ŋa. Eŋ aŋga êsêac 7 nêŋ, mago oc ênaŋa.

¹²“Ma jabo 10, taŋ gôlic naŋ, têtôm kiŋ 10, taŋ sêkôc nêŋ gôliŋ kiŋŋa sa atom tageŋ. Mago êsêac oc sêkôc ñaclai kiŋŋa sa êtôm ockatu ñasawa tageŋgeŋ sêwiŋ bôc tau. ¹³Êsêacnêŋ biŋ kêpi tageŋ ma sêkêŋ nêŋ ñajaŋa to ñaclai gêdêŋ bôc tau. ¹⁴Êsêac oc sênac siŋ êndêŋ Domba, mago Domba tau oc êku êsêac tulu, gebe eŋ kêtû apôm-taunêŋ Apôm-tau to kiŋnêŋ Kiŋ. Ma lau, taŋ eŋ kêkalem to kêjaliŋ êsêac sa ma têtadag eŋ ñaŋêŋgeŋ naŋ, sênac siŋ sêwiŋ eŋ.”

¹⁵ Go aṅela kêsôm gédêṅ aê gebe “Bu taṅ gôlic mockaiṅo gêṅgôṅ ṅatali naṅ, kêtôm lau to-m-to-m to lau tomôkê-tomôkê ma lau totoṅ-totoṅ to lau aweṅ teṅ-aweṅ teṅ. ¹⁶Ma jabo 10, taṅ gôlic naṅ, to bôc tau, naṅ têtac gedec mockaiṅo. Êsêac sêjaṅgo ênê gêṅ samob su e êmoa ôli ṅaômageṅ êmoa nê tauṅa, ma sêniṅ ênê ṅamêsôm to sêkêṅ ja êniṅ eṅ su. ¹⁷Biṅ tonaṅ êsa gebe Anôtô kêkêṅ kêsêp êsêacnêṅ ṅalêlôm gebe sêṅgôm ênê biṅ êtu anô, tec kêkêṅ êsêacnêṅ ṅalêlôm kêpi tageṅ ma sêwi nêṅ gôliṅ kiṅṅa siṅ gédêṅ bôc tau ênêc e Anôtônê biṅ ṅanô êsa acgom.

¹⁸“Ma awê, taṅ gôlic naṅ, kêtôm malacsêga, taṅ gêjam gôliṅ kiṅ nomṅa samob.”

Babel kêku sa

18 Tonaṅ su, go galic aṅela tauṅa teṅ aṅga undambê kêsêp gêmêṅ, eṅ toṅaclai kapôêṅ, ma nê ṅawasi kêpô nom. ²Eṅ gêmôêc ṅa awa kapôêṅ gebe “Sêku Babel kapôêṅ tulu, sêku tulugac, Babel kêtû ṅalau sec nêṅ malac sêṅgôṅṅa ma kêtû ṅalau ṅatêmui to moc sec, taṅ ṅamalac dedec naṅ ṅagêsuṅ, ³gebe lau samuc samob sênôm ênê wain mockaiṅoṅa to kiṅ nomṅa sêgôm mockaiṅ gédêṅ eṅ ma eṅ mata katu gêṅboa, tec gêjam ôli gêṅ gédêṅ lau-têtui-gaṅwaga nomṅa ṅawaô e êsêac têtû lau toêlôm.”

⁴Go gaṅô awa teṅ kêsa aṅga undambê gebe

“O ṅoc lauac, awi malac tonaṅ siṅ asa amêṅ, gebe awê kaiṅ ênê sec awiṅ atom,

ma atap ênê gêṅwapac sa awiṅ atom.

⁵Eṅ gêgôm sec jagêbo-a-jagêbo ma ṅatêpôê kêpi e jagêjam undambê tôṅ, ma Anôtô taê gêjam ênê lêṅ keso tonaṅ gêmoa.

⁶Aṅgôm êndêṅ eṅ êtôm eṅ gêgôm gédêṅ amac.

Akêṅ ênê kôm sec ṅagêjô êndêṅ eṅ êtu dim luagêc.

Eṅ kêjaliṅ gêṅ anômṅa toṅaclai kêsêp laclu teṅ,

tec amac ajaliṅ gêṅ toṅaclai êsêp laclu teṅ êtu dim luagêc.

⁷Eṅ ketoc tau sa ma kêmoasiṅ tau ṅasec, tec akêṅ ṅagêjô ṅandaṅ to gêṅwapac ṅadôṅ êtôm ênê gêṅ tonaṅ.

Eṅ kêsôm gédêṅ tau gêc nê ṅalêlômgeṅ gebe Aê awêtuc atom,

aê gaṅgôṅ kwinnê lêpôṅ ma gêṅwapac teṅ oc êtap aê sa atom.

⁸Kêtû tonaṅṅa gêṅ ṅandaṅ tonec ṅai êpi eṅ êndêṅ bêc tageṅ gebe

gêmacanô to gêṅwapac ma tôbôm to ja êniṅ eṅ

gebe ênê mêtôcwaga, Apômtau Anôtô, eṅ ṅac ṅajaṅa.”

⁹Kiṅ nomṅa, taṅ sêgôm mockaiṅ gédêṅ eṅ to sêmoasiṅ tauṅ ṅasec sêwiṅ eṅ naṅ, êndêṅ bêc sêlic ja êniṅ gamêṅ ṅajadauṅ naṅ, oc sênam aweṅ su to têt-taṅ taṅiboa ṅanô êtu eṅṅa. ¹⁰Êsêac oc sêkô jaêcgeṅ gebe têtêc tauṅ êtu ênê andaṅṅa ma sêsôm gebe

“Ojae, ojae, aôm malacsêga Babelma,

aôm malac ṅajaṅa,

mago sêmêtôc aôm gédêṅ ockatu ṅasawa tageṅgeṅ.”

¹¹Ma lau-têtulu-gêṅwaga nomṅa sêpuc taṅiboa sa ma têttaṅ kêpi eṅ gebe lau teṅ oc sênam ôli êsêacnêṅ waba êtiam atom. ¹²Waba tau tonec gold to silber ma pocawa to kêkôm ma obo sêpsêp to asôsamuc ma ṅawasi to bomsamuc, ka ṅamalu tokaiṅ-tokaiṅ ma andu ṅagêṅlêlôm, taṅ sêmasaṅ ṅa bôc ṅajabo to ṅa ka ṅajam-ṅajam ma ṅa ki kokoc to jejec ma ṅa poc ṅawasi, ¹³ma môsê to katêkwi ma gêṅmalu to saliy ma gêṅmalu jadauṅṅa, ma wain to niptêkwi ma polom to jaṅgom ma bulimakao to domba ma hos to kareta

ma gêñôma to ñamalacnêñ katuñ. ¹⁴Ma lau-têtulu-gêñwaga sêsôm gebe
 “Ijanô tañ gôgôm mocsac nañ, kêtaiñ tau su anğa aômnêm.

Ma moasiñ nomña to gêlôn samob gêwi aôm siñ gêjaña, ma oc ôtap gêñ tonañ ñai ñateñ sa êtiam atomanô.”

¹⁵Lau-têtulu-gêñwaga tañ têtulu lau tolêlôm kêtulu enña nañ, sêkô jaêcgeñ gebe têtêc tauñ kêtulu ênê ñandanña ma sêpuc tañiboa sa ma têtap gebe

¹⁶“Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Enj kêsô ñakwê kwalam-kwalam to asôsamuc ma bomsamuc ma gêjam gêlôn tau ña gold to pocawa ma kêkôm.

¹⁷Mago geñ tolêlôm-tolêlôm tau gêjaña gêdêñ ockatu ñasawa tagengeñ.”

Ma kapitai wañña samob ma lau, tañ sêjam ôli wañ gebe sêna gamêñ tengamêñ teñ nañ, ma lau wañña to êsêac samob, tañ sêjam kôm gwêcña nañ, sêkô jaêcgeñ. ¹⁸Êsêac sêlic ja geñ malac tau ñajadauñ, tec têtap ma sêsôm gebe

“Asa malac teñ kêtôm malacsêga tônê.”

¹⁹Êsêac segaiñ kekop mênspêpalip kêpi môkêñapac ma sêpuc tañiboa sa ma têtap to sêmôc gebe

“Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Ênê gêñ tolêlôm-tolêlôm gêgôm lau samob, tañ nêñ wañ kêpoac gwêc nañ, têtulu lau tolêlôm.

Mago gêjaña gêdêñ ockatu ñasawa tagengeñ.

²⁰O undambê to Anôtônê lau ma aposolo to propete,

têmtac ñajam êsa êtu malac tônêña, gebe Anôtô kêmetôc malac tau gêjô sec, tañ gêgôm gêdêñ amac nañ sugac.”

²¹Go anjela ñajana teñ gêoc poctêmui kapôêñanôtêna teñ sa ma gêu kêsêp gwêc gêja ma kêsôm gebe

“Sêu malacsêga Babel gôdub tagen amboac tonañ

ma têtap malac tau sa êtiam atomanô.

²²Ma sênac gêñ wêña to onj ma sêju gasuc to sênac dauc êtap anğa nêm malacluñ êtiam atom.

Ma têtap lau lemeñ mêtêña tokaiñ-tokaiñ samob sa sêmoa aôm ñalêlôm êtiam atom.

²³Lamp ñawê teñ êpô aôm êtiam atom, ma sêñô awêlagêc ñac sênam tauñ ñaonda anğa aômnêm êtiam atom.

Biñ tonañ êtap aôm sa gebe aômnêm lau-têtulu-gêñwaga têtulu nom ñatau kapôêñanô.

Ma kôsau lau samuc nomña samob ña nêm biñ beñña.”

²⁴Ma têtap propete ma Anôtônê lau to lau samob, tañ sêjac êndu anğa nom nañ, nêñ dec sa anğa malac tau.

19 Tonañ su, go ganjô ñaôndu kapôêñ anğa undambê amboac lau taêsam aweñ, sêsôm gebe
 “Haleluja.

Aêacnêñ Anôtô kêtulu moasiñ ênam aêac kêsina

ma ñawasi to ñajana ñatau.

²Ênê mêtôc samob biñnanô to gêdêñ, gebe enj kêmetôc mockaiño kapôêñ gêjô nê sakiñwaganêñ dec, tañ awê tau kêkêc siñ nañ.”

³Go êsêac sêsôm kêtiam gebe

“Haleluja.

Malacsêga tau ñajadauñ êpi êna ender tônggeñ.” ⁴Go laumata 24 to bôc aclê tau sêu tauñ jasêc ma teteñ mec gêdêñ Anôtô, tañ gêngônñ lêpônñ kinña nañ, gebe

“Biñnanô. Haleluja.”

Dombanê moasiñ awêña

⁵Ma awa teñ kêsana anğa lêpônñ kinña gebe

“Amac samob, tañ atu Anôtônê sakiñwaga, ma amac, tañ atêc enj, samob, lau sauñ to kapôêñ, alambiñ aêacnêñ Anôtô.”

⁶Go ganô ñaõndu amboac lau taêsam awej ma amboac bu taêsam ñakicsêa to amboac wapap gêjac kapôênanô gebe “Haleluja.

Gebe Apômtau aêacnêj Anôtô, ñaniniñ Ñatau,

kêkôc gôlinj kinja sa.

⁷Têntac ñajam to tatu samuc

ma dangôm ênê ñawasi êsa,

gebe Domba ênam awê sa ñanoc mênkêsa

ma ênê awê tau kêmasanj tau sugac.

⁸Sêkênj ñakwê sêpsêp tonjwasi enj kêsô.

Ñakwê tau Anôtônê launêj lêj gêdêj.”

⁹Go anjela kêsôm gêdêj aê gebe “Oto gebe Aê aoc êoc êsêac, tanj kalem gêdêj êsêac gebe nasêniñ moasiñ Domba ênam awê sanja sêwiñ nanj.” Ma kêsôm gêdêj aê gebe “Anôtônê binjanô tau tonanj.”

¹⁰Aê gau tauc gaêc enj akaiñja gebe jatenj mec êndêj enj. Mago enj kêsôm gêdêj aê gebe “Ondecgenj, aê katu sakiñwaga gawiñ aôm to nê m lasitêwai, tanj sêwa Jesu sa nanj. Aôm otenj mec êndêj Anôtô taugenj.” Lau tanj sêwa Jesu sa nanj, sêwê kaiñ Ñalau seoc binj lasêja.

Ñac tanj gêngôñ hos kwalam-kwalam ñaô

¹¹Go galic undambê gêña ma hos kwalam-kwalam tenj kêsa gêmênj. Ma ñac, tanj gêngôñ ñaô nanj, sêsam enj gebe Ñac ñanjênj to Binjanô. Enj kêmetôc binj to gêjac sinj jagêdêj. ¹²Enj mataanô amboac jawaô ma kêkuc sunsunj taêsam. Ma teto ñaê tenj gêc enj ôli, tanj ñac tenj kêjala atom, enj taugenj. ¹³Enj kêsô ñakwê tenj sêsac tônj kêsêp dec, ma sêsam ñac tau gebe “Anôtônê Binj tau.” ¹⁴Go sinjwaga undambêja sêsô ñakwê sêpsêp tonjwasi sêngôñ hos kwalam-kwalam ñaô têdaguc enj. ¹⁵Ma sinj ñamata tenj kêsa enj awasunj gebe ênac lau samuc ña sinj tau. Ma enj oc ênam gôlinj êsêac

ña tôcki ma êka wain ñanô popoc êsêp Anôtô ñaniniñ Ñatau nê sêpip wain ñamala. Ñamala tau Anôtônê têtac ñandanj kapôênj tau. ¹⁶Ma teto ñaê tonec gêc ênê ñakwê to enj akaiñj gebe “Kinñênj Kinj ma apômtaunêj Apômtau.”

¹⁷Go galic anjela tenj kêkô oc ñalêlôm.

Enj gêmôêc ña awa kapôênj gêdêj moc samob, tanj sêlôp sêmoa umbonj ñalabu gebe “Akac sa amênj êtu Anôtônê moasiñ kapôênja. ¹⁸Amênj gebe aninj kinj to kapitaisêga ma lau sinj sêlêc nêj ñamêsôm, ma aninj hos to lau, tanj sêngôñ hos ñaô nanj, nêj ñamêsôm to lau, tanj sêmoa nêj lêtêgenj ma gêñôma to lau sauñ ma kapôênj samob nêj ñamêsôm êtômgenj.”

¹⁹Go galic bôc tau ma kinj nomña to nêj sinjwaga sêkac sa gebe sênac sinj êndêj ñac, gêñ gêngôñ hos ñaô nanj, to nê sinjwaga. ²⁰Ma êsêac sêsô bôc agêc propete dansanj tônj. Propete dansanj tau gêgôm gêñtalô gêmoa bôc lanjônêm ma kêsau êsêac, tanj sêkôc bôcnê ñatalô to tetenj mec gêdêj ênê ñakatu nanj, ña gêñtalô tonanj. Sêsô bôc agêc propete dansanj tônj ma sêbaliñ êsêagêc tomatenj jaligenj sêsêp jagêjactonj, tanj genj talao nanj sêja.

²¹Ma sinj, tanj kêsa ñac gêngôñ hos ñaôña awasunj nanj, gêjac lau ñagêdô samob êndu, ma moc samob senj lau tonanj nê ñamêsôm e gaôc êsêac tônj. †

Jala 1,000 ñabinj

20Go galic anjela tenj kêsêp anja undambê gêmênj nanj kêkôc gêsunjbôm ñaki ma kapoacwalô kapôênj tenj kêsêp lêma. ²Enj kêkôc lêñuckêm, moac langwa tau tônj. Enj ñac-kêlênsônj-binjwaga Sadanj tau. Anjela gêsô enj tônj gebe ênêc e jala 1,000 êmbacnê acgom. ³Go kêbaliñ enj kêsêp gêsunjbôm gêja ma kêlai ñakatam auc, go kêpac katêkwi gêwê kêsêp ñakatam ñasawa gebe ênsau lau samuc êtiam atom e jala 1,000 êm-

†19:21 Ñam gebe alambinj Apômtau.

bacnê acgom. Têm tonaj êmbacnê, go sêngamboac ej su ñasawa ec sauñgej.

⁴Go galic lêpôn taêsam ma lau sêngôn ñaô. Ma Anôtô kékêj kôm mêtôcña gédêj êsêac. Go galic ñamalac, tañ sêjac êsêac êndu kêtú sêwa Jesu sa to sêsôm Anôtônê biñ lasêña nañ, nêj katuj. Êsêac tetej mec gédêj bôc to gédêj ênê ñakatu atom ma sêkôc bôcnê ñatalô sa géc êsêac teñbelej to lemeñ atom. Katuj tau mateñ jali kêsá to sêjam gôliñ sêwiñ Kilisi têtôm kiñ kêtôm jala 1,000. ⁵Ñacmatê dêdi sa ñamata tau tonec. Ñacmatê ñagêdô mateñ jali kêsá atom tageñ e jala 1,000 êmbacnê acgom. ⁶Aê aoc êoc lau dabuj, tañ sêndi sa êtu ñamata nañ. Gêmacanô kêtú luagêcña ñañaclai kékônij êsêac tónj atom. Êsêac têtú Anôtô agêc Kilisi nêj dabujwaga ma sênám gôliñ sêwiñ Kilisi têtôm kiñ êtôm jala 1,000 tau.

Sêku Sadañ tulu

⁷Endêj tañ jala 1,000 êmbacnê nañ, oc sêngamboac Sadañ su aña nê kapoacwalô. ⁸Ma êsa êna gebe ênsau lau samuc, Gog to Magog, tañ sêjam nom auc e gédêj ñakêclêsu aclê nañ, ma ênac êsêac sa gebe sênac siñ. Lau tau têtôm gañac gwêcña, ⁹ma êsêac sêsêlêj sêjam nom aucgeñ ma sêwa Anôtônê launêj gamêj sêngôñña to malac, tañ Anôtô têtac gêwiñ nañ, auc e ja kêsêp aña undambê jageñ êsêac su. ¹⁰Go Anôtô kêbaliñ Sadañ, tañ kêsau êsêac nañ, kêsêp jagêjactonj totalao, tañ gêmujña sêbaliñ bôc tau agêc propete dansañ sêsêp sêja nañ gêja. Ma ñandañ oc êlakoc êsêac êtôm bêc to elerj teñgeñ ma teñgeñ.

Metôc kapôêj mênjkêsa

¹¹Go galic lêpôn kiñña kwalam-kwalam kapôêj teñ to ñac, tañ gêngônj

ñaô nañ. Ma nom to undambê kêtaiñ tau su aña ñac tau nê lañônêmña, jagêjaña kêsêp sawa gêja e malamê. ¹²Ma galic ñacmatê kapôêj to sauñ samob jasêkô lêpôn kiñña tau ñanêmña ma sêkac buku ñagêdô sa. Ma sêkac buku teñ sa, nañ buku mata jaliña tau. Ma sêmêtôc ñacmatê nêj biñ kêtôm nêj koleñ, tañ teto ñabiñ géc buku tonaj ñai su. ¹³Gwêc kékêj ñacmatê, tañ sêc ñalêlôm nañ, ma gêmacanô to lamboam sêkêj ñacmatê, tañ sêc lamboam ñalêlôm nañ, ma sêmêtôc êsêac gédêj-gédêjgeñ kêtôm gêj, tañ sêgôm nañ. ¹⁴Go sêbaliñ gêmacanô to lamboam sêsêp jagêjactonj sêja. Jagêjactonj tau gêmacanô kêtú luagêcña. ¹⁵Ma embe têtáp ñac teñ nê ñaê sa ênêc buku mata jaliña tau atom, nañ sêmbaliñ ej êsêp jagêjactonj êna. ³Mago kêtú ñamu lau sêsam ñaê luagêc kêpi lau samuc nêj toñ kapôêj, tañ sêkêj kisa gédêj Anôtô to nê lau.

Undambê to nom wakuc

21 Go galic undambê wakuc to nom wakuc, gebe undambê ñamataña to nom ñamataña nañ gêjaña su ma gwêc malamê amboac tonaj. ²Ma galic malac dabuj Jerusalem wakuc, tañ Anôtô kékêj kêsêp aña undambê gêmêj nañ, ñagêlôn amboac awê, tañ sêjam gêlôn ej gebe ênam ñac. ³Ma gañô awa kapôêj teñ kêsá aña lêpôn kiñña gebe “Ôlic acgom, Anôtônê andu kêkô gêwiñ ñamalac. Ej oc êngônj êwiñ êsêac ma êsêac oc têtú ênê lau, ma Anôtô tau oc êmoa êwiñ êsêac. ⁴Ma ej oc êmbuj mateñsulu samob aña mateñgasi su ma gêmacanô oc ênêc êtiam atom ma gêñwapac to tañiboa ma ñandañ oc ênêc êtiam atom, gebe gêj ñamataña samob gêjañagac.”

⁵Ma ñac, tañ gêngônj lêpôn kiñña nañ, kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê oc jañgôm gêj samob êtu wakuc.” Ma ej kêsôm

³20:15 Gédêj andanğeñ Gog kêtú kiñ aña gamêj Magog.

gebe “Oto gebe Biḡ tonec biḡ ḡaḡḡ to biḡḡanô.” ⁶Ma kêsôm gédḡḡ aê gebe “Ḳanô kêsagac. Aê ḡac ḡamata to ḡamu. Aê katu ḡam to ḡatêpôê. Aê jakḡḡ bu aḡga bumata mata jali êndḡḡ lau, taḡ bu gḡjô êsêac naḡ, sênom ḡaômageḡ. ⁷Ḳac taḡ êku ḡacjo tulu naḡ, êwê kaiḡ gḡḡ tonarḡ ḡai êtu ênê gḡḡlênsêm, ma aê jatu ênê Anôtô ma eḡ êtu aê latuc. ⁸Ma lau materḡ golec to sêkḡḡ gḡwiḡ atom, ma lau tosec to sḡjac ḡamalac êndu, ma mockaiḡo to mockaiḡ ma lauberḡ to gwam ḡasakiḡwaga ma dansarḡtêna samob, oc sêwê kaiḡ ḡagêjactonḡ, taḡ ja to talao gelom naḡ. Gêmacanô kḡtu luagḡcḡa tau tonarḡ.”

Jerusalem wakuc

⁹Go aḡela 7 tolaclu 7, taḡ gḡḡḡwac ḡamuḡa 7 kêsêp e mengḡc naḡ, nḡḡ teḡ gḡmḡḡ ma kêsôm gédḡḡ aê gebe “Ômôḡḡ, aê jatôc awê, taḡ Domba gebe ênam naḡ, êndḡḡ aôm.” ¹⁰Tec aḡḡoc katuc kaiḡ teḡ kḡsa e eḡ gḡc aê kapi lôc baliḡ kapôḡḡ teḡ gaja, go eḡ kḡtôc malac dabuḡ Jerusalem, taḡ Anôtô kḡkḡḡ kêsêp aḡga undambê gḡmḡḡ naḡ, gédḡḡ aê. ¹¹Gḡmḡḡ toAnôtônê ḡawasigeḡ. Malac tau ḡawê amboac pocawa, amboac pocawa jasper ḡaôsic amboac glas. ¹²Malac tau ḡatuḡbôm kapôḡḡ ma baliḡ tonasagḡdô 12. Ma aḡela 12 sêkô sacgḡdô tonarḡ ḡaô gédḡḡ-gédḡḡgeḡ. Ma teto Israel latuinḡḡ ḡôlôacmôkê 12 nḡḡ ḡaê kḡpi sacgḡdô tau. ¹³Sacgḡdô tḡlêac gḡc oc kḡpiḡa, tḡlêac gḡc musarḡḡu-mḡḡa, tḡlêac gḡc mula-mḡḡa ma tḡlêac gḡc oc kêsêpḡa. ¹⁴Ma poc 12 kḡtu malac ḡatuḡbôm tau ḡanombarḡ, ma Dombanê aposolo 12 nḡḡ ḡaê 12 gḡc poc tau.

¹⁵Aḡela taḡ kêsôm biḡ gédḡḡ aê naḡ, kḡkôc dōḡ gold teḡ gebe ênam dōḡ malac tau ma ḡasacgḡdô to tuḡbôm.

¹⁶Malac tau ḡalêsiḡḡa to ḡatakôcḡa baliḡ kḡtôm taugenḡ. Aḡela gḡjam dōḡ malac tau kḡtôm dōḡ 12,000, ḡalêsiḡḡa to ḡatakôcḡa ma ḡabaliḡ kḡpi lôlôcḡa kḡtôm taugenḡ. ¹⁷Eḡ gḡjam dōḡ malac ḡatuḡbôm amboac tonarḡgeḡ. Ma tuḡbôm tau baliḡ kḡtôm dōḡ 144 kḡtôm ḡamalacnḡḡ dōḡ, taḡ aḡela kḡkôc naḡ. ¹⁸Tuḡbôm tau êsêac sêboa ḡa pocawa jasparḡgeḡ, ma malac tau sêkwê ḡa goldanô e ḡakḡḡkḡḡ ḡaḡwageḡ kḡtôm glas. ¹⁹Êsêac sḡjam gḡlōḡ malac ḡatuḡbôm ḡanombarḡ ḡa pocawa tokaiḡtokaiḡ. Nombanḡ ḡamatarḡa jasper, ma kḡtu luagḡcḡa sapir, ma kḡtu tḡlêacḡa agat, kḡtu aclḡḡa emeral, ²⁰kḡtu lemeḡ teḡḡa sardonian, kḡtu 6ḡa konelian, kḡtu 7ḡa krisolit, kḡtu 8ḡa beril, kḡtu 9ḡa topa, kḡtu 10ḡa krisopra, kḡtu 11ḡa hiasint ma kḡtu 12ḡa ameti. ²¹Ma sêkḡḡ kḡkôm tageḡ-tageḡ kḡtu sacgḡdô 12 ḡakatam. Ma malac ḡaintêna tau goldanô ḡakḡḡkḡḡ kḡtôm glas e ḡawa ḡaḡwageḡ.

²²Ma galic lôm dabuḡ teḡ kḡkô malac tau atom, gebe Apômtau Anôtô ḡaniniḡ Ḳatau agḡc Domba tḡtu ḡalôm dabuḡ. ²³Ma malac tau kḡpô lêna oc to aḡjōḡ gebe êpōḡa nec atom, gebe Anôtônê ḡawasi kḡpô malac tau ma Domba kḡtu ḡalamp. ²⁴Lau totoḡ-totoḡ oc sḡsḡlḡḡ sḡmoa ḡawê tonarḡ ḡalḡlôm. Ma kiḡ nomḡa oc sejoḡ nḡḡ waba tonawasi sḡsô malac tau sḡna. ²⁵Êsêac sḡnsarḡ ḡakatam auc atomanô, ḡawê oc ênḡc ḡaparḡ, elerḡ to êmbḡc oc naḡsa gamḡḡ tonarḡ atom. ²⁶Ma êsêac oc sejoḡ lau totoḡ-totoḡ nḡḡ waba to awa towae sḡsô malac tau sḡna. ²⁷Gḡḡ ḡatḡmui teḡ oc êsô malac tonarḡ êna atom, ma ḡac sec to dansarḡtêna teḡ êsô êna atom amboac tonarḡgeḡ. Lau taḡ teto nḡḡ ḡaê kêsêp Dombanê buku mata jaliḡa narḡgeḡ, sḡsô sḡna. “ḡawasi kaiḡ teḡ ma ḡatalô tokaiḡ-tokaiḡ. Ḳagḡdô

kokoc, ñagêdô matac-matac to majan-majan. Bîn pocawaña gêwa ña gebe ñawasl oc ênam Jerusalem wakuc auc samucgeñ. Malac ñagêñlêlôm tañ ênêc awê to gêñ, tañ êsiñ tau nañ ñawasiñgeñ.

22 Go añela kêtôc bu teñ gêdêñ aê, ñakêñkêñ kêtôm pocawa. Bu tau bu mata jaliña kêsa aña Anôtô agêc Domba nêñ lêpôn kiñña. ² Bu tau keselen kêsêp malacluñ ñaluñgeñ ma ka mata jaliña kêkô bu ñatali makeñ-makeñ. Ka tau gêjam ñanô kêtû dim 12 kêtôm jalagen, gêjam kêtôm ajôngeñ. Ma ka tau ñalauñ gêgôm lau samuc ôliñ ñajam kêsa. ³ Ma gêñ, tañ Anôtô kêpuc boa nañ, oc tatap ñater sa aña malac tonañ atom.

Anôtô agêc Domba nêñ lêpôn kiñña oc êkô malac tau, ma ênê sakiñwaga oc sênam sakiñ eñ. ⁴ Êsêac oc sêlic eñ lanôanô ma ênê ñaê ênsac êsêac teñbelen. ⁵ Elen to êmbêc oc êsa êtiam atom, ma êsêac oc sêpô lêna lamp ñawê to oc atomanô, gebe Apômtau Anôtô tau oc êpô êsêac ma êsêac sênam gôliñ lau têtôm kiñ sêmoa teñgeñ ma teñgeñ.

Jesu oc êmu êmêñ

⁶ Go añela teñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Biñ tonec biñ ñañêñ to biññanô. Ma Apômtau Anôtô, tañ kêkêñ nê ñalau gêdêñ propete nañ, kêsakiñ nê añela gebe êtôc biñ, tañ oc mênêsa sebeñ nañ, êndêñ ênê sakiñwaga.” ⁷ Jesu kêsôm gebe “Ôñô acgom, aê oc jawac sebeñ. Aê aoc êôc êsêac, tañ sêmansañ biñ, tec Anôtô gêôc lasê gêc buku tonec nec.”

⁸ Aê Joañ, aê ñac, tañ gañô to galic gêñ tonañ ñai. Gañô to galic gêñ tau su acgom, go gau tauc gaêc añela, tañ kêtôc gêñ samob gêdêñ aê nañ, akaiñña gabe jater mec êndêñ eñ. ⁹ Mago eñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Ondecgeñ, aê katu sakiñwaga gawiñ aôm to propete, tañ têtû nêñ lasitêwai nañ, ma êsêac, tañ sê-

masañ buku tonec ñabiñ nañ. Oteñ mec êndêñ Anôtô taugen.”

¹⁰ Ma eñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôñgamiñ biñ, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nañ, to ôsiñ ôkwi atom, gebe noc gêñ samob tonec ñanô êsaña kêdabiñgac. ¹¹ ñac tañ gêgôm sec nañ, êñgôm nê sec êmoa. ñac tañ gêgôm gêñ môpña nañ, êñgôm nê gêñ môpña êmoa. ñac gêdêñ êñgôm gêñ êndêñgeñ êmoa. Ma ñac dabuñ êsa nê lêñ ênam dabuñ tauña êmoa.”

¹² Jesu kêsôm gebe “Ôñô acgom, aê oc jawac sebeñ ma tonoc ñagêjôgeñ jawac, gebe jakêñ êndêñ lau samob êndêñ-êndêñgeñ êtôm nêñ lêñ. ¹³ Aê ñac ñamata to ñamu, aê ñam to ñamôkê ma gajac m ma oc janac dabiñ.”

¹⁴ Aê aoc êôc êsêac, tañ sêkwasiñ nêñ ñakwê nañ, ec êsêac têtôm gebe sêwê kaiñ ka ñanô sêñgôn mater jaliña ma oc sêsô malac tau ñasacgêdô sêna. ¹⁵ Lau amboac tonec oc sêmoa malac ñamagê, kêam to laubeñ ma mockaiño to mockaiñ ma lau, tañ sêjac ñamalac êndu to gwam ñasakiñwaga ma êsêac, tañ têtac gêwiñ biñdansañ to sêgôm ñanô kêsa nañ.

¹⁶ “Aê, Jesu, kasakiñ ñoc añela gêdêñ amac gebe êwa biñ tonañ sa êndêñ gôlôac dabuñ. Aê katu Dawidnê ñawakac ma nê wakuc. Aê katu utitêna geleñmataña ñawasi tau.”

¹⁷ ñalau agêc awê, tañ gebe ênam ñac nañ, sêsôm gebe “Ômôêñ.” Lau samob, tañ sêñô biñ tonañ nañ, sêsôm sêwiñ gebe “Ômoêñ.” Lau tañ bu gêjô êsêac nañ sêmêñman, ma samob, tañ sebe sêkôc nañ, sêkôc bu mata jaliña tauman, sêkôc ñaômager.

¹⁸ Aê jasôm biñ tonec êtu tôn êndêñ lau samob, nañ sêñô biñ, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nañ gebe Teñ embe ênac têku biñ teñ naêwiñ, oc Anôtô ênac têku gêñwapac, tañ teto ñawae gêc buku tonec nañ, êpi eñ naêwiñ amboac

tonaŋgeŋ. ¹⁹Ma teŋ embe êkôc biŋ, taŋ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec naŋ, ŋateŋ su, oc Anôtô êkôc ênê kaŋanô mata jaliŋa to ênê mala aŋga malac dabuŋ, taŋ teto ŋabiŋ gêc buku tonec naŋ, su amboac tonanŋeŋ.

²⁰Ŋac taŋ gêwa biŋ samob tonanŋ sa naŋ, kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê oc jawac sebeŋ.” Biŋŋanô, Apômtau Jesu ômôêŋ.

²¹Apômtau Jesu nê moasiŋ êndêŋ lau samob.